

Provocări și soluții în educație

CENTRUL EUROPEAN PENTRU
EXCELENȚĂ ÎN E D U C A Ț I E

NUMĂRUL 17
VOLUMUL 1

ISSN 2972 - 2012,
ISSN-L 2972 - 2012

BUCUREȘTI, 2026

Centrul European pentru Excelență în Educație

SIMPOZION INTERNAȚIONAL

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE

Sesiunea de Comunicări Științifice
„Educație cu Semnificație”

Organizatori:

CENTRUL EUROPEAN PENTRU EXCELENȚĂ ÎN EDUCAȚIE
în parteneriat cu

Unitățile preșcolare/școlare participante

Tipul activității de perfecționare:

Simpozion Educațional Internațional

Categoria în care se încadrează activitatea de perfecționare:

Nivel Internațional

Înscrierea și Regulamentul pe: www.EuEduCenter.ro

Cuprins

Acretei Maria-Virginia	13
Alexandru Gratiela	21
Alexe Flory-Elisa	23
Alioanei Carmen	26
Andronache Ana Maria	29
Andronache Madalina	32
Anuti Lenuta.....	38
Avram Alexandru	41
Avram Claudia	43
Azoitei Andreea Ecaterina.....	45
Badau Georgeta	48
Balan Cornelia-Daniela	62
Balan Lacrimioara Dana	64
Balmus Tudorita	68
Barhalescu Elena.....	71
Barsan Lilioara Nita Alina	75
Batran Daniela	80
Bejinaru Alexandra Veronica.....	85
Benedic Cristina	90
Bercea Georgeta Voichita	94
Bercu Mihaela	98
Bodnea Daniela.....	101
Bogdan Mihaela	104
Bogdan Rodica	107
Boit Teodora Mirabela	118
Bold Oana	122
Boncescu Diana Elena	125
Botan Cristina Vasilica.....	130
Bounegru Alexandra Virginia	132
Bozesan Loredana Mihaela	136

Bradau Liana Mihaela	139
Brasoveanu Augusta	141
Brebeanu Ionica	143
Bruma Alma Beatrice	151
Bulgaru Mariana	156
Buliga Nicoleta Georgeta	158
Bulz Lacramioara, Nagy-Rusu Gabriela - Doris	161
Burlacu Alexandra Gabriela	166
Butucaru Lavinia-Oana.....	175
Calapis Nicoleta Simona.....	179
Calugareanu Adelina	181
Candrea Laura Alexandra	185
Cantemir Liliana	190
Carnariu Alina Genoveva	193
Caruntu Monica	198
Catana-Adam Ionela	204
Catinas Mariana	207
Catoi Daniela Ioana.....	210
Catrangiu Dan	213
Cernaianu Camelia.....	217
Cernea Luiza.....	220
Cheana Anca-Andreea	223
Chercota-Daju Diana – Codruta	227
Chirescu Loredana	230
Chirila Mirela.....	233
Chirita Mihaela.....	236
Chiuda Carmen-Elena	238
Ciobanu Crenguta	242
Circiuvoianu Maria.....	247
Cirstea Cristina	249
Ciubotaru Ramona-Mihaela	252
Clipea Stefania Crina	260

Cocirla Lacramioara	264
Codru Octavia	272
Cojocaru Gruia Lucian	275
Comanita Oana-Elena	277
Constandache Laura	280
Constandache Simona	287
Constantin Andrea Maria.....	290
Constantin Valentina.....	295
Coravu Dorina	297
Cornea Anca Teodora.....	298
Coroiu Liana Ioana	301
Costache Marcela Maria	303
Costineanu Ichim Constantin	309
Cotea Corina Maria	323
Craciun Ionela	326
Craciun Marius Vasile.....	329
Cretan Iozefina Simona	332
Cretu Lacramioara.....	335
Crisan Ionela Maria	338
Cristea Carmen-Elena	340
Cristiu Paula	354
Cucos Anca- Leonora	358
Dabija Georgeta	360
Dafina-Oprica Elena-Daniela.....	363
Danaila-Moisa Mihaela	366
Danila Aurora	369
Danila Iulia-Ionelia	372
Danila Oana.....	378
Daniliuc Oana.....	383
Dascalescu Adrian-Florentin	386
Deaconescu Mihaela.....	390
Dinca Alin	394

Dinca Iuliana Emilia.....	397
Dobos Mioara	401
Dondos Dana-Codruta	404
Draghici Cristina Georgiana	409
Draghici Marian, Draghici Mihaela-Oana.....	412
Dragomirescu Dadiana.....	416
Dumitrescu Codruta.....	419
Dumitriu Melania.....	423
Eftenaru Mirela	426
Enasescu Radu	429
Fanica Daniel.....	433
Feraru Petronela Daniela	437
Fibisan Razvan – Emanuel.....	453
Filip Valentina	477
Flitan Alina Diana	480
Florea Daniela	485
Florica Madalina	487
Fodor Oana	494
Foltean Camelia Adina	498
Gabor Raluca.....	502
Gavra Anca Cristina.....	505
Gavrilenco Mihaela Cristina.....	508
Georgescu Maria-Adela	511
Gheorghe Evelina	515
Gheorghita Laura	518
Ghinea Micu Carmen Mirela.....	521
Ghita Elena-Loredana	524
Gilca Claudiu Gabriel.....	528
Giura Suzana, Stroescu Catalina	532
Glavan Lilica	534
Gradinaru Liviu.....	540
Graur Ionelia	542

Gyergyai Barna	544
Harapu Iuliana.....	546
Harca Luminita	548
Harcau Luminita Elena	551
Hojda Ioana.....	555
Hotea Claudia.....	559
Huean Lizica-Manuela.....	562
Iancau Raluca-Nicoleta	567
Iliuta Melania- Elena	574
Ioja Patricia	579
Ionescu Laura Maria	581
Ionescu Mihaela.....	584
Irava Diana	587
Ivanoiu Nicolita Andreea	589
Judea Alina.....	600
Kosa Tibor Attila.....	604
Kui Erika	609
Labau-Stan Mihaela	612
Laichici Dorca	616
Laluciu Geanina Gabriela	619
Lambru Nadia.....	635
Lefegiu Angela.....	638
Loga Andreea Patricia	642
Lovin Lacramioara	644
Luminos Alina.....	652
Lungu Andreia-Emilia.....	655
Lupei Elena Loredana.....	658
Macrai Nicoleta	661
Manea Beatrice Lacramioara	666
Manea Monica	669
Manolachi Ionela-Mioara	675
Marcusanu Maria Mihaela.....	680

"Marin Constanta Grigorescu Crinela"682	
Marin Sorina-Viorica	685
Mateescu Carmen.....	687
Matei Alina.....	689
Mates Rodica	693
Mazuch Vladenka.....	695
Mezeniuc Camelia Elena	700
Micu Lucica	705
Miercan Elena	710
Mihail Aurelia.....	712
Milos Maria Carmen	716
Milosteanu Alina-Lacramioara.....	718
Minea Andra	719
Mirancea Georgiana	722
Mirescu Corina.....	729
Mitu Elena.....	732
Mitu Florina	735
Mogos Alina Oana.....	737
Mogosan Vergina	739
Moisoiu Roxana.....	742
Moldovan Maria	744
Molnar Csilla	749
Morar Claudia	757
Motica Bogdan.....	759
Mudure Adina	763
Nagara Elena- Cristina.....	766
Neag Tabita	773
Neagoie Iulia	776
Neagoie Alina Cristina.....	779
Neamt Georgeta	785
Negru Catalina	787
Negura Ioana.....	795

Nicea Elena, Pilici Marina	800
Nicea Elena	805
Nichifor Mihaela Raluca.....	814
Nichifor Nicolae Adrian.....	817
Nicolescu Dana	819
Niculaes Marinela	822
Nistor Luminita Carmen.....	824
Nita Alina	827
Nita Florina-Adelina	830
Odrobot Viviana.....	832
Oncescu Manuela	837
Oprescu Daniel Dragos.....	839
Oprisan Cristian-Dan.....	848
Pall Klara.....	852
Pana Marian.....	861
Parasca Mirela Loredana.....	867
Parvana Dumitra	873
Patroescu Ramona Claudia	877
Paun Ana-Maria	881
Paval Vlad.....	882
Petre Adina-Georgiana	886
Petreanu Catalin	891
Pigui Gratiela-Ramona	900
Pinzaru Iulia.....	906
Pirvu Cristina Loredana.....	914
Pisoi Maria-Simona	916
Plescan Melania	926
Pocol Camelia Alexandrina	932
Poenaru Florentina	934
Pop Ileana Silvia	936
Popa Alina	940
Popescu Alina Georgeta.....	943

Popescu Catalin.....	946
Popescu Eugenia Dorina	948
Popescu Mihaela.....	958
Porumb Ionica.....	960
Potra Ioana-Gratiana.....	962
Preda Tatiana	963
Preda Tudorita	966
Preduca Mihaela Elena	968
Prodanescu Fabiola.....	973
Prunache Cristina Mirabela, Dragut Marinela Violeta.....	977
Purcarescu Oana Angela	986
Puscalau Octavian Petronius.....	989
Radu Camelia Nicoleta.....	995
Ralea Cristina Maria.....	1002
Rasca Delia Ionica	1005
Rezmive Daniela-Florina	1008
Rosescu Marinela.....	1014
Rotari Codruta Vasilica	1016
Russu-Teleaga Andreea-Mihaela	1018
Sabau Cosmina.....	1020
Sacu Alina Ramona	1024
Sala Ioana.....	1030
Salcudean Ioana.....	1036
Sargu Rodica.....	1038
Savescu Cornelia Mariana.....	1040
Scirlet Doinita.....	1044
Serban Angela Liliana.....	1048
Serban Liliana.....	1050
Serban Mirela Cristina	1052
Sicoe Adriana Paula	1054
Sima Florina	1058
Sipos Delia Minerva	1065

Sirbu Simona	1068
Smeu Mihaela Roxana	1076
Somcutean Ana	1078
Staicu Ana	1084
Stan Loredana-Aurora	1086
Stan Maria	1088
Stan Ramona Elena	1090
Stanciu Claudia Maria Gerogeta	1093
Starceanu Mihaela	1095
Stefan Gabriela	1102
Stoian Amalia	1106
Stoica Cristina	1108
Stoica Ionica	1111
Stoica Liliana Diana	1116
Tabarca Angelica	1118
Tapu Simona	1120
Tarabuzan Elena-Odette	1127
Taralunga Simona	1133
Teava Georgiana	1136
Teodorescu Mihaela, Butoi Nicoleta	1139
Terinte Alina-Crina	1142
Tifrea Rodica-Florina	1148
Tiron Lucian	1151
Tiuca Ana Maria	1154
Toma Adriana	1158
Toma Ana	1163
Toma Mihaela	1166
Trifan Oana	1169
Tuculete Marinela	1175
Tuta Roberta Claudia	1177
Tutunaru Mariana	1180
Ungureanu Gabriela	1184

Ursa Florin.....	1190
Varteiu Daniel Petru.....	1194
Vasile Cornelia Claudia.....	1198
Vasilescu-Lohan Andreea.....	1200
Vasiu Luminita.....	1202
Vintila Valentina.....	1204
Vladu Mihaela.....	1212
Vlaicu Claudia-Victoria.....	1214
Voica Maria Sidonia	1217
Voinea Valentina Ramona.....	1219
Vuia Ionela Marinela.....	1223
Zaharie Gadiel.....	1225
Zaharie Lenuta	1229
Zanoaga Gabriela	1236
Zavoianu Elena-Maria	1239
Zestreanu Daniela	1241
Zestreanu Mihaela	1243
Zura Monica Elena	1246

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Prof. Maria-Virginia Acreței
Colegiul Național Pedagogic
”Constantin Brătescu” - Constanța

În contextul unei societăți globale aflate într-o transformare accelerată, sistemele educaționale se confruntă cu necesitatea imperativă de a transcende modelul tradițional de transmitere a informațiilor. Educația cu semnificație reprezintă un răspuns sistemic la provocările secolului al XXI-lea, propunând o paradigmă în care procesul de învățare este ancorat în realitate, orientat spre rezolvarea de probleme și susținut de o colaborare profundă între școală, familie și comunitate. Această abordare nu se limitează la digitalizarea sălii de clasă, ci vizează o restructurare a mentalităților și a practicilor didactice pentru a cultiva competențe care să genereze o schimbare socială și economică durabilă.

Educația modernă în economia cunoașterii

Evoluția către o economie bazată pe cunoaștere a redefinit setul de abilități necesare pentru succesul personal și profesional. Dacă în era industrială accentul era pus pe conformitate și execuție, în prezent, valoarea adăugată este generată de gândirea critică, creativitate, colaborare și capacitatea de a învăța continuu. Această tranziție reclamă o „Educație cu Semnificație”, definită prin relevanța conținuturilor față de viața reală și prin implicarea activă a elevului în propria formare.

Sistemul educațional trebuie să funcționeze ca un instrument esențial pentru promovarea bunăstării societății, fiind privit ca o responsabilitate colectivă a comunității. În acest cadru, inovația nu este un scop în sine, ci un mijloc de a atinge echitatea și incluziunea, asigurând șanse egale de dezvoltare pentru fiecare elev, indiferent de mediul de proveniență. Viziunea internațională, promovată de organisme precum OECD prin „Learning Compass 2030”, subliniază necesitatea ca elevii să învețe să navigheze singuri prin contexte necunoscute și să își găsească direcția într-un mod responsabil și semnificativ.

Caracteristică	Modelul tradițional	Modelul EDUCAȚIEI CU SEMNIFICAȚIE
Obiectiv principal	Memorarea și reproducerea informațiilor	Dezvoltarea competențelor și a gândirii critice
Rolul elevului	Receptor pasiv de instrucțiuni fixe	Actor activ, cercetător și creator
Rolul profesorului	Sursă unică de autoritate și cunoaștere	Facilitator, mentor și partener în învățare

Contextul învățării	Teoretic, abstract, limitat la manuale	Real, aplicat, legat de problemele comunității
Tehnologie	Instrument opțional sau de prezentare	Catalizator pentru personalizare și imersiune
Evaluare	Teste standardizate, centrate pe erori	Feedback continuu, orientat spre progres

Strategii pedagogice inovatoare pentru învățarea activă

Pentru a transpune viziunea educației cu semnificație în practică, școlile moderne adoptă metode care pun accentul pe experiență și pe aplicabilitate. Aceste metode transformă dinamica clasei, încurajând autonomia și responsabilitatea elevului.

Învățarea bazată pe proiecte (PBL) și impactul asupra pregătirii pentru viață

Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning, PBL) este recunoscută ca una dintre cele mai eficiente modalități de a lega teoria de practică. Elevii sunt implicați în proiecte pe termen lung care integrează diverse discipline și vizează soluționarea unor probleme reale. Această metodă stimulează nu doar competențele academice, ci și pe cele sociale, prin colaborarea intensă în cadrul grupurilor. Un caz de referință la nivel global este rețeaua de școli High Tech High (HTH), unde sistemul PBL este utilizat pentru a oferi activități autentice și provocări intelectuale. Studiile realizate pe absolvenții acestor programe indică o percepție puternică a pregătirii pentru facultate în termeni de comunicare, auto-conștientizare și învățare colaborativă. Cu toate acestea, cercetările subliniază și provocări, cum ar fi necesitatea de a echilibra rigoarea academică la matematică cu stilul instrucțional mai relaxat al PBL pentru a asigura o tranziție lină către învățământul superior.

Proiectele PBL se definesc prin opt componente esențiale, printre care se numără existența unei întrebări motrice, vocea și alegerea elevului, precum și prezentarea unui produs final în fața unei audiențe publice. Un exemplu practic în școlile românești este cererea adresată cursanților de a crea un plan pentru o campanie de promovare a unui produs, proces prin care aceștia exersează managementul timpului, comunicarea și prezentarea finală.

Metoda Clasei inversate

Clasa inversată propune o inversare a locului unde are loc predarea și cel unde are loc aplicația practică. Elevii studiază materialele teoretice acasă, adesea prin intermediul videoclipurilor sau articolelor online, în timp ce timpul petrecut în clasă este dedicat integral activităților interactive, dezbaterilor și rezolvării de probleme. Această metodă maximizează eficiența timpului la școală, oferind profesorului posibilitatea de a acorda asistență personalizată elevilor care întâmpină dificultăți. Beneficiile includ reducerea presiunii asupra elevului și încurajarea autonomiei, permițând fiecăruia să parcurgă materialul teoretic în propriul ritm, ceea ce transformă învățarea într-un proces incluziv. De exemplu, într-o lecție de limbi străine, elevii pot viziona un videoclip despre gramatică acasă, iar în clasă să aplice noțiunile prin jocuri de rol

sau conversații simulate.

Design Thinking și Cultivarea mentalității de rezolvator de probleme

Design Thinking sau gândirea de design reprezintă utilizarea cunoștințelor existente pentru a produce ceva nou și a rezolva problemele în mod creativ. Procesul urmează pași riguroși de identificare a problemelor, generare de idei, prototipare și testare a soluțiilor.

În educație, această metodă dezvoltă empatia, deoarece elevii sunt încurajați să înțeleagă nevoile celorlalți înainte de a propune soluții. De exemplu, elevii pot primi sarcina de a găsi soluții pentru o echipă care suferă din cauza lipsei de motivație, concepând soluții creative pe care le testează prin scenarii simulate. Această abordare valorizează colaborarea și transformă eroarea într-o sursă de învățare, pregătind tinerii pentru incertitudinile mediului profesional modern.

Integrarea tehnologiilor emergente în procesul didactic

Tehnologia nu mai este un simplu instrument auxiliar, ci un catalizator care permite personalizarea și extinderea limitelor sălii de clasă. Integrarea inteligenței artificiale, a realității virtuale și augmentate oferă experiențe imersive care facilitează o înțelegere profundă a conceptelor complexe.

Inteligența Artificială (IA): între personalizare și responsabilitate

Inteligența Artificială câștigă recunoaștere ca o tehnologie capabilă să revoluționeze sistemul educațional prin oferirea de instrucțiuni și feedback personalizat. Platforme precum Khan Academy sau Dreambox Learning analizează punctele forte și slăbiciunile individuale, adaptând parcursul de învățare pentru fiecare elev în timp real.

Aplicații ale IA în educație	Beneficii pentru procesul de învățare	Provocări și bariere
Sisteme de tutorat adaptiv	Instruire personalizată la scară largă	Costuri ridicate de implementare
Automatizarea notării	Eficiență și precizie în evaluare	Preocupări legate de confidențialitatea datelor
Analiza datelor educaționale	Identificarea timpurie a riscului de abandon	Riscul de părtinire a algoritmilor
Asistenți virtuali (Chatbots)	Suport 24/7 pentru întrebări frecvente	Posibila diminuare a gândirii critice

Integrarea IA în predarea disciplinelor precum Geografie, Biologie, Limba Română sau Economie permite crearea de fișe de lucru personalizate, eseuri model și exerciții de gramatică specifice, economisind timpul profesorului pentru interacțiunea directă și mentorat. Cu toate acestea, succesul depinde de o utilizare responsabilă, care să nu înlocuiască latura umană și emoțională a profesorului, esențială în interpretarea subtilităților literare sau în sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Realitatea Virtuală și Augmentată - învățarea prin experiență imersivă

Realitatea Virtuală (VR) și cea Augmentată (AR) transformă învățarea din observație

pasivă în investigație activă. VR permite elevilor să viziteze locuri inaccesibile, cum ar fi interiorul unui vulcan, o stație spațială sau interiorul corpului uman, oferind o înțelegere profundă prin participare directă. AR adaugă o componentă vizuală puternică, ajutând elevii să vizualizeze formule matematice complexe sau procese biologice direct pe tabletele lor.

Aplicațiile acestor tehnologii sunt diverse și extrem de valoroase pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale:

- **Gestionarea conflictelor:** VR este folosit pentru jocul de rol în situații de bullying, ajutând elevii să experimenteze perspective diferite și să dezvolte empatia.
- **Siguranță și prevenție:** Simularea unor situații de risc, cum ar fi incendii sau cutremure, într-un mediu virtual securizat permite învățarea reacțiilor corecte fără pericole reale.
- **Educație financiară:** Elevii pot simula gestionarea unui buget pe o piață financiară virtuală, exersând decizii economice cu impact vizibil.

Investițiile în aceste tehnologii sunt în creștere rapidă, reflectând nevoia de a aduce învățarea la viață și de a capta interesul generațiilor Z și Alfa, care sunt nativi digitali. Prin integrarea tehnologiei în evaluare și prin utilizarea materialelor audio-vizuale, procesul de învățare devine atractiv și accesibil pentru aceste generații, reducând riscul de marginalizare a elevilor cu ritmuri diferite de învățare.

Triada educațională: colaborarea școală-familie-comunitate

Educația cu semnificație nu se produce în izolare, ci este rezultatul unui parteneriat solid între toți actorii implicați în viața copilului. Succesul educațional depinde de alinierea valorilor și a eforturilor școlii, familiei și comunității locale.

Fundamentul teoretic al triadei este explicat prin ”modelul sferelor de influență suprapuse” propus de Joyce Epstein. Conform acestuia, elevul are cele mai bune șanse de reușită atunci când activitățile din familie, școală și comunitate se intersectează și comunică fluid. Literatura de specialitate identifică șase tipuri principale de implicare:

- **Asigurarea obligațiilor de bază ale familiei:** Crearea unui climat familial favorabil învățării.
- **Comunicarea:** Schimbul constant de informații între școală și casă despre programele școlare și progresul elevului.
- **Voluntariatul:** Implicarea părinților și a membrilor comunității în activitățile școlii.
- **Învățarea acasă:** Discuții despre teme și activități școlare care continuă procesul didactic în mediul familial.
- **Luarea deciziilor:** Participarea părinților în structurile de conducere (ex. Consiliul de Administrație).
- **Colaborarea cu comunitatea:** Parteneriate cu instituții culturale, companii sau ONG-uri pentru resurse și experiențe de viață reală.

Implicarea activă a triadei are efecte concrete asupra indicatorilor de performanță: note mai bune la disciplinele fundamentale, o rată de prezență ridicată și diminuarea problemelor comportamentale. Dincolo de academic, colaborarea dezvoltă **reziliența elevului**. Proiecte precum „Clubul meseriilor rurale” permit tinerilor să interacționeze cu meșteșugari locali, dezvoltând sentimentul de apartenență și respectul pentru tradiție și muncă.

În mediul rural, unde vulnerabilitatea este crescută, implicarea comunității prin asociații ca ROI (programul „DA, SE POATE!”) a promovat coaching-ul de echipă pentru a îmbunătăți colaborarea între profesori, elevi și părinți. Acest program a dus la creșteri ale promovabilității și la reducerea absenteismului prin întărirea încrederii în sine și a spiritului de comunitate în jurul școlii.

Succesul triadei se lovește de noi bariere: ritmul accelerat al vieții moderne care reduce timpul părinților pentru activități școlare și diversificarea structurilor familiale. Pentru a rămâne relevantă, școala modernă trebuie să adopte strategii flexibile, precum:

Digitalizarea comunicării: Utilizarea platformelor online pentru a înlocui metodele tradiționale (carnetul de note) cu fluxuri de informații în timp real.

Adaptarea culturală: Respectarea diversității socio-economice și evitarea limbajului excesiv de tehnic care poate exclude părinții mai puțin familiarizați cu sistemul.

Deschiderea granițelor: Transformarea școlii dintr-o instituție închisă într-un centru comunitar care găzduiește evenimente culturale și educaționale pentru toate vârstele.

Parteneriatele cu mediul de afaceri și impactul lor social

Sectorul privat joacă un rol crucial în aducerea relevanței practice în școli prin programe de responsabilitate socială corporativă (CSR). Aceste inițiative oferă resurse, expertiză și oportunități de învățare aplicată care altfel ar fi indisponibile.

Companie / Organizație	Proiect / Program	Obiectiv și Rezultate
BCR	Școala de Bani pe Roți	Educație financiară pentru copiii între 7 și 14 ani prin ateliere interactive în camioane special adaptate.
OMV Petrom	Școala Petroliștilor	Sprrijinirea învățământului profesional în orașe precum Pitești și Târgoviște pentru formarea tinerilor meseriași.
Mastercard & JA	Proiecte de educație financiară	Integrarea competențelor economice în curricula școlară pentru a pregăti tinerii pentru piața muncii.
CONAF & OMV Petrom	Pactul pentru Tineri	Sprrijinirea tinerilor din grupuri vulnerabile, inclusiv a mamelor minore, pentru a preveni abandonul școlar.

Aceste parteneriate demonstrează că educația este un serviciu public și o responsabilitate colectivă. Implicarea companiilor determină reducerea decalajului între cerințele angajatorilor și pregătirea absolvenților, oferind modele de succes și resurse tehnologice avansate.

Managementul schimbării:

Implementarea inovației în educație necesită un management eficient al schimbării. Tranziția de la un sistem hipercentralizat la unul bazat pe autonomie și responsabilitate reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru școlile din România. Procesul de schimbare se lovește adesea de o rezistență naturală generată de teama de necunoscut sau de eșecul unor reforme anterioare.

Managementul schimbării presupune o deplasare a accentului de la simpla administrare la

leadership transformațional - influențarea oamenilor pentru a obține rezultate noi. Liderii educaționali de succes sunt cei care dau contur viziunii, motivează echipa și creează o cultură favorabilă inovației. Pentru a facilita schimbarea, instituțiile trebuie să utilizeze instrumente de diagnosticare, precum modelul SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), pentru a identifica corect nevoile comunității lor. De asemenea, este necesară o abordare prospectivă, anticipând nevoile pieței muncii și adaptând oferta educațională în consecință. Implicarea personalului în proiectarea proceselor și recunoașterea non-financiară a performanței, prin participarea la rețele de învățare, contribuie la creșterea motivației și a sentimentului de apartenență. Formarea continuă trebuie să fie legată direct de nevoile clasei și susținută prin mentorat și comunități de practică.

Educația viitorului: perspective 2030-2040

Viziunea globală pentru deceniile următoare pune accent pe sustenabilitate, reziliență și echitate. Rapoartele UNESCO și OECD subliniază că succesul educației 2030 poate fi declarat doar dacă este unul „pentru toți”. Curricula modernă trebuie revizuită pentru a include conținuturi despre dezvoltarea durabilă, drepturile omului și pace. Investiția în calitatea educației timpurii este considerată prioritară, deoarece aceasta pune bazele succesului ulterior și reduce inegalitățile sociale pe termen lung.

Educația în situații de urgență devine o temă centrală, forțând sistemele să devină reziliente în fața crizelor, fie că sunt pandemii, conflicte sau dezastre naturale. Acest lucru presupune nu doar infrastructură digitală, ci și capacitatea profesorilor de a adapta rapid metodele de predare la medii de învățare hibride sau online. Viitorul educației se bazează pe conceptul de „student agency”, unde elevul nu este doar un beneficiar, ci un colaborator în crearea propriului viitor. Compasul de învățare OECD 2030 pune accent pe competențe transformatoare, cum ar fi asumarea responsabilității, reconcilierea tensiunilor și dilemelor, precum și crearea de noi valori. În acest context, școala încetează să mai fie un loc unde se primesc instrucțiuni fixe, devenind un spațiu de explorare unde tinerii își dezvoltă reziliența, empatia și gândirea sistemică. Succesul în vremurile moderne nu mai este măsurat doar prin note, ci prin capacitatea individului de a contribui pozitiv la bunăstarea celorlalți și a planetei.

Prin practici inovatoare, proiecte autentice și o colaborare strânsă cu comunitatea, școala poate redeveni motorul schimbării reale, pregătind nu doar forța de muncă a viitorului, ci cetățeni capabili să construiască o lume mai echitabilă și mai sustenabilă.

Bibliografie și webografie:

1. Achim Manuela, Despre valoarea parteneriatului școală –familie, Revista Educațională TeachIT.ro, vol 16, Nr 1, 2025, <https://teachit.ro/descarca/revista%20educationala%20teachit%20editia%2016%20vol%201.pdf>
2. Agache Ionela, Studiu De Caz: Parteneriat Școală-Familie-Societate -Pilon Al Reușitei Educaționale, Revista Educațională TeachIT.ro, vol 16, Nr 1, 2025, <https://teachit.ro/descarca/revista%20educationala%20teachit%20editia%2016%20vol%201.pdf>
3. Culea Mihaela, NOȚIUNEA DE ”ONLINE” ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL - Smart Cities and Regional Development (SCRD) Journal, București, 2025, <https://www.scrd.eu/index.php/spr/article/download/662/647/1491>
4. The Need For Education Reform In The Knowledge Economy - FasterCapital, ianuarie, 2026, <https://fastercapital.com/topics/the-need-for-education-reform-in-the-knowledge-economy.html/1>
5. Simona Sava, PERSPECTIVE PENTRU CERCETAREA ÎN EDUCAȚIE - Facultatea de

- Sociologie și Psihologie, Editura Universitară, București, 2015, http://fsp.uvt.ro/wp-content/uploads/2023/07/Perspective-pentru-cercetarea-in-educatie_BT.pdf
6. Anca-Denisa Petrache (Coordonator), Elena-Nicoleta Mircea (Coordonator), Megdonia Păunescu, Eugen Palade, Cristina Maican, Mihaela Ungureanu, Carmen Iosifescu, Învățarea În Format Blended Learning Pentru Aplicarea Curriculumului Național - Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2023, https://editura.ulbsibiu.ro/wp-content/uploads/Repere-metodologice_Studiu_Parte_I_cu-autori.pdf
 7. Öztemur, H., Karabağ, A., Öcel, M., & Zengin, O. (2024). Exploring the horizons of education: insights from UNESCO's 2030 agenda. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 9(25), 167-179
<https://www.ijoeec.com/DergiPdfDetay.aspx?ID=1823>
 8. Future of Education and Skills 2030/2040 - OECD, ianuarie 2026, <https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html>
 9. OECD (2020), Back to the Future of Education: Four OECD Scenarios for Schooling, Educational Research and Innovation, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/178ef527-en>.
https://www.oecd.org/en/publications/back-to-the-future-s-of-education_178ef527-en.html
 10. Steven K. Wojcikiewicz, Charmaine N. Jackson-Mercer, and Akeelah Harrell, RESEARCH BRIEF: Preparing Teachers for Deeper Learning at High Tech High - Learning Policy Institute, 2019, https://learningpolicyinstitute.org/sites/default/files/product-files/Preparing_Teachers_Deep_Learning_CS_HighTech_BRIEF.pdf
 11. Furtună Marius Ștefăniță, Programă școlară soft skills pentru o carieră de succes, <https://isjcta.ro/wp-content/uploads/2025/02/PROGRAMA-SCOLARA-Soft-Skills.pdf>
 12. Olimpiu Istrate, Inteligența artificială (IA) în educație (Experimentul Ariadna) - Educația Digitală, 2022 <https://educatia-digitala.ro/inteligenta-artificiala-ia-in-educatie-experimentul-ariadna/>
 13. REVISTA - Vivid Education, Nr 18, București, 2025 <https://vivid-edu.ro/wp-content/uploads/2025/03/Revista-Vivid-Edu-nr.-18-Simpozion-Inovare-in-educatie-martie-2025.pdf>
 14. INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, Dezvoltarea profesională a personalului de conducere al unităților școlare de nivel preuniversitar printr-un program complex de consiliere și asistență în mediu online, București,
https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/Consiliere_manageri.pdf
 15. Curriculum pentru clasa a IX-a - Domeniul de pregătire profesională - Turism și alimentație, Ministerul Educației, 2025
https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2025/programe_scolare_cons_pub/Turism_si_alimentatie_CS_IX.pdf
 16. Tanya T. MacMartin, "The Impact of Project-Based Learning on Collegiate Preparedness" (2017). *Dissertations*. 111.
https://digitalcommons.umassglobal.edu/edd_dissertations/111/
 17. Pieratt, Jennifer Ray, "Teacher-Student Relationships in Project Based Learning: A Case Study of High Tech Middle North County" - (2011). CGU Theses & Dissertations. Paper 13.
https://scholarship.claremont.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=cgu_etd
 18. Marița Olga Mihaela, „Rolul Și Modul De Integrare A Inteligenței Artificiale în educație, Petroșani, 2025, <http://leonida-petrosani.ro/wp-content/uploads/2025/10/LUCRARE-SIMPOZION-2025-PT-SITE-cu-ISBN.pdf>
 19. Disrupting Education: How EdTech Is Changing the Game for Investors - Industry Growth Trends, martie, 2023, <https://industrygrowthtrends.com/industry-reports/disrupting-education-how-edtech-is-changing-the-game-for-investors/>
 20. Epstein, J. L., . School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9), 1995, 701–712

21. AROI: Da, Se Poate, accesată pe ianuarie, 2026, <https://dasepoate.aro.ro/>
22. CSR - Sustainability Index, Raport detaliat, 2017, https://sustainabilityindex.ro/wp-content/uploads/2017/09/Romania_CSR_Index_2017_Detailed_Report-1.pdf
23. Ministerul Educatiei - IQads, accesat ianuarie, 2026, <https://www.iqads.ro/relevant/ministerul-educatiei>
24. Anca Muraru, Studiu: Protejarea sănătății, al doilea beneficiu important al creșterii performanței energetice a clădirilor, după reducerea facturilor | Revista Biz, 2022, <https://www.revistabiz.ro/studiu-protejarea-sanatatii-al-doilea-beneficiu-important-al-cresterii-performantei-energetice-a-cladirilor-dupa-reducerea-facturilor/>
25. Managementul schimbării în școli și grădinițe: Două abordări - kinderpedia, accesat ianuarie, 2026, <https://www.kinderpedia.co.ro/resurse/blog/leadership-pentru-educatie/managementul-schimbarii-in-scoli-si-gradinite-modele>
26. Ghid de bune practici privind managementul calității CAF, în instituțiile ce guvernează sistemul educațional - Ministerul Educației, București, 2022, <https://www.edu.ro/sites/default/files/A%204.2.%20Ghid%20de%20bune%20practici%20privind%20managementul%20calit%C4%83%C8%9Bii%20CAF%2C%20%C3%AE%20inst.%20ce%20guverneaz%C4%83%20sist.%20educa%C8%9Bional.pdf>
27. Bogdan Rațiu, "Valori și trenduri în comunitățile educaționale" - Research and Education, 2020, <https://researchandeducation.ro/2020/07/16/valori-si-trenduri-in-comunitatile-educationale.html>
28. Leading SDG 4 - Education 2030 - UNESCO, accesat ianuarie, 2026, <https://en.unesco.org/themes/education2030-sdg4>
29. The Global Forum on the Future of Education and Skills 2030 - OECD, accesat ianuarie, 2026, <https://www.oecd.org/en/networks/the-global-forum-on-the-future-of-education-and-skills-2030-to-2040.html>

**Argumente pentru folosirea prioritară a metodelor
alternative de evaluare**

O alternativă la testele standardizate o constituie utilizarea metodelor alternative de evaluare. Considerate expresie a modernizării evaluării școlare, permit atât măsurarea cunoștințelor dobândite, cât și a acelor obiective aparținând domeniului afectiv, greu măsurabile prin metode tradiționale. Completând testele aplicate elevilor, metodele alternative oferă profesorului informații suplimentare despre nivelul pregătirii elevului, despre sfera intereselor acestuia, despre abilitățile sale într-un anumit domeniu, despre înclinațiile spre un domeniu de activitate.

Strategiile alternative de evaluare oferă elevilor posibilități diverse de a demonstra ce au învățat, concretizat în nivelul cunoștințelor și mai ales ce pot să realizeze, concretizat în priceperi, deprinderi, abilități. Cu ajutorul acestora, evaluatorul obține informații asupra atitudinii elevului față de disciplina studiată, cu materia supusă procesului instructiv-educativ. Astfel, se poate constata interesul elevului pentru o anumită disciplină de studiu, pentru anumite capitole sau chiar pentru o singură temă studiată. Realizarea unor lucrări sau obiecte presupune însușirea unor metode de investigare științifice, aplicarea creator a cunoștințelor însușite, transferul cunoștințelor și aplicarea priceperilor dobândite.

Metodele alternative (studiate de Koretz în 1994, Le Mahieu în 1995, Clarke în 1996 ș.a.) constituie un pas înainte în evaluare, contribuind și la dezvoltarea creativității. În realizarea unei sarcini care îi trezește interesul, elevul este motivat să aplice diverse metode de investigare științifică, să caute soluții, să-și folosească imaginația și să dea dovadă de perseverență și creativitate.

Astfel, metodele alternative au un rol extrem de important în dezvoltarea psihologiei cognitive, prin rolul activ al subiectului, prin contribuția personală în realizarea sarcinilor. Posibilitatea de a face aprecieri personale în raport cu o temă dată, de a emite judecăți de valoare, de a interpreta și reinterpreta o situație, de a avea anumite manifestări atitudinale, conferă acestor metode rolul de mijlocitor al uneia dintre cele mai importante finalități ale educației, inovația și creativitatea.

Metodele alternative de evaluare se bazează pe directă acțiune a elevului, pe execuția directă, valorificând cunoștințe, priceperi, deprinderi, încurajând activitatea elevului, înlesnind abordarea multi și pluridisciplinară, astfel contribuind la făurirea unui învățământ formativ.

Prin efortul de investigare, cercetare, descoperire, elevul învață despre el însuși, care-i este potențialul, la ce nivel se studiază în raport cu așteptările proprii sau ale celorlalți, ce lacune are și ce mai are de recuperat, fiind astfel motivat să-și îmbunătățească performanțele. Progresele pe care le face sunt observabile atât de către el însuși, cât și de profesor, care urmărește realizarea unui salt calitativ în ceea ce privește performanțele școlare. Relația profesor-elev se transformă, prin intermediul aplicării metodelor alternative, din una de subordonare, într-o relație de colaborare, cooperare, comunicare.Î

În realizarea în echipă a sarcinilor, elevul își dezvoltă abilitățile de comunicare în cadrul grupului, învață să-și exprime liber propriile păreri, să ceară și să ofere ajutor, să valorifice potențialul propriu și al colegilor, realizând astfel și autoevaluarea propriilor acțiuni, un pas important în cunoașterea de sine.

Impactul directorului școlar și contribuția acestuia la un management de calitate

Alexe Flory-Elisa

Scoala Gimnazială Herăstrău

Poziția de director este adesea pusă sub semnul egalității cu cea de conducere. Desigur, directorul este cel care conduce o instituție și îi este atribuită denumirea de manager sau de lider. Între cele două denumiri există diferențe remarcabile despre care vom discuta în cele ce urmează.

Managerul este cel care coordonează munca, nu se implică emoțional în relațiile cu ceilalți, menține ordinea actuală, fiind conservator. În schimb, liderul este cel care stimulează munca, creează oportunități de muncă, se implică emoțional în relațiile cu ceilalți, organizează și participă la evenimente, are puterea de a influența opinii, este orientat spre schimbare. Bineînțeles că un bun manager, nu este neapărat și un lider pe măsură. Întâlnim adesea în diverse organizații manageri ce nu au capacitatea de a fi buni lideri, și invers. Astfel că, pozițiile de manager, respectiv cea de lider pot fi ocupate de persoane diferite.

Liderul este centrat pe atingerea scopurilor și mai puțin pe obiective, funcțiile sale caracteristice în organizație fiind cele de motivare și de planificare strategică. Liderul este cel care pune accentul pe oameni și pe relațiile dintre aceștia, asumându-și riscuri. Pe de altă parte, managerul se concentrează pe îndeplinirea sarcinilor și a obiectivelor, este centrat pe organizare și pe deținerea controlului, preferând stabilitatea.

Observăm, astfel diferențe clare, aproape în oglindă, între cele două funcții. Totuși, există și posibilitatea ca un director dintr-o organizație să îndeplinească simultan cele două roluri, cel de manager, dar și cel de lider. Probabil că o asemenea persoană ce poate cumula competențele și capacitățile unui manager și ale unui lider să poată fi numită directorul ideal. Desigur că acest lucru este destul de dificil și de rar de întâlnit.

În ceea ce privește directorul școlar, acesta ocupă un rol foarte important în dezvoltarea unui climat adecvat studiului și învățării. Prin statutul acestuia de administrator, manager și lider, directorul coordonează, dar și influențează activitatea didactică, devenind chiar un model atât pentru elevi, cât și pentru restul profesorilor din unitatea de învățământ pe care o are în subordine.

Barbu (2009) atribuie directorului mai multe roluri. Printre acestea se numără rolul de “lider pedagogic”, dar și cel de “furnizor de valori morale”. În privința rolului de “lider pedagogic”, autoarea afirmă că “acest rol presupune ca directorul să petreacă din ce în ce mai mult timp în spațiul clasei și să predea diferite discipline sau dacă este oportun să stăpânească datele științei în egală măsură cu un profesor” (p. 86).

Studiul lui DuFour (apud Barbu, 2009, p. 87) vorbește despre cel mai important rol al directorului, și anume acela de a fi un lider pedagogic, astfel pentru ocuparea posturilor de director în învățământul preuniversitar ar trebui vizate calitățile de buni manageri ale candidaților și să se pună mai puțin accent pe latura teoretică și pe cea legislativă.

Se vorbește despre o serie de calități pe care directorul ideal trebuie să le îndeplinească. Astfel, directorul trebuie să fie un om sobru prin prisma statutului pe care îl are, dar care să mențină o atmosferă plăcută în cadrul organizației, să dea dovadă de competențe de comunicare, să dețină cunoștințe cu privire la procesul instructiv-educativ, să fie o persoană deschisă în ceea ce privește implementarea unor idei moderne, să aibă capacitatea de a relaționa eficient cu cei din subordine, să dețină controlul, să mențină un echilibru în desfășurarea activității, să fie un bun profesionist, să cunoască foarte bine ce are de făcut și ce au de făcut ceilalți, astfel încât să fie un model de urmat, să se aplece asupra problemelor subalternilor, să încerce să îi înțeleagă și să îi ajute, să-și păstreze calmul în situațiile de criză, să negocieze și să medieze conflictele apărute în organizație, să analizeze și, probabil cea mai importantă calitate a directorului ideal, să ia cea mai bună decizie în funcție de situația în care se află. Hotărârea deciziei și consecințele acesteia vor face ca munca directorului să fie apreciată sau nu. Comunicarea eficientă este de asemenea prioritară, deoarece dacă informația ajunge la subalterni într-o formă corectă, deloc nuanțată sau interpretată, va face ca deciziile luate de director să fie mai ușor acceptate. Iată, deci o listă lungă a calităților și a competențelor de care directorul ideal trebuie să dea dovadă și să le pună în aplicare în munca sa de zi cu zi. Probabil că sunt puțini directori de organizații care dețin simultan aceste competențe, deci care să poată fi numiți directori ideali, deoarece, în ziua de azi, calitatea de director este confundată cu puterea absolută, directorii adoptă o atitudine de superioritate în fața subalternilor, ignorând problemele acestora. Directorii își impun deciziile fără să se consulte cu ceilalți, creând, astfel o atmosferă ostilă în cadrul organizației.

Dacă ne referim la directorul unei școli, pentru a-i putea atribui titulatura de director ideal trebuie să avem în vedere mai multe aspecte. În primul rând, a îndeplini cu succes sarcinile ce țin de organizarea internă a școlii nu este suficient pentru a fi un director bun. Este nevoie de mai mult de atât. Astfel, directorul școlar trebuie să fie un om integru și sobru, să dovedească inteligență emoțională. Dacă un director este foarte binedispus în anumite zile și foarte iritat în alte zile, nu va face decât să creeze o stare de dezechilibru, iar subalternii vor fi contrariați de acest comportament al său. Este necesar să fie un model pentru ceilalți profesori, să îndeplinească el însuși sarcinile pe care le așteaptă de la angajați, și anume să fie la timp la program, să semneze condica zi de zi, să intre la ora stabilită la cursuri, să se implice activ în viața școlii, să relaționeze eficient cu elevii și cu părinții acestora, mai ales în situațiile conflictuale, să participe la cursuri de formare continuă. Directorul școlar trebuie să respecte toți profesorii și să nu îi subestimeze sau să îi tragă la răspundere pentru anumite fapte în fața elevilor sau în fața părinților acestora, deoarece acest lucru va duce la scăderea stimei respectivelui profesor. De asemenea, directorul școlar nu trebuie să favorizeze anumiți profesori și să îi defavorizeze pe alții. În al doilea rând, directorul ideal trebuie să analizeze foarte atent toate aspectele înainte de a lua o decizie. Trebuie să comunice eficient motivele pentru care a luat acea decizie și să relaționeze constructiv cu celelalte cadre didactice. Este necesar ca pentru îndeplinirea obiectivelor, directorul să acționeze cu calm în orice situație, să se consulte cu subalternii și să țină cont de nevoile acestora.

Barbu (2009) vorbește și despre rolul directorului școlar în procesul schimbării:

Rolul directorului în implementarea schimbării are conotații multiple. El trebuie să cunoască direcția spre care orientează organizația, să faciliteze angajamentul diverselor grupuri de personal din cadrul școlii, să ofere sprijin acestora și să promoveze un mediu stimulat de învățare. Studiile accentuează două categorii de leadership care și-au dovedit unitatea în procesul schimbării: facilitator și transformațional.(p. 89)

Concluzionând cele spuse anterior, putem afirma că, nu în ultimul rând, directorul orientează organizația către schimbare. Iar cei care sunt supuși acestori schimbări sunt elevii, astfel că, un bun director își va îndrepta mai întâi atenția către elevii școlii respective și, mai ales, către nevoile acestora, în scopul de a-i forma și de a deveni adulți echilibrați, capabili să se descurce în activitățile lor de zi cu zi.

BIBLIOGRAFIE

- DEX 1998 – *Dicționar explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic.
- D. Ion Barbu, *Climatul educațional și managementul școlii*, Editura Didactică și pedagogică, 2009
- I. Neacșu, *Calitatea în educație și învățământ*, Universitatea din București

EDUCAȚIE PENTRU MEDIU: SOLUȚII ȘI PRACTICI PENTRU UN VIITOR SUSTENABIL

ALIOANEI CARMEN
COLEGIUL NATIONAL "GEORGE COȘBUC" MOTRU

Educația pentru mediu reprezintă un concept esențial în contextul provocărilor ecologice cu care planeta noastră se confruntă. Aceasta nu se limitează doar la transmiterea de informații despre problemele de mediu, ci include și dezvoltarea abilităților și a valorilor necesare pentru a acționa în mod responsabil. O educație eficientă pentru mediu poate contribui la crearea unei societăți mai sustenabile, prin înțelegerea principiilor de protecție a mediului în toate aspectele vieții.

În contextul actual, provocările ecologice devin din ce în ce mai evidente, iar necesitatea unui mediu sustenabil este mai urgentă ca niciodată. Schimbările climatice, poluarea și pierderea biodiversității sunt doar câteva dintre problemele cu care ne confruntăm. Soluțiile pentru un mediu sustenabil includ adoptarea de practici ecologice în viața de zi cu zi, cum ar fi reciclarea, reducerea consumului de apă și energie, și utilizarea resurselor regenerabile. De exemplu, reciclarea materialelor precum plasticul, hârtia și sticla nu doar că reduce deșeurile, dar și economisește resursele naturale. Prin reciclare, putem transforma deșeurile în noi produse, reducând astfel necesitatea de a extrage și procesa materii prime. În plus, implementarea unor tehnologii de economisire a energiei, cum ar fi panourile solare sau sistemele de iluminat LED, poate contribui semnificativ la reducerea emisiilor de carbon. Aceste tehnologii nu doar că ajută la protejarea mediului, ci și la economisirea banilor pe termen lung.

Un alt aspect important al sustenabilității este educația și conștientizarea comunității. Educația ecologică poate ajuta la formarea unei generații mai responsabile față de mediu. Programele școlare care includ teme legate de protecția mediului pot inspira tinerii să adopte un stil de viață mai sustenabil. De exemplu, prin organizarea de ateliere și activități practice, elevii pot învăța despre importanța reciclării și a conservării resurselor. De asemenea, implicarea comunității în inițiative ecologice, cum ar fi curățarea parcurilor sau plantarea de copaci, poate crea un sentiment de responsabilitate colectivă și poate îmbunătăți calitatea vieții. Aceste activități nu doar că contribuie la un mediu mai curat, dar și întăresc legăturile sociale și spiritul de comunitate.

Tehnicile de protecție a mediului sunt de asemenea esențiale pentru a asigura un viitor sustenabil și sănătos pentru generațiile viitoare. Aceste tehnici variază de la metode simple de reducere a deșeurilor și economisire a energiei, până la soluții inovatoare care vizează protejarea ecosistemelor și conservarea biodiversității. În acest eseu, voi explora câteva dintre cele mai eficiente tehnici de protecție a mediului, subliniind importanța fiecărei metode în lupta împotriva degradării mediului.

Una dintre tehnicile fundamentale este reciclarea, care ajută la reducerea cantității de deșeuri care ajung la gropile de gunoi. Prin colectarea și procesarea materialelor precum hârtia, plasticul, sticla și metalul, putem transforma deșeurile în resurse valoroase. Reciclarea nu doar că economisește materii prime, dar și reduce emisiile de gaze cu efect de seră asociate cu producerea de noi produse. De asemenea, compostarea este o altă tehnică eficientă, care transformă deșeurile organice în îngrășământ natural, îmbunătățind astfel calitatea solului și reducând necesitatea utilizării îngrășămintelor chimice.

O altă abordare importantă este utilizarea surselor de energie regenerabilă, cum ar fi solară, eoliană și hidroenergetică. Aceste surse de energie sunt mai puțin poluante comparativ cu combustibilii fosili și contribuie la reducerea emisiilor de carbon. Investițiile în tehnologiile verzi nu doar că ajută la combaterea schimbărilor climatice, dar și la crearea de locuri de muncă în sectorul energiei regenerabile. În plus, promovarea transportului ecologic, cum ar fi bicicleta, mersul pe jos sau utilizarea transportului public, poate reduce semnificativ poluarea aerului și a traficului urban.

Utilizarea mașinilor electrice reprezintă un pas important în direcția protecției mediului și a reducerii impactului negativ asupra ecosistemului. Aceste vehicule sunt considerate mai ecologice comparativ cu mașinile cu motoare cu combustie internă, datorită mai multor factori.

În primul rând, mașinile electrice nu emit gaze de eșapament, ceea ce contribuie la îmbunătățirea calității aerului în orașe. Aceste emisii sunt responsabile pentru poluarea atmosferică și pentru problemele de sănătate publică, cum ar fi bolile respiratorii. Prin eliminarea acestor emisii, mașinile electrice ajută la reducerea smogului urban și a altor forme de poluare.

În al doilea rând, utilizarea mașinilor electrice contribuie la reducerea emisiilor de carbon, mai ales atunci când energia electrică folosită pentru a le încărca provine din surse regenerabile, cum ar fi energia solară, eoliană sau hidroenergetică. Aceasta înseamnă că, pe măsură ce mai multe țări își transformă rețelele electrice pentru a include surse de energie mai curate, impactul pozitiv al mașinilor electrice asupra mediului va crește.

Un alt aspect important este eficiența energetică a mașinilor electrice. Acestea transformă o proporție mai mare din energia stocată în baterii în mișcare, comparativ cu mașinile pe benzină sau motorină, care pierd o parte semnificativă din energie sub formă de căldură. Această eficiență înseamnă că, în general, mașinile electrice consumă mai puțină energie per kilometru parcurs. Excesul de noxe, care perpezează un factor principal al poluării, are un impact semnificativ asupra stratului de ozon din atmosferă. Stratul de ozon se află în stratosferă și are rolul de a proteja viața de radiațiile ultraviolete dăunătoare ale soarelui.

Când noxele sunt eliberate în atmosferă, ele pot provoca distrugerea moleculelor de ozon. De exemplu, CFC-urile, care au fost utilizate în refrigerante și aerosoli, se descompun în stratosferă, eliberând atomi de clor care reacționează cu ozonul, provocându-i distrugerea. Un singur atom de clor poate distruge mii de molecule de ozon.

Această distrugere a stratului de ozon duce la o creștere a radiațiilor ultraviolete care ajung la suprafața Pământului, ceea ce poate avea efecte negative asupra sănătății umane, cum ar fi creșterea incidenței cancerului de piele, cataractei și afectării sistemului imunitar. De asemenea, radiațiile UV pot afecta ecosistemele marine și vegetația terestră.

Pentru a combate această problemă, au fost implementate măsuri internaționale, cum ar fi Protocolul de la Montreal, care vizează reducerea utilizării substanțelor care distrug ozonul. Aceste eforturi au dus la o recuperare treptată a stratului de ozon, dar este esențial să continuăm să reducem emisiile de noxe pentru a proteja acest strat vital.

În concluzie, excesul de noxe are un impact negativ asupra stratului de ozon, subliniind importanța măsurilor de protecție a mediului pentru a asigura sănătatea planetei și a locuitorilor săi.

Utilizarea mașinilor electrice reprezintă o soluție viabilă pentru reducerea impactului asupra mediului. Deși există provocări, cum ar fi infrastructura de încărcare și producția de baterii, beneficiile ecologice sunt semnificative. Adoptarea pe scară largă a acestor vehicule poate contribui la un mediu mai curat și mai sănătos pentru toți.

Panourile fotovoltaice sunt un element esențial în tranziția către surse de energie mai ecologice și sustenabile. Acestea transformă energia solară în energie electrică, oferind o alternativă curată la sursele tradiționale de energie, cum ar fi combustibilii fosili.

Unul dintre cele mai mari avantaje ale panourilor fotovoltaice este că produc energie fără a emite gaze cu efect de seră sau alte poluanți în atmosferă. Aceasta contribuie semnificativ la reducerea amprente de carbon și la combaterea schimbărilor climatice. Utilizarea energiei solare poate reduce dependența de sursele de energie care dăunează mediului, ceea ce este crucial în lupta împotriva poluării și a încălzirii globale.

De asemenea, panourile fotovoltaice pot fi instalate pe clădiri existente, cum ar fi case, școli sau birouri, maximizând utilizarea spațiului și reducând necesitatea de a construi noi infrastructuri. Aceasta poate duce la o utilizare mai eficientă a resurselor și la minimizarea impactului asupra mediului.

Un alt aspect important este că energia solară este o resursă regenerabilă, ceea ce înseamnă că este disponibilă în mod constant, atâta timp cât soarele strălucește. Acest lucru contrastază cu resursele fosile, care sunt limitate și se epuizează în timp. Prin urmare, adoptarea panourilor fotovoltaice contribuie la crearea unui sistem energetic mai durabil pe termen lung.

Astfel, deși pot fi costisitoare din punct de vedere financiar, panourile fotovoltaice reprezintă un factor ecologic important, având capacitatea de a reduce emisiile de carbon, de a utiliza resursele regenerabile și de a promova un mediu mai curat. Investiția în tehnologiile solare este esențială pentru un viitor sustenabil și pentru protejarea planetei.

Concluzionând, importanța ecologiei și conștientizarea acesteia nu pot fi subestimate în contextul provocărilor cu care se confruntă planeta noastră. Ecologia ne oferă instrumentele necesare pentru a înțelege complexitatea relațiilor dintre organisme și mediul înconjurător, evidențiind rolul crucial pe care fiecare specie îl joacă în menținerea echilibrului ecosistemic. Într-o lume în care resursele naturale sunt din ce în ce mai afectate de activitățile umane, educația ecologică devine o prioritate, ajutându-ne să dezvoltăm o mentalitate de responsabilitate față de mediu. Conștientizarea ecologiei ne îndeamnă să acționăm în moduri care nu doar protejează biodiversitatea, ci și contribuie la bunăstarea noastră. Aceasta implică adoptarea unor practici sustenabile, cum ar fi reducerea deșeurilor, utilizarea eficientă a resurselor și promovarea energiei regenerabile. De asemenea, este esențial să ne implicăm activ în comunitățile noastre pentru a crea un impact pozitiv asupra mediului.

În final, viitorul nostru depinde de capacitatea noastră de a integra principiile ecologice în viața de zi cu zi. Fiecare acțiune, oricât de mică, poate contribui la un mediu mai sănătos și mai echilibrat. Astfel, educația ecologică și conștientizarea devin nu doar o alegere, ci o necesitate imperativă pentru a asigura un viitor durabil pentru noi și pentru generațiile care vor urma.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN FORMAREA ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

Prof. Ana Maria Andronache

Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărescu”, Târgu Jiu

Idealul educațional al școlii românești îl reprezintă,, dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane în formarea personalității autonome și creative.” Educația numai atunci este eficientă, când,, tratează pe fiecare conform cu natura sa și când dă fiecăruia hrana mintală de care are nevoie.”

Pentru a forma,, personalitatea autonomă și creativă” și a dezvolta individualitatea umană, e necesar ca instruirea să fie personalizată. Aceasta presupune crearea unor situații de învățare adecvate, în vederea valorificării la maximum a potențialului de care dispun elevii.

Școala, prin destinația și rolul său, asigură cadrul adecvat în care se desfășoară un complex de formare a elevilor, atât sub aspect instructiv, cât și sub aspect educativ. Ea este un factor important care contribuie la dezvoltarea personalității umane. Și totuși, oricât de bine ar fi organizate și oricât de bogate sunt conținuturile disciplinelor de învățământ, de foarte multe ori nu se poate acoperi nevoia de explorare, investigare, creativitate a copiilor. Ei sunt dornici să se implice în activități, în care să se simtă importanți, să se manifeste liber, să-și arate talentele, să-și satisfacă dorințele și curiozitățile.

Modernizarea și perfecționarea procesului instructiv-educativ impun îmbinarea activității școlare cu activități extracurriculare ce au numeroase valențe formative. Desfășurarea activităților școlare și extrașcolare permite și manifestarea creativității de grup, a relațiilor creative. În acest cadru, și educatorul își poate afirma spiritul novator, creativitatea didactică, dar în același timp, să-și atragă și pe micii școlari.

Activitățile extracurriculare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Iată câteva din motivele pentru care consider că școala trebuie să acorde atenție timpului liber al copiilor. Ne revine obligația de a organiza activități extracurriculare de calitate, care să-și implice activ pe copii, să-și provoace la căutări, cugetări, alegeri, acțiuni. Este important ca aceste activități să acopere cât mai multe domenii, cât mai variate și să răspundă intereselor copiilor, să ducă la dezvoltarea personalității lor, sub toate aspectele.

Activitățile extracurriculare sunt activități complementare activității de învățare realizată la clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației, cultivă interesul pentru diferite ramuri ale științei, atrag individul la viața socială, la folosirea timpului liber într-un mod plăcut și util, orientează elevii către activități utile care să întregască educația școlară, contribuind la formarea personalității.

Realizarea acestor activități presupune alegerea din timp a materialului de către cadrul didactic, abordarea creatoare a temelor de către acesta și, nu în ultimul rând, măiestrie pedagogică și dragoste pentru copii. Organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare respectă anumite condiții: sunt subordonate procesului de învățământ care se desfășoară în clasă; se evită supraîncărcarea elevilor; se desfășoară în colectiv, fiind create și organizate pe principiul liberului consimțământ; la antrenarea elevilor trebuie să se țină seama de particularitățile de vârstă și interesele elevilor, precum și de posibilitățile de realizare pe care le au, fără să fie reținuți de la ore sau pregătirea lecțiilor.

În sens restrâns termenul se referă la toate manifestările organizate de școală, cu obiective educative și recreative, care se desfășoară în afara programului școlar. Pot fi și activități extrașcolare de masă - excursii, concursuri, spectacole, serbări etc.- sau activități extrașcolare în cercuri de elevi.

Activitățile turistice sunt activități extracurriculare cu o deosebită valoare formativă . Ele se pot realiza sub forma plimbărilor, excursiilor sau taberelor. Astfel de activități asigură un contact direct cu obiectele și fenomenele în condiții naturale, ceea ce ușurează procesul formării reprezentărilor despre acestea și ajută copiii în cadrul activităților organizate în școală . Vizitarea unui muzeu, expoziții, a unui atelier al meșterului popular sau artist plastic poate fi o situație de învățare cu scop cultural-artistic, dar și un moment de reconciliere ori de introspecție, în funcție de educația anterioară a elevilor sau de tematica în care se încadrează excursia.

Legătura organică a procesului de învățământ cu excursiile și vizitele asigură eficiența educativă a acestor activități. Menționăm că influența educativă a excursiilor și vizitelor depinde și de caracterul lor variat.

Prin conținutul lor, excursiile și vizitele se deosebesc de activitățile cu caracter didactic.

Organizate la nivelul clasei sau școlii, cu participare benevolă, excursiile și vizitele au drept scop lărgirea orizontului cognitiv, familiarizarea elevilor cu frumusețile țării.

Serbarea este o manifestare festivă, cu program complex, prilejuită de sărbătorirea diferitelor evenimente de însemnătate națională sau internațională, de tradițiile și obiceiurile statornicite în școală. Serbarea școlară este o activitate extracurriculară tradițională, care are mari valențe educative.

Această activitate permite exprimarea activă nu numai a câtorva elevi mai talentați într-un domeniu sau altul, ci a unui număr cât mai mare de elevi, fiecare contribuind, în felul lui, la reușita comună.

Concursurile sunt forme competiționale de activitate extrașcolară, organizate pe diferite teme. Am organizat la nivel de școală concursuri de matematica, de limba romana, de creații artistice, de desen, de istorie între clase paralele sau între clasele de nivel primar, dar am participat și la foarte multe concursuri naționale de creații plastice, unde am obținut foarte multe premii.

Cercurile de elevi sunt un important mijloc de lărgire a orizontului cultural și științific al elevilor și de dezvoltare a interesului lor pentru artă . În general, cercurile cuprind un număr mic de elevi, înscrierea făcându-se în funcție de interesul pe care-l manifestă elevii pentru o anumită disciplină. La alegerea temelor care se discută la cercuri, se va ține seama de preocupările elevilor și de nivelul lor de cunoștințe.

Durata unei ședințe a cercului este, în medie, de 90 de minute. Evidența frecvenței o ține conducătorul cercului. Varietatea activității în cerc constituie și ea o condiție a frecventării lui cu plăcere de către elevi. Un rol important în educația elevilor îl joacă cercurile artistice. Cercurile contribuie semnificativ la descoperirea și stimularea talentelor și aptitudinilor elevilor, la cultivarea interesului și pasiunii pentru meșteșugurile populare și artă în general, la educarea elevilor pentru folosirea utilă și plăcută a timpului liber, la dezvoltarea imaginației creatoare și a sensibilității artistice.

Înscrierea elevilor în cerc trebuie să se facă selectiv, pe bază de interese și aptitudini, iar la organizarea activității cercului trebuie să se țină seama de preocupările, preferințele, înclinațiile și capacitățile reale ale elevilor.

Întreaga activitate în cadrul cercului, de la concepție la realizare, este opera elevilor. Scopul general al cercului este educația estetică și cultivarea dragostei pentru artă . Cercurile de creație au ca scop descoperirea și cultivarea talentului, aptitudinilor elevilor în diverse domenii ale artei populare.

Putem menționa că activitățile extrașcolare generează relații de prietenie și ajutor reciproc între elevi, educă simțul responsabilității și o atitudine justă față de scopurile urmărite. Important este ca elevii să fie antrenați nu numai în desfășurarea unor asemenea activități, ci și în inițierea și organizarea lor. Valorificarea activităților extrașcolare în practica educațională ar trebui să se producă sistematic și cu mai multă eficiență, pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Pentru a stimula dezvoltarea personală, activitatea educativă școlară și extrașcolară va avea mereu în atenție nevoia de adaptare la cerințele individuale, diverse, ale tuturor copiilor, la interesele de cunoaștere și la potențialul lor. Contextele create oferă posibilitatea abordărilor interdisciplinare, cross-curriculare și transdisciplinare, exersarea competențelor și abilităților într-o manieră integrată, de dezvoltare holistică a personalității.

Bibliografie

1. Cosmovici, A., Iacob, Luminița, (2008), Psihologie școlară, Editura Polirom,
2. Sălăvăstru, Dorina, (2004), Psihologia educației, Editura Polirom, Iași

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE ÎN ȘCOALA GIMNAZIALĂ: DE LA ACTIVITĂȚI CU IMPACT EMOȚIONAL LA ÎNVĂȚARE AUTENTICĂ PRIN METODE INTERACTIVE

Andronache Mădălina, Școala Gimnazială Nr. 29, Galați

Rezumat:

În contextul unei școli aflate în schimbare, „educația cu semnificație” nu mai poate însemna doar transmiterea de conținut, ci crearea unor experiențe de învățare care îi ajută pe elevi să înțeleagă, să simtă, să aplice și să transfere. În acest articol descriu un model practic de intervenție didactică implementat la nivel gimnazial, care combină învățarea socio-emoțională (SEL), metodele interactive (game-based learning, cooperative learning), feedbackul formativ și activități cu impact comunitar. Demersul a inclus două direcții principale: (1) rutine și activități scurte, repetitive, cu efect asupra climatului clasei (ex. „Positive Gossip”, „Picture Dictation”, minute de reflecție), și (2) mini-proiecte aplicate, conectate la realitatea elevilor (ex. campanii de micro-empatie, produse finale, prezentări). Rezultatele observate au vizat creșterea participării, reducerea comportamentelor de evitare, îmbunătățirea colaborării și a încrederii elevilor, precum și o mai bună asumare a învățării. Articolul oferă un cadru replicabil, exemple concrete, instrumente de evaluare și recomandări pentru profesori care își doresc să transforme ora într-un spațiu relevant, sigur și motivant.

Cuvinte-cheie: educație cu semnificație, învățare socio-emoțională, învățare autentică, game-based learning, feedback formativ, bune practici

1. Introducere

În practica mea didactică, am observat că elevii pot obține rezultate acceptabile pe termen scurt prin memorare, însă progresul real apare atunci când învățarea capătă sens: când elevul înțelege de ce face un lucru, îl poate conecta la viața lui și se simte suficient de în siguranță încât să încerce, să greșească și să revină. În ultimii ani, provocările din mediul școlar (diferențe mari de nivel, atenție fragmentată, anxietate de performanță, influența grupului, scăderea răbdării pentru sarcini dificile) au făcut ca „predarea clasică” să fie insuficientă.

„Educația cu semnificație” presupune mai mult decât activități atractive. Pentru mine, ea înseamnă trei lucruri simple, dar exigente:

relevanță (învățarea are legătură cu lumea elevului),

relație (elevul contează și este văzut),

rezultate transferabile (ce învață poate aplica dincolo de lecție).

În acest articol prezint un model de lucru folosit la gimnaziu, axat pe practici scurte, constante, care schimbă atmosfera clasei, și pe proiecte aplicate care dezvoltă competențe reale: comunicare, colaborare, responsabilitate, empatie și reflecție.

2. Cadru teoretic și premise

Motivația elevilor crește atunci când se simt competenți, autonomi și conectați (nevoile psihologice de bază). În același timp, progresul școlar este influențat puternic de calitatea feedbackului, de claritatea criteriilor și de oportunitățile de exersare deliberată. În mod practic, am pornit de la următoarele idei:

Climatul emoțional al clasei influențează direct participarea și capacitatea de învățare.

Sarcinile cu produs final cresc sensul și implicarea.

Repetiția scurtă, inteligentă, este mai eficientă decât „proiecte mari” rare.

Evaluarea formativă (feedback rapid, criterii clare, autoevaluare) reduce anxietatea și crește asumarea.

3. Context și obiective

Intervenția descrisă a fost implementată la clase de gimnaziu, în cadrul orelor de limba engleză și al unor momente de tip „activități integrate” (lecții deschise, micro-proiecte, activități cu componentă SEL).

Obiective urmărite:

O1. Îmbunătățirea climatului clasei și a relațiilor între elevi (respect, cooperare, siguranță).

O2. Creșterea participării active, inclusiv a elevilor retrași sau anxioși.

O3. Dezvoltarea comunicării funcționale (mesaje scurte, clare, argumentare simplă).

O4. Formarea autonomiei: autoevaluare, plan personal, asumarea rolurilor în echipă.

O5. Transfer: elevul aplică în contexte noi (situații de viață, comunitate, produse finale).

4. Metodologie: modelul în 2 straturi (rutine + proiecte)

4.1. Stratul 1 – Rutine scurte cu impact mare (5–10 minute)

Am introdus rutine care se repetă săptămânal, cu reguli clare. Ele funcționează ca „igienă” a clasei: reduc tensiunea, cresc coeziunea și pregătesc creierul pentru învățare.

a) Positive Gossip (2–4 minute / săptămână)

Elevii spun, pe rând, o observație pozitivă despre un coleg: un efort, un gest, o calitate. Regulă: specific, autentic, fără ironie. Eu modelez formulări: „I noticed that...”, „I appreciate that...”, „Thank you for...”.

Efect urmărit: recunoaștere, apartenență, creșterea încrederii, reducerea etichetărilor negative.

b) Picture Dictation (7–10 minute / la 2 săptămâni)

Lucru în perechi: un elev descrie o imagine, celălalt desenează. Apoi compară. Activitatea dezvoltă ascultarea activă, claritatea mesajului, vocabularul spațial și toleranța la greșeală.

Efect urmărit: comunicare reală, cooperare, amuzament controlat, focus.

c) Minute de reflecție (2 minute / final de oră)

Două întrebări fixe, pe bilețel sau oral:

„Today I learned...”

„Next time I will...”

Efect urmărit: metacogniție, responsabilitate, feedback pentru profesor.

d) Roluri rapide în echipă (1 minut de setare)

La activități de grup, folosesc roluri simple: Leader, Timekeeper, Reporter, Encourager.

Efect urmărit: reducerea haosului, implicare echilibrată, leadership pozitiv.

4.2. Stratul 2 – Mini-proiecte aplicate (2–4 săptămâni)

Mini-proiectele sunt scurte și au produs final. Ele oferă elevilor motivul real pentru care „învață” și creează punți cu comunitatea.

Proiect A: „Micro-empatie în școala mea” (2 săptămâni)

Scop: elevii identifică nevoi mici din jur (coleg nou, elev timid, un conflict minor, lipsa încurajării) și propun micro-acțiuni.

Etape:

Brainstorming: „Where do we see stress in school?”

Selectarea unei situații reale (fără nume).

Plan: 3 acțiuni mici, realizabile într-o săptămână.

Implementare + jurnal scurt (2–3 rânduri/zi).

Produs final: poster / prezentare de 2 minute: „What changed?”

Rezultat tipic: elevii trec de la „nu se poate” la „pot face ceva mic, dar real”.

Proiect B: „English that helps” (3–4 săptămâni)

Scop: limbaj util pentru viață: cereri politicoase, scuze, refuz, propuneri, negociere.

Produs final: set de carduri (print sau digital) „Useful phrases for real situations” + scenete scurte.

Plus: elevii creează și o variantă „for younger students” (transfer, leadership).

5. Instrumente de evaluare (formativ + sumativ)

5.1. Rubrică de colaborare (simplă, pe 4 niveluri)

Criterii: Participare, Respect, Rol asumat, Claritate în comunicare.

Eu o folosesc la final de proiect, dar și ca autoevaluare.

5.2. Exit ticket (1 minut)

Întrebări scurte:

„What was easy/hard today?”

„What support do you need?”

Ajustez lecțiile pe baza răspunsurilor.

5.3. Evaluare a produsului final (criterii clare)

Ex.: pentru prezentare: structură, vocabular, corectitudine, contact vizual, timp, mesaj.

6. Exemple concrete de activități (replicabile)

Activitatea 1: „Two Stars and a Wish” (feedback între colegi)

După o prezentare: 2 aspecte bune + 1 sugestie. Formule model:

„One thing I liked was...”

„Another strong point was...”

„Next time, you could...”

Beneficiu: feedback civilizat, elevii învață să observe și să formuleze.

Activitatea 2: „Silent discussion” (post-it / foi A4)

Pun o întrebare provocatoare pe foaie (ex.: „Grades motivate students.”). Elevii scriu idei fără să vorbească, apoi răspund altora în scris.

Beneficiu: participă și elevii timizi; calitatea ideilor crește.

Activitatea 3: „Choice board” (alegere controlată)

Le ofer 6 sarcini din care aleg 2 (ex.: poster, mini-dialog, jurnal, quiz, infografic, voice message).

Beneficiu: autonomie, reducerea rezistenței, diferențiere reală.

7. Rezultate observate și reflecție

Nu am tratat acest demers ca pe o „rețetă”, ci ca pe o ajustare continuă. În urma aplicării rutinei „Positive Gossip”, am observat că elevii care primeau rar validare au început să participe mai mult și să își regleze comportamentul (în loc să caute atenție negativă). „Picture Dictation” a

reduc frica de greșeală, pentru că greșeala era normalizată și chiar amuzantă, iar corectarea devenea naturală („Let me clarify”).

În proiecte, elevii au început să își asume roluri, să respecte timpul și să ceară clarificări. Un indicator important pentru mine a fost schimbarea limbajului: de la „nu știu / nu pot” la „pot încerca / am nevoie de un exemplu / putem împărți sarcina”.

Dificultăți întâlnite:

diferențe mari de nivel;

elevi care preferă pasivitatea;

timp limitat.

Soluții:

sarcini pe pași mici;

roluri și criterii vizibile;

alegere controlată;

feedback scurt și frecvent, nu doar la final.

8. Concluzii și recomandări

Educația cu semnificație nu se construiește printr-o activitate spectaculoasă, ci printr-o cultură a clasei: consecvență, relație, sens. Rutinele scurte creează siguranță și predictibilitate, iar proiectele aplicative oferă relevanță și transfer.

Recomandări pentru implementare:

Începe cu 1–2 rutine și păstrează-le 6–8 săptămâni.

Folosește limbaj de încurajare și criterii clare, nu moralizare.

Creează produse finale mici, dar reale (poster, carduri, prezentare).

Evaluează și procesul (colaborarea), nu doar rezultatul.

Construiește punți cu comunitatea școlii: elevii simt că munca lor contează.

Consider că schimbarea reală apare atunci când elevul pleacă din clasă cu sentimentul: „Am fost văzut. Am înțeles. Am contribuit. Pot aplica.”

Bibliografie (exemple de citare; păstrează la final)

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7–74.

CASEL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning). (2020). SEL Framework.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and self-determination. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.

Dweck, C. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.

Kapp, K. M. (2012). *The Gamification of Learning and Instruction*. Pfeiffer.

OECD. (2015). *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills*. OECD Publishing.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

Practici și proiecte educaționale – experiențe care creează schimbarea reală în școli și comunități

Prof. înv. primar, Anuți Lenuța
Școala Gimnazială „George Enescu” Năvodari

După 15 ani de activitate la catedră, am înțeles că adevărata valoare a educației nu se măsoară doar în rezultate școlare sau statistici, ci mai ales în schimbările reale produse în comportamentul, atitudinile și valorile elevilor. De-a lungul anilor, școala a cunoscut multiple reforme, ajustări curriculare și provocări sociale, însă un aspect a rămas constant: nevoia elevilor de modele autentice, de contexte de învățare relevante și de relații educaționale bazate pe încredere.

Experiența acumulată demonstrează că practicile educaționale eficiente și proiectele bine ancorate în realitatea comunității sunt cele care reușesc să producă schimbări durabile. Atunci când profesorul își asumă rolul de facilitator, mentor și partener al elevilor, iar școala colaborează activ cu familia și comunitatea locală, educația devine un proces viu, cu impact profund.

1. Practici educaționale validate prin experiența didactică

Un cadru didactic cu vechime în învățământ știe că nu există rețete universale, ci adaptare continuă la specificul clasei și al fiecărui elev. Practicile centrate pe elev s-au dovedit, în timp, cele mai eficiente în formarea competențelor academice și socio-emoționale.

Învățarea activă și cooperativă, aplicată constant, contribuie la dezvoltarea comunicării, a responsabilității și a respectului reciproc. Lucrul pe grupe, sarcinile diferențiate și activitățile de tip „învățare prin descoperire” permit valorificarea potențialului fiecărui copil, inclusiv al celor cu ritm de învățare diferit.

Experiența arată că învățarea prin proiecte reprezintă o strategie eficientă pentru conectarea conținuturilor școlare cu viața reală. Proiectele tematice, interdisciplinare, dezvoltate pe perioade mai lungi, îi ajută pe elevi să înțeleagă sensul învățării și să aplice cunoștințele în contexte concrete. Elevii devin mai motivați, mai implicați și mai responsabili față de propriul parcurs educațional.

Un alt element esențial, confirmat de practica îndelungată, este integrarea educației socio-emoționale în activitatea zilnică. Gestionarea emoțiilor, dezvoltarea

empatiei și cultivarea relațiilor pozitive contribuie semnificativ la crearea unui climat școlar sigur și favorabil învățării.

2. Proiecte educaționale cu impact real asupra comunității

De-a lungul anilor, implicarea în proiecte educaționale a demonstrat că școala poate deveni un agent activ al schimbării comunitare. Proiectele reușite sunt cele care pornesc de la nevoi reale și implică elevii în mod autentic.

Proiectele de voluntariat, activitățile caritabile sau campaniile de protecție a mediului dezvoltă spiritul civic și responsabilitatea socială. Elevii învață că pot contribui concret la îmbunătățirea comunității din care fac parte, iar aceste experiențe au un impact formativ mult mai profund decât orice lecție teoretică.

În cadrul programelor naționale sau locale, precum „Școala altfel” sau „Săptămâna verde”, experiența didactică arată că succesul depinde de calitatea activităților propuse, nu de cantitatea lor. Vizitele tematice, atelierele interactive, întâlnirile cu specialiști sau colaborările cu instituții locale oferă elevilor oportunități autentice de învățare și orientare.

Proiectele culturale și artistice desfășurate în parteneriat cu comunitatea contribuie la valorizarea tradițiilor, la dezvoltarea creativității și la consolidarea sentimentului de apartenență. În timp, aceste activități devin repere identitare pentru elevi și comunitate.

3. Rolul parteneriatului școală–familie–comunitate în practica didactică

După 15 ani de activitate, devine evident că educația de calitate nu poate fi realizată izolat. Parteneriatul cu familia și comunitatea este un factor decisiv în succesul școlar și personal al elevilor.

Implicarea părinților în activitățile educaționale, fie prin participarea la proiecte, fie prin susținerea activităților extracurriculare, creează un cadru coerent de dezvoltare pentru copil. Comunicarea constantă și deschisă între școală și familie contribuie la prevenirea dificultăților și la consolidarea relațiilor educaționale.

Colaborarea cu autorități locale, ONG-uri, biblioteci sau alte instituții culturale extinde spațiul educațional și transformă școala într-un centru de resurse pentru comunitate. În acest mod, educația devine un demers comun, susținut și valorizat la nivel local.

4. Schimbările observate în timp – reflecții din practica didactică

Experiența îndelungată confirmă faptul că practicile și proiectele educaționale cu impact produc schimbări vizibile și durabile. Elevii devin mai încrezători, mai

cooperanți și mai implicați în viața școlii. Se dezvoltă competențe esențiale pentru viață: comunicarea, adaptabilitatea, spiritul critic și empatia.

La nivelul comunității, școala câștigă credibilitate și devine un partener activ în dezvoltarea socială. Relațiile dintre elevi, părinți și cadre didactice se îmbunătățesc, iar climatul educațional devine mai deschis și mai colaborativ.

Așadar, schimbarea reală în educație se construiește în timp, prin practici coerente, proiecte relevante și relații autentice. Profesorul nu este doar un transmițător de informații, ci un formator de caractere și un actor important în viața comunității. Prin implicare, reflecție și colaborare, școala poate deveni un spațiu al dezvoltării armonioase, iar educația – un proces cu sens și impact durabil. Practicile și proiectele educaționale nu schimbă doar elevii, ci și comunitatea, contribuind la formarea unei societăți mai responsabile și mai solidare.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
3. Dulamă, M. E. (2010). *Didactica axată pe competențe*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
4. Joița, E. (2008). *Instruirea constructivistă – o alternativă*. București: Editura Aramis.
5. Pânișoară, I.-O. (2015). *Profesorul de succes*. Iași: Polirom.
6. Potolea, D., Toma, S. (2013). *Competențele profesorului modern*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Mișcarea – factor esențial în dezvoltarea fizică și intelectuală a copilului

Profesor Avram Alexandru

C.N.I.Matei Basarab Râmnicu Vâlcea

Condițiile vieții au fost cercetate în continuu de-a lungul existenței omenirii, și s-au tras concluzii permanent valabile, cum ar fi și cea de “minte sănătoasă într-un corp sănătos”. Pornind de la această premiză trebuie să recunoaștem, că cea mai mare comoară a fiecăruia dintre noi este sănătatea fizică și mentală proprie, iar una dintre responsabilitățile principale ar fi să-i educăm pe copii să-și trăiască viața astfel încât, să-și ocrotească sănătatea.

Mișcarea, educația fizică și sportul sunt activități fizice cu influențe determinante asupra dezvoltării fizice armonioase a organismului uman și a trăsăturilor de personalitate. Armonia între fizic și intelect este bine conturată prin practicarea exercițiilor fizice.

Exercițiul fizic în general cât și cel specific ramurilor sportive contribuie la dezvoltarea morfo-funcțională și psihologică a omului. De asemenea are o contribuție însemnată asupra laturii educative, sociale, emoționale și a trăsăturilor de caracter.

Prin practicarea organizată a exercițiului fizic se formează conduite, caractere, se dezvoltă trăsături de empatie, altruism, emulație și se educă spiritul de faire-play.

Educația fizică, ca mijloc organizat de practicarea exercițiului fizic este un proces instructiv-educativ, deliberat construit și desfășurat în vederea perfecționării dezvoltării fizice și a capacității motrice ale ființei umane în funcție de particularitățile de vârstă și sex, cerințele de integrare socială, specificul unei profesii, etc.

Educația fizică are un caracter predominant formativ, în sensul că ea pregătește oamenii pentru viață, pentru necesitățile existenței umane. Pe lângă caracterul formativ, educația fizică, are și un caracter competitiv, care se realizează pe bază de întreceri sau concursuri sportive.

Sportul este un fenomen social, apărut în istoria societății după educația fizică.

El contribuie la:

- dezvoltarea fizică armonioasă a organismului uman dacă este condus, dirijat în mod științific;
- integrarea socială a sportivilor, mai ales în viața post-sportivă;
- la dezvoltarea gustului pentru mișcare, pentru unele ramuri de sport sau probe sportive, atât în postură de practicant, cât și în postură de spectator.

Sportul are ca trăsătură fundamentală: competiția. Din acest punct de vedere el are caracter predominant competitiv, nefiind exclus caracterul său formativ.

Alimentația echilibrată, consumul alimentelor sănătoase, activitatea fizică regulată, o igienă riguroasă și gândirea pozitivă sunt cele mai bune recomandări pentru a avea o viață sănătoasă.

Influența sportului asupra dezvoltării fizicului și a psihicului

Descoperire empirică a faptului că exercițiile fizice, contribuie la dezvoltarea fizicului și psihicului, a condus la recunoașterea importanței educației fizice și a sportului. Practicarea regulată a exercițiilor fizice și a sportului au efecte multiple pe două planuri: asupra fizicului și a organismului, respectiv asupra psihicului.

Pe latura fizicului, se manifestă asupra dezvoltării armonioase a corpului uman și asupra stării generale de sănătate a organismului.

În sfera psihicului, se reflectă într-un moral sănătos, cu o capacitate ridicată de a suporta stresul, dar și în trăirea emoției concursului, în dorința de a învinge, de a tinde către un ideal, care se poate atinge prin perseverență și muncă, având ca drept răsplată satisfacția victoriei.

Integrarea organică a sportului în traiul cotidian rezultă sănătate, gândire pozitivă, încredere, bucurie de viață, totodată sprijină dezvoltarea relațiilor interumane, creează un mediu ambiant degajării spiritului colectiv.

Efectele pozitive asupra organismului uman a practicării diferitelor sporturi

- creșterea nivelului de energie, îmbunătățește rezistența fizică;
- ajută la păstrarea masei musculare, ceea ce ajută la conservarea sistemului osos, la păstrarea flexibilității coloanei vertebrale, a articulațiilor;
- reduce riscul apariției bolilor cardiovasculare, a diabetului zaharat, a hipertensiunii arteriale;
- întărește sistemul imunitar, reduce considerabil stresul, previne depresia;
- ajută la menținerea greutății corporale, la arderea caloriilor în plus.

Adolescentii care participă la sporturi de echipă în mod frecvent se vor dezvolta armonios și nu se vor confrunta cu probleme de greutate. De asemenea, sportul contribuie la reducerea starilor de insomnie sau lipsa de încredere și le oferă adolescentilor posibilitatea de a socializa cu cât mai multe persoane și de a avea încredere în ceilalți, fiind recomandat adolescentilor care au probleme de timiditate. La această vârstă, a descoperirii de sine, este foarte important ca adolescentii să aibă parte de reușite, experimentarea primului succes contribuind la dezvoltarea armonioasă din punct de vedere mental și la obținerea de rezultate bune în activitățile viitoare în care se vor implica.

Unele dintre cele mai cunoscute sporturi la care adolescentii se pot înscrie și care le vor aduce satisfacții sunt fotbalul, voleiul, baschetul, handbalul, rugby, atletism, gimnastica aerobă, dansul.

Fotbalul este cel mai popular joc sportiv de la noi, fiind accesibil la toate categoriile de vârstă. Acesta poate fi practicat în scop recreativ sau de performanță. Ca orice joc sportiv, fotbalul, contribuie la dezvoltarea calităților motrice, formarea deprinderilor motrice, educarea trăsăturilor de caracter, integrarea socială, el însuși fiind un fenomen social.

Baschetul, voleiul și handbalul, ca și sporturi de echipă, spre deosebire de fotbal, pot fi practicate cu preponderență de ambele sexe.

Prin regulile de joc specifice fiecărui sport în parte, se educă spiritul de colaborare, de respect față de arbitrii și adversari și se formează spiritul de fair-play specific ființei umane.

Ramurile sportive individuale: atletismul, dansul și gimnastica contribuie atât la dezvoltarea fizică armonioasă cât și la dezvoltarea grației, posturii corporale, ținutei, eleganței, coordonării și sincronizării perfecte.

Bibliografie

1. Demeter, Andrei, Drăgan, Ioan, Sport și sănătate, Ed. Sport-Turism, București, 1990
2. Uțiu, Ioan, Teoria educației fizice și sportului, Cluj-Napoca, 1991

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE

Prof. AVRAM CLAUDIA DOMNICA

Rezumat

Leadershipul educațional reprezintă un factor determinant în dezvoltarea și transformarea instituțiilor de învățământ, având un impact direct asupra calității procesului educațional, culturii organizaționale și rezultatelor elevilor. Prezentul articol își propune să analizeze conceptul de leadership în educație, principalele stiluri de leadership, precum și efectele acestora asupra performanței școlare și a climatului instituțional. Printr-o abordare teoretică și analitică, lucrarea evidențiază importanța liderilor educaționali în promovarea schimbării, inovării și a unei educații centrate pe elev.

Cuvinte-cheie: leadership educațional, impact, management școlar, cultură organizațională, performanță.

1. Introducere

În contextul actual al societății bazate pe cunoaștere, educația se află într-un proces continuu de schimbare și adaptare. Globalizarea, digitalizarea și diversitatea nevoilor educaționale impun noi provocări pentru sistemele de învățământ. În acest cadru, leadershipul educațional devine o componentă esențială pentru asigurarea calității și relevanței educației.

Liderii din educație – directori, inspectori, coordonatori de programe și cadre didactice cu rol decizional – influențează în mod semnificativ direcția strategică a instituțiilor, motivația personalului și succesul educațional al elevilor.

2. Conceptul de leadership în educație

Leadershipul în educație poate fi definit ca procesul prin care un lider influențează, motivează și sprijină membrii comunității școlare pentru atingerea obiectivelor educaționale comune. Spre deosebire de management, care se concentrează pe organizare și control, leadershipul pune accent pe viziune, inspirație și dezvoltare umană.

Un leadership educațional eficient se bazează pe valori etice, comunicare deschisă și colaborare, având ca scop crearea unui mediu de învățare sigur, incluziv și stimulat.

3. Stiluri de leadership și relevanța lor în educație

Literatura de specialitate evidențiază mai multe stiluri de leadership, dintre care cele mai relevante pentru domeniul educațional sunt:

- Leadershipul transformațional – orientat spre schimbare, inovație și dezvoltare profesională;
- Leadershipul democratic – bazat pe participare, consultare și luarea deciziilor în mod colaborativ;
- Leadershipul tranzacțional – centrat pe reguli, recompense și sancțiuni;
- Leadershipul distribuit – care valorifică competențele întregii echipe educaționale.

Dintre acestea, leadershipul transformațional și cel distribuit sunt considerate cele mai eficiente în contextul educațional contemporan, deoarece stimulează implicarea și responsabilitatea colectivă.

4. Impactul leadershipului asupra performanței educaționale

Impactul leadershipului educațional se reflectă la mai multe niveluri: asupra cadrelor didactice, elevilor și comunității școlare în ansamblu. Un lider eficient contribuie la creșterea motivației profesorilor, la îmbunătățirea practicilor didactice și la consolidarea unei culturi organizaționale pozitive.

Studiile arată că școlile cu un leadership puternic înregistrează rezultate academice mai bune, un climat școlar mai echilibrat și un nivel ridicat de satisfacție profesională în rândul personalului.

5. Leadershipul educațional ca factor al schimbării

Într-o societate aflată în permanentă transformare, liderii educaționali au rolul de agenți ai schimbării. Aceștia trebuie să promoveze inovația pedagogică, utilizarea tehnologiilor digitale și dezvoltarea competențelor secolului XXI.

Prin viziune strategică și deschidere către nou, leadershipul educațional poate contribui la adaptarea școlii la cerințele actuale și la formarea unor cetățeni activi și responsabili.

6. Concluzii

Leadershipul educațional reprezintă un pilon fundamental al calității educației. Prin stiluri de conducere adecvate, bazate pe colaborare, etică și viziune, liderii pot genera un impact pozitiv și durabil asupra procesului educațional.

Investiția în formarea liderilor educaționali este esențială pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ performant, capabil să răspundă provocărilor societății contemporane.

Bibliografie

- Bass, B. M. (1990). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press.
Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications.
OECD (2020). *Improving School Leadership*. Paris: OECD Publishing.
Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage.

„Educația cu sens începe cu mine” – Practici educaționale care transformă școala în comunitate de învățare vie

Prof. înv. Primar, Azoitei Andreea Ecaterina
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială nr. 1 Negoiești

Educația cu semnificație depășește transmiterea de informații și se concentrează pe formarea unor copii implicați, empatici și responsabili. În învățământul primar, elevii învață cel mai eficient atunci când ceea ce fac are legătură cu viața lor reală, cu nevoile comunității și cu propriile emoții și valori.

Acest proiect își propune să transforme școala într-un spațiu al experiențelor autentice, în care elevii nu doar „învață despre”, ci învață prin a face, prin colaborare, reflecție și acțiune concretă. Proiectul creează punți între școală, familie și comunitate, oferind copiilor sentimentul că pot contribui activ la schimbare, chiar de la vârste mici.

Scopul proiectului este dezvoltarea unei educații cu sens prin implicarea elevilor în activități concrete care conectează învățarea școlară cu viața reală, valorile personale și nevoile comunității locale.

Formarea unor elevi activi, empatici și responsabili, crearea unui climat educațional bazat pe cooperare, respect și implicare, consolidarea legăturii dintre școală și comunitate sunt obiectivele urmărite de aceste practici prin: identificarea problemelor simple din comunitate potrivite vârstei lor, propunere soluțiilor și participarea la implementarea lor, dezvoltarea competențelor de comunicare, colaborare și reflecție, exprimarea emoțiilor și opiniilor în mod constructiv, iar în final să înțeleagă importanța rolului personal în societate.

Grupul țintă este alcătuit din elevi din ciclul primar (clasele I–IV), cadre didactice, părinți și membri ai comunității locale (bibliotecă, primărie, ONG-uri locale). Durata proiectului este de un an școlar, cu posibilitatea continuării și adaptării.

În acest scop am propus 4 activități spre a fi puse în practică.

Prima activitate se numește: „Ce contează pentru mine?”. În cadrul acestei activități vor exista discuții ghidate și jocuri de rol despre ce înseamnă o școală bună și o comunitate prietenoasă, și realizarea unui „Copac al valorilor” în clasă, urmat de o activitate de reflecție: „Ce aș vrea să schimb în jurul meu?”

Cea de-a doua activitate propusă se va numi „Clasa care ajută”. Scopul acestei activități este dezvoltarea responsabilității sociale și a empatiei elevilor prin implicarea lor activă în identificarea și soluționarea unei nevoi reale din mediul școlar sau comunitar.

Elevii identifică o nevoie reală: un coleg, o clasă mai mică, o zonă a școlii pentru care vor propune soluții concrete și realizabile și vor planifica o acțiune concretă. Această activitate se realizează în patru etape. În prima etapă numită „Ce putem face pentru alții?” discuția ghidată în clasă va porni de la întrebări deschise: „Ce observăm că lipsește în școala noastră?”, „Cine ar avea nevoie de ajutor?”, „Ce ne-ar face școala mai prietenoasă?”. Elevii sunt încurajați să își exprime opiniile liber, prin: conversații, desene, mesaje scrise. Ideile sunt notate pe un panou intitulat „Nevoile comunității noastre”. În etapa a doua se va alege soluția: „Cum putem ajuta?”. Elevii analizează propunerile și votează o singură acțiune. Elevii propun acțiuni de tipul: amenajarea unui colț de lectură pentru clasele mici, realizarea unei campanii de mesaje pozitive, strângerea de materiale educaționale pentru un grup de elevi, amenajarea unui spațiu verde sau a unei zone de relaxare. Profesorul are rol de facilitator, ghidând elevii spre o soluție realistă. Etapa a treia,

implementarea acțiunii, numită „Acționăm împreună” este etapa în care elevii participă activ cu sprijinul adulților la amenajare, realizarea materialelor. Etapa a patra, numită „Ce am învățat?” cuprinde discuțiile de reflecție: „Cum ne-am simțit ajutând?”, „Ce a fost greu?”, „Ce am face diferit data viitoare?”. Elevii completează fișe de reflecție, realizează desene și notează mesaje scurte. Această activitate este documentată prin fotografii și texte.

În a treia activitate, „Învățăm împreună din comunitate”, vor exista invitați din comunitate: părinți, bibliotecar, voluntari, unde în mini-atelierele practice numite „Ce pot face eu pentru ceilalți?”, elevii vor crea un „Jurnal de învățare”, reprezentat prin desene, mesaje, simboluri. Scopul acestei activități este valorificarea resurselor comunității locale în procesul educațional, prin crearea unor contexte autentice de învățare care să conecteze elevii cu realitatea socială și cu rolurile active ale adulților din comunitate. Vor descoperi meserii, roluri și activități din comunitatea locală. Elevii vor interacționa respectuos cu adulți din afara școlii, vor formula întrebări și vor comunica eficient în cele patru etape care vor urma. Elevii propun persoane din comunitate care pot deveni invitați: bibliotecar, medic/asistent, polițist, pompier, voluntar, meșteșugar. În prima etapă numită „Cine ne poate învăța?”, profesorul stabilește legătura cu aceștia. Etapa a doua este despre formularea întrebărilor, numită „Ce vrem să aflăm?”, în care elevii, organizați pe echipe, formulează întrebări pentru invitați: „De ce ați ales această meserie?”, „Cum ajutați oamenii?”, „Ce ați învățat din experiența dumneavoastră?”. Întrebările sunt adaptate nivelului de vârstă și sunt discutate anterior. Etapa a treia, „Învățăm de la oameni reali”, este despre întâlnirea cu membrii comunității. Invitații susțin mini-ateliere interactive: prezentări scurte, demonstrații practice, exemple din viața reală. Elevii participă activ adresând întrebări, interacționând direct, iar profesorul facilitează dialogul și asigură un climat de respect. În cea de-a patra etapă și ultima, „Ce am învățat?”, elevii completează un Jurnal al comunității, care include: desene, propoziții scurte, simboluri într-un panou tematic numit „Oamenii care ne ajută” și desfășoară activități inspirate de întâlniri: jocuri de rol „Eu sunt voluntar / bibliotecar / pompier”, scrierea unor mesaje de mulțumire. Discuții vor fi despre ce i-a impresionat cel mai mult, despre cum pot ajuta și ei comunitatea.

Activitatea „Învățăm împreună din comunitate” contribuie la dezvoltarea unei educații cu sens, în care elevii învață din exemple reale și înțeleg rolul fiecărei persoane în funcționarea comunității. Copiii descoperă că învățarea nu se întâmplă doar în clasă, ci în fiecare interacțiune cu lumea din jur.

Ultima activitate propusă, „Școala povestită de copii” este o activitate de sinteză, reflecție și diseminare a rezultatelor proiectului. Scopul acestei activități îl reprezintă dezvoltarea capacității elevilor de a reflecta asupra propriilor experiențe de învățare și de a exprima, prin mijloace creative, modul în care școala și comunitatea au devenit mai prietenoase și mai semnificative pentru ei. În prima etapă a acestei activități elevii vor rememora experiențele „Ce am trăit împreună?” vizualizând fotografii sau materiale realizate pe parcursul proiectului. Discuțiile ghidate în clasă, pornesc de la activitățile desfășurate: „Ce ne-a plăcut cel mai mult?”, „Ce am învățat despre noi?”, „Cum s-a schimbat școala pentru noi?”. Elevii își exprimă ideile liber, verbal sau prin desen. Etapa a doua este despre alegerea formei de exprimare și poartă numele „Povestea mea despre școală”. Elevii aleg, individual sau pe echipe, modul de prezentare: povești scurte, scrisori, desene explicative, benzi desenate, afișe, mini-prezentări. Profesorul explică faptul că nu există răspunsuri greșite, accentul fiind pus pe mesaj și autenticitate. În etapa a treia se va organiza expoziția „Dă-mi voce copiilor”. Produsele realizate sunt organizate într-o expoziție: în holul școlii, la bibliotecă, într-un spațiu comunitar. Expoziția este deschisă părinților, cadrelor didactice, partenerilor comunitari. Elevii explică, pe scurt, semnificația lucrărilor lor. Ultima etapă, „Ce

schimbare am creat?” este etapa reprezentată de reflecția finală și de feedback. Discuțiile vor aborda teme precum: „Ce am învățat despre noi?”, „Cum ne-am simțit când am fost ascultați?”. Feedback-ul este realizat prin mesaje scrise de părinți și invitați și discuții libere. La final, se realizează un panou: „Școala prin ochii copiilor”.

Activitatea „Școala povestită de copii” oferă elevilor voce și vizibilitate, valorizând experiențele autentice de învățare. Copiii devin ambasadori ai educației cu sens, iar școala se afirmă ca un spațiu al dialogului, creativității și implicării.

Proiectul „Educația cu sens începe cu mine” demonstrează că educația cu semnificație poate fi construită încă din ciclul primar, prin activități adaptate vârstei și nevoilor reale ale copiilor. Educația cu semnificație începe atunci când copilul simte că este ascultat, valorizat și implicat. Prin acest proiect, școala devine un spațiu al schimbării reale, în care fiecare elev învață nu doar pentru note, ci pentru viață. Prin implicarea activă a elevilor în procesul educațional și prin conectarea învățării cu viața reală, școala devine un spațiu al formării caracterului, nu doar al acumulării de informații.

Educația autentică se produce atunci când elevul înțelege de ce învață, pentru cine învață și cum poate folosi ceea ce a învățat pentru binele propriu și al comunității.

Bibliografie:

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Gardner, H. (2006). *Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
3. Iucu, R. (2015). *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*. București: Editura Polirom.
4. Joița, E. (2006). *Instruirea constructivistă*. București: Editura Aramis.
5. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning*. New Jersey: Prentice Hall.
6. Pânișoară, I. O. (2010). *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom.
7. Potolea, D. (2012). *Didactica modernă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

LOCUL CERCETĂRII DOCUMENTARE ÎN EDUCAȚIA ELEVILOR

Prof. Georgeta Bădău, Colegiul Național «Horea, Cloșca și Crișan» din Alba Iulia

Termenul de «cercetare documentară», utilizat pentru prima dată în 1950 de către Kelvin N. Moers, are astăzi mai multe accepțiuni. «Le Dictionnaire encyclopédique de l'information et de la documentation», apărut la editura pariziană Nathan în 1997, citează trei dintre ele: operația prin care documentele sunt selectate din fondul documentar la cererea unui utilizator; furnizarea, în funcție de o cerere bine definită de utilizator, a unor elemente de informare documentară corespunzătoare; un răspuns mai mult sau mai puțin elaborat la o cerere a utilizatorului, răspuns care trebuie să conducă la realizarea unui anumit produs documentar (bibliografie, sinteză etc).

Se vorbește, în general, despre două **tipuri** de cercetare documentară:

- 1. cercetarea documentară punctuală:** presupune o simplă prelevare de informații, respectiv găsirea unui răspuns la o anumită întrebare vizând viața școlară, un subiect studiat, un anumit eveniment, un domeniu specific; cercetarea documentară punctuală reprezintă o etapă foarte limitată în timp, parcursă în cadrul și în serviciul unui proiect global;
- 2. cercetarea documentară de lungă durată:** constituie ea însăși obiectul unui proiect; un astfel de demers are un dublu scop: primul este acela de a găsi informațiile căutate, deci de a găsi răspunsuri la anumite întrebări; cel de al doilea, de fapt cel mai important, este ca elevul să se înscrie într-o metodologie de cercetare, așadar **să învețe să caute** și nu doar să găsească un document sau altul.

Extrem de importantă este rigoarea cu care sunt planificate diferitele etape ce vor fi parcurse pentru a se ajunge la produsul documentar dorit, realizarea unei sarcini precise de către fiecare membru al grupului de lucru și respectarea termenelor fixate.

Vom parcurge în cele ce urmează **etapele** unui demers de cercetare documentară.

Orice demers de cercetare documentară începe cu **definirea obiectivelor și clarificarea subiectului** (etapa 1) (ce anume caut, când și unde caut, de ce am nevoie pentru a realiza sarcina de lucru, cu cine voi lucra la realizarea ei).

Clarificarea subiectului presupune găsirea unor răspunsuri adecvate la întrebări de tipul:

a) *Care este domeniul căruia îi aparține subiectul ales?* Spre exemplu, în întrebarea «Care este rolul televiziunii în amplificarea în ultimii trei ani a violenței din mediul școlar românesc?» ceea ce ne interesează în mod prioritar nu este televiziunea, ci amplificarea actelor de violență în unitățile de învățământ din România.

b) *Care sunt limitele subiectului urmărit?* Răspunsurile pertinente la această întrebare mă vor ajuta să evit devierea de la subiect. Urmărind exemplul nostru, este vorba despre:

b.1. abordarea influenței televiziunii și nu a totalității mijloacelor de informare a maselor (radio, televiziune, presă etc.), abordarea problemei violenței în mediul școlar și nu în societate, așadar o **delimitare calitativă** a subiectului;

b.2. abordarea problemei violenței în mediul școlar din România și nu dintr-un alt spațiu geografic, deci o **delimitare spațială**;

b.3. urmărirea evoluției fenomenului în perioada actuală, ceea ce înseamnă o **delimitare temporală**.

c) *Care sunt problemele ridicate de subiectul ales?* Răspunsul la această întrebare permite **degajarea unor piste de cercetare** și elaborarea unui **plan provizoriu**. În exemplul nostru, accentul se pune pe relația logică de cauză-efect, dar ceea ce interesează în mod deosebit sunt efectele promovării violenței reale și acelei ficționale în emisiunile de televiziune.

d) *Care este natura exactă a ceea ce mi se cere?* Răspunsul la această întrebare înlătură posibilitatea unor devieri de la subiect. În cazul nostru, se cere o prezentare a unei stări de lucruri și nu o explicație sau o previziune.

e) *Cum trebuie să tratez subiectul?* Întrebarea vizează forma de restituire a informației: expozeu oral, dosar documentar, expoziție, expozeu oral, dezbateri etc. De această formă de restituire a informației depinde în mod hotărâtor natura documentelor care vor trebui selecționate.

Căutarea surselor de informare (etapa a 2-a) presupune identificarea acelor documente care conțin informații referitoare la tema mea de cercetare. Pentru ca elevii să fie capabili să-și caute sursele de informare în CDI ei vor trebui să cunoască, înainte de toate, modul de organizare fizică și intelectuală a centrului de documentare și informare (spațiile specifice, sistemul de cotare, modul de organizare a colecțiilor, instrumentele de acces la colecții de care dispune centrul de documentare și informare și modul lor de utilizare), precum și drepturile și obligațiile pe care le au în calitate de utilizatori și care sunt stabilite prin *Regulamentul intern de organizare și funcționare* al respectivei structuri infodocumentare. Nu poate fi vorba de a reduce această etapă importantă la reținerea documentului aflat la îndemână, pe cea mai apropiată etajeră din CDI sau la redarea datelor găsite în prima enciclopedie răsfoită.

În funcție de nivelul de cunoștințe și vârsta publicului țintă, precum și în funcție de timpul alocat documentării în diversele proiecte disciplinare sau pluridisciplinare derulate de către echipa pedagogică, profesorul documentarist va adapta informațiile prezentate în capitolul 2 ale lucrării noastre și le va prezenta elevului într-o formă accesibilă lor cu parcurgerea următoarelor momente:

- 1) prezentarea obiectivelor secvenței documentare
- 2) verificarea cunoștințelor anterioare
- 3) transmiterea noilor cunoștințe
- 4) activitatea practică a elevilor
- 5) evaluare

Prezentăm, pentru exemplificare, un modul de 6 ore, destinat familiarizării elevilor cu modul de organizare a centrului de documentare și informare și cu diferitele tipuri de resurse pe care acesta le pune la dispoziția utilizatorilor săi.

Sedința nr.1: Regulamentul de organizare și funcționare a CDI

Prezentarea obiectivelor:

La sfârșitul celor 50 de minute, elevii vor fi capabili:

- să precizeze momentele în care centrul de documentare și informare este deschis pentru public;
- să explice modul în care se efectuează împrumutul/restituirea de documente aparținând centrului de documentare și informare;
- să enumere 2-3 drepturi și îndatoriri pe care le au în calitate de utilizatori ai centrului de documentare și informare.

Transmiterea de noi cunoștințe: lectura comentată a Regulamentului de organizare și funcționare a CDI, analizarea unui material de prezentare a CDI(pliant, album, casetă video) și compararea celor două documente distribuite elevilor.

Activitate practică: Simularea unui prim împrumut de documente, respectiv a restituirii la termen a unei publicații împrumutate; observații ale grupului de elevi; simularea solicitării de utilizare a Internetului pentru căutarea unei informații; observații ale grupului de elevi și explicații suplimentare oferite de către profesorul documentarist.

Evaluare: Completarea de către elevi a chestionarului de evaluare prezentat mai jos, punere în comun și corectare cu ajutorul documentelor de lucru distribuite elevilor la începutul ședinței.

Chestionar de evaluare:

1. Centrul de Documentare și Informare este deschis ore/săptămână
2. Centrul de Documentare și Informare este sub responsabilitatea următoarelor persoane:
3. Pot împrumuta documente de la CDI: 1) elevii, cadrele didactice și toți angajații din școala noastră; 2) toți cititorii.
4. Se consultă /nu se consultă documente audiovizuale și electronice personale.
5. Elevii sunt/nu sunt autorizați să oprească sau să pună în funcțiune aparatele existente în CDI (televizor, video, casetofon, calculator).
6. După consultarea unui document, acesta trebuie: 1) așezat corect la locul său; 2) așezat pe biroul de lucru al documentaristului; 3) lăsat pe una din mesele din CDI.
7. Nu se deschid, modifică sau șterg fișierele altcuiva. Adevărat/Fals
8. Se pot împrumuta maxim 3/5/2 documente.
9. Documentele audio-vizuale pot fi împrumutate pentru o perioadă scurtă. Da/Nu.

Ședința nr.2: Organizarea spațiului CDI

Prezentarea obiectivelor:

La sfârșitul celor 50 de minute, elevii vor fi capabili:

- să distribuie corect în spațiile specifice CDI diferite categorii de documente: monografice, periodice, audiovizuale și electronice;
- să se orienteze în CDI cu ajutorul signalecticii și a planului CDI;
- să completeze un plan al CDI cu date referitoare la spațiile sale specifice.

Verificarea cunoștințelor anterioare: condițiile în care utilizatorul poate beneficia de spațiul, resursele și activitățile organizate în CDI.

Transmiterea de noi cunoștințe: prezentarea CDI și explicarea modului de dotare a diferitelor spații cu resurse documentare și echipamente, explicarea modului de orientare în CDI cu ajutorul signalecticii, a planului și pliantelor CDI (un document de lucru adaptat vârstei elevilor și nivelului lor de cunoștințe poate fi realizat pornind de la informațiile prezentate în capitolul 2 al lucrării noastre și distribuit la începutul ședinței sau după prezentarea centrului de documentare și informare).

Activitate practică: Distribuirea documentelor în spațiile specifice cu ajutorul etichetelor de semnalare și al planului CDI, indicarea aparatelor cu care pot fi consultate diferitele categorii de documente pe un alt suport decât hârtia.

Evaluare: Completarea de către elevi a fișei de evaluare prezentate mai jos, punere în comun și corectare cu ajutorul documentelor de lucru distribuite elevilor la începutul ședinței.

Fișă de evaluare:

Priviți cu atenție planul Centrului nostru de Documentare și Informare. Colorați spațiile menționate în lista de mai jos conform indicațiilor din stânga. Nu ezitați să vă deplasați în CDI, dacă acest lucru vă ajută să dați răspunsul corect !

- Portocaliu: biroul documentaristului
- Maro: suport pentru ziare și reviste
- Galben: mobilier special pentru televizor, videoplayer, combină muzicală, retroproiector
- Roșu: mobilier pentru depozitarea hainelor și a genților
- Albastru: rafturi pentru lucrări documentare
- Verde: rafturi pentru lucrări de ficțiune
- Mov: posturi informatice pentru elevi
- Negru: panouri de afișaj și expoziții
- Roz: cataloagele CDI (alfabetic și sistematic)

Ședința nr.3: Tipuri de resurse din CDI

Prezentarea obiectivelor:

La sfârșitul celor 50 de minute, elevii vor fi capabili:

- să trieze diferite tipuri de resurse ale centrului de documentare și informare în funcție de un anumit criteriu: suport, mod de apariție, conținut ;
- să facă diferența între o lucrare științifică (documentar) și o lucrare de ficțiune;

Verificarea cunoștințelor anterioare: organizarea spațiului CDI și localizarea documentelor

Transmiterea de noi cunoștințe: prezentarea succintă a diferitelor tipuri de resurse CDI: carte, periodic, afiș, casete, discuri compacte, diapozitive, hărți etc. și a modului de consultare a lor utilizând aparatura din CDI; explicarea diferitelor posibilități de grupare a documentelor în funcție de anumite criterii (distribuirea unui document de lucru individual la finalul explicațiilor teoretice oferite de către profesorul documentarist).

Activitate practică: Trierea unui lot de documente în funcție de criteriile „suport”, „conținut”.

Evaluare: Bilanț oral al achizițiilor documentare. Completarea de către elevi a fișei de evaluare prezentate mai jos, punere în comun și corectare cu ajutorul documentelor de lucru distribuite elevilor la începutul ședinței.

Chestionar de evaluare:

1. Lucrări documentare sau lucrări de ficțiune ?

- romane	- dicționare
- poezie	- enciclopedii
- teatru	- atlase
- benzi desenate	- hărți
- povești	- lucrări cu caracter științific
- nuvele	
- legende	

3. Ziarele și revistele pot fi reunite sub termenul generic de :

- a. dosare
- b. cataloage
- c. periodice

4. Priviți cu atenție următoarele documente și asociați-le litera corespunzătoare categoriei în care pot fi încadrate în funcție de:

4.1. modalitatea de apariție:

- a. documente monografice
- b. periodice

4.2. suport:

- a. documente audiovizuale
- b. documente electronice
- c. documente pe suport de hartie

4.3. conținut:

- a. lucrări de ficțiune
- b. lucrări documentare

Sedințele nr. 4 și nr.5: Cotarea publicațiilor. Organizarea colecțiilor CDI

Prezentarea obiectivelor:

La sfârșitul celor 100 de minute, elevii vor fi capabili:

- să atribuie, cu ajutorul margaretei documentarelor, o clasă C.Z.U. principală unui document în funcție de conținutul său;
- să stabilească, utilizând sistemul francez de cotare, cota unui document din CDI;
- să explice semnificația combinației alfanumerice din structura unei cote sistematico-alfabetice;
- să identifice și să ordoneze la raft un document căreia i se cunoaște cota.

Verificarea cunoștințelor anterioare : tipuri de documente specifice unui CDI.

Transmiterea de noi cunoștințe: explicarea sistemului de organizare a colecțiilor CDI (cu ajutorul unei fișe de lucru distribuite fiecărui elev); prezentarea a două reprezentări grafice ale sistemului de clasificare utilizat într-un CDI (margareta și tucanul documentarelor); explicarea modului de stabilire a cotei unui document; prezentarea modului de organizare a colecțiilor în CDI în funcție de diferitele sisteme de cotare utilizate în CDI (ex.: cotă alfabetică - specifică, în general, lucrărilor de ficțiune, alfanumerică - specifică documentarelor, cronologică – specifică publicațiilor periodice, pe nivele- specifică manualelor școlare).

Activitate practică: Atribuirea de către elevi a unei clase C.Z.U. pentru un lot de documente din CDI, argumentarea alegerii și discutarea situațiilor speciale (ex.lucrări care pot fi încadrate în mai multe domenii, ordonarea periodicelor, ordonarea documentelor de referință, ordonarea manualelor școlare); stabilirea cotei și ordonarea alfabetică la raft a documentelor, identificarea la raftul cu acces liber a unui document căruia i se cunoaște cota.

Evaluare: Bilanț oral al achizițiilor. Completarea de către elevi a chestionarului de evaluare prezentat mai jos, punere în comun și corectare cu ajutorul documentelor de lucru distribuite elevilor la începutul ședinței.

Chestionar de evaluare:

Fig. 1. Margareta documentarelor

Fig. 2. Tucanul documentarelor

1. Margareta documentarelor (fig.1) vă permite să reperați documentele mai ușor. Fiecărei clase principale din Clasificarea Zecimală Universală îi corespunde o culoare. **Posterul realizat în 1999 de către C.E.D.I.S. (Centre d'Etude et de la Documentation et de l'information Scolaires) (fig.2)** vă oferă în altă variantă grafică asocierea culoare-cod numeric (sursa: <http://www.ac-versailles.fr/cedis/productions/015.htm>). Ce asemănări și ce deosebiri puteți identifica între cele două reprezentări grafice ? Pe care dintre ele ați prefera-o pentru Centrul nostru de Documentare și Informare ? Priviți cu atenție și tabelul de mai jos :

Clasificarea Dewey		Clasificarea Zecimală Universală	
000	Generalități	0	Generalități
100	Filozofie și psihologie	1	Filosofie
200	Religie	2	Religie
300	Științe sociale	3	Științe sociale
400	Limbi. Lingvistică	4	Clasă liberă
500	Științe naturale și matematică	5	Științe naturale
600	Științe aplicate	6	Științe aplicate
700	Arte	7	Arta. Distracții. Sport
800	Literatură și retorică	8	Limbi. Lingvistică. Literatura
900	Geografie și istorie	9	Istorie. Geografie

2. Citiți cu atenție prezentările următoarelor lucrări și stabiliți pentru fiecare clasă C.Z.U. principală:

2.1. Cele opt povestiri despre adevăratul comportament creștin, reunite în această lucrare, constituie un minunat dar pentru copii ele reușind, prin frumusețea și sensibilitatea narațiunii, să le modeleze sufletul și mintea.

2.2. Autoarea prezintă modul în care poate fi realizată expunerea rațională a unei teme filosofice într-o manieră cât mai convingătoare, organizând riguros ideile și cunoștințele și oferind în felul acest un veritabil instrument pedagogic, care conține metode și reguli de cercetare necesare pentru elaborării unui comentariu de text sau alcătuirii unei disertații.

2.3. Lucrare menționează noile medicamente înregistrate și intrate în uzul curent în ultima perioadă, evidențiate cu denumirile comerciale și monografiile aferente la denumirea comună internațională.

2.4. „...Nu înțeleg cum poți iubi un cârd de pasări care tocmai au încercat să te ucidă.” Citind răspunsul pe care îl primește învățăcelul Fletcher de la maestrul său, veți descoperi sensul acestei parabole moderne.

2.5. Acest ghid îi spune cititorului tot ceea ce trebuie să știe și să vadă pe Coasta de Azur. Informațiile culturale și istorice, sfaturile practice de călătorie, adresele de călători și numeroasele hărți fac din această lucrare un instrument prețios pentru pasionații de călătorii.

3. Alegeți din lista de mai jos titlul corespunzător prezentărilor de la exercițiul precedent. Argumentați alegerea făcută.

3.1. Agenda medicală 2005

3.2. Jacqueline Russ. Initieri în filozofie

3.3. Darul îngerului. Povestiri creștine pentru copii

3.4. Claudiu-Viorel Săvulescu. Coasta de Azur – Ghid turistic

3.5. Richard Bach. Pescărușul Jonathan Livingston

4. Stabiliți cotele corespunzătoare lucrărilor de mai sus și ordonați-le alfabetic:

4.1.; 4.2.; 4.3.; 4.4.; 4.5.

Ședința nr.6: Elementele de identitate ale unei cărți

Prezentarea obiectivelor:

La sfârșitul celor 50 de minute, elevii vor fi capabili:

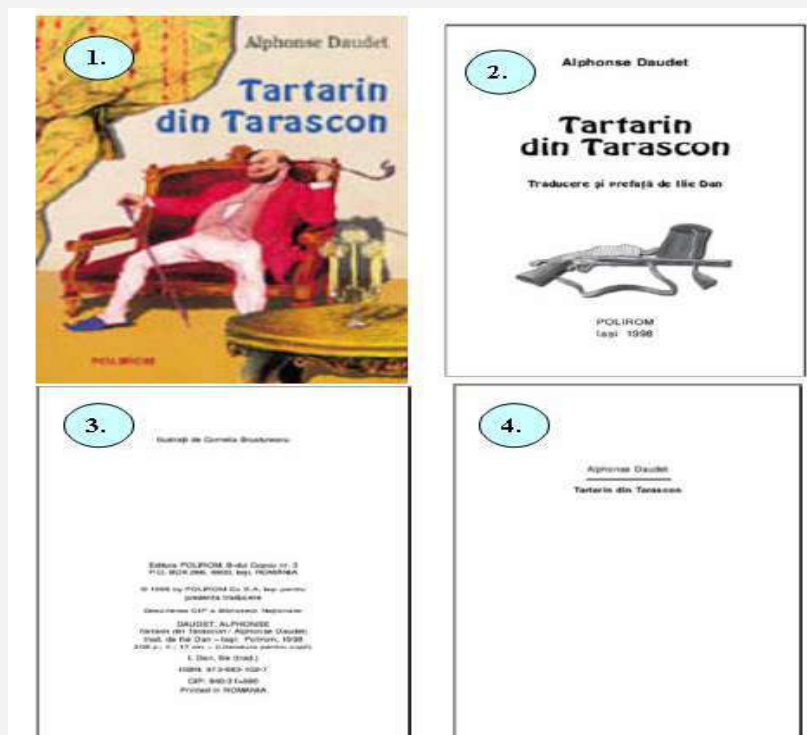
- să identifice principalele elemente de identitate ale unui document monografic (carte);
- să facă diferența între o mențiune de responsabilitate principală și una secundară;
- să repereze o informație într-o carte folosind cuprinsul sau indexul lucrării.

Transmiterea de noi cunoștințe: prezentarea unor lucrări monografice din diferite domenii și comentarea împreună cu elevii a diferențelor constatate din punctul de vedere al distribuției diferitelor elemente de identitate; clarificarea termenilor dificili: serie, colecție, mențiune de responsabilitate, ISBN (fișă de lucru individuală);

Activitate practică: Identificarea elementelor de identitate pentru câteva documente monografice: dicționar, enciclopedie, atlas, album, lucrare științifică, operă literară; analizarea cotei lucrărilor supuse observației; exersarea capacității de identificare rapidă și corectă a unei informații cu ajutorul cuprinsului, a indexului de nume/de cuvinte-cheie; clarificarea unor termeni dificili cu ajutorul dicționarelor generale sau de sinonime.

Evaluare: Bilanț oral al achizițiilor. Completarea de către elevi a chestionarului de evaluare prezentat mai jos, punere în comun și corectare cu ajutorul documentelor de lucru distribuite elevilor la începutul ședinței.

Chestionar de evaluare:

1. Asociază fiecărui element din lista de mai jos numărul imaginii corespunzătoare:

- prima copertă :
- pagina de gardă :
- pagina de titlu:
- versul paginii de titlu:

2. Adevărat sau fals?

2.1. Lucrarea a apărut în anul 1998.

2.2. Locul de apariție și editura sunt menționate atât pe pagina de titlu, cât și pe prima copertă.

2.3. Lucrarea are o prefață.

2.4. Numărul internațional standard pentru carte (ISBN) nu este menționat.

2.5. Cele trei litere care ne indică locul publicației la raftul de literatură franceză sunt: DAU.

3. Care sunt elementele de identitate ale cărții care apar pe pagina de titlu și nu apar pe prima copertă?

4. Menționează, răsfoind lucrarea, alte elemente pe care le poți identifica: postfață, cuprins, index, glosar, coperta a 4-a, preț, ilustrații, rezumat.

Ședințe similare pot fi organizate pentru a-i iniția pe elevi, mai cu seamă pe cei de vârstă mică, să utilizeze un dicționar, o enciclopedie, un atlas, să identifice elementele unui ziar sau ale unei reviste.

Doar în momentul în care suntem siguri că aceste activități le sunt familiare elevilor demersul de cercetare documentară poate continua. Pentru a efectua o căutare eficientă de

documente trebuie stabilită o listă de cuvinte-cheie. Dicționarele generale și mai ales dicționarele de sinonime pot fi foarte utile în acest moment al activității de cercetare. Pentru exemplul nostru, lista sinonimelor cuvântului „violență”, întocmită cu ajutorul dicționarelor este destul de generoasă: agresivitate, brutalitate, duritate, constrângere, violentare, siluire, încălcare a ordinii legale, impulsivitate, nestăpânire, duritate, lipsă de stăpânire în vorbe sau fapte. Aceste cuvinte-cheie sau definițiile oferite de dicționare cuvintelor-cheie reprezintă tot atâtea intrări în fișierele tradiționale sau informatizate ale centrului de documentare și informare, în cataloage, în liste bibliografice, altfel spus în principalele instrumente de acces la fondul documentar al centrului de documentare și informare. Fiecare instrument documentar funcționează după propriile sale reguli și de aceea cunoașterea acestor reguli este indispensabilă unei cercetări documentare de calitate.

Chiar dacă centrul de documentare și informare dispune de o conexiune Internet, este recomandabil ca apelarea la această sursă de informare să se facă doar după ce s-a constatat insuficiența datelor oferite de resursele tangibile ale CDI: dicționare, enciclopedii, lucrări științifice și de ficțiune, publicații periodice (suporturi tradiționale și audiovizuale).

Utilizarea fișierelor alfabetice și sistematice ale centrului de documentare și informare, utilizarea a unui motor de căutare, analiza unui site Internet, interogarea unei baze de date la distanță și recuperarea informațiilor identificate, întocmirea și decodificarea unei liste bibliografice, iată câteva dintre domeniile în care poate profesorul documentarist să intervină în acest stadiu al demersului de cercetare documentară.

Important este ca elevii să devină conștienți de faptul că o singură sursă de informare este insuficientă. Consultarea mai multor surse de informare înseamnă posibilitatea de comparare a informației oferite de mai multe documente. Este un criteriu incontestabil de evaluare întrucât vizează dezvoltarea spiritului critic al elevilor.

Selectionarea documentelor (etapa a 3-a) este etapa imediat următoare a demersului de cercetare documentară. Cu siguranță că la finele etapei a doua vor exista o serie de documente care nu oferă decât o informație vagă sau îndepărtată în raport cu subiectul urmărit. La aceste documente se va renunța în momentul trierii. Selectarea documentelor pertinente presupune consultarea unor instrumente de referință precum tabla de materii/cuprinsul (pentru identificarea anumitor capitole sau subcapitole care conțin informații referitoare la tema urmărită) sau indexul lucrării (pentru identificarea paginilor exacte unde este tratată o noțiune sau unde este menționat un autor sau un loc geografic). Iată câteva criterii de care se va ține seama în atunci când se vor reține documentele cu adevărat utile temei de cercetare:

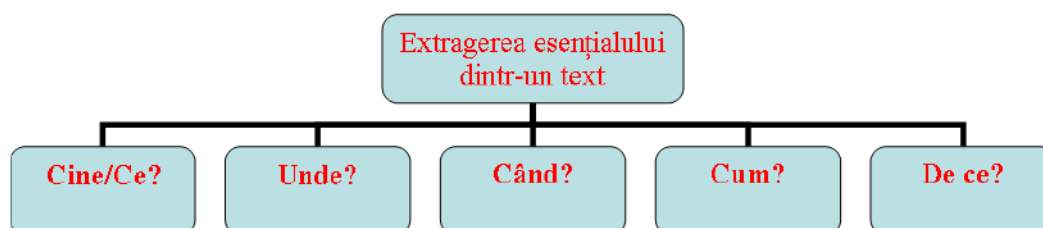
- gradul de elaborare a documentului: document primar, document secundar (catalog, fișă bibliografică...), document terțiar (sinteză, bilanț, critică...);

- modul de publicare: documentele comerciale de tipul materialelor publicitare nu constituie surse de informare pertinente;
- nivelul de publicare: lucrare de vulgarizare, lucrare tehnică destinată unui public specializat, lucrare savantă vehiculând o terminologie specială (chiar dacă informația conținută într-un asemenea tip de lucrare corespunde temei de cercetare, gradul ei de complexitate o poate face inaccesibilă publicului de vârstă școlară).

La sfârșitul acestei etape se va întocmi deja o **bibliografie provizorie**, adică vor fi redactate referințele bibliografice pentru documentele reținute.

Toate etapele parcurse până aici pot fi considerate etape pregătitoare. Abia din acest moment elevul va începe să producă un document specific pornind de la informația oferită de documentele selecționate.

Seleționarea informației (etapa a 4-a) începe cu o lectură rapidă a documentului pentru a avea o idee generală asupra conținutului său. După această „lectură de survolare”, documentul este recitit cu atenție și se vor lua notițe. Există tentația tânărului cititor de a se mulțumi cu o copiere a unor fraze complete din document, în loc să încerce o reformulare a informației bazându-se pe o serie de întrebări ajutătoare:

Este necesară clarificarea diferenței care există între diferitele tipuri de fișe care se pot întocmi pe parcursul unui demers de cercetare documentară:

a) **Fișa bibliografică** trebuie să conțină principalele elemente de identitate ale documentului. Recomandăm respectarea următoarei succesiuni a elementelor și a punctuației corespunzătoare în redactarea referințelor bibliografice pentru lucrărilor întocmite de elevi (în absența locului de apariție se va scrie [S.l.], adică *sine loco*; în absența editurii se va scrie [s.n.], adică *sine nomine*; în absența anului de apariție se va scrie [s.a.], adică *sine anno*) :

NUMELE AUTORULUI, Prenumele. *Titlu: Subtitlu*. Mențiunile de responsabilitate secundară (facultativ). Locul de apariție: Editura, Anul apariției.
Ex. Richter, Brigitte. *Ghid de biblioteconomie*. București: Grafoart, 1995.

- **Pentru periodice (ziare sau reviste)**

TITLUL PERIODICULUI, Anul de vârstă, Anul de apariție, Numărul de ordine al periodicului.
Bibliografia Națională Română. Cărți.Albume.Hărți, LI, 2002, nr.3.

- **Pentru articole din periodice**

NUMELE AUTORULUI, Prenumele. *Titlul articolului*. In: Titlul periodicului, Anul de vârstă, Anul de apariție, Numărul de ordine al periodicului, paginile între care se găsește articolul citat.
Ex. Fondanèche, Daniel. *Profesori, documentariști: aceeași meserie*. In: *Studii de biblioteconomie și informare documentară*, 1996, nr.2, p.74-77.

- **Pentru documente audiovizuale: casete sau DVD video**

NUMELE AUTORULUI, Prenumele (real.). Titlul. Numele producătorului sau al distribuitorului, anul producerii documentului. Suport, durata înregistrării.
Ex. BARRATIER, Christophe (real.). *Les Choristes*. Pathé Renn Production, 2004. 1 DVD 9, 92 min

- **Pentru documente audiovizuale: casete audio sau discuri compacte**

NUMELE AUTORULUI, Prenumele. Titlul. Numele editorului sau al distribuitorului, anul publicării. Numărul și tipul documentului
Ex. AVRAM, Daniel. *Cântece din Carpați*. Studioul Inima Pământului, 2002. 1 casetă audio, 45 min 45 s.

- **Pentru documente electronice: CD-ROM, DVD-ROM**

NUMELE AUTORULUI, Prenumele. Titlul [resursă electronică]. Numele editorului, data publicării. Numărul și tipul suportului
Ex. *Le réseau CRDP-CDDP de Champagne-Ardenne : 5 centres à votre disposition*[resursă electronică]. CRDP de Champagne-Ardenne, 1997. 1 CD-ROM.

- **Pentru pagini web**

NUMELE AUTORULUI, Prenumele. Titlul [on-line]. Numele editorului, data publicării, data actualizării [data consultării]. Disponibilitate și acces
Ex. *Savoirscdi* [on-line]. CNDP, 1999-, actualizat la 12 decembrie 2005 [consultat la 06 ianuarie 2006].
Disponibil la adresa: <http://savoirscdi.cndp.fr/accueil.htm>

Pentru elevii de vârstă mică, este bine ca elementele de identitate ale diferitelor categorii de documente să fie dispuse într-un tabel pe care utilizatorii să-l completeze pe măsură ce identifică documentele necesare temei de cercetare.

Ex. Pentru lucrările monografice de tipul cărților, dicționarelor, enciclopediilor sau atlaselor se vor reține următoarele elemente:

Autor (nume, prenume)	Titlu	Loc de apariție	Editura	Anul de apariție

b) **Fișa de citate:** conține unul sau mai multe citate; în partea superioară a fișei, în stânga, se poate nota ideea centrală sau un cuvânt cheie; ori de câte ori se notează un citat din text pe o fișă se va menționa și pagina la care apare respectivul citat;

c) **Fișa de idei:** conține argumentele, exemplele, aspectele particulare ale ideii respective; ca și în cazul fișei de citate, se notează în stânga, sus, ideea principală;

d) **Fișa combinată:** conține elemente din fișa de idei, fișa de citate, precum și observații personale; folosirea mai multor culori, încadrarea pasajelor în diverse moduri (spre exemplu între ghilimele „ ” citatele, între paranteze drepte [] observațiile personale) permit diferențierea diverselor tipuri de informație.

Următoarea etapă a demersului de cercetare documentară este aceea de **exploatarea informației** (etapa a 5-a). În această etapă se renunță la documente și atenția este concentrată asupra notițelor care au fost luate în etapa precedentă. Este vorba despre analiza, sinteza, organizarea informațiilor culese și ierarhizarea lor în funcție de planul și de forma de restituire stabilite inițial. Planul provizoriu a fost, desigur, ajustat, completat cu date noi, în funcție de informația găsită.

Comunicarea informației obținute (etapa a 6-a) reprezintă etapa finală a demersului de cercetare documentară și, în egală măsură, momentul evaluării produsului documentar realizat (**expozeu oral, referat, dosar documentar, dosar de presă, afiș, expoziție, pagina web, jurnal, revistă școlară, biografie, dezbatere** etc.). Se înțelege că este necesar ca elevii să fie formați în tehnica de întocmire a fiecărui astfel de produs documentar și că trebuie să cunoască criteriile de care se va ține seama la evaluarea lui. Este important ca evaluarea demersului de cercetare documentară să nu se reducă la o evaluare a produsului realizat de elevi (este imperativ ca elevului să-i fie comunicate criteriile de evaluare a acestui produs la începutul activității pentru ca el să fie capabil să se autoevalueze pe parcursul demersului de cercetare documentară realizat, să se poată confrunța în permanență cu criteriile de reușită a activității în care este implicat), ci să urmărească toate aspectele activității: gradul de implicare în activitate, calitatea relației stabilite între membrii grupului de elevi, respectul față de spațiul fondul documentar și personalul centrului de documentare și informare, respectarea termenelor de realizare a diferitelor sarcini de lucru etc. Ținerea unui „jurnal al activității” permite **rememorarea demersului făcut** și creșterea șanselor de reușită ale unei acțiuni viitoare similare. Se înțelege că în cazul unei activități desfășurate în parteneriat de către profesorul documentarist și profesorii de disciplină vor exista două tipuri de evaluare : una disciplinară, ținând cont de exigențele programelor școlare, cealaltă documentară, vizând competențele dobândite de elev în procesul de căutare, selectare, exploatare, organizare și comunicare a informației.

Activități de acest gen pot fi făcute în orice unitate de învățământ în care există o structură infodocumentară, bibliotecă școlară sau centru de documentare și informare și ele

demonstrează că toate aceste competențe de găsim, exploatare și comunicare a informației se dobândesc de către elevi progresiv, pe parcursul mai multor ședințe de inițiere și formare în domeniul documentar, organizate de către profesorul documentarist sau bibliotecarul școlar în colaborare cu cadrele didactice.

Tradiționalele ședințe de prezentare a bibliotecii școlare, respectiv a centrului de documentare și informare de care beneficiază toți elevii noi la începutul anului școlar nu reprezintă decât o familiarizare de suprafață a utilizatorului cu respectivul centru de resurse documentare. Experiențele didactice pe care le consemnează diferitele lucrări care promovează metodele active de predare menționează întotdeauna termenul de «documentare», dar, mai apoi, activitatea pare uitată sau este exilată într-o formulare de genul «elevii se documentează în afara orelor de curs», «elevii adună informațiile necesare». Demersul de documentare nu este supravegheat, cel mai adesea elevii îl parcurg cu mare dificultate și nu găsesc întotdeauna, la momentul potrivit, o consiliere adecvată.

Utilizate sporadic și superficial tehnicile de lucru cu documentele autentice și de utilizare a instrumentelor de acces la informație rămân necunoscute tinerilor utilizatori care se trezesc în amfiteatrele universităților obligați să parcurgă un fel de «alfabetizare informațională», în loc să fie capabili să utilizeze în mod profesionist și eficient vastul univers științific și cultural în care tocmai au pășit.

Educația cu semnificație: practici și proiecte care creează schimbare reală în clasa I,
într-un context educațional dificil

Bălan Cornelia-Daniela

Școala Gimnazială nr.1 Ghidigeni ,Structură-Școala Primară Gefu

Introducere

Experiența de la clasa I arată, de multe ori, o realitate diferită de cea descrisă în documente sau programe școlare. Pentru mulți elevi, școala este singurul loc în care se desfășoară învățarea propriu-zisă. În cazul clasei I cu care lucrez, nivelul de pregătire este scăzut, comunicarea este dificilă, iar sprijinul familiei pentru școală și studiu este aproape inexistent. Elevii nu lucrează acasă, iar tot progresul depinde de ceea ce reușim să construim în clasă.

În acest context, educația cu semnificație nu este o metodă modernă aleasă din preferință, ci o necesitate. Doar prin activități simple, clare și apropiate de realitatea copiilor se poate obține implicare, încredere și progres.

Educația cu semnificație – o soluție practică la nivelul clasei I

La clasa I, mai ales atunci când elevii vin cu lacune mari și cu dificultăți de comunicare, învățarea trebuie să fie concretă și repetitivă. Am constatat că elevii răspund mult mai bine atunci când sarcinile sunt clare, când știu ce au de făcut și când li se oferă timp suficient pentru rezolvare.

La orele de Comunicare în limba română, mulți elevi întâmpină dificultăți în exprimarea verbală. Vocabularul este redus, iar teama de a vorbi este prezentă. Pentru a depăși aceste bariere, activitățile sunt construite sub formă de discuții simple, exerciții de povestire după imagini, jocuri de rol și dialoguri scurte. Fără presiune, fără corectări dure, ci prin încurajare constantă. În timp, elevii încep să vorbească, să întrebe și să răspundă cu mai multă încredere.

Învățarea prin lucrul concret și repetat

În lipsa sprijinului de acasă, orice noțiune trebuie învățată și consolidată în clasă. La matematică, numerele și operațiile simple sunt predate exclusiv prin materiale concrete: bețișoare, jetoane, obiecte din clasă. Numărăm colegii, obiectele din ghiozdan, creioanele de pe bancă. Totul este legat de realitatea imediată a copilului.

Repetiția zilnică este esențială. Elevii au nevoie să revină asupra aceleiași noțiuni de mai multe ori, sub forme diferite, pentru a o înțelege și a o fixa. Chiar și cele mai mici reușite sunt apreciate, deoarece acestea cresc încrederea și dorința de a participa.

Proiecte simple, cu impact real

Chiar și într-o clasă cu nivel scăzut, proiectele educaționale își găsesc locul, dacă sunt adaptate corect. Proiectul „Regulile clasei mele” a fost unul dintre cele mai eficiente. Elevii au discutat despre ce este permis și ce nu în clasă, au desenat regulile și le-au afișat. Acest demers a contribuit vizibil la îmbunătățirea comportamentului și la crearea unui climat mai sigur.

Un alt proiect, „Eu pot reuși”, a avut ca scop creșterea încrederii în sine. Elevii au fost încurajați să vorbească despre ce pot face, ce au reușit, chiar dacă sunt lucruri mici. Pentru acești copii, sentimentul reușitei este extrem de important.

Relația cu familia – o realitate delicată

Un aspect dificil îl reprezintă lipsa interesului părinților pentru activitatea școlară. Mulți elevi nu beneficiază de sprijin acasă, iar comunicarea cu familia este limitată. În acest context, abordarea trebuie să fie una echilibrată, fără reproșuri.

Comunicarea cu părinții se realizează prin mesaje simple și clare, recomandări ușor de aplicat și discuții individuale, ori de câte ori este posibil. Chiar și un minim de implicare este valorizat, cu speranța construirii treptate a unei relații de colaborare.

Rolul cadrului didactic

Într-o astfel de clasă, cadrul didactic devine principalul sprijin al elevilor. Răbdarea, consecvența și adaptarea permanentă a activităților sunt esențiale. Elevii au nevoie de siguranță, de predictibilitate și de un adult care să creadă în potențialul lor.

Prin încurajare constantă, prin respectarea ritmului fiecărui copil și prin crearea unui mediu prietenos, progresul devine posibil, chiar și în condiții dificile.

Concluzii

Educația cu semnificație, aplicată la clasa I într-un context educațional dificil, demonstrează că schimbarea este posibilă atunci când activitățile sunt adaptate realității elevilor. Chiar dacă progresul este lent, fiecare pas înainte contează. Pentru acești copii, școala este locul în care pot reuși, iar rolul cadrului didactic este acela de a le oferi această șansă, zi de zi.

Bibliografie

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.

Joita, E. (2010). Educația centrată pe elev. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Pânișoară, I.-O. (2015). Ghidul profesorului eficient. București: Polirom.

Ministerul Educației (2013). Planuri-cadru și programe școlare pentru învățământul primar. București.

Potolea, D., & Toma, S. (2010). Strategii didactice moderne. București: Editura Didactică și Pedagogică.

MEANINGFUL EDUCATION

CREATING REAL CHANGE IN SCHOOL AND COMMUNITIES

Prof. Bălan Lăcrimioara Dana
Liceul Tehnologic "Mihai Novac"
Loc. Oravița, jud. Caraș-Severin

In contemporary society, education is increasingly expected to fulfill roles that extend beyond the transmission of academic knowledge. Globalization, technological advancement, social inequality, and environmental challenges demand educational systems that prepare learners not only for employment but also for active, responsible citizenship. In this context, the concept of meaningful education has gained growing attention among educators, researchers, and policymakers.

Meaningful education emphasizes relevance, engagement, and real-world application of learning. It seeks to connect academic content with students' lived experiences and societal needs, fostering critical thinking, ethical awareness, and social responsibility (Dewey, 1938; Freire, 1970). This paper explores the theoretical foundations of meaningful education and analyzes educational practices and community-based projects that contribute to sustainable change in schools and communities. By examining these approaches, the study highlights the transformative potential of education when it is rooted in purpose and social engagement.

1. Theoretical Foundations of Meaningful Education

The concept of meaningful education is deeply grounded in constructivist and critical pedagogical theories. John Dewey (1938) argued that education should be based on experience and reflection, asserting that learning becomes meaningful when it is connected to real-life situations. According to Dewey, schools should function as democratic communities in which students actively participate in problem-solving and inquiry.

Similarly, Paulo Freire's (1970) critical pedagogy emphasizes education as a practice of freedom. Freire criticized traditional "banking" models of education, in which learners are passive recipients of knowledge, and advocated for dialogical, participatory learning that encourages critical consciousness (*conscientização*). From this perspective, meaningful education empowers learners to question social realities and contribute to transformative action.

Contemporary educational research further supports these views by highlighting the importance of student-centered learning, relevance, and engagement (Bransford, Brown, & Cocking, 2000). Meaningful education integrates cognitive, emotional, and social dimensions of learning, recognizing that knowledge acquisition is inseparable from motivation, identity, and social context.

2. Meaningful Educational Practices in School Settings

2.1 Project-Based Learning

Project-Based Learning (PBL) is widely recognized as a key pedagogical approach aligned with meaningful education. PBL involves students in sustained, inquiry-based projects that address authentic problems and result in concrete outcomes (Thomas, 2000). Through this approach, learners actively construct knowledge by applying concepts and skills to real-world contexts.

Research indicates that PBL enhances student motivation, deeper understanding, and collaborative skills (Bell, 2010). For example, projects focused on local environmental issues or community challenges enable students to see the relevance of academic content while developing problem-solving and critical thinking competencies. Such experiences contribute to a stronger sense of purpose and engagement in learning.

2.2 Social and Emotional Learning

Social and Emotional Learning (SEL) constitutes another essential component of meaningful education. SEL refers to the process through which individuals acquire skills related to

self-awareness, emotional regulation, empathy, and responsible decision-making (CASEL, 2013). These competencies are crucial for academic success, mental well-being, and social integration.

Meta-analyses have demonstrated that SEL programs positively impact students' academic performance, behavior, and emotional health (Durlak et al., 2011). By addressing the emotional and relational dimensions of learning, schools create supportive environments that foster inclusion and resilience, thereby enhancing the overall meaningfulness of educational experiences.

2.3 Inclusive and Culturally Responsive Teaching

Inclusive and culturally responsive teaching practices are fundamental to ensuring that education is meaningful for diverse student populations. According to Gay (2010), culturally responsive teaching acknowledges students' cultural identities and integrates them into curriculum design and instructional strategies. This approach promotes equity and engagement by validating learners' experiences and perspectives.

Inclusive education also aims to remove barriers to participation and learning, particularly for students from marginalized or disadvantaged backgrounds (UNESCO, 2017). When students feel represented and supported, they are more likely to engage meaningfully with learning processes and achieve positive outcomes.

3. Community-Based Projects and Experiential Learning

3.1 Service-Learning as a Pedagogical Strategy

Service-learning represents a powerful model for connecting education with community engagement. It combines academic instruction with meaningful service activities that address community needs, accompanied by structured reflection (Eyler & Giles, 1999). This approach allows students to apply theoretical knowledge in practical contexts while developing civic responsibility and ethical awareness.

Studies have shown that service-learning enhances students' social skills, civic engagement, and understanding of social issues (Celio, Durlak, & Dymnicki, 2011). At the same time, communities benefit from students' contributions, creating a reciprocal relationship between schools and society.

3.2 School–Community Partnerships

Effective school–community partnerships play a crucial role in fostering meaningful education. Collaborations with local organizations, cultural institutions, and businesses provide students with authentic learning opportunities and exposure to real-world challenges (Sanders, 2001).

These partnerships help bridge the gap between formal education and social realities, making learning more relevant and applied. They also contribute to community development by mobilizing educational resources in support of local needs.

3.3 Youth-Led Initiatives and Civic Engagement

Youth-led community projects further exemplify the principles of meaningful education. When students are empowered to identify issues and design solutions, they develop leadership skills, agency, and a sense of democratic participation (Mitra, 2004).

Such initiatives demonstrate that students are not merely future citizens but active contributors to societal change. By engaging in civic action, learners gain a deeper understanding of social structures and their potential role in shaping them.

4. Impact on Schools and Communities

The impact of meaningful education is multidimensional. At the individual level, students demonstrate increased engagement, intrinsic motivation, and deeper learning outcomes (Newmann, Wehlage, & Lamborn, 1992). They also develop transferable skills such as collaboration, critical thinking, and ethical reasoning.

At the institutional level, schools that adopt meaningful educational practices often experience improved school climate and stronger relationships with communities. Education becomes a collaborative endeavor rather than an isolated institutional process.

From a societal perspective, meaningful education contributes to social cohesion, civic participation, and sustainable development. By fostering critical awareness and social responsibility, education supports the development of more just and inclusive communities.

5. Challenges and Future Perspectives

Despite its benefits, the implementation of meaningful education faces several challenges. Standardized testing regimes, rigid curricula, and limited resources often constrain pedagogical innovation (Hargreaves & Fullan, 2012). Additionally, teachers require ongoing professional development to effectively implement student-centered and community-based approaches.

Future educational reforms should prioritize flexibility, interdisciplinary learning, and partnerships beyond the school environment. Policymakers and educators must work collaboratively to create systems that value meaningful learning outcomes alongside academic achievement.

Meaningful education represents a holistic and transformative approach to learning that aligns educational processes with societal needs and human development. Through practices such as project-based learning, social and emotional learning, inclusive teaching, and community engagement, education can generate real and lasting change in schools and communities.

In an increasingly complex world, meaningful education is essential for preparing learners to navigate challenges, contribute to social progress, and engage responsibly as global citizens. Its implementation requires commitment, collaboration, and systemic support, but its potential impact makes it a vital direction for contemporary education.

References

- Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *The Clearing House*, 83(2), 39–43.
- Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. Washington, DC: National Academy Press.
- CASEL. (2013). *Effective social and emotional learning programs*. Chicago, IL: CASEL.
- Celio, C. I., Durlak, J., & Dymnicki, A. (2011). A meta-analysis of the impact of service-learning on students. *Journal of Experiential Education*, 34(2), 164–181.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York, NY: Macmillan.
- Durlak, J. A., et al. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning. *Child Development*, 82(1), 405–432.
- Eyler, J., & Giles, D. (1999). *Where's the learning in service-learning?* San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. New York, NY: Continuum.
- Gay, G. (2010). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice*. New York, NY: Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital*. New York, NY: Teachers College Press.

Mitra, D. (2004). The significance of students: Can increasing student voice in schools lead to gains in youth development? *Teachers College Record*, 106(4), 651–688.

Newmann, F. M., Wehlage, G. G., & Lamborn, S. D. (1992). The significance and sources of student engagement. *Student Engagement and Achievement in American Secondary Schools*.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE
DE LA RISC LA REUȘITĂ PRIN PROIECTUL PNRAS
PROFESOR BALMUȘ TUDORIȚA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR 1 ȘENDRENI

Într-un context educațional aflat într-o continuă transformare, în care provocările sociale, economice și psihologice influențează profund parcursul școlar al elevilor, devine tot mai evident faptul că succesul educațional nu se poate măsura doar prin note. O școală care creează schimbare reală este aceea care investește în copii în mod holistic — în formarea lor cognitivă, emoțională, fizică și socială. Un exemplu elocvent de astfel de abordare îl reprezintă **proiectul PNRAS**, desfășurat în cadrul școlii noastre, care a dovedit că prin implicare, colaborare și empatie se pot genera transformări autentice la nivelul comunității educaționale.

Proiectul **PNRAS – Program Național pentru Reducerea Abandonului Școlar** a fost implementat cu scopul principal de a reduce abandonul școlar și de a sprijini elevii în procesul de învățare, oferindu-le atât suport academic, cât și emoțional.

Acesta s-a axat pe două direcții majore:

- **Recuperarea decalajelor în învățare**, prin ore de remediere la matematică și limba română;
- **Crearea unui mediu de învățare incluziv și motivant**, prin activități recreative, culturale și de dezvoltare personală.

Participanții la proiect au fost elevi din ciclul gimnazial, selectați pe baza rezultatelor școlare, a prezenței și a implicării în activitățile extrașcolare.

Una dintre componentele esențiale ale programului a fost organizarea **orelor de remediere la matematică și limba română**. Aceste activități au avut rolul de a aduce claritate în înțelegerea noțiunilor de bază, dar și de a le reda copiilor încrederea în propriile capacități. Profesorii implicați au utilizat metode interactive — jocuri educative, învățare prin cooperare, fișe personalizate și exerciții digitale — pentru a face procesul de învățare mai atractiv. Elevii au fost încurajați să lucreze în perechi, să își explice unii altora conceptele înțelese și să își monitorizeze progresul.

Rezultatele au fost vizibile: o îmbunătățire semnificativă a performanțelor școlare, creșterea motivației și a disciplinei, precum și formarea unei atitudini pozitive față de învățare.

Proiectul PNRAS a inclus, de asemenea, **asigurarea unei mese calde zilnice** pentru elevi. Această inițiativă s-a dovedit a fi de o importanță esențială, mai ales în familiile vulnerabile economic. O alimentație corespunzătoare a contribuit la îmbunătățirea stării generale de sănătate, la creșterea nivelului de concentrare pe durata orelor și la reducerea absenteismului.

Prin această măsură, școala a devenit mai mult decât un loc al învățării – a devenit un spațiu sigur, care răspunde nevoilor de bază ale copiilor.

Pentru ca procesul educațional să fie complet, proiectul PNRAS a integrat **activități extrașcolare diverse**, menite să valorifice potențialul creativ și social al elevilor:

- **Tabere de dans** – Un mod plăcut și sănătos de petrecere a timpului liber, prin care elevii au învățat despre disciplină, cooperare, coordonare și respect reciproc. Aceste activități au consolidat spiritul de echipă și încrederea în sine.
- **Excursie în Delta Dunării** – Elevii cu medii peste 9,00 au fost recompensați cu o excursie educațională, menită să-i familiarizeze cu patrimoniul natural al României. Activitatea a îmbinat explorarea, învățarea practică și promovarea performanței școlare.
- **Ziua Copilului** – A fost sărbătorită cu jocuri, concursuri, cadouri și multe zâmbete. Această zi a întărit legăturile dintre elevi, părinți și cadrele didactice, într-o atmosferă caldă, de comunitate.
- **Școala de vară** – La finalul anului școlar, a fost organizată o serie de activități educative și recreative, care au combinat învățarea nonformală cu distracția: ateliere de meșteșugărit, știință aplicată și competiții sportive.
- **Ansamblul sportiv** – O altă activitate pe placul elevilor au fost orele de handbal susținute de profesorul de educație fizică al școlii.
- **Ansamblul de dans** – elevii au beneficiat de antrenamente cu profesor coregraf de dans popular.

Un element deosebit de valoros al proiectului a fost **consilierea oferită de psihologul școlar**, atât pentru elevi, cât și pentru părinți.

Sesiunile de consiliere au urmărit:

- dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor,
- gestionarea emoțiilor și a conflictelor,
- sprijinirea părinților în înțelegerea nevoilor copiilor și în adoptarea unor strategii pozitive de comunicare.

Această colaborare a creat o punte de legătură între familie și școală, contribuind la o atmosferă educațională bazată pe încredere, respect și sprijin reciproc.

Evaluarea finală a proiectului PNRAS a arătat o **creștere semnificativă a performanței școlare** și o **reducere a abandonului**. Elevii au devenit mai autonomi, mai încrezători și mai implicați în viața școlii. Părinții au apreciat oportunitățile oferite de școală și s-au implicat activ în activități. Cadrele didactice au beneficiat de motivație suplimentară și au avut satisfacția de a vedea rezultate concrete în rândul copiilor.

Proiectul PNRAS a demonstrat că printr-o abordare integrată a educației, care combină sprijinul academic cu cel emoțional, social și recreativ, se pot atinge rezultate notabile.

Învățarea nu se limitează la sala de clasă – ea continuă în tabere, excursii, activități creative și momente de comuniune. Elevii nu devin mai buni doar prin exerciții, ci și prin bucurie, prin descoperire și prin sentimentul că sunt valorizați.

Astfel de proiecte ar trebui să devină modele de bune practici în toate școlile din România, pentru că ele nu oferă doar educație, ci și șansa la o viață mai bună, construită pe respect, valori și încredere.

BIBLIOGRAFIE

1. Școala Gimnaziala Nr 1 Sendreni, **Raport de activitate- Proiect PNRAS**, 2025
2. Marinescu, Sorin. **Rolul consilierii școlare in reducerea abandonului școlar**, *Educatia Azi*, nr 94, 2025
3. Institutul de Științe ale Educației-**Resurse și bune practici pentru școli in PNRAS**

Practici care creează schimbare reală în școli și comunități – Educația STEAM

**Prof. Bărhălescu Elena, Școala Gimnazială
„Ion Creangă, Albești, jud. Constanța**

În peisajul educațional actual, școala a încetat să mai fie un spațiu izolat de transfer de informație, devenind un hub de inovare socială. Schimbarea reală nu mai este definită doar prin digitalizare, ci prin capacitatea instituțiilor de învățământ de a rezolva probleme concrete ale comunității și de a forma cetățeni activi. Pilonii care susțin această transformare sunt învățarea experiențială, guvernanta participativă și sustenabilitatea.

Educația STEAM este o modalitate inteligentă și eficientă folosită ca alternativă la alte programe de învățământ în structurarea informațiilor pentru copii, un curriculum bazat pe ideea de a educa tinerii în patru discipline specifice: S – Science (știință), T – Technology (tehnologie), E – Engineering (inginerie), A – Art (artă) și M – Maths (matematică) într-o abordare interdisciplinară și aplicată. În loc să predea cele patru discipline ca subiecte separate și distincte, STEAM le integrează într-un mod de învățare bazat pe aplicații din lumea reală ale teoriilor matematice, fizice sau chimice.

Specialiștii în domeniu afirmă faptul că în următorii 20-30 de ani, mai mult de 80% dintre locurile de muncă care vor exista nu sunt încă inventate, de aceea este nevoie de experți în noile domenii STEAM. Locurile de muncă care nu vor dispărea vor fi cele care implică creativitatea. Am pășit cu toții în a patra era, cea a digitalizării unde majoritatea locurilor de muncă vor încerca să combine mai multe domenii și pasiuni. Este foarte important pentru micii școlari să dețină acele abilități care să-i pregătească pentru meseriile viitorului.

Educația STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă, Matematică) presupune aplicarea cunoștințelor în contexte practice, prin experimente și robotică, pentru a rezolva probleme contemporane.

Științele naturii acoperă capacitatea copiilor de a observa lumea și comportamentul componentelor ei prin analiză, experimente și măsurători. Tehnologia acoperă cunoștințele despre cum interacționează lumea (oamenii, mediul) cu resursele tehnologice. Ingineria insuflă înclinația spre a aplica legile științifice pentru a construi lucruri – de la motoare până la fabrici, mașini. Artă încurajează creativitatea și dezvoltarea procesului. Matematica are scopul de forma copii în spirit pragmatic, bazându-se pe cifre, forme și interacțiunea între ele.

STEAM este acronimul pentru Science, Technology, Engineering, Art, Math. Activitățile STEAM își propun să învețe copiii să facă conexiune între ceea ce învață în cadrul activităților din școală și lumea înconjurătoare. Educația STEAM se aseamănă cu experimentele științifice, însă aici nu este inclusă doar știința, ci și alte elemente din jurul copilului, stârnind astfel curiozitatea și interesul în a explora lumea înconjurătoare.

- ȘTIINȚA încurajează curiozitatea, investigația, răspunsul la întrebări și rezolvarea problemelor, adesea implicând experimentări și explorări.
- TEHNOLOGIA se referă la utilizarea unor instrumente simple precum creioanele, riglele dar și mai complexe, cum ar fi microscopul și computerele.
- INGINERIA recunoaște problemele, elaborează și testează soluții.

- ARTA încurajează creativitatea și dezvoltarea procesului, permițându-le copiilor să ilustreze concepte pe care le învață.
- MATEMATICA se referă la numere, modele, forme, abilități organizaționale precum grafica și sortarea și multe altele.

Studiile din ultimii ani demonstrează că învățarea disciplinelor prin jocuri, activități practice, filme, desene animate sau tutoriale video îi fac pe copii să rețină mai ușor informația, să fie mai implicați și mai atenți.

Proiectele STEAM pun bazele unei deschideri cu care în mod normal s-ar întâlni mult mai târziu. Acestea promovează învățarea prin experiment, determină găsirea de soluții pentru rezolvarea unor probleme, integrează arta cu știința într-un mod ”distractiv”, încurajează curiozitatea și gândirea analitică, oferă control mai mare asupra învățării.

Pentru a încuraja și sprijini abordarea STEAM în educație, există o serie de resurse și instrumente relevante disponibile pentru fiecare componentă STEAM. Iată câteva exemple:

Știință:

- Laboratoare științifice echipate cu instrumente precum microscopice, spectrofotometre, osciloscopuri etc.
- Platforme de simulare și modelare computerizate (cum ar fi PhET Interactive Simulations sau SimScale), software pentru analiza și vizualizarea datelor (cum ar fi Excel, SPSS sau Tableau).
- Kituri de experimente științifice, care includ echipamente și materiale necesare pentru diverse experimente.
- Biblioteci digitale

Tehnologie:

- Computere, laptopuri și tablete pentru programare, design grafic și crearea de conținut digital.
- Platforme și limbaje de programare (Scratch, Python, Java, Arduino și Raspberry Pi).
- Software de design și modelare 3D (AutoCAD, SolidWorks, Tinkercad).
- Dispozitive mobile (telefoane inteligente și tablete, cu aplicații și jocuri educaționale pentru programare și tehnologie, platforme de învățare online (Code.org, Khan Academy, care oferă cursuri și tutoriale de programare și tehnologie), resurse open-source pentru programare (GitHub, care permite accesul la cod sursă și proiecte).

Inginerie:

- Seturi de construcție și componente electronice (LEGO Mindstorms sau Arduino Starter Kit).
- Mijloace de prototipare rapidă: imprimante 3D, laser de tăiere și mașini de gravare pot fi utilizate pentru a crea prototipuri fizice ale proiectelor de inginerie. Software de proiectare asistată de calculator (CAD) și simulare (AutoCAD, Fusion 360 sau ANSYS).
- Resurse online, cum ar fi www.instructables.com/, unde utilizatorii își pot împărtăși proiectele de inginerie și tutorialele asociate.

Arte:

- Materiale artistice tradiționale, cum ar fi creioane, pensule, acuarele, dar și materiale artistice digitale, cum ar fi tablete grafice sau software de design grafic.
- Instrumente muzicale, precum pian, chitară sau sintetizator.
- Software de editare foto/video (Adobe Photoshop, Adobe Premiere Pro sau GarageBand), instrumente și software pentru producție muzicală (instrumente muzicale digitale sau DAW -Digital Audio Workstation).

- Resurse online cu tutoriale și lecții de artă, cum ar fi YouTube sau site-uri specializate în artă, precum ArtStation.

Matematică:

- Calculatoare și software matematic (Wolfram Mathematica, GeoGebra sau MATLAB).
- Jocuri și aplicații interactive (Mathletics, Khan Academy, DragonBox sau Prodigy sunt exemple de resurse online care utilizează jocurile și interacțiunea pentru a învăța și a exersa concepte matematice).
- Manipulative matematice: Seturi de cuburi, tangrame, abacuri și alte manipulative pot fi utilizate pentru a explora concepte matematice într-un mod interactiv și tangibil.

Este important să se adapteze selecția resurselor și instrumentelor la nivelul de vârstă și abilități ale elevilor, precum și la obiectivele de învățare specifice. De asemenea, resursele și instrumentele digitale sunt într-o continuă evoluție, așa că este recomandat să fie căutate și evaluate cele mai recente inovații în domeniu.

În concluzie educația postmodernă se adaptează, zi de zi, nevoilor tinerilor ce se pregătesc pentru un viitor în care cheia succesului este cum să știi să te adaptezi și să folosești ceea ce ai învățat pentru o societate într-o continuă schimbare. Educația STEAM, integrând noile tehnologii în viața și educația copiilor, încurajează experiența practică și le oferă copiilor șansa să aplice cunoștințe relevante, „din lumea reală”, chiar la clasă sau acasă. Ea îmbină acele discipline pentru a preda „abilitățile secolului XXI” sau instrumentele pe care elevii trebuie să le aibă dacă doresc să reușească în joburile din viitor. Copiii trebuie încurajați să gândească profund, să devină inovatori, să experimenteze.

Ca orice altă abordare educațională, educația STEAM se bazează pe câteva principii clare ce trebuie aplicate pentru a atinge obiectivele educaționale în formarea viitorilor adulți

- Calitate și rigurozitate – completează predarea și evaluarea explicită a conținutului disciplinar și a ideilor cheie la disciplinele componente ale curriculei
- Relevanță și autenticitate – utilizează provocări și contexte autentice din lumea reală care necesită integrarea abordărilor disciplinare
 - oferă contexte de învățare aplicate relevante
 - creează oportunități de personalizare.
- Capacitate și disponibilitate – folosește abordări pedagogice centrate pe elev, care permit autodirecția, colaborarea, rezolvarea problemelor și managementul proiectelor
 - dezvoltă capacitățile generale și, în special, gândirea critică și creativă, alfabetizarea și calculația în setări de învățare aplicate și contextualizate
 - stimulează inovația prin crearea, proiectarea și producerea de soluții la problemele lumii reale.
- Inclusiv și accesibil – oferă acces și provocare pentru toți copiii
 - folosește o abordare diferențiată a planificării, predării și evaluării
 - creează rezistență și o mentalitate de creștere tuturor copiilor atunci când se confruntă cu provocări și incertitudine.
- Căi de învățare – îi inspiră pe cursanți despre tehnologiile viitorului
 - face legături între învățarea actuală și cea viitoare și drumul în carieră
 - leagă învățarea de contexte locale, regionale, naționale și globale relevante
 - construiește legături cu comunitatea

Conform Mara&Tom (maraandtom.ro), beneficiile educației STEAM pentru copii se pot structura în jurul acestor aspecte principale:

1. Îmbunătățește creativitatea. Copiii educați STEAM încearcă să vină cu idei unice rezolvând în același timp probleme complexe cu o abordare interdisciplinară. Ei dezvoltă această abilitate cu

inspirație de la colegii lor de echipă. Astfel, îi încurajează pe copii să exploreze lucruri noi, să își folosească imaginația și să își construiască invenția.

2. Sporește colaborarea în echipă – Abilitatea de colaborare este abilitatea de a lucra împreună pentru obiective comune. Este unul dintre punctele vitale pentru educația STEAM, iar programa este pregătită pentru a încuraja munca în echipă. În acest fel, copiii își pot dezvolta abilitățile de comunicare și leadership.

3. Dezvoltă abilități de comunicare – Abilitățile de comunicare sunt probabil cele mai importante dintre toate abilitățile de viață. Deoarece comunicarea aduce ascultare, prietenie, deschidere și mai multă abilitate, copiii învață să ofere și să primească feedback în mod eficient.

4. Îmbunătățește abilitățile de gândire critică - Gândirea critică duce la găsirea soluțiilor la probleme. Elevii învață cum să descompună o problemă în părți mai mici și să rezolve pas cu pas.

5. Sporește curiozitatea – Elevii STEAM vor deveni mai buni la a pune întrebări interesante. Curiozitatea copiilor se îndreaptă spre inovații și descoperiri pe care le cercetează.

6. Îmbunătățește abilitățile cognitive – Abilitățile cognitive sunt abilitățile creierului care îmbunătățesc gândirea, citirea și învățarea. Elevii STEAM pot învăța elementele de bază ale codificării și ingineriei în școlile primare.

7. Explorează carierele STEAM la vârste mici – Educația STEAM pregătește copiii pentru viitor pentru a include baza inovației, științei și tehnologiei.

8. Învăță să aibă iniative – educația STEAM contribuie la creșterea copiilor curioși, încrezători și care se ocupă mai bine de provocări.

9. Consolidează alfabetizarea mediatică– Spre deosebire de sistemul clasic de învățare, studenții STEAM învață prin cercetare și investigare. Ancheta solicită elevilor să se angajeze într-o învățare activă generându-și întrebările și căutând răspunsuri.

10. Stimulează învățarea social- emoțională – Abilitățile social-emoționale aduc fericire și succes în viață.

Bibliografie:

1. Arnold Nick, *Descoperă Tehnologia, Educația STEM*, Editura Litera, 2018;

2. Hunt Emily, *STEM in 15 minute*, Editura DPH, București, 2018;

3. Sam Hutchinson, Vicky Barker, *Activități pentru copii isteți, Educația STEM*, Editura Litera, București 2018;

4. *101 Activități STEM pentru copii isteti*, Editura Litera

5. Suport de curs "Erasmus +", Proiectul "Education for all in a European school" (educație pentru toți într-o școală europeană), *Inovative Math and Science Application at Schools (STEM)*, Barcelona, 2019.

6. <https://maraandtom.ro/educatia-stem-ce-este-principii-jucarii-stem/?srsltid=AfmBOornYMvB-Q1EOLUrYv53nJaHWnSxSFXTNaxSwIXN5pDaxENdn0os>

7. Dumbrăveanu, Roza, 2023 „Pixeli spre inovație – Proiecte de lectii și proiecte STEAM în clasa digital”, Chișinău, www.clasaviitorului.md/wpcontent/uploads/2023/12/Ghid_final.docx.pdf

8. *STEAM în Educația Primară* – Ghid de Referință, isjiasi.ro/wp-content/uploads/2025/01/RO-Guidebook-STEAM.pdf

CREATIVITATEA

ÎN ORELE DE LA CLASA A II-A

**PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, LILIOARA
BÂRSAN, ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 ORĂȘENI
DEAL, BOTOȘANI**

**PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, NIȚĂ
ALINA, ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 ORĂȘENI DEAL,
BOTOȘANI**

Creativitatea reprezintă una dintre cele mai valoroase competențe pe care un copil le poate dezvolta în perioada școlarității timpurii. La clasa a II-a, elevii își formează nu doar competențe academice, ci și capacitatea de a gândi original, de a rezolva probleme și de a se exprima liber. Orele creative nu înseamnă doar activități distractive, ci reprezintă un cadru în care copilul învață să exploreze, să experimenteze și să combine idei pentru a produce rezultate proprii.

Dezvoltarea creativității în școala primară contribuie la:

- stimularea gândirii critice și a imaginației;
- creșterea motivației pentru învățare;
- îmbunătățirea colaborării și comunicării în grup;
- formarea unui climat pozitiv în clasă.

La această vârstă, copiii au o curiozitate naturală și o capacitate de a vedea lumea într-un mod original. Orele tradiționale, bazate strict pe memorare și repetare, pot inhiba aceste talente. Prin introducerea unor metode creative, învățătorul poate transforma lecțiile în experiențe interactive și plăcute.

Creativitatea înseamnă nu doar a produce ceva nou, ci și a găsi soluții alternative, a pune întrebări și a observa conexiuni între lucruri aparent diferite. De exemplu, în lecțiile de matematică, copiii pot descoperi relații între numere prin jocuri și probleme practice; la limba română, pot inventa povești sau dialoguri; iar în educația plastică pot combina culori și materiale pentru a exprima idei originale.

Exemple de bune practici pentru ore creative

1. Jocuri de rol și dramatizare

În lecțiile de literatură sau istorie, elevii pot interpreta personaje din povești sau evenimente istorice. Această metodă dezvoltă empatia, vocabularul, capacitatea de exprimare și înțelegerea conținutului.

2. Învățarea prin proiecte

Elevii pot realiza mini-proiecte pe teme variate, precum „Animalele din pădure”, „Orașul meu” sau „Anotimpurile”. Prin colectarea informațiilor, ilustrări și prezentări în fața colegilor, copilul învață să lucreze individual și în echipă.

3. Metode vizuale și interactive

Folosirea schemelor, hărților conceptuale, benzilor desenate sau aplicațiilor digitale stimulează gândirea creativă și facilitează înțelegerea conceptelor.

4. Concursuri și jocuri educative

Concursurile de idei, ghicitori, rebusuri și jocurile de logică nu numai că amuză copiii, dar dezvoltă și capacitatea de a găsi soluții originale.

5. Încurajarea întrebărilor și a ideilor personale

Elevii trebuie să simtă că toate întrebările lor sunt valoroase și că ideile proprii sunt apreciate. Învățătorul poate crea un „colț al ideilor” unde copiii își notează gândurile și soluțiile la problemele propuse.

Exemple practice de ore creative la clasa a II-a

Matematică: În loc de exerciții tradiționale, elevii pot construi probleme pornind de la povești inventate: „Dacă Ana are 65 mere și le dă 29 prietenului său, câte mere îi rămân?”. Astfel, rezolvarea devine o activitate interactivă și motivantă.

1. Probleme de adunare și scădere cu trecere peste ordin

Exemplu 1:

Ana are 467 de abțibilduri. Ea mai primește 258 de abțibilduri de la bunica. Câte abțibilduri are Ana acum?

Exemplu 2:

Un magazin avea 842 de cărți. Într-o săptămână s-au vândut 379 de cărți. Câte cărți au rămas în magazin?

2. Probleme de multiplicare și împărțire simple

Exemplu 3:

Un ambalaj conține 24 de creioane. Dacă un magazin primește 32 de astfel de ambalaje, câte creioane sunt în total?

Exemplu 4:

Într-o clasă sunt 96 de elevi. Dacă trebuie să fie împărțiți în grupuri de câte 8 elevi, câte grupuri se formează?

3. Probleme cu mai mulți pași (adunare + scădere)

Exemplu 5:

Maria are 423 de bile colorate. Ea dă 158 de bile prietenilor și apoi mai cumpără 247 de bile. Câte bile are acum Maria?

Exemplu 6:

La un magazin sunt 526 de jucării. Într-o zi se vând 218 jucării, iar a doua zi se mai aduc 345 de jucării. Câte jucării sunt în magazin la final?

4. Probleme cu diferențe și comparații

Exemplu 7:

Un copac are 734 de frunze, iar altul are 592 de frunze. Câte frunze în plus are primul copac față de al doilea?

Exemplu 8:

La bibliotecă sunt 865 de cărți. Într-o secțiune sunt 432 de cărți, iar în cealaltă 433. Câte cărți sunt în plus în secțiunea mai mare față de cealaltă?

5. Probleme de estimare și verificare**Exemplu 9:**

O fabrică produce 128 de mingi în fiecare zi. Câte mingi va produce fabrica în 7 zile? Verifică rezultatul prin înmulțire și adunare repetată.

Exemplu 10:

Elevii unui colegiu au adunat 945 de sticle pentru reciclare. Dacă fiecare clasă a adunat aproximativ 105 sticle, câte clase au participat?

Limba română: Elevii pot crea „Povești în cerc”, în care fiecare copil adaugă o frază, dezvoltând astfel imaginația și coerența narativă.

Jocuri de creație verbală**a) Povestea în lanț**

- **Cum se joacă:** Elevii stau în cerc. Încep cu o propoziție („Astăzi, în pădure, am văzut un urs care...”) și fiecare adaugă o propoziție nouă pentru a continua povestea.
- **Beneficii:** Stimulează imaginația, creativitatea narativă și colaborarea.

b) Inventăm cuvinte

- **Cum se joacă:** Învățătorul spune o silabă sau o literă și fiecare copil inventează un cuvânt nou care începe cu aceasta, explicând ce înseamnă.
- **Beneficii:** Dezvoltă vocabularul, gândirea creativă și expresia verbală.

c) Drumul ideilor

- **Cum se joacă:** Se așază bilețele cu idei, obiecte sau personaje. Fiecare copil adaugă un element la „drumul” creat de colegi pentru a construi o poveste sau o construcție imaginară.
- **Beneficii:** Stimulează colaborarea, imaginația și gândirea flexibilă.

Educație plastică: Folosirea materialelor reciclabile (carton, capace, materiale textile) pentru realizarea unor figurine sau colaje, stimulând creativitatea și responsabilitatea ecologică.

Jocuri de creație vizuală și plastică**a) Colajul misterios**

- **Cum se joacă:** Copiii primesc reviste, hârtie colorată și lipici. Li se cere să realizeze un colaj pe tema „O lume imaginară” sau „Prietenii din pădure”.
- **Beneficii:** Dezvoltă imaginația, coordonarea mână-ochi și spiritul estetic.

b) Desen în oglindă

- **Cum se joacă:** Copiii lucrează în perechi. Un copil desenează o jumătate de imagine, iar celălalt completează partea opusă pentru a crea un desen simetric.

Beneficii: Dezvoltă creativitatea, atenția la detalii și cooperarea.

c) Dansul culorilor

- **Cum se joacă:** Profesorul spune o culoare, iar copiii trebuie să se miște și să mimeze ceva legat de acea culoare (ex: albastru = valuri, verde = frunze).
- **Beneficii:** Stimulează creativitatea, expresia corporală și asocierea vizuală.

d) Turnul din materiale reciclate

- **Cum se joacă:** Copiii construiesc un turn folosind cutii, pahare, hârtie sau alte materiale. Trebuie să fie cât mai înalt și stabil.
- **Beneficii:** Încurajează gândirea creativă, colaborarea și rezolvarea problemelor.

Științe: Experimente simple, precum observarea plantei care crește în apă sau crearea unui mic ecosistem, transformă lecțiile în aventuri practice.

Jocuri de gândire creativă și logică

a) „Ce-ar fi dacă...?”

- **Cum se joacă:** Profesorul pune o întrebare ipotetică („Ce-ar fi dacă animalele ar vorbi?”). Elevii răspund liber, iar ideile lor sunt discutate sau desenate.
- **Beneficii:** Stimulează imaginația, gândirea divergentă și expresia verbală.

b) Construim povești cu imagini

- **Cum se joacă:** Copiii primesc mai multe imagini sau carduri cu personaje, locuri sau obiecte. Trebuie să creeze o poveste coerentă folosind toate imaginile.

Beneficii: Dezvoltă creativitatea, logica și coerența narativă

Joc didactic: „Magia ideilor”

Scop: stimularea creativității, cooperării și exprimării ideilor originale.

Durata: 15–20 minute

Materiale: carton, carioci, hârtie colorată, foarfecă, cutie pentru bilețele.

Desfășurare:

1. Fiecare copil scrie sau desenează pe un bilețel o idee sau o soluție originală la o problemă simplă propusă de învățător (de exemplu: „Cum am construi un oraș pentru animale?”).
2. Bilețelele se pun într-o cutie și se amestecă.
3. Fiecare copil extrage un bilețel și adaugă ceva nou ideii inițiale, dezvoltând povestea sau soluția.
4. La final, bilețelele sunt citite, iar grupul discută cele mai creative idei.

Beneficii:

- Dezvoltă imaginația și gândirea creativă;
- Încurajează cooperarea și respectul pentru ideile celorlalți;
- Stimulează exprimarea verbală și vizuală;
- Creează un mediu pozitiv și motivant în clasă.

Concluzie

Creativitatea în orele de la clasa a II-a este cheia unei învățări active, motivante și plăcute. Prin metode interactive, proiecte, jocuri și încurajarea ideilor originale, copiii învață nu doar cunoștințe academice, ci și competențe esențiale pentru viață: gândirea critică, comunicarea, empatia și rezolvarea problemelor.

Orele creative transformă școala într-un spațiu al descoperirii, al bucuriei de a învăța și al valorificării potențialului fiecărui copil.

Bibliografie:

1. **Cerghit, I.** (2008). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
2. **Cucoș, C.** (coord.) (2014). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivat și grade didactice*. Iași: Editura Polirom.
3. **Păun, E. & Potolea, D.** (coord.) (2007). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
4. **Gherguț, A.** (2016). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale. Strategii de incluziune și creativitate*. Iași: Editura Polirom.
5. **Radu, I.** (2000). *Psihologia copilului și adolescentului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. **Iucu, R.** (2006). *Managementul clasei de elevi*. București: Editura Polirom.

Dezvoltarea empatiei elevilor în cadrul orelor de limba engleză

Bătrân Daniela
Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad

De ce empatia este importantă în sala de clasă

Fiecare profesor a fost mai întâi elev, prin urmare fiecare profesor are cunoștințe directe despre ceea ce înseamnă să fii elev. Profesorul de engleză ca limbă străină se bazează pe această experiență pentru a perfecționa procesele implicate în învățarea limbii. În același timp, faptul că a făcut parte din sistemul școlar îi oferă profesorului amintiri despre cum era să faci parte dintr-un grup, dintr-o comunitate de învățare, cu reguli și relații care pot influența foarte mult experiența de învățare. Profesorul poate astfel identifica problemele din interacțiunea grupului și poate empatiza cu majoritatea elevilor din clasă în timpul procesului de învățare și al procesului de negociere a rolurilor în grup, având puterea de a influența într-o oarecare măsură calitatea interacțiunilor dintre elevii care formează clasa la ora de limba engleză. Această putere rezidă în capacitatea de a crea un mediu de învățare armonios. Oricât de vag ar părea acest lucru, Jill Hadfield, autoarea cărții *Classroom Dynamics*, care oferă o serie de soluții la problemele de interacțiune care apar între elevii dintr-o clasă, a subliniat foarte bine că:

„[...] cercetările în psihologia socială confirmă ceea ce profesorii știu instinctiv: un grup coeziv funcționează mai eficient și mai productiv (vezi Michael Argyle 1969, *The Social Psychology of Work*). O atmosferă pozitivă în grup poate avea un efect benefic asupra moralului, motivației și imaginii de sine a membrilor săi și, astfel, poate afecta în mod semnificativ învățarea acestora, dezvoltând în ei o atitudine pozitivă față de limba învățată, față de procesul de învățare și față de ei înșiși ca elevi.” (Hadfield în Malley 1995: 10).

Atmosfera pozitivă poate fi cel mai repede obținută atunci când participanții la procesul de învățare manifestă empatie. Jill Hadfield, din postura de profesor și cercetător cu experiență notează următoarele observații despre empatie: „Cambridge English Dictionary definește empatia drept capacitatea de a împărtăși sentimentele sau experiențele altcuiva, imaginându-ți cum ar fi să te afli în situația acelei persoane. Practic, este capacitatea de a înțelege și, uneori, chiar de a prevedea cum se simt sau se vor simți oamenii în anumite situații. În sala de clasă, empatia trebuie să fie prezentă atât în relația profesor-elev, cât și în relațiile dintre elevi, oferind o bază pentru respectul reciproc și o atmosferă pozitivă în clasă. Empatia înseamnă mai mult decât a ști cum te-ai simți dacă ți s-ar întâmpla ceva și, astfel, a fi capabil să estimezi efectele alegerilor și comportamentului tău asupra celorlalți. Este capacitatea de a recunoaște că suntem diferiți și că reacționăm diferit la aceiași stimuli, în funcție de caracteristicile și experiențele individuale. Cu alte cuvinte, empatia îți permite să observi dacă cineva din jurul tău reacționează diferit față de tine și să fii pregătit să acționezi în funcție de reacția lor, nu de propriile așteptări.” (Hadfield în Malley: 66)

Tot Jill Hadfield subliniază modul în care empatia conferă mai multă profunzime interacțiunii în sala de clasă: ”Faptul de a te pune în locul altcuiva și de a privi lucrurile din punctul său de vedere duce la o înțelegere mai directă și mai imediată decât faptul de a asculta și interpreta cuvintele sale din propriul tău punct de vedere. De asemenea, oferă o variantă nouă pentru elevii care s-au obișnuit să completeze chestionare și să-și pună întrebări reciproc.” (Hadfield în Malley: 66)

Capacitatea de a interpreta situațiile din clasă folosind empatia în acest mod și dezvoltarea abilității de a reacționa în consecință sunt esențiale atât pentru profesor, cât și pentru elevi, pentru a evita rănirea sentimentelor și crearea unei atmosfere negative. Astfel, progresul emoțional și progresul cognitiv sunt ambele îmbunătățite considerabil atunci când există empatie în sala de

clasă. Alla Hovorun, o profesoară ucraineană care locuiește în prezent într-o zonă puternic afectată de războiul cu Rusia, a scris un articol despre importanța integrării activităților de stimulare a empatiei în orele de limba engleză, subliniind că „ora de limbă străină poate fi considerată un instrument puternic pentru a preda empatia ca parte a conținutului lingvistic, astfel încât elevii să poată învăța să fie răbdători, empatici și compătimitori pe tot parcursul vieții academice și sociale” (Hovorun 2022: 16). Profesoara consideră, de asemenea, că „empatia asigură succesul interacțiunii interpersonale, manifestându-se și formându-se în situații de comunicare dialogică, în activitatea creativă comună a mentorului și a elevului” (Hovorun 2022: 16). Articolul concluzionează că: „Deoarece empatia este o condiție necesară pentru dezvoltarea personalității, maturitatea emoțională și înțelegerea interpersonală, nu ar trebui să neglijăm integrarea activităților legate de empatie în programa de învățare a limbii engleze. Prin implicarea elevilor în formarea empatiei în sala de clasă, putem spera că aceștia vor stăpâni competențele lingvistice și vor tinde să fie și umanitari.” (Hovorun 2022: 18)

Contextul socio-politic al profesoarei Alla Hovorun conferă și mai multă profunzime acestor cuvinte, subliniind că empatia le oferă elevilor atât oportunitatea de a învăța mai multe de la profesorul lor și de la colegii lor, cât și șansa de a dobândi valori umanitare și de a exersa abilități interpersonale care se vor dovedi benefice la nivel personal și profesional pe tot parcursul vieții adulte. Acest punct este demonstrat și de Daniel Goleman în cartea sa, *Inteligența emoțională*, în care prezintă rezultatele unui studiu realizat pe copii de gimnaziu: „În timpul acestui test [PONS], realizat pe 101 copii, cei care au dovedit o anumită aptitudine pentru identificarea sentimentelor nonverbale s-au numărat printre cei mai populari din școală și printre cei mai stabili emoțional. Ei erau, de asemenea, cei care aveau rezultate mai bune la școală, deși, în medie, coeficientul lor de inteligență nu era mai mare decât al copiilor care au demonstrat o aptitudine mai scăzută în interpretarea mesajelor nonverbale – ceea ce sugerează că stăpânirea capacității empatice îmbunătățește și eficiența școlară (sau pur și simplu îi face pe profesori să îi iubească mai mult).” (Goleman 2008: 139)

Conceperea de activități care sporesc empatia nu înseamnă neapărat uitarea programei școlare, așa cum a subliniat Alla Hovorun. De asemenea, acestea nu sunt destinate doar cazurilor extreme în care elevii au probleme grave de comportament și există conflicte deschise între ei. După cum explică Jill Hadfield: „Aceste activități pot fi utile pentru un grup al cărui problemă este că membrii săi se cunosc prea bine și simt că nu mai au informații de completat. Ele reprezintă o provocare pentru a vedea cât de bine se cunosc elevii între ei” (Hadfield în Malley: 66). De aceea merită încercate astfel de activități. Modificarea sarcinilor în conformitate cu unele principii de bază va permite unui profesor creativ să utilizeze conținutul necesar, adăugând în același timp o componentă care vizează dezvoltarea emoțională a elevilor.

Așadar, există câteva principii care pot ajuta profesorii să încorporeze activități de dezvoltare a empatiei în rutina lor și să se bucure de beneficiile de a ajuta adolescenții să se maturizeze atât la nivel emoțional, cât și cognitiv. Activitățile de predare a limbii engleze care vizează îmbunătățirea empatiei trebuie să aibă întotdeauna cel puțin o emoție în centrul atenției, care trebuie identificată și discutată deschis. Cartea lui Daniel Goleman despre inteligența emoțională subliniază importanța empatiei, considerată fundamentul tuturor relațiilor sănătoase: „Empatia se bazează pe conștiința de sine; cu cât suntem mai deschiși față de propriile noastre sentimente, cu atât suntem mai capabili să interpretăm sentimentele altor persoane” (Goleman 2008: 137). El susține că educarea copiilor pentru a identifica emoțiile, a vorbi liber despre ele și a învăța cum să le echilibreze în ei înșiși și în ceilalți este esențială pentru a-i pregăti pentru succes.

Profesoara Alla Hovorun sugerează, de asemenea, proiectarea în jurul emoțiilor, dar adaugă câteva elemente suplimentare la listă: „Proiectarea de activități pentru dezvoltarea empatiei elevilor prin cursuri de limba engleză [are] ca scop:

- recunoașterea emoțiilor;
- [sublinierea] importanței conexiunii emoționale;
- înțelegerea percepțiilor celorlalți;
- simțirea necesității de a valoriza nevoile celorlalți;
- înțelegerea importanței manierelor empaticice etc.” (Hovorun 2022: 17)

Empatia poate fi dezvoltată prin utilizarea sistematică și creativă a unor activități gândite în scopul acesta. Iată câteva astfel de activități practice pentru dezvoltarea empatiei:

Activitatea 1. Eu sunt tu

SURSA Jill Hadfield (modificată)

NIVEL Intermediar inferior și superior

DURATĂ 20-30 minute

MATERIALE O foaie de completare pentru fiecare elev (vezi mai jos)

PROCEDURA:

1. Împărțiți elevii în perechi.
2. Dați fiecăruia o copie a fișei de completare. Rugați-i să o completeze, nu pentru ei înșiși, ci pentru partenerul lor. Cu toate acestea, ei nu pot comunica cu partenerul lor în timp ce completează propozițiile, ci trebuie să o facă empatizând cu partenerul lor și imaginându-și ce ar răspunde acesta.
3. După ce au terminat, elevii trebuie să compare răspunsurile lor, comentând acuratețea acestora.

FIȘĂ DE COMPLETAT:

EU SUNT TU

Imaginați-vă că sunteți partenerul vostru și completați propozițiile:

- ☐ Îmi place culoarea _____ pentru că: _____
- ☐ Momentul meu preferat al zilei este: _____
- ☐ Când aveam 5 ani, îmi plăcea: _____
- ☐ Îmi place: _____
- ☐ Nu-mi place în mod special: _____
- ☐ Genul de muzică care îmi place cel mai mult este: _____
- ☐ Uneori îmi fac griji pentru: _____
- ☐ Cea mai mare teamă a mea este: _____
- ☐ Ambiția mea este să: _____
- ☐ Îmi plac oamenii care: _____
- ☐ Oamenii mă plac pentru că: _____

Citește propozițiile partenerului tău și bifează toate propozițiile pe care partenerul tău le confirmă.

Total răspunsuri ghicite: _____

Activitatea 2. Cum te-ai simțit?

SURSA Jill Hadfield

NIVEL Intermediar și superior

DURATA O lecție

MATERIALE Hârtie și pix pentru fiecare elev

PREGĂTIRE Găsiți o anecdotă potrivită (vezi mai jos).

PROCEDURA

1. Povestiți clasei o anecdotă despre un incident din viața dvs. care v-a provocat o serie de emoții, de exemplu, frică, furie, jenă sau rușine. Mai jos găsiți un exemplu. În timp ce povestiți anecdotă, nu menționați în niciun moment cum v-ați simțit, ci prezentați doar esența poveștii.

2. Apoi povestiți din nou întâmplarea. De data aceasta, rugați elevii să închidă ochii și să se imagineze în locul dvs. Opriți-vă în momente strategice și întrebați-i cum se simt.

3. Apoi rugați elevii să se gândească individual la un incident din viața lor care le-a provocat emoții puternice. Acordați-le puțin timp să se gândească la unul și să ia notițe, dacă doresc.

4. Rugați-i să-și spună povestea unui coleg, așa cum ați făcut și dumneavoastră, fără a menționa cum s-au simțit în legătură cu incidentul, ci doar relatând ce s-a întâmplat. Colegul trebuie să asculte, cu ochii închiși, imaginându-și că evenimentele i se întâmplă lui/ei.

5. În final, rugați fiecare elev să scrie povestea colegului său la persoana întâi, ca și cum i s-ar fi întâmplat lui, exprimând sentimentele. Afișați poveștile pe perete, pentru ca toată lumea să le poată citi.

Exemplu de anecdotă: Locuiam în Franța împreună cu soțul meu. Doi prieteni au venit să stea la noi * și am mers cu toții la schi în weekend într-un mic sat numit Artouste. Ninsese și drumul de deasupra Artouste era închis. * A doua zi, drumul era liber și am decis să urcăm pe munte cu telecabina. * În vârf, era un trenuleț care făcea turul muntelui până la o cafenea. În acea zi era ceață și nu puteam schia, * așa că am cumpărat bilete pentru tren. Când trenul a ieșit dintr-un mic tunel, a avut loc o avalanșă * și trenul a deraiat. * Șoferul ne-a spus să ne cărăm schiurile până la cafenea. * Am urmat cu toții șina de cale ferată, care avea pereți înalți de gheață pe fiecare parte. Eu și soțul meu mergeam în spatele prietenilor noștri și ne-am oprit să ne legăm schiurile pe spate. Prietenii noștri au dispărut în ceață în fața noastră. * Când ne-am apropiat de cafenea, am auzit un zgomot teribil. * În ceață, am văzut ceva venind spre noi. * Era un plug de zăpadă uriaș, cu patru lame lungi care se învâртеau în față. * Eram blocați pe calea ferată între zidurile de gheață. Unde puteam să mergem? * Am încercat să strig, dar plugul de zăpadă era prea zgomotos. * În cele din urmă, ne-am lipit de perete și ne-am întins cât mai plat posibil. Oare ar fi fost suficient spațiu pentru ca plugul de zăpadă să treacă pe lângă noi? * Se apropia din ce în ce mai mult.

* Dintr-o dată, șoferul ne-a văzut și a oprit motorul. * Ne-am bucurat foarte mult să ne găsim prietenii în cafenea * și am comandat cu toții coniac, deși era abia ora 9 dimineața. *

*=loc potrivit pentru a opri și a întreba despre sentimente.

Activitatea 3. O zi din viața ta

SURSA Jill Hadfield (modificată)

NIVEL Intermediar inferior și superior

DURATA O lecție

MATERIALE Hârtie și pix pentru fiecare elev

PROCEDURA

1. Așezați elevii în perechi sau rugați-i să stea în picioare, în cerc, cu fața unul către celălalt, în perechi.

2. Spuneți-le că pot pune cinci și numai cinci întrebări despre viața de zi cu zi a partenerului lor: vârsta, drumul spre școală, rutina și activitățile de seară, de exemplu.

3. După ce au pus și au răspuns la întrebări, rugați-i să se așeze din nou sau să se mute într-un alt loc dacă stau în perechi. Apoi, ei trebuie să scrie „O zi din viața” partenerului lor la persoana întâi, ca și cum ar fi partenerul lor. Ar trebui să folosească informațiile obținute de la partenerul lor ca punct de plecare, dar pot folosi imaginația și capacitatea de empatie pentru a completa detaliile pe care nu le cunosc. Ar trebui să încerce să-și imagineze cum este de fapt viața partenerului lor și cum se simte acesta.

4. Când au terminat, afișați descrierile în jurul clasei și invitați elevii să se plimbe și să vadă dacă se pot identifica.

Activitatea 4. Telegraful din bambus

SURSA Jill Hadfield (modificată)

NIVEL Toate

DURATA 15 minute (la sfârșitul unei discuții în perechi)

PROCEDURA

1. La sfârșitul unei activități în perechi, cereți elevilor să schimbe partenerii.
2. Cereți-le să rezume noului partener ceea ce a spus primul partener.
3. Apoi, rugați noul partener să transmită rezumatul întregii clase. Persoana ale cărei opinii sunt raportate are dreptul să obiecteze dacă acestea nu corespund exact cu ceea ce a spus!

VARIANTE

1. Organizați activitatea ca mai sus, dar în etapa 2 rugați elevii să nu se limiteze la a raporta opiniile primilor lor parteneri, ci să le prezinte ca și cum ar fi partenerii lor, cu alte cuvinte, să se pună în locul partenerilor lor.

2. În etapa 3, cereți celui de-al doilea partener să repete procesul, adică să prezinte clasei opiniile pe care tocmai le-a auzit, din nou la persoana întâi, ca și cum acele opinii ar fi ale sale.

OBSERVAȚII: Dacă schimbați locurile elevilor între prima și a doua fază, puteți transforma acest lucru într-un joc: elevii ridică mâna când se identifică pe „ei înșiși” vorbind!

În concluzie, atunci când concepe activități de dezvoltare a empatiei, profesorul trebuie să utilizeze orice conținut care permite citirea, scrierea, ascultarea sau vorbirea despre emoții și să le dea elevilor sarcini care să le stimuleze atât mintea, cât și emoțiile. Activitățile trebuie să aibă ca scop să îi ajute să își compare reacțiile cu cele ale celor din jur, ghidându-i să observe diferențele și învățându-i să reacționeze cu respect, pe de o parte. De asemenea, activitățile ar trebui să evidențieze punctele comune dintre elevi și să le deschidă ochii pentru a înțelege cât de important este să știe ce leagă oamenii între ei.

BIBLIOGRAFIE:

Goleman, D. (2000). *Inteligența emoțională* (3rd ed.). Curtea Veche Publishing. Bucharest.

Goleman D. (2020). *Emotional intelligence* (25th anniversary). Bantam Books. New York.

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (Fourth). Pearson Longman.

Hovorun, A. (2022). *ELT as a tool for developing students' empathy*. Proceedings of the IVth International Scientific and Practical Conference «Modern methods of teaching foreign languages and translation in Ukraine and beyond» November 30, 2022. Pereiaslav, Ukraine. 15-18. Accessed online: https://www.researchgate.net/profile/Kostiantyn-Mizin-2/publication/366393346_Translatorische_Kompetenzen_aus_der_Sicht_des_Zusammenpralls_der_Kulturen/links/639f134de42faa7e75d361e9/Translatorische-Kompetenzen-aus-der-Sicht-des-Zusammenpralls-der-Kulturen.pdf#page=14. June 20, 2023.

Malley A. (Ed.), Hadfield J. (2005). *Classroom dynamics* (13th impr). Oxford University Press.

Impactul leadershipului în organizația școlară

Alexandra Veronica Bejinaru
Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava

1. Introducere

Școala contemporană funcționează într-un mediu caracterizat de presiuni multiple: cerințe curriculare în schimbare, diversitate crescută a elevilor, așteptări sociale ridicate privind performanța și echitatea, digitalizare, precum și constrângeri de resurse. În acest context, leadershipul din organizația școlară nu mai poate fi înțeles doar ca „administrare” sau „control”, ci ca un proces complex de influențare, mobilizare și aliniere a oamenilor și resurselor pentru a produce învățare de calitate și dezvoltare instituțională durabilă.

Din perspectivă științifică, leadershipul școlar este studiat atât ca set de practici, cât și ca arhitectură a relațiilor și a condițiilor de muncă ce fac posibilă predarea eficientă. O concluzie robustă a literaturii este că leadershipul contează, dar „contează” mai ales prin efectele asupra profesorilor, asupra climatului și asupra calității predării. În revizuirile influente se arată că impactul combinat (direct și indirect) al leadershipului asupra rezultatelor elevilor este, în medie, **mic, dar semnificativ educațional**, iar o parte importantă a variației rezultatelor se explică prin calitatea proceselor didactice și a condițiilor de lucru ale personalului.

Obiectivul acestui articol este de a clarifica **cum** influențează leadershipul funcționarea organizației școlare și de ce anumite practici au efecte mai puternice asupra învățării. Metoda utilizată este analiza critică a literaturii (review narativ) și integrarea concluziilor din meta-analize și rapoarte de sinteză.

2. Cadru teoretic: leadershipul ca mecanism organizațional al îmbunătățirii școlii

2.1. Organizația școlară: particularități relevante pentru leadership

Organizația școlară are caracteristici care o diferențiază de organizațiile economice: finalitatea publică (formarea elevilor), natura „serviciului” educațional (relațional și de durată), dependența ridicată de competența profesională a profesorilor și de cooperarea lor, precum și prezența unor actori multipli (elevi, părinți, autorități, comunitate). În plus, produsul central – învățarea – este greu de măsurat exclusiv prin indicatori cantitativi și depinde de procese micro (interacțiuni în clasă) care nu pot fi controlate doar prin reguli.

Prin urmare, leadershipul eficient trebuie să combine:

- **dimensiunea strategică** (direcție, viziune, priorități);
- **dimensiunea pedagogică** (calitatea predării și a evaluării);
- **dimensiunea culturală** (norme, valori, așteptări);
- **dimensiunea relațională** (încredere, colaborare, comunicare);
- **dimensiunea managerială** (resurse, proceduri, organizare).

2.2. Modele de leadership școlar relevante

În literatura de specialitate apar frecvent trei familii de modele:

1. **Leadershipul instruirii / leadership pentru învățare (instructional leadership)** – pune accent pe definirea misiunii academice, coordonarea curriculumului, monitorizarea predării

și sprijinirea dezvoltării profesionale. Modelul clasic operaționalizat în cercetări despre comportamentele directorilor este asociat cu lucrările lui Hallinger și Murphy.

2. **Leadershipul transformațional** – urmărește motivarea și mobilizarea personalului prin viziune, inspirație, stimulare intelectuală și grijă individualizată; are impact consistent asupra culturii și angajamentului, dar efectul asupra rezultatelor elevilor depinde de conectarea clară la practicile de predare.
3. **Leadershipul pentru schimbare / leadership în contexte de schimbare** – evidențiază capacitatea de a conduce procese de transformare organizațională, de a construi relații și coerență într-un mediu complex; Fullan argumentează importanța moral purpose, înțelegerea dinamicii schimbării și construirea relațiilor ca elemente cheie ale conducerii.

Meta-analizele care compară tipuri de leadership sugerează că practicile direct legate de predare–învățare au, în medie, efecte mai puternice asupra rezultatelor elevilor decât leadershipul transformațional, atunci când sunt analizate comparativ.

3. Mecanisme prin care leadershipul influențează organizația școlară

3.1. Influența asupra culturii organizaționale și a climatului școlar

Cultura organizațională (valorile, normele și așteptările împărtășite) determină „cum se fac lucrurile” în școală. Un leadership coerent creează:

- **așteptări înalte** privind învățarea pentru toți elevii;
- **norme de colaborare** și responsabilitate colectivă;
- **un climat de siguranță psihologică**, în care profesorii pot discuta deschis despre probleme și pot experimenta metode noi;
- **încredere relațională** între conducere și cadrele didactice.

Efectul asupra elevilor apare în lanț: cultură → practici de predare mai consistente → experiențe de învățare mai bune → rezultate îmbunătățite. În rapoarte de sinteză se argumentează că liderii își exercită influența asupra învățării elevilor în principal prin impactul asupra motivației, angajamentului și condițiilor de muncă ale profesorilor.

3.2. Influența asupra calității predării și a curriculumului

Într-o școală eficientă, directorul și echipa de conducere nu rămân doar în zona administrativă, ci devin „arhitecți ai învățării”:

- clarifică standardele și criteriile de calitate ale predării;
- construiesc rutine de planificare didactică și de analiză a datelor;
- oferă feedback profesionist (observații la clasă, coaching);
- aliniază evaluarea cu obiectivele de învățare;
- asigură coerență curriculară între clase și niveluri.

Leadershipul pentru învățare poate fi privit ca o formă de „management al nucleului pedagogic”. Cercetările sintetizate în literatura despre instructional leadership arată că accentul pe predare și învățare a devenit un fenomen global în ultimele decenii, tocmai datorită legăturii cu îmbunătățirea școlii.

3.3. Influența asupra dezvoltării profesionale și a capitalului profesional

Profesorii sunt principalii „producători” ai învățării. De aceea, leadershipul are impact major prin:

- planuri de formare conectate la nevoile reale (nu doar „cursuri” formale);
- comunități de învățare profesională (PLC), lecții deschise, învățare între colegi;
- mentoring pentru profesori debutanți;
- valorizarea expertizei interne și distribuirea rolurilor de leadership (coordonatori, mentori, lideri de echipe curriculare).

Un director care investește în dezvoltarea oamenilor crește capacitatea școlii de a se adapta și de a inova. Totodată, formarea devine eficientă când este integrată în practică (reflectare, experimentare, feedback, măsurarea progresului elevilor).

3.4. Leadership distribuit și funcționarea echipelor

În organizațiile școlare moderne, leadershipul eficient tinde să fie **distribuit**: responsabilitățile sunt împărțite între director, directori adjuncți, coordonatori metodici, șefi de comisii și lideri informali. Avantajele includ:

- decizii mai bine informate;
- asumare crescută;
- continuitate instituțională;
- reducerea dependenței de o singură persoană.

Condiția este ca distribuirea să nu fie doar delegare administrativă, ci să includă și leadership pedagogic: coordonarea predării, a evaluării și a intervențiilor remediale.

3.5. Impactul asupra echității și incluziunii

Leadershipul poate amplifica sau reduce inegalitățile. Practicile orientate spre echitate includ:

- utilizarea datelor pentru identificarea decalajelor (performanță, prezență, participare);
- politici anti-etichetare și așteptări înalte pentru toate grupurile;
- intervenții timpurii și sprijin diferențiat;
- parteneriat activ cu familia și comunitatea;
- climat școlar incluziv și sigur.

În școlile dezavantajate, capacitatea conducerii de a crea stabilitate, coerență și sprijin profesional devine un factor critic pentru rezultate.

4. Condiții de eficiență și limite ale leadershipului în școală

4.1. De ce același tip de leadership nu funcționează identic peste tot

Eficiența leadershipului depinde de context: nivelul de experiență al profesorilor, stabilitatea echipei, resurse, cultura existentă, presiuni externe, particularități socio-economice ale comunității. De aceea, leadershipul eficient este mai degrabă **adaptiv** decât rigid: păstrează direcția clară, dar ajustează strategiile.

4.2. Riscuri și disfuncționalități

Câteva riscuri frecvente:

- **birocratizarea:** accent pe documente, nu pe învățare;
- **leadership autoritar:** conformare aparentă, rezistență reală;
- **inițiative fragmentate:** multe proiecte, fără coerență și follow-up;
- **lipsa culturii feedbackului:** observații formale, fără dezvoltare profesională;
- **oboseala schimbării:** reforme succesive fără consolidare.

Fullan subliniază că leadershipul în schimbare cere construirea relațiilor și a coerenței pentru a evita haosul și pentru a transforma schimbarea în îmbunătățire sustenabilă.

5. Recomandări operaționale pentru conducerea școlii

Pe baza literaturii analizate, un set de recomandări aplicabile include:

1. **Conectați viziunea la predare-învățare.** O viziune utilă se vede în obiective curriculare, criterii de predare, rutine de analiză a progresului elevilor.
2. **Construiți o cultură a colaborării profesionale.** Stabiliți spații și timp pentru planificare comună, schimb de bune practici și reflecție ghidată.
3. **Folosiți datele cu sens.** Nu doar rezultate la teste, ci și prezență, comportament, feedback elevi/părinți, evaluări formative.
4. **Investiți în feedback și coaching.** Observația la clasă devine utilă când este urmată de dialog profesional și sprijin.
5. **Distribuiți leadershipul, dar păstrați coerența.** Roluri clare, responsabilități asumate și monitorizare a implementării.
6. **Gestionați schimbarea în cicluri scurte.** Plan-acțiune-monitorizare-ajustare-consolidare, pentru a evita proiecte „începute și uitate”.
7. **Prioritizați echitatea.** Intervenții țintite pentru elevii cu risc, așteptări înalte pentru toți și parteneriate comunitare.

Meta-analizele sugerează că practicile de leadership direct legate de procesul de învățare (stabilirea obiectivelor academice, monitorizarea predării, dezvoltarea profesorilor) sunt asociate mai puternic cu rezultatele elevilor decât practicile generale de tip inspirațional, atunci când sunt comparate în mod sistematic.

6. Concluzii

Leadershipul în organizația școlară are un impact real și relevant, însă în principal prin mecanisme indirecte: dezvoltarea cadrelor didactice, îmbunătățirea culturii și a climatului, crearea de condiții pentru predare de calitate și coerență curriculară. Într-o școală performantă, leadershipul este simultan pedagogic, relațional și organizațional, iar eficiența lui depinde de capacitatea de a construi încredere, de a conduce învățarea profesională și de a menține coerența schimbării.

În practică, directorii și echipele de conducere pot maximiza impactul dacă își concentrează activitatea pe „nucleul pedagogic”, distribuie leadershipul în mod autentic și gestionează schimbarea ca proces învățat și consolidat, nu ca succesiune de inițiative. În final, leadershipul școlar eficient devine o condiție esențială pentru calitatea educației, pentru echitate și pentru dezvoltarea durabilă a organizației școlare.

Bibliografie:

- Fullan, Michael, *Leading in a Culture of Change*, Jossey-Bass, San Francisco, 2001.
- Leithwood, Kenneth; Louis, Karen Seashore; Anderson, Stephen; Wahlstrom, Kyla, *How Leadership Influences Student Learning*, The Wallace Foundation, New York, 2004.
- Robinson, Viviane M. J.; Lloyd, Claire A.; Rowe, Kenneth J., *The Impact of Leadership on Student Outcomes: An Analysis of the Differential Effects of Leadership Types*, Sage Publications, Thousand Oaks, 2008.
- Day, Christopher; Sammons, Pam; Hopkins, David; Harris, Alma; Leithwood, Kenneth; Gu, Qing, *The Impact of School Leadership on Pupil Outcomes*, Department for Children, Schools and Families, London, 2009.
- Hallinger, Philip; Murphy, Joseph, *Assessing the Instructional Management Behavior of Principals*, University of Chicago Press, Chicago, 1985.
- Hallinger, Philip, *Developing Instructional Leadership*, Springer, Dordrecht, 2011.

FOLOSIREA RESURSELOR DESCHISE LA PREȘCOLARI

Prof. înv. preș. Benedic Maria Cristina

Școala Gimnazială „George Călinescu”, Loc. Onești, Jud. Bacău

Educația secolului XXI este bazată pe noi principii didactice, întrucât fenomenele, problemele sociale au evoluat, ceea ce determină și schimbarea accentelor în procesul educațional.

Rolul integrării tehnologiilor în procesul instructiv-educativ a devenit unul esențial, pe de o parte, fiind o necesitate din perspectiva profilului de învățare a nativilor digitali, pe de altă parte, fiind o cerință a lumii contemporane, iar instituțiile de învățământ trebuie să corespundă în pregătirea educabilului pentru viață.

Procesul instructiv-educativ atât de complex, devine scena a trei actori: educatorul, elevul și calculatorul, care împreună caută să asigure succesul demersului didactic.

Fiind un mijloc modern de educație, utilizarea sistemelor informatice a câștigat teren datorită virtuților foarte atractive pentru elevi, accesibilității pentru aceștia și facilitării prezentării informațiilor. Utilizarea calculatorului în educație are marele avantaj de a facilita trecerea de la acumularea pasivă de informații de către copii la învățarea prin descoperire, ei învață să învețe, dezvoltându-și în acest mod abilitățile și strategiile cognitive pe care le vor folosi și adapta în diverse alte situații. Acest fapt aduce o mare flexibilitate în învățare și la stimularea copiilor de a se implica în procesul educațional și de a deveni parteneri ai educatorului în cadrul clasei. Calculatorul nu poate înlocui cadrul didactic, care rămâne o prezență activă, vie, în comunicarea cu copii, iar relația aceasta nu poate fi substituită de lecțiile interactive. Cu ajutorul calculatorului se pot realiza: editări de imagini, colaje, editări video, crearea filmelor cu animații, elaborarea jocurilor interactive, redactarea prezentărilor, a cărților digitale, a posterelor, crearea testelor, chestionarelor, gestionarea tablei interactive.

În desfășurarea actului educațional, un rol aparte îl ocupă jocurile virtuale. Strategiile de predare-învățare folosite în jocurile virtuale au potențialul de a sprijini și stimula procese ale învățării active, autonome, constructive, situaționale. Aceste strategii se pliază pe particularitățile celor ce învață. În acest sens, preocuparea proiectanților de soft-uri de învățare este îndreptată spre crearea unui mediu educativ care să favorizeze învățarea sub cele două aspecte: adaptativă

(asimilare) și modificatoare (acomodare) (Ernst von Glasersfeld, 1994). Învățarea, ca proces activ și constructiv, are un caracter situativ, contextual. Această manieră de cunoaștere are efecte pe termen lung, este activă și conduce la o învățare în contexte multiple, determinând formarea unei legături strânse cu practica, în efortul de operaționalizare a cunoștințelor teoretice.

Principala utilitate a calculatorului în școală este de a asista învățarea, adică de a oferi condiții pentru transmiterea și asimilarea informației, pentru individualizarea învățării și evaluarea performanțelor. Condițiile de eficiență a învățării asistate de calculator se referă, în primul rând, la cantitatea de informație transmisă în unitatea de timp și complexitatea acesteia. Calculatorul nu poate face acest lucru decât în măsura în care a fost programat pentru aceasta. Rostul unui program de instruire este de a formula sarcini, de a oferi scheme de abordare a informației, de a realiza feedback-ul în învățare, dar și de a motiva copilul pentru continuarea sistemului de instruire.

EXEMPLE DE BUNA PRACTICA

De o foarte mare importanță pentru copiii preșcolari, sunt primele noțiuni pe care aceștia și le însușesc și, mai ales, calitatea acestora. Procesul de învățare devine mai plăcut și mai interesant prin intermediul calculatorului. Lecțiile însoțite de texte sugestive și de imagini viu colorate și expresive, care permit dezvoltarea limbajului și a vocabularului, pot fi cu ușurință asimilate de cei mici. Aceste lecții se referă la noțiunile de bază, care orice copil trebuie să le cunoască. Pe măsură ce este parcurs, bagajul de cunoștințe generale crește pornind de la noțiuni simple, cum ar fi culorile, și ajungând până la cunoașterea de poezioare, cântecele precum și a unor proverbe și zicători. Noțiunile elementare, precum animale domestice și sălbatice, anotimpuri, litere și cifre, familie și multe altele încep să aibă înțeles de la vârste fragede, dându-le astfel posibilitatea celor mici nu numai să le învețe, ci să se familiarizeze cu calculatorul și, în mod special, cu lucrul cu mouse-ul. Programele trebuie astfel structurate încât copilul să poată alege orice lecție din cele prezentate cu ajutorul mouse-ului sau poate repeta anumite părți dintr-o lecție până când ajunge să cunoască și să înțeleagă toate noțiunile cuprinse în lecția respectivă. Știm că jocul este principala formă de organizare a procesului educativ din învățământul preșcolar, iar utilizarea calculatorului nu este pentru copii decât un alt mod de a învăța jucându-se. Calculatorul face parte din spațiul socio-cultural al copilului alături de televizor, cărți, reviste, ziare, afișe, firme luminoase; toate acestea „bombardează” spațiul vizual al copilului, îi influențează limbajul și comunicarea non-verbală, îl pun în situația de a găsi rapid soluții, de a se

orienta și adapta la o lume în care informația circulă rapid, iar schimbarea este accelerată. De aceea, ne-am propus să fim organizatorii experiențelor cognitive și de exprimare care îl introduc pe copil în lumea oferită de programele de calculator, ținând seama și de mediul educațional din care provin copiii (unii beneficiind de calculator în familie, alții nu) și încercând prin aceste activități să oferim dreptul copiilor la șanse egale de educație, indiferent de mediul din care ei provin. Fără să uit că unul dintre obiectivele importante ale activității din grădiniță este pregătirea pentru școală, cu multitudinea de aspecte pe care le îmbracă: motivațional, afectiv, intelectual, acțional, fizic, ea este completată alături de celelalte forme de organizare și prin activități comune, complementare, individuale în care utilizăm calculatorul ca mijloc de învățământ integrat în cadrul acestor activități.

Folosit cu îndemânare și fără exces, calculatorul, a devenit un mijloc prin care s-a îmbunătățit simțitor eficiența unor activități folosite în vederea pregătirii preșcolarilor pentru școală. Principalele aspecte ce vizează trecerea spre învățarea școlară, sunt legate de realizarea obiectivelor privind educarea limbajului și a comunicării orale (cu aspectele fonetic, lexical și gramatical) precum și educarea comunicării scrise prin pregătirea pentru scris-citit alături de cunoștințele matematice și cele de cunoaștere a mediului, am considerat că mai ales în cadrul acestor activități este necesară integrarea calculatorului.

Utilizez calculatorul în toate etapele activității zilnice: activități comune, jocuri și activități alese, activități complementare, dimineața sau după-masă. De exemplu, : Soft-ul educational REDICO- GRUPA MICĂ Preșcolarii vor face cunoștință cu niste personaje tare dragute: Ariciul – Țepi , Veverița – Vivi , Broasca – Oachi , Albina – Zumzi . Acestia, ajunsi la Copacul Dorintelor, fac cunoștință cu un nou personaj, Domnul Bu care de zeci de ani îngrijește copacul. Acesta îi informează că dorințele sunt îndeplinite de Copacul magic numai în cadrul unei festivități anuale, la care participă toate animalele pădurii. Din păcate, din lipsă de timp, anul acesta petrecerea nu se mai organizează. Cei patru prieteni se oferă să se ocupe de organizarea festivității, urmând instrucțiunile Bufniței. Fiecare dintre ei va rezolva activități aferente unei discipline, sub îndrumarea personajului nou întâlnit. La finalul unei activități, primesc un obiect cu care au operat în cadrul jocului (diferit în funcție de lecție: coif, balon, steguleț etc.) Jocul se va desfășura cu ajutorul tablei interactive. Copiii vor veni pe rând și vor rezolva sarcina folosind creionul special. ·Varianta 1: Lipește pe coif jetoanele cu forma de cerc si pătrat. Lipește pe coif jetoanele cu forma de cerc și triunghi. Lipește pe coif jetoanele cu forma de triunghi și pătrat

·Varianta 2: Lipește pe coif cercurile mari. Lipește pe coif patratele mici. Lipește pe coif triunghiurile mijlocii.

·Varianta 3: Găsește jetoanele care nu se potrivesc.

În urma folosirii acestui joc și a altora, am constatat următoarele: atunci când lucrează cu calculatorul, interesul și implicarea copilului este neîntreruptă; prin conținutul oferit de soft se stimulează fantezia, inventivitatea, rapiditatea luării deciziilor, reflexele; gândirea copiilor câștigă în profunzime și rapiditate; învață în ritm propriu, fără emoții și perturbări ale comportamentului; rezultatele și progresele obținute beneficiază de o apreciere obiectivă; se stimulează creativitatea, competitivitatea, dar și lucrul în echipă; stimulează comunicarea, cu condiția să fie corect utilizat. se optimizează randamentul predării; softurile sprijină și facilitează activitățile de învățare; procesul de învățare devine dinamic, intuitiv și participativ; crește calitatea actului pedagogic; substituie materiale și instrumente didactice scumpe sau greu de procurat.

În concluzie, nu trebuie să ne mai întrebăm dacă instruirea se îmbunătățește prin utilizarea calculatorului în învățare, ci cum pot fi utilizate mai bine calitățile unice ale acestuia: interactivitatea, precizia, capacitatea de a oferi reprezentări multiple și dinamice ale fenomenelor și, mai ales, faptul că pot interacționa cu fiecare copil în parte.

BIBLIOGRAFIE:

- Adrian Adăscăliței, Proiectarea Instruirii utilizând Sisteme Informatice Multimedia – curs;
- Daniela Vlădoiu, Instruire asistată de calculator, Ministerul Educației și Cercetării, 2005;
- Dragoș Noveanu, Probleme ale proiectării pedagogice a soft-ului educațional (www.1educat.ro);
- Istrate Olimpiu, articolul „Criterii de evaluare a softurilor educaționale, Implementarea tehnologiilor în educație” (www.1educat.ro);
- Lespezeanu Monica, Tradițional și modern în învățământul preșcolar, Editura Omfal Esențial, 2007;
- Mădălina Duminică, articolul – „Calculatoarele nu sunt magice. Educatorii sunt!”, Școala Bucovineană – anul XI, nr.4/2008.
- Maxim I., Rolul scenariului în elaborarea soft-urilor educaționale interactive, Colocviu Internațional „Științe ale educației – dinamică și perspectivă” – Suceava, 2004;

ROLUL EDUCAȚIEI NONFORMALE

Ing.Bercea Georgeta Voichița

Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

Rolul educației **nonformale** este acela de a **completa și îmbogăți** educația formală (cea din școli și universități), oferind o cale de învățare **voluntară, flexibilă și centrată pe dezvoltarea abilităților practice** și a **intereselor personale**.

Este o „punte” între cunoștințele teoretice și experiența de viață, răspunzând nevoilor de dezvoltare personală și profesională pe care sistemul rigid de învățământ formal nu le poate acoperi pe deplin.

Funcțiile principale ale Educației Nonformale

Educația nonformală (ENF) se realizează prin activități diverse, precum cercuri, cluburi, ateliere, cursuri private, tabere educaționale și proiecte de voluntariat. Rolul său se manifestă pe trei paliere esențiale:

1. Dezvoltarea abilităților de viață (Soft Skills)

ENF pune accentul pe competențe care sunt cruciale în viața socială și pe piața muncii, dar care nu sunt întotdeauna prioritare în curriculumul formal.

- ❖ **Comunicare și Colaborare:** Dezvoltarea capacității de a lucra în **echipă**, de a negocia și de a te exprima eficient în fața unui grup (ex: dezbateri, proiecte de grup).
- ❖ **Gândire Critică și Rezolvare de Probleme:** Participanții sunt încurajați să găsească **soluții creative** și să ia **decizii** în situații practice, prin metode interactive (ex: jocuri de rol, simulări).
- ❖ **Leadership și Inițiativă:** Activitățile de voluntariat și managementul de proiecte stimulează **asumarea de responsabilități** și dezvoltarea abilităților de **lider**.
- ❖ **Încredere în Sine și Adaptabilitate:** Prin depășirea unor provocări noi și prin feedback constructiv, se consolidează **stima de sine** și **flexibilitatea** în fața schimbării.

2. Explorarea și perfecționarea intereselor

Spre deosebire de educația formală, ENF este **voluntară și centrată pe beneficiar**, permițând individului să își descopere și să își aprofundeze pasiunile.

- ❖ **Identificarea Talentelor:** Oferă spațiul necesar pentru a încerca domenii noi (artă, IT, sport, ecologie) și pentru a descoperi aptitudini ascunse.
- ❖ **Specializare Timpurie:** Permite acumularea de cunoștințe și abilități specifice (ex: cursuri de programare, limbi străine, educație financiară) care pot pregăti direct pentru piața muncii.
- ❖ **Motivație Sporită:** Învățarea se realizează prin **metode plăcute și interactive**, sporind **curiozitatea** și plăcerea de a cunoaște, nu doar pentru o notă.

3. Complementaritate cu Educația Formală

ENF acționează ca un suport valoros pentru procesul de învățare din școală.

- ❖ **Aplicarea Practică a Cunoștințelor:** Cunoștințele teoretice dobândite la cursuri pot fi aplicate și consolidate în ateliere practice.
- ❖ **Combate Rutina:** Oferă o **alternativă relaxantă și stimulativă** la rutina școlară, prevenind plictiseala și demotivarea.
- ❖ **Educație Continuă:** Facilitează **învățarea pe tot parcursul vieții** (*Lifelong Learning*), fiind accesibilă indiferent de vârstă.

Caracteristici distinctive ale Educației Nonformale

Caracteristică	Explicație
Flexibilitate	Adaptabilă la nevoile, interesele și ritmul de învățare al fiecărui participant.
Voluntariat	Participarea este liberă și motivată intrinsec, nu obligatorie.
Centrată pe Experiență	Utilizează metode active (joc de rol, experiment, dezbatere) care presupun învățarea prin acțiune (<i>learning by doing</i>).
Lipsa Certificării Oficiale (de regulă)	Nu oferă diplome recunoscute la nivel național (cum o fac școlile), dar poate acorda certificate de participare/absolvire.
Diversitatea Locațiilor	Se desfășoară în afara sistemului școlar tradițional (centre de tineret, ONG-uri, muzee, online, natură).

Metodele active și participative în Educația Nonformală

Educația Nonformală (ENF) se diferențiază de cea formală prin adoptarea unor metode care pun accentul pe **implicarea directă, interacțiune și învățarea prin experiență** (*learning by doing*). Scopul acestor metode este dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a abilităților sociale.

Iată o sinteză a celor mai frecvente și eficiente metode utilizate în ENF:

1. Metode bazate pe joc și simulare

Aceste metode sunt esențiale în ENF, deoarece creează un mediu de învățare relaxant și motivant, unde greșeala nu este penalizată, ci considerată o oportunitate de a învăța.

Metodă	Descriere	Abilități Dezvoltate
Jocul de Rol (Role-playing)	Participanții joacă roluri diverse, imitând situații reale sau ipotetice.	Empatie, comunicare, rezolvare de conflicte.
Simulările	Recrearea unor medii sau procese complexe (ex: simularea unei ședințe ONU, a unui proces electoral).	Gândire strategică, negociere, luare de decizii.
Dinamica de Grup / Jocuri de Spargere a Gheții	Exerciții scurte, fizice sau verbale, folosite la începutul unei sesiuni.	Coeziunea grupului, încrederea, comunicarea non-verbală.

Metodă	Descriere	Abilități Dezvoltate
Teatru Forum / Sociodrama	O scenetă în care publicul poate interveni, schimba finalul sau înlocui actorii pentru a experimenta soluții.	Abilități civice, gândire critică, schimbarea perspectivelor.

2. Metode de colaborare și interacțiune

ENF promovează învățarea socială, în care participanții învață unii de la alții (învățarea de la egali).

- ❖ **Dezbaterea (Debate):** Organizarea unor discuții structurate pe o temă controversată, cu roluri de pro și contra.

Obiectiv: Argumentare logică, ascultare activă, respectarea opiniilor diferite.

- ❖ **Studiul de caz (Case Study):** Analiza detaliată a unei situații sau probleme reale (ex: un eșec de marketing, o problemă de mediu).

Obiectiv: Analiză profundă, aplicarea cunoștințelor teoretice, soluționarea problemelor.

- ❖ **Metoda Brainstorming-ului:** Generarea rapidă, într-un grup, a unui număr cât mai mare de idei pe o anumită temă, fără a le judeca inițial.

Obiectiv: Creativitate, inovare, contribuție egală în grup.

- ❖ **Lucrul în echipă (Team-building Activities):** Sarcini care necesită coordonare, încredere și diviziunea muncii pentru a fi îndeplinite.

Obiectiv: Lucru în echipă, gestionarea conflictelor.

3. Metode creativ-vizuale și experiențiale

Aceste metode folosesc elemente non-verbale și acțiuni practice pentru a facilita memorarea și înțelegerea.

- ❖ **Storytelling (Arta Povestirii):** Utilizarea narațiunilor pentru a transmite informații, valori sau experiențe personale.

Obiectiv: Retenția informației, dezvoltarea empatiei, comunicare persuasivă.

- ❖ **Atelierele (Workshop-urile) Practice:** Activități care implică meșteșuguri, artă, programare (ex: ateliere de olărit, coding, fotografie).

Obiectiv: Abilități practice (motorii), aplicarea imediată a cunoștințelor.

- ❖ **Facilitarea Grafică / Mape Conceptuale:** Utilizarea desenelor, simbolurilor și diagramelor pentru a structura și vizualiza informațiile.

Obiectiv: Memorie vizuală, organizarea informațiilor complexe.

- ❖ **Proiectele Comunitare / Voluntariatul:** Participarea la activități concrete care aduc un beneficiu comunității (ex: plantări de copaci, curățenie, campanii sociale).

Obiectiv: Responsabilitate civică, inițiativă, transferul cunoștințelor în acțiune.

Educația Nonformală reușește să fie eficientă deoarece se bazează pe **experiența personală** a celui care învață. Aceste metode oferă libertate, încurajează întrebările și transformă învățarea într-un proces **dinamic și relevant**.

Rolul voluntariatului ca metodă de Educație Nonformală

Voluntariatul este o **metodă de educație nonformală** extrem de valoroasă, deoarece oferă un cadru **structurat, dar flexibil**, în afara sistemului școlar formal, în care participanții învață prin **acțiune directă și experiență practică**.

Acesta transformă implicarea civică într-o oportunitate de dezvoltare personală și profesională, oferind rezultate care completează și adesea depășesc ceea ce poate oferi mediul academic tradițional.

I. Dezvoltarea competențelor transversale (Soft Skills)

Voluntariatul este un „laborator” pentru dezvoltarea de competențe esențiale care sunt greu de simulat în clasă:

- ❖ **Lucrul în echipă și colaborarea:** Voluntarii lucrează adesea în echipe diverse, învață să își coordoneze eforturile, să negocieze și să gestioneze conflictele.
- ❖ **Comunicarea eficientă:** Dezvoltă abilități de comunicare cu diverse categorii de public (beneficiari, parteneri, alți voluntari), îmbunătățind atât exprimarea verbală, cât și cea scrisă.
- ❖ **Rezolvarea de probleme:** Voluntarii sunt puși în situații reale, neprevăzute, fiind nevoiți să găsească soluții rapide și creative sub presiunea timpului și a resurselor limitate.
- ❖ **Responsabilitate și inițiativă:** Voluntarii preiau sarcini concrete, fiind responsabili de rezultatul muncii lor. Acest lucru le dezvoltă etica muncii și capacitatea de a iniția acțiuni.
- ❖ **Managementul timpului și al proiectelor:** Voluntarii învață să planifice, să organizeze și să prioritizeze activitățile pentru atingerea unui scop comun.

II. Achiziționarea de cunoștințe și abilități specifice (Hard Skills)

În funcție de domeniul proiectului, voluntariatul poate oferi cunoștințe și abilități tehnice direct aplicabile:

- ❖ **Domeniul social:** Înțelegerea profundă a cauzelor sociale, lucrul cu grupuri vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu dizabilități).
- ❖ **Domeniul IT/media:** Abilități de creare de conținut, gestionare de rețele sociale, design grafic sau utilizarea de software specific în scop non-profit.
- ❖ **Domeniul ecologiei:** Cunoștințe despre sustenabilitate, tehnici de plantare, colectare selectivă sau organizarea de campanii de conștientizare.

III. Formarea civică și dezvoltarea personală

Dincolo de abilități, voluntariatul contribuie la formarea caracterului și a perspectivei civice:

- ❖ **Educație civică și democrație:** Voluntarii înțeleg cum funcționează societatea civilă, instituțiile și procesele democratice, devenind cetățeni mai activi și mai informați.
- ❖ **Dezvoltarea empatiei și toleranței:** Interacțiunea cu oameni din medii diferite și cu probleme diverse lărgeste orizontul, reduce stereotipurile și crește sensibilitatea socială.
- ❖ **Clarificarea carierei:** Experiența practică oferită de voluntariat îi ajută pe tineri să testeze domenii de activitate și să ia decizii mai informate despre viitoarea lor carieră.
- ❖ **Autocunoaștere:** Voluntarii își testează limitele, descoperă noi pasiuni și își consolidează încrederea în propria capacitate de a face o diferență.

În concluzie, voluntariatul nu este doar un act de caritate, ci un mediu de învățare holistic care contribuie la dezvoltarea unui individ echilibrat, responsabil și competent, completând perfect celelalte forme de educație.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE – PRACTICĂ PEDAGOGICĂ ȘI VECTOR AL SCHIMBĂRII REALE ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Prof. înv. primar: **Bercu Mihaela**
Școala Gimnazială Nr. 1, Comuna Stoilești, județul Vâlcea

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un proces profund de reconfigurare, determinat de dinamica socială accelerată, de diversitatea tot mai mare a contextelor educaționale și de nevoia evidentă de a forma indivizi capabili să se adapteze schimbărilor, să colaboreze eficient și să contribuie activ la binele comunității din care fac parte. Societatea actuală solicită nu doar competențe academice solide, ci și abilități de viață, valori morale și o capacitate crescută de asumare a responsabilității sociale.

În acest context, școala nu mai poate fi privită exclusiv ca un spațiu al transmiterii de cunoștințe, ci ca un mediu formativ complex, în care se construiesc valori, atitudini și sensuri. Educația capătă o dimensiune profund umană, iar actul pedagogic devine un proces de formare integrală a personalității elevului. Accentul se mută de la simpla acumulare de informații la dezvoltarea gândirii critice, a empatiei, a spiritului civic și a capacității de a lua decizii responsabile.

Conceptul de „educație cu semnificație” se referă la acel tip de educație care răspunde nevoilor reale ale elevilor, care conectează învățarea școlară cu viața cotidiană și care produce schimbări vizibile în comportamente, relații și mentalități. Educația cu sens este cea care rămâne dincolo de anii de școală, care modelează caractere și care generează impact durabil atât asupra individului, cât și asupra comunității. Ea presupune relevanță, autenticitate și implicare, transformând școala într-un spațiu al devenirii personale și sociale.

2. Repere teoretice ale educației cu semnificație

Din perspectivă pedagogică, educația cu semnificație își are fundamentul în teoriile moderne ale învățării centrate pe elev, ale educației experiențiale și ale pedagogiei constructiviste. Aceste abordări susțin ideea conform căreia învățarea este eficientă și durabilă atunci când elevul este implicat activ, cognitiv și emoțional, în procesul propriei formări, devenind coautor al propriei cunoașteri.

Educația cu sens presupune depășirea abordării tradiționale, centrate exclusiv pe conținut și pe transmiterea unilaterală a informației, și orientarea spre dezvoltarea competențelor de viață. Relevanța conținuturilor, contextualizarea lor și raportarea constantă la experiențele personale ale elevilor sunt condiții esențiale pentru un proces educațional autentic și eficient. În acest cadru, cunoașterea nu mai este un scop în sine, ci un instrument de înțelegere a realității și de acțiune responsabilă în societate.

Un act educațional cu semnificație:

- valorifică experiențele de viață ale elevilor și contextul socio-cultural în care aceștia trăiesc;
- stimulează reflecția, gândirea critică și capacitatea de analiză;

- promovează învățarea colaborativă și comunicarea autentică;
- dezvoltă competențe socio-emoționale și relaționale;
- formează valori morale și civice necesare integrării sociale.

Prin aceste dimensiuni, educația cu semnificație contribuie la formarea unor elevi autonomi, responsabili și capabili să își asume un rol activ în comunitate.

3. Educația cu sens – dimensiunea emoțională a învățării

Numeroase studii din domeniul psihologiei educației subliniază rolul determinant al emoțiilor în procesul de învățare. Stările afective pozitive favorizează atenția, motivația, creativitatea și capacitatea de memorare, în timp ce un climat educațional securizant stimulează exprimarea liberă, implicarea activă și asumarea riscurilor cognitive necesare învățării autentice.

Educația cu semnificație integrează dimensiunea emoțională ca parte esențială a actului pedagogic. Profesorul nu este doar un mediator al cunoașterii, ci și un model emoțional, care prin empatie, respect, echilibru și autenticitate contribuie la construirea unei relații educaționale solide. Relația profesor–elev devine una de încredere și cooperare, favorizând dezvoltarea armonioasă a personalității copilului.

În acest context, emoția nu este percepută ca un obstacol în învățare, ci ca un catalizator al procesului educațional. Elevii învață mai bine atunci când se simt valorizați, înțeleși și susținuți, iar educația capătă profunzime și relevanță.

Rolul cadrului didactic ca agent al schimbării

Cadrul didactic ocupă un rol central în construirea unei educații cu semnificație. Prin modul în care proiectează activitățile didactice, alege strategiile de predare și interacționează cu elevii, profesorul influențează profund calitatea procesului educațional și impactul acestuia asupra elevilor și comunității.

Un profesor orientat spre educația cu sens:

- creează contexte de învățare autentice, ancorate în realitatea elevilor;
- stimulează dialogul, cooperarea și reflecția;
- valorizează diversitatea și promovează incluziunea;
- încurajează implicarea civică și responsabilitatea socială;
- modelează comportamente și atitudini prin propriul exemplu.

Astfel, cadrul didactic devine un veritabil agent al schimbării, capabil să influențeze nu doar parcursul educațional al elevilor, ci și dinamica socială a comunității în care școala funcționează.

4. Educația cu semnificație și impactul comunitar

Școala reprezintă un pilon fundamental al comunității, iar educația cu sens contribuie la consolidarea relațiilor dintre școală, familie și comunitate. Prin proiecte educaționale, activități extracurriculare și parteneriate locale, elevii sunt implicați activ în viața comunității și învață să își asume responsabilitatea civică.

Educația cu semnificație generează schimbări reale și vizibile:

- dezvoltă spiritul civic și sentimentul de apartenență;
- consolidează empatia și solidaritatea;
- stimulează participarea activă la viața comunității;
- formează cetățeni responsabili, conștienți de rolul lor social.

Prin aceste efecte, educația devine un factor esențial al dezvoltării comunitare durabile.

5. Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă fundamentul unei școli moderne, capabile să creeze schimbare reală și durabilă. Prin centrarea pe elev, pe dimensiunea emoțională a învățării și pe contextul real de viață, actul educațional capătă profunzime, coerență și relevanță socială.

Profesorul, în calitate de model, facilitator și agent al schimbării, are responsabilitatea de a transforma educația într-un proces cu sens, care să modeleze atât indivizi echilibrați, cât și comunități responsabile.

Bibliografie

- Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, 2006, Iași.
- Iucu, R., *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*, Editura Polirom, 2008, Iași.
- Pânișoară, I. O., *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, 2015, Iași.
- Stănculescu, E., *Psihologia educației*, Editura Universitară, 2014, București.

Semnificația educației în contextul noilor tehnologii digitale

Prof. Bodnea Daniela
Liceul Tehnologic „Mihai Novac” Oravița

Transformările profunde generate de noile tehnologii digitale constituie una dintre trăsăturile definitorii ale societății contemporane, influențând în mod direct structurile economice, culturale și educaționale. Digitalizarea accelerată, dezvoltarea inteligenței artificiale, extinderea platformelor online și utilizarea pe scară largă a tehnologiilor mobile au determinat o reconfigurare substanțială a modului în care cunoașterea este produsă, transmisă și utilizată (Castells, 2010). În acest context, educația dobândește o semnificație strategică, fiind chemată să medieze relația complexă dintre individ, societate și tehnologie.

Literatura de specialitate subliniază faptul că educația nu mai poate fi concepută exclusiv ca un proces de transmitere a informațiilor, ci ca un demers formativ complex, orientat spre dezvoltarea competențelor necesare adaptării la schimbare și participării active în societatea cunoașterii (UNESCO, 2015; OECD, 2019). Noile tehnologii digitale oferă oportunități semnificative pentru inovarea pedagogică, dar generează, totodată, provocări etice, sociale și educaționale, precum inegalitățile digitale, riscurile de superficializare a învățării sau dependența de tehnologie.

Conceptul de „societate a cunoașterii” este utilizat pentru a descrie un tip de organizare socială în care producerea, distribuția și utilizarea cunoașterii reprezintă principalii factori ai dezvoltării economice și sociale (Castells, 2010). În acest cadru, educația devine un mecanism central de formare a capitalului uman și social, având rolul de a asigura integrarea indivizilor într-un mediu caracterizat de complexitate și incertitudine.

Accesul extins la informație, facilitat de tehnologiile digitale, nu echivalează automat cu dobândirea cunoașterii. Numeroși autori subliniază diferența esențială dintre informație și cunoaștere, evidențiind necesitatea unor competențe cognitive și metacognitive avansate pentru interpretarea și evaluarea critică a informațiilor disponibile online (OECD, 2019; Voogt et al., 2013). În acest sens, educația capătă o semnificație epistemologică și axiologică, contribuind la formarea gândirii critice și a responsabilității intelectuale.

Totodată, societatea cunoașterii este caracterizată de o dinamică accelerată a schimbării, care impune o abordare educațională orientată spre învățarea pe tot parcursul vieții. Tehnologiile digitale sprijină acest proces prin flexibilizarea accesului la educație și prin dezvoltarea unor forme alternative de învățare, precum cursurile online deschise masiv (MOOC) sau comunitățile virtuale de practică (European Commission, 2020).

Integrarea tehnologiilor digitale în educație a generat modificări semnificative la nivelul strategiilor didactice, al organizării curriculumului și al evaluării rezultatelor învățării. Studiile empirice indică faptul că utilizarea resurselor digitale poate contribui la creșterea motivației pentru învățare și la îmbunătățirea performanței academice, în special atunci când este realizată într-un cadru pedagogic coerent (Schindler et al., 2017).

Un aspect central al transformării digitale în educație îl reprezintă personalizarea învățării. Platformele educaționale bazate pe inteligență artificială permit adaptarea conținuturilor și a ritmului de învățare la nevoile individuale ale elevilor, facilitând un parcurs

educațional diferențiat (Holmes et al., 2019). Totodată, utilizarea resurselor multimedia și a simulărilor digitale contribuie la înțelegerea conceptelor abstracte și la dezvoltarea competențelor aplicative.

Cu toate acestea, literatura de specialitate semnalează și riscurile asociate utilizării necritice a tehnologiei în educație. Excesul de stimuli digitali poate conduce la diminuarea capacității de concentrare și la o abordare superficială a învățării (Carr, 2010). În acest context, semnificația educației constă în capacitatea sa de a integra tehnologia într-un mod reflexiv și echilibrat, subordonat obiectivelor formative.

Noile tehnologii digitale determină o redefinire a rolurilor tradiționale ale profesorului și elevului în procesul educațional. Profesorul nu mai este perceput exclusiv ca sursă de informație, ci ca facilitator al învățării, designer de experiențe educaționale și mediator al relației dintre elev și cunoaștere (Koehler & Mishra, 2009).

Această transformare implică dezvoltarea competențelor pedagogice digitale ale cadrelor didactice, incluzând capacitatea de a selecta resurse relevante, de a utiliza tehnologia în mod didactic și de a evalua critic impactul acesteia asupra învățării (Redecker, 2017). Formarea inițială și continuă a profesorilor reprezintă, astfel, un element-cheie al succesului integrării tehnologiei în educație.

Elevul, la rândul său, este încurajat să adopte un rol activ și autonom în procesul de învățare. Modelele educaționale centrate pe elev, susținute de tehnologiile digitale, promovează învățarea colaborativă, auto-reglarea și responsabilitatea față de propriul parcurs educațional (Voogt et al., 2013). Totuși, aceste beneficii sunt condiționate de existența competențelor digitale și de accesul echitabil la resurse.

Educația în era digitală este strâns legată de dezvoltarea competențelor secolului XXI, care includ competențe digitale, gândire critică, creativitate, colaborare și comunicare (OECD, 2019). Competențele digitale depășesc dimensiunea tehnică, integrând abilități cognitive, sociale și etice necesare utilizării responsabile a tehnologiei (Redecker, 2017).

Educația media și educația pentru cetățenie digitală devin componente esențiale ale curriculumului contemporan, contribuind la formarea unor utilizatori critici și responsabili ai mediului digital (Buckingham, 2015). În plus, utilizarea instrumentelor de creație digitală și introducerea gândirii computaționale în educație pot stimula inovația și creativitatea, pregătind elevii pentru profesii emergente.

Deși tehnologiile digitale pot contribui la democratizarea accesului la educație, ele pot accentua, în același timp, inegalitățile sociale existente. Fractura digitală, manifestată prin diferențe de acces la infrastructură, competențe și suport educațional, reprezintă o provocare majoră pentru sistemele educaționale contemporane (van Dijk, 2020).

În plan etic, utilizarea tehnologiilor digitale în educație ridică probleme legate de protecția datelor, supravegherea digitală și influența algoritmilor asupra deciziilor educaționale (Holmes et al., 2019). Educația are responsabilitatea de a promova valori precum echitatea, transparența și respectul pentru autonomia individului, integrând reflecția etică în procesul formativ.

Semnificația educației în contextul noilor tehnologii digitale se reflectă în necesitatea elaborării unor politici educaționale coerente și sustenabile. Strategiile europene și internaționale subliniază importanța investițiilor în infrastructură digitală, formarea cadrelor

didactice și adaptarea curriculumului la noile cerințe ale societății digitale (European Commission, 2020; UNESCO, 2015).

Politicile educaționale trebuie să asigure un echilibru între inovația tehnologică și dimensiunea umanistă a educației, evitând o abordare instrumentalistă a tehnologiei. Cooperarea dintre instituțiile educaționale, mediul economic și societatea civilă este esențială pentru menținerea relevanței educației în era digitală.

Analiza realizată evidențiază faptul că educația își consolidează semnificația în contextul noilor tehnologii digitale, asumând un rol esențial în formarea competențelor, valorilor și atitudinilor necesare participării responsabile la societatea contemporană. Tehnologiile digitale nu substituie educația, ci îi amplifică potențialul, cu condiția unei integrări pedagogice și etice adecvate.

În concluzie, educația rămâne un pilon fundamental al dezvoltării umane și sociale, iar provocările erei digitale impun o reflecție continuă asupra finalităților, metodelor și valorilor care o susțin.

Bibliografie:

1. Buckingham, D. (2015). *Defining digital literacy—What do young people need to know about digital media?* Nordic Journal of Digital Literacy, 10(Jubilee Issue), 21–34.
2. Carr, N. (2010). *The shallows: What the Internet is doing to our brains*. New York, NY: W. W. Norton.
3. Castells, M. (2010). *The rise of the network society* (2nd ed.). Oxford, UK: Wiley-Blackwell.
4. European Commission. (2020). *Digital education action plan 2021–2027*. Brussels, Belgium: European Union.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Boston, MA: Center for Curriculum Redesign.
6. Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). *What is technological pedagogical content knowledge (TPACK)?* Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9(1), 60–70.
7. OECD. (2019). *Trends shaping education 2019*. Paris, France: OECD Publishing.
8. Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
9. Schindler, L. A., Bakia, M., & Fischer, C. (2017). *Computers in education: A meta-analysis*. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 14(25), 1–18.
10. UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good?* Paris, France: UNESCO Publishing.
11. van Dijk, J. (2020). *The digital divide*. Cambridge, UK: Polity Press.
12. Voogt, J., Erstad, O., Dede, C., & Mishra, P. (2013). *Challenges to learning and schooling in the digital networked world of the 21st century*. Journal of Computer Assisted Learning, 29(5), 403–413.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE - PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI

PROF.EDUC.TIMPURIE BOGDAN MIHAELA ILEANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ DENTA – GRĂDINIȚA P.N.DENTA

În contextul educațional actual, școlile nu mai pot fi privite doar ca spații în care elevii acumulează cunoștințe teoretice. Societatea se schimbă rapid, iar școlile trebuie să fie centre dinamice de inovare, incluziune și dezvoltare. Schimbarea reală în mediul școlar înseamnă îmbunătățirea relațiilor sociale, creșterea performanțelor, dezvoltarea competențelor de viață, a abilităților digitale și a atitudinilor civice. Proiectele educaționale bine gândite pot transforma experiența elevilor și pot avea un impact real asupra calității educației. Acest referat analizează câteva proiecte de succes implementate în școli, evidențiind elementele de noutate, impactul asupra comunității școlare și lecțiile învățate.

1. „Școala Altfel” – învățare prin experiențe

Unul dintre cele mai cunoscute proiecte implementate în școlile din România este „Școala Altfel” – o săptămână în care programa școlară este înlocuită cu activități non-formale, ateliere, excursii, întâlniri cu specialiști sau vizite în comunitate.

Obiective:

- Dezvoltarea abilităților practice și sociale
- Conectarea elevilor cu realitatea din afara școlii
- Stimularea creativității și spiritului de echipă

Exemple de activități:

- Vizite la instituții culturale și sociale
- Ateliere de robotică și programare
- Dezbateri pe teme de mediu sau cetățenie activă

Impact:

Proiectul a condus la:

- Creșterea motivației elevilor pentru învățare
- Consolidarea relațiilor între profesori și elevi
- Dezvoltarea competențelor non-cognitive (comunicare, colaborare)

2. „Eco-Școală” – educație pentru mediu

Programul **Eco-Școală** este un proiect internațional de mediu, prezent și în România, care încurajează elevii să pună în practică acțiuni concrete pentru protejarea mediului.

Etape principale:

1. Audit de mediu în școală
2. Stabilirea problemelor locale
3. Implementarea de activități (campanii de reciclare, grădini ecologice, economisirea energiei)
4. Evaluare și reflectare

Rezultate observate:

- Reducerea risipei de resurse în școală
- Responsabilizare civică a elevilor
- Parteneriate cu autoritățile locale

Exemplu concret:

Școli care au instalat puncte de reciclare pentru hârtie, plastic și sticlă, au organizat campanii de colectare a deșeurilor electrice și au plantat copaci în curtea școlii.

3. „Școala digitală” – integrarea tehnologiei în educație

Proiectele de digitalizare vizează reducerea decalajului digital și îmbunătățirea competențelor TIC (Tehnologia Informației și Comunicațiilor).

Componente:

- Dotarea cu table interactive, laptopuri și tablete
- Traininguri pentru profesori
- Integrarea instrumentelor digitale în orele curente

Impact:

Prin implementarea proiectelor de „școală digitală”, elevii:

- Dezvoltă abilități digitale relevante pentru piața muncii
- Participă la proiecte internaționale online
- Utilizează platforme educaționale interactive

Acest tip de proiect a fost accelerat și de contextul pandemiei COVID-19, când multe școli au introdus cursuri online permanent.

4. Proiecte de incluziune socială

Incluziunea elevilor cu nevoi speciale, dar și a celor din medii defavorizate, rămâne o prioritate în educație.

Exemple:

- Sprijin educațional pentru elevii cu dizabilități
- Activități extracurriculare pentru integrarea socială
- Mentorat și tutorat între elevi

Rezultate:

- Creșterea participării la educație a elevilor marginalizați
- Reducerea abandonului școlar
- Îmbunătățirea climatului școlar prin valorizarea diversității

Proiectele de acest tip pun accent pe respect, adaptare și acces egal la oportunități educaționale.

5. Proiecte de educație antreprenorială

Educația antreprenorială stimulează creativitatea, spiritul de inițiativă și gândirea critică.

Exemple de activități:

- Cluburi de antreprenoriat
- Simulări de afaceri
- Participarea la târguri locale

Impact:

Elevii învață:

- Să identifice probleme și să propună soluții
- Să lucreze în echipă și să gestioneze proiecte
- Noțiuni de bază despre finanțe și marketing

Aceste competențe sunt utile indiferent de domeniul de activitate ales ulterior.

6. Experiențe internaționale – Erasmus+, proiecte Comenius

Participarea la proiecte internaționale oferă elevilor perspective interculturale, experiențe în alte sisteme educaționale și colaborări cu școli din alte țări.

Beneficii:

- Îmbunătățirea competențelor lingvistice
- Cultivarea toleranței și respectului
- Dobândirea unei viziuni globale

Implementarea proiectelor Erasmus+ în școli a influențat pozitiv atât elevii, cât și cadrele didactice, prin schimburi de bune practici.

Concluzii

Proiectele educaționale au un rol esențial în transformarea școlilor din instituții tradiționale în centre dinamice de dezvoltare. Schimbarea reală se observă în:

- **Motivația și satisfacția elevilor**
- **Dezvoltarea competențelor de viață**
- **Îmbunătățirea performanțelor școlare**
- **Consolidarea colaborării între elevi, profesori și comunitate**

Pentru a avea succes, proiectele trebuie planificate riguros, adaptate contextului școlii și evaluate constant pentru a asigura un impact durabil.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației din România.** „Ghidul programului *Școala Altfel*”.
2. **FEE – Foundation for Environmental Education.** „Eco-Școală – Manual de implementare”.
3. **European Commission.** „Erasmus+ Programme Guide”.
4. **UNICEF România.** „Educația incluzivă în școli – strategii și practici”.
5. **OECD.** „Education at a Glance – Digital Skills and Innovation in Schools”.
6. **Autor: Popescu, A.** „Pedagogie și proiecte educaționale inovative”, Editura Didactică, 2022.

CONSIDERAȚII ASUPRA MODIFICĂRILOR DIN PROGRAM ȘCOLARĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU CLASA A IX-A

Mult așteptata schimbare din programa școlară la Limba și literatura română s-a produs, în sfârșit, dar a reușit, din nou, să polarizeze societatea românească. Ca să nu ajungem într-o discuție sterilă, în care câmpurile de susținători sau de detractori să se blocheze pe poziții ferme, ni se pare utilă o analiză pornind de la câteva argumente.

Ca orice sistem voluminos, și cel educativ suferă de inerții. Programa școlară la clasele liceale este neschimbată de peste două decenii. Era, deci, o nevoie sistemică de a aduce o nouă abordare în predarea Limbii și literaturii române. Manualele mult prea prăfuite, rigiditatea programei și inconsecvențele, de tot felul, au dus la apariția unei programe noi.

Menționăm, aici, câteva dintre aceste inconsecvențe. Clasa a IX-a a avut un statut incert. Au existat voci care au afirmat că ar trebuie legată de învățământul gimnazial, altele care o încadrau în învățământul liceal. Tocmai de aceea, conținuturile studiate la clasa a IX-a vizau o continuare a claselor gimnaziale prin teme de analiză: *Joc și joacă*, *Iubirea*, *Școala*, *Adolescența*, *Lumi fantastice*, *Călătoria* etc.

Totodată, programa veche prevedea pentru clasa a X-a o aglomerare de autori canonici, pentru că, de la studiul temelor literare, se trecea la genuri și specii literare (basm, povestire, roman, nuvela, text poetic, text dramatic). Se pare că această aglomerare venea dintr-o altă anomalie a claselor liceale. Deoarece după clasa a X-a învățământul liceal se putea încheia, cu diploma de zece clase, inițiatorii programei au îndesat cele mai importante repere ale literaturii naționale pentru ca tinerii să păstreze, în bagajul lor de cunoștințe generale, cele mai importante reprezentări ale acestor genuri literare.

În ultimele clase liceale se ajungea, în sfârșit, la criteriul cronologic după care era prezentată literatura română, primele două module (respectiv primul semestru după vechea structură a claselor) fiind dedicate perioadei vechi, pentru ca apoi să se studieze cele mai importante curente literare, culminând, la finalul clasei a XI-a cu simbolismul, după care, în clasa terminală, să se studieze perioada interbelică și cea postbelică.

Programa nouă, atât de discutată și de denigrată, încearcă să elimine aceste sincope. Încă din clasa a IX-a se pornește, cât se poate de firesc, de la criteriul cronologic. Astfel, materia de clasa a XI-a, devine, în formă mult simplificată, materia pentru clasa a IX.a, adică se revine la o programă care a funcționat în anii '90 când se urmărea succesiunea, firească, a principalelor momente, perioade și direcții în cultura noastră.

Obiecțiile detractorilor programei propuse de Academia Română aduc în discuție câteva aspecte. Primul, și poate cel mai invocat, se referă la atractivitatea textelor pentru tânără generație. Problema, falsă din punctul nostru de vedere, are mai multe soluții de rezolvare. În primul rând, textele vechi nu vor fi studiate în mod exhaustiv. Cu siguranță, conținuturile

trebuie prezentate într-o manieră care să suscite interesul elevilor (prin aplicații digitale, platforme educaționale la care să lucreze un colectiv larg de specialiști în domeniu educațional care să facă atractivă materia). Din păcate, aceste instrumente, în care ar trebui să investească Ministerul Educației, folosind fonduri europene pentru digitalizarea educației, lipsesc de peste un deceniu și totul rămâne la latitudinea, interesul și abilitatea profesorului de a realiza aceste materiale digitale.

Subliniem aici faptul că nu atât conținutul este o problemă, ci absența unor instrumente de lucru atât de necesare. Dacă pentru o disciplină opțională aceste materiale sunt la latitudinea profesorului, pentru trunchiul comun ar trebui uniformizată baza de instrumente educaționale pentru ca un copil dintr-un mare oraș să aibă aceleași material și aceeași calitate a actului educațional ca un copil dintr-un cătun.

A doua problemă legată de atractivitatea conținutului se referă la nivelul de interes al elevului pentru studiul (diacronic) al literaturii române. Aici trebuie făcute câteva observații. O oră din fiecare clasă a fost înlocuită cu discipline opționale. Tocmai prin acestea se urmărește atragerea elevilor spre literatură contemporană, SF, fantastică etc. Însă, în ceea ce privește trunchiul comun, este nevoie un studiu diacronic, adică un studio cronologic al literaturii, de la cronicari (atât de invocați în sens peiorativ, în ultimul timp), până la scriitorii contemporani.

Nu putem reduce literatura română la două-trei decenii. Școala, trebuie să atragă elevii, dar nu poate transforma demersul său într-un cerc de lectură (fiecare cu genul literar favorit). Pornind de la o bază temeinică teoretică (formată prin trunchi comun), se poate ajunge, în clasele terminale, la opționale de scriere creativă, antropologie, retorică etc.

A treia problemă invocată de cei care blamează efortul Academiei de a modifica programa școlară se referă la dificultatea în studierea textelor vechi. Și aici putem găsi diferite soluții pentru a facilita procesul educativ. Alegerea textelor se va face ținând cont și de gradul de dificultate a vocabularului. Există fragmente din textele lui Grigore Ureche, Dosoftei, Antim Ivireanul sau Ioan Budai-Deleanu care pot fi citite în epoca actuală, fără mari dificultăți. Totodată, textul initial poate fi însoțit de o transpunere (în limbaj contemporan) a unor fragmente care apoi vor fi analizate.

Problema cea mai mare, din punctul nostru de vedere, se referă la polarizarea societății. Fiecare cetățean simte nevoia să își exprime părerea, să preia un discurs de pe platforme sociale și să-și dea cu părerea despre programa școlară. Normal ar fi ca cei care emit opinii să fie specialiștii în educație, cei care au trudit la această programă și practicienii, profesorii de limba și literatura română care trebuie să formeze generații de cetățeni care să fie conștienți de importanța culturii române, a limbii și istoriei noastre, repere esențiale pentru evitarea unor devieri ideologice speculate de oameni politici care “vântură” imaginea unor personalități în momentul alegerilor.

Poate ar trebui să ne dea de gândit faptul că Academia Română, cea mai în măsură să judece felul în care ar trebui formate aceste generații de cetățeni, care tot mai mult își pierd respectul față de istoria și cultura română, ajunge denigrată și blamată pentru un demers cât se poate de legitim, cel al adaptării programei școlare pentru liceu la cerințele societății actuale, în care asistăm la fenomene precum globalizare, ștergerea culturii și prin aceasta a identității naționale.

Analiza comparată a sistemelor educaționale francez și român

Analiza comparată a sistemelor de educație din țările europene își propune relevarea elementelor care se aseamănă, dar și diferențele, deoarece misiunea principală a educației este creșterea capitalului uman al unei țări, formarea acestuia în spiritul valorilor cetățenești, democratice. Investiția statului în capitalul uman este esențială, deși, în termeni economici poate părea o povară asupra bugetului de stat. Dacă avem în vedere procentul din PIB din țări europene diferite, constatăm că o subfinanțare duce la rezultate dezastruoase. În timp ce în Franța pentru educație se alocă între 6-7%, în România bugetul pentru acest domeniu nu a depășit niciodată 4.5%.

- **Structură**

Învățământul obligatoriu în Franța și România durează de la 6 la 16 ani, dar structura este diferită: învățământ primar de 5 ani, secundar de 7 ani și superior de 2 sau 8 ani, față de 4 ani primar, 8 ani secundar și 3 sau 5 ani superior la noi. Mai precis, în Franța, după grădiniță urmează 5 ani de școală primară (CP, CE1, CE2, CM1, CM2)¹, 4 ani de colegiu (clasele 6, 5, 4, 3) și două de liceu (clasele 2, 1), apoi învățământul superior. În România clasele 1-4 reprezintă învățământul primar, clasele 5-8 învățământul gimnazial, iar 9-12 cel liceal (dintre care 9-10 sunt incluse în învățământul obligatoriu). După liceu se pot urma studii postliceale sau universitare.

Iată un grafic² al celor două sisteme educaționale:

¹ Système éducatif français, h <http://fr.wikipedia.org/wiki>

² <http://www.ac-nancy-metz.fr/casnav/primosys/primosysroum.htm>

FRANCE		ROUMANIE	
LYCEE	Terminale	LICEU	CLASA 12
	1 ^{ère}		CLASA 11
	2 ^{nde}		CLASA 10
COLLEGE	3 ^{ème}	SCOALA GIMNAZIALA	CLASA 9
	4 ^{ème}		CLASA 8
	5 ^{ème}		CLASA 7
	6 ^{ème}		CLASA 6
ECOLE PRIMAIRE	CM2	SCUOLA PRIMARA	CLASA 5
	CM1		CLASA 4
	CE2		CLASA 3
	CE1		CLASA 2
	CP		CLASA 1
	ECOLE MATERNELLE		GRĂDINITĂ

Coordonarea activității sistemului educațional este realizată în Franța de Ministerul Educației Naționale pentru învățământul obligatoriu și de Ministerul Învățământului Superior și al Cercetării, în timp ce în România coordonatorul este Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. În timp ce în Franța cele două ministere se ocupă de programa școlară, calendar școlar, înscriere și plata cadrelor didactice, administrația locală, printr-o donație generală de descentralizare este proprietara imobilelor, se ocupă de întreținerea și renovarea acestora și are atribuții în ceea ce privește transportul școlar, cantine

etc. În ultimii 10 ani în România s-a inițiat acest proces de descentralizare, prin preluare atribuțiilor administrative de către primării.

- **Finanțare**

La nivel de finanțare se remarcă unele diferențe notabile. În timp ce în Franța s-a realizat o descentralizare totală, învățământul de stat din România este finanțat de la buget prin alocarea de fonduri per elev, fixe care corespund unor indicatori ce au în vedere costul unitar (per elev sau unitate de timp).

Deoarece învățământul este o activitate susținută de bugetul de stat, controlul cheltuielilor trebuie realizat de instituții competente și presupune mai multe aspecte și etape. Cheltuielile destinate Educației se încadrează în acțiunile social-culturale (alături de sănătate, cultură, artă și asigurări sociale). Având ca scop creșterea calității capitalului uman, Educația are rol important în evoluția societății. Finanțarea sa este realizată de la bugetul de stat, dar și parțial din bugetul local. Analiza financiară presupune planificarea financiară a cheltuielilor, determinarea nivelului anual al acestora, a surselor de acoperire și mai ales a modului de repartizare și utilizare a lor. Astfel, dimensionarea cheltuielilor are în vedere numărul de elevi, costurile unitare și eficiența obținută din balanța dintre costuri și cifra de școlarizare.

Controlul activității școlare în termeni financiari este exercitat de numeroase persoane și instituții. Dintre acestea reținem managerul unității școlare, experți financiari din partea administrației locale, șefii compartimentelor de specialitate, reprezentanți ai Ministerului Finanțelor Publice, respectiv controlul financiar preventiv delegat.

În Franța bugetele școlilor sunt stabilite de consiliile de administrație, iar managerul ordonatorul de fonduri, sub controlul financiar al contabilului. În egală măsură, școala este cea care stabilește veniturile personalului nedidactic, în timp ce ministerul stabilește grila de salarizare a cadrelor didactice și directorilor.

- **Competențele statului**

Punctele comune ale celor două sisteme școlare sunt reprezentate de atribuțiile Ministerului Educației. Acestea se referă la:

- stabilirea programelor școlare și la conținutul lor,
- stabilirea și acordarea diplomelor naționale,
- organizarea cursurilor școlare și universitare,
- planificare, evaluare și inspecție
- cheltuielile salariale ale personalului didactic, la recrutarea, remunerarea, gestionarea personalului însărcinat cu administrarea și buna funcționarea serviciului public educativ.

• **Recrutarea personalului didactic**

În Franța pregătirea pedagogică a celor care aspiră la un post de profesor se realizează printr-un masterat, care contribuie la evaluarea candidatului. Posturile se ocupă prin concurs, după care urmează o perioadă de un an care constituie stagiul precedat de o evaluare a unei comisii a școlii care are atribuții în titularizarea profesorului pe viața pe acel post (titularizare care nu se pierde decât în urma unor greșeli grave). Posturile rezervate sunt ocupate de personal didactic care nu este supus evaluării prin concurs și care are contract de muncă pe perioada unui an școlar, cu posibilitatea de a reînnoi contractul anual.

În România există un examen de titularizare național, candidații fiind evaluați prin centre universitare. Nota examenului de titularizare trebuie să fie minim 7, dar condiția esențială este reprezentată de existența posturilor. Următorii doi ani reprezintă stagiul profesorului, finalizat cu examenul de definitivat, susținut prin universități. Calificarea personalului didactic presupune două niveluri (gradul doi care presupune inspecții de specialitate și examen susținut prin universități și gradul unu care se referă la activitate de cercetare, finalizată cu o lucrare științifică și inspecții specifice fiecărui domeniu). Spre deosebire de Franța concursurile de titularizare sunt susținute de toate persoanele aspirante la un post didactic, dar numărul extrem de redus al acestora face ca absolvenți care promovează examenele naționale cu rezultate foarte bune să nu se poată titulariza, ci să ocupe numai acele catedre rezervate sau cu viabilitate de câțiva ani. Numărul mare de solicitări este pentru mediul urban, în timp ce în mediul rural există foarte multe posturi ocupate de personal fără studii de specialitate.

Învățământul primar

Grădinița

Atât în Franța, cât și în România, grădinița debutează la 3 ani și presupune trei niveluri (grupa mică, mijlocie și mare). Programele școlare sunt realizate la nivel național și presupun socializarea elevului, care este luat din sânul familiei și începe să relaționeze cu cei de vârsta sa și cu adulții care sunt specializați pentru desfășurarea activităților educative.

Școala primară

În Franța învățământul primar presupune trei etape distincte, care se desfășoară în imobile diferite și corespund dezvoltării psihice a elevului. Primul se referă la o pregătire a elevilor pentru activitatea educațională. Al doilea presupune educația fundamentală, iar ultimul constituie aprofundarea. În sistemul francez este posibilă omiterea uneia dintre treptele existente (CP, CE1, CE2, CM1, CM2).

În România ultimilor doi ani există multe controverse referitoare la aceste etape ale școlii primare. Potrivit noii legi a educației învățământul primar cuprinde 5 ani (clasa pregătitoare, apoi clasele 1,2,3,4). Dacă înainte această clasă pregătitoare se realiza în grădinițe, în ultimi ani aceasta a intrat în organizarea școlilor. Motivația acestei măsuri este reprezentată de necesitatea realizării etapei pregătitoare pentru fiecare elev, deoarece unii nu frecventaseră cursurile grădiniței, școlarizarea lor debutând la 6-7 ani direct în clasa 1. Rațiunile care au determinat această schimbare sunt corecte, iar clasa pregătitoare prin școală prezintă unele avantaje care nu sunt de neglijat. Componenta materială și slaba pregătire a programului a făcut procesul foarte dificil. Deoarece spațiul din școlile existente nu permitea formarea unor clase noi prea puține școli au putut organiza aceste clase pregătitoare. Suprapopularea școlilor deja existente a creat o stare de tensiune. În plus, mobilierul destinat elevului de 6 ani este cel utilizat de elevii de clasa a treia sau a patra (adică de 9-10 ani). Din această pricină programul claselor mai mari a fost perturbat, elevi de clasa întâi sau a doua ajungând să desfășoare activitățile educative în schimbul al doilea. Numărul de imobile

destinate activității școlare este una dintre problemele învățământului românesc, amplificată de introducerea clasei pregătitoare în școală.

Învățământul secundar

În Franța colegiul durează patru ani (clasele 6, 5, 4, 3). Fiecare are un rol bine determinat. Clasa a 6-a are rolul de adaptare, clasele a cincea și a patra au rol central, iar ultima, clasa a patra, are rol de orientare. La finalul celor patru ani de studiu se susține un examen după care elevul primește Le Diplôme national du brevet, iar acest examen este esențial pentru admiterea în liceu.

În România clasele 5-8 reprezintă învățământul gimnazial, finalizate cu Evaluarea națională (examene naționale la două materii de studiu: la limba și literatura română și matematică).

Liceul în Franța cuprinde trei ani, iar la noi patru ani. Primii ani sunt cuprinși în învățământul obligatoriu și se finalizează cu Diploma de 10 clase, iar clasa terminală (după 12 ani de studiu) se finalizează cu Diplomă de bacalaureat, după susținerea unui examen. În Franța există licee generale sau tehnologice, iar la noi acestea sunt teoretice sau tehnice. În funcție de acestea există un bacalaureat general sau un bacalaureat tehnic în Franța. La noi, până în acest an a existat o singură formă de bacalaureat, iar încercarea de a organiza examene diferențiate a eșuat pentru moment. În premieră, totuși, în acest an se va organiza o diferențiere a subiectelor în funcție de profilul claselor (uman – cuprinzând clasele de filologie, științe sociale – și real – pentru clasele de matematică-informatică și științele naturii). Examenul de bacalaureat în România presupune trei probe orale (Competențe în limba română, Competențe într-o limbă străină și Competențe digitale) și trei probe scrise care variază în funcție de profil (filologie, științe sociale, științele naturii sau matematică-informatică)

Primul nivel de bacalaureat francez, cel profesional constituie finalizarea liceului tehnologic. Elevii pregătesc timp de doi ani CAP, apoi anul terminal finalizat cu BEP (Brevet d'études professionnelles). Apoi au acces la BT (Brevet de technicien), care poate fi înlocuit de Bacalaureatul profesional (Bac Pro), în doi ani (o clasă profesională și apoi o clasă terminală profesională urmată de examen).

Învățământul superior

Spre deosebire de această formă, bacalaureat obținut pe filieră teoretică este considerat o diplomă universitară, chiar dacă este o evaluare a noțiunilor și competențelor dobândite în învățământul secundar. Acest tip de bacalaureat permite accesul la nivelul de student.

Studiile superioare în Franța se pot realiza în doi sau opt ani. Învățământul de scurtă durată (de doi ani) se finalizează cu *Brevet de technicien supérieur* sau *Diplôme universitaire de technologie* într-un sector specializat tehnologic.

Studiile universitare de scurtă durată presupun formarea studenților în toate domeniile și pot fi de scurtă durată, finalizate cu licență (Bac+3) sau cu diplomă de masterat (Bac+5) sau de doctor (Bac+8).

În România s-a trecut în ultimii 10 ani la un sistem asemănător. După obținerea diplomei de bacalaureat elevul care nu se integrează pe piața muncii sau nu devine șomer poate urma o formă de învățământ postliceal, echivalentul studiilor superioare de doi ani din Franța, sau de învățământ universitar. Și la noi s-a trecut la acest sistem, existând studii universitare de scurtă durată finalizate după trei ani cu diplomă de licență sau de lungă durată cu diplomă de masterat. Școala doctorală se finalizează cu diplomă de doctor în diferite domenii.

În ultimii trei ani, după reorganizarea examenului de bacalaureat, în sistemul românesc au intervenit schimbări majore, deoarece 30-40% dintre elevii din clasele terminale nu au putut promova examenele de bacalaureat teoretic. Diferențierea probelor pentru bacalaureat profesional față de cele pentru bacalaureatul teoretic, care permite accesul la învățământul superior ar putea reprezenta o alternativă care ar rezolva situația absolvenților de liceu care, în lipsa unei diplome nu se pot angaja legal pe piața muncii și ar permite absolvenților de bacalaureat teoretic să se specializeze în domeniile pe care le-au ales.

Probleme care trebuie soluționate sunt și în sistemul educațional francez. Se poate că în ultimii ani absolvenții de liceu care se înscriu în învățământul superior de scurtă durată nu reușesc să depășească acest nivel, de vreme ce rata insuccesului, care a ajuns la 30% pare a ridica mari semne de întrebare. Ca și în învățământul românesc problemele apar mai ales în învățământul liceal, în slaba pregătire a elevilor în anumite licee tehnice unde, pentru asigurarea activității se trece cu vederea slaba pregătire a elevilor, lipsa lor de motivație și dezinteresul pentru promovarea examenului de bacalaureat.

De multe ori managerii de colegii tehnice sunt puși să aleagă între reducerea numărului de clase sau desființarea lor, profesorii se confruntă cu reducerea normelor didactice și implicit dispariția catedrelor, ajungând să reducă standardele de performanță pentru menținerea unor clase în care elevii nu ajung să asimileze un nivel minim de informație sau să își creeze competențe necesare formării lor ca adulți. O mare problemă o reprezintă, în acest sens, finanțarea școlilor per elev. Dacă se va continua această situație în care nu calitatea actului educațional este relevantă, ea neputându-se traduce decât în numărul de elevi promovați și nu va exista o retribuire corectă a performanței cadrelor didactice, colegiile tehnice vor înregistra procente foarte reduse (cele mai multe chiar sub 10%) de promovabilitate la examenul de bacalaureat.

Situația slabei școlarizări a elevilor în liceu generează în Franța o rată a șomajului ridicată în rândul tinerilor între 16-25 de ani, mai precis între 20 și 25%. O situație similară se înregistrează și în învățământul românesc, iar pe an ce trece, numărul tot mai mare de elevi care nu pot obține diploma de 12 clase se amplifică îngrijorător. Analizele sociologice întreprinse în Franța au demonstrat că fără o bază temeinică de formare a acestor tineri, diplomele au devenit doar un element care ține de mândria personală, dar nu permite inserția tinerilor pe piața muncii, în domeniile pentru care – cel puțin teoretic – s-au pregătit.

Lacune ale celor două sisteme de educație

Pentru o diagnoză a sistemului educațional ne-am obișnuit să privim statisticile referitoare la cifrele de școlarizare și – mai ales – rezultatele la examenele naționale. Acestea

sunt, fără îndoială, relevante pentru a putea observa o dinamică a școlii românești sau franceze, cele care au făcut obiectul acestei analize.

În ciuda acestui fapt, lacunele sunt mult mai profunde și pornesc din anii de învățământ primar, oricât de greu ne-ar fi să acceptăm aceasta. Atât în sistemul educativ din Franța, cât și în cel din România există probleme care trenează de mult timp și par a se acutiza din ce în ce mai mult. Dacă ne referim la sistemul francez, se poate vorbi despre cifre precise, realizate pe baza unor statistici. Astfel, în fiecare an aproape 300000 de elevi termină CM2 cu lacune grave în ceea ce privește lectura, scrierea sau calculele, iar 100000 nu au principii de bază din aceste trei domenii. Abandonul școlar la nivel secundar este de cca 15%, iar dintre elevii care urmează filiera tehnologică, chiar finalizată cu Bac pro aproape 45% ajung șomeri. Toate aceste lacune se întâlnesc și la noi și cauzele lor sunt multiple, de la lipsa de interes a unor cadre didactice pentru activitatea lor, la diminuarea implicării familiei în pregătirea elevilor și atingerea performanței, până la elemente sociale grave care nu dau șansa copiilor de a accede la învățământul gimnazial sau liceal.

Concluzii

În sistemul românesc sau francez nu cifrele lipsesc, ci soluții pentru o creștere a motivării elevilor, o corelare a cunoștințelor însușite de elevi și necesitățile de pe piața muncii și o finanțare a educației pe măsura importanței ei la nivelul societăților europene. Principala problemă a învățământului românesc nu o reprezintă numai nivelul de pregătire a elevilor, reușita lor la examenele naționale de la sfârșitul gimnaziului sau procentul de promovabilitate la examenul de bacalaureat.

În opinia noastră resursa umană va deveni marea provocare a învățământului din țara noastră. Tot mai multe cadre didactice părăsesc sistemul din cauza condițiilor de salarizare. Tot mai mulți tineri care intră în sistemul educațional nu reușesc să facă față formelor de violență școlară cu care se confruntă la catedră și ajung să abandoneze repede această activitate. Cei mai buni absolvenți de învățământ universitar se orientează spre domenii de activitate care nu includ educația. O subfinanțare care trenează de 20 de ani își spune cuvântul în rezultatele slabe ale învățământului românesc, iar măsurile care ar putea relansa învățământul, fără o susținere financiară pe măsură, se vor transforma în intenții bune, fără o finalitate concretă.

„CUNOAȘTEREA MEDIULUI PRIN EXPERIENȚE ȘI ABORDAREA PE GRUPE DE VÂRSTĂ A CUNOȘTINȚELOR PRIVIND APA”

Profesor pentru Educație Timpurie: Boiț Teodora Mirabela

Școala Gimnazială Nr.1 Căbești

G.P.P.Nr.1 Căbești – Program Normal

Înșușirea conștientă a unor cunoștințe corecte, din punct de vedere științific, despre natură constituie fundamentul formării concepției științifice despre lume și viață. La vârsta preșcolară este foarte important contactul copilului cu mediul înconjurător pentru cunoașterea directă a diferitelor fenomene ce se produc în natură. Pentru a realiza acest lucru în clasă putem folosi diferite elemente din natură, cu care să realizăm experiențe relevante pentru copii.

Experiențe cu plante: factorii care le influențează dezvoltarea

1. Rolul apei

Materiale necesare: vas cu apă, vas fără apă, crenguțe cu muguri

Desfășurare: Se așază o crenguță în vasul cu apă și alta în vasul fără apă. Ambele vase se țin la lumină și căldură. În timp se observă cum crenguțel din vasul cu apă i se deschid mugurii și îi cresc frunzulițe, iar cealaltă se usucă.

Concluzie: plantele au nevoie de apă pentru a trăi și a crește.

2. Rolul temperaturii

Materiale necesare: două vase cu apă, crenguțe cu muguri, termometre

Desfășurare: Două crenguțe cu muguri sunt puse în două vase cu apă: unul este așezat în clasă la lumină și căldură, iar celălalt- într-un spațiu neîncălzit dar luminos. Lângă cele două vase este așezat câte un termometru de cameră. Zilnic se înregistrează pe câte o fișă temperatura de la cele două termometre, observându-se diferența. După un timp se va vedea că pe crenguța ce se află în clasă au crescut frunzulițe, iar cea care se află în frig s-a uscat.

Concluzie: plantele au nevoie de căldură pentru a se dezvolta.

3. Rolul luminii

Materiale necesare: două farfurioare de plastic, vas cu pământ, boabe de fasole, semințe de roșii, vată

Desfășurare:

a. Pe cele două farfurioare se pune vată și se așază câteva boabe de fasole. Se udă bine astfel încât vata să fie îmbibată cu apă. O farfurioară se așază la sectorul „Știință”, la lumină, iar cealaltă – într-un spațiu întunecos (fără nici un pic de lumină), dar călduros. Periodic se udă amândouă. După o săptămână se va observa că din boabele de fasole au început să crească plăntuțele: cele care se află la lumină au culoarea verde, cele care sunt la întuneric au culoarea alb-gălbui.

b. Se așază la o fereastră luminată un vas în care au fost semănate semințe de roșii. După ce au răsărit plăntuțele și au crescut puțin se observă că acestea se înclină spre sursa de lumină. Se rotește vasul și după un timp se observă cum plantele se orientează iarăși spre lumină.

Concluzie: lumina influențează creșterea și dezvoltarea plantelor.

4. Absorbția apei de către plante: „Ne jucăm, flori colorăm”

Materiale necesare: două borcane cu apă, colorant alimentar, ghiociei

Desfășurare: Într-un borcan se pune apa curată, iar în celălalt borcan se pune apa în care se dizolvă un colorant alimentar (roșu, albastru, galben – după preferință). Se așază ghiociei în fiecare dintre borcane. După una-două zile se observă că ghiociei din borcanul cu apa colorată au petalele colorate în roșu, după culoarea apei din borcan, iar cei din borcanul cu apa curată au rămas neschimbați.

Concluzii: *plantele au nevoie de apă ca să trăiască;

*prin tulpină planta transportă apa la floare, ceea ce înseamnă că dacă apa este poluată va dăuna plantei.

5. „Frunzele transpiră?”

Materiale necesare: o creangă cu frunze verzi, o pungă de plastic, sfoară

Desfășurare: se acoperă câteva frunze de pe o creangă cu o punguță de plastic care se leagă strâns în jurul crengii cu o sfoară, dar astfel încât frunzele să nu se lipească de pungă. Se așază câteva zile, observând frunzele cu atenție. Pe pereții pungii vor apărea mici picături de apă ce se vor prelinge.

Concluzie: apa de pe pungă nu poate fi decât de la frunze – acestea transpiră.

Apa este un element natural primordial, indispensabil vieții, întâlnit de-a lungul vieții unui om, începând cu copilăria. De aceea este bine ca, încă de la vârstă fragedă, fiecare copil să cunoască foloasele dar și pericolul pe care îl reprezintă fiecare dintre ele.

Apa este componenta de bază a vieții, pentru că fără ea viața nu poate exista. Obiectivul general al studierii temei în grădiniță este acela de a cunoaște particularitățile și rolul apei în viața omului.

Obiectivele urmărite în însușirea cunoștințelor despre apă:

*să-și manifeste interesul pentru cercetarea experimentală (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să știe cele trei stări ale apei (lichid, gazos, solid) și noțiuni care desemnează transformările ei (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să observeze, să identifice elementele caracteristice apei și să exprime verbal cele constatate (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să participe concret în cadrul activităților la experimente pentru a sesiza legătura dintre apă, fenomene legate de ea și ființe;

*să facă descoperiri punând întrebări (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să recunoască/reproducă cântece pentru copii (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să combine apă diferit colorată cu acuarele și să observe schimbările (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să înțeleagă necesitatea păstrării calității apei (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să cunoască și să respecte normale de protecție a vieții proprii și a altora, în raport cu apa (La mare) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să cunoască proveniența apei (râuri, fluvii, izvoare, fântâni, ploaie) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să cunoască și să precizeze caracteristicile apei legate de gust (joc senzorial), culoare (activități plastice), formă, greutate (activități matematice) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*să cunoască circuitul apei în natură (5-6 ani);

*să cunoască fenomenele naturii care iau naștere prin schimbarea stării de agregare a apei: ploaie, zăpadă, gheață, ceață, rouă, brumă, nori, grindină, polei (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*cunoașterea pericolului pe care îl reprezintă inundațiile (5-6 ani);

*cunoașterea proprietăților apei: lichidă, transparentă (incoloră), inodoră, insipidă, și ale acțiunilor ei: stropește, spală, udă (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

Metodele folosite în cadrul activităților: conversația, explicația, exercițiul, problematizarea, învățarea prin descoperire, experimentul (în funcție de activitate).

Orar orientativ pe zile și grupe de vârste cu teme la alegere:

ZIUA	ACTIVITĂȚI	GRUPE DE VÂRSTĂ
Luni	Cunoașterea mediului Educație muzicală	3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani 5-6 ani
Mărti	Activitate matematică Educație plastică	3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani 3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani
Miercuri	Educarea limbajului Educație fizică	3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani 3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani
Joi	Activitate matematică Educație pentru societate Activitate practică/Educație pentru societate	5-6 ani 5-6 ani 3-4 ani, 4-5 ani
Vineri	Educarea limbajului Educație muzicală Activitate practică	5-6 ani 3-4 ani, 4-5 ani 5-6 ani

LUNI

Cunoașterea mediului:

1.Observări și experiențe:

***Apa** (stare lichidă, solidă, gazoasă) (transparentă, incoloră, inodoră) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

***dizolvarea** (pahare de plastic transparente, zahăr cubic/tos/pudră, o linguriță, apă rece/ caldă, sare, miere, nisip (Teme: „Unde a dispărut?” (zahărul, mierea, sarea); „Ce se întâmplă cu nisipul?” (nu se dizolvă); „Hai să facem un ceai!” (observăm colorarea apei cu diferite plante medicinale) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

***separarea:** „Ce observăm?”(materiale: ulei, cerneală) (uleiul plutește, cerneala colorează apa) (separarea e proces invers omogenizării) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

***evaporarea/condensarea:** prin fierbere (observăm: aburii, ajunși pe geam, devin iar picături) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani),

***solidificarea:** apa transformată în cuburi în congelator (se dau cuburi în mânuțe: „Ce se întâmplă?”- se topesc) (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

*realizarea de „fișe științifice” prin desen, imagini decupate și lipite, la observările experimentale ale apei, ca parte a doua a activității (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

2. Jocuri didactice: „Curat și sănătos” (obiecte de uz personal, folosirea zilnică a apei și baia săptămânală); „Prietenul meu, apa” (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

3.Povești: „Povestea unei picături de apă”, de M. Ghivirigă (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani); „Povestea fulgului de nea”, de Trenca Banciu (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani); „Soarele și omuleții de zăpadă”, de V. Eftimiu (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani);

4. Poezii: „De ce ninge?”, de Em. Căldăraru; „Ploaie pentru floarea cea mică”, de Ir. Străuț; „Vine ploaia”, de George Coșbuc (3-4 ani, 4-5 ani, 5-6 ani).

BIBLIOGRAFIE:

S. Breben, Cunoașterea mediului, Editura Radical, 2001.

M. Taiban, Cunoștințe despre natură și om, Editura Didactică și Pedagogică, 1979.

Milos Zapletal, Mica enciclopedie a jocurilor, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.

Educația cu semnificație în predarea limbii franceze: practici și proiecte care conectează școala cu viața reală

Prof. Oana Bold

Școala G.E.Palade Buzău

Educația contemporană se află într-un proces de transformare profundă, determinat de nevoia de a răspunde provocărilor sociale, culturale și tehnologice ale secolului XXI. În acest context, predarea limbilor străine, și în special a limbii franceze, nu mai poate fi redusă la transmiterea de cunoștințe lingvistice izolate, ci trebuie să urmărească formarea unor competențe funcționale, transferabile și relevante pentru viață. Educația cu semnificație propune o abordare centrată pe elev, pe experiența acestuia și pe conectarea învățării școlare cu realitatea cotidiană și comunitară.

Educația cu semnificație și specificul predării limbii franceze

Educația cu semnificație presupune crearea unor contexte autentice de învățare, în care elevii înțeleg utilitatea reală a cunoștințelor dobândite. În predarea limbii franceze, acest tip de educație vizează:

- utilizarea limbii în situații reale de comunicare;
- dezvoltarea competenței interculturale;
- stimularea gândirii critice și a creativității;
- implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.

Limba franceză devine astfel, un instrument de comunicare, de explorare culturală și de participare civică, contribuind la formarea unor cetățeni deschiși și responsabili.

Învățarea bazată pe proiecte – fundament al educației cu sens

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de integrare a educației cu semnificație în ora de limba franceză. Proiectele permit elevilor să colaboreze, să cerceteze și să creeze produse finale concrete, utilizând limba franceză ca mijloc autentic de exprimare.

Exemple-Ma ville

(elevii, organizați în echipe, concep un oraș ideal, descriind spațiile publice, serviciile și soluțiile ecologice propuse. Activitatea integrează elemente de educație civică și geografie, iar produsul final poate fi un poster, o prezentare digitală sau o machetă. Limba franceză este utilizată pentru formularea de opinii și propuneri, nu doar pentru reproducerea de structuri lingvistice)

Dimensiunea interculturală în predarea limbii franceze

Limba franceză oferă un cadru privilegiat pentru dezvoltarea competenței interculturale. Prin contactul cu documente autentice – texte literare, articole de presă, cântece, materiale video – elevii descoperă diversitatea spațiului francofon și sunt încurajați să compare culturi și perspective.

Exemplu: în cadrul temei *Les repas en France et en Roumanie*, elevii analizează meniuri franceze și românești, discută obiceiuri alimentare și realizează dialoguri la restaurant. Activitatea favorizează reflecția culturală și dezvoltarea toleranței față de diversitate..

Învățarea prin experiență și utilizarea tehnologiei

Integrarea tehnologiei digitale contribuie semnificativ la crearea unui proces educațional relevant. Elevii pot realiza podcasturi, vloguri sau prezentări multimedia în limba franceză, devenind creatori de conținut.

Exemplu:

Crearea unui podcast cu tema *Ma journée à l'école* sau *Pourquoi apprendre le français ?* permite dezvoltarea competențelor de exprimare orală și crește încrederea elevilor în utilizarea limbii franceze în contexte reale.

De asemenea, schimburile virtuale sau corespondența digitală cu elevi din școli francofone stimulează motivația și oferă oportunități autentice de comunicare.

5. Limba franceză și implicarea comunitară

Educația cu semnificație presupune depășirea limitelor clasei. Limba franceză poate fi integrată în activități comunitare care sporesc vizibilitatea și utilitatea învățării.

Exemplu: (Organizarea unei expoziții tematice „La francophonie en images”, realizată de elevi sau a unei „Săptămâni francofone” în școală implică atât comunitatea școlară, cât și părinții. Elevii devin promotori ai limbii și culturii franceze, consolidându-și competențele lingvistice și sociale).

6. Scenarii didactice cu impact educațional

6.1. „Mon journal de bord en français”

Elevii țin un jurnal personal în limba franceză, în care reflectează asupra experiențelor zilnice sau a activităților școlare. Această activitate favorizează exprimarea personală și dezvoltarea autonomiei în învățare.

6.2. „Les jeunes et l'environnement”

Pornind de la articole din presa francofonă, elevii identifică probleme de mediu și redactează un manifest ecologic în limba franceză. Activitatea dezvoltă atât competențe lingvistice, cât și civice.

7. Evaluarea în educația cu semnificație

Evaluarea trebuie să susțină învățarea și reflecția. În predarea limbii franceze, pot fi utilizate:

- portofoliul elevului;
- autoevaluarea și evaluarea colegială;
- rubrici de evaluare pentru proiecte.

Prin aceste metode, elevii devin conștienți de propriul progres și își asumă responsabilitatea pentru învățare.

Educația cu semnificație în predarea limbii franceze transformă ora de curs într-un spațiu al dialogului, creativității și implicării active. Prin proiecte autentice, deschidere interculturală și conexiuni cu viața reală, limba franceză devine un instrument de comunicare relevant și un vector al formării personale și sociale. Astfel, școala contribuie la formarea unor elevi capabili să înțeleagă lumea și să participe activ la transformarea ei.

Bibliografie

1. Cuq, J.-P., Gruca, I. (2005). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. Grenoble: PUG.
2. Conseil de l'Europe (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues*. Paris: Didier.
3. Puren, C. (2014). *La didactique des langues-cultures*. Paris: CLE International.
4. Little, D. (2007). *Language Learner Autonomy*. Dublin: Authentik.
5. Delors, J. (2000). *Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*. Iași: Polirom.

MANAGEMENT AND SCHOOL PERFORMANCE

Prof. Boncescu Diana Elena
Școala Gimnazială Sacoșu Turcesc, jud. Timiș

Introduction. General considerations

The present article is setting the guiding lines for a future study, intended to cover a comprehensive analysis of the school management performance conducted at the national level.

In my endeavor I used predominantly qualitative data analysis, specifically content analysis, in comparing the management documents published by 25 high school in Romania, predominantly in urban areas. I also resorted, at a lesser degree, to quantitative data analysis to establish the inconsistencies between the management reports data and the statistics released by BRIO, Eurostat and PISA.

The following presentation focuses on the deficiencies at the level of school management and their impact on organizational culture to furthermore highlight the consequences in terms of school performance and evaluation. The topic I have selected to concentrate on is a sensitive one, therefore it requires extensive research, in terms of time and resources investment, and utmost attention. Consequently, I resumed my study to some critical considerations which could constitute a valid starting point for further into detail scientific approaches.

The Romanian system shifts

Romania has faced a series of changes and shifts due to the historical context. It is not my purpose to focus on the educational system development over time since its foundation, however, a brief account of the recent events and their impact on school performance is mandatory. After more than 50 year of communism, the revolution in 1989 marked the beginning of the Romanian society transformation into a democracy.

Certain elements are not to be omitted. Among them the lack of experience and of specialists in major areas, education included, the resistance to change, especially in terms of the switch from central authority to autonomy and therefore responsibility, difficulty to find and redirect the resources available, the reluctance to face an objective evaluation of the state various domains were in.

The hybrid solution adopted was maintaining the general structure and simply renaming roles. A second major shift was entering the European Union in 2007 and the necessity to meet set targets of alignment to the European standards. Beyond the practical aspects of legislation, methodologies, and procedures, the proper attention to the mentality and the specific features of the Romanian society were disregarded, leading to a change that mostly manifested at surface. This is where we need to focus on the way in which the education system has been affected.

Hierarchy and inconsistencies in assuming responsibility in education management

Firstly we need to briefly explain the structure of authority and responsibility. School management at this moment is layered, as follows:

The Ministry of National Education (MNE) designs and sets the national policies, curricula, and evaluation standards. It also monitors the performance of schools.

The County School Inspectorates (ISJ), which are the regional representatives of the minister oversee the implementation of national policies at the local level.

School Principals and Administrative Councils implement the directives of the former higher authorities and are responsible for the school management.

This is a pyramidal structure of power that is encountered in many countries, with more or less variations.

Regardless of the many reforms in education at the level of legislation and programs developed in order to improve school performance, the Eurostat statistics published in 2023 by EU revealed that in Romania only 28% of the population have at least basic overall digital skills. According to the National Literacy Report published by BRIO in 2023, after a national literacy test administered to samples of students aged between 8 and 14, only 11% of the students achieved the functional score, while 42% rendered non functional. These categories of age were tested in order to offer a larger perspective on the literacy situation, as PISA measures the literacy for 15 year old students. PISA testing in 2022 placed Romania among the lowest scores within EU countries with 49% of the testes having scored non functional in Math, Reading and Science Literacy.

These results raise a series of questions regarding the efficiency of the educational system as is. There are many aspects to be discussed. I will start with the hierarchy I mentioned earlier. While structurally in place, the relation and information flow and use are still strictly bureaucratic. In other words, the minister requires multiple statistics through the County Inspectorates, the schools make sure the outcome falls within acceptable standards, on paper, and the rest is considered the fault of other instances and out of the control of the system.

Let us see if that is so or not.

School management. Diagnosis and prognosis in planning

School management relies on certain diagnostic and prognostic statistics, analysis and planning. School evaluation is supposed to allow an objective perspective on the state of a certain school at a specific moment and it implies the use of all document available and relevant, such as reports, official or rendered by the school in question, statistics and feedback, from the beneficiaries and the community. The outcome, at its most common understanding, is a detailed SWOT analysis Based on this overview, the management are to establish:

1. the urgencies to address immediately, translated into action planning, and
2. the development strategies designed to assure that the educational institution accomplishes their vision.

Each school should devise a clear vision and a statement of purpose, achievable through a set of objectives. These objectives could be derived from its strengths, in which case we deal with an offensive strategy, or from its weaknesses, the basis of a proper development strategy.

All these steps are part of a comprehensive internal institutional evaluation, mandatory on paper. In reality, it rarely happens that a school thoroughly collects and analysis available data and even less so establishes urgencies or a vision, to set a number of short, medium and long term objectives. This is a major weakness because of the dissipation of responsibility and absence of clear focus in action. Each teacher and department submits a report that is similar each year, and that leads to no outcome. A situation like this has to be regulated and balanced by an external evaluation.

An entity with such a role is ARACIP (ROMANIAN AGENCY for quality assurance in Education) In theory, this entity is responsible for the evaluation of the quality of the education services provided by a certain school, including academic performance, activities provided, well being of the beneficiaries and efficiency of resources use. This external evaluation is to take place every five years. In case a school receives a low score, sufficient or insufficient, they are given a buffer time to remedy the situation, after which they undergo a second evaluation.

Inconsistencies in evaluation

Once again, there are multiple factors that determine how efficient this evaluation is and how it reflects on the school performance. To begin with, the procedure is mainly focused on the documents provided by the school, among which reports, management documents, analysis, action plans, etc. The problems emerge from the lack of reference. The mere existence of such documents does not assure their accuracy and impact.

For instance, the Institutional development plan of any school is a medium term plan, regularly four years, supposed to set the strategies and the means through which the objectives of that particular institution are to be attained. A set of questions arise. How are these objectives established? Is there an alignment between the resources and the strategies proposed? Who and in what manner monitors the implementation of the strategies in question?

Dysfunctional development management-Case study *

The analysis I conducted by comparing 25 sets of management documents revealed the following:

In the case of ten of the high schools I included, there are either no documents available or they have not been updated for years.

The data collected is provided as such, with no comparative analysis and interpretation that could lead to identifying the strengths and weaknesses, opportunities and threats the school faces at a certain point. Moreover, data is collected for the year in which the Development or Action plan is devised and no further data is added yearly in order to revise the plan as a result of comparative analysis.

The targets and the operational objectives are formulated in a descriptive way, they are not SMART. For instance, an operational objective regarding student academic performance the formulation is *the improvement of academic performance of the students*.

The performance indicators, when they are mentioned, are formulated equally generic. One such example is *more students pass the standardized exams*.

There is a diffuse responsibility assignment in terms of clear definition and attribution of implementation, monitoring and evaluating the level of achievement of these objectives. There are no deadlines and if they are, they refer to the end of the school year, with no reference to periodic monitoring of the stage in which the respective activity is conducted.

In many cases, by comparing annual reports I observed inconsistencies in data provided. For instance, the Development plan identified as an operational objective the improvement of attendance rate by 10%. Each year the same objective appears unchanged. At the same time, the management report each year marked the objective 100% achieved. Considering this data accurate would imply that the attendance rate would be over 100%, which is not possible. Moreover, the attendance rate in that case was approximately the same over the four year period of its Action plan.

To go further, the objectives should be the result of analysis, debate and consensus. Common practice is to set some objectives at the level of the school principal, objectives chosen by chance or by inspiration from the Internet, which are not assumed by anybody, they are not even known by the parties involved. The outcome is that the following steps in elaboration of the development plan are equally random and inefficient.

The internal evaluation or audit is consequently faulty and resumed to a set of documents that do not reflect the reality but the results the management considers safe to conserve the status quo.

Conclusion-possible causes

The domino effect is implicit. Not assuming commonly agreed objectives leads to dissipation of responsibility and to an organizational culture based on individual interests rather than on collaboration, lack of direction and the tendency to cover or overlook problems, therefore deepening them. Human resources are invaluable and the choice to replace cooperation with collectivism results in chronic lack of motivation. Professional competence is disregarded, in favour of the availability to compromise. Hence, the connection between the management style and approach and the organizational culture which is paramount.

What makes this approach still possible are the missing links in regulation which impede an objective and efficient evaluation. One of them refers to the absence of a proper methodology meant to establish the steps the school management has to take in order to elaborate the diagnosis regarding the performance achieved, respectively the weaknesses in their activity. The existing law of education lists and briefly describes the type of mandatory management documents but it does not contain any specification on the criteria or the data they are supposed to collect and interpret, nor does it specify certain parameters which the formal or non formal activities have to respect.

Another missing link is the aftermath of an evaluation process in case it reveals fundamental weaknesses. The support offered is non existent. As a result, school management retouches the documents and the situation is remedied formally.

School management consists of the principal and in some cases one to three deputy principals and the Administration Council. The administration Council in its turn includes representatives of the teaching staff, of the parents committee and of the local authorities, and in case of high school of the students council. The process of selection of the members of the Administration Council is crucial. Legally it should be free and anonymous and based on achievement, involvement and professionalism. The reality is however different. The idea of participation to any election implies expressing intent and submitting a proposal or an activity report to validate the professional achievement that recommend a particular candidate. The way in which such voting takes place derives also from the organizational culture of the school in question.

The common practice is either the teaching staff randomly writing names on a piece of paper and counting the number of votes or the principal suggesting directly who should be voted. In the first case, the teaching staff tends to elect colleagues who they are friends with or whom they trust would evaluate them favorably. In the second instance it is a type of contract that allows everybody to smoothly do whatever they think is in their advantage. The benefit of the school is rarely the objective. The representatives of the parents are voted for by the Representative parents committee in the school and the procedure is similar. As far as the local representatives are concerned, they are proposed by City Councils, regardless of their knowledge of the education system or training, and it is merely a formal appointment as they are engaged in other activities, mostly political, and they rarely participate at the sessions of the School Administrative Council.

The outcome is transforming the Administrative Council sessions into a formality rather than an opportunity to address urgencies and establish strategies and evaluate the implementation of certain programs, measures, action plans. The

importance of the management and its impact on the organizational culture is evident at all times. This leads us to the following matter in question. The selection of school principals and the interference of politics into the process.

Most of the managers are exclusively members of the teaching staff, appointed by the County Inspectorate. Since 1898, there were no more than four exams organized to select managers. . The future managers are not required to present any account of their former training, activity and achievements, they do not undergo any type of evaluation before hand. Their appointment is based on political or personal connections. Taking this into account we may observe two major problematic. One refers to the lack of attention offered to competence and professionalism and the other concerns the dependence of job security on the availability to follow directions given by the authority that appointed one.

References:

1. European Proceedings. (n.d.). *Functional illiteracy with first-year students (18–25-year-old adults) in journalism*. European Proceedings.
<https://www.europeanproceedings.com/>
2. AVE Romania. (n.d.). *The national literacy report: 89% of the middle school students have a non-functional or minimally functional literacy level*. <https://ave-romania.ro>
3. OECD. (2023). *PISA 2022 results: The state of learning and equity in education*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>
4. Institutional websites* of 25 schools in Romania

*** For reasons related to GDPR, I chose not to publish the names of the schools that I included in my study.**

Practici și proiecte care creează schimbare reală în școală

Schimbarea reală în sistemul educațional nu se produce peste noapte, ci prin inițiative concrete, implicare și colaborare între profesori, elevi, părinți și comunitate. Într-o lume marcată de transformări rapide – tehnologice, sociale și culturale – școala are nevoie de practici moderne și proiecte inovatoare pentru a rămâne relevantă și eficientă.

Prin astfel de acțiuni, elevii pot fi motivați, profesorii se pot perfecționa continuu, iar procesul educațional devine unul centrat pe nevoile fiecărui copil.

1. Practici educaționale moderne

1.1. Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning)

Această metodă presupune ca elevii să lucreze în echipă pentru a rezolva o problemă reală, prezentând la final o soluție concretă. Prin acest tip de învățare, se dezvoltă competențe importante precum gândirea critică, colaborarea, comunicarea și creativitatea.

Exemplu: Proiectul „Școala noastră verde”, în care elevii analizează consumul de energie al instituției și propun soluții ecologice (plantarea de copaci, colectarea selectivă, reducerea risipei).

1.2. Învățarea digitală și folosirea tehnologiei

Integrarea platformelor educaționale, a resurselor interactive și a instrumentelor digitale (Google Classroom, Kahoot, Canva, etc.) face procesul de predare-învățare mai atractiv și mai accesibil.

Exemplu: Lecțiile interactive folosind table inteligente sau aplicații educaționale care stimulează interesul elevilor pentru conținut.

1.3. Educația emoțională și socială

O școală modernă nu pune accent doar pe performanță academică, ci și pe dezvoltarea armonioasă a elevilor. Activitățile care încurajează empatia, colaborarea și respectul reciproc contribuie la un climat școlar pozitiv.

Exemplu: „Ora de consiliere” transformată într-un cerc de discuții libere despre emoții, relații și stima de sine.

2. Proiecte educaționale care schimbă școala

2.1. Proiectele Erasmus+

Prin programul Erasmus+, elevii și profesorii români au ocazia de a participa la schimburi internaționale, descoperind alte modele educaționale și culturale. Experiențele acumulate contribuie la modernizarea practicilor din școlile românești.

Rezultat: Încurajarea deschiderii culturale, învățarea limbilor străine și formarea unui spirit european.

2.2. Proiecte locale comunitare

Colaborarea cu autoritățile și organizațiile non-guvernamentale poate aduce beneficii majore școlii. Aceste parteneriate duc la îmbunătățirea condițiilor materiale, la sesiuni de voluntariat sau la ateliere educative.

Exemplu: Proiectul „Adoptă un spațiu verde” – elevii colaborează cu primăria pentru a amenaja curtea școlii, implicând întreaga comunitate.

2.3. Proiecte STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică)

Educația STEM stimulează curiozitatea și gândirea logică. Elevii pot construi experimente simple, roboți sau aplicații, pregătindu-se pentru profesiile viitorului.

Exemplu: „Laboratorul viitorului” – un spațiu dedicat inovației și creativității, unde elevii învață programare și robotică.

3. Impactul acestor practici și proiecte

Rezultatul principal al acestor inițiative este formarea elevului autonom, responsabil și implicat social. În plus, școala devine un spațiu al colaborării și al respectului, iar relațiile dintre profesori și elevi se bazează pe comunicare deschisă și încredere.

De asemenea, proiectele educaționale sporesc vizibilitatea instituției în comunitate, atrag resurse și parteneriate și stimulează inovarea continuă în procesul de predare.

Schimbarea reală în școală nu vine doar din reforme la nivel național, ci din inițiativa și implicarea oamenilor din interiorul ei. Fie că vorbim despre „lecții altfel”, proiecte internaționale sau practici pedagogice moderne, acestea dau școlii o nouă energie și contribuie la formarea unei generații pregătite pentru provocările viitorului.

Bibliografie

- Ministerul Educației – Ghid de bune practici în educație, 2023
- Consiliul Europei – Manualul profesorului modern, 2022
- www.schooleducationgateway.eu
- www.edu.ro

STRATEGII INOVATIVE ÎN FORMAREA ASISTENȚILOR MEDICALI DE FARMACIE DIN ROMÂNIA

Prof. farm. Bounegru Alexandra Virginia, Școala Postliceală Intellectum, Galați

Introducere

Educația farmaceutică contemporană se află într-un moment de transformare profundă, determinat de evoluția rapidă a tehnologiilor medicale, de digitalizarea proceselor de lucru și de schimbările majore din sistemul de sănătate. În acest context, cerințele adresate profesioniștilor din domeniul farmaceutic devin din ce în ce mai complexe, iar formarea asistenților medicali de farmacie trebuie să țină pasul cu aceste transformări. În România, această categorie profesională ocupă un loc esențial în funcționarea farmaciilor, deoarece asistenții preiau numeroase activități tehnice, administrative și de suport care îi permit farmacistului să se concentreze pe rolurile sale clinice și terapeutice¹. Analiza realizată în proiectul PHARMINE² subliniază că pregătirea postliceală a asistenților de farmacie din România este mai bine structurată decât în multe alte state europene, unde echivalentul acestei profesii fie nu este clar definit, fie are competențe mult mai limitate. Această situație evidențiază atât valoarea profesională a acestei calificări, cât și necesitatea unei formări adaptate standardelor europene și nevoilor reale din practica farmaceutică.

În același timp, evoluția profesiei reclamă modernizarea continuă a metodelor didactice utilizate în școlile postliceale sanitare. Studenții au nevoie de o pregătire care să combine cunoștințele teoretice cu dezvoltarea competențelor practice, a abilităților digitale și a unei gândiri critice orientate spre siguranța pacientului. Adoptarea unor metode pedagogice contemporane devine astfel o condiție esențială pentru pregătirea unor absolvenți capabili să se integreze rapid în mediul profesional, să susțină calitatea actului farmaceutic și să răspundă cerințelor unui sistem de sănătate aflat în permanentă schimbare. Această lucrare analizează metodologiile moderne aplicabile în educația farmaceutică și identifică soluții practice pentru îmbunătățirea calității procesului educațional, contribuind la formarea unei forțe de muncă competente, responsabile și adaptabile provocărilor secolului XXI.

Contextul actual al educației farmaceutice în România

Calificarea de Asistent medical de farmacie, nivel 5 avansat, este reglementată de Ministerul Educației și include 31 de unități de competență, împărțite în competențe transversale (comunicare, managementul calității), competențe de bază în domeniul farmaceutic (botanică, anatomie, farmacologie) și competențe de specializare (farmacoterapie, forme farmaceutice, fitoterapie)^{3,4}. Pregătirea durează trei ani, cu aproximativ 900 de ore pe an, dintre care aproape jumătate sunt activități practice, reflectând accentul pus pe formarea aplicativă și pe dezvoltarea abilităților profesionale.

Provocările Sistemului Educațional Farmaceutic

Una dintre principalele provocări ale educației farmaceutice contemporane este necesitatea adaptării la evoluțiile rapide din domeniu. Apariția de noi medicamente, dezvoltarea tehnologiilor farmaceutice și extinderea serviciilor farmaceutice avansate impun o actualizare continuă a curricula și metodelor de predare⁵. În plus, îmbătrânirea populației și creșterea incidenței bolilor cronice generează o cerere crescută pentru servicii farmaceutice specializate, ceea ce necesită o pregătire mai aprofundată a viitorilor profesioniști⁶. Aceste aspecte au implicații

directe asupra modului în care trebuie pregătiți asistenții medicali de farmacie, necesitând o abordare educațională care să dezvolte nu doar competențe tehnice, ci și abilități de consiliere și comunicare cu pacienții.

Metodologii inovative în predarea disciplinelor farmaceutice

Integrarea tehnologiilor digitale este esențială pentru modernizarea educației farmaceutice. Simulările virtuale de laborator permit exersarea tehnicilor complexe în siguranță, repetarea experimentelor și învățarea prin încercare și eroare. Realitatea augmentată și virtuală transformă predarea disciplinelor precum anatomia, fiziologia și chimia farmaceutică, oferind vizualizări 3D interactive și facilitând înțelegerea structurilor chimice și a mecanismelor de acțiune ale medicamentelor la nivel molecular. De exemplu, Richardson A.⁷ a comparat eficacitatea predării farmacologiei: un grup a folosit simulări convenționale 2D, iar celălalt a folosit simulatoare 3D. Rezultatele au arătat că al doilea grup a obținut rezultate semnificativ mai bune iar membrii săi au fost mult mai mulțumiți de metoda de învățare. Un alt grup de cercetători⁸ au descris Tehnologia Mediului de Practică Virtuală (VPE). Această metodă folosește înregistrări video cu sesiuni reale de consiliere și activități zilnice dintr-o farmacie, proiectate pe ecrane mari, alături de sunetul ambiental al farmaciei. Studenții urmăresc modul în care instructorul oferă consiliere, iar apoi interpretează roluri (role play), exersând interacțiunea cu pacienții. VPE înregistrează performanțele, permițând studenților să-și evalueze punctele forte și slăbiciunile și să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare și consiliere. Un alt grup de autori⁹ au descris *Pacientul Virtual*, care este o simulare software bazată pe scenarii reale pentru a îmbunătăți abilitățile clinice și de comunicare ale studenților.

De asemenea, studiile de caz interactive conectează teoria cu practica, facilitând analiza situațiilor clinice, dezvoltarea abilităților de decizie și înțelegerea interacțiunilor dintre medicamente, boli și particularitățile pacienților. De exemplu, un studiu din 2021¹⁰ a descris aplicarea metodei studiului de caz bazate pe PBL (Problem-Based Learning) ca fiind un proces colaborativ în care studenții de la farmacie lucrează în echipe pentru a analiza un caz complex de pacient (ex: pacient cu diabet și infarct miocardic), descoperind informații relevante, identificând problemele legate de medicație, consultând ghiduri clinice și formulând recomandări argumentate pentru terapia medicamentoasă. Această metodă are scopul de a dezvolta abilitățile de rezolvare a problemelor, de gândire critică și de lucru în echipă pentru a pregăti studenții pentru rolul de farmacist clinician. Această abordare este deosebit de utilă în farmacologie și farmacoterapie, prin scenarii aplicative precum managementul bolilor cronice, identificarea interacțiunilor medicamentoase sau consilierea pacienților cu nevoi speciale.

Adaptarea metodelor de evaluare la cerințele actuale

Sistemul tradițional de evaluare sumativă, centrat pe examene finale, nu reflectă suficient nevoile actuale ale educației farmaceutice. O alternativă eficientă o reprezintă evaluarea formativă continuă, care monitorizează progresul studenților și permite adaptarea predării în timp real. În acest context, portofoliile digitale devin instrumente utile, reunind jurnale de laborator, analize de caz, proiecte și autoevaluări, oferind o imagine complexă asupra învățării. Simularea situațiilor profesionale completează acest tip de evaluare prin testarea competențelor practice precum, interacțiunea cu pacienții, gestionarea stocurilor de medicamente sau aplicarea procedurilor de control al calității. Un aspect central al pregătirii este dezvoltarea abilităților de comunicare și consiliere farmaceutică, esențiale în activitatea asistenților medicali de farmacie. Metoda role-playing, permite exersarea unor scenarii variate – consilierea pacienților cronici, gestionarea

reclamațiilor sau explicarea schemelor de tratament – contribuind la formarea empatiei și a comunicării eficiente. În plus, implementarea unor programe de mentorat cu specialiști din domeniu pot adăuga o dimensiune practică a formării academice, facilitând tranziția de la școală la viața profesională și oferind modele reale de bune practici.

Provocări și bariere în implementarea metodologiilor inovative

Una dintre principalele bariere în implementarea metodologiilor inovative o constituie infrastructura tehnologică inadecvată din multe școli postliceale sanitare. Investițiile în echipamente moderne, software specializat și conectivitate internet de mare viteză reprezintă o provocare financiară considerabilă pentru instituțiile de învățământ. Implementarea cu succes a metodologiilor inovative depinde critic și de pregătirea cadrelor didactice. Mulți profesori formați în sistemul educațional tradițional pot întâmpina dificultăți în adaptarea la noile tehnologii și metode pedagogice. Dezvoltarea unor programe structurate de formare continuă pentru cadrele didactice reprezintă o prioritate. Aceste programe trebuie să includă atât aspecte tehnice (utilizarea tehnologiilor educaționale), cât și aspecte pedagogice (metodologii centrate pe student, evaluare formativă).

Perspectivile viitoare și recomandări

Tendențele globale în educația farmaceutică arată o creștere rapidă a utilizării inteligenței artificiale (AI). În educația farmaceutică, AI permite personalizarea învățării, tutoriat inteligent și analiză predictivă a performanțelor studenților, fiind utilă mai ales în discipline complexe precum farmacoterapia. În contextul digitalizării sistemului de sănătate, competențele digitale devin esențiale pentru viitorii asistenți medicali de farmacie, iar curricula trebuie să includă alfabetizare digitală, utilizarea sistemelor informatice medicale și gestionarea bazelor de date farmaceutice. Colaborarea cu industria IT medicală facilitează programe educaționale actualizate, stagii practice, proiecte comune și certificări în tehnologii specializate.

Concluzii

Modernizarea educației farmaceutice pentru asistenții medicali de farmacie este esențială, fiind determinată de schimbările rapide din domeniul sănătății și de cerințele profesionale actuale. Implementarea metodologiilor inovative de predare, sprijinită de investiții în infrastructură tehnologică, formarea continuă a cadrelor didactice, adaptarea curricula și parteneriatele cu sectorul privat, asigură pregătirea unei forțe de muncă competente și adaptabile. Pentru viitor, este necesară o strategie națională coerentă, cu standarde tehnologice minime, programe de formare a cadrelor și mecanisme de monitorizare a calității educaționale, pentru ca viitorii asistenți medicali de farmacie să răspundă provocărilor unui sistem de sănătate în continuă evoluție.

Bibliografie

- (1) Sandulovici, R.; Mircioiu, C.; Rais, C.; Atkinson, J. Pharmacy Practice and Education in Romania. *Pharmacy* **2018**, 6 (1), 5. <https://doi.org/10.3390/pharmacy6010005>.
- (2) Atkinson, J.; Rombaut, B. The 2011 PHARMINE Report on Pharmacy and Pharmacy Education in the European Union. *Pharm. Pract.* **2011**, 9 (4), 169–187. <https://doi.org/10.4321/s1886-36552011000400001>.
- (3) *HOTARARE (A) 918 20/11/2013 - Portal Legislativ*. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/198963> (accessed 2025-11-24).
- (4) *ORDIN 4471 09/06/2020 - Portal Legislativ*. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/226985> (accessed 2025-11-24).
- (5) Giurea, A.-M.; Lolea, I.-C. ANALYTICAL REVIEW OF THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY IN ROMANIA.
- (6) Dinte, E.; Rădulescu, S.; Pop, M.; Popârlan, N.; Pavel, C.; Torje, A. Pharmaceutical Service in the Community Pharmacy in Romania – Present and Future Trends. *Romanian J. Pharm. Pract.* **2021**, 14, 5–10. <https://doi.org/10.37897/RJPhP.2021.1.1>.
- (7) Richardson, A.; Bracegirdle, L.; McLachlan, S. I. H.; Chapman, S. R. Use of a Three-Dimensional Virtual Environment to Teach Drug-Receptor Interactions. *Am. J. Pharm. Educ.* **2013**, 77 (1), 11. <https://doi.org/10.5688/ajpe77111>.
- (8) Turnbull, A. P.; Turnbull, H. R.; Wehmeyer, M. L. *Exceptional Lives : Special Education in Today's Schools*, 6th ed.; Merrill, 2010.
- (9) Watson, M. C.; Skelton, J. R.; Bond, C. M.; Croft, P.; Wiskin, C. M.; Grimshaw, J. M.; Mollison, J. Simulated Patients in the Community Pharmacy Setting – Using Simulated Patients to Measure Practice in the Community Pharmacy Setting. *Pharm. World Sci.* **2004**, 26 (1), 32–37. <https://doi.org/10.1023/B:PHAR.0000013467.61875.ce>.
- (10) Montepara, C. A.; Woods, A. G.; Wolfgang, K. W. Problem-Based Learning Case Studies: Delivery of an Educational Method and Perceptions at Two Schools of Pharmacy in Italy. *Curr. Pharm. Teach. Learn.* **2021**, 13 (6), 717–722. <https://doi.org/10.1016/j.cptl.2021.01.026>.

The Project – Assessment through Learning

I have chosen to develop my study on alternative ways of assessment, as I noticed the benefits of these methods on the process of learning and on the students, as well. Teenagers enjoy working in groups and developing actual topics. If we combine that with the use of technology, i.e. computers, the success of the project is certain. Teacher has an important role: to design interesting and accessible projects, to guide and monitor the students throughout their work, to assess them and help them assess themselves, by offering clear scoring guides, so as to let them know what exactly is required from them, to give appropriate feedback. A key element when working on projects, in groups, is to make sure that the students effectively collaborate with each other.

There are many types of projects implemented in the classrooms. Effective projects are those that could balance appropriately the level of student control with teacher-planned structure that guides and focuses student work. Students are at the center of the learning process. They need to be faced with open-ended, authentic tasks. Compelling project tasks empower students to make decisions and apply their interests and passions to culminating products and performances. Students learn through inquiry and have some control over decisions about how they complete project tasks. The teacher takes on the role of a facilitator or coach. Students usually work in collaborative groups, assuming roles that make best use of their individual talents.

Projects focus on important learning objectives that are aligned with standards. Good projects are developed around core curricular concepts that address national or local standards. Being focused on objectives, the teacher defines appropriate demonstrations of learning in an assessment plan and organizes learning activities and instruction. Project work has as a final goal student products and performance tasks such as presentations and informational newsletters that demonstrate understanding of content standards and learning objectives.

Projects are driven by Curriculum-Framing Questions. Questions keep projects focused on important learning. Students are introduced to a project with questions that pose big and enduring ideas that cross many disciplines. They are challenged to dig deeper with subject-specific content questions that focus on standards and objectives. There are three types of

Curriculum-Framing Questions: Essential, Unit, and Content Questions. Essential Questions are broad and open-ended questions that address big ideas and enduring concepts. They often cross disciplines and help students see how subjects are related. Unit Questions are tied directly to the project and support investigation into the Essential Question. Unit Questions help demonstrate how well students understand the core concepts of the project. Content Questions are more fact-based and align to identified standards and objectives.

Projects should involve several types of assessment. It is important for the clear expectations to be defined at the beginning of a project and revisited during it for understanding using varied assessment methods. Students are offered models and guidelines for high quality work and know what is expected of them from the beginning of the project. Opportunities for reflection, feedback, and adjustment are embedded in the project.

A project must have real-world connections. It is preferable for the projects to be relevant to the students' lives, involving the community, as well. Students may present their learning, final products to an authentic audience, connect with community resources, or communicate through technology. Students demonstrate knowledge through a product or performance. Projects typically culminate with students demonstrating their learning through presentations, written documents, constructed displays, proposals, or even simulated events such as a mock trial, or an election campaign. These final products allow the students to express and demonstrate their learning.

What is very important is that the students nowadays have access to different types of technology, which are used to support the development of thinking skills, content expertise, and creation of final products. With the help of technology, students have more control over final results and an opportunity to personalize products. Students can collaborate to each other, or to distant peers, or communicate with the teacher through emails, and self-made websites, or presenting their learning through multimedia.

Project work supports the development of both metacognitive and cognitive thinking skills, such as collaboration, self-monitoring, analysis of data, and evaluation or information. Throughout the project, Curriculum-Framing Questions challenge students to think and make connections to concept that matter in the real world. Instructional strategies create a rich

learning environment and promote higher-order thinking. Instruction may include the use of different cooperative grouping strategies, graphic organizers, and teacher and peer feedback.

Educația cu sens: fundament al schimbării reale în grădiniță și comunitate

Brădău Liana Mihaela-L.T.Nr. 1 Bratca/G.P.N. Nr.6 Damiș

Educația cu semnificație reprezintă un demers educațional centrat pe copil, pe nevoile sale reale de dezvoltare și pe conectarea învățării cu viața de zi cu zi. În contextul grădiniței, acest tip de educație are un rol esențial, deoarece experiențele timpurii de învățare influențează profund dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului. Practicile educaționale cu semnificație nu urmăresc doar transmiterea de informații, ci formarea unor competențe durabile, a valorilor și a atitudinilor care pot genera schimbări pozitive atât în mediul școlar, cât și în comunitate.

Conceptul de educație cu semnificație în învățământul preșcolar

Educația cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea este eficientă atunci când copilul înțelege sensul activităților la care participă și le poate raporta la experiențele sale personale. În grădiniță, acest tip de educație presupune organizarea unor situații de învățare active, interactive și adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor

Prin joc, explorare și experimentare, copiii sunt încurajați să descopere lumea, să pună întrebări și să găsească soluții. Astfel, educația devine un proces viu, în care copilul nu este un simplu receptor de informații, ci un participant activ la propria formare.

Practici educaționale care creează o schimbare reală în grădiniță.

Învățarea prin joc și experiențe concrete-Jocul reprezintă principala modalitate de învățare la vârsta preșcolară. Activitățile ludice bine structurate permit copiilor să învețe concepte noi într-un mod natural și plăcut. De exemplu, jocurile de rol îi ajută să înțeleagă regulile sociale, să își dezvolte limbajul și empatia, în timp ce jocurile de construcție contribuie la formarea gândirii logice și a creativității.

Învățarea prin experiențe concrete, precum activitățile practice, experimentele simple sau observarea mediului înconjurător, oferă copiilor posibilitatea de a înțelege relațiile dintre cauză și efect și de a-și construi cunoștințele într-un mod durabil.

O practică educațională cu impact real este abordarea integrată a conținuturilor. În grădiniță, temele pot fi abordate interdisciplinar, combinând domenii precum limbajul, științele, arta și educația pentru societate. De exemplu, o temă despre natură poate include povești, activități artistice, observații directe și discuții despre protejarea mediului.

Această abordare sprijină învățarea cu sens, deoarece copilul percepe cunoștințele ca pe un întreg, nu ca pe informații izolate

Educația cu semnificație acordă o importanță deosebită dezvoltării socio-emoționale. În grădiniță, copiii învață să își recunoască emoțiile, să le exprime adecvat și să relaționeze pozitiv cu cei din jur. Activitățile de grup, discuțiile despre emoții și rezolvarea pașnică a conflictelor contribuie la formarea unui climat educațional sigur și incluziv.

Un copil care se simte acceptat și valorizat va fi mai deschis către învățare și mai dispus să se implice activ în viața comunității.

Educatorul are un rol central în crearea unui mediu educațional cu semnificație. Acesta nu este doar un transmițător de informații, ci un ghid și un facilitator al învățării. Prin observarea atentă a copiilor, educatorul poate adapta activitățile la interesele și nevoile acestora, stimulând curiozitatea și dorința de a învăța.

De asemenea, educatorul contribuie la formarea valorilor precum respectul, cooperarea și responsabilitatea, care sunt esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copilului și pentru integrarea sa în comunitate

Educația cu semnificație nu se limitează la spațiul grădiniței, ci se extinde în comunitate. Implicarea părinților în activitățile educaționale, colaborarea cu instituțiile locale și participarea la proiecte comunitare contribuie la consolidarea relației dintre grădiniță și mediul social.

Copiii care sunt implicați în activități cu impact comunitar, precum acțiuni ecologice sau evenimente culturale, dezvoltă un sentiment de apartenență și responsabilitate față de comunitate. Astfel, educația devine un factor de schimbare socială, contribuind la formarea unor cetățeni activi și responsabili.

În concluzie, educația cu semnificație în grădiniță reprezintă fundamentul unei dezvoltări armonioase și al unei schimbări reale în școală și comunitate. Prin practici educaționale centrate pe copil, învățare prin joc, abordare integrată și educație socio-emoțională, grădinița devine un spațiu al descoperirii și al formării valorilor.

Rolul educatorului și implicarea comunității sunt esențiale pentru ca educația să aibă un impact durabil. Astfel, educația cu semnificație contribuie nu doar la dezvoltarea copiilor, ci și la construirea unei societăți mai echilibrate și mai responsabile.

Bibliografie:

1. Curriculum pentru educația timpurie, 2019;
2. Suport pentru explicare și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează curriculum pentru educație timpurie, 2019;
3. Piaget, J. (2005). Psihologia copilului. București: Editura Cartier.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Introducere

În contextul transformărilor sociale profunde și al noilor provocări ale secolului XXI, educația trebuie să răspundă nu doar nevoilor cognitive ale elevilor, ci și aspirațiilor lor de implicare, responsabilitate și contribuție la viața comunității. **Educația cu semnificație** devine, astfel, o paradigmă esențială pentru școlile care își propun să cultive competențe reale, să stimuleze dialogul între școală și societate și să genereze impact social vizibil.

Educația cu semnificație: concept și relevanță

Educația cu semnificație transcende simpla memorare a conținuturilor, orientându-se spre înțelegerea profundă și aplicarea cunoștințelor în contexte autentice. Ea valorifică întrebările relevante, conectează învățarea la experiențele elevilor și răspunde la provocările comunităților locale, contribuind la formarea unor cetățeni activi și responsabili.

În această abordare, accentul se pune pe dezvoltarea **competențelor-cheie** – gândire critică, soluționarea de probleme, colaborare, comunicare, empatie și responsabilitate civică – toate integrate în activități semnificative și orientate spre schimbare socială.

Practici pedagogice cu impact

Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning) este o practică centrală a educației cu semnificație. Proiectele interdisciplinare, care pleacă de la întrebări autentice ale elevilor și probleme reale ale comunității, oferă un cadru integrat de învățare, în care cunoștințele sunt utile și aplicabile.

Un exemplu în acest sens este proiectul „*Biblioteca vie – povești în comunitate*”, derulat în anul 2024 de elevi și profesori din cadrul unei școli gimnaziale din Cluj-Napoca. Prin parteneriat cu Biblioteca Județeană, elevii au organizat întâlniri cu persoane vârstnice din oraș, transpunând interviuri și povești de viață în materiale scrise și audio. Proiectul a creat o punte între generații, a consolidat abilitățile de comunicare ale elevilor și a contribuit la revitalizarea interesului pentru lectură într-o comunitate urbană.

Învățarea prin servicii în folosul comunității (Service Learning) este o altă practică cu rezultate vizibile. În orașul Botoșani, elevii unei școli liceale au dezvoltat proiectul „*Tineri pentru sănătate comunitară*”, în cadrul căruia au organizat ateliere de promovare a unui stil de viață sănătos în cartierele defavorizate. Prin activități practice de informare și colaborare cu centre locale de sănătate, proiectul a consolidat competențe de leadership și a generat o schimbare pozitivă în percepția sănătății publice.

Integrarea socio-emoțională și învățarea reală

Educația cu semnificație include neapărat **dimensiunea socio-emoțională** a învățării. Elevii implicați în activități autentice învață să gestioneze emoțiile, să rezolve conflicte, să lucreze în echipă și să comunice eficient. Un exemplu inspirator este proiectul „*Cooperare pentru incluziune*”, derulat în județul Sibiu, unde elevii au organizat ateliere de socializare reciprocă între

colegi cu nevoi speciale și colegii lor. Această inițiativă a dus la îmbunătățirea coeziunii grupului și la reducerea fenomenelor de excluziune socială în școală.

Școala ca hub comunitar

Școlile care adoptă educația cu semnificație devin „hub-uri comunitare” – spații deschise, conectate la nevoile locale și orientate spre cooperare. În orașul Iași, un liceu a transformat biblioteca școlii într-un centru de resurse pentru comunitate, unde s-au desfășurat cluburi de lectură intergeneraționale, forumuri de discuții civice și ateliere de scriere creativă pentru tineri.

Rolul profesorului și cultura școlii

Rolul profesorului se schimbă radical în cadrul educației cu semnificație: din „furnizor de conținut”, dascălul devine facilitator al învățării, mentor și partener în explorare. Profesorii care adoptă această paradigmă nu doar predau, ci creează contexte de învățare autentice, stimulează reflecția și susțin autonomia elevilor.

Transformarea școlii într-un mediu orientat spre semnificație presupune, de asemenea, o cultură organizațională deschisă, bazată pe colaborare între cadre didactice, leadership pedagogic și parteneriate cu comunitatea locală.

Concluzii și perspective

Educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru renovarea educațională a sistemelor școlare contemporane. Practicile și proiectele descrise demonstrează că învățarea autentică poate genera schimbări reale atât în școli, cât și în comunități. Prin conectarea cunoștințelor cu realitatea, prin implicarea activă a elevilor și prin deschiderea școlilor către comunitate, educația își recapătă funcția fundamentală: formarea de cetățeni capabili să contribuie conștient la construirea unui viitor mai bun.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Toronto: Pearson.
- OECD (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*.
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*.
- UNESCO (2015). *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?*

**PROIECT DE ACTIVITATE MONODISCIPLINARĂ
EDUCAȚIE ARTISTICO-PLASTICĂ-„FESUL COLORAT”**

**Prof. înv. Preșc. Brebeanu Ionica
Grădinița cu P. P. Nr. 21, Ploiești**

NIVEL DE VÂRSTĂ / GRUPA: Nivelul I/ GRUPA MIJLOCIE,, IEPURAȘII”

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

PROIECTUL TEMATIC: „Iarnă în țara mea”

DOMENIUL EXPERIENȚIAL: Domeniul Estetic și Creativ

TEMA ACTIVITĂȚII: „Fesul colorat”

FORMA DE REALIZARE: pictură prin ștampilare cu buretele

TIPUL ACTIVITĂȚII: Consolidare de priceperi și deprinderi

SCOPUL ACTIVITĂȚII: Consolidarea deprinderii de a realiza o lucrare prin tehnica ștampilării cu buretele

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1- Să descrie modelul prezentat de educatoare;
- O2- Să denumească materialele de lucru utilizate în activitate ;
- O3- Să execute exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinilor
- O4 – Să efectueze o lucrare originală, respectând ordinea etapelor de lucru indicate;
- O5 – Să analizeze lucrările pe baza criteriilor prestabilite, cu ajutorul educatoarei

STRATEGII DIDACTICE:

1. **Metode si procedee:** conversația, observația, explicația, demonstrația, exercițiul;
 2. **Material didactic:** lucrare model planșă cu fes, acuarele, burete, șervețele umede.
- *Curriculum pentru educația timpurie*, Ministerul Educației Naționale, 2019;
- *Suport pentru explicarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează Curriculum pentru educația timpurie*;

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Nr. Cr t	Etapale activității	Conținut științific	Strategii didactice		Evaluare/ Metode și indicatori
			Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
1.	Moment organizatoric	Se asigură pregătirea materialelor necesare pentru activitatea practică.			
2.	Captarea atenției	Se va realiza prin prezentarea planșei cu fesul pe care îl vor picta.	Conversația		Observarea

		Se va purta o discuție pe tema aceasta.	Observația		comportamen- tului copiilor
3.	Anunțarea temei și a obiectivelor activității	Educatorea le prezintă copiilor lucrarea-model pe care o vor realiza. Lucrarea va fi așezată la vedere. Se explică copiilor faptul că fiecare dintre ei va realiza o astfel de lucrare, folosind materialele primite. Cei care vor realiza cele mai reușite și mai îngrijite lucrări vor primi recompense.	Conversația Observația Explicația	-lucrare model	Observarea comportamen- tului copiilor
	4.Dirijarea învățării	Intuirea materialelor și prezentarea lucrării model Cu ajutorul educatoarei, copiii vor descrie lucrarea model și vor denumi materialele cu care vor lucra. Explicarea și demonstrarea modului de lucru Se prezintă copiilor modelul realizat de educatoare insistând asupra tehnicii de lucru. Încălzirea mușchilor mici ai mâinilor Se execută exerciții pentru încălzirea mușchilor mici ai mâinii cu ajutorul poeziei: „Mâna lebădă o fac, Care dă ușor din cap Lebedele în jur privesc Mâinile eu le rotesc. Ploaia cade neîncetat Vârful degetelor bat Degetele sunt petale Se deschid ca la o floare!”	Explicația observația Conversația Exercițiul	Planșă cu fes pentru pictat Acuarele Burete Șervețele umede Macheta pentru expunerea lucrărilor	Verificarea înțelegerii sarcinii didactice și a etapelor de lucru Verificarea executării corecte a exercițiilor de încălzire a mușchilor mâinilor
5.	Asigurarea feed-back-ului	Executarea propriu-zisă a lucrării La semnalul educatoarei („Spor la lucru, dragi iepurași!”), copiii trec la realizarea propriu-zisă a lucrărilor. Pe parcursul activității	Conversația Exercițiul	-lucrare model - planșe cu fes pentru pictat	Se verifică respectarea modului și a pașilor de lucru.

		educatoarea va supraveghea modul de lucru și va acorda ajutor copiilor care au nevoie.		-acvarele -burete	
6.	Asigurarea retenției și a transferului de cunoștințe	Discuții simple cu privire la: -Ce am realizat cu ajutorul acestor elemente? -Ce instrumente am folosit?	Conversația Explicația	-	Aprecieri verbale
6.	Evaluarea	Lucările vor fi expuse pe macheta special pregătită pentru expunerea lucrărilor. Educatoarea numește câțiva copii care vor veni pentru a alege lucrarea care le-a plăcut cel mai mult. Se va insista pe urmărirea unor criterii: corect, estetic, creativ.	Conversația	lucrările copiilor -machetă	Întrebări și răspunsuri
8.	Încheierea activității	Se fac aprecieri generale asupra participării copiilor la cele două activități pe domenii experiențiale. Copiii sunt recompensați de către educatoare. Se părăsește sala de grupă intonând cântecul „Omul de zăpadă”.	Conversația	recompense	Aprecieri verbale

Bibliografie:

1. - *Curriculum pentru educația timpurie*, Ministerul Educației Naționale, 2019;
2. *Suport pentru explicarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează Curriculum pentru educația timpurie*;

**PROIECT DE ACTIVITATE MONODISCIPLINARĂ
EDUCAREA LIMBAJULUI-DLC-„Eu spun una, tu spui multe”**

**Prof Înv Preșc. Brebeanu Ionica
Grădinița cu P.P. Nr. 21, Ploiești**

NIVEL DE VÂRSTĂ / GRUPA: Nivelul I/GRUPA MIJLOCIE

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

PROIECTUL TEMATIC: „Iarnă în țara mea”

DOMENIUL EXPERIENȚIAL: Domeniul Limbă și Comunicare/ Educarea limbajului

TEMA ACTIVITĂȚII: ” Eu spun una, tu spui multe”

FORMA DE REALIZARE: Joc didactic

TIPUL ACTIVITĂȚII: Predare de cunoștințe

SCOPUL ACTIVITĂȚII: Formarea deprinderii de a exprima corect formele de singular și plural ale substantivelor și de a forma propoziții simple enunțiative, corecte din punct de vedere gramatical.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1 – Să asocieze cuvântul cu imaginea de pe jetonul ales;
- O2 – Să denumească obiectul ilustrat pe jetonul ales utilizând corect singularul/ pluralul substantivului asociat;
- O3 – Să formuleze propoziții simple enunțiative corecte din punct de vedere gramatical;

SARCINA DIDACTICĂ:

- Alegerea corectă a jetonului cu una sau mai multe imagini.
- Asocierea cuvântului cu imaginea de pe jetonul ales.
- Formularea de propoziții simple enunțiative corecte din punct de vedere gramatical.

REGULILE JOCULUI:

- Răspunde copilul desemnat de educatoare cu ajutorul formulei: „Eu spun una, tu spui multe!”
- Copilul numit de educatoare alege de pe masă un jeton și spune dacă pe el este reprezentat un element sau mai multe elemente
- Copilul care are jetonul cu o imagine/ mai multe elemente de același fel ridică jetonul corespunzător.
- Copilul ales formulează propoziție simplă enunțiativă, corectă din punct de vedere gramatical, cu cuvântul asociat imaginii ridicate.
- Fiecare răspuns corect va fi recompensat prin aplauze

ELEMENTE DE JOC: element surpriză, aplauzele, închiderea și deschiderea ochilor, ghicitori, oferirea recompenselor.

STRATEGII DIDACTICE:

- Metode și procedee: conversația, expunerea, observația, explicația, demonstrația, problematizarea;
- Material didactic: jetoane reprezentând diferite imagini de iarnă, coșulețe cu jetoane
- Mijloace didactice: tablă magnetică

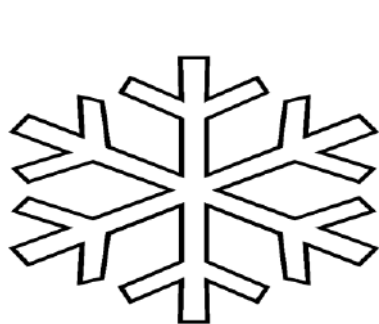
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Nr. Crt	Etapetele activității	Conținut științific	Strategii didactice		Evaluare/ Metode și indicatori
			Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
1.	Moment organizatoric	-Aerisirea sălii de grupă; -Pregătirea materialului didactic necesar desfășurării optime a activității; - Amenajarea spațiului educațional; - Așezarea copiilor pe scăunelele distribuite în semicerc.			Observarea comportamentului copiilor
2.	Captarea atenției	Se va realiza prin descoperirea materialelor pe care copiii le vor folosi la prima probă a jocului didactic „Eu spun una, tu spui multe”:	Conversația Explicația	Machetă „Jocurile copiilor iarna” cu siluete specifice	Observarea comportamentului copiilor
3.	Anunțarea temei și a obiectivelor activității	Se anunță copiii că astăzi vor desfășura jocul didactic: „ <i>Eu spun una, tu spui multe</i> ”. Copiii vor utiliza singularul și pluralul substantivelor ilustrate pe jetoane.	Conversația Explicația		Verificarea înțelegerii mesajului transmis
4.	Dirijarea învățării	❖ Explicarea și prezentarea regulilor jocului : Se prezintă regulile jocului : - copilul ales va rezolva sarcina de lucru ; - fiecare răspuns corect va fi aplaudat ❖ Jocul de probă : Se realizează de către educatoare pentru a se asigura că sarcinile de lucru au fost bine înțelese .	Explicația		Verificarea înțelegerii sarcinilor didactice și a regulilor jocului Se verifică înțelegerea modului în

5.	Asigurarea feed-back-ului	❖ Executarea propriu-zisă a jocului : VARIANTA I : „Alege și denumește!” Se vor alege câțiva copii cu ajutorul formulei : „Eu spun una, tu spui multe ! ” care vor alege de pe masa educatoarei un jeton. Copilul ales va asocia cuvântul cu imaginea de pe jetonul ales și îl va denumi utilizând corect singularul / pluralul substantivului corespunzător.	Exercițiul Conversația	Jetoane cu imagini specifice iernii (articole de îmbrăcăminte)	care se va desfășura jocul Se verifică și se apreciază răspunsurile copiilor
6.	Obținerea performanței	Complicarea jocului VARIANTA a II-a : „La derdeluș” Copiii vor fi solicitați să închidă ochii, moment în care educatoarea va descoperi macheta cu „Jocurile copiilor iarna” și jetoane ilustrând elemente specifice acestor jocuri. Ei vor avea ca sarcină să clasifice jetoanele după criteriul numărul substantivului și să le așeze pe patinoarul de pe machetă	Conversația Exercițiul	Machetă cu jocurile copiilor iarna Jetoane ilustrând elemente de iarnă (fulgi, bulgări de zăpadă, sanie, om de zăpadă)	Verificarea înțelegerii corecte a sarcinii de lucru de către copii
7.	Asigurarea retenției și a transferului de cunoștințe	Educatoarea le cere copiilor să spună ce pot face cu aceste cunoștințe pe care le-au aflat astăzi. -Unde le putem folosi? -Le putem folosi la activitate matematică când numărăm obiecte, sau la activități practice ca să denumim materialele pe care le folosim, sau în orice împrejurare	Explicația Conversația		Observarea comportamentului copiilor.

		când vorbim cu oamenii din jurul nostru.			
8.	Evaluarea activității	Educatoarea cere copiilor să denumească jocul pe care l-au desfășurat, care au fost probele desfășurate, care probă le-a plăcut cel mai mult și să argumenteze afirmațiile făcute.	Conversația		Întrebări și răspunsuri
9.	Încheierea activității	Se fac aprecieri verbale asupra modului în care copiii au participat la activitate. Se împart recompense și copiii părăsesc sala de grupă intonând cântecul „Săniuța fuge!”		Recompense	Aprecieri verbale

Anexa

Dezvoltarea și aplicarea inovației în procesul educațional

Prof. Brumă Alma Beatrice

Liceul Tehnologic de Transporturi și de Construcții, Iași

Imperativul schimbării în educația secolului XXI

Într-o lume marcată de volatilitate, incertitudine, complexitate și ambiguitate (conceptul VUCA), sistemul educațional nu mai poate rămâne ancorat în metodele tradiționale, bazate pe memorare și reproducere. Inovația în educație nu reprezintă doar utilizarea tehnologiei, ci o schimbare de paradigmă în modul în care cunoașterea este facilitată, integrată și aplicată.

Scopul acestui articol este de a analiza mecanismele prin care instituțiile de învățământ pot deveni hub-uri de creativitate, pregătind elevii pentru profesii care încă nu au fost inventate.

Abordarea STEAM și Învățarea bazată pe proiecte (PBL)

Una dintre cele mai eficiente metode de a stimula inovația este trecerea de la discipline izolate la un model interdisciplinar.

- **Modelul STEAM:** Integrarea artelor în conceptul STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) permite dezvoltarea gândirii critice alături de creativitate. Această abordare încurajează elevii să găsească soluții estetice și funcționale la probleme tehnice complexe.
- **Project-Based Learning (PBL):** În loc să primească informația pasiv, elevii lucrează la un proiect pe termen lung care răspunde la o întrebare din lumea reală.
 - *Exemplu:* Proiectarea unui sistem de irigații sustenabil pentru grădina școlii folosind senzori de umiditate și programare de bază.

Digitalizarea și tehnologiile emergente

Tehnologia este catalizatorul inovației, oferind instrumente care extind limitele sălii de clasă.

Inteligența artificială (IA) și personalizarea învățării

Algoritmii de IA pot analiza ritmul de învățare al fiecărui elev, oferind materiale adaptate nevoilor specifice. Acest lucru permite „învățarea diferențiată”, unde niciun elev nu este lăsat în urmă, dar nici nu este încetinit de ritmul mediu al clasei.

Integrarea IA în procesul educațional nu mai este o previziune futuristă, ci o realitate care redefineste interacțiunea dintre profesor, elev și conținut. Eficiența IA rezidă în capacitatea sa de a procesa volume masive de date pentru a identifica tipare de învățare.

A. Sisteme de învățare adaptivă (Adaptive Learning)

Sistemele bazate pe IA, precum platformele *DreamBox* sau *Khan Academy*, utilizează algoritmi pentru a ajusta nivelul de dificultate al sarcinilor în timp real. Dacă un elev întâmpină dificultăți la un concept de algebră, sistemul nu doar că îi oferă explicații suplimentare, ci și identifică "golul" de cunoștințe din anii anteriori care cauzează blocajul. Această metodă elimină frustrarea și optimizează timpul de studiu.

B. Tutoratul inteligent (Intelligent Tutoring Systems - ITS)

Spre deosebire de manualele statice, sistemele ITS oferă feedback imediat. Acești „tutori virtuali” pot simula dialogul cu un expert, ghidând elevul prin întrebări socratice către descoperirea soluției, în loc să ofere pur și simplu răspunsul corect. Acest lucru sprijină dezvoltarea autonomiei în învățare.

C. Analiza predictivă și prevenirea abandonului școlar

La nivel administrativ, IA poate analiza indicatori precum prezența, notele și implicarea în platformele online pentru a identifica elevii cu risc de eșec sau abandon. Această metodă

permite intervenția timpurie a consilierilor școlari, transformând datele brute în strategii de suport social și academic.

D. Provocări etice și rolul gândirii critice

Aplicarea inovației prin IA aduce cu sine necesitatea alfabetizării digitale critice. Utilizarea instrumentelor de tip GenAI (cum este ChatGPT) în redactarea eseurilor obligă educatorii să schimbe focusul de pe *produsul final* (textul) pe *procesul de creație* (argumentație, critică, verificare). Inovația aici constă în transformarea IA dintr-un instrument de „trișat” într-un partener de brainstorming și verificare a ipotezelor.

Realitatea virtuală (VR) și augmentată (AR)

Aceste tehnologii transformă conceptele abstracte în experiențe imersive. Elevii pot vizita Roma Antică, pot explora interiorul unei celule umane sau pot simula experimente chimice periculoase într-un mediu controlat și sigur.

Gamificarea: creșterea implicării prin mecanisme de joc

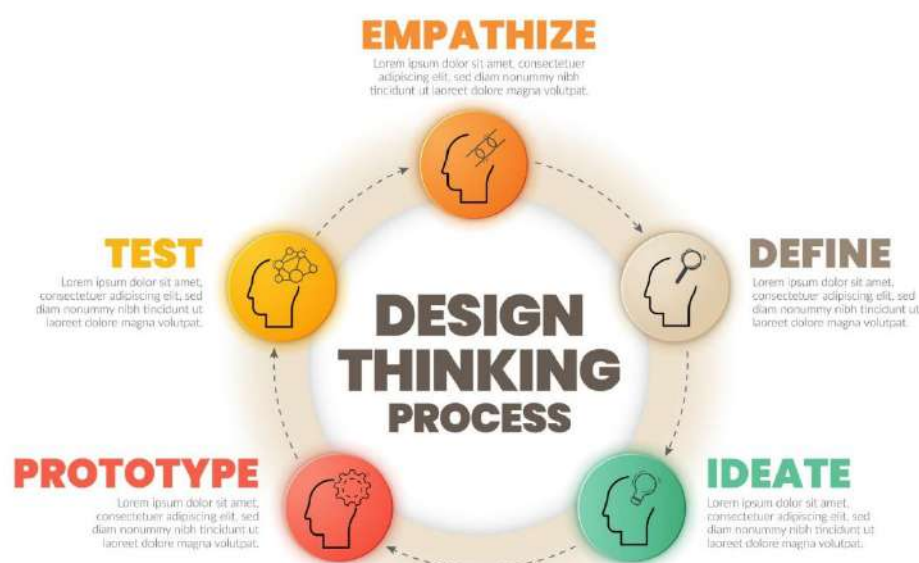
Inovația presupune și schimbarea dinamicii psihologice a procesului de învățare. Gamificarea folosește elemente din designul jocurilor (puncte, niveluri, clasamente, recompense) pentru a stimula motivația intrinsecă.

- **Efectul:** Transformarea eșecului dintr-o notă proastă într-o oportunitate de „respawn” sau reîncercare, reducând anxietatea legată de testare.
- **Instrumente:** Platforme precum Kahoot!, Classcraft sau Minecraft Education Edition.

Dezvoltarea competențelor soft și a design thinking-ului

Inovația nu vine doar din „ce” învățăm, ci și din „cum” gândim. Introducerea **Design Thinking** în curricula școlară este o metodă modernă de rezolvare a problemelor, structurată în cinci etape:

1. **Empatie:** Înțelegerea nevoilor utilizatorului/comunității.
2. **Definire:** Clarificarea problemei.
3. **Ideare:** Generarea unui volum mare de soluții fără judecată.
4. **Prototipare:** Crearea unei versiuni simplificate a soluției.
5. **Testare:** Feedback și rafinare.

Rolul profesorului: de la sursă de informație la mentor (facilitator)

Într-un proces educațional inovator, rolul cadrului didactic se metamorfozează. Profesorul nu mai este „înțeleptul de pe scenă”, ci „ghidul de lângă tine”.

- **Flipped Classroom (Clasa inversată):** Teoria este studiată acasă (prin video-uri sau lecturi), iar timpul de la școală este dedicat exclusiv aplicațiilor practice, dezbaterilor și colaborării.

Metoda **Flipped Classroom** (Clasa Inversată) reprezintă una dintre cele mai vizibile și de succes aplicații ale inovației educaționale, răsturnând complet logica predării tradiționale. În loc ca elevul să asculte lecția la școală și să rezolve exercițiile acasă, procesul este inversat.

A. Conceptul teoretic și mecanismul de funcționare

Conceptul de „clasa inversată” a fost popularizat de Jonathan Bergmann și Aaron Sams și se bazează pe premisa că timpul petrecut cu profesorul este mult prea prețios pentru a fi consumat prin transmitere pasivă de informație (predare lineară).

Etapele procesului:

1. **Etapa de pre-învățare (acasă):** Elevii accesează conținutul teoretic prin materiale digitale (video-uri scurte, podcast-uri, prezentări interactive sau lecturi). Aceștia pot viziona materialul de mai multe ori, pot pune pauză pentru a lua notițe și pot învăța în ritmul propriu.
2. **Etapa de aplicare (la școală):** Timpul petrecut în clasă este dedicat activităților de ordin cognitiv superior: dezbateri, rezolvare de probleme complexe, experimente de laborator sau proiecte de grup. Profesorul circulă printre elevi, oferind asistență personalizată acolo unde apar blocaje.

B. Avantajele metodei pentru elevi și profesori

- **Personalizarea ritmului:** Un elev care înțelege repede poate trece rapid prin video, în timp ce un elev care are nevoie de mai mult timp poate reviziona secțiunile dificile fără să se simtă jenat în fața colegilor.
- **Transformarea temelor pentru acasă:** „Teme” nu mai înseamnă luptă individuală cu exerciții dificile fără ajutor, ci pregătirea pentru activitățile interactive de a doua zi. Frustrarea legată de incapacitatea de a rezolva un exercițiu singur acasă dispare.
- **Dezvoltarea autonomiei:** Elevii devin responsabili pentru propria învățare, o competență esențială (lifelong learning) în economia modernă.

C. Rolul tehnologiei în clasa inversată

Tehnologia nu este doar un suport, ci coloana vertebrală a acestei metode. Profesorii folosesc instrumente precum:

- **Screencasting:** Crearea propriilor lecții video folosind tablete grafice.
- **LMS (Learning Management Systems):** Platforme ca Google Classroom, Moodle sau Canvas pentru a distribui materialele și a monitoriza cine a vizionat conținutul înainte de oră.
- **EDpuzzle:** Un instrument care permite inserarea de întrebări în interiorul unui video; elevul nu poate avansa dacă nu răspunde corect, oferind profesorului date imediate despre nivelul de înțelegere al clasei.

D. Obstacole și limite în implementare

Inovația prin Flipped Classroom nu este lipsită de provocări:

- **Accesul la tehnologie:** „Prăpastia digitală” poate dezavantaja elevii care nu au internet sau dispozitive acasă.
- **Rezistența la efort:** Metoda cere mai mult efort din partea elevului, care nu mai poate fi un „pasager” tăcut în bancă.
- **Pregătirea profesorului:** Necesită timp considerabil pentru crearea sau selectarea materialelor de calitate în faza inițială.

E. Impactul asupra taxonomiei lui Bloom

În modelul tradițional, cele mai simple procese cognitive (Cunoaștere, Înțelegere) se fac la școală, iar cele complexe (Aplicare, Analiză, Creare) se fac acasă, singur. În **Flipped Classroom**, piramida este optimizată: procesele inferioare sunt externalizate individual, iar cele superioare beneficiază de asistența expertului (profesorul) și de colaborarea cu colegii.

Studii de caz: modele de succes în inovația educațională

Studiile de caz ilustrează aplicarea inovației la nivel global și local. Acestea demonstrează cum conceptele teoretice (IA, PBL, Digitalizare) se traduc în rezultate concrete.

Studiul de caz 1

Modelul Estoniei – „ProgeTiger” și digitalizarea completă

Estonia este considerată lider mondial în educația digitală. Succesul lor nu a venit doar din achiziția de hardware, ci dintr-o strategie națională coerentă numită **ProgeTiger**.

- **Implementare:** Încă din 2012, Estonia a introdus programarea și robotica în curricula de bază, de la grădiniță până la liceu. Elevii nu folosesc tehnologia doar pentru consum de conținut, ci pentru creație (coding, design 3D).
- **Rezultate:** Estonia ocupă constant primele locuri în Europa la testele PISA. Inovația lor majoră a fost crearea unui ecosistem unde identitatea digitală a elevului și portofoliul de competențe sunt integrate într-un cloud național, eliminând birocrăția și permițând profesorilor să se concentreze pe mentorat.
- **Lecție învățată:** Inovația digitală este eficientă doar dacă este susținută de o infrastructură națională și de formarea continuă a cadrelor didactice.

Studiul de caz 2:

High Tech High (San Diego, SUA) – Excelența în Project-Based Learning (PBL)

Această rețea de școli a revoluționat modul de predare prin eliminarea manualelor tradiționale și a testelor standardizate în favoarea proiectelor de anvergură.

- **Metodologie:** Elevii lucrează în echipe mixte pentru a rezolva probleme comunitare. De exemplu, un proiect de biologie și istorie a presupus monitorizarea calității apei dintr-un golf local și redactarea unui raport către primărie, însoțit de o expoziție de artă realizată din deșeuri colectate.
- **Rezultate:** Rata de acceptare la facultate a absolvenților este de aproape **98%**, deși școala acceptă elevi prin loterie, indiferent de mediul socio-economic.
- **Lecție învățată:** Învățarea devine profundă atunci când elevul vede utilitatea imediată a cunoștințelor sale în lumea reală.

Studiul de caz 3:

Programul „Școala din viitor” (România - Fundația Orange)

Un exemplu local de modernizare a procesului educațional prin utilizarea tehnologiilor emergente în zone defavorizate sau în școli de stat.

- **Implementare:** Utilizarea kit-urilor de robotică, a tabletelor și a platformelor de învățare experiențială pentru a preda materii precum fizica sau geografia. Programul pune accent pe „Digital Literacy” și pe dezvoltarea creativității prin metode non-formale integrate în orar.
- **Impact:** Creșterea motivației elevilor pentru școală și reducerea absenteismului. Elevii trec de la rolul de spectatori la cel de mici ingineri sau creatori de conținut digital.
- **Lecție învățată:** Inovația poate fi implementată și cu resurse punctuale, dacă există o metodologie clară de „învățare prin joc” (Game-based learning).

Analiza comparativă: Educația tradițională vs. Educația inovatoare

Pentru a vizualiza impactul acestor metode, am structurat următorul tabel comparativ:

Criteriu	Modelul tradițional	Modelul inovator (modern)
Sursa informației	manualul și profesorul	internet, platforme IA, experimente, rețele de experți
Rolul elevului	receptor pasiv de informație	creator de soluții, cercetător, colaborator
Evaluarea	Teste periodice, notarea erorilor	portofolii, feedback continuu, autoevaluare
Spațiul de lucru	bancă fixă, orientată spre tablă	spații modulare, laboratoare makerspace, mediu virtual
Tehnologia	instrument opțional (adesea interzis)	partener esențial în procesul de cunoaștere

Evaluarea alternativă: dincolo de testele standardizate

Pentru a susține inovația, sistemul de evaluare trebuie să se schimbe. Metodele moderne includ:

- **Portofoliile digitale:** urmărirea progresului pe parcursul mai multor ani.
- **Evaluarea de tip „Peer-to-Peer”:** elevii învață să ofere și să primească feedback constructiv.
- **Autoevaluarea asistată:** dezvoltarea metacogniției (capacitatea de a înțelege propriul proces de gândire).

Concluzii și recomandări

Aplicarea inovației în educație necesită un curaj instituțional și o investiție constantă în formarea cadrelor didactice. Nu este suficient să dotăm școlile cu tablete; trebuie să transformăm mentalitatea întregului ecosistem educațional.

Direcții de viitor:

- Colaborarea strânsă între școli și mediul de afaceri.
- Flexibilizarea spațiilor de învățare (clase modulare).
- Focusul pe „învățarea pe tot parcursul vieții” (lifelong learning).

Bibliografie:

- **Gardner, Howard (2006).** *Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice*. Basic Books.
- **Robinson, Ken (2011).** *Out of Our Minds: Learning to be Creative*. Capstone.
- **Siemens, George (2005).** *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*.
- **Luckin, Rosemary (2018).** *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education in the 21st Century*. UCL Press.
- **OECD (2021).** *OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots*. OECD Publishing.
- **Pânișoară, Ioan-Ovidiu (2017).** *Comunicarea eficientă*. Editura Polirom.
- **UNESCO (2019).** *Beijing Consensus on Artificial Intelligence and Education*.

Semnificația disciplinelor opționale în educația școlară

Prof. Bulgaru Mariana

Colegiul Național "Mihail Kogălniceanu" Galați

"Consideră elevul o făclie pe care să o aprinzi astfel încât mai târziu să lumineze cu o lumină proprie" (Plutarh).

În urma schimbărilor sociale, politice și economice din ultima perioadă, s-au impus modificări și în sistemul de învățământ, care trebuie să se adapteze la unele dintre tendințele majore în plan european: o educație pentru toți, adaptare instruirii la nevoile fiecărui individ, predarea și învățarea centrate pe elev, dezvoltarea gândirii critice etc.

După cum politica educațională actuală arată necesitatea unei mai bune cunoașteri a elevilor, pentru a putea identifica nevoile, interesele de cunoaștere și ritmul de dezvoltare al fiecărui individ, cadrele didactice sunt nevoite să își adapteze strategiile de învățare, conținuturile și materialele educaționale la caracteristicile individuale ale elevului.

Opționalul constă într-o disciplină școlară nouă, ce reprezintă o variantă de curriculum la decizia școlii și necesită elaborarea unei programe noi. În procesul de predare-învățare și evaluare introducerea curriculumului elaborat în școală reprezintă o modalitate diferită de abordare, ceea ce constituie o adevărată provocare în cadrul demersului instructiv-educativ.

Profesorul poate propune parcurgerea unei discipline opționale în situația în care consideră că nu sunt suficiente conținuturile prevăzute în cadrul programelor școlare pentru înțelegerea sau aprofundarea anumitor noțiuni cu semnificație în viața reală. Astfel, disciplina opțională oferă posibilitatea pentru profesor de a completa cunoștințele școlare ale elevilor.

În același timp, propunerea unor discipline opționale reprezintă adevărate provocări pentru cadrele didactice, deoarece a implementa cu succes ceva nou înseamnă și a dovedi o anumită experiență profesională.

Pentru elevi, alegerea unei discipline opționale se va face în funcție de înclinațiile și aspirațiile pe care le au și le oferă posibilitatea să-și dezvolte anumite capacități și deprinderi pentru domeniile către care aspiră. Motivația elevului reprezintă principalul aspect de care profesorul trebuie să țină cont în propunerea opționalelor. Dacă elevul este interesat să facă ceva înseamnă că are propriile lui motive, descopă dorința de a face ceva care să îi ofere satisfacție. Numai în felul în care elevul este purtat de o curiozitate naturală, învățarea capătă un aspect util și plăcut în același timp, v-a simți mereu dorința de a lua inițiativa.

Nevoia de a ieși din cotidian și de a forma așa numita "școală care învață" a condus la apariția acestor provocări pentru școală dar și pentru profesori și elevi. Nu trebuie să uităm faptul că viața școlară nu se desfășoară separat de viața socială și tocmai din acest motiv, în dorința de a pregăti copiii pentru viață, s-a născut disciplina școlară opțională. Realizarea unei proiectări a disciplinei opționale nu se poate face numai din punctul de vedere al profesorului, ci și din perspectiva elevului care la început nu are prea multe cunoștințe, dar are acea dorință de a descoperi ceva nou, de a se descoperi pe sine și de a căpăta încredere în sine, astfel încât să folosească aceste deprinderi mai târziu în viață.

Curriculum la decizia școlii oferă o soluție de adaptare a disciplinelor școlare generale la particularitățile de vârstă și la aspirațiile elevilor din cadrul fiecărei instituții de învățământ. Formarea competențelor școlare reprezintă un proces complex și de durată, cu mai multe dimensiuni specifice principalelor laturi ale personalității, independente și complementare, care conferă educației școlare un caracter deschis, dinamic și sistemic.

Fiind în permanență în legătură cu elevii, dar și cu părinții, profesorul gândește opționalul în concordanță cu nevoile lor și în felul acesta putem spune că relația profesor-elev și profesor-familie devine tot mai strânsă. Profesorul își va construi demersul didactic adaptat nevoilor, dar și în funcție de feedback-ul primit de la elevi. În felul acesta pot spune că opționalul conferă anumite beneficii atât pentru profesori cât și pentru elevi, dar și pentru părinți. Pentru ași îndeplini obiectivele propuse, profesorul are sarcina de a se informa continuu și de a găsi cele mai optime conținuturi și metode.

O problemă actuală privind calitatea predării-învățării-evaluării disciplinelor opționale constă în asigurarea unui suport didactic educațional insuficient pentru profesori. Cadrele didactice sunt puse în situația de a căuta în diverse surse suporturi pentru elaborarea materialelor necesare.

Pentru elevii de liceu disciplinele opționale vor permite realizarea traseului educațional sau profesional individual, realizând trecerea către învățământul superior, în funcție de potențial, vocație și performanțe. Toate disciplinele opționale au rolul de a asigura predarea-învățarea-evaluarea și de a contribui la formarea și dezvoltarea competențelor elevilor.

Bibliografie

- Bennet, B. – "Curriculum la decizia școlii: ghid pentru profesori", Editura Atelier Didactic, București, 2007.
- Cucos, C. "Pedagogie", Editura Polirom, Iași, 2000.

Implicare Voluntară în Activități Remediale și Programe Educaționale de Prevenire a Abandonului Școlar

Prof. Buliga Nicoleta Georgeta

Liceul Tehnologic „Nicanor Moroșan” Pârteștii de Jos

"Educația este cea mai puternică armă pe care o poate folosi pentru a schimba lumea." (Nelson Mandela)

Amploarea Fenomenului și Rolul Societății Civile

Abandonul școlar rămâne una dintre principalele bariere în calea dezvoltării sustenabile. În România anului 2026, deși digitalizarea educației avansate, decalajul dintre mediul urban și cel rural persistă. Abandonul nu este un eveniment brusc, ci un proces de „decuplare” treptată a elevului de mediu școlar. În acest context, **voluntariatul educațional** nu mai este privilegiat doar ca un act de caritate, ci ca o componentă strategică a **educației non-formale**, capabilă să ofere acea intervenție personalizată pe care sistemul formal, adesea rigid, nu o poate asigura.

Analiza Cauzelor Abandonului Școlar

Pentru ca un program de voluntariat să fie eficient, voluntarii trebuie să înțeleagă rădăcinile problemei:

- **Factori economici:** Nevoia copiilor din familii defavorizate de a munci pentru a sprijini gospodăria.
- **Factori educaționali:** Acumularea de lacune care fac procesul de predare a clasei neinteligibil pentru elev, ducând la sentimente de inadecvare și demotivare.
- **Factori emoționali:** Lipsa unui suport moral acasă și absența unor modele de succes (mentori).

Activități Remediale: Metodologie și Implementare

Activități remediale susținute de voluntari se concentrează pe „repararea” fundamentului educațional.

A. Alfabetizarea Funcțională și Numerotația

Voluntarii lucrează adesea cu elevi care, deși sunt în clasele gimnaziale, au dificultăți de citire sau calcul de bază. Abordarea voluntară permite utilizarea unor **metode ludice (învățare prin joc)**, care reduc anxietatea elevului față de greșeală.

B. Sprijinul în Efectuarea Temelor (After-school Social)

Multe programe, precum cele desfășurate în „Centrele de Zi”, folosesc voluntari pentru a supraveghea și ghida elevii în rezolvarea sarcinilor zilnice. Acest lucru previne acumularea frustrării care apare atunci când un elev nu are pe cine să întrebe acasă despre o problemă neînțeleasă.

Programe de Mentorat: Dincolo de Manuale

O componentă crucială în 2026 este **mentoring-ul 1:1**. Voluntarul nu este doar un „profesor de rezervă”, ci un mentor care:

- Ajută la construirea **stimei de sine**.
- Expune elevul la perspective de carieră (vizite la locul de muncă al voluntarului, discuții despre profesii).
- Monitorizează prezența școlară și intervine prin dialog atunci când apar primele semne de absenteism.

Tehnologia și Voluntariatul în 2026

Actualitatea anului 2026 aduce în discuție **Voluntariatul Hibrid** :

Impactul asupra Voluntarului și Comunității

Implicarea voluntară generează un cerc virtuos:

- **Capital Social:** Comunitatea devine mai unită și mai conștientă de problemele marginalizate.
 - **Profesionalizarea Voluntarilor:** Studenții la Facultatea de Psihologie și Științele Educației dezvoltă competențe practice reale, prin Certificatul de Voluntariat, care conform legislației române este recunoscută ca experiență profesională. **Provocări și Limite**
 - **Fluctuația voluntarilor:** Abandonul voluntarului în mijlocul anului poate fi traumatizant pentru un copil care deja are probleme de atașament.
 - **Pregătirea pedagogică:** Un voluntar bine intenționat dar nepregătit poate transmite informații greșite. Este esenți ca ONG-urile să asigure sesiuni de *training* inițial.
-

Bibliografie:

1. **Andrei, T. & Profiroiu, M.** (2024). *Impactul programelor sociale asupra ratei abandonului școlar în România* . Editura Economică.
2. **Ministerul Educației.** (2025). *Strategia Națională pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii 2025-2030* . Disponibil pe edu.ro .
3. **Organizația Salvați Copiii.** (2025). *Raport anual: Impactul centrelor educaționale în comunități vulnerabile* . salvaticopiii.ro .
4. **Parlamentul României.** *Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România* (Actualizată 2025).
5. **UNICEF România.** (2026). *Standarde de calitate în educația remedială: Ghid pentru voluntari și ONG-uri* . unicef.org/romania .
6. **World Vision România.** (2025). *Educația în mediul rural: Analiza decalajelor post-digitalizare* . worldvision.ro .
7. **Zanc, I.** (2023). *Sociologia educației și voluntariatul ca formă de incluziune* . Editura Polirom.

LEADERSHIP ÎN EDUCAȚIE

Rolul profesorului - lider în atingerea performanței școlare

Profesor psihopedagogie specială, Nagy-Rusu Gabriela
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Arad
Profesor învățământ primar, Bulz Lăcrămioara – Iuliana
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani

Leadershipul educațional este un concept care presupune în primul rând existența unui proces de influență orientat spre obținerea unor rezultate. Acțiunile și motivația unor oameni sunt direcționate de alți oameni în vederea atingerii unor scopuri.

Trebuie făcută distincția între influență și autoritate, caracteristică a puterii - managerului, în timp ce influența poate fi exercitată de oricine din școală.

Este un proces intenționat, care vizează dirijarea acțiunilor celorlalți în vederea atingerii unor scopuri; poate fi exercitată de indivizi sau de grupuri, poate apărea din orice parte a școlii - inclusiv de la întreg personalul sau de la elevi, fiind independent de pozițiile formale de management.

Leadershipul este tot mai des asociat cu ideea de valori, întrucât liderii își fundamentează acțiunile pe valori personale și profesionale.

Un leadership eficient presupune o viziune clar exprimată, însă există un risc major ca o viziune personală să aducă mai mult rău organizației decât bine. Un leader cu o viziune puternic implementată asupra organizației poate manipula, poate aduce deservicii organizației o dată cu plecarea sa sau poate fi puternic subiectivă.

De aceea se impune un echilibru clar între aceste două aspecte: viziunea liderului pentru instituție în raport cu caracterul centralizat al deciziilor legate de curriculum și obiective.

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. Diversitatea rolurilor pe care le poate exercita profesorul la școală:

- profesorul, ca expert al actului de predare-învățare: el poate lua decizii privitoare la tot ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ;
- profesorul, ca agent motivator, declanșează și întreține interesul, curiozitatea și dorința lor pentru activitatea de învățare;
- profesorul, ca lider, conduce un grup de elevi, exercitându-și puterea asupra principalelor fenomene ce se produc aici. Este un prieten și confident al elevilor, un substitut al părinților, obiect de afecțiune, sprijin în ameliorarea stărilor de anxietate;
- profesorul, în ipostază de consilier, este un observator sensibil al comportamentului elevilor, un îndrumător persuasiv și un sfătuitor al acestora;
- profesorul, ca model: prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile, comportamentul său este un exemplu pozitiv pentru elevi;
- profesorul, ca profesionist reflexiv, se străduiește tot timpul să înțeleagă și să reflecteze asupra întâmplărilor inedite din clasă, să studieze și să analizeze fenomenele psihopedagogice cu care se confruntă;
- profesorul, ca manager, supraveghează întreaga activitate din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori.

În prezent, este nevoie de lideri puternici, care să se contureze, să se afirme și să aibă

puterea de a oferi un exemplu care să transforme pierderile în oportunități și ferestre de evoluție. Profesorul lider este, mai mult ca oricând, un element necesar în ecuația învățării.

Fiecare dintre cei care aparțin categoriilor cu influență asupra procesului de învățare sunt lideri în educație, de la profesori, părinți și elevi, până la politicieni, vedete, influenceri, inovatori sau persoane care lucrează în administrația publică locală sau centrală. Este important să ne uităm fiecare la ce rol are și, mai ales, ce responsabilitate implică, pentru că leadership-ul vine cu foarte multă responsabilitate.

Responsabilitatea profesorilor este să fie competenți, responsabilitatea copiilor este să știe de ce merg la școală și să învețe, iar responsabilitatea părinților este să colaboreze cu profesorii și comunitatea pentru progresul copiilor. Liderul gândește lucrurile pe termen lung, își păstrează mereu curiozitatea și privește în perspectivă. Leadership-ul la catedră se bazează pe încrederea profesorului în sine, dar și pe puterea cuvintelor, care pot face un elev să strălucească sau să se simtă umilit, de aceea este foarte important pentru un profesor să fie extrem de atent la folosirea limbajului și impactul lui pe termen lung. Profesorul lider este cel care face conexiunile între copii și tot ce înseamnă lumea din jurul lor și îi pregătește pentru o viață cu sens.

Profesorii eficienți, premisă a performanțelor elevilor

Eficiența cadrului didactic se concretizează în rezultatele la învățătură și în conduita elevilor, iar perioada de practică pedagogică nu este suficientă pentru ca profesorii debutanți să facă față tuturor problemelor din sala de clasă, așa încât, în funcție de necesitățile exprimate de fiecare profesor, oferta de formare are în vedere atât activități de optimizare a actului educativ, cât și abordări strategice ale unor dificultăți întâlnite în sistemul educațional actual. În celebra sa carte „Învățarea vizibilă”, John Hattie oferă o listă de calități ale profesorilor eficienți care se concentrează pe mai multe aspecte ale învățării, cum sunt:

- implicarea cognitivă a elevului față de conținutul predat;
- dezvoltarea unui mod de gândire și raționament care valorizează problematizarea și alte strategii de predare potrivite pentru conținutul pe care doresc ca elevii să-l învețe;
- împărtășirea de noi cunoștințe și sensuri, după care monitorizează felul în care elevii capătă fluentă și o bună stăpânire a noilor cunoștințe;
- oferirea de feed-back elevilor într-o manieră adecvată și într-un timp util;
- cererea de feed-back cu privire la impactul lor asupra progresului și competențelor tuturor elevilor;
- înțelegerea profundă cu privire la cum învățăm;
- observarea învățării prin ochii elevilor, apreciindu-le evoluțiile sinuoase în învățare, progresul nonlinear.

Profesorii foarte buni obțin rezultate prin valorizarea aptitudinilor și a intereselor elevilor. Pentru aceasta, ei trebuie să creeze condițiile care îi vor stimula pe copii, în care ei își vor dori să învețe, să găsească metodele potrivite de a le stimula curiozitatea, dorința de a învăța. Nevoia adaptării modalităților educaționale utilizate în școală la mediul sociocultural în care se dezvoltă copilul a dus la modelarea unui tip de profesor nonstandard, și anume edutainer (profesorul-spectacol) care împrumută elemente din artele spectacolului stradal

În concepția autorilor Brad Johnson și Tammy Maxson McElroy, trăsăturile specifice unui edutainer:

- manifestă cei trei R: respect, relaționare și responsabilitate;
- este stăpân pe propriul conținut, competent;
- are o educație relevantă, aplicată în lumea reală, practică;
- este entuziast, pasionat de educație;
- este abordabil, amical, disponibil;

- este preocupat de reușita elevilor;
- are simțul umorului, este amuzant;
- este cald, blând, transparent;
- deține controlul și interacționează bine cu audiența;
- asigură un climat cald în clasă;
- muncește mult, joacă dur, această filozofie devenind contagioasă pentru public.

Un alt rol principal al profesorului este să creeze așteptări de la elevii săi. Așteptările profesorilor au influențe semnificative asupra realizărilor elevilor. Atunci când elevii sunt motivați să învețe, asimilează firesc abilitățile de care au nevoie pentru îndeplinirea sarcinilor.

În procesul educației formale, este obligatorie existența unui parteneriat autentic care se desfășoară pe mai multe planuri:

- între cadrul didactic și elevii săi;
- între cadrele didactice și managerul școlar;
- între manager, ca reprezentant al școlii, și inspectoratul școlar;
- între profesorii unei clase;
- între școală, părinți și comunitate.

Calitatea actului educațional depinde de articularea unei relații între cel care caută (elev) și cel care dă (cadru didactic). Cunoașterea de către profesor a capacității de înțelegere a elevilor, a deprinderilor acestora, dar și a deficiențelor de comportament și a problemelor cu care se confruntă nu este un proces spontan, ci se realizează pe parcursul întregii activități educative. Pe de altă parte, elevii se adaptează la rândul lor stilului de predare al dascălului, așteptărilor acestuia legate de disciplină și de îndeplinirea sarcinilor didactice. Din aceste motive, respectarea principiului continuității la clasă este just și asigură obținerea performanțelor elevilor, fiindcă ambii parteneri ai activității didactice pleacă de la aspecte cunoscute către explorarea celor necunoscute.

Schimbarea cadrelor didactice este iminentă la începutul unui nou ciclu de învățământ, dar înlocuirea unui profesor iubit de elevi cu un alt cadru didactic îi poate bulversa pe aceștia. Schimbarea periodică a cadrelor didactice nu este în interesul elevilor. Profesorul este un bun profesionist în domeniul său de activitate, dar este și un model pentru elevii săi, uneori chiar asemenea unui părinte. Unicitatea relației dintre profesor și elevii săi este dată de legătura umană bazată pe încredere și atașament, care se dezvoltă în paralel cu activitatea de învățare. Încrederea este o valoare esențială, care definește respectul reciproc și interdependența între toți actorii implicați în educație, de la elev și profesor până la familie și întreaga comunitate. Înțelegem deci prin aceasta o formă de atașament constructiv al tuturor părților din cadrul demersului educațional față de viziunea împărtășită și asumată asupra educației. Așadar, atunci când dimensiunea umană a profesiei didactice se manifestă, elevii au o stare de bine, sunt mai motivați, învață cu plăcere, formându-și nu doar competențe, ci și atitudini, valori care contribuie la o educație de calitate.

Oferirea unei perspective asupra dezvoltării profesionale este importantă în orice moment al carierei didactice, atât pentru a sprijini evoluția în carieră a debutanților, cât și pentru perfecționarea profesorilor cu experiență, căci instalarea plafonării va avea consecințe negative comparabile cu ale fenomenului de instabilitate pe post.

În prezent, stabilitatea cadrelor didactice pe post este considerată un punct forte al organizațiilor școlare, fiind un factor important în vederea asigurării calității în educație. Criza de resurse umane cu care se confruntă sistemul de învățământ românesc se reflectă într-un grad scăzut de ocupare a posturilor cu cadre didactice titulare.

STUDIU DE CAZ

- *Scopul* acestei cercetări este acela de a investiga opiniile cadrelor didactice privind măsura în care acestea consideră că managerii școlilor lor se implică eficient în dezvoltarea profesională a personalului didactic și în ce măsură se reflectă acest lucru asupra rezultatelor elevilor.

- *Ipoteza de lucru:*

Cu cât managerul școlar se implică mai mult în formarea și dezvoltarea cadrelor didactice din școala sa, cu atât implicarea lor și rezultatele elevilor vor fi mai bune.

- *Obiectivele cercetării noastre sunt:*

O1. Evaluarea activității și a gradului de implicare a managerilor în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

O2. Stabilirea unei corelații între nivelul de pregătire al profesorilor și rezultatele elevilor

Cele trei valori identificate ca fiind relevante pentru atingerea obiectivelor și verificarea ipotezei sunt:

1. Implicarea managerilor școlilor în dezvoltarea resursei umane;
2. Motivația și interesele cadrelor didactice în ceea ce privește formarea continuă;
3. Stabilirea corelației dintre pregătirea profesională a cadrelor didactice și rezultatele elevilor la evaluarea națională.

- *Concluzii*

Prin derularea acestui studiu, am urmărit, pe de o parte, stabilirea nivelului percepției cadrelor didactice în ceea ce privește impactul implicării managerilor școlilor în care își desfășoară activitatea asupra îmbunătățirii calității actului didactic, iar, pe de altă parte, am vizat stabilirea unei corelații între interesul a cadrelor didactice pentru dezvoltarea profesională și rezultatele obținute de elevi la evaluarea națională.

Corelând răspunsurile de la interviul cu managerii cu scorurile obținute în urma evaluării activității lor de către cadrele didactice, precum și cu rezultatele școlare obținute la evaluarea națională, rezultă că, în unitățile școlare în care s-a desfășurat cercetarea, managerii gestionează eficient activitatea de dezvoltare profesională. Analiza rezultatelor direcțiilor cercetate au confirmat ipoteza de lucru, prin urmare, succesul unei școli în ansamblu, pregătirea profesională a cadrelor didactice, rezultatele bune și foarte bune ale elevilor, climatul constructiv, toate acestea depind de implicarea managerului în dezvoltarea profesională a profesorilor.

Asumându-și o multitudine de roluri, profesorul trebuie să conștientizeze că exercitarea lor depinde de personalitatea pe care și-o modelează. În acest sens, un rol deosebit în exercitarea acestei profesii îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. De fapt, pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă dintr-o parte și din alta.

Rolul profesorului poate să fie analizat și din perspectiva relației profesor-elev. Având în vedere valorile societății contemporane (libertate, responsabilitate, toleranță, cooperare), se impune o nouă abordare a relației profesor-elev: asumarea de către profesor și elevi a unei responsabilități morale comune în cadrul relației educaționale, conducând la angajarea afectivă și efectivă în procesul educațional; recunoașterea reciprocă a „dreptului de a fi altfel” și valorizarea fiecărei ființe umane în parte, indiferent de cât și de cum este diferită; încrederea în posibilitățile fiecărei ființe umane de a progresa; recunoașterea faptului că toți elevii și profesorii sunt parteneri sociali cu funcții complementare, dar cu responsabilitate comună; considerarea școlii ca mediu de construcție culturală; renunțarea la principiul „căii optime unice” și conștientizarea faptului că majoritatea problemelor sociale și umane au mai multe

soluții echi-finale și echivalente; promovarea autenticității și sincerității – a fi tu însuși este mai important decât a avea dreptate.

Educația se sprijină pe patru piloni importanți: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu alții și a învăța să fii. În funcție de această optică, dar și de implicațiile globalizării asupra indivizilor, ale problematicii lumii contemporane, educatorii din învățământ urmează să îndeplinească roluri noi.

BIBLIOGRAFIE

1. Bush, T. (2021). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale. Ediția a II-a*. Iași. Editura Polirom.
2. Cucos, C. (2008). *Educația: iubire, edificare, desăvârșire*. Iași. Editura Polirom.
3. Gardner, H. (2011). *Mintea disciplinată. Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate*. București. Editura Sigma.
4. Gherguț, A. (2007). *Managementul general și strategic în educație*. București, Editura Polirom.
5. Păun, E. (2022). *Școala viitorului sau viitorul școlii?* Iași. Editura Polirom.
6. Pânișoară, G., Pânișoară, I.O. (2016). *Managementul resurselor umane*. Iași. Editura Polirom.
7. Sinek, S. (2018). *Începe cu de ce. Cum ne inspiră marii lideri astfel încât să trecem la acțiune*. București. Editura Publica

Impactul turismului în educație

Alexandra – Gabriela Burlacu

Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași

Abstract

Turismul ca fenomen global, influențează numeroase domenii ale societății contemporane, inclusiv educația. Articolul de față analizează impactul turismului asupra educației, subliniind rolul său în dezvoltarea competențelor interculturale, promovarea cunoașterii globale și stimularea inovației în metodologiile educaționale. Sunt prezentate date recente din literatura de specialitate și sunt evidențiate direcțiile principale în care turismul modelează și transformă procesul educațional.

Introducere

Turismul reprezintă unul dintre cele mai dinamice sectoare economice la nivel mondial, generând atât beneficii economice semnificative, cât și schimburi culturale ample (UNWTO, 2023). Prin mobilitatea pe care o presupune, turismul devine un vector important al educației non-formale și informale, facilitând învățarea pe tot parcursul vieții, dezvoltarea abilităților sociale și formarea unei perspective globale asupra lumii (Richards, 2021). În contextul globalizării și al digitalizării, interacțiunea dintre turism și educație devine din ce în ce mai relevantă.

Turismul ca sursă de învățare interculturală reprezintă una dintre cele mai valoroase contribuții ale turismului la educație, prin promovarea înțelegerii și toleranței interculturale. Participarea la activități turistice, atât ca vizitator, cât și ca gazdă, stimulează schimbul de idei, valori și obiceiuri, contribuind la reducerea stereotipurilor și a prejudecăților (Byram & Dervin, 2022). Conform unui studiu realizat de European Commission (2022), peste 70% dintre studenții care au participat la programe de mobilitate internațională au raportat o creștere semnificativă a competențelor interculturale și a deschiderii către diversitate. Totodată, turismul reprezintă o formă complexă și dinamică de interacțiune socială, care facilitează învățarea interculturală prin expunerea directă la diversitatea culturală a lumii. Într-o eră a globalizării accelerate, turismul devine un vehicul esențial pentru construirea punților interculturale, oferind oportunități unice pentru schimbul de valori, norme și practici între indivizi provenind din medii culturale diferite. Astfel, turismul nu este doar o activitate recreativă, ci și un proces educațional care contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale și la promovarea înțelegerii reciproce. Un aspect fundamental al turismului ca sursă de învățare interculturală este contactul direct cu comunitățile gazdă, care permite turiștilor să experimenteze în mod autentic tradițiile, obiceiurile, limba și modul de viață ale altor culturi. Această experiență contribuie la reducerea stereotipurilor și prejudecăților, facilitând o percepție mai nuanțată și empatică a diferențelor culturale. Prin participarea la activități culturale locale, vizitatorii pot dezvolta o conștientizare critică a propriilor valori și pot înțelege mai bine contextul social și istoric al celorlalte culturi. Mai mult decât atât, turismul intercultural stimulează dezvoltarea competențelor de comunicare interculturală, esențiale într-o lume interconectată, globalizată. Abilitățile de adaptare, ascultare activă și

negociere culturală sunt adesea cultivate prin interacțiunile directe cu persoane din alte medii culturale. Aceste competențe sunt valoroase nu doar în context turistic, ci și în domenii profesionale și sociale diverse, contribuind la formarea unor cetățeni globali responsabili și deschiși.

Învățarea interculturală poate fi definită ca procesul prin care indivizii dobândesc cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru a interacționa eficient cu persoane din culturi diferite (Deardorff, 2006). Turismul facilitează acest proces prin expunerea directă la alte culturi, tradiții și moduri de viață. De exemplu, vizitarea unor situri istorice sau participarea la festivaluri locale oferă turiștilor oportunitatea de a înțelege mai bine valorile și credințele comunităților gazdă. Un studiu realizat de Richards și Wilson (2022) evidențiază faptul că turismul cultural, care include activități precum vizitarea muzeelor, a galeriilor de artă sau a monumentelor istorice, este una dintre cele mai eficiente modalități de a învăța despre alte culturi. Acest tip de turism nu doar că îmbogățește cunoștințele turistului, dar contribuie și la dezvoltarea empatiei și a respectului față de diversitatea culturală. Unul dintre principalele beneficii ale turismului ca sursă de învățare interculturală este reducerea prejudecăților. Contactul direct cu alte culturi permite turiștilor să-și reevalueze propriile perspective și să-și dezvolte o viziune mai deschisă asupra lumii (Pizam, 2019). De exemplu, interacțiunile cu localnicii pot demonta stereotipurile și pot încuraja dialogul intercultural. În plus, turismul contribuie la dezvoltarea competențelor interculturale, cum ar fi adaptabilitatea, toleranța și comunicarea eficientă. Aceste competențe sunt esențiale într-un mediu globalizat, unde colaborarea între culturi diferite este tot mai frecventă. Potrivit lui Hofstede (2021), experiențele interculturale dobândite prin turism pot avea un impact pozitiv asupra carierei profesionale, oferind indivizilor un avantaj competitiv pe piața muncii.

Importanța turismului în educația interculturală este susținută de numeroase studii recente care evidențiază impactul pozitiv al experiențelor turistice asupra atitudinilor interculturale. Un exemplu relevant îl regăsim în cercetările care arată că turiștii care se angajează în turism cultural și ecoturism manifestă o creștere semnificativă a toleranței și respectului față de diversitatea culturală. Totodată, turismul responsabil și sustenabil promovează un schimb cultural echitabil, evitând fenomenul de turism de masă care poate conduce la uniformizarea culturală și la pierderea autenticității locale. Totuși, pentru ca turismul să fie cu adevărat un instrument eficient de învățare interculturală, este necesară o planificare atentă și o conștientizare a potențialelor riscuri. Turismul necontrolat poate genera conflicte culturale, exploatare și degradare a patrimoniului cultural. Astfel, educația interculturală prin turism trebuie să fie însoțită de politici și practici care să asigure respectul reciproc și sustenabilitatea. Putem astfel concluziona că turismul reprezintă o platformă valoroasă pentru învățarea interculturală, facilitând întâlnirea și dialogul între culturi în mod direct și experiențial. Prin promovarea turismului responsabil și a educației interculturale integrate, societățile pot cultiva o mai bună înțelegere globală, contribuind la coeziunea socială și la dezvoltarea unei lumi mai tolerante și incluzive. Deși turismul are un potențial semnificativ în promovarea învățării interculturale, există și provocări. Una dintre acestea este reprezentată de superficialitatea experiențelor turistice. Turiștii care petrec doar câteva zile într-o destinație pot avea dificultăți în a înțelege în profunzime cultura locală. În plus, turismul de masă poate duce la comercializarea culturii și la pierderea autenticității acesteia (Smith, 2020). O altă provocare este legată de barierele lingvistice. Lipsa unei comunicări eficiente poate limita interacțiunile interculturale și, implicit, procesul de învățare. Pentru a depăși aceste obstacole, este esențial ca turiștii să adopte o atitudine deschisă și să investească timp în înțelegerea culturii gazdă.

O altă nișă a turismul educațional, manifestată prin mobilități academice, schimburi de experiență și parteneriate între instituții, reprezintă o componentă esențială a internaționalizării educației (King et al., 2021). Programele Erasmus+ și alte inițiative similare au permis milioane de tineri să studieze sau să efectueze stagii în străinătate, favorizând transferul de cunoștințe, bune practici și inovație educațională. De asemenea, vizitele tematice, excursiile școlare și participarea la conferințe internaționale stimulează motivația pentru învățare și dezvoltarea abilităților transversale (UNESCO, 2023).

Turismul educațional reprezintă o componentă din ce în ce mai importantă a industriei globale a turismului, integrând mobilitățile studenților, schimburile interculturale și parteneriatele educaționale ca mijloace esențiale pentru dezvoltarea academică și personală. Conceptul merge dincolo de simpla vizitare a unor destinații, concentrându-se asupra învățării și schimbului de cunoștințe în contexte diverse, ceea ce îl face un instrument valoros pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), în special ODD 4 privind educația de calitate (Chai et al., 2024). Mobilitatea internațională a studenților, prin programe precum ERASMUS, nu numai că facilitează creșterea profesională și personală a participanților, dar și stimulează turismul educațional, întreținut de motivații atât academice, cât și de loisir. Alegerea destinației de studiu este influențată de factori precum infrastructura, imaginea, stilul de viață și dinamica comercială a regiuni respective, ilustrând astfel legătura strânsă între turism și educație în context globalizat (Lesjak et al., 2015). Astfel, universitățile joacă un rol crucial în facilitarea interacțiunii dintre studenți și comunitățile locale, contribuind la dezvoltarea durabilă a zonelor gazdă și la creșterea sustenabilității economice locale (Tomasi et al., 2020). Un aspect esențial în turismul educațional îl constituie parteneriatele structurate între instituții educaționale și organizații turistice, care, în contextul Chinei, au fost analizate prin prisma teoriei puterii a lui Foucault. Acestea includ parteneriate orizontale intersectoriale, verticale în sectorul public și parteneriate public-private, toate condiționate de dinamici de putere ce pot afecta eficiența colaborării. Abordarea acestor dezechilibre este fundamentală pentru realizarea unei educații de calitate prin intermediul turismului educațional (Chai et al., 2024). Dezvoltarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) a revoluționat distribuția și accesibilitatea turismului educațional, creând platforme virtuale pentru mobilitate studențească, care ajută la depășirea barierelor geografice și sociale, facilitând parteneriate internaționale de învățare și mobilități virtuale. Aceste parteneriate necesită un grad sporit de coordonare, comunicare clară și angajament între instituții pentru a asigura programe de schimb de calitate superioară (Enkhtur et al., 2024). Un alt constat semnificativ în literatura de specialitate este necesitatea echității și reciprocității în schimburile educaționale internaționale. Probleme precum neocolonialismul cultural și dominanța vocii occidentale afectează aceste parteneriate, iar pentru a crea relații cu adevărat transformative, trebuie să existe o implicare profundă în conceptele de reciprocitate și colaborare (Zuchowski et al., 2017). Această dimensiune ar putea contribui inclusiv la promovarea păcii globale prin integrarea învățării interculturale în practica turistică (Mcgladdery and Lubbe, 2017). Turismul educațional în contextul dezvoltării globale și colaborării internaționale este susținut de educația transfrontalieră, care promovează înțelegerea interculturală, cooperarea internațională și dezvoltarea cetățenilor globali. Totuși, acest model educațional se confruntă cu provocări administrative privind recunoașterea calificărilor și mobilitatea academică, ce pot fi depășite prin politici și cooperare internațională eficientă și investiții în inovațiile tehnologice (Lopes et al., 2024). Astfel, putem spune că turismul educațional constituie o platformă complexă ce combină mobilitățile studenților, schimburile interculturale și

parteneriatele strategice între instituții și sectoare pentru a promova educația de calitate, dezvoltarea locală și cooperarea internațională. Investiția în parteneriate echitabile, tehnologii inovatoare și înțelegerea profundă a motivațiilor și contextelor de mobilitate este esențială pentru valorificarea potențialului turismului educațional ca vector al dezvoltării sustenabile și al integrării globale (Chai et al., 2024; Lesjak et al., 2015; Tomasi et al., 2020; Enkhtur et al., 2024; Zuchowski et al., 2017; Lopes et al., 2024).

Inovație și adaptare curriculară exprimată prin interacțiunea cu realități culturale diverse, facilitata de turism, determină instituțiile educaționale să își adapteze curricula și metodele de predare pentru a răspunde nevoilor unei societăți globale. Integrarea studiilor despre turism, managementul destinațiilor și sustenabilitatea turistică în programele educaționale reflectă această tendință (Hudson & Hudson, 2022). De exemplu, universități din Europa și Asia au dezvoltat specializări interdisciplinare care combină turismul cu științele sociale, economia sau ecologia, pentru a răspunde cerințelor pieței muncii și provocărilor viitorului.

Realizarea inovației și adaptării curriculare reprezintă o necesitate stringentă în contextul actual al educației, fiind esențiale pentru pregătirea studenților în fața schimbărilor rapide și pentru dezvoltarea competențelor cerute de mediul socio-economic contemporan. Inovarea educațională include multiple dimensiuni, precum integrarea tehnologiilor avansate, revitalizarea curriculumului și reformarea pedagogiei, toate acestea contribuind la crearea unui mediu educațional flexibil și centrat pe nevoile viitorului profesional al elevilor și studenților (Singha and Singha, 2024). Adaptarea curriculară devine astfel o strategie centrală pentru implementarea reformelor educaționale, mai ales în domenii precum științele, unde adaptarea conținutului și metodologiilor la cadrele actualizate ale educației, cum este cadrul elaborat de Framework for K–12 Science Education, susține tranziția către practici didactice inovatoare care sporesc înțelegerea și implicarea elevilor (Debarger et al., 2016). Studiile arată că adaptarea curriculară efectuată cu intenție și sprijinită de condiții favorabile instituționale poate determina schimbări în cultura clasei, facilitând astfel un mediu mai angajat și centrat pe competențele studenților. Instituțiile de învățământ care adoptă schimbări curriculare inovative indică faptul că integrarea abilităților generice, cum sunt cele legate de dezvoltarea durabilă, implică condiții structurale și culturale specifice, iar succesul implementării se leagă direct de percepțiile și implicarea cadrelor didactice în aceste procese (Harpe and Thomas, 2009). Astfel, reorganizarea curriculară nu este doar o problemă tehnică, ci una care presupune un angajament profund al universității în promovarea unui ecosistem educațional inovator. Din perspectivă creativă, inovația educațională trece prin dezvoltarea unor cadre teoretice complexe care cultivă gânditori capabili să dezvolte soluții sustenabile (SDGs) și chiar să întemeieze inițiative antreprenoriale sociale (Shu et al., 2020). Acest cadru multidimensional subliniază importanța utilizării gândirii difuze, extinderea cererii pentru nevoi sociale și alinierea obiectivelor educaționale cu sustenabilitatea, toate contribuind la transformarea studenților din simpli receptori în agenți de schimbare socială.

În plus, dezvoltarea creativității este elementul cheie pentru stimularea inovației, iar formarea cadrelor didactice în aplicarea teoriilor creativității în proiectarea instruirii și a lecțiilor reprezintă o cale eficientă de a promova aceste abilități în rândul elevilor și studenților (Kaplan, 2019). Programele educaționale care privilegiază gândirea creativă și abordările interdisciplinare oferă spațiu pentru dezvoltarea unor soluții inovatoare la probleme complexe. În domeniul ingineriei, o corelație clară între creativitate și inovare este evidentă; curriculumurile trebuie să

echilibreze competențele tehnice profunde cu dezvoltarea capacității de a gândi și acționa creativ pentru a pregăti absolvenții să răspundă provocărilor accelerate ale societății moderne (Cropley, 2015). Această abordare holistică este esențială pentru a evita o formare rigidă, inadecvată schimbărilor rapide din domeniu. De asemenea, pentru a cultiva o cultură a inovației în rândul cadrelor didactice, mediul educațional trebuie să fie adaptat inclusiv la nivelul designului spațiilor universitare favorabile învățării colaborative și schimbului de idei, prin care să faciliteze învățarea prin peer-learning și practicile inovatoare în educație (Winks et al., 2019).

Rezumând, inovația și adaptarea curriculară sunt condiții indispensabile pentru a răspunde cerințelor educației contemporane. Inovarea presupune integrarea tehnologiilor, revizuirea conținuturilor și metodei, dar și promovarea creativității, gândirii critice și competențelor antreprenoriale. Adaptarea curriculară, susținută de condiții instituționale favorabile și de o cultură a învățării colaborative, determină schimbări benefice în procesul educațional și performanța studenților, fiind astfel un pilon esențial al formării pentru o societate în continuă schimbare.

Realizarea inovației și adaptării curriculare reprezintă o necesitate stringentă în contextul actual al educației, fiind esențiale pentru pregătirea studenților în fața schimbărilor rapide și pentru dezvoltarea competențelor cerute de mediul socio-economic contemporan. Inovarea educațională include multiple dimensiuni, precum integrarea tehnologiilor avansate, revitalizarea curriculumului și reformarea pedagogiei, toate acestea contribuind la crearea unui mediu educațional flexibil și centrat pe nevoile viitorului profesional al elevilor și studenților (Singha and Singha, 2024).

Adaptarea curriculară devine astfel o strategie centrală pentru implementarea reformelor educaționale, mai ales în domenii precum științele, unde adaptarea conținutului și metodologiilor la cadrele actualizate ale educației, cum este cadrul elaborat de Framework for K–12 Science Education, susține tranziția către practici didactice inovatoare care sporesc înțelegerea și implicarea elevilor (Debarger et al., 2016). Studiile arată că adaptarea curriculară efectuată cu intenție și sprijinită de condiții favorabile instituționale poate determina schimbări în cultura clasei, facilitând astfel un mediu mai angajat și centrat pe competențele studenților. Universitățile care adoptă schimbări curriculare inovative indică faptul că integrarea abilităților generice, cum sunt cele legate de dezvoltarea durabilă, implică condiții structurale și culturale specifice, iar succesul implementării se leagă direct de percepțiile și implicarea cadrelor didactice în aceste procese (Harpe and Thomas, 2009). Astfel, reorganizarea curriculară nu este doar o problemă tehnică, ci una care presupune un angajament profund al universității în promovarea unui ecosistem educațional inovator. Din perspectivă creativă, inovația educațională trece prin dezvoltarea unor cadre teoretice complexe care cultivă gânditori capabili să dezvolte soluții sustenabile (SDGs) și chiar să întemeieze inițiative antreprenoriale sociale (Shu et al., 2020). Acest cadru multidimensional subliniază importanța utilizării gândirii difuze, extinderea cererii pentru nevoi sociale și alinierea obiectivelor educaționale cu sustenabilitatea, toate contribuind la transformarea studenților din simpli receptori în agenți de schimbare socială.

În plus, dezvoltarea creativității este elementul cheie pentru stimularea inovației, iar formarea cadrelor didactice în aplicarea teoriilor creativității în proiectarea instruirii și a lecțiilor reprezintă o cale eficientă de a promova aceste abilități în rândul elevilor și studenților (Kaplan, 2019). Programele educaționale care privilegiază gândirea creativă și abordările interdisciplinare oferă

spațiu pentru dezvoltarea unor soluții inovatoare la probleme complexe. În domeniul ingineriei, o corelație clară între creativitate și inovare este evidentă; curriculumurile trebuie să echilibreze competențele tehnice profunde cu dezvoltarea capacității de a gândi și acționa creativ pentru a pregăti absolvenții să răspundă provocărilor accelerate ale societății moderne (Crompty, 2015). Această abordare holistică este esențială pentru a evita o formare rigidă, inadecvată schimbărilor rapide din domeniu. De asemenea, pentru a cultiva o cultură a inovației în rândul cadrelor didactice, mediul educațional trebuie să fie adaptat inclusiv la nivelul designului spațiilor universitare favorabile învățării colaborative și schimbului de idei, prin care să faciliteze învățarea prin peer-learning și practicile inovatoare în educație (Winks et al., 2019).

În concluzie, inovația și adaptarea curriculară sunt condiții indispensabile pentru a răspunde cerințelor educației contemporane. Inovarea presupune integrarea tehnologiilor, revizuirea conținuturilor și metodei, dar și promovarea creativității, gândirii critice și competențelor antreprenoriale. Adaptarea curriculară, susținută de condiții instituționale favorabile și de o cultură a învățării colaborative, determină schimbări benefice în procesul educațional și performanța studenților, fiind astfel un pilon esențial al formării pentru o societate în continuă schimbare.

În ceea ce privește impactul asupra comunităților locale și dezvoltarea abilităților practice, turismul implică adesea colaborarea cu comunitățile locale, oferind oportunități pentru proiecte educaționale aplicate, voluntariat și învățare prin experiență. Aceste activități contribuie la dezvoltarea abilităților practice, precum comunicarea, leadership-ul și rezolvarea problemelor (Jafari & Xiao, 2022). Totodată, implicarea tinerilor în proiecte de turism sustenabil crește conștientizarea problemelor de mediu și sociale, formând cetățeni responsabili și implicați. Proiectele de dezvoltare comunitară au un impact semnificativ asupra comunităților locale, contribuind la îmbunătățirea calității vieții și la consolidarea coeziunii sociale. Aceste inițiative creează oportunități pentru locuitori de a colabora, de a-și împărtăși cunoștințele și de a rezolva problemele comune. De exemplu, programele de educație și formare profesională pot reduce rata șomajului și pot stimula economia locală. În plus, implicarea comunității în astfel de proiecte promovează un sentiment de apartenență și responsabilitate colectivă (Smith & Jones, 2020). Un alt beneficiu major al acestor proiecte este dezvoltarea abilităților practice ale participanților. Prin participarea la activități precum ateliere de formare, voluntariat sau proiecte de infrastructură, indivizii dobândesc competențe tehnice și interpersonale esențiale. Aceste abilități nu doar că sporesc șansele de angajare, dar contribuie și la dezvoltarea personală a indivizilor, crescându-le încrederea în sine și capacitatea de a se adapta la diverse situații (Brown, 2018). Astfel, proiectele comunitare devin un catalizator pentru creșterea competențelor individuale și colective. În același timp, impactul asupra comunităților locale depinde de sustenabilitatea și adaptabilitatea proiectelor. Inițiativele care implică resurse locale și care sunt concepute pentru a răspunde nevoilor specifice ale comunității au mai multe șanse de succes. De exemplu, proiectele de agricultură sustenabilă sau de energie regenerabilă pot aduce beneficii economice și ecologice pe termen lung. Totodată, implicarea activă a comunității în procesul decizional asigură o mai bună acceptare și implementare a inițiativelor (Garcia et al., 2021). Astfel, proiectele de dezvoltare comunitară au un impact profund asupra comunităților locale, îmbunătățind condițiile de trai și dezvoltând abilități practice valoroase. Aceste inițiative nu doar că stimulează economia locală, dar contribuie și la crearea unor comunități mai unite și mai reziliente. Pentru a maximiza impactul, este esențial ca proiectele să fie bine planificate, să implice activ comunitatea și să fie adaptate nevoilor specifice ale acesteia.

Limite și provocări

Deși impactul turismului asupra educației este predominant pozitiv, există și provocări: riscul de standardizare culturală, bariere lingvistice, inegalități de acces la programe de mobilitate și impactul negativ asupra mediului (UNWTO, 2023). Pentru a maximiza beneficiile, este necesară o abordare echilibrată și sustenabilă, care să pună accent pe incluziune, diversitate și responsabilitate socială.

Concluzii

Turismul exercită un impact semnificativ asupra educației, modelând competențele, valorile și perspectivele generațiilor viitoare. Prin promovarea schimbului intercultural, facilitarea mobilității și stimularea inovației, turismul contribuie la formarea unei societăți deschise, adaptabile și orientate spre învățare continuă. Pentru a valorifica pe deplin acest potențial, este esențială colaborarea între instituțiile educaționale, sectorul turistic și comunitățile locale.

Bibliografie

1. Brown, T., 2018, Practical skills development in community projects. *Journal of Community Development*, 45(3), 245-260
2. Byram, M., & Dervin, F., 2022, Intercultural competence in education: Alternative approaches for different contexts. Springer
3. Chai, Y., Xu, H., & Zhang, J. (2024). *Power dynamics and partnership structures in educational tourism: Implications for quality education and sustainable development*. *Journal of Sustainable Tourism*, 32, pages 689 - 707
<https://doi.org/10.1080/09669582.2023.2289456>
4. Cropley, David H, 2015, Promoting creativity and innovation in engineering education, volume 9, <https://doi.org/10.1037/aca0000008> , *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*
5. Deardorff, D. K., 2006, The identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241-266
6. Debarger, Angela Haydel and Penuel, William R and Kennedy, Cathleen A and Boscardin, Christy Kim and Moorthy, Savitha and Beauvineau, Yves, 2016, Investigating Purposeful Science Curriculum Adaptation as a Strategy to Improve Teaching and Learning, volume 101, *Science Education*, pages 66—98,
<https://doi.org/10.1002/sce.21249>
7. Enkhtur, A., Kim, S. S., & Lee, J. H. (2024). *Virtual mobility and digital transformation in educational tourism*. *Tourism Management Perspectives*, 49, 101031.
<https://doi.org/10.1016/j.tmp.2023.101031>
8. European Commission, 2022, Erasmus+ Annual Report 2021
9. Garcia, L., Smith, R., & Patel, K., 2021, Sustainable community initiatives: Strategies for long-term impact. *Sustainability Studies*, 12(4), 567-589 Harpe, Barbara De La and Thomas, Ian Curriculum Change in Universities, volume 3, pages 75 - 85, 2009,
<https://doi.org/10.1177/097340820900300115> , *Journal of Education for Sustainable Development*

10. Hofstede, G., 2021, Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations. Sage Publications
https://ec.europa.eu/assets/eac/education/library/reports/erasmus-plus-annual-report-2021_en.pdf
11. Hudson, S., & Hudson, L., 2022, Tourism and hospitality education: Trends and developments. Routledge
12. Jafari, J., & Xiao, H., 2022, Handbook of tourism and quality-of-life research II: Enhancing the lives of tourists and residents of host communities. Springer
13. Kaplan, Danielle E, 2019, Creativity in Education: Teaching for Creativity Development, pages 140 -147. volume 10, <https://doi.org/10.4236/psych.2019.102012> , Psychology
14. King, R., Findlay, A., & Ahrens, J., 2021, International student mobility and the new world order Comparative Education, 57(1), 1-17,
<https://doi.org/10.1080/03050068.2021.1872263>
15. Lesjak, M., Juvan, E., Ineson, E. M., Yap, M. H. T., & Axelsson, E. (2015). *Erasmus student motivation: Why and where to go?* Higher Education, 70(5), 845–865.
<https://doi.org/10.1007/s10734-014-9844-2>
16. Lopes, Gabriel César Dias and Catapan, Anderson and Lopes, Pollyanna Carvalho Pereira and Farias, Wanderson Santos De and Silva, Rômulo Terminelis Da, 2024, The Importance of Cross Border Education in Contexts of Collaboration Between Countries According to the SDGS, volume 4, <https://doi.org/10.47172/2965-730x.sdgsreview.v4.n02.pe02054> , Journal of Lifestyle and SDGs Review
17. McGladdery, C. A., & Lubbe, B. A. (2017). *Rethinking educational tourism: A peace-building perspective*. Tourism Management, 62, 268–279.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.04.012>
18. Pizam, A., 2019, Tourism and cultural change: A framework for analysis. Annals of Tourism Research, 76, 1-12
19. Ranjit Singha, Surjit Singha, 2024, Educational Innovation Transformin Higher Education for Workforce Readiness, pages 37 - 55, ISBN 9798369305171, igi global
20. Richards, G., & Wilson, J., 2022, Exploring the role of cultural tourism in intercultural learning. Tourism Management, 88, 104401
21. Richards, G., 2021, Cultural tourism: A review of recent research and trends. Journal of Hospitality and Tourism Management, 47, 123-130.
<https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2021.03.003>
22. Shu, Yu and Ho, Shin-Jia and Huang, Tien-Chi, 2020, The Development of a Sustainability - Oriented Creativity, Innovation, and Entrepreneurship Education Framework: A Perspective Study, volume 11, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01878>
23. Smith, J., & Jones, A. (2020). Community engagement and social cohesion: A framework for action. Social Science Review, 38(2), 123-140
24. Smith, M. K., 2020, Issues in cultural tourism studies. Routledge
25. Tomasi, S., Paviotti, G., & Cavicchi, A. (2020). *Educational tourism and local development: Universities as drivers of sustainable destinations*. Sustainability, 12(2), 676. <https://doi.org/10.3390/su12020676>
26. UNESCO, 2023, Global Education Monitoring Report 2023: Technology in education. Paris: UNESCO
27. UNWTO, 2023, International tourism highlights, 2023 edition. World Tourism Organization. <https://www.unwto.org/international-tourism-highlights>

28. Winks, Lewis and Dyer, Sarah and Green, Nicholas, 2019, Nurturing innovation and creativity in educational practice: principles for supporting faculty peer learning through campus design, volume 80, Higher Education, pages 119-135, <https://doi.org/10.1007/s10734-019-00468-3>
29. Zuchowski, I., Gopalkrishnan, N., King, J., & Francis, A. (2017). *Reciprocity in international student exchange: A critical analysis*. Journal of Studies in International Education, 21(5), 401-418 <https://doi.org/10.1177/1028315317707224>

MANAGEMENTUL CLASEI – COMPONENTĂ A MANAGEMENTULUI EDUCAȚIONAL

PROF. BUTUCARU LAVINIA-OANA
LICEUL TEHNOLOGIC „PETRU PONI”-ONEȘTI

O clasă de elevi bine gestionată este una în care mediul de învățare este suportiv și obiectivele propuse sunt realizabile.

Un management al clasei performant va dezvolta capacitatea de învățare a elevilor, va duce la dezvoltarea aptitudinilor și a competențelor și va conduce spre gestionarea pozitivă a comportamentelor elevilor.

Cercetări recente din domeniului sociologiei educației au evidențiat o serie de probleme cu care se confruntă profesorii :

- creșterea numărului de elevi în clasă;
- creșterea standardelor de calitate ale școlii și ale societății în ansamblul său;
- multiplicarea rolurilor/sarcinilor profesionale ale profesorilor;
- diminuarea autorității parentale și creșterea rolului instituției școlare în educarea elevilor;
- creșterea numărului de acte de violență în rândul elevilor;
- înlocuirea modelului tradițional autoritarist cu unul democratic etc.

În sistemul social de educație și învățământ profesorii trebuie să se raporteze la cei pe care îi educă, să stabilească relații de cooperare cu elevii și părinții acestora și cu alți factori interesați ai societății. Ei nu educă numai la catedră, în clasă, ci prin fiecare contact relațional cu copiii și părinții desfășoară o muncă de creștere și dezvoltare, de conducere și direcționare.

Activitatea cadrelor didactice se desfășoară în fața unor individualități psihice umane în formare. De aici derivă necesitatea unei maxime responsabilități față de comportamentele și intervențiile educatorului. Aceasta este deci perspectiva care le conferă cadrelor didactice o poziție oarecum specială, unică. Ei sunt, de obicei, adulți, singurii adulți într-un grup de copii. În fața lor, a copiilor, educatorii devin reprezentanții lumii adulților, lumea pentru care îi pregătesc pe aceștia.

Majoritatea analizelor care s-au circumscris problemelor anterioare au evidențiat o serie de multiplicări ale planurilor de referință implicate în acțiunea educativă. Sinteza logică a materialelor investigate ne permite să relevăm următoarele roluri (comportamente fundamentale) ale cadrului didactic în activitatea instructiv-educativă cu clasa de elevi:

- planificare: activitățile cu caracter instructiv și educativ, determină sarcinile și obiectivele pe variate niveluri, își structurează conținuturile esențiale și alcătuiește orarul clasei, etc;
- organizare: activitățile clasei, fixează programul muncii instructiv-educative, structurile și formele de organizare.

Cousinet a atribuit educatorului sarcina de a constitui și determina climatul și mediul pedagogic;

- comunicare: informațiile științifice, seturile axiologice sub forma mesajelor, stabilește canalele de comunicare și repertoriile comune. Activitatea educativă implica de altfel și un dialog perpetuu cu elevii ilustrat prin arta formulării întrebărilor dar și prin libertatea acordată elevilor în structurarea răspunsurilor (merită să subliniem de asemenea și stimularea elevilor în facilitarea procesului de punere a întrebărilor). Dialogul elev-profesor necesită un climat educațional stabil, deschis și constructiv;

- conducere: activitatea desfășurată în clasă direcționând procesul asimilării dar și al formării elevilor prin apelul la Normativitatea educațională. Durkheim definește conduita psiho-pedagogică a educatorului prin intermediul noțiunii de "dirijare" care facilitează construcția sentimentelor și a ideilor comune;

- coordonare: în globalitatea lor activitățile instructiv-educative ale clasei, urmărind în permanență realizarea unei sincronizări între obiectivele individuale ale elevilor cu cele comune ale clasei, evitând suprapunerile ori risipa și contribuind la întărirea solidarității grupului;

- îndrumare: elevii pe drumul cunoașterii prin intervenții punctuale adaptate situațiilor respective, prin sfaturi și recomandări care să susțină comportamentele și reacțiile elevilor;

- motivare: activitatea elevilor prin formele de întăriri pozitive și negative; utilizează aprecierile verbale și reacțiile nonverbale în sprijinul consolidării comportamentelor pozitive; orientează valoric prin serii de intervenții cu caracter umanist tendințele negative identificate în conduitele elevilor; încurajează și manifestă solidaritate cu unele momente sufletești ale clasei;

- consiliere: elevii în activitățile școlare dar și în cele extrașcolare, prin ajutorare, prin sfaturi, prin orientarea culturală și axiologică a acestora. Un aport deosebit îl are intervenția educatorului în orientarea școlară și profesională dar și în cazurile de patologie școlară;

- control: elevii în scopul cunoașterii stadiului în care se află activitatea de realizare a obiectivelor precum și nivelele de performanță ale acestora. Controlul nu are decât un rol reglator și de ajustare a activității și atitudinii elevilor;

- evaluare: măsura în care scopurile și obiectivele dintr-o etapă au fost atinse prin instrumente de evaluare sumativă, prin prelucrări statistice ale datelor recoltate și prin elaborarea sintezei aprecierilor finale. Judecățile valorice pe care le va emite vor constitui o bază temeinică a procesului de caracterizare a elevilor.

Pornim de la premisa că managementul educațional preia tiparul clasic al managementului organizațiilor, dar se caracterizează prin note specifice foarte bine conturate. Legătura managementului educațional cu managementul general este analizată de specialiști din următoarea perspectivă:

- accentuarea dimensiunii administrative a managementului și mai puțin aspecte legate de schimbare, inovare, dezvoltare sau optimizare a structurilor clasice din învățământ;

- inexistența unei abordări interdisciplinare a managementului la nivel pedagogic;

- considerarea managementului mai mult ca teorie utilă atingerii obiectivelor educaționale și mai puțin ca artă și strategie;

- persistența sistemului în mare parte centralizat la nivelul învățământului;

- formația profesională a directorilor școlari, tributară încă organizării birocratice.

Un management eficient al clasei va permite configurarea unui program de activități eficiente și în afara orelor de curs. Un grup al clasei format riguros, care își asumă valori, principii comune, va subscrie cu naturalețe și motivație la un program organizat după orele de curs, având diversitate tematică și ca forme de organizare.

După cum se știe, profesorul și elevii nu se aleg unii pe alții. Profesorului îi revine sarcina și răspunderea integrării sale în clasă și în colectivul de elevi pe care urmează să-l închege, iar într-un colectiv deja format, profesorul devine unul din membrii acestuia cu statut special. Profesorul conduce și decide, organizează, influențează, consiliază și controlează, apreciază și îndrumă, este model de conduită civică și morală, este un adevărat profesionist. El își exercită atribuțiile și calitățile asupra grupului și asupra fiecărui membru al acestuia în parte pentru obținerea succesului școlar și formarea comportamentelor dezirabile, dirijează relațiile interpersonale din grup în scopul asigurării unui climat psihosocial favorabil dezvoltării personalității elevilor și pentru a îmbunătăți relațiile interpersonale.

BIBLIOGRAFIE:

- Bîrzea Cezar „Arta și știința educației”, E.D.P., București, 1995;

- Crețu Carmen „Psihopedagogia succesului”, Polirom, Iași, 1997;

- Nicola Ioan, „Microsociologia colectivului de elevi”, E.D.P. București, 1974;

- Popeangă Vasile „Clasa de elevi - subiect și obiect al actului educativ”, Editura Facla, Timișoara, 1973.

Copiii și tinerii își petrec o bună parte din timp la școală, prin urmare, aceasta trebuie să fie un loc esențial pentru conturarea stării lor generale de bine, cu ale sale aspecte sociale, fizice și emoționale.

Sănătatea și starea de bine a elevilor le influențează capacitatea de a beneficia de pe urma unei educații de calitate și de a-și atinge întregul potențial școlar.

„Întotdeauna energia este înăuntrul nostru, dacă reușim să o alimentăm din conectarea cu ceilalți.

Trăim vremuri care ne fac vulnerabili, ceea ce ne determină să ne apropiem mai mult de cei din jurul nostru, de comunitate”. (Cristina Gheorghe, co-fondator SuperTeach, 2021).

Starea de bine pentru succes începe cu înțelegerea a ceea ce este starea de bine a elevilor și profesorilor, deopotrivă. „Starea de bine a elevilor este puternic legată de învățare. Nivelul de stare de bine al elevului la școală este indicat de satisfacția lor față de viața la școală, de implicarea lor în învățare și de comportamentul socio-emoțional. Acesta este îmbunătățit atunci când practicile bazate pe dovezi sunt adoptate de școli în parteneriat cu familiile și comunitatea. Starea de bine optimă a elevilor este o stare durabilă, caracterizată prin sentimente și atitudini predominant pozitive, relații pozitive la școală, reziliență, optimism și un nivel ridicat de satisfacție față de experiențele de învățare (Noble et al, 2008, p.30).

Această definiție oferă o bază de la care elevii, părinții, profesorii, managerii și autoritățile pot începe să discute și să definească ce aspect ale stării de bine a elevilor sunt cele mai relevante pentru punctele forte ale elevilor și contextul școlii.

Starea de bine și succesul elevilor:

- au un sentiment de apartenență și de legătură cu școala, cu colegii și cu comunitatea;
- experimentează reușita și succesul;
- sunt rezilienți, au capacitatea de a trece peste situațiile dificile;
- sunt competenți social și emoțional, conștienți din punct de vedere social, au abilități interpersonale, sunt siguri de sine, capabili să decidă responsabil și să se autocontroleze;
- sunt activi fizic și au stiluri de viață sănătoase;
- se simt în siguranță la școală, relațiile sunt apreciate și așteptările sunt clare;
- sunt incluși, implicați, angajați, invitați să participe și să aducă contribuții pozitive;
- își înțeleg locul în lume, sunt încrezători în identitatea lor și sunt optimiști în ceea ce privește viitorul.

Succesul reformelor în educație depinde în mare măsură de profesor, nu numai din competența sa profesională, dar și de bunăstarea sa psihologică. Un mediu educațional sigur, creativ, psihologic favorabil este capabil să creeze doar o persoană cu o experiență de transformare pozitivă a sa însăși, a activității sale individuale. Activitatea profesorului este legată direct cu intensitatea comunicării interpersonale și implicării emoționale ridicate în cadrul relațiilor. În acest sens, probabilitatea de ardere profesională poate împiedica bunăstarea psihologică. E nevoie ca însăși cadrele didactice să se îngrijească de această stare de bine, să fie conștiente de valoarea pe care o au în fața elevilor, să găsească instrumente ce le va ajuta să gestioneze nivelul de stres în mod eficient, să-și extindă creativitatea, să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare, să-și crească conștiința de sine ce se referă la valori, nevoi, emoții, gânduri și modele de comportament.

Starea de bine a cadrelor didactice nu este o problemă profundă a acestora; ea are, de asemenea, un impact major asupra rezultatelor la învățatură ale elevilor, a dezvoltării copiilor. Departamentul de Cercetare în Psihologie Organizațională, Colegiul Birkbeck, Universitatea din Londra, a arătat că starea de bine a profesorilor are un impact semnificativ nu numai asupra rezultatelor examenelor elevilor, dar, de asemenea, are un efect asupra propriei bunăstări sociale și emoționale a copiilor, creând un mediu de studiu negativ, ceea ce duce la deteriorarea calității relațiilor dintre profesori și elevi. La nivelul școlilor, trebuie să se vorbească despre starea de bine a profesorilor. Recunoașterea faptului că nivelul ridicat de stres și starea precară de sănătate mintală sunt comune, nu excepționale, reprezintă un pas esențial.

Starea de bine a unui profesor trebuie să privească următoarele aspecte și, pentru fiecare dintre acestea, să își ofere un pic de timp și spațiu pentru a le echilibra:

- starea de bine fizică (sănătatea);
- starea de bine socială (respectul de sine și interacțiunea cu ceilalți);
- starea de bine emoțională (încrederea în sine);

- starea de bine spiritual (valorile personale).

Profesorii trebuie să recunoască impactul lor asupra bunăstării elevilor și să-și acorde timp pentru ei înșiși, fără a se simți vinovați. Lăsând câteva cărți nemarcate pentru a obține o jumătate de oră în plus de somn, realizarea unor exerciții fizice pot avea un impact mult mai mare asupra rezultatelor elevilor decât planificarea lecțiilor de a doua zi până la punctul de epuizare. Profesorii percep școala ca pe un loc unde este promovat un nivel ridicat de compasiune, nivelul de stres este redus, iar satisfacția de la locul de muncă este în creștere, odată cu angajamentul cadrelor didactice față de viața școlară. O abordare la nivelul întregii școli pentru sănătate emoțională își propune să creeze o cultură școlară pozitivă, cu relații de susținere, empatică între personal, elevi și părinți (Milburn, 2011). O cultură școlară favorizantă poate reduce riscul de stres din școli (Howard&Johnson, 2019).

„Mai multă compasiune și o preocupare crescută pentru starea de bine a altora este sursa fericirii”. (Dalai Lama)

De fapt, întregul proces al învățării, care începe în școală și continuă pe parcursul întregii vieți are un secret: acea stare de bine a elevului, profesorului și familiei, cei mai importanți factori ai dezvoltării personale.

Așa cum scria Eugene P. Bertin: „Învățarea e inima vieții – puterea mistică, care transformă un cuvânt într-un simbol, o privire în zâmbet, o casă într-un cămin și un popor în civilizație”.

Bibliografie:

1. Starea de bine a profesorilor în școli - Finnish Teacher Training Centre. teachertraining.ro/
2. Kinman, G., Bunăstarea profesorului: cum să se pregătească mintal pentru un nou an școlar, Gardianul, 2014.
3. <https://ec.europa.eu/epale/ro/resource-centre/content/raport-asupra-analizei-transnationale-starii-de-bine>

Educație pentru Viața Reală

Calapiș Nicoleta Simona, Colegiul Național Ana Aslan Timișoara

Educația reprezintă fundamentul oricărei societăți care își dorește stabilitate, progres și coeziune socială. De-a lungul timpului, rolul școlii a evoluat, adaptându-se contextului social, economic și cultural. În prezent, într-o lume marcată de schimbări rapide, de dezvoltarea tehnologiei și de multiple provocări sociale, educația nu mai poate fi limitată la acumularea de cunoștințe teoretice. Educația care contează este aceea care oferă sens învățării, care îi ajută pe elevi să se descopere pe sine și să înțeleagă lumea în care trăiesc, devenind capabili să contribuie activ la dezvoltarea comunității din care fac parte.

Educația cu semnificație pornește de la realitatea cotidiană a elevilor și de la nevoile lor autentice. Atunci când școala ține cont de experiențele de viață ale copiilor și le valorifică, procesul educațional devine mai atractiv și mai eficient. Elevii nu mai sunt simpli receptori de informație, ci participanți activi la propria formare. Învățarea capătă sens atunci când este corelată cu situații concrete, când elevii pot face legătura între ceea ce învață la clasă și viața reală. Astfel, motivația pentru învățare crește, iar elevii dezvoltă o atitudine pozitivă față de școală și față de cunoaștere.

Un element definitoriu al educației cu impact real îl reprezintă accentul pus pe formarea competențelor de viață. Într-o societate în continuă schimbare, nu este suficient ca elevii să dețină informații, ci trebuie să știe cum să le folosească. Gândirea critică, capacitatea de a rezolva probleme, comunicarea eficientă, colaborarea și empatia sunt competențe esențiale care trebuie cultivate încă din școală. Prin activități interactive, dezbateri, proiecte de grup și situații de învățare autentice, elevii învață să își exprime opiniile, să respecte puncte de vedere diferite și să ia decizii responsabile.

Practici precum învățarea bazată pe proiecte sau învățarea prin servicii în folosul comunității oferă elevilor ocazia de a aplica în mod concret cunoștințele dobândite. Implicarea în proiecte care vizează probleme reale – protecția mediului, sprijinirea persoanelor vulnerabile, promovarea unui stil de viață sănătos sau conservarea patrimoniului local – transformă școala într-un spațiu al acțiunii și al responsabilității. Elevii învață că pot avea un impact real asupra comunității și că schimbarea începe prin implicare și solidaritate.

Relația dintre școală și comunitate devine, în acest context, una esențială. O educație cu semnificație nu poate exista în izolare, între zidurile clasei. Comunitatea oferă contexte reale de învățare, resurse și modele de bune practici, iar școala contribuie la dezvoltarea comunității prin formarea unor cetățeni activi și responsabili. Parteneriatele cu autoritățile locale, organizațiile nonguvernamentale, instituțiile culturale sau mediul de afaceri pot îmbogăți experiențele educaționale ale elevilor și pot transforma învățarea într-un proces colaborativ și relevant.

Un rol central în realizarea unei educații care contează îl are profesorul. Cadrul didactic nu mai este doar un transmitător de informații, ci un ghid, un mentor și un facilitator al învățării. Prin creativitate, deschidere și empatie, profesorul poate crea un climat educațional în care elevii se simt încurajați să își exprime ideile și să își valorifice potențialul. Adaptarea metodelor de predare la nevoile și ritmul fiecărui

elev, utilizarea resurselor moderne și promovarea unui dialog deschis contribuie la crearea unui act educațional de calitate.

De asemenea, implicarea părinților în viața școlii reprezintă un factor important în succesul educațional al elevilor. O relație bazată pe comunicare și colaborare între școală și familie sprijină dezvoltarea armonioasă a copiilor. Atunci când valorile promovate în școală sunt susținute și acasă, elevii beneficiază de un cadru coerent de formare, care le oferă siguranță și încredere. Educația devine, astfel, un efort comun, orientat spre binele copilului și al comunității.

Educația cu semnificație contribuie, în mod direct, la construirea unei societăți mai echitabile și mai solidare. Elevii care învață să fie empatici, să respecte diversitatea și să se implice activ în rezolvarea problemelor sociale devin adulți responsabili, capabili să participe la viața democratică. Școala are misiunea de a forma nu doar profesioniști competenți, ci și oameni cu valori, conștienți de rolul lor în societate.

În concluzie, educația care contează este aceea care depășește limitele manualelor și ale evaluărilor standardizate, orientându-se spre formarea integrală a elevului. Prin practici educaționale relevante, proiecte cu impact real și parteneriate solide cu comunitatea, școala poate deveni un adevărat motor al schimbării sociale. Investiția în educația cu semnificație înseamnă investiție în viitor, în comunități mai puternice și într-o societate capabilă să răspundă provocărilor prezentului și ale viitorului.

Bibliografie

1. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Pânișoară, I.-O., *Comunicarea eficientă*, Editura Polirom, București, 2015.
3. Potolea, D., *Curriculum și competențe*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2012.
4. Vrabie, D., *Școala și comunitatea*, Editura Universitară, București, 2016.

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL INCLUZIV – IMPACTUL LIDERULUI ÎN CONSTRUIREA UNEI ȘCOLI PENTRU TOȚI

Autor:

Călugăreanu Adelina

Coordonator, Centrul de Resurse Educaționale Incluzive

Rezumat

Leadershipul educațional joacă un rol esențial în dezvoltarea unei școli incluzive, capabile să răspundă diversității nevoilor educaționale ale elevilor. Lucrarea de față analizează conceptul de leadership educațional incluziv și evidențiază impactul acestuia asupra culturii organizaționale, a calității actului educațional și a incluziunii elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Prin intermediul unui studiu de caz realizat la nivelul Centrului de Resurse Educaționale Incluzive (CREI), sunt prezentate bune practici de leadership, strategii de coordonare a echipelor multidisciplinare și rezultatele obținute la nivel instituțional și comunitar. Concluziile subliniază rolul liderului educațional ca agent al schimbării și promotor al echității și incluziunii în educație.

Introucere

În contextul educației contemporane, leadershipul educațional depășește dimensiunea administrativă sau managerială, devenind un factor determinant al schimbării și inovării. Școala actuală este chemată să răspundă diversității, să promoveze echitatea și să creeze oportunități reale de învățare pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale.

Educația incluzivă presupune o abordare sistemică, centrată pe elev, care valorizează diferențele individuale și promovează participarea activă a tuturor actorilor educaționali. În acest proces complex, rolul liderului educațional este esențial, acesta fiind responsabil de crearea unei viziuni comune, de mobilizarea resurselor și de dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, respect și responsabilitate.

Lucrarea își propune să evidențieze importanța leadershipului educațional incluziv și impactul acestuia asupra funcționării școlii, având ca punct de referință activitatea desfășurată în cadrul Centrului de Resurse Educaționale Incluzive (CREI).

Cadrul teoretic al leadershipului educațional incluziv

Leadershipul educațional este definit ca procesul prin care liderii influențează și ghidează membrii comunității școlare pentru atingerea obiectivelor educaționale comune. Modelele contemporane de leadership pun accent pe leadershipul transformativ, colaborativ și distribuit, care încurajează implicarea activă a cadrelor didactice și a altor specialiști.

Leadershipul educațional incluziv se axează pe:

- promovarea echității și egalității de șanse;
- recunoașterea și valorificarea diversității;
- adaptarea mediului educațional la nevoile individuale ale elevilor;
- susținerea colaborării între școală, familie și comunitate.

Un lider educațional incluziv acționează ca facilitator al schimbării, susține dezvoltarea profesională continuă și creează condițiile necesare pentru implementarea practicilor educaționale incluzive.

Rolul liderului educațional în educația incluzivă

Rolul liderului educațional în promovarea incluziunii este complex și multidimensional. Acesta include:

- formularea și asumarea unei viziuni incluzive la nivel instituțional;
- coordonarea echipelor multidisciplinare (cadre didactice, psihologi, logopezi, asistenți sociali);
- asigurarea accesului egal la resurse educaționale;
- sprijinirea cadrelor didactice în adaptarea strategiilor de predare;
- implicarea activă a familiilor și a comunității locale.

Prin leadership eficient, școala devine un spațiu sigur și deschis, în care fiecare elev este valorizat și sprijinit în funcție de potențialul său.

Studiu de caz: Centrul de Resurse Educaționale Incluzive (CREI)

Centrul de Resurse Educaționale Incluzive (CREI) reprezintă un exemplu de bună practică în domeniul educației incluzive, având ca scop sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale și a cadrelor didactice care lucrează cu aceștia.

Context instituțional

CREI funcționează ca structură de suport în cadrul instituției de învățământ, oferind servicii educaționale și psihopedagogice adaptate nevoilor elevilor cu CES: dificultăți de învățare, tulburări de limbaj, tulburări din spectrul autist, dizabilități ușoare sau moderate, dificultăți socio-emoționale.

Leadership și coordonare

Leadershipul exercitat în cadrul CREI se bazează pe colaborare, comunicare eficientă și responsabilitate partajată. Liderul CREI are rolul de:

- coordonator al echipei multidisciplinare;
- mediator între școală, familie și comunitate;
- promotor al bunelor practici incluzive;
- facilitator al dezvoltării profesionale continue.

Activități și impact

Activitățile desfășurate în cadrul CREI includ evaluarea și monitorizarea elevilor cu CES, elaborarea planurilor educaționale individualizate, consiliere psihopedagogică, activități de formare pentru cadrele didactice și sesiuni de informare pentru părinți.

Impactul leadershipului educațional se reflectă în:

- creșterea gradului de incluziune școlară;
- îmbunătățirea performanțelor educaționale ale elevilor cu CES;
- dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe empatie și colaborare;
- consolidarea parteneriatului școală–familie–comunitate.

Impactul leadershipului asupra comunității școlare

Leadershipul educațional incluziv contribuie la transformarea școlii într-o comunitate de învățare deschisă și solidară. Printr-o conducere bazată pe valori și viziune, se creează premisele pentru:

- reducerea excluziunii și a discriminării;
- creșterea nivelului de implicare a cadrelor didactice;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor;

- consolidarea încrederii între actorii educaționali.

Impactul se extinde dincolo de spațiul școlar, influențând pozitiv comunitatea locală și promovând coeziunea socială.

Concluzii

Leadershipul educațional incluziv reprezintă un pilon fundamental în construirea unei școli pentru toți. Studiul de caz prezentat demonstrează că un leadership bazat pe colaborare, empatie și responsabilitate socială poate genera schimbări durabile și impact semnificativ asupra calității educației.

Liderul educațional devine astfel un agent al schimbării, capabil să transforme provocările educaționale în oportunități de dezvoltare și incluziune. Investiția în dezvoltarea competențelor de leadership educațional este esențială pentru viitorul educației incluzive.

Bibliografie (orientativă)

- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
- Hattie, J. (2015). *Visible Learning*. Routledge.
- UNESCO (2020). *Inclusion and Education: All Means All*.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. *Educational Administration Quarterly*.

Leadership pedagogic și Impact în Grădiniță: Ecosistemul de Învățare pentru Copiii 3–6 Ani

Prof. ed. timpurie Candrea Laura Alexandra

Liceul Tehnologic Dorna Candrenilor- Grădinița cu Program Prolungit Dorna Candrenilor

Rezumat executiv

Educația timpurie de calitate nu înseamnă doar activități atractive, ci **leadership pedagogic**: educatorii devin lideri care construiesc ecosisteme de învățare în care copilul este co-creator, comunitatea partener activ, iar **well-being**, **evaluarea autentică**, **sustenabilitatea (ODD)** și **documentarea digitală** sunt integrate strategic. Leadershipul pedagogic include **coaching**, **distribuirea responsabilităților** și **advocacy**, influențând atât rezultatele copiilor, cât și replicabilitatea proiectelor.

Cuvinte-cheie: leadership pedagogic, ecosistem educațional, agenția copilului, sustenabilitate, evaluare autentică, impact.

1. Introducere: De ce leadership pedagogic în educația timpurie?

Primele șase ani sunt critici pentru dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială. Leadershipul pedagogic presupune:

- **Instrucțional:** planificare, mentorat, coaching pentru echipă.
- **Distribuit:** împărțirea responsabilităților între educatori, părinți, comunitate.
- **Advocacy:** promovarea practicilor de calitate și a intereselor copilului în instituție și comunitate.

Modele internaționale: *Instructional Leadership* (SUA), *Distributed Leadership* (UK), *Transformative Leadership* (OCDE).

UNESCO–UNICEF (2024) arată că **60% dintre copiii din țările cu venituri mici nu au acces la ECEC**, iar progresul spre SDG 4.2 este insuficient (UNESCO & UNICEF, 2024).

2. Cadre conceptuale și legătura cu leadershipul pedagogic

Cadru	Principii cheie	Rolul leadershipului
NAEYC DAP (2020)	Curriculum semnificativ, comunitate grijulie, documentare	Liderul coordonează implementarea DAP și sprijină echipa
Competențe-cheie EU (2018)	Personal/social, civică, digitală	Liderul integrează competențele în proiecte și evaluare
OECD Starting Strong	Calitatea interacțiunilor (process quality)	Leadershipul monitorizează interacțiunile și oferă feedback
Reggio Emilia	Copilul ca subiect de drepturi, mediul ca educator	Liderul facilitează documentarea și dialogul cu comunitatea
Curriculum ET România (2019)	Joc și activități integrate	Liderul asigură alinierea la curriculum și competențe

3. Agenția copilului și leadershipul pedagogic

Leadershipul pedagogic creează condiții pentru **student agency**:

- Copiii aleg subiecte și direcția proiectelor.
- Educatorii oferă coaching pentru limbaj, gândire critică și conexiuni cu ODD.
- Mentorat pentru utilizarea instrumentelor digitale (DST).

Exemplu: Proiect „Ce face apa?” – copiii decid subteme (ploaie, râu, robinet), formulează întrebări, documentează prin fotografii și povești digitale (Carr & Lee, 2012).

4. Parteneriatul cu comunitatea: leadershipul ca facilitator

Leadershipul pedagogic coordonează:

- Parteneriate cu biblioteci, muzee, ONG-uri, seniori-mentori.
- Implementarea PFCE Framework (Head Start) pentru colaborări și tranziții.
- Crearea unui ecosistem replicabil și măsurabil.

Studiu de caz România: *Caravana Reciclării Creative* – >1.100 profesori, 200+ unități, 8 județe; leadershipul a fost determinant în mobilizarea resurselor și mentorarea educatorilor (Știrea Verde, 2025; PlaYouth, 2026).

5. Well-being și sustenabilitate

Leadershipul pedagogic integrează:

- Rutine previzibile, joc liber, activități outdoor pentru reziliență.
- Proiecte aliniate la ODD: reciclare (ODD 12), grădinărit (ODD 13), comunități sustenabile (ODD 11).
- Formare continuă pentru echipă în ESD și practici de well-being (UNESCO, 2017).

6. Evaluare autentică și impact măsurabil

Dimensiune	Indicator	Metodă	Țintă
Limbaaj & narațiune	povești digitale/orale, calitate narativă	Portofoliu, rubrici	+20% față de nivelul inițial de referință (baseline)
Comportamente eco	familii adoptă reciclarea	Jurnal de familie, observație	≥60%
Agenția copilului	decizii tematice, calitatea întrebărilor	Documentare pedagogică	≥2 decizii/copil/proiect
Implicare comunitară	parteneriate active	Raport, feedback	≥5 parteneri/local

7. Dimensiunea digitală și leadershipul pedagogic

Leadershipul sprijină integrarea tehnologiei prin:

- Formare și mentoring pentru educatorii care folosesc DST.
- Politici interne privind timp, co-vizionare și calitate conținut.
- Instrumente: **Book Creator**, **Padlet**, **Canva**, **Recorder** (SAGE Open, 2024; EPRA, 2025).

8. Concluzie și apel la acțiune

Leadershipul pedagogic este **motorul transformării educației timpurii**: co-crearea cu copilul, implicarea comunității, integrarea ODD și competențelor-cheie, evaluarea autentică și digitalizarea responsabilă.

Apel la acțiune:

- Investiți în formarea educatorilor în leadership pedagogic.
- Dezvoltați politici pentru distribuirea responsabilității și co-crearea.
- Monitorizați impactul în limbaj, autonomie, comportamente sustenabile și implicare comunitară.
- Replicabilitate globală: adaptați modele internaționale (Head Start, Reggio, Finlanda) la context local.

„Leadershipul pedagogic nu este despre autoritate, ci despre capacitatea de a construi ecosisteme de învățare care transformă viața copiilor și comunitățile în care trăiesc.”

Bibliografie

Carr, M., & Lee, W. (2012). *Learning stories: Constructing learner identities in early education*. Sage Publications.

Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (2012). *The hundred languages of children: The Reggio Emilia experience in transformation*. Routledge.

European Commission. (2018). *Key competences for lifelong learning*. EUR-Lex.

MEN România. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. Ministerul Educației Naționale.

NAEYC. (2020). *Developmentally appropriate practice (DAP) position statement*.

OECD. (2018). *Education 2030: Learning Compass 2030*. OECD Publishing.

OECD. (2021). *Starting Strong VI: Supporting meaningful interactions in early childhood education and care*. OECD Publishing.

OECD. (2024). *Digital competencies in early childhood education and care*. OECD Publishing.

Pediatrics in Review. (2025). *Balancing digital media exposure in early childhood*. American Academy of Pediatrics.

- Reggio Children. (n.d.). *The Reggio Emilia approach*.
- SAGE Open. (2024). *Digital storytelling in early childhood education: Systematic review*.
- UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*.
UNESCO Publishing.
- UNESCO & UNICEF. (2024). *Global report on early childhood care and education (ECCE)*.
UNESCO Publishing.
- UNESCO GEM. (2024). *Global education monitoring report: Early childhood care and education and SDG 4.2*.
- HeadStart.gov. (n.d.). *Community engagement and PFCE framework*.
- Știrea Verde. (2025). *Caravana Reciclării Creative – raport de proiect*.
- PlaYouth. (2026). *Caravana Reciclării Creative – ediția 2026*.
- EPRA. (2025). *Impact of digital storytelling on early childhood education*.
- Revista Profesorului. (n.d.). *Eco-grădinița: Practici outdoor în educația timpurie*.
- EDICT/iTeach. (n.d.). *Comunități de practică și mentorat în educația timpurie*.

Service-Learning și efectele asupra elevului și comunității

Prof. Cantemir Liliana

Colegiul Național Ecaterina Teodorescu

Tg-Jiu, jud. Gorj

Educația este baza unei societăți care funcționează armonios, fără aceasta structura întregii societăți umane ar fi într-un colaps dezastruos, aceasta este crucială pentru dezvoltarea individului și a societății, oferind cunoștințe, abilități esențiale și îmbunătățind șansele de succes, reducând sărăcia, stimulând gândirea critică, adaptabilitatea și integrarea socială, pregătind oamenii pentru provocările viitorului și promovând o societate durabilă, bazată pe cultură, progres și respect.

Educația este un tip particular de acțiune umană, o intervenție sau direcționare, o categorie fundamentală a pedagogiei și andragogiei, fiind modul prin care o persoană acumulează cunoștințe asupra dezvoltării sale personale, contribuie la formarea identității, a stimei de sine și a potențialului bio-psihio-social, ajutând la „a fi și a deveni”. Dezvoltă de asemenea abilitățile cognitive, stimulează memoria, rezolvarea problemelor și gândirea logică, mai ales în educația timpurie. Educația are o mare influență și asupra dezvoltării emoționale, ajutând la dezvoltarea empatiei, autocontrolului, managementul furiei și reziliența, toate acestea fiind necesare pentru ca o persoană să trăiască într-o societate. De asemenea, educația deschide oportunități academice și profesionale, aceasta îmbunătățește integrarea pe piața muncii și șansele de succes profesional. Aceasta pregătește o persoană nu doar pentru un mediu de muncă, pregătește o persoană pentru provocările vieții, precum anumite praguri sociale cum ar fi căsătoria și alte momente din viața unei persoane. Educația nu are beneficii majore doar asupra unui individ, aceasta influențează societăți întregi, este fundamentul unei societăți prospere, echitabile și rezistente, susținând obiectivele de dezvoltare durabilă. Aceasta este de asemenea cea care păstrează cultura, valorile și tradițiile unei națiuni, influențează și gândirea politică, având efect asupra modului de gândire și comportamentul cetățenilor dar și calitatea sistemelor politice. Educația influențează și modul în care un individ se adaptează la schimbările economice, tehnologice și sociale, care în momentul de față sunt dese și spontane. În final, educația și procesul de a învăța este complet integrat în viața unui om, deoarece un om învață toată viața sa, fără aceasta creșterea unei persoane dar și a societății în care trăiește este stagnată, dar, practicile educației formale tradiționale, practică în școli. Este pusă sub semnul întrebării recent, deoarece întrebarea „Dacă partea practică este mai importantă decât partea teoretică?”, devine din ce în ce mai comună.

În ciuda faptului că există multe neajunsuri ale sistemului de învățământ, chiar în stagiul său actual există foarte multe beneficii aduse de acestea. În urma unui studiu publicat în anul 2025 de Youth Mental Health Coalition (Coaliția Pentru Sănătatea Mentală a Tinerilor), unde membrii din generația „Z” (persoane între 14-29 de ani) au fost întrebați cum școala le afectează starea emoțională, 6 din 10 au spus că mediul școlar are un impact pozitiv asupra lor, dar un procent de 74% din toate persoanele intervievate au spus că au așteptări mai mari din partea școlilor și consideră că acestea ar trebui să se implice mai mult în ajutarea tinerilor în aș gestiona stresul sau restul stărilor emoționale. O bună unealtă pentru îmbunătățirea sistemului școlar este cunoscut drept „Service-Learning” (învățarea prin servicii comunitare) este o metodă educațională inovatoare ce îmbină învățarea academică cu serviciul activ în comunitate, permițând elevilor să aplice cunoștințele teoretice pentru a rezolva probleme reale, dezvoltând astfel competențe academice, civice, personale și sociale, sub îndrumarea profesorilor.

Conform lui Andrew Furco, învățarea prin serviciu „apare atunci când există un echilibru între obiectivele învățării și rezultatele serviciilor”. Alți autori, inclusiv Consiliul Național de Conducere a Tineretului, subliniază același echilibru.

Robert Sigmon concepe varietatea proiectelor de învățare

prin serviciu găsite în campusurile universitare în termeni de variații ale acestui echilibru: adică dacă obiectivele învățării sau obiectivele serviciilor sunt primare, secundare, de importanță egală sau complet separate.

De asemenea, se așteaptă ca, elevul să învețe acționând în lume și reflectând asupra rezultatelor acțiunii sale. Ca proces de învățare, acesta are baze teoretice și empirice de mult timp stabilite. Prin urmare, potrivit Barbarei Jacoby, învățarea prin serviciu „se bazează pe munca cercetătorilor și teoreticienilor în domeniul învățării, inclusiv Jhon Dewey, Jean Piaget, Kurt Lewin, Donald Schon și David Kolb, care cred că oamenii învață prin combinații de acțiune și reflecție”.

Domenii conexe ale practicii academice, cum ar fi Cercetarea-Acțiune și Practica Reflexivă, subliniază relația dintre elev și comunitate sau dintre cercetător și cercetat, cu scopul de a crea o schimbare dincolo de școală, mai degrabă decât doar de a crea cunoștințe.

Termenul „învățare prin serviciu” își are originea și s-a răspândit în SUA și este adesea discutat în contextul colegiilor și școlilor americane. Prin urmare, o mare parte din istoria sa este americană. Există mai multe modele documentate de învățare prin servicii în folosul comunității (service-learning), cum ar fi Planul de acțiune cuprinzător pentru învățarea prin servicii în folosul comunității (service-learning). Există variante care se concentrează pe anumite elemente sau scopuri, cum ar fi „învățarea critică prin servicii în folosul comunității”, care pune accentul pe relațiile de putere politică și socială în comunitățile marginalizate.

Recent, s-a acordat atenție învățării online prin servicii în folosul comunității sau e-învățării prin servicii în folosul comunității (Service-Learning). Învățarea prin servicii a fost utilizată în multiple contexte academice și comunitare. De exemplu, a fost utilizată în și de către comunitățile native americane și alte comunități potențial marginalizate. Și a fost utilizată în cadrul specializărilor academice, cum ar fi istoria, sociologia, învățarea limbilor străine și ingineria. Beneficiile învățării prin serviciu pentru elevul participant sunt mai bine documentate decât beneficiile pentru comunitățile în care se desfășoară serviciul.

Studentii au raportat dezvoltarea abilităților de leadership personal, abilități de lucru cu ceilalți, inclusiv o interacțiune mai intensă cu cadrele didactice și dezvoltarea unui sens și scop mai mare în studiu. Din punct de vedere academic, există dovezi ale unei înțelegeri îmbunătățite a studiilor din sala de clasă, aplicarea teoriei, gândirea critică și analiza. Alte rezultate ale dezvoltării personale pot include cunoașterea de sine, creșterea spirituală, recompensa ajutorării altora, beneficii în carieră, inclusiv cariere în serviciu și schimbări în eficacitatea personală. Experiența în comunități poate duce la experiența unor culturi diferite. Într-un sondaj realizat în rândul studenților care participă la învățarea prin serviciu, „57% au raportat că au avut frecvent ocazii de a lucra cu persoane din alte grupuri etnice decât al lor”. Susținătorii învățării prin serviciu susțin că acest lucru îi poate ajuta pe studenți să învețe să aprecieze umanitatea lor comună și să servească mai eficient o gamă mai largă de oameni.

Învățarea prin serviciu contribuie la prezența mai multor voluntari, ceea ce permite organizațiilor comunitare să facă mai mult și să deservească mai mulți clienți. Studenții pot oferi abilități specifice pe care le posedă în beneficiul organizației și pot fi o sursă de idei noi, energie și entuziasm. Prin parteneriatul cu un colegiu sau o universitate, o organizație comunitară poate obține acces la noi cunoștințe și oportunități de a se conecta cu alte organizații care au încheiat parteneriate cu aceeași școală. Învățarea prin serviciu în folosul comunităților poate motiva indivizii să devină cetățeni mai buni ai comunităților lor prin cultivarea responsabilității civice și sociale și prin dezvoltarea relațiilor personale.

O experiență de învățare prin serviciu în folosul comunităților poate fi catalizatorul în viața unui elev pentru a se adânci în complexitatea problemelor sociale cu care s-a confruntat și pentru a căuta să dezvolte soluții inovatoare. Studii recente au dovedit utilizarea sa în coexistența cetățenească ca strategie de promovare a coexistenței interculturale în comunitățile locale,

esențială pentru implementarea cu succes a intervențiilor socio-educative.

Învățarea prin serviciu a fost subiect de dezbateri de-a lungul istoriei sale. A fost criticată pentru că nu generează abilități utile, nici cunoștințe culturale sau comunitare semnificative, nici nu face prea multe pentru comunitatea în sine și, în schimb, inculcă în principal ideologii politice comunitare în rândul elevilor și se concentrează pe „faptele bune” ale elevului.

Fără o reflecție critică mai profundă, efectul poate fi menținerea, mai degrabă decât subminarea, sistemelor de opresiune comunitară. „Învățarea critică prin serviciu” pretinde că abordează unele dintre aceste probleme (vezi Aplicații și contexte, mai sus). De asemenea, a fost descrisă ca „o viziune utopică”.

Politicile universitare care impun învățarea prin serviciu au fost criticate ca impunând conformismul intelectual prin identificarea unor tipuri specifice de implicare civică ca servicii comunitare demne și prin urmare, prescriind perspective sociale și politice, contrar idealului universității ca loc pentru căutarea adevărului prin schimbul liber de idei.

Relația dintre comunitate și mediul academic este un domeniu de critică generală. Comunicarea cu cadrele didactice este adesea inconsistentă, astfel încât organizațiile comunitare nu înțeleg întotdeauna rolurile lor și rolurile cadrelor didactice în proiectele de voluntariat ale studenților. Unii reprezentanți ai organizațiilor au declarat că, cadrele didactice le-au atribuit studenților proiecte care nu erau permise în organizația lor. Iar numărul mic de ore pe care studenții trebuie să le petreacă ca voluntari poate cauza probleme organizațiilor comunitare și clienților acestora. Chiar și cercetarea despre învățarea prin serviciu în folosul comunității este realizată în mare parte de către cercetători, mai degrabă decât de către locuitorii comunității și organizațiile locale.

În

final, concluziile principale privind Service-Learning, Studiile citate indică o performanță academică îmbunătățită și o dezvoltare semnificativă a responsabilității civice. Studenții care participă la astfel de programe tind să voteze mai des și să rămână implicați în voluntariat pe termen lung. Metoda se bazează pe un ciclu continuu de acțiune și reflecție. Învățarea nu se oprește la activitatea practică, ci necesită momente structurate în care elevii analizează critic legătura dintre teorie și impactul social. Service learning promovează „cele patru coloane” ale educației: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu ceilalți și a învăța să fii.

O concluzie esențială este că proiectul trebuie să fie reciproc benefic: comunitatea primește un serviciu necesar, iar elevii dobândesc competențe practice și o înțelegere mai profundă a materiei predate. În aceste proiecte, succesul depinde de încrederea profesorilor în capacitatea elevilor de a gestiona inițiative comunitare, transformând școala într-un spațiu conectat la realitate.

Bibliografie

-<https://www.asociatianoulval.ro/smart-neets/informare-si-promovare/importanta-educatiei/>

-<https://www.youthmentalhealthcoalition.org/gen-z>

-Wikipedia- „Service-Learning”

-Andrew Furco- Pedagogia Service-Learning

-Fundația Noi Orizonturi- „Service-Learning la clasă,,

Dincolo de X și Y: Când Matematica Construiește Comunități

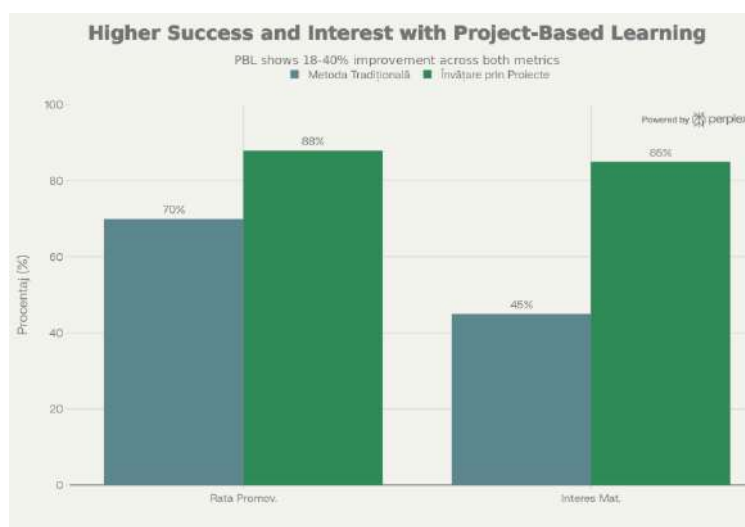
Ca profesor de matematică, mă lovesc zilnic de celebra întrebare: „Doamna profesoară, dar la ce ne ajută asta în viață?”. Ani de zile am răspuns cu exemple clasice. Însă, adevărata schimbare s-a produs când am încetat să le *spun* elevilor la ce folosește matematica și am început să-i las să o *folosească* pentru a rezolva probleme reale.

Studiile recente confirmă ceea ce am observat empiric la clasă: elevii care aplică matematica în proiecte concrete (Project-Based Learning) nu doar că sunt mai fericiți, dar obțin rezultate academice superioare.

1. Argumentul Statistic: De ce să schimbăm abordarea?

Înainte de a prezenta proiectele, să ne uităm la cifre. Diferența dintre predarea tradițională („rezolvați exercițiul 5”) și cea contextualizată este cuantificabilă. Iată o comparație bazată pe rezultatele obținute în clasele unde am aplicat aceste metode:

Impactul Învățării Bazate pe Proiecte (PBL) asupra Performanței la Matematică

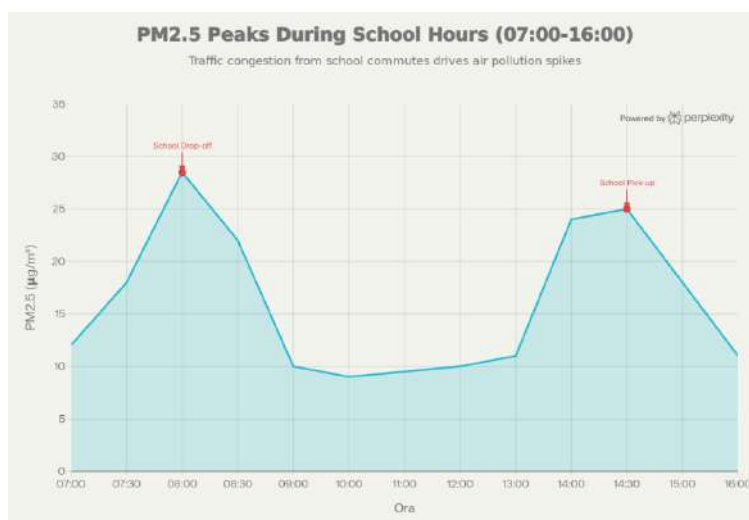
Graficul de mai sus nu este doar o imagine frumoasă; este dovada că atunci când elevul înțelege „de ce-ul”, „cum-ul” devine mult mai simplu. Creșterea interesului pentru materie de la 45% la 66% este motorul care propulsează performanța academică.

2. Proiectul „Aerul pe care îl respirăm”: Statistica Poluării

Unul dintre cele mai revelatoare proiecte a fost analiza calității aerului din jurul școlii. Elevii au folosit senzori pentru a măsura particulele PM 2.5, iar matematica a fost instrumentul de interpretare.

Nu le-am cerut doar să noteze valori, ci să le coreleze cu orarul școlii.

Rezultatul muncii lor a arătat astfel:

Variația Calității Aerului (PM2.5) în Jurul Școlii pe Parcursul unei Zile

Ce ne spun datele?

Elevii au identificat matematic corelația directă dintre traficul părinților și poluarea pe care o respiră copiii.

- Vârful de la ora 08:00 ($28.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$):

Correspunde momentului în care sute de mașini staționează cu motorul pornit la „Drop-off”.

- Aplatizarea graficului de la prânz: Indică valorile de fond ale cartierului.

Acest grafic a fost piesa centrală a petiției depuse la primărie pentru restricționarea traficului pe strada școlii. Matematica a devenit vocea civică a elevilor.

3. Bugetul Participativ: Procentele și Decizia Democratică

În cadrul proiectului „Bugetul Nostru”, elevii au avut de gestionat un fond real de 5.000 RON pus la dispoziție de asociația de părinți. Au trebuit să colecteze idei, să estimeze costuri și să voteze ponderat.

Iată cum a arătat tabelul final de alocare bugetară, un exercițiu excelent de „Number Sense” (Simțul numărului):

Categorie Proiect	Propunere Elevi	Cost Estimativ (RON)	% din Buget Total	Impact Estimat (Beneficiari)	Status
Tehnologie	Stații de încărcare	1.250 RON	25%	450 elevi/zi	✓ Aprobant

Categorie Proiect	Propunere Elevi	Cost Estimativ (RON)	% din Buget Total	Impact Estimat (Beneficiari)	Status
	telefoane (holuri)				
Confort	Puf-uri și zone de relaxare (bibliotecă)	2.000 RON	40%	150 elevi/zi	✓ Aprobat
Educație	Abonamente reviste științifice	500 RON	10%	50 elevi/zi	✓ Aprobat
Social	Fond de urgență „Sandvișul suspendat”	1.250 RON	25%	20 elevi/zi	✓ Aprobat

Analiza profesorului: Elevii au observat că deși „Tehnologia” părea cea mai scumpă inițial, calculul procentual le-a arătat că „Mobilierul” consuma de fapt cea mai mare parte din resurse (40%). Au învățat să echilibreze dorințele cu realitatea financiară.

4. Matematica Solidarității: Optimizare Logistică

În campania umanitară de Crăciun, am transformat haosul împachetării într-o problemă de optimizare a volumelor. Elevii au avut de calculat cum să maximizeze numărul de alimente într-o cutie standard de tip A4, minimizând spațiul gol (volumul de aer transportat).

Tabel comparativ: Intuiție vs. Calcul Matematic

Indicator	Metoda Veche (La ochi)	Metoda Nouă (Calcul Volumetric)	Îmbunătățire
Greutate medie / pachet	4.2 kg	5.8 kg	+38%

Indicator	Metoda Veche (La ochi)	Metoda Nouă (Calcul Volumetric)	Îmbunătățire
Spațiu gol (Waste Space)	35%	12%	-23% (Eficiență)
Pachete transportate / mașină	40 cutii	55 cutii	+37%

Folosind calcule simple de volum $V = L \times l \times h$, elevii au demonstrat că o aranjare geometrică precisă permite transportul a mai multor ajutoare cu aceleași resurse de combustibil.

Concluzie

Cifrele prezentate mai sus – fie că vorbim de reducerea cu 23% a risipei de spațiu sau de identificarea vârfului de poluare de $28.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – nu sunt doar statistici. Sunt dovezi că matematica este un limbaj universal al rezolvării problemelor.

Când elevii mei realizează astfel de grafice și tabele, nu mai întreabă „la ce ne folosește?”. Ei știu deja răspunsul: ne folosește să înțelegem lumea și, mai important, să o reparăm.

Bibliografie și Resurse Recomandate

1. Han, S., Capraro, R., & Capraro, M. M. (2015). "How Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) Project-Based Learning Affects High, Middle, and Low Achievers." – Acest studiu documentează creșterea ratelor de promovabilitate și a interesului elevilor, date reflectate în primul grafic al articolului.
2. F1000Research (2025). "Project-based learning in mathematics and science" – Analiză recentă asupra impactului pe termen lung al metodelor active.
3. Despre calitatea aerului în jurul școlilor:
4. Kumar, P., et al. (2020). "Children face three times more air pollution during school drop-off." *University of Surrey / Environment International*. – Studiul care validează datele din graficul privind poluarea (PM2.5) și vârfurile de la orele de „drop-off”.
5. Great Cities Institute (UIC). "Participatory Budgeting in Schools Toolkit". – Ghidul folosit pentru structurarea procentelor și a procesului de vot democratic în școli.

6. Buck Institute for Education (PBLWorks): *Gold Standard PBL: Essential Project Design Elements* – Resursă fundamentală pentru structurarea proiectelor astfel încât să respecte rigoarea matematică.
7. Participatory Budgeting Project: *Guide for Schools* – Oferă șabloane de tabele și fișe de buget (similare cu tabelul prezentat la secțiunea 3).
8. Jo Boaler: *Mathematical Mindsets* – O carte care explică neuroștiința din spatele învățării matematicii și de ce contextul real este vital pentru „deblocarea” elevilor.

Developing Key Competences through Targeted Activities in Lower Secondary English Teaching

ENGLISH LANGUAGE TEACHER: MONICA CĂRUNTU, „TITU MAIORESCU” SCHOOL, BUCHAREST

Abstract

In the modern educational landscape, teaching English to lower secondary students involves more than just imparting language skills. It encompasses the development of key competences such as communication, critical thinking, collaboration, digital literacy, and cultural awareness. These competences are essential for students to thrive in a globalized world. This paper explores various activities designed to develop these key competences in the context of English language teaching for lower secondary students.

1. Communication Competence

Activity: Structured Conversations

Description: Students engage in structured conversations on predetermined topics, promoting fluency and vocabulary usage.

Objectives: Enhance speaking and listening skills, improve fluency, and expand vocabulary.

Implementation:

- **Preparation:** Teacher prepares topic cards with questions and prompts.
- **Execution:** Students work in pairs or small groups, discussing each topic for a set period.
- **Rotation:** After a few minutes, students switch partners to discuss the same or a new topic.

Evaluation:

- Teacher observes and provides feedback on language use and interaction quality.
- Self-assessment and peer feedback on fluency and vocabulary usage.

Example Topics:

- My favourite hobby
- A memorable trip
- The best book I have read

2. Critical Thinking and Creativity

Activity: Debates

Description: Students participate in debates on various topics, learning to construct arguments and think critically.

Objectives: Develop critical thinking, argumentation skills, and the ability to evaluate different perspectives.

Implementation:

- **Preparation:** Teacher selects relevant and thought-provoking topics.

- **Team Formation:** Students are divided into teams, each representing a different stance on the topic.
- **Research:** Teams prepare their arguments and counterarguments.
- **Debate:** Students engage in structured debates, presenting their viewpoints and responding to the opposition.

Evaluation:

- Teacher evaluates the quality of arguments, use of evidence, and ability to counter opposing views.
- Peer assessment and self-reflection on the debate process and outcomes.

Example Topics:

- The impact of social media on teenagers
- Should school uniforms be mandatory?
- The pros and cons of online learning

3. Collaboration and Teamwork

Activity: Group Projects

Description: Students work in groups to complete a project on a given topic, fostering collaboration and teamwork.

Objectives: Enhance collaborative skills, project management, and responsibility sharing.

Implementation:

- **Topic Selection:** Teacher assigns or allows students to choose topics related to the curriculum.
- **Role Assignment:** Students divide tasks and roles within their groups.
- **Project Development:** Groups research, create, and present their projects.
- **Presentation:** Students present their projects to the class.

Evaluation:

- Teacher assesses the final project, individual contributions, and group dynamics.
- Peer evaluation and self-assessment on teamwork and project management skills.

Example Projects:

- Creating a multimedia presentation on a historical event
- Designing a brochure for a fictional travel agency
- Developing a short documentary on a local issue

4. Digital Literacy

Activity: Blogging

Description: Students create and maintain a blog in English, where they write posts on various topics.

Objectives: Improve digital literacy, writing skills, and creativity.

Implementation:

- **Setup:** Teacher introduces blogging platforms and provides guidelines on creating a blog.
- **Topics:** Students select topics of interest and regularly post blog entries.
- **Interaction:** Students read and comment on each other's blogs, fostering a sense of community.

Evaluation:

- Teacher evaluates the content, writing quality, and engagement with peers.
- Self-assessment and peer feedback on blog posts and comments.

Example Blog Topics:

- Personal reflections on school life
- Reviews of books, movies, or games
- Opinions on current events

5. Cultural Awareness**Activity: Cultural Exchange Projects**

Description: Students research and present on different cultures, fostering global awareness and appreciation for diversity.

Objectives: Increase cultural awareness, respect for diversity, and understanding of global issues.

Implementation:

- **Research:** Students choose a culture to research, covering aspects like traditions, food, holidays, and daily life.
- **Presentation:** Students create presentations, posters, or videos to share their findings.
- **Discussion:** Class discussions on similarities and differences between cultures, and the importance of cultural understanding.

Evaluation:

- Teacher assesses the depth of research, presentation skills, and cultural insights.
- Peer feedback and self-reflection on the learning experience.

Example Cultures to Explore:

- Japanese culture and traditions
- Festivals and holidays in India
- The lifestyle of Indigenous peoples in North America

6. Reading and Writing Skills**Activity: Literature Circles**

Description: Students participate in literature circles, reading and discussing books in small groups.

Objectives: Improve reading comprehension, analytical skills, and enjoyment of literature.

Implementation:

- **Book Selection:** Teacher selects a variety of books appropriate for the students' reading levels.
- **Roles:** Students take on different roles (e.g., discussion leader, summarizer, connector) within their circles.
- **Reading and Discussion:** Students read assigned sections and meet regularly to discuss the book, focusing on their roles.
- **Presentation:** Each group presents their book to the class, sharing their insights and analyses.

Evaluation:

- Teacher evaluates participation, understanding of the book, and contribution to discussions.
- Self-assessment and peer feedback on group dynamics and individual roles.

Example Books:

- "Charlotte's Web" by E.B. White
- "Harry Potter and the Sorcerer's Stone" by J.K. Rowling
- "The Giver" by Lois Lowry

7. Speaking and Listening Skills**Activity: Storytelling**

Description: Students practice storytelling, narrating personal experiences or fictional stories in English.

Objectives: Enhance speaking fluency, listening comprehension, and creative expression.

Implementation:

- **Preparation:** Students prepare a story, practicing key elements like plot, characters, and setting.
- **Storytelling:** Students take turns narrating their stories to the class or in small groups.
- **Feedback:** Listeners provide feedback on the story's clarity, creativity, and delivery.

Evaluation:

- Teacher assesses the storytelling performance, focusing on fluency, engagement, and narrative structure.
- Peer feedback and self-reflection on storytelling skills.

Example Story Prompts:

- A memorable adventure
- A fictional tale set in a magical world
- An inspiring true story about overcoming challenges

8. Listening and Note-Taking Skills**Activity: Listening Comprehension Exercises**

Description: Students practice listening to English audio materials (e.g., podcasts, interviews, speeches) and taking notes.

Objectives: Improve listening comprehension, note-taking skills, and information retention.

Implementation:

- **Audio Selection:** Teacher selects relevant audio materials, ensuring they are appropriate for the students' proficiency levels.
- **Listening:** Students listen to the audio, focusing on key points and details.
- **Note-Taking:** Students take notes during or after listening, summarizing the main ideas.
- **Discussion:** Class discussion on the content, clarifying any misunderstandings and highlighting important information.

Evaluation:

- Teacher evaluates the accuracy and completeness of the notes.
- Peer feedback on discussion contributions and comprehension.

Example Audio Materials:

- TED Talks
- Interviews with authors or public figures
- Educational podcasts on various topics

9. Grammar and Vocabulary Development

Activity: Interactive Grammar Games

Description: Students engage in interactive games that focus on grammar and vocabulary usage.

Objectives: Reinforce grammar rules and vocabulary in an engaging and memorable way.

Implementation:

- **Game Selection:** Teacher chooses or creates games that target specific grammar points and vocabulary sets (e.g., Kahoot quizzes, grammar bingo, word search puzzles).
- **Participation:** Students participate in the games, working individually or in teams.
- **Reflection:** After the games, students reflect on what they learned and discuss any challenging points.

Evaluation:

- Teacher assesses participation and performance in the games.
- Self-assessment on grammar and vocabulary improvement.

Example Grammar Points:

- Present perfect tense
- Conditional sentences
- Modal verbs

10. Writing for Different Purposes

Activity: Creative Writing Workshops

Description: Students participate in creative writing workshops, producing various types of written work (e.g., stories, poems, essays).

Objectives: Develop writing skills, creativity, and the ability to write for different purposes and audiences.

Implementation:

- **Workshops:** Teacher conducts workshops focused on different types of writing, providing prompts and guidance.
- **Writing:** Students write their pieces, revising and editing based on feedback.
- **Sharing:** Students share their work with the class or in small groups, receiving feedback from peers.

Evaluation:

- Teacher evaluates the quality and creativity of the writing, as well as the revision process.
- Peer feedback on the content and style of the writing.

Example Writing Prompts:

- Write a poem about a season
- Compose a short story set in the future
- Write an essay on the importance of education

Conclusion

Developing key competences in English language teaching for lower secondary students is a multifaceted endeavor that requires a variety of engaging and interactive activities. By incorporating structured conversations, debates, group projects, blogging, cultural exchange projects, literature circles, storytelling, listening comprehension exercises, interactive grammar games, and creative writing workshops, teachers can create a dynamic learning environment that promotes language proficiency and essential life skills. These activities not only enhance students' linguistic abilities but also prepare them for the challenges of a globalized world.

Bibliography

1. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
2. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
4. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.

Metode moderne de predare-învățare-evaluare. Transformarea disciplinelor umaniste pentru secolul XXI

Catană-Adam Ionela

Școala Gimnazială Nr.1 Lerești

În contextul unei societăți hiper-tehnologizate, disciplinele Istorie și Educație Socială transcend rolul lor tradițional de depozitare a memoriei colective sau de transmitere a normelor civice. Școala viitorului nu mai privește aceste materii ca pe niște corpusuri de date statice, ci ca pe laboratoare dinamice de dezvoltare a competențelor critice, etice și digitale.

Pentru a aprofunda viziunea asupra Școlii Viitorului în contextul disciplinelor socio-umane, este necesar să analizăm mecanismele specifice prin care tehnologia și noile teorii cognitive restructurează actul pedagogic.

1. Învățarea imersivă și „prezența” istorică

În școala viitorului, bariera dintre elev și evenimentul istoric dispare prin intermediul tehnologiilor imersive. Predarea nu mai este o narațiune despre trecut, ci o explorare a acestuia.

Spre deosebire de metodele tradiționale unde elevul este un observator extern al cronologiei, tehnologiile de tip extended reality (XR) — care includ realitatea virtuală (VR), augmentată (AR) și mixtă (MR) — permit trecerea la o învățare experiențială.

Realitatea virtuală și augmentată (VR/AR) - elevii nu mai citesc despre Revoluția Franceză, ci „participă” la asediul Bastiliei sau navighează prin forul roman, reconstruind contextul social din interior. Această metodă stimulează empatia istorică și înțelegerea multisenzorială.

„Gamificarea,” prin Simulări Complexe - utilizarea jocurilor de tip „grand strategy” sau a simulărilor de criză permite elevilor să ia decizii politice sau militare, înțelegând imediat relația de cauzalitate și fenomenul de multiperspectivitate.

Aceste instrumente se bazează pe conceptul de embodied cognition (cogniție întrupată). Atunci când un elev „pășește” virtual într-o agora grecească, creierul procesează informația nu ca pe un text citit, ci ca pe o amintire autobiografică. Acest lucru duce la o rată de retenție a informației mult superioară metodelor clasice. La Educație Socială, elevii pot folosi simulări VR pentru a experimenta viața în medii diferite (de exemplu, un lagăr de refugiați sau o sesiune a Parlamentului European), dezvoltând o empatie cognitivă profundă, esențială pentru cetățenia activă.

2. Inteligența artificială (IA) și personalizarea parcursului didactic

În școala viitorului, profesorul dispune de un „asistent digital” capabil să analizeze volume mari de date despre progresul fiecărui elev (learning analytics). Educația socială în școala viitorului se concentrează pe navigarea într-o lume dominată de fluxuri masive de date și inteligență artificială (IA).

Alfabetizarea algoritmică este o metodă modernă care presupune analiza critică a modului în care algoritmi de social media influențează opinia publică și procesele democratice. Elevii învață să identifice deepfake-urile și dezinformarea, exersând „gândirea de detectiv”.

Învățarea prin proiecte globale (Global PBL) - prin platforme de colaborare internațională, elevii din diferite colțuri ale lumii pot lucra împreună la proiecte de sustenabilitate sau drepturile omului, transformând educația socială într-o practică a cetățeniei globale.

Instruirea diferențiată - IA poate identifica instantaneu dacă un elev întâmpină dificultăți în înțelegerea conceptului de „cauzalitate istorică” și poate genera automat materiale suplimentare (hărți conceptuale, clipuri explicative) adaptate nivelului său.

Mentoratul socratic virtual - Chatbotii specializați, antrenați pe surse istorice verificate, pot simula dialoguri cu figuri istorice. Elevul nu doar învață fapte, ci exersează interogația și analiza critică a discursului, încercând să identifice perspectivele și limitele gândirii unui personaj din trecut.

3. Educația socială - de la consum de informație la participare digitală

Educația socială se mută din sfera teoretică a „drepturilor și îndatoririlor” în sfera practică a alfabetizării media și digitale. Elevii viitorului vor folosi instrumente de vizualizare a datelor pentru a înțelege fenomenele sociale. De exemplu, pot analiza corelația dintre indicii de libertate a presei și stabilitatea economică a unor state, folosind baze de date globale în timp real. Școala devine un spațiu unde elevii experimentează votul electronic, bugetarea participativă sau campaniile de advocacy pe platforme securizate, pregătindu-se pentru mecanismele democratice ale viitorului.

4. Evaluarea formativă și „invizibilă”

Evaluarea în școala viitorului încetează să mai fie un moment de stres (examenul final) și devine un proces continuu de colectare de dovezi ale competenței.

Modele de evaluare modernă:

Metoda	Descriere tehnologică	Competența evaluată
Portofoliul pe blockchain	O arhivă digitală imposibil de falsificat a tuturor proiectelor și certificărilor elevului.	Autonomia și parcursul de învățare pe termen lung.
Evaluarea bazată pe performanță	Elevul trebuie să rezolve o criză socială simulată (ex: o criză ecologică locală).	Rezolvarea de probleme și gândirea sistemică.
Micro-certificări (Badges)	Recunoașterea imediată a unor competențe specifice (ex: „Expert în analiza surselor primare”).	Motivația intrinsecă și specializarea.

5. Rolul profesorului - arhitect de experiențe

În acest ecosistem, profesorul nu mai este „sursa cunoașterii”, ci un mentor de proces. El selectează tehnologiile potrivite, moderează dezbaterile etice (pe care IA nu le poate gestiona singură) și oferă suportul emoțional necesar procesului de creștere. Școala viitorului la istorie și educație socială înseamnă trecerea de la „ce învățăm” la „cum utilizăm ceea ce știm” pentru a înțelege trecutul și a construi un viitor sustenabil.

BIBLIOGRAFIE:

- Lévesque, S. (2008). *Thinking Historically: Educating Students for the Twenty-First Century*. University of Toronto Press.
- Manea, M. (2004). *Didactica istoriei: Noi abordări*. București: Editura Educația 2000+.
- Seixas, P., & Morton, T. (2013). *The Big Six Historical Thinking Concepts*. Nelson Education.
- Stradling, R. (2003). *Multiperspectivitatea în predarea istoriei: Un ghid pentru profesori*. Strasbourg: Consiliul Europei.
- Wineburg, S. (2018). *Why Learn History (When It's Already on Your Phone)*. University of Chicago Press.
- Bakhshi, S., & Kanwar, A. S. (2020). *Digital Citizenship in Education: A New Era*. Commonwealth of Learning.
- Frau-Meigs, D., O'Neill, B., Soriani, A., & Tomé, V. (2017). *Digital Citizenship Education: Overview and New Perspectives*. Council of Europe Publishing.
- Hattie, J. (2014). *Învățarea vizibilă: Ghid pentru profesori*. Editura Trei.
- McTighe, J., & Wiggins, G. (2005). *Understanding by Design*. ASCD.
- Prensky, M. (2012). *From Digital Natives to Digital Wisdom: Hopeful Essays for 21st Century Education*. Corwin Press.
- Cucoș, C. (2008). *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Editura Polirom.
- Iucu, R. (2008). *Instrucția școlară: Perspective teoretice și aplicative*. Iași: Editura Polirom.

Pânișoară, I. O. (2015). Comunicarea eficientă. Iași: Editura Polirom.

Educația cu semnificație în cadrul orelor remediale de matematică la gimnaziu

Profesor Cătinaș Mariana

Școala Gimnazială Dr. Alexandru Șafran Bacău

Educația cu semnificație presupune orientarea actului didactic spre nevoile reale ale elevilor, valorificarea experiențelor anterioare și construirea unor achiziții durabile, cu aplicabilitate practică. În acest context, orele remediale de matematică la gimnaziu constituie un cadru educațional favorabil pentru intervenții personalizate și pentru recuperarea decalajelor de învățare.

Lucrarea evidențiază rolul orelor remediale în promovarea unei educații autentice, centrate pe elev, prezentând strategii didactice cu semnificație și un studiu de caz relevant din practica școlară.

În contextul actual al educației, caracterizat de diversitate, ritmuri diferite de învățare și provocări accentuate de perioadele de școlarizare online sau hibridă, necesitatea unei educații cu semnificație devine tot mai evidentă. Matematica, disciplină esențială în dezvoltarea gândirii logice, se confruntă frecvent cu dificultăți de înțelegere în rândul elevilor de gimnaziu, generând lacune ce se acumulează în timp.

Orele remediale reprezintă o soluție viabilă pentru sprijinirea elevilor aflați în dificultate, oferind un cadru flexibil, mai puțin formal, în care accentul se mută de pe evaluare pe învățare. Privite din perspectiva educației cu semnificație, aceste ore pot deveni veritabile instrumente de recuperare și valorizare a potențialului fiecărui elev.

Educația cu semnificație – repere conceptuale

Educația cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea este eficientă atunci când elevul: înțelege sensul celor învățate; poate relaționa noile cunoștințe cu experiențe reale; este implicat activ în procesul de învățare; se simte sprijinit și valorizat.

În matematica de gimnaziu, acest tip de educație presupune trecerea de la mecanicismul rezolvării de exerciții la înțelegerea conceptelor, la explorare și aplicare practică. Orele remediale oferă cadrul ideal pentru o astfel de abordare, deoarece permit adaptarea conținuturilor și a metodelor la nivelul real de pregătire al elevilor.

Importanța orelor remediale în matematica de gimnaziu

Orele remediale nu trebuie privite ca activități secundare, ci ca parte integrantă a procesului educațional. Rolul acestora constă în: identificarea lacunelor conceptuale fundamentale; consolidarea noțiunilor de bază (operații, fracții, proporționalitate, ecuații); dezvoltarea încrederii elevilor în propriile capacități; prevenirea eșecului școlar și a abandonului.

Prin abordări diferențiate și ritm adaptat, elevii au posibilitatea de a reînvăța fără presiunea notei, într-un climat educațional sigur și stimulat.

Strategii didactice cu semnificație utilizate în orele remediale:

Învățarea prin contexte din viața reală

Problemele sunt formulate pornind de la situații concrete: cumpărături, măsurători, organizarea timpului, bugete simple. Aceste contexte facilitează înțelegerea sensului matematicii și cresc motivația elevilor.

Utilizarea materialelor concrete și vizuale

Schemele, desenele, graficele, obiectele manipulabile (jetoane, rigle, fracții decupate) ajută elevii să construiască reprezentări corecte ale conceptelor abstracte.

Învățarea colaborativă

Lucrul în grupuri mici favorizează schimbul de idei, sprijinul reciproc și verbalizarea raționamentului matematic, aspect esențial pentru învățarea cu semnificație.

Feedback formativ

Feedback-ul este imediat, clar și constructiv, orientat spre progres, nu spre sancționarea greșelii. Greșeala este valorizată ca oportunitate de învățare.

Exemple de activități remediale cu semnificație

Exemplul 1: Consolidarea fracțiilor

Elevii lucrează cu cercuri sau dreptunghiuri împărțite în părți egale, reprezentând fracții diferite. Activitatea este corelată cu situații reale (împărțirea unei pizza, a unei prăjituri), facilitând înțelegerea operațiilor cu fracții.

Exemplul 2: Proportionalitate în viața cotidiană

Se propune o activitate practică de calcul al prețului unor produse în funcție de cantitate, utilizând noțiunea de raport și proporție. Elevii descoperă singuri regula de calcul, ghidați de profesor.

Studiu de caz – Impactul orelor remediale

Un grup de 10 elevi de clasa a VI-a, cu rezultate slabe la matematică, a participat timp de un modul la ore remediale săptămânale. Activitățile au fost centrate pe consolidarea noțiunilor de bază și pe aplicarea lor în contexte reale.

La finalul perioadei: 80% dintre elevi au obținut note mai mari cu cel puțin două puncte; s-a observat o creștere semnificativă a participării active; elevii au manifestat o atitudine mai pozitivă față de matematică.

Aceste rezultate confirmă eficiența orelor remediale desfășurate din perspectiva educației cu semnificație.

Concluzii

Orele remediale de matematică la gimnaziu, abordate din perspectiva educației cu semnificație, reprezintă un instrument valoros pentru sprijinirea elevilor și pentru reducerea inegalităților educaționale. Prin adaptarea strategiilor didactice, valorizarea experienței elevului și crearea unui climat de învățare pozitiv, matematica devine accesibilă, utilă și relevantă.

Educația cu semnificație transformă orele remediale din simple activități de recuperare în experiențe formative autentice, cu impact pe termen lung asupra parcursului școlar al elevilor.

Bibliografie:

- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
Iucu, R. B. (2015). Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative. București: Editura Polirom.
Joița, E. (2008). Educația cognitivă. București: Editura Didactică și Pedagogică.
Potolea, D. (2012). Pedagogia diferențierii. București: Editura Aramis.

- Ministerul Educației (2017). Curriculum național pentru învățământul gimnazial – Matematică. București.
- Ministerul Educației (2020). Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la matematică. București.
- Neacșu, I. (2010). Învățarea școlară. București: Editura Universitară.
- Bocoș, M. (2013). Didactica disciplinelor de învățământ. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Dumitru, I. Al. (2012). Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Timișoara: Editura de Vest.

ȘCOALA CE TRANSFORMĂ COLECTIVITĂȚILE: INSTRUIRE ADECVATĂ ȘI IMPLICARE ACTIVĂ

**Cătoi Daniela Ioana, profesor psihopedagog la
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Brașov**

În zilele noastre, în instituțiile de învățământ, devine tot mai vizibilă nevoia unor metode de predare care să depășească simplele transmițeri de date și să corespundă cerințelor reale ale copiilor și ale societății. Educația adecvată sugerează un model ce să se sprijine pe experiențe de învățare veritabile, îndeamnă la participarea activă a copiilor și scoate în evidență conexiunea dintre școală și societate.

În această lucrare, intenționez o evaluare a fundamentelor teoretice ale educației cu semnificație, a principalelor metode educaționale aferente acesteia și a importanței demersurilor în provocarea schimbărilor atât în domeniul școlar, cât și în cadrul societății.

Astăzi, educația se confruntă cu numeroase dificultăți cauzate de schimbările sociale rapide, diversitatea trebuințelor copiilor și cerințele unei societăți bazate pe știință. În acest cadru, instituția de învățământ nu poate fi privită doar ca un spațiu pentru acumularea de cunoștințe teoretice, ci ca un mediu ce ajută la dezvoltarea aptitudinilor fundamentale pentru existența socială și profesională.

În viziunea mea, educația cu semnificație constituie un răspuns la aceste schimbări, oferind o învățare adecvată, bazată pe realități și axată pe soluționarea unor chestiuni practice. Privind din acest unghi, educația devine valoroasă când copiii înțeleg corectitudinea celor învățate și pot pune în aplicare cunoștințele acumulate în situații reale. În această lucrare, îmi propun să subliniez corectitudinea educației cu un scop bine stabilit și să cercetez cum inițiativele și proiectele școlare pot genera transformări importante în școli și colectivități.

Repere teoretice

Conceptul de educație cu semnificație este strâns legat de teoriile constructiviste ale învățării, care susțin ideea că elevul nu este un receptor pasiv de informații, ci un participant activ la construirea cunoașterii. John Dewey (1938) subliniază faptul că experiența joacă un rol central în educație, iar învățarea devine valoroasă atunci când este conectată la viața reală și la problemele societății.

În aceeași linie teoretică, David Kolb (1984) propune modelul învățării experiențiale, bazat pe parcurgerea unui ciclu care include experiența concretă, reflecția, conceptualizarea și utilizarea. Acest model susține ideea că învățarea autentică presupune implicarea directă a copilului și transferul cunoștințelor în contexte noi.

Din perspectiva lui Bruner (1966), învățarea prin descoperire stimulează gândirea analitică și liberul arbitru intelectual. Astfel, educația cu semnificație folosește aceste fundamente teoretice, promovând un demers educațional centrat pe copil, pe reflecție și pe importanța socială a învățării.

Principiile didactice ce susțin educația cu semnificație

a. Învățarea bazată pe proiecte

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă una dintre cele mai folosite practici în cadrul educației cu semnificație. Această metodă cere implicarea copiilor în activități ample, multidisciplinare, care pornesc de la probleme reale din comunitate. Copiii sunt încurajați să cerceteze, să lucreze și să ofere soluții, dezvoltându-și astfel competențele cognitive și sociale.

În contextul educațional românesc, această abordare contribuie la creșterea dorinței pentru învățare și la depășirea caracterului teoretic al predării tradiționale.

b. Service-learning și implicarea civică a elevilor

Service-learning-ul unește obiectivele academice cu activități de voluntariat desfășurate în comunitate. Prin această abordare, copiii își pot aplica cunoștințele dobândite la clasă în situații concrete, contribuind la rezolvarea unor dificultăți sociale reale. Consider că această formă de învățare favorizează dezvoltarea responsabilității civice și a înțelegerii, aspecte esențiale în formarea viitorilor cetățeni activi.

c. Educația incluzivă și personalizarea învățării

Educația cu semnificație este stâns legată de principiile educației incluzive. Adaptarea activităților didactice la nevoile și motivația copiilor asigură participarea activă a tuturor și reduce riscul excluderii școlare. Din perspectivă pedagogică, adaptarea învățării contribuie la crearea unui climat educațional corect și benefic dezvoltării fiecărui copil.

Proiectele educaționale ca vector al schimbării comunitare

Proiectele educaționale realizate în colaborare cu comunitatea reprezintă un element central al educației cu semnificație. Acestea pot aborda subiecte precum protecția mediului, sănătatea, educația cetățenească sau promovarea moștenirii culturale locale. Implicarea copiilor în astfel de proiecte întărește relația dintre școală și comunitate și contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență.

Din experiența practicii educaționale, se poate constata că elevii care iau parte la astfel de proiecte comunitare își dezvoltă competențe transferabile și își dezvoltă simțul de înțelegere a rolului lor social, a apartenenței.

Impactul educației cu semnificație

Educația cu semnificație are o influență vizibilă atât asupra copiilor, cât și asupra comunității. Copiii devin mai dornici, mai implicați și mai responsabili, iar școala primește un rol activ în viața comunității. Consider că această abordare ajută la formarea unor persoane capabile să gândească analitic și să se implice în rezolvarea problemelor societății actuale.

Concluzie

Educația cu semnificație reprezintă o cale necesară în modernizarea procesului didactic. Prin integrarea experiențelor reale de viață în activitatea de predare și prin dezvoltarea proiectelor educaționale comunitare, școala își asumă rolul de motor al schimbării sociale.

Aplicarea acestui model necesită deschidere, colaborare și ajustare la particularitățile fiecărei comunități școlare.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). Experience and Education. New York: Macmillan.
2. Kolb, D. A. (1984). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
3. Bruner, J. (1966). Toward a Theory of Instruction. Cambridge: Harvard University Press.
4. OECD (2019). Future of Education and Skills 2030. Paris: OECD Publishing.
5. Hattie, J. (2012). Visible Learning for Teachers. London: Routledge.
6. Vrasmaș, T. (2015). Educația incluzivă. București: Editura Universitară.

Educația cu semnificație: practici și proiecte care creează schimbare reală în școli și comunități

Introducere

În contextul educațional contemporan, caracterizat de dinamism social, diversitate culturală și evoluții tehnologice accelerate, se conturează tot mai clar necesitatea unei educații care să depășească dimensiunea strict informativă. Educația cu semnificație devine o direcție esențială în demersul de formare a indivizilor capabili să înțeleagă realitatea, să se implice activ în comunitate și să contribuie la schimbări sociale durabile. Această abordare pune accent pe relevanța învățării, pe legătura dintre școală și viața reală, precum și pe impactul concret al educației asupra comunității.

Conceptul de educație cu semnificație este strâns legat de ideea conform căreia învățarea este eficientă atunci când elevii pot atribui sens cunoștințelor dobândite și le pot utiliza în contexte autentice. Astfel, procesul educațional devine unul experiențial, reflexiv și orientat spre dezvoltarea integrală a personalității.

Fundamente teoretice ale educației cu semnificație

Din perspectivă teoretică, educația cu semnificație se regăsește în lucrările unor autori consacrați din domeniul pedagogiei. John Dewey subliniază importanța experienței în procesul educațional, afirmând că învățarea autentică are loc atunci când elevii sunt implicați activ în situații relevante pentru viața lor (Dewey, 1938). Educația nu trebuie separată de realitatea socială, ci dimpotrivă, trebuie să pregătească indivizii pentru participarea activă la viața comunității.

De asemenea, David Kolb evidențiază rolul învățării experiențiale, susținând că procesul de învățare este unul ciclic, care implică experiența concretă, reflecția, conceptualizarea și aplicarea (Kolb, 1984). Această perspectivă susține ideea educației cu semnificație, în care elevii sunt încurajați să reflecteze asupra propriilor experiențe și să transfere cunoștințele în situații reale.

Paulo Freire aduce în discuție dimensiunea socială și transformatoare a educației, subliniind rolul acesteia în dezvoltarea conștiinței critice și în combaterea pasivității (Freire, 1970). Educația cu semnificație, din această perspectivă, devine un instrument de emancipare și schimbare socială.

Practici pedagogice care susțin educația cu semnificație

Educația cu semnificație se concretizează prin utilizarea unor practici pedagogice centrate pe elev și pe experiențele acestuia. Învățarea bazată pe proiecte, învățarea bazată pe probleme și metodele de tip service-learning reprezintă exemple relevante de abordări care favorizează implicarea activă a elevilor în procesul educațional.

Aceste practici contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și civice, încurajând gândirea critică, colaborarea și responsabilitatea. Rolul profesorului se transformă, acesta devenind facilitator al învățării, coordonator al activităților și sprijin în procesul de reflecție.

Prin integrarea acestor metode, procesul educațional capătă coerență și relevanță, iar elevii pot înțelege mai bine legătura dintre cunoștințele teoretice și aplicabilitatea lor practică.

Exemple de proiecte educaționale cu impact comunitar

Un exemplu concret de educație cu semnificație este reprezentat de proiectele educaționale axate pe protecția mediului. Proiecte precum „*Școala verde – comunitatea responsabilă*” implică elevii în identificarea problemelor de mediu din comunitate, organizarea de activități de ecologizare și realizarea unor campanii de conștientizare. Astfel de inițiative dezvoltă responsabilitatea civică și sensibilitatea față de mediul înconjurător.

Un alt exemplu relevant îl constituie proiectele de tip service-learning, care îmbină învățarea cu activitățile de voluntariat. Proiectul „*Lectură pentru toți*”, realizat în parteneriat cu biblioteci sau centre sociale, presupune organizarea de ateliere de lectură pentru copii sau persoane defavorizate. Prin implicarea în astfel de activități, elevii își dezvoltă empatia, abilitățile de comunicare și spiritul civic.

De asemenea, proiectele interdisciplinare care valorifică patrimoniul local contribuie la consolidarea identității culturale. Proiecte precum „*Istoria locală – identitate și memorie*” permit elevilor să exploreze istoria comunității prin interviuri, documentare și prezentări publice, facilitând învățarea contextualizată și participativă.

Rolul școlii și al comunității în educația cu semnificație

Educația cu semnificație presupune o relație strânsă între școală și comunitate. Parteneriatele cu instituții culturale, organizații non-guvernamentale și autorități locale oferă oportunități de învățare autentică și diversificată. Școala devine astfel un spațiu deschis, integrat în viața comunității, iar educația își extinde rolul dincolo de cadrul formal.

Această colaborare contribuie la dezvoltarea capitalului social și la consolidarea rolului educației ca factor de coeziune și dezvoltare comunitară.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție fundamentală în dezvoltarea unui sistem educațional adaptat realităților contemporane. Prin practici pedagogice active și proiecte educaționale cu impact comunitar, educația poate genera schimbări reale și durabile atât la nivel individual, cât și social. Integrarea dimensiunii experiențiale, reflexive și valorice în procesul educațional contribuie la formarea unor indivizi responsabili, implicați și capabili să participe activ la viața comunității.

Bibliografie (exemplu – stil academic)

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

- Delors, J. (1996). *Learning: The Treasure Within*. Paris: UNESCO.
 - Darling-Hammond, L. (2010). *The Flat World and Education*. New York: Teachers College Press.
-

ROLUL SPORTULUI ÎN PROCESUL DE SOCIALIZARE

Prof. Camelia CERNĂIANU

Școala Gimnazială „Gheorghe Tătărescu”, Târgu Jiu, Gorj

Majoritatea abordărilor din perspectiva învățării sociale au fost legate de teorii funcționaliste (Theberge, 1984), care văd procesul ca fiind unul al transmiterii de valori, al receptării acestor valori și al modelării indivizilor înspre roluri prescrise (Giddens, 1979). O critică a acestei abordări este din nou aceea că procesul este văzut ca fiind uni-direcționat, în baza unei gândiri puternic deterministe. Procesul de socializare nu poate fi văzut de către unii autori ca proces de achiziție și internalizare pasivă de valori.

Asumpția care stă la baza acestei gândiri deterministe este aceea că activitatea fizică organizată asigură un mediu prin care atitudinile personale și sociale cu valoare culturală pot fi transferate de la o generație la alta. Drept urmare, nu numai că cercetătorii presupun că abilitățile învățate în jocurile copilăriei sunt aplicabile la sferele sociale, politice și economice ale vieții de adult, dar aceste studii sugerează că dezvoltarea personală prin sport are loc printr-un set de orientări societale predeterminate, a unor practici și valori care sunt transmise între generații, având ca vehicul sportul și jocul.

O problemă pe care o putem ridica într-un astfel de discurs este aceea că se ignoră diferențele individuale și există tendința de a crede că toți cei care participă învață aceleași abilități și că un asemenea proces este automat. Practic, obiecția adusă este aceeași pe care o aduce Dennis Wrong în critica sa asupra viziunii supra-socializate a omului. (Wrong, 1961). Conform lui Wrong, există o diferență între viziunea Freudiană și cea sociologică despre om. Pentru Freud, omul este animal social incomplet socializat. Chiar natura sa socială este sursa conflictelor și antagonismelor care creează rezistență la socializarea la normele oricărei societăți care au existat pe parcursul istoriei umane.

Pentru Wrong, socializarea poate însemna două lucruri complet diferite. Când cele două înțelesuri se confundă, rezultă viziunea suprasocializată despre om. Pe de o parte, socializarea înseamnă transmiterea culturii societății în care individul intră la naștere, pe de alta, termenul este folosit pentru a desemna procesul devenirii umane, al achiziției de atribute umane unice din interacțiunea cu ceilalți. Toți oamenii sunt socializați în cel de-al doilea sens, dar asta nu înseamnă că au fost complet modelați de normele și valorile impuse de cultura lor.

Prin discursul pe care îl propune, Dennis Wrong se plasează pe o poziție anti-funcționalistă evidentă și dă tonul pentru revenirea teoreticienilor la ideea că omul este mai mult decât un pion într-un ansamblu numit societate.

Socializarea copiilor și tinerilor prin sport

Conform Floricăi Popa (2005), explicația privind implicarea în sport a copiilor se referă la parcurgerea unui proces „al implicării”, constituit din mai multe etape:

- încercarea unui sport (influențată de mass-media, de idoli)
- începerea unui sport (sub influența factorilor din mediul înconjurător)
- continuarea sportului, stabilirea unui sport anume.

În procesul „al implicării”, identificarea motivației este prima condiție necesară care poate susține practicarea unui sport. De cele mai multe ori, motivele activității sportive sunt legate de faptul că practicarea sportului oferă satisfacții din cele mai puternice și mai diverse. Într-o primă etapă,

motivația pentru sport poate fi legată, mai întâi, de necesitatea de mișcare a copilului, de îndeplinirea obligației școlare și apoi de dorința de a practica un anumit sport.

A doua etapă, după aceeași autoare, a activității sportive individuale poate fi marcată de trezirea interesului pentru ramura de sport, aleasă o dată cu descoperirea unor calități specifice acesteia. Trăirea succesului sportiv, dorința de performanță și tentația beneficiilor morale și materiale pe care le poate obține sportivul reprezintă motivele care atrag indivizii în vederea practicării sportului. Următoarea etapă, cea a măiestriei sportive, începe cu nevoia de perfecționare, de aprofundare a conținutului activității sportive din dorința de îmbunătățire a metodologiei antrenamentului, în vederea obținerii celor mai bune performanțe.

Tendința de a transmite altor sportivi experiența sportivă acumulată și cunoștințele dobândite de-a lungul timpului, reprezintă pentru sportivul de performanță, în cele mai multe cazuri, începutul carierei de antrenorat. Pentru că a devenit o activitate extrem de populară, oferind celor care îl practică multe ocazii de bucurie, experiențe plăcute, un anume mod de manifestare a sentimentelor și a experienței succesului, sportul a devenit un mediu important de socializare, chiar dacă socializarea nu este efectul conștient și dorit de cei implicați. În acest sens, studii realizate în diferite țări arată că marea majoritate a copiilor și tinerilor care practică sportul în cluburi sportive trăiesc experiențe pozitive de distracție și plăcere, de întrecere și stabilesc relații sociale cu cei de-o seamă sau cu adulții care conduc antrenamentele și competițiile. Viața socială desfășurată în cadrul activităților sportive devine importantă pentru că sportul oferă un cadru adecvat de formare și menținere a relațiilor sociale, dezvoltând spiritul de echipă și solidaritatea.

Studiile arată că activitățile sportive sunt asociate cu un comportament deviant redus și cu performanțe academice și sociale ridicate. S-a arătat, de asemenea, prin interviuarea părinților și aplicarea de anchete pe grupuri de părinți, că aceștia văd activitățile sportive extracurriculare ca pe o arenă de socializare a copiilor în spiritul unor valori și abilități ce merg dincolo de simplele beneficii ale participării într-o activitate athletică. Un studiu realizat la Universitatea din California (Kremer- Sadlik și Kim, 2007) și-a propus să analizeze în profunzime interacțiunea părinte-copil folosind date video conținând momente naturale de interacțiune familială în cadrul unor sporturi organizate formal, dar și momente de participare informală și pasivă (urmărirea de evenimente sportive la televizor).

Kremer și Kim relevă rolul activ pe care părinții îl joacă în procesul de socializare, în același timp subliniind funcția importantă pe care sportul o are în viața de zi cu zi a familiei, ca unealtă de socializare înspre abilități și valori apreciate de către cultura în care se dezvoltă copiii. Într-adevăr, nu este neobișnuit nici în România, la fel ca peste ocean, ca părinții să încurajeze copiii să adopte orare intensive de activități sportive.

Există, pe de altă parte, mesaje culturale și sociale care semnalează faptul că tinerii ar trebui să participe la activități sportive. Un studiu al lui Larson și Verma (1999) arată că acordarea unui timp pentru activități sportive ca mod de petrecere a timpului liber este văzută de către părinți ca o alternativă preferabilă celei de a lăsa la discreția copiilor decizia de petrecere a acestuia. Cu alte cuvinte, există o tendință de organizare a timpului copilului, în special în absența părintelui ocupat cu sarcini de serviciu, astfel încât acesta să se afle cât mai multă vreme într-un cadru organizat. Sportul organizat, de semi-performanță, asigură o parte din petrecerea acestui timp.

De asemenea, creșterea statistică semnificativă a bolilor endocrine, printre care obezitatea, au început să aibă ca consecință o preocupare mai mare pentru sportul practicat de la vârste cât mai fragede văzut ca o chestiune de sănătate publică. Mai mult, după cum aminteam mai devreme, există studii care demonstrează că participarea în programe extra-curriculare (în care le încadrăm

și pe cele sportive) este corelată cu performanța școlară și cu adaptarea socială. (vezi Larson, 2001, Zaffet al, 2003)

Educația prin sport a subliniat nevoia de a fi mai flexibil în predare, reușindu-se performanța ca elevii cu cele mai slabe performanțe școlare să își realizeze singuri programele de încălzire, să maniereze echipamentul, exercițiile fizice, înregistrarea performanțelor echipei, lăsând profesorilor simplul rol de observator-evaluator. Inevitabil, percepția responsabilității proprii în cadrul echipei a crescut pentru participanți, aceștia putând asimila valori pozitive pe care mai târziu să le utilizeze în activitatea școlară de zi cu zi.

Bibliografie:

1. Alwin, D. (2001). Parental values, beliefs and behavior: a review and promulga for research into the new century, apărut în Sandra Hofferth și Timothy Owens (coord), *Children at the Millenium*, JAI Press, New York
2. Coakley, J. (1987). Sociology of sport in the United States, *International Review for the Sociology of Sport*, 22: 63-79
3. Culeva, A. și Pătru, A. (2000). *Sociologia sportului*, Ex Ponto, Constanța

SIMPOZION INTERNAȚIONAL
„LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE”
Sesiunea de Comunicări Științifice „Educație cu Semnificație”

SENS ÎN EDUCAȚIE

Autor: Cernea Luiza
Instituție: Grădinița Nr.205
Secțiunea: Articole
Anul: 2026

Rezumat

Lucrarea abordează problema centrală cu care se confruntă societatea în ziua de azi atunci când vine vorba despre educație. Este privită tot mai des ca un proces lung și obositor pe care copiii trebuie (sunt obligați) să-l parcurgă încât uităm deseori cum să-l facem să fie unul plăcut și ușor de adaptat după nevoile și cunoștințele fiecăruia. Pentru a da „sens” educației este bine să implementăm câteva schimbări încă din perioada preșcolară, atunci când vârsta este fragedă, iar asimilarea de noi informații este realizată repede.

Cuvinte-cheie: metode, educație, abilități, rutină, digitalizare

Argument

Atunci când vorbim de educație nu trebuie să ne referim doar la informația pe care o transmitem în fața copiilor, ci la relația pe care am reușit să o formăm cu aceștia, la modul în care îi percepem chiar și atunci când nu au nimic să ne spună, la ritmul, la prezența care ocupă mai mult decât orice. Pentru ca educația să aibă sens aceasta trebuie să-i fie dedicată copilului și copilul să fie pionul principal.

O educație de calitate este susținută de mai mulți factori de o importanță majoră precum un spațiu sigur și securizat, armonie și liberă exprimare cu ceilalți copii sau cu adulții, o colaborare bazată pe încredere și sprijin reciproc între cadre didactice și părinți.

Fundamente teoretice

Conceptul educației este văzut ca un amestec de teorii psihologice și filozofice prin care se explică modul în care copilul învață și se dezvoltă în acord cu societatea. Dacă ajungem la capitolul drepturi din Cartea Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene vom vedea ca orice persoană are dreptul la educație de calitate. Noul program Erasmus+ (2021-2027) este cel care finanțează proiecte care au în prim plan educația care sprijină formarea continuă și profesională.

În anul 2005 a apărut Legea Calității Educației care a creat oportunități pentru asigurarea și îmbunătățirea calității educației doar într-o mică măsură.

Educația cu sens - antidotul rutinei și al supraîncărcării

Educația ar trebui să fie despre viață, despre bucurie, despre ai ajuta pe copii să se simtă văzuți, apreciați și capabili să transforme orice vis în ceva frumos. Zi de zi preșcolarii sunt asaltați cu o multitudine de informații care sunt prezentate sub diverse forme, utilizându-se diferite metode de predare, de la metode tradiționale precum demonstrația, explicația, exercițiul până la cele moderne cum ar fi: metoda cubului, brainstormingul, metoda piramidei.

Metodele moderne au devenit pentru activitatea la grupă o cale de evadare din obișnuită rutină pe care o provoacă cadrele didactice fără să-și propună în mod special acest lucru. De aceea, foarte puține dintre metodele moderne apelează la creativitatea copiilor. Majoritatea au în centru o problemă de rezolvat cu ajutorul unor idei/proponeri scurte și formulate cu un scop bine stabilit. Activitățile stabilite din timp în cadrul cărora se utilizează materiale de impact potrivite temei din săptămâna respectivă sunt de preferat pentru a evita supraîncărcarea preșcolarilor. Planul de învățare trebuie să includă perioade scurte pentru pauze, dar și pentru rutine și tranziții care sunt atât de esențiale în această etapă. O educație pozitivă care lasă urme în viața copilului este un proces, este acel context în care copilul nu doar acumulează informații în urma activităților ci trăiește experiențe în care își dorește să rămână și să evolueze. Dincolo de informație educația trebuie să însemne experiență de viață

Viața din afara grădiniței

Cunoștințele, abilitățile și aptitudinile pe care cadrul didactic dorește să le dobândească copilul la finalul perioadei preșcolare sunt, de cele mai multe ori, dobândite doar în sala de grupă. Odată cu părăsirea grădiniței la finalul unei zile, copilul nu știe cum să se folosească de ce a învățat până în acel moment. Predarea, consolidarea și mai apoi evaluarea pe o anumită temă se dovedește a nu fi suficientă pentru toți copii indiferent de cât timp îi atribuim în planificare. Acest fapt poate avea cauze diferite, unele dintre ele fiind necunoscute de către cadrele didactice tocmai pentru ca nu li se aduc la cunoștință de către tutorii copiilor.

Un exemplu reprezentativ care susține aceste afirmații îl pot prezenta chiar din perioada facultății, mai exact din zilele în care participam la practica pedagogică. În acea zi, cadrul didactic de la grupă a susținut o activitate de dezvoltare personală pe tema „Educație rutieră”. Preșcolarii trebuiau să parcurgă un traseu care avea diferite semne de circulație. Toți copiii au reușit să parcurgă traseul cu pricepere și îndemânare, aceștia cunoșteau regulile de circulație și culorile semaforului, știau pe ce culoare se poate traversa trecerea de pietoni, dar și pe ce culoare trebuie să aștepte trecerea autovehiculelor. După activitate, am mers împreună într-un parc din apropierea grădiniței pentru a desfășura o activitate în aer liber. Pentru a ajunge în parc trebuia să traversăm o trecere de pietoni care era semaforizată. În acel moment s-a creat un haos total printre copii. Majoritatea nu știau pe unde să traverseze strada, iar cei care știau voiau să treacă indiferent de culoarea semaforului. Din totalul grupei, doi sau trei copii au fost cei care erau liniștiți și așteptau să se schimbe în verde culoarea semaforului. Acela a fost un moment de cotitură în care mi-am dat seama că aproape tot ceea ce se predă la grupă nu v-a fi pus niciodată în practică la fel de eficient și în viața lor de zi cu zi.

Mediul școlar

Există unități de învățământ care dispun de dotările necesare și altele în care nivelul de dotare este acceptabil, dar cu mult sub limita care ar trebui să existe în acest moment. În era digitalizării care aduce câteva beneficii bine cunoscute educației, dotările care să ajute la susținerea activităților sunt necesare. Jumătate din unitățile școlare consideră că dispun de materialele educaționale digitale. Există diferențe semnificative, în minus, în privința dotării și echipării în mediul rural.

Școala face ca educația să aibă sens pentru că oferă un mediu unde învățarea devine reală, practică. Este locul unde cadrele didactice ghidează copiii, aceștia colaborează între ei în vederea atingerii unor obiective.

Concluzii

Educația de calitate poate exista numai acolo unde vor fi asigurate pentru toți elevii sănătatea, siguranța și respectarea drepturilor susținute de lege, îmbunătățirea relațiilor din familie, dezvoltarea practicilor incluzive eliminându-se orice forme de discriminare și segregare. Curriculum modern trebuie să țină cont de nevoile lumii actuale, în care competențele socio-emoționale, gândirea critică și autonomia sunt la fel de importante ca informațiile primite.

Bibliografie

- Ionescu, M. (2011). *Educația timpurie*. Editura Polirom.
- Vlăsceanu, L. (2017). *Sociologia educației*. Editura Polirom.
- Cucoș, C. (f.d.) *Pedagogie*. Editura Polirom.

Educația cu sens: rolul limbii române în formarea elevilor ca membri activi ai comunității

**Profesor: Ceană Anca-Andreea
Liceul „Gheorghe Tătărescu” Rovinari**

Educația contemporană urmărește nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unor tineri capabili să gândească critic, să comunice eficient și să se implice activ în viața comunității. În acest context, educația cu sens devine o necesitate, iar disciplina Limba și literatura română joacă un rol esențial în dezvoltarea personală, socială și civică a elevilor de liceu. Prin studierea limbii române, elevii își construiesc identitatea, valorile și capacitatea de a înțelege lumea în care trăiesc.

Limba română nu este doar un instrument de comunicare, ci și un mijloc de formare a gândirii și a sensibilității culturale. Textele literare și nonliterare studiate la liceu oferă elevilor ocazia de a reflecta asupra unor teme universale precum identitatea, libertatea, responsabilitatea, empatia sau apartenența la comunitate. Astfel, orele de limba română pot deveni spații de dialog autentic, în care elevii își exprimă opiniile, își argumentează punctele de vedere și învață să respecte diversitatea de idei.

Un mod eficient de a promova educația cu sens este utilizarea metodelor active și participative. De exemplu, elevii pot realiza proiecte de lectură aplicată, în care să analizeze legătura dintre mesajele textelor literare și realitatea socială actuală. Pot fi organizate dezbateri pe teme precum rolul tinerilor în societate, importanța valorilor morale sau impactul mass-mediei asupra limbajului. Aceste activități dezvoltă competențele de comunicare orală și scrisă și îi ajută pe elevi să își formeze o gândire critică.

De asemenea, limba română poate contribui la implicarea elevilor în viața comunității prin activități cu aplicabilitate practică. Elevii pot scrie articole pentru revista școlii, pot redacta texte argumentative pe teme de interes local sau pot realiza interviuri cu membri ai comunității. Prin astfel de activități, elevii învață să folosească limba română în contexte reale și să conștientizeze impactul cuvântului scris asupra celorlalți.

Educația cu sens presupune și valorizarea identității culturale. Studierea literaturii române îi ajută pe elevi să înțeleagă tradițiile, istoria și valorile poporului român. În același timp, analiza comparativă a textelor clasice și contemporane le oferă elevilor o perspectivă asupra evoluției societății și a limbajului. Astfel, elevii își dezvoltă respectul față de patrimoniul cultural și devin mai conștienți de rolul lor în păstrarea și promovarea acestuia.

Rolul profesorului de limba română este fundamental în acest proces. Profesorul devine un facilitator al învățării, care încurajează dialogul, reflecția și exprimarea liberă a ideilor. Evaluarea poate fi centrată pe progres, creativitate și implicare, nu doar pe reproducerea informației. Prin feedback constructiv, elevii sunt motivați să se implice activ și să își asume responsabilitatea pentru propria învățare.

Un alt aspect important al educației cu sens în cadrul disciplinei Limba și literatura română este dezvoltarea competențelor de lectură critică și interpretare. Prin analiza atentă a textelor literare, elevii sunt încurajați să depășească nivelul superficial al lecturii și să identifice mesaje, simboluri și valori care pot fi raportate la experiențele lor personale și la realitatea socială. Lectura devine astfel un exercițiu de reflecție și autocunoaștere, contribuind la formarea unor tineri capabili să își construiască propriile opinii și să le susțină argumentat.

În același timp, limba română oferă cadrul ideal pentru educația civică și morală. Analiza comportamentelor personajelor literare, a conflictelor și a deciziilor acestora permite elevilor să discute despre responsabilitate, consecințele acțiunilor și importanța alegerilor personale. Prin raportarea situațiilor ficționale la viața reală, elevii învață să recunoască valori

precum onestitatea, solidaritatea, toleranța și respectul față de ceilalți, valori esențiale pentru integrarea lor activă în comunitate.

Proiectele interdisciplinare reprezintă o altă modalitate de a consolida educația cu sens. Limba și literatura română poate fi corelată cu istoria, educația socială sau artele, oferind elevilor o perspectivă integrată asupra cunoașterii. De exemplu, elevii pot realiza proiecte despre identitatea culturală locală, pot analiza texte literare în context istoric sau pot crea materiale scrise și multimedia care să promoveze valorile comunității din care fac parte. Astfel de activități stimulează creativitatea și responsabilitatea socială.

De asemenea, utilizarea noilor tehnologii în orele de limba română contribuie la creșterea relevanței învățării. Elevii pot crea bloguri de lectură, podcasturi literare, prezentări digitale sau campanii online de promovare a lecturii. Prin aceste activități, limba română devine un instrument modern de exprimare, adaptat realităților actuale, iar elevii sunt încurajați să comunice eficient și responsabil în spațiul public.

Educația cu sens presupune și formarea autonomiei în învățare. Elevii sunt încurajați să își stabilească obiective, să își evalueze progresul și să reflecteze asupra propriului parcurs educațional. Prin portofolii, jurnale de lectură sau autoevaluări, elevii își dezvoltă capacitatea de analiză și asumare a responsabilității pentru propria dezvoltare personală și academică.

Limba și literatura română contribuie semnificativ la formarea elevilor ca membri activi ai comunității. Prin activități relevante, proiecte aplicate și dialog educațional autentic, educația cu sens devine o realitate. Elevii dobândesc nu doar competențe lingvistice, ci și valori, atitudini și abilități necesare pentru a participa responsabil la viața socială și culturală.

Limba și literatura română reprezintă mai mult decât o disciplină școlară; ea este un spațiu de formare a conștiinței, a identității și a spiritului civic. Printr-o abordare centrată pe elev, pe dialog și pe aplicabilitate, educația cu sens devine un demers autentic, care pregătește tinerii nu doar pentru examene, ci pentru viață. Elevii devin astfel cetățeni activi, capabili să comunice, să gândească critic și să contribuie în mod responsabil la dezvoltarea comunității și a societății.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
2. Ministerul Educației. (2017). *Programa școlară pentru limba și literatura română – liceu*.
3. Pânișoară, I.-O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Polirom.

Using English as a tool for social impact: Meaningful through real-life projects

**Profesor: Ceană Anca-Andreea
Liceul „Gheorghe Tătărescu” Rovinari**

In the context of contemporary education, the role of school extends beyond academic achievement. Education today aims to form responsible, empathetic and active citizens who are capable of contributing positively to society. One effective way to achieve this goal is by using English as a tool for social impact. For high school students, learning English through real-life projects creates meaningful educational experiences that connect language learning with social responsibility and community involvement.

English, as an international language, provides students with access to global issues and diverse perspectives. When English lessons are linked to real social challenges, students understand that language is not only a subject to be studied, but also a powerful instrument for communication, awareness and change. Meaningful education focuses on relevance, authenticity and active participation, all of which can be successfully integrated into English classes.

One concrete example of using English for social impact is organizing awareness campaigns within the school or local community. High school students can work in teams to research social issues such as bullying, discrimination, environmental protection or mental health. Using English, they can create posters, leaflets, presentations or short videos aimed at informing and educating others. These activities develop reading, writing, speaking and digital skills, while also encouraging students to reflect on important social topics.

Another practical activity is community volunteering combined with English practice. Students can organize English conversation clubs for younger pupils or for disadvantaged groups, such as children from rural areas or students with limited access to language learning resources. They can prepare simple lessons, games and discussions in English, adapting their language to the audience. This type of activity enhances communication skills and builds confidence, empathy and leadership.

Project-based learning also allows students to collaborate with local or international organizations. For example, students can partner with NGOs that address social or environmental issues and help translate materials, write emails or create social media content in English. Such projects offer authentic communication tasks and show students how English can be used in real professional and civic contexts.

Digital tools further expand the possibilities for social impact. Through online platforms, students can participate in international projects, virtual exchanges or eTwinning partnerships. They may discuss global challenges, share local experiences and propose solutions together with peers from other countries. These activities promote intercultural competence and help students understand global citizenship while improving their language proficiency.

Using English as a tool for social impact also contributes to the development of key life skills. Students learn to work in teams, manage time, solve problems and express opinions respectfully. They become more motivated because they see a clear purpose in their learning. Moreover, real-life projects increase students' self-esteem, as they realize that their work can influence others and bring positive change.

The teacher's role is essential in guiding and supporting these activities. The teacher acts as a facilitator who helps students plan projects, set objectives and reflect on their learning outcomes. Assessment can focus not only on linguistic accuracy, but also on

creativity, effort, collaboration and social involvement. This approach encourages personal growth and meaningful learning.

In conclusion, using English as a tool for social impact transforms traditional lessons into powerful learning experiences. Through awareness campaigns, volunteering activities and digital collaboration, high school students use English to address real social issues. This approach supports language development, personal growth and civic responsibility, contributing to education with meaning and lasting impact on both students and the community.

Bibliography

1. Thomas, J. W. , A Review of Research on Project-Based Learning. San Rafael, CA: Autodesk Foundation,2000
2. Council of Europe., Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, 2001

CE ESTE EDUCAȚIA NONFORMALĂ?

Prof. Chercotă-Daju Diana-Codruța

Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

Educația nonformală se referă la activități organizate care au loc în afara cadrului școlar tradițional și nu conduc, de regulă, la o diplomă oficială. Este de obicei:

- ✚ Voluntară: Elevii participă din proprie inițiată și interes.
- ✚ Flexibilă și adaptabilă: Se concentrează pe nevoile, interesele și ritmul de învățare al participanților.
- ✚ Centrată pe dezvoltarea abilităților: Pune accentul pe experiența practică, interacțiune și aplicarea cunoștințelor.
- ✚ Utilizează metode interactive: Implică jocuri, dezbateri, simulări, experimente și proiecte.

Beneficii pentru elevii de liceu

Educația nonformală contribuie semnificativ la dezvoltarea personală și profesională a liceenilor:

Domeniu	Beneficii cheie
Abilități practice și sociale	* Îmbunătățirea comunicării și colaborării (lucrul în echipă). * Dezvoltarea competențelor de leadership și a responsabilității. * Formarea deprinderilor de viață (ex: educație financiară, managementul timpului).
Dezvoltare personală	* Autocunoaștere și creșterea încrederii în sine. * Stimularea creativității și a gândirii critice. * Creșterea motivației pentru învățare și explorare.
Pregătire pentru viitor	* Descoperirea și dezvoltarea de noi interese/pasiuni care pot influența cariera. * Acumularea de experiență relevantă pentru CV/admitere la facultate. * Conștientizare socială și implicare civică (voluntariat).

Exemple de activități nonformale

Elevii de liceu au o gamă largă de opțiuni nonformale:

- ✚ proiecte de voluntariat: implicarea în cauze comunitare, sociale, ecologice.
- ✚ cluburi și cercuri de Interese:
- ✚ academice: cluburi de dezbateri, matematică aplicată, robotică/programare, limbi străine.
- ✚ artistice: cursuri de teatru, fotografie, muzică, cluburi de lectură.
- ✚ ateliere (Workshop-uri) și Training-uri:
- ✚ dezvoltare personală (public speaking, negociere, rezolvare de probleme).

- ✚ abilități specifice (editare video, design grafic, marketing digital).
- ✚ tabere și școli de vară: cu tematici diverse (educație ecologică, antreprenoriat, leadership).
- ✚ participarea la proiecte internaționale: de exemplu, programe Erasmus+, schimburi de tineri.
- ✚ organizații de tineret și ONG-uri: membrii organizațiilor precum Cercetașii, Consiliul Elevilor, sau asociații studențești (pentru viitor).

Educația nonformală le oferă liceenilor șansa de a învăța într-un mod mai relaxat și aplicat, punând bazele unor competențe esențiale pentru succesul academic și profesional.

Proiectele de voluntariat reprezintă una dintre cele mai practice și de impact forme de educație nonformală pentru elevii de liceu.

Iată o detaliere a tipurilor de voluntariat și modul în care liceenii se pot implica:

Voluntariatul Ecologic (cauze de mediu)

Acest tip de voluntariat se concentrează pe protejarea mediului înconjurător și promovarea sustenabilității.

Exemple de Activități:

- ✚ acțiuni de ecologizare: strângerea de deșeuri (cleaning actions) în parcuri, păduri sau pe malul apelor.
- ✚ plantarea de copaci: participarea la campanii de împădurire sau de creare de spații verzi urbane.
- ✚ proiecte de reciclare: organizarea de puncte de colectare selectivă în școală sau în comunitate.
- ✚ educație ecologică: susținerea de prezentări sau ateliere despre schimbările climatice și impactul poluării pentru elevi mai mici.
- ✚ organizații relevante (exemple): Tineretul Ecologist, diverse ONG-uri locale de mediu, sau inițiativele locale de tip "Let's Do It, România!".

Voluntariatul Social (cauze comunitare și umanitare)

Acest domeniu vizează sprijinirea grupurilor vulnerabile, îmbunătățirea calității vieții și incluziunea socială.

Exemple de activități:

- ✚ asistență pentru vârstnici: vizite la cămine de bătrâni, ajutor cu cumpărături sau activități de socializare.
- ✚ sprijin pentru copii: meditații (teme/materii școlare) pentru copii din medii defavorizate, organizarea de activități recreative.
- ✚ donații și campanii umanitare: colectarea de alimente, haine sau jucării pentru familiile aflate în nevoie.
- ✚ voluntariat în spitale: asistență ne-medicală, citit povești copiilor internați, sprijin logistic.
- ✚ organizații relevante (exemple): Crucea Roșie, Salvați copiii, centre sociale locale, biserici sau fundații care lucrează cu persoane cu dizabilități.

Voluntariatul Comunitar și Civic

Se concentrează pe îmbunătățirea infrastructurii comunitare, promovarea culturii și implicarea cetățenească.

Exemple de activități:

- ✚ evenimente culturale: ajutor logistic la festivaluri, târguri de carte, evenimente sportive locale (plasare, informare).
- ✚ reabilitare spații: vopsirea băncilor, curățarea și înfrumusețarea parcurilor sau a spațiilor publice.

- ✚ informare civică: organizarea de sesiuni de informare despre drepturile tinerilor, importanța votului, sau reguli de siguranță.
- ✚ în cadrul școlii: organizarea de evenimente școlare, ajutor în bibliotecă, sprijinirea consiliului elevilor.
- ✚ organizații relevante (exemple): instituții de cultură (muzee, biblioteci), primăria locală (pentru evenimente), consiliul elevilor.

Cum poate un licean să înceapă?

- ✚ identifică pasiunea: ce cauză îl interesează cel mai mult (animale, mediu, educație, bătrâni)?
- ✚ caută organizații: contactează ong-urile locale sau naționale care activează în acel domeniu.
- ✚ proiecte proprii: poate iniția un proiect mic în școală (ex: o campanie de colectare a maculaturii).
- ✚ cere recunoaștere: la final, este important să solicite un Certificat de Voluntariat, care atestă orele lucrate și abilitățile dobândite. acesta este util pentru CV și, în unele cazuri, pentru punctajul de la bacalaureat sau la admiterea la facultate.

Concluzie: Voluntariatul – o investiție în viitor

Voluntariatul transcende statutul de simplă activitate extracurriculară; el reprezintă o platformă esențială de educație nonformală care transformă teoria învățată în școală în acțiune și impact real.

Prin implicarea în cauze sociale, ecologice sau comunitare, elevii de liceu nu doar că oferă ajutor comunității, dar se dezvoltă personal și profesional. Voluntariatul este locul unde responsabilitatea devine practică, empatia se traduce în fapte, iar competențele de leadership, comunicare și lucru în echipă sunt șlefuite în mediul real, mult dincolo de sălile de clasă.

Voluntariatul nu doar că ajută comunitatea, dar dezvoltă empatia, responsabilitatea și capacitatea de a lucra sub presiune, abilități esențiale. Astfel, voluntariatul oferă liceenilor cea mai valoroasă lecție: aceea că pot fi agenți ai schimbării, acumulând în același timp experiență, încredere în sine și un set de abilități practice care le vor servi ca un avantaj competitiv decisiv în orice drum academic sau profesional vor alege.

INTERCULTURALITATEA ÎNTR-O SOCIETATE EUROPEANĂ

*Chirescu Iolanda-Loredana, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârzănești*

Toate societățile de azi se caracterizează printr-un grad crescând de multi-culturalism și de diversitate culturală, ceea ce face recunoașterea și respectarea drepturilor fiecărui grup, minoritar sau majoritar, din ce în ce mai importante.

În contextul noilor realități este evidentă necesitatea promovării comunicării interculturale. Deși în toate epocile, reprezentanții unor culturi diferite au comunicat între ei, expresia comunicare interculturală este una lansată relativ recent. O analiză complexă a comunicării interculturale a fost făcută pentru prima dată de etnologul american T. H. Hall. Prin conceptul respectiv, apărut pentru prima dată în lucrarea sa *The Silent Language* și cunoscând o largă răspândire, autorul american subliniază apartenența protagoniștilor unui proces de comunicare la culturi diferite.

Conceptul de comunicare interculturală implică două noțiuni fundamentale - cultură și limbă. În plan diacronic, conceptul de cultură a înregistrat multiple interpretări, datorate caracterului ultralarg al sferei culturale. Cultura unui popor constă în modul distinctiv al comportamentului acestuia și înțelegerea valorilor, credințelor și normelor asumate de membrii societății.

Legătura strânsă dintre limba și cultura unei națiuni se materializează în procesul de comunicare. Persoanele provenind din culturi diferite posedă, de regulă, mai multe trăsături sau perspective comune. Aceste similitudini ajută la construirea înțelegerii și a respectului reciproc. Cu toate acestea, frecvent se constată diferențe importante, puternic înrădăcinate în felul de a fi și de a vedea lumea al fiecăruia, care ne influențează atitudinile, comportamentul, prioritățile etc. Când aceste diferențe nu sunt recunoscute și acceptate, ele pot provoca neînțelegeri, frică și tensiuni. Astfel, este evidențiată necesitatea și importanța educării comunicării interculturale, ce vizează pregătirea oamenilor pentru înțelegerea și acceptarea membrilor diferitor grupuri etnice.

Comunicarea interculturală poate avea loc în cadrul unei națiuni, între reprezentanții diferitelor etnii, așa cum comunicarea internațională poate avea loc și în cadrul aceluiași spațiu cultural.

Societatea contemporană se caracterizează printr-o frecvență mărită a contactelor interculturale. Întâlnirea cu membrii altei culturi poate provoca deschidere, dar și închidere culturală. În acest context, educația interculturală ne învață cum să trăim unii cu alții, promovând egalitatea, respectul și deschiderea spre comunicarea cu „celălalt”, contribuind nemijlocit la stabilitatea societății. Societățile europene constituie un mediu de conviețuire cu alterități tot mai evidente.

În acest context, noua agendă pentru cultură are ca obiectiv să încurajeze:

- mobilitatea tuturor formelor de expresie artistică;
- consolidarea competențelor interculturale și a dialogului intercultural prin dezvoltarea capacităților care se numără printre competențele-cheie pentru educarea și formarea de-a lungul vieții, cum ar fi conștiința și expresia culturală și comunicarea în limbi străine.

Totodată, traseul dezvoltării istorice și socioculturale al unei națiuni este întotdeauna unul individual și deosebit. Procesele care au influențat și continuă să influențeze structura societății noastre nu vor fi valide pentru altă țară, națiune.

În aceste condiții, este un imperativ ca generațiile tinere să își formeze competența de comunicare interculturală, asigurând o conviețuire pașnică cu grupuri distincte, ce își revendică diferența etnică, identitară, culturală sau de interese prin:

- dezvoltarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice privitoare la valorile EU și problematica competenței interculturale;
- conștientizarea în ceea ce privește efectele neglijării interculturalității;
- reducerea discriminării și segregării dintre membrii grupurilor etnice în instituțiile de învățământ, în societate, și reducerea șomajului și mărirea șanselor de angajare.

Amânarea acestui proces intensifică conflictele interetnice, favorizează emigrația, intoleranța, nesiguranța studenților cu privire la ziua de mâine.

BIBLIOGRAFIE:

1. Barbănouă V ș.a. Repere ale educației interculturale. Material elaborat în cadrul proiectului „Dialog Intercultural în Moldova”. Chișinău, 2013.
2. Duhlicher O., Dandara O. Competența de educație interculturală, dimensiune a comportamentului profesional al profesorului. În: Didactica Pro, nr. 2 (48). Chișinău, 2008.

RELATIA PROFESOR-ELEV SI EFECTELE SALE

Chirescu Iolanda-Loredana, profesor învățământ primar,

Școala Gimnazială nr. 1 Mârzănești

Relația profesor-elev reprezintă una dintre problemele majore ale învățământului în general. Sensul formativ al învățământului contemporan impune mai mult ca oricând luarea în considerație a relației profesor-elev pe fondul căreia se realizează o modelare a comportamentului elevului, precum și sarcinile complexe ale formării personalității acestuia.

În viziunea pedagogiei moderne relația profesor-elev este concepută ca o relație de mare complexitate care implică un dialog permanent între cei doi factori, educator și educat, o comunicare reciprocă angajând toate laturile personalității acestora.

Fiind un act ce ține de sfera relațiilor interpersonale, actul educativ, eficiența sa se decide pe terenul raporturilor concrete zilnice dintre profesor și elev. În problema relației profesor-elev, pe lângă o bogată experiență pozitivă ce s-a acumulat în decursul anilor, se constată că uneori predomină arbitrariul, practici învechite și prejudecăți pe care o atitudine conservatoare le menține.

Pentru o comunicare eficientă trebuie să ținem seama de câteva reguli simple și anume: dorința de a înțelege și a asculta, să știi să asculți, disponibilitate, implicare, discernământ și obiectivitate în evaluarea comportamentelor elevilor, onestitate, bunăvoință, încredere reciprocă, respect reciproc, flexibilitate în gândire, toleranță, complementaritate, sentimentul de dăruire, găsirea unui limbaj comun, altruism, interese comune, preocupări comune, cooperare, curaj, îndrăzneală, să dai celuilalt putere, simțul umorului.

Un profesor bun trebuie să știe calea pe care s-o aleagă pentru ca relația profesor-elev să fie cât mai eficientă. Profesorul trebuie să inspire încredere elevului în forțele sale, să prindă curaj, să-l facă să se implice în relația de comunicare, să reușească să-l antreneze într-o discuție constructivă. E necesar ca elevilor să li se transmită acea sete de cunoaștere, acea disponibilitate și flexibilitate în gândire, dorința de comunicare.

Așa cum spunea Jean Jaures: „Nu putem preda altora ceea ce vrem, ceea ce știm sau ce credem că știm; nu predăm și nu putem preda decât ceea ce suntem.” Nici un profesor n-ar trebui să uite că și el a fost cândva elev!

BIBLIOGRAFIE:

1. Boros, M.-, „Profesorul și elevii”, Editura Gutinul, 2004;
2. Cucoș, Const.-, „Pedagogie”, Ediția a II a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 2012;
3. Ciobanu, O.- „Comunicare didactică”, Ed. ASE, București, 2013;

POVESTEA - O ABORDARE LUDICĂ ÎN ORELE REMEDIALE LA CLASA I

PROF. ÎNV. PRIMAR CHIRILĂ GEORGETA MIRELA, ȘC. GIMN. NR.1 ABRAM, JUD.

BIHOR

Predarea remedială la nivel primar se confruntă cu provocări metodologice specifice, care vizează atât capacitatea limitată de concentrare a elevilor de vârstă mică, cât și necesitatea identificării unor strategii didactice care să menționeze motivația în contextul oboselii acumulate. Prezentul articol documentează o intervenție pedagogică integrată, fundamentată pe abordarea narativă și pe strategii multisenzoriale, implementată în cadrul Programului de Învățare Remedială la clasa I. Prin valorificarea potențialului didactic al textului literar și prin integrarea sa în activități diferențiate la limbă română și matematică, se urmărește demonstrarea eficacității unei pedagogii experiențiale care contextualizează competențele lingvistice și de numerație în situații semnificative pentru copil.

Una din nevoile de sprijin identificate la elevii mei (clasa I), avute în vedere în cadrul Programului Învățare Remedială (ÎR), a fost dezvoltarea competenței „Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute”, respectiv „Rezolvarea de probleme pornind de la sortarea și reprezentarea unor date”, într-un mod accesibil, firesc și motivant. Desfășurarea Programului ÎR la clasa I aduce însă provocări specifice:

- vârsta mică, asociată cu o capacitate redusă de concentrare;
- oboseala fizică și mentală după primele patru ore ceea ce duce la o scădere a atenției, motivației în ora a cincea, când are loc, de regulă, pregătirea remedială.

Toate acestea impun găsirea unor abordări integrate, dinamice și multisenzoriale, care să reactiveze interesul și să mențină atenția. O astfel de abordare este cea bazată pe poveste, joc și mișcare, care facilitează învățarea prin experiență și emoție.

În proiectarea activităților alese spre prezentare, având ca obiectiv îmbunătățirea competențelor de literație, respectiv rezolvarea de probleme simple în care intervin operații de adunare sau scădere în centrul 0-31, cu sprijin în obiecte, imagini sau reprezentări schematice am urmărit două direcții specifice Programului ÎR:

- consolidarea, pentru întărirea și stabilizarea competențelor deja formate;
- aprofundarea și extinderea, prin aplicarea în contexte noi, cu accent pe gândirea critică, rezolvarea de situații-problemă și transferul cunoștințelor.

De ce am ales povestea? Pentru că este primul pas în receptarea mesajelor scrise. Este esențială alegerea unui text potrivit vârstei? Da. Pentru că un text accesibil:

- facilitează înțelegerea prin suport vizual + narativ;
- oferă contexte familiare pentru conversație;
- permite extragerea de informații esențiale (cine?, unde?, cum?, de ce?, ce învățăm?);
- susține transferul în situații reale (împărtășirea, cooperarea, gestionarea emoțiilor).

Având în vedere criteriile de mai sus, textul utilizat a fost: „Nu vă atingeți de miera mea!” de Jane Chapman și Tim Warnes, o poveste atractivă, cu personaje clar conturate și acțiune simplă, potrivită clasei I.

Descrierea activității – ora de CLR / DP + AVAP

Scenariul activității a fost ghidat de tiparul unei lecții de consolidare, și anume:

1. Captarea atenției — „Borcanul bunătații”: S-a prezentat „borcanul bunătații” (imagine).

La întrebările: „Ce credeți că putem pune aici? Ce lucruri bune putem aduna?”, elevii au scris pe bilețele colorate cuvinte precum zâmbete, ajutor, vorbe frumoase, îmbrățișări, cooperare, încurajare, alinare, etc.

Ce am urmărit? Activare emoțională, contextualizare semantică.

2. Anunțarea temei și a obiectivelor

3. Consolidarea cunoștințelor

a. Lectură scurtă + Sarcini diferențiate+ Explozia stelară: După lectură, fiecare copil, a avut de rezolvat individual 2 sarcini scurte. Sarcinile au fost diferențiate. Răspunsurile au fost discutate frontal prin punctarea lor prin intermediul metodei exploziei stelare, respectiv lipirea răspunsurilor.

b. Atelier creativ – „Eticheta borcanului Ursului”: Elevii au creat o etichetă/ o mică ilustrație despre ceea ce înseamnă bunătatea, mesaj spus prin intermediul unui personaj din poveste. Toate etichetele au fost lipite pe o planșă „Borcanul ursului”, cea care a plăcut celor mai mulți copii fiind „alegerea ursului” pentru borcanul lui.

4. Asigurarea retenției și transferului

a. Poster „Regulile Bunătății”: Pe un suport dat (image cu personaje + titlu), elevii au lipit cartonașe cu reguli și le-au discutat. Rezultat: consolidarea receptării mesajelor funcționale.

b. Activitate practică – „Traseul spre borcanul cu miere” : Traseu cu benzi colorate + provocări de tipul: „Spune un compliment.”, „Oferă un gest de bunătate în tăcere.”, „Oferă un 5 unui coleg”, „Povestește o situație de ajutor.”, „Generos”, „Arată un zâmbet larg.”. Elevii au fost împărțiți în 3 echipe de 6, și fiecare membru trebuia să rezolve o provocare. Rezultat: Fixare prin acțiune, verificarea înțelegerii mesajelor scurte.

5. Evaluare: Evaluare rapidă, frontală, cu sprijinul tablei Smart, prin intermediul unui test care a cuprins puncte cheie ale activității.

6. Încheiere — Jocul „Cubul bunătății”: Împărțiți în 3 grupuri, a câte 6 elevi, elevii au aruncat un cub pe a căror fețe a fost scris: Împart – Ajut – Ascult – Îmbrățișez – Împac – Mulțumesc. Pornind de la sarcina primită au povestit o situație reală.

De ce funcționează această abordare? Pentru că activitatea combină mișcarea, jocul, interacțiunea socială, expresia artistică:

- Traseul → fixare prin acțiune și verificarea înțelegerii mesajului scurt
- Borcanul bunătății → trecere de la simbol la cuvânt
- Etichetele și afișul → receptarea mesajelor scrise prin asociere vizual-emoțională

Impact: copiii înțeleg mai bine mesajele scrise deoarece ele devin vizibile, tangibile, trăite.

Utilizând aceeași poveste, am desfășurat a doua activitate, în scopul integrării competențelor matematice – de data aceasta, la disciplina **MEM/ CLR+AVAP**. Tipul lecției a fost tot de consolidare, iar scenariul a fost:

1. Colaj cu personajele poveștii: pentru început (captarea atenției), copiii au rezolvat online un puzzle cu personajele (ursul, Cârțițoi, Șoricilă, frații Iepurici), dar și cu cuvinte/ expresii extrase din text: borcan uriaș, miere delicioasă, pași grei, urs fioros, șuvoi de miere, acționăm repede, stejarul cel gros.

Rezultat: asocierea imagine–expresie; ordonarea logică a elementelor.

2. Formularea orală și rezolvarea de probleme (0–31) pe baza colajului Pe baza imaginii obținute, respectiv a unor mini imagini de lipit în caiete (borcan picături miere, iepurași-mulțime ghinde, stejar, etc.) s-au formulat oral probleme, și s-a lipit în caiete reprezentarea lor:

1. Într-un borcan uriaș sunt 18 picături de miere. Ursul mai adaugă 7. Câte sunt acum?
2. Iepuricii au strâns 26 de ghinde. Pierd 5 pe drum. Câte rămân?
3. Sub stejarul cel gros sunt acum 6 animaleuțe. Vin încă 4. Câte vor fi în total?
4. Cârțițoi înaintază 12 pași grei. Ursul face cu 8 mai mulți. Câți pași face ursul?

Obiective/ Rezultate vizate:

- utilizarea termenilor matematici: sumă, total, diferență, mai mult, mai puțin
- folosirea simbolurilor „+”, „-”, „=”
- crearea orală și scrisă (prin intermediul imaginilor) a unor probleme
- consolidarea competențelor de calcul în situații familiare

La final, au fost recompensați o „picătură de miere” (cartonaș).

Conform Ordinului nr. 6423/2025, Programul ÎR presupune utilizarea unor strategii didactice diferențiate care să sprijine dezvoltarea competențelor de comunicare, matematice și științifice. De exemplu, în prima activitate prezentată, după lectură, diferențierea a avut loc prin sarcini diferențiate, astfel încât toți elevii să poată accesa textul la nivelul lor: unii au beneficiat de sprijin vizual (imagini), alții au completat enunțuri scurte, iar elevii avansați au formulat propriile întrebări. Toți au lucrat pe același conținut, cu sprijin adaptat, iar înțelegerea mesajului citit a fost verificată și consolidată ulterior prin metoda exploziei stelare, care a permis reluarea rapidă a informațiilor-cheie într-o formă activă și accesibilă.

De ce funcționează această abordare?

- Povestea ca nucleu – Copiii înțeleg mai ușor conceptele lingvistice și matematice prin narațiune.
- Abordare multisenzorială: Îmbină limbajul, vizualul, mișcarea, manipularea-asigură retenție.
- Predictibilitate+varietate: Activități scurte, clare și structurate, dar variate perfect după 4 ore de curs.

Rezultat: Progres vizibil: exprimare mai fluentă, progres în înțelegerea problemelor prin manipulare, relaționare mai bună în grup.

Rezultatele observate în urma implementării acestei secvențe didactice confirmă relevanța abordării integrate text literar–activități multisenzoriale în context remedial. Progresia elevilor în receptarea mesajelor scrise și în rezolvarea de probleme simple, coroborată cu creșterea gradului de implicare și cooperare, susține ipoteza conform căreia învățarea prin poveste și experiență directă facilitează accesul la competențe abstracte la vârsta timpurie. Această practică pedagogică, deși aplicată într-un context specific, oferă un model replicabil pentru intervenții remediale care urmăresc nu doar consolidarea competențelor, ci și menținerea unei atitudini pozitive față de învățare. Dezvoltarea ulterioară a acestei abordări ar putea include colectarea sistematică de date longitudinale pentru evaluarea impactului pe termen mediu și lung.

Bibliografie:

1. Dragomir, M., & Pop, A. (2019), *Învățare diferențiată și individualizată*, Editura Polirom;
2. Băban, A., & Simion, A. (2016), *Strategii de diferențiere a învățării în școala primară*, Editura Didactică și Pedagogică;
3. Popescu, C., & Negrus, L. (2017), *Metode și strategii de diferențiere și individualizare a învățării elevilor din ciclul primar*, Editura Aramis;

Abstract

Integrarea jocurilor cu scop educativ în cadrul orelor de limba engleză și-a dovedit deja eficiența cu mult înainte de introducerea termenului de gamificare. În contextul actual, tendința este de a folosi jocuri și activități digitale, cum sunt și activitățile de tip „escape rooms”. Acest articol explorează utilizarea activităților online interactive în cadrul cărora elevii rezolvă puzzle-uri și îndeplinesc sarcini colaborând și folosind limba engleză în mod autentic. Exemple practice includ scenarii culturale și istorice care transformă învățarea tradițională într-un demers instructiv-educativ motivant, conducând la dezvoltarea holistică a elevilor.

Introducere

În contextul digitalizării și al utilizării tehnologiei în predarea limbii engleze, gamificarea este una dintre abordările care pot conduce la dezvoltarea competențelor lingvistice și sociale ale elevilor. Predarea limbii engleze oferă un cadru instructiv-educativ propice integrării abilităților sociale în cadrul lecțiilor, iar utilizarea unor Escape Rooms virtuale pot transforma o sarcină de învățare tradițională într-o activitate motivantă pentru elevi, care stimulează colaborarea, empatia și gândirea critică.

Ce sunt Escape Rooms virtuale?

O abordare inovatoare, Escape Rooms virtuale sunt activități interactive online în care elevii rezolvă puzzle-uri, îndeplinesc sarcini și lucrează împreună pentru a se „elibera” dintr-un anumit spațiu într-o perioadă limitată de timp. În cadrul orelor de limba engleză, aceste activități implică gândirea critică, munca în echipă, comunicarea și competențele digitale, fiind deseori apreciate de elevi deoarece simulează provocările lumii reale într-un mediu controlat, de joc, și le oferă posibilitatea de a folosi limba engleză într-un mod autentic.

Astfel, elevii sunt împărțiți în grupuri mici și fiecare grup trebuie să rezolve o serie de sarcini care pot implica cunoștințe de vocabular sau gramatică, înțelegerea textului citit sau scris, audierea unor mesaje, etc. În cadrul acestor sarcini, elevii își vor folosi abilitățile de rezolvare a problemelor și de management al timpului. Potrivit lui Johnson și Johnson (2014), învățarea cooperativă presupune responsabilitate, interacțiune față în față, abilități interpersonale și de grup mic și interdependență pozitivă, iar activitățile de tip „escape rooms” virtuale cu siguranță au o contribuție valoroasă în această direcție.

Aplicații practice

1. *A Mystery at the Mall* poate fi un bun exemplu de activitate interactivă la gimnaziu sau la liceu. În funcție de nivelul elevilor, vom stabili nivelul de dificultate a limbajului, al indiciilor, numărul sarcinilor și durata activității. Elevii vor avea de descifrat indicii și de rezolvat ghicitori în engleză pentru a putea să „scape” din clădirea mall-ului. Fiecare sarcină încurajează discuțiile și luarea de decizii. Un elev poate citi indiciul, altul îl poate explica sau rezuma, un al treilea analizează indiciile, toți trebuie să fie capabili să comunice, să se asculte unul pe celălalt, să exerseze răbdarea și empatia, să gestioneze

stresul cauzat de limita de timp. Fără a avea nevoie de experiență în programare, Genially este una dintre platformele digitale pe care le putem alege.

2. *Dublin Escape*. Dublin sau orice alt loc dorim să alegem pentru a fi vizitat de elevi le oferă acestora posibilitatea să „călătorească” într-o țară cu vorbitori nativi de limba engleză, să exploreze și să rezolve puzzle-uri culturale care necesită abilități de analiză, interpretare și luare de decizii. Elevii nu doar își vor îmbunătăți limba engleză, ci își vor dezvolta și competențe sociale precum conștientizarea, respectul și adaptabilitatea, menționate de Goleman (2006) în lucrările sale despre inteligența socială.
3. *The Librarians*. Activitățile de tip „escape rooms” virtuale pot aborda teme precum probleme de mediu sau evenimente istorice. În postura de bibliotecari care aleg o carte și se întorc în timp, elevii pot învăța despre locuri și evenimente istorice importante din spațiul anglofon și nu numai. Fiecare perioadă reprezintă o etapă a jocului, iar elevii vor reuși să treacă prin Roma antică, Renaștere, Revoluția industrială, etc. doar dacă rezolvă o serie de puzzle-uri și sarcini în limba engleză. La nivel mai avansat putem chiar să le cerem să scrie în grupuri mesaje codificate, scrisori oficiale, propria Declarație de independență. Astfel de sarcini și activități care implică colaborarea conduc la creșterea responsabilității și angajamentului și sunt foarte eficiente pentru dezvoltarea competențelor lingvistice și sociale, după cum remarcă Tomlinson (2013).

Concluzii

Activitățile de tip „escape rooms” virtuale nu sunt doar distractive, ele sunt și eficiente dacă sunt bine organizate. Orele de limba engleză oferă spațiul necesar integrării unui astfel de demers educațional, care are ca deziderat dezvoltarea elevilor pe plan academic, social și emoțional și care le permite acestora să valorifice comunicarea, colaborarea și înțelegerea într-un mediu de învățare motivant.

Bibliografie

Goleman, Daniel. *Social Intelligence: The New Science of Human Relationships*. Bantam Books, 2006.

Johnson, David W., and Roger T. Johnson. *Cooperative Learning in 21st Century*. Interaction Book Company, 2014.

Taraldsen, L. H., F. O. Haara, M. S. Lysne, P. R. Jensen, and E. S. Jenssen. “A Review on Use of Escape Rooms in Education – Touching the Void.” *Education Inquiry*, vol. 13, no. 2, 2022, pp. 169–184, <https://doi.org/10.1080/20004508.2020.1860284>.

Tomlinson, Brian. *Materials Development in Language Teaching*. 2nd ed., Cambridge University Press, 2013.

Educația cu semnificație: practici și proiecte care creează schimbare reală în școli și comunități

Chiuda Carmen-Elena, Grădinița Zâna Florilor, București

Rezumat

Educația cu semnificație reprezintă o direcție emergentă în pedagogia contemporană, centrată pe relevanța învățării și pe impactul acesteia asupra dezvoltării personale și comunitare. Prezentul articol își propune să analizeze conceptul de educație cu semnificație din perspectivă teoretică, evidențiind rolul practicilor educaționale autentice și al proiectelor educaționale cu impact social în producerea unei schimbări reale în școli și comunități. Sunt abordate fundamentele teoretice ale învățării semnificative, rolul relației școală–comunitate și transformarea rolului cadrului didactic în contextul educației centrate pe elev. Concluziile subliniază importanța educației cu semnificație ca pilon al formării cetățeanului activ și responsabil.

Cuvinte-cheie: educație cu semnificație, învățare autentică, proiecte educaționale, comunitate, practici pedagogice

Introducere

Schimbările accelerate ale societății contemporane impun o reconsiderare a finalităților educației și a modului în care procesul educațional răspunde nevoilor reale ale elevilor și ale comunității. Educația nu mai poate fi limitată la transmiterea de cunoștințe, ci trebuie să sprijine dezvoltarea competențelor necesare participării active și responsabile în societate (OECD, 2019). În acest context, conceptul de *educație cu semnificație* devine tot mai relevant, fiind asociat cu ideea unei învățări relevante, aplicabile și ancorate în realitatea socială.

Scopul acestui articol este de a analiza educația cu semnificație din perspectivă teoretică și de a evidenția rolul practicilor și proiectelor educaționale în generarea schimbării reale în școli și comunități.

Cadrul teoretic al educației cu semnificație

Conceptul de educație cu semnificație își are rădăcinile în teoria învățării semnificative formulată de Ausubel, conform căreia învățarea este eficientă atunci când noile informații sunt integrate în structurile cognitive existente ale elevului (Ausubel, 1968). Această perspectivă

este completată de teoriile constructiviste și socio-constructiviste, care subliniază rolul activ al elevului în construirea cunoașterii prin interacțiune și reflecție (Piaget, 1970; Vygotsky, 1978).

Educația cu semnificație presupune, așadar, contextualizarea conținuturilor în situații autentice și valorizarea experiențelor personale ale elevilor. Învățarea devine un proces profund, cu impact pe termen lung, atunci când elevii înțeleg utilitatea cunoștințelor și le pot aplica în contexte reale (Bruner, 1996).

Practici educaționale cu impact semnificativ

Practici precum învățarea bazată pe proiecte, învățarea prin investigație și învățarea experiențială sunt considerate esențiale pentru promovarea educației cu semnificație. Învățarea prin proiecte, în special, facilitează integrarea interdisciplinară și dezvoltarea competențelor-cheie, precum gândirea critică, colaborarea și rezolvarea de probleme (Thomas, 2000).

Prin implicarea activă a elevilor în sarcini autentice, aceste practici contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la dezvoltarea autonomiei. În plus, ele susțin transferul cunoștințelor din mediul școlar în viața reală, un element central al educației cu semnificație (Kolb, 1984).

Proiecte educaționale și relația școală–comunitate

Educația cu semnificație este strâns legată de deschiderea școlii către comunitate și de realizarea unor proiecte educaționale cu impact social. Colaborarea dintre școală și comunitate contribuie la formarea competențelor civice ale elevilor și la dezvoltarea unui sentiment de responsabilitate socială (Epstein, 2011).

Proiectele care vizează probleme reale ale comunității – precum protecția mediului, incluziunea socială sau conservarea patrimoniului cultural – permit elevilor să devină actori activi ai schimbării. Astfel, școala își asumă rolul de instituție implicată în dezvoltarea comunitară, iar educația capătă o dimensiune practică și socială autentică.

Rolul cadrului didactic în promovarea educației cu semnificație

În contextul educației cu semnificație, rolul cadrului didactic se redefineste, profesorul devenind facilitator al învățării și ghid al procesului educațional. Această schimbare presupune

utilizarea unor strategii didactice flexibile, adaptate nevoilor și intereselor elevilor (Hattie, 2009).

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru implementarea eficientă a practicilor educaționale semnificative. Profesorii trebuie să dezvolte competențe pedagogice avansate și să adopte o atitudine reflexivă față de propria practică, pentru a crea contexte de învățare relevante și motivante.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție fundamentală în dezvoltarea sistemelor educaționale contemporane. Prin integrarea practicilor educaționale autentice, prin realizarea de proiecte cu impact comunitar și prin redefinirea rolului cadrului didactic, școala poate contribui la formarea unor cetățeni activi, responsabili și implicați social.

În concluzie, educația cu semnificație nu este doar o abordare pedagogică inovatoare, ci o necesitate pentru asigurarea relevanței și sustenabilității educației în societatea actuală.

Bibliografie

Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart and Winston.

Bruner, J. S. (1996). *The culture of education*. Harvard University Press.

Epstein, J. L. (2011). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Westview Press.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.

OECD. (2019). *Future of education and skills 2030: OECD learning compass 2030*. OECD Publishing.

Piaget, J. (1970). *Science of education and the psychology of the child*. Orion Press.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*.
Harvard University Press.

Provocări și Soluții în Educație: O Analiză Contemporană

PROFESOR CIOBANU CRENGUȚA-CRISTINA

LICEUL TEHNOLOGIC TISMANA, GORJ

Introducere

Sistemul educațional, pilon fundamental al oricărei societăți, se află la o răscruce decisivă în secolul XXI. În fața unui val de transformări tehnologice, demografice, sociale și economice fără precedent, instituțiile de învățământ din întreaga lume se confruntă cu o mulțime de provocări profunde. Acestea pun sub semnul întrebării modelele tradiționale de predare și evaluare, cerând o reevaluare urgentă a scopurilor și practicilor educaționale. Totuși, aceste provocări poartă în ele sămânța inovației. Fiecare problemă identificată deschide calea către soluții creative, către reforme necesare și către o viziune reînnoită asupra a ceea ce înseamnă să înveți și să educi în lumea contemporană. Acest articol își propune să cartografieze cele mai presante provocări din domeniul educației la nivel global și să exploreze soluții viabile și promițătoare, evidențiind trecerea de la un sistem rigid, standardizat, către unul personalizat, incluziv și orientat către dezvoltarea competențelor pentru viitor.

I. Provocări Majore în Educația Contemporană

1.1. Disparitățile și Inechitatea în Acces și Calitate

Una dintre cele mai persistente și dure provocări rămâne inechitatea. Diviziunile socio-economice se traduc direct în diferențe abisale în ceea ce privește accesul la educație de calitate.

Divizul Digital: Pandemia COVID-19 a amplificat această problemă, evidențiind „divizul digital” dintre elevi care dispun de dispozitive, conexiune internet rapidă și un mediu propice pentru învățarea online, și cei lipsiți de aceste resurse. Acest lucru a dus la o exacerbare a decalajelor educaționale.

Finanțarea Inegală a Școlilor: În multe țări, finanțarea școlilor este legată de impozitele locale pe proprietate, ceea ce perpetuează ciclul sărăciei: cartierele sărace au școli sărace, cu resurse limitate, cadre didactice mai puțin experimentate și infrastructură degradată.

Bariere pentru Grupuri Vulnerabile: Copiii cu dizabilități, aparținând minorităților etnice sau lingvistice, sau din zone rurale izolate, se confruntă adesea cu bariere sistematice care le limitează participarea deplină și succesul în sistemul educațional.

1.2. Curriculumul Învechit și Ruperea față de Cerințele Pieței Muncii

Multe sisteme educaționale continuă să funcționeze pe baza unui curriculum conceput pentru epoca industrială, centrat pe memorarea de informații și pe silozurile disciplinare.

Focus pe Conținut, nu pe Competențe: Elevii sunt supraîncărcați cu informații ușor de accesat în era digitală, dar sunt insuficient pregătiți să aplice, să analizeze, să creeze și să colaboreze.

Lipsa Abilităților pentru Secolul XXI: Abilitățile critice precum gândirea critică, rezolvarea creativă a problemelor, inteligența emoțională, flexibilitatea cognitivă și literația digitală avansată nu sunt adesea integrate coerent în programa școlară.

Decalajul față de Angajatori: Există o disociere clară între ceea ce se predă în școli și universități și competențele solicitate pe piața muncii în continuă schimbare, ducând la rata ridicată a șomeri în rândul tinerilor absolvenți.

1.3. Sănătatea Mintală a Elevilor și a Cadrelor Didactice

Presiunea academică, mediul social competitiv și impactul mediului online au dus la o criză a sănătății mintale în rândul tinerilor.

Anxietate și Burnout la Elevi: Așteptările ridicate, temerile legate de viitor și supraexpunerea la rețelele sociale contribuie la niveluri alarmante de stres, anxietate și depresie în rândul elevilor.

Burnout-ul Profesorilor: Cadrele didactice se confruntă cu sarcini administrative excesive, clase suprapopulate, lipsa resurselor și uneori, cu lipsa respectului din partea comunității. Acest lucru duce la epuizare profesională și la o criză de recrutare și retenție a profesorilor de calitate.

1.4. Rezistența la Schimbare și Inerția Sistemului

Sistemul educațional este notoriu rezistent la schimbare datorită structurilor sale ierarhice, a barierelor birocratice și a mentalității fixe.

Modelul Fabrica: Organizarea școlilor pe vârste, clase și discipline standardizate, cu evaluări centrate pe notă, este un moștenitor al erei industriale greu de depășit.

Formarea și Dezvoltarea Profesională Insuficiente: Investiția în formarea continuă a profesorilor pentru a-i pregăti pentru pedagogii moderne, tehnologie educațională și managementul clasei incluzive este adesea fragmentară și inefficientă.

Evaluarea Învechită: Sistemul de examene standardizate, care testează în principal memoria și cunoștințele factuale, rămâne principala măsură a succesului, limitând inovația pedagogică și învățarea profundă.

1.5. Integrarea Eficientă a Tehnologiei

Deși tehnologia este omniprezentă, integrarea ei în procesul educațional rămâne adesea superficială.

Consum vs. Creație: Tehnologia este folosită frecvent pentru consum de conținut (vizionare de videoclipuri, citire pe tablete) mai degrabă decât pentru creație, colaborare și rezolvare de probleme.

Lipsa de Pregătire a Cadrelor Didactice: Mulți profesori nu au primit formarea adecvată pentru a utiliza instrumentele digitale ca suport pentru învățare, ci le percep ca pe o distragere sau o povară suplimentară.

Probleme de Securitate și Etică Digitală: Școlile se luptă cu provocări precum securitatea online, combaterea dezinformării, prevenirea hărțuirii cibernetice și cultivarea unei utilizări etice și responsabile a tehnologiei.

II. Cadrul pentru Soluții: Reimaginarea Educației

Soluțiile la aceste provocări nu constau în ajustări minore, ci într-o reconsiderare fundamentală a paradigmei educaționale. Este necesară trecerea de la un model centrat pe profesor și pe conținut, la unul centrat pe elev și pe competențe.

2.1. Personalizarea Învățării cu Ajutorul Tehnologiei

Tehnologia nu trebuie să fie doar un suport, ci motorul personalizării. Platforme de Învățare Adaptivă: Software-ul bazat pe inteligență artificială poate analiza progresul fiecărui elev, identifică punctele slabe și forte și oferă căi de învățare și exerciții personalizate, permițând fiecărui elev să avanseze în ritmul propriu.

Învățarea Bazată pe Proiecte (PBL) și Pe Problema: Aceste abordări pun elevul în centru, făcându-l responsabil pentru investigarea unor probleme complexe, reale și pentru construirea de soluții. Ele dezvoltă în mod natural gândirea critică, colaborarea și creativitatea.

Rolul Reconfigurat al Profesorului: În acest model, profesorul devine un facilitator, un mentor și un ghid, care oferă suport personalizat și curatează resurse, în loc să fie singura sursă de cunoștințe.

2.2. Redefinirea Curriculumului și a Evaluării

Curriculumul pentru Competențe: Este imperios necesar un curriculum care integreze explicit disciplinele academice cu dezvoltarea abilităților pentru secolul XXI. Acesta include programe de literație financiară, educație civică digitală, codare și logică computațională, precum și accent pe arte și educație fizică pentru dezvoltarea holistică.

Evaluarea Autentică: Trebuie abandonată evaluarea exclusivă prin teste standardizate în favoarea evaluărilor autentice: portofolii de proiecte, prezentări, simulări, jocuri de rol și auto-evaluare. Acestea măsoară aplicarea cunoștințelor în contexte reale sau simulate.

Micro-certificări și Badges Digitale: Recunoașterea și validarea competențelor dobândite în afara contextului formal (prin voluntariat, proiecte personale, cursuri online) prin micro-certificări oferă o imagine mai nuanțată și mai dinamică a capacităților unui individ.

2.3. Investiția în Profesiuniști din Educație: Profesorii

Nicio reformă nu poate reuși fără cadre didactice motivate, pregătite și susținute.

Dezvoltare Profesională Continuă, de Calitate: Formarea profesorilor trebuie să fie practică, relevantă și continuă, axată pe coaching și comunități de învățare profesională, nu pe cursuri teoretice izolate.

Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă: Reducerea birocrăției, oferirea de autonomie pedagogică, asigurarea unor salarii competitive și crearea unui mediu școlar care să sprijine bunăstarea profesorului sunt esențiale pentru a atrage și a păstra cei mai buni oameni în profesie.

Suport pentru Sănătatea Mintală: Școlile trebuie să investească în consilieri școlari, psihologi și programe de mindfulness și reziliență atât pentru elevi, cât și pentru personal.

2.4. Promovarea Incluziunii și Echității

Finanțarea Equity-Based: Alocarea resurselor trebuie să fie bazată pe nevoile specifice ale școlilor și elevilor, compensând dezavantajele de start. Este nevoie de investiții masive în infrastructura digitală universală (dispozitive și internet gratuit pentru cei nevoiași).

Pedagogii Incluzive și Design-ul Universal pentru Învățare (UDL): Implementarea principiilor UDL înseamnă a proiecta activitățile de învățământ din start pentru a satisface nevoile diverse ale tuturor elevilor, oferind multiple mijloace de reprezentare, angajare și expresie.

Parteneriate cu Comunitatea și Piața Muncii: Școlile nu pot funcționa în izolare. Parteneriate solide cu companii locale, organizații neguvernamentale, muzee și universități pot aduce resurse, mentorat și oportunități de învățare aplicată în comunitate.

2.5. Utilizarea Strategică și Etică a Tehnologiei

Integrare, nu Adăugare: Tehnologia trebuie să fie parte integrantă și firească a procesului de învățare, nu un adaus. Instrumentele trebuie alese strategic pentru a îmbunătăți anumite procese (colaborarea prin Google Docs, crearea de conținut multimedia, explorarea prin realitate virtuală).

Formarea Profesorilor în Pedagogie Digitală: În centru trebuie să fie didactica, nu dispozitivul. Profesorii trebuie formați să folosească tehnologia pentru a activa și angaja elevii în moduri noi.

Curriculum de Educație Digitală: Elevii trebuie învățați nu doar să utilizeze instrumentele, ci să le înțeleagă impactul etic și social, să identifice dezinformarea și să își protejeze identitatea digitală.

Concluzie

Provocările sistemului educațional sunt profunde și interconectate, reflectând complexitatea lumii contemporane. Ele nu pot fi rezolvate prin remedii rapide sau prin simpla adăugare de tehnologie peste structuri învechite. Soluțiile viabile cer o schimbare de paradigmă: de la o educație standardizată la una personalizată; de la accent pe cunoștințe la accent pe competențe; de la evaluarea memorării la evaluarea aplicării; de la profesor ca transmitor la profesor ca facilitator; de la școală ca insulă la școală ca centru de comunitate deschis.

Calea înainte este dificilă și necesită voință politică, investiții sustenabile, colaborare între toți actorii (politicieni, educator, părinți, sectorul privat) și, mai ales, curajul de a experimenta și a învăța din eșecuri. Scopul final, însă, este demn de efort: un sistem educațional care să descopere și să cultive potențialul unic al fiecărui copil, să-i pregătească nu doar pentru un loc de muncă, ci pentru o viață împlinită, responsabilă și cu impact pozitiv într-o lume în continuă schimbare. Viitorul educației nu este o destinație fixă, ci un proces continuu de adaptare și reînnoire.

Bibliografie

1. Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97-140.
2. Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. Pearson.
3. Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
4. OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. OECD Publishing. [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf)
5. Pink, D. H. (2009). *Drive: The surprising truth about what motivates us*. Riverhead Books.
6. Robinson, K., & Aronica, L. (2015). **Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education*. Viking.
7. Schleicher, A. (2018). *World class: How to build a 21st-century school system*. OECD Publishing.
8. Senge, P., Cambron-McCabe, N., Lucas, T., Smith, B., & Dutton, J. (2012). *Schools that learn: A fifth discipline fieldbook for educators, parents, and everyone who cares about education*. Crown Business.
9. UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>
10. Wagner, T. (2014). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need—and what we can do about it*. Basic Books.

Resurse Online și Rapoarte Recente:

Edutopia (George Lucas Educational Foundation):

<https://www.edutopia.org> – O sursă bogată de studii de caz și articole despre pedagogii inovatoare.

Center for Curriculum Redesign (CCR):

<https://curriculumredesign.org> – Cercetare și resurse pe tema redefinirii curriculumului pentru secolul 21.

International Society for Technology in Education (ISTE):

<https://www.iste.org> – Standarde și resurse pentru integrarea eficientă a tehnologiei în educație.

Rapoartele OECD PISA: <https://www.oecd.org/pisa/> – Analize comparative ample ale sistemelor educaționale din întreaga lume.

JOCUL DIDACTIC ÎN INSTRUIREA ȘI EDUCAREA COPIILOR PREȘCOLARI

Prof. educație timpurie Cîrciuvoianu Maria

Șc. Gimnazială N. Crețulescu Leordeni, Jud. Argeș

Jocul didactic constituie un mijloc valoros de instruire și educare a copiilor de vârstă preșcolară, deoarece rezolvă, într-o formă cu totul adecvată vârstei, sarcini instructive complexe programate în grădiniță (Golu, 2009, pag. 37 – 41). Eficiența jocului didactic în raport cu celelalte mijloace practicate în grădiniță este cu atât mai mare cu cât realizăm o concordanță perfectă între procesul instructiv - educativ și acțiunea de joc, atât de atractive pentru copil.

În felul acesta procesul asimilării și adâncirii cunoștințelor este adaptat la cerințele și specificul vârstei preșcolare.

Prin introducerea și folosirea jocului didactic ca mijloc de bază în activitățile desfășurate în grădiniță se realizează una din cele mai importante cerințe ale educației preșcolare, aceea de a-i învăța pe copii destul de multe lucruri însă nu prin metode școlarești, ci sub formă de joc.

Jocul didactic este o activitate care se deosebește prin structura sa specifică de celelalte activități cu un conținut asemănător. Unitatea deplină între sarcina didactică și acțiunea de joc, forma distractivă pe care o îmbracă și o păstrează permanent, trebuie să caracterizeze jocul didactic. Activitate organizată de instruire a copiilor, care se desfășoară sub conducerea directă a educatoarei și antrenează, în majoritatea cazurilor, întreaga grupă de copii, jocul didactic se poate desfășura atât în cadrul activităților comune, cât și în afara lor, atunci când este repetat de copii, la inițiativa unuia dintre ei sau la sugestia educatoarei. Sfera de utilizare a jocului didactic este foarte largă, deoarece poate fi practicat în diferite momente ale zilei, putând fi extins chiar și în viața de familie a copilului.

Specificul jocului didactic constă în faptul că intră în fondul mijloacelor pedagogice. Este însușit treptat de copii și poate deveni apoi conținutul activităților lor individuale. Comparat cu celelalte jocuri cu subiect și reguli bine definite, **jocul didactic**, se deosebește prin conținutul pe care îl dezvăluie și prin faptul că accentul cade pe rezolvarea sarcinilor intelectuale, respectiv pe dezvoltarea capacităților intelectuale, pe dezvoltarea vorbirii sau formarea reprezentărilor matematice.

Între mijloacele instructiv - educative, jocul didactic, ocupă locul cel mai important prin influența pe care o exercită asupra celor mai profunde laturi ale personalității copilului, prin rolul său în formarea unei gândiri corecte.

Jocul didactic, așa cum am mai subliniat, rezolvă prin conținutul său o mare parte din problemele educației intelectuale. Deși, rolul său este mai însemnat în privința transmiterii noilor cunoștințe, în schimb el are o contribuție mai largă în precizarea, consolidarea, sistematizarea și evaluarea cunoștințelor.

Exemplu: În jocul „*GĂSEȘTE ACEEAȘI CULOARE*” se precizează și se verifică însușirea corectă a diferitelor culori, prin jocul „*CU CE CONSTRUIM ?*” se fixează denumirile diferitelor obiecte, unelte și materiale folosite în construcția unei clădiri, prin jocul „*CINE ARE ACEEAȘI FIGURĂ ?*” se actualizează reprezentările formelor geometrice: cerc, pătrat, dreptunghi, triunghi, în jocul „*CE A GĂSIT PĂPUȘA ?*” se activează unele cuvinte ce denumesc jucării.

O mare parte dintre jocurile didactice recomandate au drept scop sistematizarea cunoștințelor copiilor: „*CU CE CĂLĂTORIM ?*”, „*SPUNE UNDE TRĂIEȘTE ?*”, sau „*CINE VINE DUPA MINE ?*”.

Valoarea jocului didactic nu se restrânge la atât. El are o largă contribuție mai cu seamă în stimularea și dezvoltarea tuturor proceselor psihice. Cea mai mare parte a jocurilor didactice cuprind exerciții senzoriale și de memorare. Astfel, influențează în mod nemijlocit activitatea tuturor analizatorilor. De pildă în jocul „*SPUNE CUM FACE?*” sau „*CINE FACE AȘA?*” contribuie la dezvoltarea sensibilității auditive, în special la dezvoltarea auzului fonematic, mai slab dezvoltat la preșcolarul mic.

Un aport deosebit îl au jocurile didactice în educarea calităților memoriei. de exemplu, jocurile de tipul „*CE S-A SCHIMBAT?*” sau „*GHICEȘTE CE LIPSEȘTE?*” solicită memoria copiilor să rețina felul obiectelor și așezarea lor, pentru a putea arăta mai apoi modificarea făcută de conducătorul jocului- ceea ce implicit duce la dezvoltarea memoriei și a atenției voluntare. Spiritul creator, imaginația sunt stimulate intens prin jocurile care pun în fața lor sarcina de a compune o ghicitoare, de a crea o povestire.

Jocurile didactice solicită în mare măsură gândirea, ele reclamând întotdeauna rezolvarea unor probleme în mod individual. Astfel în cadrul unor jocuri didactice, copiii trebuie să deosebească obiectele mari de cele mici - „*ESTE MIC SAU ESTE MARE?*”, să compare obiectele în funcție de forma sau culoarea lor - „*CAUTĂ-I CĂSUȚA*”. Alte jocuri îi pun pe copii în situația de a efectua clasificări ale obiectelor după situații concrete, clasificări ale unor obiecte după anotimp, clasificări ale unor animale după mediul lor de viață și după tipul de hrană - „*SPUNE UNDE TRĂIEȘTE?*” În aceste cazuri copiii sunt deprinși să efectueze generalizări și abstractizări. Sunt jocuri didactice care presupun judecăți și raționamente simple din partea participanților.

În strânsă legătură cu dezvoltarea gândirii, jocul didactic contribuie și la dezvoltarea limbajului. În acest sens, în afară de jocurile prin care se fixează, se precizează și se activează vocabularul copiilor, se planifică și jocuri speciale, care ajută la îmbunătățirea pronunțării unor consoane mai greu de rostit pentru preșcolari. În jocul „*SPUNE CUM FACE?*” se pune accent pe pronunția corectă a consoanelor *c, m, h, r*; în jocul „*CE FACE ANDREI?*” se pune accent pe pronunția consoanelor *r, s, t*, precum și a unor grupuri de consoane. Alte jocuri didactice rezolvă probleme mai complexe, în legătură cu formarea unor reprezentări generale și noțiuni ca: animale domestice, animale sălbatice, îmbrăcăminte de iarnă, îmbrăcăminte de vară, încălțăminte, etc. Contribuția unor jocuri didactice constă în folosirea unor construcții gramaticale, cum ar fi: acordul subiectului cu predicatul, folosirea corectă a pluralului („*EU SPUN UNA, TU SPUI MULTE*”), folosirea frazelor în a căror componentă să existe propoziții subordonate cauzale sau temporale („*CÂND SE ÎNTÂMPLĂ?*”)

Efortul intens al copiilor este posibil în cadrul jocului didactic, numai cu condiția de a menține trează atenția lor. În general, acțiunea de joc, prin caracterul ei distractiv, favorizează apariția și menținerea atenției în mod spontan. Faptul acesta are o deosebită importanță, întrucât prin solicitarea atenției involuntare, energia nervoasă economisită folosește în activizarea gândirii.

BIBLIOGRAFIE:

1. *Curriculum pentru Învățământul preșcolar*, (2008), București, Ed. Didactica Publishing House;
2. Antonovici, S., Jalba, C., Nicu, G., (2005) *Jocuri didactice pentru activitățile matematice în grădiniță*;
3. Marinescu, E., (1969) *Metodica cunoașterii mediului înconjurător și a dezvoltării vorbirii*. București, Editura Didactică și Pedagogică.

ROLUL LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL ÎN CONSTRUIREA UNEI CULTURI ORGANIZAȚIONALE EFICIENTE ȘI ÎN SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII COPILULUI PREȘCOLAR

Cîrstea Cristina Mihaela
Grădinița Nr.46 , București

Leadershipul educațional reprezintă un element central al calității educației în învățământul preșcolar, având o influență semnificativă asupra modului în care grădinița funcționează și asupra dezvoltării copiilor. Rolul liderului educațional nu se limitează la coordonarea administrativă, ci se extinde asupra creării unei viziuni clare, a unui climat organizațional sănătos și a unui mediu educațional centrat pe nevoile copiilor. Leadershipul constituie astfel un factor-cheie în consolidarea echipei de educatori, în stimularea implicării părinților și în asigurarea unui impact pozitiv asupra dezvoltării armonioase a copilului preșcolar.

Cultura organizațională a grădiniței reflectă ansamblul valorilor, normelor și practicilor care guvernează activitatea cadrelor didactice și relațiile cu copiii și părinții. Liderul educațional are rolul de a defini și promova aceste valori, precum respectul reciproc, colaborarea, responsabilitatea și orientarea constantă spre interesul superior al copilului. Printr-un leadership eficient, aceste valori devin vizibile în organizarea activităților educative, în comportamentele zilnice ale educatorilor și în climatul emoțional resimțit de copii.

Un aspect esențial al leadershipului în grădiniță este sprijinirea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice. Educatorii reprezintă principalii actori ai procesului educațional, iar motivația și implicarea lor influențează direct calitatea experiențelor de învățare oferite copiilor. Leadershipul educațional promovează comunicarea deschisă, feedbackul constructiv și colaborarea între cadrele didactice, facilitând schimbul de bune practici și implicarea activă în activități metodice. De exemplu, organizarea de ședințe săptămânale în care educatorii

împărtășesc experiențe din activitățile de grup, propun idei pentru dezvoltarea jocurilor educative sau adaptează activitățile la nevoile copiilor, întărește sentimentul de apartenență și coeziunea echipei. Astfel, leadershipul nu doar coordonează activitatea, ci stimulează creativitatea, responsabilitatea și inițiativa cadrelor didactice.

Leadershipul educațional influențează și modul în care sunt concepute activitățile educative. Deciziile manageriale și pedagogice sunt corelate cu nevoile de dezvoltare ale copiilor, iar organizarea mediului educațional în centre de interes, utilizarea jocului ca strategie principală de învățare și adaptarea activităților la ritmul individual al copiilor reflectă o viziune educațională coerentă și centrată pe copil. De exemplu, amenajarea sălilor cu zone tematice – artă, știință, construcții, explorare senzorială – permite copilului să-și dezvolte autonomia, creativitatea și abilitățile de colaborare, iar educatorul, ghidat de leadershipul instituției, poate personaliza activitățile în funcție de interesele și ritmul fiecărui copil.

Impactul leadershipului asupra copilului preșcolar este indirect, dar profund și de durată. Un mediu educațional construit pe baza unei culturi organizaționale eficiente favorizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale, a autonomiei, încrederii în sine și a capacității de relaționare. Copiii care cresc într-un astfel de mediu manifestă curiozitate, inițiativă și capacitatea de a lua decizii în situații simple, competențe esențiale pentru succesul lor în etapa școlară ulterioară. Leadershipul contribuie astfel la crearea unui context educațional predictibil și afectiv, unde copilul se simte valorizat și încurajat să exploreze.

Un alt rol al leadershipului educațional îl constituie consolidarea parteneriatului cu familia și comunitatea. O cultură organizațională eficientă presupune deschidere și colaborare cu părinții, considerați parteneri activi în educația copilului. Prin organizarea de întâlniri periodice, ateliere interactive, activități tematice comune sau simple observații și discuții despre progresul copiilor, liderul educațional asigură o continuitate între mediul familial și cel

instituțional. Această colaborare sporește coerența procesului educațional și amplifică impactul pozitiv asupra dezvoltării copilului.

Leadershipul educațional în grădiniță nu se limitează doar la aspectul administrativ sau pedagogic, ci influențează întreaga cultură organizațională. Prin promovarea valorilor de cooperare, responsabilitate și empatie, se creează un mediu în care educatorii se simt motivați să-și asume rolul de mentori, iar copiii beneficiază de un mediu stabil, sigur și stimulat. De asemenea, un leadership eficient contribuie la prevenirea conflictelor între membri ai echipei și facilitează implementarea de soluții creative la problemele cotidiene ale grădiniței.

În concluzie, leadershipul educațional joacă un rol esențial atât în construirea unei culturi organizaționale eficiente în grădiniță, cât și în susținerea dezvoltării copilului preșcolar. Prin crearea unui mediu de învățare centrat pe copil, sprijinirea cadrelor didactice, promovarea valorilor educaționale și consolidarea parteneriatului cu părinții, liderul educațional generează un impact pozitiv asupra întregii comunități educaționale. Grădinița devine astfel un spațiu al învățării autentice, al dezvoltării armonioase și al echilibrului emoțional, pregătind copilul pentru etapele următoare ale parcursului educațional și contribuind la formarea unor cadre didactice implicate și motivate.

Bibliografie

- Bush, T. (2007). *Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications.
- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Pânișoară, I.-O. (2015). *Managementul educațional*. Iași: Polirom.
- Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.

Posibilități de prevenire și înlăturare a absenteismului școlar **Ciubotaru Ramona-Mihaela, Școala Gimnazială Nr.1 Sânduleni**

Stabilirea factorilor cauzali este importantă nu numai pentru a înțelege de ce abandonează școala copiii, ci și pentru a ști cum să intervenim pentru a preveni astfel de conduite.

Posibilitățile de prevenire și înlăturare a absenteismului școlar sunt variate și vizează mai multe arii de cuprindere: Prevenția primară cuprinde:

I. Măsuri de politică economică și socială prin:

- *combaterea sărăciei, diminuarea inflației și a șomajului* ar duce la scăderea numărului de copii abandonați, menținerea stării de sănătate, scăderea delincvenței juvenile, continuarea studiilor și scăderea abandonului școlar;

II. Măsuri de protecție a familiei și copilului prin:

- *politici ameliorative* care să aibă ca scop îmbunătățirea condițiilor de trai ale familiei;
- *politici de remediu* care să vizeze educarea vieții de familie prin oferirea de servicii de consiliere și terapie familială. Aceste programe au ca obiective informarea părinților privind îngrijirea și educarea copiilor, formarea unor rețele de sprijin între familii prin animarea comunicării, formarea de atitudini care să conducă la întărirea relațiilor de colaborare între școală și familie, consilierea părinților cu copiii cu CES, asistență psihologică pentru părinții aflați în situații de criză;
- *Protecția copilului* se ocupă cu copiii aflați în situații de risc sau de criză, asigurându-li-se suport medical, locuință, educație, suport material, programe speciale pentru ameliorarea frecvenței școlare. Acest sistem de protecție a copilului este destul de slab dezvoltat în țara noastră. În general, ineficiența este dată de insuficiența resurselor financiare, proceduri greoaie și birocratice etc.
- *Măsuri de prevenire a maltratării copilului.* Cercetările în domeniu au evidențiat faptul că abuzul predomină în familiile în care lipsește atașamentul, comunicarea părinți-copii este săracă, modelul rolului de adult fiind exclus. Aceste măsuri se pot lua prin aplicarea de strategii parentale de coping, educarea părinților în vederea formării abilităților de a percepe potrivit nevoile și de a le satisface, cursuri de educație sexuală a tinerilor, înființarea liniilor telefonice gratuite care să răspundă întrebărilor copiilor și părinților, învățarea copiilor cum să se apere de abuz prin însușirea de tehnici de autoapărare și cum să relateze situațiile de abuz, abilitarea părinților pentru a recunoaște forme de abuz etc.

Adversitățile economice și politice pot fi combătute, dacă părinții reușesc să livreze școlii copii sănătoși care să fie capabili să-și asume efortul fizic și intelectual și să fie încrezători în forța pe care o poate oferi învățătura. De aceea, foarte importante sunt interacțiunile pozitive dintre părinți și copii, dezvoltarea la cei mici a unei stime de sine înalte și a abilităților sociale – condiții fundamentale în realizarea unei adaptări școlare bune.

Prevenția secundară vizează strategiile luate de autoritățile școlare și guvernamentale care au ca scop reducerea disfuncționalităților din sistemul educativ, eficiența învățării, adaptarea educației școlare la schimbările socioeconomice și culturale prin:

- *Conceperea sistemelor educative încât fiecare copil să poată beneficia de activitățile educaționale.* Ideal ar fi ca sistemul de educație să fie același pentru toți, încât fiecare să aibă acces în funcție de trebuințe, iar oportunitățile de învățare să fie la îndemâna oricui.
- *Extinderea ofertei de educație pentru toți copiii* în vederea creșterii egalităților de șanse. Grupurile dezavantajate nu trebuie să sufere în ce privește accesul la educație.
- *Acordarea priorității educației de bază.* Este necesar ca accentul să cadă pe calitatea învățării și nu pe participarea formală în scopul obținerii diplomelor și certificatelor școlare. Educația de bază e necesar să corespundă cerințelor actuale, nevoilor și problemelor participanților la procesul învățării.

- *Ameliorarea capacităților manageriale.* Cei care planifică, monitorizează, realizează activități educative, educatorii, autorii de programe școlare au un rol foarte important în aplicarea strategiilor educației pentru fiecare.
- *Dezvoltarea și dotarea cu echipamente de informare și comunicare.* Cantitatea cunoștințelor și a informațiilor crește exponențial odată cu utilizarea mijloacelor multiple de informare, mai ales, în zonele inaccesibile.
- *Crearea de parteneriate și mobilizarea resurselor existente.* Este foarte important pentru ca școala să-și apropie instituțiile partenere, dintre care cea mai importantă este familia. Participarea și colaborarea celorlalte instituții, printre care menționăm, reprezentanții consiliilor locale, organizații comunitare, partide politice, culte religioase, reprezentanții departamentelor de sănătate, poliție, jandarmerie, ISU etc. este necesar să fie încurajată. De asemenea, bibliotecile, muzeele, teatrele trebuie încurajate să se implice în atingerea obiectivelor educației. Este evident că într-un astfel de sistem, cu implicarea tuturor membrilor comunității conduitele deviate ar scădea drastic, iar rata abandonului s-ar diminua semnificativ.

Strategii de prevenție la nivel național prin:

- a) *Debirocratizarea sistemului de învățământ.* Din păcate, școala actuală românească reprezintă o structură birocratică greoaie care reacționează tardiv la problemele din comunitate, deoarece se împiedică în hârtii și proceduri, are de depășit blocaje în comunicare. De aceea, foarte importantă este aici cooperarea și colaborarea membrilor în vederea atingerii obiectivelor stabilite de instituția de învățământ, funcționarea unei structuri tehnice în rețea.
- b) *Descentralizarea învățământului,* prin intermediul căreia școala să fie lăsată să ia decizii administrative, curriculare ținând cont de interesele și specificul local, abordarea unor stiluri de disciplină în funcție de ethosul școlar și climatul organizațional.
- c) *Creșterea numărului de școli alternative: Waldorf, Freinet, Montessori.* Școlile alternative ar conduce la reducerea situațiilor de eșec și a numărului de copii inadaptați metodelor tradiționale de învățământ, deoarece în aceste școli accentul nu cade pe aspectul cognitiv, ci pe dezvoltarea personalității și a inserției sociale.
- d) *Reforma curriculară* ar conduce la adaptarea programelor școlare la tendințele de evoluție ale societății, astfel încât la finalul școlarității elevii să dețină competențele necesare integrării profesionale și sociale. E nevoie de un curriculum centrat pe trebuințele elevilor, pe o învățare personalizată în funcție de interesele copiilor. Pentru ca un curriculum să fie echilibrat, acesta trebuie să facă legătura între cultura generală și cea profesională, între educația intelectuală și morală.
- e) *Înființarea claselor intermediare* în vederea pregătirii și adaptării la un stil educațional nou.
- f) *Reorganizarea claselor* în funcție de posibilitățile intelectuale și nu după criteriul vârstei.
- g) *Micșorarea efectivelor claselor* pentru o mai bună individualizare a învățării și o supraveghere mai atentă a elevilor cu probleme de comportament.
- h) *Creșterea numărului de consilieri și mediatori școlari* în vederea rezolvării situațiilor critice care pot apărea.
- i) *Înființarea posturilor de asistenți sociali în școli* care ar ajuta la identificarea precoce a elevilor cu risc de inadaptare socială, ar facilita transmiterea de informații privind organizațiile specializate în protecția copilului, ar contribui la ameliorarea vieții școlare prin susținerea rețelelor de socialitate și ar facilita adaptarea școlară.
- j) *O politică a redării demnității profesiei didactice* prin motivarea cadrelor didactice, crearea unui cadru legislativ clar și coerent care să-i ferească de abuzuri.

- k) *Reconsiderarea învățământului preșcolar*, astfel încât accentul să cadă pe adaptarea școlară.
- l) Conceperea unui regulament de disciplină constrângător pentru elevi *cu sancțiuni clare*.
- m) *Stimularea prin acordarea de burse* copiilor cu rezultate bune care provin din medii defavorizate.

Strategii de prevenție la nivel local prin:

- *Identificarea unor parteneri interesați* realmente de colaborări în vederea diminuării actelor de devianță. Cu cât se implică mai multe instituții din comunitate și interacționează cu elevii, cu atât se ameliorează conduitele.
- *Gestionarea mai eficientă a resurselor și ameliorarea activității manageriale*. De exemplu, îmbunătățirea materială a unităților de învățământ, precum și numirile de directori să nu se mai facă din pix, doar pe criterii politice.
- *Sanționarea promptă și drastică a cadrelor didactice care se dovedesc incompetente și angajarea personalului didactic pe criterii psihopedagogice*.
- *Eliminarea diferențelor și a inechităților* între școlile din mediul rural și a celor din mediul urban în ceea ce privește organizarea concursurilor școlare, obținerea gradărilor de merit și a altor stimulente.
- *Inițierea de programe privind inserția socială și profesională* a elevilor cu comportamente deviante. Indicată ar fi ca aceste programe să îi motiveze pe copii, să conțină, în special, activități practice. De asemenea, acestea vor urmări medierea relației elevului cu mediul școlar și cu cel familial.

Strategii de prevenție la nivelul unității de învățământ prin:

Pentru a se preveni abandonul școlar, dar și pentru a putea fi combătut, este important ca școala să se sensibilizeze la nevoile educaționale, dar și la cele afective ale elevilor. E necesar ca școala să funcționeze ca un grup terapeutic, în care copiii să se simtă în siguranță, să fie acceptați și valorizați. Elevii trebuie să înțeleagă că școala este a lor, că ei sunt cei mai importanți, că au drepturi, dar și responsabilități și că pot lua decizii pentru acțiunile care îi privesc. Pentru ca școala să fie terapeutică, profesorii trebuie să dea dovadă de afecțiune față de copii, să existe empatie între profesor-elev, implicare și motivare. Ethosul școlii sub nicio formă nu va fi unul coercitiv, ci va urmări recompensarea comportamentelor dezirabile.

Dintre principalele măsuri care pot fi luate de școală în vederea reducerii absenteismului școlar, s-ar putea preciza:

- Stabilirea unui *orar care să respecte normele de igienă* având în vedere că, mai ales, în mediul rural, copiii de gimnaziu învață după-amiaza. Cum majoritatea dintre ei sunt navetiști, după terminarea programului școlar, ajung acasă adesea după ora 19⁰⁰.
- *Democratizarea școlii* prin stimularea elevilor de a lua decizii, implicarea lor în activitatea managerială a școlii privind gestionarea fondurilor. În ceea ce privește Regulamentul de ordine interioară, limitele și măsurile de sancționare privind actele de indisciplină să fie luate împreună, negociate.
- *Conceperea caietului clasei* prin care se monitorizează actele de indisciplină și frecvența școlară.
- *Crearea ethosului școlii* prin desfășurarea de activități care să-i reprezinte, cum ar fi, „Ziua porților deschise”, ceremonii specifice din viața școlii, activități sportive, culturale-artistice, concursuri, simpozioane. În momentul în care elevii sunt atrași și puși în valoare, ajung să valorizeze școala, să vină cu drag la ea și acceptă automat și regulile acesteia., pentru că acolo este spațiul în care potențialul lor este recunoscut.
- *Realizarea curriculum-ului la decizia școlii pe criterii obiective* și nu pentru întregirea normelor cadrelor didactice. Dacă școala urmărește reducerea numărului de absențe, poate include opționale concepute pe baza unor discipline îndrăgite de elevi, precum educația fizică, muzică, arte sau se poate orienta spre cursuri de dramatizare foarte

indicate în exprimarea sentimentelor elevilor și experimentarea de mai multe roluri. Prin participarea și implicarea în activități îndrăgite, elevilor li se va oferi ocazia să trăiască sentimente pozitive, să identifice alternative de comunicare cu cei din jur depășindu-și o serie de frustrări. În funcție de țintele strategice stabilite, școala poate dezvolta opțiuni bazate pe rezolvarea de conflicte, activități de prevenire a victimizării, de combatere a violenței, a abuzurilor de pe rețelele de socializare etc.

- *Realizarea de parteneriate școală-părinți.* Ținând cont de faptul că părinții sunt cel mai direct interesați de succesul copiilor și că pot fi extrem de eficienți în formarea unor deprinderi, aceștia trebuie priviți ca parteneri în actul educativ, cu condiția ca și aceștia să manifeste disponibilitatea necesară. Între școală și familie, parteneriatul nu va funcționa, dacă părintele va continua să submineze autoritatea cadrului didactic și să se creadă mai priceput în educație decât dascălul, dacă îl va privi ca pe o persoană rece cu care nu se poate comunica deschis și dacă școala nu-și va asuma responsabilitățile pentru eșecurile copilului și nu va renunța la poziția superioară.
- *Colaborarea între profesori* este foarte importantă. Cadrele didactice pot învăța unele de la altele metode de predare-învățare-evaluare eficiente anumitor elevi și strategii de intervenție adecvate, prin realizarea de schimburi de bună practică.
- *Prezența polițiștilor comunitari în școală* ar reduce semnificativ comportamentele deviante și absenteismul școlar.

Dintre toate mijloacele de prevenție enunțate la nivel național, local și la nivelul unității de învățământ, profesorul este cel care joacă un rol decisiv în privința apariției abandonului școlar, dar și al diminuării și combaterii acestuia. Influența pe care o au demersurile educaționale contribuie la prevenirea devianțelor comportamentale sau, dimpotrivă, la amplificarea acestora. Profesorul va reuși să combată sentimentele negative ale copiilor, în ceea ce privește învățarea și disciplina școlară, plictiseala și frustrările elevilor, numai prin discuții libere, comunicând cu ei deschis, dând dovadă de tact și empatie, simț al umorului, dar și fermitate și credibilitate. Pentru atragerea copilului către școală, foarte importantă este capacitatea cadrului didactic de a-și asculta elevii și de a le înțelege trebuințele. Demersul prevenției absenteismului va viza democratizarea relației pedagogice, preocuparea constantă a cadrului didactic de a consolida motivația elevilor, ameliorarea strategiilor de management al grupului, învățarea prin cooperare, predarea diferențiată, creșterea stimei de sine, evaluarea obiectivă ținându-se cont și de personalitatea elevului, menținerea contactului permanent cu familia, accentuarea educației morale, susținerea copiilor cu eșec școlar etc.

Bibliografie:

Cristina Neamțu, *Devianța școlară – Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Iași, Editura Polirom, 2003.

Inadaptarea școlară

Ciubotaru Ramona-Mihaela, Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni

O serie de investigații realizate de sociologi și psihologi a evidențiat de-a lungul timpului că, de exemplu, o școală mai puțin rigidă, o cooperare mai strânsă a elevilor în organizarea vieții școlare, precum și o colaborare mai accentuată între școală și familie sunt factori importanți care diferențiază școlile între ele în ceea ce privește abandonul școlar.

Mediul familial, școlar, profesional și social îl supun pe copil la un proces continuu de adaptare în funcție de cerințele mediilor respective. Adaptarea constituie însăși esența vieții. Conform Piaget pentru ca sistemul psihic uman să-și poată asigura armonia cu exteriorul este nevoie de o anumită plasticitate comportamentală: pe de o parte, pentru realizarea unei sincronizări cu cerințele mediului (*acomodare*), iar, pe de altă parte, va renunța la scopurile și aspirațiile individuale care se dovedesc nefuncționale (*asimilare*). Astfel, copilul se va supune permanent unui proces continuu de adaptare a comportamentului la interacțiunea cu mediul familial, școlar, profesional și social. Deci, din perspectiva piagetiană *dezadaptarea* ar reprezenta incapacitatea persoanei de a realiza un echilibru între *asimilare* și *acomodare*, o respingere voită a cerințelor exterioare, supralicitându-și dorințele și trebuințele personale. Inadaptarea presupune incapacitatea constantă sau respingerea voită a exigențelor exterioare. Când copilul se abate de la normele acceptate ale unei instituții, ale unui grup, ale unei societăți intervine conduita deviantă.

Sub raport juridic, adaptarea presupune realizarea unui echilibru între normele sociale și conduitele individului. Adaptarea școlară se referă la realizarea unei concordanțe între cerințele educaționale și răspunsul comportamental adecvat al copilului față de acestea. Dezadaptarea școlară reprezintă un aspect al dezadaptării sociale. Spunem despre un elev că este adaptat pedagogic și relațional atunci când el reușește să-și însușească informațiile transmise, să le operaționalizeze creativ, dar și atunci când posedă capacitatea de a relaționa cu profesorul și cu ceilalți colegi, de a-și interioriza normele și valorile sociale. Fără îndoială, cadrul normativ din școală oferă posibilitatea elevilor de a-și manifesta mai mult sau mai puțin personalitatea, în funcție de modul cum se realizează constrângerea: mai sever sau mai liberă. Niciuna din cele două modalități nu este recomandată. Pentru ca elevii să se simtă în siguranță și pentru ca aceștia să-și dezvolte personalitatea armonios este nevoie de realizarea unui echilibru între control și cerințe. Altfel spus, autoritatea școlară trebuie exprimată în termeni fermi oferindu-i-se totodată copilului libertatea de acțiune și de exprimare.

Așadar, conduita de *adaptare/dezadaptare* intervine la confluența dintre reguli, cerințe, pe de o parte, și asimilarea, respectarea acestora, pe de altă parte. Dacă copilul conștientizează necesitatea respectării anumitor dispoziții, atunci înseamnă că el manifestă un comportament adaptativ. Dacă, dimpotrivă, le respinge, supralicitând satisfacții personale de moment, intervin premisele dezvoltării unei conduite dezadaptate.

Evaluarea adaptării școlare vizează acordul care există între elev și mediul școlar, având în vedere o serie de indicatori, precum:

- capacitatea elevului de a-și însuși cunoștințele transmise și de a opera cu acestea;
- capacitatea elevului de a interacționa cu cei din grupul școlar;
- interiorizarea normelor școlare și a valorilor sociale.

Studiile referitoare la inadaptarea școlară vizează îndeosebi debutul școlarității foarte important pentru întreaga traiectorie școlară. Unii cercetători consideră că inadaptarea reprezintă o formă a eșecului școlar, alții sunt de părere că cele două noțiuni se intersectează.

Inadaptarea comportamentală a unor elevi se referă, în general, la tulburări de relaționare cu părinții, colegii, profesorii și încălcarea normelor școlare și extrașcolare.

Modificările comportamentale sunt mai puțin grave sub aspect juridic. În preadolescență, copilul încearcă uneori să se facă remarcant, în general, în grupul din care face parte prin minciună, copiat la ore, violență fizică, stridențe verbale, fumat, acte de spargere sau tâlhărie, vagabondaj, chiul de la ore, furt, consum de alcool. În ultimul timp, profesorii încep să se confrunte din ce în ce mai des cu astfel de probleme care cer timp, eforturi suplimentare și intervenții specializate pentru a fi eradicat și pentru a nu da naștere unor precedente.

Comportamentul deviant este un rezultat al interacțiunii unor cauze individuale și sociale pe fondul unor condiții favorizante. Cauzele individuale au în vedere posibile determinări ereditare, dar și formări nefavorabile ale personalității rezultate din influența unor factori de mediu negativi, ceea ce conduce la conturarea unui comportament antisocial. Cauzele sociale se referă la influențele externe nocive rezultate din interacțiunea cu situații concrete de viață care își pun amprenta asupra personalității individului. Condițiile favorizante vizează împrejurările care generează comportamentul deviant. Este dificil de precizat cu exactitate ponderea factorilor individuali, sociali și favorizanți în producerea și dezvoltarea comportamentului deviant. „Orice fenomen psihic este determinat în ultimă instanță de acțiunea externă, dar orice acțiune externă determină actul psihic numai mijlocit, refractându-se prin însușirile, stările și activitatea psihică a persoanei care este supusă acestei acțiuni.” Tendințele interne predispozante se manifestă, deci, în cazul unui comportament deviant, în strânsă legătură cu antecedentele dezvoltării individuale, contextul copilăriei, cadrul familial în care trăiește copilul.

Pentru a se putea lua măsuri necesare în vederea reducerii numărului de conduite deviante școlare, se impune luarea în discuție a rolului *factorilor individuali și sociali* în precizarea acestor comportamente.

Bibliografie:

- J. Piaget, *Psihologia inteligenței*, București, Editura Științifică, 1965.
Constantin Cocoș (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Iași, Editura Polirom, 1998.
Mihaela Jigău, *Factorii reușitei școlare*, București, Editura Grafoart, 1998, p. 19. V. V. Popescu, *Succesul și insuccesul școlar – precizări terminologice, forme de manifestare, cauze*, Revista de pedagogie, nr.12, 1991, p. 24, apud Dorina Sălăvăstru, *Psihologia educației*, Iași, Editura Polirom, 2004, p. 25.

Educația parentală – o necesitate a școlii românești

Ciubotaru Ramona-Mihaela, Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni

Termenul de *educație parentală* se referă la programele care îi sprijină pe părinți să își dezvolte abilitățile parentale, să își îmbunătățească capacitățile de a-și crește copiii, să înțeleagă procesele de dezvoltare ale acestora, să îi învețe cum să facă față stresului, cum să utilizeze modalități diferite de gestionare a furiei copiilor. De asemenea, educația parentală urmărește să îi învețe pe părinți diverse modalități de abordare a unor situații dificile cu care se confruntă aceștia și care pot afecta funcționalitatea parentală.

Conceptul de educație parentală apreciativă se leagă de cel de pedagogie apreciativă și a fost propus de L. Yballe și D. O'Connor pentru a denumi acel tip de pedagogie care să genereze o schimbare în educație, prin valorificarea și aprecierea experienței umane și a momentelor insignifiante ale acesteia, dar și pe proiectarea acțiunilor viitoare în vederea valorizării potențialului uman și creator.

Trăsăturile acestui tip de pedagogie, formulate de cei doi autori și adaptate educației parentale sunt inspirate de principiile anchetei apreciative:

- *Centrarea pe experiență:* procesul de învățare pornește de la experiențele educatorilor și părinților despre lume, despre viață, despre ei înșiși, iar părinții sunt redescoperiți și văzuți ca potențiale surse de cunoaștere, având în vedere experiențele lor din diverse domenii;
- *Centrarea pe succes:* programele parentale se focusează pe valorificarea momentelor de succes, glorie și mândrie împărtășite de părinți, considerându-le exemple de bună practică pentru succesele viitoare; expunând astfel de evenimente, sunt conștientizate, potențate și anticipate în succese viitoare. De aceea, în grupurile de participanți discuțiile sunt conduse către identificarea de către părinți a calităților proprii, a practicilor care au condus în educarea propriilor copii la succes, către încurajarea acestora;
- *Focalizarea pe legătura dintre viziunea și acțiunea pozitivă:* educația parentală urmărește formare la părinți a unei viziuni pozitive care să constituie motorul de energie pentru acționarea pozitivă. Numai gândind în termeni de optimism și încredere în șanse de reușită, părinții pot deveni creativi, pot accepta schimbarea în relația cu copiii. Cu cât întrebările adresate sunt mai pozitive, cu atât schimbarea socială se produce mai repede și cresc șansele de succes.
- *Întărirea relațiilor de parteneriat între educatori și părinți* prin stimularea interacțiunilor, prin participarea și atitudinea pozitivă a participanților la întâlnirile de grup. Educatorul parental nu mai este văzut ca un magister dixit, ca o persoană rece care stă pe un soclu, rupt de realitatea dură și care nu cunoaște adevărul de la firul ierbii. El devine o resursă, un îndrumător care le mărește încrederea în propria lor experiență. Educatorul parental creează condițiile de valorizare a experiențelor de către ceilalți părinți;
- *Principiul procesului paralel:* este foarte important ca exercițiile aplicate, modelele împărtășite, atitudinea pozitivă din cadrul sesiunilor să fie încurajate în continuarea lor acasă, în comportamentul părinților față de copii și nu să rămână doar la nivelul discuțiilor;
- *Principiul constructivist* stimulează încurajarea părinților de a examina și de a explora modelele mentale pe care le dețin despre familie, întrucât mediul familial reprezintă o construcție a membrilor în funcție de credințele, cunoștințele și ideile acestora;
- *Principiul simultaneității* face referire la ideea că întrebările adresate părinților în timpul sesiunilor de educație parentală îi determină să gândească în termenii folosiți în exprimarea acestor întrebări;
- *Principiul poetic* vizează construirea și reconstruirea continuă a mediului familial;
- *Principiul anticipării* ne învață că ideile, imaginile, speranțele, planurile membrilor familiei referitoare la viitor orientează comportamente și acțiuni care conduc la îndeplinirea

acestora. Gândurile pozitive privitoare la viitor determină acțiuni pozitive, iar cele negative conduc la comportamente negative;

- *Principiul proiecționismului social* face referire la faptul că în mediul familial are loc un determinism răsturnat, în sensul că nu se are în vedere un raport cauză-efect, ci invers. De exemplu, stabilirea unor obiective de către părinți reprezintă, de fapt, cauzele care pot conduce la acele efecte așteptate. Dacă un părinte își dorește dezvoltarea la copil a unor comportamente pozitive, atunci va căuta acele cauze care să producă efectele dorite, implicându-l pe copil în construirea acelei viziuni;
- *Principiul participării* se referă la faptul că pentru construirea unei atitudini de succes este nevoie de participarea și implicarea tuturor părților. Altfel spus, dacă în construirea acelei viziuni este inclus copilul, acesta va trebui să participe, să se implice în acest proces, prin aplicarea de exerciții de negociere prin consens.

Scopul educației parentale este de a-i ajuta pe părinți să devină *părinți mai buni*, să cunoască mai bine nevoile copiilor și modul în care acestea pot fi satisfăcute, să li se dezvolte cunoștințele cu privire la dezvoltarea copiilor, la sănătatea fizică și psihică a acestora, la drepturile pe care aceștia le au și modul în care pot fi respectate. În plus, aceste programe urmăresc îmbunătățirea abilităților părinților de comunicare cu copiii, ajustarea așteptărilor în funcție de posibilitățile individuale ale propriilor copii, susținerea autonomiei copiilor și disciplinarea pozitivă a acestora.

Educația parentală reprezintă o necesitate a școlii românești, întrucât poate constitui soluții pentru unele probleme sociale cu care se confruntă societatea noastră: abandonul școlar, eșecul școlar, consumul de droguri, delincvență, abuzul asupra copilului.

Bibliografie:

Ștefan Cojocaru (coord.), *Cum ne antrenăm parentingul apreciativ: manualul educatorului parental*, Holtis, UNICEF, Iași, Editura Expert Projects, 2015.

Yballe L. & O'Connor D., *Appreciative pedagogy*, în *Journal of Management Education*, 24 (4), 2000, p. 474-483, apud Ștefan Cojocaru (coord.), *op. cit.*

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

„Nevoile educaționale – catalizator al schimbării

Prof., Clipea Stefania Crina,

Scoala Gimnaziala NR. 4 „ Elena Donici Cantacuzino “ Pucioasa

Într-o lume în continuă transformare, educația trebuie să depășească dincolo de transmiterea simplă a cunoștințelor factuale. Scopul actual al educației este de a forma indivizi competenți, empatici și capabili să contribuie semnificativ la comunitate. Conceptul de „Educație cu Semnificație” este, prin urmare, un demers holistic care integrează componente cognitive, emoționale, sociale și tehnologice pentru a crea o schimbare reală și durabilă în școli și comunități.

Educația semnificativă nu este doar despre „a învăța ce este în programă”, ci despre **a înțelege, a aplica, a crea sens și a transforma realitatea**. În acest articol explorăm trei piloni esențiali pentru acest tip de educație:

1. Tehnicile de *Social and Emotional Learning* (SEL),
2. Metodele de literație extinsă,
3. Rolul tehnologiei și al inteligenței artificiale în sprijinul educației.

1. Înțelegerea Educației cu Semnificație

Educația cu semnificație pune accentul pe dezvoltarea globală a elevului — nu doar cognitiv, ci și emoțional și social. Aceasta se bazează pe credința că pentru ca învățarea să fie relevantă și memorabilă, elevii trebuie să trăiască experiențe care să:

- le dezvolte empatia și competențele sociale;
- le permită aplicarea cunoștințelor la probleme reale;
- le stimuleze gândirea critică și creativă;
- îi pregătească pentru adaptare într-o societate complexă și diversă.

În practică, acest tip de educație implică proiecte interdisciplinare, colaborare comunitară, reflecție personală și o cultură școlară bazată pe respect, responsabilitate și cooperare.

2. Social and Emotional Learning (SEL) – Baza Educației Semnificative

Un element fundamental în dezvoltarea unei educații cu semnificație este încorporarea *Social and Emotional Learning* (SEL) — învățarea social-emoțională.

Ce este SEL?

SEL reprezintă un set de practici care sprijină elevii în dezvoltarea competențelor de:

- **Conștientizare de sine:** recunoașterea propriilor emoții, puncte forte și limitări.
- **Autoreglare:** gestionarea emoțiilor și comportamentelor într-un mod adaptativ.
- **Conștientizare socială:** înțelegerea perspectivelor altora și empatie.
- **Abilități de relaționare:** comunicare eficientă, cooperare și rezolvarea conflictelor.
- **Luarea deciziilor responsabile:** evaluarea consecințelor și luarea deciziilor etice.

De ce este important SEL în școli și comunități?

Numeroase studii arată că programele SEL bine implementate conduc la:

- scăderea comportamentelor disruptive;
- creșterea adaptării academice;
- îmbunătățirea relațiilor la școală și în afara ei;
- o cultură școlară mai pozitivă și suportivă;

- creșterea succesului pe termen lung, inclusiv la nivel profesional.

Prin SEL, elevii devin nu doar mai buni la rezolvarea testelor, ci și **mai bine pregătiți pentru viață** — capabili să facă față stresului, să rezolve conflicte și să colaboreze eficient.

Practici SEL în educație

Practicile SEL includ activități precum:

- Cercuri de dialog pentru expresia emoțiilor;
- Activități de mindfulness și gestionare a stresului;
- Jocuri și simulări bazate pe cooperare;
- Discuții ghidate privind abordarea conflictelor;
- Proiecte comunitare unde elevii reflectă asupra responsabilității sociale.

Aceste practici arată că educația cu semnificație nu este doar despre predare, ci despre cultivarea unei **culturi de școală incluzive și transformatoare**.

3. Literația – Mai Mult Decât Citirea și Scrierea

Literația, tradițional definită ca abilitatea de a citi și scrie, a evoluat semnificativ în contextul societății digitale. În educația cu semnificație, literația extinsă include competențe precum:

- **Literația media și digitală:** capacitatea de a înțelege și evalua informația dintr-o varietate de surse, inclusiv digitale;
- **Literația informațională:** abilitatea de a identifica, evalua și utiliza informațiile într-un mod responsabil;
- **Literația culturală:** înțelegerea diverselor perspective și contexte culturale.

Rolul literației în schimbarea educațională

Prin dezvoltarea acestor tipuri de literație, elevii pot:

- naviga responsabil într-o lume suprasaturată de informație;
- identifica știri false și dezinformări;
- formula opinii informate și argumentate;
- participa activ la viața comunității;
- crea conținut semnificativ pentru scopuri sociale sau educative.

Un elev cu o literație dezvoltată nu este doar un cititor sau scriitor eficient — este un **gânditor critic și un agent de schimbare în comunitate**.

4. Tehnologia și Inteligența Artificială: Instrumente pentru Educație Relevantă

Tehnologia și inteligența artificială (AI) nu sunt doar tendințe – ele reprezintă resurse puternice care, folosite în mod responsabil, amplifică practicile educative semnificative.

Rolul tehnologiei în educație

Tehnologia are potențialul de a:

- personaliza învățarea în funcție de nevoile fiecărui elev;
- facilita accesul la resurse educaționale diverse;
- sprijini colaborarea în timp real, indiferent de distanță;
- crea experiențe interactive și multimedia care îmbunătățesc înțelegerea conceptelor.

Inteligența Artificială în sprijin educativ

Inteligența artificială poate fi folosită pentru:

- evaluări adaptive care se ajustează la nivelul elevului;
- feedback imediat și personalizat;
- asistenți virtuali pentru revizuire și consolidare a învățării;
- analiza datelor educaționale pentru a sprijini deciziile pedagogice.

Aceste utilizări trebuie să fie **etice, transparente și centrate pe elev**, astfel încât tehnologia să servească scopurilor educaționale — **nu invers**.

Exemple concrete

1. **Platforme adaptive de învățare:** care ajustează nivelul exercițiilor în funcție de progresul elevului.
2. **Chatbot educaționali:** care oferă sprijin imediat la teme sau clarificări la concepte dificile.
3. **Proiecte multimedia colaborative:** în care elevii creează videoclipuri, bloguri sau prezentări interactive pentru comunitate.
4. **Aplicații de literatie digitală:** care ajută elevii să distingă informațiile de încredere de cele neverificate.

5. Exemple de Proiecte Educaționale cu Impact

Mai jos sunt câteva tipuri de proiecte care ilustrează cum educația semnificativă produce schimbări reale:

Proiect Comunitar de Serviciu (Service Learning)

Elevii identifică o problemă locală (de ex. reciclarea) și creează o campanie de conștientizare, colaborează cu autoritățile locale și măsoară impactul.

Rezultate:

- îmbunătățirea responsabilității civice;
- aplicarea de competențe SEL în situații reale;
- dezvoltarea abilităților de planificare și comunicare.

Ateliere de Literatie Media

Elevii învață să analizeze știri și surse de informare, realizează propriile publicații digitale și le distribuie comunității.

Rezultate:

- creșterea gândirii critice;
- responsabilitate digitală;
- implicare civică.

Hackathon Educațional cu AI

Elevii, ghidați de profesori și experți, dezvoltă soluții digitale pentru probleme școlare sau comunitare (de ex. o aplicație pentru gestionarea bibliotecii școlare).

Rezultate:

- înțelegerea aplicată a tehnologiei;
- încurajarea creativității și colaborării;
- competențe digitale avansate.

Concluzie

Educația semnificativă este mai mult decât o formulă pedagogică — este un **angajament față de elevi, comunitate și viitor**. Prin integrarea practicilor SEL, dezvoltarea literației extinse și utilizarea tehnologiei și AI în mod responsabil, educația poate deveni:

- **mai relevantă** pentru nevoile reale ale elevilor;
- **mai activă și participativă;**
- **mai conectată la comunitate;**
- **mai adaptată provocărilor unei lumi moderne.**

Această schimbare nu se realizează peste noapte, dar prin proiecte deliberate, colaborare între profesori, elevi și comunitate și o viziune clară asupra rolului educației în societate, transformarea este posibilă și durabilă.

Bibliografie

- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). *What is SEL?*
- Dweck, C. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*.

- Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning*.
- OECD (2021). *The Future of Education and Skills 2030*.
- Wagner, T. (2012). *Creating Innovators*.
- UNESCO (2020). *Education for Sustainable Development: A Roadmap*.

LEADERSHIP-UL TRANSFORMAȚIONAL ÎN EDUCAȚIE: DE LA MANAGEMENT LA INSPIRAȚIE ȘI IMPACT DURABIL

Autor: Lăcrămioara COCÎRLĂ
Școala Gimnazială Todirești

1. INTRODUCERE

Paradigma leadership-ului transformațional s-a impus în literatura contemporană ca fiind unul dintre modelele cele mai pertinente pentru conducerea organizațiilor educaționale, în contextul transformărilor accelerate și al complexității crescânde a mediului școlar¹. Conceptul, introdus inițial de Burns în 1978, distinge între *leadership-ul tranzacțional* și cel *transformațional*, subliniind capacitatea acestuia din urmă de a genera schimbări profunde la nivelul valorilor, motivațiilor și angajamentului membrilor organizației². Bass a dezvoltat ulterior modelul, argumentând că leadership-ul transformațional stimulează performanța prin patru dimensiuni fundamentale: *influență idealizată*, *motivație inspirațională*, *stimulare intelectuală* și *considerație individualizată*³.

În domeniul educațional, acest tip de leadership este asociat cu dezvoltarea capacității organizaționale a școlii, consolidarea culturii instituționale și creșterea nivelului de implicare profesională a cadrelor didactice⁴. Cercetările subliniază că influența liderului educațional asupra rezultatelor elevilor este una indirectă, mediată de calitatea proceselor didactice și de relațiile profesionale⁵. Astfel, liderul educațional devine agent al schimbării, având un rol esențial în susținerea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și în optimizarea experiențelor de învățare ale elevilor.

2. Fundamentare teoretică

2.1. Conceptul de leadership transformațional

Leadership-ul transformațional, formulat de James MacGregor Burns și operaționalizat de Bernard Bass, reprezintă un stil de conducere prin care liderul exercită o influență profundă asupra membrilor organizației, stimulându-i să depășească interesele individuale imediate în favoarea obiectivelor colective și să atingă performanțe superioare⁶. Modelul propus de Bass structurează leadership-ul transformațional în jurul a patru dimensiuni fundamentale⁷:

a) Influența idealizată se referă la puterea unui lider de a inspira prin propriul exemplu, nu prin autoritate formală. Este abilitatea de a genera respect și încredere printr-un comportament etic, prin consecvența în aplicarea valorilor organizaționale și prin asumarea responsabilității pentru decizii și acțiuni. În mediul educațional, acest tip de influență se manifestă atunci când liderul se implică cu adevărat în misiunea școlii, rămâne fidel

¹ Hallinger, P. (2003). «Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership», *Cambridge Journal of Education*, vol. 33, n° 3, p. 329-330.

² Burns, J. M. (1978). *Leadership*, New York: Harper & Row, p. 19-20.

³ Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*, New York: Free Press, p. 21-26.

⁴ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). «A review of transformational school leadership research 1996-2005», *Leadership and Policy in Schools*, vol. 4, n° 3, p. 177-180.

⁵ Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). «The impact of leadership on student outcomes», *Educational Administration Quarterly*, vol. 52, n° 2, p. 221-225.

⁶ Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2e éd.), Mahwah: Lawrence Erlbaum, p. 3-5.

⁷ Ibid., p. 6-8.

principiilor pe care le promovează și creează o cultură în care cuvintele și faptele se aliniază armonios. Astfel, cadrele didactice și elevii nu doar respectă directivele, ci se simt inspirați să urmeze exemplul, să se implice activ și să dezvolte o relație bazată pe încredere reciprocă și valori comune. Influența idealizată devine astfel o forță care modelează nu doar performanța, ci și identitatea și coeziunea comunității școlare.

b) Motivația inspirațională reprezintă arta liderului de a transforma viziunea într-o forță care mobilizează și entuziasmează. Este capacitatea de a contura un viitor clar, atractiv și plin de semnificație, care să facă fiecare membru al comunității să simtă că face parte din ceva mai mare decât rutina zilnică. În școală, această motivație se traduce prin crearea unui sens comun al activității educative: profesori, elevi și întreg personalul simt că eforturile lor contribuie la transformarea reală a elevilor și la construirea unui viitor în care munca lor contează cu adevărat. Liderul inspirațional reușește să scoată la lumină impactul pe termen lung al dedicării fiecărui cadru didactic, generând entuziasm, angajament și o energie colectivă care propulsează întreaga școală înainte.

c) Stimularea intelectuală reprezintă abilitatea liderului de a aprinde curiozitatea și de a provoca mințile să gândească dincolo de tipare. Este arta de a încuraja gândirea critică, creativitatea și spiritul inovator, prin provocarea constructivă a practicilor obișnuite și explorarea cu curaj a unor soluții alternative. În mediul educațional, această dimensiune prinde viață atunci când liderii susțin experimentarea pedagogică, creează spații sigure pentru încercare și eroare și promovează învățarea continuă ca pe un drum comun. Rezultatul este o comunitate în care cadrele didactice se simt stimulate să gândească original, să exploreze noi abordări și să transforme provocările în oportunități de creștere, modelând astfel o școală vie, adaptabilă și inovatoare.

d) Considerația individualizată este arta liderului de a privi dincolo de „grup” și de a vedea unicitatea fiecărui membru al comunității. Ea presupune recunoașterea nevoilor și aspirațiilor specifice ale fiecăruia și oferirea unui sprijin personalizat, prin mentorat, ghidare atentă și feedback constructiv. În școală, această abordare înseamnă să înțelegi diversitatea parcursurilor profesionale ale cadrelor didactice, să le valorizezi punctele forte și să adaptezi strategiile de leadership pentru a le susține creșterea individuală. Practic, liderul care aplică considerația individualizată creează un mediu în care fiecare profesor se simte văzut, apreciat și încurajat să-și atingă potențialul maxim, iar această grijă personalizată devine motorul unei comunități școlare coezive, motivate și în continuă evoluție.

2.2. Leadership transformațional în contextul educațional

Aplicarea conceptului de leadership transformațional în educație prezintă particularități specifice acestui domeniu. Leithwood și Jantzi subliniază că în mediul educațional, acest tip de leadership se extinde la întreaga comunitate educațională - elevi, părinți, comunitate locală⁸.

În spațiul francofon, Bouchamma demonstrează că leadership-ul transformațional în educație se distinge prin capacitatea de a genera un angajament profesional profund și o motivație intrinsecă superioară modelelor tradiționale⁹. Autoarea subliniază importanța dimensiunii culturale și contextualizate a acestui tip de leadership, care trebuie adaptat realităților specifice ale fiecărui sistem educațional.

⁸ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). «Transformational school leadership for large-scale reform», *School Effectiveness and School Improvement*, vol. 17, n° 2, p. 203-205.

⁹ Bouchamma, Y. (2005). «Diriger une organisation en changement: apports du leadership transformatif », *Revue des sciences de l'éducation*, vol. 31, n° 2, p. 327-330.

Day și colaboratorii arată că leadership-ul eficient în educație are un impact indirect, dar semnificativ asupra rezultatelor elevilor, mediat prin îmbunătățirea calității predării, a motivației cadrelor didactice și a culturii organizaționale¹⁰. Un climat organizațional pozitiv, caracterizat prin încredere, colaborare și învățare continuă, devine astfel un rezultat esențial al leadership-ului transformațional.

Gather Thurler evidențiază că transformarea reală a școlii necesită o reconceptualizare profundă a modului în care membrii comunității educaționale percep propriul rol și responsabilitățile lor colective, leadership-ul devenind astfel un proces distribuit¹¹.

Robinson și colegii identifică cinci dimensiuni ale leadership-ului educațional cu impact semnificativ: stabilirea obiectivelor și așteptărilor, alocarea strategică a resurselor, asigurarea calității predării-învățării, leadership în dezvoltarea profesională și crearea unui mediu organizațional ordonat¹². Toate aceste dimensiuni pot fi îmbunătățite prin adoptarea unei abordări transformaționale.

3. Dimensiuni practice ale leadership-ului transformațional

3.1. Construirea și comunicarea viziunii comune

Prima provocare a unui lider transformațional constă în articularea unei viziuni clare, inspiraționale și asumate colectiv¹³. Viziunea nu trebuie să fie un document formal creat în izolare, ci rezultatul unui proces participativ în care vocile tuturor actorilor educaționali sunt ascultate.

O viziune eficientă în educație trebuie să răspundă la întrebări esențiale: *Ce fel de absolvenți dorim să formăm? Ce competențe și valori sunt fundamentale? Cum ne imaginăm comunitatea școlară în viitor?*

Procesul de construire a viziunii poate include: sesiuni de brainstorming cu cadrele didactice, elevii și părinții, analize SWOT pentru identificarea punctelor forte, studierea tendințelor în educație și reflecția asupra valorilor fundamentale care definesc identitatea școlii.

Comunicarea viziunii este la fel de importantă ca și crearea ei. Liderul transformațional găsește multiple modalități de a menține viziunea vie: prin discursuri inspiraționale, prin referințe consistente în deciziile cotidiene, prin celebrarea realizărilor și prin modelarea personală a valorilor promovate.

3.2. Cultivarea unui climat de încredere și siguranță psihologică

Încrederea reprezintă fundamentul oricărei transformări educaționale autentice¹⁴. Fără un climat de siguranță psihologică, cadrele didactice vor ezita să experimenteze noi practici pedagogice sau să își recunoască vulnerabilitățile.

Liderul transformațional construiește încrederea prin:

¹⁰ Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). *Op. cit.*, p. 230-235.

¹¹ Gather Thurler, M. (2000). *Innover au cœur de l'établissement scolaire*, Paris: ESF Éditeur, p. 85-90.

¹² Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). «The impact of leadership on student outcomes», *Educational Administration Quarterly*, vol. 44, n° 5, p. 635-640.

¹³ Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Op. cit.*, p. 62-64.

¹⁴ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). *Op. cit.*, p. 210-212.

a) *Transparență în comunicare* - Explicarea deschisă a deciziilor și partajarea informațiilor relevante. Când liderii admit că nu dețin toate răspunsurile și că învață alături de echipă, creează un model puternic de vulnerabilitate productivă.

b) *Consecvență între discurs și acțiune* - Credibilitatea se construiește prin alinierea comportamentului zilnic la valorile declarate. Dacă promovăm colaborarea, propriul comportament trebuie să o exemplifice.

c) *Recunoașterea contribuțiilor* - Un climat pozitiv se construiește prin evidențierea aspectelor pozitive și celebrarea succeselor. Feedbackul constructiv este necesar, dar trebuie echilibrat cu recunoașterea meritelor.

d) *Gestionarea constructivă a erorilor* - Într-o cultură a încrederii, erorile sunt văzute ca oportunități de învățare, nu ca motive de penalizare¹⁵. Întrebarea nu este „Cine este de vină?”, ci „Ce putem învăța?”.

3.3. Promovarea autonomiei și a responsabilității profesionale

Paradoxul leadership-ului transformațional constă în faptul că liderii eficienți nu creează dependență, ci autonomie¹⁶. Perrenoud subliniază importanța dezvoltării practicii reflexive ca fundament al autonomiei profesionale autentice¹⁷. În practica educațională, aceasta înseamnă:

a) *Delegarea semnificativă* - Nu doar a sarcinilor administrative, ci și a responsabilităților de decizie în domenii precum curriculum, evaluare sau dezvoltare profesională.

b) *Crearea de oportunități de leadership distribuit* - Recunoașterea că expertiza nu este monopolul managementului formal. Profesorii experimentați pot deveni mentori sau lideri informali.

c) *Încurajarea inițiativei* - Susținerea cadrelor didactice care doresc să implementeze noi metode, să dezvolte proiecte inovatoare sau să exploreze tehnologii educaționale emergente.

d) *Investiția în dezvoltare profesională personalizată* - Recunoașterea că fiecare cadru didactic are nevoi specifice de formare și facilitarea accesului la oportunități diverse de învățare.

3.4. Construirea unei comunități profesionale de învățare

Școala contemporană nu mai poate funcționa ca o colecție de clase izolate¹⁸. Leadership-ul transformațional promovează ideea de "comunitate profesională de învățare", în care colaborarea și îmbunătățirea continuă devin norme culturale.

Leclerc și Labelle evidențiază că comunitățile de învățare profesională reprezintă unul dintre factorii cei mai puternici în îmbunătățirea performanței școlare¹⁹. Gather Thurler și Maulini adaugă că organizarea muncii școlare rămâne adesea un "enjeu caché" (miză ascunsă)

¹⁵ Gather Thurler, M. (2000). *Op. cit.*, p. 120-125.

¹⁶ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). *Op. cit.*, p. 185-187.

¹⁷ Perrenoud, P. (2008). *Développer la pratique réflexive dans le métier d'enseignant*, Paris: ESF Éditeur, p. 45-50.

¹⁸ Leclerc, M., & Labelle, J. (2013). *Au cœur de la réussite scolaire: communauté d'apprentissage professionnelle*, Québec: PUQ, p. 25-30.

¹⁹ Ibid., p. 55-60.

al reformelor - multe inițiative eșuează pentru că nu abordează structurile profunde ale colaborării profesionale²⁰.

Caracteristicile unei astfel de comunități includ:

- *Învățare colaborativă sistematică* - Structuri și oportunități regulate pentru colaborare: planificarea în comun, observarea reciprocă, discuții despre datele elevilor
- *Focalizare comună pe învățarea elevilor* - Toate deciziile sunt ancorate în impactul asupra dezvoltării elevilor
- *Cultură de cercetare-acțiune* - Încurajarea cadrelor să abordeze propriile clase ca laboratoare de învățare
- *Spații și timp dedicate* - Colaborarea eficientă necesită resurse: timp alocat, spații adecvate, expertiză facilitatoare

3.5. Modelarea valorilor și comportamentelor dorite

Considerăm că cea mai puternică formă de leadership este cea prin exemplu personal. Cadrele didactice și elevii observă constant comportamentul liderului, iar acestea transmit mesaje mai puternice decât orice discurs formal.

Un director care promovează învățarea continuă va participa vizibil la cursuri, va împărtăși descoperiri și va recunoaște când învață de la membrii echipei. Cel care promovează respectul va demonstra prin interacțiunile zilnice că fiecare persoană este valoroasă. Reziliența și optimismul se modelează abordând provocările cu atitudine constructivă.

4. Provocări și obstacole în implementare

4.1. Rezistența la schimbare

Schimbarea culturii organizaționale este un proces lent și complex. Cadrele didactice cu experiență pot fi atașate de practicile tradiționale. Tardif și Lessard subliniază că rezistența trebuie înțeleasă în contextul identității profesionale construite de-a lungul anilor²¹. Strategiile de depășire includ: implicarea activă în procesul de schimbare, comunicarea clară a rațiunilor și beneficiilor, crearea de „câștiguri rapide” și respectul pentru contribuțiile anterioare.

4.2. Constrângerile sistemice și birocratice

Sistemul educațional funcționează în cadre rigide: curriculum standardizat, proceduri birocratice, evaluări externe, resurse limitate etc. Pelletier analizează tensiunile inerente între autonomia instituțiilor și cerințele de reglementare²². Bouvier adaugă că noile forme de guvernare cer reconceptualizarea rolului liderului ca „mediator” între multiple niveluri de autoritate²³.

4.3. Presiunea rezultatelor imediate

Directorii sunt evaluați pe baza unor indicatori cantitativi măsurabili pe termen scurt, în timp ce leadership-ul transformațional generează rezultate profunde pe termen lung²⁴. Ca

²⁰ Gather Thurler, M., & Maulini, O. (dir.). (2007). *L'organisation du travail scolaire: enjeu caché des réformes?*, Québec: PUQ, p. 15-20.

²¹ Tardif, M., & Lessard, C. (2004). *La profession d'enseignant aujourd'hui*, Québec: Presses de l'Université Laval, p. 145-150.

²² Pelletier, G. (dir.). (2009). *La gouvernance en éducation*, Bruxelles: De Boeck, p. 95-100.

²³ Bouvier, A. (2012). *La gouvernance des systèmes éducatifs*, Paris: PUF, p.120-125.

²⁴ Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). *Op. cit.*, p. 650-655.

strategii de echilibrare ar fi de considerat: comunicarea proactivă despre investiția pe termen lung, dezvoltarea de indicatori complementari și demonstrarea conexiunii dintre cultura organizațională și rezultate academice.

4.4. Limitările de timp și resurse

Leadership-ul transformațional necesită investiție semnificativă de timp pentru dialoguri profunde și construirea relațiilor²⁵. Aici, strategiile de optimizare ar include: delegarea sarcinilor administrative, utilizarea tehnologiei și dezvoltarea capacităților de leadership distribuit.

5. Impactul leadership-ului transformațional

5.1. La nivel organizațional

- *Cultura colaborativă* se manifestă prin: dialog profesional constant, proiecte construite împreună, schimb autentic de bune practici și conversații centrate pe ceea ce contează cu adevărat: învățarea elevilor.
- *Climat pozitiv* se reflectă într-un nivel ridicat de satisfacție profesională, stabilitate a echipei și un entuziasm care se simte în viața de zi cu zi a școlii.
- *Capacitate de adaptare* se vede în flexibilitatea cu care școala răspunde provocărilor, în curajul de a experimenta și în abilitatea de a transforma experiențele – inclusiv pe cele dificile – în surse de învățare și progres.

5.2. La nivelul cadrelor didactice

- *Dezvoltare profesională continuă* devine un reflex, nu o obligație: profesorii caută activ oportunități de învățare, se conectează la comunități profesionale și își actualizează constant practicile, din curiozitate și dorință de progres
- *Autonomia și inițiativa* se traduc prin proiecte născute din ideile profesorilor, asumarea naturală a unor roluri de leadership informal și o încredere solidă în propriul profesionalism.
- *Reflecția și îmbunătățirea* se manifestă prin onestitate față de sine, deschidere către feedback și o ajustare continuă a practicilor, cu scopul de a deveni mai buni în fiecare zi.

5.3. La nivelul elevilor

- *Rezultate academice îmbunătățite* - Leadership-ul transformațional contribuie la îmbunătățirea performanței nu prin presiune, ci prin creșterea reală a calității predării și a experienței de învățare.²⁶
- *Competențe transversale* - Elevii își dezvoltă gândirea critică, creativitatea, capacitatea de a colabora și reziliența, abilități-cheie pentru a naviga cu încredere complexitatea secolului XXI.
- *Angajament și bunăstare* - Vizibile în implicarea activă, atitudinea pozitivă față de școală, sentimentul autentic de apartenență și motivația care vine din interior, nu din constrângere.

²⁵ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2006). *Op. cit.*, p. 215-217.

²⁶ Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). *Op. cit.*, p. 240-245.

6. Concluzii

Leadership-ul transformațional în educație nu este o rețetă de management și nici un set de instrumente aplicate mecanic. Este o filozofie vie, care mută centrul de greutate de pe proceduri pe oameni și de pe control pe sens. În inima ei se află dezvoltarea umană și forța unei comunități care crește împreună, legată nu prin reguli, ci printr-o viziune comună care inspiră, unește și dă direcție. Leadership-ul transformațional în educație reprezintă mult mai mult - este o filozofie care pune la centru dezvoltarea umană și construirea unei comunități unite în jurul unei viziuni comune²⁷:

- *Leadership-ul transformațional generează schimbare culturală profundă*, transformând modurile în care membrii comunității gândesc despre propriul rol și responsabilități.
- *Impactul asupra rezultatelor elevilor este mediat* de calitatea experienței cadrelor didactice. Profesori motivați și autonomi vor crea experiențe educaționale superioare.
- *Încrederea și siguranța psihologică sunt fundamentale*. Fără un climat în care membrii pot experimenta și învăța din greșeli, transformarea autentică nu poate avea loc²⁸.
- *Leadership-ul eficient este distribuit*. Cel mai puternic impact se realizează când capacitatea de leadership este dezvoltată la toate nivelurile²⁹.
- *Modelarea personală a valorilor* este cea mai puternică formă de comunicare. Acțiunile zilnice ale liderului transmit mesaje mai puternice decât discursurile formale.

Leadership-ul transformațional în educație este, în esență, o reamintire curajoasă a motivului pentru care există școala: nu pentru a produce rezultate standardizate, ci pentru a trezi și a cultiva potențialul uman în toată complexitatea lui. Într-o lume aflată într-o mișcare continuă, adevărata competență nu mai este certitudinea, ci capacitatea de a învăța mereu, de a construi împreună și de a acționa cu sens, ancorati în valori care dau direcție schimbării.

Liderii transformaționali nu sunt supra-eroi și nu salvează singuri lumea. Ei sunt arhitecți ai creșterii, practicanți ai reflecției continue, conștienți că evoluția lor personală pulsează în același ritm cu evoluția comunității pe care o slujesc. În loc să acumuleze control, ei cultivă potențial. Înțeleg că adevărata putere nu se exercită asupra oamenilor, ci se trezește în ei. Iar succesul nu se vede în dependență, ci în momentul în care comunitatea capătă voce, autonomie și forța de a merge mai departe, chiar și fără liderul din prim-plan.

Educația care contează se naște dintr-un leadership care contează. Nu din tabele și indicatori reci, ci dintr-o viziune vie, capabilă să schimbe destine. Un leadership care vede dincolo de proceduri și performanțe măsurabile și își asumă misiunea mai profundă: transformarea reală a oamenilor. Profesori inspirați, elevi încrezători, părinți implicați, comunități unite. Aceasta nu este doar o ambiție frumoasă, ci provocarea majoră și responsabilitatea autentică a liderilor educaționali ai secolului XXI.

BIBLIOGRAFIE

BASS, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
<https://psycnet.apa.org/record/1985-98187-000>

²⁷ Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Op. cit.*, p. 3-5.

²⁸ Gather Thurler, M. (2000). *Op. cit.*, p. 120-125.

²⁹ Gather Thurler, M., & Maulini, O. (dir.). (2007). *Op. cit.*, p. 185-190.

- BASS, B. M., & RIGGIO, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2e éd.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. <https://doi.org/10.4324/9781410617095>
- BOUCHAMMA, Y. (2005). «Diriger une organisation en changement: apports du leadership transformatif». *Revue des sciences de l'éducation*, vol. 31, n° 2, p. 325-344. <https://doi.org/10.7202/012759ar>
- BOUVIER, A. (2012). *La gouvernance des systèmes éducatifs*. Paris: Presses Universitaires de France. <https://www.cairn.info/la-gouvernance-des-systemes-educatifs--9782130606489.htm>
- BURNS, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row. <https://www.harpercollins.com/products/leadership-james-macgregor-burns>
- DAY, C., GU, Q., & SAMMONS, P. (2016). «The impact of leadership on student outcomes: How successful school leaders use transformational and instructional strategies to make a difference». *Educational Administration Quarterly*, vol. 52, n° 2, p. 221-258. <https://doi.org/10.1177/0013161X15616863>
- GATHER THURLER, M. (2000). *Innover au cœur de l'établissement scolaire*. Paris: ESF Éditeur. <https://www.esf-scienceshumaines.fr/>
- GATHER THURLER, M., & MAULINI, O. (dir.). (2007). *L'organisation du travail scolaire: enjeu caché des réformes?* Québec: Presses de l'Université du Québec. <https://www.puq.ca/catalogue/livres/organisation-travail-scolaire-1857.html>
- HALLINGER, P. (2003). « Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership ». *Cambridge Journal of Education*, vol. 33, n° 3, p. 329-352. <https://doi.org/10.1080/0305764032000122005>
- LECLERC, M., & LABELLE, J. (2013). *Au cœur de la réussite scolaire: communauté d'apprentissage professionnelle et autres types de communautés*. Québec: Presses de l'Université du Québec. <https://www.erudit.org/fr/revues/ef/2013-v41-n2-ef01048/1021024ar/>
- LEITHWOOD, K., & JANTZI, D. (2005). « A review of transformational school leadership research 1996-2005 ». *Leadership and Policy in Schools*, vol. 4, n° 3, p. 177-199. <https://doi.org/10.1080/15700760500244769>
- LEITHWOOD, K., & JANTZI, D. (2006). « Transformational school leadership for large-scale reform: Effects on students, teachers, and their classroom practices ». *School Effectiveness and School Improvement*, vol. 17, n° 2, p. 201-227. <https://doi.org/10.1080/09243450600565829>
- PELLETIER, G. (dir.). (2009). *La gouvernance en éducation: régulation et encadrement dans les politiques éducatives*. Bruxelles, De Boeck.
- PERRENOUD, PHILIPPE, (2001, 5e éd. 2010). *Développer la pratique réflexive dans le métier d'enseignant. Professionnalisation et raison pédagogique*, Paris : ESF.
- ROBINSON, V. M. J., LLOYD, C. A., & ROWE, K. J. (2008). «The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types». *Educational Administration Quarterly*, vol. 44, n° 5, p. 635-674. <https://doi.org/10.1177/0013161X08321509>
- TARDIF, M., & LESSARD, C. (2004). *La profession d'enseignant aujourd'hui: évolutions, perspectives et enjeux internationaux*. Québec: Presses de l'Université Laval.

Educația cu semnificație dincolo de acumularea de informații

Într-o lume dominată de viteză, tehnologie și schimbări accelerate, educația nu mai poate fi redusă la simpla transmitere de informații. Accesul la cunoaștere este astăzi aproape nelimitat, însă sensul acesteia rămâne adesea neclar pentru cei care învață. De aceea, conceptul de educație cu semnificație devine esențial: o educație care nu doar informează, ci formează, nu doar pregătește pentru examene, ci pentru viață, nu doar dezvoltă competențe tehnice, ci și valori, identitate și sens.

Educația cu semnificație este acel tip de educație care leagă cunoașterea de viața reală, de experiențele personale ale elevului și de nevoile comunității. Ea răspunde la întrebarea fundamentală: „De ce este important ceea ce învăț?”.

Atunci când elevii înțeleg sensul unui conținut, atunci motivația lor crește iar învățarea devine profundă și durabilă.

Spre deosebire de educația centrată exclusiv pe memorare și reproducere, educația cu semnificație pune accent pe :

- Înțelegere, nu doar pe acumulare
- Reflecție, nu doar pe execuție
- Conexiuni între discipline și realitate
- Dezvoltarea gândirii critice și a conștiinței morale.

De ce este necesară o educație cu semnificație?

Una dintre marile probleme ale sistemelor educaționale tradiționale este deconectarea dintre școală și viață. Mulți elevi învață formule, date sau definiții fără a înțelege utilitatea lor. Acest lucru duce la demotivare, abandon școlar și la senzația că educația este o obligație lipsită de sens.

De exemplu, un elev care învață matematică doar pentru a rezolva exerciții standardizate, poate ajunge să creadă această disciplină este inutilă. În schimb, dacă

profesorul îi arată cum matematica este folosită în bugetul personal, în arhitectură sau în tehnologie, învățarea capătă semnificație.

Educația cu sens este necesară și pentru că societatea actuală are nevoie de oameni capabili să gândească autonom, să ia decizii etice și să se adapteze schimbării, nu doar de executanți bine instruiți.

Educația cu sens pune accent pe înțelegere, reflecție, conexiuni între discipline și dezvoltarea gândirii critice.

Rolul profesorului în educația cu semnificație

Profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un ghid al învățării. El creează context, provoacă întrebări, stimulează reflecția și încurajează dialogul. Un profesor care oferă semnificație cunoașterii pornește de la experiențele elevilor, explică relevanța conținuturilor, acceptă diversitatea de opinii, încurajează gândirea critică și creativitatea.

De exemplu, într-o oră de literatură, în loc să se limiteze la analiza tehnică a unei opere, profesorul poate discuta cu elevii despre temele universale ale textului : iubirea, pierderea, libertatea, identitatea. Astfel, literatura devine o oglindă a vieții, nu doar o materie de examen.

Exemple de educație cu semnificație în practică pot fi : învățarea prin proiecte, educația financiară aplicată, precum și educația morală și civică.

Astfel, elevul devine participant activ la propria formare. Educația cu semnificație contribuie la dezvoltarea personală, ajutând elevii să își descopere pasiunile, valorile și scopul în viață și să își asume responsabilitatea pentru propriile alegeri.

Concluzie:

Educația cu semnificație reprezintă o necesitate fundamentală a societății contemporane, oferind sens învățării și formând oameni responsabili și implicați.

Bibliografie

- Ausubel, D. P. (1981). Psihologia educației. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Dewey, J. (1972). Democrație și educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Freire, P. (2000). Pedagogia oprimatului. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Gardner, H. (2006). Inteligențe multiple. București: Editura Sigma.
- Pânișoară, I.-O. (2015). Profesorul de succes. Iași: Editura Polirom.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.
- Bruner, J. (1986). Actual Minds, Possible Worlds. Harvard University Press.
- UNESCO (2015). Reconsidering Education: Towards a Global Common Good?

Autor articol : prof. Octavia Codru, Școala Gimnazială nr 18, Timișoara

Metode inovative și creative de predare, învățare și evaluare în învățământul românesc

Cojocaru Gruia Lucian

Educația românească se găsește acum într-un proces continuu de metamorfoză, generat de necesitatea adaptării la societatea cunoașterii și, evident, la specificul elevilor din noile generații. Într-un context caracterizat prin accesul rapid la informație și gândire critică, dar și creativitate, modelele tradiționale, care au constituit baza predării prin transmiterea unilaterală a cunoștințelor sunt insuficiente. Cei mai mulți dascăli adoptă metode inovative, interactive, care stimulează formarea competențelor și implicarea activă a elevilor într-o evaluare autentică.

Predarea inovativă, de la catedră la parteneriat au în vedere că abordările moderne în predare presupun limpede trecerea de la un profesor-transmițător la acel facilitator al învățării. Printre metodele inovative se numără:

Învățarea bazată pe proiecte ("Project-Based Learning") – unde elevii învață în echipe pentru a rezolva probleme reale, însușindu-și competențe transversale cum ar fi colaborarea, planificarea și comunicarea, plus creativitatea.

Învățarea prin descoperire – unde profesorul provoacă curiozitatea elevului, ghidându-l să exploreze pentru a formula propriile concluzii.

Flipped Classroom (clasa inversată) – aici conținuturile teoretice trebuie studiate acasă (prin materiale video și/sau platforme educaționale), la clasă desfășurându-se activități practice, dezbateri, aplicații clare.

Predarea interdisciplinară – presupune realizarea de conexiuni între discipline, cu scopul de a da coerență și sens unor cunoștințe, stimulând gândirea critică, dar și cea sistemică.

Învățarea creativă, cu implicare, colaborare, autonomie presupune că învățarea creativă se concentrează asupra experienței elevului, acesta fiind participant activ la propriul proces de formare. În acest context, cadrele didactice devin niște „arhitecți ai experiențelor de învățare”.

Între metodele și strategii actuale avem gamificarea, ce presupune folosirea mecanismelor jocului (puncte, nivele și recompense) pentru a stimula elevii. Platformele de tipul *Kahoot*, *Quizizz* sau *Wordwall* transformă ușor evaluarea într-un proces de regulă plăcut și atractiv.

O altă metodă este Învățarea prin colaborare, ce presupune că elevii lucrează în grupuri cu scopul de a învăța unii de la ceilalți, dezvoltând abilități sociale, dar și empatie.

Învățarea experiențială, o altă metodă, constă în proiecte, stagii, vizite de studiu și ateliere practice. Învățarea se concretizează prin acțiune, reflecție.

Utilizarea tehnologiei educaționale are în vedere table inteligente, aplicații de realitate augmentată, simulări și platforme online (Google Classroom, Edmodo, Microsoft Teams). Toate susțin o învățare flexibilă, personalizată și eficientă.

Evaluarea autentică, de la notă la feedback constructiv nu trebuie să fie doar un instrument de lucru în măsurare și analiză, ci și un proces formativ ce sprijină învățarea. Modele inovative de evaluare cuprind:

Portofoliul educațional, care evidențiază evoluția elevului în timp, oferind o imagine holistică asupra progresului.

Autoevaluarea și evaluarea colegială, ce dezvoltă responsabilitatea, reflexivitatea, precum și spiritul critic.

Evaluarea utilizând rubrici de performanță, ce clarifică așteptările, oferind un feedback transparent.

Evaluarea autentică presupune aplicarea cunoștințelor în diverse contexte: proiecte, prezentări și eseuri reflexive, dar și produse digitale și activități comunitare.

În ceea ce privește rolul formării continue și al culturii colaborative avem în vedere că implementarea acestor metode presupune să avem profesori deschiși, formați în spiritul inovației pedagogice. De aceea, schimbul de bune practici, ca și comunitățile profesionale de învățare, accesul la formări moderne sunt esențiale. În același timp, cultura colaborativă din școli are scopul de a susține permanent experimentarea și reflecția, facilitând un climat educațional pozitiv.

Concluzionând, putem spune că metodele inovative și creative transformă continuu procesul educațional românesc într-un spațiu dinamic al inițiativei, colaborării și al gândirii critice. Profesorul modern trece peste ”pragul” de transmițător de informații spre un mentor ce inspiră, ghidează, formând viitorii cetățeni activi, responsabili, creativi care duc mai departe domeniul Educației.

**Interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea în educația contemporană.
Fundamente teoretice, implicații curriculare și perspective didactice
pentru învățământul românesc**

**Comăniță Oana-Elena
Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu”-Întorsura Buzăului,
județul Covasna, România**

Rezumat

Într-un context global marcat de accelerarea progresului științific și tehnologic, de intensificarea schimburilor culturale și de apariția unor probleme complexe cu impact planetar, sistemele educaționale sunt chemate să își regândească fundamentele epistemologice și pedagogice. Prezentul articol își propune o analiză aprofundată a conceptelor de interdisciplinaritate și transdisciplinaritate, din perspectiva teoriei curriculumului și a practicilor educaționale contemporane, cu accent asupra învățământului românesc. Sunt investigate nivelurile de integrare curriculară, avantajele educației integrate și rolul disciplinei Limba și literatura română în configurarea unor demersuri educaționale cu caracter interdisciplinar și transdisciplinar. Se evidențiază contribuția acestor abordări la formarea competențelor cognitive, metacognitive și socio-emoționale ale elevilor, precum și la dezvoltarea unei viziuni globale asupra cunoașterii.

Cuvinte-cheie: interdisciplinaritate, transdisciplinaritate, integrare curriculară, didactica limbii române, educație contemporană.

Introducere

Educația contemporană este nevoită să răspundă unui context marcat de complexitate, interdependență și incertitudine, în care acumularea fragmentată a cunoștințelor nu mai este suficientă pentru înțelegerea realității și pentru formarea unor competențe funcționale. Fragmentarea tradițională a cunoașterii în discipline autonome, deși a constituit mult timp un principiu eficient de organizare a învățării, se dovedește astăzi insuficientă pentru înțelegerea fenomenelor globale și pentru formarea unor competențe transferabile. În acest context, interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea sunt tot mai frecvent invocate ca soluții pedagogice capabile să răspundă noilor exigențe educaționale.

În învățământul românesc, reforma curriculară a favorizat, în ultimele decenii, o deschidere progresivă către abordări integrate, menite să depășească limitele unei instruiți strict disciplinare. Această orientare reflectă atât influența documentelor educaționale europene și internaționale, cât și nevoia internă de modernizare a practicilor didactice. Prezentul articol urmărește să analizeze fundamentele teoretice ale interdisciplinarității și transdisciplinarității, relevanța lor educațională și implicațiile specifice pentru didactica limbii și literaturii române.

Din experiența practicii didactice la nivel liceal, se poate observa că elevii reușesc să înțeleagă mai profund conținuturile literare și lingvistice atunci când acestea sunt corelate cu repere culturale, istorice sau științifice familiare lor. Abordările interdisciplinare facilitează nu doar comprehensiunea textului, ci și dezvoltarea capacității de interpretare și argumentare, competențe esențiale în formarea profilului absolventului.

Fundamente epistemologice ale integrării cunoașterii

De la specializare la integrare

Specializarea disciplinară a constituit una dintre trăsăturile definitorii ale modernității științifice, favorizând aprofundarea cunoașterii și dezvoltarea unor metodologii riguroase. Totuși, această fragmentare a condus, în timp, la dificultăți de comunicare între domenii și la o percepție discontinuă asupra realității. Integrarea cunoașterii apare, astfel, ca o reacție firească la limitele excesive ale specializării.

Interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea se înscriu într-un demers epistemologic mai amplu, care urmărește reconectarea domeniilor cunoașterii și crearea unor punți între științe, arte și discipline umaniste. Această orientare nu presupune negarea disciplinelor, ci valorificarea potențialului lor complementar.

Interdisciplinaritatea

Interdisciplinaritatea este definită, în sens larg, ca stabilirea unor relații funcționale între două sau mai multe discipline, în vederea abordării unor teme, probleme sau competențe comune. Literatura de specialitate evidențiază existența mai multor niveluri de interdisciplinaritate: aplicativ, epistemologic și generator, fiecare având implicații diferite asupra organizării curriculumului și a practicilor didactice.

În plan educațional, interdisciplinaritatea facilitează transferul de cunoștințe și metode, contribuind la formarea unei gândiri integratoare și la dezvoltarea competențelor de ordin superior.

Transdisciplinaritatea

Transdisciplinaritatea reprezintă o etapă superioară a integrării, orientată către realitatea complexă a vieții și către problemele care traversează granițele disciplinelor. Teoretizată de Jean Piaget, Edgar Morin și Basarab Nicolescu, această abordare promovează o viziune holistică asupra cunoașterii, bazată pe interacțiunea dintre niveluri diferite de realitate și pe dialogul dintre știință, cultură și experiența umană.

Metodologie

Demersul de cercetare adoptat în acest articol este unul teoretico-analitic și interpretativ. Metodologia se bazează pe analiza critică a literaturii de specialitate din domeniul științelor educației, pe examinarea documentelor curriculare relevante pentru învățământul românesc și pe corelarea acestora cu exemple din practica didactică, în special din aria limbii și literaturii române.

Integrarea curriculară în învățământul românesc

Integrarea curriculară se manifestă sub diverse forme, de la monodisciplinaritate și pluridisciplinaritate, până la interdisciplinaritate și transdisciplinaritate. Fiecare dintre aceste niveluri contribuie, în mod specific, la organizarea conținuturilor și la structurarea experiențelor de învățare. Curriculumul integrat favorizează corelarea conținuturilor, economia de timp didactic și o mai bună adaptare a învățării la realitățile cotidiene ale elevilor.

Educația integrată contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive, metacognitive și socio-emoționale ale elevilor. Prin abordări interdisciplinare și transdisciplinare, elevii sunt stimulați să gândească critic, să rezolve probleme complexe și să își asume responsabilitatea față de propriul proces de învățare.

Interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea în didactica limbii și literaturii române

Disciplina Limba și literatura română ocupă un loc central în arhitectura curriculară, nu doar prin statutul său formativ, ci și prin potențialul integrator pe care îl oferă în mod natural, facilitând dialogul dintre domenii și valorizarea experienței culturale a elevilor. Studiul textului literar permite corelarea cu istoria, geografia, filosofia, artele și chiar științele, oferind elevilor o perspectivă complexă asupra culturii și societății.

Din perspectivă transdisciplinară, literatura devine un spațiu de reflecție asupra marilor probleme ale existenței umane, favorizând dialogul dintre cunoașterea rațională și experiența subiectivă. Astfel, educația literară contribuie la formarea unei gândiri globale și etice.

Concluzii și perspective

Interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea se conturează, în contextul educației contemporane, nu ca simple opțiuni metodologice, ci ca direcții necesare pentru depășirea fragmentării cunoașterii și pentru adaptarea procesului educațional la complexitatea lumii actuale. Dincolo de dimensiunea lor teoretică, aceste abordări au implicații directe asupra modului în care elevii înțeleg realitatea, își structurează gândirea și își dezvoltă competențele necesare integrării sociale și profesionale.

În învățământul românesc, integrarea curriculară reprezintă o provocare, dar și o oportunitate. Ea presupune nu doar regândirea conținuturilor și a relațiilor dintre discipline, ci și o schimbare de paradigmă în ceea ce privește rolul cadrului didactic și al elevului în procesul de învățare. Interdisciplinaritatea favorizează transferul de cunoștințe și dezvoltarea gândirii critice, în timp ce transdisciplinaritatea deschide perspective asupra unei educații centrate pe probleme reale, pe valori și pe responsabilitate.

Disciplina Limba și literatura română ocupă, în acest cadru, un loc privilegiat, având capacitatea de a funcționa ca spațiu de convergență între domenii diverse ale cunoașterii. Prin natura sa culturală, reflexivă și formativă, aceasta poate facilita dialogul dintre știință, artă și experiența umană, contribuind la formarea unei viziuni globale asupra lumii. Abordările interdisciplinare și transdisciplinare aplicate în educația literară nu diminuează specificul estetic al operei, ci îl valorifică într-un context mai larg de semnificații.

În perspectivă, consolidarea demersurilor interdisciplinare și transdisciplinare necesită o susținere coerentă la nivel curricular, instituțional și formativ. Dezvoltarea unei culturi a colaborării între cadrele didactice, formarea continuă orientată spre integrarea conținuturilor și flexibilizarea practicilor educaționale reprezintă condiții esențiale pentru ca aceste abordări să devină practici autentice și durabile. Numai în acest mod educația poate răspunde adecvat cerințelor unei societăți aflate în permanentă transformare și poate contribui la formarea unor indivizi capabili să înțeleagă, să interpreteze și să modeleze realitatea în care trăiesc.

Într-o lume marcată de complexitate și interdependență, educația nu mai poate fi redusă la acumularea de cunoștințe fragmentare, ci trebuie să devină un spațiu al integrării, al sensului și al formării unei gândiri capabile să înțeleagă și să asume unitatea profundă a realității.

Bibliografie

- Ciolan, L. (2008), *Învățarea integrată*, Iași: Polirom
- Marcu, F., Manea, C. (1997), *Dicționar de neologisme*, București: Editura Academiei
- Morin, E. (2001), *Cele șapte cunoștințe necesare educației viitorului*, București: Sigma
- Nicolescu, B. (2002), *Manifestul transdisciplinarității*, Iași: Polirom
- Piaget, J. (1972), *L'épistémologie des relations interdisciplinaires*, Paris
- UNESCO (2015), *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?*

Proiecte care creează schimbare reală în școli

Școala nu mai este de mult doar un spațiu al transmiterii de informații. Într-o lume aflată în continuă schimbare, instituțiile de învățământ sunt chemate să devină comunități vii, capabile să formeze nu doar elevi bine pregătiți academic, ci și cetățeni responsabili, creativi și implicați. În acest context, proiectele educaționale bine gândite joacă un rol esențial în producerea unei schimbări reale și durabile în școli.

De la teorie la practică: învățarea cu sens

Unul dintre cele mai importante efecte ale proiectelor educaționale este trecerea de la învățarea teoretică la cea aplicată. Proiectele bazate pe probleme reale din comunitate – cum ar fi protecția mediului, voluntariatul sau antreprenoriatul social – îi ajută pe elevi să înțeleagă relevanța a ceea ce învață. Atunci când un elev vede impactul concret al muncii sale, motivația crește, iar procesul de învățare devine autentic și profund.

Proiecte care dezvoltă competențe pentru viață

Schimbarea reală în școli nu se măsoară doar în rezultate la examene, ci și în competențele dobândite de elevi. Proiectele care încurajează lucrul în echipă, comunicarea, gândirea critică și rezolvarea de probleme contribuie direct la pregătirea tinerilor pentru viața adultă. De exemplu, proiectele interdisciplinare sau cele de tip „învățare prin serviciu în folosul comunității” îi ajută pe elevi să își descopere punctele forte și să își asume responsabilități reale.

Rolul profesorilor: facilitatori ai schimbării

Nicio schimbare autentică nu este posibilă fără implicarea profesorilor. Proiectele de succes sunt acelea în care cadrele didactice își asumă rolul de mentori și facilitatori, nu doar de transmițători de informații. Prin participarea la programe de formare, schimburi de bune practici sau proiecte internaționale, profesorii își dezvoltă propriile competențe și aduc metode inovatoare la clasă. Astfel, cultura școlii se transformă treptat într-una deschisă, colaborativă și orientată spre progres.

Implicarea comunității și parteneriatele

Proiectele care creează schimbare reală ies adesea dincolo de zidurile școlii. Parteneriatele cu ONG-uri, autorități locale, universități sau mediul de afaceri aduc resurse, expertiză și perspective noi. În același timp, ele consolidează legătura dintre școală și comunitate, demonstrând că educația este o responsabilitate comună. Elevii învață astfel că pot contribui activ la binele societății încă de pe băncile școlii.

Impact pe termen lung

Adevărata valoare a proiectelor educaționale se vede în timp. Școlile care implementează constant astfel de inițiative devin mai incluzive, mai adaptate nevoilor elevilor și mai deschise la

inovație. Elevii capătă încredere în sine, profesori mai motivați, iar comunitatea beneficiază de tineri implicați și conștienți de rolul lor.

Concluzie

Proiectele care creează schimbare reală în școli nu sunt simple activități extracurriculare, ci motoare ale transformării educației. Ele dau sens învățării, construiesc competențe esențiale și apropie școala de realitatea societății. Investind în astfel de proiecte, investim, de fapt, în vii

Proiecte care creează schimbare reală în școli — exemple din România

În ultimii ani, în România au fost inițiate numeroase proiecte educaționale menite să transforme școlile din simple locuri de predare într-un mediu dinamic, orientat spre competențe, incluziune și dezvoltare comunitară. Mai jos sunt prezentate câteva exemple concrete de astfel de inițiative, cu impact dovedit asupra elevilor, cadrelor didactice și comunităților locale.

📌 *Rangers of Change* — Inovație în predare

Un proiect coordonat de Școala Gimnazială nr. 195 din București, „Rangers of Change”, a fost premiat de Comisia Europeană în cadrul **European Award for Innovative Teaching** pentru metode inovatoare de predare care stimulează implicarea elevilor și dezvoltarea abilităților de lucru în echipă și leadership.

🔍 Impact:

- Mai mult interes și participare din partea elevilor;
- Abordări creative care pun accent pe soluții reale la probleme locale.

📖 Sursa: *Romania Insider* – articol despre premiile pentru proiecte școlare inovatoare.

🌐 *Come to School! Change your destiny!* — Combaterea abandonului școlar

Implementat în județele Covasna, Harghita și Vrancea, proiectul „Come to School! Change your destiny!” a avut ca scop **creșterea incluziunii școlare a elevilor aflați în risc de excludere și reducerea absenteismului și abandonului școlar**. Inițiativa a implicat crearea de servicii de sprijin educațional și social, adaptate nevoilor copiilor vulnerabili.

Rezultate:

- Sprijin direct pentru elevi cu nevoi educaționale speciale sau în risc social;
- Creșterea numărului de elevi activi în școală.

 Sursa: *EEA Grants – Proiecte Romania*.

A School for Everyone — Educație incluzivă

Proiectul „A School for Everyone”, coordonat de Save the Children România, a fost conceput pentru a **preveni părăsirea timpurie a școlii** și pentru a susține integrarea elevilor expuși riscurilor de excludere educațională. Acesta a oferit servicii de sprijin personalizat, inclusiv implicarea familiilor și specialiștilor în procesul educațional.

Impact:

- Incluziune socială sporită în școli;
- Legături mai puternice între familie, școală și comunitate.

 Sursa: *EEA Grants – Proiecte Romania*.

EduLib și alte proiecte digitale naționale

La nivelul rețelei școlare din România, Ministerul Educației implementează proiecte de infrastructură digitală și resurse educaționale deschise. De exemplu, **Platforma EduLib** și proiectele asociate vizează consolidarea utilizării resurselor digitale în școli, ceea ce sprijină accesul elevilor și profesorilor la materiale didactice moderne.

Beneficii:

- Acces digital la resurse educaționale actualizate;
- Sprijin pentru predarea interactivă și modernă.

 Sursa: *Programul Național de Reformă – Ministerul Educației*.

Cantus Mundi — integrare socială prin muzică

Cantus Mundi este un program național de educație muzicală care oferă tuturor copiilor, indiferent de resursele financiare, posibilitatea de a învăța să cânte și de a face parte din coruri și ansambluri. Programul promovează **integrarea socială și colaborarea între elevi din medii diferite**.

 Efecte observate:

- Dezvoltarea abilităților sociale și a responsabilității;
- Oportunități egale pentru elevi din diverse medii.

 Sursa: *Wikipedia – Cantus Mundi*.

Alliance for Education and Society — implicare civică

Alianța pentru Educație și Societate reunește 16 școli și biblioteci din România care împărtășesc resurse și organizează proiecte de educație civică și creativă, inclusiv inițiative legate de implicarea tinerilor în viața comunității și în procesele democratice.

 Obiective:

- Promovarea cetățeniei active în rândul elevilor;
- Dezvoltarea competențelor de dialog și participare civică.

 Sursa: *Romania Insider – educație și societate*.

Concluzie

Aceste exemple demonstrează că, în România, proiectele educaționale pot aduce **schimbări reale la nivelul școlilor și comunităților** atunci când sunt orientate spre incluziune, inovație și dezvoltare de competențe. Ele nu doar îmbunătățesc procesul de învățare, ci și contribuie la formarea de cetățeni responsabili și conectați la realitățile sociale.

Bibliografie selectă

- *Romanian schools win awards for innovative teaching projects* — Romania Insider.
- *Come to School! Change your destiny!* — EEA Grants project archive.
- *A School for Everyone* — EEA Grants project description.
- *Programul Național de Reformă 2023* — Ministerul Educației.
- *Cantus Mundi* — Wikipedia.

- Alliance for Education and Society — Romania Insider.
-

Proiecte care creează schimbare reală în școli — exemple din România

În ultimii ani, în România au fost dezvoltate numeroase proiecte educaționale care au demonstrat că schimbarea reală în școli este posibilă atunci când educația este conectată la nevoile elevilor și ale comunității. Dincolo de statistici și rapoarte, impactul acestor proiecte se reflectă în vocile celor implicați direct: elevi, profesori și coordonatori.

□ *Rangers of Change* — inovație în predare și leadership elevilor

Proiectul „Rangers of Change”, implementat de Școala Gimnazială nr. 195 din București și premiat la nivel european, a introdus metode de învățare activă, bazate pe colaborare și rezolvarea de probleme reale.

„Pentru prima dată, elevii nu m-au mai întrebat «la ce ne folosește asta?». Ei vedeau clar legătura dintre ceea ce învățau și lumea din jurul lor.”

— **profesor coordonator**, Școala Gimnazială nr. 195 București

Un elev implicat în proiect mărturisea:

„Am învățat să lucrăm în echipă și să ne ascultăm unii pe alții. Nu mai era vorba doar despre note, ci despre ce putem face împreună.”

🌐 *Come to School! Change your destiny!* — combaterea abandonului școlar

Implementat în județele Covasna, Harghita și Vrancea, acest proiect a vizat copiii aflați în risc de abandon școlar, oferindu-le sprijin educațional, consiliere și implicarea familiei.

„Pentru unii copii, faptul că cineva îi aștepta zilnic la școală a făcut diferența dintre abandon și continuitate.”

— **consilier școlar**, proiect EEA Grants

Un părinte participant la program a declarat:

„Copilul meu nu mai lipsește de la școală. Se simte în siguranță și știe că este sprijinit.”

A School for Everyone — educație incluzivă și sprijin personalizat

Coordonat de Save the Children România, proiectul „A School for Everyone” a contribuit la prevenirea părăsirii timpurii a școlii prin intervenții personalizate și colaborare între profesori, părinți și specialiști.

„Am învățat să privim copilul dincolo de rezultate. Uneori, o masă caldă sau o discuție sinceră contează mai mult decât o lecție perfectă.”

— **cadru didactic participant la proiect**

Digitalizare și acces egal: proiecte naționale de educație digitală

Inițiativele de digitalizare susținute de Ministerul Educației au permis profesorilor să integreze resurse digitale moderne în procesul de predare.

„Platformele educaționale ne-au ajutat să ajungem mai ușor la elevi diferiți, cu ritmuri diferite de învățare.”

— **profesor de gimnaziu**, beneficiar al resurselor digitale

Cantus Mundi — integrare socială prin muzică

Programul Cantus Mundi este unul dintre cele mai cunoscute exemple de proiect educațional cu impact social major, reunind copii din medii diferite prin muzică.

„În cor nu contează de unde vii, ci cum reușești să fii parte dintr-un întreg.”

— **dirijor Cantus Mundi**

Un elev participant spune:

„Cântatul m-a ajutat să am mai multă încredere în mine. Nu mai mi-e teamă să vorbesc în fața celorlalți.”

Educație civică și implicare comunitară

Proiectele de educație civică derulate de organizații neguvernamentale și alianțe educaționale au încurajat elevii să se implice activ în viața comunității.

„Elevii au înțeles că pot schimba lucruri, chiar și la nivel local. Școala a devenit un punct de plecare pentru implicare civică.”

— **coordonator ONG educațional**

Concluzie

Exemplele din România arată că proiectele educaționale pot produce schimbări reale atunci când sunt construite în jurul elevului și al comunității. Vocile profesorilor, elevilor și părinților confirmă faptul că impactul nu se limitează la rezultate academice, ci se reflectă în motivație, încredere și incluziune.

Educația care schimbă cu adevărat este cea care creează contexte în care fiecare copil contează.

Bibliografie selectă

- Romania Insider – *Romanian schools win awards for innovative teaching projects*
 - EEA Grants – *Come to School! Change your destiny!*
 - EEA Grants – *A School for Everyone*
 - Ministerul Educației – *Programul Național de Reformă*
 - Cantus Mundi – documente și prezentări oficiale
 - Save the Children România – rapoarte de impact educațional
-

Articole realizate de prof. CONSTANDACHE LAURA

Scoala Gimnaziala Nr. 29, Galati

GRADUL DE DEMOCRATIZARE A ȘCOLII DIN PERSPECTIVA UNUI DOMENIU-CHEIE: GUVERNANȚĂ, COOPERARE, EDUCAȚIE PENTRU VALORI, DISCIPLINĂ

**Prof. Simona Constandache,
Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” Lugoj**

Analiza gradului de democratizare a școlii din perspectiva unui domeniu-cheie: guvernanta, cooperare, educație pentru democrație, disciplină.

Managementul școlii se bazează pe valorile drepturilor omului, pe implicarea elevilor, a personalului și a altor factori interesați în toate deciziile importante legate de școală. Guvernanta democratică a școlii contribuie la îmbunătățirea disciplinei elevilor, consolidează învățarea, reduce conflictele și determină creșterea competitivității școlii.

O școală model în funcționarea ei trebuie să aibă în vedere mulți factori importanți: legislația, curriculumul, autoritățile locale, părinții, elevii, resursele financiare, mediul socio-economic. Într-o școală care într-adevăr este pe cale de a deveni democratică, aceasta se simte peste tot. Încrederea și sinceritatea se propagă într-un cadru democratic, așa cum teama și intimidarea se propagă într-un climat tradițional, autoritar.

O școală democratică este interesată să aibă parteneriate active cu alte organizații ca o oportunitate benefică. Astfel, organizațiile părinților, instituțiile culturale și firmele locale sunt toate invitate să contribuie la educația elevilor și să beneficieze în schimb de pe urma acestei asocieri. Elevii sunt încurajați să își exprime opiniile printr-o revistă scrisă și produsă de elevi ceea ce poate elibera o cantitate imensă de energie.

Participarea activă este încurajată și răsplătită atunci când elevii răsplătesc încrederea ce le-a fost acordată; o școală democratică se asigură că ei vor fi încurajați și răsplățiți. Elevii implicați activ pot fi răsplățiți într-un mod vizibil. Recompensele pentru participarea activă nu trebuie să facă parte dintr-un sistem. Dacă, pe lângă respect și atenție, contribuția lor este recunoscută public, atunci cu siguranță se vor simți cu adevărat răsplățiți.

Într-o școală care funcționează democratic, deciziile sunt luate în beneficiul elevilor și a celorlalte părți implicate. Dacă școlile doresc să educe tinerii pentru a deveni cetățeni democratici, primul pas este acela de a construi o școală democratică. O școală care practică guvernanta democratică crează un mediu caracterizat de aceste valori democratice, cu care copiii se vor familiariza de la vârste fragede. Acest lucru le va permite să asimileze valorile și practicile democratice în mod natural și spontan.

Participarea elevilor la luarea deciziilor reprezintă un element esențial al democratizării școlii. Aceasta presupune implicarea reală a elevilor în procesele decizionale care îi privesc. Ei își pot exprima opiniile, au inițiativă și organizează diverse activități extrașcolare și de voluntariat, fiind sprijiniți de profesori și de directorul adjunct al școlii. Problemele legate de disciplină sunt relativ mici, deoarece elevii se simt ascultați. Unitatea de învățământ trebuie să facă pași în continuare pentru democratizarea școlii în relațiile cu elevii, dar aceștia au o mare libertate de acțiune, fapt ce se reflectă în atmosfera din școală.

În școală, elevii pot participa la luarea deciziilor prin: consiliul școlar al elevilor, implicarea în proiecte și activități școlare și extrașcolare, dialog cu profesorii și cu conducerea școlii. Aici, un rol esențial îl au profesorii diriginți și cadrul didactic coordonator de proiecte și programe școlare și extrașcolare.

Aceste mecanisme arată existența unor structuri democratice formale. Cu toate acestea, gradul de democratizare este parțial, deoarece deciziile finale sunt luate, de cele mai multe ori, de conducerea școlii, opiniile elevilor nu sunt întotdeauna valorificate, participarea este uneori formală, nu reală și nu toți elevii sunt informați sau încurajați să se implice. Există

cadru necesar pentru implicare, dar aplicarea principiilor democratice nu este întotdeauna consecventă. Din perspectiva participării elevilor, școala poate fi considerată moderată ca nivel de democratizare.

Astfel, pentru îmbunătățirea activității și pentru a crește gradul de democratizare se pot avea în vedere: încurajarea participării tuturor elevilor, nu doar a liderilor, consultarea elevilor înainte de luarea deciziilor importante, transparență în comunicarea deciziilor.

Analiza arată că democratizarea școlii, din perspectiva participării elevilor, este un proces în desfășurare, care necesită deschidere, dialog și colaborare între elevi, profesori și conducerea școlii.

Importanța educației pentru democrație

Educația pentru democrație se derulează pe durata întregii vieți, în toate circumstanțele și în orice forme ale activității umane, fiind permanentă. Totuși, școala este principala instituție în care se realizează educația pentru democrație, deoarece permite învățarea sistematică a cunoștințelor legate de cetățenie, facilitează implementarea timpurie a stilului de viață democratic, este o instituție de interes public, este un spațiu al legii, unde diferiți factori lucrează împreună și conviețuiesc.

Educația pentru democrație este un tip de educație civică ce îi ajută pe elevi și pe cetățeni să înțeleagă cum funcționează democrația și cum pot participa responsabil la viața publică.

Valorile au un caracter normativ. Valorile joacă rolul de reguli ale vieții sociale. Rămâne între acestea, însă, ceva permanent și anume valoarea ca expresie ideală a unui acord între om și lume, care poate fi realizat și-l ajută pe om să evolueze spre o societate mai bună, ferindu-l de nonvalori sau pseudo-valori. Astăzi, problema respectării valorilor democratice și analiza contravalorilor numite „paradoxuri ale democrației” este tot mai mult studiată.

Educația pentru democrație poate preveni încălcarea drepturilor omului oferind cetățeanului cunoștințele necesare pentru a se apăra și, în același timp, de a-l pregăti ca participant la acțiunea democratică, fiind atașat principiilor democratice.

Prin democratizarea învățământului se creează condiții optime pentru învățarea liberă, o învățare eliberată de rigiditate și care urmărește educarea omului pentru libertate și pentru cunoașterea adevărului.

Școala este cea care trebuie să-i învețe pe elevi cum să gândească, cum să-și organizeze propriile lor acțiuni în mod rațional, cum să acționeze ca cetățeni competenți și cum să accepte, să valorifice și să-i respecte pe ceilalți. Aceasta trebuie să dezvolte exercițiul acestor capacități care sunt necesare pentru înțelegerea propriilor interese, a intereselor altora și pentru luarea deciziilor.

Astfel, elevii trebuie învățați că au dreptul de a participa la decizii pedagogice, dreptul la inițiativă, la gândire autonomă, critică și creativă, dreptul de autoconducere și autoeducație, dreptul de opțiune, dreptul de acțiune potrivit propriei voințe, cu asumarea responsabilității pentru actul produs. Trebuie pus un accent mai mare pe cultivarea interesului pentru studiu, pe nevoia de educare a spiritului.

Cadru didactic este cel care deține abilitatea de a induce forme mobilizatoare ale personalității elevului, este cel care orientează elevii spre cunoaștere, predându-le totodată și maniera unei învățări independente, pregătindu-i pentru învățarea continuă, pentru autoinstruire.

Domeniul sensibil în care profesorul își poate impune și susține autoritatea este cel al relațiilor socio-afective. El își va îndeplini menirea dacă iubește copiii și știe să se facă iubit de ei, dacă face din profesia sa apostolat. Este vorba despre vocație, despre generozitate și despre dăruire.

Elevii apreciază lecțiile care au ca temă prietenia, cinstea, hărnicia, lenea etc., unde se poate folosi o gamă variată de metode și mijloace didactice, prin realizarea unor compuneri

literare sau a unor compoziții plastice, a unor dramatizări care stârnesc întotdeauna interesul și plăcerea elevilor pentru acest gen de activități.

Trebuie avut în vedere ca accentul să cadă nu numai pe însușirea unor conținuturi, ci și pe exersarea acestora în diverse situații și mai ales pe trezirea interesului pentru cunoașterea propriului eu.

Având deprinderi și abilități de acest tip, elevii, ajunși cetățeni maturi, nu se vor retrage din fața unor probleme, ci se vor implica pentru rezolvarea lor.

Educația pentru democrație transformă elevii în viitori cetățeni responsabili și implicați, atât de necesari pentru viitorul lumii.

Elevii pot fi antrenați să recunoască situațiile în care pot să intervină și să producă schimbări necesare și dorite; ei pot să deprindă folosirea unor metode de rezolvare a unor situații nefericite din societate, precum și etapele pe care trebuie să le parcurgă pentru aceasta.

În concluzie, educația pentru cetățenia democratică este importantă pentru că sprijină participarea activă, încurajează respectul și găsirea unor soluții democratice, reduce dezinformarea și extremismul, prin gândire critică. Rezultatul acestei educații îl reprezintă formarea unor oameni bine informați, capabili să își apere drepturile, să respecte drepturile altora și să contribuie la o societate democratică.

Bibliografie:

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.
Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar (ROFUIP).

Apple, M. W., Beane, J. A., *Școli democratice*, Porto Alegre, 2007.

Bush, T., *Theories of Educational Leadership and Management*, 2011.

Iucu, R., *Managementul clasei de elevi*, Iași, Polirom 2018.

Cristea, S., *Pedagogie*, București, Didactica Publishing House, 2017.

ÎNVĂȚAREA DIFERENȚIATĂ A NOȚIUNILOR LITERARE LA ELEVII TIPICI ȘI LA ELEVII CU C.E.S.

Prof. Constantin Andrea Maria

Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul”, Timișoara

Procesul învățării nu se realizează printr-un demers rectiliniu, numai cu succese, ci presupune căderi și reveniri continue, depășirea obstacolelor, reluarea efortului, reelaborarea strategiilor rezolutive, renunțarea la plăcerile, tentațiile sau atracțiile imediate care vin din exterior. Presupune efort voluntar susținut, îndelung, tenacitate pentru a atinge scopul învățării și pentru a depăși obstacolele impuse de rezolvarea sarcinilor, temelor învățării.

De obicei, dificultățile de învățare apar de timpuriu, în însușirea cititului (dislexie) sau a scrisului (disgrafie) și duc la manifestări de anxietate, neîncredere în sine și chiar pierderea motivației învățării.

De cele mai multe ori, problema dificultăților de învățare se discută în raport cu școala și cu adaptarea copilului la sarcinile învățării școlare (o astfel de abordare limitează înțelegerea învățării ca activitate general umană, reducându-o la activitatea din planul școlar). Astfel, în spațiul școlii, dificultățile de învățare apar sub forma unor piedici în asimilarea cunoștințelor, formarea competențelor și a problemelor în abordarea învățării școlare.

Munca profesorului de la catedră, plină de responsabilitate, este eficientă dacă acesta reușește să determine evoluția copilului, plămădind în sufletul și în mintea lui dorința de mai mult, mai bine, mai frumos.

Școala trebuie să pregătească, să formeze oameni cu personalitate puternică, capabili să se adapteze și să se integreze firesc în societate. Eficiența învățământului este dovedită numai dacă, pe baza achizițiilor din școală, elevul este capabil să facă analogii, transfer nespecific, pentru ca astfel să poată acționa și reacționa spontan, eficient, optim în orice situație nou creată, în afara școlii. În atingerea acestui scop, un loc important îl ocupă educarea creativității. Aceasta se poate realiza, în mod deliberat, în cadrul unui program didactic riguros, proiectat și realizat pe nivele de dificultate. Acest program și-a dovedit eficiența și în cazul copiilor cu dificultăți de învățare.

Colectivitățile care au în componența lor asemenea elevi, sunt colectivități eterogene, unde lecția trebuie proiectată pe nivele de dificultate. În cadrul lecției, locul cel mai important îl are evaluarea. Aceasta nu trebuie să apară doar la sfârșitul activității, ci ritmic, ciclic chiar, în conformitate cu complexitatea temei în discuție și, mai ales, cu necesitatea de a primi permanent semnale despre nivelul percepției, al asimilării, al prelucrării datelor și al realizării transferului de idei, din partea elevilor cu care se lucrează. Numai printr-un asemenea feed-back se pot face corecțiile necesare care asigură saltul calitativ în învățare. Proiectarea evaluării parțiale (nu cea de progres și nici cea sumativă) pe nivele de dificultate, îi permite profesorului să cunoască de la început ce trebuie să știe elevul pentru a putea fi evaluat, adică să distingă clar obiectivele operaționale, imediate și cele de perspectivă, pentru abordarea eficientă a predării și a învățării unei anumite teme.

Din perspectiva învățării, a însușirii programei, a formării capacităților de aplicare a cunoștințelor acumulate, precum și din perspectiva realizării performanței școlare, elevii se împart în trei categorii:

- elevi cu capacitate scăzută de învățare, capabili să realizeze doar transferul specific¹ (ceea ce înseamnă învățare reproductivă). Acești elevi se integrează nivelului de dificultate R (recuperare)
- elevii care pot realiza un transfer mixt (specific, urmat de unul nespecific). Ei reprezintă nivelul mediu de acumulare și de prelucrare a cunoștințelor (M);
- nivelul P în învățare este alcătuit din elevii capabili de performanță școlară, adică de a realiza transfer nespecific, prin acumularea informației, prin prelucrarea datelor și prin interpretarea acestora la un nivel superior, dinamic.¹

Nivelul R (recuperare) se referă la elevii care au memorie reproductivă, cunosc noțiunile minimale fundamentale prevăzute de programa școlară și sunt capabili de efort intelectual redus. Nivelul R presupune obținerea „licenței de promovare” (adică nota 5) și nu înseamnă existența în colectivul de elevi a unui grup destinat eșecului școlar.

Conceptul de recuperare presupune că elevul integrat acestui nivel de învățare are șansa de a învăța temeinic ceea ce n-a reușit până în momentul când este evaluat. Nivelul R nu reprezintă capacitatea intelectuală slabă a copilului, ci se referă la stadiul temporar al pregătirii lui, la o anumită disciplină de învățământ. Anumiți factori de natură subiectivă sau obiectivă determină un moment R în pregătirea oricărui om. Momentul acela poate fi depășit relativ ușor, tocmai prin recuperarea materiei neînsușite. La nivelul R, elevii sunt capabili de transfer specific, prin rezolvarea unor probleme izomorfe (caracteristice gândirii reproductive).

Nivelul M (mediu) este nivelul specific elevului care are cunoștințe fundamentale, fiind capabil de un transfer mixt (specific - prin memoria reproductivă și nespecific - prin utilizarea unor analogii simple).

La acest nivel se produce ameliorarea învățării, deoarece la reproducerea exactă a noțiunilor învățate se adaugă descoperirea parțială a unor relații noi prin stabilirea a ceea ce este esențial în tema studiată, și prin îmbinarea noilor informații cu cele achiziționate anterior. Se ajunge astfel la un proces activ de asimilare a noului la vechi și de acomodare a vechiului la nou, pe baza unor analogii simple. Evaluarea lui M se măsoară cu note de la 5 la 7,99.

Nivelul P (performanță) se referă la elevii capabili de performanța școlară, cerută de programă și de manuale, și nu mai mult. Elevii silitori, capabili să obțină la un test de evaluare parțială a cunoștințelor, note între 8 și 10, sunt considerați de nivel P.

Elevul care aparține acestei categorii cunoaște complet materia prevăzută de programă. El poate transfera cunoștințele acumulate, în condiții complet noi, ceea ce presupune realizarea de noi analogii complexe și de transfer nespecific în gândire. Elevul are o gândire creativă,

¹ I.J.S. Bruner, Procesul educației intelectuale, Ed. Științifică, București, 1970, pag. 12

autonomie față de conținutul predat, acces la cunoștințele subtile ale disciplinei de învățământ, precum și flexibilitate, respectiv asociativitate în gândire.

Acest tip de elev este capabil de efort intelectual de lungă durată, iar motivația învățării este, de regulă, intrinsecă. Elevul de nivel P poate și trebuie să utilizeze cunoștințele acumulate, integral și spontan, în situații de învățare noi.²

Rolul cel mai important în orice achiziție de noi cunoștințe este transferul în gândire (acest principiu stă la baza celor trei nivele de dificultate în învățare). Nu se poate ajunge la un transfer nespecific (de idei) dacă nu este exersată capacitatea de a realiza transferul specific, deoarece gândirea divergentă (creativă) se poate educa și forma numai dacă inițial și pe termen scurt a existat gândirea convergentă (reproductivă). Așadar, „potențialul de învățare trebuie calculat diferențiat”, astfel încât transferul să se realizeze în mod gradat.

Test model pentru gradarea transferului

Tema: **Mijloace de îmbogățire a vocabularului**

Testul a fost elaborat astfel încât enunțurile să fie grupate pe nivele de dificultate: mai întâi problemele pentru R, apoi sunt prezentate toate enunțurile pentru M și în cele din urmă cele pentru P. Punctajul acordat (notat lângă denumirea nivelului) reflectă cerința ca soluțiile corecte la R să ducă la obținerea „promovării” (4 puncte - nota 5), M indică progresul până la nota 8 (3 puncte), iar prin P se ajunge la 10 (2 puncte). Un punct se obține din oficiu.

Pentru edificarea celor mai sus arătate voi exemplifica cu un model de test pe nivele de dificultate de la clasa a IX-a. TEST Nivelul R - 4 puncte

TEST

Nivelul R - 4 puncte

1. Subliniați cuvintele derivate din șirul următor de termeni: *patrie, veselie, incert, capabil, reface, românesc, bărbătește*.

(1 punct)

2. Recunoașteți prin rescriere, cuvintele compuse din textele:

- a) Unul dintre cei mai vestiți domnitori este Ștefan cel Mare.
- b) Prietenul meu are un câine-lup superb.
- c) - Ce om cumsecade ești!

(1 punct)

3. Stabiliți valoarea morfologică a cuvântului subliniat:

- a) Este un peisaj frumos.
- b) Cântă frumos.
- c) Frumosul mă încântă.

(1 punct)

4. Subliniați neologismele din textele următoare:

- a) Mă impresiona splendoarea naturii.

² A. Moț, F. Pușcaș, Evaluarea parțială pe nivele de dificultate, Ed. Eurobit, Timișoara, 1998, pag.14

3. C. Campione, A. L. Brown (1985), Dynamic assessment: one approach and some initial data, Center for the study of Reading: Technical Reports, University of Illinois at Urbana Champaign, Illinois, 1985

- b) Locul era învăluit în mister.
c) Circumstanțele întâmplării erau necunoscute.

(1 punct)

Nivelul M - 3 puncte

1. Explicați cum s-au format derivatele de la R1.
(0,05 x 5 = 0,25 puncte)
2. Formați câte un derivat cu un sufix și cu un prefix, luate de la două din derivatele de la R1.
(0,25 x 2 = 0,50 puncte)
3. Ilustrați cele trei procedee de compunere, formând câte un substantiv compus, un adjectiv compus, respectiv, un numeral compus.
(0,25 puncte - numirea procedeeelor; 0,25 x 3 = 0,75 puncte)
4. a) Numiți mijlocul de îmbogățire a vocabularului reflectat în enunțul R3.
b) Motivați procedeul folosind cele trei exemple date la R3.
(a: 0,25 puncte; b: 0,25 x 3 = 0,75 puncte)
5. Indicați sinonimul fiecărui neologism găsit la R4.
(0,10 x 5 = 0,50 puncte)

Nivelul P - 2 puncte

1. Alcătuiți o compunere scurtă cu tema: *Natura - prietena noastră* în care să se reflecte îmbogățirea vocabularului prin cuvinte formate (prin mijloacele de îmbogățire cunoscute) de la următorii termeni: *școală, floare, dar*. Subliniați cuvintele formate de voi și precizați cum le-ați obținut.

(structura compunerii 0,30puncte; respectarea temei 0,25 puncte;
reflectarea și explicarea mijloacelor de îmbogățire a vocabularului 0,75 puncte;
utilizarea cuvintelor date 0,30 puncte;
coerența, fluența textului plus ortografia 0,40 puncte)

Timp de lucru: o oră.

Se acordă un punct din oficiu.

Citind cu atenție enunțurile acestui test se pot observa următoarele:

1. La nivelul R se urmărește cunoașterea noțiunilor fundamentale ale temei: derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale și neologismul. Noțiunile au fost predate și învățate anterior, iar reluarea lor se face din perspectiva operaționalizării cunoștințelor, de aceea li se cere elevilor să sublinieze cuvintele dintr-o anumită categorie și să fixeze apartenența unor termeni la o clasă morfologică. Așadar exercițiile enunțate apelează la transfer specific.
2. La nivelul M se exploatează analogia și intersecția amplă cu R. Enunțurile M1 și M2 se bazează pe un transfer specific - elevii trebuie să reproducă ce au învățat. A doua parte a enunțului M2, precum și M3 utilizează analogia, fiindcă elevii au de format cuvinte noi pornind de la modelele oferite și de la caracteristicile cunoscute ale derivării și ale compunerii. M4 și M5 pregătesc elevul pentru transferul nespecific de la P, deoarece rezolvarea lor implică și utilizarea altor cunoștințe, anterioare (sinonimia), decât cele care vizează tema propusă.

3. Enunțul de la P presupune un transfer în întregime nespecific, pentru că îl obligă pe elev să reactualizeze structura unei compuneri, să elaboreze un subiect fixat prin temă, să utilizeze mijloacele de îmbogățire a vocabularului posibile pentru cuvintele indicate prin enunț, deci să opereze o selecție în cunoștințele sale, precum și să analizeze rezultatul obținut (adică să conștientizeze operațiile pe care le face).

În aceste condiții, gradarea transferului este evidentă. Învățarea și abordarea diferențiată a elevilor, pe nivele de dificultate, conform particularităților specifice fiecăruia, poate fi considerată un atuu cu ample deschideri în practică. Astfel, dascălul nu este doar omul de la catedră sau o sursă de informare pentru elevi ci și un îndrumător al lor care știe cum să transmită și să prelucreze o informație astfel încât s-o adapteze și să o facă asimilabilă. Munca profesorului constă în dezvoltarea unui program de intervenție individualizat care să îi ajute pe fiecare dintre elevi să obțină maximum de performanță pe care ei pot să îl atingă.

Bibliografie:

1. J.S. Bruner, Procesul educației intelectuale, Ed. Științifică, București, 1970
2. A. Moț, F. Pușcaș, Evaluarea parțială pe nivele de dificultate, Ed. Eurobit, Timișoara, 1998
3. C. Campione, A. L. Brown , Dynamic assessment: one approach and some initial data, Center for the study of Reading: Technical Reports, University of Illinois at Urbana Champaign, Illinois, 1985
4. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, 2006, Iași
5. Ionescu, M., Radu, I. , Didactica modernă, Editura Dacia, 2004, Cluj-Napoca
6. Oprea, C. L., Strategii didactice interactive, Editura didactică și pedagogică, București, 2007
7. Stan, E., Pedagogie postmodernă, Institutul European, 2004, Iași

Educația cu Semnificație - Proiecte educative cu impact în comunitate

Prof. Înv. primar Constantin Valentina
Școala Gimnazială Nr.2 Bordeasca Veche

Educația este mult mai mult decât transmiterea de informații și acumularea de cunoștințe; ea reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a fiecărui individ și piatra de temelie a progresului social. În contextul global actual, în care schimbările socio-economice, tehnologice și culturale se succed rapid, educația trebuie să fie **cu semnificație** — adică să depășească cadrul tradițional al predării și să genereze impact real asupra elevilor și comunităților în care aceștia trăiesc. Scopul acestui referat este de a explora practici și proiecte inovative în educație care contribuie la transformarea reală a școlilor și comunităților, punând accent pe relevanța socială, empatia, responsabilitatea civică și dezvoltarea durabilă.

Educația cu semnificație nu se limitează la curriculum formal; ea integrează **experiențe autentice de învățare**, conexiuni cu lumea reală și dezvoltarea de competențe esențiale pentru viața de zi cu zi. Conform lui John Dewey, unul dintre părinții pedagogiei moderne, educația trebuie să fie un proces activ, centrat pe experiență, care pregătește elevii pentru viață, nu doar pentru examene (Dewey, 1938). Astfel, educația cu semnificație:

- stimulează gândirea critică și rezolvarea de probleme;
- dezvoltă abilități sociale și emoționale;
- promovează cetățenia activă și responsabilă;
- valorifică învățarea interdisciplinară și proiectuală.

Printre Proiecte Educaționale cu Impact în Comunitate se numără:

Proiectul „Școala Verde”

Scopul este conștientizarea și implementarea de practici ecologice în școală și comunitate: reciclare, grădini școlare, colectare deșeuri electronice. Rezultatele semnificative includ reducerea deșeurilor, implicarea elevilor în decizii reale și creșterea responsabilității civice.

Proiectul „Tinerii pentru Cetate”

Elevii colaborează cu autoritățile locale pentru a identifica probleme comunitare (ex: iluminat stradal, siguranță rutieră) și propun soluții. Prin prezentări publice și consultări, ei experimentează procese democratice reale și își dezvoltă abilități de advocacy.

Programul de mentorat pentru alfabetizare digitală

Elevii voluntari ajută adulții sau seniorii din comunitate să învețe utilizarea tehnologiei digitale (e-mail, internet, aplicații). Astfel se realizează transfer de competențe și se reduce excluziunea digitală, în timp ce elevii își îmbunătățesc abilități pedagogice și de comunicare.

Implementarea practicilor și proiectelor cu semnificație generează beneficii multiple:

Pentru elevi:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea competențelor cheie (comunicare, colaborare, gândire critică) ;
- consolidarea sentimentului de responsabilitate socială.

Pentru comunitate:

- implicarea tinerilor în viața comunității;
- abordarea unor probleme reale prin idei inovative;
- creșterea coeziunii sociale.

Mai mult, aceste abordări transformă școala într-un agent activ al schimbării, nu doar într-un loc de acumulare de cunoștințe.

Deși impactul educației cu semnificație este evident, implementarea sa se confruntă cu obstacole precum: rezistența la schimbare a unor cadre didactice, lipsa resurselor materiale sau financiare, rigiditatea curriculumului tradițional.

Pentru a depăși aceste provocări este necesară: formarea continuă a profesorilor în pedagogii inovative, colaborarea între școală, autorități locale și organizații non-profit, flexibilitate curriculară care să permită integrarea proiectelor în mod natural în procesul de învățare.

Viitorul educației se conturează prin conectarea tot mai strânsă dintre ceea ce se învață la școală și ceea ce este relevant în viața reală a elevilor și comunității.

Educația cu semnificație reprezintă o transformare profundă a modului în care privim școala — nu doar ca un loc de transmitere a informațiilor, ci ca un spațiu de dezvoltare umană integrală și de conectare cu comunitatea. Prin practici pedagogice inovative și proiecte relevante, elevii nu doar învață, ci contribuie la schimbarea reală din școli și din jurul lor. Această abordare stimulează autonomie, responsabilitate civică și competențe esențiale pentru secolul XXI.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
2. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.
3. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project Based Learning*. Autodesk Foundation.
4. Furco, A. (1996). *Service-Learning: A Balanced Approach to Experiential Education*. In *Expanding Boundaries: Serving and Learning*.
5. Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. Pearson.

HARTA PERSONALITĂȚILOR LOCALE

Coravu Dorina, Liceul Tehnologic „Decebal”
Drobeta- Turnu- Severin

Activitatea didactică are drept scop identificarea personalităților culturale locale, descoperirea și contribuția acestora la dezvoltarea comunității locale și promovarea lor la nivel național și internațional.

Harta se poate realiza prin intermediul activităților nonformale de tip outdoor. Elevii sunt împărțiți în echipe, fiecare primind sarcina de a alege două- trei personalități culturale locale. Se creează un tabel partajat în Google Sheets cu nume, locuri emblematice și un „mister” de rezolvat pentru fiecare locație. Echipele merg pe teren în localitate sau în județ să identifice casele memoriale muzeele sau statuile / busturile acestora acolo unde sunt amplasate. Folosind un instrument de AI vor lua un interviu imaginar personalității respective chiar lângă bust sau în fața casei memoriale. Întrebările sunt referitoare la biografia acesteia, apoi vor fi întrebări legate de prezent și de viitor. Ulterior se verifică dacă există locația respectivă pe Google maps și își încarcă propriile fotografii și recenzii pentru promovarea locului respectiv. Pe contul clasei vor fi încărcate podcasturile, story-urile și fotografiile, după care vor fi centralizate toate datele obținute pe o hartă interactivă realizată cu Google My Maps. Beneficiul acestui tip de activitate outdoor este că elevii învață despre istoria locului fără să aloce un timp real învățării, ci explorând locurile. Harta creată va fi publicată pe site-ul școlii sau donată bibliotecii județene pentru informare turistică. Iar din punctul de vedere al digitalizării elevii își dezvoltă competențele de editare media.

Prin activitățile nonformale de tip outdoor elevii dobândesc experiență educațională holistică și integrată.

Un alt tip de activitate educațională este activitatea informală care presupune învățarea în afara sferei academice, prin experiență și stil de viață. În acest caz „se aduc” personalitățile în locuri cât mai accesibile elevilor, unde aceștia se simt relaxați: rețele sociale, parcuri, cafenele, Instagram, TikTok. Învățarea informală se produce când conținutul cultural apare pe feed-ul lor între două reclame. Elevul învață despre personalitate în timp ce „scrollează”, fără să simtă presiunea unei sarcini școlare. De exemplu, au creat stickere cu un cod QR pe care le-au lipit pe spătarul scaunului sau pe colțul mesei dintr-o cafenea. E suficient să se scaneze codul și să se deschidă un link de unde să se afle informații despre personalitatea respectivă. Tot o activitate informală este și găsirea unei personalități folosind GPS-ul. **Activitatea educațională formală** presupune descoperirea personalităților culturale pe baza informațiilor obținute în urma unor investigații și documentări minuțioase în bibliotecile din localitate sau din școală sau în bibliotecile digitale.

La finalul proiectului echipele de elevi se întâlnesc și fiecare dintre ele își prezintă activitatea care apoi se analizează și se oferă feedback. Toate materialele se adună și se postează în contul liceului având caracter public unde pot fi accesate de toți elevii liceului.

Bibliografie

Eaton, Sarah Elaine (22 May 2011). „*Formal, Non-Formal and Informal Learning*”. Archived from the original on 30 January 2017. Retrieved 23 May 2011.

INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIA CONTEMPORANĂ

PROF. PENTRU ED.TIMPURIE CORNEA ANCA TEODORA- GRĂDINIȚA CU
PROGRAM PRELUNGIT NR.50 STRUCTURĂ G.P.P NR.44,ORADEA

Educația contemporană se află într-un proces continuu de redefinire, pe fondul unei lumi marcate de schimbare rapidă, diversitate și tehnologizare. Într-un asemenea context, școala nu mai este doar un spațiu de transmitere a informațiilor, ci devine un laborator de formare a personalității, al dezvoltării competențelor de viață și al cultivării emoțiilor pozitive.

Educația timpurie ocupă un loc esențial în acest proces, deoarece în primii ani de viață se clădește nu doar fundamentul cognitiv, ci și atitudinea copilului față de învățare, față de sine și față de ceilalți. În calitate de cadru didactic, am constatat că noile generații de copii au nevoie de o abordare complexă, în care empatia – ca dimensiune umană profundă – se împletește cu inovația – ca dimensiune metodologică necesară adaptării la realitățile actuale. Copiii de astăzi gândesc diferit, simt diferit și învață diferit. Ei trăiesc într-un univers al imaginilor, al vitezei și al conectivității, iar profesorul modern trebuie să răspundă acestor nevoi nu doar prin metode moderne, ci și printr-o prezență emoțională autentică.

„A învăța nu înseamnă doar a acumula, ci a transforma” (Pânișoară, 2019). Această perspectivă susține ideea că procesul educațional trebuie să fie personalizat, interactiv și centrat pe elev, un proces care stimulează curiozitatea, creativitatea și încrederea în sine.

Trăim o perioadă în care educația este nevoită să se reconstruiască din interior, în ritmul transformărilor sociale, culturale și tehnologice. Lumea actuală aduce în fața grădiniței o generație de copii crescuți într-un spațiu digital, obișnuiți cu informația instantanee și cu interacțiunea vizuală, dar tot mai adesea lipsiți de răbdare, atenție susținută și capacitate de relaționare profundă. În acest context, grădinița nu mai poate rămâne ancorată în tiparele de altădată. Este necesară o reinventare a procesului didactic, o reconfigurare a rolurilor și o redimensionare a relației dintre profesor, copil și cunoaștere.

După cum subliniază Ion-Ovidiu Pânișoară (2019), „educația modernă nu mai poate fi concepută fără comunicare eficientă, empatie și adaptare permanentă la context”. El consideră profesorul drept un manager al comunicării educaționale, capabil să creeze sens din multitudinea de informații și să conducă copilul către înțelegere profundă, nu doar către memorare. Această viziune este susținută de Adina Glava (2021), care observă că „profesorul nu mai este singura sursă de cunoaștere, ci devine un ghid și un partener de drum”. În același timp, Olga Chiș (2019) atrage atenția asupra necesității de a combina dimensiunea rațională cu cea emoțională a învățării, pentru a dezvolta o personalitate armonioasă la copilul de vârstă mică. Pentru cadrul didactic din , aceste transformări se traduc printr-o dublă provocare: pe de o parte, adaptarea la ritmul rapid al inovației tehnologice; pe de altă parte, menținerea unei relații umane autentice cu fiecare copil. Nu este suficient să utilizăm platforme digitale sau materiale interactive; este nevoie ca preșcolarul să simtă că profesorul îl vede, îl ascultă și îl respectă. În activitatea didactică zilnică, acest echilibru se construiește prin activități care combină jocul, povestea, mișcarea, experimentul și cooperarea. Transformările curriculare și digitale au adus multiple instrumente de lucru moderne: aplicații interactive precum Wordwall, LearningApps, Padlet, Canva, dar și metode participative precum învățarea prin

proiecte, gândirea vizuală (visual thinking) etc. Însă tehnologia, în absența unei pedagogii sensibile, rămâne un simplu decor. Rolul profesorului este de a da sens acestor resurse, transformându-le în instrumente ale reflecției, ale colaborării și ale exprimării personale. În activitatea zilnică, această reinventare se manifestă prin momente simple, dar esențiale: o conversație autentică cu copiii la începutul zilei, o activitate de autocunoaștere, un exercițiu de cooperare în grupuri mici. În aceste spații vii, copiii nu doar învață, ci se formează, își exersează vocea, încrederea și gândirea critică.

În concluzie, educația contemporană înseamnă adaptabilitate și reflecție permanentă. Este un spațiu al reconfigurării continue, în care copilul și profesorul cresc împreună, explorând sensul cunoașterii într-o lume în mișcare. Provocarea nu mai este doar „ce predăm”, ci cum reușim să transformăm procesul de învățare într-o experiență cu valoare umană.

Inovația nu înseamnă doar introducerea tehnologiei în sala de clasă, ci mai ales reconfigurarea modului de gândire al profesorului. Așa cum afirmă Otilia Clipa (2017), inovația este „capacitatea de a regândi actul didactic în funcție de nevoile reale ale elevului, nu de rutină sau tradiție”. În acest sens, profesorul modern trebuie să fie creator de contexte de învățare, capabil să ofere copilului nu doar cunoștințe, ci și sens.. Elevii nu doar reproduc informații, ci creează, analizează, colaborează și reflectează. Proiectele oferă spațiu de exprimare individuală, dar și de învățare colectivă. Într-un asemenea cadru, copiii își dezvoltă competențele de planificare, comunicare, cooperare și autoevaluare.

O altă direcție a inovației o reprezintă povestirea digitală (digital storytelling) – o metodă care combină limbajul narativ cu competențele tehnologice și emoționale. Prin platforme precum Canva, Padlet sau PowerPoint interactiv, elevii își pot transforma ideile în povești vizuale: ilustrează, înregistrează, adaugă muzică sau voce proprie. Această metodă stimulează gândirea critică și empatia narativă, deoarece copilul învață să vadă lumea și prin ochii personajului creat. În cadrul activităților de ed. limbajului, am utilizat adesea povești digitale cu tematică socioemoțională („Curcubeul emoțiilor”, „Zebra care a învățat să asculte”), care au încurajat reflecția asupra comportamentului și exprimarea liberă a trăirilor. Copiii au înțeles că poveștile pot fi oglinda propriilor experiențe, iar învățarea devine mai profundă atunci când se leagă de emoție.

Transformarea digitală a grădiniței îi oferă profesorului o varietate de resurse pentru adaptarea conținutului la nivelul și stilul de învățare al fiecărui copil. Platforme precum Wordwall, LearningApps sau Kahoot! facilitează consolidarea cunoștințelor prin joc, oferind feedback imediat. După cum subliniază Ion-Ovidiu Pânișoară, profesorul modern este un „arhitect al învățării, nu un operator de platforme”. Astfel, instrumentele digitale devin suport pentru empatie și creativitate, nu înlocuitori ai lor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Chiș, Olga (2019). Educația timpurie. Fundamente teoretice și metodologice. Timișoara: Editura Universității de Vest.
2. Clipa, Otilia (2017). Psihopedagogia preșcolarului și școlarului mic. Iași: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Dumitrana, Magdalena (2018). Pedagogia preșcolarității și școlarității mici. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Pânișoară, Ion-Ovidiu (2019). Comunicarea eficientă. Strategii de succes în viața cotidiană. Iași: Editura Polirom.
5. Pânișoară, Georgeta & Pânișoară, Ion-Ovidiu (2020). Motivația pentru cariera didactică. De la debut la performanță. Iași: Editura Polirom.
6. Glava, Adina (2021). Metodologia activităților didactice în învățământul primar. ClujNapoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
7. Țătaru, Lolica (2018). Comunicarea educațională. Repere teoretice și aplicații. București: Editura Didactică și Pedagogică.
8. Vlasceanu, Lazăr (coord.) (2018). Politici educaționale și inovare didactică în școala românească. București: Editura Universitară.

Leadership și Impact în Educația Timpurie

Autor: Coroiu Liana Ioana

Instituție: Școala Gimnazială „Martin Suboni” Jebel, România

Prezenta lucrare explorează conceptul de „Educație cu Semnificație” prin prisma leadership-ului la vârsta preșcolară (4-5 ani). Obiectivul central este demonstrarea modului în care autonomia și responsabilitatea pot fi cultivate prin bune practici educaționale, precum proiectul „Responsabilul Zilei”. Rezultatele indică o creștere a inițiativei și o diminuare a conflictelor, subliniind impactul pe termen lung asupra dezvoltării socio-emoționale a copilului.

I. Introducere și Argumentare

În viziunea lui John Maxwell, „Leadership-ul nu este despre titluri, poziții sau diagrame, ci despre o viață care influențează o altă viață”. Această perspectivă este esențială în educația timpurie, unde leadership-ul nu vizează autoritatea, ci dezvoltarea capacității de a face alegeri, de a colabora și de a-și asuma responsabilități.

La vârsta de 4-5 ani, copilul parcurge o etapă crucială: tranziția de la egocentrismul specific vârstei mici spre o socializare activă. În acest context, o „Educație cu Semnificație” presupune ghidarea copilului pentru a descoperi un „de ce” în fiecare sarcină asumată.

II. Exemplu de Bună Practică: Proiectul „Responsabilul Zilei”

Proiectul propus transformă rutina cotidiană a grupei într-un exercițiu dinamic de leadership prin rotație.

Obiectivele strategice includ:

- Dezvoltarea auto-eficacității: Consolidarea încrederii în forțele proprii.
- Abilități de comunicare: Exersarea vorbirii în fața grupului.
- Conștiința comunitară: Înțelegerea impactului pe care acțiunile individuale îl au asupra întregii grupe.

III. Metodologie și Implementare

Strategia de implementare facilitează tranziția de la îndrumarea educatorului către autonomia deplină a preșcolarului prin trei etape cheie:

1. Alegerea (Autodeterminare): Copilul își selectează singur sarcina (ex: „Căpitanul Ordinii”, „Prietenul Naturii”), exersând puterea de decizie.
2. Acțiunea (Responsabilitate): Gestionarea efectivă a tranzițiilor, precum alinierea colegilor sau îngrijirea plantelor.
3. Reflecția (Meta-cogniție): Evaluarea propriului impact la finalul zilei prin formularea: „Astăzi am reușit să...”.

IV. Rezultate și Vocea Copilului

Impactul proiectului este cel mai bine reflectat de comportamentul și limbajul preșcolarilor:

- Internalizarea responsabilității: Luca (4 ani și 6 luni) afirmă: „Sunt Căpitanul Ordinii. Trebuie să am grijă de jucării pentru că ele sunt prietenii noastre...”. Aceasta demonstrează trecerea de la execuție la asumare prin empatie.
- Leadership ca serviciu: Sofia (5 ani) notează: „Liderii îi ajută pe ceilalți”, evidențiind ajutorul oferit colegilor.

- Transferul către mediul familial: Feedback-ul părinților confirmă că micuții preiau inițiativa și acasă (ex: îngrijirea plantelor fără a fi solicitați).

În final, s-a observat o diminuare a conflictelor prin negocierea soluțiilor și o creștere a inițiativei prin utilizarea unui limbaj pozitiv.

V. Concluzii

Succesul unui educator, așa cum menționa Maria Montessori, se măsoară prin capacitatea copiilor de a lucra autonom. Leadership-ul preșcolar se bazează pe puterea exemplului; oferindu-le responsabilități reale, le oferim „semnificație”. Așa cum subliniază Ann Marie Lombard, pentru a forma lideri care să schimbe lumea, trebuie să le oferim șansa de a schimba, mai întâi, propria lor sală de grupă.

Bibliografie

- Cucos, C. (2014). Pedagogie. Editura Polirom.
- Goleman, D. (2001). Inteligența emoțională. Editura Curtea Veche.
- Maxwell, J. C. (2011). Cele 21 de legi imuabile ale leadershipului. Editura Amaltea.
- Montessori, M. (2020). Minte absorbantă. Editura Apa.
- Pânișoară, I. O. (2015). Profesorul de succes. Editura Polirom.
- Siegel, D. J., & Bryson, T. P. (2017). Creierul copilului explicat părinților. Editura For You.
- Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educație timpurie.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE

COSTACHE MARCELA MARIA
Profesor pentru învățământul primar
Școala Gimnazială "Prof. ILIE POPESCU"
Comuna Șotânga, județul Dâmbovița

Educația reprezintă unul dintre cele mai complexe și importante procese ale existenței umane. Ea însoțește individul încă din primele momente ale vieții și continuă pe tot parcursul acesteia, având un rol esențial în formarea personalității, a valorilor și a comportamentului social. În societatea contemporană, marcată de schimbări rapide și provocări multiple, educația nu mai poate fi privită doar ca un simplu transfer de cunoștințe, ci ca un proces profund, cu semnificații multiple.

Conceptul de „*educație cu semnificație*” se referă la acea formă de educație care oferă sens învățării, care îl ajută pe individ să înțeleagă de ce învață și cum poate aplica cunoștințele dobândite în viața reală. Un astfel de tip de educație contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a autonomiei personale și a responsabilității sociale.

Lucrarea de față își propune să evidențieze importanța educației cu semnificație, rolul acesteia în dezvoltarea individului și impactul său asupra societății. De asemenea, vor fi analizate rolurile școlii, profesorului și ale educației pe tot parcursul vieții în formarea unei personalități armonioase.

Educația poate fi definită ca un proces organizat și sistematic de transmitere și asimilare a valorilor culturale, morale, științifice și sociale ale unei comunități. Prin educație, individul dobândește cunoștințe, competențe și atitudini necesare integrării active în societate. Există mai multe forme ale educației: educația formală, desfășurată în instituții de învățământ; educația nonformală, realizată prin activități organizate în afara școlii; și educația informală, care are loc în viața de zi cu zi, prin experiențe personale și interacțiuni sociale. Toate aceste forme contribuie la formarea completă a individului.

Educația modernă pune accent pe dezvoltarea competențelor, nu doar pe memorarea informațiilor. Astfel, educația cu semnificație devine un obiectiv esențial al sistemelor educaționale contemporane.

Educația joacă un rol fundamental în dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a individului. Prin intermediul educației, omul învață să gândească logic, să analizeze critic informațiile și să ia decizii responsabile.

O educație cu semnificație îi oferă elevului motivația necesară pentru învățare. Atunci când acesta înțelege scopul și utilitatea cunoștințelor, procesul educativ devine mai atractiv și mai eficient. Educația contribuie, de asemenea, la dezvoltarea încrederii în sine și a capacității de adaptare la situații noi.

În lipsa unei educații semnificative, învățarea poate deveni superficială, bazată exclusiv pe memorare, fără impact real asupra formării individului.

Un aspect esențial al educației cu semnificație îl reprezintă formarea valorilor morale. Respectul, onestitatea, responsabilitatea, toleranța și solidaritatea sunt valori indispensabile pentru o conviețuire armonioasă în societate.

Educația morală se realizează atât în cadrul școlii, cât și în familie și comunitate. Prin exemple concrete, discuții și activități practice, elevii pot învăța să aplice aceste valori în viața de zi cu zi.

O societate în care educația morală este neglijată riscă să se confrunte cu probleme precum violența, lipsa de responsabilitate și intoleranța.

Școala are un rol central în procesul educațional, fiind instituția care asigură cadrul organizat al învățării. O școală orientată spre educație cu semnificație promovează nu doar performanța academică, ci și dezvoltarea personală a elevilor.

Metodele moderne de predare, precum învățarea prin proiecte, studiul de caz și lucrul în echipă, contribuie la implicarea activă a elevilor și la dezvoltarea competențelor practice. De asemenea, activitățile extracurriculare oferă oportunități importante pentru dezvoltarea creativității și a spiritului de inițiativă.

Societatea actuală se caracterizează printr-un ritm accelerat al schimbărilor tehnologice și sociale. În acest context, educația cu semnificație devine o necesitate, pregătind indivizii pentru adaptare și învățare continuă.

Competențele digitale, gândirea critică și spiritul civic sunt esențiale pentru participarea activă la viața socială. Educația trebuie să răspundă acestor cerințe, oferind elevilor instrumentele necesare pentru a face față provocărilor contemporane.

Profesorul este un actor-cheie în procesul educațional. El nu este doar un furnizor de informații, ci un mentor și un model pentru elevi.

Prin atitudinea sa, profesorul poate stimula curiozitatea, motivația și dorința de autodepășire a elevilor. Relația bazată pe respect și comunicare deschisă contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv.

Educația cu semnificație nu se limitează la perioada școlară. Învățarea pe tot parcursul vieții este esențială pentru dezvoltarea personală și profesională.

Participarea la cursuri de formare, lectură și implicare în activități culturale contribuie la menținerea unei vieți active și la adaptarea la schimbările societății.

Un element central al educației cu semnificație este dezvoltarea gândirii critice. Aceasta presupune capacitatea individului de a analiza informațiile, de a formula opinii argumentate și de a lua decizii raționale. Într-o lume dominată de un volum mare de informații, gândirea critică devine o competență esențială.

Educația cu semnificație include și dimensiunea emoțională a dezvoltării umane. Educația emoțională îi ajută pe elevi să își recunoască emoțiile, să le gestioneze eficient și să dezvolte relații sănătoase cu ceilalți.

Competențele sociale, precum comunicarea, empatia și cooperarea, sunt indispensabile pentru integrarea socială. Școala are responsabilitatea de a crea contexte educaționale care să favorizeze aceste competențe, contribuind astfel la formarea unui climat social armonios.

Familia reprezintă primul mediu educațional al copilului. Valorile, atitudinile și comportamentele învățate în familie influențează profund parcursul educațional al individului. O colaborare eficientă între familie și școală este esențială pentru realizarea unei educații cu semnificație. Atunci când părinții și profesorii transmit mesaje educaționale coerente, copilul beneficiază de un sprijin solid în procesul de formare.

Educația cu semnificație reprezintă un proces complex și dinamic, esențial pentru dezvoltarea armonioasă a individului și a societății. Ea nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci urmărește formarea unor competențe, valori și atitudini care să ofere sens vieții. Prin implicarea școlii, familiei și comunității, educația poate deveni un instrument puternic de transformare socială. O educație autentică, centrată pe sens și valori, contribuie la formarea unor oameni liberi, responsabili și capabili să răspundă provocărilor viitorului.

Bibliografie

1. Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
2. Joița, E. – *Educația și formarea competențelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Văideanu, G. – *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

COSTACHE MARCELA MARIA
Profesor pentru învățământul primar
Școala Gimnazială "Prof. ILIE POPESCU"
Comuna Șotânga, județul Dâmbovița

Țara noastră se confruntă cu probleme serioase legate de abandonul școlar și excluziunea socială, în special în zonele rurale.

O educație adevărată se fundamentează în familie, apoi ea continuă în cadrul organizat al sistemului de învățământ, în școală, prin intermediul cadrelor didactice. În primul rând, educația se concretizează și se realizează prin puterea exemplului, prin modele educaționale autentice și de valoare. Competența pedagogică a cadrului didactic determină eficiența procesului educativ pe care acesta îl desfășoară în parteneriat cu educabilul, în vederea formării complete și complexe a personalității acestuia.

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea definitivă a sistemului educațional indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului sau ciclului de studii început. Educabilii care abandonează școala sunt cei care din cauza dificultăților de comportament, de natură economică, materială, socio-emoțională se remarcă printr-un absentism accentuat.

Efectele abandonului școlar sunt dramatice și cu un impact negativ major și profund asupra economiei unei țări, dar și asupra unei societăți în general, ca atare acest fenomen trebuie atent abordat și controlat, prin identificarea corectă și realistă a cauzelor care îl determină, prin identificarea și implementarea unor măsuri și programe eficiente de prevenire și combatere a acestei probleme grave cu care se confruntă sistemul de învățământ românesc actual.

O societate modernă își propune ca ideal educațional dezvoltarea potențialului fiecăruia, având nevoie de cetățeni bine formați și eficienți. De aici rezultă misiunea școlii, aceea de a asigura în condiții optime un proces instructiv-educativ de calitate, interactiv, creativ, centrat pe educabil, pe formarea autonomă și liberă a acestuia. A asigura calitatea educației înseamnă a avea capacitatea de a oferi programe de educație, în conformitate cu standardele politicilor educaționale naționale și europene.

Acest proces complex presupune o bună planificare și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării, monitorizarea, autoevaluarea și evaluarea rezultatelor și îmbunătățirea lor permanentă. În conceperea unei strategii didactice eficiente, un rol important îl are selectarea și utilizarea acelor mijloace de învățământ care contribuie eficient la atingerea obiectivelor stabilite, care stimulează educabilii și îi implică activ în procesul lor de formare și informare. Frecvența utilizării mijloacelor de învățământ, selecția acestora trebuie stabilită doar din perspectiva eficienței și relevanței pe care o au în contextul de învățare proiectat, planificat și transpus în acțiune de cadrul didactic.

În efortul actual de modernizare a învățământului românesc, un loc central îl ocupă proiectarea, organizarea, planificarea și desfășurarea unui sistem de activități care să asigure creșterea calitativă a demersului didactic. Ca atare, în contextul noului curriculum, conceptul central al proiectării didactice, este demersul didactic personalizat.

Abandonul școlar este o realitate socială complexă având o multitudine de cauze și având nevoie, în consecință de răspunsuri diversificate. Din acest motiv am ales să abordez această problemă prin intermediul activităților interdisciplinare și transversale integrate în programa școlară, prin activități extrașcolare ce trebuie promovate și aplicate consecvent, pentru a evita abandonul școlar.

Oferta educațională cuprinde pe lângă viziunea și misiunea unității de învățământ, care trebuie să aibă în vedere binele educabililor și să antreneze toți factorii educaționali - familia, școala, comunitatea - și resursele materiale moderne, personal didactic de calitate, calificat și specializat, o paletă largă, variată de opționale și activități extracurriculare care să tindă în mod convergent către realizarea idealului educațional. Însă, o instituție de învățământ trebuie să aibă în vedere și derularea de proiecte și programe educaționale care să contribuie la prevenirea abandonului școlar.

Proiectele dezvoltă și aplică un demers educativ ce urmărește: reducerea absenteismului școlar, dezvoltarea unei personalități armonioase a copiilor manifestată prin comportamente sociale, vocabular elaborat și încredere în propriile capacități, întărirea relațiilor dintre triada părinți-copii-cadre didactice, optimizarea procesului de predare-învățare-evaluare.

Se dorește ca prin intermediul proiectelor și activităților extracurriculare să crească accesul la educație pentru copiii care provin din familii defavorizate, monoparentale sau cu resurse financiare reduse.

Ne-am propus ca prin activitățile desfășurate să responsabilizăm comunitatea, să creștem gradul de conștientizare în rândul părinților a importanței educației copiilor lor, să promovăm socializarea și cooperarea între copii, să formăm comportamente și abilități sociale adecvate diferitelor situații. Participarea la acțiuni de voluntariat, implicarea tuturor în activitățile propuse în proiect contribuie decisiv și în mod direct la atingerea obiectivelor propuse.

Copiii noștri sunt nevoiți zi de zi să facă față provocărilor, iar în încercările lor de a rezolva problemele din lumea minunată și simplă a copilăriei trebuie să-și găsească locul și manifestarea activă în cadrul școlii și comunității responsabile și responsabilizate. Educația rațional-emoțională și comportamentală promovează ideea că un copil poate să învețe să-și ajute semenii.

Abandonul nu este doar o problemă a elevului, ci a întregii societăți. Combaterea acestui fenomen presupune eforturi comune din partea familiei, școlii și statului. Educația rămâne cheia pentru un viitor mai bun, atât la nivel individual, cât și colectiv.

Bibliografie:

1. Ungureanu, Dorel, *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000
2. Grațîela Sion, *Psihologia Vârstelor*, Editura Fundația România Mare, București, 2007

EGALITATEA DE ȘANSE ÎN SISTEMUL EDUCATIONAL A COPIILOR CU CERINTE EDUCATIVE SPECIALE

COSTACHE MARCELA MARIA
Profesor pentru învățământul primar
Școala Gimnazială "Prof. ILIE POPESCU"
Comuna Șotânga, județul Dâmbovița

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale.

O metodă eficientă pentru un sistem educativ corespunzător tuturor nevoilor copiilor o constituie educația incluzivă, care se bazează pe principii precum: dreptul elevilor la educație pe baza egalității șanselor, imposibilitatea excluderii vreunui elev din educație ori supus discriminării pe motive de etnie, rasă, culoare, religie, sex și mai ales pe motive de dizabilități. Aceste principii impun un curriculum adaptat la nevoile elevilor, care să aibă în vedere deficiențele fizice, psihomotorii, mintale, de auz, de vedere, tulburări de limbaj, de relaționare, deficit de atenție sau hiperactivitate. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Egalitatea de șanse înseamnă și „o educație pentru toți și pentru fiecare” în care să fie asimilați totii copii din medii dezavantajate, precum cei proveniți din familii monoparentale, orfanii, cei ai căror părinți sunt șomeri, sau grav bolnavi, cei care locuiesc în zonele rurale, care nu beneficiază de transport școlar sau care se confruntă cu lipsuri de orice natură.

Deseori ne întrebăm noi, cadrele didactice, cum vom efectua integrarea copiilor cu CES?...Oare nu ar trebui să ne gândim că este prioritară realizarea procesului de înțelegere a colegilor cu privire la deficiențele lor? Copiii pot fi foarte cruzi sau foarte drăguți cu alți copii care sunt diferiți de ei. Atunci când sunt în preajma lor, îi pot imita, pot râde de ei, se pot juca lângă ei fără să-i includă și pe ei, prefăcându-se că nu există. De obicei, copiii reacționează așa atunci când nu înțeleg. Pentru a-i putea înțelege mai bine, se pot organiza jocuri cu ajutorul cărora pot înțelege, pe rând, diverse handicapuri.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel, copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa; corespondența totală între solicitările formulate de școală și posibilitățile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățatură și în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilitățile copilului sau la cerințele școlare.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. În astfel de cazuri, cadrul didactic trebuie să se apropie mai mult de sufletul copilului pentru ca acesta să nu se mai simtă respins.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire și de limbaj și de psihoterapie individuală și de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor și colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea școlară conținuturi și sarcini simplificate.

Elevii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică. Elevii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice).

De cele mai multe ori, când lucrăm cu elevi cu cerințe educative speciale, ne gândim la sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile, la folosirea învățării afective, la adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, dar și la sprijinirea elevului să devină membru al unui grup. Este bine să organizăm activități de grup care să stimuleze comunicarea și relaționarea interpersonală (jocuri, excursii, activități extrașcolare).

Consider că nu există "rețete" pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi și strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educație și merită să i se acorde o șansă. Învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună, să se accepte și să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

1. Albu, A., Albu, C., „*Asistența psihopedagogică și medicală a copilului deficient fizic*”, Iași, Polirom, 2000;
2. Ionescu, S., „*Adaptarea socioprofesională a deficiențelor mintali*”, București, Editura Academiei P.S.R., 1975;

Statistică și analiză de date: Utilizarea potențialului de interacțiune în estimarea fluxurilor de turiști în județul Maramureș

Costineanu Ichim Constantin

IAȘI

1. Prezentarea ipotezei și a variabilelor

1.1 **Ipoteza:** Proiectul se bazează pe ideea că există o relație între populația localităților din județul Maramureș înregistrată la nivelul anului 2007 și numărul celor sosiți în aceeași perioadă în regiunea analizată. Ipoteza ce se dorește a fi confirmată/infirmată prin intermediul analizei statistice poate fi formulată astfel – populația totală a localităților din acest județ este direct proporțională cu numărul celor sosiți în regiune; cu alte cuvinte, în arealele unde numărul veniților este ridicat, numărul locuitorilor va fi, de asemenea, mai mare.

1.2 **Variabilele analizate** – Pentru a putea demonstra ipoteza formulată anterior este necesară stabilirea și definirea caracterelor supuse analizei:

- populația înregistrată în anul 2007 – variabilă cantitativă discretă cu un număr de modalități inferior numărului de elemente
- sosiții în anul 2007 - variabilă cantitativă discretă cu un număr de modalități inferior numărului de elemente.

Pentru caracterizarea numerică a celor două distribuții statistice voi utiliza două tipuri de parametri, fiecare descriind anumite caracteristici ale acestora:

- parametrii de nivel sau valori centrale – aceștia se plasează, în special, în zona de maximă concentrare a valorilor, astfel încât în jurul lor se palsează la distanțe mai mari sau mai mici celelalte valori din șir;
- parametrii dispersiei – exprimă gradul de împrăștiere a valorilor din șir în jurul valorilor centrale.

Calcularea parametrilor mai sus menționați nu permite decât descrierea fiecărui fenomen în parte, însă, pentru a demonstra ipoteza vor trebui aplicate metode de transformare, standardizare și, ulterior, de corelare a datelor.

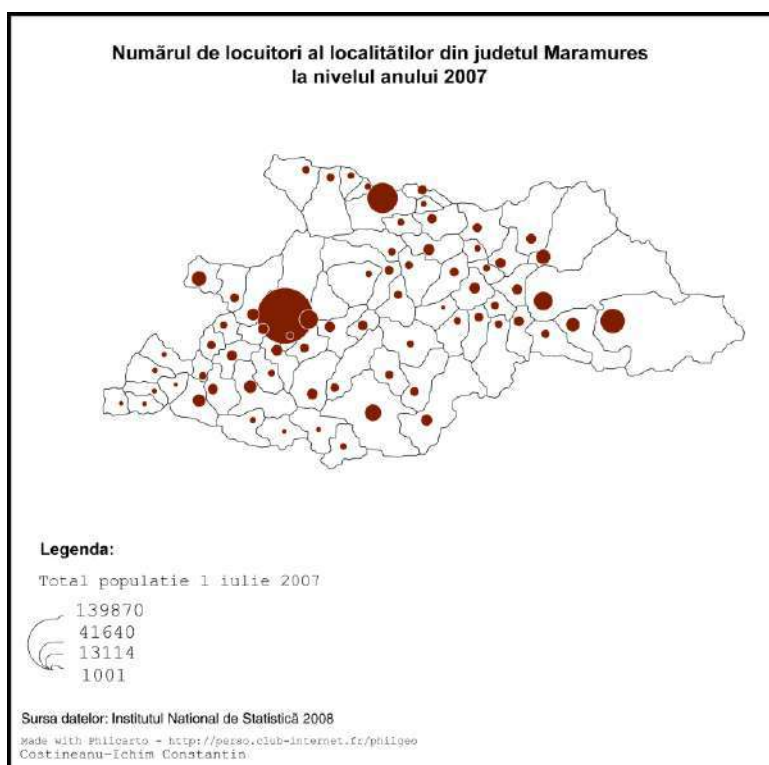
Figure 1 - Populația localităților județului Maramureș în 2010

2. Descrierea variabilelor

Un prim pas în demonstrarea ipotezei îl constituie determinarea parametrilor de nivel specifici pentru fiecare din cele două șiruri de valori individuale, și anume mărimile medii fundamentale - modul, mediana și media.

Mediana este valoarea centrală a unei serii statistice. În cazul de față, modalitățile au fost ordonate crescător, iar apoi a fost identificată unitatea mediană, care împarte distribuția în două părți egale, cu ajutorul formulei $U_{Me} = (n+1)/2 = (70+1)/2 = 35,5$.

$Me = 3931,5$, ceea ce înseamnă că jumătate din localitățile din județul Maramureș au o populație

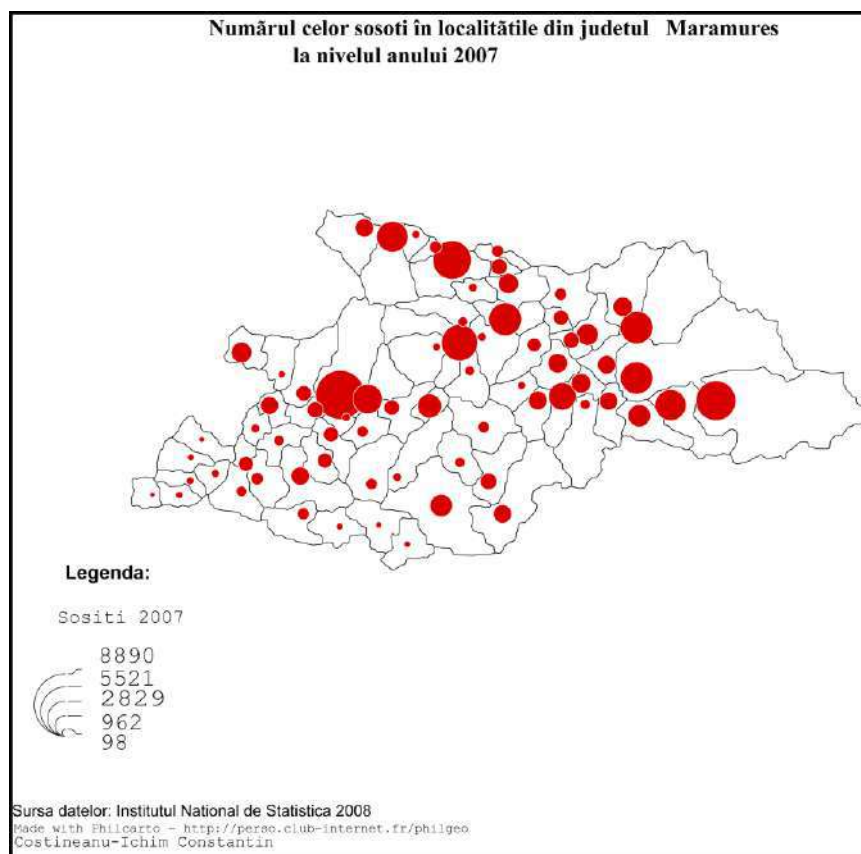
mai mare de 3931,5 locuitori, iar cealaltă jumătate au o populație mai mică de 3931,5 locuitori.

Deși calcularea mediei aritmetice se utilizează doar pentru caracterile cantitative continui, am realizat acest calcul pentru a putea afla, ulterior, valoarea altor parametri de distribuție statistică necesari caracterizării fiecărei variabile în parte, dar și pentru corelarea acestora. Din această cauză, mult mai sugestivă în sugerarea tendinței centrale a distribuției este mediana. Pentru populația din anul 2007, media este egală cu 7328,6 locuitori ($\bar{x} = 7328,6 \text{ loc}$). Acest rezultat ar avea mult mai multă relevanță dacă factorii care influențează în mod direct sau aleatoriu populația ar acționa în mod constant asupra fiecărei localități în parte.

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \rightarrow \bar{x} = 513000 / 70 = 7328,6 \text{ loc.}$$

Întrucât $\bar{x} > Me$, în cazul populației putem vorbi despre o distribuție asimetrică la stângă (pozitivă), ceea ce presupune o concentrare a valorilor mici și dispersia valorilor mari.

Figure 2 - Numărul celor sosiți în județul Maramureș în 2007

Cea de-a doua variabilă – „sosiții în localitățile din județul Maramureș în 2007” (fig. 2 și Anexa nr. 1) – se prezintă sub forma unei serii cu frecvențe ceea ce permite calcularea modului – acesta este modalitatea care are frecvența simplă cea mai mare (sau efectivul cel mai mare); pentru cazul de față $Mo = 1240$ (vezi Anexa nr.3)

Pentru a calcula mediana trebuie efectuate următoarele operațiuni:

- determinarea frecvenței cumulate ascendente (N_i);
- calcularea unității mediane (U_{Me}) și găsirea locului ei în

șirul de frecvențe respectând condiția $N_i \geq U_{Me}$.

$$U_{Me} = (n+1)/2 = (70+1)/2 = 35,5$$

- în dreptul frecvenței cumulate egale sau mai mari decât U_{Me} se află nivelul caracteristicii care este mediana (vezi Anexa nr. 2 și 3). Pentru acest caracter, $Me = 853$, ceea ce înseamnă că în jumătate din localitățile din județ au sosit mai mult de 853 de persoane, iar în cealaltă jumătate mai puțin de 853 de persoane.

Ca și în cazul populației, am optat pentru calcularea mediei aritmetice $\bar{x} = 1431,1$ pers. Nici în acest caz, media nu prezintă o relevanță foarte mare (mediana fiind mai sugestivă în ceea ce privește tendința centrală a șirului), întrucât factorii care acționează aleatoriu sau direct asupra acestei variabile nu sunt constanți.

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \rightarrow \bar{x} = 94089 / 70 = 1431,1 \text{ pers}$$

Pe lângă parametrii calculați anterior, se impune și calcularea celor de dispersie, întrucât valorile centrale nu oferă informații asupra tendinței valorilor distribuțiilor caracterelor analizate de a se dispersa/concentra în jurul acestora. Măsurarea dispersiei statistice se realizează cu ajutorul parametrilor de dispersie absolută și relativă. Pentru calcularea acestora se iau în considerare valorile extreme, mediana și media. Cei din prima categorie indică cu cât se îndepărtează, în general, valorile unei distribuții față de valoarea de referință.

Un prim parametru este amplitudinea ce se obține prin diferența dintre valoarea maximă și cea minimă a șirului.

$$\begin{aligned} \omega = X_{\max} - X_{\min} &\rightarrow 139870 - 1001 = 138869 \text{ loc.} \\ &\rightarrow 8890 - 98 = 8792 \text{ sosiți} \end{aligned}$$

Valorile obținute indică faptul că ecartul maxim între două valori ale șirului este de 138869 locuitori (în cazul variabilei „populație”) și de 8792 persoane, pentru variabila „sosiți”, rezultând că dispersia populației este mai mare decât cea a veniților. Se poate trage, astfel, concluzia că acest parametru nu poate rezuma împrăștierea valorilor din întreaga serie a celor două variabile față de o valoare centrală, deoarece acestea din urmă nu sunt distribuite uniform; întinderea este expresia ordinului de mărime al intervalului de variație a fiecărei din cele două caracteristici, ce depinde doar de valorile extreme ale distribuției.

Pentru a elimina aceste inconveniente vom folosi drept valoare centrală mediana, exprimând dispersia sub forma abaterilor cuartile¹ (vezi Anexa nr. 2). Pentru prima distribuție (populația la nivelul anului 2007) se calculează Q_2 , adică *mediana* = 3931,5, în urma căreia rezultă două semidistribuții ce corespund celor 50% valori mai mari și celor 50% valori mai mici. Q_1 este mediana primei semidistribuții, fiind egală cu 2539 (comuna Băiut), iar Q_3 – mediana celui de-al doilea șir, fiind egală cu 5690 (comuna Satulung). Același demers se aplică și în cazul celei de-a doua variabile studiate „sosiții în anul 2007”, obținându-se următoarele valori: $Q_1 = 296$ (comuna Cernești), $Q_2 = 853$, $Q_3 = 1428$ (comuna Rozavlea). Astfel, pot fi calculați doi noi indici de dispersie:

a) abaterea intercuartilă (diferența dintre prima cuartilă și cea de-a treia)

$$\begin{aligned} Q_3 - Q_1 &\rightarrow 5690 - 2539 = 3151 \text{ loc} \\ &\rightarrow 1428 - 296 = 1132 \text{ sosiți,} \end{aligned}$$

ceea ce înseamnă că 50 % dintre localitățile din județul Maramureș au populația concentrată între 2539 – 5690 locuitori, adică pe intervalul intercuartilic de 3151 locuitori, respectiv a numărul celor veniți concentrat în intervalul 296 – 1428 persoane, adică pe intervalul intrecuartilic de 1132 persoane.

¹ Quartilele sunt parametri analogi medianei, dar care împart șirul de valori în 4 părți egale. În cadrul unui șir se vor identifica trei quartile.

b) abaterea semiintercuartilă

$$(Q3 - Q1) / 2 \rightarrow (5690 - 2539) / 2 = 3151 / 2 = 1575,5 \sim 1576 \text{ loc.}$$

$$\rightarrow (1428 - 296) / 2 = 1132 / 2 = 566 \text{ pers.}$$

Datele obținute relevă faptul că jumătate din modalitățile caracteristicii „populație”, respectiv „sosiți” diferă de mediană prin mai mult decât 1576 loc, respectiv 566 pers, iar cealaltă jumătate prin mai puțin decât aceste valori.

Dezavantajul acestor indici este dat de faptul că nu sunt luate în considerație toate valorile, cu alte cuvinte, nu se exprimă întreaga distribuție statistică.

Un alt indicator care ia în considerare mediana ca valoare centrală este abaterea la mediană / ecartul absolut median. Calcularea acestuia se realizează prin obținerea mediei valorilor absolute a ecarturilor la mediană (vezi Anexa nr. 4 și 5).

$$e_a = \frac{\sum_{i=1}^n |x_i - X_{med}|}{n}$$

$$\rightarrow e_a \text{ pop} = 335520 / 70 = 4793,1 \sim 4793 \text{ loc}$$

$$\rightarrow e_a \text{ sosiți} = 68517 / 70 = 978,8 \sim 979 \text{ pers.}$$

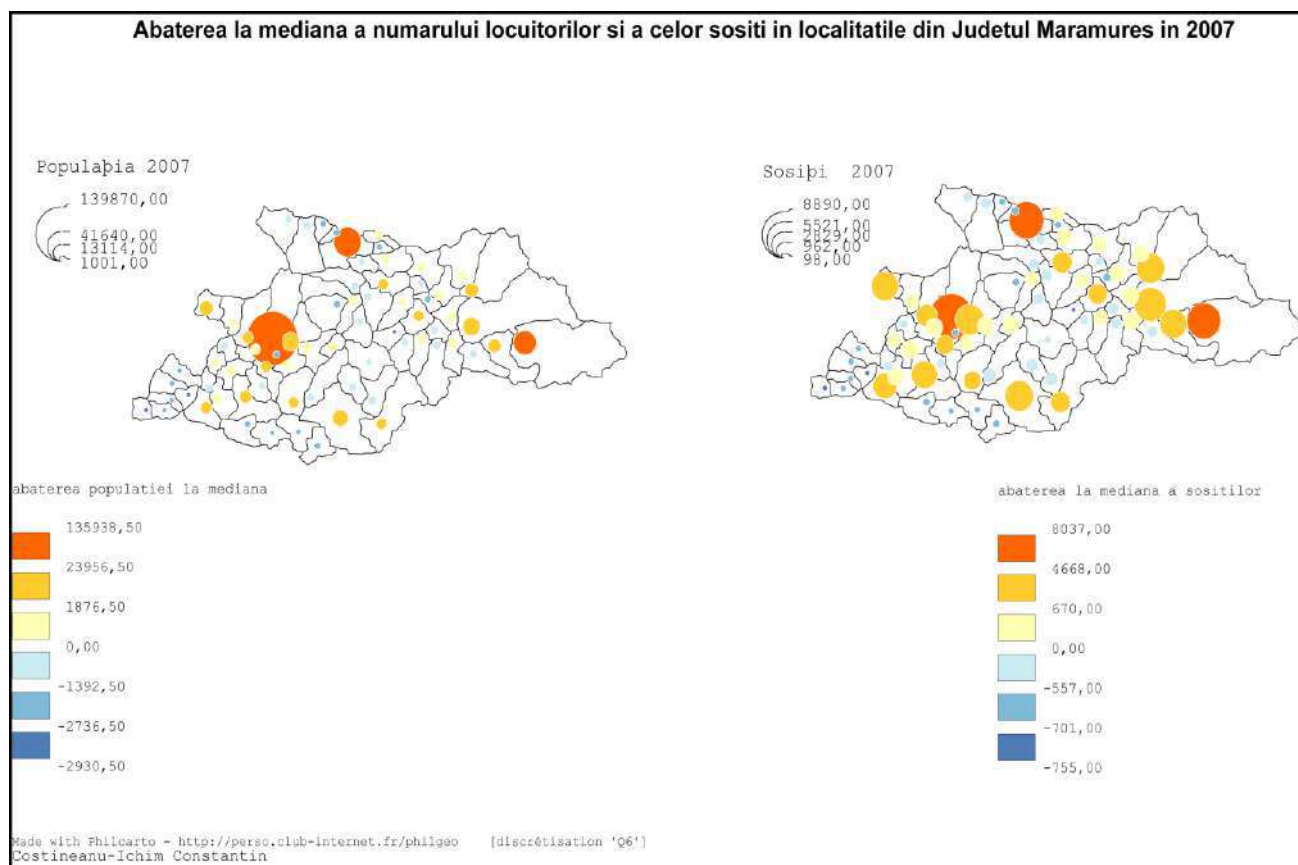

Figure 3 - Abaterea la mediană a variabilelor "populație 2007" și "sosiți 2007"

În ceea ce privește acest indicator (fig. 3), în cazul ambelor variabile putem vorbi despre un oarecare echilibru între abaterile pozitive și cele negative. Utilizând media aritmetică drept valoare centrală, pot fi calculați următorii indici pentru a exprima dispersia celor două distribuții:

- a) abaterea la medie / ecartul absolut mediu ce reprezintă media valorilor absolute ale ecarturilor la medie

$$e_a = \frac{\sum_{i=1}^n |x_i - \bar{x}|}{n} \quad \rightarrow e_a \text{ pop} = 440139 / 70 = 6287,7 \sim 6288 \text{ loc}$$

$$\rightarrow e_a \text{ sosiți} = 76513 / 70 = 1093,3 \sim 1093 \text{ pers.}$$

Valoarea obținută pentru prima variabilă indică faptul că populația localităților se îndepărtează în medie cu 6288 locuitori față de medie. În cazul celei de-a doua caracteristici, numărul veniților se îndepărtează în medie cu 1093 de persoane față de medie.

În cazul abaterilor la medie (fig. 4 și Anexa nr. 4 și 5) asistăm din nou la o suprapunere aproape perfectă a celor două hărți, în sensul că abaterile pozitive / negative ale populației la medie sunt dublate de cele ale numărului sosiților; putem vorbi despre predominanța abaterilor negative - atât pentru variabila „populație”, cât și pentru caracterul „sosiți” majoritatea valorilor se poziționează sub nivelul mediu -, ceea ce înseamnă că valorile sunt mai împrăștiate decât în situația anterioară.

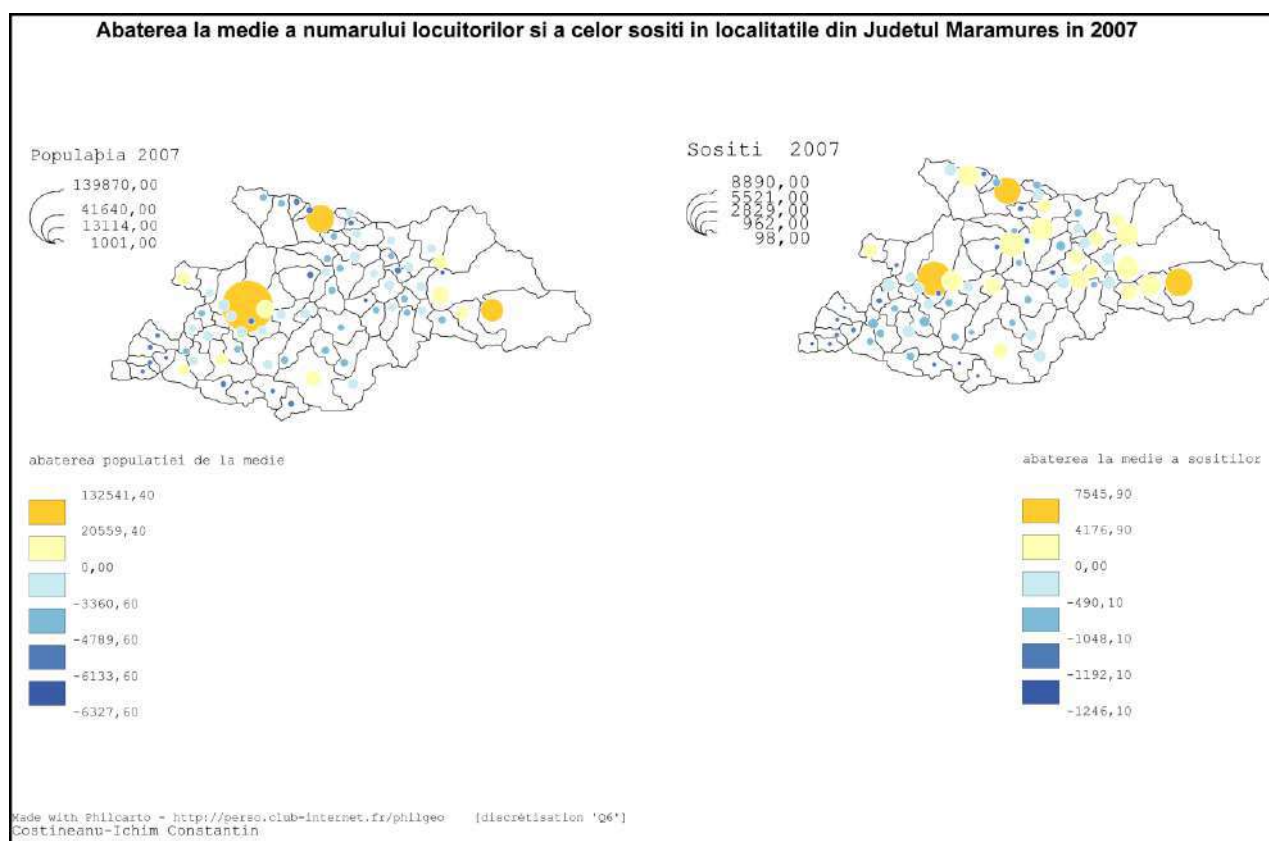

Figure 4 - Abaterea la medie a variabilelor "populație" și "sosiți"

- b) varianța (vezi Anexa nr. 4 și 5) ce reprezintă media aritmetică a pătratelor valorilor din șir de la media acestuia.

$$\sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n} \quad \rightarrow \sigma^2 \text{ pop} = 290727757,97$$

$$\rightarrow \sigma^2 \text{ sosiți} = 2585478,9$$

Obținând valori mari ale varianței, putem afirma că avem de-a face cu valori foarte diferite ale caracterelor analizate, deci cu o cantitate mare de informație conținută de acestea.

- c) ecartul tip (rădăcina pătrată a varianței) – în mod normal pentru șirurile de valori analizate nu se justifică utilizarea și calcularea ecartului tip, deoarece valorile nu se prezintă sub forma unei distribuții gaussiene; însă, acest parametru va fi util pentru calcularea unor indici viitori (vezi Anexa nr. 4 și 5).

$$\sigma = \sqrt{\sigma^2} \quad \begin{array}{l} \rightarrow \sigma_{pop} = 17050,74 \\ \rightarrow \sigma_{sosiți} = 1607,9 \end{array}$$

Pentru a putea analiza cele două distribuții sub aspectul dispersiei este necesară calcularea indicilor de variabilitate relativă (aceștia exprimă dispersia în procente din valoarea centrală pe baza căreia a fost estimată).

- a) abaterea intercuartilă relativă – reprezintă raportul procentual dintre abaterea intercuartilă și mediană.

$$\frac{Q_3 - Q_1}{Q_2} \times 100 \quad \begin{array}{l} \rightarrow [(5690 - 2539) / 3931,5] * 100 = 0,801 * 100 = 80,1\% \\ \rightarrow [(1428 - 296) / 853] * 100 = 1,327 * 100 = 132,7\% \end{array}$$

- b) coeficientul de variație – reprezintă raportul procentual dintre ecartul tip și medie

$$CV = \frac{\sigma}{x} \times 100 \quad \begin{array}{l} \rightarrow (17050,74 / 7328,6) * 100 = 2,326 * 100 = 232,6\% \\ \rightarrow (1607,9 / 1341,1) * 100 = 1,198 * 100 = 119,8\% \end{array}$$

Atunci când mediana este valoarea centrală, numărul sosiților prezintă o dispersie mai mare decât numărul de locuitori al localităților din județ, iar în cazul mediei situația este inversă – populația este mai dispersată decât numărul celor veniți.

Pentru a putea compara cele două caractere analizate până în momentul de față trebuie transformat tabelul brut al acestora. O primă metodă utilizată în acest sens este discretizarea în două clase (metoda dihotomică) utilizând ca valoare de referință mediana, întrucât cele două distribuții sunt asimetrice, iar media este influențată de valorile extreme ale șirului (vezi Anexa nr. 6). Observațiile au fost sintetizate în tabelul următor:

Populație	Sosiți		Total
	+	-	
+	26	9	35
-	10	25	35
Total	36	34	
+	<i>superior mediane</i>		
-	<i>inferior mediane</i>		

Table 1 - Tabel de contingență cu mediana drept criteriu de discretizare

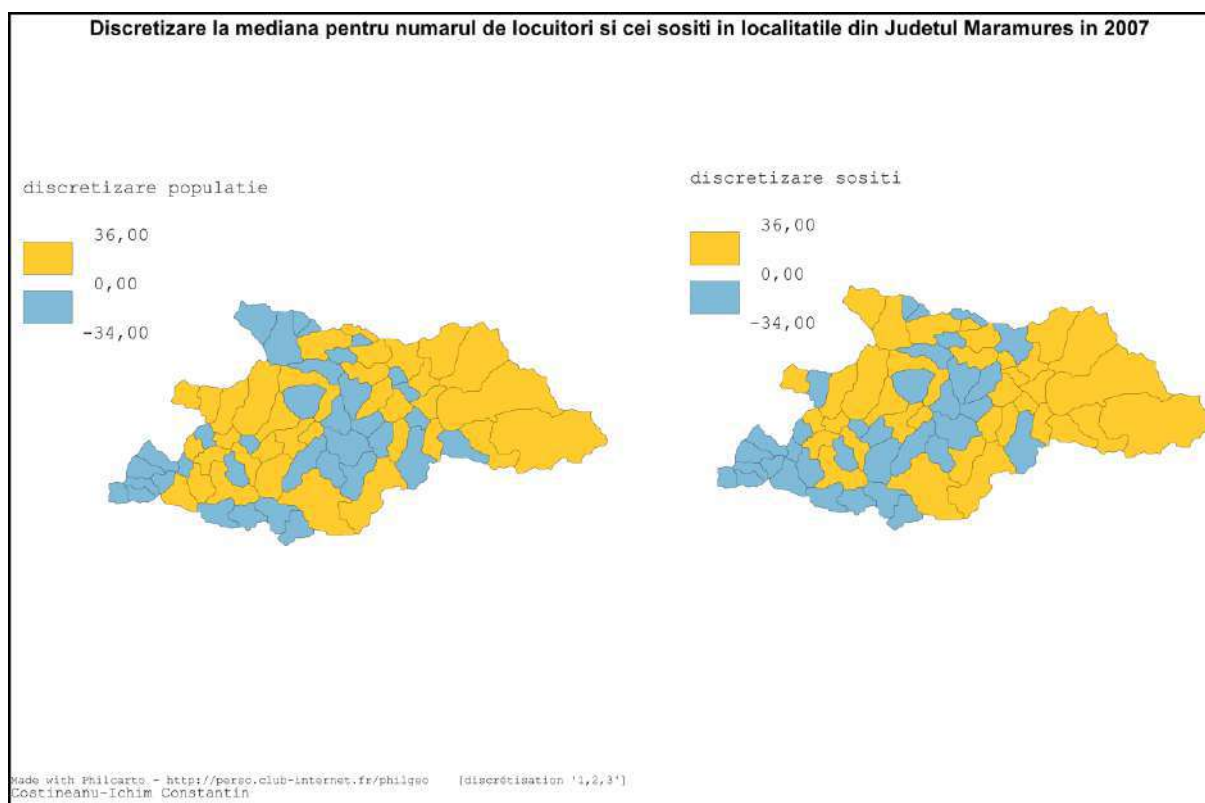

Figure 5 - Discretizarea la mediană pentru variabilele "populație 2007" și "sosiți 2007"

Cu ajutorul tabelului din Anexa nr 6. putem deduce relațiile care se stabilesc între numărul de locuitori al localităților din județul Maramureș și numărul celor veniți în aceste areale. Abundența cuplurilor (+, +) indică faptul că acolo unde populația localității este mare, există și un număr mai mare de sosiți; dimpotrivă, abundența cuplurilor (-, -) relevă exact reversul afirmației anterioare – în localitățile cu populație redusă, numărul veniților este, la rândul său, redus, confirmându-se, astfel, ipoteza enunțată la începutul demersului analitic (fig. 5). Raritatea cuplurilor (+, -), (-, +) evidențiază o incidență redusă a situațiilor în care în localitățile mai mari din punctul de vedere al numărului locuitorilor, se înregistrează un aflux scăzut de sosiți și, respectiv, în localitățile cu populație mai redusă, numărul celor veniți este mai mare.

O altă metodă utilizată pentru a face comparabile cele două distribuții este transformarea în ranguri prin care se elimină unitățile de măsură, ordinele de mărime și diferențele de dispersie (vezi Anexa nr. 7). În această situație, prima poziție este ocupată de orașul Baia Mare pentru ambele variabile, iar poziția 69 de Poienile Izei pentru ambele variabile. Per ansamblu, nu apar diferențe foarte mari între rangurile celor două variabile (tendința generală s-ar rezuma astfel – unui rang mare al populației îi corespunde un rang mare al sosiților și invers) aspect ce confirmă, din nou, ipoteza conform căreia există o relație pozitivă între numărul de locuitori și numărul celor veniți în localitățile din județul Maramureș.

Utilizând mediana ca valoare de referință se poate aplica metoda indicilor, care păstrează ordinul de mărime al caracterelor aduncându-le la o bază comună a cărei valoare este 100 (vezi Anexa nr. 8). Și această metodă contribuie la confirmarea ipotezei - tendința generală este aceea ca unui indice mare al populației să îi corespundă un indice ridicat al

sosiților – adică, acolo unde populația este mai semnificativă din punct de vedere numeric, se poate vorbi despre nu număr mai mare de persoane venite din afară (fig. 6).

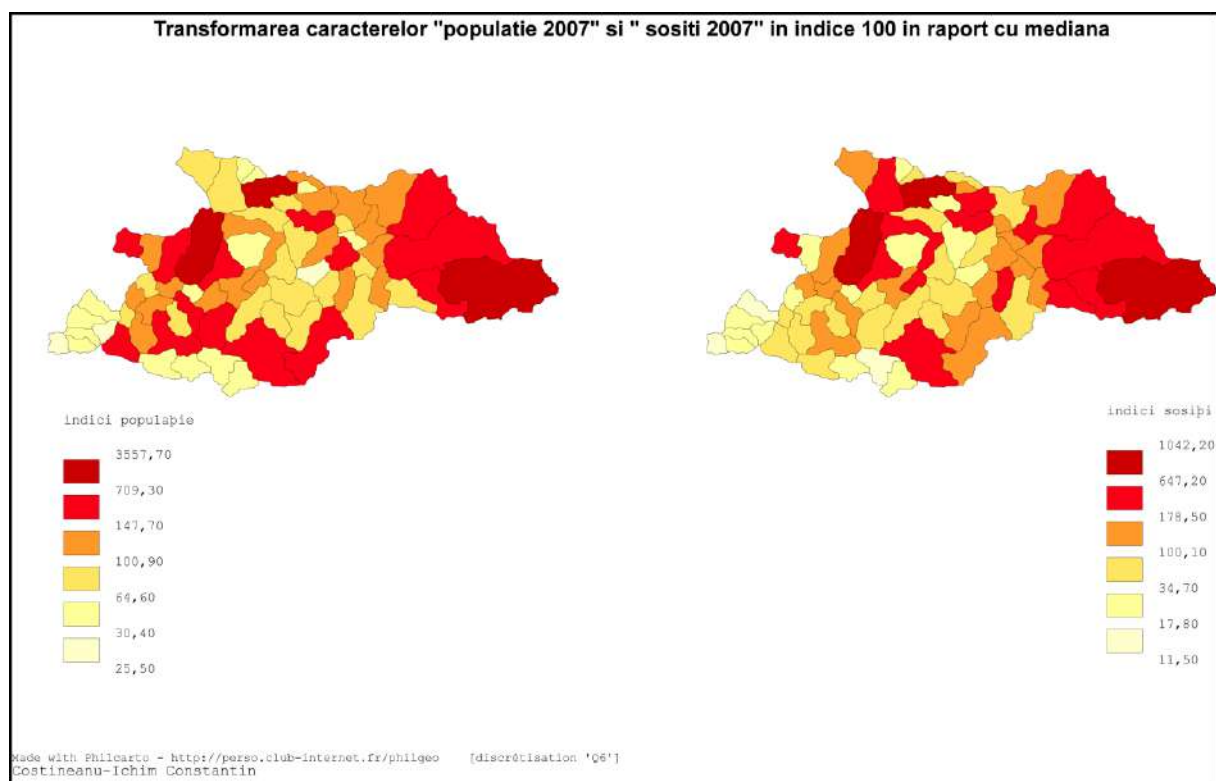

Figure 6 - Transformarea caracterelor "populație" și "sosiți" în indice 100 în raport cu mediana

Principalul inconvenient al metodei mai sus utilizate este că nu ține cont de dispersia caracterelor, corectând doar ordinele de mărime. Pentru a elimina aceste neajunsuri, este indicată utilizarea standardizării (vezi Anexa nr. 9 și 10)

Pentru a putea comenta valorile obținute este necesară utilizarea unei grile de lectură (tabelul 2) în care sunt rezumate valorile și care permite analiza poziției fiecărui oraș. Per ansamblu, predominante sunt valorile cuprinse între -1 și +1 (există o corespondență între acestea – valorilor pozitive în ceea ce privește populația le corespund valori pozitive ale numărului sosiților apropiate ca număr, și invers), aspect ce nu oferă prea multe informații pentru confirmarea/infirmarea ipotezei enunțate la începutul lucrării (fig. 7). Această situație se datorează și prezenței unor valori excepțional de mari, așa cum este cazul Baia Mare (+7,77 pentru populație și +4,69 pentru sosiți).

<i>Valoarea standardizată</i>	<i>Semnificația calitativă</i>
-3 <	Excepțional de redusă
de la -3 la -2	Foarte redusă
de la -2 la -1	Redusă
de la -1 la 0	Destul de redusă
de la 0 la +1	Destul de mare
de la +1 la +2	Mare
de la +2 la +3	Foarte mare
> +3	Excepțional de mare

Table 2 - Grila de lectură calitativă a valorilor standardizate

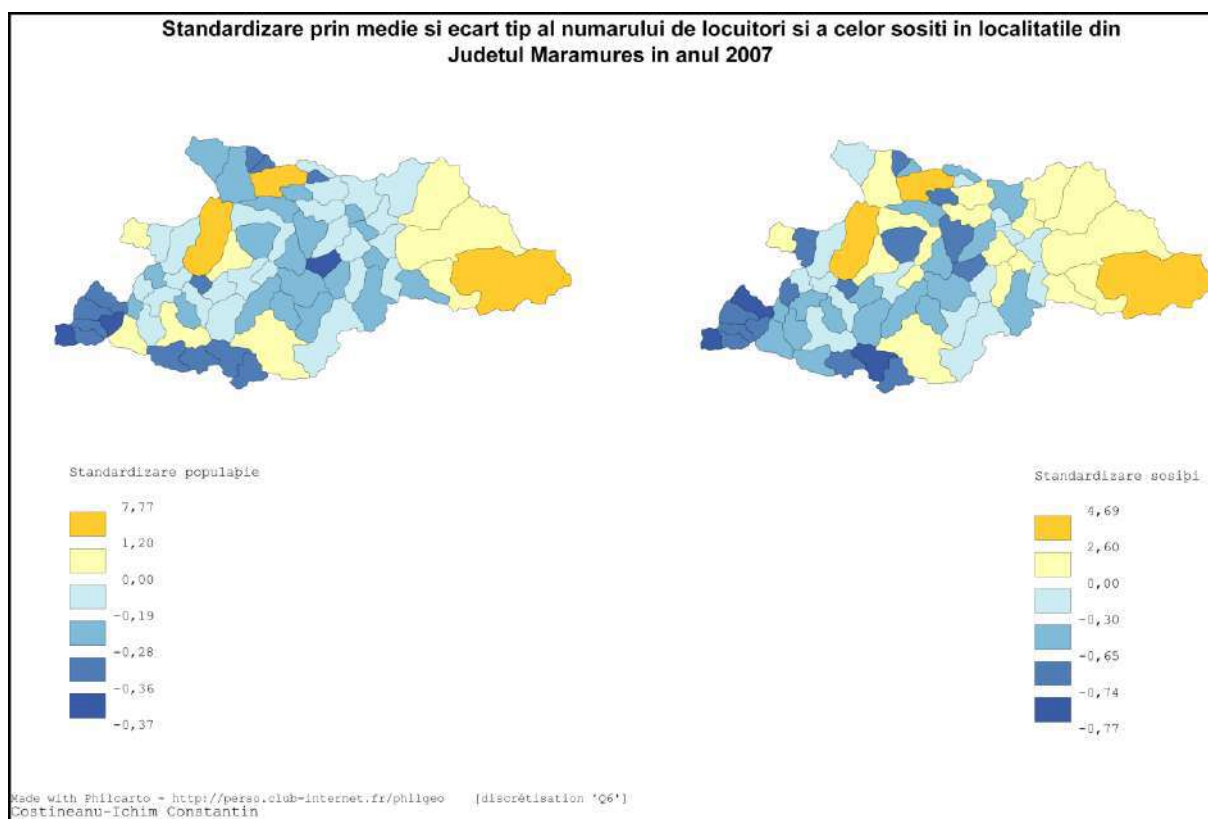

Figure 7 - Standardizarea prin medie și ecart tip a distribuțiilor "populația 2007" și "sosiți 2007"

În continuarea demersului analitic ne propunem să studiem cu ajutorul corelației și a regresiei relațiile stabilite între cele două variabile. Prima metodă arată intensitatea dependenței dintre variabile, iar cea de-a doua definește o corespondență funcțională între acestea.

Întrucât valorile celor două șiruri nu sunt distribuite la întâmplare se poate spune că valorile lui Y (numărul sosiților) depind de valorile lui X (numărul de locuitori al localităților) aspect evidențiat de graficul de corelație al variabilelor analizate (fig. 8). Aspectul norului de puncte permite caracterizarea relației prin intermediul a trei criterii:

- forma relației este sugerată de configurația norului după cum punctele se ordonează pe o direcție anumită în planul sistemului de axe. În cazul de față se poate vorbi despre o formă alungită pe o direcție dominantă, iar între cele două variabile se poate stabili o relație de tipul $Y = aX + b$;
- sensul relației este indicat de orientarea direcției principale de alungire a norului în raport cu axele coordonatelor. Pentru situația analizată, relația dintre caractere este pozitivă, întrucât valorile lui Y variază în același sens cu cele ale lui X;
- intensitatea relației este sugerată de modul de grupare pe graficul de corelație a valorilor $Y_i Y_j$ în funcție de valorile $X_i X_j$. Pentru diagrama de mai jos se poate spune că există o relație destul de puternică între cele două variabile.

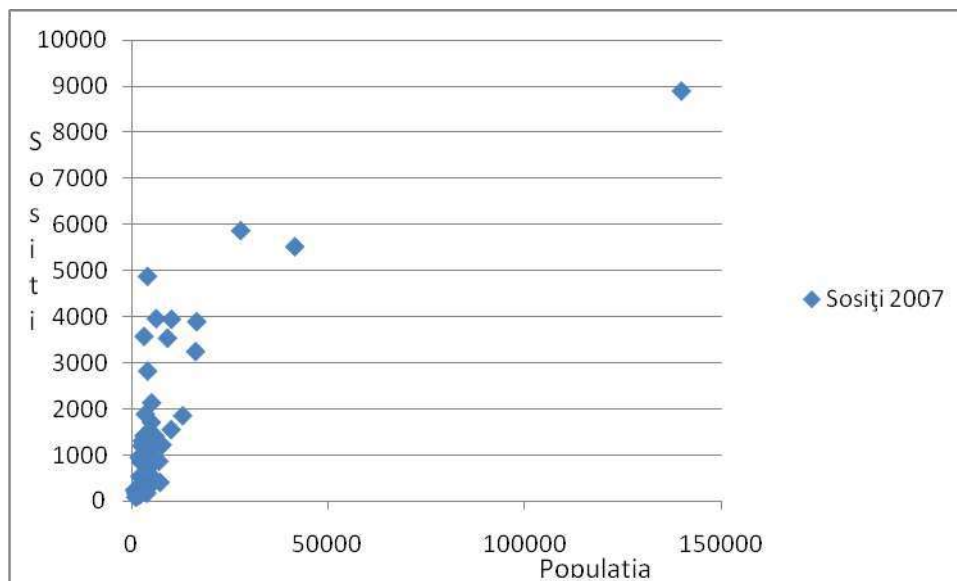

Figure 8 - Diagrama de corelație a variabilelor "populație" și "sosiți"

Măsurarea sintetică a intensității dependenței dintre cele două caracteristici se realizează cu ajutorul coeficienților de corelație. Un prim coeficient luat în calcul este Bravais-Pearson (vezi Anexa nr. 11). Acesta se obține prin împărțirea covarianței la produsul dintre ecartul-tip al variabilei „populație” și cel al variabilei „sosiți”.

$$r(X,Y) = \frac{\text{Cov}(X,Y)}{\sigma_X * \sigma_Y} \rightarrow 29163,554 / (17050,74 * 1607,9) = + 0,00106$$

Corelația este slabă și pozitivă, astfel încât pare să existe o relație slabă liniară de tipul $Y = aX + b$ care leagă numărul sosiților de numărul de locuitori. Însă, acesta nu indică dacă relația este supusă sau nu hazardului și nici dacă există o relație cauză-efect între cele două variabile. Mai mult decât atât, acest coeficient se calculează, în special, pentru distribuțiile gaussiene, astfel încât concluziile obținute nu sunt foarte pertinente pentru caracterele alese a fi analizate.

Cel de-al doilea coeficient calculat este cel de corelație a rangurilor (Spearman) – se bazează pe studiul diferenței rangurilor dintre atributele indivizilor pentru cele două caractere (vezi Anexa nr. 12). Acesta este preferabil coeficientului Pearson, putând fi aplicat distribuțiilor asimetrice (așa cum este cazul variabilelor „populație” și „sosiți”).

$$\rho(X,Y) = 1 - \frac{6 * \sum_{i=1}^N [r(X_i) - r(Y_i)]^2}{N^3 - N} \rightarrow 1 - [(6 * 35,5) / (343000 - 70)] = 1 - (213 / 342930) = 1 - 0,00062 = + 0,99$$

Obținând un rezultat pozitiv (+ 0,99) se confirmă ipoteza enunțată la începutul lucrării și anume, cu cât populația localităților este mai mare, cu atât se va înregistra un număr mai mare de sosiți.

Așa cum spuneam anterior, cunoscând valorile variabilei „populație” (variabilă independentă), se pot estima valorile caracterului „sosiți” (variabilă dependentă), această relație putând fi redată cu ajutorul dreptei de regresie (fig. 9). Pentru descrierea calității

ajustării tuturor valorilor la dreaptă a fost utilizat criteriul celor mai mici pătrate, care constă în minimizarea sumei pătratelor reziduurilor.

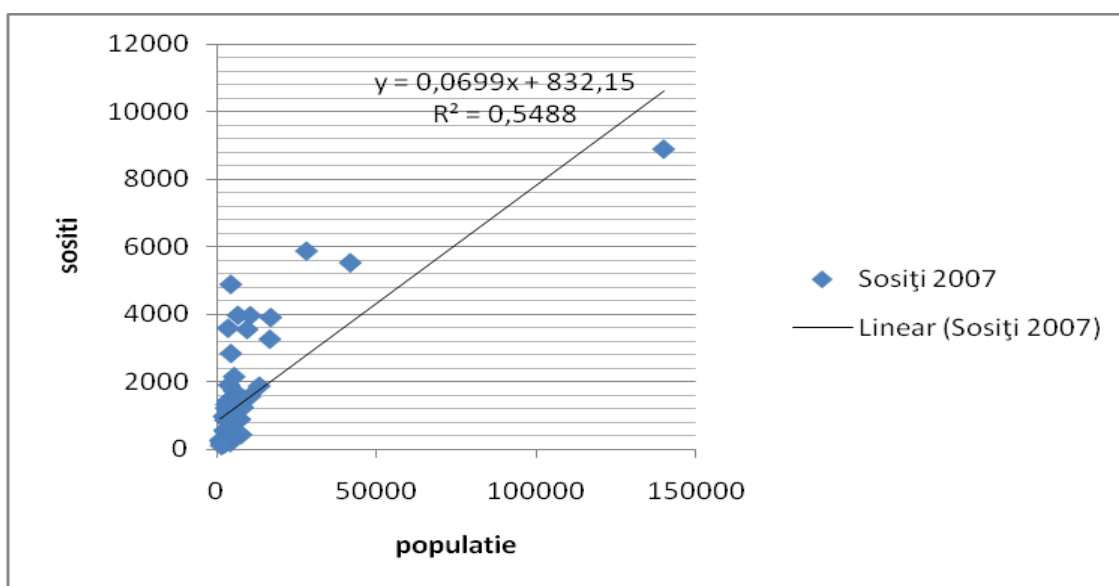

Figure 9 - Dreapta de regresie a variabilelor "populație" și "sosiți"

Ecuția dreptei de regresie care minimizează pătratul ecarturilor dintre valorile observate și cele estimate ia forma $Y = aX + b$. Coeficientul „a” este un indicator de magnitudine al relației dintre cele două variabile, indicând mărimea creșterii lui Y în funcție de X, iar „b” este un parametru care determină poziția punctului de intersecție al dreptei de regresie cu axa Y. Aceștia se obțin cu ajutorul următoarelor formule:

$$a = \frac{\text{Cov}(X, Y)}{(\sigma_x)^2} \rightarrow a = 22163,554 / (17050,74)^2 = 0,0001$$

$$b = \bar{Y} - a \bar{X} \rightarrow b = 1341,1 - (0,0001 * 7328,6) = 1340,37$$

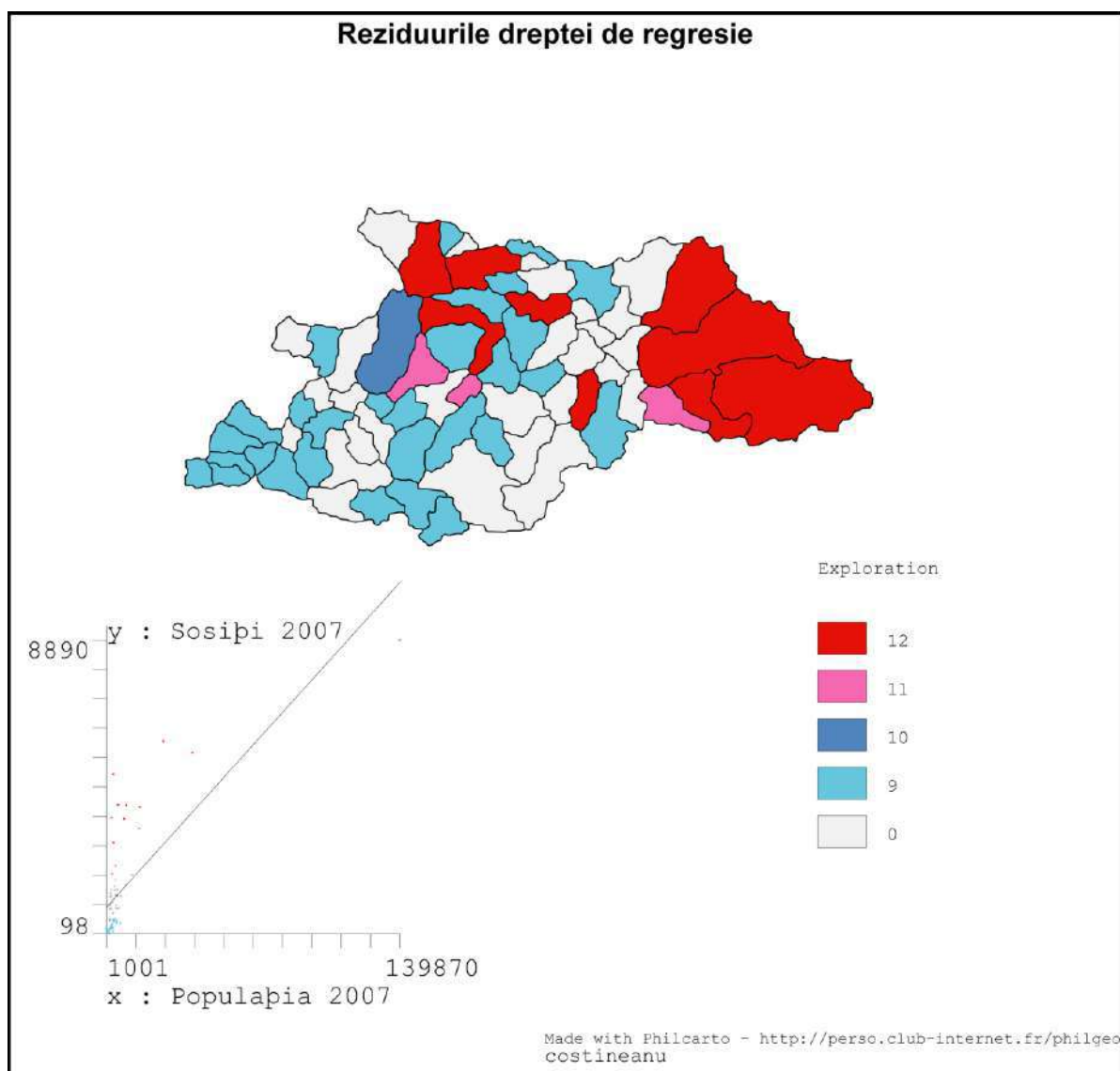

Figure 10 - Reziduurile drepte de regresie

Aceste valori permit estimarea numărului celor sosiți în condițiile în care populația ar fi crescut constant. În realitate, însă, dreapta de regresie nu trece prin toate punctele, ci, uneori, prin apropierea lor, fiind separată de acestea prin anumite distanțe numite reziduurile regresiei (vezi Anexa nr. 13 și fig. 10). Conform fig. 9, numărul de locuitori al localităților determină în proporție de 54,8% numărul celor sosiți, varianța reziduală (45,2%) fiind explicată de către alți factori.

III. Concluzii

Cu ajutorul metodelor și tehnicilor de analiză statistică utilizate pe parcursul demersului analitic, putem concluziona că ipoteza inițială se confirmă (este validă) – variabila „populație” influențează caracterul „sosiți”, însă, această relație de dependență trebuie privită cu o oarecare rezervă, întrucât intervin diverși factori aleatori care influențează și modifică acest comportament „normal”.

În plus, ipoteza poate să constituie punctul de plecare al unor analize ulterioare:

- ce anume a determinat un număr de „x” persoane să vină în situl „y”?
- populația venită în situl „y” este străină sau are legătură cu zona respectivă (de exemplu, relații de rudenie)?
- (pentru o analiză calitativă a serviciilor) zona în care s-a înregistrat un număr mare de sosiți reprezintă un pol de creștere care atrage / dispersează interesul pentru habitat (locuire), pentru dezvoltare (investiții autohtone și/sau străine)?

Bibliografie

- Grasland, C., Groza, O., Elemente de statistică geografică, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2003
- <http://www.turisminmaramures.ro/>
- <http://ro.wikipedia.org/>
- <http://www.la-cassa.ro/ro/localizare-si-acces-pensiunea-la-cassa>
- <http://www.ghidulprimariilor.ro/>
- <http://www.parcrodna.ro/>
- <http://www.maramures.insse.ro/>
- Site-ul oficial al Patrimoniul Național al României, www.cimec.ro
- Site-ul oficial al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, www.mdr.ro

LEADERSHIP ÎN EDUCAȚIA NONFORMALĂ

Prof. CORINA MARIA COTEA
director PALATUL COPIILOR ALBA IULIA

Educația nonformală joacă un rol esențial în dezvoltarea armonioasă și complexă a copiilor și tinerilor, completând procesul de învățare formală.

Palatele și Cluburile Copiilor reprezintă piloni centrali ai acestui tip de educație în România, oferind un cadru structurat, dar flexibil, pentru descoperirea și cultivarea talentelor, pasiunilor și competențelor. Leadership-ul eficient în aceste instituții, vizează modul în care viziunea managerială a directorului poate impulsiona activitatea cercurilor, poate îmbunătăți oferta educațională și asigura succesul participării elevilor la proiecte de anvergură.

Principala misiune a palatelor și cluburilor copiilor este să ofere activități diverse de tip cerc/atelier, în domenii variate: știință, tehnică, artă, sport, cultură, jurnalism, etc. Structura activității nu este centrată pe notă, ci pe valorizarea principalelor competențe dobândite prin experiență directă, lucru în echipă și rezolvare de probleme. Activitățile de cerc sunt flexibile, centrate pe interesele elevilor și adaptate ritmului individual de învățare.

Aceste instituții pentru activități extrașcolare se definesc prin ruptura lor fundamentală față de paradigma evaluativă a școlii formale. Aici, procesul de învățare este guvernat de plăcerea de a descoperi și de dorința intrinsecă a elevului de a se dezvolta. Spre deosebire de școala formală, unde participarea este obligatorie și adesea ghidată de frica de eșec sau de obținerea unei note mari (motivație extrinsecă), în educația nonformală elevii se înscriu și rămân la cerc din plăcere, curiozitate și pasiune. Rolul profesorului coordonator, sub viziunea directorului, este de a menține această scânteie a pasiunii, transformând fiecare întâlnire într-o experiență așteptată, nu într-o sarcină de îndeplinit. Elevul își alege cercul în funcție de interesele personale (ex: dans, pictură, șah), nu în funcție de o programă impusă. Această libertate de alegere crește automat gradul de implicare și de reținere a informațiilor. Eliminarea notei ca instrument de evaluare formală reduce semnificativ stresul și teama de a greși. În acest cadru, greșeala nu este penalizată, ci este văzută ca o oportunitate esențială de învățare și de ajustare a strategiei. Evaluarea este predominant formativă și constă în feedback constructiv, sfaturi și încurajări oferite în timpul activității, nu într-un verdict numeric. Acest feedback ajută elevul să se autoevalueze și să progreseze în ritmul propriu. Activitățile de cerc sunt adaptabile. Profesorul poate alocă mai mult timp unui subiect complex sau poate trece rapid peste elemente deja stăpânite de grup. Nu există presiunea unui program strict de finalizat. Obiectivul principal al activității de cerc nu este *ce știi* (cunoștințe teoretice), ci *ce poți să faci* cu ceea ce știi (competențe practice).

Un alt rol esențial al acestor instituții îl reprezintă inițierea și implementarea de proiecte la nivel național și interjudețean, ca formă de evaluare a aptitudinilor și competențelor dobândite la activitățile de cerc. Aceste proiecte (concursuri, festivaluri, tabere, simpozioane) reprezintă mediul optim pentru ca elevii să-și demonstreze, să-și valideze și să-și valorizeze cunoștințele și abilitățile practice dobândite la activitățile de cerc. Liderul instituției este factorul determinant în succesul și relevanța Palatului/Clubului Copiilor. Un leadership eficient în acest context nonformal trebuie să fie vizionar, colaborativ și orientat spre inovație.

Directorul trebuie să elaboreze o viziune clară care să poziționeze instituția ca un centru de excelență în educația nonformală. Acest lucru presupunând identificarea tendințelor educaționale și profesionale actuale, corelarea ofertei educaționale cu nevoile și interesele comunității de elevi precum și promovarea valorilor precum creativitatea, inițiativa și munca în echipă.

Un lider inspirator motivează profesorii să iasă din rutină și să experimenteze noi metode, susținându-i în utilizarea metodelor active, bazate pe proiect și experiment, asigurând

oportunități de formare pe teme de actualitate (ex: competențe digitale, *STEAM*, educație ecologică), dar și recompensând succesele profesorilor și ale elevilor. În contextul unei societăți aflate în continuă schimbare, cu evoluții tehnologice rapide și apariția constantă a unor noi meserii, rolul directorului nu se limitează la gestionarea administrativă. Liderul trebuie să fie un catalizator al inovației și al autoperfecționării personalului didactic. Directorul are responsabilitatea de a cultiva o cultură a învățării permanente în rândul profesorilor. Pentru identificarea nevoilor de formare, se impune realizarea unei analize periodice a *gap*-urilor de competență (competențe lipsă) în funcție de tendințele educaționale. Directorul trebuie să identifice și să asigure participarea profesorilor la cursuri de formare, *workshop*-uri și conferințe pe teme de avangardă. Este cunoscut faptul că autoperfecționarea necesită timp. Dar este la fel de adevărat că programul în aceste unități este flexibil, orele de cerc desfășurându-se în timpul liber al elevilor, iar profesorii beneficiază de sprijin logistic pentru ca să poată dezvolta noi module de cerc sau să piloteze activități experimentale. Pentru ca Palatul/Clubul Copiilor să rămână un spațiu atractiv, activitățile trebuie să reflecte interesele actuale ale generației digitale și să pregătească elevii pentru piața muncii de mâine.

Directorul are rolul de a facilita participarea elevilor la activitățile de cerc, dar și de a susține participarea copiilor la competițiile și proiectele naționale/interjudețene. Acest lucru poate implica atragerea de resurse extrabugetare pentru plata transportului sau a cazării și în egală măsură stabilirea de colaborări strategice cu școli, ONG-uri, instituții de cultură și mediul de afaceri pentru a le oferi elevilor o platformă reală de valorizare a competențelor.

Calitatea și relevanța ofertei educaționale sunt esențiale pentru a menține interesul copiilor într-un mediu tot mai competitiv. Directorul este responsabil pentru diversificarea și modernizarea portofoliului de cercuri, prin promovarea unor activități cu cerere mare în rândul copiilor, dar și a unor teme interdisciplinare încurajând transferul de cunoștințe și dezvoltarea gândirii critice.

Pentru a evalua relevanța și impactul activităților propuse, de un real folos sunt opiniile colectate de la elevi și părinți și compararea propriei oferte cu modele de bune practici la nivel național și internațional, pentru a identifica zonele de îmbunătățire. În egală măsură, pentru o bună vizibilitate a activităților de cerc și a activităților pe care copiii le derulează, produsele concrete rezultate și competențele dobândite, trebuie valorizate în cadrul unor spectacole, expoziții, publicații, care să le permită elevilor să obțină recunoaștere la nivel înalt.

Palate ale copiilor se găsesc în fiecare municipiu capitală de județ, iar cluburi ale copiilor în principalele orașe din țară. Ar fi foarte utilă transformarea acestor unități dintr-o rețea de instituții individuale într-o comunitate de practică unită și inovatoare. În acest context, fiecare director de palat poate identifica profesorii din propria instituție, care au dezvoltat o metodologie de succes sau un modul inovator și care pot deveni vectori de transmitere a acestor informații colegilor lor. Profesori de profil similar din Cluburile/Palatele partenere se pot întâlni pentru o sesiune intensivă de masterclass, sesiune ce se concentrează pe *cum* se predă, incluzând demonstrații practice cu elevii, astfel asigurându-se transferul de competențe specifice și adaptarea rapidă a ofertei educaționale la noutate. Întâlnirile pot fi virtuale sau în format fizic și vor avea ca rezultat uniformizarea calității metodologice, crearea de standarde de performanță și dezvoltarea de idei de proiecte colaborative.

De interes în acest sens ar putea fi și crearea unei platforme digitale unde profesorii să încarce periodic: fișe de lucru de succes, protocoale de experiment, liste de *tool*-uri gratuite folosite la cerc, bibliografii pentru meseriile viitorului și rezultatele elevilor. Aceste activități vor asigura un schimb continuu (asincron) de idei, reducând efortul individual de căutare de resurse, oferind acces rapid la materiale moderne.

Programul de "Job Shadowing" Managerial, care presupune un schimb de roluri de scurtă durată între directori, pentru 2-3 zile, timp în care observă și discută aspecte de management non-pedagogic (sponsorizări, atragerea elevilor la activitățile de cerc), va avea ca

rezultat transferul direct de modele de management de succes și identificarea rapidă a soluțiilor pentru probleme administrative comune.

Prin implementarea acestor activități, directorul transformă simplul schimb de idei într-un mecanism structurat de dezvoltare instituțională continuă, maximizând astfel calitatea serviciilor oferite formabililor.

LECȚIA CA MICROSISTEM PEDAGOGIC

Crăciun Ionela, Colegiul „Mihai Eminescu” Bacău

Lecția este principala modalitate de organizare și desfășurare a activității didactice; ea a cunoscut un proces evolutiv și este în continuă adaptare la exigențele contextului pedagogic.

Termenul de *lecție* provine din latinescul *lectio*, derivat din *legere*, care înseamnă lectură cu glas tare a unui material important.

Lecția a cunoscut numeroase definiții, printre care voi evidenția și eu câteva dintre ele, în rândurile următoare.

După I. Cerghit (1983), lecția este definită ca formă a procesului de învățământ („formă de bază”, „formă principală”, „formă fundamentală”), dar nu e definită totdeauna și ca unitate didactică funcțională, centrată pe obiective și implicând conținuturi didactice și strategii de desfășurare și evaluare bine delimitate. Lecția, precizează I. Cerghit, este o „entitate de învățământ, care este ceva mai mult decât o formă sau un cadru de organizare a instrucției, căci presupune mecanisme și legități de structurare și funcționare ce trebuie bine cunoscute”.

O. Oprea (1979, pag. 313) definește lecția ca „microstructură pedagogică ce reunește, într-o unitate funcțională, totalitatea acțiunilor și mijloacelor implicate în procesul de instruire la o oră școlară”.

Lecția este forma de organizare a muncii instructiv-educative în școală, folosită de profesor pentru a preda, în limita timpului fixat, unui număr constant de elevi, după un orar precis, aplicând diferite metode de predare- comunicare pentru a realiza cerințele programei școlare. (Dicționar Pedagogic, 1964)

„Lecția este activitatea desfășurată de elevi sub conducerea profesorului, prin care își însușesc o temă din programa școlară, într-un timp limitat”. (V. Tarcovnicu, 1975)

„Lecția este acea formă de organizare a procesului de învățământ în care de desfășoară activitatea comună de învățare a clasei de elevi sub conducerea profesorului”. (Dancsuly, Ionescu, Radu, Salade, 1979)

„Lecția, ca formă de organizare a procesului de învățământ, este constituită dintr-o succesiune de etape sau secvențe care se desfășoară într-o unitate de timp”. (I. Nicola, 1980)

Lecția trebuie privită, ca un microsistem pedagogic, care redă imaginea însăși a procesului de învățământ ca macrostructură pedagogică; componentele, caracteristicile și concepția care fundamentează procesul de învățământ se regăsesc, toate, la nivelul lecției. În spiritul acestei concepții sistemice asupra lecției. I. Cerghit propune un model tridimensional al variabilelor lecției, identificând:

1. *dimensiunea funcțională*- orice lecție presupune un *scop* și *obiective* bine determinate;
2. *dimensiunea structurală*- orice lecție angajează *resurse umane, materiale și de conținut*, presupune selectarea unor *metode și mijloace de învățământ*, se realizează într-un timp *bine determinat* și într-un mediu *pedagogic*;
3. *dimensiunea operațională* -vizează *desfășurarea* lecției cu strategii și procese specifice, și *evaluarea* cu funcție de optimizare.

Mariana Momanu (1998) încearcă să evidențieze o serie de avantaje ale acestei forme de organizare a instruirii:

1- Lecția este o *formă de organizare și desfășurare a activității mai comod pentru profesor*: beneficiază de un suport teoretic mai consistent decât alte modalități de organizare a activității didactice; poate fi condusă cu mai multă siguranță chiar de către profesorii cu mai puțină experiență; dispune de instrumente de evaluare mai sigure și mai eficiente.

2- Programele școlare foarte încărcate impun desfășurarea activității sub formă de lecții, care imprimă instruirii un ritm alert și susținut și *permit profesorului și elevilor „să țină pasul” cu programa școlară*; din acest punct de vedere, desfășurarea activității sub formă de lecții este mai eficientă, cu

condiția evitării monotoniei și rutinei pe care le favorizează proiectarea și desfășurarea lecțiilor după același „tipar”, de fiecare dată;

3- *Lecția conferă sistematicitate și continuitate procesului de instruire.*

4- *Lecția a evoluat și s-a „modernizat”, atât la nivelul obiectivelor și al conținuturilor, prin deschidere către experiența de viață a elevului, cât și la nivelul metodelor și al mijloacelor de învățământ, devenind mai activă, implicându-l pe elev ca subiect al procesului de formare.*

Lecția, ca entitate didactică de bază, presupune o punere în act a unor evenimente sau situații didactice, ce intercorelează și se potențează reciproc. Derularea evenimentelor poate respecta o anumită ordine, care, dacă situația o impune, se poate reformula. Gagné și Briggs (1977) au scos în evidență următoarele „momente”:

- captarea atenției elevilor prin stârnirea intereselor acestora;
- informarea cu privire la obiectivele de atins;
- reactualizarea și performarea unor capacități formate anterior;
- prezentarea elementelor de conținut specifice;
- dirijarea învățării;
- obținerea performanței;
- asigurarea feedback-ului;
- evaluarea performanțelor obținute;
- consolidare retenției și a capacității de transfer.

Avantaje și limite ale lecțiilor

Lecțiile asigură o informare amplă și sistemică a elevilor în diferite domenii, și îi ajută la formarea personalității lor. Ele contribuie la dezvoltarea gândirii și imaginației elevilor, la formarea sentimentelor superioare, la fortificarea voinței, la obișnuirea elevilor cu munca organizată și cu disciplina, le cultivă progresiv aptitudinile și talentele, îi ajută să-și însușească tehnica muncii independente. Aceste avantaje pe care le oferă au validat lecția ca formă principală, formă de bază în organizarea procesului de învățământ.

Dintre *avantajele* lecției, le amintesc pe următoarele:

- asigură un cadru organizatoric adecvat pentru derularea procesului instructiv-educativ, promovează un sistem de relații didactice profesor-elevi și activități didactice menite să angajeze elevii, să îi activeze și să îmbunătățească performanțele învățării;
- facilitează însușirea sistematică valorilor care constituie conținutul învățământului, a bazelor științelor, a sistemului de cunoștințe și abilități fundamentale ale acestora, prin intermediul studierii obiectelor de învățământ corespunzătoare;
- contribuie la formarea și modelarea capacității de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice însușite de elevi, introducându-i în procesul cunoașterii sistematice și științifice (nemijlocite sau mijlocite) a realității;
- activitățile desfășurate de elevi în timpul lecției sprijină însușirea noilor informații, formarea noțiunilor, deducerea definițiilor, a regulilor, formarea și dezvoltarea abilităților intelectuale și practice, sesizarea relațiilor dintre obiecte și fenomene, explicarea lor, deci formarea unei atitudini pozitive față de învățare;
- angajarea elevilor în lecție, în eforturile intelectuale și motrice de durată, are influențe formative benefice: le dezvoltă spiritul critic, spiritul de observație, atenția voluntară, curiozitatea epistemică, operațiile gândirii, memoria logică și contribuie la dezvoltarea forțelor lor cognitive, imaginative și de creație. Totodată, le oferă oportunitatea de a-și exersa capacitățile intelectuale, motrice și afective, de a-și forma și consolida sentimente, convingeri, atitudini, trăsături pozitive de caracter, forme adecvate de comportament.

Limitele lecției ar fi următoarele:

- caracterul preponderent magistro-centrist al predării (în defavoarea învățării), reducerea activității la mesajul profesorului (expunere, demonstrație, explicație) și la înregistrarea pasivă a noului de către elevi;
- adesea, lecțiile se bazează pe intuiție, neglijându-se activitățile individuale ale elevilor, exercițiile practice, cele aplicative;

- dirijarea accentuată, uneori excesivă a activității de învățare a elevilor;
- recurgerea excesivă la activități frontale, promovarea predării la un singur nivel (cel mijlociu), și într-un singur ritm, pot duce la apariția tendinței de nivelare și uniformizare a demersurilor didactice;
- instruirea diferențiată în funcție de particularitățile individuale și de grup ale elevilor se realizează, de cele mai multe ori, anevoios și stângaci;
- nu se promovează autoinstruirea și autoevaluarea.

Metodele tradiționale vs. metodele moderne – impact asupra rezultatelor școlare

Autor: prof. Marius Crăciun

Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare

Introducere

Educația modernă se transformă continuu, de la predarea frontală tradițională la metode interactive și tehnologice. Modul în care se predă influențează direct motivația elevilor, implicarea lor și performanța școlară. Această lucrare analizează diferențele dintre metodele tradiționale și cele moderne și impactul acestora asupra rezultatelor elevilor.

Metodele tradiționale

Metodele tradiționale sunt caracterizate prin:

- Predare frontală – profesorul explică lecția, iar elevii ascultă pasiv și notează informațiile.
- Memorare și exerciții repetitive – accent pe reproducerea informațiilor din manuale.
- Evaluare bazată pe note și teste – majoritatea rezultatelor se măsoară prin teste scrise și lucrări finale.

Avantaje:

- Oferă structură clară și ușor de planificat.
- Permite transmiterea rapidă a unui volum mare de informații.
- Eficientă pentru discipline teoretice.

Dezavantaje:

- Elevii au un rol pasiv, ceea ce poate reduce motivația.
- Creativitatea și gândirea critică nu sunt stimulate.
- Există un risc crescut de plictiseală și lipsă de implicare.

Metodele moderne

Metodele moderne pun accent pe participarea activă a elevilor și pe aplicarea cunoștințelor în contexte practice:

- Metode interactive: dezbateri, proiecte de grup, jocuri educative.
- Tehnologii educaționale: platforme online, aplicații interactive, simulări digitale.

- Învățare prin proiecte și studii de caz: elevii aplică cunoștințele în situații reale sau simulate.

- Evaluare continuă și feedback personalizat: profesorul monitorizează progresul fiecărui elev și oferă recomandări pentru îmbunătățire.

Avantaje:

- Stimulează implicarea și motivația elevilor.
- Dezvoltă gândirea critică, creativitatea și competențele digitale.
- Permite personalizarea ritmului de învățare.

Dezavantaje:

- Necesită mai mult timp pentru pregătirea lecțiilor și resurse.
- Profesorii trebuie să fie bine pregătiți pentru aceste metode.
- Infrastructura tehnologică poate fi limitată în unele școli.

Impactul asupra rezultatelor școlare

1. Motivația și implicarea elevilor:

Elevii care participă activ la lecții interactive și proiecte sunt mai motivați și mai concentrați, ceea ce influențează pozitiv rezultatele școlare.

2. Performanțele academice:

Metodele moderne, combinate cu evaluarea continuă, contribuie la creșterea mediilor școlare și la o mai bună aplicare practică a cunoștințelor.

3. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale:

Metodele moderne stimulează colaborarea, comunicarea, autonomia și responsabilitatea elevilor.

4. Limitele metodelor tradiționale:

Deși utile pentru transmiterea rapidă a informațiilor, metodele tradiționale nu dezvoltă autonomia și gândirea critică, ceea ce poate afecta performanța pe termen lung.

Exemple comparative:

Aspect	Metode tradiționale	Metode moderne
Participare elev	Pasivă	Activă, colaborativă
Motivație	Medie, bazată pe obligație	Ridicată, bazată pe interes și curiozitate

Dezvoltare abilitați	Limitată	Creativitate, gândire critică, competențe digitale
Evaluare	Note/teste finale	Feedback continuu, evaluare formativă

Concluzie

Metodele moderne au un impact pozitiv asupra rezultatelor școlare, crescând motivația, implicarea și dezvoltarea competențelor esențiale ale elevilor. Metodele tradiționale rămân utile pentru transmiterea rapidă a cunoștințelor teoretice, însă nu stimulează autonomia și gândirea critică. Cea mai eficientă strategie este combinarea echilibrată a celor două metode, adaptată nevoilor și nivelului elevilor.

Bibliografie / surse

1. Edutopia – *Traditional vs. Modern Teaching Methods*
2. MDPI – *Interactive Learning and Student Performance*
3. IMZO Journal – *Innovative Teaching Methods in Education*
4. Education Corner – *Modern Teaching Techniques*

Rolul inteligenței emoționale în exercitarea leadership-ului de impact

Prof. Crețan Iozefina Simona
Liceul cu Program Sportiv Târgu-Jiu

Inteligența emoțională joacă un rol esențial în leadershipul de impact, fiind tot mai recunoscută ca un factor important al succesului în diferite domenii. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, marcată de relații interumane complexe și situații imprevizibile, liderii trebuie să știe nu doar să ia decizii corecte, ci și să gestioneze emoțiile proprii și pe cele ale celor din jur.

Leadershipul eficient nu se bazează exclusiv pe autoritate sau competență profesională. Un lider autentic este acela care inspiră, motivează și susține echipa prin empatie, comunicare deschisă și echilibru emoțional. Aceste calități sunt strâns legate de inteligența emoțională și influențează modul în care oamenii colaborează și își ating obiectivele comune. Un lider cu inteligență emoțională ridicată știe să facă față situațiilor tensionate fără a crea conflicte suplimentare. El își păstrează calmul, ascultă opiniile tuturor și caută soluții echilibrate. Conflictele nu sunt evitate, dar sunt gestionate într-un mod constructiv, astfel încât relațiile din echipă să rămână solide. Această capacitate contribuie la menținerea unui climat de încredere și siguranță. De asemenea, liderii emoțional inteligenți reușesc să creeze o cultură organizațională bazată pe respect, cooperare și deschidere. Ei nu se impun prin teamă sau control, ci prin exemplu personal, autenticitate și relații interumane puternice. În acest fel, membrii echipei nu lucrează doar pentru îndeplinirea unor sarcini, ci se implică activ într-o viziune comună.

Inteligența emoțională poate fi dezvoltată prin autocunoaștere, reflecție, feedback și exerciții practice. Din acest motiv, tot mai multe organizații și instituții educaționale acordă atenție formării liderilor în această direcție, conștiente de impactul pozitiv asupra performanței și relațiilor umane. În mediul educațional, leadershipul bazat pe inteligență emoțională are un efect deosebit.

Un lider empatic, fie profesor sau director, contribuie la crearea unui climat în care respectul, colaborarea și sprijinul reciproc sunt valori centrale. Acest tip de conducere influențează pozitiv motivația, implicarea și rezultatele elevilor și cadrelor didactice. Inteligența emoțională este un element fundamental al leadershipului eficient și autentic. Nu este suficient ca un lider să fie bine pregătit profesional; el trebuie să fie capabil să înțeleagă oamenii, să comunice eficient și să creeze relații sănătoase. Doar astfel poate exercita un leadership de impact, cu rezultate durabile și un climat pozitiv în jurul său.

Un alt aspect important al inteligenței emoționale în leadership este influența sa asupra motivației și implicării membrilor echipei. Liderii care își înțeleg propriile emoții și reacții reușesc să transmită energie pozitivă și încredere celor din jur. Printr-o atitudine echilibrată și prin recunoașterea eforturilor individuale, aceștia îi determină pe oameni să se implice activ și să își asume responsabilități, nu din obligație, ci din dorința de a contribui la succesul comun. De asemenea, inteligența emoțională joacă un rol esențial în procesul de luare a deciziilor. Un lider emoțional inteligent nu se lasă condus exclusiv de impulsuri sau de presiunea momentului, ci analizează situațiile cu calm și obiectivitate. El ia în considerare atât datele concrete, cât și impactul emoțional al deciziilor asupra echipei. Astfel, hotărârile luate sunt mai bine acceptate și susținute de cei implicați. Un alt beneficiu al leadershipului bazat pe inteligență emoțională este capacitatea de adaptare la schimbare. În contexte marcate de incertitudine, liderii empatici reușesc să ofere stabilitate emoțională echipei. Prin comunicare clară și susținere constantă,

aceștia reduc anxietatea și îi ajută pe membri să facă față noilor provocări cu mai multă încredere. Totodată, inteligența emoțională contribuie la dezvoltarea personală și profesională a liderului. Prin auto-reflecție și deschidere către feedback, liderul devine mai conștient de punctele sale forte și de aspectele care pot fi îmbunătățite. Această atitudine favorizează învățarea continuă și construirea unui stil de leadership matur și echilibrat. În mediul educațional sau organizațional, liderii care manifestă inteligență emoțională devin modele de comportament pentru ceilalți. Prin modul în care comunică, gestionează emoțiile și relațiile, aceștia influențează pozitiv cultura grupului și promovează valori precum respectul, responsabilitatea și colaborarea. Inteligența emoțională nu doar susține eficiența leadershipului, ci îl transformă într-un proces profund uman. Prin empatie, autocontrol și comunicare autentică, liderii creează contexte în care oamenii se simt valorizați și motivați, contribuind astfel la succesul pe termen lung al echipei și al organizației. Un element esențial al inteligenței emoționale în leadership este capacitatea de a oferi feedback într-un mod constructiv. Liderii emoțional inteligenți nu critică pentru a descuraja, ci folosesc feedbackul ca instrument de dezvoltare. Ei formulează observațiile într-un mod echilibrat, pun accent pe soluții și încurajează progresul, ceea ce contribuie la creșterea încrederii și a motivației în cadrul echipei. Totodată, inteligența emoțională ajută liderul să recunoască diferențele individuale dintre membrii echipei. Fiecare persoană reacționează diferit la stres, schimbare sau responsabilitate, iar un lider empatic ține cont de aceste aspecte.

Prin adaptarea stilului de comunicare și coordonare, liderul reușește să valorifice potențialul fiecărui individ și să creeze un echilibru între nevoile personale și obiectivele comune. Un alt aspect important este rolul inteligenței emoționale în prevenirea epuizării profesionale. Liderii care sunt atenți la starea emoțională a echipei pot identifica din timp semnele de suprasolicitare și pot lua măsuri pentru a reduce presiunea, cum ar fi redistribuirea sarcinilor sau încurajarea pauzelor și a echilibrului dintre viața profesională și cea personală. Astfel, se menține nu doar performanța, ci și starea de bine a membrilor echipei. În plus, inteligența emoțională contribuie la crearea unui climat deschis dialogului. Liderii care încurajează exprimarea liberă a ideilor și emoțiilor oferă oamenilor sentimentul că sunt ascultați și apreciați. Acest climat favorizează creativitatea, implicarea și asumarea responsabilității, elemente esențiale pentru dezvoltarea unei echipe eficiente. Prin urmare, leadershipul bazat pe inteligență emoțională nu se rezumă la obținerea rezultatelor pe termen scurt, ci urmărește construirea unor relații sănătoase și durabile. Un lider care își dezvoltă această competență contribuie la formarea unor echipe stabile, motivate și capabile să facă față provocărilor într-un mod echilibrat și responsabil.

Un alt rol important al inteligenței emoționale în leadership este legat de modul în care liderul gestionează comunicarea în situații dificile. În momente de criză sau incertitudine, liderii emoțional inteligenți transmit mesaje clare, calme și oneste, evitând dramatizarea sau minimalizarea problemelor. Prin această abordare, ei reduc tensiunile și mențin încrederea echipei, chiar și atunci când deciziile sunt dificile. De asemenea, inteligența emoțională influențează capacitatea liderului de a construi relații pe termen lung. Relațiile bazate pe respect, empatie și consecvență creează un sentiment de stabilitate și apartenență în rândul membrilor echipei. Atunci când oamenii se simt apreciați și înțeleși, sunt mai dispuși să colaboreze, să își asume riscuri constructive și să contribuie activ la atingerea obiectivelor comune.

Un lider cu inteligență emoțională ridicată știe să gestioneze și propriile limite. El recunoaște momentele în care are nevoie de sprijin sau de reflecție și nu percepe acest lucru ca pe o slăbiciune. Această atitudine încurajează o cultură a deschiderii și a învățării continue, în care greșelile sunt privite ca oportunități de dezvoltare. În plus, inteligența emoțională contribuie la crearea unui stil de leadership echilibrat, care îmbină fermitatea cu empatia. Liderul stabilește reguli și obiective clare, dar le aplică într-un mod uman și flexibil, ținând cont

de context și de nevoile oamenilor. Această combinație favorizează disciplina, fără a afecta relațiile interpersonale. Astfel, leadershipul bazat pe inteligență emoțională devine un factor esențial în construirea unor comunități profesionale sănătoase. Prin comunicare eficientă, înțelegere emoțională și responsabilitate, liderii reușesc să creeze medii în care oamenii se simt în siguranță, implicați și motivați să evolueze împreună. În mediul educațional, inteligența emoțională are un impact direct asupra modului în care este exercitat leadershipul.

Un director de școală sau un profesor cu rol de coordonare care manifestă empatie și autocontrol reușește să creeze un climat bazat pe respect și colaborare. Atunci când liderul educațional înțelege emoțiile cadrelor didactice și ale elevilor, poate interveni mai eficient în situații de conflict sau demotivare. De exemplu, în cazul apariției unor tensiuni între profesori sau între elevi, liderul emoțional inteligent nu reacționează impulsiv, ci ascultă toate punctele de vedere și caută soluții echitabile. Prin dialog și deschidere, conflictele sunt rezolvate într-un mod care consolidează relațiile, nu le afectează. Acest tip de abordare contribuie la menținerea unui climat educațional sigur și echilibrat. Inteligența emoțională este la fel de importantă și în relația liderului cu elevii.

Un profesor-lider care își gestionează emoțiile și comunică eficient poate deveni un model de comportament pozitiv. Elevii învață astfel să își exprime emoțiile într-un mod adecvat, să colaboreze și să își asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni. Pe termen lung, acest lucru contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale elevilor. Liderii care sunt atenți la nevoile emoționale ale fiecărui individ creează un mediu în care diferențele sunt respectate și valorizate. Acest aspect este esențial atât în școli, cât și în organizații, unde colaborarea dintre persoane cu experiențe și perspective diferite este inevitabilă.

Prin urmare, inteligența emoțională nu influențează doar eficiența leadershipului, ci și calitatea relațiilor umane din cadrul comunităților educaționale și profesionale. Un lider care își dezvoltă această competență contribuie la formarea unor medii armonioase, orientate spre învățare, dezvoltare și respect reciproc.

Bibliografie :

1. Goleman, Daniel – Inteligența Emoțională, Curtea Veche Publishing, București, 2018.
2. Roco, Mihaela – Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.
3. Zaharia, Daniela – Leadership și comunicare organizațională, Editura Institutul European, Iași, 2017.

Pregătirea tânărului interpret pentru performanță

Prof. Lăcrămioara Crețu
Colegiul de Artă "Ciprian Porumbescu" Suceava

Spre deosebire de arta plastică, literatură, arhitectură, în care autorul se adresează direct publicului prin opera finită, în arta muzicală compozitorul are nevoie de o interfață, de un interpret.

Interpretul, deși își construiește în mare iar uneori în amănunt un model de punere în scenă a partituri muzicale, în final, fiecare interpretare este un unicat, datorită atât unor factori externi precum acustica sălii sau publicul, diferit ca număr și ca structură, cât și factorilor interni, personali, cum ar fi starea de spirit, starea de sănătate, de emotivitate, etc.

Și pentru că menirea profesorilor de specialitate este tocmai aceea de a crește tineri interpreți aș pune în discuție un aspect des întâlnit în activitatea noastră. Cu toții ne-am lovit de situații în care, un elev, mai mic ori mai mare, odată ajuns pe scenă reușește să demonstreze doar 80, 50, sau chiar 20 la sută din potențialul său. Pentru a reuși să fie cât mai aproape de maximul capacității sale interpretative, elevul trebuie îndrumat cu răbdare și înțelegere, în primul rând de către profesorul responsabil de pregătirea sa instrumentală, de ceilalți profesori de specialitate, dar și de familie prin oferirea unui important sprijin moral și foarte adesea financiar.

Privind din perspectiva noastră, profesorul este cel care ridică moralul tânărului interpret și îl încurajează de câte ori este necesar, îi insuflă curaj și încredere în sine, în forțele sale, pentru a învinge barierele emoției și stresului scenic; el selectează repertoriul, dificultatea și complexitatea acestuia depinzând de vârsta tânărului artist. Repertoriul este ales în funcție de înzestrarea artistică a elevului, de starea lui de sănătate, a disponibilităților sale tehnice, a puterii de muncă și asimilare, a stadiului de dezvoltare al memoriei auditive. Profesorul stabilește momentul și locul performanței scenice. Pentru tânărul interpret este foarte importantă apropierea sufletească de profesorul său de specialitate. Astfel, el știe, chiar aflându-se pe scenă că în sală are un apărător, un sprijin psihic. La fel de importantă este buna relație de înțelegere, colaborare, apreciere reciprocă între tânărul solist și profesorul corepetitor. Acesta trebuie să fie un subtil acompaniator, care îl servește, îl urmărește atent pe solist, îl protejează prin sonorități adecvate ale pianului, fără să-l acopere, îi respectă dorințele de tempo, etc. Dacă profesorul sau corepetitorul îl dojenește pe tânărul solist, chiar la o repetiție, mai ales în fața și a altor persoane, acesta poate pierde curajul și siguranța în execuție și va avea emoții mai puternice înaintea sau în timpul concertului, fiind complexat. Profesorul, ca și corepetitorul de altfel, se vor sluji de experiența lor didactică și de tactul pedagogic pentru evitarea aparițiilor scenice neglijente, întâmplătoare, lipsite de satisfacții și nemotivate suficient pentru că toate acestea îl vor îndepărta pe tânărul interpret de activitatea scenică.

Pentru prevenirea apariției efectelor negative ale stresului scenic se cere profesorilor de specialitate, în primul rând, o bună pregătire profesională și o fină cunoaștere și înțelegere a psihologiei copiilor și adolescenților, cu particularitățile acestora de vârstă și de temperament.

Stabilirea unei legături directe, afective, între elev și profesor, dă acestuia mai largă posibilitate de a cunoaște și influența pe tânărul interpret, nu numai în ceea ce privește instrucția de specialitate, dar și din punct de vedere al cunoașterii muzicale, în general.

Pe lângă o bogată cultură generală și muzicală, profesorul de specialitate trebuie să posede el însuși trăsături de caracter și voință, stăpânire de sine, consecvență, exactitate și punctualitate, simțul răspunderii și dragoste de muncă, pentru a putea pretinde discipolilor săi toate aceste însușiri atât de necesare unui muzician interpret.

Profesorul de specialitate trebuie să știe cum să pătrundă în conștiința tinerilor muzicieni, să o modeleze, transforme, în vederea desăvârșirii artistice și interpretative. El trebuie să cunoască aptitudinile dar și lipsurile elevilor săi, ceea ce presupune din partea sa un fin spirit de observație.

Dacă supraveghează atent deficiențele și carențele interpretative, profesorul se va strădui să pună în valoare calitățile scenice ale tânărului interpret, astfel ca acesta să se simtă permanent susținut de o atitudine pozitivă, constructivă, încurajatoare.

Profesorul trebuie să știe să dozeze efortul cerut de o apariție în public în funcție de posibilitățile reale ale tânărului, cunoscând faptul că cerința unui studiu individual insuficient motivat, prelungit, în absența antrenamentului, poate conduce la dezechilibre. De aceea el trebuie să intervină la timp pentru păstrarea în muncă a unei juste măsuri.

Oboseli în studiu i se opune antrenamentul, care este o capacitate a organismului de a suporta sarcini îndelungate fără a obosi și a prejudicia starea de sănătate. Antrenamentul sau forma în care se află la moment dat tânărul interpret crește capacitatea de mobilizare a organismului, a resurselor fizice în special, necesare mai ales în manifestările publice.

Ca mentor spiritual, profesorul trebuie să procedeze cu tact pedagogic, explicând cu răbdare și calm, întrebuițând un ton cald, simplu, serios, prietenos și părintesc totodată, care poate fi punctat uneori cu puțin umor, fără a cădea în familiarisme și ironie. Violențele verbale, sarcasmele și observațiile descurajatoare, mai cu seamă în ceea ce privește tinerii muzicieni hipersensibili, pot conduce la complexe de inferioritate, din care aceștia să-și revină cu greutate, de multe ori ajungându-se chiar la apela la sfaturile sau tratamentul psihologului.

Este bine ca profesorul să întrețină o legătură strânsă cu familia tinerilor muzicieni, mai ales cu părinții elevilor mici, pe care să-i îndrume asupra modului de sprijinire a micilor interpreți, ca aceștia să beneficieze de condiții bune pentru studiu individual. Rolul familiei este foarte important pentru micul muzician, părinții trebuie să fie buni susținători, alături de profesor și în strânsă colaborare cu acesta, trebuie să înțeleagă și să sprijine pe tânărul interpret de câte ori acesta se va manifesta pe scenă.

Pentru o îndrumare corespunzătoare din toate punctele de vedere, profesorii trebuie să posede o largă cunoaștere a literaturii de specialitate, din toate epocile și stilurile interpretative, pentru ca, în concordanță cu calitățile tânărului interpret, să recomande alcătuirea repertoriului adecvat personalității acestuia. Această cunoaștere îi va permite profesorului să știe să aleagă pentru fiecare elev în parte și pe fiecare treaptă de dezvoltare artistică, piesele cele mai potrivite, care să pună în valoare calitățile interpretative și să determine tânărul muzician să-și învingă deficiențele.

Uneori, în ciuda eforturilor noastre pe toate planurile avem surpriza neplăcută ca un elev care pare să stăpânească repertoriul și să se prezinte bine sau foarte bine la clasă ori la corepetiție, pe scenă să se manifeste mult sub potențialul său. Generic, punem o astfel de evoluție pe seama tracului, a emoțiilor dar acestea au la rândul lor cauze ce pot fi determinate. Cel mai adesea acestea au cauze ce țin de insuficienta rodare a materialului muzical.

Referindu-se la stresul scenic, pianista Sofia Cosma spunea: “... în toată cariera mea mi-am păstrat calmul pe scenă, echilibrul psihic; chiar dacă apărea ceva neprevăzut, improvizam, mergem mai departe. Eu nu cred că paliativele (de exemplu calmante, energizante) sunt de vreun folos tinerilor sau experimentaților interpreți, ci dimpotrivă, te fac să nu mai fi stăpân pe reflexele tale, pe partitură. Eu aș recomanda tinerilor interpreți să facă unele exerciții de respirație; de asemenea, ar fi benefic să se concentreze asupra unui lucru, unei imagini, ființe, care îi produc sentimente plăcute, de bucurie. Cel mai important lucru pentru a nu cădea pradă stresului scenic, îl consider însă stăpânirea la perfecție a partituri. După mine, susține Sofia Cosma, trei sunt factorii generatori de trac: lipsa bagajului tehnic, lipsa siguranței în memorizare și lipsa puterii de concentrare.

Dacă ar fi să dau sfaturi tinerilor interpreți, pentru a preveni tracul scenic le-aș recomanda: în primul rând studiu zilnic, apoi siguranță în memorizare, exerciții de respirație, să treacă cu ușurință peste pasaje ratate pentru ca acestea să nu devină o obsesie, să stăpânească tempoul și controlul digitației, să nu studieze în ziua concertului (a nu se confunda cu încălzirea), să nu apeleze la calmante, ceaiuri sau alte tratamente.

Pe de altă parte, Mircea Dan Răducanu sfătuiește tinerii debutanți “să nu cânte decât atunci când se simt stăpâni pe înțelesul piesei muzicale. Această stăpânire presupune studiu și simulare fără repetiții inutile, căci înțelegerea nu vine din repetare.”

Dincolo de cele arătate, atunci când sunt parcurse toate etapele necesare unei bune evoluții pe scenă și totuși starea excesivă de emotivitate persistă, împiedicând tânărul interpret să se manifeste în plenitudinea potențialului său artistic, ca ultimă soluție apare necesitatea apelării la un ajutor psihologic de specialitate.

IMPORTANȚA INCLUZIUNII ȘCOLARE

***Prof. CRIȘAN IONELA MARIA, COLEGIUL NAȚIONAL MILITAR „MIHAI
VITEAZUL" ALBA IULIA***

Termenul de *incluziune școlară* se referă la educația oferită de către instituțiile de învățământ tuturor copiilor, indiferent de apartenența etnică sau socială, religie, naționalitate sau dizabilități. Incluziune școlară este o necesitate. În cadrul procesului educațional, elevul va explora mai multe domenii de cunoaștere, care-i vor asigura achiziția unor concepte și legități fundamentale, a unor proceduri de cunoaștere a realității. Scopul educației este de a asigura pregătirea pentru viață a tuturor elevilor. Educația nu înseamnă doar clădiri, programe, echipamente, administratori, programe școlare, cărți, computere, toate acestea fiind instrumente care ne ajută să fim niște profesori mai buni și călăuze pentru elevi, indiferent de mediul din care provin. Pentru o bună realizare a incluziunii școlare, există câteva aspecte foarte importante de valorificat.

Este necesar ca în cadrul comunității școlare să se promoveze o cultură pozitivă, lucrul în echipă și metodele colaborative. Totodată, este nevoie să apropiem școlile și părțile interesate pentru a asigura succesul educațional și a preveni abandonul școlar în rândul elevilor care provin din medii vulnerabile social. Un aspect foarte important este să ne asigurăm că toți copiii și tinerii au șanse egale de acces, participare și fructificare a unei educații de înaltă calitate, favorabile incluziunii. O programă școlară atractivă și relevantă, alături de personal didactic motivat și dedicat, reprezintă cea mai eficientă cale de prevenire a abandonului școlar și a excluderii sociale. Elevii trebuie să fie în centrul procesului de educație. Ei trebuie să fie actorii propriei lor educații, având la îndemână sprijin și servicii corespunzătoare. Școala trebuie să ofere un mediu de învățare atent, stimulant și favorabil dezvoltării elevilor. Toți „actorii” (elevi, profesori, părinți, comunitatea locală) implicați în educație, trebuie să înțeleagă că abandonul școlar nu este doar o problemă a copiilor, este o problemă a comunității. Școala și sala de clasă reprezintă un loc care ar trebui să confere copilului siguranță, respect și încredere. Fiecare copil este diferit și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație. Copiii cu dizabilități au drepturi egale cu ceilalți, iar o educație separată ar duce la discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine și afirmarea personalității. La școală, copiii leagă relații de cooperare și prietenie, astfel, acest spațiu poate reprezenta un factor protector. Crearea unui climat pozitiv în sala de clasă reprezintă un aspect foarte important. Acest climat trebuie să fie asigurat de către profesorul clasei, el fiind „dirijorul”, iar elevii săi- „instrumentele muzicale”. Astfel atmosfera în clasă este creată în mare parte de profesor. Profesorul modelează caractere prin formarea personalității, nu doar transmite informații și cunoștințe. Principala sarcină a profesorului este de a ajuta și de a îndruma toți elevii în procesul instructiv-educativ. Pentru a ne atinge scopurile și obiectivele, trebuie să avem o abordare pozitivă cu elevii, să existe o bună comunicare cu aceștia, să le ascultăm nevoile pentru a fi și noi ascultați, să-i respectăm înainte de a pretinde respectul lor, să le înțelegem sentimentele, să arătăm empatie, dar să înțeleagă în același timp și care sunt limitele admise, prin respectarea regulilor clasei. Profesorul reprezintă un al doilea părinte al copilului, înzestrat cu pregătire profesională, compasiune și afecțiune față de elevii săi. Profesorul, Constantin Cucoș spunea: „Dăruirea și iubirea sunt calități care dau greutate actului educativ”.

O altă relație foarte importantă în cadrul procesului de educație este cea dintre profesor și părinți. Relația părinte-școală se bazează pe încredere, comunicarea eficientă asigurând încredere

reciprocă. La începutul parteneriatului real cu părinții, cadrul didactic trebuie să se gândească ce poate învăța de la părinți despre copiii lor. Pentru ca o comunicare în ambele sensuri între părinți și cadru didactic să aibă succes, cadrele didactice trebuie să folosească metode eficiente de ascultare. Ascultarea atentă a părinților trimite mesaje de valoare pentru stabilirea unei relații deschise, susținută de ambele părți. A ști să ascuți înseamnă a fi capabil să creezi premisele colaborării. Totodată, un alt aspect important în atragerea părinților de partea școlii cu scopul dezvoltării dorinței de implicare a elevilor în activitățile școlare și extrașcolare, este folosirea exemplului personal al părinților în ceea ce privește interesul direct și participarea activă la diferite activități pe care cadrul didactic/școala le propune. Participarea efectivă la activități a părinților, dezvoltă la copil încrederea în școală și valorizarea informațiilor/atitudinilor prezentate.

O școală pozitivă- incluzivă este o școală care pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi. O școală incluzivă aplică învățarea prin cooperare, copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorizat.

Bibliografie

1. Agabrian, M., Milea V. - *Parteneriate școală-familie-comunitate*, Ed. Institutul European, Iași, 2005.
2. Bocoș, Mușata, *Cercetarea pedagogică -suporturi teoretice și metodologice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2003.
3. Cucoș, C., *Pedagogie, ediția a II-a revizuită și adăugită*, Iași, Editura Polirom, 2002.
4. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Ghidul profesorului*, Iași, Polirom, 2017.

STUDIU PRIVIND STIMULAREA GÂNDIRII TEHNICE ȘI A CREATIVITĂȚII ELEVILOR

prof. Carmen – Elena Cristea
Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău

Multă vreme specialiștii au considerat creativitatea ca fiind apanajul unei restrânse minorități. Specialiștii au ajuns la concluzia că nu sunt mulți cei capabili de a ajunge la nivelurile creativității inovatoare sau emergente. Astăzi se consideră însă că orice om normal poate dovedi o creativitate, ducând la mici invenții, într-un domeniu sau altul. E nevoie ca el să fie pus în condiții favorabile care să permită dezvoltarea posibilităților sale native.

Întregul demers pedagogic întreprins de profesor trebuie subordonat antrenării și exercitării potențialului creativ al elevilor, astfel încât aceștia să adopte o atitudine creatoare în activitatea pe care o desfășoară.

Literatura de specialitate oferă câteva *principii orientative pentru profesor*, în legătură cu elaborarea și aplicarea diverselor modalități de educare a creativității elevilor:

- Se recomandă ca prin strategia adoptată profesorul să ofere câmp de manifestare spontaneității și inițiativei elevilor. Ceea ce trebuie să predomină în strategia didactică este stimularea atitudinii interogative a elevilor. Ea formează gândirea divergentă, factor de bază al potențialului creator. Strategia problematizată trebuie să predomină celei expositive.

- Folosirea unor metode și procedee speciale pentru declanșarea și stimularea diversilor factori ai potențialului creator. În ansamblul strategiei didactice adoptate, profesorul poate apela la modalități care să vizeze în mod deosebit unul sau altul din factorii psihici ai creativității (gândire, aptitudini, imaginație, motivație, caracter). Elevii își dezvoltă activitatea lor creatoare personală și capătă noi cunoștințe și deprinderi în diverse tehnici.

- Preocuparea profesorului pentru prevenirea și înlăturarea eventualelor blocaje ce ar putea interveni în exprimarea creativității elevilor. Acestea pot fi de natură obiectivă, având originea în condițiile de mediu. Rezolvarea creatoare antrenează prin excelență funcțiile imaginative. Cantonarea în folosirea abuzivă a procedeelelor algoritmice se opune dezvoltării creativității.

- Se impune ca tehnologia didactică să se concentreze asupra procesului creativ și nu a produsului său. În vederea dezvoltării creativității există metode nespecifice, fără o relație cu anume obiect de învățământ și metode specifice în raport cu o anume materie, în funcție de conținutul său. În legătură cu prima categorie de procedee, se disting trei categorii de probe: de tip *imaginativ – inventiv, problematic și combinat*.

Aceste metode nespecifice sunt importante deoarece creează ceea ce se numește o *atitudine creativă* și mai ales *aptitudinea de a căuta și găsi probleme*, aspecte cu rol hotărâtor în asimilarea temeinică a oricărei științe.

Relația profesor – elev este cea care concentrează și oferă valențe educative sporite tehnologiei didactice. Aceasta depinde în mod hotărâtor de atitudinea profesorului față de conduita elevilor creativi. E nevoie de un climat democratic, destins, prietenos. Autoritatea unui profesor nu se bazează pe constrângere, pe frică, ci pe competența sa profesională, pe obiectivitatea și ținuta sa ireproșabilă.

Creativitatea pedagogică a cadrului didactic implică aprofundarea cunoștințelor fundamentale de teoria educației și a instruirii, valorificabile în funcție de psihologia elevilor și de conținutul care trebuie predat – învățat – evaluat, conținut prelucrat la nivelul metodicii disciplinei de specialitate.

Pentru învățământ, aspectele educației tehnologice dobândesc o pondere prioritară față de trecut. Deși nu fiecare absolvent va deveni inventator, faptul că știe să analizeze, să se apropie în mod critic de muncă, de tehnică, de tehnologie, că dorește să caute și să afle căile și mijloacele de ridicare a productivității muncii, să perfecționeze procesul de muncă existent, îl va conduce, de-a lungul întregii sale vieți, în orice domeniu de activitate.

Pentru sporirea eficienței acțiunii educative îndreptate spre promovarea gândirii tehnice și creativității tehnice este necesar a se lua în considerare următorii factori:

- în predarea conținuturilor disciplinelor tehnice să nu se ignore și minimalizeze noțiunile dobândite la alte discipline sau la aceeași disciplină, într-o etapă anterioară. Se recomandă deci, o *predare intra și interdisciplinară*.

- să se îngăduie elevilor să-și manifeste curiozitatea, nedumerirea, interesul pentru informația recepționată. Să li se permită să discute soluțiile.

- să se creeze o bună bază didactică pentru sprijinirea înțelegerii proceselor tehnice;

- să existe o corelare strânsă între pregătirea teoretică de specialitate și activitatea practică.

Chiar dacă soluțiile obținute nu sunt întotdeauna viabile, pentru procesul de creație tehnică mult mai favorabilă este *gândirea divergentă*. În acest caz răspunsurile sunt date ca alternativă plecând de la o informație dată sau cunoscută.

Gândirea *divergentă*, întâlnită sub numele de *gândire creatoare*, este necesară nu numai în știință sau tehnică, ci ea trebuie să fie prezentă în toate domeniile și în activitatea didactică.

O minte creativă, predispusă la o gândire divergentă, este oricând gata să combine și să coordoneze informațiile disponibile, în diferite moduri, să observe relația și să fie autoarea unor noi descoperiri. Pentru un bun creator de tehnică este esențială existența ambelor tipuri de gândire.

Cultivarea creativității nu constă numai în a-i stimula pe elevi să pună întrebări. La disciplinele tehnice calea principală o constituie metodele active. Printre cele des folosite și implementate deja pe scară largă în procesul instructiv-educativ un loc central este ocupat de metode ca: problematizarea sau învățarea prin descoperire, descoperirea dirijată.

Literatura de specialitate oferă însă și alte tehnici și metode intuitive de stimulare a creativității, în lucrarea de față se vor aminti numai o parte dintre acestea, ce pot fi aplicate cu succes în procesul instructiv-educativ.

a). Brainstormingul – este una din cele mai eficiente și mai utilizate proceduri creative, denumirea sa putând fi tradusă și prin *asaltul creierului*. Metoda a fost propusă de către Alex Osborn, în anul 1938 reprezentând o eficientă modalitate complexă, intuitivă de generare în grup a ideilor (nu neapărat bune), într-un timp scurt.

Brainstormingul se poate defini ca o deliberare creativă în grup, pentru a obține de la un grup de oameni (elevi), într-un timp scurt, un număr mare de idei vizând rezolvarea unei probleme prezentate anterior.

Numărul participanților se recomandă a fi 10-12 (dar nu mai mult de 20 și nu mai puțin de 6), unul dintre aceștia fiind *conducătorul*, 1-2 persoane având rolul de *secretari*, 5 putând fi persoane cu o bogată experiență în aplicarea metodei, iar 4-5 specialiști în problema supusă analizei.

Pentru reușita ședinței, vor trebui respectate următoarele *4 reguli de bază*:

- *Amânarea criticii și suspendarea oricărui raționament* – în cadrul ședinței sunt interzise orice fel de aprecieri critice, inclusiv din partea liderului. Nu se permite nici un fel de evaluare, indiferent de ideile generate sau de emitentul lor, rezultând în acest fel o dezinhibare psihologică și o manifestare mai deplină a spiritului creativ.

- *Obținerea calității prin cantitate* – se realizează prin solicitarea, în cadrul ședinței, a unui număr cât mai mare de idei. Este cunoscut faptul că ideile viabile nu apar, de regulă, printre primele, așa încât probabilitatea obținerii unei idei eficiente crește cu mărirea numărului ideilor elaborate.

- *Încurajarea și a ideilor ieșite din comun prin asigurarea libertății de gândire* – orice idee, bună sau rea, logică sau stupidă, este acceptată și notată.

- *Stimularea combinațiilor* – într-o sesiune de brainstorming dacă sugestia unui participant sugerează în mintea altuia o idee, acesta nu trebuie să se rețină în a o expune.

Orice ședință de brainstorming cuprinde șase etape :

- enunțarea problemei și discuțiile pe marginea ei;
- reformularea problemei: Cum să ...;

- alegerea unei reformulări esențiale și notarea ei: "În câte moduri putem să...";
- încălzirea;
- brainstormingul propriu-zis;
- cea mai fantezistă idee.

După terminarea ședinței, urmează o perioadă de incubație în care pot apărea idei noi, motiv pentru care participanții sunt avertizați că se va lua ulterior legătura cu ei. Urmează apoi evaluarea ideilor de către o echipă de specialiști sau de persoane interesate în rezolvarea problemei respective.

b). Sinectica – reprezintă o tehnică de generare a ideilor și de soluționare a problemelor creată de W. Gordon. Denumirea metodei provine din limba greacă (synecticos) cu sensul de a înțelege, a cuprinde, a apropia, *a reuni, a strânge lucruri diferite într-o conexiune unită*.

Sinectica pleacă de la observația că toate lucrurile, indiferent de deosebirile dintre ele, pot fi legate într-un mod fizic, psihologic sau simbolic. Gândirea sinectică este procesul descoperirii legăturilor care unesc elemente aparent fără legătură. Ea este un mod de a separa mintal lucrurile și de a le pune împreună pentru a le da un nou înțeles pentru toate tipurile de probleme.

Un grup de sinectică este format din 6 până la 10-12 participanți (de vârste, temperamente, profesii și preocupări diferite), un lider și un client. Clientul este cel care prezintă problema, întregul proces fiind dirijat astfel încât să asigure identificarea unor soluții acceptabile.

Caracterizată de etape scurte, succesive, de gândire analitică și creativă, sinectica tinde să ofere o soluție în decurs de aproximativ 45 de minute. Fiecare etapă de acest gen durează doar 5-10 minute, clientul fiind consultat în mod continuu, astfel încât grupul să aibă certitudinea că propunerea investigată este pe deplin acceptabilă.

W. Gordon, inginer și psiholog, precizează trei *principii fundamentale ale sinecticii* și anume:

- nu există nici o deosebire esențială între creația artistică și cea tehnico-științifică;
- inspirația este doar o coincidență, ceea ce nu înseamnă că ea nu poate fi stimulată, canalizată și, parțial, organizată;
- „Instrumentul” principal al creației – de orice natură – este metafora, rezultată din reuniunea a două sau mai multe „imagini” printr-o însumare „generativă”.

Pe baza celor enunțate mai sus se poate spune că sinectica exploatează o serie de observații cum sunt: randamentul creator crește atunci când oamenii își dau seama de procesele psihologice care le controlează comportamentul, componenta emoțională a comportamentului creator e mai importantă decât componenta intelectuală, componentele emoționale trebuie înțelese și folosite ca „unelte de precizie” pentru a crește randamentul.

c). Metoda „6 – 3 - 5” (Brainwriting) – presupune rezolvarea creativă a unei probleme în cadrul unui grup de **sase** persoane. Etapele care se parcurg sunt următoarele:

- fiecare membru al grupului notează pe o fișă individuală câte trei soluții ale problemei timp de **cinci** minute;
- se schimbă fișele între participanți de **cinci** ori, până când fiecare primește fișa proprie;
- fiecare participant formulează alte **trei** soluții pe fișă sau fiecare participant fie notează **trei** soluții noi fie **trei** îmbunătățiri ale soluțiilor existente deja pe fișă. În ultimul caz, chiar dacă ideile sunt mai puține, se constată o creștere substanțială a calității lor.

Conducătorul strânge foile, le citește în fața tuturor și se discută pentru a se hotărî care din propuneri să fie însușită.

d). Metoda Philips 6 – 6 funcționează ca un blitz – Brainstorming. Ea a fost inițiată de către americanul J.D. Philips de la Universitatea din Michigan. Avantajul metodei constă în aceea că se poate practica în grupuri chiar mai mari de 30 – 50 de persoane cu formație profesională diferită. Se parcurge, în principiu, următoarea procedură:

- Pentru buna funcționare a ședinței grupul își alege un lider general (dacă acesta nu este deja stabilit);

➤ Grupul primar se împarte în subgrupe de câte 6 persoane care, la rândul lor, își aleg câte un lider cu drept de participare la discuții. Fragmentarea în grupe restrânse permite activizarea participării unui număr mai mare de specialiști, îmbunătățirea comunicării și o mai intimă identificare a individului cu sarcinile colectivului.

➤ Coordonatorul general difuzează, în scris, problema de rezolvat concomitent fiecărei formațiuni de lucru, astfel obținută.

➤ Dezbaterile pe marginea chestiunii în cauză durează **6 minute** (numărul participanților și durata nu sunt alese științific, ci este o convenție pur formală) după care, animatorul fiecărui subgrup prezintă un raport asupra punctelor de vedere adoptate.

➤ Sinteza lor poate fi realizată, fie de liderul general, fie de cei subordonați, care vor decide și asupra celei mai viabile alternative din cele propuse, fie de o comisie de specialiști întrunită în acest scop.

Contabilizând toate secvențele ei, metoda **Philips 6 - 6** este deosebit de rapidă, întrucât ea necesită doar 4 minute pentru organizare, 6 minute pentru dezbaterile propriu-zise și 2 minute pentru colectarea deciziilor emise de fiecare subgrup. Ea realizează și o fericită conlucrare între procesul de creație individual și cel de grup.

e). Discuția Panel are numele provenit din limba engleză unde prin „panel” se înțelege o „listă fixă de nume”. Sub președinția unui animator (care poate fi chiar profesorul), tema în cauză este dezbătută de către „eșantionul panel” (adică un grup format din 5 – 7 persoane competente în problema respectivă).

Auditoriul, plasat într-o poziție strategică favorabilă pentru a urmări cu ușurință schimburile verbale din panel, ascultă în tăcere, intervenind numai cu *mesaje scrise pe cartoane (hârtie) divers colorate* (verde pentru întrebări, albastru pentru sentimente, maro pentru informații, etc.). Periodic o persoană are rolul „injectorului de mesaje”, colectează cartonașele respective, le clasează pe categorii problematice și la un moment oportun, le prezintă publicului. După fiecare „injectare” de mesaje, panelul reia discuția, în funcție de piste noi apărute pe această cale.

De îndată ce grupul de experți și-a epuizat întregul repertoriu ideativ, aria discuției se poate dilata mult, antrenând, direct, auditoriul la soluționarea problemei. În finalul dezbaterilor, organizatorul reuniunii, în colaborare cu panelul, centralizează ideile cele mai fertile.

Meritul cel mai mare al metodei constă în aceea că ea prefătează activitatea creatoare a grupului cu o etapă de încălzire ce nu se desfășoară la întâmplare, ci beneficiază de un cadru organizat și permanent de manifestare, care poate constitui un reper solid și autorizat.

f). Metoda celor șase pălării (six thinking hats) este inventată la începutul anilor 1980 de către Edward de Bono. Se pleacă de la premiza că gândirea este cea mai de preț resursă umană. În cadrul metodei judecățile de valoare nu mai au rolul dominant ca în cadrul gândirii normale.

Cele șase pălării reprezintă de fapt moduri de gândire diferite. Metoda se bazează pe un număr mare de date de intrare, culese de la persoane cu moduri de gândire diferite, dat fiind că fiecare poate aduce contribuții la rezolvarea problemelor chiar exprimând puncte de vedere diferite. Gândirea este în acest fel mai bine focalizată, comunicarea și luarea deciziilor fiind realizată în urma unui proces de gândire creativă.

Elementul esențial al metodei îl reprezintă faptul că o *pălărie* reprezintă mai mult o direcție de gândire decât o etichetă. Teoretic *metoda celor 6 pălării* încurajează gândirea paralelă, tratează problema în întregul ei, separând *ego-ul* de performanță. Există 6 pălării metaforice, iar cel ce gândește poate să-și pună sau să-și scoată una din aceste pălării pentru a indica tipul de gândire utilizat. A pune pălăria sau a o scoate este esențial. Pălăriile nu trebuie niciodată utilizate pentru a categorisi indivizi, chiar dacă comportamentul lor îi poate cataloga prin una sau mai multe pălării.

Este important de știut că metoda poate fi utilizată atât ca metodă individuală de stimulare a creativității cât și ca metodă de grup. În acest din urmă caz trebuie ca toți participanții la ședință să „poarte simultan aceeași pălărie”. Punerea unei pălării focalizează gândirea.

Direcțiile de gândire reprezentate prin cele 6 pălării sunt următoarele:

- *Pălăria albă* de gândire semnifică faptele, nevoia de *informații concrete*. Atunci când conducătorul grupului de creație folosește expresia „cred că avem nevoie de câteva pălării gânditoare albe” va reprezenta în fapt nevoia de a renunța la argumentările personale și de a consulta datele certe cunoscute.

- *Pălăria roșie* este specifică *intuiției, sentimentelor și emoțiilor*. Pălăria de gândire roșie permite creatorului de tehnică să pună în prim plan intuiția, fără să fie nevoie să justifice de ce. Pălăria roșie acordă creatorului la un moment dat permisiunea de a pune în prim plan sentimentele.

- *Pălăria neagră* este pălăria judecății și a prudenței, acea gândire logică negativă. Este cea mai valoroasă pălărie, nefiind în nici un caz inferioară sau negativă, în adevăratul sens al cuvântului. Pălăria neagră este utilizată pentru a arăta de ce o propunere nu se potrivește faptelor, experienței valabile, sistemului utilizat sau politicii urmate. Pălăria neagră trebuie să fie întotdeauna logică.

- *Pălăria galbenă* reprezintă logica pozitivă, care poate sugera de ce ceva funcționează și de ce acesta va aduce beneficii. Pălăria galbenă poate fi utilizată în previzionarea rezultatelor unor acțiuni propuse, dar poate fi folosită și în a găsi ceva valoros în ceea ce s-a întâmplat deja.

- *Pălăria verde* este pălăria creativității, a alternativelor, a propunerilor, a tot ce este interesant, a provocărilor și schimbărilor.

- *Pălăria albastră* este acea pălărie de supraveghere sau de control al proceselor. Nu se referă la subiectul în sine ci la a gândi despre subiect. Ea este un fel de controlor al pălăriei verzi, în tehnică fiind cea care se ocupă de meta – cunoaștere.

g). Metoda răspunsului la întrebări – stimulează creativitatea prin căutarea soluțiilor pentru o serie de probleme care se pot ivi. Întrebarea cea mai frecventă este *De ce?* Se întreabă de ce un anumit experiment a avut loc și apoi se mai caută răspunsul la încă patru *de ce* legați de acesta. Profesorul Gheorghe Nagîț ne propune următorul exemplu care poate fi folosit în activitatea cu elevii:

- De ce un dispozitiv nu mai funcționează? Un posibil răspuns ar fi că a căzut siguranța din cauza unei supraîncălcări;
- De ce s-a produs supraîncălcarea? Răspunsul ar putea fi lubrifierea insuficientă din lagăre;
- De ce nu a fost suficientă lubrifierea? Posibil din cauza pompei de ungere;
- De ce nu a trimis suficient lubrifiant pompa? Posibil din cauza vibrării axului pompei de ungere;
- De ce a avut loc frecarea? Posibil din cauza lipsei filtrului de ulei; Ceea ce ar putea duce la rezolvarea problemei prin introducerea în circuitul de ungere a unui filtru.

Iată cum, prin folosirea unei singure întrebări, *de ce*, se poate stimula creativitatea elevilor și se pot găsi soluții.

Pentru stimularea ideilor pot fi folosite *cele șase întrebări universale: când, cine, de ce, unde, cum, ce?*

Poetul Rudyard Kipling scria în „Doar așa povestiri”: „Păstrez șase oameni onești care mă servesc/Ei m-au învățat tot ceea ce știu;/Numele lor sunt CE și DE CE și CÂND/Și CUM și UNDE și CINE”.

Referindu-ne la creativitatea elevilor, o primă problemă a noastră, a dascălilor, este cea a depistării elevilor cu potențialități creative superioare. Elevii dotați ies în evidență prin întrebările neașteptate pe care le pun, prin soluțiile originale la diferite probleme, prin eseuri, compuneri, etc..

În afară de activitatea strict didactică, pe care o desfășoară profesorul în clasă, activitatea în afară de clasă și extrașcolară are mari rezerve pentru cultivarea creativității. În cercurile de elevi se desfășoară o activitate liberă. Aici se pot experimenta diferite metode de stimulare a creativității, cum ar fi brainstormingul, ș.a..

Concluzionând, putem spune că se pot face multe pentru educarea spiritului creativ în școală și în afara ei. Se vede însă necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire și stilul de lucru în clasă, cristalizate în secole de învățământ tradițional, prea puțin preocupat de latura personalității elevului, care capătă în zilele noastre o valoare din ce în ce mai importantă.

“Dacă în urmă cu secole omenirea a progresat prin exploatarea resurselor solului și apoi a celor ale subsolului, astăzi oamenii le rămâne ca decisivă soluția să exploateze resursele proprii inteligențe și creativități, ce se dovedesc infinite.” (R. S. Woodworth)

Bibliografie

1. Bejat, M. - Creativitatea în știință, tehnică și învățământ, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981;
2. Cosmovici, A. - Psihologie școlară, Ed. Polirom, Iași, 1998;
3. Cristea, S. - Pedagogie pentru pregătirea examenelor de definitivat, grad didactic II, grad didactic I, reciclare, Ed. Hardiscom, Pitești, 1996;
4. Jinga, I., Petrescu, A. - Evaluarea performanțelor școlare, Ed. Afeliu, București, 1996;
5. Nagîț, Gh. - Tehnici și metode pentru stimularea creativității, Ed. Tehnica-Info, Chișinău, 2001;
6. Nicola, I. – Pedagogie, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1994;
7. Radu, I.T. - Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981;
8. Roco, M. - Stimularea creativității tehnice – științifice, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985.

STUDIU PRIVIND UTILIZARE RESURSELOR DE INSTRUIRE DIGITALE ÎN ACTIVITATEA CU ELEVII

prof. Carmen – Elena Cristea
Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău

Abordarea online a predării impusă în timpul pandemiei ar fi trebuit să fie o activitate în care profesorul să se simtă încrezător și pozitiv în ceea ce privește reușita demersului didactic și să transmită același lucru și elevilor cu care interacționează online. Succesul s-a lăsat așteptat dacă la intrarea într-un mediu online profesorul a fost neliniștit, iritat sau a avut o atitudine de reținere constantă în ceea ce privește utilizarea tehnologiei. Din păcate, strategia didactică a fost dificil de gestionat în foarte multe cazuri.

S-a conturat încă de atunci ideea că utilizarea tehnologiei va continua să crească în mediile educaționale și că timpul pentru evitarea acesteia a trecut. Învățarea de a folosi o gamă de tehnologii devine vitală pentru desfășurarea unei activități didactice de calitate, atât acum, cât și în viitor.

Resursele oferite de Internet sunt generoase în ceea ce privește platformele/aplicațiile care se pot accesa pentru desfășurarea orelor (fizic sau online), decizia privind selecția acestora revenind școlilor, respectiv profesorilor, în funcție de disciplina predată, vârsta elevilor, tehnologia de care dispun aceștia. În contextul acestei abordări, scopul final al educației ar trebui să fie creator și transformator. Cu toții avem obligația de a forma oameni capabili să se adapteze într-o lume în continuă schimbare, plină de incertitudini. Reușita acestui demers ar însemna transformarea elevilor din pasivi în activi, încurajarea lor de a gândi critic, de a nu accepta totul ca un dat, de a se implica activ în dinamica societății.

Nu este de neglijat nici influența inteligenței artificiale (IA) care a devenit un instrument omniprezent în viața elevilor.

Cadrele didactice pot apela la o multitudine de resurse, în funcție de obiectivele urmărite. Universitatea de Vest din Timișoara a pus la dispoziția celor interesați un Ghid practic de resurse educaționale și digitale pentru instruire online, coordonat de Gabriela Grosseck și Dana Crăciun. În acest ghid găsim sugestii de resurse utile în activitatea didactică:

- a. realizarea de prezentări electronice: PowerPoint, Google Prezentări, Prezi (<https://prezi.com>), Canva (<https://www.canva.com/>), Sway (<https://sway.office.com/>);
- b. crearea de aviziere virtuale: Padlet (<https://padlet.com/>), Symbaloo (<https://www.symbaloo.com/>), Webjets (<https://www.webjets.io>);
- c. realizarea planurilor de lecție sau parcursurilor de învățare: Symbaloo Lesson Plans (<https://symbalooedu.es/lessonplans>);
- d. crearea unor povești: (Little Bird Tales <https://littlebirdtales.com/>), Storyjumper (<https://www.storyjumper.com/>), Storybird (<https://storybird.com/>), Mystorybook (<https://www.mystorybook.com/>), Storyboard That (<https://www.storyboardthat.com>);
- e. crearea de materiale video, desene animate, benzi desenate: Voki (<https://www.voki.com>), WeVideo (<https://www.wevideo.com>), MakeBeliefsComix (<https://www.makebeliefscomix.com>), Toondoo (<http://www.toondoo.com>), Toontastic (<https://toontastic.withgoogle.com>), Pixton (<https://www.pixton.com>), Edpuzzle (<https://edpuzzle.com>);
- f. crearea documentelor colaborative (Documente Google);
- g. crearea unor hărți conceptuale: Coggle (<https://coggle.it/>), LucidChart (<https://www.lucidchart.com/>), Bubbl.us (<https://bubbl.us/>), MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>);
- h. crearea unor nori de cuvinte: Wordle (<http://www.wordle.net/>), WordArt (<https://wordart.com>);

- i. crearea de jocuri educaționale și exerciții interactive: ClassTools (<https://classtools.net/>), Kubbu (<http://www.kubbu.com/>);
- j. realizarea instrumentelor de evaluare: Google forms, Socrative (<https://socrative.com/>), Kahoot (<https://kahoot.com/>), Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>), SurveyMonkey (<https://www.surveymonkey.com/>).

Spre exemplificare putem prezenta și un instrument grafic folosit pentru a explora și prezenta păreri în legătură cu cauzele de variație pentru un proces - Diagrama Fishbone. Acest instrument mai poartă denumirea de diagramă cauză-efect sau diagrama “os de pește”.

Diagrama os de pește a fost inventată de japonezul Kaoru Ishikawa. Este un instrument de analiză, care oferă un mod sistematic de a privi efectele și cauzele ce contribuie sau pot duce la apariția acestor efecte. Desenul arată ca un schelet de pește și, de aceea, diagrama este numită de multe ori diagrama os de pește.

Scopul utilizării acestuia îl reprezintă identificarea principalelor cauze care contribuie la existența unei probleme identificate. Aceste cauze sunt apoi analizate pentru a fi îndepărtate. De asemenea, diagrama ilustrează relațiile care se stabilesc între cauzele determinante pentru un anumit efect. Conduce la îmbunătățirea gradului de înțelegere a problemelor complexe.

De regulă se realizează pe hârtie sau pe tablă, dar există și programe pe calculator care pot fi folosite în acest sens.

Etapele care se parcurg pentru realizarea diagramei sunt:

1. Identificarea problemei (efectului)
 - trebuie formulată în termeni clari;
 - trebuie agreată de toți membrii grupului.
2. Problema devine “capul peștelui”
 - se desenează coloana vertebrală.
3. Stabilirea cauzelor principale ale problemei - prin brainstorming.
4. Conectarea cauzelor principale la coloana vertebrală a peștelui prin săgeți.
5. Tot prin brainstorming se stabilesc cauzele secundare ale fiecărei cauze principale.
6. Conectarea cauzelor secundare la cauzele principale prin săgeți.
7. Analizarea și evaluarea cauzelor și subcauzelor
 - poate face apel la instrumente statistice, analitice și grafice.
9. Adoptarea de decizii.

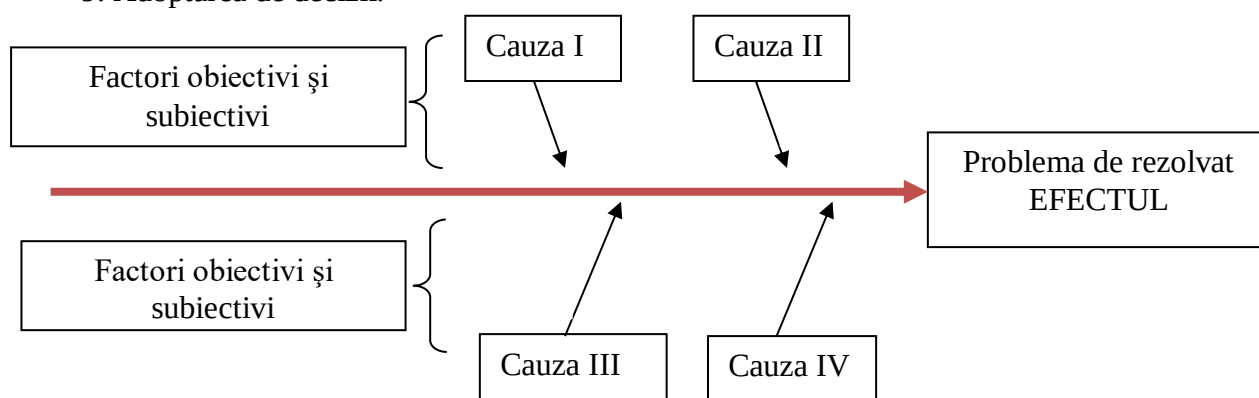

Fig. 1 Diagrama Fishbone

Instrumentul Fishbone permite realizarea de resurse educaționale interactive, utilizând calculatorul. Conform rezultatelor înregistrate în urma aplicării acestui instrument, învățarea nu mai este o corvoadă, elevii învață mai mult, mai ușor.

Instrumentul educațional Fishbone se poate accesa folosind adresa <http://www.classtools.net/education-games-php/fishbone> și face parte din colecția ClassTools.

Această aplicație conține următoarele zone:

1. Factor 1, Factor 2, Factor 3, Factor 4 – zone în care profesorul specifică factorii;
2. Detail / Example (Detaliu / Exemplu) (câte trei pentru fiecare factor în parte) – zone în care elevii specifică detalii / exemple pentru factorul corespunzător;
3. Key Question (Întrebare cheie) – zonă în care profesorul specifică cerința.

În diagrama de mai jos este analizată problema violenței în mediul școlar, plecând de la identificarea factorilor care determină creșterii acesteia.

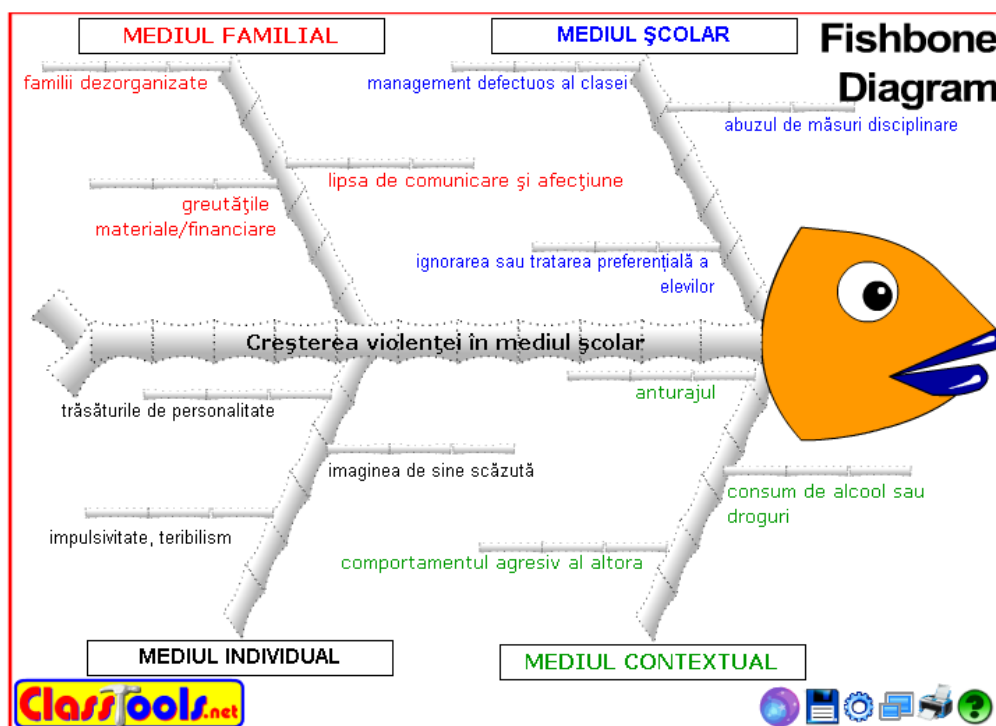

Fig. 2 Diagrama Fishbone – Violența în mediul școlar

Un alt exemplu util îl poate constitui Platforma Wand (<https://wand.education>). Platforma oferă atât posibilitatea utilizării resurselor deja create, cât și crearea de resurse educaționale noi, în funcție de disciplina predată și de conținuturile parcurse.

Există șabloane puse la dispoziția profesorilor, se pot crea grupuri de elevi, se pot importa date, se poate face evaluarea elevilor utilizând itemi variați, atractivi, stimulativi. Imaginile următoare surprind secvențe dintr-o lecție de la modulul M3 - Asamblări mecanice, clasa a X-a.

Fig.3 Captură ecran soft educațional

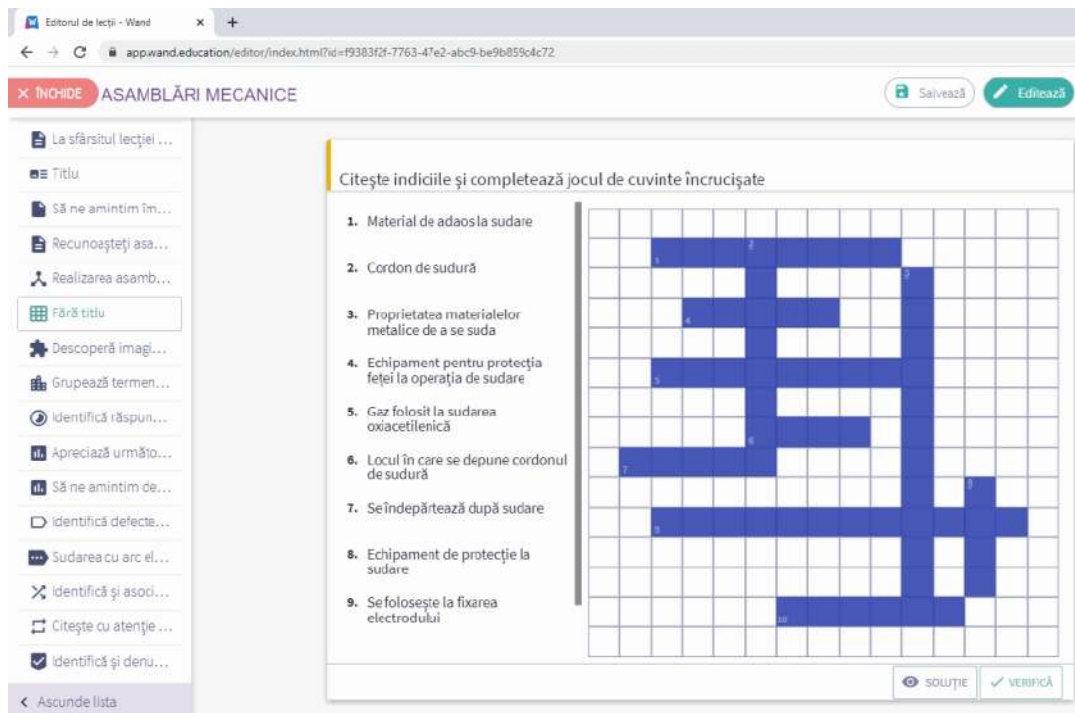

Fig. 4 Captură ecran soft Asamblări prin sudare

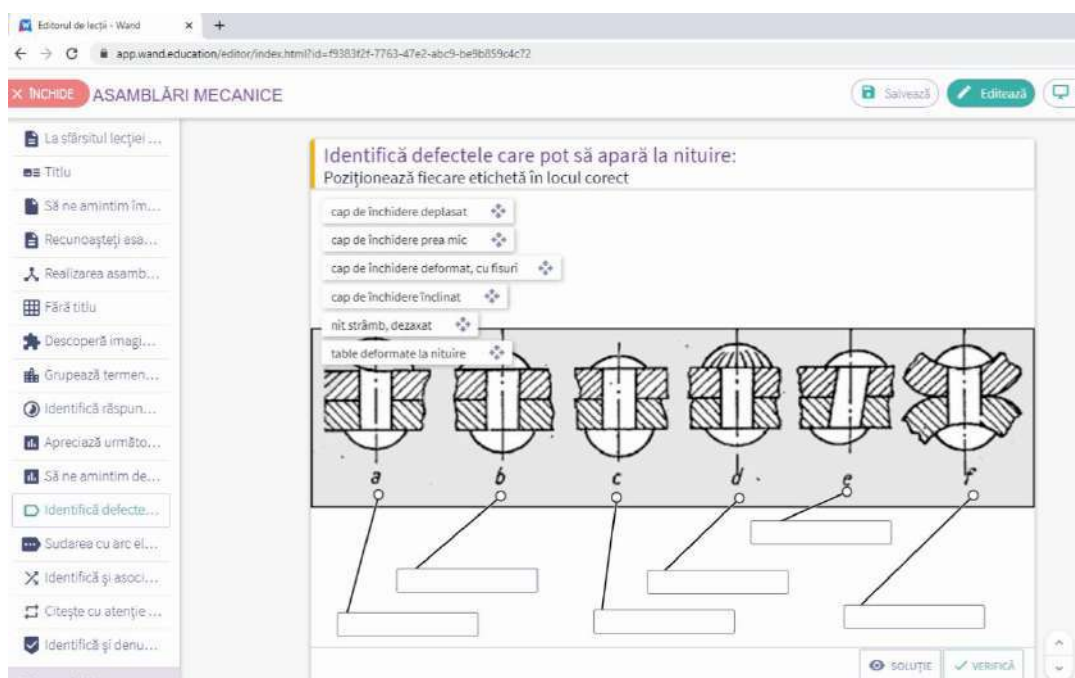

Fig. 5 Captură ecran soft Asamblări nituite

Bibliografie:

<http://www.asociatia-profesorilor.ro/utilizarea-instrumentului-fishbone-in-activitatea;>
<http://www.classtools.net//index.php?template=fishbone;>
[https://epale.ec.europa.eu/;](https://epale.ec.europa.eu/)
[http://www.emte.siculorum.ro/;](http://www.emte.siculorum.ro/)
[http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2021/02/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline.pdf;](http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2021/02/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline.pdf)
[https://www.proprofs.com/quiz-school/didactica.html;](https://www.proprofs.com/quiz-school/didactica.html)
[https://wand.education/platform-overview/lang=ro.](https://wand.education/platform-overview/lang=ro)

STUDIU PRIVIND ROLUL PARTENERIATULUI ȘCOALĂ – FAMILIE ÎN COMBATAREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

prof. Carmen – Elena Cristea
Liceul Tehnologic „Dumitru Mangeron” Bacău

Subiectul violenței școlare apare din ce în ce mai des în atenția societății contemporane și mai ales în cea a unor instituții specializate și a unor organizații nonguvernamentale, sensibilizate de amploarea pe care acest fenomen o capătă. O diversitate de forme de violență, ușoară sau moderată, dar și de evenimente tragice, aduse la cunoștința publicului, reprezintă expresia vizibilă a unui stil de relaționare și a unui comportament social care valorizează violența, în detrimentul unor strategii de gestionare și rezolvare a conflictelor.

Conform specialiștilor, violența în mediul școlar nu este un fenomen nou, ea s-a manifestat mai degrabă în spațiul relativ autonom al școlii. În prezent, lumea școlii se confruntă cu o amplificare a acestui fenomen, în principal datorită influenței tensiunilor și dificultăților societății contemporane. Cu toate acestea, în contextul european, se acceptă și se promovează ideea că școala trebuie să fie un spațiu privilegiat, al securității, liber de conflicte și de manifestări ale violenței de orice tip. Grav este și faptul că violența școlară poate fi considerată drept o parte a delincvenței juvenile, ea urmând și contribuind la aceasta.

Specialiștii în domeniu au conturat câteva tendințe de manifestare a violenței, la nivel internațional:

- Violența fizică;
- Violența – expresie a intoleranței față de diferențele etnice, religioase, de statut social;
- Multiplicarea violenței față de profesori;
- Creșterea numărului de acte de violență extremă în spațiul școlar;
- Difuzia mediului din proximitatea școlii în spațiul școlar.

Conform specialiștilor (D. Sălăvăstru, 2004), violența cuprinde următoarele tipuri:

- violența fizică, care include faptele de gravitate maximă: omoruri voluntare sau tentative de omor, violuri, lovituri și răniri voluntare grave, furturi armate sau cu uz de violență, vătămări corporale, tâlhării;

- violența economică, forma care afectează bunurile materiale (distrugerii, degradări de bunuri);

- violența morală care îmbracă forme ce pot fi puse în relație cu conceptul de autoritate și raporturile de dominație.

Dintre cele trei tipuri de violență identificate de autor, acesta acceptă ca formă reală a violenței numai violența fizică, considerând că punerea în discuție a violenței morale este „un abuz de limbaj propriu unor intelectuali occidentali, prea confortabil instalați în viață pentru a cunoaște lumea obscură a mizeriei și a crimei”. Este o reprezentare care ia în considerare numai formele cele mai dure ale violenței, și anume cele care intră sub incidența legii.

Pornind de la diferitele tipologii și forme de manifestare ale violenței, pot fi diagnosticate manifestările violenței, de la cele privind abaterile de la programul școlar (întârzieri, absențe de la ore), până la violența morală sau verbală și violența fizică.

Sursele hărțuirii și violenței în mediul școlar pot fi sintetizate după cum urmează:

a. Factorul familial

Cercetările specialiștilor referitoare la influența factorului familial în comportamentul agresiv confirmă faptul că adolescenții agresivi provin, de regulă, din familii în care părinții înșiși sunt agresivi, metodele disciplinare sunt neadecvate, fiind deseori brutale. Studiile privind relațiile dintre tatăl tiran și adolescenți menționează faptul că adeseori pot avea loc conflicte, care pot sfârși printr-o ruptură a relațiilor cu părinții și fuga de acasă a adolescentului precum și prin vagabondaj.

Tinerii aflați în situația de a fi victime ale hărțuirii și violenței provin în special din familii hiperprotective în care părinții sunt cei care îndeplinesc toate nevoile copiilor, îi controlează, nu-i lasă să-și creeze propriul lor grup de prieteni, familia ținând locul colegilor de la școală, a prietenilor din fața blocului, a prietenului celui mai bun și așa mai departe.

Acești tineri devin dezadaptați și izolați social, ei nu pot lua decizii în situații problematice, nu pot reacționa în anumite situații de viață, nu se pot adapta la diferiți factori de mediu.

Legăturile familiale slăbite și imigrația părinților, precum și utilizarea violenței de către părinți ca o practică de creștere sunt, de asemenea, declarați ca factori favorizanți ai violenței.

Analizând mai atent, putem sintetiza factorii de natură familială generatori ai violenței elevului:

- climatul socio-afectiv din familie;
- tipul familiei;
- condițiile economice ale familiei;
- dimensiunea (tală) familiei;
- nivelul de educație al părinților.

Climatul socio-afectiv din familie este definit de relațiile între părinți, atitudinea părinților față de copil versus atitudinea copilului față de familie. Nivelul scăzut al coeziunii familiale reprezintă un factor care poate declanșa comportamentele violente la copii.

Dezvoltarea copiilor într-un mediu familial în care relațiile dintre părinți sunt dominate de neînțelegeri frecvente, conflicte grave, în care sunt expuși la acte de violență favorizează preluarea unor modele de conduită agresivă pe care le transpun în alte contexte, în alte sisteme de relații și în primul rând în școală, în relațiile cu colegii și profesorii.

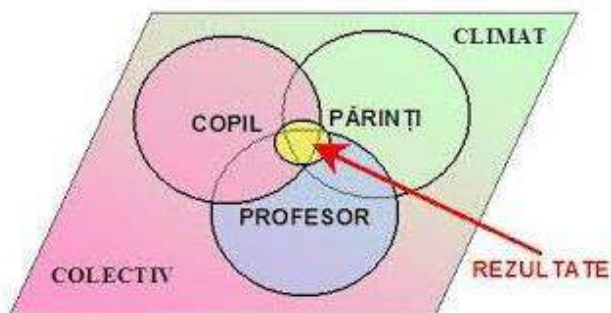
Referitor la tipul familiei, studiile în domeniu arată că fenomenele de violență ale copiilor apar, în special, în cazul familiilor dezorganizate prin divorț și mai puțin în cele în care a survenit decesul unuia dintre parteneri. Prevalența delincvenței în familiile dezorganizate este cu 10-15% mai mare decât în familiile organizate.

Condițiile economice ale familiei constituie unul dintre factorii care pot genera fenomene de violență. Rata ridicată a șomajului, ponderea mare a forței de muncă slab calificată au repercusiuni asupra condițiilor economice ale familiilor care populează o zonă.

Dimensiunea familiei reprezintă un alt factor asociat comportamentelor violente/non-violente ale copiilor. În familiile cu mai mulți copii există riscul unei gestionări și monitorizări defectuoase a relațiilor intrafamiliale și a comportamentului minorilor. Riscul unei conduite violente sau a unor dificultăți de adaptare există și la copilul unic, conform opiniei specialiștilor.

Nivelul de educație al părinților – un rol important în adaptarea/inadaptarea școlară a copiilor și succesul sau eșecul lor școlar, precum și în apariția sau prevenirea manifestărilor de violență, îl are statutul socioprofesional și cultural al familiei, dependent, la rândul său, de nivelul de educație. În cazul unor familii cu nivel mai redus de educație sunt posibile anumite tendințe de nonvalorizare a educației, atitudini rezervate față de școală, reprezentări negative privind rolul și importanța educației.

O cauză de "dată mai recentă" pare a fi lipsa de supraveghere a copiilor în situațiile în care ambii părinți lucrează în străinătate. Când "părăsirea temporară" a copiilor intervine în cazul unor familii defavorizate socio-economic, cultural, educațional, riscul apariției unor astfel de probleme este cu atât mai mare. Pentru unele dintre aceste familii, în căutare de surse care să le permită ameliorarea condițiilor de trai, educația copiilor trece în plan secundar, persoanele în grija cărora rămân copiii (bunici, alte rude) manifestând, de multe ori, atitudini rezervate față de școală și o implicare mai redusă în educația copiilor în familie și/sau prin școală.

b. Factorul social

Mediul social conține numeroase surse de influență de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară: situația economică, slăbiciunea mecanismelor de control social, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media, disfuncționalități la nivelul factorilor responsabili cu educația tinerilor, lipsa de cooperare a instituțiilor implicate în educație.

Specialiștii în domeniu au concluzionat că pentru țările fost comuniste, creșterea violenței în general, nu numai a violenței școlare, este pusă pe seama unui complex de factori precum: liberalizarea mass-mediei, lipsa exercițiului democratic, creșterea libertății generale de mișcare, slăbirea autorității statului și a instituțiilor angajate în respectarea legii, accesul la mijloace de agresiune.

Dificultățile din sfera economică și socială provoacă anumite confuzii în rândul tinerilor, care încep să se îndoiască de eficacitatea școlii, de utilitatea științei. Și aceasta cu atât mai mult cu cât constată că școala nu îi asigură inserția profesională. Valorile tradiționale promovate în școală – munca, meritul, efortul – cunosc o degradare vizibilă. Un mediu social în criză afectează profund dezvoltarea personalității adolescentului și a individului, în general.

c. Factorul individual

Un factor important al comportamentelor agresive este intoleranța la frustrare. Starea de frustrare se manifestă printr-o emotivitate mărită, și în funcție de temperamentul individului, de structura sa afectivă, se poate ajunge la un comportament violent, individul ignorând normele și valorile fixate de societate. Frustrarea afectivă este una din cauzele cele mai frecvente ale problemelor de comportament.

Factorii individuali ce țin de personalitatea victimei fac referire la tipurile de interacțiuni cu ceilalți; persoanele retrase, izolate social, anxioase, cu slabe abilități de comunicare, care nu au deprinderi sociale bine dezvoltate care pot deveni ușor ținta hărțuirii și agresiunii. Persoanele ce constituie ținta agresorilor trăiesc sentimente de inferioritate în relație cu ceilalți, stimă de sine scăzută, imagine de sine negativă, incapacitate de a face față propriilor probleme. De asemenea sunt emotivi și se autoculabilizează pentru ceea ce li se întâmplă.

d. Școala ca sursă de violență

Studiul „Violența în Școli”, realizat UNESCO în școlile și liceele din România, a identificat sursele hărțuirii și agresivității în școlile din țara noastră. În urma acestei cercetări s-au conturat sursele violenței în mediul școlar românesc.

O primă sursă se referă la deficiențele de comunicare, ca o sursă fundamentală a hărțuirii și violenței în școli. Cei mai mulți elevi argumentează comportamentul violent prin faptul că unii profesori nu sunt deschiși la comunicare. Elevii au așteptări mult mai ridicate privind relația lor cu profesorii, doresc ca aceștia să fie mai deschiși, mai direcți, mai apropiați de problemele lor.

Altă sursă identificată este evaluarea rezultatelor elevilor și climatul de competiție – cauze ale frustrărilor elevilor. În ciuda eforturilor de reformă a sistemului de evaluare a rezultatelor școlare din ultimii ani (introducerea calificativelor, luarea în considerare a mediei de absolvire la examenele naționale și la cele de admitere în învățământul superior, încercările de introducere a unui portofoliu de educație permanentă), concluzia arată că evaluarea continuă este o sursă de stres și frustrare pentru elevi.

O alta cauză a violenței, în opinia elevilor, este impunerea cu orice preț a autorității profesorului. Mai mult de 40% dintre elevii investigați resimt impunerea autorității profesorului ca o sursă importantă a reacțiilor de tip violent.

Pentru a fi evitate astfel de situații, dialogul profesor-elev-părinte este esențial, în sensul că, adolescentul trebuie să se simtă înțeles și trebuie să aibă parte de dragoste, securitate și afecțiune.

În acest context profesorul trebuie să parcurgă următorii pași:

- Să observe cu atenție comportamentul elevilor astfel încât să identifice adevăratele cauze ale actelor de violență întreprinse;
- Să păstreze o legătură permanentă cu familia acestor elevi;

- Să colaboreze cu psihologul școlar astfel încât, prin acțiunea coroborată a celor doi parteneri, elevii să fie ajutați să depășească eventualele obstacole ivite pe parcursul lor;
- Să utilizeze mijloacele de comunicare adecvate astfel încât profesorul să câștige încrederea elevilor;
- Adoptarea regulamentului clasei în mod democratic, ținându-se cont că studiile realizate ne arată că elevii acceptă mai ușor regulile al căror sens este transparent.

Revenind la rolul parteneriatului școală-familie în combaterea violenței în mediul școlar, specialiștii în educație fac câteva recomandări pe baza cercetărilor efectuate:

- Informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii violenței școlare și ameliorării relațiilor părinți-copii (consiliere, asistență psihologică, mediere);
- Acordarea de sprijin familiilor care solicită asistență și orientarea acestora către serviciile specializate;
- Colaborarea școlii cu familiile elevilor cu potențial violent sau care au comis acte de violență, în toate etapele procesului de asistență a acestora (informarea, stabilirea unui program comun de intervenție, monitorizarea cazurilor semnalate);
- Organizarea de întâlniri în școală, vizite în familii, programe extrașcolare cu participarea comună a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a specialiștilor;
- Identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire sau în rezolvarea cazurilor de violență existente;
- Inițierea unor programe destinate părinților, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale violenței școlare (forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri);
- Semnalarea de către școală a cazurilor de familii cu un comportament violent față de copii și implicarea în rezolvarea acestora (în cazuri extreme, participarea la procedurile de plasament familial), inclusiv colaborarea școlii cu instituții cu responsabilități în acest domeniu, precum Autoritatea Tutelară, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, Consiliile Județene pentru protecția copilului, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

Concluzionând, se evidențiază faptul că violența în școală nu poate fi analizată, explicată, prevenită, ameliorată sau combătută fără a examina în primul rând mediul familial, acesta având un rol primordial în dezvoltarea copilului și a mecanismelor de autocontrol al impulsurilor violente. De aceea parteneriatul școală-familie trebuie să constituie punctul de sprijin în formarea tinerilor, având mereu în vedere faptul că școală trebuie să facă nu doar instruire ci și educație, să formeze oameni adaptabili la schimbările societății contemporane.

Bibliografie:

- Sălăvăstru D., Psihologia educației, Ed. Polirom, Iași, 2004;
- <http://www.asociațiilearnandvision.ro/conferinte/lucrari/bucaloiuionela-stoparea-violenței-în-scoli;>
- <https://didactform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-resurse-educationale-pentru-sustinerea-educatiei-incluzive-de-calitate/violenta-scolara-preventie-si-interventie;>
- [http://www.sigmadevelopment.ro/raport-privind-rezultatele-studiului-despre-violenta-in-scoala/;](http://www.sigmadevelopment.ro/raport-privind-rezultatele-studiului-despre-violenta-in-scoala/)
- [https://www.unicef.org/Violenta_in_scoala.pdf.](https://www.unicef.org/Violenta_in_scoala.pdf)

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Autor: Crîstiu Paula

Instituție: Grădinița P P nr. 4 Lugoj

În practica școlară actuală, cadrele didactice se confruntă tot mai frecvent cu lipsa de motivație a elevilor și cu dificultatea de a demonstra utilitatea concretă a conținuturilor predate. În acest context, educația cu semnificație devine o soluție pedagogică viabilă, deoarece pune accent pe sensul învățării și pe legătura dintre școală, elev și comunitate. O educație relevantă este aceea care îi ajută pe elevi să înțeleagă de ce învață și cum pot folosi cunoștințele dobândite în viața reală.

Educația cu semnificație în practica didactică

Educația cu semnificație se bazează pe implicarea activă a elevilor în procesul de învățare și pe valorificarea experiențelor personale ale acestora. Din perspectivă pedagogică, aceasta presupune utilizarea unor metode care favorizează explorarea, cooperarea și reflecția. Învățarea prin proiecte, studiile de caz sau activitățile interdisciplinare permit elevilor să abordeze teme apropiate de realitatea lor. De exemplu, un proiect despre protecția mediului local poate integra competențe din domeniul științelor, al limbii române și al educației civice, oferind elevilor ocazia de a observa impactul direct al acțiunilor proprii.

Produse realizate de preșcolari în cadrul activităților integrate, ca rezultat al învățării prin experiență și proiect

Proiecte educaționale cu impact formativ și social

Proiectele educaționale care implică comunitatea contribuie semnificativ la dezvoltarea personală și socială a elevilor. Activitățile de voluntariat, campaniile de informare sau colaborările cu instituții locale transformă școala într-un spațiu deschis, conectat la nevoile comunității. Astfel de proiecte dezvoltă competențe precum lucrul în echipă, comunicarea eficientă și responsabilitatea civică. Elevii învață nu doar să identifice probleme, ci și să propună soluții, consolidându-și încrederea în propriile capacități.

Un exemplu relevant de educație cu semnificație, aplicabil încă din învățământul preșcolar și cu impact asupra parcursului educațional ulterior, îl constituie proiectele tematice integrate desfășurate în grădiniță. În activitatea cu preșcolarii, un proiect precum „Comunitatea mea” sau „Mediul în care trăim” urmărește dezvoltarea curiozității, a spiritului de observație și a capacității de cooperare. Copiii sunt implicați în activități de explorare a mediului apropiat, discuții ghidate despre reguli de conviețuire și protejare a mediului, realizarea de desene, colaje sau machete, precum și în prezentarea propriilor concluzii în cadrul activităților cu părinții sau al parteneriatelor locale.

Aceste experiențe de învățare timpurie creează premisele necesare pentru continuitatea educațională în ciclul primar, unde proiectele capătă un grad mai ridicat de structurare, iar elevii sunt încurajați să colecteze informații, să formuleze opinii și să lucreze în echipă pentru rezolvarea unor sarcini concrete. La nivel gimnazial, temele abordate inițial în grădiniță pot fi reluate și aprofundate prin activități interdisciplinare, cercetări, dezbateri sau proiecte cu impact comunitar, dezvoltând gândirea critică, spiritul civic și responsabilitatea socială.

Activitate de învățare prin proiect realizată la nivel preșcolar, care dezvoltă competențe transferabile spre învățământul primar

Astfel, educația cu semnificație se construiește progresiv, pornind de la activitățile ludice și experiențiale specifice educației timpurii și continuând cu demersuri educaționale tot mai complexe în învățământul primar și gimnazial. Această abordare asigură coerența formării elevilor și contribuie la dezvoltarea unor competențe transferabile, esențiale pentru integrarea activă în viața socială.

Rolul cadrului didactic în educația cu semnificație

În contextul educației cu semnificație, rolul cadrului didactic cunoaște o transformare profundă, depășind modelul tradițional centrat pe transmiterea de informații. Profesorul devine un facilitator al învățării, un ghid care creează contexte educaționale relevante și sprijină elevii în construirea propriului demers de învățare. Această schimbare presupune nu doar adaptarea metodelor didactice, ci și o atitudine pedagogică deschisă, reflexivă și orientată spre nevoile reale ale elevilor. Un aspect esențial al rolului profesorului este proiectarea situațiilor de învățare cu sens. Prin corelarea conținuturilor curriculare cu experiențele de viață ale elevilor, cadrul didactic contribuie la creșterea motivației și a interesului pentru învățare. Alegerea unor teme relevante, apropiate de realitatea socială, culturală sau comunitară, permite elevilor să înțeleagă utilitatea practică a cunoștințelor dobândite și să le aplice în contexte autentice.

De asemenea, cadrul didactic are responsabilitatea de a stimula implicarea activă a elevilor. Prin utilizarea metodelor interactive – precum învățarea prin proiecte, dezbateră, studiul de caz sau lucrul în echipă – profesorul creează un mediu de învățare participativ, în care elevii sunt încurajați să-și exprime opiniile, să colaboreze și să își asume responsabilitatea pentru propriul progres. În acest mod, elevii nu sunt doar beneficiari ai actului educațional, ci parteneri activi în procesul de învățare.

Un alt element important este rolul profesorului în sprijinirea reflecției asupra învățării. Educația cu semnificație presupune ca elevii să fie încurajați să analizeze experiențele trăite, să identifice ce au învățat și cum pot valorifica aceste achiziții în alte situații. Cadrul didactic facilitează acest proces prin feedback constructiv, întrebări reflexive și activități de autoevaluare, contribuind astfel la dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei în învățare.

Nu în ultimul rând, profesorul joacă un rol central în consolidarea relației dintre școală și comunitate. Prin inițierea de parteneriate educaționale și implicarea elevilor în proiecte comunitare, cadrul didactic sprijină formarea competențelor sociale și civice. În acest context, profesorul devine un mediator între școală și mediul social, facilitând experiențe de învățare autentice și relevante pentru viața elevilor.

În concluzie, rolul cadrului didactic în educația cu semnificație este unul complex și dinamic, care presupune competențe profesionale, deschidere spre inovare și angajament față de formarea integrală a elevilor. Printr-o astfel de abordare, profesorul contribuie nu doar la transmiterea cunoștințelor, ci și la construirea unei educații cu impact real asupra individului și comunității.

Educația cu semnificație oferă un cadru pedagogic valoros pentru revitalizarea procesului instructiv-educativ. Prin practici didactice centrate pe elev și proiecte ancorate în realitatea comunității, școala poate contribui la formarea unor tineri implicați, responsabili și capabili să facă față provocărilor societății contemporane. Integrarea acestui tip de educație în activitatea didactică zilnică reprezintă un pas important spre o școală relevantă și deschisă spre viitor.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). **Experience and Education**. New York: Macmillan.
2. Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development**. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
3. OECD. (2019). **Future of Education and Skills 2030**. Paris: OECD Publishing.
4. Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes**. Cambridge, MA: Harvard University Press.

De la „lecție” la „trăire”: cum transformăm școala într-o experiență cu sens prin proiecte de comunitate, limbaj bogat și medii care invită la explorare

Cucoș Anca Leonora, Școala Primară ”Sayora” Cluj-Napoca

Ca profesor și coordonator academic, am observat că una dintre cele mai mari provocări nu este lipsa resurselor sau a programelor, ci lipsa de semnificație. În multe contexte, copiii sunt obișnuiți să caute „răspunsul corect” în loc să caute sensul. Această cultură produce efecte vizibile: copiii devin mai puțin curioși, exprimarea orală se reduce la propoziții scurte, „sigure”, greșeala devine amenințare, nu ocazie de învățare, iar relația cu școala se bazează pe conformare, nu pe apartenență.

În educația timpurie, semnificația nu se construiește prin discursuri motivaționale, ci prin trăiri reale: copilul simte că ceea ce face contează, că întrebările lui sunt ascultate, că ideile lui pot produce un efect. De aceea, „educația cu semnificație” nu este un slogan, ci un design intenționat al experienței școlare.

Învățarea socio-emoțională nu este „extra”, ci infrastructură. Meta-analize recente arată că programele universale de învățare socio-emoțională sunt asociate cu îmbunătățiri în competențe socio-emoționale, climat școlar, comportamente și chiar rezultate academice. În termeni practici: un copil care se simte în siguranță emoțională va explora mai mult, va vorbi mai mult și va risca să gândească.

În educația timpurie și începutul școlarității, progresul real se vede în calitatea conversațiilor: cât de mult poate copilul să descrie, să explice, să compare, să argumenteze. În acest context, limbajul oral este un predicator și accelerator al reușitei. Cercetări recente evidențiază rolul sprijinului gradual al profesorului în activități creative (ex. desen) pentru dezvoltarea limbajului oral.

De asemenea, studiile despre intervenții de dezvoltare profesională axate pe limbajul profesorului în educația timpurie arată că schimbarea practicilor de comunicare poate influența rezultatele copiilor.

Copilul are nevoie de autonomie ghidată. Funcțiile executive: atenție, control inhibitor, flexibilitate cognitivă, se dezvoltă prin contexte care cer planificare, perseverență, autoreglare, exact ce oferă proiectele, jocul complex și rutinele bine gândite. Se cunosc deja efectele pozitive ale activităților fizice asupra funcțiilor executive la copii mici. În plus, literatura recentă subliniază rolul strategiilor didactice precum autonomia, „sustained shared thinking” și organizarea clasei pentru dezvoltarea funcțiilor executive.

Un studiu din 2025 despre proiecte școlare conectate cu instituții și resurse comunitare arată cum astfel de practici pot susține învățarea semnificativă și implicarea elevilor în schimbare socială. Când copilul vede că ceea ce face are ecou în afara clasei, motivația se schimbă: din „trebuie” în „vreau”.

Vă propun un model simplu, aplicabil în școli și grădinițe, pe care îl folosesc eu ca reper de proiectare pedagogică: „Triunghiul Semnificației” (Relație, Limbaj, Comunitate)

Relație (siguranță emoțională + rutine + apartenență) care poate fi integrate simplu în cercul de dimineață cu un ”check-in emoțional” (1 cuvânt/culoare/metaforă), reguli formulate pozitiv („vorbit pe rând”, „ne ajutam”) și bineînțelese întărite și modelate de către profesor care devine „barometru” de ton calm, predictibilitate, claritate.

Indicatorii de impact (măsurabili) pe care îi urmăresc sunt creștere în participarea la discuții (număr de elevi care vorbesc/zi) și scădere în comportamente de evitare (refuz, plâns, retragere), documentate prin observații săptămânale.

Limbaj (conversații bogate + vocabular + gândire vizibilă) care este evidențiat prin folosirea de către profesor așa numitelor „sentence stems” sau formule de enunțuri: „Observă că...”, „Mă întreb dacă...”, „Explică-mi cum...”, „Ce te face să crezi asta?”. De asemenea mă

bazez întotdeauna pe cele 3 întrebări care stimulează gândirea critică: Ce ai observat? De ce crezi că s-a întâmplat? Cum ai testa? și mini-rutine de prezentare: „Show & explain” (2 minute/copil, rotație). Ca și indicatori de impact urmăresc claritate, vocabular, structură (pre/post la 8–10 săptămâni).

Comunitate (proiecte cu miză reală + contribuție) sunt de obicei evidențiate prin proiecte scurte, de 3- 6 săptămâni, cu rezultat concret pentru comunitate cum ar fi colaborare cu bibliotecă, parc, ONG, centru pentru vârstnici, muzeu, piață locală. În acest caz, indicatorii relevanți ar fi produsul final și partea de reflecție care sunt evidențiate prin desene explicative, afișe, scrisori, mini-evenimente, înregistrări audio/video.

Mi-am propus să vin și cu exemplul concret: Proiectul „Harta Bunătății” potrivită pentru copiii de 4-7 ani. Întrebarea de pornire: „Cine are nevoie de ajutor în jurul nostru și cum putem contribui?”

Pașipe care îi urmărim în derularea proiectului:

1. Observare: copiii identifică locuri/fapte (acasă, școală, cartier)
2. Interviu scurt: portar, bibliotecar, asistent, părinte voluntar
3. Acțiune: cutii cu donații/mesaje/„mini-kit de grijă”
4. Reflectare: „Ce s-a schimbat după ce am făcut asta?”

De ce funcționează? Pentru că proiectele de acest fel dau sens, dezvoltă limbajul oral, empatia, apartenența.

O greșală frecventă este să tratăm educația cu semnificație ca pe o colecție de activități. În realitate, ea devine sustenabilă doar dacă există: un cadru comun (principii + criterii de calitate); coerență în echipă (planificare colaborativă); monitorizare blândă, dar consecventă (date simple, ritm lunar).

Educația cu semnificație nu cere perfecțiune, ci intenție. Schimbarea reală în școli nu vine dintr-o metodă-minune, ci dintr-o cultură: o cultură în care copilul este tratat ca persoană, nu ca „recipient”; în care limbajul adultului construiește încredere; în care comunitatea nu este decor, ci partener; în care proiectele au sens, iar învățarea este vizibilă și împărtășită.

Când un copil își ridică privirea și spune: „Am o idee... putem încerca altfel?”, acela este un indicator mai puternic decât orice fișă completată. Acolo începe educația cu semnificație.

Bibliografie

- Cipriano, C., et al. (2023). *The state of evidence for social and emotional learning: A systematic review and meta-analysis*. (PubMed).
- Cipriano, C., et al. (2024). *A systematic review and meta-analysis of the effects of universal school-based SEL programs*. (ScienceDirect).
- Merino, I., et al. (2025). *School projects with the community: Educational practices connecting schools and community institutions*. (ScienceDirect).
- Xiao, M. (2025). *Supporting Oral Language Development in Preschool: Teachers' scaffolding practices during drawing activities*. (PMC).
- Eadie, P. et al. (2022). *Teacher talk in Early Years classrooms following an oral language professional learning intervention*. (Taylor & Francis).
- Wei, Y. et al. (2024). *Enhancing young children's executive function through physical activities: a three-level meta-analysis*. (ScienceDirect/Frontiers cross-reference).
- Madanipour, P. (2025). *Teaching strategies to enhance executive functions in early childhood: autonomy, sustained shared thinking, classroom organisation*. (Journal source).

Managementul dezvoltării socio-emoționale a elevilor, în vederea diminuării fenomenului de bullying în școli

Prof. Georgeta Dabija
Școala Gimnazială Movilița

Fenomenul bullying-ului reprezintă una dintre cele mai serioase probleme cu care se confruntă mediul școlar contemporan, întrucât acesta afectează atât starea emoțională, cât și performanțele școlare ale elevilor și poate crea un climat negativ, ostil, atât pentru victime, cât și pentru martori. Managementul dezvoltării socio-emoționale a elevilor devine astfel o componentă esențială în strategiile de prevenire și diminuare a fenomenului. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale conferă elevilor abilități de autoreglare, empatie, comunicare eficientă și rezolvare a conflictelor — toate instrumente esențiale în reducerea agresiunii școlare.

Bullying-ul este definit ca un comportament agresiv, repetitiv, intenționat, exercitat de un individ sau grup asupra unui alt elev sau grup, într-un context unde există un dezechilibru de putere. El poate fi fizic (lovituri, împingeri), verbal (insulte, porecle), social (excludere,) sau cibernetic (mesaje agresive online). Adoptarea unui comportament pro-social care contribuie nemijlocit la prevenirea conflictelor este posibilă prin derularea unor activități care să vizeze dezvoltarea conștiinței de sine, autoreglarea, îmbunătățirea relațiilor interpersonale, dezvoltarea responsabilității sociale și a abilităților de luare a deciziilor etice. Este binecunoscut faptul că elevii cu competențe socio-emoționale bine dezvoltate manifestă mai puțin comportamente agresive și sunt mai capabili să gestioneze conflictele în mod pașnic. În schimb, lipsa acestor abilități crește vulnerabilitatea la bullying (în rolul de victimă sau agresor).

Managementul educațional reprezintă un factor determinant în susținerea dezvoltării socio-emoționale a elevilor, având un impact direct asupra climatului școlar, relațiilor interpersonale și prevenirii fenomenului de bullying. Acesta presupune formularea unei viziuni strategice care să includă dezvoltarea socio-emoțională ca obiectiv fundamental al instituției școlare, precum și planificarea activităților care sprijină dezvoltarea socio-emoțională, prin integrarea competențelor socio-emoționale în curriculum, organizarea unor activități nonformale și extracurriculare. După cum afirmă prof. Sorin Cristea (2017), „organizarea eficientă a procesului educațional presupune corelarea obiectivelor cognitive cu cele afectiv-atitudinale” (p. 112). Planificarea managerială adecvată transformă școala într-un spațiu de exersare a empatiei, a cooperării și comunicării asertive, factori esențiali în prevenirea bullying-ului.

Cadrele didactice joacă un important în dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, iar managementul educațional are responsabilitatea de a sprijini formarea acestora, întrucât profesorii instruiți în educația socio-emoțională gestionează mai eficient conflictele și creează relații pozitive cu elevii, contribuie la crearea unui climat bazat pe respect, siguranță și sprijin emoțional, care diminuează semnificativ riscul apariției bullying-ului. Este necesară, așadar, stabilirea unor reguli clare, aplicate consecvent, dar și promovarea comunicării deschise între toți actorii educaționali.

E foarte important ca toți actorii educaționali să înțeleagă că educația emoțională și socială a elevilor reprezintă un factor esențial al dezvoltării armonioase a personalității, având un impact direct asupra performanței școlare, a sănătății mintale și a integrării sociale. Învățarea socială și emoțională reprezintă „procesul prin care copiii și adulții dobândesc și aplică în mod eficient cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru a înțelege și gestiona emoții, a stabili și îndeplini obiective pozitive, a simți și manifesta empatie față de ceilalți, a stabili și menține relații interpersonale pozitive și a lua decizii responsabile” (Angela Andrei, 2021, p.19). De aceea, un alt rol important al managementului educațional îl constituie monitorizarea și evaluarea progresului socio-emoțional al elevilor. Evaluarea nu se limitează la performanțele cognitive ale elevului, ci include și analiza comportamentelor sociale, a relațiilor interpersonale și a stării emoționale. Managementul educațional utilizează datele obținute pentru ajustarea strategiilor și intervențiilor, asigurând astfel eficiența procesului educativ.

Dezvoltarea competențelor socio-emoționale (autocunoașterea, autoreglarea emoțională, empatia, comunicarea eficientă și gestionarea relațiilor) reprezintă un proces continuu, care necesită implicare, reflecție și practică constantă. În continuare, voi prezenta câteva strategii care pot contribui la formarea unor personalități echilibrate emoțional, empatic și capabile să construiască relații armonioase.

Se știe că autocunoașterea reprezintă baza competențelor socio-emoționale, de aceea este indicat ca dezvoltarea autocunoașterii emoționale să ocupe un loc important în cadrul programelor implementate. Aceasta se poate realiza prin exerciții de identificare și denumire a emoțiilor (roata emoțiilor, jurnale emoționale), prin auto-reflecția ghidată (întrebări precum: „Ce am simțit?”, „De ce?”), prin transmiterea unui feedback constructiv de către colegi sau profesori, prin desfășurarea unor activități de evaluare a punctelor forte și a limitelor personale. *Roata emoțiilor*, un instrument vizual, adesea colorat și împărțit pe secțiuni, care contribuie la identificarea, înțelegerea și exprimarea emoțiilor de bază (bucurie, tristețe, furie, frică, surpriză etc.) și a nuanțelor lor, facilitând dezvoltarea rezilienței și inteligenței emoționale, pentru a decoda mesajele emoțiilor și a le gestiona mai bine. *Jurnalul emoțiilor* este un instrument frecvent utilizat pentru auto-cunoaștere, și gestionare emoțională, care permite identificarea, înțelegerea și analizarea propriilor emoții, gânduri și reacții, pentru a conștientiza ce ar fi de îmbunătățit sau de schimbat. Elevii sunt invitați să completeze un jurnal săptămânal în care notează emoțiile trăite, cauzele acestora și modul în care au reacționat. Însemnările pot face referiri la: contextul sau situația care a contribuit la apariția unei anumite emoții, la modul în care au reacționat, când și cum au conștientizat emoția, ce ar fi putut face pentru a reacționa diferit, în cazul emoțiilor negative.

Autoreglarea emoțională reprezintă capacitatea de a gestiona emoțiile intense și reacțiile impulsive. *Exercițiile de mindfulness* contribuie într-o mare măsură la inducerea stării de relaxare, la reducerea stresului. Este indicat ca activitățile să debuteze cu sesiuni scurte de mindfulness și exerciții de relaxare pentru a ajuta elevii să-și înceapă ziua într-un mod calm și concentrat. Astfel, elevii devin mai conștienți de emoțiile lor și învață tehnici de gestionare a stresului, ceea ce îmbunătățește sănătatea lor emoțională. Trebuie avut în vedere, în permanență, stabilirea de rutine și a unor reguli clare. Antrenarea toleranței la frustrare constituie o altă modalitate de dezvoltare prin jocuri de așteptare și rezolvare de probleme. Realizarea unor puzzle-uri dificile, desfășurarea unor jocuri de strategie (Șah, Dame, Monopoly), a unor jocuri cu reguli schimbătoare contribuie la dezvoltarea perseverenței, la gestionarea eșecului temporar.

Este binecunoscut faptul că empatia facilitează relațiile sănătoase și cooperarea. Acestea pot fi dezvoltate prin intermediul *jocurilor de rol pentru rezolvarea conflictelor*. Profesorul propune situații conflictuale frecvente (neînțelegeri între colegi, excluderea din grup, bullying) sau un scenariu de incluziune, unde elevii învață să primească și să ajute un coleg cu nevoi speciale, punându-i pe elevi în situația de a interpreta diferite roluri și de a căuta soluții pașnice. Literatura de specialitate (Mălureanu, 2022; Dulamă, 2008) evidențiază mai multe avantaje ale jocului de rol, acestea contribuind la:

- stimularea dialogului, a acțiunii și interacțiunii dintre elevi;
- dezvoltarea cognitivă, emoțională și motric-acțională;
- angajarea activă în comunicare, planificare și gândire și la utilizarea datelor pentru rezolvarea unor probleme care apar în viața reală, la schimbarea conduitei și la asumarea responsabilității;
- valorificarea experienței proprii, pentru a desprinde învățăminte din situația simulată, care-i ajută să facă față unor situații noi și dificile, în mod mai eficient, după ce au avut posibilitatea de a se fi întâlnit cu ele;
- conștientizarea propriilor valori și atitudini în legătură cu problemele de natură socială, morală, emoțională, etică;
- dezvoltarea atitudinilor pozitive față de cei din jur și față de problemele cu care aceștia se confruntă.

Comunicarea asertivă și eficientă joacă un rol esențial în prevenirea bullying-ului, deoarece contribuie la crearea unui climat sigur, respectuos și deschis, atât în mediul școlar, cât și în alte contexte sociale. Comunicarea asertivă presupune exprimarea clară a gândurilor, sentimentelor și

nevoilor, fără agresivitate sau pasivitate. Prin stabilirea fermă a limitelor („Nu îmi place cum vorbești cu mine, te rog să te oprești”), potențialele comportamente de bullying pot fi descurajate încă din faza incipientă. Persoanele care comunică asertiv au, de obicei, o stimă de sine mai ridicată. Această încredere reduce vulnerabilitatea în fața agresorilor, deoarece bullying-ul vizează adesea persoanele percepute ca fiind nesigure sau incapabile să se apere verbal. Un dialog deschis și respectuos favorizează empatia, înțelegerea perspectivelor diferite și acceptarea diversității. Un mediu în care comunicarea este eficientă îi determină pe copii și adolescenți să vorbească despre experiențele lor, fără teama de a fi judecați. Raportarea timpurie permite intervenția rapidă și limitarea efectelor negative ale bullying-ului.

Concluzionând, pot afirma că managementul dezvoltării socio-emoționale reprezintă o componentă strategică și indispensabilă pentru diminuarea fenomenului de bullying în școli. Printr-o abordare integrată care include curriculum, formarea profesorilor, implicarea părinților și programe practice, școlile pot dezvolta competențe emoționale solide la elevi și pot crea un climat educațional sănătos și sigur. Este nevoie, așadar, de implicare continuă a tuturor factorilor educaționali, de organizare eficientă a activității instructiv-educative, de adaptare a acestora, astfel încât strategiile de dezvoltare socio-emoțională a elevilor să contribuie la formarea unor elevi echilibrați emoțional și responsabili social.

Bibliografie:

- Angela Andrei, 2021, *Competențele sociale și emoționale. Colecție de bune practici pentru consilieri școlari și profesori*, (coordonator), Editura Universitară.
- Sorin Cristea, 2017, *Management educațional*. București: Didactică și Pedagogică.
- Daniel Goleman, 2013, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche.
- Flavia Mălureanu, *Jocul de rol*, în *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Ion_Ovidiu Pânișoară, 2022, Editura Polirom.

Succesul școlar în învățământul primar

Prof. înv. primar Dafina Elena Daniela
Școala Gimnazială "Gheorghe Țițeica", Craiova

1. Succesul școlar – obiectiv fundamental al activității de instruire - învățare

Activitatea de instruire – învățare are loc într-un cadru instituțional și planificat având la dispoziție planuri de învățământ, programe și manuale în vederea formării personalității umane în concordanță cu cerințele idealului educațional. La baza instruirii școlare stau trei tipuri de activități principale: predarea, învățarea și evaluarea care se află într-o relație de interacțiune, de influențe și sprijin reciproc.

Evaluarea conștientizează succesul școlar. Succesul școlar este o expresie a concordanței între capacitățile, interesele elevului pe de o parte și exigențele școlare formulate și prezentate elevului prin diverse metode instructiv – educaționale pe de altă parte. La baza realizării acestui obiectiv este implicat atât elevul cât și profesorul. În primul rând, profesorul trebuie să cunoască foarte bine elevii cu care lucrează la clasă. Se știe că fiecare elev este o individualitate unică, nerepetabilă. Trebuie luat în seamă diferențele individuale dintre copii, dozarea sarcinilor, a ritmului și a modalităților de lucru în raport cu posibilitățile fiecăruia. Pe de altă parte succesul școlar ține de pregătirea profesională și psihopedagogică a profesorului, perfecțiunea activității de instruire care include o bună operaționalizare a obiectivelor, folosirea unor strategii didactice eficiente. Evaluarea trebuie să fie realizată cu instrumente corespunzătoare și mai precisă. Antrenarea elevilor la participarea unor concursuri este de dorit.

2. Conceptul de succes și insucces școlar

Succesul școlar reprezintă alternativa pozitivă, favorabilă a randamentului școlar, fiind denumită și reușită școlară.

Succesul școlar se definește prin formarea la elevi, în concordanță cu cerințele programelor școlare, a structurilor cognitive (sistem de cunoștințe) operaționale (priceperi, abilități, capacități), psihomatrice (deprinderi), afectiv – motivaționale și socio – morale (atitudini, trăsături de voință și de caracter).

Succesul școlar trebuie analizat din perspectiva obținerii de către elevi a unui randament școlar superior.

Acesta este produsul intervenției mai multor categorii de factori, aflați în diferite raporturi de interacțiune umană.

Din punct de vedere pedagogic succesul școlar depinde de calitatea corelației dintre profesor și elev. Cei "doi actori ai educației" trebuie raportați la rândul lor la factorii care determină calitatea activității lor de instruire și de învățare, respectiv, calitatea succesului școlar.

3. Factorii care influențează reușita școlară

Succesul școlar angajează întreaga personalitate a elevului și este dependent de interacțiunea mai multor factori.

Factorii interni:

- biologici;
- psihologici – intelectuali;
- neintelectuali;

Factorii externi:

- pedagogici;
- socio – culturali;
- stresanți;
- ambientali (familia, regimul de viață al elevului, grupul școlar etc).

Factorii biologici – se referă la starea sănătății organismului, la anumite deficiențe ale analizatorilor, unele dereglări funcționale ale metabolismului și unii factori somatofiziologici influențând anumite activități școlare și favorizând instalarea stării de oboseală cu impact negativ asupra activității intelectuale și randamentul școlar. Starea generală a sănătății își pune amprenta asupra puterii de muncă și a rezistenței la efort.

Factorii psihologici

Factorii intelectuali se referă, în esență, la anumite particularități ale inteligenței și proceselor cognitive (gândire, imaginație, limbaj, memorie, atenție etc) care circumscriu structura intelectuală a personalității umane.

Inteligența – își pune amprenta asupra capacității de înțelegere și, ulterior, de memorare sau transfer al unor informații asimilate și înțelese. Individul inteligent învață mai ușor, fără un efort intelectual deosebit. Cei cu un IQ sub 70 fiind considerați candidați siguri la insuccesul școlar.

Gândirea – antrenează toate celelalte procese psihice în activitatea de învățare.

Memoria – este un factor deosebit de important al succesului școlar.

Limbajul – facilitează înțelegerea și, mai ales comunicarea; fără limbaj comunicarea ar fi imposibilă, un rol deosebit revenind limbajului verbal, scris și oral.

Imaginația – ajută în domeniul creativ. Imaginația este necesară domeniilor abstracte sau celor care nu presupun neapărat o informație concretă în anumite demonstrații și argumentări logice și matematice.

Factorii neintelectuali – aceștia se referă la procesele psihice reglatorii și la structura de personalitate a individului. În categoria factorilor neintelectuali și care au un impact diferențiat asupra reușitelor școlare sunt incluși:

- factorii motivaționali – voluționali;
- factorii afectiv – atitudinali;
- structura de personalitate (temperament, atitudine , caracter).

Factorii motivaționali – o motivație puternică favorizează obținerea unor performanțe ridicate, pe când o motivație slabă (negativă) diminuează participarea elevului în activitatea de învățare. Motivația îndeplinește un rol activator și dinamizator în reușita școlară a elevilor. Gama factorilor motivaționali este destul de extinsă. Se vorbește, în acest sens, de motive extrinseci și intrinseci, de motive primare și secundare. Specific, pentru activitatea de învățare este motivația cognitivă. Ea este de natură intrinsecă, alimentându-se din efectele nemijlocite ale activității intelectuale.

Voiața – învățarea presupune efort pentru învingerea dificultăților interne și externe. Alegerea și fixarea scopurilor, învingerea tendințelor impulsive, depășirea conflictelor motivaționale, mobilizarea resurselor energetice interne solicită anumite trăsături volitiv – caracteriale cum ar fi: perseverența, conștiinciozitatea, ambiția, stăpânirea de sine, spiritul de inițiativă, rezistența la efort, independența etc.

Afectivitatea – factorii afectivi se fac resimțiți prin alte forme: emoții pozitive, pasiune și sentimente, în mod deosebit cele intelectuale.

Structura de personalitate – personalitatea individului prin configurația sa structurală are un rol deosebit de important asupra performanței școlare.

Factorii externi – sunt factorii care se referă la structura instituțională a învățământului, factorii familiari și factorii angrenați în organizarea pedagogică a procesului de învățare, aceștia din urmă deprinzând nemijlocit de activitatea de profesor.

Factorii pedagogici – se referă la stilul didactic al profesorului, eficiența metodelor de predare – învățare și evaluare, proiectarea și realizarea situațiilor de învățare, organizarea procesului de învățământ, pe fondul unui anumit plan de învățământ și ideal educațional.

Competența profesională și, mai ales, cea psihopedagogică a cadrelor didactice își pun amprenta asupra succesului școlar. Un rol deosebit revine organizării educației pe structuri de învățământ: ani, unități școlare, clase, nivel de salarizare a cadrelor didactice, supraîncărcarea curriculară, carențele de ordin logistic și programa școlară încărcată o influențează nefast în procesul pregătirii indivizilor.

Factorii familiari – această categorie de factori se exprimă prin mai multe moduri cum ar fi:

- climatul educațional familial;
- valențele educative ale familiei;
- atitudinile preșcolare – educaționale ale familiei;
- gradul de înzestrare logistică (calculator, internet etc) și posibilități material – financiare;
- nivelul de instruire și preocupare în ceea ce privește pregătirea și autoeducația părinților;
- regimul de viață și stilul de viață al părinților;

Fiecare dintre acești factori contribuie în mod diferențiat la reușita sau insuccesul școlar.

Ca factor al progresului școlar, climatul familiar contribuie la formarea atitudinii copilului față de școală, în general și față de învățatură, în special. Această presupune din punct de vedere psihologic, crearea unui substrat motivațional adecvat. Aprecierile generale ale părinților la adresa școlii, cât mai ales preocuparea lor sistematică față de rezultatele și progresul școlar al copiilor, stimulările și încurajările continue se înscriu ca modalități de influențare a acestei atitudini.

Prin regimul de viață pe care părinții îl impun și controlează, contribuie la formarea unui stil individual de muncă, dar și a unor trăsături de caracter necesare înlăturării dificultăților de învățare.

Factorii stresanți de natură fizică (zgomot, aer poluat, iluminat insuficient, subnutriție, etc), de natură fiziologică (somn insuficient, subnutriție, etc) și de natură psihologică (supraîncărcare, lipsă de antrenament în învățare, expunerea abuzivă la diverse ecrane, anumite conflicte dintre elevi și părinți sau dintre elev și profesor).

Pe baza celor de mai sus putem conchide ca succesul școlar este determinat de un complex de factori care pot acționa concomitent sau succesiv. Oricare din acești factori participă și condiționează într-o măsură sau alta rezultatele la învățatură.

Aceeași problemă a succesului/insuccesului școlar este abordată în ultimul timp și dintr-o altă perspectivă, cea a strategiilor pe care le implică la „nivelul macrosistemului de învățământ”, pe de o parte, la nivelul „unității de învățământ” (a microsistemului), pe de altă parte.

La nivelul macrosistemului se au în vedere o multitudine de condiții și măsuri ce pot fi asigurate și întreprinse în vederea promovării succesului, a prevenirii și înlăturării insuccesului. Dintre acestea ar fi cele privitoare la structura instituțională a sistemului de învățământ, la conținutul procesului de învățământ (plan, programe, manuale) la preocupări în domeniul formării și perfecționării personalului didactic, la baza materială a învățământului etc. Ele sunt expresia unor decizii ce urmează a fi adoptate la nivel național.

Bibliografie:

1. Gabriela C. Cristea – Psihologia educației, Editura Coresi, București, 2013
2. Ioan Nicola – Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis, București, 2003
3. Gheorghe Tomsa – Psihopedagogie preșcolară și școlară, București, 2005

Condeii eminescian de la vers la gazetărie Studiu de caz

Prof. Dănilă-Moisă Mihaela,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău, jud. Bacău

Mihai Eminescu s-a remarcat și a rămas în prim-plan prin creațiile lirice, însă activitatea sa a fost mult mai vastă, atât ca prozator cât și ca jurnalist. Cu toate că este considerat a fi cea mai impunătoare voce poetică a literaturii române, el a desfășurat activități dintre cele mai variate, a fost secretar, director al Bibliotecii Centrale din Iași, a tradus lucrări din germană, în special cărți filosofice, profesor suplinitor, redactor de ziar, sufleur, copist, revizor școlar etc. Cele din urmă ocupații l-au ajutat să descopere și să cunoască adevăratele probleme ale societății, pe care mai apoi le-a prezentat în articolele sale, creând o adevărată utopie. Teoriile eminesciene ajută, de asemenea, la cunoașterea poporului român, ele fiind foarte bine sistematizate și neinfluențate de factorii politici ai vremii. Realitatea acelui trecut este reconstituită în mod oarecum simbolic în unele lucrări, de aceea articolele eminesciene ar putea crea o altă viziune oricărui cititor, dacă textele sale publicistice ar fi studiate și îndeajuns cunoscute, iar istoria ar fi privită și dintr-o altă perspectivă.

Jurnalistul Eminescu dovedește a avea o cultură polivalentă încă din perioada 1876-1877, când, prin diversitatea temelor abordate în articolele publicate în *Curierul de Iași*, începe să își contureze spiritul critic; „*Formația culturală – de proporții homerice – a lui Mihai Eminescu a constituit, constituie și va constitui obiect de cercetare al oamenilor de cultură din țară și de peste hotare, vrăjiți de precocitatea și înălțimea gândurilor sale.*” (C. Fornescu – C. Petrescu, *Valori etice în opera lui EMINESCU*, București, Editura „Minerva”, 1989, p. 9). Ar fi nedrept să se facă abstracție de publicistică, ramură a activității sale ce cuprinde un volum mare de material, în care abordează atât problemele arzătoare ale vremii, cât și teme filosofice de care era pasionat, ceea ce demonstrează faptul că nu se putea detașa de ideologiile și temele abordate în lirică și proză. Privindu-i în ansamblu activitatea literară și culturală, remarcăm faptul că este dominant pesimismul, care conferă unicitate textelor, astfel dându-se viață unei noi viziuni, unei noi ideologii.

Activitatea literară și cea gazetărească se află într-o continuă interdependență, întrucât cugetările filosofice din poezie sunt transpuse și în articole, mai ales în cele care tratează teme culturale, literare, iar problemele politice și sociale trec din publicistică în beletristică. Cu toate că activitatea publicistică a fost mai fructuoasă, însumând mii de articole (de exemplu doar activitatea în cadrul ziarului *Timpul* cuprinde peste 1200 de articole), sunt studiate cu predilecție creațiile lirice și cele epice, care, în opinia lui Dimitrie Vatamaniuc, nu pot duce la o analiză corectă și completă a genialității eminesciene, ceea ce presupune o reevaluare a personalității titanice a lui Mihai Eminescu, care să-i privească opera în ansamblu, astfel încât să se poată demonstra strânsa legătură dintre poezie, proză și gazetărie, doar împreună definind geniul eminescian. În ciuda faptului că exegeza creațiilor sale se îndreaptă cu predilecție asupra poeziilor, articolele nu pot fi neglijate, ele reluând și poate chiar dezvoltând și lămurind idealurile, visele, expectanțele sugerate și prezentate în poezie. Dacă în poezie, Eminescu părea un visător rupt de realitate, în cadrul articolelor sale descoperim un alt om, unul implicat în problemele sociale, mai ales că reușise să cunoască îndeaproape viața oamenilor simpli în perioada peregrinărilor prin țară, tocmai de aceea se impune o analiză exhaustivă a operei și nu una fragmentară, care să umbrească valorile istorice ale articolelor sale.

Tudor Vianu ne spunea că Mihai Eminescu este un povestitor fantastic, el fiind cel care nu observă realitatea, ci are capacitatea de a o recompune și de a-i da noi semnificații, iar această forță creatoare se regăsește atât în beletristică dar și în publicistică. Tocmai de aceea aș putea spune că cele două ramuri, literatura și jurnalismul care formează un tot unitar, prezentându-ne imaginea unui artist complet și complex, a unui geniu prin excelență. Altfel spus „*Eminescu află în publicistică șansa de a reînvia farmecul apus al vremurilor când Poezia și Adevărul erau una*” (Monica Spiridon, *Eminescu. O anatomie a elocvenței*, București, Editura „Minerva”, 1994, p. 27). Prin articolele sale reușește să transmită ceea ce nu a putut

transmite sau ceea ce a considerat că nu trebuie transmis prin poezie. Așadar, se poate susține faptul că *ziaristica nu reprezenta pentru Eminescu numai o obligație de serviciu, ci răspundea structurii personalității sale*" (Mihai Eminescu, *Opere*, vol. IX (Publicistică 1870-1877), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1980, p.IX), dându-i șansa să creeze un discurs național, o utopie regresivă bazată pe rațiune și argumente obiective, care să îi susțină ideologiile și convingerile, care l-au determinat să devină un vădit apărător al celor neajutorați și mai ales al istoriei neamului său. Cu toate că există eminescologi care consideră că *a vorbi despre utopie în cazul operei lui Eminescu, în sensul denotativ al cuvântului, înseamnă a produce paradoxuri critice pe marginea textelor scriitorului*" (Constantin, Parfene, *Mihai Eminescu – note privind stilul publicisticii*, Vaslui, Editura „Cutia Pandorei”, 2000, p.7.), utopia în sens denotativ fiind *o teorie fantezistă care preconizează o organizare ideală a omenirii*" (Constantin, Parfene, *Mihai Eminescu – note privind stilul publicisticii*, Vaslui, Editura „Cutia Pandorei”, 2000, p.7.) cred că puterea de argumentare, vehemența discursului și implicarea emoțională care se simt în articolele sale sunt cele care pot susține prezența unei utopii regresive în cadrul acestora.

Cu toate că de-a lungul timpului literatura a fost cea care a ocupat prim-planul cercetărilor criticilor se poate considera faptul că activitatea gazetărească i-a generat împlinirea emoțională, întrucât i-a conferit libertate de exprimare deplină și i-a dat posibilitatea de a-și susține ideologiile istorice, lingvistice și culturale. Mihai Eminescu a reușit să creeze un echilibru perfect între literatură și gazetărie, în cea dintâi remarcându-se prin geniul creator, iar în gazetărie impunându-se prin strictețea cu care își susține ideologiile.

Eminescu își începe activitatea ziaristică pe când se află la Viena, scriind articole pe teme politice, în cadrul cărora prezintă situația politică a românilor și a celorlalte popoare din cadrul Austro-Ungariei, ocupându-se cu predilecție de problemele politico-istorice ale neamului nostru. Publicistica eminesciană prezintă perioada Războiului de Independență, scriind despre proclamarea independenței, proclamarea regatului, problemele societății românești din acea vreme (răscumpărarea căilor ferate, noua constituție, politica externă, dările românilor), asta pe plan politic, iar în cadrul celorlalte domenii abordează teme dintre cele mai variate (școala, biserica, literatura, teatrul, istorie etc). Nu trebuie omis faptul că o mare parte a articolelor sale sunt traduceri ale unor știri apărute în reviste străine, asupra cărora își impregnează propriile idei și concepții, dându-le astfel un caracter personal.

Odată cu apariția primelor sale articole se schimbă și maniera de a scrie despre realitățile vremii, întrucât până la el articolele se scriau într-un stil bombastic și erau dominate de patos romantic, ceea ce le făcea uneori inaccesibile. Elementele de noutate aduse de Eminescu la nivelul jurnalisticii constau în stilul de a prezenta o temă sau de a dezbate o problemă. El inovează acest domeniu prin implementarea unui stil nou și anume faptul că, noi cititorii, avem sentimentul prezenței unui interlocutor, acest aspect dând textelor puterea de a convinge cititorul și de-al atrage în mrejele lecturi și totodată are un mare impact emoțional

Așadar, numai analizate ca un totunitar, poezia și gazetăria, ne pot oferi o imagine completă și corectă a creativității eminesciene, mai ales ca cea mai mare parte a temelor abordate constituie o realitate contemporană.

Bibliografie:

Opere:

- *** Eminescu, Mihai - *Opere*, Vol. IX (Publicistică 1870-1877), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1980;
- *** Eminescu, Mihai - *Opere*, Vol. X (Publicistică 17 februarie – 31 decembrie 1880), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984;
- *** Eminescu, Mihai - *Opere*, Vol. XI (Publicistică 17 februarie – 13 decembrie 1880), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984;
- *** Eminescu, Mihai - *Opere*, Vol. XII (Publicistică 1 ianuarie – 31 decembrie 1881), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1985;
- *** Eminescu, Mihai - *Opere*, Vol. XIII (Publicistică 1882 – 1883, 1888 - 1889), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1985;

Referințe critice:

1. Cărtărescu, Mircea, Eminescu. Visul chimeric, București, Editura „Humanitas”, 2011;
2. Călinescu, G. – *Viața și opera lui Mihai Eminescu*, București, Editura „Minerva”, 1983;
3. Crișan, Radu-Mihai – *Spre Eminescu. Răspuns românesc la amenințările prezentului și la provocările viitorului* (ediția a IV-a reeditare după ediția a III-a revizuită), București, Editura „Tibo”, 2008
4. Fornescu C. –Petrescu C. - *Valori etice în opera lui EMINESCU*, București, Editura „Minerva”, 1989
5. Spiridon, Monica - *Eminescu. O anatomie a elocvenței*, București, Editura „Minerva”, 1994;
6. Spiridon, Monica – *Eminescu. Proza jurnalistică*, București, Editura „Curtea Veche”, 2003.

Machinima-un nou limbaj educațional în era digitală

Aurora Dănilă, Colegiul Tehnic "Mircea Cristea", Brașov

Într-o lume marcată de tehnologie și schimbări rapide, educația are datoria de a se adapta la noile forme de comunicare și învățare. Una dintre aceste forme inovatoare este machinima – o combinație între jocuri video și cinematografie, care poate deveni un instrument educațional extrem de valoros.

Machinima este arta de a crea filme în timp real în medii 3D virtuale, oferă oportunități educaționale unice, aducând un plus de interactivitate, implicare și profunzime în procesul de învățare. Utilizarea sa transversală în diverse discipline contribuie la formarea unor competențe esențiale în secolul al XXI-lea.

Machinima este un mijloc modern care trezește interesul elevilor prin conceptul apropiat de jocurile video și care stimulează creativitatea și gândirea critică în același timp. Elevii care creează un film machinima nu doar „se joacă”, ci învață să scrie un scenariu, să regizeze, să monteze și să transmită un mesaj coerent. Acest proces dezvoltă competențe complexe: de la scrierea corectă a unui text narativ, până la rezolvarea de probleme tehnice și estetice. De aceea profesorii pot utiliza machinima pentru a facilita un conținut artistic (pornind de la literatură, muzică, spectacole, artă) sau științific (învățarea de limbi străine sau conceperea unor proiecte pentru istorie).

Minecraft: American Revolution Mod (Soldiers, Muskets, and More!)

<https://www.youtube.com/watch?v=s8jI9TyHLh8>

Imaginea 1. Revoluția americană. Minecraft

În al doilea rând, folosirea machinimei în proiecte școlare favorizează învățarea interdisciplinară. Un elev care creează o poveste într-un joc video precum Minecraft sau The Sims poate include noțiuni din literatură, istorie, arte vizuale și informatică. Astfel, cunoștințele nu mai rămân izolate în manuale, ci devin parte dintr-o construcție practică, vizuală și colaborativă.

Pe de altă parte, unii ar putea susține că utilizarea jocurilor video în educație distrage atenția elevilor și le diminuează concentrarea. Totuși, dacă este folosit cu un scop clar, în mod ghidat, machinima nu este o formă de divertisment, ci un mijloc prin care profesorul valorifică interesul nativ al elevilor pentru tehnologie în beneficiul învățării.

Un alt posibil obstacol ar putea fi constituit de gradul în care elevul este familiarizat cu instrumentele digitale care generează machinima. În ultima perioadă acestea s-au diversificat foarte mult, având la dispoziție nenumărate ”ustensile”, pornind de la deja clasicele jocuri video în variantă educativă (Minecraft Edu, Kerbal Edu, Lexica sau Jumpido), până la cele mai actuale și mai diversificate. Blender, Autodesk Maya, Adobe Animate, and the Source Filmmaker sunt programe sau platforme care pot fi folosite cu succes pentru a crea animații; În vederea editării materialelor, se poate recurge la Rockstar Editor, Camtasia sau OBS (Open Broadcaster Software) pentru înregistrare.

Deoarece creația unui astfel de film educativ este un proces complex, care necesită cooperare și lucru în echipă, elevii trebuie să își asume niște roluri¹:

Jucători. Aceștia sunt elevii care joacă și operează cu personajele. Lăsați experții din clasă să se afirme, cel puțin la început, în timp ce copiii mai puțin experimentați se ocupă de alte sarcini la fel de importante.

Scenariști. Acești studenți co-scriu scenariul și colaborează cu regizorii pentru a finaliza storyboard-ul.

Regizori. Acești membri ai echipei sunt responsabili de proiectarea unui storyboard care prezintă acțiunea, cadrele cheie și zonele din joc în care va avea loc înregistrarea.

Actori vocali. Acești studenți dau voce personajelor și/sau servesc drept naratori.

Directori de imagine. Acești membri ai echipei operează software-ul de captură de ecran, decid nivelurile de zoom și pornesc/încheie sesiunea de înregistrare.

¹ <https://iste.org/blog/the-complete-guide-to-using-machinima-in-the-classroom>

Editori. Acești studenți operează software-ul de editare pentru a îmbina machinima finală.

În concluzie, machinima oferă o oportunitate reală de a transforma procesul educațional într-un act creativ, colaborativ și relevant pentru generația digitală. Școala viitorului nu trebuie să respingă tehnologia, ci să o îmblânzească și să o transforme în sprijin pentru gândirea liberă și învățarea autentică.

Bibliografie:

1. <https://iste.org/blog/the-complete-guide-to-using-machinima-in-the-classroom>
2. <https://www.makeuseof.com/tag/a-look-at-free-machinima-tools-make-your-own-game-themed-movies>

Leadership didactic și Inteligență Artificială în școala contemporană: practici inovatoare care cresc autonomia elevilor și generează educație cu semnificație

Prof. Dănilă Iulia-Ionelia

Liceul Teoretic „Aurel Vlaicu”, Orașul Breaza

Introducere

Dinamica accelerată a schimbărilor din educația contemporană impune o regândire profundă a rolului cadrului didactic și a modului în care sunt organizate procesele de predare și învățare. Diversitatea elevilor, evoluțiile tehnologice rapide, accesul extins la informație și nevoia tot mai accentuată de personalizare a învățării determină reconfigurări structurale ale practicii educaționale. În acest context, leadershipul didactic devine o dimensiune esențială a profesiei, profesorul asumându-și rolul de mediator între elev și cunoaștere, de creator de contexte de învățare relevante și de vector al transformării educaționale.

Inteligența artificială (IA), tot mai prezentă în discursul pedagogic contemporan, nu se reduce la statutul de soluție tehnologică, ci funcționează ca un catalizator al reconfigurării conceptuale a relației dintre profesor, elev și cunoaștere. Dincolo de funcțiile sale tehnice, IA deschide un spațiu de reflecție asupra modului în care pot fi susținute autonomia elevilor, gândirea critică, învățarea profundă și capacitatea de a gestiona informația într-un mod reflexiv și responsabil. Integrarea sa în educație nu presupune mecanizarea actului didactic, ci extinderea resurselor profesorului-lider prin noi modalități de organizare, adaptare și articulare a parcursurilor de învățare.

În acord cu tema „Educație cu semnificație”, lucrarea de față propune o analiză teoretică asupra modului în care inteligența artificială poate susține leadershipul didactic și poate contribui la dezvoltarea unei educații orientate spre sens, relevanță și înțelegere profundă. Pornind de la perspective din literatura de specialitate privind leadershipul transformativ, teoriile învățării semnificative și modelele pedagogice moderne, articolul examinează potențialul IA de a facilita procese precum personalizarea învățării, dezvoltarea competențelor transversale și consolidarea autonomiei elevilor.

Analiza evidențiază faptul că rolul profesorului rămâne central: tehnologia nu reprezintă un scop în sine, ci o expresie a leadershipului didactic, manifestată prin capacitatea de a orienta critic și etic resursele disponibile în direcția formării unui mediu educațional echilibrat și reflexiv. Concluziile susțin ideea că inteligența artificială poate deveni un vector al transformării educaționale doar în măsura în care este înțeleasă critic și utilizată în acord cu finalitățile educației, nu în locul acestora.

2. Cadrul Teoretic

2.1. Leadership educațional: concepte, modele și relevanță în școala contemporană

Leadershipul educațional reprezintă capacitatea cadrului didactic sau a actorilor din sistemul de învățământ de a influența pozitiv procesele de predare și învățare, orientându-le către dezvoltarea integrală a elevilor și către transformarea culturii școlare. În literatura de specialitate, leadershipul didactic este adesea definit ca abilitatea profesorului de a inspira, ghida și susține elevii astfel încât aceștia să atingă un nivel crescut de autonomie, motivație și performanță (Leithwood, 2012).

Conform lui Fullan (2014), leadershipul eficient în educație presupune promovarea schimbării, capacitatea de a gestiona complexitatea și de a introduce practici inovatoare în mod strategic. Profesorul-lider nu este doar un specialist în disciplina sa, ci un facilitator al învățării, un creator de contexte pedagogice relevante și un model de comportament profesional.

Modelul de leadership transformativ ocupă un loc central în teoriile educaționale moderne. Acest tip de leadership pune accentul pe inspirație, încurajarea creativității, reflecție, autonomie și asumarea responsabilității de către elevi. Profesorul transformativ cultivă un climat pozitiv, stimulează participarea activă și îi ajută pe elevi să își depășească propriile limite (Bass & Riggio, 2006).

În raport cu tema simpozionului — „Educație cu Semnificație” — leadershipul didactic devine o condiție esențială pentru a crea experiențe de învățare autentice și relevante. Profesorul-lider nu doar predă, ci influențează direcția formării elevilor, valorificând resursele disponibile (inclusiv tehnologice) pentru a genera impact real în școală și comunitate.

2.2. Educația cu Semnificație: fundamentare conceptuală

„Educația cu Semnificație” este un concept care face referire la procesele educaționale ce permit elevilor să găsească sens, utilitate și relevanță în ceea ce învață. Ea depășește transmiterea mecanică a informațiilor și vizează dezvoltarea gândirii critice, a capacității de rezolvare a problemelor, a autonomiei și a competențelor sociale.

În viziunea lui Dewey (1938), educația este semnificativă atunci când conectează experiențele elevilor cu realitatea și îi implică în procese active de descoperire. Bruner (1996) subliniază faptul că învățarea capătă sens în momentul în care elevii înțeleg structurile profunde ale cunoașterii, iar profesorul facilitează această înțelegere prin metode adaptate nevoilor lor cognitive.

Conceptul se regăsește și în teoriile constructiviste, potrivit cărora elevul construiește cunoașterea prin interacțiune, reflecție și experimentare. În contextul secolului XXI, educația semnificativă include și dimensiuni precum:

- personalizarea învățării,
- utilizarea tehnologiei în mod inteligent,
- dezvoltarea competențelor digitale,
- colaborarea interdisciplinară,
- învățarea autoreglată.

Prin urmare, „Educația cu Semnificație” devine un cadru conceptual ideal pentru introducerea inteligenței artificiale în procesele educaționale, aceasta contribuind la adaptarea învățării la ritmul, stilul și nivelul elevilor.

2.3. Autonomia elevului și autoreglarea în învățare

Autonomia în învățare reprezintă capacitatea elevului de a-și gestiona propriul proces educațional: stabilirea obiectivelor, alegerea strategiilor, monitorizarea progresului și reflecția asupra rezultatelor. În teoria autodeterminării (Deci & Ryan, 2000), autonomia este una dintre cele trei nevoi psihologice fundamentale, alături de competență și relaționare. Îndeplinirea acestor nevoi conduce la motivație intrinsecă, comportamente auto-dirijate și implicare autentică în învățare.

Autoreglarea presupune utilizarea unor strategii metacognitive (planificare, monitorizare, evaluare), cognitive (organizarea informațiilor, aplicarea algoritmilor) și afective (gestionarea emoțiilor, creșterea încrederii). Hattie (2019) consideră că învățarea autoreglată are unul dintre cele mai ridicate efecte asupra performanței academice, cu un impact major asupra dezvoltării pe termen lung a elevilor.

Integrarea instrumentelor digitale — și în mod special a inteligenței artificiale — susține autonomia prin:

- feedback imediat, clar și diferențiat,
- acces la explicații suplimentare,
- posibilitatea de a exersa în ritm propriu,
- identificarea dificultăților,
- recomandări personalizate.

În această logică, IA devine un catalizator al autonomiei, contribuind la o educație orientată spre sens, progres și responsabilitate.

2.4. Inteligența artificială în educație: oportunități și schimbare de paradigmă

Inteligența artificială redefinește procesele de învățare și predare prin capacitatea de a genera conținut, de a analiza date, de a oferi feedback adaptativ și de a personaliza experiența educațională. Potrivit UNESCO (2023), IA poate sprijini profesorii în proiectarea unor activități diferențiate, în evaluarea formativă și în crearea unor contexte de învățare accesibile tuturor elevilor.

IA nu substituie profesorul, ci îi amplifică leadershipul didactic, devenind un instrument strategic care permite:

- adaptarea sarcinilor la nivelul fiecărui elev,
- învățare diferențiată fără segmentare,
- asistarea elevilor în fazele dificile ale învățării,
- creșterea accesului la resurse de calitate,
- eficientizarea timpului dedicat evaluării.

În plus, IA stimulează competențe transversale precum gândirea critică, creativitatea, analiza, sinteza și rezolvarea de probleme — competențe esențiale pentru societatea actuală.

Prin utilizarea responsabilă a IA, profesorul devine un **lider al inovației educaționale**, care ghidează elevii nu doar în procesul de învățare, ci și în înțelegerea modului în care tehnologia poate fi folosită în mod etic, sigur și eficient.

2.5. Modele pedagogice moderne în sprijinul integrării IA

Integrarea IA în educație se alătură unei serii de modele pedagogice deja validate:

- **Constructivismul:** Promovează învățarea activă, explorarea, formularea de ipoteze și construirea sensului. IA facilitează aceste procese, oferind elevilor resurse și interacțiuni personalizate.
- **Învățarea bazată pe competențe:** IA permite evaluarea progresului pe competențe, generând recomandări precise pentru dezvoltare.
- **Învățarea experiențială (Kolb):** Elevii reflectează asupra propriilor rezultate și primesc feedback imediat, accelerând procesul de autoreglare.

- **Modelul învățării vizibile (Hattie):** IA oferă vizibilitate asupra progresului în timp real, atât profesorului, cât și elevilor.
- **Teoria autodeterminării (Deci & Ryan):** IA sprijină autonomia, competența și sentimentul de eficacitate prin adaptarea sarcinilor la nivelul elevilor.

3. Perspective teoretice asupra integrării inteligenței artificiale în leadershipul didactic

Integrarea inteligenței artificiale în educație reprezintă un subiect tot mai prezent în literatura de specialitate, însă valoarea ei pedagogică depinde în mod direct de modul în care este înțeleasă, orientată și administrată de către profesor. Într-o abordare teoretică, IA nu este privită ca o tehnologie în sine, ci ca un concept educațional emergent, capabil să extindă posibilitățile de învățare și să susțină viziunea profesorului-lider. Această perspectivă deplasează accentul de la ceea ce „face” tehnologia la ceea ce „permite” ea, în măsura în care este folosită într-un cadru intențional, reflexiv și etic.

Literatura susține că leadershipul didactic este întotdeauna anterior tehnologiei: profesorul rămâne cel care definește finalitățile educației, stabilește direcțiile de dezvoltare ale elevilor și creează contextul în care IA poate fi utilizată în mod semnificativ. În acest sens, IA devine un instrument pentru amplificarea rolului profesorului, nu o soluție care îl substituie. O astfel de integrare presupune o raportare critică, în care tehnologia este valorificată pentru a sprijini procesele profunde ale învățării — reflecția, autoreglarea, înțelegerea conceptuală — și nu pentru a produce rezultate rapide sau artificiale.

Din punct de vedere teoretic, IA are potențialul de a facilita personalizarea învățării, o direcție centrală în educația modernă. Prin accesul la resurse variate și prin capacitatea de adaptare a conținutului, IA poate susține diversitatea ritmurilor și stilurilor de învățare, oferind elevilor oportunitatea de a explora concepte în propriul tempo și de a primi clarificări rapide sau explicații suplimentare. Acest tip de sprijin poate contribui la dezvoltarea autonomiei, deoarece elevul este invitat să își asume un rol mai activ în configurarea parcursului său de învățare. Autonomia nu este însă generată de tehnologie, ci de felul în care profesorul creează un cadru favorabil reflecției și responsabilității. IA devine un mediu în care elevul poate experimenta, corecta și progresa, dar sensul educațional al acestor procese este conferit de leadershipul didactic care le însoțește.

Un alt aspect relevant este contribuția inteligenței artificiale la dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, interpretarea informațiilor, creativitatea, colaborarea sau competențele digitale. În plan teoretic, IA poate funcționa ca un catalizator al acestor competențe, oferind acces la situații de învățare variate și la modalități alternative de formulare a unui concept sau a unei soluții. Elevul nu mai este un receptor pasiv al informației, ci un partener în dialogul cu resursele digitale, iar profesorul — prin prisma leadershipului educațional — devine ghidul care orientează acest dialog, îl filtrează și îl transformă într-o experiență relevantă.

În mod natural, această integrare conduce la o redefinire conceptuală a rolului profesorului. În loc să se concentreze exclusiv pe transmiterea conținutului, cadrul didactic devine un arhitect al experiențelor de învățare, un mediator între elev și informație, precum și garantul unei utilizări echilibrate și etice a IA. Din această perspectivă, leadershipul didactic este cel care dă sens tehnologiei, prin capacitatea de a menține echilibrul între inovație, discernământ și responsabilitate. IA oferă posibilități mai largi de explorare, dar profesorul este cel care decide direcția, ritmul și finalitatea învățării.

Privită astfel, inteligența artificială nu este un element exterior procesului educațional, ci un factor integrabil în viziunea mai largă a unei educații cu semnificație. Ea poate sprijini reflecția, accesul la informație, diversitatea resurselor și flexibilitatea învățării, dar nu poate înlocui cunoașterea pedagogică profundă, intuiția profesională și capacitatea de relaționare ale profesorului. Leadershipul didactic conferă tehnologiei direcție și sens, iar o integrare teoretică justificată a IA devine parte a unei culturi educaționale orientate spre sens, autonomie, responsabilitate și progres.

4. Concluzii

Integrarea inteligenței artificiale în educația contemporană reprezintă un moment important pentru reconfigurarea proceselor de predare și învățare. Dincolo de dimensiunea sa tehnologică, IA poate deveni un catalizator pentru regândirea rolului profesorului și a raportului dintre elev, cunoaștere și mediu educațional. Analiza teoretică prezentată în această lucrare arată că valoarea IA nu se află în capacitatea ei de a genera conținut sau de a automatiza anumite procese, ci în posibilitatea de a sprijini leadershipul didactic prin extinderea oportunităților de reflecție, adaptare, personalizare și sprijin cognitiv.

Leadershipul didactic se află în centrul oricărei integrări responsabile a tehnologiei. Profesorul rămâne factorul care dă direcție, sens și coerență învățării, iar IA nu poate substitui funcțiile sale esențiale: orientarea pedagogică, discernământul, relaționarea și capacitatea de a crea contexte de învățare autentice. În această viziune, tehnologia devine un mediu de amplificare a acțiunii educaționale, nu un agent al schimbării independente.

Educația cu semnificație – tema centrală a simpozionului – se construiește prin interacțiunea dintre leadershipul profesorului, autonomia elevului și coerența experiențelor de învățare. IA poate contribui la susținerea acestor procese, însă efectele ei sunt cu adevărat relevante doar atunci când se înscriu într-o viziune pedagogică orientată spre sens, responsabilitate și dezvoltare integrală. Astfel, inteligența artificială nu transformă educația în mod automat; transformarea apare prin modul în care cadrele didactice utilizează tehnologia ca resursă pentru reflecție, dialog, explorare și cultivarea potențialului elevilor.

În ansamblu, integrarea inteligenței artificiale în educație se conturează atât ca o șansă de reconfigurare teoretică și practică a demersului educațional, cât și ca o responsabilitate profesională asumată. În acest cadru, leadershipul didactic devine factorul determinant care permite valorificarea tehnologiei în sprijinul unei educații cu sens, orientate spre autonomie, învățare profundă și dezvoltarea competențelor transversale, ca direcții firești ale procesului educațional.

Bibliografie

- **Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006).** *Transformational Leadership*. Psychology Press.
- **Bruner, J. (1996).** *The Culture of Education*. Harvard University Press.
- **Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000).** The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268.
- **Dewey, J. (1938).** *Experience and Education*. Macmillan.
- **Fullan, M. (2014).** *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
- **Hattie, J. (2019).** *Visible Learning: A Synthesis of Over 1,400 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
- **Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019).** *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
- **Kolb, D. A. (1984).** *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.
- **Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020).** Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- **OECD (2021).** *AI in Education: Learners, Teachers, and Tools*. OECD Publishing.
- **Robinson, V. (2011).** *Student-Centered Leadership*. Jossey-Bass.
- **UNESCO (2023).** *Guidance for the Ethical Use of Artificial Intelligence in Teaching and Learning Systems*. UNESCO Publishing.

UTILIZAREA METODELOR MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE CENTRATE PE ELEV

Profesor Dănilă Oana, Școala Gimnazială „Constantin Teodorescu” Războieni

Educația contemporană se află într-un proces profund de reformare, determinat de transformările sociale, economice și tehnologice ale societății actuale. Accesul rapid la informație, diversitatea culturală și cerințele pieței muncii impun dezvoltarea unor competențe complexe, precum gândirea critică, creativitatea, autonomia și capacitatea de colaborare. În acest context, paradigma educațională tradițională, centrată pe profesor și pe transmiterea unidirecțională a cunoștințelor, se dovedește insuficientă.

Ca răspuns la aceste provocări, s-a conturat tot mai clar **abordarea educației centrate pe elev**, care promovează metode moderne de predare-învățare-evaluare, orientate spre nevoile, interesele și potențialul fiecărui elev. Această perspectivă pune accent pe implicarea activă a elevului în procesul educațional și pe dezvoltarea competențelor necesare învățării pe tot parcursul vieții.

Scopul prezentului referat este de a evidenția importanța metodelor moderne centrate pe elev, de a analiza principalele strategii de predare-învățare și de a sublinia rolul evaluării formative în optimizarea procesului educațional.

Educația centrată pe elev își are fundamentul teoretic în teoriile constructiviste și socio-constructiviste ale învățării, care susțin ideea că elevul construiește activ cunoașterea prin interacțiune cu mediul, cu ceilalți și cu propriile experiențe anterioare. Învățarea nu mai este privită ca un proces de acumulare pasivă de informații, ci ca un demers activ, reflexiv și contextualizat.

Din această perspectivă, rolul profesorului se transformă semnificativ. Acesta nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un **facilitator al învățării**, un organizator de situații educaționale și un sprijin constant în dezvoltarea elevului. Relația profesor–elev se bazează pe cooperare, comunicare și respect reciproc.

Educația centrată pe elev presupune:

- respectarea diferențelor individuale;
- adaptarea strategiilor didactice la stilurile de învățare;
- stimularea motivației intrinseci;
- valorizarea experiențelor personale ale elevilor.

Metode moderne de predare și învățare centrate pe elev

1. Învățarea prin descoperire

Învățarea prin descoperire este o metodă activ-participativă care încurajează elevii să exploreze, să investigheze și să formuleze concluzii pe baza observațiilor și experimentelor proprii.

Profesorul creează contexte problematizante și oferă ghidaj minim, permițând elevilor să își dezvolte autonomia cognitivă. Această metodă contribuie la:

- dezvoltarea gândirii logice și critice;
- stimularea curiozității intelectuale;
- consolidarea învățării durabile.

2. Învățarea prin cooperare

Învățarea cooperativă presupune organizarea elevilor în grupuri mici, eterogene, în care fiecare membru are un rol clar și o responsabilitate bine definită. Succesul activității depinde de implicarea tuturor participanților. Beneficiile acestei metode includ:

- dezvoltarea competențelor sociale;
- îmbunătățirea comunicării interpersonale;
- formarea spiritului de echipă și a empatiei.

3. Metoda proiectului

Metoda proiectului este o strategie didactică complexă, care implică realizarea unor sarcini autentice, desfășurate pe o perioadă mai lungă de timp. Elevii sunt implicați în alegerea temei, planificarea activităților, documentare, realizare și prezentare. Această metodă favorizează:

- integrarea cunoștințelor din mai multe discipline;
- dezvoltarea creativității;
- aplicarea practică a informațiilor teoretice.

4. Învățarea bazată pe probleme

Învățarea bazată pe probleme presupune confruntarea elevilor cu situații reale sau simulate, care necesită analiză, reflecție și luarea deciziilor. Această metodă dezvoltă capacitatea de rezolvare a problemelor și transferul cunoștințelor în contexte noi.

5. Utilizarea tehnologiei în procesul de învățare

Tehnologia digitală joacă un rol esențial în educația modernă, facilitând accesul la resurse variate și personalizarea învățării. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia contribuie la creșterea motivației și a implicării elevilor.

Metode moderne de evaluare centrate pe elev

Evaluarea modernă se concentrează pe sprijinirea procesului de învățare, nu doar pe măsurarea rezultatelor finale. Accentul se mută de la evaluarea sumativă către **evaluarea formativă**, care oferă feedback constant și constructiv. Dintre metodele moderne amintim.

1. Portofoliul educațional

Portofoliul reprezintă o colecție de lucrări realizate de elev, care reflectă progresul, efortul și nivelul de competență atins. Acesta permite o evaluare complexă și individualizată.

2. Autoevaluarea și evaluarea reciprocă

Prin autoevaluare, elevii își analizează propriile performanțe, devenind conștienți de punctele forte și de aspectele ce necesită îmbunătățire. Evaluarea reciprocă dezvoltă spiritul critic și responsabilitatea.

3. Evaluarea prin proiecte

Evaluarea prin proiecte pune accent pe proces, nu doar pe produsul final, valorificând competențele cognitive, sociale și creative ale elevilor.

4. Feedback-ul formativ

Feedback-ul oferit constant și personalizat contribuie la reglarea procesului de învățare și la creșterea motivației elevilor.

Avantajele metodelor moderne centrate pe elev

Aplicarea metodelor moderne de predare–învățare–evaluare centrate pe elev determină:

- creșterea interesului pentru învățare;
- dezvoltarea gândirii critice și creative;
- formarea competențelor sociale și emoționale;
- stimularea autonomiei și a responsabilității;
- adaptarea procesului educațional la diversitatea elevilor.

Metodele moderne de predare–învățare–evaluare centrate pe elev reprezintă o direcție esențială în educația contemporană. Ele răspund cerințelor unei societăți dinamice și contribuie la formarea unor indivizi capabili să învețe permanent, să se adapteze și să participe activ la viața socială. Implementarea eficientă a acestor metode presupune o schimbare de mentalitate, precum și o formare continuă a cadrelor didactice.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași. Polirom.
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași. Polirom.

3. Joita, E. (2008). *Educația cognitivă*. Iași. Polirom.
4. Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. București. Editura Didactică și Pedagogică.
5. Oprea, C. L. (2009). *Strategii didactice interactive*. București. EDP.
6. Păun, E. (2017). *Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative*. București. Polirom.

Educația în vremurile moderne

Daniliuc Oana

Școala Gimnazială „Dan Iordăchescu”, Hlipiceni

Educația a reprezentat dintotdeauna fundamentul dezvoltării societății, având rolul de a transmite cunoștințe, valori și competențe esențiale pentru formarea individului. În contextul contemporan, marcat de globalizare, digitalizare accelerată și schimbări sociale profunde, educația se află într-un proces continuu de transformare. Vremurile moderne impun noi abordări educaționale, adaptate nevoilor unei societăți dinamice și interconectate, în care informația circulă rapid, iar cerințele pieței muncii se modifică constant.

Unul dintre cele mai importante aspecte ale educației moderne este integrarea tehnologiei în procesul de predare-învățare. Instrumentele digitale, platformele educaționale online și resursele multimedia au devenit componente indispensabile ale educației actuale. Tehnologia facilitează accesul rapid la informație, permite personalizarea învățării și încurajează colaborarea între elevi și profesori, indiferent de distanțele geografice. În același timp, utilizarea tehnologiei în educație dezvoltă competențe digitale esențiale pentru viața profesională și personală a elevilor.

Educația în vremurile moderne pune accent pe învățarea centrată pe elev. Spre deosebire de modelul tradițional, axat pe transmiterea unilaterală a informației, educația contemporană promovează participarea activă a elevului în procesul educațional. Profesorul devine un ghid și un facilitator al învățării, iar elevul este încurajat să gândească critic, să formuleze opinii și să își asume responsabilitatea pentru propria formare. Această schimbare de paradigmă contribuie la dezvoltarea autonomiei, creativității și capacității de rezolvare a problemelor.

Un alt element definitoriu al educației moderne este interdisciplinaritatea. Problemele reale ale societății nu pot fi înțelese și rezolvate prin prisma unei singure discipline. Astfel, educația modernă promovează conexiunile între diferite domenii de studiu, stimulând gândirea integrativă și aplicarea cunoștințelor în contexte variate.

Proiectele educaționale interdisciplinare oferă elevilor oportunitatea de a colabora, de a-și valorifica abilitățile și de a dobândi o viziune de ansamblu asupra realității.

Globalizarea influențează semnificativ educația în vremurile moderne. Mobilitatea academică, schimburile educaționale și accesul la informații din diverse culturi contribuie la formarea unor cetățeni globali, deschiși către diversitate și toleranță. Educația modernă urmărește dezvoltarea competențelor interculturale, pregătind elevii pentru a interacționa eficient într-o societate multiculturală. În acest context, valorile precum respectul, empatia și cooperarea devin esențiale.

Educația modernă acordă o importanță deosebită dezvoltării competențelor socio-emoționale. Inteligența emoțională, capacitatea de comunicare, lucrul în echipă și gestionarea emoțiilor sunt considerate abilități-cheie pentru succesul în viață. Școala nu mai este doar un spațiu de acumulare a cunoștințelor teoretice, ci și un mediu în care elevii învață să relaționeze, să colaboreze și să se adapteze diferitelor situații de viață.

În același timp, educația în vremurile moderne se confruntă cu numeroase provocări. Inegalitățile sociale și economice influențează accesul la educație de calitate. Deși tehnologia oferă oportunități multiple, nu toți elevii beneficiază de aceleași resurse digitale. Astfel, educația modernă trebuie să găsească soluții pentru a reduce decalajele și pentru a asigura șanse egale tuturor copiilor, indiferent de mediul din care provin.

Pandemia de COVID-19 a evidențiat atât potențialul, cât și limitele educației digitale. Trecerea bruscă la învățarea online a determinat adaptări rapide din partea profesorilor, elevilor și părinților. Această experiență a subliniat importanța flexibilității în educație și necesitatea formării continue a cadrelor didactice în utilizarea tehnologiilor moderne. Totodată, a devenit evident rolul esențial al interacțiunii directe în procesul educațional și nevoia de echilibru între educația tradițională și cea digitală.

Rolul profesorului în educația modernă este unul complex și dinamic. Cadrele didactice trebuie să fie nu doar transmițători de cunoștințe, ci și mentori, consilieri și modele pentru elevi. Formarea continuă a profesorilor este esențială pentru a face față schimbărilor rapide și pentru a integra eficient noile metode și tehnologii educaționale. Un profesor bine pregătit poate inspira elevii și poate contribui semnificativ la dezvoltarea lor armonioasă.

Educația în vremurile moderne urmărește formarea unui individ capabil să învețe pe tot parcursul vieții. Conceptul de „învățare permanentă” devine o necesitate într-o societate în care cunoștințele se înnoiesc constant. Educația nu se mai limitează la anii de școală, ci continuă pe tot parcursul vieții, prin formare profesională, autoeducație și adaptare continuă la noile cerințe ale societății.

În concluzie, educația în vremurile moderne este un proces complex, influențat de evoluțiile tehnologice, sociale și culturale. Adaptarea sistemului educațional la noile

realități este esențială pentru formarea unor indivizi competenți, responsabili și implicați activ în societate. Prin promovarea învățării centrate pe elev, a competențelor digitale și socio-emoționale, educația modernă contribuie la construirea unei societăți mai echitabile și mai prospere.

Bibliografie:

1. Delors, J. (1996). Comoara lăuntrică. Raport către UNESCO. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.
4. OECD (2019). Education at a Glance. Paris: OECD Publishing.

Valoarea activităților nonformale și desăvârșirea educației moral-religioase a elevilor

Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin

Liceul Tehnologic „Oltea Doamna”, loc. Dolhasca, jud. Suceava

Cuvintele binecunoscute „Ceea ce vei semăna, aceea vei culege” ne sunt tuturor familiare și, la prima vedere, ne duc cu gândul la realitatea simplă a muncii câmpului: sămânța pusă în pământ, îngrijită cu răbdare, rodește la vremea ei. Dincolo însă de acest sens concret, expresia își are rădăcinile adânc înfipite în Sfânta Scriptură, unde capătă o profunzime aparte, devenind o metaforă vie a formării omului, a educației și a devenirii sale spirituale. Educația copiilor noștri reprezintă, în esență, ceea ce sădăm zi de zi în mintea și în inima lor, pregătind terenul pentru roadele pe care le vor aduna mai târziu în viață [6].

A semăna „sămânța cea bună” înseamnă mai mult decât transmiterea unor informații; presupune implicare, consecvență și dăruire totală. De aceea, a fi profesor – și cu atât mai mult profesor de Religie – nu este doar o profesie, ci o vocație asumată cu responsabilitate și dragoste. Învățătura Mântuitorului ne amintește că adevărata credință se împlinește prin fapte: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Mt. 7, 21) [1]. Acest adevăr ne cheamă să transformăm educația religioasă într-o experiență vie, nu într-un discurs lipsit de conținut.

Așa cum arată Dorin și Monica Opriș, idealul educației creștine este drumul de la chip la asemănare: omul, creat după chipul lui Dumnezeu, este chemat să crească spre asemănarea cu El. Hristos nu este doar Modelul desăvârșit, ci și Calea pe care suntem chemați să mergem, după cum El Însuși mărturisește: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (In. 14, 6) [1], [4]. Prin urmare, întregul demers educativ religios trebuie să se așeze sub semnul autenticității și al trăirii personale.

Fără această trăire, educația riscă să devină o formă fără fond, asemenea unui izvor frumos zugrăvit, dar lipsit de apă vie. Profesorul de Religie este chemat nu doar să vorbească despre valori, ci să le trăiască, construind o relație sinceră cu elevii săi, bazată pe empatie, deschidere și disponibilitatea de a fi alături de ei. Această autenticitate creează punți reale de comunicare și îi ajută pe copii să simtă că sunt văzuți, înțeleși și prețuiți.

Așa cum sublinia marele pedagog Constantin Cucoș, omul este ființa cu cea mai lungă copilărie, tocmai pentru că are nevoie de timp, sprijin și educație pentru a se adapta unei lumi complexe și în continuă schimbare [2]. De-a lungul timpului, s-au conturat diferite forme ale educației – formală, nonformală și informală – fiecare având un rol important în dezvoltarea personalității. Educația nonformală, prin flexibilitatea și caracterul ei viu, oferă un cadru valoros pentru completarea și aprofundarea învățării realizate în sala de clasă.

Activitățile extrașcolare reprezintă un exemplu elocvent de educație nonformală, prin care elevii sunt implicați activ, își descoperă talentele, își dezvoltă creativitatea și învață să relaționeze într-un mod autentic. Prin astfel de activități, se urmărește armonizarea aptitudinilor personale cu valorile morale și creștine, promovând un stil de viață echilibrat și responsabil. Educația realizată în acest cadru contribuie semnificativ la formarea integrală a copilului, sprijinindu-i dezvoltarea intelectuală, emoțională și spirituală.

În cadrul disciplinei Religie, activitățile extrașcolare au un rol deosebit: ele îmbogățesc experiența educațională, promovează comportamente moral-creștine și îi încurajează pe elevi să se implice activ în viața comunității și a Bisericii. Aceste experiențe creează un spațiu sigur și

prietenos, favorabil dezvoltării competențelor sociale, mai ales pentru elevii care întâmpină dificultăți de adaptare sau manifestă anxietate în mediul școlar.

Educația moral-religioasă nu se reduce la acumularea de cunoștințe, ci urmărește formarea unor valori durabile și a unor atitudini care să se reflecte în viața de zi cu zi. Implicarea elevilor în activități concrete, cu sens și încărcătură emoțională, este cea care fixează învățarea la nivel profund. Așa cum afirma Sfântul Ioan Gură de Aur, copiii nu vor uita ceea ce au simțit atunci când au fost implicați într-o activitate [5]. Totodată, Maica Magdalena sublinia importanța participării libere și asumate a copiilor la astfel de activități, pentru ca acestea să devină experiențe cu adevărat formative [3].

Pornind de la aceste repere, am considerat esențială implicarea unui număr cât mai mare de elevi în activități nonformale, prin care educația desfășurată în sala de clasă să fie completată, întărită și transformată în experiență de viață, trăită cu bucurie, sens și responsabilitate. Spre exemplificare amintim câteva activități desfășurate cu elevii Liceului Tehnologic „Oltea Doamna” loc. Dolhasca, jud. Suceava:

1. „Let’s Do It!” – educație pentru respectul față de creație

În fiecare an, comunitatea școlară răspunde cu bucurie chemării de a avea grijă de darul lui Dumnezeu – creația. Alături de dascălii lor, elevii, de la cei mai mici până la cei mai mari, au învățat prin faptă că responsabilitatea față de mediul înconjurător este o formă de recunoștință față de Dumnezeu și de respect față de aproapele. Prin implicarea comună a școlii și a autorităților locale, această activitate a devenit o lecție vie despre solidaritate, muncă în echipă și grija față de locul în care trăim.

2. „Săptămâna fructelor și legumelor donate” – milostenia ca mod de a trăi credința

Vizita la Așezământul de îngrijire a bătrânilor „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Dolhasca a fost un prilej de întâlnire a generațiilor și de trăire concretă a iubirii față de aproapele. Elevii, îndrumați de profesori și de părintele paroh, au dăruit nu doar alimente, ci și atenție, timp și un cuvânt bun. Această activitate a fost o lecție de milostenie, respect și recunoștință față de cei care ne-au precedat, transformând gestul simplu al dăruirii într-o experiență profund formativă.

3. „În așteptarea Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava” – întâlnirea cu sfințenia

Întâmpinarea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava a adus întreaga comunitate școlară într-un spațiu al rugăciunii și al comuniunii. Elevii, părinții și profesorii au trăit împreună bucuria întâlnirii cu sfințenia, învățând că credința se întărește atunci când este trăită împreună. Cuvântul de învățătură și rugăciunea comună au oferit sufletelor mângâiere, întărire și îndemn la urmarea exemplului de viață creștină al sfântului ocrotitor al Moldovei.

4. „Ziua Bibliei” – apropierea de Cuvântul lui Dumnezeu

Această activitate le-a oferit elevilor ocazia de a descoperi frumusețea și profunzimea Sfintei Scripturi. Prin lectură, reflecție și exprimare creativă, copiii au înțeles că Biblia nu este doar o carte, ci un izvor de lumină și îndrumare pentru viață. Concursul dedicat acestei zile a fost mai puțin despre competiție și mai mult despre bucuria întâlnirii personale cu Cuvântul lui Dumnezeu.

5. „Sfântul Andrei, Ocrotitorul României” – credință, tradiție și creativitate

Activitatea dedicată Sfântului Apostol Andrei a îmbinat educația religioasă cu exprimarea artistică. Elevii au realizat icoane, desene și recenzii creative, prin care și-au exprimat respectul față de ocrotitorul României. Prin muncă, imaginație și implicare, copiii au înțeles că tradiția și credința pot fi transmise și prin artă, nu doar prin cuvinte.

6. „Școala incluzivă – de la teorie la practică” – educația inimii

Workshopul dedicat școlii incluzive a fost o experiență de formare a empatiei și a responsabilității față de celălalt. Prin exerciții interactive și reflecții personale, elevii au fost invitați să privească lumea prin ochii semenilor lor, învățând că fiecare persoană este unică și valoroasă înaintea lui Dumnezeu. Activitatea a contribuit la construirea unei comunități școlare bazate pe respect, solidaritate și iubire creștină.

7. „Colindul Sfânt și bun – Să ne colindăm bătrânii” – credința vestită prin cântare și faptă

Prin colind și dar, elevii au adus bucuria Nașterii Domnului în sufletele bătrânilor de la Centrul de Îngrijire din Dolhasca. Confectionarea ornamentelor și vizita propriu-zisă au fost expresii ale unei credințe trăite, nu doar mărturisite. Activitatea a arătat că educația religioasă se împlinește atunci când se transformă în gesturi concrete de comuniune și dăruire.

8. „Hristos împărtășit elevilor” – formare spirituală și comuniune

Participarea elevilor la Sfintele Taine ale Spovedaniei și Împărtășaniei a constituit un moment de profundă trăire duhovnicească. Această activitate a întărit legătura dintre școală, familie și Biserică, oferind copiilor experiența curățirii sufletului și a întâlnirii personale cu Hristos.

9. „Alături de Hristos în Biserica Sa” – învățare prin apropiere

Vizita la capela cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe le-a oferit elevilor ocazia de a înțelege mai bine spațiul sacru, rânduiala și simbolurile Bisericii. Prin dialog și explicații adaptate vârstei lor, copiii au simțit că Biserica este un loc al întâlnirii, al liniștii și al învățării continue.

10. „Caravana Carierei” – orientare pentru viață

Această activitate a sprijinit elevii în descoperirea propriilor talente și în conturarea unui drum personal în viață. Îmbinând reflecția, planificarea și creativitatea, elevii au fost încurajați să își construiască viitorul cu responsabilitate, în armonie cu valorile morale și cu propriile aspirații.

11. „Gesturi mici pentru practici mari” – responsabilitate față de lume

Prin activități dedicate reciclării și protejării mediului, elevii au înțeles că grija față de natură este o formă de respect față de creația lui Dumnezeu. Implicarea lor a arătat că schimbările mari încep cu gesturi simple, făcute cu conștiință și perseverență.

12. „Împreună pentru Vasile” – solidaritate și iubire jertfelnică

Această acțiune caritabilă a fost o expresie autentică a iubirii față de aproapele aflat în suferință. Prin mobilizare, dăruire și implicare, elevii și profesorii au arătat că școala este o comunitate vie, capabilă să răspundă cu inimă deschisă nevoilor semenilor.

13. „Ziua Eroilor” – recunoștință și memorie

Participarea la slujba de pomenire a eroilor a cultivat în sufletele elevilor respectul pentru jertfa înaintașilor, dragostea de neam și conștiința valorilor care ne definesc ca popor. Activitatea a întărit sentimentul de comuniune și apartenență.

14. „Tabăra Prieteniei – Hristos Bucuria mea” – bucuria de a fi împreună

Tabăra desfășurată la Parohia ”Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Siliștea Nouă a fost un spațiu al întâlnirii, al jocului, al rugăciunii și al învățării prin experiență. Prin activități diverse, elevii au descoperit frumusețea prieteniei, a cooperării și a trăirii credinței într-un cadru viu și atractiv, în care educația formală s-a împletit armonios cu cea nonformală.

Privind în ansamblu aceste activități, putem spune cu încredere că educația religioasă își găsește deplina împlinire atunci când coboară din manual în viață și se transformă în experiență trăită. Prin fiecare gest de dăruire, prin fiecare moment de rugăciune, creație sau comuniune, elevii au învățat că valorile creștine nu se învață doar, ci se trăiesc. Activitățile nonformale au devenit astfel ogorul pe care s-au semănat semințe de iubire, responsabilitate, empatie și credință, semințe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, vor rodi în timp. Ca profesor de religie, rămân cu nădejdea că

aceste experiențe vor însoți elevii dincolo de anii de școală, ajutându-i să devină oameni întregi, capabili să lumineze lumea prin fapte bune, inimă curată și credință vie.

Bibliografie:

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, București, Ed. IMBOR, 2016.
2. Cucos, Constantin (coord.), *Pedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 151.
3. Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de astăzi*, Sibiu, Editura Deisis, 2006, p. 44.
4. Opriș, Dorin, Opriș, Monica, *Cercetare și religie. Repere și dimensiuni comune*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2013, p. 16.
5. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii și cuvântări despre educația copiilor*, trad. Pr. Marcel Hancheș, Timișoara, Editura Marineasa, 2005, p. 13.
6. <https://iulian-proca.blogspot.com/2010/12>

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE

Prof.înv.primar DEACONESCU MIHAELA

LICEUL TEORETIC „GRIGORE MOISIL” TIMIȘOARA

Educația cu semnificație se referă la un proces sistematic și complex care vizează dezvoltarea integrală a ființei umane, ajutând-o să-și atingă potențialul maxim și să devină un element activ și bine echilibrat al vieții sociale.

Semnificația profundă a educației

Termenul de "educație" provine din latinescul "educatio" (care înseamnă creștere, hrănire, cultivare) și "educare" (a scoate afară, a instrui). Aceasta sugerează o dublă interpretare:

- A introduce (a instrui): Transmiterea sistematică de cunoștințe, abilități și valori (educația formală și nonformală).
- A scoate afară (a dezvolta): Procesul prin care se scot la iveală și se dezvoltă abilitățile înnăscute ale individului, ajutându-l să iasă din ignoranță.

Educația cu semnificație, prin urmare, nu se limitează la asimilarea de informații, ci urmărește crearea unei personalități echilibrate, civilizate, rafinate și culte.

Rolul educației în viața individuală și socială

Educația este vitală atât pentru individ, cât și pentru societate, având un caracter istoric (se schimbă în funcție de epoci) și fiind un fenomen social specific uman.

- Creștere Personală: Ajută la dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de rezolvare a problemelor, sporind inteligența și priceperea.
- Oportunități: Deschide ușa către oportunități mai bune de angajare și carieră.
- Integrare Socială: Pregătește omul ca forță de muncă și ființă socială, facilitând înțelegerea lumii și contribuția pozitivă la comunitate.
- Inovație: Alimentează creativitatea și inovația, fiind sursa marilor invenții și descoperiri.

Tipurile de educație

Conceptele de educație permanentă și învățare pe tot parcursul vieții au dus la definirea a trei tipuri principale de educație:

Tipul de Educație	Descriere	Cadru
Educația Formală	Acțiuni sistematice și organizate, desfășurate în instituții specializate (școli, universități). Urmărește finalități explicite și se realizează prin procesul de învățământ reglementat.	Școală, Universitate
Educația Nonformală	Acțiuni extrașcolare, organizate, dar mai flexibile și mai puțin rigide. (ex: cercuri, cluburi, cursuri opționale).	Cluburi, ateliere, cursuri private

Tipul de Educație	Descriere	Cadru
Educația Informală	Educație difuză, care se realizează spontan și neintenționat, prin influențele mediului, ale familiei și ale experiențelor de viață.	Familia, mass-media, experiența directă

Educația modernă, de asemenea, pune accent pe concepte precum **educația incluzivă** (asigurarea accesului și participării tuturor, inclusiv a elevilor cu cerințe educaționale speciale) și **educația media** (dezvoltarea gândirii critice față de informațiile din media).

Educația Incluzivă: o abordare centrată pe elev

Educația incluzivă reprezintă un **principiu fundamental** și o **abordare reformatoare** în sistemul de învățământ, care vizează **eliminarea barierelor** și asigurarea faptului că **toți elevii**, indiferent de abilitățile, mediul socio-cultural, etnia, sexul sau dizabilitățile lor, au **dreptul egal** de a învăța împreună și de a participa pe deplin la viața școlii.

Scopul nu este doar de a primi copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă, ci de a transforma școala însăși pentru a răspunde **diversității** elevilor săi.

Principii Cheie ale Incluziunii

Educația incluzivă se bazează pe următoarele idei centrale:

- **Egalitatea de Șanse și Echitatea:** Toți copiii au dreptul la o educație de calitate, iar școala trebuie să ofere resurse și suport diferențiate pentru a asigura rezultate echitabile.
- **Valorizarea Diversității:** Diferențele dintre elevi sunt văzute ca o **resursă valoroasă**, nu ca o problemă. Diversitatea îmbogățește experiența de învățare pentru toți.
- **Participare Totală:** Fiecare elev trebuie să fie implicat activ în viața școlii și în procesul de învățare.
- **Adaptarea Sistemului:** Școala este responsabilă să se **adapteze nevoilor elevilor**, nu elevii să se adapteze la un sistem rigid. Aceasta implică ajustări de curriculum, mediu fizic și metode didactice.

Diferența față de Integrare și Segregare

Este important de făcut distincția între termenii asociați educației speciale:

Concept	Definiție Succintă	Rolul Școlii
Segregare	Copiii cu dizabilități sau CES sunt separați complet de ceilalți elevi și plasați în școli speciale.	Eliminarea diferențelor prin separare.
Integrare	Copiii cu CES sunt introduși într-o școală de masă, dar se așteaptă adesea să se adapteze la structura existentă.	Plasarea elevului în sistemul existent.

Concept	Definiție Succintă	Rolul Școlii
Incluziune	Școala se adaptează, se schimbă și devine flexibilă pentru a răspunde nevoilor diverse ale tuturor elevilor.	Transformarea sistemului pentru a găzdui pe toți elevii.

Implementare și provocări

Implementarea eficientă a educației incluzive necesită o abordare multidimensională:

1. **Formarea Cadrelor Didactice:** Profesorii trebuie să fie pregătiți să utilizeze strategii de predare **diferențiată** și să lucreze eficient în clase eterogene.
2. **Curriculum Flexibil:** Necesitatea de a elabora **Planuri Individualizate de Învățare (PII)** pentru elevii cu CES, dar și de a flexibiliza curriculumul general.
3. **Resurse și Suport:** Asigurarea prezenței **profesorilor de sprijin/itineranți**, a psihologilor școlari și a materialelor didactice adecvate.
4. **Parteneriatul Părinți-Comunitate:** Implicarea activă a părinților și a comunității în susținerea procesului incluziv.

O școală incluzivă nu beneficiază doar copiii cu CES, ci îmbunătățește **calitatea generală a educației** prin promovarea toleranței, empatiei și respectului reciproc în rândul tuturor elevilor.

Rolul Profesorului de Sprijin (Itinerant)

Rolul profesorului de sprijin (numit adesea și profesor itinerant) este **esențial** în implementarea efectivă a **educației incluzive**. Acesta este un specialist, de regulă cu pregătire în **psihopedagogie specială**, care asigură legătura dintre resursele necesare elevului cu cerințe educaționale speciale (CES) și mediul școlar obișnuit (școala de masă).

Misiunea sa principală este de a facilita **accesul, participarea și progresul** elevilor cu CES în mediul școlar general.

I. Activități directe cu elevul

Profesorul de sprijin lucrează direct cu elevul, individual sau în grupuri mici, pentru a-l ajuta să atingă obiectivele stabilite.

- **Evaluare Continuă:** Realizează evaluarea psiho-pedagogică inițială și continuă pentru a identifica cu precizie nevoile, punctele tari și stilul de învățare al elevului.
- **Elaborarea Planului Individualizat de Învățare (PII):** Coordonează echipa multidisciplinară (profesori, părinți, psiholog) în stabilirea obiectivelor, strategiilor și resurselor necesare, formalizând **PII-ul** (Planul Individualizat de Învățare).
- **Intervenție Terapeutică:** Oferă servicii individualizate de **reabilitare, recuperare și compensare** pentru deficiențele specifice, utilizând metode și materiale adaptate.
- **Consiliere și Sprijin Emoțional:** Ajută elevul să își dezvolte **încrederea în sine**, abilitățile de adaptare socială și să gestioneze frustrările legate de dificultățile de învățare.

II. Sprijinirea cadrelor didactice și a clasei

Acest rol implică colaborarea intensă cu profesorii de la clasă (învățători/diriginți/profesori de discipline):

- **Adaptarea Curriculară:** Ajută profesorii de clasă să **adapteze curriculumul, materialele didactice și metodele de predare** (diferențiere) pentru a corespunde obiectivelor din PII, fără a diminua standardele academice.
- **Parteneriat Didactic:** Poate lucra împreună cu profesorul de la clasă (co-predare sau *team-teaching*), oferind sprijin direct elevului cu CES în timpul orelor, sau preluând grupul de elevi pentru anumite activități specifice.
- **Managementul Clasei:** Oferă sugestii profesorilor de la clasă privind **strategii eficiente de management** al comportamentului, înțelegând și prevenind manifestările specifice.
- **Instruirea Colegilor:** Sensibilizează și instruește elevii din clasa de masă (colegii elevului cu CES) pentru a promova **acceptarea, toleranța și suportul reciproc** în clasă.

III. Colaborarea cu părinții și comunitatea

- **Consilierea Părinților:** Oferă sprijin și informații părinților elevului cu CES cu privire la progresul școlar, drepturile copilului și modalitățile de a continua sprijinul acasă.
- **Coordonare Interinstituțională:** Menține legătura cu Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) și cu alți specialiști (terapeuți, medici, asistenți sociali) pentru a asigura o abordare **integrată și coerentă**.
- **Promovarea Incluziunii:** Contribuie la dezvoltarea unei **culturi incluzive** la nivelul întregii școli și comunități.

Pe scurt, profesorul de sprijin acționează ca un **arhitect al incluziunii**, asigurându-se că fiecare elev are acces la o educație adaptată, în mediul cel mai puțin restrictiv posibil. În acest context, **Profesorul de Sprijin** joacă un rol vital, acționând ca un **facilitator** cheie care personalizează procesul de învățare (prin PII) și sprijină cadrele didactice în adoptarea de strategii diferențiate.

Prin urmare, o educație modernă, completă și echitabilă trebuie să recunoască și să **sinergizeze** aceste forme de învățare și să fie guvernată de principiul incluziunii, asigurând că **fiecare elev** are mediul și sprijinul necesar pentru a-și atinge potențialul maxim.

LEADERSHIP SISTEMIC

prof. Dincă Alin

Liceul Tehnologic Transporturi Auto Timișoara

1. Introducere

1.1 Definirea leadershipului în educație

Există numeroase definiții și accepțiuni ale leaderului și ale leadershipului. Voi utiliza aici termenul din limba engleză. Etimologic, leader (engl. leader) și leadership vin de la verbul englezesc to lead, care are mai multe sensuri: a conduce; a îndrepta; a determina; a îndruma; a dirija; a arăta drumul; a însoți.

În ultimii ani, termenul de leadership a început să prindă contur și în România. Leadership-ul presupune în primul rând capacitatea de a organiza și conduce un grup de oameni pentru a atinge un obiectiv comun. Liderul poate avea autoritate formală sau informală. Puterea de convingere pe care o are un lider stă în:

- caracteristicile personale;
- comportamentul său;
- rezultatele obținute și beneficiile pe care este capabil să le aducă comunității pe care o conduce.

Leadership-ul în educație se referă la capacitatea de a influența și ghida actorii din sistemul educațional (elevi, profesori, părinți, comunitate) pentru a atinge obiective comune, cum ar fi îmbunătățirea învățării și a mediului școlar. Acesta implică o combinație de strategii, cum ar fi gestionarea eficientă a programului instructiv, crearea unui mediu de învățare pozitiv și colaborativ, dar și cultivarea talentelor și abilităților în rândul elevilor și profesorilor.

1.2 Necesitatea unui leadership sistemic în școala modernă

Sistemul de învățământ este complex și influențat de diverși factori și forțe. Perspectiva asupra organizației școlare poate varia, iar școala servește ca loc în care elevii parcurg un proces amplu de instruire și educație. Ea este o organizație socială în care indivizii colaborează pentru a atinge anumite obiective. Similar altor organizații, școala ocupă un loc vital în societatea contemporană. Educația nu reprezintă doar un drept fundamental, ci și un mecanism pentru transferul de cunoștințe, dezvoltarea abilităților și formarea identității, contribuind la transmiterea valorilor și modelelor de comportament.

Societatea are așteptări privind modul în care școlile modelează evoluția elevilor. Școala este considerată un sistem social, cu o relație strânsă între obiectivele, așteptările și valorile sale, precum și cele ale societății. Societatea influențează școala, iar aceasta din urmă, la rândul său, prin rezultatele sale, contribuie la modelarea societății. Prin urmare, societatea și școala sunt strâns interconectate. Școlile, ca structuri integrate în sistemele educaționale, trebuie să fie conștiente de schimbările la nivel familial și să răspundă schimbărilor sociale la nivel local, național și global. Schimbarea reprezintă o temă deosebit de importantă în cadrul mediului educațional, fiind esențială pentru îmbunătățirea performanțelor organizațiilor școlare. Acest proces complex apare ca răspuns la adaptarea continuă la mediu și la gestionarea situațiilor de criză.

Cererea crescândă pentru performanță, standarde și așteptări în educație subliniază importanța leadershipului în unitățile școlare. În ultimul deceniu, accentul s-a mutat de la eficacitatea management la eficacitatea leadershipului și impactul acestuia asupra performanței școlare. Relațiile constituie fundamentul unui leadership puternic, iar implementarea caracteristicilor precum transformarea, tranzacționarea, inspirația și stilurile de leadership instructiv contribuie la obținerea performanței în organizațiile școlare. Scopul liderilor școlari trebuie să fie acela de a conduce într-un mod care să implice cu adevărat profesorii, părinții, elevii și comunitatea într-o cultură unitară. Pentru a realiza acest obiectiv, liderii trebuie să înțeleagă procesele de transformare, tranzacționare, instruire, precum și stilurile de conducere inspiraționale și să le integreze pentru a modela un leadership eficient.

1.3 Rolul cadrelor didactice ca lideri în propria clasă și comunitate educațională

Profesorul stă în centrul efortului de dezvoltare educațională. Uneori el este trambulina care propulsează copilul să-și depășească aparentele limite sau alteori poate să fie un obstacol în calea dezvoltării lui.

Profesorul nu este doar conducătorul dezvoltării personalității elevului, ci el este responsabil de activitățile de coordonare din sala de clasă.

Leadershipul în clasă poate fi definit ca fiind capacitatea de a influența elevii în scopul atingerii obiectivelor clasei; este acea activitate a profesorilor lideri care determină și direcționează activitatea elevilor prin urmărirea realizării de acțiuni în cele mai bune condiții, prin conștientizarea și asumarea de responsabilități asupra reușitelor și insucceselor. Este vorba ca profesorii să vadă învățarea prin ochii elevilor lor și elevii să vadă predarea ca factor-cheie în procesul educațional.

2. Ce este leadershipul sistemic ?

Leadershipul sistemic în educație este o abordare colaborativă care integrează talentele tuturor actorilor (profesori, elevi, părinți, comunitate) pentru a îmbunătăți calitatea sistemului educațional. Aceasta se concentrează pe rezolvarea problemelor la nivel de sistem, nu doar la nivel individual, prin încurajarea colaborării, comunicării,

motivației și prin identificarea tiparelor organizaționale care pot fi transformate în beneficiul comun.

Dacă vrei să îmbunătățești un sistem școlar, înainte de a schimba regulile, trebuie să analizezi modurile în care gândesc oamenii și în care interacționează. Un lucru important pe care profesorii trebuie să-l înțeleagă este acela că în sala de clasă se mai află cineva pe lângă ei cărora trebuie să le predea. Ei nu predau doar o materie ci își pun elevii într-o legătură vie cu subiectele pe care le predau.

Evident, există o diferență semnificativă în studierea subiectelor de parcă ar fi vii. Un asemenea proces educațional se bazează pe:

- Învățarea centrată pe elev în locul învățării centrate pe profesor;
- Încurajarea varietății, nu a omogenității – acceptarea abordării inteligențelor multiple și a stilurilor de învățare diverse;
- Înțelegerea unei lumi a interdependențelor și a schimbării în locul memorării informațiilor și căutării răspunsurilor corecte;

BIBLIOGRAFIE

1. Tony Bush – Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale - Editia a II-a revizuită și adăugită, Editura Polirom București, 2021.
2. Adriana Băban, Oana Benga și Adrian Opre – Managementul comportamentelor și optimizarea motivației pentru învățare- Ghid realizat de profesorii de la Universitatea Babes-Bolyai, Cluj Napoca, 2022
3. Pasi Sahlberg - Leadership educațional: modelul finlandez. Patru idei însemnate și necostisitoare pentru îmbunătățirea învățământului, Editura Trei, București 2019

PROFESORUL CA ȘI LIDER AL CLASEI

prof. Dincă Iuliana-Emilia

Liceul Teoretic „Vlad Țepeș” Timișoara

1. Trăsături ale liderului sistemic în activitatea didactică

Trăsăturile profesorului lider sunt:

✓ Știe să asculte

Ascultarea eficientă este esențială în relațiile cu elevii. Din păcate, majoritatea profesorilor nu ascultă cu atenție; poate doar atunci când evaluează, dar prea puțin ca să înțeleagă nevoile elevilor. Ascultarea eficientă a elevilor poate fi cel mai important și cel mai eficient instrument al comunicării. Există câteva modalități pentru o ascultare eficientă:

- Implicare totală în interacțiunea cu elevul fără a fi atras de altceva;
- Așteptările, dorințele, problemele personale trebuie lăsate la o parte din calea ascultării depline;
- Folosirea întrebărilor pentru a înțelege mai bine mesajul;
- Menținerea contactului vizual;
- Atenție.

O ascultare eficientă din partea profesorului presupune respect pentru elev

✓ Este competent

Elevii apreciază întotdeauna un profesor competent care știe să se facă înțeles. Ei simt profesorii care nu sunt pregătiți și nu le mai acordă atenție. Profesorii își pot cultiva această calitate dacă învață permanent lucruri noi, manifestă perseverență în activitatea sa, îi inspiră pe elevi.

✓ Pune pasiune în ceea ce face

Un element important care îi deosebește pe profesori este pasiunea. Ce face posibil ca profesorii care par obișnuiți să realizeze lucruri extraordinare? Răspunsul este pasiunea. Ea este cea care:

- Îl ajută pe profesor să realizeze lucruri extraordinare împreună cu elevii săi;
- Îi sporește dorința profesorului pentru mai mult;
- Îl schimbă pe profesor într-o persoană mai productivă, mai dedicată;

✓ Este responsabil

În prezent oamenii se concentrează mai mult pe drepturile lor, decât pe responsabilitățile lor. Profesorii au o mare responsabilitate față de elevii lor și ei ar trebui să manifeste următoarele caracteristici:

- își îndeplinesc sarcinile
- sunt dispuși să lucreze în plus
- sunt conduși de perfecțiune
- termină ceea ce au început

✓ Are viziune

Cel mai important lucru pentru un profesor este viziunea pe care o are despre educație și felul în care percepe el procesul de învățământ. Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă viziunea și cum devine ea o parte din viața unui profesor, trebuie luate în considerare următoarele aspecte:

- Viziunea este personală și pornește din interior;
- Viziunea este inspirată din experiență;
- Viziunea servește nevoilor elevilor;
- Viziunea unește oameni.

✓ Este sociabil

Profesorul lider stabilește relații strânse cu actorii actului educațional. Lucrează și conlucrează cu elevii, părinții, profesorii colegi, managerii școlii, dar și cu organisme externe implicate în actul educațional

✓ Are o gândire logică

În tot ceea ce realizează, în tot ceea ce își propune, analizează totul într-o perspectivă logică, destul de coerentă, adaptabilă și cooncentrată pe idei inovatoare, de perspectivă, atât pe termen scurt, dar mai ales pe termen mediu și lung.

2. Practici de leadership sistemic la clasă

Relațiile extraordinare dintre profesori și elevi se clădesc în mod sistematic, de-a lungul unor perioade lungi de timp. Câteva strategii pentru constituirea și menținerea unor relații pozitive:

1. Deschiderea unor căi de comunicare nonformale;
2. Menținerea unui raport echilibrat între aprecieri și critici;
3. Menținerea unui nivel al expectanțelor puțin mai ridicat decât nivelul capacităților;
4. Distribuirea controlului și responsabilităților în clasă;
5. Negocierea și încercarea de a oferi alternative.

Motivația învățării reprezintă un punct forte în relația profesorului cu elevii. Elevii motivați sunt cei cu care profesorul lucrează mai ușor, obține performanțe și în general are o relație mai bună în urma activității la catedră. La polul opus, un cadru didactic care își desfășoară activitatea cu elevi demotivați are mai multe probleme de

indisciplină în clasă și nu reușește să construiască o relație fructuoasă cu aceștia. Școala le cere copiilor să învețe, le spune ce să învețe, dar nu și de ce trebuie să învețe.

Autodeterminarea este opțiunea autonomă de a realiza o acțiune, este o modalitate de manifestare pe cont propriu. Modelul comportamentului elevului autodeterminat este atunci când angajarea acestuia este focalizată pe îndeplinirea sarcinii, fără a fi motivat de recompensele din exterior sau de eventualele rezultate și depinzând doar de dorința de a realiza o sarcină de dragul acesteia.

Profesorii lideri cunosc destinația unde ar trebui să ajungă împreună cu elevii și recunosc obstacolele cu mult înainte ca acestea să apară la orizont. Profesorii lideri se bazează pe experiențe din trecut. Ei ascultă ce au alții de spus și examinează condițiile înainte de a lua orice hotărâre.

3. Rolul profesorului lider în echipa școlii

Rolul profesorului-lider în echipa școlii este esențial pentru a influența climatul, a promova excelența și a modela o cultură organizațională pozitivă. Aceasta implică crearea unei atmosfere de încredere, motivarea elevilor și a colegilor, managementul eficient al conflictelor, facilitarea dezvoltării profesionale și servirea ca model etic, prin care se influențează succesul școlii.

4. Concluzii

În concluzie, mediul educațional se află într-o perioadă de schimbare continuă, determinată atât de evoluțiile societății, cât și de factori precum tehnologia și pandemia.

Schimbarea în organizațiile școlare reprezintă un proces esențial, fiind vitală pentru îmbunătățirea performanțelor și adaptarea la cerințele în schimbare. Liderii școlari și cadrele didactice joacă un rol central în această evoluție, fiind necesară capacitatea de a accepta și implementa schimbările la nivelul locului de muncă. În era informațională, competiția acerbă și ritmul alert al luării deciziilor cer organizațiilor școlare să fie receptivă la evoluțiile continue din mediul lor.

Dezvoltarea individuală a elevilor și contribuția la procesul de socializare sunt elemente-cheie pentru eficiența organizațiilor școlare. Leadershipul în educație a evoluat de la gestionarea simplă către eficacitate și impactul său asupra performanței școlare. Relațiile solide și implementarea diverselor caracteristici ale leadershipului contribuie la obținerea performanței în cadrul unităților școlare.

Liderii sunt responsabili de adaptarea școlilor la aceste schimbări și de prioritizarea nevoilor profesorilor și elevilor. În ultimă instanță, conducerea eficientă

în cadrul organizațiilor școlare implică un proces continuu de învățare și adaptare, cu accent pe investiția în angajați și motivarea acestora. Distribuirea responsabilităților de leadership și colaborarea între membrii echipei devin cheia succesului într-un mediu educațional în transformare constantă.

BIBLIOGRAFIE

1. Tony Bush – Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale - Editia a II-a revizuită și adăugită, Editura Polirom București, 2021.
2. **Adriana Băban, Oana Benga și Adrian Opre** – Managementul comportamentelor și optimizarea motivației pentru învățare- Ghid realizat de profesorii de la Universitatea Babes-Bolyai, Cluj Napoca, 2022
3. Pasi Sahlberg - Leadership educațional: modelul finlandez. Patru idei însemnate și necostisitoare pentru îmbunătățirea învățământu

Învățământul digital: o nouă eră a cunoașterii

Prof. Doboș Mioara - Colegiul Național "I. L. Caragiale" Ploiești

Educația reprezintă un proces de iluminare a ființei umane, de clarificare și descoperire a adevărului, de înțelegere și revelare a sensului existenței. Prin educație, omul se eliberează de ignoranță și confuzie, pătrunzând în sfera valorilor fundamentale precum adevărul, binele, dreptatea și responsabilitatea. Această metaforă a luminii este prezentă încă din filosofia antică, dar capătă o semnificație profundă în creștinism, unde educația este privită drept una dintre cele mai complexe și importante provocări ale umanității.

De-a lungul timpului, alături de pedagogia instituționalizată, s-a conturat o pedagogie populară, bazată pe experiență, tradiție și înțelepciune colectivă. Aceasta a precedat forma organizată a educației și s-a transmis intuitiv, prin viu grai, însoțind individul pe tot parcursul vieții. Pedagogia bunului-simț nu impresionează prin teorii elaborate, ci prin eficiența răspunsurilor practice și prin capacitatea de a ghida comportamentele umane. Proverbe precum „Omul cât trăiește învață” sau „Ce înveți la tinerețe, aceea ai la bătrânețe” reflectă importanța educației continue și a formării timpurii.

Dezvoltarea educației și a învățământului, atât special, cât și de masă, a condus la apariția unor sisteme educaționale bine structurate, alcătuite din instituții de diferite niveluri și profile. În România, sistemul de învățământ contemporan se caracterizează prin deschidere și adaptabilitate, fiind orientat către cerințele societății moderne, progresul științifico-tehnic și valorile democratice ale statului de drept.

Consider că principiile pedagogice trebuie respectate indiferent de forma de organizare a învățământului. Totodată, este esențial ca profesorul să îmbine armonios metodele tradiționale cu cele moderne, ținând cont de particularitățile elevilor și de contextul educațional.

Din perspectiva profesorului de științe, apreciez în mod deosebit resursele digitale, care contribuie semnificativ la înțelegerea fenomenelor chimice, mai ales prin intermediul laboratoarelor virtuale. Lecțiile interactive, testele online, materialele video experimentale și utilizarea platformelor colaborative facilitează procesul didactic și eficientizează activitatea la clasă.

A educa cu adevărat presupune trezirea potențialului interior al elevului și sprijinirea acestuia în procesul de autocunoaștere. Rolul educatorului nu este de a oferi adevăruri prefabricate, ci de a orienta elevul către descoperirea propriului drum, în acord cu aptitudinile și aspirațiile sale. Învățarea implică nu doar acumulare de cunoștințe, ci și îndoială, reflecție, adaptare și, uneori, depășirea regulilor impuse din exterior.

Pe lângă respectarea normelor, educatorului trebuie să i se recunoască libertatea de a construi un set propriu de reguli pedagogice, asumate responsabil. Această libertate nu conduce la haos, ci la o formare conștientă și matură a elevului.

În acest context, modernizarea educației presupune:

- diversificarea și îmbogățirea curriculumului prin introducerea unor domenii noi, precum educația ecologică sau educația pentru pace;
- reevaluarea activităților practice și acordarea unui statut clar acestora, prin programe și metode specifice;
- adoptarea unei perspective interdisciplinare în predare;
- implementarea programelor diferențiate și a organizării modulare a învățării;
- informatizarea învățământului, ca răspuns la interesul crescut al tinerilor pentru cultura digitală.

Învățământul digital reprezintă una dintre cele mai importante inovații educaționale ale ultimelor decenii, contribuind semnificativ la modernizarea lecțiilor de științe și la eficientizarea procesului de predare-învățare.

Învățarea a fost dintotdeauna un element central al educației, având rolul de a facilita înțelegerea fenomenelor naturale prin observare, explorare și aplicare practică a cunoștințelor. Cu toate acestea, în multe situații, procesul educațional tradițional este limitat de lipsa resurselor materiale, de constrângeri de timp, de numărul mare de elevi sau de complexitatea conținuturilor predate. În acest context, învățământul digital apare ca o soluție modernă și eficientă, oferind acces la resurse variate și metode interactive de predare.

Unul dintre principalele avantaje ale învățământului digital constă în accesibilitatea acestuia. Prin intermediul platformelor educaționale online, al manualelor digitale și al aplicațiilor interactive, elevii pot avea acces rapid la informații, simulări, materiale video și exerciții, fără a fi limitați de spațiul fizic al clasei sau de echipamentele tradiționale.

De asemenea, învățământul digital permite personalizarea și repetarea activităților de învățare, ceea ce favorizează învățarea în ritm propriu și corectarea greșelilor fără presiune. Astfel, elevii capătă mai multă încredere în propriile capacități și sunt încurajați să se implice activ în procesul de învățare.

Din perspectivă didactică, învățământul digital contribuie la creșterea gradului de înțelegere a noțiunilor abstracte. În lecțiile de chimie, de exemplu, procesele invizibile la nivel microscopic pot fi reprezentate grafic și animat, facilitând corelarea dintre nivelul microscopic, simbolic și microscopic. În fizică, resursele digitale permit modificarea rapidă a parametrilor și observarea efectelor acestora în timp real, iar în biologie pot fi explorate structuri și procese complexe care nu pot fi observate direct. Prin aceste posibilități, învățământul digital sprijină formarea gândirii științifice și dezvoltarea competențelor de analiză și interpretare.

În plus, utilizarea învățământului digital contribuie la creșterea motivației elevilor pentru învățare. Mediul digital, interactiv și vizual atractiv, captează atenția și stimulează curiozitatea, transformând lecția într-o experiență mai dinamică și mai atractivă. Elevii nu mai sunt doar receptori pasivi ai informației, ci devin participanți activi la propria formare.

Totuși, învățământul digital nu trebuie privit ca un înlocuitor complet al educației tradiționale, ci ca un complement al acesteia. Interacțiunea directă cu profesorul și colegii, precum și activitățile practice, rămân esențiale pentru dezvoltarea socială și intelectuală a elevilor. Cea mai eficientă abordare este îmbinarea metodelor clasice cu cele moderne, digitale.

Noile tehnologii în predare includ o gamă variată de instrumente și resurse digitale, precum platformele educaționale online, aplicațiile interactive, laboratoarele virtuale, resursele multimedia, inteligența artificială și mediile de învățare colaborativă. Acestea oferă posibilitatea diversificării strategiilor didactice și facilitează accesul rapid la informație. În comparație cu metodele tradiționale, bazate predominant pe expunere și memorare, tehnologiile moderne favorizează o învățare activă, centrată pe elev, stimulând gândirea critică, creativitatea și autonomia în învățare.

Unul dintre principalele avantaje ale utilizării noilor tehnologii în predare este creșterea gradului de atractivitate a lecțiilor. Elevii sunt familiarizați cu mediul digital și manifestă un interes crescut față de activitățile interactive. Materialele multimedia, animațiile, simulările și aplicațiile educaționale transformă lecția într-o experiență dinamică, facilitând înțelegerea conceptelor abstracte. În special în predarea științelor, tehnologia permite vizualizarea unor procese care nu pot fi observate direct, contribuind la o mai bună corelare între teorie și practică.

Instrumentele digitale sunt cu adevărat eficiente atunci când elevul devine creator de conținut și sens, nu doar consumator pasiv.

Rolul profesorului rămâne esențial în contextul predării asistate de tehnologie. Acesta nu este înlocuit de noile tehnologii, ci devine un facilitator al învățării, un ghid care selectează, structurează și valorifică resursele digitale în funcție de obiectivele educaționale. Profesorul are responsabilitatea de a menține un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne, astfel încât tehnologia să sprijine procesul didactic, nu să îl domine.

Un principiu important în utilizarea noilor tehnologii este complementaritatea acestora cu strategiile clasice de predare. Contactul direct, comunicarea față în față, dialogul și relația umană rămân elemente fundamentale ale educației, care nu pot fi înlocuite integral de niciun instrument digital. Tehnologia devine eficientă atunci când este integrată într-un demers pedagogic coerent, orientat spre formarea competențelor și valorilor, nu doar spre transmiterea de informații.

Totodată, succesul integrării tehnologiei în educație depinde de competența și responsabilitatea profesorului, precum și de menținerea unui echilibru între inovație și tradiție. Educația viitorului se construiește prin valorificarea tehnologiei în slujba formării omului, nu în detrimentul acesteia.

Educația orientată spre schimbare trebuie să se concentreze pe trei direcții fundamentale:

- a) identificarea și anticiparea schimbărilor;
- b) evaluarea acestora;
- c) proiectarea și gestionarea intervențiilor educaționale.

Prin aceste direcții, educația contribuie la formarea unui individ capabil să se adapteze și să răspundă eficient transformărilor mediului în care trăiește.

În concluzie, învățământul digital reprezintă o componentă esențială a educației contemporane, care contribuie la creșterea calității procesului educațional, la adaptarea școlii la cerințele societății moderne și la formarea unor tineri capabili să utilizeze tehnologia în mod responsabil și eficient.

Bibliografie

1. Cucos Constantin - „Educația. Iubire, edificare, desăvârșire”, Ed. Polirom, Iași 2008
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
3. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
4. European Commission (2020). *Digital Education Action Plan 2021–2027*. Bruxelles.
5. Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Pitești: Editura Paralela 45.
6. Joița, E. (2000). *Instruirea constructivistă – o alternativă*. Craiova: Editura Arves.
7. Joița Elena (coordinator), E. Frăsineanu, M. Vlad, V. Ilie - „Pedagogie și elemente de psihologie școlară”, Ed. Arves, Craiova, 2003
8. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*. Publications Office of the European Union.
9. UNESCO (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. UNESCO Publishing.
10. Vlăsceanu, L. (coord.) (2010). *Educație și noile tehnologii*. București: Editura Universității din București.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE – PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ LA NIVEL GIMNAZIAL

Autor: Profesor Dondos Dana-Codruța

Instituția: Liceul Tehnologic nr. 1 Suplacu de Barcău

Rezumat

Educația gimnazială reprezintă o etapă-cheie în formarea personalității elevilor, fiind perioada în care se consolidează atitudini, valori și comportamente cu impact pe termen lung. Prezentul articol analizează conceptul de *educație cu semnificație* aplicat în învățământul gimnazial și evidențiază rolul practicilor didactice autentice în crearea unei schimbări reale la nivelul elevilor, al școlii și al comunității. Pornind de la particularitățile de vârstă ale elevilor de gimnaziu, sunt prezentate strategii didactice, exemple de proiecte și direcții de acțiune care transformă procesul de predare-învățare într-o experiență relevantă, motivantă și formativă.

Cuvinte-cheie: educație cu semnificație, gimnaziu, învățare autentică, proiecte educaționale, comunitate

1. Introducere

În contextul actual al societății, caracterizat de schimbări rapide, acces facil la informație și provocări sociale complexe, școala gimnazială este chemată să depășească rolul tradițional de transmitere a cunoștințelor. Elevii de gimnaziu nu mai pot fi considerați simpli receptori ai informației, ci actori activi ai propriei formări. În acest sens, educația cu semnificație devine o direcție esențială pentru asigurarea relevanței și eficienței procesului educațional.

Educația cu semnificație presupune construirea învățării în jurul sensului, al utilității și al aplicabilității cunoștințelor. Pentru elevii de gimnaziu, aflați într-o etapă de tranziție între copilărie și adolescență, sensul învățării este strâns legat de experiențele concrete, de relațiile cu ceilalți și de dorința de afirmare personală.

2. Particularitățile elevilor de gimnaziu și nevoia de sens în învățare

Vârsta gimnazială este marcată de transformări cognitive, emoționale și sociale semnificative. Elevii încep să își dezvolte gândirea abstractă, spiritul critic și capacitatea de reflecție, manifestând totodată nevoia de autonomie și recunoaștere.

În lipsa unui sens clar al învățării, motivația școlară poate scădea, iar elevii pot percepe școala ca pe o obligație lipsită de relevanță. Educația cu semnificație răspunde acestor provocări prin:

- conectarea conținuturilor școlare la viața reală;
- valorizarea experiențelor personale ale elevilor;

- stimularea curiozității și a implicării active;
- crearea unor contexte de învățare colaborativă.

3. Conceptul de educație cu semnificație aplicat la gimnaziu

Educația cu semnificație la nivel gimnazial presupune proiectarea activităților didactice astfel încât elevii să înțeleagă relevanța cunoștințelor dobândite și impactul acestora asupra propriei vieți și asupra comunității. Aceasta se bazează pe câteva principii fundamentale:

- **Relevanța** – conținuturile sunt raportate la realitatea elevilor;
- **Implicarea activă** – elevii participă direct la procesul de învățare;
- **Reflecția** – elevii sunt încurajați să analizeze și să evalueze propriile experiențe;
- **Transferul** – cunoștințele sunt aplicate în contexte noi.

4. Practici didactice cu semnificație în predarea chimiei la clasa a VIII-a

Predarea chimiei la clasa a VIII-a oferă un cadru favorabil pentru aplicarea educației cu semnificație, datorită caracterului aplicativ al disciplinei și legăturii directe cu viața cotidiană. Conceptele de chimie pot părea abstracte pentru elevi dacă sunt prezentate exclusiv teoretic; de aceea, este necesară ancorarea lor în contexte reale și relevante.

Una dintre cele mai eficiente practici este **învățarea bazată pe investigație**, prin care elevii sunt încurajați să observe fenomene, să formuleze ipoteze și să tragă concluzii pe baza experimentelor simple realizate la clasă sau în laborator. De exemplu, studiul reacțiilor chimice poate fi corelat cu procesele de ardere, coroziune sau neutralizare întâlnite în viața de zi cu zi.

Experimentul didactic, realizat fie direct, fie demonstrativ, contribuie la dezvoltarea gândirii logice și la înțelegerea relației cauză–efect. Chiar și în condițiile unor resurse limitate, utilizarea experimentelor virtuale sau a materialelor uzuale permite menținerea caracterului aplicativ al disciplinei.

Învățarea prin probleme și situații reale reprezintă o altă practică relevantă. Elevii pot analiza etichete ale produselor chimice de uz casnic, pot discuta despre impactul substanțelor chimice asupra sănătății sau despre rolul chimiei în protecția mediului.

Prin aceste practici, chimia devine o disciplină accesibilă și utilă, iar elevii își dezvoltă capacitatea de a face conexiuni între cunoștințele dobândite și realitatea înconjurătoare.

5. Exemple de proiecte cu impact real la clasa a VIII-a – disciplina chimie

Proiectele educaționale reprezintă o modalitate eficientă de a conferi sens învățării chimiei la clasa a VIII-a. Acestea permit integrarea cunoștințelor teoretice cu aplicații practice și cu problematica actuală a societății.

Un exemplu de proiect este **„Chimia din jurul nostru”**, în cadrul căruia elevii investighează substanțele chimice utilizate în gospodărie, analizează rolul și riscurile acestora și propun reguli de utilizare responsabilă. Activitatea dezvoltă competențe de documentare, analiză critică și comunicare.

Un alt proiect relevant este **„Apa – resursă vitală”**, care implică studiul proprietăților apei, al proceselor de poluare și al metodelor de purificare. Elevii pot realiza experimente simple de filtrare și pot elabora materiale informative destinate comunității locale.

De asemenea, proiectul **„Chimia și mediul”** le oferă elevilor oportunitatea de a analiza impactul activităților umane asupra mediului, rolul substanțelor chimice poluante și importanța comportamentelor ecologice. Prin implicarea în astfel de proiecte, elevii înțeleg că chimia nu este doar o disciplină școlară, ci un instrument esențial pentru protejarea vieții.

Aceste proiecte contribuie la formarea competențelor-cheie și la dezvoltarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător.

6. Rolul cadrului didactic în facilitarea educației cu semnificație

Profesorul de chimie de gimnaziu are un rol determinant în transformarea conținuturilor științifice în experiențe de învățare cu semnificație. Acesta nu se limitează la transmiterea informațiilor, ci creează contexte de explorare, experimentare și reflecție, adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor de clasa a VIII-a.

Cadrul didactic facilitează învățarea prin formularea unor întrebări problematizatoare, prin stimularea dialogului și prin valorizarea greșelii ca oportunitate de învățare. De asemenea, profesorul are responsabilitatea de a asigura siguranța activităților experimentale și de a cultiva o atitudine etică față de utilizarea substanțelor chimice.

Prin feedback constant și evaluare formativă, profesorul sprijină progresul individual al elevilor și consolidează încrederea acestora în propriile capacități.

7. Impactul educației cu semnificație asupra elevilor de clasa a VIII-a

Aplicarea educației cu semnificație în predarea chimiei la clasa a VIII-a are un impact semnificativ asupra dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a elevilor. În primul rând, crește motivația pentru învățare, elevii percepend chimia ca pe o disciplină utilă și relevantă pentru viața lor.

Elevii devin mai implicați în activitățile de la clasă, manifestă curiozitate și inițiativă și își dezvoltă capacitatea de a lucra independent și în echipă. Înțelegerea fenomenelor chimice din viața cotidiană contribuie la formarea gândirii critice și la dezvoltarea competenței de rezolvare a problemelor.

De asemenea, educația cu semnificație sprijină dezvoltarea responsabilității față de sănătatea proprie și față de mediu. Elevii devin mai conștienți de impactul substanțelor chimice și adoptă comportamente mai responsabile.

Pe termen lung, această abordare contribuie la formarea unor tineri capabili să ia decizii informate, să manifeste spirit civic și să valorifice cunoștințele științifice în contexte reale.

8. Impactul asupra școlii și comunității

Școala care promovează educația cu semnificație devine un centru activ al comunității. Prin proiectele derulate, se consolidează relațiile școală–familie–comunitate și se creează oportunități de colaborare și dezvoltare.

9. Provocări și limite în aplicarea educației cu semnificație la disciplina chimie

Aplicarea educației cu semnificație în predarea chimiei la clasa a VIII-a poate întâmpina diverse provocări. Printre acestea se numără timpul limitat alocat disciplinei, programa încărcată și dotarea insuficientă a laboratoarelor școlare.

De asemenea, nivelul diferit de pregătire al elevilor și motivația variabilă pot îngreuna desfășurarea activităților bazate pe investigație și proiecte. Pentru depășirea acestor dificultăți, este necesară o planificare atentă, flexibilitate didactică și utilizarea resurselor alternative, precum experimentele virtuale sau materialele reciclabile.

Sprijinul instituțional și formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă factori esențiali pentru implementarea eficientă a educației cu semnificație.

10. Concluzii

Educația cu semnificație la nivel gimnazial reprezintă o direcție necesară pentru formarea unor elevi implicați, responsabili și capabili să facă față provocărilor societății contemporane. Prin practici didactice autentice și proiecte cu impact real, școala poate deveni un spațiu al transformării și al sensului.

Bibliografie

Dewey, J. (2012). *Democracy and Education*. New York: Simon & Brown.
Hattie, J. (2014). *Visible Learning*. London: Routledge.

OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.

Educația ca motor al transformării sociale

Profesor
Drăghici Cristina Georgiana
Școala Gimnazială Comuna Smeenii

În societatea contemporană, educația nu mai poate fi privită exclusiv ca un proces de transmitere a cunoștințelor teoretice, limitat la spațiul clasei și la programa școlară rigidă. Școala modernă este chemată să joace un rol mult mai complex, devenind un actor esențial în dezvoltarea comunităților și în formarea cetățenilor activi, responsabili și implicați social. În acest context, practicile educaționale inovatoare și proiectele comunitare dobândesc o importanță deosebită, deoarece ele au potențialul de a genera schimbări reale, durabile și vizibile atât în mediul școlar, cât și în comunitatea mai largă.

Schimbarea reală nu înseamnă doar îmbunătățirea rezultatelor școlare sau introducerea unor metode moderne de predare, ci presupune transformarea mentalităților, a relațiilor dintre școală și comunitate, precum și dezvoltarea unor competențe esențiale pentru viața de adult. Practicile și proiectele care creează impact autentic sunt cele care răspund nevoilor reale ale elevilor și ale comunității, care promovează incluziunea, colaborarea și responsabilitatea civică. Acest eseu își propune să analizeze rolul educației ca factor de schimbare socială, prezentând practici și proiecte relevante care contribuie la dezvoltarea școlilor și comunităților, precum și efectele pe termen lung ale acestora.

Școala reprezintă una dintre cele mai importante instituții sociale, având capacitatea de a influența nu doar parcursul educațional al elevilor, ci și dinamica întregii comunități. Prin activitățile desfășurate, valorile promovate și relațiile create, școala poate deveni un adevărat centru comunitar. Atunci când școala colaborează cu părinții, autoritățile locale, organizațiile non-guvernamentale și mediul economic, se creează premisele unei dezvoltări sustenabile.

Un rol esențial al școlii este acela de a identifica problemele existente în comunitate și de a implica elevii în găsirea unor soluții. Astfel, elevii nu mai sunt simpli receptori de informații, ci devin participanți activi la viața comunității. Prin acest tip de implicare, școala contribuie la formarea spiritului civic, la dezvoltarea empatiei și la înțelegerea responsabilității sociale. De asemenea, școala poate reduce inegalitățile sociale prin proiecte care sprijină elevii din medii defavorizate, promovând echitatea și incluziunea.

Una dintre cele mai eficiente practici educaționale care generează schimbare reală este învățarea bazată pe proiecte. Această metodă presupune implicarea elevilor în activități complexe, care au legătură cu situații reale din viața de zi cu zi. Elevii lucrează în echipe, cercetează, propun soluții și își prezintă rezultatele, dezvoltând astfel competențe precum gândirea critică, comunicarea și colaborarea.

O altă practică importantă este educația socio-emoțională. Aceasta vizează dezvoltarea inteligenței emoționale, a empatiei și a abilităților de gestionare a conflictelor. În școli în care se acordă atenție acestor aspecte, se observă o îmbunătățire a climatului educațional, o reducere a violenței și o creștere a motivației pentru învățare. Elevii învață să își recunoască emoțiile, să respecte diversitatea și să construiască relații sănătoase.

De asemenea, utilizarea tehnologiei în mod responsabil reprezintă o practică ce poate produce schimbări semnificative. Platformele educaționale, resursele digitale și învățarea online pot facilita accesul la educație, mai ales pentru elevii din zone izolate sau defavorizate. Atunci când tehnologia este integrată eficient în procesul educațional, ea contribuie la personalizarea învățării și la creșterea autonomiei elevilor.

Proiectele educaționale care implică comunitatea sunt printre cele mai eficiente modalități de a crea schimbare reală. Un exemplu relevant este voluntariatul școlar. Prin activități de voluntariat, elevii pot sprijini persoane vulnerabile, pot participa la acțiuni de protecție a mediului sau pot contribui la evenimente comunitare. Aceste experiențe îi ajută să înțeleagă importanța solidarității și a implicării civice.

Proiectele de educație pentru mediu reprezintă, de asemenea, o sursă importantă de schimbare. Activitățile de reciclare, plantare de copaci sau campanii de conștientizare ecologică îi învață pe elevi să respecte natura și să adopte comportamente sustenabile. Impactul acestor proiecte se extinde dincolo de școală, influențând obiceiurile familiilor și ale comunității locale.

Un alt tip de proiect cu impact real este parteneriatul dintre școli și organizațiile non-guvernamentale. Aceste colaborări pot aduce resurse suplimentare, expertiză și oportunități de dezvoltare pentru elevi. Prin ateliere, campanii și programe educaționale, ONG-urile contribuie la diversificarea experiențelor de învățare și la abordarea unor probleme sociale actuale, precum discriminarea, excluziunea socială sau abandonul școlar.

Un element esențial al proiectelor care creează schimbare reală este implicarea activă a elevilor. Atunci când elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să ia inițiativă și să participe la procesul decizional, ei dezvoltă un sentiment de apartenență și responsabilitate. Consiliile elevilor, dezbaterile școlare și proiectele inițiate de tineri sunt exemple concrete de implicare activă.

Elevii pot deveni adevărați agenți ai schimbării atunci când li se oferă contextul și sprijinul necesar. Prin proiecte de antreprenoriat social, de exemplu, elevii pot identifica probleme din comunitate și pot crea soluții inovatoare. Aceste inițiative contribuie la dezvoltarea competențelor antreprenoriale și la creșterea încrederii în sine.

Schimbarea reală produsă de practicile și proiectele educaționale nu este întotdeauna imediată, însă efectele pe termen lung sunt semnificative. Elevii care au participat la proiecte comunitare și au fost expuși unor metode educaționale inovatoare sunt mai bine pregătiți pentru viața adultă. Ei manifestă un nivel mai ridicat de implicare civică, sunt mai deschiși către diversitate și mai dispuși să contribuie la binele comun.

La nivelul comunității, aceste inițiative pot conduce la consolidarea relațiilor sociale, la creșterea coeziunii și la dezvoltarea unei culturi a colaborării. Școala devine un spațiu al dialogului și al cooperării, iar comunitatea recunoaște valoarea educației ca factor de progres.

În concluzie, practicile și proiectele care creează schimbare reală în școli și comunități demonstrează faptul că educația are un rol fundamental în transformarea societății. Prin metode inovatoare de predare, prin implicarea elevilor și prin colaborarea cu comunitatea, școala poate deveni un adevărat catalizator al schimbării. Schimbarea reală presupune efort susținut, viziune și implicare din partea tuturor actorilor educaționali, însă beneficiile sunt incontestabile.

Educația orientată spre comunitate, bazată pe valori precum solidaritatea, responsabilitatea și respectul, contribuie la formarea unor generații capabile să răspundă provocărilor viitorului. Astfel, școala nu mai este doar un loc al învățării teoretice, ci un spațiu al acțiunii, al implicării și al schimbării reale.

Bibliografie:

1. **Dewey, J.** (2012). *Democrație și educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
– Lucrare clasică despre rolul educației în formarea cetățeanului și în dezvoltarea comunității.
2. **OECD** (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
– Document de referință privind competențele necesare elevilor și impactul educației asupra societății.
3. **UNESCO** (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO.
– Sursă importantă pentru proiecte educaționale orientate spre dezvoltare durabilă și comunitate.
4. **Hattie, J.** (2014). *Învățarea vizibilă*. București: Editura Trei.
– Analizează practicile educaționale eficiente și impactul acestora asupra elevilor.
5. **Cucoș, C.** (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
– Lucrare de bază în pedagogia românească, utilă pentru fundamentarea teoretică a eseului.
6. **Pânișoară, I.-O.** (2015). *Profesorul de succes*. București: Editura Polirom.
– Abordează rolul profesorului în schimbarea educațională și în relația școală–comunitate.
7. **Zamfir, C., & Stănescu, S.** (coord.) (2007). *Enciclopedia dezvoltării sociale*. București: Editura Polirom.
– Oferă perspective asupra dezvoltării comunitare și incluziunii sociale.
8. **Ministerul Educației** (2020). *Repere pentru proiectarea și dezvoltarea curriculumului*. București.
– Document oficial relevant pentru înțelegerea direcțiilor actuale ale educației din România.
9. **Kolb, D. A.** (2015). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Pearson Education.
– Fundament teoretic pentru învățarea prin proiecte și experiențe reale.
10. **Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education** (1994). UNESCO.
– Document internațional privind incluziunea și echitatea în educație.

Impactul inteligenței artificiale asupra procesului de evaluare în învățământul preuniversitar. O analiză comparativă între metodele tradiționale și instrumentele asistate de IA.

Autori: DRĂGHICI MIHAELA-OANA. DRĂGHICI MARIAN.

Instituția: ȘCOALA GIMNAZIALĂ COMUNA GREBĂNU

Județul : BUZĂU

Rezumat

Prezenta lucrare explorează modul în care inteligența artificială (IA) a început să redefinească procesul de evaluare în sistemul de învățământ preuniversitar. Analiza comparativă se concentrează pe diferențele dintre metodele de evaluare tradiționale (teste scrise, examene orale, proiecte) și instrumentele asistate de IA (platforme de evaluare adaptivă, sisteme automate de notare, feedback personalizat). Se argumentează că, deși instrumentele tradiționale sunt esențiale pentru dezvoltarea unor abilități umane fundamentale, integrarea inteligentă a IA poate oferi o evaluare mai rapidă, mai obiectivă și mai personalizată. Lucrarea subliniază atât oportunitățile, cât și provocările etice și practice legate de implementarea IA în educație, având ca scop final identificarea unui echilibru optim pentru un viitor pedagogic eficient și echitabil.

Cuvinte-cheie: inteligență artificială, evaluare, educație, învățământ preuniversitar, tehnologie.

1. Introducere

Revoluția digitală a adus schimbări majore în toate domeniile vieții, iar educația nu face excepție. Inteligența artificială, în special, a trecut de la un concept futurist la o realitate omniprezentă, cu aplicații din ce în ce mai sofisticate. Unul dintre cele mai importante aspecte ale procesului educațional care se transformă sub influența IA este evaluarea.

Evaluarea, definită ca un proces continuu de măsurare și apreciere a progresului elevului, joacă un rol vital în direcționarea învățării. Tradițional, această sarcină a revenit exclusiv profesorului, care folosea o varietate de metode, de la teste standardizate la observații atente în timpul orelor de curs. Cu toate acestea, aceste metode pot fi consumatoare de timp și pot suferi de subiectivitate.

Apariția instrumentelor asistate de IA promite să abordeze aceste limitări, oferind noi modalități de a evalua cunoștințele și competențele elevilor. Acest studiu își propune să exploreze impactul IA asupra evaluării, comparând beneficiile și dezavantajele ambelor abordări, tradiționale și asistate de IA. Ne propunem să răspundem la întrebarea: Cum poate IA să îmbunătățească procesul de evaluare fără a compromite valoarea interacțiunii umane și a gândirii critice?

2. Fundament Teoretic

2.1. Metode de evaluare tradiționale

Evaluarea tradițională se bazează pe principiul că profesorul este autoritatea supremă în materie de cunoaștere și evaluare. Metodele includ:

Teste scrise și examene: Acestea sunt instrumente standardizate care măsoară gradul de însușire a informațiilor. Ele sunt eficiente pentru a evalua cunoștințe factuale, dar adesea nu reușesc să surprindă gândirea critică sau creativitatea.

Evaluări orale: Permit o interacțiune directă cu elevul, oferind profesorului o înțelegere mai profundă a raționamentului acestuia.

Proiecte și portofolii: Acestea sunt forme de evaluare autentică, care le cer elevilor să aplice cunoștințele în contexte complexe.

Deși aceste metode sunt fundamentale, ele prezintă limitări. O problemă majoră este subiectivitatea, care poate apărea, de exemplu, la notarea unor eseuri. O altă problemă este timpul, profesorii petrecând ore întregi corectând lucrări și oferind feedback individual.

2.2. Instrumente de evaluare asistate de IA

Instrumentele asistate de IA utilizează algoritmi și tehnici de machine learning pentru a automatiza și a optimiza procesul de evaluare. Acestea includ:

Sisteme de notare automată a eseurilor: Acestea folosesc procesarea limbajului natural (NLP) pentru a evalua coerența, gramatica, structura și, în anumite cazuri, chiar și calitatea argumentelor dintr-un text.

Platforme de evaluare adaptivă: Acestea ajustează dificultatea întrebărilor în funcție de performanța elevului. De exemplu, dacă un elev răspunde corect la o întrebare, sistemul îi va oferi una mai dificilă, personalizând astfel traseul de învățare.

Feedback personalizat: Bazate pe analiza datelor de performanță, instrumentele de IA pot oferi elevilor un feedback detaliat, identificând punctele slabe și oferind resurse suplimentare.

3. Analiză Comparativă

3.1. Avantajele IA în evaluare

Eficiență și rapiditate: IA poate corecta mii de teste în câteva minute, eliberând timp prețios pentru profesori.

Obiectivitate sporită: Algoritmii nu sunt afectați de prejudecăți, asigurând o notare consistentă și echitabilă.

Personalizare: Evaluarea adaptivă permite o înțelegere mult mai nuanțată a nevoilor fiecărui elev. IA poate identifica exact unde se află lacunele de cunoștințe.

Feedback instantaneu: Elevii primesc un răspuns rapid, ceea ce le permite să-și corecteze greșelile imediat, consolidând procesul de învățare.

3.2. Limitele IA în evaluare

Lipsa nuanței umane: IA se bazează pe algoritmi și nu poate evalua empatia, originalitatea sau creativitatea în același mod ca un profesor. Un algoritm poate avea dificultăți în a înțelege ironia sau metaforele dintr-un text.

Dependența de date: Aceste sisteme sunt eficiente doar dacă sunt "antrenate" pe seturi de date mari și de calitate. O bază de date nereprezentativă poate duce la rezultate inexacte.

Riscuri etice și de securitate: Utilizarea datelor elevilor ridică întrebări privind confidențialitatea și securitatea. De asemenea, există riscul ca evaluarea să devină un proces "mecanic", unde elevii învață doar pentru a satisface algoritmul, nu pentru a înțelege cu adevărat materia.

Costuri ridicate: Implementarea unor astfel de sisteme în școli poate fi costisitoare, creând un decalaj între școlile cu resurse financiare și cele fără.

4. Concluzii și Recomandări

Integrarea inteligenței artificiale în procesul de evaluare nu ar trebui să înlocuiască rolul profesorului, ci să-l completeze. Viitorul evaluării stă într-un model hibrid, în care metodele tradiționale și cele asistate de IA lucrează în sinergie.

Rolul profesorului se transformă dintr-un evaluator într-un facilitator. Profesorul poate folosi datele și feedback-ul generat de IA pentru a înțelege mai bine nevoile elevilor, pentru a planifica lecții mai eficiente și pentru a se concentra pe aspectele care necesită interacțiune umană, cum ar fi dezvoltarea gândirii critice și a abilităților socio-emoționale.

Recomandările pentru implementarea inteligentă a IA în educație includ:

Formarea profesorilor: Este esențial ca profesorii să fie familiarizați cu aceste instrumente și să înțeleagă cum să le utilizeze în mod eficient și etic.

Transparență: Sistemele de evaluare asistate de IA trebuie să fie transparente în ceea ce privește modul în care funcționează.

Politici de confidențialitate: Trebuie stabilite reguli clare pentru protejarea datelor elevilor.

Echitate: Implementarea IA trebuie să se facă astfel încât să nu creeze un decalaj digital între școli sau elevi.

În final, IA reprezintă un instrument puternic, dar succesul său depinde de modul în care este integrat în contextul pedagogic. Scopul final nu este o evaluare perfectă, ci o evaluare care sprijină dezvoltarea holistică a elevului.

Bibliografie

Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press.

Fadel, C., Bialik, M., & Trilling, B. (2015). *Four-Dimensional Education: The Competencies Learners Need to Succeed*. Center for Curriculum Redesign.

Gini, M. (2018). *Artificial intelligence in education: The role of educational software in the learning process*. In J. D. Anderson & L. A. Ross (Eds.), *Handbook of Artificial Intelligence* (pp. 351-370). New York: Springer.

Gros, B. (2016). *The design of smart educational environments: The case of AI tutors*. *Computers in Human Behavior*, 58, 252-259.

Wang, T., & Wu, X. (2020). *AI-Powered Personalized Learning Systems: A Systematic Review*. *Educational Technology & Society*, 23(1), 1-13.

Inteligența artificială – instrument pentru o educație cu semnificație în predarea matematicii la gimnaziu

Prof. Dadiana Dragomirescu,
Școala Gimnazială Nr. 29 Galați

Educația contemporană se află într-un proces accelerat de transformare, determinat de evoluția tehnologiilor digitale și, în mod special, de apariția și dezvoltarea inteligenței artificiale (AI). În acest context, rolul profesorului se redefineste, iar procesul de predare–învățare capătă noi valențe, orientate spre personalizare, relevanță și dezvoltarea gândirii critice. Din perspectiva unui profesor de matematică de gimnaziu, utilizarea inteligenței artificiale nu reprezintă un scop în sine, ci un instrument care poate contribui la o educație cu semnificație, capabilă să producă schimbări reale în sala de clasă și în comunitatea școlară.

Majoritatea cadrelor didactice au auzit despre inteligența artificială, însă nivelul de înțelegere și de utilizare efectivă diferă semnificativ în funcție de profilul profesorului, disciplina predată și contextul instituțional al școlii. Există cadre didactice care privesc AI-ul cu interes și deschidere, dar și profesori care manifestă reticență sau chiar teamă în fața acestei tehnologii, în special din cauza necunoașterii potențialului său educațional.

În activitatea mea didactică la matematică, am utilizat inteligența artificială ca **asistent educațional**, în special pentru:

- crearea de materiale didactice (generarea de exerciții și probleme similare celor discutate la clasă);
- oferirea de explicații simplificate și alternative pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;
- identificarea unor metode diferite de rezolvare a problemelor, care să sprijine înțelegerea conceptelor.

Aceste experiențe arată că, deși profesorii nu stăpânesc încă în profunzime inteligența artificială, există o disponibilitate reală de a învăța, mai ales atunci când li se oferă exemple concrete, utile și ușor de integrat în practica zilnică. Pentru a utiliza eficient inteligența artificială la clasă, profesorii au nevoie, în primul rând, de formare de bază. Alfabetizarea digitală devine esențială pentru înțelegerea a ceea ce este AI, a limitelor sale și a modului în care poate fi folosit responsabil în educație. Cursurile de formare ar trebui să fie preponderent practice, axate pe aplicații concrete: crearea de materiale, adaptarea lecțiilor și realizarea evaluărilor. De asemenea, este necesar accesul la instrumente și resurse adecvate, precum platforme sigure cu AI integrat, ghiduri și tutoriale adaptate fiecărei discipline, precum și soluții gratuite sau susținute financiar de școală. Integrarea AI nu poate avea loc fără sprijin instituțional, care să se concretizeze în politici clare, recomandări privind etica și protecția datelor, precum și timp alocat pentru explorare și experimentare. Nu în ultimul rând, profesorii au nevoie de încredere și siguranță, de competențe care să le permită verificarea acurateții informațiilor generate de AI și prevenirea utilizării abuzive a acestor instrumente de către elevi. Inteligența artificială trebuie percepută ca un sprijin al procesului educațional, nu ca un înlocuitor al profesorului.

Formatorii de profesori joacă un rol esențial în integrarea inteligenței artificiale în educație. Aceștia trebuie să dețină atât competențe tehnice de bază, legate de funcționarea AI și de aplicațiile disponibile, cât și competențe pedagogice adaptate noilor realități. AI-ul trebuie integrat în curriculum ca un instrument de sprijin pentru lecțiile existente, nu ca un element disruptiv. Formatorii au nevoie, la rândul lor, de resurse adecvate: ghiduri practice, studii de caz, tutoriale video, acces la instrumente premium și recunoaștere oficială prin cursuri acreditate și sprijin instituțional.

Din perspectiva unui profesor de matematică de gimnaziu, un program educațional despre inteligența artificială ar trebui să răspundă unor nevoi specifice disciplinei. Un astfel de program ar putea fi structurat modular, incluzând:

- un modul introductiv despre rolul AI în educație și în predarea matematicii;
- un modul dedicat creării de resurse didactice cu ajutorul AI;
- un modul axat pe explicarea conceptelor abstracte și utilizarea reprezentărilor vizuale;
- un modul privind evaluarea și feedbackul asistate de AI, cu accent pe verificarea corectitudinii științifice;
- un modul dedicat eticii și dezvoltării gândirii critice.

Utilizarea inteligenței artificiale conduce la schimbări semnificative în abordările pedagogice tradiționale. Profesorul nu mai este unica sursă de informație, ci devine facilitator al învățării, ghidând elevii în procesul de explorare, analiză și verificare a informațiilor. AI-ul poate greși, iar acest aspect devine o oportunitate educațională valoroasă pentru dezvoltarea gândirii critice, a argumentării și a capacității de autocorectare a elevilor.

Integrarea inteligenței artificiale în educație necesită un sprijin complex, la mai multe niveluri: tehnic, instituțional, profesional și comunitar. Colaborarea dintre profesori, conducerea școlii, formatori, părinți și elevi este esențială pentru utilizarea responsabilă și eficientă a AI, astfel încât aceasta să sprijine învățarea și să contribuie la formarea unor elevi autonomi și responsabili.

Instrumente și motoare AI utilizate în predarea matematicii

În ultimii ani, au apărut numeroase motoare de inteligență artificială dedicate sau adaptate studiului matematicii, care pot sprijini activitatea didactică la diferite niveluri. Printre instrumentele frecvent utilizate se numără modele conversaționale precum **ChatGPT** sau **Microsoft Copilot**, capabile să genereze explicații pas cu pas, să ofere metode alternative de rezolvare și să creeze exerciții personalizate, atât în versiuni gratuite, cât și cu funcționalități extinse contra cost. De asemenea, aplicații specializate precum **Wolfram Alpha** sau **Symbolab** sunt orientate în mod explicit spre rezolvarea și analiza problemelor matematice, oferind calcule detaliate, reprezentări grafice și justificări formale ale rezultatelor. Alte platforme, precum **GeoGebra cu funcții AI integrate**, facilitează explorarea vizuală a conceptelor geometrice și algebrice. Indiferent dacă sunt gratuite sau bazate pe abonament, aceste instrumente pot avea un impact educațional semnificativ atunci când sunt utilizate responsabil, ca suport pentru învățare, sub îndrumarea profesorului, și nu ca substitut al raționamentului matematic al elevilor.

În concluzie, Inteligența artificială poate deveni un instrument valoros pentru o educație cu semnificație, dacă este integrată echilibrat și responsabil în activitatea didactică. Din perspectiva profesorului de matematică de gimnaziu, AI-ul sprijină personalizarea învățării, dezvoltarea gândirii critice și crearea unor experiențe educaționale relevante, capabile să producă schimbări reale în școală și în comunitate.

Bibliografie

1. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.
2. Rolls, E. T., & Deco, G. (2018). *The Noisy Brain: Stochastic Dynamics as a Principle of Brain Function*. Oxford: Oxford University Press.
3. Wolfram Research. (n.d.). *Wolfram|Alpha: Computational Intelligence for Mathematics Education*. <https://www.wolframalpha.com/>
4. Zawacki-Richter, O., et al. (2019). "Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – Where are the educators?" *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(39).
5. GeoGebra. (n.d.). *GeoGebra + AI Exploration Tools*. <https://www.geogebra.org/>
6. Symbolab. (n.d.). *Symbolab Math Solver and Step-by-Step Explanations*. <https://www.symbolab.com/>
7. OpenAI. (2023). *ChatGPT: Language Models for Interactive Learning Support*. <https://openai.com/chatgpt/>
8. Microsoft. (2023). *Microsoft Copilot in Education: AI-assisted Learning Tools*. <https://www.microsoft.com/>
9. UNESCO. (2021). *Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence*. Paris: UNESCO Publishing.

PREDAREA ONLINE-de la provocare la oportunitate

prof.DUMITRESCU GABRIELA CODRUȚA

Liceul Tehnologic „Domnul Tudor”

Drobeta Turnu Severin,Mehedinți

”Tehnologia este o unealtă, nu rezultatul învățării” – Bill Ferriter

Perioada pandemiei a declanșat în sistemul de învățământ o regândire a modului de predare cu insistență asupra modalităților de dezvoltare a competențelor digitale pentru a facilita trecerea la sistemul online de predare.De fapt, popularitatea cursurilor online a creat multe discuții pe piața educației cu mult timp înainte de momentul 2019. Este indubitabil faptul că profesorii, instituțiile și editorii educaționali care nu îmbrățișează schimbarea tehnologică riscă să fie lăsați în urmă. Indiferent dacă este privită cu reticență sau nu, introducerea tehnologiei la clasă devine o etapa a învățării care nu poate fi stopată.

La o analiză mai atentă observăm că multe domenii de studiu au cunoscut o schimbare dramatică către învățarea online în ultima perioadă și avem aici în vedere: cursurile de limbi străine, vocaționale, cursurile oferite de colegii și chiar universități. Acest lucru a avut, fără îndoială, un efect asupra rolului cadrelor didactice, care trebuie să-și adapteze demersul educativ și să includă tehnologia în strategia lor de predare din ce în ce mai mult.Dacă ar fi să analizăm cu atenție toate aspectele vizate de predarea online,consider că ar fi util să începem cu enumerarea avantajelor existente.

În primul rând predarea online ne oferă posibilitatea de a lucra la distanță,singurul inconvenient este că trebuie doar să ne asigurăm că avem o conexiune de internet stabilă. De vreme ce conexiunea la internet a fost stabilă, orice dascăl se poate bucura de posibilitatea de a utiliza platforme digitale moderne,precum și numeroase resurse educaționale disponibile gratuit pentru utilizatori;totodată,mare parte din aceste platforme digitale permit profesorilor să salveze informația cu ușurință și să o poată accesa ori de câte ori se conectează.Un alt avantaj major. care merită a fi menționat, ar fi faptul că unele platforme permit notarea activității studentului ceea ce este extrem de eficient,atât pentru profesor,cât și pentru elevi. Cu toate aceste beneficii,nu trebuie însă uitat că profesorii sunt cei care joacă în continuare cel mai important rol în experiența de învățare. Tehnologia nu poate înlocui meseria profesorului, dar se dovedește a fi un instrument foarte util pentru îmbunătățirea experienței atât pentru profesor, cât și pentru cursant.

Pe de altă parte, în acest mediu digitalizat, surprizele pot apărea adesea căci dispozitivele se strică fără avertisment; căderea conexiunii la internet și înghețarea platformelor pot atrage dezastre pentru lecții, mai ales atunci când profesorul acoperă informații importante sau când elevii rezolvă o sarcină de lucru contra cronometru. Există de asemenea situații când fie profesorul, fie elevul au început lecția fără a alocă un timp adecvat pentru a verifica modul în care funcționează platforma. Fără cunoștințe de software se pot crea întârzieri inutile care au un impact negativ asupra experienței de predare și învățare. Acest tip de problemă poate fi combătut citind ghidurile utilizatorului și asigurându-ne că funcționalitatea a fost testată înainte de începerea lecțiilor.

Un alt inconvenient care ar putea apărea în activitatea cadrului didactic este pregătirea materialelor digitale pentru buna desfășurare a lecțiilor care consumă mult mai mult din timpul liber al profesorilor. Pe măsură ce am depășit inconvenientele organizatorice și cele legate de tehnologie, ajungem la ora virtual. Dacă într-o sală de clasă fizică, este deseori mai ușor să încurajăm elevii să se concentreze pe sarcina de lucru fără a fi distrași, atunci când lucrează din propriile case, este posibil să existe alte elemente perturbatoare care să le distragă atenția de la lecție (mesajele apărute pe ecranul computerului, animale de companie sărind pe tastatură, alte voci care se aud în fundal, etc)

Luând în considerare toate cele menționate anterior, consider că procesul de predare online se poate dovedi a fi o provocare pentru orice dascăl indiferent de vârstă sau disciplină predată. Profesorii care nu îmbrățișează pe deplin schimbările și progresele tehnologice pot considera că buna funcționare într-un mediu online este o adevărată luptă. Pe de altă parte, cred cu tărie că abordarea online a predării trebuie să se realizeze cu încredere, în mod pozitiv pentru a atinge succesul. Din acest motiv, este bine să ne amintim în mod constant că utilizarea tehnologiei va continua să crească în mediile educaționale și investiția permanentă în dezvoltarea competențelor digitale este extrem de utilă. Astfel, învățând să folosească o gamă variată de tehnologii, dascălul modern poate nu doar să beneficieze de un CV impresionant, ci, mult mai important, să contribuie în mod constant la dezvoltarea sa personală.

Bibliografie și alte surse:

1. Călin Iepure, Răzvan Curcubată, Bogdan Vaida, Captivează-ți elevii în online mai ceva ca în clasă, ed. Sellification, 2020
2. <https://www.cultofpedagogy.com/9-ways-online-teaching>
3. <https://epale.ec.europa.eu/ro/blog/rise-online-learning-benefits-and-challenges>

PROFESOR ÎN ERA DIGITALĂ

Prof.DUMITRESCU GABRIELA CODRUȚA

Liceul Tehnologic "DOMNUL TUDOR"

Drobeta Turnu-Severin,Mehedinți

A fi profesor în era digitală depășește simpla utilizare a unui computer sau a unei tablete interactive. Este o schimbare fundamentală de paradigmă: de la modelul tradițional de „transmițător de informații”, la cel de facilitator al învățării și mentor digital.

În acest context, ne punem tot mai des întrebări legate de rolul profesorului în viitor. Credem cu convingere că dascăli buni, profesioniștii în domeniu, sunt în continuare la mare căutare pretutindeni în lume, de vreme ce datele statistice ne-o confirmă. Astfel, potrivit Institutului UNESCO de Statistică, există o nevoie stringentă pe piața muncii pentru un număr de nu mai puțin de 69,000,000 de noi profesori la nivel mondial până în anul 2030. Raportul Eurydice al Uniunii Europene intitulat ”Carierile cadrelor didactice în Europa: acces, progres și sprijin” reliefează faptul că mare parte din statele europene își bazează previziunile cu privire la necesarul de cadre didactice în funcție de proiecțiile de creștere ale populației de elevi pe termen scurt și lung. Există totuși și țări care merg mai departe utilizând datele despre disciplinele pe care acești profesori vor trebui să le predea, având astfel o imagine mai clară a tipului de investiții necesare pentru activități de dezvoltare profesională. Lipsa cadrelor didactice la unele discipline este cea mai răspândită provocare în ceea ce privește cererea și oferta de cadre didactice în mai mult de jumătate din sistemele educaționale europene. Ținând cont de fluctuațiile de pe piața muncii, fără îndoială, aceste date sunt încurajatoare și vin să confirme, o dată în plus, cât de mult avem nevoie de dascăli de calitate în viitor. Chiar dacă mediul educațional s-a schimbat mult față de anii anteriori, iar profesorii au dobândit roluri noi în predare, această meserie se dovedește a fi încă valabilă pe piața muncii.

În ultima perioadă de timp asistăm, după cum menționam anterior, la o schimbare de roluri, astfel încât profesorul vremurilor noastre își asumă din ce în ce mai mult rolul de facilitator al învățării, iar elevii dobândesc un control din ce în ce mai mare când vine vorba de asumare a procesului de învățare. Pentru a spori succesul în lumea actuală este nevoie să-i încurajăm și, totodată, să-i ajutăm pe elevi să-și dezvolte cele patru competențe necesare secolului XXI: gândire critică, colaborare, comunicare și creativitate. Există tendința ca în viitor sălile de clasă să devină laboratoare ale cunoașterii, spații unde elevii sunt încurajați să învețe pornind de la întrebările pe care și le pun frecvent, folosindu-și imaginația și curiozitatea. Astfel, atât profesorul, cât și elevul modern, va fi asistat de tehnologie în procesul educațional și nicidecum înlocuit de aceasta în predare, căci nici un dispozitiv digital nu poate ține locul interacțiunii umane și emoțiilor, iar deprinderile umane nu pot fi predate de un calculator. Profesorul rămâne

pentru elevi un facilitator, un ghid, un mentor al acestor în procesul de învățare, iar experiența sa de viață, pe lângă cunoștințele acumulate, nu poate fi preluată de tehnologie. Profesorii sunt cei care reușesc prin strategiile didactice utilizate să simplifice tot ceea ce pare complex, să transforme concepte abstracte în ceva accesibil, pe înțelesul elevilor, oferind astfel prin educație șansa la un viitor mai bun.

În concluzie, a fi profesor în secolul al XXI-lea înseamnă a fi o persoană flexibilă, capabilă să-și adapteze demersul didactic în funcție de nevoile grupului de elevi, utilizând tehnologia pentru a susține și spori atractivitatea lecțiilor facilitând astfel învățarea.

Resurse consultate:

1. <https://www.weforum.org/agenda/2021/10/digital-skills-teachers-education-equality/>
2. https://www.researchgate.net/publication/334739341_Training_future_language_teachers_to_educate_the_digital_generation
3. Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2018. Carierele cadrelor didactice în Europa: acces, progres și sprijin. Raport Eurydice. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. PDF EC-04-18-044-RO-N ISBN 978-92-9492-909-9 doi:10.2797/895054

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE

Autor: Prof.Dumitriu Melania, Școala Gimnazială Moravița, Timiș

Educația reprezintă unul dintre cei mai importanți factori care contribuie la formarea personalității umane și la integrarea individului în societate. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, marcată de progres tehnologic rapid și de diversitate culturală, simpla acumulare de informații nu mai este suficientă. Astfel, apare necesitatea unei educații cu semnificație, care să depășească limitele memorării mecanice și să ofere elevilor sens, valori și capacitatea de a gândi critic.

Educația cu semnificație pune accent pe înțelegere, aplicabilitate și relevanță, ajutând elevii să conecteze ceea ce învață cu viața reală. Această formă de educație urmărește nu doar dezvoltarea intelectuală, ci și pe cea morală, emoțională și socială. Scopul prezentului referat este de a evidenția importanța educației cu semnificație, rolul acesteia în formarea individului și impactul său asupra societății.

Conceptul de educație cu semnificație

Educația cu semnificație se referă la procesul de învățare în care informațiile dobândite sunt înțelese profund, integrate în structura cognitivă a elevului și utilizate în contexte variate. Spre deosebire de învățarea mecanică, această formă de educație încurajează gândirea logică, creativitatea și reflecția personală.

Psihologul american David Ausubel a subliniat importanța învățării semnificative, afirmând că aceasta apare atunci când noile cunoștințe sunt corelate cu cele deja existente. Astfel, elevul nu este un simplu receptor de informații, ci un participant activ la procesul educațional.

Educația cu semnificație presupune:

- înțelegerea conținuturilor, nu memorarea lor;
- legătura dintre teorie și practică;
- adaptarea informațiilor la nivelul și nevoile elevului;
- stimularea curiozității și a motivației pentru învățare.

Rolul educației cu semnificație în dezvoltarea elevului

Unul dintre cele mai importante beneficii ale educației cu semnificație este dezvoltarea armonioasă a personalității elevului. Aceasta contribuie la formarea gândirii critice, ajutând elevii să analizeze informațiile, să pună întrebări și să formuleze opinii argumentate.

De asemenea, educația cu semnificație sprijină:

- dezvoltarea autonomiei – elevii învață să gândească și să acționeze independent;
- formarea valorilor morale – respectul, responsabilitatea, empatia;
- creșterea încrederii în sine – prin aplicarea cunoștințelor în situații reale;
- dezvoltarea competențelor sociale – cooperarea, comunicarea și lucrul în echipă.

Atunci când elevii înțeleg sensul a ceea ce învață, motivația lor crește, iar procesul de învățare devine mai eficient și mai plăcut.

Profesorul – facilitator al educației cu semnificație

În cadrul educației cu semnificație, rolul profesorului se schimbă. Acesta nu mai este doar o sursă de informații, ci un ghid care sprijină elevii în procesul de descoperire a cunoașterii. Profesorul creează contexte de învățare relevante, stimulează dialogul și încurajează participarea activă.

Metodele didactice utilizate în educația cu semnificație includ:

- învățarea prin proiecte;
- studiul de caz;
- dezbaterile;
- jocul de rol;
- învățarea colaborativă.

Prin aceste metode, elevii sunt implicați direct în procesul educațional, ceea ce duce la o mai bună înțelegere și reținere a informațiilor.

Educația cu semnificație și societatea contemporană

Societatea actuală are nevoie de indivizi capabili să se adapteze, să rezolve probleme și să ia decizii responsabile. Educația cu semnificație contribuie la formarea unor cetățeni activi, implicați și conștienți de rolul lor social.

Această formă de educație sprijină:

- integrarea socială;
- respectarea diversității;

- participarea democratică;
- dezvoltarea durabilă.

Prin educația cu semnificație, școala nu pregătește doar viitori angajați, ci oameni capabili să contribuie pozitiv la comunitate și la progresul societății.

Concluzie. Educația cu semnificație reprezintă o necesitate a sistemului educațional modern. Aceasta oferă elevilor nu doar informații, ci și sens, valori și competențe esențiale pentru viață. Printr-un proces educațional centrat pe elev, pe înțelegere și aplicabilitate, se pot forma personalități echilibrate, responsabile și creative.

În concluzie, educația cu semnificație nu este doar un ideal pedagogic, ci un fundament al dezvoltării umane și sociale. Investiția în acest tip de educație este, în același timp, o investiție în viitorul societății.

Bibliografie

- Ausubel, D. P. – Educational Psychology: A Cognitive View, Holt, Rinehart and Winston, New York
- Cucos, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași
- Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Joița, E. – Educația și formarea competențelor, Editura Universitaria
- Vrabie, D. – Fundamentele educației, Editura Didactică și Pedagogică

Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Prof.Eftenaru Mirela
Școala Gimnazială Suraia

Într-o lume aflată într-o schimbare permanentă, în care tehnologia, mobilitatea socială și diversitatea culturală remodelează modul în care trăim și învățăm, educația nu mai poate rămâne ancorată exclusiv în conținuturi teoretice sau în memorare mecanică. Școlile și comunitățile au nevoie de o educație cu semnificație – un tip de învățare care nu doar transmite informații, ci formează competențe, atitudini, valori și mai ales un sentiment profund de apartenență și responsabilitate. O astfel de educație are puterea de a transforma vieți și de a crea un impact real în spațiul social.

1. Ce înseamnă „educația cu semnificație”?

Educația cu semnificație se referă la acele experiențe de învățare care depășesc limitele manualelor și cadrului strict curricular, îmbinând cunoașterea academică cu realitatea cotidiană. Ea pune accent pe:

- Relevanță – elevii înțeleg de ce învață ceva și cum îi ajută în viața de zi cu zi.
- Participare activă – elevii devin creatori de conținut, nu doar receptori.
- Conexiune comunitară – școala se deschide către comunitate și colaborează cu aceasta.
- Reflecție și autonomie – elevii sunt încurajați să își exprime opiniile și să ia decizii.
- Valori și responsabilitate – accent pe respect, colaborare, empatie și implicare socială.

Prin această abordare, educația devine un proces viu, cu sens, capabil să răspundă nevoilor reale ale societății contemporane.

2. Practici pedagogice care dau sens învățării

Pentru ca educația să capete semnificație, este nevoie de un set de practici didactice inovatoare, adaptate la profilul elevului actual. Printre cele mai eficiente se numără:

2.1. Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning)

Această metodă stimulează elevii să exploreze probleme reale și să găsească soluții creative. Proiectele interdisciplinare îi ajută să integreze cunoștințe din mai multe domenii, dezvoltând abilități precum analiza critică, gândirea creativă, comunicarea și colaborarea.

Exemple de proiecte:

- Crearea unei grădini urbane în curtea școlii;
- Elaborarea unui mini-documentar despre patrimoniul local;
- Realizarea unui ghid turistic digital al comunității.

2.2. Învățarea prin serviciu în folosul comunității (Service Learning)

Această practică îmbină învățarea academică cu voluntariatul. Elevii nu doar studiază, ci și acționează pentru a rezolva o nevoie comunitară.

Învățarea prin serviciu în folosul comunității (Service Learning) – Dezvoltare amplă

Învățarea prin serviciu în folosul comunității, cunoscută internațional sub numele de Service Learning, reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de a conecta școala cu viața reală. Această abordare educațională combină învățarea academică cu implicarea civică, oferindu-le

elevilor ocazia de a aplica cunoștințele în contexte autentice și de a dezvolta un simț profund al responsabilității față de comunitate.

Service Learning nu este doar voluntariat sau activitate extracurriculară. El este o metodă pedagogică structurată, care integrează conținutul curricular, activitatea practică și reflecția, formând elevi competenți, empatici și implicați social.

1. Ce este învățarea prin serviciu în folosul comunității?

În esență, Service Learning presupune:

- identificarea unei nevoi reale a comunității,
- planificarea unei intervenții,
- implementarea unei acțiuni concrete,
- reflectarea asupra experienței,
- conectarea cu obiectivele de învățare din programele școlare.

Prin această metodă, elevii nu doar ajută comunitatea, ci învață disciplinar: matematică, limba română, științe, istorie, educație civică etc., în contexte reale și relevante.

2. Principiile fundamentale ale Service Learning

a) Relevanță socială

Activitățile răspund unor nevoi concrete: protejarea mediului, sprijin pentru persoane vulnerabile, conservarea patrimoniului etc.

b) Implicare activă

Elevii sunt participanți direcți: planifică, iau decizii, colaborează, implementează și evaluează.

c) Legătura cu curriculumul

Fiecare proiect trebuie să fie corelat cu obiectivele din programă – altfel activitatea devine doar voluntariat, nu Service Learning.

d) Reflecție continuă

Elevii analizează ce au învățat, cum s-au simțit, ce ar îmbunătăți. Reflecția este esențială pentru a transforma experiența în cunoaștere durabilă.

e) Parteneriat cu comunitatea

Instituțiile locale, ONG-urile, părinții și autoritățile devin colaboratori ai școlii.

f) Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Elevii exersează empatia, comunicarea, munca în echipă și rezolvarea de probleme reale.

3. Exemple de activități Service Learning

a) Proiecte de mediu

- Curățarea unui parc sau a unei zone verzi degradate;
 - Campanii de plantare de copaci;
 - Programe de reciclare și informare ecologică în comunitate.
- Legături cu curriculumul: științe, biologie, geografie, educație civică.

b) Activități intergeneraționale

- Elevii realizează interviuri cu persoane vârstnice;
 - Îi ajută cu mici activități digitale (telefon, email);
 - Organizează evenimente culturale școală–seniori.
- Legături cu curriculumul: limba română, istorie, abilități sociale.

c) Proiecte culturale și educaționale

- Realizarea unui mini-muzeu local;
 - Ghidaj turistic pentru vizitatori;
 - Campanii de promovare a tradițiilor locale.
- Legături cu curriculumul: istorie, arte, educație plastică, TIC.

d) Proiecte sociale

- Strângere de alimente sau rechizite pentru familii vulnerabile;
 - Crearea unui club de lectură pentru copii mici;
 - Activități de sensibilizare privind incluziunea.
- Legături cu curriculumul: educație socială, psihologie, limba română.

4. Cum se desfășoară un proiect Service Learning?

1. Identificarea nevoii

Elevii analizează comunitatea – interviuri, discuții, cercetări – și descoperă o problemă reală.

2. Planificarea activității

Elevii stabilesc:

- obiective;
- responsabilități;
- resurse;
- calendarul activităților.

3. Implementarea

Elevii desfășoară activitatea concretă – acțiunea fie este de scurtă durată, fie se întinde pe mai multe săptămâni sau luni.

4. Reflecția

Profesorul ghidează reflecția prin discuții, jurnale, fișe de autoevaluare.

5. Prezentarea rezultatelor

Elevii prezintă proiectul comunității, colegilor sau părinților. Această etapă oferă recunoaștere și încredere celor implicați.

6. Evaluarea

Se evaluează atât rezultatele acțiunii, cât și competențele dobândite: comunicare, responsabilitate, gândire critică.

5. Beneficiile Service Learning

Pentru elevi

- Creșterea încrederii în sine și a motivației;
- Înțelegerea și aplicarea reală a conținuturilor școlare;
- Dezvoltarea empatiei și a responsabilității sociale;
- Îmbunătățirea abilităților de comunicare și colaborare.

Pentru profesori

- O modalitate eficientă de a diversifica predarea;
- Crearea unor relații mai bune cu elevii;
- Conectarea disciplinei la realitate.

Pentru comunitate

- Rezolvarea unor probleme reale;
- Consolidarea legăturilor dintre școală și comunitate;
- Mobilizarea resurselor locale.

6. Concluzie

Învățarea prin serviciu în folosul comunității oferă un cadru educațional complex, în care elevii devin cetățeni activi, sensibili la nevoile comunității și capabili să producă schimbare reală. Prin îmbinarea inteligentă dintre curriculum și acțiunea practică, Service Learning transformă școala într-un spațiu viu, conectat la societate și la valori autentice.

Surse:

- UNESCO – Service Learning în educația pentru dezvoltare durabilă
- Institutul de Științe ale Educației – modele de activități Service Learning
- Manuale și proiecte europene de învățare prin implicare civică

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – O NOUĂ PERSPECTIVĂ ASUPRA GEOGRAFIEI

Prof. Radu-Ștefan ENĂȘESCU

Liceul de Arte “Sabin Păuța” și ”Colegiul Național Traian Lalescu” Reșița

Într-o lume în care inteligența artificială (IA) este folosită din ce în ce mai mult, educația suferă transformări profunde, deoarece IA nu poate să nu modifice paradigma predării și învățării. Profesorii au început deja să folosească IA pentru învățarea centrată pe elev, pentru analiza datelor sau pentru îmbunătățirea evaluării cu ajutorul sistemelor standardizate, furnizate de aceasta

În ultimele decenii, tehnologia a evoluat rapid, iar inteligența artificială (IA) a devenit parte importantă a vieții noastre. În domeniul educației, IA aduce metode moderne de predare și învățare, contribuind la creșterea interesului elevilor și la îmbunătățirea rezultatelor școlare. Geografia, ca disciplină care studiază mediul înconjurător, populația și relația dintre om și natură, beneficiază în mod deosebit de utilizarea inteligenței artificiale.

Un avantaj important al inteligenței artificiale este personalizarea învățării. Programele educaționale pot adapta conținutul în funcție de nivelul fiecărui elev, oferind explicații suplimentare acolo unde este nevoie. În plus, IA ajută profesorii să economisească timp, prin corectarea automată a testelor și analiza progresului elevilor. Elevii devin mai motivați, deoarece învățarea este mai atractivă și mai practică.

Atunci când am efectuat un sondaj în rândul elevilor de la clasa a XI-a cu privire la problemele pe care ei le resimt atunci când sunt implicați în actul educativ, respectiv ce părere au despre învățământul românesc de astăzi răspunsurile s-au referit la:

1. excesiva teoretizare;
2. utilizarea metodelor modern de învățare într-o proporție redusă comparativ cu cele tradiționale;
3. cantitatea mare de informație oferită pe parcursul unei zile obișnuite de școală;
4. neîncurajarea creativității;
5. lipsa formării deprinderilor practice;
6. sistem de învățământ învechit (asemănător celui în care învățaseră părinții generației actuale de elevi).

Acest lucru m-a motivat în căutarea unor metode și strategii care să asigure elevilor mei un grad de satisfacție și de interes mai mare, în cadrul orelor de geografie.

Mijloacele de învățământ reprezintă o serie de resurse materiale și tehnice utilizate în procesul instructiv-educativ, pentru atingerea obiectivelor pedagogice (perceperea, înțelegerea, fixarea și consolidarea cunoștințelor și a abilităților practice). Pe lângă conținuturi și metode, acestea contribuie la finalitatea și eficiența activității didactice în geografie. Ele sunt resurse materiale ale procesului de învățământ, selecționate din realitate, modificate sau confecționate în vederea atingerii unor obiective pedagogice.

O parte a evaluării a trecut înspre platformele care facilitează utilizarea inteligenței artificiale. Așa am construit o bibliotecă întregă de teste de la clasa a V-a până la clasa a XII-a, în mediul online, cu ajutorul QUIZZIZ.com, în care elevii folosesc telefonul mobil, tableta sau laptopul pentru realizarea sarcinilor-având un impact major în creșterea curiozității spre învățare sau am împărtășit din experiența mea didactică publicând materiale pentru didactic. ro

În prezent, atât elevii, cât și profesorii trebuie să învețe cum să folosească diverse instrumente și programe care au în spate inteligența artificială. Această cunoaștere îi va ajuta să se familiarizeze cu o tehnologie care îi va pregăti pentru o societate viitoare, în care oamenii și inteligențele artificiale vor trebui să coopereze.

Teoretic, profesorii care folosesc tehnologiile pe bază de IA vor putea să ofere elevilor lecții mai bine fundamentate științific și mai personalizate, iar la rândul lor, elevii își vor îmbunătăți performanțele academice și vor fi mai pregătiți să se descurce într-o lume care, cu siguranță, va fi diferită de a noastră. În acest sens, continui să folosesc platforma google classroom, unde fiecare lecție este la dispoziția elevilor în fiecare moment al unei zile, având posibilitatea de a accesa nu doar conținut classic ci și numeroase exerciții interactive, construcții de hărți, filmulețe didactice actualizate realității de azi.

În predarea geografiei, inteligența artificială poate fi folosită pentru a face lecțiile mai interactive și mai ușor de înțeles. Prin intermediul hărților digitale inteligente, elevii pot analiza relieful, clima sau distribuția populației în timp real. De asemenea, aplicațiile bazate pe IA pot simula fenomene naturale precum cutremurele, erupțiile vulcanice sau schimbările climatice.

Se consideră că la un moment dat, în viitor va trebui să trăim și să lucrăm alături de IA ca partener egal, ceea ce va necesita, de asemenea, politici care să recunoască acea capacitate atât a oamenilor, cât și a computerelor de a lua decizii în comun.

În acest studiu am cuprins etapele pe care dezvoltarea științei și tehnicii le-a parcurs de-a lungul timpului pentru diversificarea și perfecționarea resurselor folosite la clasă

Literatura de specialitate semnalizează cinci generații de mijloace de învățământ, care corespund cu tot atâtea etape în inovarea instrucției.

Prima generație, folosită însă și astăzi, este cea a mijloacelor clasice, din care fac parte tabla, manuscritele și obiectele de muzeu. Ele sunt utilizate direct prin acțiunea comună profesor-elev.

A doua generație cuprinde mijloacele scrise, purtătoare de informații gata elaborate, adică, manualul sau alte texte tipărite. Acțiunea profesorului asupra elevului este imediată, prin intermediul unui cod - limbajul scris.

Generația trei este generată de apariția mașinilor în comunicarea interumană și este reprezentată de mijloacele audio-vizuale (dispozitive, fotografii, filme, înregistrări sonore, emisiuni tv etc.).

A patra generație de mijloace de învățământ se bazează pe dialogul direct între elev și mașină, cum ar fi cel desfășurat în laboratoarele lingvistice sau în învățământul programat.

A cincia generație, complementară precedentei și dezvoltând interacțiunea elev-mașină, aparține calculatoarelor electronice. Calculatorul este cel mai complex mijloc de învățământ, așa adăuga chiar și utilizarea telefonului mobil, permisivitate recunoscută și inclusă în chiar cel mai nou ROFUIP. În încercarea de a oferi o motivație în plus elevilor, de a le stârni curiozitatea, recomand utilizarea unor site-uri specializate în oferirea de informații sub forma unor documentare scurte, interesante, care să ofere un plus de concret, de înțelegere practică, dar și încurajarea propriilor elevi în a le realiza (prin decupaje din diverse informații gasite pe internet), respectiv prin crearea de PPT-uri, care au avut rezultate uneori peste așteptări cu privire la implicarea acestora: de exemplu unii elevi au fost dispuși să vină din timpul liber pentru a lucra la anumite materiale pe care să le folosim ulterior la clasă. Cu această ocazie, am avut oportunitatea studierii unor site-uri interesante de pe internet, care pot furniza material didactic în cadrul orelor de geografie și nu numai:

- you tube
- winschool
- profu de geogra
- didactic.ro
- descopera.ro

- geografia.ro
- liliansetreanu.blogspot.com

Iar pentru utilizarea acestor materiale, în lipsa internetului la școală, recomand folosirea site-ului savefrom.net, cu ajutorul căruia pot fi descărcate astfel de documentare fără instalarea vreunui program.

Chiar în contextul utilizării tutorilor IA, elevii ar trebui să învețe despre empatie, să-și exerseze abilitățile de comunicare și capacitatea de a lua decizii, chiar dacă această abordare necesită introducerea unor activități suplimentare, printre care:

- **Simulări și jocuri de rol:** această abordare va dezvolta empatia și înțelegerea emoțiilor, gândurilor și experiențelor altor persoane, funcționează foarte bine la orele de geografie, elevii având posibilitatea să fie în locul profesorilor timp de 10 minute, navigarea virtuală pe un fluviu, vizitarea unei regiuni turistice sau de exersare a unor situații extreme: reacția în cazul unui dezastru natural

- **Discuții de grup și învățare prin cooperare:** această activitate le va oferi elevilor șansa de a lucra la proiecte de grup și de a participa la discuții în care să-și împărtășească ideile și să coopereze, iar rezultatul va fi îmbunătățirea abilităților de comunicare și construirea de relații interpersonale care necesită respect reciproc și muncă în echipă.

În esență, îngrijorarea profesorilor față de învățarea personalizată bazată pe IA provine din temerea că tutorii virtuali ar putea aprecia drept mult mai importante rezultatele cuantificabile, precum notele la teste sau realizările academice, în detrimentul educației holistice. Unii profesori se tem că o concentrare excesivă pe cifre și note la teste ar putea conduce la un curriculum mai restrâns, la o atenție mai mică acordată nevoilor sociale și emoționale ale elevilor și la o scădere a abilității acestora de a face față problemelor dificile.

Dar inteligența artificială într-un fel sau altul a intrat în cadrul evaluării, inclusive la examenele finale ale claselor terminale de gimnaziu și liceu. Din punctul meu de Vedere aceasta a dus la o eficientizare a corectării lucrărilor dar și la eliminarea unor serie de greșeli posibil apărute pe fond de oboseală, neatenție, etc.

În prezent, consider că tehnologiile IA sunt văzute de majoritatea profesorilor, în care mă includ - ca un lucru pozitiv, o altă parte o consider ca o sursă de îngrijorare.

Aceștia se tem că instrumentele bazate pe IA ar putea afecta standardul instruirii, autonomia elevilor și ar putea ridica probleme morale, legate de securitatea și confidențialitatea datelor.

În lumina acestor temeri, protecția datelor și politicile de confidențialitate trebuie să devină o prioritate, iar confidențialitatea studenților trebuie să fie asigurată împotriva riscurilor asociate tehnologiilor bazate pe IA.

Cu toate acestea, IA este deja folosită în multe domenii, așa că va cădea în sarcina profesorilor să o valorifice în beneficiul lor. Este, de asemenea, important să înțelegem că, utilizată cu prudență, cel puțin pentru moment, IA poate îmbunătăți metodele educaționale, chiar dacă nu le va înlocui complet.

BIBLIOGRAFIE

1. Dwivedi, Hughes L, Ismagilova Elvira E, G. Aarts și Coombs. 2019. "Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary Perspectives on Emerging Challenges, Opportunities, and Agenda for Research, Practice and Policy." *International Journal of Information Management* 57: 1-99.
2. Kim, J. H., M. Kim, D. W. Kwak și S. Lee. 2022. "Home-Tutoring Services Assisted with Technology: Investigating the Role of Artificial Intelligence Using a Randomized Field Experiment." *Journal of Marketing Research* 59, nr. 1: 79-96.

3. ILINCA, N., MÂNDRUȚ, O., *Elemente de didactică aplicată a geografiei*, Editura CD PRESS, București, 2006.
4. www.youtube.com

ROLUL LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL ÎN CONSOLIDAREA CULTURII ORGANIZAȚIONALE DIN ȘCOLI

Prof. Fănică Daniel
Liceul Tehnologic Comuna Vernești
Loc. Vernești, jud. Buzău

Într-un sistem educațional în continuă transformare, școala nu mai este doar un spațiu de predare, ci o organizație vie, în care cultura internă influențează direct calitatea actului educațional. Din această perspectivă, leadershipul educațional capătă o importanță majoră. În calitate de masterand la Universitatea din București, am considerat esențial să investighez relația dintre leadership și cultura organizațională, din dorința de a înțelege mai bine cum pot contribui liderii școlari la construirea unui climat sănătos, colaborativ și orientat spre performanță.

1. Ce înseamnă leadership educațional și de ce contează?

Leadershipul educațional presupune mai mult decât administrarea unei instituții: este despre influențarea pozitivă a unei echipe pentru a atinge scopuri comune. Potrivit lui Tony Bush (2011), liderii educaționali eficienți sunt cei care reușesc să îmbine viziunea strategică cu sprijinul real oferit profesorilor. Mai ales în școlile publice, unde provocările sunt multiple, rolul liderului devine fundamental.

Cercetările recente (Hallinger, 2020) arată că un leadership bine implementat are impact direct asupra climatului școlar, motivației profesorilor și rezultatelor elevilor. De aceea, formarea liderilor trebuie privită ca o investiție esențială pentru succesul oricărei reforme educaționale.

2. Modele de leadership relevante în educație

2.1. Leadershipul transformativ
Acest model, dezvoltat inițial de Burns (1978) și adaptat în educație de Leithwood & Jantzi (2005), se bazează pe patru piloni: viziune, motivație, sprijin individualizat și încurajarea schimbării. Directorii care aplică acest stil sunt cei care inspiră, nu doar organizează. Ei pun accent pe dezvoltarea personală a profesorilor și pe crearea unei culturi a învățării continue.

2.2. Leadershipul distribuit
Modelul distribuit presupune că liderul nu este singurul „decident”, ci împărtășește responsabilitățile cu membrii echipei. Potrivit lui Spillane (2006), acest model oferă un cadru eficient pentru dezvoltarea unei organizații agile, în care profesorii sunt implicați activ în luarea deciziilor. În România, acest model începe să fie aplicat în școli implicate în proiecte europene sau în rețele educaționale locale.

2.3. Leadershipul etic
Un aspect tot mai discutat este cel al eticii în conducerea școlilor. Liderii etici creează un climat bazat pe încredere, echitate și respect. Aceasta este o direcție esențială pentru combaterea burnout-ului în rândul cadrelor didactice și pentru creșterea siguranței psihologice în comunitatea școlară.

3. Cultura organizațională: fundația invizibilă a unei școli

Cultura organizațională reprezintă totalitatea valorilor, credințelor, atitudinilor și comportamentelor care definesc „stilul” unei școli. Edgar Schein (2010) vorbește despre

„niveluri” ale culturii: de la simboluri și ritualuri vizibile, până la presuposițiile inconștiente care ghidează deciziile de zi cu zi.

O cultură organizațională sănătoasă:

- Încurajează colaborarea și sprijinul reciproc;
- Susține inovarea și asumarea riscurilor pedagogice;
- Pune accent pe învățare și reflecție profesională;
- Promovează echitatea și respectul față de diversitate;

Liderul educațional are un rol crucial în modelarea și consolidarea acestei culturi, atât prin comportamentul propriu, cât și prin deciziile de zi cu zi: modul în care gestionează conflictele, distribuie resursele, încurajează formarea profesională sau comunică viziunea școlii.

4. Investigații științifice în context românesc

Datele empirice privind leadershipul educațional în România sunt limitate, dar câteva studii recente oferă perspective utile:

- Studiul IRES (2021) arată că doar 38% dintre directorii de școli consideră că au fost pregătiți adecvat pentru rolul lor de lider.
- Barometrul educației (ISE, 2020) evidențiază că doar 45% dintre profesorii din școlile românești se simt consultați în procesele decizionale.
- Proiecte pilot precum „Academia de Leadership pentru Directori” (2022) au demonstrat că o pregătire axată pe abilități de comunicare, negociere și management al schimbării are efecte pozitive vizibile asupra climatului școlar.

Aceste rezultate arată că potențialul există, dar este nevoie de sprijin instituțional constant și de formare relevantă pentru liderii educaționali.

5. Provocări și direcții de dezvoltare

În contextul actual, școlile din România se confruntă cu o serie de provocări care țin de leadership:

- Birocratizarea excesivă a funcției de director;
- Lipsa unei culturi organizaționale centrate pe colaborare;
- Rezistența la schimbare în rândul personalului didactic;
- Lipsa evaluării sistematice a climatului organizațional;

Pentru a depăși aceste obstacole, recomand următoarele direcții:

- Introducerea unor module obligatorii de leadership în formarea inițială a profesorilor;
- Formarea continuă a directorilor, cu accent pe leadership etic și schimbare organizațională;
- Evaluarea anuală a culturii școlare prin instrumente validate (ex. chestionare despre percepția climatului);
- Promovarea exemplelor de bună practică din școli care au reușit transformări culturale prin leadership eficient;

Concluzii

Leadershipul educațional este motorul nevăzut al unei școli de succes. Nu este suficient să avem planuri și politici educaționale bine scrise – este nevoie de lideri care să inspire, să construiască încredere și să creeze o cultură în care toți membrii comunității școlare se simt valorizați și

implicați. Investiția în formarea liderilor educaționali este, de fapt, o investiție în viitorul școlii românești.

Bibliografie:

- Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management* (4th ed.). SAGE Publications.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). Teachers College Press.
- Hallinger, P. (2020). *Leadership for Learning: Lessons from Empirical Research. Educational Management Administration & Leadership*, 48(4), 540–560.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). *Transformational leadership*. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31–43). SAGE Publications.
- Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership*. Jossey-Bass.
- IRES (2021). *Raport de cercetare: Directorii de școli în România*.
- Institutul de Științe ale Educației (ISE). (2020). *Barometrul educațional: Percepții despre educație*.
- Ministerul Educației (2022). *Academia de Leadership pentru Directori – Raport de evaluare*.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE CA VECTOR AL TRANSFORMĂRII SOCIALE: PERSPECTIVE SOCIOLOGICE ASUPRA LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL

Petronela Daniela FERARU¹

Rezumat

Lucrarea explorează modul în care educația cu semnificație devine un factor esențial al transformării sociale în contextul școlii contemporane, analizând rolul leadershipului educațional în generarea schimbării reale. Dintr-o perspectivă sociologică, studiul evidențiază interdependența dintre sensul atribuit actului educațional, coeziunea comunitară și dinamica valorilor sociale promovate prin școală. Prin raportarea la modele teoretice actuale și la exemple de bune practici din mediul preuniversitar, articolul subliniază importanța unui leadership reflexiv și participativ, capabil să stimuleze implicarea colectivă și să construiască o cultură organizațională orientată spre semnificație, echitate și dezvoltare sustenabilă. Concluziile relevă faptul că educația cu semnificație nu reprezintă doar o strategie pedagogică, ci o paradigmă transformatoare care consolidează legătura dintre școală și comunitate.

Cuvinte-cheie: *educație cu semnificație; leadership educațional; transformare socială; coeziune comunitară; perspectivă sociologică*

Introducere

În contextul accelerării schimbărilor sociale, economice și tehnologice, educația își redefineste rolul dintr-un proces de instruire formală într-un spațiu de formare a sensului, al valorilor și al conștiinței sociale. Educația cu semnificație depășește paradigma utilitaristă a învățării pentru performanță, propunând în schimb o abordare orientată spre sens, implicare civică și responsabilitate comunitară. Aceasta favorizează dezvoltarea unei „conștiințe relaționale” (Senge, 2012) care conectează individul la comunitate și contribuie la coeziunea socială.

În acest cadru, leadershipul educațional devine un catalizator al transformării sociale. Liderii din școală – directori, profesori, consilieri – nu mai sunt doar administratori de procese, ci actori sociali care dau sens educației prin viziune, comunicare și acțiune reflexivă. Michael Fullan (2019) subliniază că *leadershipul autentic în educație constă în capacitatea de a genera sens și mobilizare în jurul unui*

¹ PhD, profesor de sociologie și psihologie la Colegiul Național Iași, Liceul “Ion Neculce” Târgu Frumos, județul Iași, e-mail: daniela_feraru_p@yahoo.com. Cercetare realizată fără surse externe de finanțare.

scop comun. De aceea, studiul de față abordează leadershipul nu doar ca funcție managerială, ci ca fenomen social și cultural, în care valorile și relațiile construiesc infrastructura unei educații cu semnificație.

1. Relevanța sociologică a cercetării

Educația cu semnificație este tot mai des discutată în sociologia educației ca formă de capital simbolic și social (Bourdieu, 1986; Bernstein, 2000). Ea reprezintă un proces de construire a sensului colectiv, prin care școala mediază între individ și societate. Din această perspectivă, leadershipul educațional este un proces de comunicare și co-construcție socială, în care semnificațiile educației se negociază, se transmit și se consolidează.

Transformarea socială nu derivă doar din politici publice, ci și din micro-procese cotidiene din școală — modul în care liderii educaționali interpretează rolul educației și cultivă un climat organizațional bazat pe încredere, colaborare și participare (Leithwood & Louis, 2012). Așadar, dimensiunea sociologică a leadershipului rezidă în capacitatea acestuia de a influența relațiile sociale și de a modela cultura comunitară.

În România, provocările educației semnificative sunt legate de discrepanțele dintre discursul normativ (centrat pe valori și competențe civice) și realitatea școlară adesea birocratizată și fragmentată. La nivel local, municipiul Iași oferă un context fertil pentru explorarea acestor aspecte, datorită diversității mediilor școlare și implicării tot mai accentuate a comunității în inițiative educaționale. Studiul de față s-a desfășurat în două licee ieșene — unul teoretic și unul tehnologic — pentru a surprinde variațiile în percepția elevilor asupra semnificației educației și a modului în care leadershipul școlar modelează această percepție.

Prin combinarea metodelor sociologice (chestionar semistrukturat aplicat la 200 de elevi, observație directă și analiză de conținut media), cercetarea urmărește să surprindă felul în care sensul educației este construit, reflectat și comunicat în interiorul școlii și în spațiul public.

Întrebările de cercetare formulate sunt:

- cum percep elevii conceptul de „educație cu semnificație” și în ce măsură îl asociază cu experiențele lor școlare?
- ce trăsături de leadership educațional sunt identificate ca relevante pentru o educație cu sens și impact comunitar?

- în ce mod discursul mediatic reflectă (sau distorsionează) imaginea educației semnificative și a leadershipului în școală?
- cum contribuie practicile educaționale și climatul organizațional la transformarea socială locală?

Ipotezele de lucru sunt: elevii care percep leadershipul școlar ca participativ și valoric sunt mai predispuși să considere educația un proces cu semnificație socială; reprezentările mediatice despre educație influențează percepția publică a rolului școlii ca agent al schimbării; cultura organizațională reflexivă și colaborativă stimulează coeziunea socială și implicarea comunitară.

2. Cadru teoretic

2.1. Educația ca fenomen social și „educația cu semnificație”

Sociologia educației a evidențiat încă din lucrările clasice faptul că școala nu este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci un *instrument de modelare a structurilor sociale și a identităților culturale* (Bourdieu, 1986; Bernstein, 2000).

Pierre Bourdieu consideră că sistemul educațional funcționează ca mecanism de *reproducere a inegalităților sociale*, prin transmiterea capitalului cultural și simbolic de la o generație la alta. Cu toate acestea, educația are și potențialul de *transformare socială*, atunci când devine conștientă de rolul său în dezvoltarea capitalului social și a coeziunii comunitare (Coleman, 1988).

Conceptul de *educație cu semnificație* propune o reconfigurare a funcției școlii: dincolo de performanță și conformitate, spre *formarea sensului personal și social al învățării*. Această abordare se aliniază teoriei „învățării ca proces de creare de sens” formulată de Peter Senge (2012), care subliniază importanța conștiinței relaționale și a valorilor comune în construirea comunităților educaționale. Astfel, educația capătă un rol identitar și moral, devenind un spațiu de *construire a semnificației sociale* și de participare activă la viața comunității (Fullan, 2019).

2.2. Capitalul social, cultural și rolul școlii în coeziunea socială

În logica teoriei capitalurilor formulată de Bourdieu (1986), școala poate funcționa fie ca agent al reproducerii sociale, fie ca promotor al *mobilității și incluziunii*. Atunci când educația este orientată spre colaborare, participare și valori democratice, ea favorizează dezvoltarea capitalului social (Putnam, 2000). Coleman (1988) accentuează faptul că *relațiile de încredere și normele sociale partajate* sunt la fel de importante pentru succesul educațional ca resursele economice sau culturale.

Într-o perspectivă a „educației cu semnificație”, rolul școlii se extinde dincolo de instruirea cognitivă: devine un *spațiu de construire a capitalului simbolic și moral* (Bernstein, 2000), prin care se promovează valori precum solidaritatea, responsabilitatea și implicarea civică. Această viziune plasează educația în centrul coeziunii comunitare și al dezvoltării sustenabile.

2.3. Leadership educațional – de la administrare la transformare

Conceptul de *leadership educațional* a evoluat semnificativ în ultimele decenii. Dacă în trecut accentul era pus pe dimensiunea managerială, cercetările recente îl definesc ca *proces social și cultural* de influență, negociere și co-construcție de sens (Lingard & Christie, 2003; Thomson, 2016).

Bourdieu (1986) oferă un cadru util pentru înțelegerea leadershipului prin prisma conceptului de *habitus*: liderii educaționali acționează în câmpuri sociale determinate, dar pot transforma structurile prin practici reflexive și prin capitalul lor simbolic. În acest sens, leadershipul educațional capătă o dimensiune sociologică – devine *un proces de generare a semnificației colective și de articulare a valorilor comunitare* (Leithwood & Louis, 2012).

Modelele de *leadership transformativ* (Fullan, 2019; Catalano et al., 2024) accentuează rolul liderului ca facilitator al schimbării, capabil să inspire viziune, să dezvolte capital social în echipele educaționale și să creeze o cultură organizațională bazată pe sens și implicare. Într-o școală orientată spre semnificație, liderul nu este doar manager, ci *agent de transformare socială*.

2.4. Educația cu semnificație și transformarea socială

Schimbarea socială nu este un efect automat al educației, ci rezultatul *interacțiunii dintre structuri instituționale și agenția actorilor sociali* (Giddens, 1984). În acest sens, leadershipul educațional reflexiv poate acționa ca mediere între sistem și comunitate, între valorile instituției și nevoile sociale (OECD, 2013).

O educație cu semnificație, orientată spre valori, participare și incluziune, devine astfel un *vector al transformării sociale* – contribuind la reducerea inegalităților, la cultivarea responsabilității civice și la dezvoltarea capitalului social comunitar (Wilmot et al., 2025).

3. Metodologie

Cercetarea are un *caracter mixt (cantitativ–calitativ)* și se înscrie într-o *abordare sociologică explorator-descriptivă*, având ca scop identificarea modului în

care *educația cu semnificație* și *leadershipul educațional* sunt percepute de elevi și reflectate în contextul școlii urbane contemporane.

Demersul este ancorat în paradigma constructivistă, conform căreia sensurile sociale nu sunt date obiectiv, ci *sunt construite și negociate prin interacțiune și experiență educațională* (Giddens, 1984; Flick, 2014). Scopul general al cercetării este de a evidenția conexiunile dintre percepțiile elevilor asupra sensului educației, rolul leadershipului școlar și impactul discursului public despre educație asupra formării capitalului social.

Obiectivele cercetării sunt următoarele: *analizarea percepțiilor elevilor din mediul urban asupra relevanței și valorii educației; identificarea trăsăturilor de leadership educațional care contribuie la construirea unei educații cu semnificație; observarea practicilor de leadership participativ și reflexiv în școală; analiza reprezentărilor mass-media privind educația și leadershipul școlar.*

Metoda principală de colectare a datelor a fost *chestionarul semistrukturat*, aplicat unui eșantion de 200 de elevi din mediul urban, provenind din două instituții ieșene: un *colegiu național* și un *liceu teoretic*.

Instrumentul a fost construit pentru a surprinde dimensiuni relevante ale percepției educaționale: sensul educației, imaginea leadershipului școlar, rolul profesorilor-lider, motivația pentru implicare comunitară și percepția asupra valorilor școlii.

Chestionarul a combinat itemi închiși (scala Likert de la 1 la 5) și întrebări deschise, asigurând atât *colectarea de date cantitative*, cât și *captarea dimensiunilor subiective și simbolice ale experienței educaționale* (Bryman, 2016). Această metodă permite investigarea tendințelor generale, dar și interpretarea nuanțată a percepțiilor individuale.

Pentru a completa datele obținute prin chestionar, s-a utilizat observația directă neparticipativă în spațiul școlar. Observațiile au vizat interacțiunile dintre profesori și elevi, climatul educațional, formele de implicare ale conducerii școlii și activitățile extracurriculare.

Conform lui Angrosino (2007), observația oferă o perspectivă „din interior” asupra contextelor sociale, permițând cercetătorului să surprindă *comportamente, rutine și practici care dau sens culturii organizaționale*. În acest studiu, observația a contribuit la identificarea elementelor de *leadership educațional reflexiv* și a valorilor promovate implicit în cultura școlară.

Pentru extinderea dimensiunii sociologice a cercetării, a fost realizată o *analiză de conținut* a 25 de articole din mass-media națională și locală (EduPedu, Ziarul de Iași, Dilema Veche, Adevărul) publicate între 2023–2025. Scopul acestei analize a fost de a identifica *reprezentările dominante ale educației și ale leadershipului școlar* în discursul public.

Analiza de conținut (Krippendorff, 2018; Neuendorf, 2017) este utilă pentru investigarea structurilor simbolice și a cadrului narativ prin care educația este prezentată în spațiul social. Ea a permis corelarea rezultatelor din teren cu *imaginarul public despre educație*, oferind o perspectivă reflexivă asupra modului în care sensul educației este construit colectiv.

Populația cercetării este formată din *elevi de liceu din mediul urban*, înscriși în două instituții reprezentative pentru sistemul preuniversitar ieșean: un colegiu național și un liceu teoretic. Eșantionul ($N = 200$) a fost *nonprobabilistic de conveniență*, selectat pe baza disponibilității instituțiilor și a participării voluntare a elevilor. Distribuția a fost echilibrată din perspectiva genului și a nivelului de studiu (clasele IX–XII). Această alegere a fost motivată de dorința de a analiza percepțiile elevilor din *medii educaționale cu standarde academice ridicate*, unde leadershipul școlar și cultura organizațională au un rol semnificativ în modelarea semnificației educației.

Cercetarea a respectat *principiile etice* stabilite de Cohen, Manion și Morrison (2018): participarea voluntară; informarea și consimțământul participanților; anonimizarea datelor; confidențialitatea și protejarea identității instituțiilor.

Datele au fost colectate și analizate exclusiv în scop științific, fără impact asupra activităților didactice sau administrative.

Combinarea metodelor (chestionar, observație și analiză de conținut) are la bază principiul *triangulării* (Denzin, 2012), care asigură o mai mare validitate și profunzime interpretativă.

Abordarea mixtă (mixed methods) este adecvată cercetărilor sociologice în educație, deoarece permite *corelarea percepțiilor subiective cu dinamica instituțională și cu reprezentările sociale* (Flick, 2014).

Această metodologie oferă o perspectivă complexă asupra modului în care *educația cu semnificație* devine, prin intermediul leadershipului educațional, un *vector al transformării sociale*.

4. Rezultate și interpretări

Analiza datelor obținute din chestionar, observație și analiză de conținut relevă o convergență semnificativă între percepțiile elevilor, climatul educațional observat și discursurile publice despre educație. În ansamblu, cercetarea indică faptul că educația cu semnificație este percepută de elevi ca un proces care depășește dimensiunea academică și care se asociază cu relațiile interpersonale, autenticitatea profesorilor și implicarea comunitară.

Majoritatea respondenților (82%) consideră că educația „are sens” atunci când profesorii „explică relevanța reală a conținuturilor pentru viață” sau „crează contexte de învățare prin proiecte și colaborare”. Acest rezultat confirmă ideea formulată de Fullan (2019) conform căreia leadershipul educațional autentic se manifestă prin capacitatea de a genera sens și relevanță în procesul de învățare.

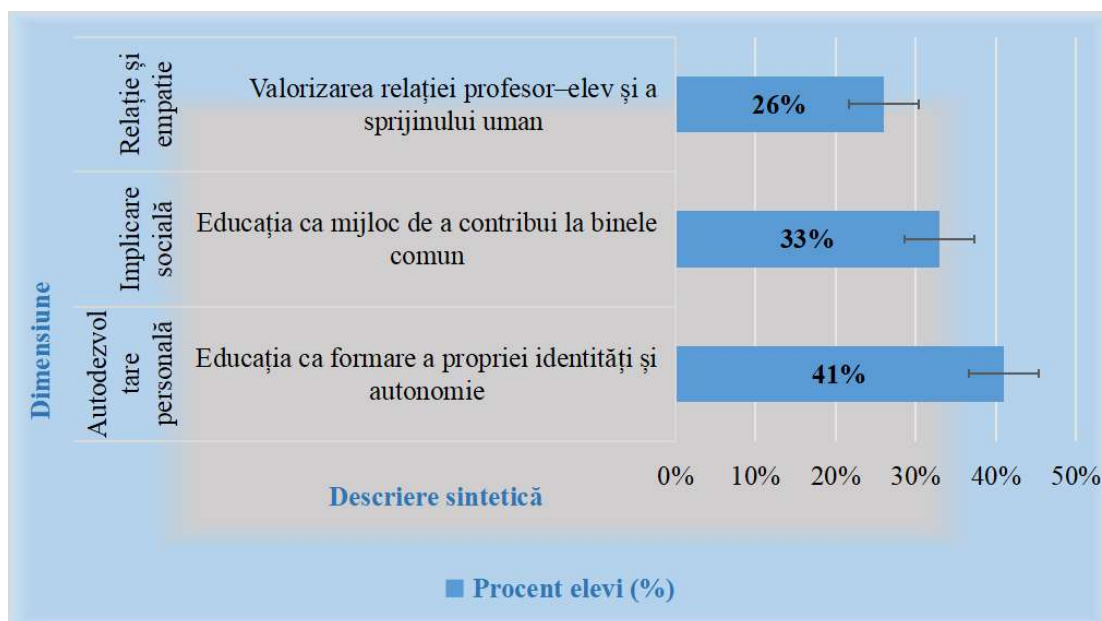
Dimensiunea 1: Semnificația educației din perspectiva elevilor

Din analiza răspunsurilor deschise ale elevilor, s-au conturat trei teme majore privind sensul educației:

- a) **Educația ca autodezvoltare personală** – elevii percep învățarea ca formă de construcție identitară („educația mă ajută să devin cine vreau să fiu”);
- b) **Educația ca implicare socială** – accent pe utilitatea socială a cunoștințelor („are sens când învăț ceva ce pot folosi pentru ceilalți”);
- c) **Educația ca relație** – valoarea interacțiunii și a empatiei („contează mai mult profesorii care ne înțeleg decât materia în sine”).

Aceste răspunsuri confirmă teoriile educației reflexive formulate de Senge (2012) și Bernstein (2000), conform cărora procesul educațional devine semnificativ atunci când include dimensiunea relațională și comunitară a învățării.

De asemenea, elevii asociază educația cu sens cu un climat școlar bazat pe respect, încredere și deschidere, ceea ce evidențiază importanța capitalului social în școală (Coleman, 1988; Putnam, 2000) (Vezi Graficul 1).

Graficul 1. Răspunsurile elevilor privind aspectele care conferă sens educației
(*Dimensiunile percepției educației cu semnificație (N = 200)*).

Sursă: Concepție proprie a autoarei

Distribuția răspunsurilor indică faptul că elevii atribuie sens educației mai ales prin prisma *autodezvoltării personale* și a *implicării sociale*, ceea ce confirmă tranziția de la o percepție instrumentală a învățării la una *axiologică și relațională*. Faptul că peste o treime dintre elevi leagă sensul educației de dimensiunea comunitară sugerează o *internalizare a valorilor civice și solidarității*, aspect ce reflectă emergența unei *culturi a semnificației* în rândul tinerilor. Exemple de răspunsuri oferite de elevi: „Învăț ca să mă descopăr și să-mi urmez pasiunea.”, „Are sens când pot aplica în comunitate ce învăț.”, „Contează mai mult profesorul care te înțelege decât nota.”

Această orientare este consonantă cu teoriile lui Senge (2012) și Fullan (2019), care susțin că educația devine transformatoare atunci când reușește să conecteze învățarea individuală cu scopuri colective și morale.

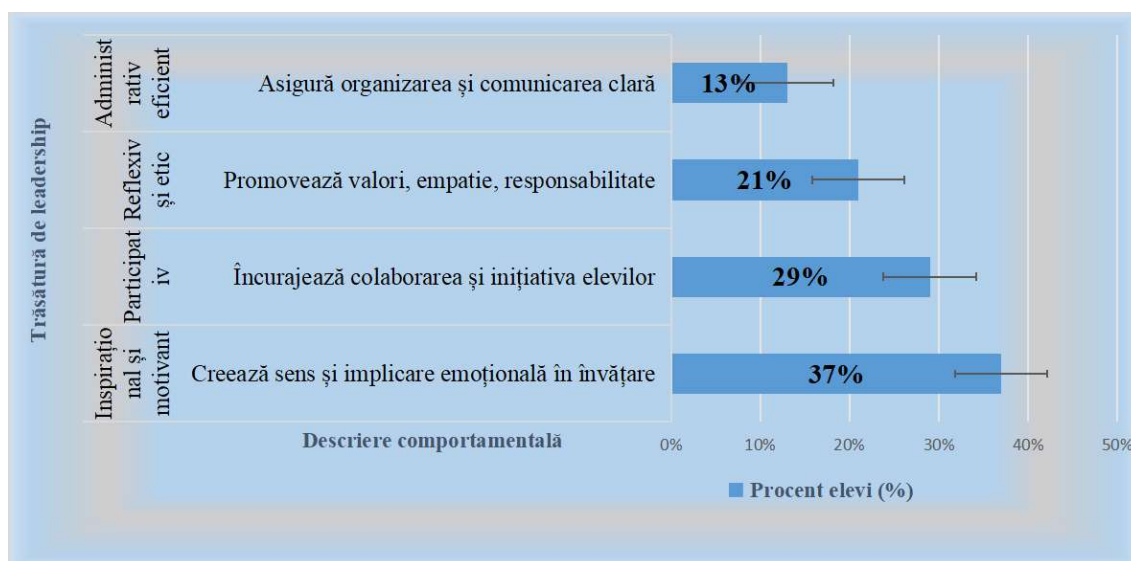
Aceste rezultate confirmă teoriile educației reflexive (Senge, 2012) și rolul relațiilor sociale în construirea sensului învățării (Coleman, 1988).

Dimensiunea 2: Leadershipul educațional perceput

În ceea ce privește percepția leadershipului educațional, 74% dintre elevi consideră că „un profesor-lider este cel care inspiră și motivează, nu doar evaluează”, iar 69% afirmă că „directorii care comunică transparent dau mai mult sens activităților școlare”.

Aceste rezultate confirmă relevanța modelelor de *leadership transformativ* (Leithwood & Louis, 2012; Catalano et al., 2024), care se bazează pe inspirație, colaborare și viziune comună. În observațiile realizate, au fost identificate practici care reflectă aceste trăsături: sprijin pentru inițiative elevilor, implicarea acestora în consilii consultative și accent pe proiecte comunitare.

Elevii au identificat o serie de trăsături de *leadership educațional* asociate cu o educație semnificativă (Vezi Graficul 2).

Graficul 2. Trăsături de leadership educațional relevante pentru o educație cu semnificație

Sursă: Concepție proprie a autoarei

Datele graficului 2 evidențiază orientarea clară a elevilor spre un model de *leadership inspirațional și participativ*, ceea ce sugerează o schimbare de paradigmă în percepția autorității școlare. Profesorii și directorii care reușesc să genereze motivație, cooperare și sens sunt percepuți ca lideri autentici, în timp ce leadershipul strict administrativ are o relevanță scăzută. Această tendință confirmă viziunea lui Fullan (2019) asupra *leadershipului transformativ*, în care liderul educațional este catalizator al semnificației și nu doar al performanței instituționale.

Totuși, în ambele instituții s-au observat și *limitări structurale* – birocrăția și încărcarea curriculară diminuează uneori posibilitatea liderilor educaționali de a implementa activități semnificative. Această tensiune între „leadershipul ideal” și „leadershipul posibil” a fost descrisă și de Lingard și Christie (2003) în analiza lor asupra raportului dintre structură și agenție în conducerea școlară.

Dimensiunea 3: Observații privind climatul educațional

Observațiile directe au confirmat că, în ambele licee, *relațiile profesor–elev sunt predominant colaborative*, iar accentul se pune tot mai mult pe învățarea activă și pe abordări interdisciplinare. În special în colegiul național, s-au remarcat proiecte care integrează voluntariatul, parteneriatele cu ONG-uri și implicarea elevilor în acțiuni comunitare.

Observațiile directe realizate în cele două licee au confirmat existența unui *climat școlar pozitiv*, bazat pe cooperare și implicare. Sinteza aspectelor observate este redată în tabelul următor (Vezi Tabelul 1).

Tabel 1. Caracteristici observate ale climatului educațional în cele două instituții

Indicator observațional	Colegiu național	Liceu teoretic	Nivel general (scală 1–5)
Colaborare profesor–elev	Foarte ridicat	Ridicat	4.6
Implicare comunitară	Ridicată (proiecte civice și culturale)	Medie	4.2
Participare elevi la decizie	Moderată	Scăzută	3.5
Atmosferă socio-afectivă	Pozitivă și empatică	Echilibrată	4.4

Notă. Nivelurile au fost stabilite pe baza grilei de observație standardizate

Sursă: Concepție proprie a autoarei

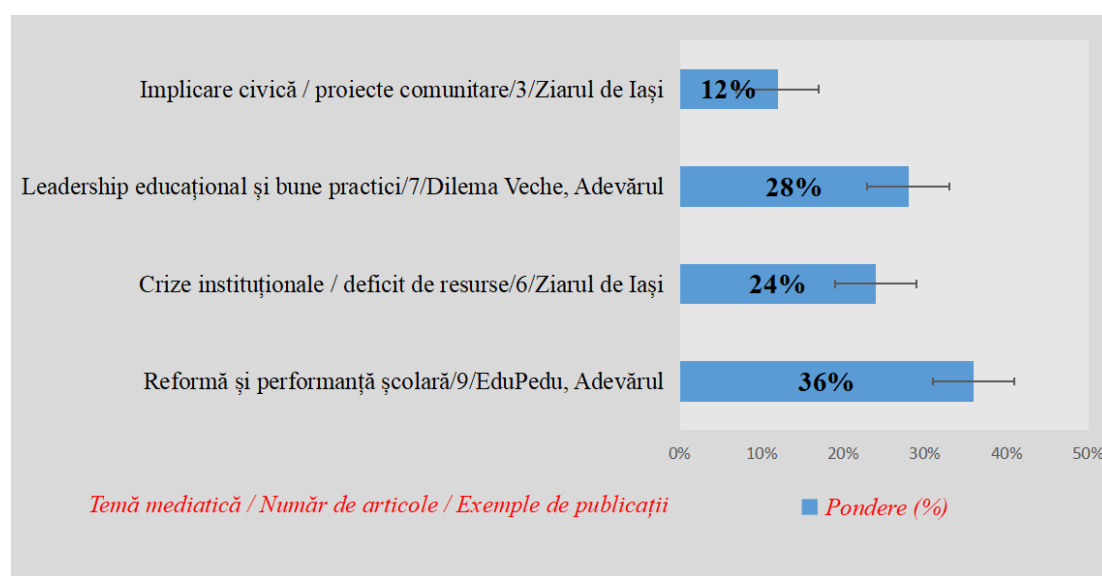
Tabelul 1 arată că *mediul școlar urban observat favorizează colaborarea și implicarea civică*, deși participarea elevilor la luarea deciziilor rămâne moderată. Nivelul ridicat al relațiilor profesor–elev și atmosfera socio-afectivă pozitivă indică prezența unui *leadership reflexiv și etic*, care promovează încrederea și dialogul. Aceste rezultate susțin ipoteza conform căreia leadershipul educațional nu operează doar prin directive, ci mai ales prin *construirea capitalului social* și prin dezvoltarea unei culturi a cooperării (Coleman, 1988; Wilmot et al., 2025).

Rezultatele susțin ideea că *leadershipul reflexiv* și comunicarea deschisă creează premisele pentru o cultură a semnificației educaționale (Wilmot et al., 2025).

Aceste elemente indică un *leadership educațional orientat spre coeziune socială*, în acord cu perspectivele formulate de Fullan (2019) și Wilmot et al. (2025), potrivit cărora liderii eficienți în educație sunt aceia care promovează o cultură a participării și a sensului comun.

Dimensiunea 4: Reprezentările mediatice ale educației

Analiza de conținut a articolelor din mass-media a arătat că discursul public despre educație se concentrează predominant pe teme de *performanță, reformă și criză*, lăsând în plan secund dimensiunile de sens și valori. Doar 28% dintre articolele analizate abordează explicit teme legate de *leadership educațional pozitiv*, iar 16% menționează educația ca factor de coeziune socială (Vezi Graficul 3).

Graficul 3. Teme dominante identificate în articolele de presă analizate.

Notă. Clasificarea a fost realizată pe baza codificării tematice conform metodologiei lui Krippendorff (2018).

Sursă: Concepție proprie a autoarei

Rezultatele sintetizate în graficul 3 relevă o *dominare a discursului mediativ de tip performativ și conflictual*, în detrimentul dimensiunii reflexive și comunitare a educației. Doar un sfert dintre articole reflectă teme pozitive despre leadership și implicare civică, ceea ce sugerează o *subreprezentare a educației cu semnificație* în spațiul public. Această constatare subliniază nevoia unei comunicări educaționale mai echilibrate, care să valorizeze dimensiunea morală și comunitară a școlii (Krippendorff, 2018; Neuendorf, 2017).

Rezultatele arată că presa tratează educația predominant prin lentila performanței și a conflictului, ceea ce limitează vizibilitatea discursurilor despre sens, valori și leadership participativ.

Această constatare confirmă ipoteza conform căreia *mass-media modelează parțial și selectiv imaginea educației*, influențând percepția publică asupra valorilor educaționale (Krippendorff, 2018; Neuendorf, 2017).

Totuși, articolele despre proiecte educaționale locale (de exemplu, inițiative de voluntariat în licee) contribuie la o *reconstrucție simbolică a rolului școlii ca spațiu al semnificației sociale* — un aspect care susține ipoteza H2 privind impactul discursului mediatic asupra sensului atribuit educației.

Rezultatele sugerează că *educația cu semnificație* este percepută de elevi ca un proces integrativ, bazat pe relații, valori și participare.

Leadershipul educațional, atunci când este reflexiv și deschis, are puterea de a transforma *experiența educațională într-o practică socială cu impact colectiv*.

Din perspectiva sociologică, se poate afirma că în școlile urbane analizate se conturează o formă emergentă de *capital social educațional* (Coleman, 1988; Putnam, 2000) care consolidează legătura dintre școală și comunitate.

Astfel, rezultatele susțin ipotezele formulate: acolo unde leadershipul este participativ și orientat spre valori, educația capătă semnificație, iar transformarea socială devine posibilă.

5. Discuții și implicații

5.1. Reconfigurarea sensului educației în context social contemporan

Rezultatele cercetării confirmă faptul că elevii din mediul urban percep educația ca un proces care trebuie să aibă *valoare personală, socială și morală*, nu doar utilitate instrumentală. Această percepție se aliniază cu tendințele globale privind *resemnificarea rolului școlii* în societățile postmoderne (Fullan, 2019; Senge, 2012).

Într-un context dominat de presiuni performative și standardizare, *educația cu semnificație* devine o formă de *rezistență culturală* față de logica pur tehnocrată a învățării. Ea reorientează scopul educației către dezvoltarea integrală a individului și către participarea responsabilă în comunitate (Bernstein, 2000; Bourdieu, 1986).

Elevii care percep sensul educației prin dimensiunea relațională și comunitară exprimă o formă de *agenție socială emergentă*, ceea ce indică potențialul educației de

a genera *subiecți reflexivi și implicați* (Giddens, 1984). Această constatare este esențială pentru sociologia educației contemporane, care explorează tot mai mult relația dintre școală și construcția capitalului moral și civic al tinerilor.

5.2. Leadershipul educațional ca factor al coeziunii sociale

Rezultatele obținute arată că elevii asociază *leadershipul educațional eficient* cu valori precum empatia, colaborarea și încrederea. Aceste dimensiuni se suprapun modelului de *leadership transformativ* (Leithwood & Louis, 2012; Catalano, 2024), în care liderii nu impun autoritate, ci cultivă sensul comun și participarea.

Dintr-o perspectivă sociologică, leadershipul școlar poate fi interpretat drept *mecanism de producere a capitalului social* (Coleman, 1988; Putnam, 2000), întrucât implică formarea de rețele relaționale, norme de cooperare și încredere instituțională. În cele două instituții studiate, climatul educațional observat reflectă un leadership reflexiv, capabil să medieze între structurile instituționale și nevoile elevilor.

Acest tip de leadership contribuie la ceea ce Fullan (2019) numește *moral purpose of education* — scopul moral al educației, care transcende performanța individuală și vizează impactul colectiv asupra comunității.

Prin urmare, leadershipul educațional nu este doar o funcție managerială, ci un *proces social de construire a sensului* în interiorul comunității școlare (Lingard & Christie, 2003).

5.3. Educația și mass-media: între reprezentare și realitate socială

Analiza de conținut a presei a evidențiat o discrepanță între *imaginea publică a educației*, adesea orientată către conflict, evaluare și criză, și *realitatea școlară observată*, unde accentul cade pe relații și implicare.

Această disonanță mediatică susține ideea că *discursul public despre educație* contribuie la *definirea percepției colective asupra valorilor școlare*, dar nu reflectă întotdeauna complexitatea procesului educațional (Krippendorff, 2018; Neuendorf, 2017).

Dintr-o perspectivă sociologică, putem vorbi despre o *reprezentare selectivă a leadershipului educațional* în mass-media, unde accentul cade pe autoritate și performanță, nu pe empatie și comunitate. Această constatare are implicații pentru politicile educaționale: promovarea publică a modelelor de leadership participativ ar

putea contribui la *redefinirea discursului social despre educație ca spațiu al semnificației* și al solidarității civice.

5.4. Implicații pentru politicile educaționale și formarea cadrelor didactice

Rezultatele studiului sugerează nevoia urgentă de a consolida în formarea cadrelor didactice *competențele de leadership reflexiv și social*, care permit profesorilor să devină facilitatori ai sensului, nu doar transmițători de conținut.

În același timp, politicile educaționale ar trebui să susțină: dezvoltarea culturii colaborative în școli; sprijin pentru proiecte educaționale cu impact comunitar; recunoașterea și valorizarea leadershipului profesoral; crearea de parteneriate sustenabile între școală, familie și comunitate.

Aceste direcții se aliniază principiilor OECD (2013), care subliniază că leadershipul educațional al secolului XXI trebuie să fie *distributiv, etic și orientat spre învățarea semnificativă*.

Prin urmare, implementarea unei *culturi a sensului* în școală presupune nu doar schimbare de practici, ci și *schimbare de mentalitate instituțională*, centrată pe valori, relații și responsabilitate socială.

Limite și concluzii

Cercetarea are câteva limite: eșantionul relativ restrâns (200 de elevi din două licee urbane), localizarea geografică unică (Iași) și perioada limitată de observație.

Totuși, aceste limite nu diminuează relevanța studiului, ci indică *necesitatea extinderii cercetărilor* la nivel regional și comparativ, pentru a analiza cum se manifestă *educația cu semnificație* în diverse contexte socio-culturale.

Studiile viitoare ar putea integra și *perspectiva profesorilor și a părinților*, precum și analiza longitudinală a proiectelor educaționale cu impact comunitar. În plus, cercetările comparative internaționale ar putea evidenția modele de *leadership educațional* care favorizează transformarea socială sustenabilă.

Educația cu semnificație nu este un concept abstract, ci o realitate emergentă în școala românească. Printr-un leadership educațional reflexiv și participativ, școala devine *spațiu de construire a sensului social*, iar elevii — *actori ai schimbării*.

Această formă de educație transcende dimensiunea instruirii, devenind o *practică socială transformatoare*, fundamentată pe valori, empatie și cooperare.

Bibliografie

- Angrosino, M. (2007). *Doing ethnographic and observational research*. SAGE Publications. <https://dx.doi.org/10.4135/9781849208932>
- Bernstein, B. (2000). *Pedagogy, Symbolic Control and Identity: Theory, Research, Critique*. Rowman & Littlefield.
- Bourdieu, P. (1986). *The forms of capital*. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241–258). Greenwood Press.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5th ed.). Oxford University Press.
- Catalano, H., Albulescu, I., Ani-Rus, A. ., Mestic, G., Cuc, M. C., & Rus, A. (2024). The Impact of Transformational Leadership on Leaders' Performance in the Context of Early Education Institutions. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 16(4), 1-28. <https://doi.org/10.18662/rrem/16.4/905>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315456539>
- Coleman, J. S. (1988). *Social capital in the creation of human capital*. *American Journal of Sociology*, 94(Supplement), S95–S120. <https://doi.org/10.1086/228943>
- Denzin, N. K. (2012). Triangulation 2.0. *Journal of Mixed Methods Research*, 6(2), 80–88. <https://doi.org/10.1177/1558689812437186>
- Flick, U. (2014). *An introduction to qualitative research* (5th ed.). SAGE Publications.
- Fullan, M. (2019). *Leading in a culture of change*. Jossey-Bass.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society: Outline of the theory of structuration*. University of California Press.
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). SAGE Publications.
- Leithwood, K., & Louis, K. S. (Eds.). (2012). *Linking leadership to student learning*. Jossey-Bass
- Lingard, B., & Christie, P. (2003). *Leading theory: Bourdieu and the field of educational leadership*. *International Journal of Leadership in Education*, 6(4), 317–333. <https://doi.org/10.1080/1360312032000150724>
- Neuendorf, K. A. (2017). *The content analysis guidebook* (2nd ed.). SAGE Publications.
- OECD. (2013). *Leadership for 21st century learning*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264205406-en>

- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.
- Senge, P. (2012). *Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education*. Crown Business.
- Thomson, P. (2016). *Educational leadership and Pierre Bourdieu*. Routledge.
- Wilmot, A.-M., Burris-Melville, T., Moore, S., & Hylton-Fraser, K. (2025). *Educational leadership for social transformation – Readiness, resilience, re-imagination*. *Power and Education*, 17(2), 136–141.
<https://doi.org/10.1177/17577438251355713>

EDUCAȚIA PARENTALĂ, UN VECTOR ÎN DEZVOLTAREA COPILULUI

**Prof. dr. Fibișan Răzvan Emanuel, Liceul Teologic Ortodox „Sf. Antim Ivireanul”
Timișoara / Liceul Teoretic „David Voniga” Giroc, jud. Timiș**

Preliminarii

Termenul de „educație” provine din limba latină, din substantivul „educatio”, care derivă din două verbe: educare = a crește, a hrăni, a îngrij; educere = a scoate din, a ridica, a înălța. Este indubitabil faptul că, educația este o componentă a existenței sociale și umane, un fapt ontic, fiind în societate. Datorită caracterului cvasi axiomatic al fenomenului educațional, termenul de „educație” își poate găsi cu greu o definiție acceptată de către toți; astfel Immanuel Kant definește educația ca fiind „o activitate de disciplinare, cultivare, civilizare și moralizare a omului, scopul ei fiind dezvoltarea în individ a întregii perfecțiuni de care acesta este susceptibil”¹.

Prin caracterul său uman, educația este o acțiune ce se desfășoară în mod conștient, potrivit unor finalități stabilite în prealabil, având deci un sens. În cadrul educației, ca activitate specific umană, oamenii gândesc, elaborează, în prealabil, pe plan mintal, ceea ce ulterior vor desfășura în mod concret. Pentru Platon, educația ar fi „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”. În concepția lui Aristotel, educația ar fi o acțiune de „dăltuire” a ființei umane, așa cum sculptorul cioplește un bloc de marmură pentru a-i da formă. Comenius merge mai departe și zice în lucrarea sa „Didactica magna” că, la naștere, natura înzestrează copilul numai cu „semințele științei, ale moralității și religiozității”. Acestea nu se desăvârșesc prin sine și de la sine, ci ele devin un bun al fiecărui om numai prin educație. De aici rezultă că educația este o activitate de stimulare a acestor semine, dar și de conducere a procesului de umanizare, fiindcă omul nu poate deveni om, decât dacă este educat. Omul, prin educație, depășește cadrul limitat al existenței concrete și se plasează într-o lume ce se află dincolo de datul imediat.

În altă ordine de idei, se cunoaște faptul că, familia este o instituție socială universală. Ea este cea mai omniprezentă instituție socială. Nu există nicio societate, indiferent de epoca în care ea a funcționat și s-a dezvoltat, în cadrul căreia familia să lipsească. Potrivit sociologului Robert Morrison MacIver, familia „se găsește în toate societățile, la toate etapele dezvoltării sociale și există cu mult sub nivelul uman, printre nenumăratele specii de animale”². Altfel spus, din

¹ Marian D. Ilie, *Elemente de pedagogie generală, teoria curriculum-ului și teoria instruirii*, Editura Mirton, Timișoara, 2005, p. 14.

² Cf. Puja Mondal, „Family: The Meaning, Features, Types and Functions”, [https://www.yourarticlelibrary.com/family/family-the-meaning-features-types-and-functions-5230-words/8588], accesat la 14.11.2025.

timpurile cele mai îndepărtate și până în prezent, familia este forma de organizare socială cea mai frecvent întâlnită³.

Este unanim recunoscut faptul că, familia „reprezintă matricea primordială a culturii omenești. [...] Aici se trezesc și încep să se dezvolte puterile latente ale sufletului personal; aici începe copilul să iubească (pe cine și cum?), să creadă (în ce?) și să sacrifice (cui și ce?); aici se alcătuiesc primele temelii ale caracterului său; aici se descoperă în sufletul copilului sursele principale ale fericirii sau nefericirii lui viitoare; aici devine copilul un om mic, din care mai apoi se dezvoltă o mare personalitate sau un pungaș mărunț”⁴.

După sociologul American Robert King Merton, familia „este cea mai importantă «curea de transmisie» a normelor culturale din generație în generație”⁵. Prin urmare, responsabilitatea unui părinte în ceea ce privește educația copilului său este una uriașă⁶. În mare parte cazurile de neadaptare socială, depresie, dependență, delincvență, perversiune, sinucideri, din rândul tinerilor (și nu numai), au ca substrat lipsa educației familiale corecte, sănătoase⁷.

Întrucât cea mai mare parte a populației lumii trăiește în unități familiale, este lesne de înțeles de ce familia jacă un rol vital în socializarea indivizilor, fiind un vector în dezvoltarea copilului. Dacă societatea, în ansamblul ei, exercită o puternică influență educativă asupra individului, fără doar și poate, familia reprezintă mediul social primar care canalizează, organizează și realizează acest proces⁸. Prin urmare, este lesne de înțeles că familia, nu este doar un producător de natură biologică și nici nu se rezumă la funcția de reproducere, ci are și un rol fundamental în ceea ce privește educația⁹.

Prof. univ. dr. Iolanda Mitrofan, psihoterapeut atestat și recunoscut ca formator și supervisor de orientare umanist-experiențială și psihologul Cristian Ciupercă evidențiază funcțiile educative ale familiei, pe care le împarte în patru categorii: funcția integral-formativă, funcția psiho-morală, funcția social-integrativă și funcția cultural-formativă¹⁰.

³ Referitor la definiția familiei ca instituție socială, nu trebuie eludate studiile antropologului american George Murdock, *Social structure*. The MacMillan Company, New York, 1949.

⁴ *Viața de familie*, traducere din limba rusă de Adrian Tănăsescu-Vlas, Editura Sophia, Editura Cartea Ortodoxă, București, 2009, pp. 8-9.

⁵ R. K. Merton, *Éléments de théorie et de méthode sociologique*, apud. Elisabeta Stănculescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I, *Strategii educative ale familiilor contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1997, p. 59. Mai multe detalii despre legătura dintre practicile educaționale și apartenența socială și culturală a familiilor, cât și despre diferențele în practicile educaționale între părinții din clasele mijlocii și cei din clasele inferioare, se pot găsi la Cléopatre Montandon et Saloni Sapru, „L'étude de l'éducation dans le cadre familial et l'apport des approches interculturelles”, dans Pierre R. Dasen et Christiane Perregaux, *Pourquoi des approches interculturelles en sciences de l'éducation?*, Éditeur De Boeck Supérieur, 2002, pp. 131-132.

⁶ Ioan Dolean, *Meseria de părinte*, Editura Aramis, București, 2002, p. 9.

⁷ Pentru a cerceta în detaliu această problemă, lămuritor este și studiul colectivului de cercetători, format din Denise Lalonde, Louise S. Ethier, Christine Rivest et Michel Boutet, „Parentalité et incapacités intellectuelles: une étude pilot”, dans *Revue Francophone de la déficience intellectuelle*, Vol. 13, nr. 2 (Décembre 2002), pp. 133-151.

⁸ Larisa Cuznețov, *Pedagogia și psihologia familiei. Suport de curs*, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 2013, p. 7.

⁹ Vezi Morval M.V.G., Biron G., *Éducation et famille*, Bruxelles, De Boeck – Wesmael, 1994.

¹⁰ Iolanda Mitrofan, Cristian Ciupercă, *Incursiune în psihosociologia și psihosexologia familiei*, Editura Press „MIGAELA”, București, 1998, pp. 173-174. A se vedea și Prof. univ. dr. Carmen Bulzan, *Sociologia educației. Sinteze de curs*, pp. 16-17.

I. FUNCȚIA INTEGRAL/INSTITUȚIONAL-FORMATIVĂ

Această funcție este realizată prin influențe directe de tipul răspunsului la întrebări, explicații, informații, dar și indirect, prin mediul informațional din familie. Se cunoaște în unanimitate faptul că, în fazele de început ale ontogenezei, copiii primesc răspuns la o întreagă avalanșă de întrebări, fiind recunoscută curiozitatea vie și setea lor de cunoaștere. Tot în cadrul familiei, copiii primesc o amplă informație în legătură cu utilizarea diferitelor obiecte, unelte etc., formându-și o serie de deprinderi, priceperi și chiar aptitudini. Prin urmare, modalitățile de comunicare și posibilitățile intelectuale și afective sunt determinate în mare măsură de influențele exercitate de părinți.

Mulți cercetători asimilează această funcție cu cea de socializare, funcție care, la rândul său, este definită drept „un proces de transmitere–asimilare a atitudinilor, valorilor, concepțiilor sau modelelor de comportare specifice unui grup în vederea formării, adaptării și integrării sociale a unei persoane”¹¹. În această ordine de idei, socializarea/socializarea primară reprezintă o importantă funcție educativă a familiei, fiind oferită de familie, în calitatea sa de grup primar sau de mediu socio-educativ¹². Ea este atât de complexă încât nu este sesizată de fiecare individ în momentul derulării propriu-zise. De aici se poate trage concluzia că socializarea oferită de familie are un caracter natural, este firescul însuși.

Așadar, socializarea nu reliefează doar rolul părinților de a oferi copiilor șansa formării lor sociale, ci presupune și faptul că părinții exercită influențe educaționale asupra copiilor atât în mod direct, prin acțiuni mai mult sau mai puțin organizate și dirijate, utilizând o serie de metode și tehnici educative; cât și în mod indirect, prin metodele de conduită oferite, precum și prin climatul psihosocial existent în grupul familial. Aceste modele de conduită oferite de părinți, pe care copiii le preiau prin imitație și învățare, precum și climatul socioafectiv în care se exercită influențele educaționale („cei șapte ani de acasă”) constituie primul model social cu o influență hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepției lor despre viață, a modului de comportare și relaționare în raport cu diferite norme și valori sociale¹³. Este unanim recunoscut faptul că strategiile educative la care se face apel în familie, mai mult sau mai puțin conștientizate, determină, în mare măsură, dezvoltarea personalității, precum și rezultatele școlare ale copiilor, comportamentul lor socio-moral.

La părinții care sunt preocupați de educarea copiilor lor s-a observat, în literatura de specialitate, că aceștia realizează socializarea primară a odraslelor lor prin trei importante mijloace de influențare:

- a) reglarea directă a comportamentului copilului (de exemplu: încurajări, controlul efectuării temelor, supravegherea executării sarcinilor primite etc);

¹¹ Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu, *Dicționar de sociologie*, Editura Babel, București, 1998, p. 546.

¹² Julie Thollembeck, *La famille, une instance de socialisation fondamentale pour l'enfant*, Analyse UFAPEC 2010 n°26.10, p. 4.

¹³ Merită cercetat studiul: A. M. Fontaine, B. Campos, G. Musitu, F. García „Fonctions de la famille, climat éducatif et relations parents-enfants perspectives des adolescents”, în Paul Durning et Jean-Pierre Pourtois, *Éducation et famille*, De Boeck Université, Bruxelles, 1994, pp. 58-80.

b) comunicarea cu copilul (schimbul de informații, comunicarea de opinii, confidențe etc);

c) cooperarea, participarea la activități comune (vizite, ieșiri, jocuri etc.).

Este indubitabil faptul că, la realizarea acestor sarcini, ontribuiția familiei poate fi foarte diferită, de la o familie la alta, în funcție de caracteristicile particulare ale familiei respective. Aceste specificități vor fi analizate spre finalul lucrării.

Referitor la funcția integral-formativă mai trebuie reliefat faptul că, aceasta îl face pe copil să devină o persoană responsabilă și capabilă să-și asume propriul proiect de viață; o persoană care dorește să dea sens vieții sale; o persoană interesată să-și dezvolte propria demnitate, respectând demnitatea celui alt; o persoană care învață să fie fericită, descoperind motivele fericirii și în interiorul ființei sale¹⁴.

II. FUNCȚIA PSIHO-MORALĂ

Pentru îndeplinirea eficientă a acestei funcții, o mare importanță o prezintă atât discuțiile purtate cu copiii pe marginea unor conduite curente sau problematice, dar mai ales modelele de conduită oferite de părinți, pe care copiii le preiau prin imitație și învățare, precum și climatul educativ în care se exercită influențele educaționale. Este cert că, părinții între care există frecvente relații conflictuale sau care manifestă atitudini egoiste, oricât vor încerca să contureze la copiii lor modele comportamentale pozitive, nu vor putea să obțină rezultatele scontate.

Întrucât educația copiilor presupune întâi de toate desăvârșirea propriei noastre educații, a sentimentelor noastre¹⁵, părinții trebuie să se străduiască să dea dovadă de o moralitate ireproșabilă, de integritate și educație aleasă, fiind formatorii unei generații, ca astfel copiii să-i poată urma, avându-i drept model¹⁶. „În educația copiilor, mai întâi de toate trebuie să ne educăm noi înșine. Evident, căldura din familie educă mult mai bine decât orice cuvinte, și, dimpotrivă, cuvintele anoste ale părinților obțin exact efectul contrar”¹⁷. În orice caz, copilul dacă vede atitudini nepotrivite la un om în care are multă încredere, la părinți, frați, rudeni, etc., atunci influența va fi mult mai mare asupra lui¹⁸.

¹⁴ Prof. univ. dr. Carmen Bulzan, *Sociologia educației. Sinteze de curs*, pp. 16-17.

¹⁵ Arhim. Simeon Kraiopoulos, *Părinți și copii. O abordare teologică, duhovnicească și psihologică*, Ed. Bizantină, 2005, p. 62.

¹⁶ Maud Warin, *Interction Famille-École: La transmission des valeurs au sein de la famille*, Université de Nantes, 1994-1995, p. 23.

¹⁷ Protoiereul Vladislav Sveșnikov, în *Cum să educăm ortodox copilul. 300 de sfaturi înțelepte pentru părinți de la sfinți și mari duhovnici*, Editura Sophia, Editura Cartea Ortodoxă, București, 2011, p. 74.

¹⁸ Valeria Mureșan, *Familia, factor prim de educație*, Tipografia Universității din Timișoara, 1988, p. 7. Arhim. Simeon Kraiopoulos, *Părinți și copii. O abordare teologică, duhovnicească și psihologică*, p. 62. Indubitabil, comportamentele copiilor se învață prin observarea unor modele în familie sau societate. De exemplu, într-o grădiniță o parte din preșcolari au asistat la un spectacol dat de un actor care tot timpul se comporta violent, agresând o păpușă mare din plastic. Observându-se copiii în zilele următoare s-a constatat că aceștia se comportau mult mai agresiv cu jucăriile și păpușile lor, în comparație cu ceilalți care nu asistaseră la spectacolul respectiv. După opt luni, 40% din lotul experimental imitau acte agresive din categoria celor văzute în spectacol. Rezultă rolul important jucat de exemplul celor din jur. Mai multe detalii, a se vedea, Andrei Cosmovici, *Psihologie generală*, p. 208.

Fără echivoc, calitatea educației primite în familie, acei „șapte ani de casă”, depinde îndeosebi de nivelul educației al părinților și al celorlalți membri ai familiei ce vin în contact cu copilul, în special sub aspect moral, comportamental. Atunci când copilul aude că se înjură, va înjura și el, dacă vede că se fură, va fura și el, dacă vede că se minte, va minți și el; dacă cei din jur se poartă respectuos, tot așa va face și el.

Rolul deosebit de important pe care familia îl joacă în devenirea morală a subiectului uman este justificat mai cu seamă de faptul că, așa după cum au demonstrat atât cercetările științifice în domeniu, cât și înțelepciunea populară (spre exemplu referirile la —cei șapte ani de acasă), influențele educative exercitate în primii ani de viață ai copilului sunt determinante în formarea caracterului acestuia. Familia exercită atât o acțiune educativă explicită, prin informațiile și regulile de conduită transmise copiilor, prin diversele forme ale aprobării și dezaprobării morale, cât și influențe educative implicite, concretizate în modelul oferit de părinți, prin comportamentul lor unul față de celălalt, față de copil sau față de societate în general. Prin rolul său de sursă primară de informații cu caracter etic și de model inițial pentru conduita morală, model impus sau liber asumat de către copil, familia poate influența decisiv formarea caracterului și evoluția morală a acestuia.

Această funcție educativă îl face pe copil să devină o persoană capabilă să ofere, prin propriul exemplu de viață, modele pentru ceilalți; o persoană care promovează și acționează în spiritul valorilor umanismului și al credinței; o persoană care are un crez în viață, capabilă să renunțe la propriul interes în favoarea celorlalți și, nu în ultimul rând, o persoană care respectă normele și legile¹⁹.

III. FUNCȚIA SOCIAL-INTEGRATIVĂ

Această funcție se referă la implicarea copiilor în activitatea familială, prin acordarea autonomiei de acțiune, dar și printr-un climat familial dominat de relații de încredere și sprijin reciproc, conlucrare între generații, în care maturitatea de gândire a adulților se îmbină cu entuziasmul și energia tinerilor. În mod cert, nivelul de adaptare și integrare este direct dependent de „achizițiile” realizate în cadrul grupului familial de apartenență. Astfel, modul de abordare interpersonal, modul de raportare la diferite norme și valori sociale, modul de implicare în viață și activitatea grupală pot fi mult influențate de modelele educaționale parentale.

Această funcție educativă a familiei are reverberații puternice în devenirea unui copil, întrucât îl face să se deschidă către ceilalți, să dialogheze cu ceilalți, să caute soluții de rezolvare a problemelor împreună cu ceilalți, să construiască relații cu ceilalți, în spiritul solidarității și al toleranței, să trăiască împreună cu ceilalți într-un climat de respect și acceptare a diversității. Cu alte cuvinte, îl face să se integreze responsabil atât în comunitate, cât și în cultura poporului său, în același timp deschisă spre alte culturi și capabilă să accepte și să-i respecte pe ceilalți²⁰.

Am spus mai sus că familia nu este doar un producător de natură biologică și nici nu se rezumă la funcția de reproducere, ci are și un rol fundamental în ceea ce privește utilizarea de către copii a unui anumit limbaj, însusirea unui set de valori, de credințe, de abilități, etc. De aceea, majoritatea cercetătorilor „de teren” continuă să definească educația familială ca producere a personalității sociale și ca transmitere intergenerațională pe o direcție unică, de la

¹⁹ Prof. univ. dr. Carmen Bulzan, *Sociologia educației. Sinteze de curs*, p. 17.

²⁰ Prof. univ. dr. Carmen Bulzan, *Sociologia educației. Sinteze de curs*, p. 17.

părinți la copii. A fi părinte înseamnă a transmite, respectiv a acționa ca intermediar între societate. Se pune fireasca întrebare: ce anume transmit părinții?

Transmiterea de valori și atitudini educative

O valoare este o credință durabilă că un mod de existență este, din punct de vedere personal și social, preferabil opusului său. Există 2 feluri de valori: *valori terminale corespunzătoare finalităților vieții* (fericirea, înțelepciunea, pacea) și *valori instrumentale* care se referă la mijloace (moduri de a fi sau de a acționa). Atunci când aceste valori orientează sau sprijină acțiunea educativă, ele se constituie în valori educative. Atitudinea educativă se referă la acea stare mentală și neurofiziologică, constituită în experiență, care exercită o influență dinamică asupra individului, pregătindu-l să reacționeze într-un mod particular la un anumit număr de obiecte și situații.

Nu toate familiile sînt orientate de aceleași valori și atitudini educative. Diversitatea rezultă, în parte, din structura socială, mai exact: apartenența socio-profesională, nivelul de instruire (nivelul diplomei), mediul de rezidență (rural sau urban) influențează orientarea educativă a părinților. Numeroși autori sesizează că părinții, care aparțin unor categorii socio-economice diferite, transmit copiilor lor valori diferite: în clasele mijlocii și superioare sunt valorizate autonomia și stăpînirea de sine, imaginația și creativitatea, în timp ce în clasele populare accentul este pus pe ordine, curățenie, obediență, respect al vârstei și al regulii exterioare, respectabilitate, capacitatea de a evita problemele (a fi „descurcăreț”).

Există un raport între lumea profesiilor și valorile educative: cu cît este mai înalt statutul ocupațional, cu atît este apreciată mai mult autonomia copilului; cu cît statutul este mai scăzut, cu atît mai mare este accentul pus pe conformitate, pe obediența absolută în raport cu părinții și cu litera legii²¹.

Valorile și atitudinile educative depind, așa cum am amintit, de structura socială, de categoria socio-profesională și de nivelul de instruire al părinților²². De exemplu, mamele aparținînd categoriilor inferioare ale căror aspirații școlare și profesionale înalte au fost stopate dintr-un motiv sau altul optează pentru valori educative atipice categoriei căreia le aparțin: pentru multe dintre ele, ascensiunea copilului reprezintă o posibilitate de a recupera statutul pe care ele însele l-au pierdut.

De remrcat este faptul că posibilitățile economice sunt necesare, dar nu suficiente în determinarea valorilor educative. În unele familii care aparțin claselor populare, „ordinea morală domestică” orientată către „respectabilitate” face din copil un reprezentant al grupului familial în relația cu exteriorul, reușita școlară fiind valorizată în calitate de mijloc de a obține imaginea publică dorită. Se practică, de aceea, organizarea riguroasă a întregii activități domestice în jurul școlarității copiilor. Pe de altă parte, este adevărat că, aflați în imposibilitatea de a acorda un ajutor cognitiv copiilor lor, părinții încearcă să obțină o evaluare pozitivă din partea școlii,

²¹ Elisabeta Stănciulescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I – *Strategii educative ale familiilor contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1997, pp.60-69.

²² Simona Branc, *Generații în schimbare. Modele de educație familială în Banatul secolului XX*, p. 53.

inculcându-le atitudini de supunere în fața autorității instituționale, de respect absolut al regulilor pe care școala și cadrele didactice le impun²³.

Transmiterea cunoștințelor și abilităților profesionale

Socializarea familială nu este deloc străină de constituirea identității profesionale. În trecut, socializarea familială a orientat către un anume tip de activitate profesională, facilitând însușirea acesteia. Așa au fost de exemplu meseriile tradiționale aflate în declin: agricultura, panificație, croitorie etc. Ele descriu ucenicia copiilor pe lângă părinții lor, transmiterea meseriei prin repetarea gesturilor până la formarea unor automatisme. Tot în trecut, familia avea o importanță covârșitoare în transmiterea atașamentului față de meseriile așa-zis moderne cărora li se atașează o semnificație eroică, cum este cazul meseriei de învățător în Franța²⁴. Astăzi, transmiterea meseriei din tată-n fiu nu mai este așa de frecventă.

Există o corelație între stilul educativ și structura de clasă a societății. În Franța există trei modele educative, corepunzătoare unor anumitor grupuri sociale²⁵:

- Clasele superioare – modelul educativ „lax” – vizează dezvoltarea liberă a personalității copiilor
- Clasele populare – modelul „laissez-faire” caracterizat prin indiferență și absență a proiectelor educative
- Clasele mijlocii – adepți ale rigorismului educative (ex. familiile aflate în mobilitate socială ascendentă sau descendentă).

Transmiterea rolurilor de gen

La nivelul opiniilor și al intențiilor educative, astăzi, numărul părinților care pregătesc un destin diferit copiilor lor, în funcție de sexul acestora, este tot mai mic. Totuși, la nivelul practicilor cotidiene, apar diferențe importante atât în distribuția sarcinilor, cât și în trăsăturile de personalitate încurajate sau descurajate de părinți²⁶. Fetele continuă să fie mult mai solicitate decât băieții în activități gospodărești „tradițional feminine” în toate categoriile sociale.

Calitățile instrumentale reprezintă cvasi-monopolul băieților, cărora li se „interzic” manifestările emoționale. În timp ce de la băieți se așteaptă manifestări instrumentale (să fie activi, întreprinzători, independenți, chiar agresivi), pentru fete așteptările trimit mai ales la calități expresive (blândețe, calm), educația lor privilegiind conformismul și adeziunea la valorile familiale.

Inclusiv modul de a înțelege calitățile instrumentale este diferit pentru cele două sexe: instrumentalul feminin este definit prin competențe, aspirație către reușită școlară și statut occupational înalt, în timp ce instrumentalul masculin include și forță fizică, demonstrarea diferențelor și a superiorității masculine, spirit întreprinzător.

²³ Elisabeta Stănciulescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I – *Strategii educative ale familiilor contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1997, pp.60-69.

²⁴ Elisabeta Stănciulescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I – *Strategii educative ale familiilor contemporane*, pp. 71-72.

²⁵ Simona Branc, *Generații în schimbare. Modele de educație familială în Banatul secolului XX*, p. 54.

²⁶ A se vedea Aries, Ph. „L'Évolution des rôles parentaux” în *Famille d'aujourd'hui, Actes du colloque consacré à la Sociologie de la Famille*, Bruxelles: Editions de l'Institut de Sociologie, Université Libre de Bruxelles, 1963.

Unele studii americane spun că bărbații sunt mai implicați în cultivarea rolurilor de sex: ei acordă fetelor mai multă afecțiune, mai multă atenție, le laudă mai mult, în timp ce manifestă mai multă exigență față de performanțele băieților, cărora le impun o disciplină instrumentală mai riguroasă. În adolescență, diferențele în tratamentul copiilor în interiorul familiei se diminuează. Școala și activitățile sportive continuă, însă, ceea ce familia a început: băieții practică mai frecvent activități sportive decât fetele; ei preferă sporturi care cultivă competiția și cooperarea, în timp ce fetele practică sporturi „estetice” care cultivă mai degrabă acomodarea.

În ceea ce privește interiorizarea rolurilor de gen ele se înfăptuiesc în multe cazuri. Chiar și acolo unde familia nu exercită o presiune deliberată asupra copiilor în direcția învățării rolurilor tradiționale de se, fetele (adolescente) care participă la activități domestice sunt de trei ori mai numeroase decât băieții²⁷.

Transmiterea limbajului

În mod cert, familia are un rol important pentru copil, mai ales în ceea ce privește învățarea limbajului și consecințele acestui proces asupra evoluției intelectuale a copilului, asupra capacității sale de comunicare, asupra construirii imaginii de sine etc., pe scurt, asupra dezvoltării sale psihice și sociale.

Studiile lingvistice arată că mediul social influențează anumite aspecte ale vocabularului și structurii limbajului. Este tot mai evident că reușita școlară (puternic dependent de performanța lingvistică) nu poate fi pusă cu necesitate pe seama coeficientului de inteligență și că trebuie corelată cu particularitățile mediului în care a fost învățat limbajul. Limbajul este considerat nu numai un vehicul al informației care circulă între părinți și copil, ci și un purtător al valorilor și atitudinilor, un instrument de constituire al structurilor de profunzime ale personalității.

Socializarea implică transmitere culturală, iar categoriile fundamentale ale unei culturi sau sub-culturi sînt concretizate în formele lingvistice care reprezintă „vehiculul” conținuturilor culturale. Forma discursului reprezintă o calitate a structurii sociale, în sensul că ea este, pe de o parte, o consecință a formei relației sociale, iar, pe de altă parte, ea modelează experiența subiectului, putând modifica și chiar schimba situația socială care a determinat-o.

În opinia multor cercetători, cultura determină codurile vorbirii, care se impart la rândul lor în coduri restrânse și coduri elaborate. Întrebuintarea unui cod restrîns sau a unui cod elaborat nu depinde de proprietățile psihologice ale locutorului, ci de accesul acestuia la poziții sociale și la sisteme de roluri care implică un tip de vorbire sau altul.

Forma de vorbire este expresia unei structuri sociale determinate. Prin varianta lingvistică utilizată în cursul socializării primare, familia orientează copiii către tipuri diferite de raporturi sociale. Utilizarea unuia sau altuia dintre cele două coduri în comunicarea dintre părinți și copii are ca efect transmiterea unei sub-culturi determinate și a unei forme determinate de relație socială. Cînd copilul învață să vorbească, adică, în vocabularul nostru, cînd învață codurile specifice care reglează actele sale verbale, el învață cerințele structurii sociale. Ori de cîte ori cînd copilul vorbește ori ascultă, identitatea lui socială este modelată.

²⁷ Elisabeta Stănciulescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I – *Strategii educative ale familiilor contemporane*, pp. 72-75.

Studiile de sociologie a educației arată că, dintre toate variabilele macrosociologice, apartenența de clasă este cea care influențează cel mai profund formele de socializare. Calsa socială își pune amprenta asupra comunicării²⁸.

IV. FUNCȚIA CULTURAL-FORMATIVĂ

În mod cert dezvoltarea copilului este influențată de mediul cultural. Cel mai de seamă reprezentant al acestei abordări este L. S. Vîgotski. Acesta susține că, prin mediul sociocultural, copilul ajunge să dobândească mecanisme de gândire și învățare. În această interacțiune dintre copil și mediul social, adultul are rol de mediator cultural, fiind purtătorul unui instrument psihologic: limbajul, care are, la rândul său, un rol important în dezvoltarea copilului²⁹.

Aceasta are în vedere implicarea copiilor în viața culturală, prin mediul cultural al familiei. Astăzi, din păcate, există anumiți factori care subminează funcția cultural a familiei: izolarea de bunici din cauze geografice; multitudinea de stimuli externi, în special de natură comercială; cultul performanței și exigenței reușitei personale care poate lua părinților o mulțime de timp; cultura hedonismului, care îi poate face pe fiecare dintre părinți să se concentreze asupra propriilor plăceri; incertitudinile cu privire la viitorul copiilor, etc³⁰. În acest sens, „familia rămâne locul privilegiat în care copilul învață din timp normele și valorile care alcătuiesc cultura societății în care urmează să trăiască”³¹. Cu alte cuvinte, această funcție constă în formarea și cultivarea „apetitului” cultural-spiritual, a atitudinilor și sentimentelor estetice, a spiritului critic în receptarea unor produse artistice, în dezvoltarea unor capacități creatoare, în cultivarea atitudinilor și simțămintelor religioase etc.

În încheiere, se poate preciza faptul că, în zilele noastre, mutațiile lumii contemporane au afectat funcțiile familiei³². Perturbările sau schimbările sociale apărute în cadrul unor funcții afectează, fără echivoc, și celelalte funcții.

BIBLIOGRAFIE:

- Aries, Ph. „L'Évolution des rôles parentaux” în *Famille d'aujourd'hui, Actes du colloque consacré à la Sociologie de la Famille*, Bruxelles: Editions de l'Institut de Sociologie, Université Libre de Bruxelles, 1963
- Bonchiș Elena, *Familia și rolul ei în educarea copilului*, Editura Polirom, Iași, 2011.
- Bulzan, Prof. univ. dr. Carmen, *Sociologia educației. Sinteze de curs*, 2015-2016.
- Cuznețov Larisa, *Pedagogia și psihologia familiei. Suport de curs*, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, 2013.

²⁸ Elisabeta Stănculescu, *Sociologia educației familiale*, vol. I – *Strategii educative ale familiilor contemporane*, pp. 75-82.

²⁹ Elena Bonchiș, *Familia și rolul ei în educarea copilului*, Editura Polirom, Iași, 2011, pp. 58-60.

³⁰ Gisela Da Silva Almeida, *Les structures familiales. La famille: espèce sociale en voie de disparition?*, Bruxelles, p. 17.

³¹ Vezi studiul „L'évolutions des fonctions de la famille”, <file:///C:/Users/Lumina/Downloads/l-evolution-des-fonctions-de-la-famille.pdf>, accesat 13 decembrie 2018.

³² Monica Iuliana Popescu, Nicu Ionel Sava, *Metamorfoze ale funcțiilor familiei*, în Cornelia Rada, Corina Bistriceanu Pantelimon (coord.), *Provocări ale familiei contemporane. Perspective psiho-socio-medicele*, Editura Universitară, București, 2015, pp. 165-166.

- Dolean Ioan, *Meseria de părinte*, Editura Aramis, București, 2002.
- Fontaine A. M., B. Campos, G. Musitu, F. García „Fonctions de la famille, climat éducatif et relations parents-enfants perspectives des adolescents”, în Paul Durning et Jean-Pierre Pourtois, *Éducation et famille*, De Boeck Université, Bruxelles, 1994.
- Gisela Da Silva Almeida, *Les structures familiales. La famille: espèce sociale en voie de disparition?*, Bruxelles.
- Kraiopoulos, Arhim. Simeon, *Părinți și copii. O abordare teologică, duhovnicească și psihologică*, Ed. Bizantină, 2005.
- Marian D. Ilie, *Elemente de pedagogie generală, teoria curriculum-ului și teoria instruirii*, Editura Mirton, Timișoara, 2005.
- Maud Warin, *Interction Famille-École: La transmission des valeurs au sein de la famille*, Université de Nantes, 1994-1995.
- Mitrofan Iolanda, Cristian Ciupercă, *Incursiune în psihosociologia și psihosexologia familiei*, Editura Press „MIGAELEA”, București, 1998.
- Montandon Cléopatre et Saloni Sapru, „L'étude de l'éducation dans le cadre familial et l'apport des approches interculturelles”, dans Pierre R. Dasen et Christiane Perregaux, *Pourquoi des approches interculturelles en sciences de l'éducation?*, Éditeur De Boeck Supérieur, 2002.
- Morval M.V.G., Biron G., *Éducation et famille*, Briuxelles, De Boeck – Wesmael, 1994.
- Murdock George, *Social structure*. The MacMillan Company, New York, 1949.
- Mureșan Valeria, *Familia, factor prim de educație*, Tipografia Universității din Timișoara, 1988.
- Popescu Monica Iuliana, Nicu Ionel Sava, *Metamorfoze ale funcțiilor familiei*, în Cornelia Rada, Corina Bistriceanu Pantelimon (coord.), *Provocări ale familiei contemporane. Perspective psiho-socio-medicale*, Editura Universitară, București, 2015.
- Stănciulescu Elisabeta, *Sociologia educației familiale*, vol. I, *Strategii educative ale familiilor contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1997.
- Sveșnikov, Protoiereul Vladislav, în *Cum să educăm ortodox copilul. 300 de sfaturi înțelepte pentru părinți de la sfinți și mari duhovnici*, Editura Sophia, Editura Cartea Ortodoxă, București, 2011.
- Thollembeck Julie, *La famille, une instance de socialisation fondamentale pour l'enfant*, Analyse UFAPEC 2010 n°26.10.
- Zamfir Cătălin, Lazăr Vlăsceanu, *Dicționar de sociologie*, Editura Babel, București, 1998.

Surse web:

„L'évolutions des fonctions de la famille”, <file:///C:/Users/Lumina/Downloads/l-evolution-des-fonctions-de-la-famille.pdf>

Puja Mondal, „Family: The Meaning, Features, Types and Functions”, <https://www.yourarticlelibrary.com/family/family-the-meaning-features-types-and-functions-5230-words/8588>

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI RELIGIOASE PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII TINERILOR: O ANALIZĂ PEDAGOGICĂ, PSIHOLOGICĂ ȘI SOCIO-CULTURALĂ

**Prof. dr. Fibișan Răzvan Emanuel,
Liceul Teoretic „David Voniga” Giroc, jud. Timiș**

Educația religioasă reprezintă unul dintre cele mai dezbătute și complexe domenii ale pedagogiei contemporane. Într-o lume marcată de pluralism cultural, mobilitate socială și procese accelerate de secularizare, modul în care religia este transmisă, interpretată și valorificată în sistemele educaționale a devenit o temă centrală atât pentru specialiștii în științele educației, cât și pentru sociologi, teologi sau decidenți politici.

În ultimele decenii, societatea contemporană s-a confruntat cu transformări semnificative generate de globalizare, tehnologizare accelerată și pluralism axiologic. În acest context dinamic, tinerii se află într-o ipostază vulnerabilă a formării identitare, în căutarea unor repere stabile și coerente. În acest sens, educația religioasă poate funcționa ca o resursă educațională importantă, contribuind la formarea unui echilibru interior, la orientarea morală și la consolidarea responsabilității civice. Prin urmare, educația religioasă, ca domeniu integrator de valori, tradiții și concepții despre sensul existenței, rămâne un subiect intens discutat în pedagogie și științele sociale¹.

Numeroase studii arată că religia, privită atât ca sistem cultural, cât și ca sursă de valori morale, contribuie la dezvoltarea caracterului, la formarea empatiei și la stabilirea unui cadru etic interiorizat². De aceea, această lucrare își propune să analizeze importanța educației religioase în dezvoltarea personalității tinerilor, punând accent pe dimensiunile cognitive, morale, afective și sociale pe care le modelează.

1. DIMENSIUNEA ISTORICĂ ȘI CONCEPTUALĂ A EDUCAȚIEI RELIGIOASE

1.1. Evoluția istorică a educației religioase

Educația religioasă a constituit pentru secole fundamentul formării umane în spațiul european, fiind principalul instrument de transmitere a culturii scrise în perioada medievală³. În modernitate, odată cu dezvoltarea statului secular, rolul acesteia s-a transformat, trecând de la formarea confesională, la dezvoltarea culturală și etică a individului⁴.

¹ I. Cucoș, *Educația religioasă*, Iași: Polirom, 2013, p. 11.

² J. Smith, *Religion and Youth Development*, Oxford University Press, 2020, p. 14.

³ P. Brown, *The Rise of Western Christendom*, Wiley-Blackwell, 2013, p. 153.

⁴ J. Casanova, *Public Religions in the Modern World*, University of Chicago Press, 1994, p. 28.

1.2. Definirea conceptului de educație religioasă și scopul ei

Educația religioasă poate fi definită drept procesul pedagogic, prin care elevii dobândesc competențe cognitive și atitudinale privind credința, tradițiile religioase și valorile morale asociate acestora.

Trebuie subliniat faptul că, educația religioasă urmărește nu doar transmiterea unor cunoștințe factuale despre religie, ci și dezvoltarea unei înțelegeri profunde asupra sensurilor, simbolurilor și implicațiilor pe care religia le are în viața individuală și comunitară⁵. Educația religioasă capătă un caracter atât cognitiv, cât și formativ, contribuind la edificarea identității personale. Cu alte cuvinte, educația religioasă este un domeniu complex care îmbină dimensiuni cognitive, morale, culturale și sociale. Deși modalitățile de implementare diferă în funcție de context, finalitatea ei rămâne formarea unei persoane capabile să își înțeleagă propriile valori, să se raporteze responsabil la comunitate și să interacționeze cu respect în cadrul unei lumi pluraliste. În cadrul școlii, educația religioasă are misiunea de a contribui la formarea integrală a elevului, oferindu-i repere etice care pot ghida comportamentul în societate.

2. CONTRIBUȚIA EDUCAȚIEI RELIGIOASE LA DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI

2.1. Dezvoltarea morală și etică

Psihologia dezvoltării, în special teoriile lui Jean Piaget și Lawrence Kohlberg, demonstrează că moralitatea se formează progresiv, fiind influențată atât de experiențe cognitive, cât și de structurile socio-culturale⁶. Educația religioasă oferă un cadru favorabil interiorizării valorilor precum respectul, responsabilitatea, cinstea, solidaritatea și dreptatea.

Tinerii care participă consistent la activități educaționale cu conținut moral (inclusiv religios) manifestă, conform cercetărilor sociologice recente, un nivel mai ridicat de comportament prosocial⁷.

2.2. Dezvoltarea identității personale și a sensului existențial

Educația religioasă reprezintă un proces formativ complex care urmărește transmiterea valorilor, credințelor și practicilor specifice unei tradiții religioase, având totodată un rol esențial în cultivarea unei perspective asupra sensului existenței. Într-o lume marcată de pluralism cultural și moral, educația religioasă contribuie la structurarea identității personale, oferind repere pentru înțelegerea propriei vieți și a raportării la realitate

Sensul existențial, definit ca percepția individului asupra scopului și direcției propriei vieți, este influențat în mod semnificativ de credințele și valorile religioase. Religia oferă modele

⁵ Pentru mai multe detalii, a se vedea: Ion Albușescu, *Educația religioasă. Perspective pedagogice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008; Liviu-Petru Zăpîrțan, *Religie și societate. Repere pentru dialogul interreligios*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014.

⁶ L. Kohlberg, *Essays on Moral Development*, Harper and Row, 1981, p. 82.

⁷ T. Modood, *Multiculturalism*, Polity Press, 2013, p. 117.

narative, simboluri și interpretări care răspund marilor întrebări ale umanității: „De unde venim?”, „Încotro mergem?”, „Care este scopul vieții?”. Educația religioasă mediază accesul la aceste resurse spirituale, ajutând persoana să își construiască un cadru coerent de înțelegere a existenței². Prin interpretarea textelor sacre, reflecție morală și dialog, elevii sau credincioșii sunt invitați să exploreze sensuri profunde care pot orienta alegerile lor de viață. Educația religioasă, prin reflecție, dialog și analiză de texte sacre, contribuie la dezvoltarea unei identități coerente, a unei structuri interioare de valori și a capacității de autodepășire⁸.

Erik Erikson descrie adolescența drept perioada centrală pentru formarea identității⁹. Prin urmare, Religia, în acest proces, poate oferi un cadru narativ și simbolic în care tinerii pot reflecta asupra scopului vieții, propriei valori și relației cu lumea. Pentru mulți adolescenți, tradițiile religioase oferă stabilitate într-o lume percepută ca haotică și fragmentată.

Convingerile religioase furnizează un orizont de semnificație care ajută persoana umană să gestioneze crizele existențiale, suferința sau momentele de schimbare majoră. Așadar, predarea religiei, prin structura sa simbolică și morală, invită la descoperirea unui sens durabil, care transcende aspectele imediate ale vieții cotidiene.

2.3. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Empatia, autocontrolul emoțional și capacitatea de colaborare sunt esențiale pentru viața socială și profesională. Educația religioasă stimulează aceste competențe prin:

- activități comunitare,
- reflecție asupra suferinței și condiției umane,
- dezvoltarea spiritului de solidaritate,
- promovarea respectului față de diversitate¹⁰.

Religia, prin limbajul ei simbolic și prin dimensiunea ritualică, oferă tinerilor un spațiu sigur pentru exprimarea emoțiilor și gestionarea situațiilor dificile (ex. anxietate, pierderi, conflicte).

2.4. Dezvoltarea culturii generale și a competențelor interculturale

Educația religioasă nu se limitează la transmiterea doctrinelor, ci include și studiul istoriei religiilor și al impactului acestora asupra artei, literaturii, filosofiei și gândirii politice. Este indubitabil că, educația religioasă include o clară dimensiunea culturală. Religia este un fenomen social major, iar cunoașterea tradițiilor religioase contribuie la înțelegerea istoriei, artei, literaturii și comportamentelor sociale. Religia a modelat civilizații, instituții, artă și literatură, iar înțelegerea acestor influențe este necesară pentru formarea unei culturi generale solide. În acest sens, educația religioasă nu se limitează la o dimensiune confesională, ci facilitează înțelegerea dialogului interreligios și dezvoltarea toleranței într-o societate pluralistă. Într-o societate

⁸ P. Berger, *The Sacred Canopy*, Anchor Books, 1990, p. 99.

⁹ E. Erikson, *Identity: Youth and Crisis*, Norton, 1968, p. 128.

¹⁰ H. Campbell, *When Religion Meets New Media*, Routledge, 2010, p. 42.

multiculturală, înțelegerea diversității religioase devine o competență esențială pentru conviețuirea pașnică.

3. FUNDAMENTE TEORETICE ALE RELAȚIEI DINTRE EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ȘI DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII

3.1. Perspectiva psihologică

Psihologia dezvoltării arată că, adolescența este etapa în care se structurează identitatea personală și valorică. Erik Erikson afirmă că, formarea identității reprezintă sarcina centrală a adolescenței, iar valorile morale și spirituale oferă repere stabile în această construcție¹¹.

Este cert că, Religia contribuie la dezvoltarea personalității pe plan:

- **cognitiv**, prin înțelegerea conceptelor abstracte legate de bine, rău, sensul vieții;
- **afectiv**, prin cultivarea empatiei, compasiunii și capacității de autoreglare emoțională;
- **moral**, prin interiorizarea normelor și valorilor care structurează comportamentul etic;
- **motivațional**, oferind motivații superioare bazate pe idealuri și scopuri profunde.

Teoria dezvoltării morale a lui Kohlberg subliniază că, expunerea la dileme etice și valori favorizează trecerea la stadii superioare ale gândirii morale. În școală, educația religioasă poate crea tocmai acest tip de context de reflecție și dezbateri¹².

3.2. Perspectiva pedagogică

Din punct de vedere pedagogic, educația religioasă promovează formarea integrală a omului. Profesorii de religie și pedagogii contemporani afirmă că, relația dintre religie și educație este intrinsecă, deoarece religia oferă modele de viață, valori și orientări pentru comportamentul responsabil¹³.

Educația religioasă dezvoltă competențe precum:

- capacitatea de analiză simbolică și hermeneutică a textelor,
- gândirea critică morală,
- abilitățile reflexive,
- deschiderea spre dialog intercultural și interreligios,
- dezvoltarea autocunoașterii.

3.3. Perspectiva socio-culturală

Educația religioasă, analizată dintr-o perspectivă socio-culturală, reprezintă un proces de transmitere a valorilor, simbolurilor și tradițiilor care structurează identitatea colectivă a unei comunități. În acest sens, religia funcționează ca un sistem cultural integrator, oferind atât

¹¹ E. Erikson, *Childhood and Society*, 1950, p. 248.

¹² L. Kohlberg, *Psychology of Moral Development*, Harper & Row, 1984, p. 75.

¹³ V. Mihăilă, *Pedagogia religiei*, București: Editura Didactică, 2016, p. 39.

modele de comportament, cât și un cadru interpretativ pentru înțelegerea lumii și a relațiilor sociale¹⁴.

Religia, ca fenomen cultural universal, joacă un rol important în coeziunea socială. Studiile sociologice arată că tinerii care sunt expuși la valori religioase dezvoltă un mai mare respect față de diversitate, înțeleg mai bine tradițiile culturale și sunt mai implicați civic¹⁵. Această dimensiune socială a educației religioase este deosebit de relevantă în contextul globalizării, în care identitatea tinerilor este adesea tensionată între tradiție și modernitate.

Un alt aspect esențial îl constituie rolul educației religioase în consolidarea capitalului social. Comunitățile religioase oferă tinerilor contexte de cooperare, sprijin reciproc și implicare civică, favorizând dezvoltarea abilităților sociale — comunicare, responsabilitate, participare comunitară. Astfel, educația religioasă modelează comportamente care încurajează participarea activă în societate.

4. EDUCAȚIA RELIGIOASĂ CA FACTOR DE PREVENIRE A COMPORTAMENTELOR DE RISC

4.1. Relația dintre valori religioase și autocontrol

Relația dintre valorile religioase și autocontrol reprezintă un subiect de interes major atât pentru psihologia religiei, cât și pentru științele educației. Numeroase studii susțin că religia, prin sistemul său normativ și prin practicile sale rituale, joacă un rol semnificativ în dezvoltarea capacității individului de a-și regla comportamentele, emoțiile și impulsurile. Un prim mod în care valorile religioase contribuie la autocontrol este prin orientarea etică pe care acestea o generează. Religia promovează norme morale, precum: responsabilitatea, cumpătarea, răbdarea, iertarea sau respectul față de ceilalți — valori care solicită în mod inerent capacitatea de a gestiona impulsurile și reacțiile afective.

De asemenea, studiile arată că, tinerii, care beneficiază de un cadru moral coerent, au un risc mai redus de implicare în comportamente agresive, consum de substanțe sau delincvență juvenilă. Așadar, educația religioasă poate consolida autocontrolul, disciplina interioară și capacitatea de a amâna gratificația — elemente esențiale pentru prevenție.

4.2. Religia ca suport în gestionarea dificultăților psihologice

Religia a fost, de-a lungul istoriei, unul dintre principalele mecanisme prin care indivizii au reușit să facă față suferinței, incertitudinii și experiențelor limită ale vieții. În contextul societății contemporane, caracterizată de stres accentuat, fragmentare identitară și creșterea problemelor de sănătate mintală, rolul religiei ca suport psihologic a dobândit o relevanță reînnoită.

Unul dintre cele mai importante mecanisme prin care religia sprijină depășirea dificultăților psihologice este oferirea unui sens existențial. Convingerea că viața are o finalitate

¹⁴ Clifford Geertz, *Religia ca sistem cultural*, în *Interpretarea culturilor*, Editura Humanitas, 1998, p. 112.

¹⁵ A. Dungaci, *Societate și religie*, Iași: Polirom, 2012, p. 97.

transcendentă sau că suferința poate avea o valoare spirituală oferă individului un cadru interpretativ stabil, diminuând sentimentul de haos și lipsă de control¹⁶.

Dimensiunea spirituală poate avea un impact pozitiv în situații de stres, anxietate sau incertitudine¹⁷. Practicile religioase (rugăciune, meditație, comunitate) pot funcționa ca factori protectivi, facilitând reziliența psihologică¹⁸. Este cunoscut faptul că, practicile religioase precum rugăciunea, meditația sau participarea la slujbele religioase contribuie la reglarea emoțiilor prin inducerea unor stări de calm, introspecție și acceptare. Studiile indică faptul că rugăciunea poate reduce tensiunea psihică și poate îmbunătăți gestionarea stresului în moduri similare tehnicilor din psihoterapia cognitivă sau mindfulness¹⁹.

Nu în ultimul rând, religia contribuie și la dezvoltarea rezilienței morale, oferind valori precum speranța, iertarea, compasiunea sau răbdarea. Aceste valori au o puternică funcție terapeutică, sprijinind depășirea vinovăției, a resentimentului sau a insecurității personale²⁰.

4.3. Educația religioasă și sprijinul comunitar

Educația religioasă reprezintă un domeniu fundamental al formării tinerilor, deoarece oferă un cadru coerent pentru dezvoltarea morală, spirituală și socială. În mod tradițional, aceasta a fost asociată cu transmiterea valorilor și principiilor morale în interiorul familiei și al instituțiilor de cult. În contextul contemporan însă, educația religioasă nu poate funcționa izolat. Pentru a-și atinge obiectivele formative, ea necesită sprijinul larg al comunității, care devine un mediu complementar și indispensabil procesului educativ²¹.

De asemenea, implicarea comunității contribuie la integrarea socială a tinerilor, ajutându-i să dobândească un sentiment al apartenenței și identității. Activitățile religioase și comunitare creează legături intergeneraționale, în care adolescenții pot interacționa cu mentori, voluntari sau lideri locali. Această relaționare le dezvoltă încrederea în sine, capacitățile de comunicare și orientarea morală²². În multe contexte, tinerii implicați în activități religioase dezvoltă rețele sociale stabile, care funcționează ca suport emoțional și moral²³. Aceste rețele susțin dezvoltarea personală și reduc riscul izolării sociale.

În concluzie, relația dintre educația religioasă și sprijinul comunitar este una de interdependență. Comunitatea amplifică efectele formative ale educației religioase, oferind experiențe autentice de trăire a valorilor, iar educația religioasă contribuie la coeziunea și vitalitatea comunității. În absența sprijinului comunitar, educația religioasă riscă să rămână abstractă; cu sprijinul comunității, ea devine un proces viu, formativ și transformator²⁴.

¹⁶ Viktor Frankl, *Omul în căutarea sensului vieții*, Humanitas, 2018, p. 54.

¹⁷ Vezi Kenneth I. Pargament, *The Psychology of Religion and Coping*, Guilford Press, 1997.

¹⁸ K. Pargament, *The Psychology of Religion and Coping*, Guilford Press, 1997, p. 56.

¹⁹ Harold G. Koenig, *Religion and Mental Health*, Academic Press, 2018, p. 122.

²⁰ Alin Gavreliuc, *Psihologie socială. Perspective asupra interacțiunii umane*, Polirom, 2011, p. 203.

²¹ Sorin Cristea, *Fundamentele pedagogiei*, Editura Didactică și Pedagogică, 2010, p. 211.

²² J. Dewey, *Democrație și educație*, Didactică și Pedagogică, 2018, p. 95.

²³ C. Smith, *Soul Searching: The Religious Lives of American Teenagers*, Oxford University Press, 2005, p. 44.

²⁴ Mircea Eliade, *Sacral și profanul*, Humanitas, 1992, p. 88.

5. PERSPECTIVE PEDAGOGICE MODERNE ASUPRA EDUCAȚIEI RELIGIOASE

5.1. Abordarea dialogică și non-prozelitistă

În pedagogia contemporană, educația religioasă este văzută ca un dialog între elev și patrimoniul religios, nu ca o transmitere unilaterală de dogme²⁵. Abordarea dialogică promovează:

- gândirea critică,
- analiza comparativă a tradițiilor,
- reflecția asupra valorilor personale,
- promovarea libertății de conștiință.

Așadar, prin întrebări deschise, reflecții și discuții orientate, elevii sunt invitați să își confrunte propriile reprezentări cu mesajele textelor sacre, dezvoltând o raportare personalizată la conținutul religios. Această abordare nu urmărește relativizarea adevărului religios, ci aprofundarea lui prin înțelegere și asumare personală²⁶.

5.2. Modelul hermeneutic

Modelul hermeneutic reprezintă una dintre cele mai semnificative orientări pedagogice moderne aplicate în domeniul educației religioase, având la bază ideea că, experiența religioasă și textele sacre pot fi înțelese printr-un proces continuu de interpretare, contextualizare și dialog. În contrast cu modelele tradiționale, axate în principal pe transmiterea autoritară a cunoștințelor, modelul hermeneutic privilegiază formarea competențelor de interpretare și participare activă la procesul de înțelegere a realității religioase²⁷. Acest model, propus de Robert Jackson, pune accentul pe interpretarea experiențelor religioase, pe diversitatea perspectivelor și pe dialogul intercultural.

5.3. Integrarea tehnologiilor digitale

Tinerii dobândesc informații religioase din mediul online, unde conținuturile sunt adesea fragmentare sau distorsionate. Educația religioasă trebuie să integreze resurse digitale, analize media și competențe de evaluare critică a informației.

6. EDUCAȚIA RELIGIOASĂ ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ: PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

6.1. Secularizarea și relativismul axiologic

Secularizarea determină o scădere a interesului față de religie, dar nu elimină nevoia de sens a tinerilor. Paradoxal, în contexte seculare, tinerii caută, adesea, spiritualitate în forme

²⁵ A. Wright, *Religion, Education and Post-modernity*, Routledge, 2004, p. 66.

²⁶ Paul Ricoeur, *Interpretare și ideologie*, Editura Amarcord, 1996, p. 44.

²⁷ Ioan Milică, *Hermeneutica textului religios*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2015, p. 21.

alternative²⁸. În contextul secularizării, mulți tineri se raportează critic la tradițiile religioase, iar educația religioasă trebuie să găsească modalități relevante de comunicare, evitând moralismul sau rigiditatea²⁹.

6.2. Pluralismul religios

Societatea contemporană este pluralistă. În acest context, educația religioasă trebuie să promoveze:

- toleranța,
- dialogul intercultural,
- respectul față de alteritate.

Modelele neconfesionale sau interconfesionale sunt eficiente în promovarea unei culturi a coexistenței³⁰. Diversitatea religioasă necesită abordări incluzive, centrate pe respect și dialog. Profesorul de religie devine un mediator cultural, nu un simplu transmisător de informații³¹.

6.3. Criza modelelor educaționale

Criza modelelor educaționale reprezintă una dintre cele mai discutate problematici ale pedagogiei actuale, fiind determinată de accelerarea schimbărilor sociale, tehnologice și culturale. Schimbările sociale rapide determină reconstrucția permanentă a modelelor pedagogice. Educația religioasă trebuie să fie flexibilă, interdisciplinară și orientată spre nevoile reale ale tinerilor³². Depășirea crizei modelelor educaționale presupune reconceptualizarea școlii ca spațiu flexibil, deschis, adaptat la nevoile reale ale tinerilor și la provocările societății actuale. Este necesară o trecere de la educația centrată pe conținut la cea centrată pe competențe, de la autoritarism la colaborare, de la pasivitate la participare activă. Doar prin astfel de transformări educația poate redeveni relevantă, suport pentru dezvoltarea personală și profesională a noilor generații.

Concluzii

Educația religioasă, privită din perspectivă pedagogică, psihologică și sociologică, reprezintă un instrument valoros pentru dezvoltarea armonioasă a personalității tinerilor. Ea contribuie la formarea morală, la stabilirea unei identități coerente, la dezvoltarea competențelor socio-emoționale și la înțelegerea diversității culturale. Într-o lume marcată de incertitudini și pluralism, educația religioasă poate funcționa drept spațiu de reflecție, cultivare a valorilor și consolidare a echilibrului interior, dacă este predată în mod responsabil, dialogic și adaptat nevoilor tinerilor de astăzi.

²⁸ P. Berger, *Revenirea religiei*, București: Curtea Veche, 2010, p. 34.

²⁹ C. Taylor, *A Secular Age*, Harvard University Press, 2007, p. 421.

³⁰ R. Jackson, *Religious Education and Pluralism*, London: Routledge, 2004, p. 21.

³¹ J. Köhrsen, „Religion in a Pluralistic Society”, in *Sociological Review*, 2017, p. 211.

³² B. Zinnbauer, „Religion in a Changing World”, in *International Journal of Education*, 2021, p. 77.

Bibliografie:

- Albulescu, I., *Educația religioasă. Perspective pedagogice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.
- Berger, P., *Revenirea religiei*, București: Curtea Veche, 2010
- Berger, P., *The Sacred Canopy*. Anchor Books, 1990.
- Brown, P., *The Rise of Western Christendom*. Wiley-Blackwell, 2013.
- Campbell, H., *When Religion Meets New Media*. Routledge, 2010.
- Casanova, J., *Public Religions in the Modern World*. University of Chicago Press, 1994.
- Cristea, S., *Fundamentele pedagogiei*, Editura Didactică și Pedagogică, 2010.
- Dewey, J., *Democrație și educație*, Didactică și Pedagogică, 2018.
- Dungaciu, A., *Societate și religie*, Iași: Polirom, 2012
- Eliade, M., *Istoria credințelor și ideilor religioase*. Humanitas, 1992.
- Eliade, M., *Sacrul și profanul*, Humanitas, 1992.
- Erikson, E., *Identity: Youth and Crisis*. Norton, 1968.
- Frankl, V., *Omul în căutarea sensului vieții*, Humanitas, 2018
- Gavreliuc, A., *Psihologie socială. Perspective asupra interacțiunii umane*, Polirom, 2011.
- Geertz, C., *Religia ca sistem cultural*, în *Interpretarea culturilor*, Editura Humanitas, 1998.
- Hutchings, T., „Digital Religion and Youth Culture”. *Journal of Contemporary Religion*, 2018.
- Jackson, R., *Religious Education: An Interpretive Approach*. Hodder & Stoughton, 1997.
- Jackson, R., *Rethinking Religious Education and Plurality*. Routledge, 2004.
- Koenig, Harold G., *Religion and Mental Health*, Academic Press, 2018.
- Kohlberg, L., *Essays on Moral Development*. Harper & Row, 1981.
- Köhrsen, J., „Religion in a Pluralistic Society”, *Sociological Review*, 2017.
- Mihăilă, V., *Pedagogia religiei*, București: Editura Didactică, 2016.
- Milică, I., *Hermeneutica textului religios*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2015
- Modood, T., *Multiculturalism*. Polity Press, 2013.
- Pargament, K., *The Psychology of Religion and Coping*. Guilford Press, 1997.
- Regnerus, M., „Religion and Adolescent Behavior”. *Social Science Research*, 2015.
- Ricoeur, P., *Interpretare și ideologie*, Editura Amarcord, 1996.
- Schreiner, P., „Concepts of Religious Education in Europe”. *RE Journal*, 2015.
- Smith, C., *Soul Searching: The Religious Lives of American Teenagers*. Oxford University Press, 2005.
- Smith, J., *Religion and Youth Development*. Oxford University Press, 2020.
- Taylor, C., *A Secular Age*. Harvard University Press, 2007.
- Zinnbauer, B., „Religion in a Changing World”. *International Journal of Education*, 2021
- Zăpîrțan, L.P., *Religie și societate. Repere pentru dialogul interreligios*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014.

LEADERSHIP-UL EDUCAȚIONAL, O COMPONENTĂ ESENȚIALĂ ÎN EVOLUȚIA SISTEMELOR EDUCAȚIONALE

Prof. dr. Fibișan Răzvan Emanuel, Liceul Teoretic „David Voniga” Giroc

Leadership-ul educațional reprezintă un domeniu de cercetare fundamental în științele educației, având un impact direct asupra calității actului didactic, asupra climatului organizațional și asupra performanțelor elevilor. În ultimele decenii, literatura de specialitate a evidențiat faptul că instituțiile educaționale nu se pot dezvolta în absența unor forme de conducere capabile să gestioneze complexitatea, să stimuleze inovația și să genereze coerență instituțională. Directorii și liderii formali sau informal joacă un rol decisiv în asigurarea unui climat propice dezvoltării profesionale a profesorilor și creșterii performanțelor elevilor.

Literatura de specialitate subliniază constant că leadership-ul eficient poate influența între 5% și 25% din variabilitatea performanțelor elevilor, direct sau indirect (Leithwood & Jantzi, 2005). Deși efectul este în mare parte indirect, prin modul în care liderul influențează motivația și practica pedagogică a profesorilor, impactul său este major pentru cultura organizațională.

Contextul actual marcat de digitalizare accelerată, diversitate culturală și presiune socială asupra educației necesită lideri care să posede atât competențe tehnice, cât și abilități sociale avansate. Astfel, leadershipul devine o componentă strategică esențială în evoluția sistemelor educaționale contemporane.

Acest studiu își propune să ofere o analiză comprehensivă a leadership-ului în educație, a tipologiilor sale, a efectelor asupra elevilor și profesorilor, precum și a mecanismelor care îl fac eficient sau ineficient în instituțiile școlare.

1. ABORDĂRI TEORETICE PRIVIND LEADERSHIPUL ÎN EDUCAȚIE

Leadershipul educațional este un construct interdisciplinar, a cărui definire implică perspective provenite din management, sociologie, psihologie socială și teoria organizațiilor. Leadership-ul educațional se referă la „setul de comportamente prin care o persoană influențează cadrele didactice și elevii pentru atingerea obiectivelor școlii” (Bush, 2011). Cercetările arată că liderii eficienți se disting prin capacitatea de a articula o viziune coerentă, de a mobiliza resurse, de a inspira membri ai comunității și de a implementa procese de transformare instituțională. Spre deosebire de management, care vizează organizarea resurselor și a procedurilor, leadership-ul accentuează viziunea, schimbarea și motivația.

1.1. Leadershipul ca influență și proces social

Leadershipul nu reprezintă o funcție formală, ci un proces prin care indivizii influențează comportamente, atitudini și practici în direcția realizării unor finalități comune. Acest proces presupune comunicare strategică, negociere, gestionarea emoțiilor, motivare și construire de relații. Instituțiile educaționale sunt spații sociale dinamice, în care liderii trebuie să gestioneze diversitatea, să prevină tensiunile și să stimuleze cooperarea.

2. MODELE DE LEADERSHIP RELEVANTE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

2.1. Leadershipul transformațional

Definit de Bass (1990), acest stil presupune motivarea cadrelor didactice prin viziune, inspirație și sprijin. Leadershipul transformațional este asociat cu dezvoltarea motivației intrinseci a profesorilor, stimularea reflecției critice și consolidarea culturii organizaționale. Liderii transformaționali promovează valori precum responsabilitatea, încrederea, integritatea și colaborarea; transformă cultura organizației, stimulează inovația și dezvoltarea profesională. Ei generează schimbări profunde orientând instituția către o viziune comună și creând un sentiment de apartenență colectivă.

Caracteristici:

- inspiră o viziune comună,
- încurajează profesorii,
- oferă sprijin individualizat,
- stimulează învățarea continuă.

Studiile arată că este cel mai eficient stil pentru implicarea profesorilor (Hallinger, 2011).

2.2. Leadershipul distribuit și colaborativ

Promovat intens de cercetări recente (Harris, 2013), acest stil presupune împărțirea responsabilităților între profesori și echipe. Spre deosebire de modelele tradiționale centrate pe lider, leadershipul distribuit recunoaște rolul comunității educaționale în procesul de conducere. În școli, multiple forme de leadership informal sunt exercitate de profesori, consilieri, coordonatori sau chiar elevi. Acest model reduce distanța ierarhică și favorizează dezvoltarea unei culturi participative.

2.3. Leadershipul situațional

Leadershipul situațional presupune adaptarea stilului de conducere la nivelul de dezvoltare profesională al membrilor organizației. Flexibilitatea, analiza contextuală și capacitatea de ajustare rapidă sunt caracteristici esențiale ale acestui model. În educație, unde schimbarea este continuă, abordarea situațională permite o conducere eficientă a proceselor instructiv-educative.

2.4. Leadershipul instructiv

Leadershipul instructiv are în centrul său calitatea actului didactic. Liderii instructivi monitorizează practica pedagogică, facilitează dezvoltarea profesională, analizează datele privind

performanța elevilor și promovează utilizarea unor metodologii eficiente. Studiile arată că leadershipul instructiv are una dintre cele mai puternice influențe asupra rezultatelor academice.

3. FUNCȚIILE LEADERSHIPULUI ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

3.1. Articularea viziunii instituționale

Viziunea reprezintă fundamentul oricărei organizații. În educație, aceasta trebuie să reflecte valori precum echitatea, incluziunea, excelența și dezvoltarea holistică a elevilor. Liderii sunt responsabili pentru formularea unei viziuni clare, comunicarea eficientă a acesteia și integrarea ei în politicile și practicile instituției.

3.2. Dezvoltarea capitalului profesional

Capitalul profesional al profesorilor – competențe, experiență, capital social – determină în mare măsură calitatea educației. Liderii trebuie să creeze contexte de învățare profesională continuă, să încurajeze inovația pedagogică și să asigure suport metodologic.

3.3. Optimizarea climatului organizațional

Climatul organizațional influențează satisfacția cadrelor didactice, implicarea elevilor și performanța instituției. Liderii au rolul de a construi un mediu bazat pe colaborare, etică profesională, transparență decizională și respect reciproc.

3.4. Gestionarea schimbării și inovației

Instituțiile educaționale se confruntă cu schimbări constante, de la transformări curriculare până la integrarea tehnologiilor digitale. Liderii eficienți gestionează aceste procese prin consultare, planificare strategică și evaluarea impactului.

4. LEADERSHIPUL PROFESORULUI ȘI ROLUL SĂU FORMATIV

Profesorii exercită o formă specifică de leadership în sala de clasă, influențând dezvoltarea cognitivă, morală și socio-emoțională a elevilor. Leadershipul didactic include managementul clasei, susținerea autonomiei elevilor, diversificarea metodelor pedagogice, promovarea gândirii critice și cultivarea unei etici a responsabilității.

5. IMPACTUL LEADERSHIP-ULUI ASUPRA PROFESORILOR

Profesorii care percep leadershipul ca fiind transformțional declară:

- creșterea motivației pentru inovarea didactică;
- participare sporită la programe de formare profesională;
- sentiment de apartenență și valorizare;
- colaborare crescută între colegi.

În școlile cu leadership tranzacțional:

- profesorii se simt evaluați, dar nu inspirați;
- accentul cade pe control, nu pe dezvoltare.

6. IMPACTUL LEADERSCHIP-ULUI ASUPRA ELEVILOR

Diferențele observate între școlile cu leadership transformțional vs. tranzacțional:

Indicator	Leadership transformțional	Leadership tranzacțional
Rezultate la evaluări	mai ridicate cu 12–18%	stabile, fără creșteri semnificative
Climat școlar	pozitiv, colaborativ	rigid, mai conflictual
Absenteism	mai scăzut	mai ridicat
Motivație	crescută	scăzută

7. PROVOCĂRI ÎN EXERCITAREA LEADERSCHIP-ULUI EDUCAȚIONAL

În exercitarea leadership-ului educațional există și câteva provocări:

- birocrația excesivă – consumă timp și energie;
- rezistența la schimbare din partea profesorilor tradiționaliști;
- resurse materiale insuficiente;
- lipsa formării manageriale formale pentru mulți directori;
- presiunea evaluărilor standardizate, care limitează creativitatea.

ÎN LOC DE CONCLUZII...

Leadership-ul educațional este un concept complex, a cărui înțelegere necesită o perspectivă integrată și multidisciplinară. Instituțiile de învățământ moderne trebuie să dezvolte forme de leadership orientate spre colaborare, inovație și excelență. Eficiența sistemului educațional depinde în mod direct de calitatea leadership-ului exercitat la toate nivelurile: managerial, pedagogic și comunitar. În altă ordine de idei, se poate trage următoarele concluzii:

- leadership-ul educațional influențează puternic atât motivația profesorilor, cât și performanțele elevilor;
- Leadership-ul în educație depășește funcția administrativă: este un proces de influențare, coordonare și creștere;
- Școlile care promovează leadership distribuit au rezultate mai bune pe termen lung;
- Formarea liderilor educaționali este esențială pentru modernizarea sistemului de învățământ.

Bibliografie:

Albulescu, I. (2014). *Pedagogie și leadership educațional*. Universitatea din București.

- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. Psychology Press.
- Bass, B. M. (1990). *From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision*. Organizational Dynamics.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*, Harper & Row.
- Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. Sage Publications
- Day, C., & Sammons, P. (2013). *Successful School Leadership*, Education Development Trust.
- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*, Jossey-Bass.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*, Teachers College Press.
- Harris, A. (2013). *Distributed Leadership Matters*, Sage.
- Iosifescu, Ș. (2019). *Management educațional pentru instituții moderne*, Editura Didactică și Pedagogică.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). *Seven Strong Claims About Successful School Leadership*, School Leadership & Management.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). *Transformational Leadership*. Educational Administration Quarterly.
- Sergiovanni, T. J. (2001). *Leadership: What's In It for Schools?* Routledge.

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE PRIN UTILIZAREA DISCIPLINEI TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI A COMUNICAȚIILOR

Prof. Filip Valentina,
Colegiul Tehnic *Petru Mușat* Suceava

Într-o lume în care tehnologia evoluează rapid, sistemul educațional este provocat să se adapteze permanent. Rolul cadrelor didactice nu se mai limitează la transmiterea de informații, ci implică asumarea unui leadership educațional vizibil, orientat spre inovare și formarea competențelor digitale. Disciplina *Tehnologia Informației și a Comunicațiilor (TIC)* devine un instrument esențial prin care se poate exercita un leadership modern, capabil să transforme școala într-un mediu relevant pentru elevul secolului XXI.

În contextul transformărilor digitale accelerate, școala are rolul de a forma elevi capabili să se adapteze, să gândească critic și să utilizeze tehnologia în mod responsabil.

La nivel liceal, unde elevii își conturează identitatea academică și profesională, profesorul devine un lider educațional cu influență majoră asupra modului în care tinerii percep învățarea. Disciplina *Tehnologia Informației și a Comunicațiilor (TIC)* oferă cadrul perfect pentru a dezvolta nu doar competențe digitale, ci și abilități de colaborare, creativitate și autonomie.

Leadership-ul educațional în era digitală în liceu

Leadershipul educațional presupune capacitatea profesorului de a inspira, motiva și ghida elevii către învățare autonomă și responsabilă. În contextul tehnologic actual, liderul educațional:

- anticipează schimbările și integrează instrumente digitale în mod eficient
- promovează colaborarea și comunicarea între elevi
- crează contexte de învățare active și personalizate
- susține dezvoltarea gândirii critice și a creativității
- se implică în formarea continuă pentru a rămâne conectat la noile tendințe

Prin urmare, leadershipul educațional nu este doar o funcție, ci o atitudine: ***profesorul devine facilitator, mentor și arhitect al învățării.***

În aceste condiții un profesor devine lider în mediul licealin sensul că:

- încurajează elevii să își asume responsabilitatea pentru propria formare
- creează un mediu în care tehnologia este folosită pentru a explora, experimenta și rezolva probleme reale
- cultivă o cultură a inovației și a învățării active
- promovează comunicarea deschisă, respectul și implicarea

Leadershipul la clasă nu înseamnă doar coordonare, ci și inspirație. Elevii de liceu reacționează pozitiv atunci când profesorul le oferă libertate de explorare și le demonstrează că tehnologia poate transforma modul în care învață

Rolul disciplinei *TIC* în formarea competențelor elevilor

Disciplina *TIC* oferă framework-ul ideal pentru dezvoltarea competențelor digitale, esențiale în educația contemporană:

- **competențe de utilizare a tehnologiei**, de la instrumente software de bază la aplicații interactive
- **competențe de comunicare digitală**, necesare pentru colaborări eficiente
- **alfabetizare informațională**, prin înțelegerea modului de căutare, filtrare și evaluare a informațiilor
- **siguranță în mediul online**, prin dezvoltarea unui comportament responsabil și etic
- **gândire algoritmică și logică**, pregătind elevii pentru discipline STEM și pentru provocările profesionale viitoare

TIC contribuie la formarea unor competențe esențiale pentru elevii de liceu cum ar fi:

- abilități de prelucrare a informațiilor
- gândire logică și algoritmică
- utilizarea software-urilor de productivitate și creație
- comunicare digitală eficientă
- etică și securitate cibernetică
- utilizarea tehnologiei în proiecte interdisciplinare

Astfel, *TIC* nu este doar un obiect de studiu, ci o platformă de dezvoltare transversală, care se aplică în toate ariile curriculare.

Leadership prin utilizarea inovativă a Tehnologiei Informației și a Comunicațiilor

Profesorul lider valorifică *TIC* pentru a transforma procesul didactic prin:

1. Învățare colaborativă și proiecte digitale

Platformele online (Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle) facilitează lucrul în echipă, feedback-ul rapid și accesul la resurse diverse. Elevii devin creatori de conținut digital: prezentări, afișe, infografice, podcasturi sau videoclipuri educative.

2. Personalizarea învățării

Prin instrumente precum aplicațiile de testare automatizată, simulările sau resursele interactive, profesorul poate adapta ritmul și dificultatea conținuturilor în funcție de fiecare elev în parte.

3. Evaluare modernă și relevantă

Testele digitale, portofoliile electronice și evaluările formative integrate în platforme oferă o imagine mai completă asupra progresului elevilor și încurajează autoevaluarea.

4. Integrarea conceptului de „digital literacy”

Leadershipul presupune educarea elevilor în spiritul responsabilității digitale: respectarea drepturilor de autor, utilizarea corectă a datelor personale și înțelegerea riscurilor din mediul online.

Impactul leadershipului digital asupra culturii școlare

Implementarea unui leadership orientat spre *TIC* generează schimbări semnificative:

- crește motivația elevilor prin activități interactive și relevante pentru viața reală;
- îmbunătățește comunicarea între profesor, elevi și părinți;
- stimulează creativitatea și autonomia elevilor;
- contribuie la reducerea decalajelor digitale;
- consolidează prestigiul instituției prin modernizarea actului educațional.

În continuare sunt prezentate **exemple de proiecte TIC realizabile în mod real la clasă**, adaptate programelor de liceu

Realizarea unei reviste digitale a clasei

Competențe vizate: editare text, design grafic, colaborare online

Instrumente: Canva, Google Slides, Publisher

Activitate:

Elevii lucrează în echipe pentru a crea o revistă lunară/tematică în care includ articole, interviuri, fotografii, grafice și recenzii. Profesorul coordonează procesul și încurajează utilizarea responsabilă a resurselor (copyright, citare).

Impactul este că dezvoltă creativitatea, comunicarea și responsabilitatea în utilizarea informațiilor.

Mini-website de prezentare a unei teme sociale

Competențe vizate: structurarea informațiilor, design web, lucru în echipă

Instrumente: Google Sites, Wix, HTML & CSS (pentru clase avansate)

Activitate:

Fiecare grup alege o temă (ex.: cyberbullying, protecția mediului, siguranța online) și creează un website informativ.

Impact: elevii învață să proiecteze pagini web, să organizeze conținut și să transmită mesaje relevante pentru comunitate.

Proiect: „Școala mea digitală”

Competențe vizate: prezentare vizuală, utilizarea platformelor colaborative

Instrumente: Google Classroom, Padlet, Prezi

Activitate:

Elevii concep o propunere de modernizare digitală a școlii: laboratoare inteligente, resurse digitale, aplicații utile. Proiectul se prezintă în fața clasei sau a consiliului elevilor.

Impact: stimulează gândirea critică, argumentarea și inițiativa civică.

Crearea unui portofoliu digital personal

Competențe vizate: autoevaluare, utilizare platforme digitale, branding personal

Instrumente: Google Sites, Canva, WordPress

Activitate:

Elevii își construiesc un portofoliu care include proiecte, diplome, CV Europass, fotografii și texte personale.

Impact: pregătire pentru facultate / carieră, dezvoltarea identității profesionale.

Gândire algoritmică prin proiecte în Scratch sau Python

Competențe vizate: rezolvarea problemelor, programare de bază

Instrumente: Scratch, Replit, Python

Activitate:

Elevii creează un mini-joc, o animație sau o aplicație simplă care rezolvă o problemă reală (ex.: calculator de medii, aplicație de buget personal).

Impact: dezvoltă logica, creativitatea și încrederea în propriile abilități tehnice.

Când profesorul exercită un leadership bazat pe tehnologie, se produc efecte vizibile:

- elevii devin implicați și motivați,
- învățarea devine activă, nu pasivă,
- crește colaborarea între elevi,
- se dezvoltă competențe utile în carieră,
- școala se modernizează, devenind mai atractivă.

Astfel, leadershipul în educație, susținut de integrarea eficientă a disciplinei TIC, reprezintă un pilon esențial al școlii moderne. Profesorul devine un ghid într-un mediu tehnologic dinamic, iar elevii capătă competențe care îi pregătesc pentru societatea digitală. TIC, folosită cu responsabilitate și creativitate, amplifică impactul educațional și contribuie la formarea unei generații capabile să răspundă cu succes provocărilor viitorului.

Leadershipul în educație, susținut de o utilizare creativă și responsabilă a TIC, reprezintă o resursă valoroasă pentru învățarea la nivel liceal. Profesorul lider nu doar transmite cunoștințe, ci creează experiențe, dezvoltă competențe și modelează atitudini. Prin proiecte relevante și tehnologie accesibilă, TIC devine un motor al inovației și un sprijin pentru formarea unei generații capabile să facă față provocărilor societății digitale.

Practici care creează schimbarea reală în școli și comunitate. De la Viziune la Impact Sustenabil

Prof. Flitan Alina Diana
Scoala Gimnaziala Bălcești, jud. Gorj

Scop: Articolul explorează și analizează practicile educaționale și sociale care depășesc simpla conformitate administrativă, generând o transformare profundă și sustenabilă atât în mediul școlar, cât și în comunitatea înconjurătoare.

Accentul este pus pe **parteneriatul școală-comunitate, învățarea bazată pe proiecte (PBL)** cu impact real, **leadershipul distribuit** și **cultura incluziunii**.

I: Introducere - Nevoia de Schimbare Reală

Sistemele educaționale moderne se confruntă cu o provocare duală: pregătirea elevilor pentru o piață a muncii în continuă schimbare și dezvoltarea lor ca **cetățeni activi și responsabili**. Schimbarea reală în educație nu înseamnă doar adaptarea la noi programe școlare, ci o reorientare fundamentală a **misiunii școlii**.

„O școală care nu reușește să își extindă influența dincolo de porțile sale riscă să devină un turn de fildeș, nerelevant pentru dinamica vieții reale.”

Diferența esențială dintre *schimbare* și *transformare reală* constă în **durabilitate și profunzime**. Schimbarea este adesea o ajustare superficială (ex: o nouă metodă de evaluare). Transformarea implică o modificare a **mentalității, culturii organizaționale** și a **relațiilor** dintre toți actorii implicați (elevi, profesori, părinți, lideri comunitari). Obiectivul final al practicilor analizate este crearea unui **ecosistem de învățare** care să se auto-regenereze și să servească drept motor de dezvoltare locală.

II: Pilonii Schimbării în Mediul Școlar

Schimbarea reală debutează în interior, prin adoptarea unor principii care redefinesc experiența de învățare.

Învățarea Centrată pe Elev și Abordarea Bazată pe Proiecte (PBL)

Una dintre cele mai puternice practici este mutarea focusului de la predarea centrată pe profesor la **învățarea centrată pe elev** (Student-Centered Learning).

Practica PBL cu Impact Comunitar: PBL (Project-Based Learning) devine un catalizator al schimbării când proiectele nu sunt simple exerciții academice, ci vizează **rezolvarea unor probleme autentice** din comunitate. De exemplu, un proiect de geografie și economie poate deveni un studiu de fezabilitate pentru revitalizarea unui spațiu verde local sau o campanie de conștientizare privind eficiența energetică.

Dezvoltarea Competențelor Transversale: Prin PBL, elevii își dezvoltă **gândirea critică, colaborarea, comunicarea și creativitatea** (The 4 Cs), competențe esențiale pentru secolul XXI.

Cultura Growth Mindset și Leadershipul Distribuit

Mentalitatea de Dezvoltare (Growth Mindset): Adoptarea de către întreg corpul didactic a mentalității că abilitățile și inteligența pot fi dezvoltate prin efort și perseverență (conceptul lui Carol Dweck) elimină etichetările negative și stimulează asumarea riscului constructiv în procesul de învățare.

Leadershipul Distribuit: Schimbarea nu poate depinde de un singur director.

Responsabilitatea și inițiativa sunt împărțite între profesori, elevi și chiar părinți. Această

practică asigură sustenabilitatea, deoarece inovația nu dispare odată cu plecarea unui singur lider.

III: Schimbarea Extinsă: Școala ca Centru Comunitar

Schimbarea reală devine vizibilă și sustenabilă doar atunci când școala transcende rolul său tradițional de instituție de predare și devine un **hub social și cultural** al comunității.

Parteneriatul Strategic Școală-Comunitate

Practica definitorie pentru crearea schimbării la nivel comunitar este stabilirea unor **parteneriate strategice, formale și funcționale**. Acestea transformă comunitatea din simplu beneficiar pasiv în **partener activ** în procesul educațional.

Implicarea Sectorului Privat: Afacerile locale (IMM-uri, corporații) nu trebuie să fie doar donatori ocazionali. Ele oferă **mentorat, stagii** și oportunități de **învățare aplicată**, asigurând relevanța curriculară. De exemplu, o companie de IT poate co-dezvolta un modul de programare, iar un atelier mecanic poate găzdui ore practice de mecanică.

Colaborarea cu Sectorul Non-Guvernamental (ONG-uri): ONG-urile aduc expertiză în domenii precum protecția mediului, drepturile omului sau incluziunea socială. Parteneriatele permit școlii să implementeze rapid programe specializate care ar fi dificil de dezvoltat intern (ex: ateliere de *life-skills* sau proiecte de ecologizare la scară mare).

Parteneriatul cu Autoritățile Locale: Primăria și consiliul local trebuie să vadă școala ca pe un **investiție strategică**. Acest parteneriat facilitează accesul la resurse (ex: transport public pentru vizite de studiu, utilizarea spațiilor publice pentru evenimente școlare) și asigură alinierea obiectivelor educaționale cu planurile de dezvoltare locală.

Programe de Voluntariat și Cetățenie Activă

O școală care creează schimbare încurajează tinerii să devină **agenți de schimbare** prin implicare directă.

Curriculumul de Cetățenie Activă: Educația civică nu este predată doar teoretic, ci este experimentată. Elevii sunt încurajați să identifice o problemă locală (ex: lipsa de coșuri de gunoi, necesitatea unui semafor, accesul persoanelor cu dizabilități) și să dezvolte un plan de acțiune. Acest proces include **lobby, planificare de buget** și **colaborare cu decidenții**.

Voluntariatul ca Practică Reglementată: Introducerea unui număr obligatoriu de ore de voluntariat, integrate tematic cu anumite discipline (ex: matematică folosită pentru analiza datelor unui proiect social), transformă voluntariatul dintr-o activitate opțională într-o **practică fundamentală** de dezvoltare personală și comunitară.

Educația Părinților și Învățarea Pe Tot Parcursul Vieții

Extinderea rolului școlii dincolo de educația copiilor, pentru a deveni un centru de resurse pentru întreaga comunitate, este esențială.

Deschiderea Spațiilor Școlare: După ore, școala devine un **centru de formare pentru adulți**. Se organizează cursuri de *digital literacy* pentru părinți, ateliere de *parenting pozitiv* sau cursuri de limbi străine. Această practică crește **încrederea** în instituția școlară și îmbunătățește capitalul uman al întregii comunități.

Implicarea Părinților în Decizie: Părinții sunt încurajați să participe nu doar la ședințe, ci și la **comitetele de decizie** care vizează curriculumul și strategia școlii. Această practică asigură că viziunea școlii este aliniată cu valorile și nevoile familiilor.

IV: Măsurarea și Sustenabilitatea Impactului

Oricât de inovatoare ar fi practicile, ele trebuie să fie **măsurabile și durabile** pentru a constitui o schimbare reală.

Indicatori de Succes Calitativi și Cantitativi (Dincolo de Note)

În școlile axate pe schimbare, succesul nu mai este definit exclusiv prin notele la examene. Este necesară utilizarea unui set de **indicatori holistici (cuprinzători)**.

Categoria de Măsurare	Indicatori Cantitativi (Exemple)	Indicatori Calitativi (Exemple)
Elevi	Rata de participare la PBL; Reducerea ratei de abandon școlar; Scorul la competențe non-cognitive (ex: test de reziliență).	Nivelul de autonomie perceput; Mărturii ale elevilor despre relevanța învățării; Nivelul de satisfacție școlară.
Profesori	Rata de participare la formări inovatoare; Numărul de proiecte inter-disciplinare inițiate; Rata de retenție a cadrelor didactice.	Nivelul de colaborare inter-departamentală; Percepția despre leadershipul școlii; Gradul de <i>empowerment</i> (capacitare) în luarea deciziilor.
Comunitate	Numărul de parteneriate active semnate; Numărul de ore de voluntariat ale elevilor; Rata de participare a adulților la programele școlii.	Percepția publică despre rolul școlii în comunitate; Impactul real al proiectelor PBL (ex: rezolvarea unei probleme locale).

Măsurarea Competențelor Non-Cognitive

Practicile care creează schimbarea (precum PBL și Leadershipul Distribuit) au un impact major asupra abilităților sociale și emoționale. Măsurarea acestora implică:

Scale de auto-evaluare și peer-assessment: Utilizarea unor instrumente validate (ex. instrumente bazate pe Big Five Inventory sau pe scala de *Self-Efficacy*) pentru a măsura creșterea **rezilienței**, a **capacității de colaborare** și a **încrederii în sine** a elevilor.

Analiza Portofoliilor și a Jurnalelor de Reflecție: Acestea oferă date calitative esențiale despre procesul de învățare, demonstrând modul în care elevii își asumă feedback-ul și își dezvoltă **gândirea metacognitivă** (gândirea despre propriul proces de gândire).

Măsurarea Impactului Comunitar (The Ripple Effect)

Impactul comunitar este cel mai greu de cuantificat, dar este vital pentru a dovedi relevanța școlii.

Indicatori Cantitativi: Numărul de ore de serviciu în comunitate per elev; suma de fonduri atrase pentru proiecte locale; creșterea numărului de înscrieri la programele extrașcolare destinate adulților.

Indicatori Calitativi: Sondaje de opinie în rândul membrilor comunității privind schimbările observate ca urmare a proiectelor școlare; interviuri cu liderii comunitari despre calitatea contribuției școlii la dezvoltarea locală.

Reflectarea și Ajustarea Continuă (Ciclul Deming Aplicat)

Sustenabilitatea nu este un rezultat static, ci un proces dinamic de **îmbunătățire iterativă**. Acest proces este inspirat de ciclul PDCA (Plan-Do-Check-Act) sau Ciclul Deming.

A. Planificarea bazată pe Date (Plan)

Orice inițiativă de schimbare trebuie să înceapă de la o **analiză diagnostică** clară, bazată pe datele colectate (cele din secțiunea 4.1). Deciziile nu sunt luate intuitiv, ci pentru a răspunde unor nevoi identificate. De exemplu, dacă datele arată o scădere a rezilienței la clasa a VIII-a, planul va include ateliere de *mindset* și mentorat.

B. Implementarea Pilot (Do)

Practicile inovatoare nu sunt implementate la nivelul întregii școli deodată, ci sunt testate ca **proiecte pilot** de către grupuri mici de profesori ("early adopters"). Acest lucru permite colectarea rapidă de feedback și ajustarea practicii înainte de extinderea la scară largă.

C. Evaluarea Formativă (Check)

Evaluarea este constantă și formativă. Profesorii se reunesc în **comunități de practică (CoP)** pentru a discuta ce funcționează și ce nu, pe baza dovezilor empirice din clasă. Instrumente precum **metodele de action research** permit cadrelor didactice să își îmbunătățească propria practică în timp real.

D. Standardizarea și Extinderea (Act)

Practicile dovedite ca fiind eficiente sunt **formalizate** (integrate în regulamentele interne, în fișele de post și în planurile anuale ale școlii) și **extinse** la nivelul întregii organizații. Această standardizare bazată pe succesul local asigură că schimbarea supraviețuiește fluctuațiilor de personal.

Concluzii și Recomandări

Practicile care generează schimbarea reală în școli și comunitate sunt cele care reușesc să transforme instituția educațională dintr-un sistem **izolat** într-un **ecosistem deschis și adaptabil**. Transformarea necesită o schimbare culturală profundă, caracterizată prin **încredere, autonomie profesională și o etică a colaborării**.

Succesul nu este definit de numărul de proiecte începute, ci de **profundimea impactului** și de **persistența** acestuia.

Recomandări Finale pentru Sustenabilitate:

1. **Instituționalizați Timpul pentru Reflecție:** Alocați timp regulat (săptămânal/bilunar) în programul profesorilor, special dedicat întâlnirilor în Comunitățile de Practică și analizei datelor de impact.
2. **Creați o Echipă Inter-Generațională de Schimbare:** Asigurați-vă că echipa care pilotează inovația include atât profesori tineri, cât și profesori cu experiență, pentru a transfera cunoștințele și a combate rezistența bazată pe vârstă.
3. **Dezvoltați un Buget Dedicat Inovației:** Alocați resurse financiare separate pentru formarea continuă specifică, achiziția de instrumente de evaluare non-cognitive și sprijinirea logistică a proiectelor PBL cu impact comunitar.

Bibliografie:

Aceste lucrări oferă fundamente teoretice și studii de caz pentru practicile prezentate în articol.

1. **Dweck, Carol S.** (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House. (Fundamental pentru înțelegerea conceptului de *Growth Mindset* și aplicarea sa în mediul educațional).
2. **Fullan, Michael.** (2016). *Coherence: The Right Drivers in Action for Student Success*. Corwin. (Oferă o viziune strategică asupra modului în care școlile pot gestiona schimbarea și pot crea sisteme coerente de îmbunătățire).
3. **Hargreaves, Andy, & Shirley, Dennis.** (2009). *The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change*. Corwin Press. (Explorează rolul parteneriatelor și al comunităților în transformarea educației).
4. **Marzano, Robert J.** (2003). *What Works in Schools: Translating Research into Action*. ASCD. (Analiză bazată pe cercetare a factorilor școlari cu cel mai mare impact asupra rezultatelor elevilor).
5. **Ravitch, Diane.** (2010). *The Death and Life of the Great American School System: How Testing and Choice Are Undermining Education*. Basic Books. (Oferă un cadru critic necesar pentru a înțelege de ce metricile tradiționale sunt insuficiente pentru măsurarea schimbării reale).

Educație cu semnificație – practici și proiecte care creează schimbarea reală în școli și comunități

Prof: Florea Daniela, Școala Gimnazială „Ion Creangă Iași

Educația cu semnificație reprezintă un model pedagogic care depășește transmiterea de informații și urmărește formarea de competențe, valori și atitudini care permit elevilor să devină cetățeni activi, responsabili și implicați. Într-un context social marcat de schimbări rapide, școala nu mai poate rămâne un spațiu izolat, ci trebuie să fie conectată la realitatea comunității și la nevoile autentice ale elevilor.

Practici educaționale cu impact:

Una dintre cele mai eficiente practici este învățarea prin proiecte. Atunci când elevii lucrează la probleme reale – precum protecția mediului, incluziunea socială sau promovarea patrimoniului local – ei își dezvoltă nu doar competențe academice, ci și abilități de colaborare, comunicare și gândire critică. Profesorul devine facilitator, iar elevul este protagonistul propriului parcurs de învățare.

Un alt element esențial este educația socio-emoțională. Școlile care integrează activități de autocunoaștere, empatie și rezolvare pașnică a conflictelor creează un climat sigur, favorabil învățării. Acest tip de educație reduce abandonul școlar și îmbunătățește relațiile dintre elevi, profesori și părinți.

Proiecte care schimbă comunități:

Proiectele de serviciu în folosul comunității (service learning) reprezintă un exemplu elocvent de educație cu semnificație. Elevii pot organiza campanii de ecologizare, activități de voluntariat sau ateliere pentru persoane vulnerabile. În acest fel,

ei învață prin acțiune și își dezvoltă simțul responsabilității civice.

De asemenea, parteneriatele dintre școli, ONG-uri și autorități locale pot genera inițiative durabile. Programele de mentorat, cluburile de lectură sau laboratoarele de știință comunitare contribuie la reducerea inegalităților și la creșterea accesului la educație de calitate.

Impactul asupra elevilor și profesorilor:

Educația cu semnificație are efecte profunde asupra motivației și performanței elevilor. Când văd utilitatea reală a ceea ce învață, elevii devin mai implicați și mai încrezători. Profesorii, la rândul lor, își regăsesc sensul profesiei și devin agenți ai schimbării.

Concluzie:

Educația cu semnificație nu este un concept abstract, ci o realitate care poate fi construită prin practici și proiecte concrete. Prin colaborare, inovație și deschidere către comunitate, școala poate deveni un spațiu al transformării reale, contribuind la formarea unor generații capabile să creeze o societate mai echitabilă și mai durabilă.

ETAPELE ELABORĂRII PLANIFICĂRII BAZATE PE RFIDT

Prof. educație timpurie: Florica Madalina
Grăd. cu P.P. "Sf. Ana", Craiova

Planificarea bazată pe RFIDT este un proces **dinamic și integrat**, care are la bază nevoile reale ale copiilor și obiectivele dezvoltării lor globale. Ea se construiește pornind de la **reperele fundamentale** — adică **descriseri ale progresului așteptat în dezvoltarea copilului între 0–7 ani**.

ETAPA 1: Analiza contextului educațional și a nivelului de dezvoltare al copiilor

Obiectiv:

Înțelegerea nevoilor, intereselor și particularităților de vârstă ale copiilor pentru a fundamenta planificarea.

Activități specifice:

- Observarea sistematică a copiilor în activitățile zilnice;
- Aplicarea instrumentelor de evaluare inițială (fișe de observație, conversații, jurnale de dezvoltare);
- Identificarea nevoilor educaționale speciale sau a potențialului deosebit;
- Analiza contextului familial și social al copiilor (colaborarea cu părinții).

Rezultat:

Profilul de dezvoltare al grupei de copii – punctul de plecare în elaborarea planificării.

ETAPA 2: Stabilirea obiectivelor generale și a reperelor de dezvoltare

Obiectiv:

Corelarea nivelului copiilor cu **Reperele Fundamentale din RFIDT**, pentru a stabili direcțiile educaționale.

Activități specifice:

- Selectarea reperelor fundamentale potrivite vârstei grupei;
- Formularea **obiectivelor generale de dezvoltare** pentru fiecare domeniu:
 - Dezvoltare fizică, sănătate și igienă personală;
 - Dezvoltare socio-emoțională;
 - Dezvoltarea limbajului și comunicării;
 - Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii;
 - Capacități și atitudini în învățare.

Rezultat:

Lista obiectivelor de referință ce vor ghida toate activitățile didactice din perioada planificată.

ETAPA 3: Alegerea tematicii anuale și structurarea pe proiecte / teme integrate

Obiectiv:

Organizarea conținuturilor educaționale într-un mod logic, atractiv și adaptat intereselor copiilor.

Activități specifice:

- Alegerea **temei anuale** (ex: „Descopăr lumea din jurul meu”);
- Definirea **proiectelor tematice / temelor săptămânale** (ex: „Eu și familia mea”, „Animalele din curtea bunicilor”);
- Stabilirea **corelațiilor între domenii** (activități integrate: limbaj + știință + artă);
- Adaptarea temelor la contextul local, anotimpuri și evenimente (Ziua mamei, Crăciunul, Primăvara etc.).

Rezultat:

Planificarea anuală și semestrială – cadrul general de lucru al educatoarei.

ETAPA 4: Proiectarea activităților de învățare

Obiectiv:

Transpunerea obiectivelor și reperelor în activități concrete, variate și atractive.

Activități specifice:

- Alegerea **formelor de organizare**: activități pe domenii experiențiale (ADE), jocuri și activități liber alese (ALA), rutine, tranziții;
- Stabilirea **metodelor și strategiilor**: joc didactic, experiment, conversație, povestire, învățare prin descoperire, ateliere practice;
- Alegerea **resurselor educaționale**: materiale, fișe, jocuri, mijloace digitale, elemente din natură;
- Planificarea **evaluării** (observare, portofoliu, produs final, conversație).

Rezultat:

Planificarea săptămânală și zilnică – documente care reflectă activitățile concrete desfășurate cu copiii.

ETAPA 5: Implementarea planificării și adaptarea pe parcurs

Obiectiv:

Aplicarea efectivă a planificării în activitatea zilnică, cu ajustări în funcție de reacțiile și progresele copiilor.

Activități specifice:

- Derularea activităților conform planificării;
- Observarea modului în care copiii participă, interacționează și progresează;
- Adaptarea strategiilor, a sarcinilor și a materialelor atunci când este necesar;
- Asigurarea unui climat pozitiv, de siguranță și încurajare.

Rezultat:

Activități atractive, centrate pe copil, care valorifică potențialul fiecăruia.

ETAPA 6: Evaluarea și reflecția asupra procesului educațional

Obiectiv:

Analizarea rezultatelor obținute în raport cu obiectivele și reperele stabilite.

Activități specifice:

- Evaluare formativă și sumativă;
- Completarea fișelor de progres individual;
- Analiza gradului de atingere a reperelor RFIDT;
- Reflecția educatoarei: ce a mers bine, ce trebuie ajustat;
- Feedback din partea părinților și colegilor.

Rezultat:

Raport de progres, plan de măsuri pentru îmbunătățire și ajustarea planificării viitoare.

ETAPA 7: Documentarea și comunicarea rezultatelor

Obiectiv:

Asigurarea transparenței procesului educațional și implicarea partenerilor educaționali.

Activități specifice:

- Realizarea portofoliului educațional al copilului;
- Organizarea expozițiilor, serbărilor, prezentărilor tematice;
- Comunicarea cu părinții și comunitatea educațională.

Rezultat:

Consolidarea parteneriatului educațional și recunoașterea progreselor copiilor.

CONCLUZIE GENERALĂ

Planificarea bazată pe RFIDT:

- se centrează pe **nevoile copilului**,
- promovează **învățarea activă și experiențială**,
- oferă **flexibilitate cadrului didactic**,
- asigură **coerență și continuitate** în dezvoltarea copilului.

Educația financiară prin joc, la grădiniță

Prof. Înv. Preșc. Florica Madalina Cristina

Grădinița cu P.P. „SF.ANA”, Craiova

"Arată-le cum pot face bani, dar și ce pot face cu ei și cum pot face lumea mai bună " (Brad Hancock, director al Centrului de antreprenariat Neely de la Universitatea din Texas)

Pornind de la dorințele zilnice ale copiilor, putem constata ușor că banii reprezintă un subiect frecvent între părinți și copii, iar de multe ori, aceste discuții devin baza gândirii copiilor despre bani: cum se obțin ei (adulții primesc, în fiecare lună, o sumă de bani pentru munca lor), ce rol au și cine are succes financiar în viață. O bună educație financiară începută prin joc, la grădiniță, ne asigură că obiceiurile formate acum vor influența modul în care copilul va decide să gestioneze banii proprii întreaga viață. Scopul este ca pe măsură ce cresc, ei să înțeleagă că banii pot fi câștigați, că lucrurile, serviciile au un cost care trebuie plătit pentru a le avea. Este important să-i învățăm pe copii, cât mai de timpuriu, cum să-și administreze banii. Jocurile organizate la grădiniță contribuie la pregătirea atitudinii pe care ei o vor dezvolta în viață privitor la conceptul „bani” , formarea unui comportament responsabil față de bani, înțelegând: să dobândească o atitudine corectă față de muncă, banul muncit, față de cei aflați în suferință, prin acțiuni caritabile; să lucreze în echipă pentru a face rost de banii de care au nevoie; cum să managerieze inteligent finanțele de care dispun pentru a-și satisface dorințele proprii(jucării, excursii) și a deveni, în viitor, independenți financiar; să-și dezvolte capacitățile antreprenoriale.

Existența ghidurilor de bune practici care propun exemple de activități și jocuri atractive care stimulează dezvoltarea cognitivă, creativitatea, spiritul antreprenorial, contribuie la însușirea unor comportamente conform intereselor și nevoilor copiilor de vârstă preșcolară. Educația financiară poate începe la vârstele timpurii și se realizează pe tot parcursul vieții. Timpul și energia investite acum sunt cel mai bun chilipir atunci când este vorba de copiii noștri, iar rezultatele activităților ne pot aduce dividende pentru tot restul vieții.

Activitățile antreprenoriale și alfabetizarea privind educația financiară se realizează la vârsta preșcolară, prin participarea copiilor la activități specifice de educație prin experimentare, prin jocuri, exerciții, discuții libere, prin mici responsabilizări, pentru a învăța:

să facă distincția dintre ceea ce doresc și ceea ce este posibil sau dintre dorință și nevoie - ideea de limită; să înțeleagă că realizarea unor dorințe necesită suportarea unui anumit grad de frustrare (nu tot ce este posibil este realizabil imediat) - ideea de amânare; să conștientizeze efortul necesar pentru a obține satisfacerea unei dorințe - ideea de valoare.

Prin desfășurarea activităților în mod ludic, simplu, pornind de la activitățile zilnice, obișnuite petrecute în grădiniță și continuate cu părinții acasă, ori la cumpărături dezvoltăm copiilor aptitudini de bun organizatori, iar pe termen lung îi facem mai responsabili.

Prin activitățile de educație antreprenorială copiii sunt îndrumați pentru a descoperi și învăța să recicleze materialele de care nu mai au nevoie dându-le o întrebuințare nouă, combinându-le pentru a obține, prin diferite tehnici, (modelaj, pictură, decupare, împletire, șnuruire, îndoire, aplatizare, lipire etc) obiecte interesante. Acestea pot fi utilizate în grădiniță, la activități sau pot fi vândute pentru a obține un profit.

Așadar, prin activitățile antreprenoriale au fost urmărite aspectele:

- reciclarea materialelor variate prin confeționarea unor obiecte interesante și utile;
- valorificarea acestora prin vânzarea lor și obținerea unui profit;
- investirea profitului obținut pentru a satisface dorințele copiilor (excursii cu copiii din grupă, jucării);
- socializarea la nivel de grupă (între copii), la nivelul grădiniței (între copii de la diferite grupe și educatoare), la nivel de grădiniță și alte persoane interesate (între copii, educatoare, părinți și parteneri educaționali).

Scopul final al educației antreprenoriale este acela ca preșcolarii, aflați încă la o vârstă fragedă, să înceapă să își dezvolte atitudinile, abilitățile și cunoștințele în ceea ce privește comportamentul antreprenorial de succes. Utilizând strategii interactive, în joc, le formăm copiilor abilitățile necesare pentru a gândi în maniera „cum să fac să...?” în opoziție cu „nu pot, nu îmi pot permite! ”, îi învățăm cum să comunice eficient, cum să-și promoveze imaginea personală, dar și a grupului, cum să-și organizeze timpul, să negocieze. Astfel pot avea parte de acele experiențe de învățare reală prin care se formează, încă din copilărie, personalitatea anteprenorială.

Etapele elaborării planificării bazate pe RFIDT în activitatea educațională la grupa mică

Prof. educație timpurie: Florica Mădălina
Grăd. cu P.P. "Sf. Ana", Craiova

Planificarea didactică în educația timpurie reprezintă un proces esențial prin care cadrul didactic structurează și organizează activitățile de învățare, pornind de la particularitățile de vârstă ale copiilor și de la cerințele curriculare în vigoare. Reperele Fundamentale în Învățarea și Dezvoltarea Timpurie (RFIDT) constituie instrumentul de bază care orientează demersul educativ, asigurând coerență, continuitate și unitate în dezvoltarea globală a copilului. Pentru grupa mică, planificarea bazată pe RFIDT are rolul de a sprijini adaptarea copilului la mediul educațional, formarea deprinderilor de bază și dezvoltarea autonomiei personale.

Etapa 1: Analiza nivelului de dezvoltare al copiilor

Această etapă are rolul de a fundamenta întregul proces de planificare. Educatoarea observă comportamentele copiilor, interesele și nevoile acestora, identificând nivelul de dezvoltare în raport cu domeniile prevăzute de RFIDT. Se utilizează instrumente precum fișele de observație, jurnalele educatoarei sau discuțiile cu părinții. La grupa mică, accentul se pune pe adaptarea la mediul de grădiniță, formarea rutinei zilnice și dezvoltarea încrederii în adult.

Etapa 2: Stabilirea obiectivelor și a reperelor fundamentale

Pornind de la analiza inițială, se selectează reperele fundamentale corespunzătoare vârstei și se formulează obiective generale și specifice. Acestea trebuie să reflecte progresul așteptat în dezvoltarea copilului. Exemplu: „Copilul recunoaște și denumește obiecte familiare din mediul apropiat” sau „Manifestează interes pentru participarea la activități de grup”. Obiectivele devin baza proiectării activităților viitoare.

Etapa 3: Alegerea tematicii anuale și a proiectelor tematice

Conținuturile educaționale se organizează în jurul unor teme anuale și proiecte tematice atractive, adaptate nivelului de vârstă. Exemple pentru grupa mică: „Eu și familia mea”, „Animalele din jurul nostru”, „Jocuri și culori de toamnă”. Alegerea temelor trebuie să pornească de la experiențele de viață ale copiilor și să încurajeze explorarea mediului apropiat.

Etapa 4: Proiectarea activităților de învățare

Această etapă implică transpunerea obiectivelor în activități concrete. Se stabilesc formele de organizare (activități pe domenii experiențiale, jocuri și activități liber alese, rutine), metodele (joc didactic, povestire, explorare senzorială) și resursele necesare. La grupa mică,

activitățile trebuie să fie scurte, variat structurate și adaptate ritmului fiecărui copil. De exemplu, la tema „Toamna”, copiii pot sorta fructe după culoare, pot asculta povești sau pot realiza colaje cu frunze.

Etapa 5: Implementarea planificării și adaptarea pe parcurs

În această etapă, educatoarea aplică planificarea în activitatea zilnică, observând permanent reacțiile și progresul copiilor. Flexibilitatea este esențială: dacă o activitate nu trezește interes, aceasta se poate ajusta imediat. Jocul liber, activitățile în aer liber și rutinele devin contexte de învățare valoroase.

Etapa 6: Evaluarea și reflecția

Evaluarea în educația timpurie are caracter formativ și continuu. Educatoarea analizează modul în care copiii ating reperele de dezvoltare, utilizând observația directă și portofoliul copilului. Reflecția personală asupra procesului didactic ajută la îmbunătățirea planificării viitoare și la individualizarea învățării.

Etapa 7: Documentarea și comunicarea rezultatelor

Etapa finală vizează prezentarea progreselor copiilor către părinți și partenerii educaționali. Portofoliul copilului, expozițiile de lucrări sau discuțiile individuale cu familia contribuie la consolidarea parteneriatului educațional și la valorizarea progreselor fiecărui copil.

Concluzii

Planificarea bazată pe RFIDT reprezintă un proces complex, dar esențial în activitatea educatoarelor. Pentru grupa mică, ea are un rol major în formarea deprinderilor de bază, în stimularea curiozității și în crearea unui mediu afectiv sigur. Prin aplicarea etapelor descrise, educatoarea asigură coerența și calitatea procesului educativ, contribuind la dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Bibliografie

- Ministerul Educației Naționale (2019). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului (0–7 ani).
- Curriculum pentru educația timpurie (2019).
- Vygotsky, L. S. – Dezvoltarea psihologică și învățarea.
- Gardner, H. – Teoria inteligențelor multiple.

Echitate în educație.

Stiluri de leadership în educație

prof. FODOR OANA EUGENIA

Educația reprezintă una dintre cele mai importante investiții ale unei societăți, deoarece influențează direct dezvoltarea economică, socială și culturală a acesteia. În centrul acestui proces se află leadershipul educațional, care are rolul de a orienta școlile și sistemele de învățământ spre performanță, incluziune și echitate. Într-o lume caracterizată de diversitate, inegalități sociale și schimbări rapide, liderii din educație trebuie să adopte stiluri de conducere care să răspundă nevoilor tuturor elevilor și să creeze oportunități egale de învățare. Astfel, conceptul de echitate în educație devine strâns legat de modul în care leadershipul este exercitat în școli și instituții de învățământ.

Impactul leadershipului asupra rezultatelor educaționale este semnificativ. Cercetările arată că școlile conduse de lideri eficienți au rezultate academice mai bune, un climat școlar mai pozitiv și un nivel mai ridicat de satisfacție în rândul profesorilor și elevilor. Atunci când leadershipul este orientat spre echitate, aceste beneficii sunt resimțite în special de elevii care provin din medii dezavantajate. Prin politici și practici incluzive, precum programe de sprijin, mentorat și consiliere, liderii educaționali pot reduce abandonul școlar și pot îmbunătăți performanțele academice ale tuturor elevilor.

Un alt aspect important al leadershipului educațional este capacitatea de a gestiona schimbarea. Sistemele de educație se confruntă constant cu reforme, tehnologii noi și cerințe sociale în schimbare. Liderii trebuie să fie flexibili și deschiși la inovație, dar și atenți la impactul acestor schimbări asupra echității. De exemplu, introducerea tehnologiei în educație poate aduce beneficii semnificative, dar poate accentua și diferențele dintre elevii care au acces la resurse digitale și cei care nu au. Un lider responsabil va căuta soluții pentru a asigura accesul tuturor la noile oportunități de învățare.

Un element esențial al leadershipului orientat spre echitate este dezvoltarea unei culturi organizaționale incluzive. Cultura unei școli nu este definită doar de regulamente și politici, ci mai ales de valorile, relațiile și practicile zilnice ale membrilor săi. Liderii educaționali au

responsabilitatea de a modela aceste valori prin propriul comportament, promovând respectul, deschiderea și responsabilitatea socială. Atunci când directorii și coordonatorii educaționali transmit în mod constant mesajul că fiecare elev contează, indiferent de mediul din care provine, acest lucru influențează atitudinile profesorilor și creează un climat în care diversitatea este percepută ca o resursă, nu ca o problemă.

De asemenea, leadershipul pentru echitate presupune utilizarea datelor și a evaluărilor pentru a identifica disparitățile dintre elevi. Un lider eficient nu se limitează la a analiza mediile generale sau rezultatele globale ale școlii, ci examinează în detaliu performanțele diferitelor grupuri de elevi: cei din medii defavorizate, elevii cu cerințe educaționale speciale, elevii aparținând minorităților sau cei care întâmpină dificultăți de integrare. Pe baza acestor informații, se pot concepe strategii specifice de intervenție, precum programe remediale, tutorat, adaptări curriculare sau colaborări cu serviciile sociale. Astfel, deciziile nu sunt luate intuitiv, ci sunt fundamentate pe realitățile concrete ale comunității școlare.

Un alt rol important al liderului educațional este acela de mediator între școală, familie și comunitate. Echitatea în educație nu poate fi realizată doar între zidurile instituției, ci presupune o colaborare activă cu părinții, autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale. Liderii care cultivă parteneriate solide pot atrage resurse suplimentare, pot oferi sprijin social și pot crea rețele de suport pentru elevii vulnerabili. De exemplu, programele de tip after-school, consilierea psihologică sau bursele pentru elevii cu dificultăți financiare sunt adesea rezultatul unei colaborări eficiente între școală și comunitate.

Nu în ultimul rând, leadershipul educațional orientat spre echitate implică investiția constantă în formarea profesorilor. Cadrele didactice sunt cei care, în mod direct, interacționează cu elevii și influențează experiența acestora de învățare. Un lider responsabil va promova formarea continuă în domenii precum pedagogia diferențiată, educația incluzivă și managementul diversității. Profesorii care sunt bine pregătiți pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor pot crea lecții mai accesibile și mai relevante, reducând riscul de marginalizare și eșec școlar.

Prin urmare, leadershipul educațional nu este doar un exercițiu de administrare, ci un act profund moral și social. Modul în care liderii își exercită influența poate contribui fie la perpetuarea inegalităților, fie la diminuarea lor. Atunci când leadershipul este ghidat de principiile echității, justiției și respectului față de diversitate, educația devine un instrument real de mobilitate socială și de construire a unei societăți mai echilibrate și mai solidare.

Echitatea în educație nu înseamnă tratarea tuturor elevilor în mod identic, ci oferirea resurselor, sprijinului și oportunităților de care fiecare are nevoie pentru a-și atinge potențialul maxim. Un lider educațional eficient înțelege că elevii provin din medii socio-economice, culturale și familiale diferite, iar aceste diferențe influențează semnificativ accesul la educație de calitate. Prin urmare, rolul liderului este de a reduce aceste disparități, de a promova incluziunea și de a crea un climat școlar în care fiecare elev se simte valorizat și susținut. Leadershipul orientat spre echitate presupune luarea unor decizii bazate pe nevoile reale ale comunității școlare și alocarea strategică a resurselor pentru a sprijini grupurile vulnerabile.

Stilurile de leadership educativ joacă un rol esențial în realizarea echității. Unul dintre cele mai eficiente stiluri este leadershipul transformațional, care se concentrează pe motivarea și inspirarea profesorilor și elevilor să atingă standarde înalte. Liderii transformaționali creează o viziune clară asupra unei școli echitabile și incluzive și îi implică pe toți membrii comunității în atingerea acesteia. Prin încurajarea colaborării, inovării și dezvoltării profesionale, acest tip de leadership contribuie la crearea unui mediu de învățare pozitiv, în care profesorii sunt mai bine pregătiți să răspundă diversității elevilor.

Un alt stil important este leadershipul distributiv, care presupune împărțirea responsabilităților și a puterii decizionale între mai mulți actori din școală. Într-un sistem educațional complex, un singur lider nu poate gestiona toate aspectele legate de echitate și calitate. Prin implicarea profesorilor, consilierilor, părinților și chiar a elevilor în procesul decizional, se creează o comunitate educațională mai democratică și mai sensibilă la nevoile tuturor. Leadershipul distributiv sprijină echitatea, deoarece permite identificarea mai rapidă a problemelor și implementarea unor soluții adaptate contextului local.

Leadershipul etic și empatic este, de asemenea, fundamental în promovarea echității în educație. Un lider care manifestă empatie și respect față de diversitatea umană este mai capabil să construiască relații de încredere și să creeze un climat de siguranță psihologică în școală. Elevii și profesorii se simt mai motivați și mai implicați atunci când știu că sunt ascultați și înțeleși. În plus, un lider etic va lua decizii corecte și transparente, evitând discriminarea și favoritismul, ceea ce contribuie la consolidarea unui mediu educațional echitabil.

În concluzie, echitatea în educație și stilurile de leadership educativ sunt profund interconectate. Un leadership eficient, bazat pe valori etice, empatie, colaborare și viziune, poate transforma școlile în spații în care fiecare elev are șansa de a reuși. Prin adoptarea unor stiluri de

conducere precum leadershipul transformațional, distributiv și etic, liderii educaționali pot contribui la reducerea inegalităților și la crearea unui sistem educațional mai just și mai performant. Într-o societate care aspiră la progres și coeziune socială, investiția în leadership educațional orientat spre echitate este nu doar necesară, ci și esențială.

EDUCAȚIA INFORMALĂ

Prof. înv. primar Foltean Camelia Adina
Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Timișoara

Educația informală se referă la procesul de **învățare de-a lungul vieții** prin care o persoană își formează atitudini, valori, cunoștințe și deprinderi din **experiența cotidiană**, valorificând influențele și resursele educative din mediul în care trăiește. Este un tip de educație:

- **Spontană și neintenționată** - din perspectiva educatorului sau a contextului.
- **Nesistematică și neorganizată** - fără un curriculum sau obiective explicite prestabilite.
- Se realizează în contexte **neinstituționalizate** - în afara școlii sau a altor instituții de învățământ formale/nonformale.

Caracteristici Cheie

- **Nondidactică:** Nu este concepută cu un scop educativ primar sau declarat.
- **Continuă:** Se desfășoară pe tot parcursul vieții, fiind un proces permanent de asimilare de informații și experiențe.
- **Contextuală:** Apare în mediul natural al persoanei (acasă, în comunitate, la locul de muncă, în timpul liber).
- **Neplanificată:** Nu există un plan sau un program rigid; învățarea are loc prin interacțiuni și situații întâmplătoare.
- **Fără certificare:** De obicei, nu se finalizează cu o diplomă sau un certificat recunoscut oficial.

Surse și Exemple de Educație Informală

Educația informală este rezultatul influențelor diverse din mediul social al unei persoane. Iată câteva surse majore:

Sursă	Exemple Concretizări
Familia	Învățarea limbii materne prin ascultare și imitare. Deprinderea regulilor de politețe sau a obiceiurilor de igienă.
Grupul de Prieteni	Însușirea unui anumit jargon, dezvoltarea abilităților sociale (lucrul în echipă, negocierea, încrederea în sine).
Mass-Media	Preluarea de informații de la știri, dezvoltarea de opinii pe baza documentarelor, învățarea unei rețete dintr-o emisiune culinară.
Experiența Personală	Învățarea din greșeli. Dezvoltarea unor abilități practice (de exemplu, cum să reparați un obiect în casă, cum să te orientezi într-un oraș nou).
Mediul Social/Comunitar	Observarea și imitarea comportamentelor sociale. Formarea de atitudini și comportamente bazate pe interacțiunile cotidiene.

Relația cu celelalte forme de educație

Educația informală este una dintre cele trei forme principale ale educației, alături de cea formală și cea nonformală.

- **Educația Formală:** Este sistematică, organizată în instituții (școli, universități), cu curriculum fix, obiective clare și certificare oficială.
- **Educația Nonformală:** Este organizată, dar în afara sistemului școlar tradițional (ex: cursuri de limbi străine, cluburi, ateliere, *after-school*), este mai flexibilă și opțională, dar poate avea obiective clare.
- **Educația Informală:** Este cea mai cuprinzătoare, fiind sursa majoră de cunoștințe și competențe dobândite spontan, prin simpla interacțiune cu mediul și experiențele de viață, completând-o pe celelalte două.

Cele trei forme ale educației – **formală**, **nonformală** și **informală** – reprezintă modalități distincte, dar interdependente, prin care o persoană acumulează cunoștințe, își dezvoltă abilități și își formează atitudini de-a lungul întregii vieți -Educația Permanentă.

Diferențele fundamentale se stabilesc în funcție de **cadrul** în care se desfășoară, **gradul de organizare** și **finalitatea** (certificarea).

Tabel comparativ detaliat

Criteriu	Educația Formală	Educația Nonformală	Educația Informală
Locul	Instituții specializate (școli, licee, universități, grădinițe).	În afara școlii , dar în medii organizate (cluburi, centre de tineret, cursuri private, tabere tematice, ONG-uri).	În mediul de zi cu zi (acasă, pe stradă, la locul de muncă, prin media, în grupul de prieteni).
Scopul/Intenția	Deliberat , planificat și cu scop explicit de formare.	Deliberat , dar mai flexibil; vine în completarea educației formale, axat pe interese.	Spontan și neintenționat (din perspectiva sursei); învățarea este un rezultat al experienței cotidiene.
Organizare	Sistematică, ierarhică, structurată (plan de învățământ, orar fix, materii obligatorii, personal calificat).	Organizată , dar flexibilă (obiective stabilite, durată variabilă, metode interactive, participare opțională).	Nesistematică , neorganizată, difuză, liberă.

Criteriu	Educația Formală	Educația Nonformală	Educația Informală
Curriculum	Oficial , rigid, obligatoriu, centrat pe discipline.	Mai flexibil , centrat pe nevoi, interese, dezvoltarea de competențe practice.	Nu există un curriculum; cunoștințele sunt preluate din contextul de viață.
Evaluare	Standardizată, obligatorie , prin note, examene, teste (certifică performanța).	Opțională, mai puțin formală , bazată pe feedback, proiecte, competențe dobândite.	Fără evaluare oficială ; se realizează prin succesul/eșecul în viața de zi cu zi.
Certificare	Diplome, certificate oficiale, recunoscute legal.	Poate oferi certificate de participare/competență , dar nu sunt echivalente cu cele formale.	Nu oferă certificare formală.
Exemple	Orele de matematică, licența, teza de bacalaureat.	Cursuri de limbi străine, ateliere de IT, club de lectură, programe de voluntariat, Școala Altfel .	Învățarea mersului pe bicicletă, gătitul alături de părinți, citirea știrilor, interacțiunea socială.

Interdependența formelor de educație

Deși sunt distincte, cele trei forme **nu funcționează izolat**, ci se află într-o relație de **complementaritate și interdependență**.

- **Educația Formală:** Oferă **fundamentul teoretic** sistematizat, structura de bază și legitimarea socială (diplomele). Are rolul de a **ghida și corecta** achizițiile informale.
- **Educația Nonformală:** Servește ca o **punte** între teorie (formală) și practică (informală). Creează un câmp motivațional mai larg, dezvoltă abilități practice și sociale (lucru în echipă, comunicare).
- **Educația Informală:** Este sursa vastă și permanentă de **experiențe de viață** și informații. Aduce în sistemul formal un bagaj de cunoștințe și atitudini pe care școala trebuie să le integreze și să le valorifice.

Astfel, o educație completă și eficientă se realizează prin **articularea creativă** a celor trei forme.

Concluzie: Articularea formelor de educație pentru învățarea totală

Cele trei forme de educație – **formală, nonformală și informală** – reprezintă un **continuum** esențial al procesului de învățare de-a lungul vieții.

Deși diferă fundamental prin **gradul de organizare, mediul de desfășurare** și **scopul** lor (de la structura rigidă și certificată a școlii, la flexibilitatea cursurilor opționale și la spontaneitatea experienței cotidiene), ele sunt **complementare**.

- **Educația Formală** oferă **baza teoretică** și **legitimitatea** cunoștințelor.
- **Educația Nonformală** facilitează **dezvoltarea abilităților** practice și a intereselor personale.
- **Educația Informală** oferă **experiența vieții** ca sursă constantă și vastă de cunoaștere.

Înțelegerea acestor diferențe este crucială pentru a valorifica întregul potențial al fiecărei forme. O educație eficientă și adaptată cerințelor societății moderne presupune **articularea** acestor trei medii, asigurând că achizițiile spontane din viața de zi cu zi (informal) și competențele dobândite prin activități opționale (nonformal) sunt recunoscute, integrate și validate alături de cunoștințele academice (formal).

Importanța modelului *blended-learning* în predarea matematicii: beneficii, provocări și exemple din România

Prof. Raluca GABOR, Șc. Gimn. Dimitrie Sturdza” Tecuci

În contextul educațional actual, predarea matematicii se confruntă cu provocări majore: elevii percep adesea materia ca fiind dificilă, abstractă sau lipsită de legătură cu viața reală, iar diferențele de ritm și stil de învățare generează rezultate divergente. Pentru a răspunde acestor provocări, modelul *blended-learning* — îmbinarea strategiilor tradiționale față în față cu activități educaționale online — devine tot mai relevant în educație, în special în matematică. Această abordare oferă oportunitatea de a personaliza învățarea, de a integra tehnologia în mod semnificativ și de a conecta matematică cu competențe actuale precum gândirea critică și rezolvarea de probleme.

Ce este *blended-learning* și de ce contează în matematică?

Modelul *blended-learning* reprezintă combinarea în mod deliberat a învățării tradiționale față în față și a activităților de învățare online, astfel încât elevii să beneficieze de avantajele ambelor medii. În predarea matematicii, aceasta înseamnă că elevii pot lucra atât cu profesorul în clasă, cât și independent, folosind resurse digitale interactive, aplicații de exerciții sau platforme online pentru consolidarea conceptelor. (educatia-digitala.ro)

Matematica este o disciplină cu cerințe ridicate de practică și înțelegere profundă. Integrarea tehnologiei și a instrumentelor digitale permite elevilor să descopere conceptele prin explorare, simulări și feedback imediat, ceea ce conduce la implicare mai mare și înțelegere mai bună a noțiunilor abstracte. Meta-analizele și studiile internaționale arată că modelul *blended-learning* are un impact pozitiv asupra abilităților matematice ale elevilor în comparație cu metodele tradiționale. (academic-publishing.org)

Beneficiile utilizării *blended-learning* în predarea matematicii

Personalizarea procesului de învățare

Unul dintre principalele avantaje este posibilitatea de a adapta ritmul și modul de învățare la nevoile fiecărui elev. Platformele online permit oferirea de resurse suplimentare pentru elevii care întâmpină dificultăți și activități provocatoare pentru cei care progresează rapid. În combinație cu sesiuni față în față, profesorul poate monitoriza evoluția elevilor și poate interveni cu explicații suplimentare acolo unde este nevoie. (academic-publishing.org)

Creșterea implicării și motivației

Prin utilizarea de elemente interactive — video, simulări, quiz-uri sau forumuri de discuții — elevii devin mai motivați și mai implicați în procesul de învățare. Studiile arată că atunci când elevii au acces la resurse digitale ca parte din predare, *engagement-ul* lor crește, iar percepția asupra matematicii se îmbunătățește. (academic-publishing.org)

Îmbunătățirea performanțelor academice

Cercetările internaționale indică faptul că modelul *blended-learning* conduce la rezultate academice superioare în matematică, comparativ cu abordările tradiționale. Elevii din grupurile care combină predarea tradițională cu activități online obțin, în general, scoruri mai mari la testele de matematică, datorită oportunității de a repeta și aprofunda cunoștințele în propriul ritm, dar și a feedback-ului imediat oferit de resursele digitale. (academic-publishing.org)

Dezvoltarea competențelor digitale și de colaborare

Blended-learning nu se limitează la predarea strictă de conținut; el oferă elevilor ocazia de a dezvolta competențe digitale esențiale pentru secolul XXI, precum utilizarea instrumentelor digitale pentru rezolvarea de probleme, comunicare și colaborare în medii online.

Exemple de bune practici din România

DataMathLab — primul program național blended learning pentru matematică

Un exemplu notabil din România este programul *DataMathLab*, inițiat de asociația non-profit *Aspire Teachers*. Acesta este un program de formare *blended learning* pentru profesorii de matematică care își propune să transforme practica didactică astfel încât toți elevii să poată înțelege matematica în mod real și aplicat. În cadrul programului, profesorii participă la sesiuni față în față și online, au acces la resurse practice și la o comunitate de practică, iar instruirea este gândită pentru a sprijini transferul conceptelor matematice în contexte reale de viață.

([Aspire Teachers](#))

Programul include sesiuni sincron (față în față și online), module asincrone pe platforma digitală, resurse gata de folosit la clasă și activități practice care stimulează gândirea elevilor. De asemenea, profesorii pot colabora în comunități online pentru a împărtăși strategii eficiente.

([Romania Pozitiva](#))

Integrarea resurselor digitale în predare

Deși nu întotdeauna formalizate sub eticheta „*blended-learning*”, multe școli din România folosesc deja instrumente digitale în lecțiile de matematică. Platforme educaționale, teste online interactive sau aplicații pot fi utilizate înainte sau după lecțiile tradiționale pentru consolidarea conceptelor și evaluări formative. Aceste practici, când sunt planificate în mod structurat, creează un mediu de învățare hibrid efektiv.

Proiecte transdisciplinare și colaborative

În unele școli pilot, tehnologia este folosită pentru a conecta lecțiile de matematică cu alte materii sau cu proiecte din comunitate. De exemplu, elevii pot folosi instrumente online pentru a colecta date reale din comunitate și pentru a le analiza matematic în cadrul proiectelor școlare, combinând astfel abordările față în față cu cele digitale într-un mod semnificativ.

Provocări și considerații în implementare

Desigur, implementarea *blended-learning* nu este lipsită de provocări. Unele dintre acestea includ:

- Accesul la echipamente și conectivitate: diferențele în acces la dispozitive și internet pot crea decalaje între elevi;
- Formarea și suportul profesorilor: profesorii au nevoie de pregătire specifică în utilizarea eficientă a tehnologiei și în proiectarea activităților hibride;
- Planificarea curriculară: integrarea în mod pedagogic a segmentelor online cu lecțiile tradiționale necesită planificare atentă și timp suplimentar pentru proiectare.

Totuși, beneficiile depășesc provocările, în special atunci când există o viziune clară de adaptare a resurselor și de sprijin pentru profesorii care trec la predare hibridă.

Modelul *blended-learning* în predarea matematicii reprezintă o abordare inovatoare care răspunde nevoilor actuale ale elevilor și societății. Prin combinarea eficientă a lecțiilor față în față cu activități digitale, profesorii pot adapta procesul de învățare la ritmurile individuale, pot crește implicarea elevilor și pot îmbunătăți rezultatele academice. Exemple din România, precum *DataMathLab*, arată că este posibilă implementarea cu succes a acestui model, atunci când cadrele didactice sunt pregătite, iar resursele sunt accesibile și relevante. Într-o lume în care competențele digitale devin esențiale, *blended-learning* nu este doar o opțiune, ci o necesitate pentru pregătirea elevilor pentru provocările viitoare.

Bibliografie

1. *DataMathLab – primul program național blended learning pentru profesorii de matematică* – Aspire Teachers. ([Aspire Teachers](#))
2. *Aspire Teachers – înscrieri la DataMathLab 2025-2026 (detalii program)*. ([Aspire Teachers](#))

3. *Importanța și impactul blended learning în educația matematică – meta-analiză și perspective internaționale.* (academic-publishing.org)
4. *Învățarea hibridă sau mixtă – blended learning* (concept și avantaje). (educatia-digitala.ro)
5. Camera de Comerț Americană recomandă România să adopte blended learning – Edupedu.ro (istoric și argumente pentru educația hibridă). (Edupedu.ro)

Impactul metodelor interactive asupra motivației elevilor

Autor: prof. Andreia Lungu

Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare

Introducere

Educația tradițională s-a bazat mult timp pe metoda frontală, în care profesorul explică lecția și elevii ascultă pasiv. Această abordare limitează implicarea elevilor și poate duce la pierderea interesului pentru învățare. În ultimele decenii, tot mai multe școli au introdus metode interactive, care pun accent pe participarea activă a elevilor, gândirea critică și colaborarea. Metodele interactive nu se limitează doar la discuții sau jocuri; ele includ o gamă largă de activități: proiecte de grup, dezbateri, studii de caz, simulări, chestionare interactive și utilizarea tehnologiilor digitale. Această schimbare de paradigmă are un impact semnificativ asupra motivației elevilor, deoarece îi implică direct în procesul de învățare și le stimulează curiozitatea, autonomia și responsabilitatea pentru propriul parcurs educațional.

Ce sunt metodele interactive

Metodele interactive sunt strategii didactice care urmăresc să transforme elevul dintr-un simplu receptor de informație într-un participant activ. Exemplele includ: dezbateri și discuții de grup, munca în echipă și proiectele colaborative, jocuri educative și gamificare, studiile de caz și simulările, tehnologia în clasă. Aceste metode creează un mediu de învățare dinamic, unde elevii devin activi, curioși și responsabili pentru progresul lor.

Impactul asupra motivației elevilor

1. Creșterea implicării și angajamentului

Metodele interactive determină elevii să participe activ la lecții, ceea ce reduce pasivitatea și plictiseala. Participarea la activități practice, discuții sau proiecte le permite elevilor să simtă că contribuie la procesul de învățare. Studiile arată că elevii care învață

prin metode interactive au o implicare mai mare și sunt mai atenți în timpul lecțiilor comparativ cu elevii care învață prin predare frontală.

2. Dezvoltarea motivației intrinseci

Motivația intrinsecă este dorința de a învăța din plăcere, nu doar din obligație. Metodele interactive stimulează această motivație deoarece oferă elevilor control asupra procesului de învățare, le permit să exploreze subiecte de interes și să înțeleagă relevanța practicii.

3. Îmbunătățirea colaborării și a competențelor sociale

Activitățile de grup dezvoltă abilități sociale esențiale: comunicarea, empatia, respectarea opiniilor altora și rezolvarea conflictelor. Simțul colaborării și responsabilitatea pentru succesul grupului cresc motivația și implicarea fiecărui elev.

4. Reducerea plictiselii și a pasivității

Prin diversificarea activităților și folosirea metodelor atractive, elevii nu mai percep lecțiile ca pe o sarcină monotonă. Jocurile educative, chestionarele digitale și simulările fac procesul de învățare mai plăcut, mențin atenția și cresc participarea elevilor.

Exemple practice de metode interactive:

- Dezbateri în clasă – elevii discută pe teme relevante, argumentează și învață să-și exprime opiniile.
- Proiecte de grup – elevii creează prezentări, afișe sau materiale multimedia, aplicând cunoștințele în mod practic.
- Jocuri educative și quiz-uri online – folosirea platformelor precum Kahoot sau Quizizz stimulează învățarea prin competiție și feedback instant.
- Studiile de caz și simulările – elevii aplică teoria în situații reale, crescând relevanța și înțelegerea materiei.
- Tehnologia interactivă – tablete, aplicații educative și resurse online permit personalizarea învățării și oferă feedback rapid.

Provocări în aplicarea metodelor interactive

- Profesorii au nevoie de timp pentru pregătirea lecțiilor interactive.
- Gestionarea clasei poate fi mai dificilă în cazul elevilor cu personalități diferite.
- Nu toți elevii sunt deschiși la participarea activă; unii preferă metodele tradiționale.

Concluzie

Metodele interactive au un impact pozitiv asupra motivației elevilor. Ele cresc implicarea și participarea activă, dezvoltă motivația intrinsecă și dorința de a învăța, îmbunătățesc competențele sociale și colaborative și reduc pasivitatea și plictiseala. Pentru a avea succes, aceste metode trebuie adaptate la nivelul clasei și la nevoile elevilor. Utilizate echilibrat și integrate în mod inteligent în procesul de învățare, metodele interactive pot transforma educația într-un proces motivant, captivant și eficient.

Bibliografie:

1. IMZO Journal – Interactive Learning
2. Edusoshum – Interactive Teaching Methods
3. Ejournal IAIN Palopo – Impact of Interactive Methods on Motivation
4. Didi.ro – Cum să implici elevii folosind metode interactive
5. MDPI – Education Sciences: Interactive Teaching and Motivation

Lideri care inspiră: transformarea școlilor prin educație cu semnificație

Prof. înv. primar Gavrilenco Mihaela Cristina
Școala Gimnazială Nr. 84, București

Leadership-ul educațional are rolul de a transforma școlile și comunitățile prin promovarea unei educații autentice și cu semnificație. Acest articol explorează principiile, strategiile și practicile care permit liderilor școlari să creeze un impact real asupra elevilor, cadrelor didactice și comunității. Sunt analizate aspectele esențiale ale leadership-ului transformator, importanța dezvoltării profesionale a cadrelor didactice, implicarea comunității și construirea unei culturi organizaționale participative. Articolul oferă, de asemenea, o reflecție asupra provocărilor și soluțiilor pentru implementarea cu succes a leadership-ului educațional.

1. Contextul leadership-ului educațional

Leadership-ul educațional modern se concentrează pe influențarea pozitivă a mediului școlar, depășind simpla administrare. Liderii școlari contribuie la crearea unui cadru în care profesorii pot inova, elevii pot învăța activ și comunitatea poate participa în mod semnificativ la procesul educațional.

În context internațional, organisme precum OECD și UNESCO evidențiază necesitatea liderilor educaționali capabili să conecteze viziunea educațională cu nevoile reale ale elevilor și ale comunității. În România, adoptarea acestor practici este în dezvoltare, dar există deja un interes crescut pentru implementarea strategiilor de leadership transformator care combină calitatea învățământului cu impactul social.

Leadership-ul eficient se bazează pe viziune, responsabilitate, colaborare și capacitatea de a genera schimbare durabilă, asigurând astfel relevanța și continuitatea rezultatelor educaționale.

2. Leadership-ul ca motor al învățării autentice

Învățarea autentică presupune implicarea elevilor în experiențe educaționale semnificative, care dezvoltă competențe cognitive, sociale și civice. Liderii educaționali au rolul de a crea condițiile necesare pentru implementarea acestor experiențe, sprijinind profesorii și facilitând participarea elevilor.

Extinderea acestui capitol implică analiza mai profundă a modului în care leadership-ul:

- promovează curiozitatea și autonomia elevilor, încurajând explorarea activă a cunoștințelor;
- susține metode pedagogice inovative, cum ar fi învățarea prin proiecte sau colaborativă, adaptate nevoilor fiecărui elev;
- dezvoltă competențele sociale și civice, pregătind elevii să contribuie responsabil la comunitate;
- stimulează reflecția continuă asupra procesului educațional, asigurând îmbunătățirea constantă a practicilor didactice.

Prin aceste acțiuni, leadership-ul educațional devine un catalizator pentru învățarea semnificativă, transformând școala într-un mediu activ, motivant și relevant pentru elevi.

3. Strategii de leadership educațional

Leadership-ul eficient implică dezvoltarea unor strategii clare și coerente care să asigure succesul procesului educațional. Aceste strategii pot fi structurate pe mai multe dimensiuni:

3.1. Crearea unei culturi participative

O cultură participativă presupune implicarea tuturor actorilor educaționali în luarea deciziilor și în procesul de învățare. Liderii promovează colaborarea, dialogul și asumarea responsabilității la nivel individual și colectiv. Această abordare consolidează coeziunea echipei școlare și facilitează inovația pedagogică.

3.2. Dezvoltarea profesională continuă

Profesorii bine pregătiți adoptă metode educaționale moderne și contribuie activ la implementarea proiectelor educaționale. Liderii educaționali facilitează formarea continuă a cadrelor didactice, prin training-uri, mentorat și schimburi de experiență, asigurând integrarea constantă a inovației în procesul de predare.

3.3. Implicarea comunității

Liderii transformatori recunosc valoarea colaborării cu comunitatea locală. Implicarea comunității în proiecte educaționale dezvoltă legături sociale, responsabilitate civică și relevanță practică pentru elevi. Aceasta creează un impact mai larg, transformând școala într-un centru activ al comunității.

3.4. Monitorizare și evaluare

Monitorizarea constantă a progresului permite liderilor să evalueze eficiența strategiilor aplicate și să ajusteze intervențiile educaționale. Evaluarea atentă contribuie la garantarea rezultatelor durabile și la dezvoltarea continuă a mediului educațional.

4. Impactul leadership-ului asupra elevilor și comunității

Leadership-ul educațional transformator generează efecte semnificative:

- Elevii dezvoltă competențe academice, sociale și civice, devin mai autonomi și responsabili;
- Profesorii sunt motivați să adopte practici inovative și să contribuie activ la dezvoltarea școlii;
- Comunitatea beneficiază de o legătură mai strânsă cu școala și de implicarea elevilor în probleme reale;
- Școala devine un centru de inițiativă, inovație și bune practici educaționale.

Impactul pe termen lung constă în formarea unor cetățeni responsabili, capabili să se adapteze și să contribuie la dezvoltarea societății.

5. Provocări și soluții în leadership-ul educațional

Implementarea leadership-ului transformator presupune depășirea unor provocări:

- Rezistența la schimbare a cadrelor didactice;
- Resurse limitate;
- Lipsa timpului pentru coordonarea proiectelor educaționale;
- Integrarea obiectivelor comunității în curriculum.

Soluții:

- Dezvoltarea profesională continuă și mentoratul;
- Implicarea comunității și parteneriate strategice;
- Planificarea atentă și evaluarea periodică a proiectelor;
- Crearea unei culturi organizaționale deschise, colaborative și inovative.

6. Rolul profesorului și al directorului ca lider

Profesorul este lider în clasă, coordonând procesul de învățare și motivând elevii să participe activ. Directorul, la nivel instituțional, asigură viziunea, resursele și suportul necesar pentru implementarea inițiativelor educaționale. Colaborarea între profesor și director consolidează cultura organizațională centrată pe impact educațional și social.

7. Concluzii și recomandări practice

Leadership-ul educațional transformator permite generarea unui impact real în școli și comunități. Prin viziune clară, sprijin pedagogic, implicarea cadrelor didactice și colaborarea cu comunitatea, liderii creează medii de învățare autentice și proiecte cu semnificație.

Recomandări:

1. Investiția în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și liderilor educaționali;
2. Promovarea strategiilor care încurajează învățarea autentică și implicarea activă a elevilor;
3. Implicarea comunității în identificarea și soluționarea problemelor locale;
4. Crearea unui sistem de monitorizare a impactului educațional;

5. Încurajarea unei culturi organizaționale deschise, colaborative și inovative. Leadership-ul nu doar gestionează școala, ci creează valoare și transformare reală pentru întreaga comunitate.

Bibliografie

- Bocoș, M. (2016). *Instruire interactivă*. Cluj-Napoca, România: Presa Universitară Clujeană.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie* (ediția a II-a). Iași, România: Polirom.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York, NY: Macmillan.
- Eyler, J., & Giles, D. E. (1999). *Where's the learning in service-learning?* San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. New York, NY: Continuum.
- Fullan, M. (2013). *The new pedagogies for deep learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London, UK: Routledge.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris, France: OECD Publishing.
- UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. Paris, France: UNESCO.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Educație cu semnificație – de la teorie la practică în formarea competențelor economice

Profesor Georgescu Maria-Adela
Catedra Comerț și servicii
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, marcată de transformări economice rapide, digitalizare și globalizare, educația este chemată să își redefinească rolul. Nu mai este suficient ca școala să transmită informații sau să urmărească exclusiv acumularea de cunoștințe teoretice. Elevii au nevoie de o **educație cu semnificație**, care să le ofere repere clare, sens și utilitate practică, pregătindu-i pentru viața profesională și pentru integrarea activă în societate.

În învățământul economic, și în special în domeniul **comerțului și serviciilor**, această necesitate este cu atât mai evidentă. Elevii nu se formează doar pentru a promova examene, ci pentru a deveni viitori lucrători comerciali, antreprenori, manageri sau angajați capabili să relaționeze eficient cu clienții și să ia decizii responsabile. Prin urmare, educația trebuie să fie relevantă, aplicată și adaptată realităților economice actuale.

În domeniul comerțului și serviciilor, teoria capătă sens doar în măsura în care este corelată cu practica. De exemplu, noțiuni precum **cererea și oferta, strategiile de preț, negocierea, relația cu clientul** sau **calitatea produselor și serviciilor** pot părea abstracte dacă sunt prezentate exclusiv teoretic.

Un exemplu de educație cu semnificație este utilizarea **studiilor de caz inspirate din firme reale**. Analizarea unei situații concrete – cum ar fi scăderea vânzărilor unui magazin local sau nemulțumirea clienților față de un serviciu – determină elevii să gândească critic, să propună soluții și să înțeleagă impactul deciziilor economice. Astfel, pentru a evidenția rolul aplicativ al informațiilor transmise se pot folosi **simulări și jocuri de rol**.

Simulările de afaceri și jocurile de rol reprezintă metode eficiente pentru a transforma lecția într-o experiență cu sens.

De exemplu:

- simularea unei **negocieri între furnizor și comerciant**;
- jocuri de rol în care elevii interpretează **clientul nemulțumit și agentul de vânzări**;
- organizarea unui **mini-magazin didactic**, în care elevii gestionează stocuri, stabilesc prețuri și relaționează cu „clienți”.

Prin aceste activități, elevii nu doar învață concepte, ci le trăiesc, le testează și le evaluează consecințele.

Exemple de bună practică din activitatea didactică

- **Studiu de caz: stabilirea prețului**

În cadrul unei lecții despre preț și politici de preț, elevilor li se poate propune un studiu de caz: lansarea unui nou produs pe piață. Elevii analizează costurile, concurența și profilul clientului, apoi stabilesc un preț justificat. Activitatea îi ajută să înțeleagă legătura dintre teorie și deciziile economice reale.

- **Educație antreprenorială aplicată**

Un alt exemplu de educație cu semnificație îl reprezintă realizarea unui **mini-plan de afaceri**. Elevii identifică o idee de afacere din domeniul serviciilor, stabilesc publicul țintă, calculează cheltuieli și venituri estimate și prezintă proiectul colegilor. Acest tip de activitate dezvoltă competențe antreprenoriale, creativitatea și încrederea în sine.

- **Legătura cu viața reală a elevilor**

Educația devine semnificativă atunci când elevii recunosc situații din propria experiență. Discuțiile despre *comportamentul consumatorului, publicitate sau etică în afaceri* pot porni de la exemple concrete din viața cotidiană: *cumpărături online, reduceri, reclama în mediul digital*. Astfel, elevii înțeleg că ceea ce învață la școală are legătură directă cu deciziile lor zilnice.

Profesorul de comerț și servicii are un rol esențial în construirea sensului educației. El trebuie să:

- selecteze conținuturi relevante;
- adapteze metodele didactice la nevoile elevilor;
- creeze un climat de învățare bazat pe dialog și respect;
- încurajeze reflecția și gândirea critică.

La Colegiul Economic, profesorul nu formează doar competențe profesionale, ci contribuie și la formarea caracterului, a responsabilității și a eticii profesionale. Educația cu semnificație presupune empatie, deschidere și o permanentă adaptare la realitățile economice actuale.

Exemple explicite din practica didactică

- **Educația cu semnificație pornind de la realitatea clasei**

În activitatea mea didactică, am constatat că elevii sunt mult mai receptivi atunci când noțiunile predate sunt corelate cu situații reale, apropiate de experiența lor de viață. De exemplu, în predarea conținuturilor legate de **comportamentul consumatorului**, nu pornesc de la definiții teoretice, ci de la

întrebări simple, precum: „*Ce v-a determinat ultima dată să alegeți un anumit produs?*” sau „*Ați cumpărat vreodată un produs doar pentru că era la reducere?*”.

Aceste discuții creează un cadru natural de învățare, în care elevii își recunosc propriile comportamente de consum și înțeleg, ulterior, mecanismele economice din spatele acestora. Astfel, teoria devine explicativă, nu abstractă.

- **Studiu de caz aplicat: relația cu clientul**

Un exemplu concret de educație cu semnificație este utilizarea **studiilor de caz privind relația cu clientul**. În cadrul unei lecții, am propus elevilor următoarea situație: un client nemulțumit revine într-un magazin pentru a reclama un produs defect. Elevii au fost împărțiți pe roluri – client, vânzător, manager – și au fost invitați să găsească soluții adecvate.

Această activitate a evidențiat nu doar importanța comunicării eficiente, ci și necesitatea respectării drepturilor consumatorului și a eticii profesionale. Elevii au înțeles că modul în care este gestionată o situație dificilă poate influența imaginea firmei și fidelitatea clientului.

- **Simularea procesului de negociere**

În predarea noțiunilor despre **negociere comercială**, folosesc frecvent jocuri de rol. Elevii simulează o negociere între furnizor și comerciant, având obiective clare: preț, termen de livrare, condiții de plată. După desfășurarea activității, urmează o etapă de reflecție, în care discutăm ce strategii au fost eficiente și ce greșeli au apărut.

Prin această metodă, elevii nu doar învață tehnici de negociere, ci își dezvoltă încrederea în sine, capacitatea de argumentare și abilitatea de a lua decizii. Activitatea are un impact semnificativ, deoarece elevii percep negocierea ca pe o competență reală, utilă în viața profesională și personală.

- **Stabilirea prețului – de la teorie la practică**

Un alt exemplu explicit este lecția despre **stabilirea prețului**. Elevilor li se propune să lanseze un produs sau un serviciu fictiv, specific domeniului comerțului sau serviciilor. Pornind de la costuri, concurență și publicul țintă, elevii stabilesc un preț justificat.

Această activitate îi ajută să înțeleagă că prețul nu este stabilit aleatoriu, ci rezultă dintr-un proces complex de analiză. Elevii realizează legătura dintre deciziile economice și succesul sau eșecul unei afaceri, ceea ce conferă sens conținuturilor teoretice studiate.

- **Mini-plan de afaceri – educație antreprenorială cu sens**

În cadrul orelor de educație antreprenorială, elevii realizează un **mini-plan de afaceri**, pornind de la idei inspirate din comunitatea locală. Aceștia identifică o nevoie reală, propun un serviciu, stabilesc resursele necesare și estimează cheltuieli și venituri.

Această activitate dezvoltă competențe antreprenoriale, spirit de inițiativă și responsabilitate. Elevii își dau seama că educația economică nu este doar teorie, ci un instrument care îi poate ajuta să își construiască propriul drum profesional.

Un aspect esențial al educației cu semnificație este reflecția. După activitățile practice, elevii sunt invitați să răspundă la întrebări precum: „*Ce am învățat?*”, „*La ce îmi folosește?*”, „*Cum pot aplica în viața reală?*”. Răspunsurile lor confirmă faptul că învățarea devine relevantă atunci când elevii înțeleg utilitatea cunoștințelor dobândite.

Prin aceste exemple explicite din activitatea didactică, se poate observa că educația cu semnificație nu presupune metode spectaculoase, ci o **abordare conștientă și aplicată** a procesului de predare-învățare. Conectarea conținuturilor la realitatea economică, implicarea activă a elevilor și reflecția asupra experienței contribuie la formarea unor competențe reale, necesare într-o societate modernă. Educația cu semnificație reprezintă o necesitate a învățământului contemporan, în special în domeniul comerțului și serviciilor. Prin corelarea teoriei cu practica, prin utilizarea metodelor active și prin implicarea elevilor în situații reale de învățare, școala devine un spațiu al formării autentice. Elevii nu doar acumulează informații, ci dobândesc competențe, valori și atitudini necesare pentru viața profesională și personală.

Profesorul are misiunea de a transforma fiecare lecție într-o experiență relevantă, care să ofere elevilor nu doar cunoștințe, ci și sens.

Bibliografie

1. Joița, E. – *Instruirea constructivistă* – Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
2. Pânișoară, I.O. – *Profesorul de succes* – Editura Polirom, Iași, 2015
3. Ministerul Educației și Cercetării – *Curriculum pentru învățământul liceal – Domeniul Comerț și Servicii*, 2023

Optimizarea stilului managerial în organizațiile educaționale

Prof. Gheorghe Evelina

Liceul Teoretic „Ion Heliade Rădulescu”-Târgoviște, Dâmbovița

Managementul educațional reprezintă un domeniu esențial pentru funcționarea eficientă a instituțiilor de învățământ, aflate într-un context social și educațional dinamic și complex. Optimizarea stilului managerial presupune dezvoltarea competențelor profesionale ale managerilor școlari, adaptarea stilurilor de conducere la specificul organizației și valorificarea resursei umane în vederea atingerii performanței educaționale. Studiile de specialitate evidențiază faptul că eficiența managerială este strâns legată de calitatea deciziilor, de modul de exercitare a autorității și de capacitatea liderilor de a crea un climat organizațional favorabil.

Necesitatea profesionalizării funcției de manager școlar este subliniată de Gabriela Istrate în lucrarea *Managementul educațional între tradiție și inovație*, unde sunt prezentate rezultatele unor dezbateri desfășurate în cadrul programelor de formare pentru inspectori și directori. Participanții au evidențiat importanța cultivării unor competențe aplicative, considerate fundamentale pentru leadershipul educațional contemporan. Printre acestea se numără: capacitatea de gestionare a conflictelor, abilitățile de negociere, competența de a lucra în echipă, rapiditatea și corectitudinea în luarea deciziilor, precum și capacitatea de a menține disciplina organizațională.

În completarea acestei perspective, Paloma Petrescu și Lucreția Șirinian definesc un profil complex al managerului performant, care include competențe precum căutarea și analiza informației, formularea conceptelor și ipotezelor, flexibilitatea conceptuală, investigarea interpersonală și managementul interacțiunii. De asemenea, managerul eficient este orientat spre dezvoltare, manifestă impact și încredere în sine, comunică clar și coerent, este pragmatic și orientat spre reușită. Aceste competențe contribuie la crearea unui climat organizațional pozitiv și la creșterea performanței instituționale.

Un manager nou numit nu întrunește, în mod necesar, toate componentele profilului de competență, însă acestea pot fi dezvoltate prin autoeducație și formare continuă. Stilul managerial este influențat de factori precum temperamentul, cultura organizațională și experiența profesională, iar diferențele individuale sunt firești și necesare.

Stilurile manageriale pot fi analizate în funcție de mai multe criterii: atitudinea față de responsabilitate, modul de exercitare a autorității, inițierea de structură și considerație, precum și preocuparea pentru oameni și eficiență.

a) Atitudinea față de responsabilitate

Din această perspectivă se disting trei stiluri principale:

- **Stilul repulsiv**, caracterizat prin evitarea funcțiilor de conducere, încredere redusă în sine și dificultăți în luarea deciziilor în situații critice;

- **Stilul dominant**, orientat spre putere și control, manifestând fermitate și perseverență, dar generând frecvent tensiuni și conflicte;
- **Stilul indiferent**, definit prin echilibru, realism și capacitatea de a trata subordonații ca egali, fiind considerat unul dintre cele mai eficiente stiluri în contexte educaționale obișnuite.

Eficiența fiecărui stil depinde de contextul situațional, ceea ce confirmă necesitatea flexibilității manageriale.

b) Autoritatea exercitată de conducător

În funcție de modul de exercitare a autorității, se pot identifica:

- **Stilul autoritar**, bazat pe decizie unilaterală și control strict, care limitează creativitatea și responsabilitatea subordonaților;
- **Stilul democratic**, care încurajează participarea, colaborarea și reduce tensiunile organizaționale;
- **Stilul permisiv (laissez-faire)**, caracterizat prin intervenție minimă, cu efecte variabile asupra randamentului și moralului grupului.

Literatura de specialitate propune și subcategorii, precum „democrații autentici” sau „pseudodemocrații” (Brown), subliniind complexitatea reală a practicilor manageriale.

c) Inițierea de structură și considerație

Fleishman și Harris evidențiază două dimensiuni esențiale ale conducerii: inițierea de structură, care vizează organizarea sarcinilor și reducerea incertitudinii, și considerația, orientată spre relațiile interpersonale, motivare și încredere. Un nivel ridicat de considerație favorizează cooperarea și utilizarea recompenselor, în timp ce nivelurile scăzute conduc la tensiuni și control excesiv.

d) Preocuparea pentru oameni și eficiență

W.I. Reddin identifică opt stiluri manageriale, dintre care patru sunt considerate eficiente (metodic, umanist, tehnicist, moderat) și patru ineficiente (dezinteresat, paternalist, abuziv). Aceste tipologii evidențiază necesitatea echilibrului între orientarea spre rezultate și preocuparea pentru resursa umană.

Managementul educațional se desfășoară ciclic și dinamic, fiind structurat în jurul a cinci funcții fundamentale: previziunea, organizarea, coordonarea, antrenarea și controlul.

Funcția de **previziune** constă în stabilirea obiectivelor, a resurselor și a direcțiilor de acțiune, fiind esențială pentru un management orientat spre viitor. **Organizarea** urmărește crearea unui cadru structural flexibil și eficient. **Coordonarea** asigură armonizarea acțiunilor individuale și de grup, prin comunicare bilaterală sau multilaterală. **Antrenarea** se bazează pe motivarea personalului și pe valorificarea sistemului de valori individuale și colective. **Controlul** presupune evaluarea continuă a activităților, identificarea abaterilor și aplicarea măsurilor corective necesare.

Optimizarea stilului managerial în educație presupune dezvoltarea unui set complex de competențe, adaptarea stilurilor de conducere la context și aplicarea coerentă a funcțiilor managementului. Eficiența managerială nu este rezultatul unui singur stil „ideal”, ci al capacității managerului de a integra dimensiunea organizațională cu cea umană, într-un cadru educațional caracterizat de diversitate și schimbare continuă.

Bibliografie:

- Istrate, G. (2006). *Managementul educațional între tradiție și inovație*. Iași: Editura Polirom.
- Petrescu, P., & Șirinian, L. (2001). *Management educațional*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Reddin, W. J. (1970). *Managerial Effectiveness*. New York: McGraw-Hill.
- Fleishman, E. A., & Harris, E. F. (1962). *Patterns of Leadership Behavior*. New York: McGraw-Hill.
- Wallace, M., & Hall, V. (1994). *Leadership for Professional Practice*. London: Paul Chapman Publishing.
- Coleman, M. (2002). *Women as Headteachers: Striking the Balance*. Stoke-on-Trent: Trentham Books.
- Gray, H. (1999). *Leadership and Gender in Education*. London: Sage Publications.

Short Research on the Influence of the Second Chance Program on Teachers

Gheorghiță-Schipor Laura-Maria, Liceul Gheorghe Tătărescu Rovinari

The purpose of this study is to collect, centralize, and process quantitative and qualitative information aimed at determining the impact of ADS-type educational programs from the perspective of the involvement and motivation of teaching staff. The objectives of the study concern the level of involvement and motivation of teaching staff within the ADS program. The research dimensions considered the following aspects:

- Analysis of the teaching skills of teachers involved in the program.
- Identification of the experiences of teaching staff within the program and the main barriers they encountered in implementing the program.
- Analysis of the degree of usefulness of the program from their perspective.
- Evaluation of the level of involvement and motivation of teaching staff in the program.
- Analysis of how the relationship between the school and the local community is manifested.

The instruments, methods, and techniques used in the research process were aligned with its objectives, with the need to collect relevant and accurate quantitative and qualitative data, and were adapted to the specific characteristics of the investigated groups (teaching staff).

The online questionnaire aimed to measure the following aspects:

- Teachers' attitudes and opinions toward the program in general
- Teachers' level of awareness regarding the program
- Teachers' level of satisfaction with their involvement in the program organized within the school
- Teachers' attitudes and opinions regarding the usefulness of the program organized within the school
- Teachers' perceptions of the main difficulties faced by the school where they teach
- Teachers' attitudes toward the educational infrastructure of the school where they teach
- Teachers' attitudes and opinions regarding the difficulties encountered in implementing the program within the school
- Teachers' perceptions of the benefits offered by the program organized within the school

From the analysis of the responses, it can be observed that the majority of teachers (70%) consider themselves informed about the program. Only one teacher rated their level of information as 3 – low, one as 2 – very low, and one as 1 – do not know/cannot assess. Regarding the level of teachers' involvement in the program and in other educational institutions, 7 out of 10 teachers have been or are currently involved in programs in other schools as well. With regard to involvement in other programs, such as *School after School*, *Erasmus+*, *Green Schools*, and *EduLib*, 7 out of 10 teachers responded affirmatively.

Regarding their experience within the program, 60% of teachers believe that it helped them a lot or very much, while only three teachers rated it as helpful to a small extent and only one teacher as very little. Concerning teachers' assessment of the program's success, they unanimously consider it to be a success.

As for the main reasons for satisfaction with the program, 60% of teachers selected: teaching experience in working with adults, experience gained through working on a project, and increased visibility of the school's activities/projects. Fifty percent selected the reduction of school dropout, 40% selected the improvement of relationships with representatives of the local community, 30% selected the increase in the number of students/learners, 20% selected schedule flexibility, 10% selected the curriculum offer based on learners' interests/options, and the same percentage selected the availability of appropriate teaching materials.

When asked about the support provided by various actors in implementing the program, 80% of respondents indicated the school principal/Board of Administration, 70% colleagues within the school, 30% teaching staff involved in the same program, and the same percentage reported receiving support from other categories of staff (psychologist, speech therapist, psycho-pedagogical counselor). Only 10% stated that they received support from the school inspectorate, while the options local authorities/other institutions were not selected by any of the respondents.

Regarding satisfaction with school management, 40% of respondents answered "very much," the same percentage "much," 10% chose "do not know/cannot assess," another 10% chose "little," and none selected "very little."

Regarding satisfaction with learners, 50% of respondents answered "much," the same percentage "little," while the options "do not know/cannot assess," "very little," and "very much" were not selected by any respondent.

Regarding satisfaction with colleagues in the school, 60% of respondents answered "much," 20% chose "very much," 10% chose "little," another 10% chose "very little," and none selected "do not know/cannot assess."

In terms of the general assessment of the program, all respondents evaluated it positively, describing it as good, beneficial, useful, necessary, and very helpful.

When asked about aspects that require improvement, 60% of teachers selected methodology/curriculum and teaching materials appropriate for adult education, 50% selected additional funding, and 30% selected training courses focused on Second Chance Program/adult education.

The teaching staff involved, due to the experience gained, can become resource persons at local and international levels, contributing to the exchange of good practices, which may lead to the development of national and European collaborations in the field of adult education. With regard to the teaching staff involved, they have undergone new professional experiences.

The “Second Chance” program represents a professional and personal opportunity for teaching staff, offering several significant benefits:

- Improvement of professional competencies: updating and diversifying skills by adapting to new educational requirements and methodologies.
- Promotion of innovation in education: integrating new methodologies into practice, contributing to the creation of a more attractive and effective learning environment.
- Increased motivation and professional satisfaction: the opportunity to increase income, which can reduce stress and dissatisfaction related to daily routine.

In conclusion, the “Second Chance” program for teaching staff plays a fundamental role in the modernization and improvement of the educational system, contributing both to the professional development of teachers and to enhancing the quality of the teaching–learning process.

Metode inovative și creative de predare–învățare–evaluare în învățământul liceal

Prof. Ghinea Micu Carmen Mirela

Școala: Liceul Tehnologic „Victor Frunză” Râmnicu Sărat, jud. Buzău

1. Introducere

Învățământul liceal reprezintă o etapă definitorie în parcursul educațional al elevilor, având rolul de a consolida achizițiile cognitive anterioare și de a pregăti tinerii pentru integrarea socio-profesională sau pentru continuarea studiilor. Schimbările rapide din societatea contemporană, dezvoltarea tehnologiei și accesul facil la informație determină necesitatea unei transformări profunde a procesului de predare–învățare–evaluare.

Modelul tradițional de instruire, centrat pe transmiterea unilaterală a cunoștințelor și pe evaluarea predominant sumativă, nu mai răspunde pe deplin nevoilor elevilor de liceu, caracterizați prin diversitate cognitivă, interese variate și stiluri diferite de învățare. În acest context, metodele inovative și creative devin instrumente esențiale pentru modernizarea actului educațional și pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ.

2. Necesitatea inovării didactice în învățământul liceal

Inovarea didactică presupune adaptarea continuă a strategiilor de predare la realitățile educaționale actuale și la profilul elevilor. Liceenii manifestă nevoia de implicare activă, de autonomie și de relevanță practică a conținuturilor studiate. În lipsa unor metode atractive și interactive, riscul demotivării și al învățării superficiale crește semnificativ.

Metodele inovative promovează:

centrarea pe elev și pe nevoile sale de învățare;

dezvoltarea competențelor transversale (gândire critică, comunicare, colaborare);

integrarea tehnologiei în procesul educațional;

responsabilizarea elevilor față de propriul parcurs de învățare.

Astfel, inovarea didactică nu reprezintă doar o tendință, ci o necesitate pentru asigurarea eficienței și relevanței educației liceale.

3. Metode inovative de predare

Metodele inovative de predare vizează transformarea elevului din receptor pasiv de informații în participant activ la construcția cunoașterii.

Învățarea bazată pe proiect (Project-Based Learning) este una dintre cele mai eficiente metode aplicabile la nivel liceal. Aceasta presupune investigarea unor probleme reale, interdisciplinare, finalizate cu produse concrete. Prin această metodă, elevii își dezvoltă competențele de cercetare, gândirea critică, creativitatea și capacitatea de a lucra în echipă.

Clasa inversată (Flipped Classroom) valorifică resursele digitale și optimizează timpul petrecut la clasă. Elevii studiază conținuturile teoretice acasă, iar activitățile din clasă sunt dedicate aplicațiilor practice, dezbaterilor și clarificării conceptelor. Această metodă favorizează autonomia în învățare și permite diferențierea instruirii.

Învățarea prin problematizare stimulează gândirea logică și capacitatea de argumentare, punând elevii în situația de a analiza și rezolva probleme complexe. Aceasta este deosebit de relevantă pentru disciplinele de liceu care presupun raționament abstract și aplicativ.

4. Metode creative de învățare

Creativitatea reprezintă o componentă esențială a educației moderne, contribuind la formarea unor elevi capabili să se adapteze și să inoveze.

Studiul de caz permite aplicarea cunoștințelor teoretice în contexte concrete, dezvoltând gândirea analitică și capacitatea de luare a deciziilor.

Dezbaterile academice stimulează exprimarea argumentată a opiniilor, respectul pentru puncte de vedere diferite și dezvoltarea competențelor de comunicare.

Jocurile de rol și simulările favorizează învățarea experiențială și implicarea emoțională a elevilor.

Storytelling-ul educațional facilitează înțelegerea și memorarea conținuturilor, în special în disciplinele socio-umane, prin valorificarea dimensiunii narative a învățării.

Învățarea colaborativă, realizată prin activități de grup bine structurate, contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și civice, esențiale pentru formarea personalității adolescentului.

5. Metode inovative de evaluare

Evaluarea modernă trebuie să fie integrată procesului de învățare și să urmărească progresul elevului, nu doar rezultatul final.

Evaluarea formativă oferă feedback constant și sprijină autoreglarea învățării.

Portofoliul educațional reflectă evoluția elevului pe termen lung și încurajează reflecția personală asupra propriilor achiziții.

Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la dezvoltarea gândirii metacognitive și a responsabilității față de propria învățare.

Evaluarea digitală, realizată cu ajutorul platformelor online și al aplicațiilor educaționale, asigură rapiditate, obiectivitate și atractivitate procesului evaluativ.

6. Rolul profesorului în aplicarea metodelor inovative

Profesorul de liceu are rolul de facilitator al învățării, mentor și ghid al elevilor. Implementarea metodelor inovative presupune competențe pedagogice solide, creativitate, flexibilitate și deschidere către formarea continuă. Profesorul trebuie să creeze un climat educațional favorabil explorării, cooperării și exprimării libere a ideilor.

7. Concluzii

Metodele inovative și creative de predare–învățare–evaluare reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea învățământului liceal. Prin aplicarea acestora, procesul educațional devine mai eficient, mai atractiv și mai relevant pentru elevi. Inovația didactică contribuie la formarea unor tineri autonomi, critici și pregătiți să facă față provocărilor societății contemporane.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). Didactica disciplinelor pedagogice. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
4. Dumitru, I. A. (2018). Învățarea centrată pe elev. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Oprea, C. L. (2010). Strategii didactice interactive. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Pânișoară, I.-O. (2015). Profesorul de succes. Iași: Editura Polirom.
7. Voiculescu, E. (2013). Evaluarea în educație. Teorie și practică. București: Editura Aramis.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE: ROLUL EDUCAȚIEI RELIGIOASE ÎN DEZVOLTAREA GLOBALĂ A COPILULUI

**Prof. Ghiță Elena-Loredana
Grădinița cu Program Prelungit „Sfânta Tatiana” Craiova**

Educația religioasă reprezintă un pilon esențial în sculptarea personalității umane, adresându-se deopotrivă trupului, sufletului și dimensiunii spirituale încă din primii ani de viață. Această etapă preșcolară este un moment de maximă receptivitate, în care copilul absoarbe cu ușurință simbolurile, pildele cu încărcătură morală și modelele vii de comportament. Studiile din domeniu confirmă faptul că mediul afectiv și spiritual în care crește cel mic îi modelează profund viziunea asupra lumii, transformând valorile religioase în repere de neclintit pentru acțiunile sale viitoare.

Dincolo de aspectele teoretice, educația religioasă are un impact major asupra dezvoltării emoționale, cultivând sentimente nobile precum iubirea necondiționată, compasiunea și recunoștința. Prin intermediul poveștilor biblice, al momentelor de rugăciune sau al cântărilor, se creează un spațiu de siguranță afectivă. În acest cadru, copilul învață să își identifice propriile trăiri, dar și să perceapă emoțiile celor din jur, dezvoltând o empatie naturală. Gesturi simple, precum mulțumirea pentru darurile primite sau momentele de liniște interioară, pun bazele unui echilibru psihic solid. S-a observat că micuții care interacționează constant cu aceste valori dezvoltă un atașament mai sănătos față de educatori și manifestă o atitudine mult mai cooperantă în grupurile de joacă.

Impactul cel mai vizibil se regăsește însă în plan moral. Parabolele și modelele de sfinți nu sunt doar relatări istorice, ci devin oglinzi în care copilul învață să distingă binele de rău și să înțeleagă legătura dintre fapte și consecințele lor. Concepte abstracte precum adevărul, iertarea sau responsabilitatea sunt aduse „la firul ierbii”, prin contexte relevante pentru universul lor. De exemplu, pilda Bunului Samaritean nu rămâne o simplă poveste despre ajutor, ci devine o lecție despre demnitatea umană și respectul față de diversitate. Astfel, se activează de timpuriu o conștiință etică, oferindu-i copilului capacitatea de a-și evalua propriile gesturi cu discernământ.

În final, educația religioasă funcționează ca un liant social, facilitând integrarea armonioasă a copilului în comunitate. Activitățile colective — de la rugăciunea comună la sărbătorile comunitare — hrănesc sentimentul de apartenență și încurajează spiritul de întrajutorare. Copiii învață astfel valoarea ascultării și a respectului reciproc, deprinderi fundamentale pentru viața socială.

Totodată, acest tip de educație promovează toleranța și solidaritatea ca moduri de viață. Prin gesturi de generozitate și învățarea unor formule de politețe cu substrat spiritual, cel mic este încurajat să iasă din propriul egoism și să fie atent la suferința sau bucuria celorlalți. Aceste deprinderi prosoziale nu fac decât să pregătească terenul pentru o integrare de succes în mediul școlar și, mai târziu, în societatea largă.

Contrar unor prejudecăți frecvente, educația religioasă aduce beneficii reale și în sfera cognitivă, stimulând memoria, limbajul, atenția și gândirea simbolică. Structura narativă a pildelor religioase îl ajută pe copil să deprindă logica evenimentelor, să rețină detalii complexe și să înceapă să formuleze propriile interpretări. Mai mult, vocabularul se îmbogățește considerabil prin

contactul cu termeni noi, formule ritualice și expresii cu o puternică încărcătură spirituală. Rugăciunile, imnurile și proverbele nu sunt doar acte de cult, ci instrumente pedagogice valoroase care dezvoltă atât capacitatea de înțelegere, cât și pe cea de exprimare a micuțului.

Prin natura sa integratoare, acest tip de educație joacă un rol esențial în consolidarea imaginii de sine și a identității personale. Într-un mediu dominat de acceptare și sprijin spiritual, copilul învață să își recunoască limitele fără teamă, să capete încredere în forțele proprii și să descopere un sens în micile sale experiențe zilnice. Momentele de liniște, precum rugăciunea sau meditația simplă, oferă ocazii rare de interiorizare și reflecție, elemente vitale pentru stabilitatea emoțională și pentru clădirea rezilienței în fața provocărilor.

Identitatea spirituală nu se rezumă doar la apartenența la o comunitate, ci înseamnă adoptarea unor valori stabile care oferă o direcție în viață. Într-o lume marcată adesea de confuzie și schimbări rapide, educația religioasă îi oferă copilului repere clare, funcționând ca o ancoră necesară orientării sale existențiale. În primii ani de viață, aceste valori nu sunt impuse ca niște reguli exterioare rigide, ci sunt asimilate organic prin experiențe trăite și prin exemplul oferit de adulții din jur. Copilul ajunge să facă distincția între bine și rău prin fapte concrete: consolarea unui coleg, un simplu „mulțumesc” sau exersarea răbdării în timpul jocului.

Acest sistem valoric coerent devine o „hartă” morală care îl va ghida pe copil și în etapele ulterioare de dezvoltare, ajutându-l să aleagă și să acționeze responsabil. De exemplu, atunci când conceptul de „iubire a aproapelui” este interiorizat, el se traduce natural în empatie autentică și dorința de a împărtăși cu ceilalți. În același timp, educația religioasă promovează o viziune extrem de optimistă asupra ființei umane. Ideea că fiecare copil este „creat după chipul lui Dumnezeu” îi conferă acestuia un sentiment de valoare unică și o stime de sine sănătoasă.

Această învățătură, adaptată limbajului ludic al copilăriei, reduce anxietatea și încurajează gesturile de generozitate. Copiii care se simt iubiți necondiționat tind să aibă o stabilitate emoțională mai mare, fiind capabili să lege relații armonioase chiar și în medii dificile. Totodată, educația religioasă se pliază perfect pe gândirea „magică” și analogică a preșcolarului, care învață predilect prin simboluri și narațiune.

Simboluri precum lumina, îngerul sau spațiul bisericii nu sunt procesate neapărat prin logică, ci sunt trăite la un nivel profund, structurând universul interior al celui mic. Când un copil aprinde o lumânare, gestul său transcende simpla imitație; este o experiență de conectare și speranță. Această dimensiune simbolică nu doar că îi aprinde imaginația, dar pregătește și terenul pentru capacitatea de abstractizare, o achiziție cognitivă fundamentală pentru viitor.

Reziliența — acea capacitate vitală de a depăși obstacolele și de a ne regăsi echilibrul — își are rădăcinile în experiențele timpurii de stabilitate și încredere. Educația religioasă sprijină acest proces oferind un cadru simbolic prin care copilul învață să dea sens realității. Poveștile spirituale, care vorbesc despre suferință, dar și despre vindecare sau iertare, îi transmit celui mic un mesaj esențial: greșeala nu este un capăt de drum, ci o ocazie pentru o a doua șansă. Acest „rezervor interior” de speranță, alături de rutinele de liniștire precum rugăciunea, devine un instrument prețios de autoreglare emoțională.

În acest proces, educatorul încetează să fie un simplu transmițător de informații, devenind un model viu de integritate. Copiii nu învață religia doar prin explicații, ci prin observarea atentă a adultului: cum reacționează acesta în momente de tensiune, cum iartă sau cum își exprimă recunoștința. Orice discrepanță între teorie și practică este imediat sesizată, motiv pentru care formarea cadrelor didactice trebuie să pună accent pe echilibrul interior și pe autenticitate. Doar un adult care întruchipează valorile predate poate inspira cu adevărat dezvoltarea spirituală a copilului.

Totuși, beneficiile educației religioase sunt strâns legate de o aplicare pedagogică flexibilă și adaptată. O abordare rigidă sau dogmatică poate genera teamă sau vinovăție în mintea unui preșcolar care nu posedă încă puterea de abstractizare necesară. Într-o societate pluralistă, acest demers trebuie să fie unul de deschidere, care să nu excludă, ci să valorizeze diversitatea, promovând acele valori universale precum pacea, respectul și solidaritatea.

Din perspectiva politicilor educaționale, dimensiunea spirituală este tot mai recunoscută ca o componentă-cheie în formarea conștiinței morale. Curriculumul național pentru educația timpurie (MEN, 2019) integrează aceste aspecte în domeniul „Om și societate”, încurajând o abordare transversală și adaptată contextului cultural. Deși nu este o disciplină separată la grădiniță, educația religioasă se regăsește în activitățile zilnice, în jocurile de rol și în momentele de reflecție, contribuind la dezvoltarea globală a micuțului.

Rolul educatorului este de a „traduce” aceste valori în experiențe concrete și accesibile. Deoarece preșcolarul învață prin explorare senzorială și joc, spiritualitatea trebuie ancorată în acțiune. Dramatizarea unei parabole sau grija față de natură nu sunt doar exerciții, ci modalități prin care valorile morale sunt interiorizate organic. În conformitate cu teoria lui Lev Vîgotski, acest tip de învățare are loc în „zona proximală de dezvoltare”, unde copilul asimilează concepte noi prin dialog și participare activă alături de adult.

Învățarea timpurie este, prin definiție, holistică și profund afectivă. Gândurile, emoțiile și acțiunile copilului formează un tot unitar, ceea ce face ca educația religioasă să nu poată fi predată izolat de viața cotidiană. Ea trebuie să fie prezentă în gesturile de bunătate față de colegi, în recunoștința pentru darurile primite și în momentele de liniște colectivă.

În concluzie, atunci când este susținută de sensibilitate pedagogică și rigoare metodologică, religia devine un catalizator pentru transformarea educației timpurii. Depășind statutul de simplă materie de studiu, ea creează un spațiu de formare holistică, oferindu-i copilului instrumentele necesare pentru a deveni un om echilibrat, empatic și conștient de propria valoare. În lumina argumentelor prezentate, devine evident faptul că titlul articolului, „Educație cu semnificație: rolul educației religioase în dezvoltarea globală a copilului”, nu reprezintă doar un deziderat pedagogic, ci o necesitate fundamentală în contextul educațional contemporan. O educație cu adevărat semnificativă este cea care reușește să depășească simpla transmitere de informații, adresându-se copilului ca ființă întreagă: cognitivă, emoțională, socială și spirituală.

Educația religioasă nu trebuie privită ca un adaos opțional sau ca o disciplină izolată, ci ca un catalizator care dă sens celorlalte achiziții ale dezvoltării. Ea oferă „semnificație” experiențelor cotidiene ale preșcolarului, transformând regulile de comportament în valori trăite și interacțiunile sociale în acte de comuniune și respect. Prin intermediul simbolului, al pildei și al modelului oferit de adult, copilul nu doar că își dezvoltă limbajul sau memoria, ci își construiește o „busolă morală” și o reziliență interioară care îl vor susține pe parcursul întregii vieți.

Dezvoltarea globală a copilului presupune un echilibru delicat între minte și inimă. Așa cum am explorat în acest proiect, dimensiunea spirituală hrănește tocmai acea încredere fundamentală în sine și în lume, oferindu-i copilului sentimentul că este valoros și iubit. Într-o epocă marcată de fragmentare și incertitudine, educația religioasă propune o imagine coerentă asupra omului și a societății, bazată pe principii universale precum iubirea, dreptatea și solidaritatea.

În concluzie, implementarea unei educații religioase de calitate în perioada timpurie reprezintă o investiție pe termen lung în caracterul generațiilor de mâine. Când acest demers este realizat cu sensibilitate, deschidere și rigoare metodologică, el reușește să transforme grădinița într-un spațiu al formării holistice. Astfel, educația devine cu adevărat semnificativă atunci când

îl ajută pe copil să descopere nu doar cum funcționează lumea, ci și care este locul său valoros în cadrul ei, pregătindu-l să devină un adult echilibrat, empatic și responsabil.

Bibliografie:

1. Bîrzea, C., (1999). Reforma învățământului din România, București: Editura Institutul de Științe ale Educației.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ, Ediția a IV-a revăzută și adăugită, Iași: Editura Polirom.
3. Cucoș, C., (2006). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
4. Dumitrana, M. (2000). Educarea-limbajului-în-învățământul-preșcolar. București: Editura Compania
5. Gherguț, A., (2005). Sinteze de psihopedagogie specială: ghid pentru concursuri și examene de obținere Gradelor didactice. Iași: Editura Polirom.
6. Groome, T., (1996). What Makes a School Catholic?. Maryknoll, New York: Editura Orbis Book
7. Istrate E., Jinga I., (2008). Manual de Pedagogie, București: Editura All.
8. MacNaughton, G., (2005). Doing Foucault in Early Childhood Studies. Londra: Editura Routledge
9. Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educația timpurie – aprobat prin OMEN 4.694/2019.
10. Sava, F.A., (2011). Metode implicite de investigare a personalității. Iași: Editura Polirom.
11. Stan, C., (2010). Tradiții, valori și perspective în științele educației. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
12. Stan, L. (2019). Dimensiunea formativă a educației religioase în grădiniță. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
13. UNESCO (2020). Framework for Early Childhood Education and Spiritual Development (trad. adaptată de ISE România).
14. Vrăsmaș, E., (2007). Dificultățile de învățare în școală. București: Editura V&I Integral.
15. Vîgotski, LS (1978). Mentea în societate: Dezvoltarea proceselor psihologice superioare. Cambridge, MA: Harvard University Press.

The Role of Play in Teaching English to SEN Students

Teacher: Claudiu Gabriel Gilcă

Institution: Technical High School “Dimitrie Dima”, Pitești, Argeș

In contrast to traditional foreign language teaching methods, which often rely on teacher-centered instruction and mechanical repetition, modern pedagogical approaches emphasize learner participation, interaction, and meaningful communication. Contemporary education increasingly acknowledges that students acquire a foreign language more effectively when they are actively involved in the learning process and when instruction is adapted to their individual needs. In this context, play emerges as one of the most effective interactive teaching–learning methods, particularly in inclusive educational settings that involve students with Special Educational Needs (SEN). The present paper explores the pedagogical value of didactic games in teaching English as a foreign language to SEN students, highlighting how play-based activities can be adapted to support accessibility, motivation, and linguistic development.

Play contributes significantly to language learning by creating a relaxed and emotionally secure environment in which students feel encouraged to experiment with language without fear of failure. According to Wright, Betteridge, and Buckby (1983), games provide meaningful contexts for language use and help learners internalize vocabulary and structures naturally. For students with SEN, such as those with learning disabilities, attention deficit disorders, speech and language impairments, or autism spectrum conditions, the affective dimension of learning is particularly important. Anxiety, low self-esteem, and previous negative learning experiences can act as barriers to language acquisition; therefore, the use of play can reduce emotional tension and increase students' willingness to participate (Krashen, 1982).

From a developmental perspective, play as a didactic method can be applied across all educational levels, provided that activities are adapted to learners' cognitive, emotional, and social characteristics. In primary education, especially in grades I–IV, play should be a dominant instructional strategy. Younger learners, including those with SEN, respond more positively when they perceive learning as part of a story or a shared imaginative experience. Within such a framework, students assume roles naturally rather than having them imposed, which enhances engagement and promotes autonomy. Vygotsky (1978) emphasizes the social nature of learning and the importance of interaction in cognitive development, a principle that is particularly relevant for SEN students who benefit from guided participation and peer collaboration.

In middle school and high school, although students may initially appear less receptive to playful activities, didactic games can still play a crucial role in fostering motivation and participation. For students with SEN, traditional classroom practices may reinforce feelings of inadequacy or exclusion. Play-based learning, on the other hand, breaks the rigidity of conventional lessons and offers alternative pathways to understanding and expression. At this level, games can be used to initiate discussions, serve as ice-breakers, reinforce competitive or cooperative dynamics, or consolidate previously acquired knowledge. As Hadfield (1996) notes, communication games promote authentic language use and help learners develop fluency through interaction rather than rote memorization.

Ice-breaking games are particularly effective in reducing communication barriers and encouraging oral expression. For example, simple question-and-answer activities that rely on limited responses, such as “yes” or “no,” can engage even the most hesitant learners. When adapted for SEN students, these activities may include visual prompts, sentence starters, or additional processing time, ensuring that all learners can participate successfully. The teacher's role in such activities is primarily that of a facilitator, allowing communication to flow naturally and postponing error correction until the end of the activity. This approach aligns with communicative language teaching principles, which prioritize meaning over form during initial language production (Richards & Rodgers, 2014).

Vocabulary development is another area in which didactic games prove highly effective. Games that involve matching, categorizing, or reconstructing language elements support multisensory learning and reinforce memory, which is particularly beneficial for students with learning difficulties or dyslexia. Cooperative vocabulary games encourage peer support and shared responsibility, fostering a sense of belonging and inclusion. Tomlinson (2017) emphasizes the importance of differentiated instruction in inclusive classrooms, arguing that learning tasks should be flexible enough to accommodate diverse learning profiles while maintaining common learning objectives.

Didactic games that promote cooperation, such as paired or group activities, also enhance social and communication skills. Activities like collaborative crosswords or definition-based guessing games require students to negotiate meaning, formulate explanations, and actively listen to one another. These skills are essential not only for language learning but also for the social development of SEN students. Through structured interaction, learners practice turn-taking, perspective-taking, and respectful communication, which are often challenging for students with social or communication difficulties.

Creative activities based on storytelling further extend the benefits of play-based learning. Story construction tasks encourage imagination, language production, and teamwork, allowing students to apply their linguistic knowledge in new and meaningful contexts. For SEN students, creative tasks can be adapted through the use of visual organizers, oral storytelling, or shared writing, thus reducing cognitive load while preserving creative freedom. As Cameron (2001) suggests, storytelling supports language development by integrating vocabulary, grammar, and discourse in a holistic manner, making learning more coherent and memorable.

Despite the declining interest of many students in formal schooling, the integration of didactic games into English language lessons can significantly increase engagement and motivation, especially in inclusive classrooms. Play transforms the learning experience into an active and enjoyable process, enabling students with SEN to participate according to their abilities and strengths. From practical teaching experience, it can be observed that didactic games provide a supportive framework for independent and cooperative learning, encouraging students to take risks, express themselves, and build confidence in using a foreign language.

In conclusion, while there are numerous ways to foster creativity and language development in school, there is a clear need to reconsider traditional teaching approaches and adopt more flexible, learner-centered strategies. Didactic games represent a valuable pedagogical tool that supports inclusion, differentiation, and meaningful learning. The wide range of available games and creative activities can be adapted to meet the diverse needs of SEN students, helping them acquire English more easily while developing essential cognitive, social, and emotional skills. Consequently, play-based learning should be regarded not as a supplementary activity, but as an integral component of effective foreign language instruction in inclusive educational contexts.

References:

1. Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press.
2. Hadfield, J. (1996). *Intermediate Communication Games*. Addison Wesley Longman Ltd.
3. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
4. Myles, J. (n.d.). *Language Games Elementary–Intermediate*. Mary Glasgow Magazines.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
6. Tomlinson, C. A. (2017). *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*. ASCD.
7. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
8. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (1983). *Games for Language Learning*. Cambridge University Press.

THE ROLES OF THE TEACHER IN LISTENING ACTIVITIES FOR STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS IN ELT

Teacher: Claudiu Gabriel Gîlcă
Technical High School “Dimitrie Dima”, Pitești, Argeș

Abstract

Listening is a fundamental language skill and an essential component of communication, closely interconnected with speaking, reading, and writing. For students with special educational needs, listening comprehension is both a vital learning tool and one of the most demanding aspects of foreign language acquisition. Difficulties related to attention, memory, auditory processing, or emotional regulation often hinder learners' ability to process spoken language effectively. In recent decades, inclusive education practices and technological developments have contributed to a better understanding of listening as an active, dynamic process rather than a passive skill. However, classroom practices and assessment methods still frequently fail to address the diverse needs of learners with special needs. This paper explores the importance of listening in English language learning for students with special educational needs and examines the multifaceted role of the teacher before, during, and after listening activities, highlighting strategies that support comprehension, motivation, and inclusion.

Keywords: listening, special educational needs, inclusive education, ELT, language acquisition.

Introduction

Listening plays a central role in language acquisition and in the development of communicative competence. It is the primary channel through which learners are exposed to authentic language, pronunciation, intonation, and discourse patterns. As Rost (2011) emphasizes, listening is not a passive reception of sounds but an active process that involves decoding, interpreting, and constructing meaning. For students with special educational needs, this process can be particularly challenging, as it often requires sustained attention, working memory, and rapid processing of linguistic input.

In inclusive English language classrooms, teachers carry a responsibility that goes beyond the transmission of knowledge. They are required to adapt instruction to accommodate diverse learning profiles while ensuring that all students can participate meaningfully in classroom activities. Teachers influence not only academic achievement but also students' self-esteem, motivation, and attitude towards learning. This role becomes even more significant when working with students with special needs, for whom anxiety, fear of failure, or previous negative learning experiences may act as barriers to effective listening. Therefore, the teacher's role in listening activities is crucial in creating a supportive environment that fosters engagement and gradual skill development.

The Teacher's Role Before Listening Activities

Effective listening instruction for students with special needs begins long before the audio material is played. Careful planning and thoughtful selection of materials are essential to ensure accessibility and relevance. Listening texts must be appropriate in terms of length, speed, and linguistic complexity, as overly dense or fast recordings can easily overwhelm learners. According to Underwood (1989), difficulties in listening often stem from inappropriate material selection rather than from learners' lack of ability. For students with special needs, this risk is even greater, making teacher intervention indispensable.

Visual support is a key element in preparing listening activities. Images, diagrams, videos, gestures, and realia help students anticipate meaning and compensate for gaps in auditory processing. Vandergrift and Goh (2012) argue that activating prior knowledge through pre-listening tasks significantly improves comprehension, especially for learners who struggle with processing spoken language. Teachers should therefore introduce key vocabulary, contextual information, and listening goals in advance, reducing cognitive load and anxiety.

Equally important is the organization of the listening procedure. Teachers must divide the activity into clearly defined stages, allowing time for preparation, listening, and reflection. Students with special needs often benefit from predictable routines and clear instructions, which provide a sense of security and structure. The teacher must also ensure that technical equipment is functional and accessible, as technical difficulties can disrupt concentration and increase frustration. In inclusive settings, planning also involves anticipating the need for accommodations, such as additional listening time, repetition, or simplified tasks.

The Teacher's Role During Listening Activities

During the listening phase, the teacher acts primarily as a facilitator, guide, and emotional support. The aim is not to test students' listening abilities but to help them develop effective strategies for understanding spoken language. Harmer (2005) highlights the importance of building learners' confidence by setting achievable tasks and providing clear listening purposes. This principle is particularly relevant for students with special needs, who may experience heightened anxiety during listening tasks.

Clear instructions and frequent reassurance are essential. Teachers should monitor students' engagement and be prepared to pause or replay recordings when necessary. The use of technology can be especially beneficial, allowing learners to control playback speed or access subtitles when appropriate. As Field (2008) notes, repeated exposure to listening input, combined with focused attention on meaning, can significantly enhance comprehension.

Feedback during listening activities should be immediate, supportive, and constructive. Instead of focusing on errors, teachers should emphasize what students have understood, encouraging peer interaction and collaborative learning. Pair or group work can reduce pressure and promote a sense of shared responsibility. Prompting students to listen again for specific information or language features further reinforces comprehension and awareness. Throughout the process, the teacher must maintain a calm and inclusive atmosphere, recognizing that emotional well-being is closely linked to learning success.

Conclusion

Listening is an indispensable skill in foreign language learning and a prerequisite for meaningful communication. For students with special educational needs, developing listening competence is often a gradual and demanding process that requires careful guidance and sustained support. Despite advances in educational technology and inclusive pedagogy, many learners continue to struggle due to limited practice opportunities and inadequately adapted instructional strategies. Teachers play a pivotal role in overcoming these challenges by adopting a learner-centered, process-oriented approach to listening instruction. By selecting appropriate materials, integrating visual and contextual support, and fostering a positive classroom climate, teachers can help students with special needs build confidence and improve comprehension. Ultimately, effective listening instruction not only enhances language proficiency but also contributes to learners' overall academic development and social inclusion.

References:

1. Field, J. – *Listening in the Language Classroom*, Cambridge University Press, 2008;
2. Harmer, J. – *Just Listening and Speaking*, Marshall Cavendish, London, 2004;
3. Harmer, J. – *The Practice of English Language Teaching*, Third Edition, Pearson Education, Longman, 2005;
4. Rost, M. – *Teaching and Researching Listening*, Second Edition, Pearson Education, 2011;
5. Underwood, M. – *Teaching Listening*, Longman, London, 1989;
6. Vandergrift, L., & Goh, C. – *Teaching and Learning Second Language Listening*, Routledge, 2012.

Educația cu semnificație – exemple de bune practici educaționale aplicate în grădiniță pentru dezvoltarea holistică a copilului

Simpozionul Internațional „Leadership și Impact în Educație”

Sesiunea de Comunicări Științifice „Educație cu Semnificație”

Autori: Prof.Stroescu Severica Cătălina

Prof.Giura Suzana

Rezumat

Educația cu semnificație în învățământul preșcolar reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului, având ca scop formarea competențelor sociale, emoționale, cognitive și morale încă de la vârste fragede. Lucrarea evidențiază modul în care activitățile educaționale desfășurate în grădiniță pot dobândi sens și valoare prin conectarea lor la experiențele de viață ale copiilor, la mediul înconjurător și la comunitate. Sunt prezentate exemple concrete de bune practici care demonstrează impactul real al educației cu semnificație asupra dezvoltării copilului preșcolar.

Cuvinte-cheie:

educație cu semnificație, învățământ preșcolar, bune practici, dezvoltare holistică, grădiniță

Introducere

Primii ani de viață reprezintă o etapă esențială în dezvoltarea copilului, iar grădinița are un rol fundamental în formarea personalității acestuia. Educația cu semnificație, aplicată în context preșcolar, presupune organizarea unor experiențe de învățare relevante, care să răspundă nevoilor, intereselor și particularităților de vârstă ale copiilor. Prin activități atractive, joc și implicare emoțională, copilul învață nu doar informații, ci și valori, reguli de conviețuire și comportamente prosoziale.

1. Repere teoretice ale educației cu semnificație în grădiniță

Educația cu semnificație are la bază teoriile constructiviste ale învățării, care susțin ideea că fiecare copil își construiește cunoașterea prin interacțiune cu mediul și prin experiențe directe. În învățământul preșcolar, jocul reprezintă forma principală de activitate, iar acesta devine un instrument esențial pentru dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională.

Curriculumul pentru educație timpurie promovează abordarea integrată a activităților, accentuând importanța formării competențelor-cheie și a învățării centrate pe copil. Astfel, educația cu semnificație contribuie la crearea unui mediu educațional sigur, stimulat și incluziv.

2. Exemple concrete de bune practici educaționale în grădiniță

Un exemplu relevant de educație cu semnificație este organizarea activităților pe bază de proiecte tematice. De exemplu, proiectul „Eu și familia mea” permite copiilor să își exprime emoțiile, să vorbească despre membrii familiei și să realizeze desene sau colaje cu fotografii de acasă. Prin aceste activități, copiii își dezvoltă limbajul, stima de sine și sentimentul de apartenență.

Un alt exemplu îl constituie activitățile de educație ecologică, precum proiectul „Prietenii naturii”. Copiii sunt implicați în acțiuni concrete, cum ar fi plantarea florilor în curtea grădiniței, colectarea selectivă a deșeurilor sau observarea schimbărilor din natură. Aceste experiențe contribuie la formarea unui comportament responsabil față de mediul înconjurător.

Educația cu semnificație se reflectă și în activitățile de dezvoltare socio-emoțională. Prin jocuri de rol, dramatizări și povești terapeutice, copiii învață să recunoască emoțiile, să gestioneze conflictele și să colaboreze cu ceilalți. De exemplu, jocul „La magazin” dezvoltă competențele de comunicare, cooperare și respect față de reguli.

3. Rolul educatoarei și al leadershipului educațional

Educatoarea are un rol esențial în crearea unui climat educațional favorabil învățării cu semnificație. Prin atitudinea sa empatică, prin flexibilitate și prin adaptarea activităților la nevoile copiilor, aceasta facilitează dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Leadershipul educațional, manifestat la nivelul grădiniței, susține inițiativele cadrelor didactice, încurajează colaborarea cu familia și comunitatea și promovează inovația didactică. Astfel, grădinița devine un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării durabile.

4. Concluzii

Educația cu semnificație aplicată în grădiniță contribuie în mod direct la dezvoltarea holistică a copilului și la formarea unor competențe esențiale pentru viață. Prin activități relevante, prin implicarea activă a copiilor și printr-un leadership educațional eficient, grădinița poate genera un impact real atât asupra copiilor, cât și asupra comunității.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
2. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. London: Routledge.
4. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.
5. OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.

Educația cu semnificație: practici și proiecte care creează schimbare reală în școli și comunități

Autor: Glăvan Lilica Liliana

Instituția: Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională Caraș-Severin, cabinet normat la Liceul Teoretic “Tata Oancea” Bocșa – structură Școala Gimnazială Nr. 2 Bocșa.

Rezumat

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbările sociale, tehnologice și culturale (Fullan, 2014; Hargreaves & Shirley, 2012). În acest context, leadershipul educațional devine un factor-cheie în construirea unei educații cu semnificație, capabilă să genereze impact real și durabil în școli și comunități. Prezentul articol analizează conceptul de educație cu semnificație și evidențiază rolul liderilor educaționali în inițierea și implementarea unor practici și proiecte care produc schimbări autentice. Sunt prezentate exemple de bune practici centrate pe elev, pe colaborare școală-comunitate și pe incluziune, subliniindu-se importanța unei viziuni comune, a responsabilității sociale și a culturii organizaționale orientate spre progres.

Cuvinte-cheie: leadership educațional, educație cu semnificație, impact educațional, comunitate, schimbare.

1. Introducere

Educația cu semnificație depășește transmiterea de cunoștințe și vizează formarea integrală a elevului, ca individ activ, responsabil și implicat în comunitate. Într-o lume marcată de incertitudine, diversitate și schimbări accelerate, școala nu mai poate funcționa ca un spațiu izolat, ci trebuie să se afirme ca un nucleu de dezvoltare comunitară și socială. Procesul educațional capătă valoare autentică atunci când este ancorat în realitățile cotidiene ale elevilor și când răspunde nevoilor lor cognitive, emoționale și sociale.

În acest context, leadershipul educațional joacă un rol esențial, oferind direcție, sens și coerență demersurilor educative. Liderii din educație au responsabilitatea de a construi viziuni comune, de a promova o cultură organizațională bazată pe colaborare și incluziune și de a susține inițiative care generează impact real și durabil. Astfel, leadershipul devine un catalizator al schimbării, facilitând tranziția de la practici tradiționale la abordări inovative, centrate pe elev și pe comunitate.

Tema simpozionului internațional „*Leadership și impact în educație*” oferă cadrul ideal pentru a reflecta asupra modului în care practicile educaționale pot deveni relevante și transformative, atât pentru elevi, cât și pentru comunitățile din care aceștia fac parte. Analiza educației cu semnificație presupune o abordare integrată, în care leadershipul, practicile pedagogice și parteneriatele educaționale converg spre același obiectiv: crearea unui sistem educațional echitabil, incluziv și orientat spre dezvoltarea durabilă.

În această perspectivă, prezentul articol își propune să evidențieze rolul leadershipului educațional în promovarea unor practici și proiecte care conferă sens învățării și produc schimbări autentice în școli și comunități, subliniind importanța unei educații centrate pe valori, responsabilitate socială și implicare activă.

2. Conceptul de educație cu semnificație

Educația cu semnificație presupune conectarea procesului de învățare la realitatea de viață a elevilor, la nevoile lor emoționale, sociale și cognitive (Ausubel, 1981; OECD, 2019). Aceasta se bazează pe:

- relevanța conținuturilor pentru viața reală;
- participarea activă a elevilor în procesul educațional;
- valorizarea diversității și a incluziunii;
- dezvoltarea competențelor-cheie pentru viață.

Din perspectiva teoriei învățării semnificative, formulată de Ausubel (1981), noile cunoștințe sunt integrate eficient atunci când sunt raportate la experiențele anterioare ale elevilor și când au o valoare clar percepută pentru aceștia. Astfel, educația cu semnificație nu se limitează la acumularea de informații, ci facilitează construirea sensului și dezvoltarea gândirii reflexive.

Totodată, documentele de politică educațională internațională subliniază importanța unei educații orientate spre competențe, capabile să pregătească elevii pentru provocările societății contemporane (OECD, 2019). Competențe precum gândirea critică, colaborarea, responsabilitatea civică și adaptabilitatea devin esențiale într-un proces educațional cu impact real.

În literatura pedagogică românească, educația cu semnificație este asociată cu ideea de curriculum relevant și flexibil, adaptat nevoilor reale ale beneficiarilor educației (Potolea, 2013). În acest sens, educația semnificativă presupune o abordare centrată pe elev, care valorizează ritmurile individuale de învățare, interesele și potențialul fiecărui copil.

Un demers educațional semnificativ este acela care îi ajută pe elevi să înțeleagă de ce învață, cum pot aplica ceea ce învață și cum pot contribui, prin cunoștințele și valorile dobândite, la binele comun. Prin urmare, educația cu semnificație devine un vector al responsabilității sociale, favorizând formarea unor cetățeni activi, implicați și conștienți de rolul lor în comunitate.

3. Rolul leadershipului educațional în crearea schimbării

Leadershipul educațional eficient nu se limitează la management administrativ, ci presupune influență pozitivă, viziune și capacitatea de a mobiliza resurse umane și materiale în direcția schimbării (Bush, 2011; Leithwood et al., 2020). Liderii educaționali autentici:

- creează o cultură organizațională bazată pe încredere și colaborare;
- încurajează inovația și reflecția pedagogică;
- sprijină cadrele didactice în dezvoltarea profesională continuă;
- promovează parteneriatele cu familia și comunitatea.

În contextul educației cu semnificație, leadershipul educațional devine un proces distribuit, în care responsabilitatea pentru schimbare este împărtășită de întreaga comunitate școlară. Conform lui Fullan (2014), schimbarea durabilă în educație nu este rezultatul unor intervenții izolate, ci al unei viziuni comune și al unei culturi organizaționale orientate spre învățare continuă.

Literatura de specialitate românească subliniază faptul că leadershipul educațional autentic este strâns legat de calitatea actului pedagogic și de capacitatea școlii de a răspunde nevoilor comunității (Joița, 2018). Astfel, liderul educațional are rolul de mediator între politicile educaționale, practicile didactice și contextul socio-cultural în care funcționează școala.

De asemenea, leadershipul orientat spre impact presupune valorizarea capitalului uman și crearea unor contexte favorabile pentru implicarea activă a cadrelor didactice și a elevilor. Leithwood et al. (2020) evidențiază faptul că liderii care investesc în dezvoltarea profesională a profesorilor contribuie indirect, dar semnificativ, la îmbunătățirea rezultatelor elevilor și la creșterea motivației pentru învățare.

Prin leadershipul lor, directorii, profesorii și coordonatorii de proiecte pot transforma școala într-un spațiu al învățării relevante și al implicării civice, în care educația capătă sens, iar schimbarea devine un proces asumat și sustenabil.

4. Practici educaționale cu impact real

Practica educațională cu impact real se construiește prin strategii adaptate contextului și nevoilor beneficiarilor educației, susținute de o viziune pedagogică fundamentată științific și etic (Joița, 2018; Păun, 2017). Dintre acestea, se remarcă:

4.1. Învățarea centrată pe elev

Metodele active, precum învățarea prin proiecte, studiile de caz sau învățarea experiențială, îi implică pe elevi în rezolvarea unor probleme autentice (Kolb, 2015; Thomas, 2000). Conform lui Potolea (2013), centrarea pe elev presupune nu doar adaptarea conținuturilor, ci și valorizarea ritmurilor individuale de învățare și a motivației intrinseci.

În acest tip de abordare, elevul devine coautor al propriei învățări, fiind stimulat să reflecteze, să colaboreze și să își asume responsabilitatea pentru progresul personal. Învățarea centrată pe elev favorizează dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, comunicarea și capacitatea de rezolvare a problemelor, competențe esențiale pentru integrarea socială și profesională.

4.2. Educația incluzivă

Educația cu semnificație este, în mod esențial, o educație incluzivă, fundamentată pe principiile echității și participării tuturor elevilor (UNESCO, 2017). În literatura românească de specialitate, educația incluzivă este privită ca o condiție a calității educației și a coeziunii sociale (Gherguț, 2016).

Prin adaptarea strategiilor didactice, utilizarea metodelor diferențiate și crearea unui climat educațional empatic, școala incluzivă răspunde diversității elevilor și contribuie la reducerea inegalităților educaționale. Educația incluzivă nu vizează doar integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci și valorizarea tuturor formelor de diversitate, ca resursă pentru învățare și dezvoltare.

4.3. Parteneriatul școală–comunitate

Parteneriatul școală–comunitate contribuie la extinderea spațiului educațional și la crearea de contexte autentice de învățare. Păun (2017) subliniază faptul că școala devine relevantă atunci când răspunde nevoilor comunității și valorifică resursele locale.

Prin colaborarea cu familia, autoritățile locale, organizațiile nonguvernamentale și instituțiile culturale, școala își consolidează rolul de actor social activ. Astfel de parteneriate facilitează implementarea unor proiecte educaționale cu impact comunitar, oferind elevilor oportunități de implicare civică, voluntariat și învățare contextualizată. În acest mod, educația capătă sens practic, iar elevii își dezvoltă sentimentul de apartenență și responsabilitate față de comunitate.

5. Proiecte educaționale generatoare de schimbare

Proiectele educaționale cu impact sunt cele care pornesc de la nevoi reale și urmăresc rezultate sustenabile. Exemple relevante includ:

- proiecte de voluntariat și educație civică;
- programe de mentorat pentru elevi aflați în risc educațional;
- inițiative de educație pentru mediu și dezvoltare durabilă;
- activități interdisciplinare care conectează școala cu viața cotidiană.

Aceste proiecte contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și civice ale elevilor, stimulând implicarea activă și responsabilitatea față de comunitate. Prin participarea la activități cu finalitate concretă, elevii învață să colaboreze, să comunice eficient și să identifice soluții pentru problemele reale ale societății, ceea ce conferă sens procesului educațional.

Literatura de specialitate evidențiază faptul că proiectele educaționale eficiente sunt caracterizate de coerență între obiective, activități și rezultatele așteptate, precum și de o evaluare continuă a impactului produs (Fullan, 2014). În acest sens, leadershipul educațional are rolul de a asigura cadrul organizațional necesar, de a mobiliza resursele și de a susține colaborarea dintre toți actorii implicați.

Din perspectiva pedagogiei românești, proiectele educaționale reprezintă un instrument valoros de conectare a curriculumului la realitatea socială și de promovare a învățării autentice (Joița, 2018). Atunci când sunt integrate coerent în viața școlii, aceste inițiative contribuie la consolidarea unei culturi organizaționale orientate spre implicare, responsabilitate și progres.

Succesul acestor proiecte depinde de leadershipul asumat, de implicarea cadrelor didactice și de participarea activă a elevilor, precum și de capacitatea școlii de a construi parteneriate durabile cu familia și comunitatea. În acest mod, proiectele educaționale devin veritabile motoare ale schimbării, generând impact real și pe termen lung în școli și comunități.

6. Exemplu de bună practică: proiect educațional cu impact comunitar

Un exemplu concret de educație cu semnificație îl reprezintă implementarea unui proiect interdisciplinar de tip *Școala pentru toți*, derulat într-o unitate de învățământ gimnazial, având ca scop creșterea participării școlare și a incluziunii elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Proiectul a implicat cadre didactice, consilierul școlar, părinții și reprezentanți ai comunității locale și a avut ca activități principale: adaptarea curriculară, ateliere de învățare experiențială, activități de mentorat între elevi și acțiuni de voluntariat comunitar. Leadershipul educațional a fost asigurat printr-o viziune comună și prin distribuirea responsabilităților în echipa educațională (Joița, 2018).

Rezultatele proiectului au evidențiat creșterea motivației pentru învățare, reducerea absenteismului și îmbunătățirea relațiilor socio-emoționale dintre elevi. De asemenea, s-a observat o consolidare a sentimentului de apartenență la școală și o creștere a colaborării între cadrele didactice și părinți, fapt ce a contribuit la o coeziune comunitară mai puternică.

Astfel de inițiative confirmă afirmația lui Fullan (2014) conform căreia schimbarea reală în educație este rezultatul colaborării și al asumării colective. Mai mult, proiectul a fost conceput astfel încât să poată fi replicat în alte școli, prin elaborarea unor ghiduri metodologice și sesiuni de formare pentru cadre didactice, ceea ce asigură sustenabilitatea și extinderea impactului său.

Prin această abordare integrată, proiectul *Școala pentru toți* demonstrează cum educația cu semnificație poate genera schimbare reală, nu doar în cadrul școlii, ci și în comunitatea locală, pregătind elevii pentru a deveni cetățeni responsabili și implicați social.

7. Impactul asupra școlii și comunității

Educația cu semnificație produce efecte vizibile atât la nivel individual, cât și comunitar. La nivelul elevilor, aceasta se traduce prin creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea autonomiei și a responsabilității personale, precum și prin consolidarea conștiinței civice și sociale. Elevii devin mai conștienți de rolul lor în societate și capabili să participe activ la viața comunității, asumându-și roluri constructive în diverse contexte sociale.

La nivelul școlii, impactul se manifestă prin transformarea acesteia într-un spațiu deschis, bazat pe dialog, colaborare și incluziune. Practicile educaționale centrate pe semnificație favorizează dezvoltarea unei culturi organizaționale pozitive, în care cadrele didactice și elevii lucrează împreună pentru atingerea obiectivelor comune. Leadershipul educațional joacă aici un rol crucial, facilitând crearea unor condiții optime pentru inovare și schimbare sustenabilă (Fullan, 2014; Joița, 2018).

De asemenea, comunitatea locală beneficiază în mod direct de pe urma unei educații cu impact real, prin faptul că tinerii educați în acest spirit devin cetățeni activi, responsabili și competenți. Implicarea elevilor în proiecte comunitare, voluntariat și acțiuni civice stimulează coeziunea socială și dezvoltarea durabilă a comunității, generând un efect de multiplicare a valorilor și practicilor învățate.

Mai mult, această formă de educație contribuie la reducerea inegalităților și la promovarea echității sociale, prin incluziunea elevilor cu diverse nevoi și prin valorizarea diversității culturale și sociale din mediul școlar și comunitar (UNESCO, 2017; Gherguț, 2016).

Astfel, educația cu semnificație nu este doar un proces educațional, ci un motor al schimbării sociale, care sprijină dezvoltarea unor societăți mai juste, solidare și sustenabile.

8. Concluzii

Leadershipul educațional orientat spre sens și impact este esențial pentru construirea unei educații relevante și transformative. Într-un context social și cultural dinamic, în care provocările sunt multiple și complexe, liderii educaționali trebuie să adopte o viziune integratoare, care să pună în valoare potențialul fiecărui elev și să genereze schimbări sustenabile în sistemul educațional.

Practicile și proiectele educaționale care creează schimbare reală sunt cele care pun elevul în centru, valorizează diversitatea și conectează școala cu comunitatea, transformând procesul de învățare într-o experiență semnificativă și relevantă pentru viața reală. Astfel, educația cu semnificație devine o cale prin care școala nu doar transmite cunoștințe, ci formează cetățeni responsabili, creativi și implicați social.

Educația cu semnificație nu este un ideal abstract, ci o realitate concretă care poate fi construită printr-un efort colectiv bazat pe viziune clară, colaborare autentică și asumarea responsabilităților de către toți actorii educaționali – de la lideri și cadre didactice, la elevi, părinți și comunitate.

În această direcție, liderii educaționali au o misiune esențială: aceea de a transforma școala într-un spațiu al speranței, al incluziunii și al schimbării autentice, unde fiecare elev are șansa să își descopere și să își valorifice potențialul. Prin implicarea activă și leadershipul lor conștient, ei pot crea condițiile necesare pentru inovare, coeziune socială și dezvoltare durabilă.

Astfel, leadershipul educațional devine un factor determinant în consolidarea unei societăți mai echitabile, solidare și pregătite pentru provocările viitorului (Fullan, 2014; UNESCO, 2021). În final, educația cu semnificație reprezintă nu doar o strategie pedagogică, ci un angajament etic și social care modelează destine și construiește comunități reziliente și prospere.

Bibliografie

- Ausubel, D. P. (1981). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bush, T. (2011). *Theories of educational leadership and management*. London: Sage Publications.

- Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hargreaves, A., & Shirley, D. (2012). *The global fourth way: The quest for educational excellence*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. New Jersey: Pearson Education.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). *Seven strong claims about successful school leadership revisited*. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- OECD. (2019). *Future of education and skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.
- UNESCO. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. Paris: UNESCO.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO.
- Gherguț, A. (2016). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale*. Iași: Polirom.
- Joița, E. (2018). *Pedagogie. Știința educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Păun, E. (2017). *Școala – instituție și comunitate*. București: Polirom.
- Potolea, D. (2013). *Curriculum și competențe*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Periodizarea în blocuri a antrenamentului sportiv

Prof. dr. Liviu Grădinaru – L.P.S. „Cetate” Deva

Termenul „periodizare în bloc” provine cel mai probabil din articolul lui Verkhoshansky „Organizarea procesului de instruire” (Verkhoshansky, 1998), unde autorul menționează că instruirea ar trebui organizată ca o „unitate monolitică”. În acest sistem, încărcăturile sunt concentrate cu un singur scop principal și sunt conectate într-o serie de blocuri.

Metoda blocului poate fi caracterizată prin următorii termeni:

- a) ciclul principal de adaptare;
- b) mijloace de instruire specifice;
- c) metoda succesiv-contiguă;
- d) efectul de întârziere pe termen lung.

Ciclu de adaptare vizează creșterea abilităților sportivului prin exploatarea potențialului de adaptare al sportivului. Scopul acestui ciclu este de a organiza procesul de antrenament, concentrându-se pe interdependența dintre activitatea de competiție și dezvoltarea continuă a adaptării sportivului. Fiecare ciclu de adaptare având în componență trei blocuri conectate:

Bloc de acumulare (bloc A):

În timpul blocului de acumulare, sportivii trebuie să poată tolera sarcini cu volum mare timp de câteva săptămâni consecutive. Această fază durează de obicei de la patru până la 12 săptămâni și este puțin mai lung decât blocul B.

Această fază de bază este dedicată activării procesului de adaptare, care este orientat către modificările funcționale specializate necesare regimului de lucru specific.

Obiectivul principal al acestui bloc este îmbunătățirea potențialului motric al sportivului, ținând cont de particularitățile exercițiilor specifice competiției.

Bloc de restituire (bloc B):

Durata blocului de restituire are durata de la patru până la doisprezece săptămâni, în funcție de volum, sarcină și capacitatea de recuperare a individului.

Această fază specială este dedicată dezvoltării puterii sportivului într-un regim de lucru specific și în condiții similare cu cele întâlnite în competiție.

Obiectivul principal este de a obișnui sportivul să utilizeze pe deplin potențialul său motric și să execute exerciții similare cu cele din competiție, iar creșterea intensității să fie progresivă. În această fază se pot desfășura și anumite competiții.

Bloc de competiție (bloc C):

Aceasta este faza care acoperă competițiile importante și reprezintă încheierea ciclului de adaptare. În această fază, sportivul va putea folosi toată puterea pe care a dezvoltat-o deja, într-un mediu specific de competiție.

Obiectivul acestei faze este de a obține o eficiență maximă prin exploatarea pe deplin a potențialului motric în timpul competițiilor și nu trebuie să dureze mai mult de trei luni (Sava și colab., 2014, p. 53-55).

Mijloacele de instruire specifice trebuie stabilite de către un antrenor, un fiziolog de exerciții și, dacă este posibil, de un specialist în biomecanică. Fiecare sport are mijloace de

antrenament exacte, care îi vor permite unui sportiv să obțină cele mai bune rezultate în raport cu efortul depus.

Metoda succesiv-contiguă se bazează pe creșterea treptată a intensității stimulilor de antrenament, ceea ce înseamnă că nu este recomandabil să se aplice mijloace de antrenament de înaltă intensitate la începutul procesului de antrenament (Hamilton, A., n.d.).

Efectul de întârziere pe termen lung se manifestă atunci când se observă o scădere a performanței la încheierea blocului A, de exemplu cu 10 %, urmată de o fază de supracompensare care crește performanța cu 25-30% mai mult decât valorile lor inițiale observate în blocul B.

În acest tip de periodizare, odată ce s-a atins un obiectiv de antrenament, de exemplu un nivel de bază al rezistenței, nu trebuie exclus acest antrenament din planul de antrenament (așa cum se întâmplă în periodizarea tradițională). Spre deosebire de periodizarea în blocuri, în programele tradiționale de antrenament periodizate, sportivul devine mai întâi un atlet de anduranță, apoi un halterofil și, în cele din urmă, un sportiv tehnic (Williams și colab., 2017).

În volei, planificarea corectă a activităților, deplasărilor și perioadelor de odihnă este necesară pentru a putea evita accidentările prin suprasolicitare, supraantrenamentul și performanța insuficientă. Achim (2005, p. 44) menționează că „un plan bun sau mai puțin bun reprezintă totuși o perspectivă”. Pentru a preveni toate cele de mai sus este necesară a se pune în aplicare o periodizare foarte bine planificată, care trebuie monitorizată săptămânal și corectată în timpul sezonului.

Înainte de a planifica orice tip de program este importantă cunoașterea cerințelor fizice ale jocului. Unii jucători evoluează pe posturi diferite și, prin urmare, au nevoi diferite (de exemplu, libero, ridicătorul, etc.). Stabilirea caracteristicilor individuale (și nivelul de performanță) reprezintă un alt aspect de luat în seamă, în acest sens, trebuie subliniat că este necesar a se utiliza teste adecvate pentru a obține informații care ar putea fi utile în dezvoltarea programului de formare în sine. Programul de antrenament ar trebui apoi să fie individualizat în funcție de caracteristicile individuale ale fiecărui jucător (RYPT Team, n.d.).

Este imposibil să existe un model anume de planificare a unui sezon în volei. Planul de periodizare ar trebui să țină cont de nivelul echipei, competițiile, numărul de jucători disponibili, deplasări și multe alte aspecte. De cele mai multe ori, ceea ce este planificat la început trebuie schimbat, datorită rezultatelor și participării la diferite competiții.

Bibliografie

- Achim, Ș. (2005). *Planificarea în pregătirea sportivă*, București: Renaissance
- Hamilton, A. (n.d.). Periodisation: organise your training to ensure you achieve success all year round. Sports Performance Bulletin. <https://www.sportsperformancebulletin.com/training/training-structure--planning/periodisation-organise-your-training-to-ensure-you-achieve-success-all-year-round>
- RYPT Team (n.d.). Why training program individualization is so important. <https://blog.rypt.app/sandc/training-program-individualization/>
- Verkhoshansky, Y. (1998). Organization of the training process. *New Studies in Athletics*, 13, 21-32. <http://centrostudilombardia.com/wp-content/uploads/IAAF-Generale/1998-Organization-of-the-training-process.pdf>
- Williams, T. D., Toluoso, D. V., Fedewa, M. V., & Esco, M. R. (2017). Comparison of periodized and non-periodized resistance training on maximal strength: a meta-analysis. *Sports medicine*, 47, 2083-2100. <https://doi.org/10.1007/s40279-017-0734-y>

Leadership în educație: de la viziune la transformare

Graur Ionelia, Școala Gimnazială „Victor Slăvescu”

Leadershipul în educație reprezintă un element crucial pentru succesul și dezvoltarea durabilă a oricărei instituții de învățământ. Nu este doar despre deținerea unei funcții de conducere, ci despre capacitatea de a inspira, motiva și direcționa întreaga comunitate școlară – elevi, profesori, părinți și personal auxiliar – către atingerea unor obiective educaționale comune și a unei viziuni înalte.

Definirea și diferențierea conceptului

Conceptul de leadership educațional se diferențiază esențial de cel de management educațional, deși cele două sunt adesea complementare:

- Managementul se concentrează pe administrarea și gestionarea eficientă a resurselor, procedurilor și structurilor (planificare, organizare, control, respectarea regulamentelor). Managerul se ocupă de *lucruri*.
- Leadershipul se concentrează pe oameni, pe viziune și pe schimbare. Liderul inspiră încredere, stabilește direcția și creează o cultură a colaborării și a învățării continue. Liderul se ocupă de *oameni*.

Un lider autentic în educație reușește să îmbine cele două roluri, fiind un manager eficient, dar, mai ales, un vizionar care mobilizează forțele interne ale școlii.

Stiluri de leadership relevante în contextul școlar

În mediul educațional, anumite stiluri de leadership se dovedesc a fi deosebit de eficiente:

1. Leadershipul transformațional:
 - Considerat cel mai eficient, acesta se concentrează pe schimbarea valorilor, atitudinilor și aspirațiilor membrilor echipei, motivându-i să își depășească interesele personale pentru binele superior al organizației.
 - Are patru componente cheie (Bass, 1990):
 - Influența idealizată: Liderul este un exemplu etic și profesional.
 - Motivația inspirațională: Comunicarea unei viziuni clare și convingătoare, stabilirea unor așteptări înalte.
 - Stimularea intelectuală: Încurajarea creativității, a gândirii critice și a asumării de riscuri pedagogice.
 - Considerația individualizată: Oferirea de sprijin, coaching și mentorat adaptat nevoilor fiecărui profesor.
2. Leadershipul distribuit (Shared Leadership):
 - Presupune că responsabilitatea conducerii este împărtășită cu membrii echipei. Decizia nu aparține doar directorului, ci este distribuită în funcție de expertiza și rolul fiecărui profesor, sporind implicarea și sentimentul de proprietate.
3. Leadershipul instrucțional/pedagogic:
 - Se concentrează direct pe îmbunătățirea rezultatelor elevilor și a calității actului de predare-învățare. Liderul oferă sprijin direct profesorilor pentru dezvoltarea lor profesională și monitorizează curriculumul și metodele de predare.

Rolul liderului educațional și impactul asupra organizației

Un leadership eficient în școală are un impact direct și măsurabil asupra culturii organizaționale, a corpului profesoral și, în cele din urmă, a elevilor:

Arie de impact	Rolul liderului	Beneficii cheie
Cultura școlară	Modelează un climat bazat pe încredere, echitate și etică.	Crearea unei culturi a învățării continue și a inovației.

Cadrele didactice	Asigură resurse, oferă autonomie și stimulare intelectuală.	Creșterea motivației și a performanței profesionale, reducerea <i>burnout</i> -ului.
Elevi și rezultate	Stabilește obiective clare, promovează așteptări înalte.	Îmbunătățirea rezultatelor școlare și dezvoltarea competențelor elevilor.
Schimbare	Ghidează procesele de schimbare și inovație (ex: digitalizare).	Asigurarea progresului și a adaptării școlii la cerințele societale.

Liderii transformaționali, de exemplu, reușesc să transforme organizațiile prin creșterea eficienței și a capacității de adaptare la schimbare (Leithwood, 1994). Ei nu doar organizează, ci inspiră personalul să fie creativ și să găsească soluții noi.

Dezvoltarea leadershipului educațional

Dezvoltarea leadershipului nu este un proces accidental, ci unul care necesită strategii deliberate, având în vedere că, de multe ori, personalul de conducere nu a beneficiat de o pregătire sistematică în domeniu:

1. formare continuă: Participarea la programe de masterat, cursuri și seminarii axate pe leadership etic, managementul schimbării și comunicare asertivă.
2. mentoratul și coachingul: Liderii experimentați pot ghida și sprijini dezvoltarea viitorilor lideri (profesori cu potențial).
3. practica reflexivă: Încurajarea auto-evaluării și a feedback-ului 360° pentru conștientizarea punctelor forte și a celor ce necesită îmbunătățire.
4. dezvoltarea leadershipului colegial: Crearea de structuri care să susțină participarea profesorilor la luarea deciziilor (lideri de catedre, echipe de proiect).

În concluzie, leadershipul în educație este motorul care propulsează o școală de la simpla administrare la excelență și transformare. Prin adoptarea unor stiluri vizionare, precum cel transformațional și distribuit, liderii pot crea medii de învățare care nu doar pregătesc elevii pentru viitor, ci și susțin dezvoltarea profesională și personală a întregului corp didactic.

Bibliografie selectivă

1. **Bush, T. (2015).** *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*. Iași: Editura Polirom. (Ediția a II-a revăzută și adăugită, 2021).
2. **Bass, B. M. (1990).** *Bass & Stogdill's Handbook of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. New York: Free Press. (Referință fundamentală pentru Leadershipul Transformațional).
3. **Leithwood, K. (1994).** Transformational leadership. In T. Husen & T. N. Postlethwaite (Eds.), *The International Encyclopedia of Education* (2nd ed.). Oxford: Pergamon.
4. **Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005).** A review of transformational school leadership research 1996–2005. *Leadership and Policy in Schools*.
5. **Goleman, D. (2017).** *Leadership care obține rezultate*. București: Editura Curtea Veche.
6. **Fullan, M. (2007).** *Leadership într-o cultură a schimbării*. John Wiley & Sons.

Educația cu Semnificație

Prof. Gyergyai Barna
Clubul Copiilor, Târgu Secuiesc

Educația contemporană trece printr-o transformare vizibilă: se îndepărtează de modelul rigid, centrat exclusiv pe transmiterea de informații, și se apropie tot mai mult de ideea de formare prin sens, experiență și participare autentică. În acest context, tot mai mulți profesori și cercetători vorbesc despre „educația cu semnificație”, un tip de educație care pune în centru omul și relațiile dintre oameni, nu doar materia în sine. În școală, puține discipline reușesc să atingă această dimensiune profund umană la fel de natural cum o face muzica. De aceea, abordarea predării muzicii și a instrumentelor prin perspectiva educației cu semnificație devine nu doar firească, ci și necesară.

Muzica este, în esență, o formă de comunicare. Ea permite exprimarea unor emoții pe care cuvintele nu le pot prinde întotdeauna, aduce împreună oameni diferiți și creează o atmosferă în care elevii se simt parte dintr-un întreg. În sala de clasă, muzica îi ajută pe copii să se conecteze între ei printr-un limbaj non-verbal, dar profund. Când un elev cântă la un instrument sau când participă la o activitate muzicală, el nu doar reproduce sunete, ci transmite ceva din propria lui interioritate. Aici apare sensul: elevul simte că ceea ce face are valoare, că ceea ce exprimă este primit, ascultat, înțeles. Predarea instrumentelor devine astfel o cale de autocunoaștere și totodată o punte între elev și comunitatea în care trăiește.

Importanța acestei abordări se vede în modul în care se schimbă relația dintre elev și profesor. În predarea muzicii, profesorul nu poate rămâne un simplu evaluator. El devine un ghid, un partener de drum, cineva care nu doar corectează, ci însoțește elevul în descoperirea propriilor capacități. Procesul este viu și construit pe dialog: profesorul ascultă, elevul reacționează, apoi profesorul revine cu o propunere, iar elevul reinterpretează. Aceste interacțiuni constante fac ca învățarea să capete profunzime. Elevul nu se simte împins de la spate, ci încurajat și sprijinit. Iar această relație, bazată pe încredere și empatie, este una dintre condițiile fundamentale ale unei educații cu adevărat semnificative.

În plus, studiul unui instrument îi oferă elevului experiența rară a progresului construit în timp. Într-o lume în care totul se întâmplă rapid, muzica îi obligă pe copii să se oprească, să repete, să insiste. Fiecare exercițiu, fiecare pasaj care la început pare imposibil, devine treptat accesibil prin răbdare și perseverență. Iar atunci când elevul reușește în sfârșit să interpreteze o melodie dificilă, sentimentul de realizare este profund și autentic. Această trăire nu poate fi înlocuită cu nicio notă din catalog. Ea devine un element formator, o dovadă că efortul susținut produce rezultate, o lecție care depășește cu mult studiul muzical.

Dimensiunea comunitară a muzicii aduce un alt nivel de semnificație. Concertele organizate de elevi, fie că au loc în sala de sport a școlii, într-o bibliotecă locală sau în cadrul unui festival al orașului, sunt momente în care copilul simte pentru prima dată impactul real al muncii sale. Reacția publicului – un zâmbet, un ropot de aplauze, o emoție ascunsă într-un colț de sală – îi arată elevului că ceea ce face are un rost și pentru ceilalți. De aceea, multe dintre proiectele muzicale reușite sunt cele care pun accentul pe legătura cu comunitatea: recitaluri pentru vârstnici, ateliere cu artiști locali, colaborări cu organizații culturale sau caritabile. Muzica devine astfel o formă de implicare civică, o ocazie prin care elevii învață să dăruiască și să fie parte activă din societate.

Proiectele interdisciplinare joacă și ele un rol important în formarea sensului educațional. Atunci când muzica este integrată în teme mai mari – protejarea mediului, cultura locală, istoria comunității – elevii încep să înțeleagă că arta nu este izolată de viață, ci face parte din ea. De exemplu, construirea de instrumente din materiale reciclate nu este doar o activitate creativă, ci și o metodă de a transmite un mesaj ecologic. Studiarea folclorului local nu este doar o lecție de muzică, ci o redescoperire a rădăcinilor culturale. În astfel de proiecte, elevii simt că participă la ceva care depășește granițele clasei, iar asta le conferă motivație și implicare reală.

Formarea ansamblurilor muzicale rămâne unul dintre cele mai eficiente moduri de a cultiva colaborarea și responsabilitatea. Într-un cor sau într-o orchestră, fiecare copil este important, dar niciunul nu este în centrul atenției permanent. Elevii învață să-și asculte colegii, să se adapteze și să găsească echilibrul între propriul rol și cel al grupului. Această experiență îi ajută să înțeleagă ce înseamnă armonia, nu doar în muzică, ci și în viață. În ansamblu, învățarea devine o chestiune de conviețuire, de respect, de atenție față de ritmul și nevoile celuilalt. Astfel, educația cu semnificație se concretizează în comportamente reale, nu doar în principii teoretice.

În final, muzica are puterea de a transforma nu doar copilul, ci și atmosfera generală dintr-o școală. Când elevii cântă, când instrumentele răsună pe coridoare, când școala organizează evenimente culturale, comunitatea devine mai unită, mai deschisă, mai vie. Muzica aduce un tip de energie pozitivă pe care puține alte discipline o pot genera. În acest sens, predarea muzicii devine o investiție în dezvoltarea emoțională și socială a elevilor, dar și în identitatea culturală a comunității.

Educația cu semnificație nu este un set de tehnici predefinite, ci un mod de a privi elevul ca pe o persoană aflată în plină devenire, cu potențial, sensibilitate și dorință de a se exprima. Muzica oferă mijloacele ideale pentru această abordare, iar atunci când profesorii reușesc să creeze un climat în care elevii se simt înțeleși, sprijiniți și valorizați, învățarea devine un proces plin de sens. În fond, educația nu este doar despre ceea ce știe elevul, ci despre modul în care se dezvoltă și se regăsește pe sine. Iar muzica, prin natura ei profund umană, contribuie esențial la această devenire.

Bibliografie

Kodály, Zoltán – *The Selected Writings of Zoltán Kodály*. Corvina Press, 1974.
Hallam, Susan – “The Power of Music.” *International Journal of Music Education*, 2010.
Bîră, Maria – *Didactica Educației Muzicale*. Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
Ministerul Educației – *Programa școlară pentru disciplina Educație muzicală*. București.

ESEU

“Educația nu este umplerea unei găleți, ci aprinderea unui foc.” William Butler Yeats Educația este cea mai importantă componentă a societății umane, o necesitate a ființelor umane care ajută la formarea fiecăruia ca individ. În timp educația a suferit modificări, dar numărul celor care au parte de aceasta s-a mărit, dacă în secolul mediu doar nobili aveau parte de ea, în ziua de astăzi educația trebuie să fie privită ca un lucru obligatoriu și nu mai are voie să fie o raritate. În primul rând, educația înseamnă învățarea unor lucruri care ne vor ajuta pe viitor, acestea fiindu-ne utile de cele mai multe ori doar atunci când sunt puse în practică, interacționând cu societatea sau chiar individual. Educația nu va trebui să fie privită doar ca o lecție ce trebuie să fie învățată pe de rost iar apoi uitată, ea nu va avea nicio valoare dacă va fi utilizată doar la nivel teoretic. În viață nu este de ajuns să cunoaștem anumite lucruri, ele trebuie puse în practică deoarece știm să le avem relevanță, numai transpuse în realitatea privită. De exemplu un profesor foarte bun care cunoaște foarte bine materia pe care o predă, dar este needucat, și indecent care nu poate fi un model pentru elevii săi sau care nu tie să lucreze cu ștudentii doar reacționând violent și brutal va avea anse mai slabe să fie acceptat și de o instituție de învățământ sau de elevii, împreună cu care să parcurgă toată materialul fără diverse probleme. Un profesor pregătit mai slab din punct de vedere profesional, dar educat, decent și amabil cu elevii va avea mai multe anse să aibă un loc de muncă și să fie apreciat. Prin acest exemplu putem vedea cum și partea teoretică este anulată de cea practică, din cauza lipsei aptitudinilor sociale. În al doilea rând, educația oferă posibilitatea unei persoane de a cunoaște și lucruri noi sau de a le perfecționa în așa fel încât să îi fie de ajutor mai târziu. Astfel un nou născut începe educația acasă fiind educat de părinți, mai târziu și aceasta va continua la grădiniță, unde va trebui să învețe să accepte pe ceilalți și să se relaționeze cu aceștia. Mai târziu copilul va merge la coală, unde aceasta îl va ajuta să cunoască bazele anumitor materii. După învățământul primar urmează gimnaziul, iar apoi liceul, unde elevul va începe să vadă lucrurile prin ochiul unui adult, moment în care acesta începe să se gândească serios la viitorul său. Învățământul superior are rolul de a pune ultima cîrmă asupra a tot ceea ce individul a acumulat până în acel moment și de a perfecționa într-un anumit domeniu. Procesul de formare al unei ființe umane nu se va termina până la moarte. În al treilea, rând educația este un proces îndelungat care începe de la prima clipă de viață până la ultima, dar de ea este cea mai mare nevoie în primii ani de viață până la trecerea pragului de adolescență. Ea reprezintă un proces complex și pentru a nu se omite cele mai esențiale lucruri pe care aceasta le conține în favoarea unui copil, educația cuprinde mai multe dimensiuni. Dimensiunea intelectuală are rolul de a dezvolta capacitatea educativă a copiilor, de a ajuta să cunoască noi lucruri, de a opera cu noțiuni sau concepte noi. Dimensiunea estetică îndreaptă copilul la educarea frumosului în vederea formării personalității. Pentru ca un adolescent, copil să învețe moravuri și cum să se comporte avem și dimensiunea morală, aceasta interorizează componentele moralei sociale în structura personalității individului. Educația fizică dobândește statutul de componentă a dezvoltării personalității copilului. Aceasta reprezentând un liant între fizic și

psihic, între ereditar și ambiental, între motricitate și emotivitate. Dimensiunea tehnologică vizează aplicarea rațională a cunoștințelor științifice, ț ț ț prin intermediul unor instrumente și norme, în diferite domenii sociale, de natură economică, politică sau culturală. Educația religioasă se dezvoltă, ca stare psihică ț ce cuprinde sentimente și atitudini față de valorile promovate de biserică, de ț pereceptele biblice și față de cultul specific unei credințe religioase. Ultima ț ț dimensiune dorește să ajute copilul în găsirea unei profesii pentru viitor, de aceea ș dimensiunea profesională cuprinde însușirea cunoștințelor teoretice, formarea ț deprinderilor, priceperilor și a deontologiei. Respectarea tuturor acestor pași, dar ș ș și cunoașterea punerii în practică a acestora, nu vor face altceva decât să îl ajute pe copil atunci când va ajunge la maturitate. Această idee se regăsește și în ș ș citatul preotului Malcolm X "Educația este pasaportul nostru pentru viitor, căci ziua de mâine aparține celor care se pregătesc pentru ea de astăzi". În opinia mea, educația ocupă cel mai important rol în dezvoltarea individului. Ea ț ajută individul să învețe să se comporte în societate, dar și să deprindă anumite ț ș abilități pentru munca sa intelectuală. În acest fel educația deschide multe uși, dar ț ț ș lipsa acesteia nu va face altceva decât să limiteze posibilitățile dezvoltării omului. ț În concluzie, educația are caracter fundamental, care transmite experiențe de ț ț viață generațiilor noi, care influențează dezvoltarea intelectuală, morală și fizică, ț ț ț ș potrivit afirmației lui Socrate ț "Educația este împlânzirea unei flăcări, nu umplerea ț unui vas".

Educația non-formală

de prof.dr.Luminița Hîrcă

Colegiul” Costache Negruzzi” din Iași

Conceptul "educația non-formală" a început să capete popularitate prin 1967, odată cu Conferința Internațională privind Criza Mondială în Educație (ce a avut loc în Virginia,S.U.A), acolo unde elaborarea unui document bază pentru lucrările acestui congres a fiind încredințat Institutului Internațional pentru Planificarea Educației UNESCO, (conduse la acea dată de către P. H. Coombs), în care elaborare accentul a fost pus pe necesitatea de a se dezvolta mijloace educaționale diferite de cele, pana atunci, convenționale, iar acestora (spre diferențiere) li s-au atribuit denumirile de "educație informală" si de "educație formală". Pentru anul 1968, Coombs și colaboratorii săi au propus distingerea între educația formală, educația non-formală și educația informală.

În anul 1974 deja erau definite aceste concepte, după cum urmează:
Educație formală (sau educație curriculară) este acea educație instituționalizată, cronologic clasificată și ierarhic structurată, cu angrenare a individului în această formă educațională de la primii ani de școală primară, cu orizont deschis până în ultimii ani de universitate. Educația **non-formală** (educație ne-curriculară ,dar certificată) este acea activitate educațională organizată și sistematică, care este dată în afara cadrului oficial al instituției școlare, pentru a facilita învățarea atât a copiilor , cât și a adulților.

Educația informală (educație și ne-curriculară și ne-certificată) este un proces care se produce de-a lungul întregii vieți a oricărei persoane, educație în

cadrul căreia se dobândesc și se acumulează cunoștințe, abilități și aptitudini, prin intermediul trăitelor experiențe proprii ale fiecărui individ și al relației sale mediul sau ambiental.

Factorii care influențează continuarea educației non-formale

- Creșterea cererii de educație.
- Rentabilitatea investițiilor în educație, în comparație cu cele convenționale.
- Tehnologia informației și a comunicațiilor facilitează o învățare metodică și eficientă, chiar și în afara cadrului instituției școlare, servind ca bază formelor de educație ne-prezențiale și potențează într-o enormă măsură auto-didactica (asimilarea independentă).

Școala a fost mult mai concentrată pe transmiterea de cunoștințe decât pe generarea "științei de a face", menținându-se complet străină de lumea activității lucrativă, și este demnă de remarcat defazarea dintre ceea ce sistemele de învățământ produc în ce privește formarea profesională și cerințele de pe piața muncii. În fața unui astfel de grad de ineficiență, educația non-formală s-a preocupat pentru crearea de programe pentru a solventa această deficiență.

- Toate modificările în jurul valorii de viață de familie, al mediului de muncă, al mediului urban, împotriva marginalizării, etc, creează nevoi noi și diferite de necesități educative și pe care trebuie să le acopere sistemul de educație non-formală.

Concluzionând, criza clasicei școli contribuie, fără îndoială, la crearea mijloacelor, resurselor, inclusiv la crearea de instituții non-formale, pentru a

completa, înlocui sau substitui educația convențională, în beneficiul vreunui determinat grup de indivizi (public țintă).

Utilizarea metodelor moderne și a tehnologiei conform nevoilor educative ale elevului

Prof. Harcău Luminița Elena
Școala Gimnazială „Alice Voinescu”

Tehnologia a devenit o parte integrantă a vieții moderne, având un impact semnificativ asupra educației. Utilizarea tehnologiei în procesul educativ nu doar că îmbunătățește accesul la informație, ci și transformă metodele tradiționale de predare, făcând învățarea mai interactivă, personalizată și eficientă. Prin intermediul internetului, elevii și profesorii au acces la o cantitate vastă de informații, resurse educaționale, cărți digitale și articole academice.

Dezvoltarea exponențială cunoscută de tehnologia informației și comunicațiilor în ultima decadă a condus la înregistrarea unei adevărate revoluții în domeniul instruirii asistate de calculator. Astfel, practica educațională a fost completată cu metode moderne de predare-învățare-evaluare, metode specifice societății informaționale. Una dintre aceste metode presupune utilizarea unei abordări orientate mai mult pe instruire în ceea ce privește procesul educațional. Utilizat inițial doar ca un termen generic care se referea la dezvoltarea unui mediu electronic pentru furnizarea mai flexibilă a educației, e-learning a devenit mai mult decât un simplu experiment. S-a dovedit pe baza studiilor și proiectelor experimentale că utilizarea e-learning împreună cu tehnologiile informației și comunicațiilor oferă posibilitatea îmbunătățirii semnificative a procesului educațional. În prezent, e-learning-ul a devenit o alternativă viabilă la metodele de educație tradiționale, astfel că a fost adoptat de către multe dintre unitățile de învățământ, mai ales datorită avantajelor oferite de posibilitatea instruirii continue sau de cele legate de larga aplicabilitate în cadrul organizațiilor cele mai diverse. Plecând de la analiza nevoilor și elaborarea caracteristicilor pentru sistemul de e-educație, au fost testate diverse echipamente hardware și platforme de dezvoltare pentru a putea identifica specificațiile tehnice necesare în vederea achiziționării echipamentelor hardware și a produselor software necesare implementării sistemului de e-educație.

Platformele educaționale precum *Google Classroom*, *Khan Academy*, *Udemy* sau *Coursera* permit accesul la cursuri online gratuite sau contra cost, facilitând învățarea autodidactă. Platformele educaționale permit elevilor și profesorilor să comunice și să colaboreze mai ușor. Aplicații precum *Zoom*, *Microsoft Teams* sau *Google Meet* facilitează desfășurarea cursurilor online, iar platformele de colaborare (*Google Docs*, *Trello*) ajută la realizarea proiectelor în echipă.

Aplicația *BSCW* (Basic Support for Cooperative Work) este un mediu de lucru care folosește *www* (World Wide Web) drept suport pentru comunicație. *BSCW* oferă facilități care permit cooperarea în mediile de instruire și cercetare. Datorită performanțelor sale, platforma *BSCW* este foarte des selectată ca mediu cooperativ de lucru în cadrul diferitelor proiecte educaționale. În acest sens, platforma este recomandată profesorilor, studenților, cercetătorilor etc. mai ales atunci când sunt prezentate și dezvoltate experiențe teoretice și practice educaționale sau studii de cercetare. Avantajele platformei *BSCW*: instrumente accesibile de evaluare, posibilitatea de a manageria o clasă, producerea de documente și statistici asupra cursurilor în formatul cerut de instituții și de criteriile de calitate în vigoare, interfață multilingvistică, instrumente integrate de căutare în spațiul web, suport electronic de comunicare (inclusiv e-mail), facilități pentru discuții și chat. Platforma *BSCW* este constituită în jurul “spațiului de lucru comun”, acesta fiind un director pe care un grup de utilizatori îl pot folosi în comun pentru a colabora într-un sens foarte larg și care încorporează un mecanism de control al evenimentelor, informând orice utilizator despre acțiunile recente ale celorlalți colaboratori care

partajează spațiul de lucru. Mai mult chiar, la sfârșitul cursului online, *BSCW* permite menținerea colaborării între instructori/tutori și studenți/cursanți, fără a schimba în mod radical metodele de lucru, astfel încât metodologia poate fi implementată fără probleme la clasă. Platforma *BSCW* este percepută mai mult ca un instrument de cooperare și mai puțin ca utilizată de foarte multe unități de învățământ, deoarece reprezintă o aplicație un instrument pentru învățare la distanță, ceea ce o face foarte accesibilă elevilor.

Platforma Moodle – „Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment”- este o platformă electronică flexibilă la nivel instituțional, ce sprijină procesul de colaborare în activitatea de predare – învățare în mediul de studiu online. Avantajele platformei Moodle: este un program Open-Source, adică oricine are libertatea de a folosi, distribui și a adapta platforma după preferințele sau nevoile proprii, fără a se percepe vreo taxă, înscriere prin metode standard sau prin interacțiunea directă cu o bază de date externă, importul/exportul într-un număr de formate: GIFT (formatul propriu Moodle), IMS QTI, XML sau XHTML, permite diferite feluri de întrebări: calcule, descrieri, eseuri, potriviri, răspunsuri încorporate, alegeri multiple, răspunsuri scurte, răspunsuri numerice, potrivire de răspunsuri scurte așezate la întâmplare, adevărat/fals, stochează și analizează informații privitoare la performanțele elevilor/studenților. Astfel se pot măsura și ulterior îmbunătăți procesele educaționale care sunt administrate, unelte de evaluare diferite, funcționalități de importare din alte sisteme specifice, cum ar fi importarea chestionarelor sau a întregilor cursuri.

Moodle sprijină, prin posibilitățile sale de comunicare, diferite tipuri de cooperare în rândul elevilor și le încurajează în mod activ. Aceștia pot colabora, pot dobândi noi cunoștințe. Profesorul are practic rol de ghid și de moderator în procesul de învățare, având de asemenea și rol consultativ.

Kahoot este o platformă de învățare prin joc, folosită în special pentru evaluarea formativă în clasă, adecvată elevilor din clasele primare și nu numai. Elevii participă la jocuri interactive de tip quiz, obținând feedback imediat și consolidând cunoștințele într-un mod distractiv.

Canva este o platformă de design grafic care permite utilizatorilor să creeze grafică, prezentări, afișe și alte tipuri de conținut vizual. Este disponibilă pe web și mobil și integrează milioane de imagini, fonturi, șabloane și ilustrații ce pot fi adaptate ușor și pot fi folosite la clasă, atât de către elevi, cât și de către profesori.

Tehnologia modernă permite utilizarea unor metode interactive de predare, cum ar fi:

- Tablele interactive – care înlocuiesc tabla tradițională și permit utilizarea unor resurse multimedia.
- Aplicațiile educaționale – care ajută elevii să exerseze cunoștințele prin jocuri și exerciții interactive.
- Realitatea virtuală și augmentată – care oferă experiențe imersive pentru învățare, cum ar fi explorarea anatomiei umane sau vizitarea unor locuri istorice direct din clasă.

Fiecare elev are un ritm propriu de învățare. Tehnologia permite adaptarea materialelor în funcție de nevoile fiecărui elev, prin utilizarea platformelor de e-learning care oferă exerciții și teste personalizate.

Într-o lume tot mai digitalizată, utilizarea tehnologiei în educație îi ajută pe elevi să dobândească competențe esențiale pentru viitor, precum utilizarea programelor de calculator, gândirea critică, analiza datelor și securitatea online. Prin utilizarea testelor online și a platformelor de management educațional, profesorii pot urmări mai ușor progresul elevilor și pot oferi feedback personalizat, îmbunătățind astfel procesul de învățare.

Tehnologia joacă un rol crucial în educația modernă, oferind acces la informații, îmbunătățind metodele de predare și facilitând colaborarea. Cu toate acestea, este important ca utilizarea tehnologiei să fie echilibrată, astfel încât să susțină procesul educativ fără a crea dependență excesivă. Implementată corect, tehnologia poate revoluționa educația și poate pregăti elevii pentru provocările viitorului.

Varietatea metodelor de predare-învățare-evaluare oferă, însă, un cadru favorabil diversificării relațiilor profesor-elevi, elevi-elevi și multiplică rolurile pe care ei pot să le asume în procesul de învățământ. Ea oferă o strategie pedagogică mai cuprinzătoare, de mai mare suplețe și adecvare la multitudinea situațiilor de învățare ce apar. O astfel de metodologie extinde câmpul de decizie a profesorului, îi oferă o gamă mai largă de alternative posibile în activitatea didactică și educativă și totodată, posibilități de a lua decizia cea mai adecvată, adoptarea soluției optime pentru o situație sau alta de învățare. Ea este răsplătită și cu o mai bună relevare și cunoaștere a înclinațiilor și aptitudinilor individuale ale elevilor, ceea ce vine în sprijinul creșterii eficienței procesului instructiv-educativ.

De la metodele practicate în școală se așteaptă, deci, o mai bună pregătire a elevilor pentru un efort neîntrerupt de autoinstruire și autocultivare pentru a face față cerințelor educației permanente.

În aceste condiții se impune și o întrepătrundere mai mare între metodele de educație școlară și metodele de educație extrașcolară, între metodele de educație formală și cele de educație informală, desfășurate liber, în cadru neinstituționalizat.

Pedagogia modernă optează pentru o metodologie de cât mai mare diversitate și flexibilitate; ea tinde să opereze cu un registru din ce în ce mai larg de metode, de procedee și mijloace de predare-învățare, în neîntreruptă îmbogățire și diferențiere, nuanțare și particularizare. La vechile metode se vor adăuga alte și alte noi metode, așa după cum fiecare metodă, la rândul ei, va ține să-și etaleze o mai vădită polifuncționalitate, să îmbrace forme din cele mai variate și interesante.

Diversificarea metodelor și aplicarea acestora în situații variate ușurează trecerea cu rapiditate de la o activitate la alta, de la un nivel cognitiv la altul și prin aceasta condiționează un studiu mai aprofundat, asimilarea deplină a noțiunilor, oferă posibilități mai bune de transfer, de generalizări, de concretizări. Varietatea previne instituirea unor deprinderi și strategii rigide, mereu aceleași; ea oferă individului șanse multiple punându-l în situația să-și realizeze adevăratele sale performanțe.

În concluzie, un dascăl bun trebuie să cunoască și să știe să utilizeze toate metodele compatibile cu ceea ce predă, adaptându-le creativ la obiectivele urmărite, dar și la variatele moduri și stiluri în care învață copiii de astăzi.

Bibliografie

1. Adăscăliței, A., 2007, Instruire asistată de calculator: didactică informatică, Polirom, București
2. Anohina, A., Analysis of the terminology used in the field of virtual Learning, Educational Technology & Society, 2005, 8 (3), 91-102.
3. Brut, M., 2006, Instrumente pentru e-learning: ghidul informatic al profesorului modern, Iași, Polirom, București.
4. Constantin Cucoș - Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996

5. digtaledu.ro/platforme-educationale
6. <https://pedagogie-digitala.ro>

Artterapia în recuperarea copilului cu C.E.S

Profesor învățământ primar Hojda Ioana Mihaela
Liceul Special Câmpulung Moldovenesc, jud.Suceava

Prin artă copiii au posibilitatea să se cunoască pe ei înșiși, să se exprime liber, să-și sporească încrederea în sine și creativitatea. Diferența dintre artă și terapia creativă prin artă constă în faptul că, în artă, beneficiarul este opera de artă, iar în terapia creativă beneficiarul este copilul, arta fiind un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția acestuia. Creația oferă posibilitatea achiziționării unei conștiințe de sine crescută și aduce cu aceasta putere și bucurie. Cel mai mare beneficiu pe care îl aduce terapia prin artă acestor persoane este experimentarea stării de bine în timpul activității și trăirea sentimentului de mândrie sau satisfacție atunci când lucrările lor sunt apreciate de semenii. Compensarea prin artă este o resursă importantă în terapia persoanelor cu dizabilități. Prezența unei educații adecvate și a terapiilor compensatorii sunt factorii cheie împotriva excluziunii persoanelor cu C.E.S.

Persoanele cu cerințe educative speciale (C.E.S.) constituie o categorie defavorizată în orice societate, inclusiv în România. Prezența handicapului, starea materială precară, izolarea psihologică determinată de statutul de persoană exclusă, lipsa unor servicii alternative, dificultatea accesului la informații în domeniu, accesul defectuos la servicii de calitate, legislația, etc., reprezintă dificultăți suplimentare pentru această categorie de persoane.

Nevoile de educație, instruire, formare, socializare și dobândire a autonomiei persoanelor cu handicap sunt stringente, deoarece întârzierea, amânarea sau ignorarea acestora duce la izolarea în familie sau instituții a copiilor și tinerilor cu dizabilități. Dezvoltarea sănătoasă a acestora se bazează pe stimulare și siguranță, oferite de mediul familial, de mediul înconjurător, de societatea în care trăiește. Arterapia este știința direcționării individului cu anumite deficiențe spre participarea la anumite activități artistice pentru a-și reface, întări sau îmbunătăți performanțele, spre a facilita însușirea acelor abilități și funcții care sunt necesare pentru diminuarea sau corectarea patologiei.

Artterapia presupune reunirea mai multor activități creative sub același obiectiv. Expresia generică „art-terapie” include toate formele de artă: dansterapie, meloterapie, dramaterapie, arte plastice, unele forme de ergoterapie. Artterapia se desfășoară într-un cadru terapeutic derulându-se fie între două persoane, fie în cadrul unui grup. Artterapia a luat naștere ca urmare a dezvoltării unui set de tehnici folosite la început în spitalele de psihiatrie, unii medici acordând o atenție deosebită produselor creativității pacienților. În ceea ce privește copiii, datorită vârstei și posibilităților de exprimare prin artă, se recomandă folosirea tehnicilor expresiv-creative. Aceste activități sunt privilegiate în lucrul cu copiii sau cu adolescenții datorită barierelor în comunicarea verbală existente de multe ori fie din cauza posibilităților limitate de exprimare, fie din cauza vârstei foarte mici, limbajul verbal nefiind accesibil deocamdată. Ceea ce departajează artterapia de terapia tradițională este scopul său ultim terapeutic, de reeducare: produsul artistic nu constituie un scop în sine, ci este considerat o modalitate de schimbare și progres.

Tehnicile de terapie creativă, de terapie prin artă, îl ajută pe copil să se înțeleagă pe sine, să se elibereze de anxietățile acumulate, de tensiuni și să dezvolte abilități de comunicare și inserție socială, facilitând elaborarea unor strategii de rezolvare a conflictelor. Diferența între artă și terapie creativă prin artă, constă în faptul că în artă beneficiarul este opera de artă, iar în

terapia creativă beneficiarul este copilul, arta fiind un mijloc de dezvoltare pus la dispoziția acestuia. Exercițiile de dicție, mimică, gestică, ritm și mișcare reprezintă partea introductivă pentru teatru și dans.

Procesului de creație îi corespunde un proces mai mult personal, acela de a fi, de a exista, aptitudinea relativă de a crea legături cu celălalt, cu viața sa interioară. Referințele artistice permit de asemenea, “comunicarea” prin intermediul unei tehnici (suport), medierea devine deci limbaj care permite exprimarea, consultarea. În acest tip de muncă nu există o delimitare fixă între timpul pentru creație și timpul pentru vorbire; amândouă manifestările trebuie să fie prezente în același timp. În terapia creativă, terapia prin artă, cadrul și atmosfera trebuie să asigure copilului o “stare de siguranță”, pentru a putea crea ceva care să-i aparțină.

Artterapia se adresează tuturor celor care lucrează cu copiii și care doresc să-i cunoască și să-i ajute să se descopere pe ei și mediul care îi înconjoară. Creația oferă posibilitatea achiziționării unei conștiințe de sine crescută și aduce cu aceasta putere și bucurie. Sentimentul măiestriei îi redă persoanei „puterea”, restructurează și ne oferă o oglindă către noi înșine.

Principalele efecte ale artterapiei sunt: stimulează creativitatea și un mod de viață creativ; redă copiilor încrederea că sunt capabili să creeze ceva; orientează procesele inconștiente prin acțiunea creativă pentru a obține ameliorarea stării emoționale.

Există foarte multe tehnici artterapeutice care permit realizarea unor obiecte frumoase, care îi pot face pe creatorii acestora să se simtă mândri și să trezească sentimentul măiestriei, sentiment extrem de gratifiant care poate avea un impact major în sfera imaginii de sine atât la persoanele fără deficiențe, cât și la persoanele cu dizabilități. În special persoanele cu dizabilități sunt cele pentru care sentimentul măiestriei are puternice valențe (re)transformative, mai ales în contextul în care acestea experimentează frecvent sentimente opuse, cum sunt cel de neputință sau cel al lipsei valorii personale. Cel mai mare beneficiu pe care îl aduce terapia prin artă acestor persoane este experimentarea stării de bine în timpul activității și trăirea sentimentului de mândrie sau satisfacție atunci când lucrările lor sunt apreciate de semenii. Compensarea prin artă este o resursă importantă în terapia persoanelor cu dizabilități (Kranowitz, 2012). Copiii cu TSA (Sindrom Asperger și Autism înalt funcțional) răspund pozitiv activităților creative, atitudinii încurajatoare și flexibile a terapeutului fiind capabili să ofere răspunsuri adaptate cerințelor ce vin dinspre mediu. Adaptarea acestor cerințe la nevoile lor bazale (organizare, eliminarea distractorilor, oferirea gradului potrivit de stimulare senzorială) și gestionarea activităților în mod creativ sunt principalele repere metodologice potrivite în asistarea unor astfel de cazuri. Prin intermediul terapiilor creative, copiii pot să își acceseze resursele într-o manieră non-formală; pot să își maximizeze creativitatea, spontaneitatea și abilitățile de a dezvolta jocul simbolic (Mitrofan, Vasile, 2007).

Desenul și pictura ajută copilul să devină conștient de sine și de existența sa în lume. Prin desen și pictură copilul își exprimă sentimentele, trăirile, nevoile, se exprimă pe sine însăși și își descoperă astfel identitatea. Pictura, ca și desenul, este un joc, un dialog între copil și adult, este un mijloc de comunicare. În desenul său “povestește” grafic, fără ca aceasta să includă în mod necesar și cuvinte. Desenul copilului este un veritabil limbaj. Desenul rămâne întotdeauna un mod de a descrie povestea care nu poate fi spusă în cuvinte. Culorile, hârtia, creta îl pot stimula pe copil să povestească cele întâmplate, să scoată la iveală scene din viața sa, pe care nu le poate exprima în cuvinte. Povestea desenată de copil relevă foarte clar trăirile, sentimentele copilului. Desenul poate fi utilizat în diferite scopuri: ca test al nivelului mental, evaluarea inteligenței cu ajutorul desenelor; ca mijloc de comunicare, testându-se astfel nivelul de dezvoltare al limbajului și al comunicării în general; ca mijloc de explorare al afectivității copilului; ca mijloc de cunoaștere al propriului corp și al orientării în spațiu. Prin desen și

pictură copilul se eliberează, își exprimă atât senzațiile vechi cât și pe cele noi, se înțelege și se transformă. Odată ce stăpânește acest limbaj, copilul este capabil să formuleze orice, nimic nu mai rămâne ascuns înăuntru și în exterior.

Modelajul în lut, plastilină, cocă de făină și apă, este o modalitate în care copilul își spune povestea atât prin figurinele modelate cât și prin cuvintele, expresiile verbale care acompaniază activitatea de modelaj a copilului. Exercițiul cu lut oferă copilului atât o experiență tactilă, cât și una kinestezică. Adesea copiii care nu-și cunosc sentimentele nu-și exersează nici simțurile. Lutul le oferă astfel o punte între simțuri și sentimente. În prima fază a modelajului, lutul poate deveni un pretext și un suport al comunicării. La început, copilul ar putea refuza să pună mâna pe lut, deoarece acesta seamănă cu noroiul sau cu nămolul. În timp, curiozitatea îl va împinge să încerce și el senzațiile date de atingerea materialului maleabil. Abia atunci, vom putea începe să lucrăm împreună la transformarea materialului amorf.

Teatrul este o tehnică de eliberare a tensiunilor, dar și de clarificare a propriei stări de confuzie și durere a copilului care joacă, dă viață unui anumit personaj, într-o anumită situație. Copilul își joacă de fapt propria experiență cu înțelesurile și trăirile ei. Cuvintele, limbajul verbal dau de multe ori ocazia unor neînțelegeri, au o valoare superficială, în timp ce simbolul este înțeles și asimilat în esența sa. O simbolizare are un efect mult mai mare asupra psihicului, iar în lucrul cu copilul impactul și rezultatele ce decurg din simbolizare sunt considerabile. Putem observa un fenomen foarte interesant: în cazul bâlbâielii, atunci când copilul vorbește prin păpușă sau marionetă, păpușa vorbește adesea fără nici un fel de blocaj.

Marionetele sunt reprezentate de orice obiect pe care îl investim cu viață: o bucată de cârpă, propria noastră mână sau o bucată de plastilină; iată un personaj care poate vorbi, reacționa, poate simți. Crearea unei marionete poate fi o adevărată construcție sau reconstrucție a sinelui interior. Am putea astfel păstra viu copilul interior al fiecăruia din noi, iar acest lucru nu e rezervat doar copiilor. Rolul pe care îl ocupă marioneta față de copil poate fi examinat din două unghiuri: copilul este un spectator care percepe senzații, care, la rândul lor, vor implica emoții și reflecții sau copilul este un creator și un animator care se exprimă prin intermediul teatrului de animație.

Dansul și mișcarea creativă sunt modalități de comunicare care-l fac pe copil să se simtă în siguranță, diminuându-i anxietatea. Dansul este un procedeu prin care ajutăm copilul să-și recâștige propriul corp, să-și cunoască mai bine corpul și să se simtă confortabil în el. Absorbit de dans, copilul își poate expune toate sentimentele și își poate lăsa libere resentimentele. Terapia prin dans pleacă de la ideea în care corpul este reprezentarea sinelui, iar sentimentele pe care le are persoana respectivă față de propriul corp, și modul în care își utilizează corpul în repaus și în mișcare, sunt expresia lumii sale interioare.

Prin muzicoterapie se pot realiza mai multe obiective: scăderea anxietății, revenirea intereselor și gustului pentru viață, ameliorarea relațiilor afective. Cele mai cunoscute forme de muzicoterapie sunt: audiarea pasivă: ascultarea anumitor bucăți muzicale constituite ca o terapie; audiarea activă: ascultarea de bucăți muzicale și analizarea sentimentelor provocate de acestea asupra pacientului; interpretarea: pacientul interpretează melodii pentru a-și ameliora anumite stări, probleme de sănătate (în acest caz este nevoie ca beneficiarul să aibă cunoștințe muzicale de bază) sau creația muzicală: compoziția muzicală este o tehnică terapeutică foarte importantă și presupune, de asemenea, cunoștințe muzicale.

Muzica poate fi utilizată în mai multe moduri. Poate fi ascultată de copil în timp ce desfășoară alte activități. Apoi putem cere copiilor să deseneze linii, umbre, simboluri, culori, fiind inspirați de muzica pe care o ascultă. Pot fi antrenați în mișcare în ritmul muzicii. Piese de clasice sunt foarte indicate pentru conștientizarea sentimentelor și evocarea stărilor și

imaginilor. Copiilor le place foarte mult să se miște în ritmul muzicii, dar și să cânte la instrumente muzicale. De asemenea, muzica poate fi folosită ca și antidot pentru ieșirea din starea emoțională negativă, de tristețe. Muzica stimulează memoria și poate avea un efect anti-durere. Principala valoare terapeutică a muzicoterapiei rezultă din influența sa asupra diferitelor emoții.

În concluzie, artterapia este un domeniu hibrid bazat pe disciplinele artei și psihologiei, obiectivul ei principal fiind utilizarea creativității în vindecarea și îmbunătățirea vieții. Utilizarea artei în terapie constituie o alternativă de exprimare non-verbală a emoțiilor și cognițiilor. Asemenea altor tipuri de terapii, artterapia este utilizată pentru a încuraja dezvoltarea personală, a îmbunătăți auto-înțelegerea și a sprijini dezvoltarea emoțională. Artterapia înseamnă stimulare senzorial, achiziție de deprinderi și adaptare.

Bibliografie

1. Aron Rubin, J., Art-terapia. Teorie și tehnică, Editura Trei, București, 2009;
2. Broustra, J., L' Expression, psychothérapie et création ESF, Paris, 1996;
3. Davido, R., Descoperiți-vă copilul prin desen, Editura IMAGE, 1998;
4. Filipoi, S., Basme terapeutice pentru copii și părinți, Fundația Culturală Forum, Cluj-Napoca 1998;
5. Gheorghe, D., Ghid de bune practici. Tehnici creative, Ed. Vanemonde, București, 2005;
6. Hayes, N., Orrell, S., Introducere în psihologie, Editura All Educational, București, 1997;
7. Luban-Plozza, B., Bradu Iamandescu, I., Dimensiunile psihologice ale muzicii. Introducere în muzicoterapie, Editura Romcartexim, București 1997;
8. Mic M. Intervenția timpurie la copilul cu dizabilități neuro-psiho-motorii, Editura Nosa Nostra, Bistrița 2016
9. Mitrofan, I., Vasile, D. . Terapii de familie. București: Ed. SPER, 2001
10. Piaget, J., Judecata morală la copil, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
11. Winnicott, D., W., Consultația terapeutică a copilului, Editura Fundației Generația, 2002.

Managementul parteneriatului pentru asigurarea calității educației

Claudia Hotea

Colegiul Național „Dragoș Vodă”

Sighetu-Marmației, Maramureș

Calitatea educației în instituția școlară este un rezultat al unui management eficient și a parteneriatului constructiv dintre toți angajații. Managerii trebuie să reconsidere permanent problemele strategice pentru a găsi soluții optime. Doar în acest mod se poate realiza un management previzional și dinamic.

Metoda de management folosită este vitală pentru instituția școlară. Ea îmbină procedee, orientări, idei și principii, acordându-se atenție aplicării în mod creator în contextul fiecărei unități de învățământ în parte. Dinamismul social impune adaptarea metodelor noi de management pentru creșterea eficienței în scopul coordonării angajaților și realizării obiectivelor.

O soluție la optimizarea parteneriatului în instituția școlară este managementul prin obiective. Acest tip de management implică determinarea riguroasă a obiectivelor și stabilirea recompenselor și sancțiunilor care vin odată cu realizarea sau nerealizarea lor. Unitatea are atât obiective generale, cât și parțiale, care țin de domeniul lor de activitate. Planul de acțiune este modalitatea de a ajunge la aceste obiective cuantificabile și realizabile în termenul stabilit. Datorită caracterului dinamic al metodei, folosirea ei duce la realizarea obiectivelor cu însemnătate ridicată prin participarea activă a factorului uman. În acest mod, resursele sunt valorificate la capacitate maximă. Fiecare participant este parte a unei subdiviziuni organizatorice, iar relațiile existente se vor reevalua pentru a corespunde noilor obiective.

Aplicarea acestei metode a managementului prin obiective aduce cu sine multiple avantaje. Eforturile sunt concentrate asupra realizării obiectivelor, iar managerii sunt mai dinamici și flexibili în acțiunile lor. Relațiile interumane sunt îmbunătățite prin lărgirea responsabilității tuturor membrilor grupului. Tehnicile de management participativ sunt aplicate pe scară largă și sunt corelate cu creșterea calității actului educațional.

O altă metodă este managementul prin excepție. Acest tip de conducere este necesar în era excesului de informații și a complexității proceselor manageriale. Metoda implică atenția managerului doar asupra problemelor care nu pot fi rezolvate de către subordonați. Este important să se știe care sunt excepțiile în care managerul este implicat direct, iar sistemul să fie reglementat conform lor. Abordarea problemelor se face în mod sistemic prin separarea deciziilor în funcție de normalitatea sau excepționalitatea situației. Fiecare decident este delimitat la nivelul său ierarhic de luare a deciziilor, autoritatea delegându-se succesiv.

Această metodă crește numărul de persoane implicate în luarea deciziilor și de aceea este necesar un sistem informațional bine pus la punct.

În situația managementului prin delegare, aplicarea sa urmărește o creștere a eficienței prin procesul de delegare care implică structurarea organizatorică și repartizare activităților pe nivele ierarhice. Angajatul primește de la manager o sarcină de serviciu însoțită de autoritatea și responsabilitatea necesară ducerii la bun sfârșit al ei. În această manieră, se optimizează timpul necesar pentru rezolvarea problemelor curente și responsabilitatea este dedublată. Trebuie însă avut grijă la raportul autoritate și responsabilitate pentru că o neconcordanță între cele două duce la dificultăți pentru subordonat. Totodată, subordonatul poate fi stimulat prin stabilirea sistemului de recompense și sancțiuni. Pentru ca această metodă să funcționeze este necesar consimțământul ambelor părți pentru a asigura climatul de încredere reciprocă și colaborare.

Managementul participativ este esențial pentru creșterea motivației de implicare a angajatului. Fiecare nivel ierarhic este responsabilizat în contextul raporturilor de încredere și respect necesare pentru a realiza obiectivele specifice organizației. Activitățile sunt delegate și descentralizate. Subordonații își largesc atribuțiile prin încredințarea competențelor necesare inițiativelor. Această delegare este motivantă în special pentru realizarea activităților deosebite. Autonomia crește și angajații au un acces mai larg la procesul de adoptare a deciziilor. Lucrătorii sunt antrenați în activități de tipul ameliorării condițiilor de muncă, flexibilizarea programelor de lucru, organizarea timpilor de lucru, lărgirea și îmbogățirea sarcinilor de la diferite posturi de lucru, conducerea prin obiective. Multitudinea modelelor participative existente este dovada că acest tip de management gestionează eficient resursele umane și motivează fiecare membru al echipei.

Tehnicile utilizate pentru facilitarea managementului parteneriatului implică cooptarea întregii echipe pentru a realiza progrese în activitatea întregului grup. Una dintre cele mai utilizate tehnici este cea a brainstormingului. Din punctul de vedere al asigurării calității, această tehnică dă rezultate pentru că provoacă exprimarea de idei importante și a unui număr însemnat de soluții. Deseori combinarea acestor soluții duce la rezolvarea optimă. Brainstorming nu are ca direct scop rezolvarea problemei, ci obținerea de cât mai multe soluții. Este necesară asigurarea unei atmosfere permissive, în care nu se evaluează ideile grupului, ci se stimulează activitatea creativă. Grupul de participanți poate fi între cinci și doisprezece persoane, iar conformația participanților trebuie să fie eterogenă și fertilă în a emite idei. Fiecare participant va formula propriile idei astfel încât să se obțină un fenomen de reacție în lanț.

Tehnicile fundamentate pe dezbateri sunt necesare pentru luarea deciziilor tactice și strategice. Din acest motiv, tehnica Delphi implică dialogul dintre inițiatori și panel cu scopul de a obține părerea specialiștilor. Cu cât problema este prezentată mai clar și mai realist, iar panelul este ales specific pentru a putea răspunde

avizat chestionarelor, cu atât va crește calitatea deciziilor. Dacă această tehnică este practică corect, procesul decizional poate fi raționalizat prin definirea problemei, stabilirea obiectivelor și elaborarea variantelor decizionale.

În cazul numărului mare de participanți, tehnica Philips 66 este recomandată pentru a facilita comunicarea eficientă și dezbateră în profunzime a problemelor. Durata unei sesiuni depinde de problemele și dificultățile întâlnite. Avantajele acestei tehnici pentru încurajarea participării este că opiniile fiecăruia sunt moduri de a obține informații noi, care duc la o decizie concretă.

Managementul parteneriatului este esențial în asigurarea calității în instituția educațională. Considerarea și valorizarea echipei ca și pe o resursă de calitate va duce la rezultate benefice și la rezolvarea promptă și eficientă a fiecărei probleme apărute. Este necesar ca managerul să țină cont de dinamica relațiilor dintre angajați și să o folosească în scopurile finale și pentru atingerea obiectivelor stabilite. În definitiv, calitatea educației depinde de normalizarea relațiilor de parteneriat și de exploatarea pozitivă a dinamicii grupului. Rolul managerului este să canalizeze și să gestioneze potențialul uman care este cel mai de preț bun al oricărei instituții de învățământ.

Bibliografie:

1. Abăcioaie, D. Andrei, A., (2005), Ghidul directorului de școală (Pledoarie pentru managementul de calitate în școli), Ed. Casei Corpului Didactic, Bacău, ediția a III-a ;
2. Boboc, I., (2002), Psihosociologia organizațiilor școlare și managementul educațional, EDP, București;
3. Catană, D., (1994), Management general, Ed. Tipomur, Târgu Mureș;
4. Cristea, S., (2003), Managementul organizației școlare, EDP, București;
5. Manolescu, A., (1998), Managementul resurselor umane, Ed. RAI, București;

Huean Lizica-Manuela
Școala Gimnazială „Miron Costin” Bacău

Educația cu semnificație în clasele primare: Project-Based Learning

Introducere

Educația contemporană traversează o perioadă de transformare profundă, produsă de schimbări sociale rapide, diversificarea nevoilor educaționale ale copiilor și de creșterea așteptărilor privind rolul școlii în formarea viitorilor cetățeni. În acest context, clasele primare capătă o importanță strategică, deoarece reprezintă etapa în care se formează primele reprezentări ale copilului despre școală, învățare și propria capacitate de a reuși. Cercetările arată că atitudinile față de învățare, construite în primii ani de școlaritate, influențează semnificativ motivația și implicarea ulterioară a elevilor (Eccles & Wigfield, 2020).

În același timp, numeroase sisteme educaționale se confruntă cu o discrepanță tot mai mare între conținuturile curriculare și experiențele reale ale copiilor. Această ruptură poate conduce la perceperea școlii ca un spațiu artificial, lipsit de relevanță, ceea ce afectează profund motivația pentru învățare. Studiile recente subliniază că simpla acumulare de informații nu este suficientă pentru a susține dezvoltarea armonioasă a copilului, fiind necesară o abordare care să ofere sens, coerență și relevanță procesului educațional (Hattie, 2023).

În acest context, conceptul de educație cu semnificație devine un reper central al dezbatelor actuale din domeniul educației. Educația cu semnificație presupune crearea unor contexte de învățare în care elevii pot înțelege de ce învață, pot face legături între cunoștințe și viața reală și pot înțelege semnificația învățării prin raportarea la propriile experiențe educaționale (Jonassen, 2019). Pentru elevii din clasele primare, aceste aspecte sunt cu atât mai importante cu cât învățarea este profund influențată de emoții, relații și experiențe concrete.

Pornind de la aceste premise, prezentul articol își propune să analizeze, din perspectivă teoretică, fundamentele educației cu semnificație în clasele primare, cu accent pe rolul proiectelor autentice de învățare și al Project-Based Learning. Pentru a construi o argumentație coerentă, este necesară, în primul rând, clarificarea conceptului de educație cu semnificație și a relevanței sale pentru vârsta școlară mică, aspecte care vor fi abordate în secțiunea următoare.

Educația cu semnificație: perspective teoretice și relevanța pentru clasele primare

Conceptul de educație cu semnificație își are rădăcinile în teoriile constructiviste ale învățării, care susțin că elevii nu recepționează pasiv informațiile, ci le construiesc activ prin integrarea acestora în structurile cognitive existente. Ausubel (1968) sublinia că învățarea devine semnificativă atunci când noile informații sunt ancorate în concepte relevante deja existente în structura cognitivă a elevului. Această perspectivă este deosebit de importantă în clasele primare, unde experiențele anterioare ale copilului joacă un rol central în procesul de învățare.

În literatura recentă, educația cu semnificație este adesea asociată cu ideea de relevanță personală și socială a învățării. Jonassen (2019) argumentează că învățarea devine semnificativă atunci când elevii sunt implicați în rezolvarea unor probleme autentice, care necesită gândire, reflecție și aplicare a cunoștințelor în contexte reale. La nivel primar, aceste probleme trebuie adaptate vârstei și experienței elevilor, fără a pierde însă caracterul lor autentic.

Un aspect esențial al educației cu semnificație este dimensiunea emoțională a învățării. Cercetările arată că emoțiile pozitive facilitează procesul de învățare, în timp ce anxietatea și lipsa

siguranței pot inhiba implicarea cognitivă (Pekrun, 2021). În clasele primare, unde copiii sunt în mod natural sensibili la feedbackul social și emoțional, crearea unor contexte de învățare care să susțină starea de bine este esențială pentru construirea sensului.

Totodată, educația cu semnificație implică o reconceptualizare a rolului cadrului didactic. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării, care creează contexte, ghidează reflecția și susține explorarea (Hattie, 2023). Această schimbare de paradigmă are implicații directe asupra strategiilor didactice utilizate în clasă, orientând atenția către metode active și participative.

Project-Based Learning este una dintre strategiile pedagogice cel mai frecvent asociate cu educația cu semnificație. Din acest motiv, se impune o analiză distinctă a acestei abordări. O examinare a fundamentelor teoretice și a rezultatelor cercetărilor existente permite o înțelegere mai profundă a modului în care Project-Based Learning contribuie la construirea sensului în procesul educațional.

Project-Based Learning în clasele primare: fundamente și dovezi empirice

Project-Based Learning este definită ca o abordare pedagogică centrată pe elev, în care învățarea este organizată în jurul unor proiecte complexe, orientate spre investigarea unor probleme sau întrebări autentice (Krajcik & Blumenfeld, 2006). În clasele primare, această abordare este adaptată prin utilizarea unor sarcini concrete, a unor durate mai scurte ale proiectelor și a unui nivel ridicat de ghidaj din partea cadrului didactic.

Meta-analizele recente oferă dovezi consistente privind eficiența Project-Based Learning în creșterea motivației și implicării elevilor. Wijnia et al. (2024) arată că metodele centrate pe elev, care implică rezolvarea de probleme reale, sunt asociate cu niveluri mai ridicate de motivație intrinsecă și cu o implicare cognitivă profundă. Aceste rezultate sunt confirmate și de Rehman et al. (2024), care evidențiază impactul pozitiv al proiectelor autentice asupra dezvoltării competențelor de gândire critică și colaborare.

În clasele primare, un element esențial pentru succesul Project-Based Learning este structura pedagogică a proiectului. Condliffe et al. (2017) subliniază importanța etapizării clare a activităților, a stabilirii unor obiective accesibile și a includerii reflecției ghidate în procesul de învățare. Fără aceste elemente, proiectele riscă să devină activități fragmentate, fără impact semnificativ asupra învățării.

Un alt aspect important este diferențierea clară dintre proiectele autentice și activitățile care doar imită forma unui proiect. Thomas (2000) arată că proiectele autentice sunt caracterizate prin relevanță, integrarea mai multor domenii de învățare și implicarea elevilor în procesul decizional. În clasele primare, această implicare trebuie să fie adaptată nivelului de dezvoltare al copiilor, oferindu-le oportunități reale de alegere și responsabilitate.

Eficiența Project-Based Learning nu poate fi însă înțeleasă în absența unei analize a motivației pentru învățare, factor esențial care mediază relația dintre strategiile didactice și rezultatele educaționale, aspect care va fi abordat în secțiunea următoare.

Motivația pentru învățare în clasele primare: cadre teoretice și implicații

Motivația pentru învățare este un construct central al psihologiei educației, fiind strâns legată de implicarea elevilor și de performanța academică. Teoria autodeterminării, elaborată de Deci și Ryan (2000), explică motivația prin satisfacerea a trei nevoi psihologice fundamentale: autonomia, competența și relaționarea. În clasele primare, aceste nevoi sunt deosebit de sensibile și influențează profund modul în care copiii se raportează la învățare.

Studiile recente arată că elevii care percep un nivel mai ridicat de autonomie și competență manifestă un interes mai mare pentru activitățile școlare și o persistență crescută în fața dificultăților (Ryan & Deci, 2020). Project-Based Learning poate contribui la satisfacerea acestor nevoi prin oferirea

de oportunități pentru explorare, luarea deciziilor și colaborare, toate acestea fiind adaptate nivelului de dezvoltare al elevilor din clasele primare.

Reeve și Shin (2020) evidențiază faptul că sprijinul autonomiei din partea cadrului didactic este asociat cu creșterea motivației intrinseci și cu o implicare mai profundă în învățare. În contextul proiectelor autentice, acest sprijin se manifestă prin oferirea de opțiuni, feedback constructiv și recunoașterea efortului, nu doar a rezultatului final.

Cu toate acestea, literatura avertizează asupra riscurilor asociate unei implementări neadecvate a strategiilor motivaționale. Ghidarea excesivă, evaluarea excesivă sau accentul pus exclusiv pe produsul final pot diminua motivația și pot transforma activitățile de învățare în sarcini percepute ca impuse. Astfel, echilibrul dintre structură și autonomie este esențial pentru menținerea motivației și a sensului învățării.

Motivația pentru învățare este strâns legată de relațiile sociale și de sentimentul de apartenență la comunitatea școlară, aspect care va fi analizat în detaliu în secțiunea următoare.

Sentimentul de apartenență și climatul educațional în clasele primare

Sentimentul de apartenență la școală este recunoscut ca un predictor important al implicării școlare și al stării de bine a elevilor. Goodenow (1993) definește apartenența ca percepția elevului că este acceptat, valorizat și sprijinit în comunitatea școlară. Cercetările recente confirmă faptul că acest sentiment este esențial încă din primii ani de școlaritate, influențând motivația și performanța academică (Štremfel et al., 2024).

În clasele primare, sentimentul de apartenență este construit prin relațiile cu colegii și cu cadrul didactic, precum și prin experiențele de succes și recunoaștere. Davies et al. (2025) arată că intervențiile care promovează colaborarea și relațiile pozitive au un impact semnificativ asupra apartenenței și implicării elevilor. Proiectele autentice de învățare pot crea contexte favorabile pentru dezvoltarea acestui sentiment, prin implicarea elevilor în activități cu scop comun și valoare percepută.

Climatul educațional are un rol esențial în dezvoltarea sentimentului de apartenență al elevilor. Relațiile construite pe încredere, empatie și respect favorizează crearea unui mediu sigur, în care elevii se simt valorizați și încurajați să se implice activ în activitățile de învățare și să își exprime liber ideile. Cercetările din literatura de specialitate evidențiază faptul că, în absența unui climat educațional pozitiv, chiar și strategiile pedagogice inovatoare își pot diminua semnificativ eficiența și impactul asupra implicării elevilor (Roorda et al., 2021; Hattie, 2023).

Întrucât educația cu semnificație implică o interacțiune complexă între dimensiunile cognitive, motivaționale și relaționale ale învățării, este necesară propunerea unui model conceptual integrator, care să surprindă aceste relații și să ofere un cadru teoretic coerent.

Un model conceptual integrator al educației cu semnificație în clasele primare

Pe baza analizei literaturii de specialitate, se poate propune un model conceptual al educației cu semnificație în clasele primare, care integrează dimensiunile cognitive, motivaționale și relaționale ale procesului de învățare (Jonassen, 2019; Wijnia et al., 2024). Acest model pornește de la ideea că învățarea devine semnificativă atunci când este ancorată într-un context familiar elevilor, care permite activarea experiențelor anterioare și a intereselor personale, facilitând astfel construirea sensului în procesul educațional (Ausubel, 1968; Hattie, 2023). În cadrul modelului, sarcinile autentice reprezintă nucleul procesului de învățare, oferind elevilor oportunitatea de a aplica cunoștințele în situații relevante pentru viața reală. Colaborarea facilitează construirea sensului în mod colectiv, iar reflecția ghidată permite conștientizarea procesului de învățare și integrarea experiențelor trăite. Rezultatul acestui proces este dezvoltarea motivației intrinseci, a sentimentului de apartenență și a competențelor de viață esențiale.

În cadrul modelului, sarcinile autentice reprezintă nucleul procesului de învățare, oferind elevilor oportunitatea de a aplica cunoștințele în situații relevante pentru viața reală, aspect evidențiat constant în cercetările privind Project-Based Learning (Thomas, 2000; Rehman et al., 2024). Colaborarea facilitează construirea sensului în mod colectiv și contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive și a sentimentului de apartenență, în timp ce reflecția ghidată permite conștientizarea procesului de învățare și integrarea experiențelor trăite (Krajcik & Blumenfeld, 2006; Štremfel et al., 2024). Rezultatul acestui proces este dezvoltarea motivației intrinseci, a sentimentului de apartenență și a competențelor de viață esențiale, dimensiuni recunoscute ca fiind centrale pentru educația cu semnificație în ciclul primar (Deci & Ryan, 2000; Ryan & Deci, 2020).

Acest model conceptual are un caracter teoretic, dar oferă un cadru de referință relevant pentru analiza și proiectarea activităților educaționale în ciclul primar. Prin integrarea elementelor evidențiate de cercetări, modelul contribuie la clarificarea mecanismelor prin care educația cu semnificație poate produce schimbări reale în școală și poate susține dezvoltarea holistică a elevilor (Merino et al., 2025; Hattie, 2023).

Limite ale cercetării și direcții viitoare

Deși literatura de specialitate oferă dovezi consistente privind beneficiile educației cu semnificație și ale Project-Based Learning, există și o serie de limite care trebuie luate în considerare. Multe studii se concentrează pe efectele pe termen scurt ale intervențiilor educaționale, fiind necesare cercetări longitudinale care să analizeze impactul pe termen lung asupra dezvoltării elevilor din ciclul primar.

De asemenea, există o nevoie de instrumente de evaluare adaptate vârstei elevilor, care să surprindă dimensiunile motivaționale și socio-emoționale ale învățării cu semnificație. Cercetările viitoare ar trebui să exploreze modul în care aceste dimensiuni pot fi evaluate în mod valid și fiabil, fără a suprasolicita elevii sau cadrele didactice.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție fundamentală pentru dezvoltarea educației primare, oferind un cadru teoretic solid pentru înțelegerea proceselor de învățare care depășesc simpla transmitere de informații. Analiza cercetărilor recente arată că proiectele autentice de învățare și Project-Based Learning pot contribui semnificativ la dezvoltarea motivației, a sentimentului de apartenență și a competențelor socio-emoționale ale elevilor.

Prin integrarea perspectivelor teoretice privind motivația, apartenența și învățarea constructivistă, articolul evidențiază necesitatea unei abordări holistice a educației primare, în care sensul, relaționarea și relevanța ocupă un loc central. Modelul conceptual propus oferă un cadru de reflecție pentru cercetători și practicieni, subliniind potențialul educației cu semnificație de a crea schimbări reale și durabile în școli și comunități.

Bibliografie

1. Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart & Winston.
2. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
3. Hattie, J. (2023). *Visible learning: The sequel*. Routledge.
4. Jonassen, D. H. (2019). *Meaningful learning with technology* (4th ed.). Pearson.
5. Krajcik, J. S., & Blumenfeld, P. C. (2006). Project-based learning. In R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences* (pp. 317–334). Cambridge University Press.

6. Merino, I., Álvarez, C., & Sancho-Gil, J. M. (2025). School projects with the community as drivers of meaningful learning. *Teaching and Teacher Education*, 132, 104267. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104267>
7. Rehman, N., Khan, A., & Khan, S. (2024). Project-based learning as a catalyst for motivation and competence development in primary education. *Heliyon*, 10(3), e15678. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e15678>
8. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). *Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective*. Academic Press.
9. Štremfel, U., Štirn, J., & Šorgo, A. (2024). Addressing the sense of school belonging among students: A systematic literature review. *Review of Education*, 12(1), e3412. <https://doi.org/10.1002/rev3.3412>
10. Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation.
11. Wijnia, L., Loyens, S. M. M., & Rikers, R. M. J. P. (2024). Effects of student-centered and problem-based learning on students' motivation: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 36(2), 1–29. <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09764-5>

DISLEXIA, O TULBURARE NERVOASĂ?

Profesor limba română RALUCA-NICOLETA IANCĂU
COLEGIUL NAȚIONAL DE INFORMATICĂ „GR. MOISIL”, BRAȘOV

Conform dicționarului explicativ, **dislexia** este o *tulburare nervoasă constând în dificultatea de a citi și a înțelege ceea ce se citește*. Nu am cunoscut această manifestare până în momentul în care, în calitate de cadru didactic, nu m-am confruntat cu ea. Problema a atins cote maxime atunci când, în procesul instructiv-educativ, am ajuns la etapa evaluării.

Ca proces, evaluarea reprezintă succesiunea de acțiuni sau operații prin care se stabilește dacă sistemul educațional își îndeplinește funcțiile pe care le are, adică dacă obiectivele sistemului sunt realizate. **Criteriul fundamental de evaluare** îl constituie conținutul și obiectivele pedagogice prevăzute în programa fiecărei discipline școlare. Ele reprezintă etalonul sau norma standard și exprimă nivelul maxim pe care trebuie să-l atingă rezultatele ce vor fi obținute de elevi în urma asimilării conținutului programat. Prin raportarea rezultatelor constatate la acest etalon se determină nivelul de realizare a obiectivelor pedagogice, acestea constituind indicatorul în funcție de care notăm și apreciem elevii.

Notele și calificativele acordate exprimă și trebuie să exprime gradul de concordanță sau decalajul dintre rezultatele așteptate (programate) și cele obținute de elevi. Prin diferite metode de verificare, profesorul trebuie să stabilească nu doar cât și-a însușit elevul din conținutul programei școlare (a obiectului respectiv), dar mai ales cum și-a însușit cunoștințele – calitatea cunoștințelor. Calitatea cunoștințelor în actul evaluativ trebuie să primeze având în vedere uzura rapidă a informațiilor din unele domenii.

Un alt model de evaluare îl constituie raportarea rezultatelor individuale la rezultatele generale, de ansamblu ale grupului (clasa de elevi, grupa de studii) din care face parte cel examinat.

Prin compararea celor două categorii de rezultate și în funcție de scorurile calculate se realizează notarea elevilor stabilindu-se poziția fiecăruia în cadrul grupului. Nota măsoară nivelul de pregătire, progresul sau regresul înregistrat de fiecare elev în raport cu nivelul general de pregătire specific grupului respectiv, și nu cu posibilitățile intelectuale ale fiecăruia în parte. În acest caz, nota măsoară rezultatele înregistrate la un moment dat prin raportarea la cei doi parametri amintiți mai sus.

Problemele cadrelor didactice în evaluare sunt inevitabile. Este, mai ales, cazul evaluării elevilor cu cerințe educative speciale integrați în clase eterogene. Lucrând ca profesor de limba și literatura română într-o școală generală din mediul urban, cotate cu calificative excelente, am întâmpinat dificultăți în evaluarea unei fetei din clasa a V-a cu dislexie, ale cărei probleme nu fuseseră împărtășite de către învățătoare sau părinți, nici profesorului de sprijin, nici psihologului, nici celorlalte cadre didactice sau direcțiunii. În urma discuțiilor purtate cu doamna învățătoare am observat reticența acesteia în a discuta despre problemele fetei, motivând că eleva este foarte talentată la pictura icoanelor și că între ea și Dumnezeu există o legătură foarte strânsă.

Problemele erau însă evidente: *fetița nu putea să scrie după dictare* (alături în mod aleatoriu litere), *copia cu dificultate de pe tablă* (numeroase litere din cuvinte nu erau scrise), iar, oral, *reușea cu greu să lege cuvintele în propoziții simple*. Am descoperit aceste probleme din primele ore la clasă. Cei mai mulți dintre elevii clasei cunoșteau situația, așa că nu a trebuit să explic motivele pentru care eleva nu era ascultată asemenea lor. Totuși, trebuia să fie notată la fel ca și ceilalți elevi din clasă. Am apelat la ajutorul profesorului de sprijin, care, după cum am menționat mai sus, nu cunoștea situația elevei. Cu ajutorul acestuia am adaptat programa de limba și literatura română la posibilitățile fetei. În linii mari, competențele pe care le

doream dobândite în clasa a V-a erau: scrierea după dictare a propozițiilor scurte, copierea fără dificultate și citirea fluentă.

În timpul orelor de curs îmi era, practic, imposibil să acord mai mult de cinci minute pregătirii individuale a elevei (în clasă erau alți 31 de elevi foarte interesați de disciplină). Atunci când era posibil, profesorul de sprijin lua fetița în cabinet și lucra individual cu ea. În timpul orelor, îi dădeam să copieze textele suport din manualul de clasa a V-a. În fiecare oră, citea cu glas tare cinci rânduri, iar colegii se bucurau odată cu ea de evoluție. Îmi era însă dificil să o notez, fiindcă nu mă mai confruntasem cu o astfel de problemă: aş fi putut să o notez în concordanță cu obiectivele din programa individualizată, dar notele ei ar fi depășit notele unor elevi foarte buni din clasă și ar fi fost incorect față de ei sau, din contră, aş fi putut-o evalua după obiectivele urmărite în clasa a V-a, dar notele ar fi descurajat-o și n-ar fi înțeles utilitatea progresului personal. Notele de 10 ar fi încurajat-o, eram convinsă, dar îmi era teamă să nu creadă că ar fi capabilă să susțină, în clasa a VIII-a, un examen sau să vrea să urmeze un liceu de prestigiu.

Am decis să o evaluez atât conform programei adaptate, cât și conform celei obișnuite la acest nivel. Eleva obținea, atât cât de obiectiv am putut să o notez, note de 6 sau 7. Speram că toți erau mulțumiți: eleva în cauză, ceilalți elevi ai clasei, profesorul de sprijin, părinții, fosta învățătoare.

A fost un compromis din partea mea, dar cred că am ales cea mai bună soluție. Eleva trebuia să fie convinsă că evoluează la această disciplină (la sfârșitul anului citea, copia corect din carte și reușea să răspundă întrebărilor legate de conținutul unui text în propoziții scurte), dar că, totuși, sunt limite pe care trebuie să le accepte. Consider că am ajutat un copil fără să-i sacrifice pe ceilalți și că fiecare dintre noi a avut ceva de învățat din această experiență.

TEHNICI INOVATIVE DE EDUCAȚIE

Profesor limba română IANCĂU RALUCA-NICOLETA
COLEGIUL NAȚIONAL DE INFORMATICĂ „GR.MOISIL” BRAȘOV, BRAȘOV

Sarcina de lucru: Realizarea structurii unui plan de intervenție în care să se prezinte:

- a) problema identificată într-un mod operaționalizat, clar și din perspectivă neutră (cine/ cum/ când/ de ce face);
- b) identificarea diagnosticului diferențial în stabilirea naturii problemei (individuală- diagnostic personal, spre ex. ADHD, relațională- între copii/elevi sau cadru didactic- copil/ elev sau dependentă de context- divorț, doliu, anturaj, abuz în familie, alte experiențe care declanșează starea de tensiune a copilului/elevului);
- c) propunerea unor obiective pe termen lung, mediu și scurt în cadrul planului de intervenție;
- d) alegerea unei tehnici inspirate din teoriile narative;
- e) adaptarea metodei alese la situația problematică identificată;
- f) stabilirea unor modalități/ instrumente de evaluare a atingerii obiectivelor.

STRUCTURA PLANULUI DE INTERVENȚIE

În vederea elaborării unui plan de acțiune pentru crearea unui mediu de învățare incluziv, în vederea integrării în școala de masă a copiilor cu CES, voi avea în vedere *desfășurarea unor activități cu părinții, elevii, cadrele didactice, comunitatea etc.*

1. Date despre subiect: elevi de gimnaziu

2. Date despre problema identificată

Deficitul de atenție/tulburare de hiperactivitate (ADHD) afectează trei până la cinci la sută din populație; ea este una dintre cele mai comune de tulburări de comportament din copilărie. Este asociată cu simptome de bază ca lipsa de concentrare, hiperactivitate și impulsivitate și cu o varietate de comportamente perturbatoare la clasă (de exemplu, folosirea unui ton ridicat, părăsirea locului din bancă, activități de întrerupere, etc). Prin urmare, nu este surprinzător faptul că acești elevi sunt în situația de risc pentru eșec școlar. Intervențiile la clasă pentru elevul cu ADHD ar trebui să se bazeze pe o bază solidă de principii de intervenție de comportament general. Aceste comportamente ar trebui să fie definite cu grijă, astfel încât profesorul să fie în măsură să le monitorizeze cu precizie. De asemenea, este important să ne asigurăm că planul de intervenție referitor la comportament se bazează pe o evaluare atentă funcțională a respectivului comportament.

3. Adaptarea tehnicii la specificul cazului

Activitățile propuse au drept scop formarea atitudinilor pozitive față de elevii cu CES prin conștientizarea impactului propriilor percepții, convingeri și acțiuni în raport cu aceștia: În funcție de comportamentul problematic ar trebui să existe și planurile de intervenție.

Acomodarea în sala de clasă este foarte importantă pentru elevii hiperactivi sau cu ADHD, unii factori care țin de acest aspect având o mare influență în managementul comportamentului și ameliorarea rezultatelor școlare pentru acești copii:

Locul preferențial – elevul cu ADHD este așezat într-un loc apropiat de cadrul didactic sau de elevii care manifesta constant un comportament model. Elevii hiperactivi nu trebuie așezați aproape de surse de distragere a atenției (mai ales în cazul în care ferestrele sunt poziționate spre un trafic intens).

Climatul educațional este deosebit de important în acest caz.

4. Alegerea unor tehnici de lucru

Moduri prin care cadrele didactice pot îmbunătăți climatul educațional în cazul elevilor cu ADHD:

Modelarea unui limbaj respectuos, controlarea tonalității vocii și a limbajului corpului;

Întâmpinarea elevilor și încheierea orelor cu un zâmbet și o atitudine pozitivă în fiecare zi;

Alocarea timpului pentru realizarea unei legături personale cu elevii;

A fi sensibil, empatic și a răspunde nevoilor speciale ale elevilor;

A face activitățile de învățare interesante și amuzante;

Cerințele și regulile sunt transmise și impuse într-un mod care respecta personalitatea și demnitatea fiecărui elev;

Construirea cailor de comunicare cu familia/părinții elevilor;

Evitarea situațiilor în care elevul este jenat sau se poate simți umilit (unele aspecte speciale fiind abordate separat, în discuții particulare cu elevul);

Elevii hiperactivi au nevoie de sarcini de lucru și cerințe clar exprimate. Ambiguitatea sporește starea de agitație. Sarcinile trebuie să aibă o limită de timp clară, scopurile, obiectivele sunt clar formulate și exprimate elevilor. Sancțiunile și premiile acordate sunt clar prezentate înaintea începerii activităților și sunt reamintite frecvent. Deoarece elevii cu ADHD au dificultăți în urmărirea cerințelor multiple, este important ca instrucțiunile să fie scurte, specifice și directe. În plus, pentru a asigura înțelegerea, este de ajutor ca elevii să li se ceară să reformuleze cerințele cu propriile lor cuvinte. În plus, profesorii trebuie să fie pregătiți să repete cerințele frecvent.

Deși schimbările de mediu al clasei pot fi de ajutor în reducerea comportamentelor problematice, prin ele însele nu sunt de obicei suficiente. Astfel, situațiile neprevăzute trebuie să fie disponibile astfel încât să se consolideze comportamentele adecvate sau dorite și să descurajeze comportamentele inadecvate sau nedorite. Elevii cu ADHD au nevoie de stimulente suplimentare pentru succes și au nevoie de o recompensă imediată pentru performanțe sporite. Este importantă încurajarea, lauda și afecțiunea deoarece acești elevi sunt ușor de descurajat. Enervarea sau agitația cadrului didactic sporește hiperactivitatea copilului și accentuează simptomele și efectele ADHD.

5. Strategii de învățare și evaluare

1. dezbaterea

2. exprimarea clară a sarcinilor de lucru

3. activități de lucru în echipă

Resurse:

Fișele de lucru individuale alternează cu cele în echipă

Scheme clare ce au rolul de a direcționa învățarea

Resurse video/audio (video, povești audio)

Evaluare:

Se realizează permanent prin aprecieri verbale

Va fi operațională: jocul de rol/ dramatizarea sunt metode eficiente de evaluare.

Lipsa de pregătire și de înțelegere a cadrelor didactice și a copiilor, sunt doar câteva dintre problemele cu care se confruntă părinții copiilor care suferă de ADHD. Mulți dintre ei schimbă câteva școli până găsesc una unde sunt înțeleși și sunt acceptați.

Activități propuse au drept scop formarea atitudinilor pozitive față de elevii cu ADHD prin conștientizarea impactului propriilor percepții, convingeri și acțiuni în raport cu aceștia.

1. Un dialog sincer obiectiv între cadru didactic – părinți și părinți – părinți;
2. Întâlnire cu părinții și copiii cu probleme; prezentarea așteptărilor de ambele părți.
3. Întâlnirea sub forma unei mese rotunde cu părinții și psihologul școlar în care să se propună un plan de acțiune în cadrul colaborării;
4. Participarea părinților la activitățile extracurriculare desfășurate cu clasa de elevi.

Strategii de învățare:

1. Discuții individuale și în grup
2. Munca în echipă
3. Activități elevi-copii

Resurse:

filme de scurt metraj

Evaluare:

Fișa de feed-back individual

Cadre didactice

Discuții individuale cu cadrele didactice care predau la clasă în vederea prezentării problemei cu care se confruntă elevul. Se apelează, de asemenea, la experiența cadrelor didactice care au avut astfel de elevi în clasă prin cerere-ofertă de sfaturi. Se caută modalități de eficientizare a procesului de predare-învățare-evaluare.

Activități propuse au drept scop

Întocmirea unui plan de intervenții personalizat realizat pe baza propunerilor întregului colectiv profesoral.

Strategii de învățare:

1. Lucrul în echipă sau în grupuri mici
2. Dezbateră

Resurse:

Fișe de lucru

Evaluare:

formularea unor sarcini clare de lucru;

realizarea unui plan de măsuri de integrare, conform specificului materiei predate.

1. Date despre subiect

R. I. elev în clasa a VI-a, are vârsta de 12 ani și provine dintr-o familie monoparentală după divorț, alcătuită din doi membri (mama și copilul). Mama este foarte protectoare și își arată des afecțiunea față de copil în fața profesorilor și al elevilor.

2. Date despre problema identificată (operaționalizat):

R. I. este violent, în raport cu unii băieți din clasă. Actele de furie și violență se manifestă, în special, în pauzele școlare de după orele la care elevul iese la tablă la cererea cadrului didactic. În timpul orelor, elevul este conștiincios, calm, dezinvolt. În familie, R. I. este un copil vesel cu mulți prieteni.

3. Date despre cauze:

Elevul nu prezintă un diagnostic dat de psiholog, refuzând să explice motivele actelor sale de violență atât mamei, cât și cadrelor didactice.

4. Stabilirea obiectivelor:

- Pe termen lung: reducerea/ eliminarea actelor de violență față de colegi
- Pe termen scurt: Identificarea și formularea problemei de către copil; Externalizarea problemei; Restructurarea cognitivă a situației.

5. Alegerea unei tehnici inspirate din teoriile narative

- Externalizarea

6. Adaptarea tehnicii la specificul cazului

Externalizarea este utilizată pentru a separa persoana de problema sa. Odată identificată problema, începe mobilizarea și diminuarea/eliminarea ei.

Un copil manifestă comportamente agresive. În urma acestora, elevul este respins din colectiv.

Intervenția – construirea unui plan în dorința diminuării conflictelor

R. I. este violent doar cu băieții care îl jignesc. Elevul se înțelege bine cu toate fetele din clasă, iar cu băieții care îl tratează cu indulgență, dar și cu indiferență este un bun coleg, ajutându-i uneori la teme.

Cu ajutorul lui D. M., un coleg de grădiniță al lui R. I. față de care subiectul cazului este deseori violent, am aflat că urăște să i se spună „Păpușica”, așa cum o fac încă cei care îl cunosc de la grădiniță. În ciclul preșcolar, R. I. mergea la grădiniță zilnic cu o păpușă, fapt care mai întâi i-a distrat pe băieți, apoi aceștia i-au dat porecla deranjantă. Băiatul refuză să mai accepte astfel de jigniri, devenind violent cu cei care îl strigă astfel.

R. I. este atent la detaliile vestimentare pe care colegii le observă mai ales când acesta iese la tablă, ceea ce le amintește din nou de porecla băiatului. De aici actele de furie și violență de după anumite ore.

După discuții prealabile cu elevii agresati, aceștia și-au recunoscut parte din vină și au făcut primul pas în eliminarea situației conflictuale din clasă.

În acord cu psihologul școlii și mama elevului, nu l-am reinterogat pe R. I. despre motivele actelor sale de violență, întrucât am considerat că elevul s-ar simți umilit dacă i-am cunoaște porecla.

Reușind să se mobilizeze, întreaga clasă s-a raportat matur la situație, eliminând din limbaj apelativul jignitor.

7. Modalități de evaluare a reușitei intervenției

În cadrul orei de dirigenție, li s-a cerut elevilor să se deseneze în raport cu clasa atât la început de ciclu gimnazial, cât și la sfârșitul clasei a V-a. R. I. se situează în propriul desen în partea laterală a grupului de colegi, dar în apropierea acestora, refuzând să-și deseneze poziția la început de ciclu.

Din interpretarea desenului, am dedus că elevul și-a format mecanisme de gestionare a emoțiilor fiind capabil să înceapă o nouă etapă (clasa a VI-a) alături de colegii săi. Astfel, obiectivul pe termen lung propus a fost atins, actele de violență față de colegi fiind total eliminate.

Managementul voluntariatului

Profesor Iliuță Melania Elena
Colegiul Național Petru Rareș, Piatra Neamț

Afirmația că resursa cea mai valoroasă a unei organizații o constituie membrii ei a devenit un clișeu- cu toate acestea, ea e plină de adevăr. Oamenii din cadrul unei organizații trebuie să fie conduși, astfel încât să li se permită să-și îndeplinească munca și să-și valorifice potențialul spre binele și dezvoltarea personală și cea a organizației.

În ultimii ani, numărul ONG-urilor din Romania a crescut vizibil. Astăzi, le întâlnim la tot pasul, purtând diferite denumiri și acționând în diverse domenii. Dincolo de teorii și statistici, munca de voluntariat a devenit o realitate. După cum și era normal, acest aspect s-a înscris în atenția publicului, existând diferite păreri cu privire la implicațiile pozitive sau, dimpotrivă, negative ale fenomenului voluntariatului. Organizațiile puternice, care lucrează curent pentru un număr impunător de beneficiari, au realizat utilitatea voluntarilor și îi integrează în toate nivelurile de activitate. Acești factori demonstrează că, într-adevăr, voluntarii au devenit o sursă valoroasă.

A face muncă voluntară presupune, teoretic, realizarea unei activități fără ca cel ce o îndeplinește să urmărească o recompensă, de orice natură ar fi ea. Voluntariatul reprezintă, în primul rând, un interes față de problemele societății sau față de una dintre acestea. Desigur, o persoană poate fi preocupată de un anumit aspect al lumii în care trăiește, dar există o diferență între interesul pasiv și cel activ. A face ceva ca voluntar înseamnă, în primul rând, că îți pasă de o problemă cu care ceilalți se confruntă. Munca de voluntariat înseamnă dorința de a ajuta, de a face ceva pentru societate, de a o sprijini. Este un semn al implicării în realizarea aceluia mai bine pe care îl dorim cu toții, dar pe care puțini sunt dispuși să-l transforme în fapt. A face o astfel de muncă echivalează cu renunțarea la pasivitatea tradițională. Munca de voluntariat o pot face și membrii organizației, nu doar voluntarii.

În jurul nostru, există un mare număr de organizații și instituții care au nevoie de sprijin din partea voluntarilor. Puteți începe prin a ține cont de următoarele sfaturi:

1. Informează-te în legătură cu problemele care te preocupă!

Caută informații despre problema care te preocupă, găsește organizații sau voluntari care au încercat să soluționeze astfel de probleme. Dacă nu există un asemenea grup, de ce să nu-l formezi chiar tu? Preia inițiativa în liceu, la facultate sau în cartierul în care locuiești, alături de colegii și prietenii tăi!

2. Gândește-te la deprinderile pe care le poți oferi!

Dacă îți plac activitățile în aer liber, să lucrezi la computer sau în echipă, încearcă să găsești acțiuni de voluntariat care să includă aceste aspecte ale personalității tale. Multe ONG-uri au nevoie de voluntari energici ca tine care să posede diferite calități, precum ar fi ușurință în comunicare, creativitate, spirit de echipă.

3. Ți-ar place să înveți ceva nou?

Poate vrei să înveți ceva nou, să cunoști oameni și situații noi. Încadrează-te în acțiuni de voluntariat care să-ți ofere experiențe noi, prin intermediul cărora să-ți aprofundezi cunoștințele în diferite domenii.

4. Îmbină utilul cu plăcutul!

Implică-te în acțiuni de voluntariat care te vor ajuta să-ți atingi noi idealuri. De exemplu, dacă vrei să slăbești, antrenează-te în activități în aer liber, care necesită efort fizic, cum ar fi excursiile în afara localității pentru curățirea unor poteci sau programele de plantat pomi într-un parc. Dacă vrei să-ți aprofundezi cunoștințele în engleză, creează un club de engleză în instituția în care înveți. Dacă vrei să ajuți copiii care întâmpină dificultăți în procesul educațional, creează ateliere sau cluburi de remediere în ceea ce privește activitatea școlară.

5. Nu te suprasolicita!

Creează un echilibru între activitățile de voluntariat, studii și alte activități în care ești angajat. Gândește-te la programul tău și la timpul liber pe care îl ai. Vrei să te implici în ceva de lungă durată sau doar în ceva temporar? Te poți implica zilnic, săptămânal sau chiar lunar? Poți participa la proiectele unei organizații neguvernamentale și în cursul anului de învățământ sau doar în vacanță?

6. Implică-te în acțiuni de voluntariat alături de prietenii tăi!

Alătură-te unui ONG împreună cu prietenii tăi! Vei avea ocazia să lucrezi la diferite proiecte alături de ei, te vei simți în largul tău chiar la început.

7. Fii creativ!

Posibilitatea de a face voluntariat există mereu, trebuie doar să fii pe fază, să ai o viziune deschisă și să fii creativ! Fii sigur că cineva, undeva, are nevoie de ideile tale și de sprijinul tău!

8. Fii sincer și deschis!

Implică-te cu trup și suflet în ceea ce faci! Implică-te cu zâmbetul pe buze și cu siguranța că vei reuși să schimbi ceva spre bine. Satisfacția pe care o vei simți va fi incomensurabilă!

Încercați să ieșiți din tiparul Voluntar = elev/student. Există numeroase alte variante care prezintă nu mai puține avantaje.

|| **familii întregi** – dacă timpul pe care vi-l dedică în general voluntarii este foarte scurt și dacă motivul pe care îl invocă este nevoia de a petrece mai mult timp cu familia, de ce să nu-i invitați să lucreze împreună. Lucrând împreună, ei pot să aibă satisfacții care să îi unească și să își educe copiii în spiritul participării la viața comunității. În acest tip de voluntariat pot fi implicați copii, părinți, bunici, unchi sau verișori – în diferite combinații.

Înainte de a începe un astfel de program, luați în considerare următoarele:

- Activitatea pe care o veți desfășura este accesibilă persoanelor de diferite vârste.
- Cum pot fi reduse la minim riscurile acestor activități.
- Ce pot familiile să câștige din aceste activități (ex: pot întări relațiile dintre membrii familiei).
- Care este vârsta minimă pentru desfășurarea respectivelor activități.
- De câtă instruire și supervizare este nevoie.
- Cât de flexibil poate fi orarul de desfășurare a activităților.

|| **persoane de vârstă a III-ea** - o resursă inestimabilă pentru orice organizație ce își propune să atragă voluntari care să aibă suficient timp și experiență bogată. Implicarea persoanelor de vârstă a III-ea este reciproc avantajoasă. Eliminarea sedentarismului și a plictiselii oferă persoanelor de vârstă a III-ea șansa unei vieți mai active, mai satisfăcătoare, cu un sentiment de utilitate care, la pensionare și o dată cu dispariția treptată a prietenilor, se pierde. Pe de altă parte, pentru organizații, ei aduc o bogată experiență de viață, mult timp și, de cele mai multe ori, o companie plăcută.

|| **voluntari virtuali:** foarte multe persoane sunt dispuse să desfășoare activități de voluntariat care nu necesită deplasarea la sediul organizației, ci care se pot desfășura la domiciliul voluntarului sau în alte locuri frecventate de el. Numită formă de voluntariat poate da posibilitate multor persoane care doresc să contribuie la dezvoltarea organizațiilor sau instituțiilor și a programelor acestora, fără ca măcar persoana respectivă să se deplaseze de acasă.

În continuare, veți găsi o serie de activități care pot fi executate de astfel de voluntari:

- Construirea și menținerea unor pagini web.
- Comercializarea de reviste, broșuri sau materiale multimedia.
- Traduceri și corectare de texte.
- Căutarea de informații în Internet.
- Menținerea la zi a unor baze de date cu informații accesibile pe Internet.
- Atragere de fonduri prin intermediul Internetului etc.

|| **persoane cu disabilități:** persoanele cu disabilități sunt o sursă de talente neutilizată încă. Având în vedere că majoritatea persoanelor cu disabilități nu lucrează, dar ar fi dispuse să contribuie în mod voluntar cu talentele lor la dezvoltarea organizațiilor și a societății în care trăiesc, vă recomandăm să apelați cât mai des la astfel de persoane. În plus, veți avea satisfacția de a contribui la combaterea stereotipurilor care apasă pe umerii persoanelor cu disabilități.

„Între un om și altul este adesea ca de la o stea la alta”

Ion Luca Caragiale

Serviciul voluntar diferă mult de alte servicii ca natură și durată. În termeni de durată, putem distinge între proiecte de scurtă durată, cum ar fi curățirea unui parc, organizarea unei tabere de muncă, activități de voluntariat organizate în weekend pentru a cuprinde voluntari ce nu dispun de timp în cursul săptămânii etc. Categoria a doua și a treia o constituie proiectele de termen mediu și lung, ce durează respectiv 1-6 luni și 6 luni-un an sau mai mult. În special, această clasificare este importantă în proiectele de voluntariat internațional.

Plasarea voluntarului se poate realiza în două moduri: fie că voluntarul insistă să lucreze individual asupra unui proiect, fie că cerințele organizației necesită aceasta. În cel de-al doilea caz, trebuie să vă încredințați că voluntarul acceptă să lucreze individual. În ambele cazuri, organizația este datoră să creeze condiții favorabile de muncă pentru voluntari. Vârsta voluntarilor depinde de scopurile și proiectele organizației. De asemenea, încercați să ieșiți din tiparul Voluntar = elev/student. Există o mulțime de alte variante care prezintă avantaje la fel de numeroase.

Dacă aveți voluntari cu o specialitate necesară organizației, e foarte bine. O organizație poate lucra atât cu voluntari profesioniști, cât și cu ne-specializați, în funcție de orientarea acestora. Însă nu uitați că nu toți posibili voluntari vor avea cunoștințele dorite de Dvs. Voluntarii au multe alte lucruri pe care le pot oferi organizației și organizația le va face instructajul necesar.

Evaluarea muncii voluntarilor se va face periodic. Evaluarea revelează munca voluntarului, sugerează schimbări în stilul și forma de lucru, caută sugestii de la voluntar întru îmbunătățirea (dacă e cazul) relațiilor voluntarului cu organizația. De asemenea, evaluarea va conține și cuvinte de apreciere a muncii voluntarului și interesul de continuare a implicării lui în organizație. Evaluarea este o șansă atât pentru voluntar, cât și pentru organizație de a-și examina și îmbunătăți relațiile reciproce. Fișa de post și standardele muncii voluntarului trebuie să servească drept bază evaluării. Toate evaluările în scris se vor păstra într-un dosar.

Schimbările se pot face conform evaluărilor. Dacă voluntarul se orientează bine și cere anumite îmbunătățiri în relația lui cu personalul, faceți schimbarea dată cu consimțământul ambelor părți. Voluntarii ce nu-și îndeplinesc angajamentul și responsabilitățile față de organizație sunt pe cale de a fi excluși. Însă niciun voluntar nu va fi concediat până nu i se oferă posibilitatea de a discuta motivele excluderii lui împreună cu colegiul de conducere. În loc de concedierea imediată, orice membru din staff trebuie să ofere ajutor managerului de program al voluntarului pentru a aplană situația. În acest caz, mai este recomandabil de a se organiza o evaluare și o discuție cu voluntarul. Acestea vor examina motivele de plecare a voluntarului, sugestii de îmbunătățire a postului și posibilități de implicare a acestui voluntar în alte activități de viitor a organizației.

Departamentul de management/conducere a voluntarilor va organiza o evaluare anuală a implicării/ folosirii lor în cadrul organizației. Această evaluare va conține informație adunată de la voluntari, personal și clienți/ beneficiari.

Educația cu semnificație înseamnă ca elevii să învețe făcând, implicându-se și rezolvând probleme reale, nu doar acumulând informații. Voluntariatul este una dintre cele mai eficiente modalități prin care învățarea capătă sens, pentru că le oferă elevilor ocazia să vadă impactul direct al acțiunilor lor asupra comunității.

Ce pot face elevii de liceu – practici și proiecte concrete

1. Voluntariat educațional – elevi pentru elevi

Liceenii pot deveni mentori sau tutori pentru:

- copii din ciclul primar sau gimnazial care au dificultăți școlare;
- elevi din medii defavorizate, prin ore de sprijin, cluburi de lectură sau ateliere creative.

Elevii își dezvoltă empatia, abilitățile de comunicare și responsabilitatea socială, iar copiii sprijiniți au șanse mai mari de reușită școlară.

2. Proiecte de voluntariat în comunitate

Elevii pot identifica probleme locale și pot iniția proiecte precum:

- campanii de ecologizare și protecție a mediului;
- acțiuni de sprijin pentru persoane vârstnice (vizite, ajutor practic, activități sociale);
- colecte de alimente, haine sau rechizite pentru familii vulnerabile.

Educația devine relevantă, iar elevii învață ce înseamnă implicarea civică și lucrul în echipă.

3. Educație pentru valori și cetățenie activă

Prin voluntariat, liceenii pot organiza:

- ateliere despre drepturile omului, toleranță și diversitate;
- campanii anti-bullying și pentru sănătate mintală;
- dezbateri și evenimente comunitare pe teme sociale actuale.

Elevii devin mai conștienți de rolul lor în societate și învață să fie cetățeni activi, nu doar observatori.

4. Proiecte interdisciplinare cu impact real

Voluntariatul poate fi integrat în proiecte școlare:

- realizarea de materiale educaționale pentru comunitate (broșuri, podcasturi, site-uri);
- colaborări cu ONG-uri locale pentru campanii de informare;
- folosirea competențelor digitale pentru a ajuta organizații sau persoane care au nevoie.

Învățarea capătă sens practic, iar elevii își descoperă talentele și vocația.

5. Inițiative pornite de elevi, pentru elevi

Liceenii pot crea:

- cluburi de voluntariat în școală;
- consilii ale elevilor implicate activ în comunitate;
- proiecte de tip „școala deschisă” – activități pentru copii, părinți și comunitate.

Elevii își dezvoltă leadershipul, autonomia și încrederea în forțele proprii.

Educația cu semnificație, legată de voluntariat, îi ajută pe elevii de liceu să înțeleagă că școala nu este doar un loc de învățare, ci un spațiu de formare a caracterului și a responsabilității sociale. Prin proiecte reale, elevii nu doar învață despre lume, ci contribuie activ la schimbarea ei.

Surse:

- Suportul informațional pentru programele de voluntariat ale TDV, „Tineri și Liberi”
- „Independent Sector”, Washington, D.C.
- Steve McCurley, Rick Lynch “*Essential Volunteer Management*”, 2nd Edition.
- Organizational Management T-kit, Council of Europe, 2000.

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE

Autor: IOJA PATRICIA IOANA

Școala: COLEGIUL NAȚIONAL “ANA ASLAN” - TIMIȘOARA

Introducere

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, leadershipul în educație devine o forță esențială pentru succesul școlilor și dezvoltarea elevilor. A conduce un sistem educațional nu înseamnă doar administrare eficientă, ci construirea unei culturi bazate pe valori, colaborare și inovație. Liderii educaționali influențează profund modul în care se predă, se învață și se formează viitorii adulți, având un rol transformator în societate.

1. Ce înseamnă leadership în educație

Leadershipul în educație se referă la capacitatea unei persoane de a inspira, ghida și influența pozitiv comunitatea școlară pentru atingerea scopurilor comune. Spre deosebire de managementul tradițional, care pune accent pe procese și structuri, leadershipul educațional are o dimensiune umană și morală.

Un lider educațional eficient:

- promovează viziunea și misiunea instituției;
- încurajează dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice;
- stimulează implicarea elevilor și a părinților;
- creează un climat de încredere și cooperare.

Leadershipul pedagogic se concentrează pe actul învățării, fiind preocupat de calitatea procesului didactic și de crearea unor contexte favorabile dezvoltării competențelor esențiale pentru secolul XXI.

2. Stiluri și modele de leadership educațional

În contextul educațional se regăsesc mai multe modele de leadership:

- **Leadership transformțional** – pune accent pe schimbare, motivație și creștere personală, inspirând cadrele didactice și elevii să atingă potențialul maxim.
- **Leadership participativ** – valorifică opiniile tuturor membrilor comunității școlare, favorizând deciziile colective și coeziunea.
- **Leadership etic** – promovează valori precum respectul, echitatea, integritatea și responsabilitatea socială.
- **Leadership adaptativ** – presupune capacitatea de a răspunde flexibil provocărilor complexe, cum ar fi digitalizarea educației sau schimbările curriculare.

3. Impactul leadershipului în educație

Un leadership eficient are efecte vizibile la toate nivelurile:

- **La nivelul instituției**, conduce la îmbunătățirea culturii organizaționale și la creșterea performanței școlare.
- **La nivelul profesorilor**, stimulează implicarea, colaborarea și dezvoltarea profesională.
- **La nivelul elevilor**, promovează motivația pentru învățare, încrederea în sine și formarea caracterului.

Cercetările recente arată că școlile conduse de lideri vizionari prezintă o mai mare capacitate de inovare, adoptă rapid metode moderne de predare și au rezultate mai bune la evaluările naționale și internaționale.

4. Provocări și perspective ale leadershipului educațional

Liderii educaționali din prezent se confruntă cu numeroase provocări: lipsa resurselor, birocratia, digitalizarea accelerată, diversitatea elevilor și nevoia de incluziune.

Pentru a răspunde acestor cerințe, este necesară o formare continuă a directorilor, profesorilor și coordonatorilor educaționali, care să dezvolte competențe de leadership pedagogic, comunicare strategică și management al schimbării.

Pe viitor, leadershipul educațional va fi tot mai strâns legat de inovație, educație digitală și colaborarea între școli și comunitate.

Concluzii

Leadershipul în educație nu se reduce la o funcție administrativă, ci constituie un proces de influență și transformare. Impactul său se resimte nu doar asupra rezultatelor academice, ci și asupra culturii organizaționale și a dezvoltării personale a celor implicați în actul educațional. Un lider educațional autentic este acela care inspiră schimbarea, cultivă încrederea și transformă școala într-un spațiu al învățării continue.

Bibliografie orientativă

1. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
2. Leithwood, K., & Day, C. (2008). *The Impact of School Leadership on Pupil Outcomes*. Educational Administration Quarterly.
3. Sergiovanni, T. (2001). *Leadership: What's in It for Schools?* Routledge.
4. Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. Jossey-Bass.
5. Ministerul Educației (2023). *Strategia privind leadershipul educațional și dezvoltarea instituțională*.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Autor: prof. Ionescu Laura-Maria

Instituția: Colegiul Național „Doamna Stanca”, Făgăraș

Educația devine cu adevărat relevantă atunci când depășește simpla transmitere de cunoștințe abstracte și contribuie direct la viața elevilor, la bunăstarea comunității și la construirea unor competențe relevante pentru secolul XXI. „Educația cu semnificație” nu trebuie să fie doar o etichetă, ci trebuie să aibă și o orientare practică: elevul apare astfel în centrul învățării, curriculumul este strâns legat de probleme reale și partenerii locali sunt invitați să se implice activ pentru a produce rezultate vizibile și durabile. În continuare voi prezenta câteva concepte cheie, practici testate, exemple concrete și sugestii de evaluare, toate acestea pentru că tindem spre acel tip de educație în care învățarea să fie conectată la viața reală, la experiențele personale ale elevilor și la comunitatea în care aceștia trăiesc. Mai mult decât un principiu pedagogic, educația cu semnificație este un proces complex prin care școala creează contextul pentru ca elevii să înțeleagă, să aplice și să transforme cunoștințele în acțiuni cu impact real.

Educația cu semnificație se fundamentează pe ideea că învățarea devine valoroasă atunci când elevii simt că ceea ce fac are un sens practic în viața lor. Relevanța nu se rezumă doar la actualitatea conținuturilor, ci se extinde la modul în care acestea sunt predate, la situațiile în care sunt aplicate și la conectarea acestora cu interesele și nevoile elevilor. Când procesul educativ reușește să stabilească această legătură autentică, elevii dobândesc motivația necesară pentru a se implica și pentru a-și asuma responsabilitatea față de propria învățare. În locul unui proces unidirecțional, în care profesorul transmite, iar elevul recepționează, apare un dialog eficient, în care elevii sunt invitați să exploreze, să creeze și să contribuie.

La baza acestui tip de educație se află câteva principii fundamentale. Primul dintre ele este relevanța, care constă în selectarea unor teme și activități conectate la realitatea elevilor. Fie că este vorba despre probleme de mediu, aspecte economice sau elemente culturale specifice comunității, temele semnificative îi ajută pe elevi să înțeleagă de ce învață un anumit lucru și cum îl pot aplica în mod concret. Un alt principiu esențial este învățarea prin experiență, în special prin proiecte care pornesc de la probleme reale. Un exemplu concret de parteneriat între școală și comunitate este inițiat de Fondul Științescu Țara Făgărașului, care este un program care susține proiecte educaționale de tip știință și tehnologie pentru copii și tineri din Făgăraș și localități din Țara Făgărașului. Exemplele de proiecte pe care aceasta le derulează: ateliere de robotică („Start Robotica”), experimente științifice practice, cluburi de robotică la școli, proiecte interdisciplinare care combină arta și știința sunt dovezi concrete că elevii nu se limitează la simpla lectură a unor informații, ci devin exploratori ai lumii înconjurătoare, participând direct la identificarea și rezolvarea unor nevoi comunitare. Totodată, educația cu semnificație cere participarea activă a elevilor. Aceștia nu sunt doar spectatori ai procesului educativ, ci actori implicați, care propun idei, găsesc soluții și evaluează impactul propriilor acțiuni.

Un alt element definitoriu al educației cu semnificație îl reprezintă colaborarea cu comunitatea. Școala nu mai este un spațiu izolat, ci devine un centru de resurse și parteneriate, în care profesori, părinți, organizații locale și instituții publice lucrează împreună. De exemplu,

Bikeathon Țara Făgărașului este un proiect de mobilizare comunitară în strângerea de fonduri, unde se strâng bani și unde se susțin inițiative locale. Ediția 2025 menționează că sunt selectate mai multe cauze pentru care se pedalează sau se donează. Astfel, prin implicarea acestor parteneri, procesul educativ capătă valențe noi: elevii pot avea acces la experiențe din viața reală, la mentori, la resurse materiale și la sprijin logistic necesar proiectelor. În sfârșit, evaluarea orientată spre dezvoltare completează acest model. În locul unei evaluări centrate exclusiv pe note, școala oferă feedback constructiv, stimulează reflecția elevilor și măsoară progresul în dezvoltarea unor competențe reale, precum cooperarea, inițiativa, creativitatea sau responsabilitatea civică.

Punerea în practică a educației cu semnificație presupune o serie de abordări pedagogice, dintre care învățarea prin proiecte ocupă un loc central. În cadrul acestor proiecte, elevii investighează o temă relevantă, își planifică activitățile, colaborează în echipe, analizează date și construiesc un produs final care răspunde unei nevoi reale. De exemplu, un proiect dedicat protecției mediului poate începe cu o analiză a modului în care sunt gestionate deșeurile în cartier, continuând cu discuții cu autoritățile locale și culminând cu propuneri concrete, materiale informative sau campanii de conștientizare. În mod similar, proiectele pot aborda teme din istorie locală, cultură, economie, sănătate sau patrimoniu. Primăria orașului Făgăraș a derulat un proiect de educație ecologică în care au fost implicați și elevii colegiului din care fac parte. Învățarea prin serviciu în folosul comunității este o practică care contribuie la crearea unei educații cu sens pentru viața de zi cu zi. Această abordare reunește activități de învățare cu acțiuni benefice pentru comunitate. De exemplu, după ce învață despre biodiversitate și ecosisteme, elevii pot organiza activități de igienizare într-o zonă verde, pot amplasa panouri explicative sau pot derula campanii de educație ecologică. Rolul acestor activități este dublu: elevii aplică noțiunile în contexte reale, iar comunitatea beneficiază de rezultate concrete.

Există multe exemple de bune practici care demonstrează impactul real al educației cu semnificație. Fundația Comunitară Țara Făgărașului este una dintre organizațiile-cheie care sprijină legătura dintre educație și comunitate, finanțând și coordonând proiecte locale, cu implicarea activă a școlilor. De exemplu, proiectele dedicate curățării cartierului, în care elevii realizează diagnoze comunitare, colectează date, creează afișe, discută cu reprezentanți ai autorităților și propun soluții de îmbunătățire a spațiului public. Fundația Comunitară Țara Făgărașului inițiază de asemenea proiectele de reconstituire a istoriei locale, prin interviuri cu persoane de vârstă a treia, digitizarea fotografiilor vechi și crearea unei hărți interactive a comunității sunt alte exemple care ilustrează modul în care școala poate deveni un spațiu al creației culturale și al dialogului intergenerațional. Un exemplu concret este proiectul desfășurat în anul 2025, „Șezătoare din Țara Făgărașului”, în cadrul căruia au fost expuse ii tradiționale, costume populare, obiecte meșteșugărești, fotografii etnografice, dansuri, muzică, cultură populară, gastronomie tradițională etc. Această inițiativă are rol de păstrare și promovare a identității locale, arătând că tradițiile și patrimoniul din Țara Făgărașului sunt viutrate, ceea ce poate inspira implicare la nivel de comunitate și școală (de ex. elevi, tineri, profesori) pentru transmiterea valorilor locale. Un alt exemplu demn de urmat este „Școala de vară STEAM în Țara Făgărașului”. Desfășurată în vara anului 2024, această inițiativă a avut loc în comunități din Țara Făgărașului, cu sprijin școlilor locale (ex: pentru copii între 6 și 14 ani). Deși accentul este în principal pe educație științifică, tehnologică și creativă, astfel de proiecte pot deschide drumul pentru îmbinări cu elemente locale, prin ateliere interdisciplinare, prin implicarea comunității și astfel, să se creeze un bun prilej pentru includerea tradițiilor locale, meșteșugurilor sau cunoașterii mediului rural.

Din cele arătate anterior observăm în mod clar că, pentru ca aceste practici să funcționeze, este necesară o viziune integrată la nivelul școlii. Conducerea trebuie să încurajeze inovația, profesorii au nevoie de formare continuă în metode interactive, iar resursele, chiar dacă sunt limitate, trebuie valorificate eficient. Implicarea părinților este esențială, iar parteneriatele cu comunitatea trebuie să fie constante, nu ocazionale. Cultura școlii trebuie să fie una colaborativă, deschisă și orientată spre experiment, nu rigidă și centrată exclusiv pe rezultate imediate. Evaluarea trebuie să fie blândă, constructivă și orientată spre progres, iar documentarea proiectelor - prin fotografii, jurnale, rapoarte sau prezentări - trebuie să devină o practică frecventă. La nivel de oraș și regiune (Țara Făgărașului), instituțiile culturale cum ar fi Casa Municipală de Cultură Făgăraș au organizat în mod repetat evenimente culturale în care au implicat școlile, ceea ce reprezintă o dovadă în plus că există un ecosistem activ de colaborare între comunitate, autorități și mediul educațional, pentru promovarea tradițiilor, identității locale și a valorilor culturale.

Impactul educației cu semnificație poate fi observat, însă, pe mai multe planuri. Fondul YouthBank Făgăraș derulează un program prin care tinerii-elevi pot propune și implementa idei sau proiecte de interes pentru comunitate. În trecut, fondul a finanțat proiecte inițiate de liceeni din Făgăraș și localități vecine, iar astfel elevii devin mai motivați și implicați, dezvoltând competențe care îi vor ajuta pe termen lung: gândire critică, rezolvare de probleme, comunicare, colaborare și adaptabilitate. Comunitatea se simte sprijinită și valorizată, iar școala capătă un rol central în dezvoltarea locală. Profesorii, la rândul lor, descoperă sensul profund al profesiei, observând cum activitățile lor produc schimbări reale în viața elevilor.

În concluzie, educația cu semnificație nu ar trebui perceput doar ca un concept abstract, ci ca un mod concret, actual și necesar de a regândi școala. Astfel, învățarea este transformată într-o experiență vie, conectată la realitate și orientată spre impact. Prin proiecte autentice, prin colaborare strânsă între școală și comunitate și prin evaluare centrată pe dezvoltare, elevii sunt formați nu doar pentru examene, ci și pentru viață. Această transformare cere efort, creativitate și curaj, dar rezultatele sale de durată justifică orice investiție. Educația cu semnificație nu pregătește doar elevi, ci formează cetățeni capabili să contribuie la binele comun, construind o societate mai responsabilă și mai solidară.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Freire, P. (1970). *Pedagogia Oprimatului*. Sao Paulo: Paz e Terra.
- Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. Routledge.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice-Hall.
- Fullan, M. (2013). *The New Pedagogy for Deep Learning*. Pearson.
- OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass*.
- UNESCO (2020). *Education for Sustainable Development. A Roadmap*. Paris: UNESCO.
- World Economic Forum (2018). *Schools of the Future: Defining New Models of Education*. Geneva.

În căutarea sensului: starea de bine ca strategie educațională

Ionescu Mihaela
Colegiul Național „Vasile Alecsandri”

De-a lungul activității mele am avut preocupări legate de transformări pedagogice, de metodologii care și-au dorit modernizarea învățământului sau legate de leadership, dar în ultimul timp am promovat inițiative care îmbină preocuparea pentru sensul învățării și angajamentul concret față de bunăstarea celor care învață și predau. Acest demers s-a realizat în cadrul proiectului „Școala de bine – promovarea și valorificarea unei culturi a bunăstării psiho-sociale în mediul școlar”, implementat ca școală-pilot la Colegiul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, nu printr-o simplă adăugare de activități, ci printr-o re poziționare a scopului educației – o recalibrare care pune starea de bine în centrul vieții școlii.

Pornind de la teoriile clasice ale pedagogiei – Dewey și Ausubel rămânând astăzi referințe esențiale pentru orice demers de „învățare cu sens” – trebuie subliniat că sensul nu se construiește numai prin proiecte curriculare bine gândite, ci și prin condițiile în care elevii și profesorii trăiesc procesul educațional. Dewey ne amintește că experiența este piatra de temelie a învățării autentice, iar Ausubel ne avertizează că noile cunoștințe devin semnificative doar în măsura în care sunt ancorate în structurile cognitive ale celui care învață. Proiectele dedicate stării de bine completează aceste perspective, adăugând dimensiunea emoțională și relațională necesară pentru ca procesul cognitiv să se poată desfășura cu adevărat eficient. Integrarea acestor idei în viața unei școli presupune o transformare graduală a practicilor didactice – de la predare centrată exclusiv pe conținut la proiecte interdisciplinare, desfășurate eventual într-un alt spațiu decât sala de clasă, finalizate cu reflecție ghidată sau mecanisme de evaluare formativă care pun accent pe progres.

Importanța punerii stării de bine în centrul strategiilor educaționale este susținută și la nivel global. OECD a documentat extensiv legătura dintre climatul școlar, competențele socio-emoționale și rezultatele de învățare, arătând că intervențiile care vizează aptitudinile sociale și emoționale pot contribui la creșterea rezilienței, la reducerea fenomenelor de izolare și la îmbunătățirea rezultatelor academice pe termen lung. Raportările recente ale OECD semnalează, de asemenea, necesitatea abordărilor holistice: starea de bine nu este un „lux” adițional, ci un factor predictor al capacității elevilor de a beneficia de oportunitățile educaționale oferite. Proiectul pilot „Școala de bine – promovarea și valorificarea unei culturi a bunăstării psiho-sociale în mediul școlar” urmează această logică: intervenții integrate, orientate atât spre elev, cât și spre cadrele didactice, cu instrumente care pot fi evaluate și adaptate. Concret, strategia include formare pentru profesori în competențe psiho-educaționale, introducerea de rutine și instrumente pentru susținerea sănătății mintale în clasă, activități de construire a relațiilor și protocoale de intervenție pentru situațiile de criză psihosocială. Această orientare operațională – combinând training, abordări curriculare și extracurriculare, consiliere și instrumente practice – corespunde recomandărilor internaționale privind intervențiile eficiente pentru bunăstare în școală.

Din perspectiva leadershipului educațional, pot afirma că transformarea nu poate fi făcută „de sus în jos” și nici prin inițiative izolate. Modelele contemporane recomandă leadershipul transformațional și distribuirea responsabilităților – abordări în care conducerea școlii stabilește direcția morală și resursele, iar profesorii, consilierii și echipele curriculare devin agenți activi ai schimbării. Studiile lui Kenneth Leithwood și ale echipelor de cercetare de la University of Toronto arată că leadershipul este al doilea factor, după calitatea actului de predare, în influențarea învățării elevilor. Impactul său se manifestă prin coerență, viziune, construirea unei culturi a încrederii, abilitatea de a mobiliza comunitatea școlară și monitorizarea progresului. Michael Fullan completează prin ideea că un lider de impact nu

gestionează doar procese, ci modelează cultura organizației și transformă moral scopul educației. În cazul proiectului PNRR „Școala de bine – promovarea și valorificarea unei culturi a bunăstării psiho-sociale în mediul școlar”, implicarea managementului și planurile de formare pentru cel puțin 6 reprezentanți ai managementului, indică tocmai această intenție: de a crea capacități instituționale care să asigure sustenabilitate, nu doar rezultate imediate. Cercetările recente (Hargreaves & Shirley, 2021) arată că transformările durabile necesită un leadership etic, centrat pe oameni, capabil să creeze „energie profesională” și să asigure echilibrul între inovație, grijă și responsabilitate publică.

Pentru a nu rămâne la nivelul intențiilor, este esențial ca intervențiile concrete să aducă schimbări în viața cotidiană a clasei. Vorbesc aici despre lucruri mărunte, dar esențiale: modul în care este începută o lecție (cu o scurtă verificare a stării grupului), rutine de autorefecție introduse periodic, tehnici de concentrare, gândire pozitivă, exprimarea recunoștinței, manifestarea empatiei, consecvenței, entuziasmului ca strategii pentru gestionarea stărilor conflictuale, spații fizice și temporale în care elevii se pot deconecta sau se pot reechilibra. Studiile privind leadershipul interacțional și leadershipul relațional (Bryk & Schneider, 2002; Louis et al., 2010) arată că relațiile bazate pe încredere, respect și sprijin emoțional au efect direct asupra climatului școlar și asupra rezultatelor elevilor.

Aceste practici, dacă sunt susținute de o politică instituțională coerentă, cred că pot schimba radical calitatea relațiilor educaționale și, în consecință, rezultatele învățării. Din păcate, momentul implementării proiectului s-a suprapus peste decizii politice care au afectat sistemul de învățământ, ceea ce a condus la conectări dificile cu politica curriculară și cu managementul resurselor umane. Sustenabilitatea cere integrare – adică includerea pe viitor a competențelor socio-emoționale în planificarea anuală, în standardele de performanță ale profesorilor și în dialogul constant cu elevii, părinții și comunitatea. Educația cu semnificație nu se obține prin formula magică a unei intervenții unice, ci printr-un proces colectiv, iterativ, în care grija pentru starea de bine devine parte integrantă a identității instituționale sau de sistem. Din perspectivă personală, îmi doresc să pot răspândi curajul de a experimenta, disciplina de a măsura și generozitatea de a disemina onest rezultatele, dar și provocările unui demers educativ, pentru că, în fond, o educație cu adevărat semnificativă se construiește împreună. Din păcate, o educație cu semnificație nu este rezultatul unui proiect pilot sau al implementării unei metode unice, ci rodul unei culturi școlare care pune în centru sensul învățării și demnitatea fiecărui om aflat în procesul educațional. Din perspectiva profesorului, educația capătă semnificație atunci când elevul nu este doar receptor de conținut, ci partener activ într-un proces de explorare, reflecție și descoperire. Atunci când lecția devine un spațiu în care cunoașterea este trăită sau descoperită, nu doar predată, iar emoțiile, motivația, colaborarea și curiozitatea sunt valorizate la fel de mult ca rezultatul final, învățarea găsindu-și consistența reală.

Din perspectiva directorului de școală, educația cu semnificație ar trebui să însemne crearea cadrului în care astfel de experiențe devin posibile zi de zi. Înseamnă leadership etic și vizionar, grijă pentru climatul organizațional, investiție în profesori ca agenți ai schimbării, deschidere spre comunitate și capacitatea de a transforma viziunea în practici sustenabile. Înseamnă să construiești o instituție care nu doar transmite și evaluează cunoștințe, ci cultivă starea de bine, încrederea, relațiile autentice și responsabilitatea față de viitor.

În esență, educația cu semnificație este întâlnirea dintre intenția profesorului și viziunea directorului, dintre microcosmosul clasei și macrostructura instituției sau a sistemului. Este promisiunea că școala poate fi locul în care copiii cresc nu doar în competențe, ci și în sens, în care profesorii își regăsesc motivația profesională, iar comunitatea vede educația ca pe un act de încredere și de construcție socială. Iar această promisiune devine realitate atunci când fiecare decizie, fiecare relație și fiecare experiență din școală este orientată spre creștere, echilibru și sens.

Bibliografie:

- Ausubel, D. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. Holt, Rinehart and Winston.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Macmillan.
- Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
- Fullan, M. (2020). *Nuance: Why Some Leaders Succeed and Others Fail*. Corwin.
- Hargreaves, A., & Shirley, D. (2021). *Well-being in Schools: Three Forces That Will Uplift Your Students in a Volatile World*. ASCD.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). “Seven strong claims about successful school leadership.” *School Leadership & Management*, 28(1), 27–42.
- Louis, K. S., Leithwood, K., Wahlstrom, K. L., & Anderson, S. (2010). *Investigating the Links to Improved Student Learning*. The Wallace Foundation.
- OECD (2015–2023). *Skills for Social Progress; Education at a Glance; PISA Well-Being Reports*.
- Bryk, A. S., & Schneider, B. (2002). *Trust in Schools: A Core Resource for Improvement*. Russell Sage Foundation.
- CASEL (2020). *SEL Framework and District Implementation Guides*.

Educație cu semnificație în învățământul primar

**prof.înv. primar Irava Stela-Diana
Școala Gimnazială "George Bacovia"**

Educația cu semnificație reprezintă un concept esențial în dezvoltarea elevilor din învățământul primar, deoarece pune accent pe înțelegerea profundă a conținuturilor, nu doar pe memorarea mecanică a acestora. Într-o lume în continuă schimbare, în care competențele cognitive, sociale și emoționale sunt tot mai importante, este necesară o abordare educațională care să valorifice experiențele reale ale copilului și să stimuleze motivația intrinsecă. În acest context, educația cu semnificație se bazează pe conexiuni autentice între cunoștințe, emoții și experiențe, contribuind astfel la formarea unui elev autonom, reflexiv și capabil să transfere ceea ce învață în situații diverse.

Unul dintre principiile fundamentale ale educației cu semnificație este relevanța informațiilor predate. Elevii din ciclul primar se află într-o etapă de dezvoltare în care învățarea are loc predominant prin experiențe concrete și prin implicare activă. Astfel, cadrele didactice trebuie să creeze contexte de învățare care să permită elevilor să exploreze, să descopere și să înțeleagă fenomenele în mod direct. Activitățile practice, proiectele colaborative și jocurile educaționale contribuie la consolidarea învățării prin asocierea conceptelor cu situații din viața reală.

De asemenea, educația cu semnificație promovează dezvoltarea gândirii critice încă din învățământul primar. Elevii sunt încurajați să pună întrebări, să formuleze ipoteze și să caute soluții, ceea ce le permite să își dezvolte capacitatea de analiză și sinteză. Prin abordări interdisciplinare, elevii pot identifica legături între diferite domenii, facilitând astfel formarea unei perspective integrate asupra lumii.

Un alt aspect important îl constituie rolul emoțiilor în procesul de învățare. Studiile arată că învățarea devine mai eficientă atunci când elevul se simte motivat, încurajat și susținut. În învățământul primar, profesorii joacă un rol esențial în crearea unui climat pozitiv, bazat pe empatie și respect. Feedbackul constructiv, încurajarea constantă și valorizarea efortului individual contribuie la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea motivației pentru învățare.

Educația cu semnificație pune accent și pe individualizarea învățării. Fiecare elev are un ritm propriu, stiluri de învățare diferite și interese personale. Adaptarea activităților educaționale la nevoile elevilor din ciclul primar este esențială pentru a facilita progresul fiecăruia. Profesorii pot utiliza metode variate, precum învățarea

diferențiată, centrele de activitate sau instruirea în grupuri mici, pentru a asigura implicarea tuturor elevilor.

Tehnologia joacă, de asemenea, un rol important în facilitarea educației cu semnificație. Resursele digitale interactive permit elevilor să exploreze conținuturi într-un mod atractiv și accesibil. Utilizarea platformelor educaționale, a aplicațiilor interactive sau a instrumentelor multimedia contribuie la diversificarea experiențelor de învățare, crescând astfel gradul de implicare al elevilor. Totuși, este esențial ca tehnologia să fie utilizată într-un mod echilibrat și adaptat obiectivelor educaționale.

În concluzie, educația cu semnificație în învățământul primar reprezintă o abordare complexă și necesară în contextul educațional actual. Aceasta contribuie la formarea unor elevi motivați, implicați și capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc. Prin activități relevante, prin promovarea gândirii critice, prin susținerea emoțională a elevilor și prin integrarea tehnologiei, profesorii pot crea un mediu de învățare care să îi pregătească pe copii pentru provocările viitoare.

Bibliografie

- Bruner, J. (1996). *The Culture of Education*. Harvard University Press.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Macmillan.
- Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. Routledge.
- Piaget, J. (1970). *Science of Education and the Psychology of the Child*. Viking Press.

INNOVATIVE APPROACHES USED IN EDUCATION

IVĂNOIU NICOLIȚA ANDREEA, LICEUL TEHNOLOGIC BĂLTENI

Innovation and creativity in the workplace have become increasingly important determinants of organizational performance, success, and longer-term survival. As organizations seek to harness the ideas and suggestions of their employees, it is axiomatic that the process of idea generation and implementation has become a source of distinct competitive advantage. Yet, creativity and innovation are complex, multi-level, and emergent phenomena that span over time, and that require skillful leadership in order to maximize the benefits of new and improved ways of working.

Creativity and innovation at work are the process, outcomes, and products of attempts to develop and introduce new and improved ways of doing things. The creativity stage of this process refers to idea generation, and innovation to the subsequent stage of implementing ideas toward better procedures, practices, or products. Creativity and innovation can occur at the level of the individual, work team, organization, or at more than one of these levels combined, but will invariably result in identifiable benefits at one or more of these levels-of-analysis. Whereas creativity has been conceived of as the generation of novel and useful ideas, innovation has generally been argued to be both the production of creative ideas as the first stage, and their implementation as the second stage. Although various definitions have been proposed, there remains a lack of general agreement between researchers over what constitutes precisely either creativity or innovation with different studies using rather different operationalizations of each concept. More recent literature in the field suggests that the boundaries between both concepts are not that clear. On one hand, some scholars have advocated a stronger conceptual differentiation between creativity and innovation. Yet, on the other hand, other authors have argued that creativity occurs not only in the early stages of innovation processes, but rather they suggest a cyclical, recursive process of idea generation and implementation. There is indeed some empirical support for this suggestion with several studies showing that the innovation process as it unfolds over time is messy, reiterative, and often involves two steps forwards for one step backwards. It has further been argued that creativity is concerned with absolute, “true” novelty, whereas innovation also involves ideas that are relatively novel – ideas that have been adopted and adapted from other organizations but that are new to the unit of adoption. We would note that ideas can be reliably assessed on a continuum in terms of novelty and radicalness, and similarly that innovation may also include absolutely novel and radical ideas as well as ideas that are less novel and more incremental. Furthermore, creativity has been argued to involve primarily intra-individual cognitive processes whereas innovation mainly represents inter-individual social processes in the workplace. In essence, because creativity centers on idea generation and innovation emphasizes idea implementation, creativity is often seen as the first step of innovation. As far as innovation is concerned, new ideas and practices implemented in an organization may be generated by employees in the focal organization. However, idea generation by employees in the focal organization is not a prerequisite for innovation – the new ideas and practices may also be generated by employees outside of the focal organization.

A good classroom environment always has some elements of creativity which makes the lessons more interesting and interactive. The right mix of creativity along with curriculum helps students to be innovative and also encourages them to learn new things. Students can grow up as good communicators in addition to improving their emotional and social skills. Creative classrooms can really transform the way students acquire education and how they apply it in their real life. In fact, creative expression plays a key role in a student’s emotional development.

Let us have a look at how important is the role of creativity in today’s classroom and its benefits.

- **Learn with fun:** Creative classrooms give an opportunity for students to learn with fun. The teaching activities such as storytelling and skits help them to learn without the pressure of learning. Students are always fun loving and including creative activities along with curriculum gains their interest for learning. Teachers should encourage this quality in students from the lower classes itself and inspire them to believe in one's own creativity. Fun team building activities can be organized so as to promote creative thinking in groups and helping them to learn about accepting others' ideas.
- **Freedom of expression:** Unlike the conventional teaching methods, the creative classrooms give them the opportunity to express themselves. Whether it is debate or classroom discussions or field trips, students have the chance to come out of their shells and become a part of it. This freedom of expression gives them a sense of goodness and happiness. Making some contributions in the learning sessions gives them a sense of satisfaction too. A creative approach to learning makes them more open with the puzzles that come their way and gives them a feeling of accomplishment and pride.
- **Emotional development:** Creative expression is important for a kid to trigger up their emotional development. Importantly, this has to happen at their lower classes itself so that they grow up by responding well to the happenings around them. Creativity gives them that freedom to explore the surroundings and learn new things from them. Students would always love a classroom setting that helps them to explore freely without setting them any boundaries. When they can show off their true emotions in a creative manner in their classrooms, they can build up good confidence level.
- **Reduced stress and anxiety:** When some time is set aside for creativity in between all the strenuous study times, it takes a lot of stress away from students. This sense of joy keeps them relaxed and reduces their anxiety which in turn helps them to prepare well for exams and excel in it. Integrating more hands-on learning and making room for visual reflection is really going to make a positive impact. Encouraging productive discussions as well as making the classroom layout more flexible all matters a lot in gearing up a creative classroom atmosphere.
- **Improves focus and attention:** The average attention or concentration span of a lower class kid is just a few minutes. The conventional teaching methods would be boring for them and they may lose their focus in the midway. Including creative teaching strategies such as storytelling and skits are sure to improve their focus and attention and the study time would be more productive. Playing memory games, taking regular breaks and intervals to bring in some creativity and setting a flexible classroom environment can make a lot of improvement in their attention span.
- **Follow passions:** Working out the passions in addition to excelling in academics is important for a student to come up successful in life. A good classroom environment should give space for students to follow their passions whether it is music, dance, poetry, drawing or other art forms. This gives students a sense of happiness which in turn helps them. Students who rightly use these opportunities can come out of the school with flying colors.
- **Innovative mindset:** Open-ended questions and classroom discussions are two popular creative teaching strategies that help students to develop an innovative mindset. Students get opportunity to think more critically about the question or subject and come up with innovative ideas. The friendly classroom discussions also aid them to think decisively about others' ideas and contributions while thinking critically to produce something innovative. A stimulating classroom setting which is colourful

rather than black and white can do the trick to lower class students and teachers can make some effort to bring in some humour between the lessons.

- **Drive lifelong learning:** A person with a creative mindset always has that craving to learn new things every time and this helps them to have that amazing feeling of lifelong learning. This would really keep them engaged and active throughout which in turn helps them to stay young always. A curious mind always loves to learn more and the creative classrooms can build up a curious mindset in children through unconventional ways.

However, it is the role of a good teacher to bring in the right mix of creativity in classrooms and bring out the best in the students. The pleasure of creativity also contributes a lot to improved health and this helps them to have a continued growth in academics as well as world of creativity. Every child has some inbuilt creativity in them and proper guidance from the teacher coaxes and cultivates it to help them grow up as creative individuals.

Without doubt, the range and variety of advances in creativity and innovation research described in this review have significantly advanced our understanding of how these phenomena play out at the various levels-of-analysis within organizations. Our objective in undertaking this review was to present a comprehensive but constructively critical review of the burgeoning literatures that now comprise our multidisciplinary knowledge-base on creativity and innovation in the workplace. Researchers active in this diverse field need to embrace these challenges. Without innovation few organizations can hope to survive and prosper; we believe that precisely the same holds true for research into creativity and innovation research in the future.

Bibliography:

1. Anderson, N., & Gasteiger, R. M., *Innovation and creativity in organisations: Individual and work team research findings and implications for government policy*. In B. Nooteboom & E. Stam (Eds.), *Micro-foundations for innovation policy*: 249-271, 2008.
2. Khazanchi, S., Lewis, M. W. & Boyer, K. K., *Innovation-supportive culture: The impact of organization values on process innovation*. *Journal of Operations Management*, 25: 871-884, 2007.
3. Shalley, C. E., & Zhou, J., *Organizational creativity research: A historical overview*. In C. E. Shalley & J. Zhou (Eds.), *Handbook of organizational creativity*: 3-31. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbau, 2008.

CREATIVITY AND TEAM TEACHING

IVĂNOIU NICOLIȚA ANDREEA, LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI

The collaborative teaching team, a general educator and a special educator, delivers special education services in the general education classroom. They have the joint responsibility to design, deliver, monitor and evaluate instruction for a diverse group of learners in classes where both are present and engaged simultaneously. Through CTT, students with disabilities have access to the same rigorous curriculum as their non-disabled peers, a fundamental aspect of the Individuals with Disabilities Act. Opportunities for students with disabilities to achieve in CTT classes match those of their non-disabled peers. The high expectations of them also match those set for all of the other students. A CTT co-teaching team may be defined as two teachers who: coordinate their work to achieve common, agreed upon goals; share a belief system that each member has unique and needed experience; use a cooperative process to plan and monitor instruction; and engage equally in the dual roles of teacher/learner, expert/novice, giver and recipient of knowledge and skills. Many middle schools use stronger co-teaching models where the special education counterpart teaches two subject areas or one subject and small groups, but even in those cases, co-teaching in middle school presents challenges.

What Makes a Strong Partnership?

Strong co-teachers provide seamless instruction for their students. Both teachers must come to a mutual agreement that they are equals in the classroom, and students must perceive both teachers as invaluable members of the classroom community. This can be particularly difficult for teachers who have taught alone for many years. Sometimes we don't realize how many decisions we make alone in our classroom on a daily basis. Making decisions as a team is key to a strong partnership, but it is often an adjustment for veteran teachers.

Strong co-teachers also eliminate the "mommy/daddy" issue in the beginning of the year through a series of open conversations. The "mommy/daddy" issue refers to when a student says something like ". . . but *she* said I could!" in order to manipulate a set of co-teachers. This happens quite often at first. Strong co-teachers do not always agree on everything, but they realize that the time for disagreement is not during class. Finally, strong co-teachers solve problems together. In fact, that is the best part of co-teaching; you're never in it alone!

Benefits of Co-Teaching

Having two minds facilitate a classroom community allows students to connect with different personalities. Co-teaching allows more opportunities for small group and one-to-one learning, and stronger modeling during lessons. The co-planning process encourages two teachers to bounce ideas off each other in order to deliver the strongest, most creative lessons. I always enjoyed using my partnerships to model behavior and positive peer-to-peer interaction for students. When students experience their teachers working together, they understand the power of respect amongst peers.

Let's not forget the most important part: it is nice to have another adult in the room! One year, I taught with a co-teacher, a student teacher and four paraprofessionals. While things got a bit hectic at times, I loved the community we were able to develop in our class. Teaching is overwhelming, but co-teaching can provide a support system so that we can do our jobs, yet remember to have fun along the way.

Common Challenges of Co-Teaching

Co-teaching has its benefits, but be sure to understand that it has its challenges as well. The most common complaint I've heard from colleagues in co-teaching partnerships is that it is difficult to work with someone whose teaching style and philosophy differ from your own. In my own experience, success is less dependent on similar philosophies and more dependent on an open mind and willingness to compromise. If you are in a co-teaching partnership with someone who views learning and teaching differently, make sure to talk about it. Look at it as a chance to widen the scope of your practice by incorporating multiple styles into your teaching.

Another common challenge is in regards to the inequality that often forms in the classroom. Special education teachers often struggle to present themselves as equals to their students, and this becomes even more evident in the middle school setting. Elementary co-teachers share a classroom

all day, but a middle school special education teacher can feel like a guest in a general education teacher's space. It is crucial to have conversations with your co-teacher surrounding these issues. Setting up the classroom with your co-teacher in September can help build a strong foundation for an equal partnership. Practicing a variety of co-teaching models also helps foster equality.

A challenge that followed me through many of my partnerships was the issue of grading. Do you grade all students together? Does the general education teacher truly understand the purpose and implications of an IEP? These are all important questions to ask. I have found that it works best when you discuss this issue at the beginning of the year. While more time-consuming, grading all students together as co-teachers is the most fair and consistent way to grade. Grading together allows the special education teacher to share his or her expertise in IEP goals with the general education teacher, and it allows the general education teacher to weigh in on IEP goals for his or her students.

Five Tips to Becoming a Strong Co-Teacher

1. Say this mantra: "All students are *our* students."
2. Come to planning meetings prepared (with an agenda) to maximize co-planning time.
3. If you feel something, say something! Open communication is the key to a successful partnership.
4. Realize that the success of your class depends on the strength of your co-teaching relationship.
5. Use a variety of co-teaching models to help maintain equality.

They have incorporated four of six co-teaching models. Using these and differentiating instruction to match students' levels has been positively affecting students' learning. The teaching models they use are: Team-Teaching (Both teach the same lesson.). During a practice read-aloud, each takes a turn, which allows students to benefit from hearing both teachers model fluency. Alternative Teaching (One teacher works with a larger group; one teacher works with a smaller group on specific skills.). This allows the teachers to focus their instruction on the specific needs of each group. One Teach/One Assist (One teacher teaches the lesson and the other assists by moving throughout the room.). Each can support the other's teaching and make additional explanations to individual students as needed. They alternate teaching and assisting, providing information in varied ways and giving related examples. Parallel Teaching (Teaching the same lesson to two groups of students.). This allows teachers to customize lessons so they meet students' learning modalities and styles, including visual, auditory and kinesthetic learning styles. Two additional models they will now consider incorporating, as needed, are: Station Teaching (Students are placed in two groups and the lesson content, which is potentially difficult or needing particular sequencing, is also divided.). Sometimes, a third station is set up, for students to work independently. One Teach/One Observe (One teacher teaches and the other teacher, using a rubric both have created, observes.) This allows teachers to gain deeper understanding of individual students. Students reap the benefit, they say, when co-teachers clearly define their individual and shared instructional focus. Students have the opportunity to learn more, and to have their individual needs met more quickly. Co-teachers also believe they are making what might seem like minor changes and these are resulting in major changes for students.

How are they accomplishing this? First, faculty professional development has provided opportunities for teachers to share their specific needs. Second, the school culture emphasizes the importance of the equality of team members—both make instructional decisions. It is important for students to see the partners as equals who make shared decisions about all aspects of the classroom, including discipline, lesson structure and anything that occurs in the classroom. This can be challenging, especially identifying time for shared planning. The administration has designated common planning time for meetings in which reflective questions guide collaborative discussion. Co-teachers decide on co-teaching strategies that they adapt to the instructional needs of students.

References:

1. Friend, M.; Cook, L.; Hurley-Chamberlain, D.; Shamberger, C. (February 2010). "Co-teaching: An illustration of the complexity of collaboration in special education". *Journal of Educational and Psychological Consultation*. **20** (1): 9–27.
2. Cook, Lynne; Friend, Marilyn (November 1995). "Co-Teaching: Guidelines for Creating Effective Practices". *Focus on Exceptional Children*. **28** (3).
3. Scruggs, Thomas E.; Mastropieri, Margo A.; McDuffie, Kimberly A. (July 2007). "Co-Teaching in Inclusive Classrooms: A Metasynthesis of Qualitative Research". *Exceptional Children*. **73** (4): 392–416.
4. Walther-Thomas, C. S. (1 July 1997). "Co-Teaching Experiences: The Benefits and Problems That Teachers and Principals Report Over Time". *Journal of Learning Disabilities*. **30** (4): 395–407.

EDUCATIONAL LEADERSHIP

Ivănoiu Nicolîta Andreea, Liceul Tehnologic Bălteni

Schools, not unlike hospital emergency rooms, are incessantly busy places. Those in charge must make complex decisions at wearying speed, knowing that those decisions bear strongly on the welfare of others, and yet finding sparse opportunity to reflect on their actions in the press of the day. The question of what internal or external compass guides educators' decision making is complex as well, and in many instances, there is no evident answer.

School leaders seek to do well for the adults whose work they guide. Teachers seek to do well for the young people they teach. And yet, there are few sustained conversations in many schools about a compass we agree to use that points us to "due north"—to the direction most likely to lead us to a good place.

We make decisions about curriculum too often based on documents that an external authority hands to us. We make instructional decisions to ensure that we "waste" no time in covering curriculum, so that our success and that of our students will be judged affirmatively on standardized measurements that many teachers themselves believe are oppressive and even unjust. We find ourselves making disciplinary moves based on a uniform point system, when our students are decidedly not uniform. We adopt new initiatives with no deep understanding of their implications because, on the surface, they seem fresh or may alleviate the urgent pressures that bear on all of us associated with schools. It's easy to interact with parents from a position of exhaustion and even defensiveness. And in all these instances, we always mean to do better. Still, the job gets done. Good things happen in schools on a regular basis. And we move on.

We must acknowledge, however, that these kinds of decisions are not pathways to lasting improvement. So, here's a question worthy of our consideration: What if our compass—our "due north" for decision making—was creating an "empathetic school"? What if we set our sights on creating an environment where our central and shared goal, as we teach and lead, is to understand the experiences and perspectives of those who share our space and to make decisions based on what would serve them best? What promise might accrue in a school where leaders, faculty, and staff aspire to practice empathy and to support students in doing that as well? There's reason to conclude that such an approach would result in a school that extends the potential of both the adults who work there and the students who attend—energizing a community in far-reaching ways.

Defining Empathy

At its core, the term *empathy* suggests an ability to understand and share another person's feelings and emotions—to see things from the perspective of another and understand another's point of view. Bob and Megan Tschannen-Moran (2010) describe empathy as a "respectful, no-fault understanding and appreciation of someone's experience; as such, it is an orientation and practice that fosters radically new change possibilities" (p. 21).

Language is tricky, however, and subtle distinctions can be important. Some experts worry that *empathy* can lead people to feel so deeply with others that they themselves literally share the fear, pain, anxiety, or self-doubt of the person or group with whom they are empathetic. As a result, empathy can become exhausting and disabling rather than energizing. These experts (such as Bloom & Davidson, 2015) prefer *compassion* to *empathy*. Although there is overlap in the terms, there is an important distinction. Compassion suggests we understand and care about what another person feels, but do not attempt to feel it ourselves. In that way, compassion, these experts say, is more

likely to lead to action on behalf of another because it calls on us to be kind and to see the need for action rather than simply to experience the feelings of another.

On the other hand, the term *compassion* may be more deeply associated with the suffering of another person, while the term *empathy* may suggest being attuned to positive feelings as well. It seems wise to seek to recognize and act on feelings like joy, satisfaction, success, and engagement, as well as feelings like distress, fear, isolation, anger, loneliness, and hopelessness.

With these semantics in mind, we offer the idea of an "empathetic school." We choose to define empathy as seeking to both understand a person's condition from their perspective and understand the needs of others, with the aim of acting to make a difference in responding to those needs or building on the positives. If you prefer the idea of a "compassionate school," that phrase works, too. In either case, the goal is to humanize the work we do by understanding and learning from one another in ways that lift our work.

The Merits

Grounding our work in empathy (or compassion) is a theme in numerous, enduring bodies of work in education, psychology, and neuroscience. Maslow's hierarchy of human needs (1943) indicates that learning follows satisfaction of more fundamental needs, such as those related to physiology, safety and security, belonging, and love—suggesting that teachers' attention to the status of those needs in students is central in grasping a young person's readiness to learn. In addition, self-actualization, the pinnacle of Maslow's hierarchy, implies a sense of purpose, morality, and fulfillment to which a person's work should certainly contribute.

Similarly, key theories of moral development (such as Gilligan, 1982; Kohlberg, 1969) suggest a progression from focus on self and personal preference through a series of stages that increasingly value relationships and the perspectives of others, and ultimately employ universal and comprehensive principles of morality, such as mutual respect, justice, and kindness, as guiding principles for one's life.

Finally, emerging insights from neuroscience tell us that:

- Stress and negative classroom associations impair learning.
- Emotion surpasses cognition, so that when a learner feels threatened, it is unlikely that the part of the brain in which cognition occurs will function as it should.
- The brain is quick to tune in to threat and slow to forget it (see the work of Sousa, 2011; Sousa & Tomlinson, 2017; Willis, 2007).
- The brain is a social organ and so close, supportive relationships enhance learning (Cozolino, 2013).
- A teacher functions much like a parent in building a young person's brain. A caring teacher who shows positive regard for a learner, demonstrates optimism, is encouraging, and minimizes classroom conflict positively impacts student achievement (Cozolino, 2013). In addition, Carol Dweck's work (2006) makes a compelling case for the importance of teachers working from a growth mindset about their students so those students can develop a growth mindset about themselves and others.

Findings from all these disciplines call on a teacher to understand students' classroom experiences and to orchestrate positive classroom experiences—to see school through *the students' eyes* and to respond in ways that minimize negative experiences and maximize positive ones. It is not a great leap to translate the conclusions to adults in the school as well, so that decision making seeks to foster positive working conditions for and build supportive relationships among adults in the building as well as students. Paul Zak's recent work (2017) suggests that a more intentional investment in people and their growth

encourages "whole people development." This investment has the potential to lead to "a culture of trust and purpose, [which] resonates with the social nature of human beings and creates engagement, joy, and profits" (p. 208). Therefore, an empathetic school would place the highest value on not only caring *about* those who spend much of their lives in schools, but also caring *for* them. In other words, making decisions that go beyond an interest in students and teachers to doing whatever is necessary to promote their growth and welfare (Gay, 2010).

What an Empathetic School Asks

An empathetic school asks everyone in it—teachers, leaders, staff, and students—to diminish some of their self-focus and respond in a fuller and more informed way to those around them. It guides us to develop an inclusive place where the highest aspirations of democracy are consistently at work, where community functions as it should, and where the best of human behavior is evident every day. It asks us to invest both our cognitive and affective energies toward those ends.

With that focus, we would seek to know those around us beyond the surface. We would pause often to listen. We would frame teaching and leadership around significant issues and ideas that can infuse lives with meaning and purpose. We would create classrooms, meetings, and informal spaces characterized by dialogue rather than monologue. In those places, we would express gratitude when that is called for, generosity always, and forgiveness when it is needed.

Teachers in such places would consistently give students voice in what they learn, how they learn, and how they might best show what they know. They would look for the problem behind misbehavior rather than seeing the child as a problem—and find solutions to the problem rather than punishments. Principals in these contexts would join with teachers to craft spaces and schedules that invite learning, account for human variance, and anticipate the need for flexibility. Teachers and principals alike would focus on assets rather than deficits, helping others identify their strengths and use those strengths as launching pads for further growth.

These things are often neither intuitive nor easy to achieve. They are aspirational. Nonetheless, pursuing the aspiration makes us more attuned to one another, to the world around us, and to ourselves. It makes us better people and better educators.

Leading the Empathetic School

In the empathetic school as we envision it, the principal would play a crucial role. The principal would have to work with others to envision and institute a critical vision of mutual support. He or she would do this by seeking to understand and respond more effectively to the needs of all members of the school community and to expand the reach of that community by learning from its diverse perspectives. It is the principal who must develop, observe, and share "purpose narratives"—examples, illustrations, and stories that reinforce the reason for and meaning of the work of empathy (Zak 2017, p. 177). It is also the principal who must guide the school community's recognition of the power of what Fullan (2007) calls a purposeful school—a place where people understand and reach for a moral calling. This provides a reason for their work that extends beyond and strengthens each person in the community and the community itself.

The principal would strive to ensure that faculty and staff learn to trust him or her, trust the work they are doing, and trust one another to be allies in that work. To that end, the principal would seek alignment between the way the school functions and what teachers seek to implement in their classrooms. The principal would also aim to be a model of empathy in all its aspects, including in what it means to translate growing understanding and insight into action. Further, the principal must help sustain the energy and productivity of

faculty and staff over time, including helping colleagues derive satisfaction and joy from working with others whom they trust and with whom they share a purpose (Zak, 2017).

Central to the leadership role of the principal in the empathetic school would be working to clear the way through the incessant external demands so teachers can find time to focus and act on empathy. Leaders must resist pressures to standardize young humans and to measure the effectiveness of students, teachers, and schools with instruments that are too often shallow, restrictive, and draining. Further, the principal would play a key role in seeking out and providing, over the long term, the kind of support teachers must have to understand and develop comfort in working from a point of empathy.

In all these arenas, the principal would take care to seek the counsel of colleagues, empower other leaders to contribute to decision making that facilitates empathetic practice, and ensure consistent examination of ways in which emergent practices affect the development and achievement of students, the lives and work of teachers, and the functioning of the school as a whole.

The Payoff

There is no paint-by-number approach to developing and practicing empathy as a basis for living, working, and decision making in our varied schools. Still, there are outcomes that we might expect as focus shifts. Among other expectations, it is reasonable to assume that understanding, appreciating, and addressing people's feelings, needs, and perspectives could lead to more opportunities for teachers to share successes and concerns with colleagues and leaders; more collaborative relationships between teachers and parents; greater student voice; fewer incidences of bullying; and a curriculum and instructional style that foster a love for learning.

In a high-empathy middle school we visited, students ran a multifaceted anti-bullying initiative, which provided safe spaces where students who were bullied could find support. Students also participated in challenging conversations that examined the dynamics of bullying, specified negative outcomes, and encouraged peers to step up to the challenge of being a positive force in the lives of others.

In a high-empathy, high-poverty K–8 school we visited, there were greeters at the entrance to the school every day to speak with each student personally. In that school, older students served as "Way Finders," mentoring younger students in the knowledge, attitudes, and skills necessary for success. The halls were canopied with banners that pointed the way to productive thoughts and actions.

Both schools held high expectations for students and faculty alike and provided support for both. The schools offered lively and engaging classes that connected students with the world outside of school and made learning feel like a worthy investment.

Learning through Understanding

Human beings are born with the capacity for kindness and compassion; however, that capacity has to be nurtured to be fully realized. People in whom it is nurtured are better equipped to live meaningful and productive lives. Empathy is a link between self and others—a channel for experiencing and expressing kindness and compassion. Working together as teachers, leaders, and students to build an environment that embodies compassion and empathy stretches all of us. It extends our possibilities. It satisfies a profoundly fundamental need.

In a recent (2012) essay, Art Costa, Robert Garmston, and Diane Zimmerman reflected on "the deeply flawed belief"—often exhibited in the way we do school—"that teachers and students are interchangeable parts, rather than thoughtful, unique, caring, experienced, and often passionate human beings" (para. 12). The essay counseled that "we should be supporting systems that develop the essence of teachers who inspire a love of

learning" in contrast to those whose aim is predominately "to get students to demonstrate mastery on achievement tests."

In a democracy, education should be "precisely concerned with equity, access, and recognition of the full humanity of everyone" (Ayres, 2010, p. 152). An empathetic school would focus on the full humanity of each member of the community. It would be energizing to work there, and it would enable educators to teach, learn, and make choices as acts of caring. It would nurture in students the desire to understand and the capacity to reach out to others with acceptance and trust.

In the end, that's much of what a life in school should do for us, individually and collectively.

References:

1. Ayres, W. (2010). *To teach: The journey of a teacher* (3rd ed.). New York: Columbia University Press.
2. Bloom, P., & Davidson, R. (2015). *Empathy: Is it all it's cracked up to be. A dialogue from the Aspen Ideas Festival*. Retrieved from www.aspenideas.org/session/empathy-it-all-its-cracked-be
3. Dweck, C. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House.
4. Fullan, M. (2007). *Leading in a culture of change* (revised edition). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
5. Gay, G. (2010). *Culturally responsive teaching* (2nd ed.). New York: Teachers College Press.
6. Gilligan, C. (1982). *In a different voice: Psychological theory and women's development*. Cambridge, MA: Harvard University.
7. Kohlberg, L. (1969). *Stage and sequence: The cognitive development approach to socialization*. In D. A. Goslin (Ed.), *Handbook of socialization theory and research*, pp. 347–480. Chicago, IL: Rand McNally.
8. Maslow, A. (1943). *A theory of human motivation*. *Psychological Review*, 50, 370–396.
9. Tschannen-Moran, B., & Tschannen-Moran, M. (2010). *Evocative coaching: Transforming schools one conversation at a time*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
10. Zak, P. (2017). *Trust factor: The science of creating high-performance companies*. New York: American Management Association.

Rolul jocului didactic în educarea inteligenței emoționale la copii

Prof. Judea Carmen-Alina
Școala Gimnazială nr.16 „Take Ionescu” Timișoara

Inteligența emoțională a devenit una dintre cele mai puternice arme pentru educația copiilor în epoca modernă și este considerată, de foarte mulți specialiști, chiar mai importantă decât cea cognitivă.

Lumea complexă în care trăim te face să conștientizezi din ce în ce mai mult că inteligența emoțională, adică modul în care îți stăpânești și înțelegi emoțiile, joacă un rol esențial în dobândirea fericirii și a succesului în viață.

Foarte mult timp, inteligența intelectuală sau cognitivă a primat în fața celei emoționale în modul în care copiii au fost educați. Specialiștii consideră că inteligența emoțională joacă un rol mai important în dezvoltarea unor copii deștepți, fericiți și de succes. Inteligența emoțională este „hrana” cu care trebuie să alimentezi copilul încă din primii ani de viață, pentru a-l ajuta să se cunoască mai bine și să-și înțeleagă emoțiile pentru a le folosi în mod constructiv.

Inteligența emoțională, considerată și inteligența socială, este definită ca abilitatea de a observa, diferenția și înțelege propriile emoții și ale celor din jur și de a folosi informațiile obținute în ghidarea propriilor acțiuni. Abilitatea se mai definește și prin caracteristici esențiale pe care trebuie să înveți să ți le însușești pentru a o împărtăși, mai departe, copilului:

- capacitatea de a empatiza cu trăirile altora;
- aptitudinea de a fi sociabil și de a te înțelege cu cei din jur;
- abilitatea de a-ți controla impulsurile;
- capacitatea de a selecta emoțiile pozitive și de a le folosi în mod constructiv;
- abilitatea de a găsi soluții creative și de a ieși din încurcături;
- respectarea dorințelor și opiniilor celor din jur, fără critici și prejudecăți.

Pentru a-ți folosi inteligența emoțională în educația copilului, este recomandat să combini cunoașterea și experiența cu empatia, înțelepciunea, conștiința de sine și autocontrolul. Acestea sunt ingredientele de bază pentru o educație corectă a copilului, adaptată vremurilor pe care le trăim.

Controlarea propriilor emoții și înțelegerea trăirilor copilului te ajută să-l educi corespunzător și să-l determini să coopereze mai ușor cu tine. La fel ca mulți dintre oameni, copilul cooperează și își dă interesul în ceea ce face dacă se simte: auzit, plăcut, apreciat sau iubit, motivat, încurajat.

Unul dintre obiectivele majore ale disciplinei dezvoltare personală în primii trei ani de școală este exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți. Pentru formarea competențelor de recunoaștere și exprimare adecvată a emoțiilor programa școlară oferă o serie de exemple de activități pe baza cărora am adunat câteva jocuri didactice ce pot fi utilizate la clasă.

Jocurile prezentate mai jos urmăresc recunoașterea și exprimarea unor emoții diferite, precum și mimarea expresiilor emoționale, însoțită de verbalizare. Jocurile au ca suport situații trăite, familiare, texte cunoscute, imagini, planșe.

JOCURI DIDACTICE:

1. Zarul emoțiilor:

Jocul se poate desfășura frontal, în echipă sau în perechi. Sarcinile de lucru pot fi diverse: să recunoască și să denumească emoția exprimată pe fața zarului, să mimeze emoția

respectivă; să descrie o situație trăită în care a simțit acea emoție și felul în care a gestionat-o, să redea prin tehnici art-creative emoția. O alternativă a zarului este „roata emoțiilor”.

2. *Puzzle-ul emoțiilor:*

Jocul constă în asocierea corectă a expresiei exprimate de ochi cu cea exprimată de guri, copiii observă că în expresia facială specifică unei emoții există concordanță între toate elementele (un zâmbet larg nu poate fi asociat cu o privire încruntată).

3. *Ce nu se potrivește?*

Pe o planșă cu imagini diferite, dar exprimând aceeași emoție, apare și o imagine care exprimă o altă emoție. Copiii au sarcina de a recunoaște emoțiile și de a identifica intrusul.

4. *Să vorbim despre ce simt personajele!*

Pentru acest joc pot fi folosite imagini cu personaje din povești a căror mimică exprimă emoții diferite:

- Furnica – discutând cu greierele, are mâinile în șold și sprâncenele încruntate – e furioasă;
- Mama – primind inimoara de turtă dulce de la fiul ei, zâmbește – e bucuroasă;
- Șarpelui – la judecată – îi e frică;
- Cenușăreasa – adună boabele din cenușă – e tristă.

După ce a fost identificată emoția, se poate cere copiilor să arate caracteristicile feței după care au recunoscut (exemplu: „Îmi dau seama că Cenușăreasa este tristă pentru că are capul aplecat, colțurile buzelor lăsate în jos, ochii sunt lipsiți de strălucire, stă să plângă”), care este cauza fiecărei emoții pe care o trăiesc personajele.

5. *Spune/arată ce emoții trăiesc personajele!*

Se citesc fragmente din texte literare și după conținutul și intonația lecturii, copiii vor deduce emoțiile diferite ale personajelor și le vor numi:

„ – Ia fata asta și du-o în adâncul pădurii, că nu rabd s-o mai văd în fața ochilor! Omoar-o!” (**furie**)

„Biata copilă rămăsese singură-singurică în pădurea cea nesfârșită și era atât de înfricoșată, că privea la mulțimea frunzelor de pe copaci, ca și când de acolo ar fi putut să se ivească vreo primejdie și nu știa în ce chip și-ar putea găsi scăparea.” (**frică**)

„Piticii îndreptară spre Albă ca Zăpada lumina celor șapte lumânerele și rămaseră s-o privească.

Doamne, Dumnezeule, apucară ei să strige, tare frumoasă mai e copila asta. Și atât de bucuroși erau, că nu se îndurară s-o trezească.” (**încântarea**)

„Domnița deschise ochii și era din nou vie.

Vai, Doamna, unde mă aflu? strigă ea nedumerită. Cu ochii râzând de bucurie, feciorul de împărat se apropie de dânsa și îi spuse:

- Cu mine ești! Cu mine...!” (**mirare, bucurie**)

6. *Spune mai departe!*

Sarcina constă în completarea unor fraze lacunare cu emoții potrivite. Spre exemplu, pentru început, li se poate cere copiilor să completeze versurile ce au ca temă întâmplări petrecute la școală:

- „Un copil ceva mai mare/M-a lovit, mă doare tare/Îl privesc neputincios,/Și simt că sunt...(furiu).”
- „Când apa mi s-a vărsat/Peste planșa ce-am lucrat/Nu m-am mai simțit artist.../Ci am fost un pic cam...(trist).”

- „Un creion am rătăcit,/Un coleg mi l-a găsit,/Eu i-am mulțumit frumos/Și-am fost tare...(bucuros).”

7. Joc în trei

Câțiva copii vor imita, pe rând, diverse emoții discutate anterior. Se poate organiza un „joc în trei”: un elev spune la ureche ce emoție să fie prezentată de colegul lui, acesta mimează, clasa ghicește despre ce este vorba.

8. Arată ce s-ar fi întâmplat dacă...

Fiecare copil, pe rând, primește sarcina de a reda prin pantomimă o anumită expresie emoțională. Pornind de la situații trăite sau de la texte cunoscute, se creează o situație problemă, modificând evoluția cunoscută de copii. De exemplu:

- Ce ai fi simțit dacă nu ai fi primit un cadou de Crăciun? Mimează emoția.
- Ce ar fi simțit piticii dacă prințul nu ar fi salvat-o pe Albă ca Zăpada? Mimează emoția acestora.
- Ce s-ar fi întâmplat dacă ursul ar fi prins pește? Mimează emoția lui în această situație?

9. Invitație la spectacol

Se împarte clasa în două grupe – doi câte doi, elevii vor susține un moment dintr-un spectacol imaginar, pe baza textelor în versuri memorate anterior, astfel: unul recită, celălalt spune același lucru prin semne, colegii aplaudă fiecare număr.

10. Micii actori

Activitatea constă în recitarea unei poezii cunoscute sau a unei strofe în diferite ipostaze: vesel, speriat, uimit, furios.

11. „La Polul Nord, la Polul Sud”

Se trasează o linie la mijlocul sălii de clasă reprezentând Ecuatorul, de o parte și de cealaltă a liniei fiind Polul Nord și Polul Sud. Elevii stau pe linie și se vor deplasa spre Polul Nord sau spre Polul Sud în funcție de enunțurile rostite de conducătorul de joc. Dacă enunțul este apreciat ca fiind pozitiv se vor deplasa spre Polul Nord sau spre Polul Sud, dacă îl percep ca fiind negativ (exemplu: Voi participa la un curs de pictură/M-am mutat la altă școală/Am fost la dentist.). Conducătorul de joc poate solicita argumentarea fiecărei alegeri.

12. „Coșulețul cu emoții”

Într-un coșuleț vor fi puse bilețele pe care sunt scrise diverse situații-problemă pentru care copiii trebuie să găsească soluții („Un coleg nu este primit în jocul celorlalți copii/ Un coleg mi-a vorbit urât și sunt furios/ Am primit un calificativ slab și mi-e teamă să le spun părinților, etc.). Jocul se poate desfășura în echipe.

Fiecare joc poate fi completat de o activitate de creare a unor produse diverse, colorate, originale, care să valorifice imaginația și creativitatea elevilor. Metodele și tehnicile art-creative contribuie la înțelegerea și aprofundarea conținuturilor. Iată câteva exemple de activități: dese, modelaj, pictură, confecționarea unor măști care să exprime diverse stări emoționale, ulterior putând fi folosite în cadrul jocurilor de rol, confecționarea unor palete pe care sunt reprezentate chipuri exprimând diverse emoții. O idee simplă de confecționare a acestora ar fi folosirea paletelor de la „Jocul numerelor” pe care pot fi lipite chipurile desenate de copii.

Bibliografie:

- Gardner, Howard, *Tratat de răzgândire*, Editura Allfa, București, 2016;
- Goleman, Daniel, *Inteligența socială*, Editura Curtea veche, București, 2007;
- Stein, Steven J., Book, Howard E., *Forța inteligenței emoționale*, Editura Allfa, București, 2003.

IMPORTANȚA MIȘCĂRII ÎN ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE

Prof. Kosa Tibor -Attila

Prin motivație înțelegem ansamblul proceselor psihice ce servesc la activarea, stimularea, susținerea energetică și direcționarea comportamentului, a activităților în general.

Procesele motivaționale ne explică de ce acționăm, ele reprezentând forțe motrice ale comportamentului uman. Scopul constituie anticiparea pe plan mintal a rezultatului. El poate fi subordonat motivului, dar poate intra și în structura motivației, reușind să impulsioneze acțiunile de realizare a sa, datorită atractivității și semnificației deosebite pentru subiect.

În categoria proceselor motivaționale se includ trebuințele, dorințele, intențiile, tendințele, interesele, aspirațiile, convingerile (Smith 1992).

Atunci când învățarea este susținută de factori motivaționali situați în interiorul activității, aceștia sunt definiți prin termenul de motivație intrinsecă, adică subiectul efectuează activitatea deoarece îi face plăcere.

Dacă forțele motivaționale rămân în afara activității – recompense, pedepse, amenințări – li se aplică termenul de motivație extrinsecă. Între cele două forme există interacțiuni și în anumite situații, aceeași acțiune, la aceeași persoană își poate inversa motivația. De exemplu, aruncarea la coș poate avea la bază o motivație extrinsecă atunci când este condiționată de îndeplinirea unei norme la o probă de control și poate căpăta o motivație intrinsecă dacă ulterior acest procedeu a fost executat de plăcere într-o activitate de joc, atractivă.

Activitatea de învățare interacționează cu procesele afective: sentimente, emoții, dispoziții afective, dispoziții organice. Perceperea este mai favorabilă atunci când subiectul se află într-o stare afectivă pozitivă. Existența bunei dispoziții stimulează asociațiile, ideile, randamentul intelectual și fizic.

Pentru optimizarea activității școlare și pentru diminuarea frecvenței inadaptării se impune identificarea unor punți de legătură între motivația elevilor și oferta didactică. Ar fi posibilă prin învățare înfăptuirea unor schimbări în structurile motivaționale ale profesorilor favorabile profesiei diminuând astfel conflictele și frustrările cotidiene, scăderea randamentului generat de rutină.

Învățarea cu eficiență în activitatea de educație fizică și sport nu poate fi concepută fără motivația acestei activități. Atât sportul școlar cât și cel de performanță încep de la interesul pentru sport, care se formează în cadrul procesului instructiv-educativ realizat prin activități extrașcolare și extracurriculare.

Opțiunea pentru aceste activități motrice, de practicare a diferitelor ramuri de sport sunt determinate la copii îndeosebi de două cerințe:

- cerința de mișcare
- cerința de performanță.

În literatura de specialitate majoritatea clasificărilor privind cerințele umane menționează printre acestea „trebuința autorizării”, „a autoafirmării”, „trebuința de a fi apreciat”etc (Cucos, 1999).

În ceea ce-l privește pe copil, motivația activității motrice poate fi pozitivă atunci când el se hotărăște spontan să practice exercițiile fizice datorită unei atracții față de această activitate pe motivul că ea îi oferă satisfacții. Mai poate fi și motivație negativă atunci când copilul își însușește exerciții fizice sau participă la concursuri din obligație, din necesitatea de a se supune dispozițiilor date de profesor sau de părinți.

Ca motivații secundare se pot considera acelea care urmăresc ca prin educație fizică și activitatea extrașcolară să se atingă un scop situat în afara sferei acestei activități.

Elevii practică exerciții fizice, se antrenează, participă la concursuri și întreceri pentru atracția față de activitatea proriu-zisă, pentru simpatia față de un profesor, din dorința de a fi apreciați de colegi, din dorința de a căuta un sprijin, o ambianță prietenească.

Ei vor tinde să realizeze cea mai bună performanță a lor, pe care o vor considera ca o obligație morală față de colectivul clasei, față de echipa sau unitate de învățământ. Copilul trăiește sentimentul de satisfacție de pe urma succesului înregistrat pe seama pregătirii sportive și a capacității sale de performanță.

Sfera emoțională a copiilor în cadrul activităților motrice cuprinde îndeosebi trăiri emoționale generate de practicarea exercițiilor de mișcare, a sportului în general. Copilul poate avea stări plăcute sau neplăcute legat de practicarea acestor exerciții în cadrul respectivei grupe de care aparține și în diferite situații.

Interesul manifestat de copii la vârsta școlară mică și mijlocie față de activitatea motrică rezultă din cerința biologică de mișcare a acestora. Acest ”interes” are forme specifice de manifestare și este necesar ca ele să se stabilizeze tocmai la această vârstă.

Un factor puternic de activizare a interesului manifestat de copii față de activitatea motrică îl constituie întrecerile, competițiile, estimarea efortului depus în pregătire, măsurarea și analiza rezultatelor obținute în ceea ce privește capacitatea de performanță.

Dezvoltarea și fixarea interesului copiilor pentru activitatea motrică este condiționată și de:

- calitatea procesului de predare, de organizare și de desfășurare a lecțiilor de educație fizică;
- calitatea procesului de organizare și de desfășurare a întrecerilor și competițiilor;
- influența exercitată de profesor, diriginte, părinte, coleg;
- condițiile materiale;
- ambianța socială și familială a copiilor.

Creșterea interesului față de activitatea motrică poate fi stimulată de un sistem competițional intern al școlii, la care profesorul de educație fizică să mobilizeze un număr cât mai mare de elevi din școală.

La vârsta preadolescenței, când se pun bazele personalității copilului, problema cultivării și educării motivației mișcării, a exercițiilor fizice, constituie o necesitate obiectivă.

Dezvoltarea interesului pentru activitatea motrică la copii se soldează cu multiple valențe educative numai dacă este integrată sistemului general de educație. În acest sens, ea va porni de la ce dă școala copiilor și se va completa prin forme specifice, militând pentru completarea și consolidarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor motrice dobândite în procesul de învățământ, pentru valorificarea acestora în direcția păstrării stării de sănătate, a compensării și preîntâmpinării efectelor dăunătoare cauzate de activitatea sedentară.

De asemenea, dezvoltarea interesului pentru activitatea motrică constantă trebuie să implice și caracteristicile etapei pe care o parcurgem, aceștia fiind angrenați nemijlocit la activități de amenajare și dezvoltare a bazei sportive a școlii, modernizarea unor spații de joacă și agrement pentru copii etc.

Activitatea motrică este o activitate colectivă desfășurându-se în echipe înăuntrul cărora ea capătă un caracter viu de largă inspirație.

Putem afirma că în activitatea extrașcolară grupul constituie laboratorul mai puțin limitat de constrângeri, în care copiii se pot manifesta mai liber, dezvoltându-și posibilitățile de afirmare a propriilor personalități.

Activitatea motrică se bazează pe atractivitate, dacă vom lua în considerare interesele, înclinațiile și preferințele elevilor.

Activitatea motrică sportivă este opțională spre deosebire de orice altă activitate de gen desfășurată de ceilalți factori educaționali. De aceea ea satisface într-un mod diferențiat, mai diversificat, interesele și cerințele tuturor copiilor.

Activitatea motrică extrașcolară este diversificată caracterizându-se printr-o varietate de mijloace și forme de realizare care corespund unui complex de înclinații, interese și opțiuni ale copiilor. Această varietate este dată, de asemenea, de natura activităților, de scopul urmărit, de cadrul în care se desfășoară: în sală, pe stadion, la bazin, pe munte etc.

Pe altă parte, activitatea sportivă extrașcolară a elevilor poate căpăta un aspect variat și diferențiat și în funcție de fantezia și inițiativa profesorului de educație fizică, al diriginților, care, plecând de la dorințele copiilor, caută și găsesc noi mijloace de angrenare a acestora în practicarea exercițiilor fizice și a sporturilor.

Astfel, o acțiune de selecție și orientare a copiilor spre practicarea unei ramuri sportive se poate transforma într-o activitate sportivă de masă, de mare amploare, realizându-se simultan două obiective: participarea tuturor elevilor la o activitate motrică cu caracter atractiv de întrecere și selecționarea copiilor cu aptitudini pentru practicarea sportului respectiv.

Activitatea de educație fizică și sportivă ocupă un loc principal în cadrul activităților extrașcolare nu numai pentru caracterul lor atractiv ci și pentru faptul că ea permite ca inițiativa copiilor să se manifeste nestingherit. În acest cadru elevii pot să se manifeste liber, să năzuiască spre mai bine, să dobândească priceperi de a obține eficiență în acțiune, de-a fi ei însăși și de a coopera. Copilul este pus în cadrul activităților extrașcolare în situația de a se autoorganiza, de-a

exprima opțiuni, de-a lua decizii, de-a manifesta hotărâre și perseverență pentru atingerea unor rezultate, de-a căpăta abilități de diferite tipuri.

Printre trăsăturile specifice activităților sportive extrașcolare putem aminti:

- caracterul de masă al activităților inițiate

Cuprinderea unui număr cât mai mare de elevi în practicarea exercițiilor fizice și sportive reprezintă o datorie și o metodă în același timp. Combatând prejudecățile unor cadre didactice și tendința rezumării activității sportive doar la cei îndemânatici și talentați, activitățile sportive extrașcolare trebuie să atragă un număr cât mai mare de copii, indiferent de sex, vârstă și pregătire sportivă. În acest context tot mai puțini copii vor fi „spectatori” la acțiunile sportive ale clasei sau școlii.

- caracterul facultativ al acestor activități

Activitatea sportivă extrașcolară nu presupune o nivelare a intereselor și motivației copiilor. Copilul are dreptul de a-și alege activitatea sportivă dorită (în funcție de condiții), lucru ce presupune calități organizatorice deosebite din partea profesorului de educație fizică în vederea inițierii unor activități cât mai interesante și variate, dar care să corespundă și opțiunilor elevilor.

- dezvoltarea formelor simple accesibile desfășurate în aer liber

Activitatea sportivă extrașcolară, urmărind permanentă influențare formativă și educativă, se constituie îndeosebi prin acele activități care pot fi organizate oriunde neimpunând o bază materială deosebită. Este deci firesc să se pună accent pe crosuri, orientări turistice, concursuri simple de atletism, jocuri sportive bilaterale, înot, ștafete, jocuri dinamice, drumeții, excursii etc. Asocierea permanentă a aerului, soarelui, apei contribuie decisiv la călirea organismului copiilor, învățându-i totodată cum să trăiască, să îndrăgească și să iubească natura și mediul ambiant.

- multiple valențe formative și educative

În ceea ce privește efectele educative și morale ale acestei activități, trebuie subliniat faptul că ea contribuie prin întregul ei conținut, prin formele de desfășurare, prin climatul în care se desfășoară această activitate, la întărirea și dezvoltarea voinței copiilor, la dezvoltarea dorinței de autodepășire, de a se manifesta cu responsabilitate, spirit creator și inițiativă. De asemenea, se formează spiritul de echipă, conlucrarea, ajutorul și respectul reciproc, se dezvoltă curajul, cinstea și corectitudinea.

- activitatea motrică extrașcolară este un important factor de integrare socială

Respectând anumite reguli în desfășurarea activităților, copiii învață să-și organizeze și să-și programeze activitățile în mod rațional. Astfel activitatea motrică sportivă extrașcolară nu este o activitate de performanță, ea este un mijloc important de formare a personalității copiilor, este un mod de a-și trăi copilăria.

- activitățile extrașcolare au un caracter ludic de permanentă îmbinare cu jocul

Un element specific al activităților sportive extrașcolare este și îmbinarea ei cu jocul, cu elemente recreativ aplicative, cu ceea ce asigură acestei activități un caracter atractiv. În activitățile extrașcolare, jocul, fantezia sunt părți componente ale acesteia care o fac să fie

îndrăgită de copii, să fie practică și înțeleasă de către aceștia ca un joc, ca un joc recreativ, ca un joc de exersare a propriilor forțe.

Plecând de la dorința de joc și de mișcare a copiilor, activitatea extrașcolară acoperă și sportul de performanță, pe care nu-l urmărește, dar îl anticipează, căci cultivarea interesului de bază al copilului – dorința de întrecere, de autodepășire, de căutare a succesului – a determinat activitatea extrașcolară să urmărească un sport al tuturor, cu participarea și a celor mai puțin dotați, dar și o atentă preocupare pentru depistarea și dirijarea copiilor talentați spre unitățile sportive de performanță.

„Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități”

Autor: Kui Erika

Instituția: Grădinița cu Program Prolungit nr. 1 Zalău

1. Considerații generale privind educația cu semnificație în învățământul preșcolar

Educația preșcolară reprezintă etapa inițială și fundamentul dezvoltării armonioase a competențelor cognitive, socio-emoționale și morale ale copilului. În această perioadă, copilul începe să construiască primele structuri de gândire, să formeze valori și atitudini, precum și să înțeleagă rolul său în cadrul grupului și al comunității. Conceptul de educație cu semnificație presupune ca activitățile educative să fie relevante pentru experiența copilului și pentru contextul social în care acesta se dezvoltă. Astfel, procesul educațional devine unul conectat la viața reală, ceea ce favorizează atât motivația intrinsecă a copilului, cât și transferul cunoștințelor și competențelor în situații concrete.

La nivel preșcolar, educația nu mai este percepută doar ca transmitere de cunoștințe, ci ca un demers holistic, care valorifică experiențele, emoțiile și relațiile interpersonale. Grădinița reprezintă, astfel, un cadru instituțional esențial pentru formarea timpurie a comportamentelor sociale, a responsabilității și a implicării civice, pregătind copilul pentru integrarea ulterioară în societate.

2. Fundamente teoretice ale educației cu semnificație

Educația cu semnificație se sprijină pe ideea că învățarea este eficientă atunci când este ancorată în experiența directă a copilului, iar activitățile propuse sunt percepute ca utile și relevante. La vârsta preșcolară, învățarea se realizează preponderent prin joc, explorare, experiență directă și interacțiune socială. Aceasta implică necesitatea adoptării unor metode active, participative, care să stimuleze curiozitatea, creativitatea și gândirea critică a copilului.

Prin integrarea experiențelor de viață și a contextelor reale în activitățile educative, copilul dobândește abilități de rezolvare a problemelor, înțelege relațiile cauză-efect și construiește sensuri care facilitează învățarea durabilă. Educația cu semnificație contribuie totodată la dezvoltarea autonomiei, la consolidarea competențelor socio-emoționale și la formarea unei atitudini responsabile față de sine și față de ceilalți.

3. Practici educaționale relevante

Implementarea principiilor educației cu semnificație presupune adoptarea unor practici educaționale care să valorifice atât potențialul individual al copilului, cât și resursele comunității. Printre aceste practici se numără:

- **Învățarea prin joc**, care reprezintă modalitatea principală de explorare și cunoaștere a mediului;

- **Activități integrate**, care combină domenii de dezvoltare și facilitează înțelegerea relațiilor dintre diferite tipuri de cunoștințe;
- **Învățarea prin proiect**, care stimulează participarea activă, cooperarea și gândirea critică;
- **Parteneriatul cu familia**, esențial pentru continuitatea procesului educativ;
- **Colaborarea cu comunitatea**, care conectează grădinița la realitățile locale și creează contexte autentice de învățare.

Aceste practici permit copilului să devină protagonist al propriei învățări, să dezvolte empatie și responsabilitate, să colaboreze eficient și să înțeleagă importanța contribuției fiecăruia la binele grupului. Ele constituie fundamentul unei educații timpurii relevante, care susține formarea unei baze solide pentru dezvoltarea ulterioară.

4. Proiect educațional cu impact comunitar – exemplu de bună practică

Proiectul „*Împreună construim o comunitate mai bună*” exemplifică modul în care principiile educației cu semnificație pot fi aplicate concret.

Scop: dezvoltarea responsabilității sociale și a empatiei copiilor prin implicarea acestora în activități comunitare și experiențe relevante pentru viața lor.

Activități propuse:

- jocuri de rol pentru rezolvarea situațiilor sociale;
- activități practice legate de mediu și viața comunității;
- activități artistico-plastice cu materiale reciclabile;
- întâlniri și colaborări cu părinți și membri ai comunității.

Aceste activități permit copiilor să înțeleagă importanța cooperării, a respectului reciproc și a implicării active în viața comunității, dezvoltând totodată abilități de comunicare, autonomie și comportamente prosociale.

5. Impactul proiectelor educaționale

Proiectele educaționale cu semnificație generează efecte multiple:

- **La nivel individual:** creșterea încrederii în sine, dezvoltarea capacității de cooperare și a competențelor socio-emoționale;
- **La nivel comunitar:** consolidarea parteneriatului grădiniță–familie, creșterea implicării părinților, promovarea valorilor civice și a responsabilității sociale;
- **Rolul grădiniței:** instituție activă în schimbarea socială, care promovează valori precum respectul, solidaritatea și implicarea activă.

Prin aceste demersuri, grădinița devine un spațiu de învățare relevant, conectat la realitatea comunității și la nevoile copilului, generând schimbări pozitive durabile.

6. Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă un vector esențial în optimizarea procesului educațional preșcolar. Prin practici și proiecte adaptate nevoilor copilului și comunității, grădinița facilitează dobândirea competențelor esențiale pentru viață, formarea atitudinilor prosoziale și integrarea armonioasă în societate.

Rolul educatorului este determinant, acesta proiectând și implementând contexte de învățare relevante, atractive și durabile. Astfel, grădinița devine un mediu activ al schimbării, în care copilul dobândește cunoștințe, valori și abilități esențiale pentru dezvoltarea personală și socială.

Bibliografie

1. Curriculum pentru educație timpurie, Ministerul Educației.
2. Breben, S. (coord.). *Metode interactive în învățământul preșcolar*. Editura Aramis, București.
3. Pânișoară, I.-O. *Psihologia copilului modern*. Editura Polirom, Iași.
4. Ștefan, C. *Educația timpurie – perspective și practici*. Editura Didactică și Pedagogică, București

ROMANTICISM

1. The definition of Romanticism

If you ask anyone about Romanticism, most people will start talking about feelings and sentimentality, a kind of lack of reality, something that involves fantasy, mystery, fiction.

Actually, Romanticism is a phenomenon of huge scope, embracing history, philosophy, politics, arts or literature, there have always been a wide range of discussions and debates regarding its meaning. The word has been used in different ways and provoked so many arguments that some scholars agreed on the fact that Romanticism is a too complex phenomenon that can't be reduced to a label of convenience.

At the beginning, the movement involved the feature of romances. In the 18th century Romanticism defined exotic landscapes which evoked feelings of melancholy. The word Romantic as a definition for the school of literature opposed to the Classics was used first by the German critic Wilhelm Friedrich von Schlegel at the beginning of the 19th century. This term was taken from Germany to England and France.

Taking into consideration the fact, there were no figures or literary schools to display all the features considered "Romantic", any definitions can be considered rather imprecise.

Romanticism appeared in conflict with the Enlightenment. You could go as far as to say that Romanticism reflected a crisis in Enlightenment thought itself, a crisis which shook the comfortable 18th century philosophe out of his intellectual single-mindedness. The Romantics were conscious of their unique destiny. In fact, it was self-consciousness that appears as one of the key elements of Romanticism itself. The Romantics attacked the Enlightenment because it blocked the free play of the emotions and creativity. The Romantics believed that Enlightenment turned man into a soulless, thinking machine, that imagination, feelings, spontaneity and freedom were choked to death. So, Romanticism believed that man must liberate himself from the intellectual chains.

Another fundamental feature of Romanticism is the belief in the natural goodness of humans, the thesis according to it the human beings in the natural state behave well, but they are spoilt by the civilization itself. The idea of humans natural kindness and the emphasis of the feelings brought a great contribution to the fulfilment of Romantic individualism. So within this vision what is real special in every man should be valued. The Romantic poets felt the need of self-analysis and of writing monumental poems of self – dramatization.

Having a powerful wish of identifying spiritual forces, the Romantic artists wanted to utter the Faustian aspiration after what is sublime and wonderful. Committed to change, flux

rather than stasis, they have a great desire to believe that humans are perfectible and the progress of the human souls and spirit is possible. So we deal here with a source of huge hope and enthusiasm which definitely had an unquestionable impact on the burst and development of the French Revolution. But, even if this impetuosity was bit by bit diminished, we cannot deny its echoes along the 19th century and more surprisingly along the 20th century. If the Classics showed a deep interest in the nobility, in the characters of high rank, the Romantic artists see in these ones, enemies, but even so the political revolution is not, necessarily, their goal. Their admiration for the natural means also the abolishment of the Classical rules and the achievement of a startling and unique shape for every work. In politics this belief might lead to subordination of the individual to the state (Prickett, Stephen, *European Romanticism*, 85).

After long discussions regarding the features of Romanticism, the conclusions can refer to the nature of the movement, can bring some important clarifications but, they are far from exhaustive. We know for sure the Romantics prefer the passion, the mystery and the fantasy, they cultivate the national history, the folklore, the escape from the reality by dreaming. The human feelings are on top of their preoccupations, and most of all love. The Romantics are looking for answers for the essence of good in the mythology, meditating to the ideal causes. The movement of Romanticism is diverse and contradictory. An easy definition is impossible to find or to find a way to characterize it completely. As Lovejoy suggested “typical manifestation of the spiritual essence of Romanticism have been variously conceived to be a passion for moonlight, for red waistcoats, for Gothic churches for talking exclusively about oneself, for hero – worship, for losing oneself in an ecstatic contemplation of nature” (Lovejoy, O. Arthur, *On the Discrimination of Romanticism*).

In a nutshell, Romanticism was the new thought, the critical idea and the creative effort necessary to cope with the old ways of confronting experience. The Romantic era can be considered as indicative of an age of crisis. Romanticism is the mirror of the all revolutionary changes of those days.

2. Historical considerations

We can't fully understand Romanticism without a close look to the historical, political context. Romanticism is difficult to be defined, mainly, because reflects the tormented reality of a world that abruptly comes through a lot of changes.

The statement that the French Revolution was the most significant event of the period doesn't seem to be exaggerated. The French Revolution is “the most astonishing that has hitherto happened in the world” (Burke, Edmund, *Reflection on the Revolution in France*, 92). William Hone, who was born during the Gordon Riots in London in 1780, begins his memoirs

with the following words: “In the course of my brief life the most astounding events of modern times have happened” (Hone, William, *The Three Trails of William Hone*, 127). In Revolution or in reaction, France was the focal point for much of Europe. The French Revolution started an era of changes that transformed most of Europe. Across Europe, and of course in Britain, the democratic ideals were gladly embraced especially by the intellectual circles. Despite the fact that American Revolution preceded the French, it is remarkable how heavily dependent even the founding fathers of the new nation were on French ideas.

After the symbolic gesture of eliminating the aristocracy, the Revolution developed into a bloody power struggle between different political groups, using extreme measures to take control. The revolutionary forces drafted the French Constitution, introducing the idea of liberty, equality and fraternity, being the first genuinely democratic constitution to be proclaimed by a modern state. In a context of a justice that meant executions of large numbers of opponents, the masses having little chances exercising their freedom, the whole country being divided by internal conflicts, Napoleon Bonaparte took advantage of the situation, he seized the power and proclaimed himself the Emperor of France in 1804 (Prickett, Stephen, 93). Britain was definitely influenced by the French Revolution, but radicalism never extended to mass violent insurrection, being restricted to protests and demands for electoral reform. The government, fearing mass revolt, felt necessary to crush all opposition by limiting the freedom of speech and association. Public demonstrations were violently broken by the army.

The Industrial Revolution of the late 18th century and early 19th century changed the productive capacity of England, Europe and United States. The revolution was something more than just new machines, it was a phenomenon that transformed the societies down to its roots. Like the French Revolution, no one was left unaffected. Everyone was touched in one way or another. The old order, the economic and political order, seemed to be falling apart and for many artists raised the threat of moral disaster as well. Men and women faced the need to build new systems of discipline and order or they had to reshape older systems. The workers’ worries regarding the introduction of new machines which lead to heavy unemployment provoked riots, riots suppressed violently.

The period between 1811 and 1820 is also known as the Regency. Towards the end of his long reign, George III suffered from mental problems and the power was given to his son Prince Regent who became George IV at the death of his father. In 1832, the first Reform BILL was passed, extending the right to vote to middle –class men, who acquired more political power as a consequence.

• **BIBLIOGRAPHY**

- Beaton, Roderick, *“Byron’s War: Romantic Rebellion, Greek Revolution*, Cambridge University Press, 2003.
- Bostetter, E. Edward, *The Romantic Ventriloquists: Wordsworth, Coleridge, Keats, Shelley and Byron*, University of Chicago Press, 1965.
- Burke, Edmund, *Reflection on the Revolution in France*, Ed. Conor Cruise O’Brien. Harmondsworth: Penguin Books, 1969.

Educației cu semnificație în 2026

Laichici Dorca – Sabina

Grădinița P.P. 4, Lugoj

Educația cu semnificație (sau „meaningful learning”) reprezintă un proces prin care elevul nu doar memorează informații, ci le integrează în structura sa cognitivă existentă, oferindu-le un sens personal și utilitate practică.

Informația devine relevantă atunci când elevul înțelege „**de ce**” învață un anumit lucru. Proiectele bazate pe probleme comunitare sau fenomene actuale transformă teoria abstractă în soluții concrete.

Un citat reprezentativ pentru conceptul de **educație cu semnificație**, care surprinde tranziția de la simpla acumulare de date la transformarea interioară, este cel al lui **William Butler Yeats**: ”Educația nu este umplerea unei găleți, ci aprinderea unui foc.”

- „**Umplerea unei găleți**” simbolizează modelul educațional depășit, în care elevul este un receptor pasiv de informații (memorare mecanică).
- „**Aprinderea unui foc**” reprezintă educația cu semnificație: trezirea curiozității, a gândirii critice și a pasiunii. Un foc, odată aprins, se întreține singur prin dorința de a învăța pe tot parcursul vieții.

Autenticitate și implicare activă

Spre deosebire de învățarea pasivă, educația cu semnificație pune accent pe:

- **Gândire critică:** Analiza și evaluarea informațiilor, nu doar reproducerea lor.
- **Creativitate:** Utilizarea cunoștințelor pentru a crea ceva nou.
- **Colaborare:** Învățarea prin dialog și proiecte de echipă.

Fiecare elev are un ritm și un stil de învățare diferit. În 2026, tehnologia și platformele educaționale moderne permit profesorilor să adapteze conținutul astfel încât acesta să rezoneze cu interesele specifice ale fiecărui copil.

Rolul profesorului ca mentor

Profesorul încetează să mai fie doar o sursă de informație (rol preluat parțial de AI și internet) și devine un facilitator. El ghidează elevul în procesul de descoperire, încurajând curiozitatea și reflexia.

Fundamente teoretice

Rădăcinile acestui concept se află în psihologia cognitivă, în special în lucrările lui David Ausubel, care sublinia că factorul cel mai important în învățare este ceea ce elevul știe deja. Însă, în contextul actual, semnificația a căpătat o dimensiune existențială. Un elev care învață despre schimbările climatice sau despre algoritmi fără a înțelege impactul acestora asupra viitorului său profesional și personal va uita informația imediat după evaluare.

Educația cu semnificație se opune „învățării mecanice”. Ea presupune o implicare activă, în care subiectul învățării trece prin filtrul critic al propriei experiențe. Pentru ca un conținut să aibă semnificație, el trebuie să îndeplinească trei condiții: să fie logic, să fie conectat la realitatea imediată și să fie prezentat într-un mod care să trezească interesul intrinsec al elevului.

Pilonii Educației cu Semnificație în 2026

1. Personalizarea și Tehnologia ca facilitator:

În 2026, utilizarea responsabilă a tehnologiei permite adaptarea curriculumului la profilul psihologic al fiecărui elev. Educația cu semnificație nu mai este un model „one size fits all”. Prin platforme de învățare adaptivă, profesorii pot identifica zonele de pasiune ale elevilor, integrând cerințele curriculare în proiecte care contează pentru aceștia. De exemplu, noțiunile de fizică pot fi învățate prin designul de jocuri video sau prin studiul sustenabilității urbane

2. Învățarea experiențială și fenomenologică:

Semnificația apare atunci când granița dintre sala de clasă și viața reală dispare. Modelul învățării bazate pe fenomene (Phenomenon-Based Learning) încurajează elevii să exploreze teme globale din perspective transdisciplinare. Când elevul nu mai vede „Matematica” și „Istoria” ca sertare separate, ci ca instrumente conjugate pentru a înțelege evoluția economiei mondiale, învățarea capătă o greutate specifică, o semnificație durabilă.

3. Rolul mentorului și inteligența socio-emoțională

Profesorul anului 2026 este, înainte de toate, un arhitect al experiențelor de învățare și un mentor emoțional. Într-o eră a digitalizării, componenta umană oferă semnificație. Discuțiile despre valori, etică și responsabilitate socială transformă actul educațional dintr-o obligație birocratică într-un parcurs de autodesoperire. Elevul învață nu doar pentru a „ști”, ci pentru a „deveni”.

O educație cu semnificație nu ignoră emoțiile. Dezvoltarea empatiei, a rezilienței și a autocunoașterii este esențială pentru ca elevul să se simtă împlinit și conectat la comunitatea sa. În peisajul educațional al anului 2026, paradigma instruirii s-a mutat definitiv de pe simplul transfer de informație către construcția de sens. Într-o lume saturată de inteligență artificială și acces instantaneu la date, rolul școlii nu mai este acela de a depozita cunoștințe în mintea elevului, ci de a-l ajuta pe acesta să creeze conexiuni relevante. Educația cu semnificație (concept derivat din *meaningful learning*) reprezintă acel proces în care noile informații sunt ancorate în structuri cognitive preexistente, devenind instrumente de înțelegere a lumii și a sinelui.

Impactul asupra Societății

O generație educată în spiritul semnificației este o generație de cetățeni activi. Aceștia nu vor căuta doar locuri de muncă, ci vocații. Ca pacitatea de a vedea sensul din spatele acțiunilor duce la o rată mai scăzută a abandonului școlar și la o forță de muncă mult mai rezilientă în fața schimbărilor tehnologice radicale. Când educația are sens, motivația devine internă, eliminând nevoia de recompense externe sau de teama de pedeapsă.

Educația cu semnificație este răspunsul necesar la criza de relevanță a sistemelor tradiționale. Ea transformă școala dintr-un spațiu al repetiției într-un laborator al viitorului. În 2026, succesul educațional nu se mai măsoară în volumul de date memorate, ci în capacitatea absolventului de a naviga complexitatea lumii cu discernământ, empatie și, mai ales, cu înțelegerea profundă a scopului propriilor acțiuni.

Bibliografie:

1. **Ausubel, D. P.** (2000). *The Acquisition and Retention of Knowledge: A Cognitive View*. Kluwer Academic Publishers. (Lucrare fundamentală pentru înțelegerea învățării conștiente).
2. **OECD** (2025). *Education 2030 Project: The Future of Education and Skills*. (Cadru de referință pentru competențele viitorului).
3. **Fullan, M., & Quinn, J.** (2023). *Deep Learning: Engage the World Change the World*. Corwin Press. (Ghid practic despre învățarea profundă).
4. **AVE România**. Resurse pentru transformarea sistemului educațional. (Exemple de bune practici în școlile din România).
5. **UNESCO** (2024). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. (Raport asupra necesității schimbării paradigmei educaționale).
6. **Harvard Graduate School of Education**. *Project Zero - Making Learning Visible*. (Strategii de vizualizare a procesului de gândire și semnificație).

Inteligența Emoțională în Educație

Valori și impact asupra procesului educativ

Masterand :Lăluciu Geanina Gabriela

Autocunoașterea în Mediul Școlar

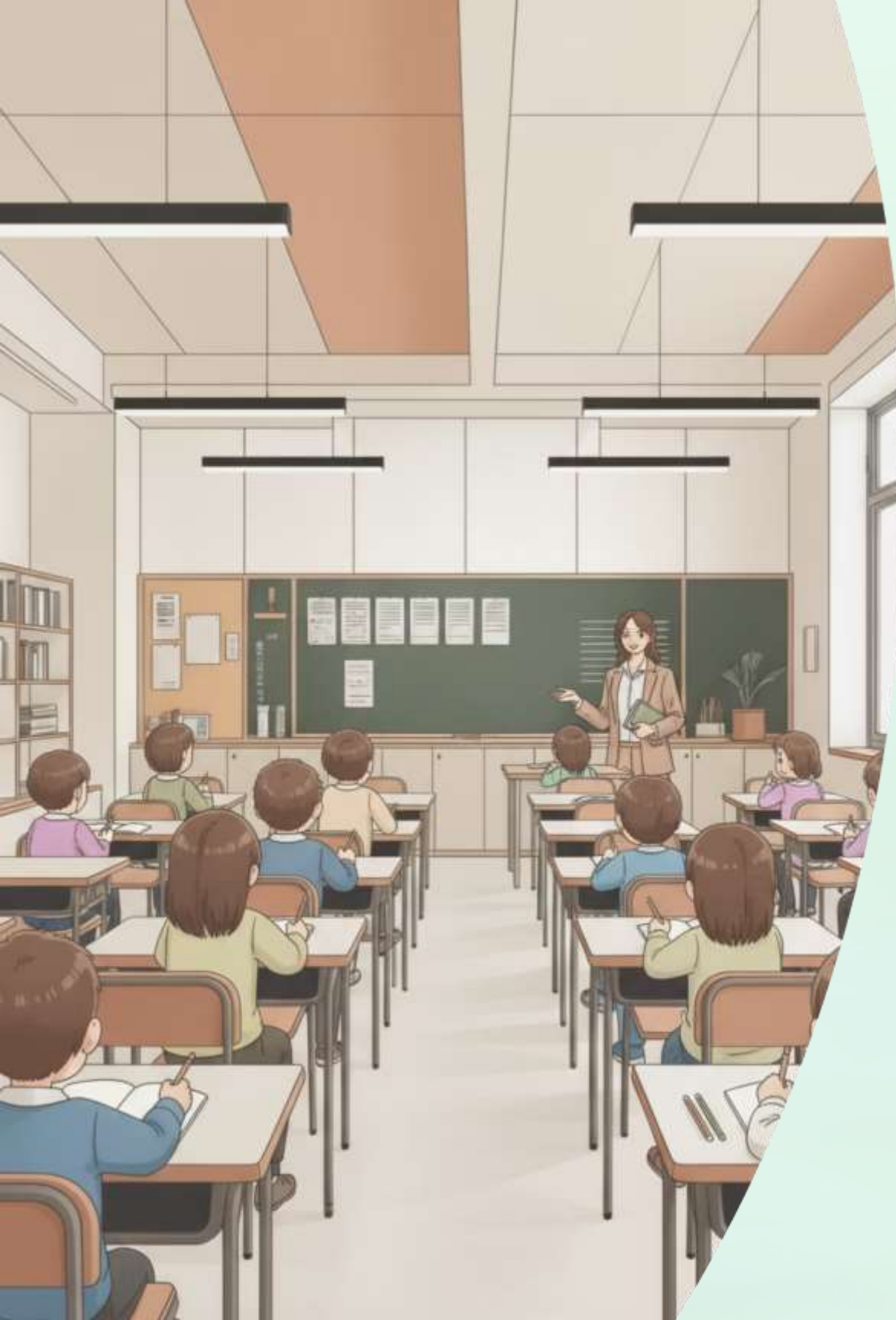
Manifestarea pozitivă

Elevii care își recunosc și înțeleg propriile emoții reușesc să gestioneze mai eficient stresul examenelor și să rezolve conflictele interpersonale într-un mod constructiv. Această conștientizare emoțională le oferă instrumentele necesare pentru a naviga provocările academice.

Lipsa autocunoașterii

Absența capacității de a-și recunoaște emoțiile generează frustrare profundă, confuzie interioară și scăderea semnificativă a motivației pentru învățare. Elevii devin vulnerabili la eșecuri repetate și pierd încrederea în propriile capacități.

Autostăpânirea ca Valoare Educațională

Profesorii echilibrați

Cadrele didactice care își controlează impulsurile și reacțiile emoționale creează un mediu de învățare calm, sigur și predictibil pentru elevi, facilitând procesul de asimilare a cunoștințelor.

Elevii autoregulați

Studentii care învață să-și regleze propriile emoții evită comportamente disruptive, mențin concentrarea pe sarcini și dezvoltă reziliență în fața dificultăților academice.

Conștientizare

Recunoaște emoțiile și reacțiile

Reglare

Ajustează comportamentul și gândirea

Respiro

Folosirea respirației pentru calm

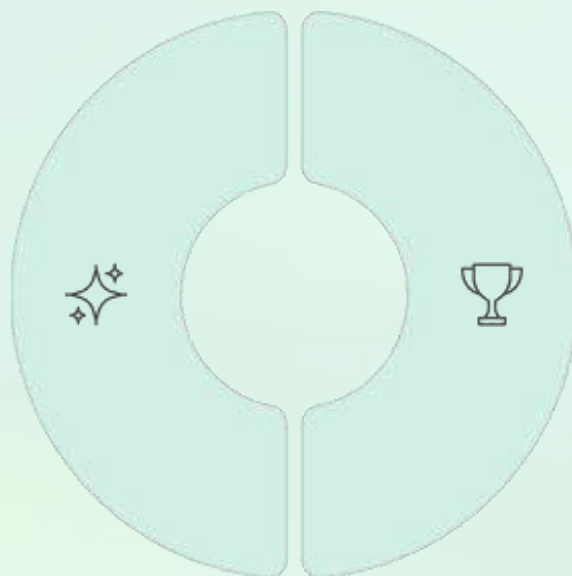
Reflecție

Învățare din experiență

Motivația Internă și Succesul Școlar

Motivație puternică

Elevii motivați emoțional dezvoltă perseverență autentică și ating rezultate academice superioare, depășind obstacole și provocări cu determinare.

Performanță crescută

Angajamentul intern față de învățare se traduce în realizări concrete și satisfacție personală durabilă.

- Atenție: Lipsa motivației interne poate genera abandon școlar prematur și dezinteres profund față de procesul educativ, cu efecte pe termen lung.

Empatia în Relația Profesor-Elev

Puterea empatiei

Profesorii empatici reușesc să înțeleagă nevoile emoționale profunde ale elevilor și să adapteze metodele didactice pentru a răspunde acestor nevoi. Această conexiune autentică transformă experiența educațională.

- Adaptarea metodelor de predare
- Crearea unui spațiu sigur emoțional
- Încurajarea exprimării autentice

Riscul lipsei de empatie

Absența empatiei în relația educațională conduce la neînțelegeri fundamentale, conflicte recurente și scăderea drastică a implicării și performanței elevilor.

Abilitățile Sociale și Colaborarea în Clasă

Munca în echipă

Dezvoltarea competențelor sociale facilitează colaborarea eficientă între colegi, permițând împărțirea sarcinilor și atingerea obiectivelor comune prin efort coordonat.

Comunicare eficientă

Abilitățile de comunicare bine dezvoltate permit exprimarea clară a ideilor, ascultarea activă și rezolvarea constructivă a conflictelor în mediul educațional.

Riscul izolării

Lipsa acestor abilități sociale esențiale poate izola elevii de grupul clasei și reduce dramatic calitatea interacțiunilor educaționale și oportunități de învățare colaborativă.

Efectele Valorilor Inteligenței Emoționale

1

Mediu pozitiv

Un climat educațional care promovează inteligența emoțională crește semnificativ satisfacția, performanța academică și bunăstarea psihologică a elevilor.

2

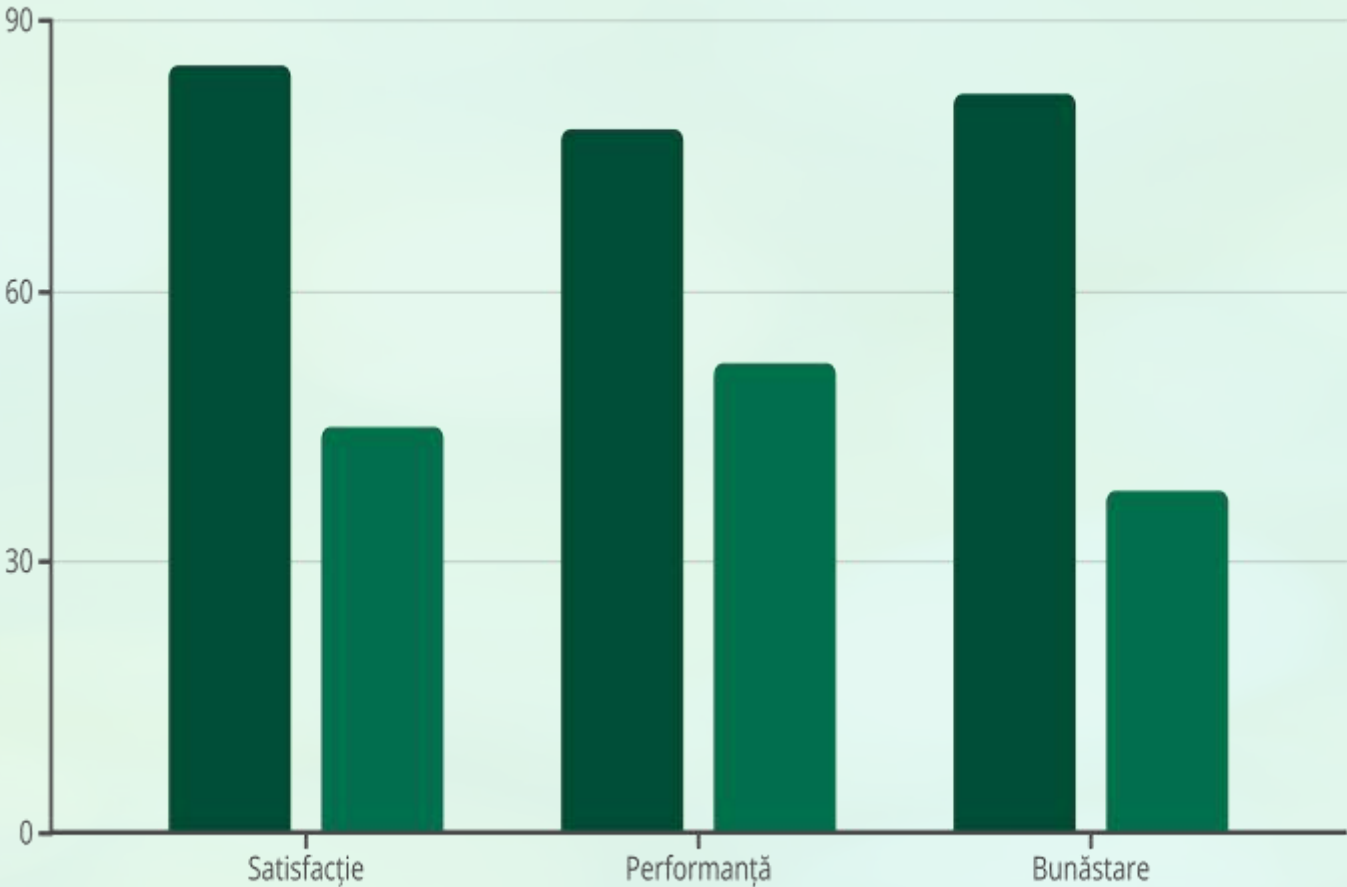
Dezvoltare armonioasă

Elevii își dezvoltă nu doar competențe academice, ci și abilități de viață esențiale pentru succesul personal și profesional.

3

Consecințe negative

Neglijarea acestor valori fundamentale generează stres cronic, conflicte interpersonale frecvente și scăderea calității procesului de învățare.

Integrarea IE: Cheia Succesului

Elevi echilibrați

Integrarea valorilor inteligenței emoționale în educație este esențială pentru formarea unor elevi echilibrați emoțional și performanți academic.

Creștere durabilă

Investiția în dezvoltarea acestor competențe transformă școala într-un spațiu autentic de creștere armonioasă și succes pe termen lung.

- **Concluzie: Viitorul educației depinde de capacitatea noastră de a integra inteligența emoțională în fiecare aspect al procesului didactic.**

Trăsături ale unui lider educațional

prof.inv.primar:Lăluciu Geanina
Gabriela

Școala Gimnazială Găgești

În contextul educației contemporane, rolul liderului nu se limitează la coordonarea activităților didactice sau administrative, ci implică dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe încredere, colaborare și respect reciproc. Liderul educațional – fie el director, profesor-mentor sau diriginte – are misiunea de a inspira și de a crea un climat propice învățării și dezvoltării personale.

Pentru a-și îndeplini acest rol, liderul din mediul școlar trebuie să manifeste un set de competențe și trăsături precum inteligența emoțională, capacitatea de a-și asuma și de a corecta erorile, abilități de relaționare, comunicare interpersonală eficientă, generozitate și maritimie intelectuală.

Inteligența emoțională

Inteligența emoțională reprezintă o competență esențială în activitatea didactică, deoarece presupune **autoreglarea emoțională** și **empatia față de nevoile celorlalți**. Un profesor cu inteligență emoțională recunoaște emoțiile proprii și pe cele ale elevilor, reușind să gestioneze eficient situațiile tensionate.

Exemplu practic

O profesoară observă că un elev prezintă o stare de apatie și scădere a motivației. În loc să aplice o sancțiune, optează pentru o conversație empatică, identificând cauze de natură personală și oferind sprijin socio-emoțional. Astfel, cadrul didactic contribuie la menținerea unui climat educațional securizant.

1

Autoreglare emoțională

Controlul emoțiilor proprii în situații de stres sau conflict

2

Empatie activă

Recunoașterea și validarea emoțiilor celorlalți

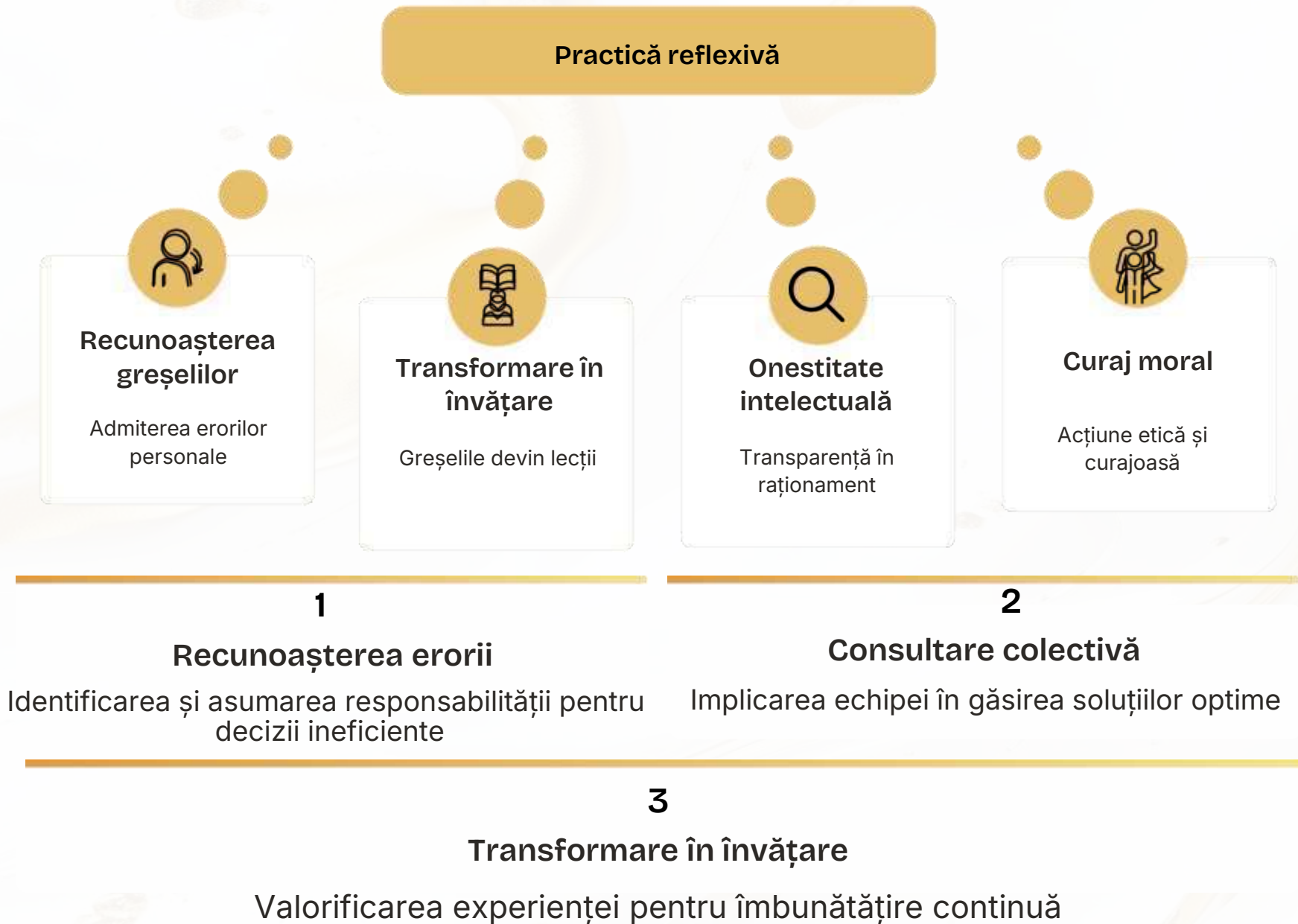
3

Climat securizant

Crearea unui mediu în care elevii se simt în siguranță

Admiterea erorilor

Practica reflexivă este un indicator al maturității profesionale. Un lider educațional își recunoaște propriile greșeli și le transformă în oportunități de învățare, demonstrând astfel onestitate intelectuală și curaj moral.

Abilități de relaționare

Liderul școlar trebuie să manifeste competențe relaționale solide, bazate pe respect, deschidere și cooperare. Capacitatea de a construi relații autentice și de încredere cu elevii, colegii și comunitatea școlară este fundamentală pentru succesul educațional.

Exemplu concret

Un diriginte organizează activități de tip „*ora de consiliere și dezvoltare personală*”, în care elevii își exprimă liber opiniile, iar profesorul încurajează ascultarea activă și sprijinul reciproc. Prin astfel de demersuri, se dezvoltă relația pedagogică și se cultivă sentimentul de apartenență la comunitatea școlară.

Ascultare activă

Acordarea atenției depline interlocutorului
și validarea perspectivei sale

Cooperare autentică

Construirea de relații bazate pe
încredere și respect mutual

Apartenență comunitară

Cultivarea sentimentului de
identitate și conexiune cu grupul

Comunicare interpersonală

Comunicarea pedagogică eficientă presupune claritate, empatie și adaptare la particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. Este un instrument complex care modelează relațiile și facilitează procesul de învățare.

Claritate

Transmiterea mesajelor într-un mod accesibil și comprehensibil

Empatie

Adaptarea comunicării la nevoile emoționale ale interlocutorului

Feedback constructiv

Oferirea de sugestii orientate spre dezvoltare și progres

Exemplu de comunicare eficientă

„Ai făcut progrese vizibile, dar putem lucra împreună pentru a consolida raționamentul din exercițiile de geometrie.”

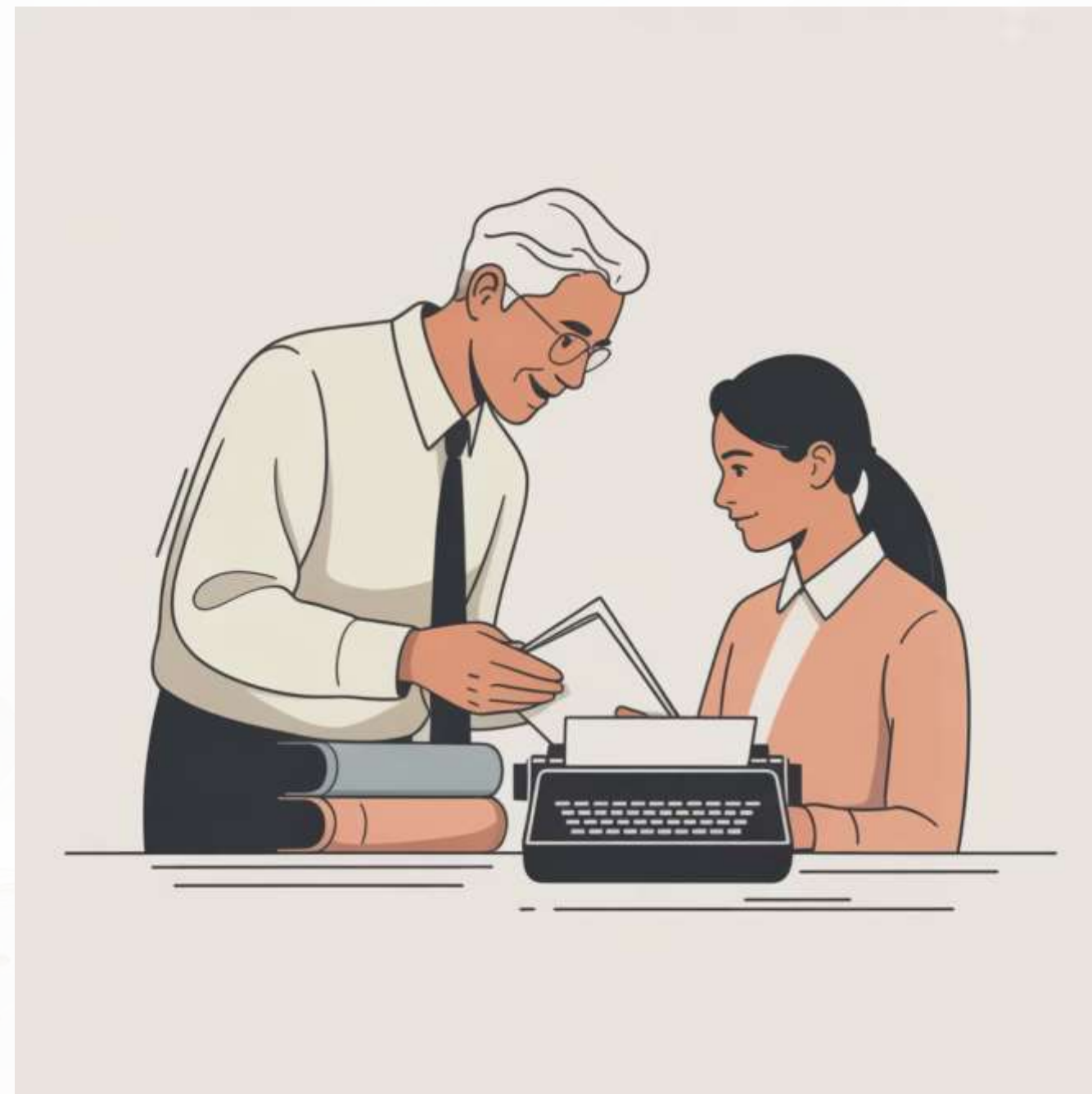
Astfel, comunicarea devine un instrument formativ, nu doar informativ, sprijinind elevul să identifice singur pașii de îmbunătățire.

Generozitate

Generozitatea în context educațional înseamnă disponibilitatea de a oferi sprijin, resurse și timp, din dorința autentică de a facilita învățarea și dezvoltarea altora. Este o trăsătură care transcende obligațiile formale și reflectă un angajament profund față de misiunea educațională.

Impact asupra culturii organizaționale

Prin gesturi de generozitate, se consolidează o cultură a cooperării și se promovează învățarea între egali, creând un mediu în care cunoștințele și experiențele sunt împărtășite liber pentru beneficiul întregii comunități.

Mărinimie intelectuală

Mărinimia intelectuală reflectă deschiderea spre diversitate de opinii, curajul de a recunoaște valoarea ideilor altora și dorința de învățare continuă. Este expresia unei maturități profesionale care valorizează contribuțiile tuturor membrilor comunității educaționale.

Deschidere cognitivă

Receptivitate față de idei noi și perspective diferite

Valorizare inovație

Recunoașterea meritelor soluțiilor creative propuse de alții

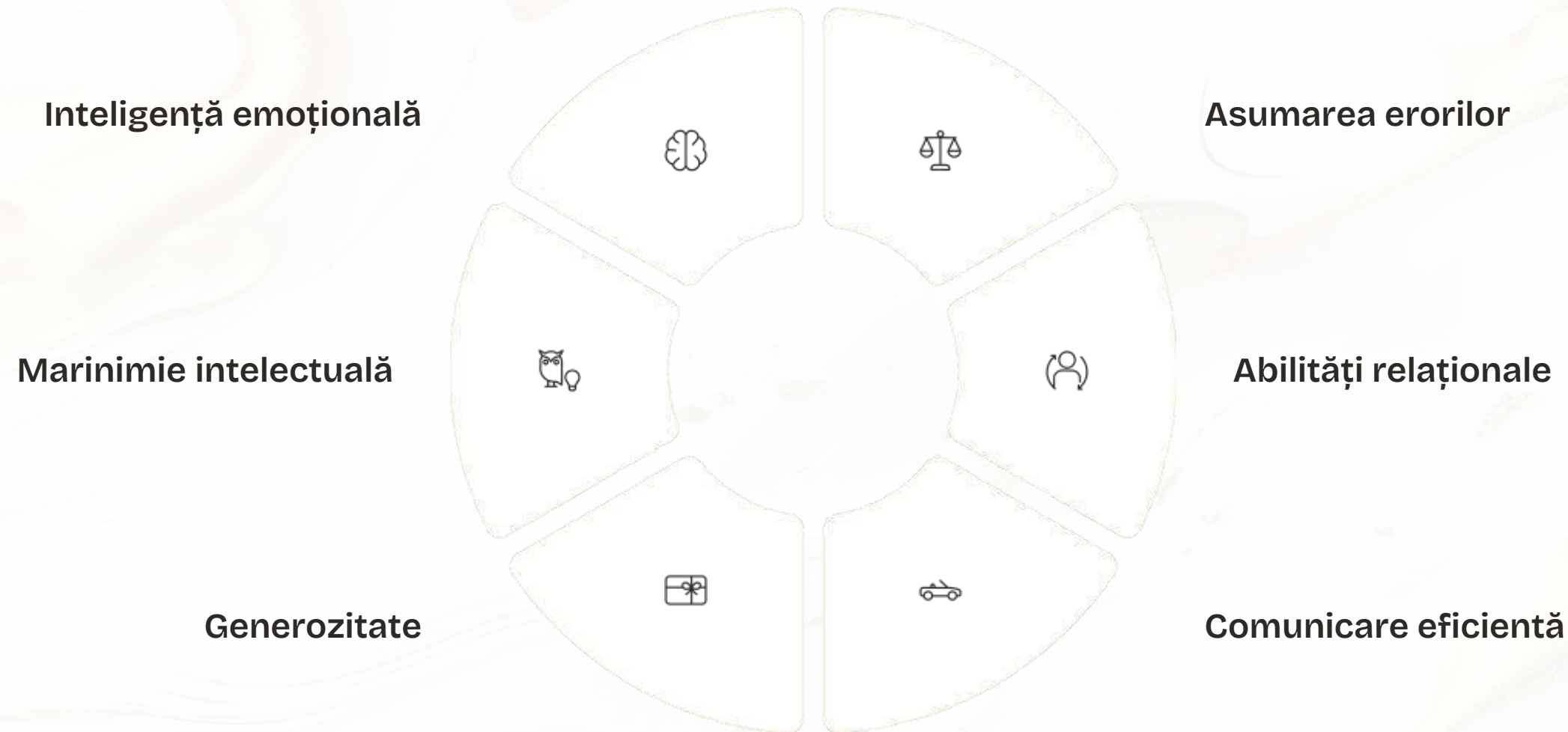
Învățare continuă

Angajamentul permanent pentru dezvoltare profesională

Exemplu ilustrativ: Un profesor acceptă propunerea elevilor de a integra instrumente digitale într-un proiect istoric și recunoaște public meritele acestora. Prin acest comportament, cadrul didactic demonstrează flexibilitate cognitivă și promovează un model de gândire critică și respect pentru inovație.

Concluzie

Liderul educațional autentic nu impune autoritate, ci generează influență pozitivă prin exemplu personal, echilibru emoțional și deschidere intelectuală. Trăsăturile analizate – inteligența emoțională, asumarea erorilor, abilitățile de relaționare, comunicarea interpersonală, generozitatea și mărinimia intelectuală – sunt esențiale pentru formarea unei culturi școlare bazate pe învățare, reflecție și respect reciproc.

Astfel, liderul din mediul educațional devine un facilitator al dezvoltării integrale a elevilor și un model de conduită profesională pentru întreaga comunitate școlară, contribuind la formarea generațiilor viitoare prin puterea exemplului personal și a valorilor autentice.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Autor: Lambru Nadia
Instituția: Grădinița cu Program Prelungit Nr.6 Constanța

Introducere

Educația cu semnificație reprezintă o abordare pedagogică modernă, centrată pe nevoile reale ale elevilor și pe relevanța învățării pentru viața cotidiană. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, școala este chemată să depășească modelul tradițional de transmitere a informațiilor și să devină un spațiu al formării competențelor necesare integrării sociale și profesionale.

Educația cu semnificație urmărește conectarea conținuturilor curriculare cu experiențele de viață ale elevilor, cu problemele comunității și cu provocările societății contemporane. Astfel, procesul educațional devine unul activ, participativ și orientat spre impact real.

1. Fundamentele teoretice ale educației cu semnificație

Conceptul de educație cu semnificație are la bază teoriile învățării experiențiale și constructiviste. John Dewey susține ideea conform căreia educația trebuie să pornească de la experiențele concrete ale elevilor, iar David Kolb evidențiază importanța ciclului experiență–reflecție–conceptualizare–aplicare.

Învățarea devine eficientă atunci când elevul este implicat activ, când poate reflecta asupra propriei experiențe și când este încurajat să aplice cunoștințele dobândite în contexte reale. Educația cu semnificație pune accent pe dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a responsabilității sociale.

2. Principii ale educației cu semnificație

Printre principiile fundamentale ale educației cu semnificație se numără relevanța, implicarea activă, colaborarea și reflecția. Relevanța presupune raportarea conținuturilor educaționale la viața reală a elevilor. Implicarea activă încurajează participarea directă a acestora în procesul de învățare.

Colaborarea favorizează lucrul în echipă și dezvoltarea competențelor sociale, iar reflecția contribuie la conștientizarea progresului și la consolidarea achizițiilor. Aceste principii transformă învățarea într-un proces autentic și durabil.

3. Practici educaționale care creează schimbare reală

Învățarea bazată pe proiecte este una dintre cele mai eficiente practici ale educației cu semnificație. Aceasta presupune investigarea unor probleme reale și elaborarea unor soluții concrete. Elevii își dezvoltă competențe transversale precum comunicarea, cooperarea și rezolvarea de probleme.

Service-learning-ul îmbină obiectivele educaționale cu activități de voluntariat în comunitate. Prin această metodă, elevii învață prin implicare civică, înțelegând impactul acțiunilor lor asupra celorlalți. Alte practici relevante includ dezbaterile, studiile de caz și activitățile nonformale integrate în curriculum.

4. Proiecte educaționale cu impact în școli și comunități

Proiectele educaționale cu impact real pornesc de la identificarea nevoilor comunității. Exemple relevante sunt proiectele de protecție a mediului, campaniile de prevenție în domeniul sănătății sau programele de incluziune socială.

Un exemplu de proiect este „Școala verde”, prin care elevii participă la activități de reciclare, plantare de arbori și campanii de conștientizare ecologică. Un alt exemplu este proiectul „Educație pentru solidaritate”, care implică elevii în sprijinirea persoanelor defavorizate din comunitate.

5. Rolul profesorului și al comunității

Profesorul are rolul de facilitator și mentor în educația cu semnificație. Acesta creează contexte de învățare autentice, încurajează reflecția și sprijină inițiativa elevilor. Comunitatea devine partener educațional, oferind resurse, expertiză și contexte reale de aplicare a cunoștințelor.

Parteneriatele dintre școală, autorități locale și organizații nonguvernamentale contribuie la sustenabilitatea proiectelor și la creșterea impactului acestora.

6. Impactul educației cu semnificație asupra elevilor

Educația cu semnificație contribuie la dezvoltarea competențelor socio-emoționale, la creșterea motivației pentru învățare și la formarea unei atitudini responsabile față de societate. Elevii devin mai autonomi, mai implicați și mai conștienți de rolul lor în comunitate.

De asemenea, această abordare sprijină dezvoltarea încrederii în sine și a capacității de adaptare la situații noi, pregătind elevii pentru provocările vieții adulte.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea sistemului educațional. Prin practici și proiecte relevante, școala poate deveni un factor real de schimbare, contribuind la dezvoltarea durabilă a comunităților și la formarea unor cetățeni activi și responsabili.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
2. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
3. OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
4. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. London: Routledge.

Metodologii si abordari in educatie fizica si sport

Metode diversificate : combinarea expunerii clare cu demonstratii vizuale si exersarea practica a deprinderilor motrice

Diversificarea metodelor de predare este esențială pentru succesul învățării , facilitând reținerea informațiilor prin implicarea mai multor simțuri. O strategie eficientă combină expunerea teoretică clară cu demonstrațiile vizuale și exersarea practică.

1. Expunerea clară: Fundația teoretică

Orice proces de învățare începe cu o explicație bine structurată. Expunerea clară elimină ambiguitatea și stabilește cadrul conceptual. În această etapă, instructorul definește obiectivele și pașii necesari, oferind cursantului „harta” mentală a activității.

2. Demonstrația vizuală: Observarea modelului

Deoarece creierul procesează imaginile mult mai rapid decât textul, demonstrația vizuală transformă teoria în realitate. Vizualizarea unei tehnici executate corect permite formarea unor reprezentări mentale precise. În prezent, instrumente precum YouTube Learning sau platformele de realitate augmentată oferă resurse vizuale de înaltă calitate pentru orice domeniu.

3. Exersarea practică: Formarea deprinderilor motrice

Trecerea de la „a ști” la „a face” se realizează prin repetiție. Exersarea practică este singura metodă prin care deprinderile motrice sunt consolidate, transformându-se din acțiuni conștiente în reflexe automatizate. Feedback-ul imediat în timpul practicii este crucial pentru a corecta erorile înainte ca acestea să devină obiceiuri.

Concluzie

Prin îmbinarea acestor trei piloni, procesul educațional devine dinamic și incluziv. Această abordare tripartită asigură nu doar înțelegerea conceptelor, ci și stăpânirea lor aplicată, pregătind cursanții pentru provocările practice .

Diversificarea metodelor: combinarea expunerii clare cu demonstratii vizuale si exersarea practica a deprinderilor motrice in educatie fizica si sport

În peisajul educațional, diversificarea metodelor de instruire în educația fizică și sport nu mai este doar o opțiune, ci o necesitate pentru a asigura o învățare motrică eficientă și durabilă.

Succesul în formarea deprinderilor motrice depinde de integrarea strategică a trei piloni fundamentali: expunerea clară, demonstrația vizuală și exersarea practică.

1. Expunerea clară: Fundamentul cognitiv

Expunerea teoretică sau explicația verbală reprezintă punctul de plecare, oferind elevilor cadrul logic al mișcării. Accentul cade pe comunicarea eficientă, care nu doar transmite reguli, ci și motivează și oferă „indicii verbale” ce ghidează atenția elevului către punctele cheie ale execuției. O instruire verbală bine formulată reduce efortul fizic perceput și îmbunătățește starea de spirit a elevilor în timpul exercițiilor complexe.

2. Demonstrația vizuală: Formarea modelului mental

Deoarece informațiile vizuale sunt considerate cele mai importante pentru activitatea umană, demonstrația este esențială pentru a transforma teoria în reprezentare mentală.

- **Modelul expert:** Observarea profesorului sau a unui sportiv de performanță oferă un standard de execuție corectă.
- **Intercalarea demonstrațiilor:** Studiile recente arată că demonstrațiile oferite periodic pe parcursul ședinței de antrenament sunt mai eficiente pentru învățarea pe termen lung decât o singură demonstrație la început.

3. Exersarea practică: De la execuție la automatizare

Transferul de la „a ști” la „a putea” se realizează exclusiv prin exersare. Aceasta este etapa în care deprinderile motrice se consolidează prin repetiție sistematică și conștientă.

- **Variabilitatea exersării:** Aplicarea deprinderilor în condiții variate, cum ar fi jocurile dinamice sau competițiile, ajută la transformarea acestora în priceperi motrice adaptabile.
- **Feedback-ul imediat:** Exersarea trebuie însoțită de corecții în timp real pentru a preveni fixarea unor mecanisme de mișcare eronate.

Sinergia metodelor: Avantajul combinat

Cea mai eficientă abordare este **metoda combinată**. Datele experimentale demonstrează că elevii care primesc simultan instrucțiuni verbale și demonstrații vizuale

Înainte și în timpul practicii obțin performanțe superioare în achiziția și retenția deprinderilor față de cei care utilizează o singură metodă. Prin această diversificare, profesorul de educație fizică devine un facilitator al performanței, adaptând procesul de predare la ritmul individual de învățare al fiecărui elev.

Exemple de combinări a expunerii verbale clare cu demonstrații vizuale și exersări practice a deprinderilor motrice în educație fizică și sport

Pentru a maximiza eficiența învățării în educația fizică în 2026, combinarea metodelor trebuie să fie fluidă și adaptată nivelului de dezvoltare al elevilor. **Exemple practice** de aplicare a acestei triade metodologice (expunere, demonstrație, exersare) pentru diferite tipuri de deprinderi motrice:

1. Deprinderi motrice de bază: Săritura în lungime de pe loc

- **Expunere verbală clară:** Profesorul explică fazele săriturii, folosind indicii scurte: „flexie” (pregătirea), „elan” (balansul brațelor) și „aterizare elastică” (amortizarea).
- **Demonstrație vizuală:** Profesorul execută săritura, punând accent pe poziția tălpilor și pe impulsul brațelor. Poate utiliza un coleg care stăpânește bine tehnica pentru o „observare dirijată”.
- **Exersare practică:** Elevii execută sărituri repetate spre o linie trasată pe sol, primind feedback imediat despre modul de aterizare pentru a evita accidentările.

2. Deprinderi manipulative: Aruncarea la coș (Baschet)

- **Expunere verbală clară:** Se definesc componentele: poziția inițială a picioarelor, „cupa” formată de palme și traiectoria mingii. Sunt menționate greșelile frecvente, cum ar fi coatele prea depărtate.
- **Demonstrație vizuală:** Vizualizarea mișcării fluide de la picioare până la vârful degetelor. Se pot folosi materiale grafice sau video-uri scurte pe tabletă pentru a descompune mișcarea în imagini statice.
- **Exersare practică:** Aruncări de la distanțe mici, urmate de exerciții la stații de încălzire unde elevii își ajustează forța și precizia.

3. Deprinderi de deplasare: Pasul de alergare (Atletism)

- **Expunere verbală clară:** Instrucțiuni despre contactul cu solul (pe pingea), mișcarea brațelor pe lângă corp și menținerea privirii înainte.
- **Demonstrație vizuală:** Demonstrarea diferenței dintre alergarea „greoaie” și cea eficientă. Utilizarea unei „oglinzi” imaginare (elevii imită profesorul) pentru a observa postura corectă.
- **Exersare practică:** Alergări pe distanțe scurte cu „genunchii sus” sau „pendularea gambei înapoi”, integrate în jocuri dinamice pentru a crește motivația.

Strategii de integrare

- **Stații de lucru:** Împărțirea clasei în grupuri care rotesc activitățile (ex: o stație de vizionare video, una de exersare asistată și una de joc liber).
- **Metoda „Oglinda”:** Elevii lucrează în perechi, unul fiind „modelul” (demonstrație) și celălalt „executantul”, schimbând rolurile după primirea feedback-ului verbal.
- **Feedback video în timp real:** Utilizarea dispozitivelor mobile pentru a înregistra execuția unui elev și a o compara imediat cu modelul demonstrat, facilitând corecția conștientă a deprinderilor motrice.

BIBLIOGRAFIE

1. CARSTEA, Gheorghe, *Educația fizică-teoria și bazele metodicii ANEFS*, București, 1997
2. CARSTEA, Gheorghe, *Educație fizică-fundamente teoretice și metodice*. Casa de editură Petru Maior, București, 1999.
3. Dragomir Petrica, Scarlat, Eugeniu- *Educație fizică școlare. Repere noi -mutații necesare*. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
4. Platforma You Tube
5. Adrian Dragnea și Silvia Mate-Teodorescu- „Metodica educației fizice și sportului”
6. Gheorghe Cârstea, „Teoria și metodica educației fizice și sportului”
7. Mihai Epuran, „Psihologia sportului”

Educația cu semnificație – fundament pentru schimbare reală în școli și comunități

Prof. LOGA ANDREEA PATRICIA

LICEUL TEHNOLOGIC “CONSTANTIN BRANCUSI “ PESTISANI

În ultimele decenii, discursul educațional s-a concentrat tot mai mult pe nevoia de relevanță și impact real. Educația cu semnificație nu mai poate fi redusă la transmiterea de informații sau la atingerea unor standarde academice, ci presupune formarea unor competențe, valori și atitudini care îi ajută pe elevi să înțeleagă lumea și să contribuie activ la transformarea ei. În acest context, școala devine un spațiu de învățare conectat la realitate, iar educația – un instrument de schimbare socială.

Educația cu semnificație este centrată pe elev și pe experiențele sale de viață. Ea pornește de la ideea că învățarea este profundă atunci când elevii pot face legături între conținuturile academice și problemele reale din comunitate. Conform teoriei învățării experiențiale (Kolb, 1984), cunoașterea se construiește prin reflecție asupra experienței, nu doar prin acumulare de informații.

În acest tip de educație, rolul profesorului se transformă: de la furnizor de cunoștințe la facilitator al învățării. Elevii sunt încurajați să pună întrebări, să investigheze, să colaboreze și să găsească soluții. Astfel, procesul educațional devine relevant, motivant și orientat spre sens.

Una dintre cele mai eficiente abordări ale educației cu semnificație este învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning – PBL). Această metodă implică elevii în rezolvarea unor probleme autentice, complexe, care necesită aplicarea cunoștințelor din mai multe discipline. Studiile arată că PBL contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a competențelor de colaborare (Bell, 2010).

De exemplu, un proiect axat pe protecția mediului poate integra noțiuni de biologie, geografie, matematică și educație civică, în timp ce elevii colaborează cu autorități locale sau organizații non-guvernamentale. În acest fel, școala devine un partener activ al comunității, iar elevii experimentează sentimentul de utilitate și impact.

Educația cu semnificație nu produce schimbări doar la nivel individual, ci și la nivel instituțional și comunitar. Școlile care adoptă practici educaționale relevante dezvoltă o cultură a colaborării, a respectului și a responsabilității. Elevii devin mai implicați civic, iar comunitatea începe să perceapă școala ca pe un actor al dezvoltării locale.

În plus, aceste abordări contribuie la reducerea abandonului școlar și la creșterea motivației pentru învățare, în special în comunitățile dezavantajate. Atunci când elevii văd sens în ceea ce învață, școala capătă valoare și relevanță.

Educația cu semnificație reprezintă un pilon esențial pentru schimbarea reală în școli și comunități. Prin metode active, proiecte autentice și relații educaționale bazate pe încredere, școala poate forma cetățeni responsabili, capabili să răspundă provocărilor societății contemporane.

Bibliografie

- Bell, S. (2010). *Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future*. The Clearing House.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall.
- OECD (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. OECD Publishing.
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. Autodesk Foundation.

Impactul leadership-ului în educație

Școala Gimnazială Berești-Tazlău/jud.Bacău

Propunător profe.înv.primar Lovin Lăcrămioara

În contextul actual al transformărilor sociale, economice și tehnologice, educația se află într-un proces continuu de adaptare și reformă. Un rol esențial în acest proces îl joacă leadershipul educațional, considerat un factor determinant al calității actului educativ și al performanței instituțiilor școlare. Leadershipul în educație nu se limitează la funcțiile de conducere formală, ci se extinde asupra tuturor actorilor implicați în viața școlii, în special asupra cadrelor didactice, care pot exercita influență și impact semnificativ asupra elevilor și comunității.

1. Conceptul de leadership în educație

Leadershipul educațional poate fi definit ca procesul prin care o persoană sau un grup influențează și mobilizează alți membri ai comunității școlare pentru atingerea obiectivelor educaționale comune. Spre deosebire de management, care vizează organizarea și administrarea resurselor, leadershipul pune accent pe viziune, valori, motivație și schimbare.

Conform lui Northouse (2019), leadershipul este „un proces prin care un individ influențează un grup pentru a atinge un scop comun”. Aplicat în educație, acest proces presupune orientarea școlii spre dezvoltarea integrală a elevilor, crearea unui climat favorabil învățării și susținerea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice.

Leadershipul educațional eficient se bazează pe:

- o viziune clară asupra misiunii educaționale;
- valori etice și profesionale solide;
- capacitatea de comunicare și colaborare;
- adaptabilitate și deschidere către inovație.

2. Tipuri de leadership în mediul educațional

2.1. Leadershipul transformațional

Leadershipul transformațional este considerat unul dintre cele mai eficiente modele în educație. Acesta presupune inspirarea și motivarea membrilor comunității școlare pentru a depăși interesele individuale și a contribui la atingerea obiectivelor comune. Liderii transformaționali promovează schimbarea pozitivă, inovația și dezvoltarea profesională continuă.

În mediul școlar, acest tip de leadership se manifestă prin:

- stimularea motivației profesorilor;
- promovarea unei culturi a învățării permanente;
- susținerea inițiativelor inovative în predare.

Studiile arată că leadershipul transformațional are un impact pozitiv asupra satisfacției profesionale a profesorilor și asupra performanței elevilor.

2.2. Leadershipul distribuit

Leadershipul distribuit presupune împărțirea responsabilităților de conducere între mai mulți membri ai comunității școlare. Acest model valorizează colaborarea și implicarea activă a cadrelor didactice în procesul decizional.

În școli, leadershipul distribuit se reflectă în:

- implicarea profesorilor în elaborarea politicilor educaționale interne;
- colaborarea în echipe de lucru și comunități profesionale de învățare;
- asumarea responsabilității colective pentru rezultatele elevilor.

Acest tip de leadership contribuie la creșterea coeziunii organizaționale și la dezvoltarea unui climat de încredere și respect reciproc.

2.3. Leadershipul instrucțional

Leadershipul instrucțional este centrat pe procesul de predare-învățare și pe îmbunătățirea rezultatelor școlare. Liderii instrucționali acordă o atenție deosebită curriculumului, metodelor de predare și evaluării.

Caracteristici ale leadershipului instrucțional:

- monitorizarea calității actului didactic;
- sprijinirea profesorilor în dezvoltarea competențelor pedagogice;
- utilizarea datelor educaționale pentru luarea deciziilor.

Acest model este esențial pentru asigurarea unei educații de calitate și pentru atingerea standardelor educaționale.

3. Impactul leadershipului asupra educației

3.1. Impactul asupra cadrelor didactice

Leadershipul educațional eficient are un impact direct asupra motivației, satisfacției profesionale și performanței cadrelor didactice. Profesorii care activează într-un mediu susținut de un leadership pozitiv se simt valorizați, sprijiniți și încurajați să inoveze.

Un leadership bazat pe colaborare și respect contribuie la:

- reducerea burnout-ului profesional;
- creșterea implicării în activități educaționale;
- dezvoltarea competențelor profesionale.

3.2. Impactul asupra elevilor

Deși leadershipul nu influențează elevii în mod direct, efectele sale se reflectă în calitatea experiențelor de învățare oferite. Un leadership eficient creează condițiile necesare pentru un proces educațional centrat pe elev, incluziv și adaptat nevoilor individuale.

Impactul asupra elevilor se manifestă prin:

- îmbunătățirea rezultatelor școlare;
- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea competențelor sociale și emoționale.

3.3. Impactul asupra climatului școlar

Leadershipul influențează semnificativ climatul organizațional al școlii. Un lider educațional eficient promovează un mediu sigur, deschis și colaborativ, în care relațiile interpersonale sunt bazate pe respect și încredere.

Un climat școlar pozitiv favorizează:

- comunicarea eficientă;
- cooperarea între profesori, elevi și părinți;
- prevenirea conflictelor și a comportamentelor problematice.

4. Leadershipul educațional în contextul școlii contemporane

Școala contemporană se confruntă cu provocări precum digitalizarea, diversitatea culturală, incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale și adaptarea curriculumului la cerințele societății moderne. În acest context, leadershipul educațional trebuie să fie flexibil, inovator și orientat spre soluții.

Cadrele didactice pot deveni lideri educaționali prin:

- asumarea inițiativei în activități educaționale;
- promovarea bunelor practici pedagogice;
- implicarea activă în dezvoltarea comunității școlare.

Concluzii

Leadershipul reprezintă un element-cheie în asigurarea calității educației și în dezvoltarea durabilă a instituțiilor școlare. Prin influența sa asupra profesorilor, elevilor și climatului școlar, leadershipul educațional contribuie decisiv la îmbunătățirea rezultatelor educaționale și la formarea unei culturi organizaționale bazate pe valori, colaborare și inovație.

Într-o educație aflată în continuă schimbare, dezvoltarea competențelor de leadership ale cadrelor didactice și ale conducerii școlii devine o necesitate, nu doar o opțiune. Investiția în leadership educațional este, implicit, o investiție în viitorul elevilor și al societății.

Bibliografie

1. Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. Sage Publications.
2. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
3. Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). *Seven Strong Claims about Successful School Leadership*. School Leadership & Management.
4. Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Sage Publications.
5. OECD. (2020). *Improving School Leadership*. OECD Publishing.

Provocări și soluții în educația școlară

Școala Gimnazială Berești-Tazlău/jud.Bacău

Propunător: prof.înv.primar Lovin Lăcrămioara

Educația școlară contemporană se confruntă cu o serie de provocări complexe ce derivă din dinamica socială, evoluțiile tehnologice și schimbările de paradigmă în pedagogie. În contextul globalizării și al progresului digital, sistemele educaționale din întreaga lume sunt supuse presiunii de a se adapta rapid pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor, părinților și cadrelor didactice. Această cercetare analizează principalele provocări cu care se confruntă educația școlară, identificând totodată soluții concrete și eficiente bazate pe literatura de specialitate, cercetări educaționale și bune practici internaționale.

1. Provocări în educația școlară

1.1. Inegalitățile de acces la resurse educaționale

Una dintre cele mai semnificative provocări o reprezintă disparitățile în accesul la resurse educaționale de calitate. Diferențele socio-economice, localizarea geografică și accesul la tehnologie creează un „fosă digitală” care afectează performanța elevilor. Elevii din mediile defavorizate riscă să rămână în urmă dacă nu beneficiază de resurse adecvate, inclusiv internet de mare viteză, dispozitive digitale moderne sau materiale educaționale actualizate. Conform UNESCO, inegalitățile în accesul la resurse digitale au amplificat diferențele în procesul de învățare în timpul pandemiei COVID-19, evidențiind necesitatea unor politici publice care să asigure accesul echitabil la tehnologie pentru toți elevii.

1.2. Predarea tradițională versus cerințele societății moderne

Modelele tradiționale de predare, bazate preponderent pe memorare și transmiterea unidirecțională a informațiilor, sunt tot mai puțin adecvate într-o societate care valorizează competențele critice, creativitatea și rezolvarea problemelor complexe. Învățarea centrată pe elev rămâne un deziderat în multe școli, iar cadrele didactice se confruntă cu provocări în implementarea unor metode pedagogice moderne. Literatură de specialitate indică faptul că predarea centrată pe elev, proiectele interdisciplinare și abordările colaborative sporesc motivația și performanța academică a elevilor.

1.3. Formarea și susținerea continuă a profesorilor

Profesionalizarea cadrelor didactice este esențială pentru asigurarea unui proces instructiv-educativ de calitate. Lipsa formării continue adaptate la noile cerințe educaționale, tehnologice și psihopedagogice limitează eficiența predării și adaptarea la nevoile elevilor. Profesorii deseori se

confruntă cu sarcini administrative crescute, burnout profesional și resurse de dezvoltare profesională insuficiente.

1.4. Managementul diversității în clasă

Clasele școlare din prezent sunt caracterizate de o diversitate accentuată: elevi cu nevoi speciale de învățare, cu ritmuri diferite de asimilare, elevi provenind din medii culturale diverse și cu limbi materne diferite. Gestionarea acestei diversități reprezintă o provocare pentru profesori, necesitând competențe didactice și strategii diferențiate.

1.5. Evaluarea tradițională versus evaluarea formativă

Evaluarea în școli este, în continuare, în mare parte centrată pe examene sumative, care măsoară adesea numai cunoștințele factuale și nu competențele aplicative sau progresul individual. Necesitatea trecerii la evaluări formative, care să susțină procesul de învățare, este discutată în literatura de specialitate. Black and Wiliam (1998) subliniază rolul esențial al evaluării formative în îmbunătățirea rezultatelor elevilor și în sprijinirea învățării autoreglate.

2. Soluții pentru provocările identificate

2.1. Reducerea inegalităților prin politici educaționale incluzive

Implementarea unor politici publice care să asigure echitatea în educație este crucială. Printre măsuri propuse se numără:

- Investiții în infrastructura digitală în școlile rurale și defavorizate.
- Programul de închiriere sau dotare cu dispozitive digitale pentru elevi.
- Acces gratuit la platforme educaționale moderne și resurse digitale.

Un exemplu de practică eficientă îl reprezintă parteneriatele între autorități locale, ONG-uri și companii tehnologice pentru furnizarea de resurse digitale în zone vulnerabile.

2.2. Promovarea pedagogiilor active

Trecerea de la predarea tradițională la pedagogii centrate pe elev, cum ar fi învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă și abordările diferențiate, poate stimula motivația și implicarea elevilor. Formarea continuă a profesorilor în astfel de metode trebuie să fie susținută prin instruire formală și mentorat didactic.

2.3. Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice

Profesionalizarea profesorilor trebuie susținută prin programe de formare continuă relevante, adaptate la cerințele inovative ale educației digitale și incluzive:

- Cursuri de perfecționare în utilizarea tehnologiilor educaționale.
- Workshop-uri pe tema strategiilor de diferențiere didactică.

- Suport pentru colaborare între colegi prin comunități de învățare profesională.

2.4. Strategii pentru diversitate și incluziune

Gestionarea diversității în clasă presupune:

- Elaborarea unor planuri individualizate de învățare pentru elevii cu nevoi speciale.
- Formarea cadrelor didactice în tehnici de predare diferențiată.
- Crearea unui climat școlar care promovează respectul reciproc și incluziunea culturală.

Această abordare îmbunătățește nu doar performanța academică, ci și coeziunea socială în mediul școlar.

2.5. Reformarea sistemului de evaluare școlară

Adoptarea unei evaluări formative eficiente include:

- Feedback constructiv și orientat spre progresul elevului.
- Evaluări periodice care să însoțească învățarea, nu doar să o măsoare la final.
- Implicarea elevilor în autoevaluare și evaluare reciprocă.

Astfel, evaluarea devine un instrument de îmbunătățire continuă și nu doar un mijloc de cuantificare a performanței.

3. Concluzii

Provocările educației școlare actuale sunt complexe și interdependente, necesitând strategii coerente, bazate pe dovezi și adaptate contextului național și local. Reducerea inegalităților de acces, promovarea pedagogiilor active, susținerea formării continue a cadrelor didactice, gestionarea diversității în clasă și reformarea evaluării sunt soluții esențiale pentru un sistem educațional incluziv și de calitate.

Transformarea educației nu poate avea loc fără implicarea tuturor factorilor – autorități, profesori, părinți și elevi – și fără politici sustenabile care să valorifice potențialul fiecărui elev. Investiția în educație este, în final, o investiție în viitorul societății.

Bibliografie:

1. Black, P. & Wiliam, D. (1998). *Inside the Black Box: Raising Standards Through Classroom Assessment*. Phi Delta Kappan.
2. Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
3. UNESCO. *Education and Digital Learning Report*. Disponibil la UNESCO.org – raport privind impactul tehnologiei în educație.

4. European Commission. (2020). *Education Policy Outlook: Putting Students at the Centre*.
5. OECD. (2018). *Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*. OECD Publishing.

PROIECTE CARE CREEAZA SCHIMBAREA ÎN GRĂDINIȚE ȘI COMUNITĂȚI

PROFESOR EDUCAȚIE TIMPURIE: LUMINOS ALINA FLORICA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 1 LUGOJ

Educația preșcolară reprezintă prima etapă organizată a procesului educațional, având un rol crucial în dezvoltarea globală a copilului. În această perioadă, se formează competențele fundamentale pentru învățare, se dezvoltă aptitudini sociale și emoționale și se cultivă primele valori morale. În contextul societății contemporane, care se află într-o continuă transformare, grădinițele trebuie să adopte strategii inovative pentru a răspunde nevoilor reale ale copiilor și pentru a integra comunitatea în procesul educațional.

Proiectele educaționale reprezintă instrumente esențiale în crearea schimbării în grădinițe și comunități. Ele permit dezvoltarea unui mediu educațional stimulativ și incluziv, în care copilul este actor activ al procesului de învățare, iar comunitatea este implicată direct în sprijinirea educației timpurii. Prin proiecte, grădinițele își asumă rolul de centre dinamice, deschise către inovație și adaptare la realitățile sociale și culturale. Importanța proiectelor nu se limitează doar la beneficiile directe pentru copii, ci se extinde la nivelul întregii comunități, influențând coeziunea socială, responsabilitatea civică și promovarea valorilor culturale.

Proiectele educaționale joacă un rol central în dezvoltarea holistică a copilului. Ele permit o învățare activă, în care copilul nu mai este doar receptor pasiv de informații, ci devine participant activ în procesul de descoperire și explorare. În cadrul proiectelor, copilul este implicat în activități care stimulează gândirea critică, creativitatea și rezolvarea problemelor, ceea ce contribuie la dezvoltarea competențelor cognitive fundamentale pentru succesul școlar ulterior.

Un aspect esențial al proiectelor este dezvoltarea abilităților socio-emoționale. Copiii învață să interacționeze cu ceilalți, să coopereze, să negocieze și să manifeste empatie. Aceste competențe sunt esențiale pentru integrarea socială și pentru formarea unor relații pozitive în cadrul grupului. În plus, participarea la proiecte îi ajută pe copii să dezvolte autonomia și responsabilitatea, deoarece aceștia iau decizii, contribuie la realizarea activităților și învață să își asume rezultatele propriilor acțiuni.

Proiectele permit și adaptarea activităților la nevoile individuale ale copiilor, promovând o educație diferențiată și incluzivă. Această abordare este esențială în contextul în care fiecare copil are ritmul său de învățare, propriile interese și abilități. Prin proiecte, educatorii pot ajusta activitățile astfel încât toți copiii să beneficieze de oportunități de învățare relevante și semnificative, ceea ce crește eficiența procesului educațional și reduce riscul de eșec școlar ulterior.

Pe lângă beneficiile directe pentru copii, proiectele educaționale au un impact semnificativ asupra comunității locale. Ele reprezintă un mijloc de implicare activă a părinților, a educatorilor și a altor membri ai comunității în procesul educațional, consolidând legăturile sociale și culturale dintre instituțiile educaționale și mediul în care acestea funcționează.

Prin proiecte, comunitatea este implicată în formarea copiilor și devine parte activă a procesului educațional. Aceasta contribuie la dezvoltarea responsabilității civice, la cultivarea unui sentiment de apartenență și la promovarea valorilor morale și sociale. Comunitatea sprijină astfel educația preșcolară, iar copiii învață să respecte regulile sociale, să coopereze și să contribuie la bunăstarea mediului în care trăiesc.

Mai mult, proiectele educaționale contribuie la promovarea valorilor culturale și diversității. Ele creează oportunități pentru ca copiii să învețe despre tradiții, obiceiuri și valori locale, dezvoltând respectul pentru diferențele dintre oameni și deschiderea către alte perspective culturale. În acest mod, grădinițele devin centre de transmitere a culturii și de promovare a unei educații incluzive, contribuind la coeziunea socială și la formarea unor cetățeni responsabili și toleranți.

Implementarea proiectelor educaționale reprezintă un factor esențial pentru schimbarea și modernizarea învățământului preșcolar. Prin proiecte, grădinițele adoptă metode pedagogice active și interactive, înlocuind abordările tradiționale, centrate exclusiv pe transmiterea de cunoștințe.

Proiectele permit o abordare integrată a educației, în care aspectele cognitive, emoționale, sociale și motrice ale copilului sunt tratate simultan. Ele încurajează colaborarea între cadrele didactice și între educator și familie, consolidând coerența procesului educațional și promovând continuitatea învățării.

De asemenea, proiectele stimulează inovația și creativitatea atât la nivelul copiilor, cât și al educatorilor. Prin acestea, educatorii pot experimenta metode noi de predare, adapta activitățile la nevoile reale ale copiilor și crea medii educaționale dinamice și atractive. Astfel, grădinițele devin instituții flexibile și receptive la schimbările sociale, tehnologice și culturale ale secolului XXI.

Proiectele educaționale contribuie, de asemenea, la consolidarea practicilor incluzive, oferind oportunități egale de învățare pentru toți copiii, indiferent de ritmul de dezvoltare, abilități sau proveniență. Această abordare este esențială pentru promovarea echității și pentru dezvoltarea unei societăți tolerante și solidare. Proiectele educaționale reprezintă instrumente fundamentale pentru transformarea și modernizarea învățământului preșcolar, având un impact profund atât asupra copiilor, cât și asupra comunităților. Ele constituie un cadru prin care copilul nu doar că învață cunoștințe teoretice, dar dobândește și competențe practice, sociale și emoționale care îl pregătesc pentru viața de zi cu zi. Astfel, importanța proiectelor nu se limitează la dimensiunea cognitivă a educației, ci se extinde la formarea unor indivizi compleți, capabili să relaționeze armonios cu cei din jur și să contribuie la dezvoltarea mediului social.

Proiectele facilitează învățarea activă și participativă, stimulând curiozitatea, creativitatea, gândirea critică și capacitatea de rezolvare a problemelor. Aceste abilități sunt esențiale nu doar pentru succesul școlar, ci și pentru adaptarea la o societate în continuă schimbare. În plus, participarea în proiecte dezvoltă competențele socio-emoționale, inclusiv cooperarea, empatia, toleranța și capacitatea de a lucra în echipă. Astfel, copiii învață să își exprime emoțiile și ideile într-un mod constructiv și să respecte punctele de vedere ale celorlalți, ceea ce contribuie la formarea unor relații interpersonale sănătoase.

La nivel comunitar, proiectele educaționale au un rol esențial în consolidarea legăturilor între grădiniță, familie și comunitate. Ele stimulează implicarea părinților, voluntariatul și colaborarea cu diferite instituții locale, ceea ce conduce la o creștere a responsabilității civice și a coeziunii sociale. Comunitatea devine astfel nu doar un context de sprijin pentru educație, ci și un partener activ în dezvoltarea copiilor, iar copiii, la rândul lor, învață să respecte și să valorizeze comunitatea din care fac parte.

Importanța proiectelor se reflectă și în promovarea valorilor morale, etice și culturale. Ele contribuie la formarea unei mentalități deschise și tolerante, la respectarea diversității și la dezvoltarea unui sentiment de apartenență. Prin proiecte, copiii învață că educația nu este doar un

proces formal, ci și o experiență de viață, care îi conectează cu valorile comunității și cu realitățile sociale.

De asemenea, proiectele educaționale reprezintă un catalizator pentru inovație și adaptabilitate în educația preșcolară. Ele oferă cadrul necesar experimentării metodelor pedagogice moderne, permit adaptarea activităților la nevoile individuale ale copiilor și încurajează dezvoltarea unei gândiri creative și critice atât la copii, cât și la cadrele didactice. În acest sens, grădinițele devin spații dinamice, flexibile și receptive la schimbările sociale, culturale și tehnologice ale secolului XXI.

În concluzie, proiectele educaționale sunt mult mai mult decât activități suplimentare în cadrul grădinițelor. Ele reprezintă piloni ai unei educații moderne, incluzive și participative, care pregătește copiii pentru integrarea armonioasă în societate și contribuie la dezvoltarea unei comunități responsabile, solidare și deschise spre diversitate. Implementarea constantă și coerentă a proiectelor asigură o transformare reală și durabilă a educației preșcolare, evidențiind astfel necesitatea ca grădinițele să fie centre active de schimbare și inovare, în care copilul, educatorul și comunitatea colaborează pentru un viitor mai bun.

Bibliografie:

Marin, M. (2019). *Pedagogia preșcolarului: principii și practici inovative*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Ionescu, L., & Popescu, A. (2020). *Învățarea prin joc în grădiniță*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.

Dumitrescu, C. (2018). *Educația incluzivă în învățământul preșcolar*. București: Editura Trei.

Tehnologia în educație – impact, beneficii și limite

Autor: prof. Andreia Lungu

Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare

Introducere

Dezvoltarea rapidă a tehnologiei a influențat profund societatea contemporană, iar educația nu face excepție. Calculatorul, internetul, tabletele, platformele educaționale și, mai recent, inteligența artificială au schimbat modul tradițional de predare și învățare. Dacă în trecut profesorul și manualul erau principalele surse de informație, astăzi elevii au acces la un volum foarte mare de cunoștințe, la un simplu click distanță. În acest context, tehnologia în educație reprezintă atât o oportunitate de modernizare a sistemului de învățământ, cât și o provocare. Scopul acestei lucrări este de a analiza impactul tehnologiei în educație, evidențiind rolul său, avantajele pe care le aduce, dar și limitele și riscurile asociate utilizării excesive sau necontrolate.

Rolul tehnologiei în procesul educațional

Tehnologia joacă un rol esențial în modernizarea educației, oferind noi modalități de predare, învățare și evaluare. Prin intermediul instrumentelor digitale, informația devine mai accesibilă, mai atractivă și mai ușor de actualizat. Platformele online, lecțiile interactive, materialele video și aplicațiile educaționale contribuie la diversificarea metodelor didactice și la creșterea interesului elevilor pentru învățare.

Un alt rol important al tehnologiei este facilitarea învățării personalizate. Elevii au ritmuri diferite de învățare, iar tehnologia permite adaptarea conținutului la nevoile fiecăruia. De asemenea, profesorii pot monitoriza mai ușor progresul elevilor și pot interveni prompt atunci când apar dificultăți.

În plus, utilizarea tehnologiei în școli contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, absolut necesare în societatea actuală. Elevii învață să folosească responsabil dispozitivele digitale, să caute informații relevante și să le analizeze critic.

Avantajele tehnologiei în educație

Acces rapid la informație

Unul dintre cele mai mari avantaje ale tehnologiei este accesul rapid la o cantitate vastă de informații. Elevii pot găsi explicații suplimentare, exemple, videoclipuri educative sau simulări

care îi ajută să înțeleagă mai bine materia predată la clasă. Astfel, învățarea devine mai clară și mai aprofundată.

Învățare interactivă și atractivă

Tehnologia face procesul educațional mai atractiv prin utilizarea elementelor vizuale și interactive. Lecțiile digitale, jocurile educative și aplicațiile interactive stimulează participarea activă a elevilor și cresc motivația pentru învățare. Acest tip de învățare este mai eficient decât memorarea mecanică, deoarece implică elevul direct în procesul educațional.

Învățare personalizată

Prin platforme educaționale online, elevii pot învăța în propriul ritm. Cei care întâmpină dificultăți pot relua lecțiile, iar cei avansați pot aprofunda subiectele care îi interesează. Acest aspect contribuie la reducerea diferențelor de nivel dintre elevi.

Dezvoltarea competențelor pentru viitor

Utilizarea tehnologiei în educație îi pregătește pe elevi pentru cerințele pieței muncii. Competențele digitale, gândirea critică, colaborarea online și capacitatea de adaptare sunt esențiale în societatea modernă. Școala devine astfel un spațiu de formare completă, nu doar de transmitere a informațiilor.

Provocările și dezavantajele tehnologiei în educație

Distragerea atenției

Unul dintre principalele riscuri ale tehnologiei este distragerea atenției elevilor. Accesul la rețele sociale, jocuri sau conținut neadecvat poate reduce concentrarea și performanța școlară. Fără reguli clare și supraveghere, tehnologia poate deveni mai degrabă un obstacol decât un sprijin educațional.

Inegalitatea accesului la tehnologie

Nu toți elevii au acces la aceleași resurse tehnologice. Lipsa dispozitivelor sau a conexiunii la internet poate crea diferențe semnificative între elevi, afectând egalitatea șanselor în educație. Această problemă este cunoscută sub numele de „diviziune digitală”.

Dependenta de tehnologie

Utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la dependență și la scăderea interesului pentru activități educaționale tradiționale, precum cititul sau comunicarea directă. De asemenea, timpul prelungit petrecut în fața ecranelor poate avea efecte negative asupra sănătății fizice și mentale.

Pregătirea insuficientă a profesorilor

Pentru ca tehnologia să fie utilizată eficient, profesorii trebuie să aibă competențe digitale adecvate. Lipsa formării continue poate limita beneficiile tehnologiei și poate duce la utilizarea ei superficială.

Tehnologii moderne și inteligența artificială în educație

Un aspect recent al digitalizării educației este utilizarea inteligenței artificiale. Aceasta poate oferi exerciții personalizate, feedback rapid și poate sprijini profesorii în evaluare. Totuși, utilizarea AI ridică și probleme etice, precum riscul copierii sau al dependenței excesive de tehnologie. De aceea, este important ca elevii să fie educați să folosească aceste instrumente în mod responsabil.

Concluzie

Tehnologia în educație reprezintă un factor esențial de progres, având un impact semnificativ asupra modului în care elevii învață și profesorii predau. Deși oferă numeroase avantaje, precum accesul rapid la informație, învățarea personalizată și dezvoltarea competențelor digitale, tehnologia vine și cu provocări importante. Pentru ca impactul să fie unul pozitiv, este necesar un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne, reguli clare de utilizare și o pregătire adecvată a profesorilor și elevilor. Folosită responsabil, tehnologia poate contribui semnificativ la îmbunătățirea calității educației.

Bibliografie:

1. Collegenp – *Technology in the Classroom*
2. TodayNews – *Rolul tehnologiei în educație: avantaje și provocări*
3. The IoT Academy – *Advantages and Disadvantages of Technology in Education*
4. PMC – *Digital Competence in Education*
5. Financial Times – *Artificial Intelligence in Education*

*“Once a new technology rolls over you,
you're not part of the steamroller, you're part of the road.”*

-Stewart Brand, Writer

Trăim în plină eră digitală. Tehnologia nu a schimbat îndeajuns sistemul nostru educațional încă. Chiar și în lipsa bazei materiale, multe activități pot fi realizate utilizând dispozitivele pe care elevii le poartă în permanență cu ei sau pe cele de care dispun acasă.

Fiind conștientă de această nouă realitate, m-am înscris și am participat la cursul **ICT Learning by doing** sperând să devin promotoare a utilizării tehnologiei în cadrul activităților școlare.

Cursul **ICT Learning by doing** nu a fost tocmai despre cum să folosim mai mult tehnologia, ci mai degrabă despre cum o putem utiliza mai eficient. Tehnologia este un instrument puternic și util pentru profesori dacă folosită corect. În cadrul cursului au fost abordate probleme, precum cât de mult ar trebui să fie expuși copiii la tehnologie, cum să se odihnească corect fizic și psihic după o perioadă prelungită de utilizare a ecranelor și, bineînțeles, potențialul pe care îl are pentru o clasă folosirea jocurilor. De-a lungul celor 7 zile de curs ne-au fost prezentate mai multe modalități de exploatare a unei game variate de instrumente digitale, și am aflat cum le putem folosi pentru crearea de ore dinamice și interactive.

În ceea ce privește modalitățile de exploatare a instrumentelor digitale în cadrul acestui curs au fost expuse trei metode de predare-învățare:

- învățarea activă;
- învățarea bazată pe proiecte;
- clasa inversată.

Învățarea activă este o abordare a procesului de învățare care pune accentul pe participarea activă a elevilor în procesul educațional. Această metodă se bazează pe ideea că elevii învață cel mai bine atunci când sunt implicați activ în activități care le permit să gândească critic, să rezolve probleme și să-și aplice cunoștințele în contexte relevante.

Caracteristicile învățării active sunt:

- a. participarea activă și directă a elevilor la activități prin discuții, experimente, jocuri de rol etc.
- b. ajută la dezvoltarea gândirii critice. Activitățile realizate utilizând această metodă încurajează elevii să adreseze întrebări, să analizeze informațiile primite, să evalueze dovezi și să ajungă la propriile concluzii.
- c. încurajează colaborarea. Multe strategii de învățare activă implică colaborarea între elevi, ceea ce îi ajută să își dezvolte abilitățile de lucru în echipă și la analizarea și înțelegerea perspectivelor diferite.
- d. relevanța. Elevii pot corela subiectele abordate și modul de rezolvare a problemelor cu situații în viața cotidiană, ceea ce stimulează motivația.
- e. feedback. Feedback-ul constant este o parte importantă a învățării active. Elevii primesc feedback de la profesori sau de la colegi pentru a-și îmbunătăți abilitățile și cunoștințele.

Învățarea bazată pe proiecte este o metodă de învățare care se concentrează pe realizarea unor proiecte practice pentru a învăța și dezvolta competențe. În cadrul acestei metode, elevii sau participanții sunt implicați în elaborarea, planificarea, implementarea și

prezentarea unor proiecte concrete, care pot aborda o gamă variată de subiecte și domenii de cunoaștere.

Aspecte cheie ale învățării bazate pe proiecte:

- a. proiecte practice. Elevii lucrează la proiecte concrete, care pot fi de diferite tipuri, precum cercetare, creație artistică, design, dezvoltare de produse, rezolvare de probleme complexe etc.
- b. instruire contextuală. Proiectele sunt legate de subiectul sau domeniul de învățare, oferind oportunitatea de a aplica cunoștințele teoretice într-un context real.
- c. auto-învățarea. Prin folosirea acestei metode de învățare, elevii sunt încurajați să caute informații, să învețe din surse diverse și să dezvolte abilități de rezolvare a problemelor pe măsură ce se confruntă cu provocări în cadrul proiectului.
- d. evaluarea holistică. În acest caz, când se realizează evaluarea se ia în considerare nu doar produsul final al proiectului, ci și procesul de dezvoltare a acestuia, abilitățile și cunoștințele dobândite.
- e. autonomie și responsabilitate. Învățarea bazată pe proiecte încurajează participanții să-și asume responsabilitatea pentru propriul proiect și pentru gestionarea acestuia.

Beneficiile învățării bazate pe proiecte includ dezvoltarea abilităților practice, înțelegerea mai profundă a subiectelor, stimularea gândirii critice și a creativității, precum și pregătirea pentru soluționarea problemelor în viața reală.

Clasa inversată (sau *flipped classroom* în limba engleză) este o abordare educațională care schimbă modelul tradițional de predare. Într-o clasă tradițională, elevii învață conținutul nou în timpul orelor de curs prin prelegeri, iar apoi completează fișe, rezolvă teme sau sarcini independente în afara orelor de curs. În clasa inversată, acest proces este inversat. Elevii sunt introduși în conținutul sau conceptele noi printr-un material video pre-înregistrat sau alte materiale în afara orelor de curs, adesea sub forma unor teme pentru acasă, și apoi folosesc timpul de curs pentru învățare activă, colaborativă și interactivă.

Conceptul din spatele clasei inversate este regândirea momentului în care elevii au acces la resursele de care au cea mai mare nevoie. Dacă problema constă în faptul că elevii au nevoie de ajutor în rezolvarea sarcinilor de lucru, mai degrabă decât de a înțelege mesajul lecției predate, atunci soluția este să inversăm acest tipar aplicând principiile clasei inversate.

Ce fac elevii acasă într-o clasă inversată?

- urmăresc o lecție online;
- recapitulează materialele de curs online;
- citesc texte în format letric și digital;
- participă la discuții online pe tema lecției;
- verifică mai multe surse.

Ce fac elevii la școală într-o clasă inversată?

- își exersează abilitățile sub supravegherea profesorului sau în mod independent;
- participă la discuții față în față cu colegii;
- dezbate subiecte pe tema lecției;
- prezintă aspecte ale temei abordate sau proiecte;
- lucrează în echipă;
- realizează proiecte sau experimente;
- sunt încurajați să își evalueze colegii și să realizeze autoevaluarea.

Astfel este dublat accesul elevilor la profesor – o dată prin intermediul videoclipurilor de acasă și din nou în clasă, crescând astfel oportunitatea personalizării și ghidării mai precise a învățării. În modelul clasei inversate, elevii exersează sub îndrumarea profesorului, în timp ce au acces la conținut pe cont propriu.

Unul dintre beneficiile colaterale este că profesorii pot înregistra prelegeri ce pun accentul pe idei critice, standarde puternice și chiar ritmul unei hărți a curriculumului de date. De asemenea, are beneficiul secundar de a permite elevilor să oprească, deruleze înapoi, să caute termeni pe Google, să revadă etc, astfel elevul are acces la bibliotecă ce îi permite revizuirea lecțiilor, identificarea și efectuarea unor activități de recuperare etc.

Exista și critici aduse clasei inversate?

Desigur, lucrurile nu sunt chiar simple și există avantaje și dezavantaje în utilizarea acesteia. Ca model de învățare, criticii includ o oportunitate redusă pentru gândirea critică autodirijată, reducerea rolului elevului, încurajarea unui marș forțat prin curriculum și în general, promovarea unei abordări de studiu devenită deja obișnuită.

La fel ca și într-o clasă tradițională, succesul depinde în mare măsură de pregătirea profesorului, de calitatea materialelor realizate sau utilizate de către acesta, de claritatea comunicării, de modalitățile de evaluare alese și de gradul de înțelegere a instrucțiunilor furnizate. De asemenea, echitatea rămâne o problemă majoră, iar clasa inversată nu reușește să compenseze pentru metodele depășite promovate de curriculumul actual.

Ca un rezultat al acestei metode: elevii trec în revită conținutul lecției acasă, în ritm propriu, și apoi extind învățarea exersând și realizând aplicații diverse la școală.

Pe durata anilor de școală, în special în cazul copiilor mici, se dezvoltă simțul inițiativei și creativitatea. Elevii sunt curioși cu privire la lumea din jurul lor și cu privire la învățare. Caută să-și exploreze constant capacitatea de a crea și de a comunica folosind o varietate de mijloace, precum mișcare creativă, cântat, dansat și folosirea corpului pentru a reprezenta idei și experiențe. Aplicațiile online folosite în procesul de studiu oferă o modalitate suplimentară de demonstrare a creativității.

Prin participarea la acest curs am avut oportunitatea de a analiza și experimenta direct cu aplicații și instrumente digitale care pot fi folosite în procesul de predare-învățare cu scopul de a stimula creativitatea, curiozitate, motivația și implicarea elevilor în activitățile propuse de profesor. De asemenea, ni s-a demonstrat cum aceste metode pot ajuta elevul nu doar în învățarea individuală și în cea colaborativă, dar și cum contribuie la dezvoltarea și stimularea gândirii critice. Aplicațiile educaționale prezentate acoperă o varietate largă de domenii.

De asemenea, au fost prezentate și dezbătute toate aspectele implicate în predare, gestionarea clasei de elevi, pregătirea și trimiterea/prezentarea lecțiilor, găsirea modalităților optime de evaluare, strategii de organizare a sarcinilor școlare și modalități de comunicare eficientă cu părinții.

Folosirea jocului didactic a fost de departe cea mai apreciată metodă de predare/evaluare. Profesorul poate folosi resurse multiple care îi permit să realizeze quiz-uri și teste distractive și atractive pentru elevi, astfel transformând evaluarea dintr-o etapă plină de emoții negative pentru elevi, într-una ușor de abordat și de promovat.

Bibliografie:

<https://www.teachthought.com/learning/definition-flipped-classroom/>

<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/active-collaborative-learning/active-learning>

<https://www.powerschool.com/blog/project-based-learning-benefits-examples-and-resources/>

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE ÎN CONTEXTUL SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

prof. Nicoleta Macrai
Liceul Tehnologic Aiud

Educația reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării societății, iar transformările rapide ale lumii contemporane impun o regândire profundă a sistemelor educaționale. Conceptul de educație cu semnificație propune o abordare holistică în care învățarea nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci are un impact real asupra elevilor și comunităților. Aceasta presupune experiențe autentice, implicare activă, colaborare, digitalizare și dezvoltarea competențelor transversale, pregătind elevii pentru provocările vieții moderne.

Modernizarea procesului educațional presupune trecerea de la instruirea mecanică la formarea de competențe transferabile, gândire critică și capacitate de adaptare, utilizând tehnologii digitale și abordări inovatoare precum gamificarea și evaluarea formativă.

Modernizarea învățământului reprezintă un proces complex și continuu, determinat de evoluțiile societății contemporane. Accentul se deplasează de la transmiterea mecanică a informațiilor către formarea de competențe necesare învățării pe tot parcursul vieții. Curriculumul modern este centrat pe competențe-cheie, precum comunicarea, competența digitală, gândirea critică și autonomia în învățare.

Un element important al modernizării îl constituie redefinirea rolului profesorului și al elevului. Profesorul devine facilitator al învățării, ghid și mentor, în timp ce elevul este plasat în centrul procesului educațional, fiind încurajat să participe activ, să colaboreze și să reflecteze asupra propriei învățări. Metodele didactice moderne, precum învățarea prin descoperire, învățarea bazată pe proiecte sau problem-based learning, sprijină dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale.

Caracteristicile Educației cu Semnificație și ale Educației Contemporane

1. **Relevanța și contextualizarea învățării** – elevii înțeleg utilitatea cunoștințelor și le aplică în situații reale.
2. **Învățare activă și colaborativă** – implicarea în proiecte comunitare și interdisciplinare stimulează competențele sociale și emoționale.
3. **Reflecție și autoreglare** – evaluarea continuă și feedback-ul formative permit ajustarea demersului educațional și dezvoltarea gândirii critice.
4. **Sustenabilitate și replicabilitate** – proiectele generează impact durabil și pot fi adaptate în diferite contexte.
5. **Incluziune și diversitate** – toate activitățile sunt concepute pentru a facilita participarea tuturor elevilor, indiferent de background-ul social sau cultural.
6. **Digitalizare și gamificare** – integrarea tehnologiei și elementelor de joc în procesul de învățare sprijină motivația, personalizarea parcursului educațional și dezvoltarea competențelor digitale.

Proiecte comunitare și interdisciplinare

Proiectele comunitare și interdisciplinare capătă o dimensiune aprofundată, orientată spre analiză critică, responsabilitate civică și pregătirea elevilor pentru viața academică și profesională. Implicarea elevilor în proiecte reale – precum dezvoltarea de grădini urbane sustenabile, campanii de sănătate publică, inițiative de educație ecologică sau programe STEM aplicative – facilitează integrarea coerentă a cunoștințelor din mai multe domenii și transferul acestora în contexte autentice.

Aceste proiecte permit corelarea disciplinelor de specialitate (biologie, chimie, matematică, informatică, fizică, geografie, științe socio-umane, limba și literatura română) într-un demers investigativ complex. De exemplu, într-un proiect de grădină urbană, elevii pot realiza analize de sol și studii de biodiversitate (biologie și chimie), pot modela matematic resursele și costurile (matematică), pot utiliza aplicații digitale pentru proiectare și monitorizare (informatică și TIC) și pot elabora rapoarte argumentate sau prezentări publice (limba română și competențe de comunicare).

Dimensiunea comunitară a proiectelor dezvoltă competențe civice avansate și conștiința responsabilității sociale. Elevii sunt implicați în identificarea problemelor comunității, în colectarea și interpretarea datelor (statistică, cercetare socială), în dialogul cu instituții locale, ONG-uri sau specialiști, precum și în formularea de propuneri sustenabile. În cadrul campaniilor de sănătate publică, de exemplu, elevii pot analiza indicatori epidemiologici, pot evalua surse de informare, pot combate dezinformarea și pot crea materiale de informare bazate pe date științifice validate.

Digitalizare și integrare curriculară a tehnologiei

Digitalizarea educației și integrarea coerentă a tehnologiei în curriculum reprezintă premise esențiale pentru modernizarea procesului de predare–învățare–evaluare. Platformele digitale de învățare, aplicațiile interactive și resursele educaționale digitale (RED) oferă profesorilor posibilitatea de a diversifica strategiile didactice și de a adapta demersul educațional la nevoile, ritmul și stilurile de învățare ale elevilor.

Prin utilizarea platformelor educaționale (de tip LMS), elevii pot accesa conținuturi structurate, materiale multimedia, simulări, teste interactive și activități colaborative, atât în clasă, cât și în afara acesteia. Acest cadru favorizează personalizarea învățării, permițând elevilor să parcurgă conținuturile în mod diferențiat, să revină asupra informațiilor și să își asume un rol activ în gestionarea propriului parcurs educațional.

Integrarea tehnologiei în activitățile didactice sprijină învățarea activă și participativă, prin metode precum învățarea bazată pe proiecte, investigația asistată digital, flipped classroom sau colaborarea online. Aplicațiile interactive, instrumentele de sondaj în timp real și resursele vizuale dinamice cresc nivelul de implicare al elevilor și facilitează înțelegerea conceptelor abstracte, în special în domenii precum științele, matematica sau tehnologia.

Digitalizarea educației – oportunități și provocări

Digitalizarea educației constituie una dintre cele mai importante direcții ale modernizării învățământului. Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional oferă oportunități semnificative de diversificare a strategiilor didactice, de personalizare a învățării și de facilitare a accesului la resurse educaționale variate.

Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele educaționale digitale contribuie la crearea unor experiențe de învățare atractive și relevante. În același timp, digitalizarea implică și provocări, precum inegalitatea accesului la tehnologie, necesitatea formării continue a cadrelor didactice și riscul utilizării superficiale a instrumentelor digitale. O digitalizare eficientă presupune integrarea tehnologiei într-un mod pedagogic coerent, orientat spre atingerea obiectivelor educaționale.

Gamificarea: o strategie inovatoare în educație digitală

O componentă emergentă și inovatoare a educației digitale o reprezintă gamificarea, definită ca utilizarea mecanismilor și elementelor specifice jocurilor – precum puncte, niveluri, recompense și badge-uri – în context educațional pentru a stimula motivația și implicarea elevilor. Integrarea gamificării în procesul de învățare sprijină digitalizarea educației prin oferirea unor experiențe interactive și personalizate, care permit elevilor să-și monitorizeze progresul și să primească feedback imediat, consolidând astfel principiile evaluării formative. Studiile recente evidențiază faptul că gamificarea nu doar că crește motivația și implicarea, ci facilitează dezvoltarea competențelor digitale, colaborative și critice, oferind oportunități de învățare activă și contextualizată. Prin intermediul platformelor digitale, gamificarea poate fi aplicată în diverse discipline și contexte curriculare, transformând activitățile de predare-învățare într-un proces dinamic, adaptat nevoilor individuale ale elevilor și obiectivelor educaționale moderne.

Abordările interdisciplinare în educația contemporană

Abordările interdisciplinare răspund nevoii de integrare a cunoștințelor și de aplicare a acestora în contexte reale. Interdisciplinaritatea presupune realizarea de conexiuni între diferite domenii de studiu, facilitând o înțelegere profundă a realității și dezvoltarea gândirii critice.

Prin proiecte interdisciplinare și activități integrate, elevii sunt încurajați să aplice cunoștințele dobândite în situații autentice, dezvoltând competențe transversale precum colaborarea, creativitatea și rezolvarea de probleme. Aceste abordări cresc relevanța învățării și motivația elevilor, contribuind la formarea unei viziuni unitare asupra cunoașterii.

Evaluarea formativă în educația contemporană și integrarea curriculară a tehnologiilor digitale

Evaluarea formativă ocupă un loc central în educația contemporană, fiind orientată spre sprijinirea progresului elevilor și optimizarea procesului de învățare. Spre deosebire de evaluarea sumativă, care se concentrează asupra rezultatelor finale, evaluarea formativă urmărește procesul de învățare și oferă feedback continuu, cu rol de reglare și ameliorare a demersului didactic.

În contextul digitalizării educației, evaluarea formativă este tot mai frecvent susținută de tehnologii digitale integrate la nivel curricular. Cercetările recente subliniază faptul că eficiența utilizării tehnologiei în educație depinde de modul în care aceasta este corelată cu obiectivele curriculare și cu strategiile pedagogice. Revizuirea realizată de Fernández-Sánchez, Garrido-Arroyo și Porras-Masero privind integrarea tehnologiilor digitale în procesele de predare-învățare evidențiază faptul că tehnologia devine relevantă atunci când este utilizată ca suport pentru învățarea activă, pentru monitorizarea progresului elevilor și pentru diversificarea strategiilor de evaluare formativă. Autorii subliniază necesitatea unei integrări sistematice a

tehnologiei în curriculum, care să permită feedback-ul continuu și adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor.

Această perspectivă este susținută și de articolul *Integrating Formative Assessment with Adult Learning Theory for Enhanced Digital Learning Platforms*, care evidențiază importanța feedback-ului continuu, a autoevaluării și a reflecției asupra propriei învățări în mediile digitale. Conform autorilor, platformele de învățare care integrează evaluarea formativă sprijină autonomia cursanților, cresc motivația și facilitează personalizarea parcursului educațional, contribuind astfel la eficientizarea procesului de învățare.

Prin utilizarea unor instrumente digitale variate – chestionare interactive, portofolii digitale, evaluare între colegi și aplicații de feedback – evaluarea formativă se transformă într-un proces dinamic, orientat spre învățare. Integrarea curriculară a tehnologiilor digitale consolidează rolul evaluării formative ca instrument de sprijin al progresului elevilor și ca element esențial al educației contemporane, centrate pe competențe și învățare pe tot parcursul vieții.

Impact și Beneficii

- ☐ Implementarea acestor demersuri educaționale conduce la creșterea implicării elevilor în activitățile școlare și la reducerea absenteismului.
- ☐ Elevii își dezvoltă abilități esențiale de gândire critică, rezolvare a problemelor și leadership, necesare integrării sociale și profesionale.
- ☐ Proiectele educaționale contribuie la consolidarea legăturii dintre școală și comunitate, prin colaborare și implicare civică activă.
- ☐ Activitățile desfășurate facilitează crearea de proiecte sustenabile, relevante și ușor replicabile în diferite contexte educaționale.
- ☐ Elevii sunt motivați să învețe prin experiențe interactive, evaluare formativă continuă și utilizarea elementelor de gamificare.

În concluzie, educația cu semnificație, integrată în perspectivele contemporane ale învățării, presupune depășirea modelului tradițional centrat exclusiv pe transmiterea de informații și orientarea către transformarea procesului educațional într-o experiență relevantă, activă și contextualizată. Prin valorificarea interdisciplinarității, a tehnologiei digitale și a conectării cu realitățile comunității, învățarea capătă sens pentru elevi și răspunde în mod autentic nevoilor societății actuale.

Această abordare educațională favorizează dezvoltarea competențelor-cheie necesare secolului XXI – gândirea critică, creativitatea, colaborarea, responsabilitatea civică și capacitatea de adaptare – pregătind elevii nu doar pentru examene, ci pentru viață. Elevii devin participanți activi la propriul parcurs de formare, capabili să analizeze probleme complexe, să propună soluții sustenabile și să utilizeze în mod responsabil resursele digitale și informaționale.

În acest context, educația se afirmă ca un veritabil motor al transformării sociale, contribuind la formarea unor tineri autonomi, implicați și conștienți de rolul lor în comunitate. Școala nu mai este doar un spațiu al acumulării de cunoștințe, ci un mediu de formare a cetățenilor responsabili și a agenților activi ai schimbării, capabili să răspundă provocărilor unei societăți dinamice, aflate într-o continuă evoluție.

Surse bibliografice:

1. Domínguez, A. et al. (2013). *Gamifying learning experiences: Practical implications and outcomes*. Computers & Education.
2. Fernández-Sánchez, M. R., Garrido-Arroyo, M. C., & Porras-Masero, I. – *Curricular Integration of Digital Technologies in Teaching Processes*
3. Integrating Formative Assessment with Adult Learning Theory for Enhanced Digital Learning Platforms
4. OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*.
5. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge. Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.
6. Ilie, A. (2014). Proiecte educaționale și managementul lor. Editura Didactică și Pedagogică.
7. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
8. Joița, E. (2018). *Didactica modernă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
9. Voiculescu, E. (2020). *Evaluarea în educație*. București: EDP.

Gamificarea în educația pentru dezvoltare durabilă: o soluție inovatoare pentru elevi

prof. Manea Beatrice Lăcrămioara,

Școala Gimnazială „Ion Ghica” Iași

Schimbările climatice sunt una dintre cele mai mari provocări ale prezentului, iar școala are un rol important în a-i ajuta pe elevi să înțeleagă ce se întâmplă și ce pot face concret. În România, datele arată că mulți tineri au auzit de schimbările climatice, dar nu toți le înțeleg corect, ceea ce face ca educația de calitate să fie esențială. În același timp, mulți copii și adolescenți spun că fenomenul îi afectează și că sunt îngrijorați, ceea ce crește nevoia de metode de predare care să-i implice real [1, 2].

Un sondaj U-Report susținut de UNICEF în România, cu peste 1.500 de copii și tineri (majoritar 15-19 ani), arată că 88% cred că schimbările climatice le afectează viața, iar 80% sunt îngrijorați. Totuși, cunoștințele rămân superficiale: UNESCO raportează că 70% dintre tineri critică calitatea educației climatice, 27% nu pot explica fenomenul, iar 41% doar principii generale. Gamificarea răspunde acestei nevoi urgente [1, 2].

Gamificarea în contextul educațional reprezintă practica de a utiliza elemente și tehnici de tip joc în contexte reale de non-joc, având ca scop creșterea angajamentului și motivarea elevilor, captarea interesului lor pentru a continua învățarea și astfel, generează rezultate cu impact pozitiv în comportamentul lor de la clasă și favorizează trăirea unor situații de învățare semnificative [3].

Gamificarea crește implicarea pentru că oferă un obiectiv clar, pași mici de urmat și sentimentul de progres (de exemplu: niveluri, puncte, badge-uri). În educația pentru dezvoltare durabilă, astfel de elemente sunt utile fiindcă tema poate părea „mare” și greu de înțeles fără exemple concrete și situații practice. În plus, tinerii cer mai des o educație climatică mai bună și mai relevantă, iar metodele interactive (inclusiv jocurile) sunt una dintre direcțiile recomandate [3,4].

Gamificarea eficientă în educația pentru dezvoltare durabilă integrează mai mult decât simple clasamente sau sisteme de puncte. O abordare centrată pe utilizator, care se articulează în jurul unei intenții comune, creează o experiență mult mai captivantă - una care valorifică motivația intrinsecă a elevilor către comportamente sustenabile.

Platformele educaționale de succes combină următoarele elemente:

Învățarea bazată pe simulări: Elevii devin planificatori ai comunității, luând decizii despre surse de energie, transport și gestionarea deșeurilor. Alegerile lor conduc la rezultate diferite, predând gândirea sistemică și compromisurile în timp real.

Narațiuni captivante: Aplicații precum Climate4Kids folosesc personaje ca Mani, o cârțiță afectată de schimbările climatice, pentru a face subiectul mai accesibil copiilor între 6-10 ani. Povestirea face conceptele abstracte mai tangibile și emoțional relevante.

Feedback imediat și progres vizibil: Colectarea de stele, plantarea digitală de copaci și modificarea background-ului în funcție de progres oferă elevilor un sentiment de realizare și îi motivează să continue învățarea.

Printre jocurile și aplicațiile de succes se numără:

"Eco Warriors": Dezvoltat în colaborare cu educatori și aliniat la standardele educaționale, acest proiect transformă elevii în apărători ai mediului, permițându-le să vadă consecințele deciziilor lor asupra ecosistemelor [4].

"Keep Cool": Un joc de masă în care jucătorii reprezintă grupuri de țări care trebuie să aleagă între strategii de creștere economică și adaptarea la impacturile climatice. Cercetările arată că jocul crește sentimentul de responsabilitate pentru sustenabilitate și credința în importanța cooperării pentru abordarea schimbărilor climatice [5].

Deși poate constitui o provocare, cadrele didactice își pot construi propriile resurse care aplică metoda gamificării folosind diverse platforme educaționale precum:

Blooket este o platformă educațională care transformă quizurile în jocuri interactive competitive, unde elevii răspund la întrebări într-un mediu ludic cu personaje colecționabile și clasamente în timp real. Se pot crea teste personalizate în diverse moduri de joc, menținând elevii motivați și facilitând învățarea activă. Este ideală pentru revizuirea conținutului educațional într-o manieră captivantă, atât în clasă cât și online.

Quizizz este o platformă de quizuri gamificate unde elevii răspund în propriul ritm la întrebări cu variante multiple, primind feedback instant și meme-uri amuzante. Oferă clasamente motivaționale și este ideală pentru evaluare formativă și consolidarea cunoștințelor într-un mediu interactiv și distractiv.

Edpuzzle permite transformarea videoclipurilor în lecții interactive prin inserarea de întrebări și note audio la momente cheie. Elevii vizionează și răspund în propriul ritm, iar profesorii primesc rapoarte detaliate despre progresul fiecăruia, fiind perfectă pentru flipped classroom și învățare diferențiată.

Questionwell este o platformă pentru crearea de quizuri și evaluări interactive cu feedback automat și rapoarte detaliate despre performanța elevilor. Facilitează monitorizarea progresului în timp real și identificarea lacunelor de cunoștințe într-un mediu simplu și accesibil.

Multe dintre aceste platforme oferă posibilitatea utilizării IA pentru realizarea mai rapidă a resurselor educaționale dorite. Se pot utiliza și instrumente AI precum ChatGPT, Claude, Perplexity, OpenIA sau Gemini pentru a genera rapid scenarii de joc educaționale, întrebări pentru quizuri interactive, povești captivante și sisteme de recompense adaptate nivelului elevilor. Aceste tehnologii permit crearea în câteva minute a resurselor gamificate personalizate - de la escape room-uri virtuale până la misiuni interactive - economisind timp prețios și permițând educatorilor să se concentreze pe facilitarea experienței de învățare.

Gamificarea crește motivația și implicarea elevilor, transformând învățarea în experiențe interactive care facilitează retenția informațiilor prin punctaje, badge-uri și feedback instant. Totuși, există riscul ca elevii să se focuseze pe recompense în detrimentul învățării profunde, dezvoltând motivație extrinsecă și o abordare superficială a cunoștințelor. Utilizarea excesivă poate crea anxietate la elevii mai puțin competitivi și poate diminua curiozitatea naturală, iar implementarea necesită un consum destul de mare timp din partea profesorilor.

Gamificarea educației pentru dezvoltare durabilă nu este o tendință trecătoare, ci o schimbare semnificativă către o învățare mai interactivă și de impactant. Când sunt realizate corect, jocurile educaționale pot stârni curiozitatea, pot aprofunda înțelegerea și pot împuternici următoarea generație să se confrunte cu schimbările climatice bine informați și încredere și să adopte un comportament responsabil față de mediul înconjurător.

1. <https://romania.ureport.in/story/1722/>
2. <https://www.unesco.org/en/articles/cop27-unesco-launches-global-survey-report-youth-demands-climate-change-education-mobilizes>
3. <https://aletheea.ro/gamification-in-educatie-managementul-clasei-prin-joc/>
4. <https://www.ecowarriors.it/en/>
5. <https://ecovisio.org/ro/ce-facem/project/keep-cool>

Si eu pot lucra la CNA

Folosirea limbii, implicând un sistem de reguli, este susceptibilă de greșeli, de încălcări ale acestor reguli. Greșeala, abaterea reprezintă unul dintre principalele motoare ale dezvoltării limbii. Greșeala de limbă poate fi provocată de cunoașterea insuficientă a unei limbi, de comoditatea vorbitorului, rigoarea normelor limbii transformând în abatere utilizarea formelor, termenilor, construcțiilor populare care nu au fost cuprinse în aceste norme. A vorbi și a scrie o limbă corectă, cultivată și decent este unul din semnele prin care se distinge omul instruit și educat. Pentru a determina eficacitatea instruirii, noi, profesorii, trebuie să stăpânim “măiestria pedagogică” sau “arta de a preda” și să dispunem de un repertoriu vast de metode clasice și moderne.

Ipoteza acestui tip de activitate pornește de la ideea că strategiile interactive în instruirea elevilor, concentrând eforturile lor în stabilirea regulilor de acord, a tipurilor de dezacord și a cauzelor acestuia vor contribui la atingerea scopului oricărui profesor de limba și literatura română – creșterea eficienței actului didactic, înzestrarea elevilor cu abilități intelectuale și competențe de comunicare.

În calitate de profesor de limba și literatură română am informat elevii despre activitatea CNA. Consiliul Național al Audiovizualului (prescurtat CNA) este o autoritate publică autonomă însărcinată cu apărarea interesului public în domeniul serviciilor de programe audiovizuale (radio, televiziune). Printre obiectivele acestei instituții este și protejarea culturii și limbii române. Membrii CNA monitorizează posturile de televiziune și publică greșelile pe care le-au observat într-un anumit interval de timp. Am selectat o serie din aceste greșeli care vizează acordul subiectului cu predicatul (<http://www.cna.ro/Rezultatele-monitorizarii-privind,5659.html>) și le-am propus elevilor concursul “*Și eu pot lucra la CNA!*”

Elevilor li se va înmâna fișa de lucru completată doar la rubrica “Găsește greșeala!”

Găsește greșeala!	Rescrie corect enunțul
1. „ce-a mai spus Matilda Pascal Cojocărița, Rică Răducanu, ...” (Pro TV, 1.X)	1. ce-au mai spus Matilda Pascal Cojocărița, Rică Răducanu
2. „Greul îl va duce Videanu și Blaga în continuare” (Realitatea TV, 4.X)	2. Greul îl vor duce Videanu și Blaga în continuare;
3. „lapovița și ninsoarea va cădea începând din această seară” (Realitatea TV, 28.X)	3. lapovița și ninsoarea vor cădea începând din această seară;
4. „apa și fumul le-a afectat casa” (B1 TV, 2.X)	4. apa și fumul le-au afectat casa;
5. „de ce controlorul de tren și nașul ia mită?” (B1 TV, 27.X)	5. de ce controlorul de tren și nașul iau mită;
6. „Aceasta este ancheta și dosarul în care...” (Digi 24, 2.X)	6. Acestea sunt ancheta și dosarul în care...
7. „o parte mare a poporului ne împing de la spate” (OTV, 31.X)	7. o parte mare a poporului ne împinge de la spate;
8. „unu din șapte oameni au cont pe Facebook” (Realitatea TV, 5.X)	8. unu din șapte oameni are cont pe Facebook;
9. „unu din 10 oameni cred că sfârșitul lumii va avea loc în acest an” (Kanal D, 29.X)	9. unu din 10 oameni crede că sfârșitul lumii va avea loc în acest an;
10. „renunțarea pentru două sau trei zile la dulciurile care conțin zaharuri polisaturate pot duce la...” (Radio România Actualități, 5.X)	10. renunțarea pentru două sau trei zile la dulciurile care conțin zaharuri polisaturate poate duce la...
11. „el, împreună cu dv., telespectatorii, au ales numele partidului” (OTV, 31.X)	11. el, împreună cu dv., telespectatorii, a ales numele partidului;

Găsește greșeala!	Rescrie corect enunțul
12. „să ne spună ce-s cu contrele astea” (Realitatea TV, 8.X)	12. să ne spună ce-i cu contrele astea;
13. „Ce-s cu porcii ăștia turbați?” (Prima TV, 30.X)	13. Ce-i cu porcii ăștia turbați?;
14. „grosul veniturilor sale, 300.000 de lei, provin din...” (Realitatea TV, 24.X)	14. grosul veniturilor sale, 300.000 de lei, provine din...;
15. „că de fapt doar reglementarea acestor încurcături [...] au dus la situația...” (TVR 2, 1.X)	15. că de fapt doar reglementarea acestor încurcături [...] a dus la situația...;
16. „vor fi echilibrați în ceea ce privesc posturile” (Digi 24, 2.X)	16. vor fi echilibrați în (ceea) ce privește posturile.
17. „cu felul în care operau rețeaua șpăgarilor din tren” (România TV, 25.X)	17. cu felul în care opera rețeaua șpăgarilor din tren
18. „ești printre puținii care ai ajuns în noul...” (Realitatea TV, 10.X)	18. ești printre puținii care au ajuns în noul...;
19. „printre cei care și-a lăsat banii pe mâna brokerilor” (Realitatea TV, 11.X)	19. printre cei care și-au lăsat banii pe mâna brokerilor;
20. „Corina este una dintre artiste care nu se sfiește să arate...” (Kanal D, 29.X)	20. Corina este una dintre artiste care nu se sfiesc să arate...
21. „șase blocuri cu mai multe scări care găzduiește peste 600 de apartamente” (România TV, 2.X)	21. șase blocuri cu mai multe scări care găzduiesc peste 600 de apartamente;
22. „vorbim despre cât de probabil este producerea unui astfel de cutremur” (Realitatea TV, 28.X)	22. vorbim despre cât de probabilă este producerea unui astfel de cutremur.

Prof. Manea Monica

Școala Gimnazială “Sfintii Imparați”, Galați

Elevii care găsesc și corectează toate greșelile primesc diplome:

- locul I- Diploma “Maestrul acordului gramatical”
- locul II- Diploma “Lingvistul junior”
- locul III- Diploma “Prietenul gramaticii”

Menționez că toți elevii au primit diplomă de merit. Astfel, au fost încurajați să fie mai atenți la rolul utilizării

Prof. Manea Monica

Școala Gimnazială “Sfintii Imparați”, Galați

Bibliografie :

<http://www.cna.ro/Rezultatele-monitoriz-rii-privind,5659.html>

Avram, Mioara, Gramatica pentru toți, București, Editura Humanitas, 1997.

Constantinescu– Dobridor, GH., Morfologia limbii române, București,

Prof. Manea Monica

Școala Gimnazială “Sfintii Imparați”, Galați

Editura VOX, 1996.

Constantinescu– Dobridor, GH., Sintaxa limbii române, București,

Editura Științifică, 1998.

Coteanu, Ion, Gramatica de bază a limbii române, București, Editura

Garamond, 1995.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE PRIN DISCURS NARATIV

Punerea în intrigă ca strategie educațională pentru învățare profundă și schimbare comunitară

**Profesor Ionela Manolachi,
Școala Gimnazială „Al. I. Cuza” Bacău**

În contextul actual al educației, marcat de nevoia de relevanță, implicare și transfer al învățării în viața reală, educația cu semnificație devine o direcție esențială a practicii didactice. Prezentul articol propune valorificarea discursului narativ, în special a mecanismului punerii în intrigă, ca strategie educațională capabilă să structureze experiențele de învățare într-un mod coerent, reflexiv și transformator. Fundamentată teoretic în naratologia structurală și discursivă, analiza evidențiază modul în care organizarea narativă a conținuturilor educaționale facilitează construirea sensului, dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale și implicarea elevilor în viața comunității. Articolul susține ideea că narațiunea poate funcționa ca principiu integrator al educației cu semnificație, contribuind la formarea elevului ca subiect activ, responsabil și conștient de rolul său în societate.

1. Educația cu semnificație – o necesitate a școlii contemporane

Educația contemporană se confruntă cu o provocare majoră: aceea de a depăși acumularea fragmentară de informații și de a oferi elevilor contexte de învățare relevante, ancorate în realitatea personală și socială. Într-o lume caracterizată de schimbări rapide, suprasaturație informațională și instabilitate axiologică, școala este chemată să formeze nu doar competențe cognitive, ci și capacitatea de a înțelege, interpreta și valoriza experiența. De exemplu, în societatea digitală de astăzi, elevii sunt expuși zilnic la un flux copleșitor de date prin rețele sociale și media, ceea ce face ca învățarea tradițională, bazată pe memorare mecanică, să devină inefficientă și lipsită de motivație.

În acest context, conceptul de educație cu semnificație presupune construirea sensului prin raportare la experiența elevului, la nevoile comunității și la realitatea socio-culturală. Învățarea devine semnificativă atunci când elevul poate integra noile achiziții într-o structură coerentă de înțelegere a lumii și a propriei identități. Această perspectivă, inspirată din teoriile constructiviste ale lui Jean Piaget și Lev Vygotsky, reclamă strategii didactice care să favorizeze coerența, reflexivitatea și implicarea activă. Spre deosebire de educația tradițională, care pune accent pe transmiterea cunoștințelor de la profesor la elev, educația cu semnificație promovează un dialog permanent între cunoaștere și experiență, transformând școala dintr-un spațiu pasiv într-un laborator al vieții reale.

Un astfel de cadru este oferit de discursul narativ, care funcționează nu doar ca formă literară, ci ca mod fundamental de organizare a experienței umane. Narațiunea permite elevilor să conecteze cunoștințele abstracte cu trăirile personale, transformând învățarea într-un proces transformator și durabil. De pildă, un elev care studiază istoria prin prisma poveștilor personale ale martorilor oculari va reține mai bine evenimentele, deoarece acestea capătă un sens emoțional și contextual, nu rămân doar date seci.

2. Discursul narativ ca formă de organizare a experienței

Discursul narativ reprezintă una dintre cele mai vechi și mai eficiente modalități prin care oamenii dau sens realității. A povesti înseamnă a ordona evenimentele, a stabili relații cauzale și temporale și a conferi experienței o finalitate inteligibilă. Din această perspectivă, narațiunea nu este un simplu instrument estetic, ci un mecanism cognitiv și cultural esențial.

Antropologii și psihologii, precum Claude Lévi-Strauss, au arătat cum miturile și poveștile structurează gândirea umană, ajutând la rezolvarea conflictelor cognitive și emoționale.

Naratologia contemporană, de la Gérard Genette la Paul Ricoeur, subliniază faptul că narațiunea presupune întotdeauna o structurare discursivă a realității, realizată printr-un act de enunțare care selectează, ordonează și semnifică evenimentele. Discursul narativ nu reflectă realitatea în mod pasiv, ci o reconstruiește, conferindu-i sens și coerență. De exemplu, în analiza structurală a lui Roland Barthes, narațiunea este văzută ca un cod cultural care organizează haosul experienței în unități semnificative, permițând receptorului să interpreteze lumea prin prisma unor scheme familiare.

Jerome Bruner, în lucrarea *Actual Minds, Possible Worlds* (1986), distinge între două moduri de gândire: modul paradigmatic (logic-științific) și modul narativ. Modul narativ organizează experiența prin povești, accentuând intenționalitatea umană, emoțiile și contextul social, fiind esențial pentru înțelegerea identității și a relațiilor interumane. Această capacitate a narațiunii de a organiza experiența o transformă într-un instrument pedagogic valoros. În educație, narativitatea permite elevilor să integreze cunoștințele într-un parcurs coerent, evitând fragmentarea și memorarea mecanică.

Paul Ricoeur, în *Timp și povestire*, dezvoltă conceptul de identitate narativă, potrivit căruia sinele se configurează prin poveștile pe care le spunem despre noi înșine, împletind istoria personală cu ficțiunea posibilă. Astfel, narațiunea devine un mijloc de conciliere între permanență și schimbare, esențial pentru dezvoltarea personală. În practică, acest lucru înseamnă că un elev care își povestește experiențele școlare poate reflecta asupra lor, identificând modele și lecții de viață, ceea ce sporește reziliența emoțională.

3. Punerea în intrigă – mecanism narativ și strategie educațională

Un concept central al discursului narativ este punerea în intrigă definită ca strategie de organizare a evenimentelor într-o succesiune orientată, de la o situație inițială către un deznodământ semnificativ. După cum arată teoriile narative, această structurare nu este naturală, ci construită cultural și discursiv, având rolul de a face experiența inteligibilă și acceptabilă pentru receptor. Genette, în *Figures III*, explică „punerea în intrigă” ca un proces de selecție și aranjare care transformă o cronologie simplă într-o intrigă tensionată, plină de sens.

Modelul secvenței narative (situație inițială – element declanșator – acțiune – deznodământ – situație finală) evidențiază ideea de transformare, esențială atât pentru narațiune, cât și pentru procesul educațional. Învățarea poate fi concepută ca un parcurs narativ în care elevul pornește de la o stare inițială de necunoaștere sau problematizare și ajunge la o stare finală de înțelegere și competență. De exemplu, într-o lecție de biologie despre ciclul vieții, situația inițială ar putea fi observația unei plante în grădină, elementul declanșator – o întrebare despre cum crește, acțiunea – experimente și cercetări, iar deznodământul – înțelegerea procesului de fotosinteză, cu transfer în practici de grădinit sustenabil.

Această analogie permite transferul mecanismelor narative în didactică, oferind un cadru coerent pentru proiectarea situațiilor de învățare. Punerea în intrigă stimulează curiozitatea, menține atenția și facilitează reflecția asupra consecințelor acțiunilor, dezvoltând astfel gândirea critică și empatia. În comparație cu metodele tradiționale, această strategie face învățarea mai dinamică, deoarece elevii se simt parte dintr-o „poveste” proprie, ceea ce crește motivația intrinsecă.

4. Clasa ca spațiu narativ: aplicații didactice

Aplicarea punerii în intrigă în activitatea didactică presupune reconfigurarea lecției ca experiență narativă. Situația inițială corespunde nivelului de cunoștințe și experiențe ale elevilor, iar elementul declanșator poate fi reprezentat de o problemă autentică, un text

provocator sau o întrebare deschisă. De exemplu, într-o clasă de istorie, situația inițială ar putea fi cunoștințele de bază despre un eveniment, iar declanșatorul – un document istoric sau o fotografie care ridică întrebări.

Acțiunea se desfășoară prin activități de explorare, analiză, interpretare și cooperare, în care elevii sunt implicați activ. Deznodământul marchează restructurarea cunoștințelor, iar situația finală reflectă transformarea elevului și capacitatea acestuia de a transfera achizițiile în contexte noi.

În predarea limbii și literaturii române, această abordare favorizează lectura interpretativă, dialogul hermeneutic și dezvoltarea competențelor de comunicare. Textul literar devine un spațiu al întâlnirii dintre experiența elevului și universul ficțional, iar analiza literară capătă sens formativ. De exemplu, în studiul basmelor culte românești (cum ar fi *Povestea lui Harap-Alb* de Ion Creangă), elevii pot reconstrui intriga, identificând elemente precum inițierea, probele și transformarea eroului, paralel cu propriile experiențe de creștere și depășire a obstacolelor. Profesorul poate organiza activități în care elevii creează propriile povești inspirate din text, aplicând structura narativă pentru a explora teme precum curajul sau înșelăciunea.

Un alt exemplu practic: în lecțiile de educație civică, punerea în intrigă poate fi folosită pentru a analiza conflicte sociale. Elevii încep cu o situație inițială (o problemă locală, cum ar fi poluarea unui râu), declanșatorul (o știre recentă), acțiunea (dezbateri, interviuri cu localnici) și deznodământul (proponeri de soluții). Aceasta nu doar consolidează cunoștințele, ci și dezvoltă abilități de rezolvare de probleme.

Extinzând aplicațiile, pedagogia narativă (narrative pedagogy), dezvoltată în contexte internaționale de autori precum D. Jean Clandinin, implică utilizarea poveștilor personale ale elevilor și profesorilor pentru a facilita învățarea reflexivă. În educația medicală sau în formarea cadrelor didactice, narațiunea ajută la integrarea cunoștințelor teoretice cu experiențele practice, promovând empatia și reflecția critică. În școlile românești, aceasta poate fi adaptată prin jurnale reflexive sau ateliere de storytelling, unde elevii împărtășesc povești despre provocări școlare, facilitând o înțelegere mai profundă a emoțiilor și relațiilor.

5. Educația narativă și deschiderea spre comunitate

Educația cu semnificație nu se limitează la spațiul clasei, ci se extinde către comunitate. Narațiunea permite structurarea unor proiecte educaționale care valorifică experiențele reale ale elevilor și ale comunității din care aceștia fac parte. Această deschidere promovează o educație holistică, unde școala devine un actor social activ, nu un mediu izolat.

Proiectele de storytelling comunitar, jurnalism școlar, istorie locală sau voluntariat pot fi organizate narativ, urmărind identificarea unei situații-problemă, explorarea cauzelor și consecințelor acesteia și formularea unor soluții. Elevii devin astfel actori ai schimbării, nu simpli observatori. De exemplu, într-un proiect de istorie locală, elevii pot colecta povești orale de la bătrânii satului, structurându-le ca narațiuni cu intrigă: situația inițială (viața înainte de un eveniment istoric), declanșatorul (evenimentul în sine, cum ar fi Revoluția din 1989), acțiunea (adaptarea comunității) și deznodământul (lecții învățate). Acest proiect nu doar păstrează patrimoniul cultural, ci și dezvoltă empatia intergenerațională.

Alt exemplu, în inițiative de mediu, elevii pot crea povești narative despre poluare, folosind punerea în intrigă pentru a propune acțiuni concrete, cum ar fi campanii de curățenie. În context românesc, proiecte precum „Școala altfel” pot integra storytelling-ul pentru a explora probleme locale, cum ar fi migrația rural-urbană, prin interviuri și povești personale.

De exemplu, în proiecte internaționale de educație comunitară, storytelling-ul este folosit pentru a construi legături interculturale, a promova empatia și a mobiliza acțiuni colective (cum ar fi inițiative de mediu sau de incluziune socială). În context românesc, proiecte școlare bazate pe istorie orală locală sau pe povești de viață ale bătrânilor din comunitate pot consolida identitatea culturală și civică.

Prin aceste practici, școala își asumă un rol activ în comunitate, iar educația contribuie la formarea unei conștiințe civice și sociale. Narațiunea facilitează empatia, dialogul intergenerațional și valorizarea experiențelor locale, consolidând legătura dintre școală și comunitate. Cercetări recente, precum cele ale lui D. Jean Clandinin și F. Michael Connelly în *narrative inquiry*, arată cum poveștile trăite ale profesorilor și elevilor pot transforma peisajele educaționale, promovând o învățare conectată la contexte reale. De pildă, în studii de caz din Canada, narațiunea a fost folosită pentru a integra imigranții în comunități școlare, prin împărtășirea poveștilor de viață, ceea ce a redus izolarea și a crescut coeziunea socială.

6. Provocări și perspective în implementarea educației narative

Deși promițătoare, integrarea discursului narativ în educație întâmpină provocări: rezistența la metode non-tradiționale, lipsa formării cadrelor didactice în pedagogia narativă sau constrângerile curriculare rigide. De exemplu, profesorii obișnuiți cu lecții frontale pot vedea narațiunea ca pe o pierdere de timp, ignorând potențialul ei formativ. Totuși, exemple internaționale demonstrează eficiența sa în dezvoltarea competențelor secolului XXI, precum gândirea critică, creativitatea și colaborarea.

În România, integrarea narațiunii în curriculumul de limbă și literatură română oferă un teren fertil, prin valorificarea textelor literare clasice și a tradiției orale. Proiecte pilot bazate pe storytelling digital sau comunitar pot extinde aceste practici, aliniind educația românească la tendințe globale precum *narrative inquiry* în formarea profesorilor. Pentru a depăși provocările, se recomandă ateliere de formare continuă, unde profesorii învață să structureze lecțiile narativ, folosind tool-uri digitale precum aplicații de storytelling (ex: Storyboard That) pentru a face procesul mai accesibil.

Perspectivile viitoare includ integrarea tehnologiei: narațiuni interactive prin VR sau AI, care permit elevilor să exploreze povești personalizate. De exemplu, un proiect virtual despre istoria României ar putea permite elevilor să „trăiască” evenimente istorice ca protagoniști, aplicând punerea în intrigă pentru a lua decizii și a reflecta asupra consecințelor.

7. Beneficiile educației narative asupra dezvoltării socio-emoționale

Un aspect esențial al educației narative este impactul asupra dezvoltării socio-emoționale. Prin narațiune, elevii învață să identifice emoții, să gestioneze conflicte și să dezvolte empatie. De exemplu, în activități de role-playing bazate pe texte literare, elevii pot interpreta personaje din *Baltagul* de Mihail Sadoveanu, explorând teme precum răzbunarea și justiția, ceea ce îi ajută să reflecteze asupra propriilor emoții.

Studiile lui Daniel Goleman despre inteligența emoțională arată cum poveștile ajută la recunoașterea și reglarea emoțiilor, reducând comportamentele disruptive în clasă. În practică, un program școlar de storytelling emoțional ar putea implica jurnale narative săptămânale, unde elevii povestesc experiențe și analizează lecțiile învățate, îmbunătățind reziliența.

8. Evaluarea în educația narativă

Evaluarea tradițională (teste standardizate) nu se potrivește perfect cu educația narativă. În schimb, se recomandă evaluări reflexive: portofolii narative, eseuri reflexive sau prezentări orale. De exemplu, elevii pot crea un „jurnal al învățării” structurat ca o poveste, evaluat pe baza coerenței, originalității și transferului de cunoștințe. Acest lucru face evaluarea mai autentică și motivantă.

9. Concluzii

Discursul narativ și mecanismul punerii în intrigă oferă un cadru teoretic și practic solid pentru educația cu semnificație. Prin organizarea experiențelor de învățare după o logică narativă, actul educațional capătă coerență, profunzime și relevanță reală.

Integrarea narațiunii în practica didactică transformă elevul din receptor pasiv în subiect activ al propriei formări și favorizează conectarea școlii la viața comunității. Educația devine astfel un proces de construire a sensului, de dezvoltare personală și de schimbare socială durabilă, contribuind la formarea unor cetățeni empatici și responsabili. Prin exemple practice și adaptări contextuale, această abordare poate revoluționa educația românească, făcând-o mai accesibilă și impactantă.

Bibliografie

- Adam, J.-M. (1997). *Le récit*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Barthes, R. (1977). *Introduction à l'analyse structurale des récits*. Paris: Seuil.
- Benveniste, É. (2000). *Probleme de lingvistică generală*. București: Teora.
- Bruner, J. (1986). *Actual Minds, Possible Worlds*. Cambridge: Harvard University Press.
- Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge: Harvard University Press.
- Clandinin, D.J., & Connelly, F.M. (2000). *Narrative Inquiry: Experience and Story in Qualitative Research*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Eco, U. (1994). *Șase plimbări prin pădurea narativă*. București: Univers.
- Genette, G. (1972). *Figures III*. Paris: Seuil (ediție românească: *Figuri III*, București: Univers, 1978).
- Goleman, D. (1995). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.
- Ricoeur, P. (1984-1988). *Timp și povestire* (3 vol.). Paris: Seuil (ediția românească: București: Univers, 2000).
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

Educația în vremurile moderne

Educația a reprezentat dintotdeauna fundamentul dezvoltării societății, un proces esențial prin care valorile, cunoștințele și competențele sunt transmise dintr-o generație în alta.

În vremurile moderne, acest rol devine și mai complex, întrucât societatea se află într-o continuă transformare, marcată de progres tehnologic accelerat, globalizare, diversitate culturală și schimbări rapide pe piața muncii. Educația nu mai este doar un mijloc de acumulare a informațiilor, ci un proces dinamic de formare a gândirii critice, a autonomiei personale și a capacității de adaptare.

Tema educației în vremurile moderne presupune o analiză atentă a modului în care sistemele educaționale răspund noilor provocări, a rolului profesorului și elevului în acest context, precum și a impactului tehnologiei asupra procesului de predare-învățare. Principalele caracteristici ale educației moderne, avantajele și dificultățile acesteia, precum și direcțiile de dezvoltare necesare pentru viitor:

1. Contextul educației moderne

Educația modernă se desfășoară într-un context social și economic profund diferit față de cel al secolelor anterioare. Globalizarea a eliminat granițele informaționale, oferind acces rapid la cunoaștere, dar și expunere la o multitudine de perspective și valori. În același timp, tehnologia digitală a transformat profund modul în care informația este transmisă și asimilată. Platformele online, resursele educaționale deschise și instrumentele multimedia au devenit parte integrantă a procesului educațional, schimbând atât rolul profesorului, cât și pe cel al elevului.

În acest context, educația nu mai este limitată la spațiul fizic al școlii sau la un anumit interval de timp. Învățarea pe tot parcursul vieții devine o necesitate, întrucât cunoștințele se actualizează constant, iar competențele dobândite trebuie adaptate cerințelor unei piețe a muncii în continuă schimbare. Astfel, sistemele educaționale moderne sunt chemate să pregătească indivizi flexibili, capabili să învețe continuu și să se adapteze rapid la noi situații.

2. Rolul tehnologiei în educația contemporană

Tehnologia joacă un rol central în educația modernă, oferind oportunități fără precedent pentru accesul la informație și personalizarea învățării. Utilizarea calculatoarelor, tabletelor, platformelor de e-learning și inteligenței artificiale permite adaptarea conținutului educațional la nevoile fiecărui elev, stimulând ritmul propriu de învățare și interesul pentru studiu.

Totuși, integrarea tehnologiei în educație presupune și anumite provocări. Dependența excesivă de mediul digital, lipsa competențelor digitale adecvate sau inegalitățile de acces la tehnologie pot accentua discrepanțele dintre elevi. Prin urmare, utilizarea tehnologiei trebuie să fie echilibrată și ghidată de principii pedagogice clare, astfel încât aceasta să sprijine procesul educațional, nu să îl înlocuiască.

3. Profesorul și elevul în educația modernă

În educația contemporană, rolul profesorului se transformă semnificativ. Acesta nu mai este doar un furnizor de informații, ci un facilitator al învățării, un ghid care sprijină dezvoltarea gândirii critice și a creativității elevilor. Profesorul modern încurajează dialogul, colaborarea și explorarea, creând un mediu educațional deschis și incluziv.

De cealaltă parte, elevul devine un participant activ în procesul de învățare. Educația modernă promovează autonomia, responsabilitatea și implicarea directă a elevului în propria formare. Prin metode interactive, proiecte practice și învățare colaborativă, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să rezolve probleme și să își dezvolte competențe esențiale pentru viață.

4. Provocări și perspective de viitor

Deși educația modernă oferă numeroase avantaje, aceasta se confruntă și cu dificultăți majore. Supraîncărcarea informațională, stresul academic, adaptarea lentă a sistemelor educaționale și lipsa resurselor adecvate reprezintă obstacole care necesită soluții eficiente.

Pentru viitor, este esențial ca educația să pună accent nu doar pe performanța academică, ci și pe dezvoltarea emoțională, etică și socială a individului. Investiția în formarea profesorilor, modernizarea curriculumului și promovarea educației centrate pe elev sunt direcții fundamentale pentru construirea unui sistem educațional echilibrat și eficient.

În concluzie, educația în vremurile moderne se află la intersecția dintre tradiție și inovație, având misiunea de a pregăti indivizi capabili să facă față complexității lumii contemporane. Prin adaptarea la noile realități sociale și tehnologice, educația își păstrează rolul esențial în formarea unei societăți responsabile, informate și orientate spre progres.

Prof. Mărcușanu Maria Mihaela

FOLOSIREA JOCULUI DIDACTIC ÎN PREDAREA MATEMATICII LA CLASA A III-A

Marin Constanța, prof. învă. primar, Școala Gimnazială Nr. 84 București
Grigorescu Crinela, prof. învă. primar, Școala Gimnazială Nr. 84 București

1. Introducere

În contextul educației contemporane, jocul didactic reprezintă o metodă de instruire cu valențe formative complexe, capabilă să susțină dezvoltarea cognitivă, socio-emoțională și comportamentală a elevilor din ciclul primar. La clasa a III-a, unde particularitățile de vârstă includ nevoia de explorare, activitate practică și învățare prin acțiune, integrarea jocului în lecțiile de matematică devine nu doar oportună, ci și necesară. Prin caracterul său interactiv, jocul didactic facilitează înțelegerea conceptelor matematice, stimulează motivația pentru învățare și contribuie la formarea competențelor prevăzute în curriculumul național.

2. Fundamentare teoretică

2.1. Definirea jocului didactic

Jocul didactic este o activitate organizată, cu reguli clare, sarcini de învățare integrate și obiective pedagogice explicite. Acesta îmbină elementele ludice cu conținuturile curriculare, oferind elevilor oportunitatea de a învăța prin descoperire, exersare și aplicare. Conform literaturii de specialitate, jocul didactic contribuie la formarea unor structuri cognitive stabile și la dezvoltarea gândirii logice, fiind o metodă adaptată particularităților de vârstă ale școlarului mic.

2.2. Importanța jocului în dezvoltarea copilului

Numeroși autori subliniază că jocul constituie modalitatea fundamentală de cunoaștere a lumii în copilărie. În cadrul orelor de matematică, jocul didactic:

- facilitează înțelegerea conceptelor abstracte prin situații concrete;
- stimulează gândirea analitică și capacitatea de rezolvare de probleme;
- contribuie la formarea deprinderilor de calcul;
- susține motivația intrinsecă pentru învățare.

3. Valențele educative ale jocului didactic în matematica de clasa a III-a

3.1. Valențe cognitive

- dezvoltarea raționamentului logic și a gândirii critice;
- consolidarea operațiilor matematice de bază;
- creșterea capacității de concentrare și a memoriei de lucru;
- facilitarea transferului cunoștințelor în contexte variate.

3.2. Valențe socio-emoționale

- stimularea cooperării și a comunicării eficiente între elevi;
- dezvoltarea încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- gestionarea emoțiilor în contexte de competiție controlată;
- cultivarea responsabilității și a respectării regulilor.

3.3. Valențe comportamentale

- creșterea implicării active în lecție;
- reducerea comportamentelor disruptive;
- formarea autodisciplinii și a perseverenței.

4. Exemple de bune practici în utilizarea jocului didactic la matematică

4.1. „Bingo matematic – Înmulțirea până la 100”

Obiectiv: Consolidarea înmulțirilor prin activități ludice.

Descriere: Elevii primesc cartonașe cu rezultate, iar cadrul didactic citește exerciții. Elevii marchează rezultatul corespunzător.

Impact: Crește viteza de calcul, atenția și motivația pentru învățare.

4.2. „Magazinul clasei” – joc de aplicare

Obiectiv: Exersarea operațiilor cu numere naturale și a conceptului de bani.

Descriere: Elevii simulează tranzacții comerciale, calculează totaluri și resturi, aplicând cunoștințele în situații reale.

Impact: Favorizează transferul cunoștințelor și dezvoltarea abilităților de comunicare.

4.3. „Ștafeta numerelor”

Obiectiv: Consolidarea adunării și scăderii cu trecere peste ordin.

Descriere: Două echipe rezolvă succesiv exerciții pe tablă, într-o competiție prietenoasă.

Impact: Stimulează colaborarea, ritmul de lucru și implicarea activă.

4.4. „Detectivii matematici”

Obiectiv: Dezvoltarea gândirii logice și a capacității de deducție.

Descriere: Elevii primesc indicii numerice și trebuie să identifice „numărul misterios”.

Impact: Exersează analiza, comparația și raționamentul deductiv.

4.5. „Construiți figura!” – joc pentru geometrie

Obiectiv: Recunoașterea și construirea figurilor geometrice.

Descriere: Elevii utilizează geoboardul sau materiale manipulabile pentru a construi figuri date.

Impact: Facilitează înțelegerea conceptelor geometrice prin acțiune și vizualizare.

5. Strategii de integrare eficientă a jocului didactic

- adaptarea jocurilor la nivelul de dezvoltare al elevilor și la ritmul clasei;
- alternarea activităților individuale cu cele pe echipe;
- utilizarea jocului ca metodă de evaluare formativă;
- diversificarea resurselor (materiale concrete, jocuri digitale, fișe interactive);
- crearea unui climat pozitiv, în care greșelile sunt considerate oportunități de învățare.

6. Concluzii

Jocul didactic reprezintă o metodă modernă și eficientă de predare a matematicii la clasa a III-a, contribuind la dezvoltarea integrală a elevilor. Prin caracterul său interactiv, jocul facilitează învățarea activă, stimulează motivația și transformă matematica într-o disciplină accesibilă și atractivă. Utilizat în mod sistematic și creativ, jocul didactic devine un instrument pedagogic valoros, capabil să susțină formarea competențelor matematice fundamentale și să creeze un mediu educațional dinamic și incluziv.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
2. Cucoș, C. (2002). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Ionescu, M., & Radu, I. (1995). *Didactica modernă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
4. Moise, G. (2018). *Metodica predării matematicii în învățământul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Neacșu, I. (1990). *Instruirea și învățarea*. București: Editura Științifică.
6. Ministerul Educației. (2014). *Programa școlară pentru disciplina Matematică – clasa a III-a*. București.
7. Stan, E. (2014). *Jocul didactic în activitatea instructiv-educativă*. Craiova: Editura Arves.

Digitalizarea educației fără a pierde factorul uman

Prof. Marin Sorina Viorica

COLEGIUL NAȚIONAL ANA ASLAN, TIMIȘOARA

În peisajul educațional al secolului XXI, integrarea armonioasă dintre emoțional, relațional și digital este esențială în toate domeniile, inclusiv în educație. Educația actuală valorifică progresele tehnologice pentru a îmbogăți metodele de învățare, păstrând în același timp importanța competențelor emoționale și relaționale. Inteligența emoțională joacă un rol important în succesul elevilor. Dimensiunea relațională centrată pe colaborare și interacțiune socială, rămâne indispensabilă, chiar și în era digitală. Deși tehnologiile digitale transformă dinamica educațională, acestea trebuie să contribuie la îmbunătățirea interacțiunilor umane.

Dimensiunea emoțională, dimensiunea relațională și dimensiunea digitală formează un ecosistem educațional în care fiecare element îl consolidează și îl îmbogățește pe celălalt. Instrumentele digitale îmbunătățesc aspectele emoționale și relaționale ale educației prin furnizarea de platforme de comunicare, permițând urmărirea personalizată a bunăstării elevilor și facilitând colaborarea la distanță între colegi.

În contextul post-pandemic, unde utilizarea intensivă a tehnologiilor digitale a devenit indispensabilă, este important să consolidăm prezența umană în sistemul educațional. Tehnologiile digitale au transformat procesele de învățare. Cu o interacțiune permanentă cu informația în continuă creștere, această revoluție digitală a îmbunătățit considerabil accesul la cunoaștere.

Deoarece accesul la informație are loc, în general, prin intermediul rețelelor sociale, care promovează utilizarea colectivă a acestor platforme, asistăm la creșterea inteligenței colective, o ilustrare perfectă a acestei transformări continue. Inteligența colectivă presupune mobilizarea cunoștințelor în cadrul unui grup pentru a rezolva probleme complexe. Această muncă intelectuală colaborativă tinde să redefinească granițele dintre experți și cursanți, dintre producătorul și consumatorul de cunoștințe.

Interfețele digitale, precum realitatea virtuală (VR) și realitatea augmentată (AR), nu sunt simple instrumente tehnologice. Așa cum susține S. Vial¹, aceste interfețe acționează ca veritabili „agenți de transformare” care reconfigurează experiența noastră asupra lumii. VR și AR creează noi forme de realitate hibridă. Deși oferă oportunități fără precedent pentru învățarea experiențială (de exemplu, în medicină sau arhitectură), utilizarea acestor tehnologii prezintă și provocări majore, cum ar fi răspândirea informațiilor false și riscul de manipulare și infobezitate (supraîncărcare informațională). Tehnologiile digitale acționează ca un instrument puternic în educație, transformând conceptele abstracte în experiențe de învățare concrete și tangibile. Cu toate acestea, integrarea acestor tehnologii ridică provocări semnificative, cum ar fi costurile de implementare, necesitatea formării profesorilor și problemele de etică.

Într-o eră dominată de progrese tehnologice, importanța inteligenței emoționale în educație a devenit crucială pentru dezvoltarea personală și succesul academic. Abilitățile emoționale joacă un rol crucial în procesul de învățare. Motivația, perseverența, gestionarea stresului și empatia sunt strâns legate de procesele cognitive. Cercetările indică faptul că elevii cu abilități emoționale puternice tind să aibă rezultate academice mai bune.

Tehnologiile emergente, precum realitatea virtuală și inteligența artificială, deschid noi perspective. Mediile virtuale imersive pot fi folosite pentru a antrena elevii să gestioneze situații dificile din punct de vedere emoțional și să dezvolte empatia. Totuși, utilizarea excesivă trebuie monitorizată pentru a preveni efectele negative asupra dezvoltării sociale.

Conform teoriilor învățării sociale ale lui Bandura și Vygotsky², observarea, imitația și colaborarea sunt mecanisme cheie pentru achiziția de cunoștințe. Teoria autodeterminării a lui Ryan subliniază, de asemenea, importanța interacțiunilor sociale pozitive în satisfacerea nevoilor psihologice fundamentale. Este esențial să se creeze un climat incluziv pentru a evita efectele dăunătoare ale respingerii sau bullying-ului.

Platformele de învățare colaborativă (forumuri, wiki-uri) permit elevilor să construiască cunoaștere colectivă, bazându-se pe principiile conectivismului. Instrumentele de comunicare

sincronă facilitează schimburile în timp real, menținând legăturile sociale în ciuda distanței. Totuși, acestea prezintă dezavantaje precum gestionarea atenției și supraîncărcarea informațională.

Utilizarea tehnologiei în educație este uneori însoțită de mituri. Primul mit este acela al tehnologiei ca "soluție miraculoasă". În realitate, eficacitatea sa depinde de o integrare atentă. Un alt mit este că tehnologia amenință educația tradițională și înlocuiește profesorul. De fapt, tehnologiile digitale nu înlocuiesc profesorul, ci oferă noi instrumente pentru a îmbogăți practicile acestuia³.

Integrarea tehnologiilor transformă profund rolul profesorului de la un simplu transmițător de cunoștințe la un ghid și facilitator. Aceasta necesită dezvoltarea de noi competențe, cum ar fi cunoașterea instrumentelor digitale, experiența pedagogică și gestionarea proiectelor colaborative.

Beneficiile tehnologiilor digitale în educație sunt numeroase. Acestea permit personalizarea parcursurilor de învățare prin oferirea de resurse adaptate ritmului, nivelului și stilului fiecărui cursant. Instrumentele digitale încurajează autonomia, responsabilizarea și dezvoltarea competențelor de autoreglare, oferind cursanților instrumente ce îi ajută să își gestioneze propriul proces de învățare. De asemenea, tehnologiile oferă resurse multicanal, combinând texte, imagini, videoclipuri sau simulări interactive, facilitând astfel dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor. În contextul României, strategiile naționale pentru digitalizarea educației, precum SMART.Edu 2021–2027, subliniază importanța dezvoltării competențelor digitale, a infrastructurii și a resurselor digitale pentru a crea un învățământ incluziv și adaptat cerințelor actuale

Digitalizarea educației să fie însoțită de politici educaționale coerente și investiții susținute în infrastructura digitală. Documentele strategice, programele de formare profesională pentru profesori și colaborarea între instituții, autorități și comunități locale constituie piloni pentru o implementare eficientă și echitabilă. În lipsa unei coordonări eficiente, există riscul ca inegalitățile tehnologice să se accentueze, iar accesul la resurse moderne să rămână limitat pentru anumite categorii ale populației școlare.

Educația secolului XXI trebuie să răspundă provocării integrării echilibrate a dimensiunilor emoționale, relaționale și digitale. Printr-o integrare atentă și responsabilă a tehnologiei în educație și prin sprijinirea permanentă a profesorilor, se poate construi un mediu educațional inovator, incluziv și uman, pregătit să răspundă nevoilor lumii actuale și viitoare. Această abordare holistică, centrată pe bunăstarea elevului, vizează dezvoltarea unor abilități cheie precum inteligența emoțională, capacitatea de a construi relații și cunoașterea instrumentelor digitale. Pentru a realiza acest lucru, este esențial să regândească practicile de predare și să formeze profesorii. Deși această transformare prezintă provocări, ea este necesară pentru a pregăti cetățenii de mâine pentru o lume în continuă schimbare.

Bibliografie

1. Vial, S. *L'être et l'écran : comment le numérique change la perception*. Presses Universitaires de France, 2013
2. A. Bandura, *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1977
3. D. Benta, G. Bologa, and I. Dzitac, "E-learning platforms in higher education. Case study," *Procedia Computer Science*, vol. 31, 2014

EDUCAȚIA ȘI INOVAȚIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Profesor în învăț. primar: Mateescu Carmen-Dana

Școala Gimnazială, com. Berislăvești, jud. Vâlcea

Educația joacă un rol fundamental în dezvoltarea armonioasă a copilului, iar învățământul primar reprezintă etapa de bază în formarea competențelor cognitive, sociale și emoționale. Într-o societate caracterizată de schimbări rapide, progres tehnologic și diversitate culturală, școala trebuie să răspundă noilor cerințe prin metode moderne și eficiente. Astfel, inovația educațională devine un element esențial în procesul de predare-învățare, contribuind la creșterea calității actului educațional.

1. Inovația educațională în învățământul primar

Inovația în educație presupune introducerea unor metode, strategii și mijloace didactice noi, menite să îmbunătățească procesul de învățare. În învățământul primar, aceasta trebuie adaptată particularităților de vârstă ale elevilor, având ca scop stimularea curiozității, a creativității și a dorinței de a învăța.

Inovația nu se limitează la utilizarea tehnologiei digitale, ci include și metodele activ-participative, învățarea prin descoperire, prin joc sau prin cooperare. Elevul devine participant activ la propria formare, iar profesorul îndeplinește rolul de ghid și facilitator al învățării.

2. Importanța educației inovatoare pentru elevii din ciclul primar

Aplicarea unor metode inovatoare în procesul educațional aduce numeroase beneficii. Elevii sunt mai motivați, participă activ la lecții și își dezvoltă abilități esențiale precum gândirea critică, comunicarea și lucrul în echipă. De asemenea, educația inovatoare contribuie la formarea autonomiei și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de școală.

Prin activități interactive și atractive, elevii își însușesc cunoștințele mai ușor și le pot aplica în situații concrete de viață. Astfel, învățarea devine un proces plăcut și eficient.

3. Metode inovatoare utilizate în învățământul primar

Printre cele mai utilizate metode inovatoare se numără învățarea prin joc, învățarea prin proiecte și metodele colaborative. Jocul didactic facilitează înțelegerea noțiunilor și menține interesul elevilor, în timp ce proiectele stimulează gândirea logică și creativă.

Utilizarea tehnologiei moderne, precum tablele interactive sau aplicațiile educaționale, contribuie la diversificarea activităților didactice și la adaptarea acestora la stilurile diferite de învățare ale elevilor.

Concluzie

Educația și inovația în învățământul primar sunt strâns legate și reprezintă cheia formării unor elevi pregătiți pentru provocările viitorului. Prin aplicarea metodelor moderne și adaptarea continuă a strategiilor didactice, școala primară poate deveni un mediu atractiv, eficient și orientat spre dezvoltarea integrală a copilului.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2008). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
3. Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
4. Joița, E. (2000). *Management educațional și inovare*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Ministerul Educației. (2013). *Programe școlare pentru învățământul primar*. București.

PLEDOARIE PENTRU SCHIMBARE... ABORDAREA EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Prof.Matei Alina, Lic.Tehn.Cpt.N.Pleșoianu, Vâlcea

Pentru a defini adecvat conceptul de **incluziune** în educație trebuie să pornim de la un adevăr pe care pedagogia l-a subliniat de la începuturile ei: școala este instituția principală prin care se organizează și derulează procesul educativ.

Educația, în sensul larg al acțiunilor formative întreprinse în dezvoltarea umană are în centrul ei activitatea realizată în școală. Cu toții suntem de acord că școala este **una** pentru toți membrii unei comunități; cu alte cuvinte, nu putem vorbi despre o școală abstractă, ideală. Ne referim la acea școală care trăiește și se dezvoltă în și prin cultura unei comunități, ca și prin politicile unei societăți anumite. În cadrul acestei școli, preocuparea sa fundamentală trebuie să fie integrarea școlară și socială a membrilor comunității în care se derulează procesul de învățământ.

Începând cu anul 1990, s-a lansat o mare provocare: *educația pentru toți* ca o nevoie vitală de orientare a sistemelor de învățământ și de regândire a strategiilor educaționale.

Cum și în ce condiții are loc această schimbare, respectiv care sunt limitele și întinderea educației pentru toți? Intră aici în scenă conceptul de **educație incluzivă**.

Educația incluzivă, ca parte componentă a educației pentru toți, are în conținutul ei ideile de *acceptare, includere și implicare* a tuturor în procesul formării. A include pe fiecare înseamnă a valoriza și a oferi șansa de afirmare fiecărui copil. Importanța grupului vine din valorizarea fiecărei persoane, deci trebuie să fim conștienți de faptul că nu este suficient să gândim că dacă într-un grup sunt adăugați niște copii sau niște indivizi, aceștia sunt incluși; trebuie să înțelegem că incluziunea înseamnă nu numai intrare/introducere ci și *acces asigurat, participare și implicare prin valorizarea contribuției individuale*.

Este necesar „*să gândim incluziv*”, să dăm valoare și importanță nevoilor fiecăruia. Spunem despre educația incluzivă că este informație, gândire, acțiune și atitudine în același timp. Privită ca o altfel de abordare educațională, educația incluzivă este cea în care se pornește de la nevoile individuale și de la mobilizarea și organizarea tuturor resurselor educaționale pentru a răspunde acestor nevoi.

Să luăm, ca exemplu, introducerea într-un grup școlar a unui copil cu dizabilități. Deocamdată, putem vorbi doar despre începutul integrării acestuia în acel grup, și nu despre educație incluzivă. Încă! Abordarea incluzivă presupune identificarea resurselor umane și materiale existente în grupul respectiv și antrenarea acestora pentru a îmbunătăți practicile existente, în așa fel încât nu numai copilul cu dizabilități să fie integrat, ci întreg grupul să învețe și să se dezvolte folosind acest prilej. Orientarea incluzivă nu se referă doar la integrare ci la o schimbare care presupune resurse, timp și acțiuni organizate. Este vorba de o nouă orientare educațională care are în vedere schimbări profunde de viziune și de acțiune.

Educația incluzivă este o schimbare care privește copilul și actul educației dintr-un alt unghi de vedere, care centrează intervențiile educaționale pe valorile democratice ale relațiilor sociale și pe ființa umană înțeleasă în sens pozitiv și profund, relativ la potențialul ei.

Important de precizat este că educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități” (Dezvoltarea practicilor incluzive în școli - Ghid managerial, MEC, UNICEF, București, 1999, pag. 9).

Termenul de incluziune, în raport cu termenul de includere, așterne pe pagina educației câteva considerente. În primul rând, presupune cuprinderea sau intrarea unui nou element într-un anumit sistem. Includerea se referă în principal la intrare, pe când incluziunea înseamnă mai mult decât cuprindere; incluziunea se referă nu numai la intrarea în sistem, ci cu precădere la acces și participare. Incluziunea presupune acțiuni în favoarea accesului și participării.

Principalele acțiuni ale incluziunii sunt legate de eliminarea discriminărilor și segregării. Incluziunea școlară în cadrul procesului didactic este un proces complex care pune în centru școala și schimbările ei. Incluziunea școlară presupune ca actori educaționali, nu numai copiii care intră în sistem ci și profesorii, managerii și părinții ca parteneri ai procesului didactic incluziv. Educația incluzivă se poate sintetiza în următoarele cuvinte de sinteză: **Toți Împreună, Acceptându-ne și Sprijinindu-ne reciproc.**

Educația incluzivă este o construcție pas cu pas a unui set de idei, reprezentări și comportamente care determină acceptarea, respectul și sprijinul direct și necondiționat asupra unicității și diversității umane.

Așadar, incluziunea educațională declară că fiecare este important (copilul, profesorul, părintele) indiferent de particularitățile sale (fie ele mai mult sau mai puțin cerințe speciale) și doar împreună putem să ne dezvoltăm.

De multe ori se face confuzia între educația integrată și cea incluzivă. Se consideră că doar integrarea unui copil într-o clasă a unei școli numite „obișnuite”, devine o formă de incluziune. Dar educația incluzivă presupune un întreg arsenal de schimbări de la politici la reprezentări, comportamente și atitudini. Simpla integrare a copiilor cu dizabilități în școli nu constituie o formă de educație incluzivă, trebuie ca toată școala să se schimbe și să devină incluzivă. Modul de înțelegere a educației incluzive se centrează pe o viziune mai largă și mai deschisă în ceea ce privește dizabilitatea și în general cerințele speciale ale copiilor. Principala explicație se leagă de viziunea asupra dizabilității dar, în plus, evidențiază și alte nevoi sau cerințe ale copiilor față de educație (medii socio-culturale limitative, marginalizante, apartenența la grupuri vulnerabile, în general situațiile de risc din dezvoltarea unui copil).

Nu putem vorbi de o clasă incluzivă sau de un singur profesor care este incluziv. Educația incluzivă este o educație a valorilor globale, a practicilor comune de dezvoltare, a cooperării și a colaborării. Putem specifica că incluziunea valorizează diversitatea și diferențele cu respect și grație căci, cu cât este mai mare diversitatea, cu atât ni se îmbogățește capacitatea de a crea noi viziuni asupra vieții. Calea principală a educației incluzive este cea a valorizării diferențelor dintre copii / dintre oameni.

Diversitatea ființelor umane determină diferențele dintre oameni. Aceste diferențe sunt dependente de istoria personală unică și irepetabilă a fiecăruia. Diferențele sunt cu atât mai marcante în anii copilăriei. Dezvoltarea copilului depinde de experiența sa de viață, de acțiunile întreprinse ca și de maturizarea ființei sale biologice. Fiecare copil este unic prin zestrea sa ereditară și prin combinația specifică a caracteristicilor sale cu influențele mediului restrâns și apoi tot mai larg în care se dezvoltă. Nici o descoperire nu mai poate fi făcută de un singur om și practic fiecare lucru înmagazinează inteligența și efortul mai multor indivizi și a mai multor fapte de cultură. Este deci firesc și realist ca azi să ne gândim la fiecare pentru a găsi soluțiile în viitorul tuturor. Este firesc să ne preocupăm de toți, pentru că fiecare este important. Pentru cine? Pentru toți.

Concluzionăm următoarele: Școala de tip incluziv este școala de bază accesibilă, de calitate și care se adresează tuturor copiilor, urmărind a-i transforma în elevi și de a-i deprinde și

abilita cu tainele lumii. Într-o școală de tip incluziv, elevilor li se oferă bazele culturii și civilizației umane, pe înțelesul lor, toți actorii educaționali conjugându-și eforturile, în așa fel încât toți să beneficieze de acestea și să le dezvolte mai departe după puterile lor.

Bibliografie

UNICEF, MEN, (1999) Dezvoltarea practicilor incluzive în școli. Ghid managerial, București, 1999.

UNESCO, (2002) Ghid pentru profesori, Să înțelegem și să răspundem la cerințele elevilor în clasele incluzive, publicat de UNICEF, Ed. Romedia, București, 2002.

UNESCO (1995) Pachetul de resurse UNESCO pentru instruirea profesorilor, Cerințe speciale în clasă, UNICEF, București, 1995.

UNESCO, (2002) Să înțelegem și să răspundem la cerințele elevilor din clasele incluzive, traducere UNICEF, RENINCO, MEC, Ed. ROMEDIA, București.

Verza E. și Paun E., coord.(1998) Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF, RENINCO.

Vrasmaș Traian, (2004) Școala și educația pentru toți, Editura Miniped, București.

Vrasmaș Ecaterina, (2004) Introducere în educația cerințelor speciale, Ed. Credis, Universitatea din București.

Caracteristici ale dezvoltării limbajului copiilor de vârstă școlară mică

Vârsta școlară mică este percepută de unii autori ca fiind sfârșitul copilăriei și începutul pubertății. În această etapă apar probleme legate de adaptare școlară și de învățare. Renumitul pedagog Comenius identifică patru stadii în dezvoltarea copilului, iar această etapă o numește „a doua copilărie”, în care copilul este comparat cu un arbore care se dezvoltă prin influența școlii.

Spre deosebire de etapa preșcolară, în această etapă programul zilnic al copilului suportă câteva modificări, anume, timpul este mai bine organizat și respectat, iar jocul rămâne în programul copilului, dar este condiționat de programul școlar. Un copil, pentru a se adapta la statutul de școlar, trebuie să alterneze activitățile de învățare cu cele de recreere, astfel, după cele 30-45 de minute cât reprezintă durata lecțiilor, elevului îi trebuie 15-20 de minute alocate activităților de recreere.

Școlarul mic deține numeroase reprezentări despre obiecte, plante, animale, activități. Aceste reprezentări ajută la realizarea proceselor imaginației, gândirii și a diferitelor forme de activitate creatoare.

În activitatea de învățare, dezvoltarea intelectuală este strâns legată de memorie și atenție. La intrarea în școală, copilul nu poate fi atent mai mult de 25 – 30 minute, ajungând spre sfârșitul ciclului primar să fie atent spre 45 minute. În schimb, memoria școlarului mic se sprijină pe concret, prin folosirea materialului didactic, apoi spre sfârșitul „copilăriei a treia” se dezvoltă caracterul logic al memorării.

În privința dezvoltării limbajului copiilor, la intrarea în școală există câteva diferențe care se referă la nivelul exprimării, latura fonetică a vorbirii orale, structura lexicului sau nivelul exprimării gramaticale și lexicale. Pentru analiza achiziției limbajului, trebuie urmărite particularitățile vorbirii, ale scris-cititului, volumul vocabularului și particularitățile limbajului intern. Toate aceste aspecte, în această etapă, sunt influențate de însușirea scris-cititului.

La intrarea în școală, copilul dispune de un vocabular bogat, comunică bine tot ce este legat de vârsta și activitățile sale. La începutul clasei întâi, copiii cunosc majoritatea cuvintelor din lexicul fundamental, ei întâmpină probleme doar în explicarea sensului cuvintelor. Copilul are, în această perioadă, auzul fonematic foarte bine dezvoltat și îl ajută în recunoașterea rapidă a cuvintelor.

Capacitatea de citit-scris se formează în cursul miciei școlarității, iar aceasta impulsionează progresele limbajului. Lecturile literare, ascultate sau citite ajută la creșterea posibilității de exprimare corectă. În clasele mici, întâlnim deseori, elevi care manifestă omisiuni de litere, înlocuiri („r” în „l”: lață/rață, plimăvara/primăvara, jucălii/jucării) sau a sunetului „c” cu „g” (mângare), „v” cu „f”, „d” cu „t” etc, dezacorduri, omiterea articolului hotărât (bunicu vine...). Unele erori de pronunție și scriere sunt trecătoare, ele pot fi înlăturate prin procesul de predare-învățare; altele pot căpăta aspectul de tulburări ale limbajului și afectează mult conduita verbală a școlarului. Printre acestea putem menționa: dislalia – deformarea pronunției, bâlbâiala – alterarea ritmului vorbirii, disgrafia – alterarea limbajului scris, dislexia – afectarea activității de citire.

Dificultatea de a realiza exprimări explicite este un alt fenomen precizat de psihologi. Se observă o exprimare eliptică, economicoasă, fără caracteristici ale vorbirii la copilul care creează, rar, situații de comunicare ori dialog simplu, în viața de familie.

O problemă pe care o întâmpină copilul la intrarea în școală este prezența formelor regionale sau dialectice, deoarece vorbirea școlarilor mici se sprijină pe structuri verbale preluate prin invitație de la adulții din familie și în care sunt implicate normale gramaticale ce susțin fluxul verbal.

În urma cercetărilor realizate s-a constatat că, la școlarul mic, competența lingvistică este, în general, mai dezvoltată decât performanța verbală. Competența lingvistică este întreținută de limbajul pasiv al copilului, vocabularul activ și pasiv cuprinzând mult mai multe cuvinte la intrarea în școală în comparație cu cele existente în vocabularul activ.

La sfârșitul ciclului primar, vocabularul activ va ajunge la aproximativ 1500 de cuvinte și vocabularul total la 4000 de cuvinte. Debitul verbal oral va crește de la 80 de cuvinte pe minut, în clasa întâi, la aproximativ 105 cuvinte pe minut spre sfârșitul clasei a patra, iar debitul scris va crește de la trei cuvinte pe minut în clasa întâi la aproape 4 cuvinte pe minut în clasa a patra.

În privința dezvoltării limbajului la copii de vârstă școlară mică, Scaffer concluzionează că alături de competența lingvistică se dezvoltă și competența comunicativă care este dependentă de achiziția metacomunicării și totodată reprezintă deprinderea esențială pentru dezvoltarea alfabetizării, aceasta incluzând pe lângă citit și scris și interesul pentru aceste două abilități.

La vârsta de 10 ani se încheie ciclul copilăriei, perioadă în care se constituie bazele personalității, se dobândește statutul de școlar, fapt ce creează copilului „o deschidere largă spre viața socială”.

Dezvoltarea limbajului fiind în raport cu dezvoltarea cognitivă și implicit a personalității, sarcina învățătorului este de a folosi diverse procedee didactice pentru îmbogățirea continuă a vocabularului școlarului mic în scopul fixării corecte și conștiente a cuvintelor noi în vocabularul activ al copiilor.

Bibliografie:

1. Cosmovici, A. & Iacob, L., „*Psihologie școlară*”, Editura Polirom, Iași, 1998;
2. Scaffer, R., „*Introducere în psihologia copilului*”, Editura ASCR, Cluj-Napoca: 2010;
3. Șchiopu, U. & Verza, E., „*Psihologia vârștelor*”, București: Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.

PILONUL DEZVOLTĂRII UMANE ÎN ERA TRANSFORMĂRII DIGITALE

Introducere: Dincolo de băncile școlii

În peisajul educațional al anului 2026, definiția succesului școlar a suferit o mutație fundamentală. Nu mai vorbim despre volumul de informații stocat, ci despre capacitatea de a conferi sens acestor informații. „Educația cu semnificație” a încetat să fie un concept abstract din tratatele de pedagogie, devenind o necesitate stringentă într-o lume saturată de date și inteligență artificială. Într-un context în care răspunsurile se află la un click distanță, rolul școlii este să îi învețe pe elevi cum să pună întrebările corecte.

I. Pilonii Educației cu Semnificație

Educația cu semnificație (sau *meaningful learning*) se bazează pe premisa că învățarea autentică are loc doar atunci când noile cunoștințe sunt ancorate în structurile cognitive și emoționale deja existente ale elevului.

1. **Relevanța Contextuală:** Învățarea nu mai este fragmentată pe materii izolate. În 2026, abordările transdisciplinare permit elevilor să vadă legătura dintre logaritmi și acustica muzicală sau între istorie și dinamica geopolitică actuală. Când un elev înțelege *de ce* învață, motivația intrinsecă ia locul presiunii notelor.
2. **Implicarea Activă și Experiențială:** Trecerea de la „a asculta” la „a face”. Educația cu semnificație implică laboratoare de creație, proiecte comunitare și stagii de practică timpurii. Învățarea prin experiență transformă teoria abstractă în competență palpabilă.
3. **Ancorarea Emoțională:** Neuroștiința a demonstrat că memoria pe termen lung este strâns legată de sistemul limbic. Informația care produce o emoție – fie ea curiozitate, entuziasm sau empatie – este reținută mult mai eficient decât cea neutră.

II. Rolul Educatorului: De la Magister la Facilitator

În acest nou paradigm, profesorul nu mai este singura sursă de adevăr din clasă. În 2026, educatorul modern acționează ca un mentor și facilitator de experiențe. El nu livrează doar conținut, ci creează contexte de învățare.

Provocarea profesorului este de a personaliza parcursul educațional. Într-o clasă cu 25 de elevi, „semnificația” poate arăta diferit pentru fiecare. Unii elevi găsesc sens prin rezolvarea de probleme tehnice, alții prin expresie artistică sau dezbateri sociale. Profesorul este cel care ajută elevul să-și descopere propriul „De ce”.

III. Impactul Tehnologiei și Inteligenței Artificiale

În 2026, AI-ul este integrat în procesul de educație cu semnificație ca un instrument de personalizare masivă. Platformele de învățare adaptivă permit elevilor să progreseze în ritmul lor, eliberând timpul de la clasă pentru activități de grup, mentorat și discuții profunde.

Tehnologia nu înlocuiește semnificația, ci o potențează. Realitatea virtuală, de exemplu, permite elevilor să viziteze Roma Antică sau să exploreze interiorul unei celule umane, transformând o lecție aridă de manual într-o experiență memorabilă care capătă un sens vizual și spațial imediat.

IV. Beneficiile Sociale și Economice

O societate educată prin prisma semnificației este o societate rezilientă. Absolvenții acestui sistem nu sunt doar angajați capabili, ci cetățeni implicați. Ei posedă:

- **Gândire Critică:** Capacitatea de a filtra dezinformarea și de a analiza validitatea unei surse.
- **Adaptabilitate:** Într-o economie unde meseriile se schimbă la fiecare deceniu, capacitatea de a învăța continuu (long-life learning) este vitală.
- **Inteligență Emoțională:** Înțelegerea propriilor valori și respectul pentru diversitatea celorlalți.

V. Resurse pentru Implementare și Autoperfecționare

Pentru a trece de la teorie la practică, atât părinții, cât și cadrele didactice pot accesa resurse care promovează metodele moderne de predare:

- **Standarde și Politici:** Ministerul Educației oferă ghiduri actualizate privind noul curriculum național axat pe competențe.
- **Formare Continuă:** Platforma SuperTeach rămâne un punct de referință în România pentru transformarea mentalității profesorilor, oferind webinarii și conferințe pe tema educației cu sens.
- **Educație Digitală:** Pentru resurse despre integrarea tehnologiei în scop pedagogic, Digitaliada oferă materiale didactice gratuite și interactive.
- **Perspective Internaționale:** Site-ul Edutopia (fundația George Lucas) este una dintre cele mai bogate surse de strategii practice pentru învățarea bazată pe proiecte (PBL) și învățarea social-emoțională.

Concluzie: O investiție în umanitate

Educația cu semnificație nu este un lux pedagogic, ci singura cale de a rămâne relevanți într-o lume automatizată. Când învățăm cu sens, nu doar acumulăm cunoștințe, ci ne construim identitatea. În 2026, succesul unui sistem educațional nu se mai măsoară în numărul de olimpici, ci în numărul de tineri care părăsesc școala cu dorința de a învăța mai departe și cu încrederea că pot aduce o schimbare pozitivă în lume.

Adevărata educație începe atunci când elevul încetează să mai întrebe „Va fi la examen?” și începe să întrebe „Cum pot folosi asta pentru a înțelege lumea mai bine?”.

PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

O educație adevărată, reală se fundamentează în familie iar apoi, ea se continuă în grădiniță și școală. În primul rând ea se realizează prin puterea exemplului și apoi prin cea a cuvântului. Tot ceea ce se săvârșește sub puterea copilului are efect mai puternic decât frazele moralizatoare.

O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar prin intervenția acestuia la nivelul factorilor de risc – individuali, familiali, școlari a celor determinați de mediul cu potențial delictogen ș.a.d.m., care-l pot acuza.

Pentru o mai bună intervenție se propune realizarea unui program care să urmărească dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și în ultimă instanță pentru rezolvarea unor situații de criză cu efect de abandon școlar.

Factorii de risc cum ar fi cei comportamentali sunt factori care reprezintă ansamblul încălcărilor și abaterilor tinerilor de la normele de conviețuire socială. Delinvența juvenilă se referă la violarea normelor legale de către cei care sunt sub vârsta la care legea tratează oamenii ca adulți.

• Factorii psihologici.

În evaluarea diferitelor manifestări delictuale ale tinerilor trebuie ținut cont de factorul, agresivitate, sau de cel de "frustare", de instabilitatea afectivă sau comportamentală.

• Factorii sociali și alți factori care pot provoca abandonul școlar.

Ca obiective în cadrul unui program de prevenire a abandonului școlar ar putea fi:

- Identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul învățământului guvernamental de zi.
- Implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului cu risc de abandon școlar.
- Creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon sau risc de abandon școlar.

În măsura în care aceste obiective vor fi împlinite, abandonul școlar nu va mai reprezenta un pericol imediat de abandon, fiind urmărite în cadrul unui program de prevenție bine organizat.

Există și cazuri în care părinții încurajează să încalce normele valorilor școlare prin atitudinea lor față de școală. Ca forme principale de manifestare a deviației școlare putem aminti ca

fiind mai grave din punct de vedere social și comportamental: fuga de la școală, absenteismul, abandonul școlar, vandalismul, conduitele violente, toxicomania, copiatul și suicidul.

Una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă învățământul școlar este abandonul școlar.

Sărăcia este de asemenea un factor de abandon școlar care se reflectă la toate nivelurile de vârstă și învățare. Astfel, se afirmă că "cel mai mare abandon se înregistrează în cadrul școlilor de ucenici sau profesionale" . De fapt cei care abandonează școala profesională sau clasele de ucenici (unele clase) o fac pentru că, oricum, ei sunt oameni "certați" cu școala.

De asemenea, este menționată aprecierea (fără vreo susținere) potrivit căreia, în mediul rural, abandonul școlar crește iarna, „în condițiile lipsei de subsistență” și din cauza „lipsei hranei sau îmbrăcăminte necesare” . E o simplă părere fără cunoașterea generală a realității. Pe de altă parte, încălzirea vremii, crearea condițiilor naturale de practicare a unor îndeletniciri îi fac pe copii să-și urmeze părinții la muncă, abandonând școala.

Cauzele principale ale abandonului școlar sunt cele economice, socioculturale sau religioase, psihologice și pedagogice.

În cadrul învățământului preșcolar, cadrul didactic – educatoarea are de asemenea un rol decisiv în formarea conceptului despre școală a copiilor preșcolari și viitori școlari. Comunicarea copilului cu educatoarea fiind extrem de importantă, comunicarea verbală și cea non-verbală.

Un alt element în combaterea abandonului școlar este participarea tuturor copiilor la programul educativ, fiecare după forța și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, dar în grupul de la grădiniță fiecare poate avea un loc, un rol și o valoare.

Evaluarea pe care o poate face educatoarea se referă la competențele și capacitățile educaționale ale fiecărui copil . Aceasta trebuie să identifice:

- o Cum este fiecare
- o Ce știe fiecare
- o Ce face fiecare
- o Cum cooperează cu ceilalți

Pentru o mai bună prevenire a abandonului școlar trebuie cunoscute aptitudinile și nevoile fiecărui copil integrat în sistemul de educație fie el de religie sau etnie diferită față de restul copiilor.

În cazul etniei rrom, cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor, fața necunoscută și nebănuită a existenței membrilor ei pune în valoare ceea ce ei înșiși nu mai știu ori nu au reușit să răzbată prin opacitatea segregacionismului. Copiilor le oferă identitate și apartenență la neam, le redă mândria de descendenți ai poporului lor, răspândit prin numeroase teritorii, le crează o "unicitate pozitivă" – adică aceea care ascunde comoara trăsăturilor caracteristice unui popor.

"Unicitatea pozitivă" care în esență arată demnitatea neamului lor, se opune aceleia "negative", aceea care a fost impusă mediatizării care condamnă la inhibare, la izolare.

Așadar, copilul fie că este integrat într-un sistem de învățământ preprimar, primar, gimnazial, liceal, profesional, universitar, trebuie urmărit cu mare atenție cum evoluează cum se menține în sistemul educativ făcându-l cât mai eficient prin intervenții oportune atât din partea părinților, educatorilor cât și a comunității din care provine copilul pentru o mai mare siguranță în prevenirea abandonului școlar.

Educația pentru toți este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare educatoare în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte.

Bibliografie:

"Revista învățământului preșcolar" - Ministerul Educației și Cercetării – Institutul de Științe ale Educației – București 2006

Tema: Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Titlu: Pași mici, vieți mari – educația care dă speranță și demnitate copiilor cu deficiențe grave

Prof. MEZENIUC CAMELIA ELENA

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȘIE INCLUZIVĂ

VIȘEU DE SUS

Introducere

Educația copiilor cu deficiențe grave este mai mult decât o responsabilitate profesională; este un act de iubire, răbdare și speranță. În fiecare zi, aceste mici ființe cu nevoi speciale ne învață să privim lumea cu ochi mai empatici și să apreciem fiecare pas, fiecare gest și fiecare zâmbet ca pe o adevărată reușită.

În vremurile moderne, când tehnologia și ritmul accelerat al vieții ne fac adesea să uităm esențialul, educația copiilor cu dizabilități severe ne readuce la ceea ce contează cu adevărat: **nevoia fiecărui copil de a fi văzut, auzit și înțeles**. Este vorba despre crearea unui mediu cald, sigur și plin de iubire, unde pașii mici contează la fel de mult ca marile realizări.

Fiecare copil, indiferent de limitările sale, merită să fie însoțit cu răbdare, respect și speranță, având șansa de a-și construi o viață cu sens și demnitate.

Specificul educației copiilor cu deficiențe grave

Copiii cu deficiențe grave pot prezenta dizabilități intelectuale severe, tulburări de spectru autist în forme profunde, deficiențe senzoriale, locomotorii sau dizabilități asociate. Acestea influențează semnificativ capacitatea de comunicare, autonomie, relaționare și adaptare la mediu.

Educația acestora nu este una standardizată, ci **profund individualizată**, centrată pe nevoile reale ale copilului.

Accentul nu cade pe acumularea de informații academice, ci pe:

- dezvoltarea comunicării funcționale (verbală sau nonverbală);
- formarea deprinderilor de viață zilnică;
- stimularea autonomiei personale;
- reglarea emoțională și comportamentală;
- crearea unui sentiment de siguranță și apartenență.

Fiecare copil cu deficiențe grave are un ritm propriu de dezvoltare, iar educația modernă respectă acest ritm, valorizând **fiecare reușită, oricât de mică**.

Leadership educațional uman și empatic

Leadershipul educațional, în contextul educației speciale, depășește dimensiunea administrativă și devine un **act profund uman**. Un lider educațional autentic este cel care înțelege că lucrul cu copiii cu dizabilități severe presupune empatie, echilibru emoțional și o vocație aparte.

Cadrele didactice sunt lideri ai speranței, ai răbdării și ai progresului invizibil. Ele creează un climat educațional bazat pe:

- acceptare necondiționată;
- colaborare interdisciplinară;
- respect față de unicitatea fiecărui copil;
- parteneriat real cu familia.

Leadershipul educațional sensibil înseamnă a vedea copilul dincolo de diagnostic, a-i înțelege emoțiile și a construi zilnic punți între potențial și realitate.

Inovația ca sprijin real în educația copiilor cu dizabilități severe

În educația copiilor cu deficiențe grave, inovația nu este un scop în sine, ci un **mijloc de a reduce barierele**. Tehnologiile asistive, resursele digitale adaptate și metodele moderne devin instrumente care oferă copilului șansa de a comunica, de a înțelege și de a interacționa cu lumea.

Printre metodele moderne utilizate se regăsesc:

- comunicarea augmentativă și alternativă (AAC);
- utilizarea pictogramelor, simbolurilor și rutinelor vizuale;
- metode multisenzoriale;
- activități experiențiale și funcționale;
- integrarea terapiei în activitatea didactică.

Aceste strategii contribuie la creșterea stimei de sine, reduc anxietatea și oferă copilului sentimentul de control asupra propriului univers.

Bune practici – modele de educație cu sens

Bunele practici în educația copiilor cu deficiențe grave nu doar dezvoltă competențe, ci și **aduc bucurie și implicare activă**. Ele combină profesionalismul cu elemente ludice și experiențiale, astfel încât învățarea să fie plăcută și memorabilă.

1. Jocul cu pictograme – învățare prin aventură

Copiii folosesc un traseu cu pictograme colorate pentru activitățile zilnice. Fiecare pictogramă reprezintă o acțiune: spălat pe mâini, gustare, joacă sau lecție. Transformarea rutinei în „aventură vizuală” reduce anxietatea și crește autonomia.

2. Comunicarea Augmentativă și Alternativă (AAC) – vocea copilului nevăzut

Cardurile PECS sunt folosite ca un joc de alegere: copilul selectează ce activitate vrea să facă sau ce obiect dorește. Astfel, învață să comunice dorințele și emoțiile într-un mod distractiv, dezvoltând în același timp limbajul funcțional.

3. Planul Educațional Individualizat (PEI) – educație construită pe nevoile copilului

PEI stabilește obiective realiste, măsurabile, adaptate nivelului funcțional al copilului. Colaborarea dintre cadre didactice, terapeuți și familie asigură coerența intervenției și șanse reale de progres.

4. Activitățile multisenzoriale și atelierul senzorial – învățare prin simțuri

Prin activități senzoriale: lut, nisip kinetic, texturi diferite și culori vii, copilul descoperă concepte precum forme, culori și texturi. În paralel, se stimulează atenția și motricitatea fină, iar activitatea devine o **joacă educativă captivantă**.

5. Muzicoterapia – ritm și expresie

Activitățile muzicale cu instrumente simple sau cântece interactive permit exprimarea emoțiilor și dezvoltă atenția. Muzica transformă învățarea într-o experiență plăcută și memorabilă, iar copilul se simte valorificat și implicat.

6. Proiecte colective și parteneriat școală–familie – implicare și continuitate

Copiii participă la proiecte simple de grădinarit, pictură sau construcții cu materiale moi. Rezultatul final este expus sau prezentat comunității școlare. Părinții sunt implicați în ateliere și activități interactive, crescând coerența în învățare și face procesul distractiv și motivant pentru toți, oferindu-le totodată un **sentiment de reușită și apartenență**.

7. Valorizarea progreselor mici – educația inimii

Fiecare progres, oricât de mic, este o mare reușită: zâmbet, contact vizual, gest intenționat sau reacție emoțională pozitivă. Aprecierea acestor pași mici întărește stima de sine a copilului și motivația cadrului didactic.

Studiu de caz – progresul ca formă de speranță

Un exemplu relevant de bună practică îl reprezintă intervenția educațională realizată în cazul unui copil cu dizabilități asociate severe (deficiență intelectuală gravă, tulburări de comunicare și dificultăți majore de adaptare). La începutul parcursului educațional, copilul manifesta un nivel ridicat de anxietate, refuz de interacțiune și absența limbajului verbal.

Prin jocuri cu pictograme, carduri PECS și activități multisenzoriale, copilul a început să comunice, să se exprime și să participe la activități colective.

Rezultatele au fost vizibile și distractive: zâmbete, gesturi de alegere, colaborare în proiecte și reacții emoționale pozitive. Aceasta arată cum bunele practici, integrate cu elemente ludice, pot transforma experiența educațională.

Intervenția a fost construită gradual, pornind de la **siguranță emoțională și relație**. S-a introdus o rutină vizuală clară, cu pictograme simple, care să structureze ziua și să reducă imprevizibilitatea. Comunicarea Augmentativă și Alternativă (AAC) a fost utilizată constant, prin carduri PECS și gesturi simbolice, oferindu-i copilului posibilitatea de a face alegeri și de a-și exprima nevoile de bază.

Planul Educațional Individualizat a fost elaborat în pași mici, cu obiective funcționale, centrate pe autonomie și comunicare. Activitățile multisenzoriale, muzicoterapia și jocurile tactile au contribuit la creșterea toleranței la stimulii din mediu și la stabilirea unei relații de încredere cu cadrul didactic.

Progresele au fost lente, dar semnificative: contact vizual mai frecvent, inițierea comunicării prin simboluri, reducerea comportamentelor de autoizolare și apariția reacțiilor emoționale pozitive. Acest studiu de caz demonstrează că, prin răbdare, consecvență și empatie, educația modernă poate avea un impact profund asupra calității vieții copiilor cu deficiențe grave.

Concluzii

Educația copiilor cu deficiențe grave în vremurile moderne este un act de responsabilitate morală și socială. Prin leadership empatic, inovație adaptată și aplicarea bunelor practici integrate, atractive și distractive, educația specială devine un proces profund uman, cu impact real și durabil. A educa un copil cu dizabilități severe înseamnă a-i oferi nu doar șanse, ci **demnitate, respect, bucurie și speranță**.

Bibliografie detaliată

Cărți și manuale de specialitate

1. Gherguț, A. (2017). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale*. Iași: Polirom.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
3. Marcu, M., & Popescu, L. (2018). *Educația incluzivă și managementul clasei speciale*. București: Didactică și Pedagogică.
4. Vlăsceanu, L. (2016). *Metode și strategii în educația specială*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

Articole și lucrări științifice

5. Rose, R., & Meyer, A. (2014). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning*. Alexandria, VA: ASCD.
6. McConkey, R., & Collins, S. (2010). *Inclusive Education for Children with Severe Disabilities*. *Journal of Special Education*, 44(3), 158–167.
7. Schlosser, R. W., & Wendt, O. (2008). *Augmentative and Alternative Communication and Severe Disabilities: A Review of the Literature*. *Augmentative and Alternative Communication*, 24(3), 155–170.

Ghiduri internaționale

8. UNESCO (2020). *Inclusive Education and Disability: Guidelines for Schools and Teachers*. Paris: UNESCO Publishing.
9. WHO (2011). *World Report on Disability*. Geneva: World Health Organization.

Resurse digitale și aplicații

10. PECS USA. *Picture Exchange Communication System*. <https://pecsusa.com>
11. Boardmaker Online. *Symbol-Based Learning Tools*. <https://goboardmaker.com>

Personalizarea intervenției în procesul instructiv-educativ al elevului cu CES

Micu Lucica,

SCOALA GIMNAZIALA EUGEN BARBU, BUCURESTI, SECTOR 1

Fiecare persoană din lume este unică. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni diferiți, chiar dacă deseori diferența provine din modul în care percepem acea persoană. Și totuși, toți avem nevoie de atenție, de respect, de un climat plăcut și securizant în care să ne desfășurăm activitatea. Mai ales când vorbim despre elevii cu cerințe educative speciale, ne gândim la atenția pe care trebuie să o acordăm acestora pentru a le oferi o viață mai bună, egalitate de șanse și o recuperare corectiv-compensatorie adecvată fiecăruia.

Strategiile educaționale la nivel internațional au fost influențate de dinamica și realitatea socială și economică, devenind necesară implementarea unor politici și strategii educaționale care să ia în considerare copiii cu cerințe educative speciale și pe cei care provin din medii defavorizate, fiind promovate principiile educației pentru toți (Alois, 2005).

„Cerințe educative speciale exprimă trebuința fundamentală a unor copii de a li se acorda o atenție și o asistență educativă suplimentară, fără de care nu se poate vorbi în mod efectiv de egalizarea șanselor de acces, participarea școlară și socială“. Această sintagmă desemnează un „continuum al problemelor speciale de educație, cu referire la un registru larg de tulburări care se întinde de la deficiențele profunde la tulburările ușoare de învățare“ (Verza., 1994).

În perioada de dezvoltare, copiii pot avea ritmuri diferite de manifestare, în funcție de potențialitățile înnăscute, cât și de calitatea condițiilor instructiv-educative, de gradul adecvării activităților formative desfășurate de copii. Se impune, deci, individualizarea predării-învățării, creându-se condițiile ca fiecare copil să se dezvolte în ritmul său propriu, activizându-i însă potențialitățile reale și valorificându-le la maximum. Pe fondul luării în considerare a particularităților de vârstă și a celor individuale, activitățile și strategiile didactice realizate cu întreaga clasă de elevi se vor îmbina cu activități și strategii diferențiate - pe grupe de nivel - și cu cele individualizate, toate vizând mai ales aspectul formativ al învățământului. Activitățile diferențiate și mai ales cele individualizate, personalizate sunt utilizate cel mai frecvent pentru atingerea obiectivelor corectiv-compensatorii și reabilitarea/recuperarea unor copii cu anumite deficiențe (Roșan).

Programul de intervenție personalizat - reprezintă un instrument de lucru permanent pentru unul sau mai mulți membri ai echipei de intervenție, utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii personalizat. În acest program sunt specificate

obiectivele, activitățile propriu-zise, metodele și mijloacele utilizate, durata activităților, formele de evaluare și de revizuire a planului de intervenție.

De asemenea, programul de intervenție personalizat este privit și ca un instrument educațional de planificare și programare a activităților educațional-terapeutice și de concentrare a intervențiilor. El este întocmit de o echipă multidisciplinară, cu participarea parinților (în calitate de co-educatori și co-responsabili), pe baza unui proces de identificare a capacităților, competențelor, abilităților și performanțelor sociale ale copiilor incluși în programul general de terapie educațional-terapeutică din cadrul unei instituții de asistență și ocrotire sau centru de recuperare și reabilitare a copiilor cu cerințe speciale (Alois, 2005).

În condițiile elaborării unui program de intervenție personalizat (sau a unui curriculum individualizat) este necesară respectarea unor cerințe fundamentale referitoare la:

Evaluarea și/sau reevaluarea copilului din punct de vedere medical, psihologic, pedagogic și social, în scopul obținerii unor informații relevante pentru stabilirea unui diagnostic diferențial, nuanțat și valid, în măsură să argumenteze și să garanteze pronunțarea unui prognostic asupra evoluției imediate și pe termen lung a copilului deficient. Acest proces deosebit de complex și cu urmări importante pentru integrarea școlară a copilului cu cerințe speciale se desfășoară în echipa de specialiști, periodic, la comisiile de expertiză complexă a copilului, precum și continuu, în cadrul activităților zilnice, școlare și extrașcolare, destinate recuperării și educării copilului deficient. Activitatea de evaluare și diagnoză este esențială pentru a putea stabili sarcinile incluse în programul educațional terapeutic, luând astfel în considerare nivelul de realizare sau potențialul copilului, obiectivele comportamentale finale, precum și tipurile de strategii educațional-terapeutice abordate.

Stabilirea obiectivelor programului, pe termen scurt, mediu și lung, diferențiat, pe domeniile implicate în procesul recuperării și educării (psihologic, pedagogic și social) și într-o formulă operaționalizată care să faciliteze o evaluare corectă;

Elaborarea activităților și stabilirea metodelor, mijloacelor și procedeele specifice procesului de recuperare și educare a copilului deficient, în funcție de nivelul de dezvoltare al acestuia și de particularitățile personalității sale;

Alcătuirea echipelor interdisciplinare și/sau a instituțiilor care pot oferi servicii terapeutice, educaționale și de asistență, pentru a răspunde tuturor nevoilor fiecărui copil aflat în dificultate și a favoriza la maximum integrarea sa în mediul social și comunitar din care face parte ;

Stabilirea unor căi eficiente de cooperare și implicare a familiei copilului deficient în susținerea programului individual de recuperare, pornind de la premisa că o mare parte din timpul copilului se consumă în relația sa cu membrii familiei din care provine (Alois, 2005).

Planul de intervenție personalizat:

-este realizat de echipa specialiștilor care lucrează direct cu copilul cu nevoi speciale în mod constant și pe o perioadă îndelungată (pe perioada școlarizării).

-membrii echipei cooperează în întocmirea acestui plan

-din această echipă fac parte educatoarea / învățătorul / profesorul de la grupă / clasa în care este integrat copilul, profesorul de sprijin, logopedul, consilierul școlar, kinetoterapeutul etc. (Tobolcea)

În psihopedagogia românească s-a impus recent, un model de plan de intervenție personalizat, simplificat, cu următoarea structură pe care o redăm în continuare (I.D.Radu, 2005, 2007).

Plan de intervenție personalizat

Nume

Clasa

Nivelul de dezvoltare intelectuală, fizică, senzorială

Dacă există Planul de recuperare a copilului cu dizabilități întocmit de Serviciul de Evaluare complexă, de pe lângă Direcția de Protecție a Copilului; se trec tipurile de servicii propuse (protecția copilului, educația formală și nonformală/informală, sănătate, recuperare, altele), care devin obiective educaționale.

Prezentarea pe scurt a dificultăților pentru care elevul are nevoie de intervenție personalizată (care se transformă în obiective educaționale, de realizat)

Exemplu: dificultăți:

- de învățare – material (ce anume)
- de integrare în colectivitate (ce anume)
- de integrare socială (ce anume)
- de comunicare: limbaj oral/scriș (ce anume)
- de deplasare și locomotive (ce anume)
- de sănătate (ce anume)
- de alimentație (ce anume)
- de conduită (ce anume) etc.

Cine efectuează acțiunea :

Obligatoriu învățătorul, dirigintele sau învățătorul/profesorul de sprijin /itinerant, la care se adaugă, după caz, logopedul, psihologul, consilierul, medicul, familia etc.

Când are loc acțiunea : se menționează perioada (de preferință 3 luni), cu defalcare de timp; ce face învățătorul/dirigintele, profesorul de sprijin itinerant, familia, logopedul, elevul etc.

Cum are loc acțiunea : (cum se desfășoară); Este partea cea mai laborioasă a acțiunii, menționându-se obiectivele și strategiile fiecărui factor de intervenție (învățător, profesor, diriginte, profesor de sprijin, logoped, medic, familie, asistent social etc.).

Evaluarea procesului de învățare și a intervențiilor . Evaluarea trebuie să permită atât aprecierea gradului în care elevul realizează sarcina și nivelul de atingere a obiectivelor, cât și eficiența strategiilor de intervenție realizate (evaluare inițială, formative în timpul procesului, sumativă sau a rezultatelor).

Concluzii pe baza evaluării și revizuirea programului de intervenție personalizată. Se pot repeta obiectivele (sau unele dintre ele) propuse anterior și realizate sau se stabilesc alte obiective, nu mai mult de 3-4 în total (care să vizeze înlăturarea deficiențelor și dificultăților de la punctele 4 și 5, de mai sus).

Bilanțul progreselor în realizarea obiectivelor și propuneri. Se realizează la finele anului sau la sfârșitul unei etape propuse în Planul de recuperare a copilului cu dizabilități, întocmit de Serviciul de evaluare complexă.

Orice program de intervenție personalizat trebuie să pornească de la domeniile și principiile generale cu privire la dezvoltarea copilului. Dezvoltarea copilului se produce în esență, în următoarele domenii: motric, senzorial, cognitiv, limbajului și comunicării (în mod special), social-emoțional, autonomiei personale și sociale, volitiv-reglatoriu.

Principiile fundamentale de care trebuie să se țină seama în proiectarea unui program de intervenție personalizat, sunt următoarele:

- Dezvoltarea este secvențială
- Un domeniu al dezvoltării afectează un altul, ducând la schimbări de sistem
- Copiii au stadii individuale de dezvoltare
- Dezvoltarea se produce de la simplu la complex
- Dezvoltarea depinde de caracteristicile înnăscute și experiențele trăite
- Dezvoltarea se produce în stagii
- Dezvoltarea este o combinație simetrică și inseparabilă dintre maturizare și învățare
- Copiii au ritmuri individuale de învățare

Succesul planurilor de intervenție este influențat esențial de vârsta la care se începe aplicarea lor. Cu cât planul se realizează mai de timpuriu, dacă este posibil în fragedă copilărie când copilul receptează mai ușor influențele externe, cu atât mai mari vor fi șansele sale de recuperare. De asemenea, cooperarea cu familia elevului cu CES, precum și cu ceilalți membri ai comunității, care vin în contact cu copilul, este indispensabilă pentru asigurarea succesului programului de intervenție individuală. În acest sens, este necesar ca între specialiști și familie să se realizeze relații de colaborare și coordonare reciprocă, în realizarea diverselor activități proiectate, la domiciliul elevului. În caz contrar, copilul va fi tratat în cadrul

procesului de recuperare, atomizat, fracționat, existând o discrepanță între acțiunile specialiștilor și intervențiile familiei (Tobolcea).

În concluzie, proiectarea unor planuri sau programe de intervenție personalizate constituie modalități esențiale, prin care se dezvoltă personalitatea elevilor cu CES, asigurându-se, în acest mod, o adaptare la mediu mai eficientă, fapt care determină, înfinal, integrarea educațională și socială în societate (Popovici, 1998).

BIBLIOGRAFIE

1. Roșan, Adrian, *Suport de curs: Fundamentele psihopedagogiei speciale – teorie și aplicații*
2. Ghergut, Alois (2005), *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și obținerea gradelor didactice*, Editura Polirom, Iași
3. Verza, Emil (1994), *Psihopedagogia specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Tobolcea, Iolanda, *Suport de curs: Psihopedagogia deficientului de intelect*
5. Popovici, Doru Vlad (1998), *Suport de curs: Elemente de psihopedagogia integrării și normalizării elevilor handicapați mintal*

Educația cu semnificație – fundamentul formării intelectuale, morale și sociale a elevului

Educația reprezintă un proces esențial în dezvoltarea individului și a societății. Prin educație, omul dobândește nu doar cunoștințe, ci și valori, abilități și atitudini necesare integrării sociale și profesionale. În contextul actual, marcat de schimbări rapide și de un volum tot mai mare de informații, se impune necesitatea unei educații care să ofere sens învățării. Educația cu semnificație nu se limitează la acumularea mecanică de informații, ci urmărește formarea unei personalități echilibrate, capabile să gândească critic și să acționeze responsabil.

Educația cu semnificație presupune conectarea cunoștințelor teoretice la realitatea cotidiană, la experiențele de viață ale elevului și la nevoile societății. Astfel, învățarea devine un proces activ, conștient și durabil, contribuind la dezvoltarea armonioasă a individului.

Educația cu semnificație se bazează pe ideea că elevul trebuie să înțeleagă rostul a ceea ce învață. Informațiile memorate fără a fi înțelese sunt uitate rapid și nu contribuie la formarea reală a individului. În schimb, cunoștințele care sunt explicate, analizate și aplicate în contexte concrete devin parte integrantă a gândirii elevului.

Prin educația cu semnificație, elevii sunt motivați să învețe din dorință proprie, nu din obligație. Aceștia devin mai implicați în procesul educațional, manifestând interes și curiozitate. Motivația intrinsecă joacă un rol important în formarea unei atitudini pozitive față de învățare și contribuie la succesul școlar și personal.

Un alt aspect important este faptul că educația cu semnificație sprijină formarea competențelor necesare vieții. Elevii învață să comunice eficient, să lucreze în echipă, să rezolve probleme și să ia decizii. Aceste competențe sunt esențiale într-o societate modernă, aflată într-o continuă schimbare.

Profesorul are un rol central în realizarea unei educații cu semnificație. Acesta nu mai este doar un simplu transmițător de informații, ci devine un ghid și un model pentru elevi. Prin atitudine, comportament și metodele de predare utilizate, profesorul influențează profund procesul de formare a elevilor.

Prin utilizarea metodelor moderne de predare – precum învățarea prin descoperire, proiectele educaționale, dezbaterile sau studiile de caz – profesorul stimulează gândirea critică și creativitatea elevilor. Lecțiile devin mai atractive și mai ușor de înțeles, iar elevii sunt încurajați să participe activ la procesul de învățare.

De asemenea, profesorul contribuie la formarea unui climat educațional bazat pe respect și încredere. Relația profesor–elev este esențială în procesul educativ, deoarece elevii se simt mai motivați și mai siguri atunci când sunt ascultați și înțeleși. Un profesor care susține și încurajează elevii contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și a autonomiei acestora.

Educația cu semnificație joacă un rol important în formarea valorilor morale și civice. Școala nu are doar rolul de a transmite cunoștințe academice, ci și de a contribui la educarea comportamentului și a caracterului elevilor. Valorile precum respectul, onestitatea, responsabilitatea, solidaritatea și toleranța sunt fundamentale pentru o societate democratică.

Prin activități educative, proiecte de voluntariat și implicare comunitară, elevii învață să fie responsabili și să se implice activ în viața socială. Educația cu semnificație îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța respectării regulilor și a drepturilor celorlalți, contribuind la formarea unor cetățeni activi și conștienți.

Exemplele oferite de profesori și de mediul școlar au un impact deosebit asupra elevilor. Valorile nu se învață doar teoretic, ci mai ales prin practică și prin comportamente concrete. Astfel, educația cu semnificație devine un proces continuu de formare morală și socială.

Un alt obiectiv important al educației cu semnificație este dezvoltarea gândirii critice. Elevii sunt încurajați să analizeze informațiile, să pună întrebări și să formuleze opinii

argumentate. Într-o lume în care informația este ușor accesibilă, capacitatea de a selecta și evalua corect informațiile este esențială.

Educația cu semnificație contribuie la formarea unor indivizi capabili să ia decizii informate și să rezolve probleme complexe. Elevii devin mai autonomi și mai responsabili, fiind pregătiți să facă față provocărilor vieții personale și profesionale.

Prin stimularea gândirii critice, educația ajută la combaterea conformismului și a manipulării, încurajând elevii să își formeze propriile convingeri bazate pe argumente și raționamente logice.

În concluzie, educația cu semnificație reprezintă cheia formării unor indivizi complet dezvoltați, capabili să se adapteze cerințelor societății moderne. Aceasta nu se limitează la transmiterea de informații, ci urmărește dezvoltarea intelectuală, morală și socială a elevului. Printr-o educație care oferă sens învățării, elevii devin persoane responsabile, critice și implicate activ în viața comunității.

Educația cu semnificație contribuie la construirea unei societăți bazate pe cunoaștere, respect și responsabilitate, fiind un element esențial pentru progresul durabil al umanității.

Bibliografie

1. Cucos, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
2. Joița, E. – *Educația și dezvoltarea personalității*, Editura Didactică și Pedagogică
3. Bocoș, M. – *Didactica modernă*, Editura Paralela 45
4. Cerghit, I. – *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică
5. Manual de Pedagogie – Editura Didactică și Pedagogică

Lectura – instrument fundamental în procesul de învățare

Lectura reprezintă una dintre cele mai importante activități care contribuie la formarea și dezvoltarea personală și intelectuală a elevului din ciclul primar. Este considerată un mijloc esențial de comunicare, cunoaștere și autoformare, deoarece facilitează nu doar acumularea de informații, ci și rafinarea limbajului, formarea gândirii logice și structurarea discursului. Prin lectură, copilul intră în contact cu o varietate de structuri lingvistice, cu un limbaj bogat și expresiv, ceea ce contribuie la îmbogățirea vocabularului său activ și pasiv.

În contextul școlar, lectura este mai mult decât o abilitate tehnică; ea devine un proces complex de receptare și interpretare a textului. Prin contactul constant cu diverse tipuri de texte, elevii își dezvoltă treptat o competență lingvistică solidă, bazată pe recunoașterea și înțelegerea semnificației cuvintelor în contexte variate.

Vocabularul – componentă esențială a competenței lingvistice

Vocabularul reprezintă totalitatea cuvintelor cunoscute și utilizate de o persoană în exprimarea orală și scrisă. În ciclul primar, vocabularul elevilor este în plină formare, iar dezvoltarea sa se realizează în strânsă legătură cu experiențele de viață, cu mediul familial și școlar, dar mai ales cu activitățile de lectură. Un vocabular bogat le permite elevilor să comunice eficient, să formuleze idei clare și să înțeleagă în profunzime textele citite sau ascultate.

Există două tipuri de vocabular relevante în context educațional:
Vocabularul receptiv – cuvintele pe care elevul le înțelege atunci când le întâlnește în texte sau în vorbire;
Vocabularul productiv – cuvintele pe care elevul le poate folosi în mod activ în exprimare.

Lectura favorizează trecerea cuvintelor din sfera receptivă în cea productivă, mai ales atunci când este însoțită de activități didactice care pun accent pe înțelegerea și folosirea noilor termeni.

Legătura dintre lectură și dezvoltarea vocabularului

Numeroase cercetări au demonstrat că lectura are un impact direct și pozitiv asupra dezvoltării vocabularului. Cu cât un elev citește mai mult, cu atât este mai expus la cuvinte noi, la expresii variate și la contexte lingvistice diversificate. Spre deosebire de comunicarea orală din mediul cotidian, lectura oferă o bogăție lexicală superioară, prezentând termeni mai rari, mai preciși sau mai expresivi, pe care copilul nu i-ar întâlni în mod obișnuit în conversațiile uzuale.

Lectura determină o învățare contextuală a cuvintelor, ceea ce înseamnă că elevul nu doar memorează termeni, ci îi înțelege în context, învață cum se folosesc și care sunt nuanțele lor semantice. Acest proces sprijină dezvoltarea gândirii critice și a capacității de exprimare coerentă.

Un aspect important îl constituie și lectura expresivă, efectuată de către învățător sau de colegi, care atrage atenția asupra modului corect de pronunțare, de accentuare și de

intonație. În acest fel, elevii își formează modele corecte de exprimare și rețin mai ușor noile structuri și cuvinte.

Necesitatea stimulării lecturii în ciclul primar

Perioada în care copilul frecventează ciclul primar este esențială pentru formarea unei atitudini pozitive față de lectură. Obiceiurile formate în acești ani pot influența comportamentul de lectură de mai târziu. De aceea, cadrele didactice au un rol fundamental în stimularea dorinței de a citi, prin:

- alegerea unor texte atractive, adaptate vârstei și intereselor elevilor;
- desfășurarea unor activități interactive de lectură;
- implicarea elevilor în cluburi de lectură, proiecte literare, concursuri;
- colaborarea cu familia pentru încurajarea lecturii și acasă.

În lipsa lecturii, vocabularul elevilor rămâne redus, iar capacitatea de exprimare și înțelegere a textelor este limitată. Prin urmare, lectura nu trebuie privită doar ca o activitate de completare a programei, ci ca o practică zilnică, esențială în dezvoltarea lingvistică și cognitivă a copilului.

Strategii și activități de lectură pentru dezvoltarea vocabularului

Selectarea textelor potrivite vârstei și nivelului de înțelegere

Pentru ca lectura să fie eficientă în dezvoltarea vocabularului, este esențial ca textele alese să fie în acord cu nivelul cognitiv și lingvistic al elevilor. În ciclul primar, se recomandă folosirea de:

- povești și basme cu limbaj bogat, dar accesibil;
- texte literare adaptate, cu un lexic variat și expresiv;
- poezii cu rimă și repetiții, care facilitează memorarea cuvintelor noi;
- texte informative din domenii variate, care introduc termeni specifici (ex: natură, corpul uman, meserii).

Este important ca elevii să fie expuși atât la texte familiare, cât și la texte provocatoare din punct de vedere lexical, care să le îmbogățească treptat vocabularul.

Tehnici de activare și fixare a vocabularului în activitățile de lectură

Lectura eficientă presupune implicarea activă a elevului în procesul de înțelegere și asimilare a cuvintelor noi. Câteva strategii eficiente includ:

Anticiparea vocabularului necunoscut – înainte de citirea textului, profesorul le poate cere elevilor să anticipeze sensul unor cuvinte pe baza titlului sau imaginilor.

Sublinierea și explicarea termenilor – în timpul lecturii, se pot sublinia cuvintele noi și se discută în clasă despre sensul acestora, oferind sinonime sau exemple în contexte familiare.

Jocuri de cuvinte – după lectură, se pot organiza activități ludice precum „Ghicește cuvântul”, „Cuvântul misterios” sau „Asociază cuvântul cu imaginea”.

Încadrarea cuvintelor în propoziții – elevii sunt încurajați să creeze propoziții sau scurte povestiri folosind noile cuvinte învățate.

Lectura ghidată și lectura expresivă

Lectura ghidată presupune intervenția activă a cadrului didactic, care îndrumă elevii în parcurgerea textului și înțelegerea vocabularului prin întrebări, discuții și explicații. Aceasta este foarte eficientă în cazul elevilor mai puțin experimentați, care au nevoie de sprijin pentru a înțelege sensul cuvintelor în context.

Lectura expresivă contribuie la sensibilizarea elevului față de nuanțele cuvintelor. Modul în care profesorul citește un text influențează modul în care copilul percepe și reține anumite expresii sau cuvinte. De asemenea, lectura orală realizată de către elevi le dezvoltă încrederea în sine și consolidarea vocabularului activ.

Activități interdisciplinare pentru îmbogățirea vocabularului

Lectura nu trebuie să rămână exclusiv în aria limbii și literaturii române. Se pot crea legături între textele citite și alte discipline:

- texte despre fenomene ale naturii (în științe);
- lecturi despre personalități istorice (în istorie);
- poezii matematice sau povestiri cu conținut numeric (în matematică);
- povești care includ reguli de comportament (în educație civică).

Astfel, vocabularul elevului se dezvoltă în mod coerent și aplicat, în contexte reale.

Implicarea familiei în dezvoltarea vocabularului prin lectură

Colaborarea școală–familie este vitală pentru succesul acestui demers. Părinții pot fi încurajați:

- să citească acasă împreună cu copilul;
- să discute cu el despre cărțile citite;
- să viziteze împreună biblioteci sau librării;
- să țină un jurnal de lectură în familie.

Implicarea constantă a familiei întărește mesajul transmis în clasă și oferă copilului o motivație suplimentară pentru a citi.

Concluzii

Lectura este un instrument didactic complex și esențial în procesul de dezvoltare a vocabularului elevilor din ciclul primar. Atunci când este utilizată constant, variat și într-un mod atractiv, lectura determină o îmbogățire semnificativă a limbajului oral și scris. Prin intermediul textelor literare și nonliterare, elevii sunt expuși la structuri sintactice și lexicale variate, ceea ce le permite nu doar să înțeleagă mai bine limba, ci și să o folosească într-un mod creativ și expresiv.

Impactul pozitiv al lecturii se manifestă în:

- creșterea vocabularului activ și receptiv;
- îmbunătățirea capacității de exprimare coerentă;
- înțelegerea sensurilor multiple ale cuvintelor;
- formarea unei atitudini pozitive față de limbaj și comunicare.

În plus, lectura dezvoltă gândirea critică, imaginația și empatia, având beneficii care depășesc sfera pur lingvistică. Cu cât elevii citesc mai mult, cu atât devin mai încrezători în propriile abilități de comunicare.

Bibliografie

Biemiller, A., & Boote, C. (2006). *An effective method for building meaning vocabulary in primary grades*. Journal of Educational Psychology, 98(1), 44–62.

Lazăr, V. (2017). *Didactica lecturii și dezvoltarea vocabularului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Duță, C. (2020). *Strategii pentru dezvoltarea limbajului la ciclul primar*. București: Editura Aramis.

CÂND ÎNVĂȚAREA CAPĂȚĂ SENS: EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Prof.Miloș Maria Carmen

Colegiul Tehnic Reșița

1. Introducere

În contextul actual, marcat de schimbări sociale rapide, crize globale și nevoia tot mai accentuată de adaptabilitate, educația este chemată să își redefinească misiunea. Școala nu mai poate funcționa exclusiv ca spațiu de transmitere a informațiilor, ci trebuie să devină un mediu de formare a sensului, a valorilor și a competențelor necesare vieții reale.

Educația cu semnificație răspunde acestei nevoi, propunând o abordare centrată pe relevanță, experiență și impact. În acest cadru, învățarea devine un proces activ, conectat la realitățile elevilor și ale comunității din care aceștia fac parte. Scopul prezentei lucrări este de a evidenția modul în care educația cu semnificație se concretizează prin practici și proiecte educaționale care produc schimbări reale în școli și comunități.

2. Educația cu semnificație – repere conceptuale

Educația cu semnificație poate fi definită ca un proces educațional care facilitează construirea sensului personal al învățării, prin corelarea cunoștințelor cu experiențele de viață, valorile individuale și nevoile comunității. Semnificația apare atunci când elevul înțelege de ce învață, cum poate aplica ceea ce învață și care este impactul acțiunilor sale asupra propriei dezvoltări și asupra celorlalți.

Din perspectivă teoretică, educația cu semnificație își găsește fundamentul în constructivism, în pedagogia experiențială și în educația centrată pe elev. Aceste abordări susțin ideea că învățarea autentică este rezultatul implicării active, al reflecției și al interacțiunii cu mediul social.

3. Practici educaționale care susțin educația cu semnificație

3.1. Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning)

Învățarea prin proiecte reprezintă una dintre cele mai eficiente practici pentru promovarea educației cu semnificație. Aceasta presupune implicarea elevilor în rezolvarea unor probleme reale, relevante pentru comunitatea lor. Proiectele favorizează dezvoltarea gândirii critice, a colaborării și a responsabilității.

De exemplu, proiecte axate pe protecția mediului, voluntariat sau antreprenoriat social permit elevilor să aplice cunoștințe interdisciplinare și să observe impactul concret al acțiunilor lor.

3.2. Învățarea experiențială și serviciul în folosul comunității

Învățarea experiențială, combinată cu activități de tip service-learning, conectează școala cu viața comunității. Elevii participă la activități de voluntariat, campanii sociale sau inițiative civice, reflectând ulterior asupra experienței trăite.

Acest tip de învățare contribuie la formarea competențelor sociale, a empatiei și a spiritului civic, transformând educația într-un instrument de schimbare socială.

3.3. Educația centrată pe elev și reflecția

Practici precum jurnalul reflexiv, portofoliul educațional sau autoevaluarea îi ajută pe elevi să devină conștienți de propriul proces de învățare. Reflecția susține construirea sensului și dezvoltarea autonomiei, fiind o componentă esențială a educației cu semnificație.

4. Proiecte educaționale cu impact în școli și comunități

Proiectele educaționale cu impact real se caracterizează prin:

- identificarea unor nevoi reale ale comunității;
- implicarea activă a elevilor în toate etapele proiectului;
- colaborarea dintre școală, familie și parteneri comunitari;
- evaluarea impactului asupra beneficiarilor.

Un exemplu relevant îl reprezintă proiectele de tip „Școala pentru comunitate”, în care elevii dezvoltă inițiative de sprijin pentru grupuri vulnerabile sau pentru îmbunătățirea mediului local. Astfel de proiecte consolidează relația dintre școală și comunitate și oferă elevilor experiențe de învățare profund semnificative.

5. Rolul profesorului și al școlii

În educația cu semnificație, profesorul devine facilitator al învățării și mentor al dezvoltării personale. Rolul său este de a crea contexte autentice de învățare, de a încuraja dialogul și reflecția și de a susține inițiativa elevilor.

Școala, la rândul său, trebuie să promoveze o cultură organizațională deschisă, bazată pe colaborare, inovație și responsabilitate socială. Integrarea educației cu semnificație presupune flexibilitate curriculară și deschidere către parteneriate comunitare.

6. Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă un răspuns necesar la provocările educației contemporane. Prin practici și proiecte relevante, aceasta contribuie la formarea unor elevi implicați, responsabili și capabili să producă schimbare reală în școli și comunități. Promovarea educației cu semnificație nu este doar un demers pedagogic, ci o investiție în dezvoltarea durabilă a societății.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael: Autodesk Foundation

Leadership-ul și impactul său în educație

*Prof. înv. primar MILOSTEANU ALINA-LĂCRĂMIOARA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ SÂNNMIHAIU ROMÂN,
structura ȘCOALA GIMNAZIALĂ UTVIN*

Leadership-ul educațional se referă la capacitatea liderilor (profesori, directori, manageri educaționali) de a ghida și inspira elevii și echipele de profesori pentru a atinge obiectivele educaționale.

Există diferență între leadership-ul tradițional (bazat pe autoritate) și leadership-ul transformativ (care se concentrează pe inspirație, încurajare și colaborare).

Tipuri de leadership în educație

- Leadership-ul transformational: Liderul inspiră și motivează echipa să depășească așteptările prin viziune, inovație și susținerea dezvoltării profesionale.
- Leadership-ul colaborativ: Se pune accent pe colaborarea între profesori, elevi și părinți, pentru a sprijini succesul educațional.
- Leadership-ul distribuționat: Responsabilitățile de leadership sunt împărțite între mai multe persoane din școală, ceea ce favorizează o cultură de implicare și responsabilitate colectivă.

Un lider educațional eficient poate stimula dorința de învățare și poate contribui la dezvoltarea unei mentalități de creștere (growth mindset). Studiile arată că școlile cu lideri educaționali eficienți au performanțe mai bune la examenele naționale și internaționale. Leadership-ul educațional poate sprijini nu doar dezvoltarea intelectuală, ci și pe cea personală și emoțională a elevilor.

Un lider educațional trebuie să sprijine formarea continuă a profesorilor, să creeze oportunități pentru dezvoltarea abilităților pedagogice și să încurajeze colaborarea între profesori. Crearea unui mediu de învățare unde profesorii se simt sprijiniți și apreciați contribuie la creșterea performanțelor școlii și la îmbunătățirea rezultatelor elevilor.

Provocări în leadership-ul educațional

- ✓ Lipsa de resurse: În multe școli, liderii educaționali se confruntă cu limitări financiare și materiale care pot afecta implementarea viziunii educaționale.
- ✓ Rezistența la schimbare: Mulți profesori și elevi pot fi reticenți la schimbări, mai ales într-un sistem educațional tradițional.
- ✓ Diversitatea nevoilor elevilor: Liderii educaționali trebuie să fie capabili să răspundă diversității de nevoi ale elevilor, de la cei cu performanțe excelente până la cei cu dificultăți de învățare.

Concluzie

Leadership-ul în educație are un impact profund asupra succesului elevilor, motivării acestora și performanțelor școlare. Un leadership educațional eficient contribuie la dezvoltarea unei culturi școlare pozitive, în care atât elevii, cât și profesorii se simt susținuți. Provocările cu care se confruntă liderii educaționali necesită adaptabilitate, colaborare și resurse adecvate pentru a asigura succesul pe termen lung al instituției educaționale.

Învățarea bazată pe proiecte – strategie educațională pentru dezvoltarea competențelor complexe

Introducere

Transformările din societatea contemporană – digitalizarea, globalizarea și cerințele tot mai ridicate ale pieței muncii – determină mediul academic să regândească strategiile de învățare. În acest context, **învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning – PBL)** reprezintă o metodă care răspunde nevoii de formare holistică a studenților. Ea favorizează gândirea critică, colaborarea și aplicarea practică a cunoștințelor, depășind limitele instruirii tradiționale bazate pe memorare.

PBL plasează studentul în centrul procesului educațional, conferindu-i rolul de explorator și creator de cunoaștere. Astfel, educația devine nu doar un proces cognitiv, ci și unul social, activ și contextual.

1. Fundamente teoretice și conceptuale

Învățarea bazată pe proiecte se înscrie în paradigma **constructivistă** a educației. Potrivit lui **John Dewey** (1938), învățarea autentică derivă din experiență și reflecție, iar școala trebuie să devină o micro-societate în care cunoașterea se construiește activ. În aceeași direcție, **Jean Piaget** (1952) și **Lev Vygotsky** (1978) au subliniat rolul activității și al interacțiunii sociale în formarea gândirii.

De asemenea, **David Kolb** (1984) a elaborat un model al „învățării experiențiale”, în care procesul educațional cuprinde patru etape: experiență concretă, reflecție, conceptualizare abstractă și experimentare activă. Învățarea bazată pe proiecte transpune aceste etape în practică, oferind studenților posibilitatea de a aplica teoriile în contexte autentice.

Prin urmare, PBL se distinge prin caracterul său interdisciplinar și prin orientarea spre rezolvarea problemelor reale, promovând o educație integrativă și semnificativă.

2. Dimensiunea aplicativă a metodei PBL

În mediul universitar, învățarea bazată pe proiecte poate fi implementată în numeroase forme: realizarea unui studiu de caz, elaborarea unui plan de afaceri sustenabil, dezvoltarea unei campanii sociale sau crearea unui produs tehnologic.

Etapele principale ale metodei includ:

1. **Identificarea unei probleme autentice**, relevante social sau profesional;
2. **Planificarea și distribuirea sarcinilor** în echipă;
3. **Cercetarea și aplicarea cunoștințelor interdisciplinare**;
4. **Realizarea produsului final** (raport, aplicație, prezentare publică etc.);
5. **Reflecția și evaluarea procesului de învățare**.

Această metodă încurajează colaborarea între studenți și profesori, dar și parteneriate cu mediul economic, cultural sau civic, consolidând legătura dintre universitate și societate.

3. Beneficiile educaționale ale învățării bazate pe proiecte

Metoda PBL produce multiple efecte pozitive:

- **Dezvoltarea competențelor transversale**, precum comunicarea, gândirea critică, rezolvarea problemelor și managementul timpului;
- **Stimularea motivației intrinseci** – studenții se implică activ, deoarece proiectele au relevanță personală și socială;
- **Învățare interdisciplinară și contextualizată** – cunoștințele teoretice sunt integrate în practică;
- **Autonomie și responsabilitate** – studenții își planifică activitatea și își evaluează progresul;
- **Dezvoltarea conștiinței civice și etice**, prin implicarea în proiecte comunitare cu impact social.

Conform **Peter Senge** (1990), instituțiile educaționale ar trebui să devină „organizații care învață”, în care cunoașterea se construiește colectiv și continuu. PBL răspunde perfect acestei viziuni.

4. Provocări ale implementării PBL în mediul universitar

Aplicarea metodei presupune unele dificultăți:

- Necesitatea unei **reformulări a rolului profesorului**, care devine facilitator, nu simplu transmisor de conținut;
- **Timpul extins** pe care îl solicită proiectele complexe;
- **Evaluarea multidimensională**, care trebuie să aprecieze nu doar rezultatul final, ci și procesul, colaborarea și reflecția critică;
- **Rezistența la schimbare** a unor structuri academice tradiționale.

Depășirea acestor provocări necesită formarea cadrelor didactice în metode interactive, sprijin instituțional și adaptarea sistemului de evaluare la noile cerințe pedagogice.

5. Exemple și bune practici

În România, numeroase universități au integrat învățarea bazată pe proiecte:

- **Universitatea Babeș-Bolyai** a derulat proiecte interdisciplinare între specializările IT și științele educației;
- **Universitatea București** a implementat, prin proiectele Erasmus+, activități comunitare bazate pe PBL, în colaborare cu ONG-uri și primării locale;
- În domeniul ingineriei, **Politehnica din Timișoara** utilizează metoda pentru dezvoltarea prototipurilor tehnice și a proiectelor de inovație.

Aceste inițiative demonstrează că PBL permite integrarea învățării formale cu experiențe extracurriculare semnificative, dezvoltând competențe adaptabile și o mentalitate orientată spre soluții.

Concluzie

Învățarea bazată pe proiecte constituie o strategie educațională complexă, capabilă să formeze indivizi responsabili, flexibili și creativi – profilul absolventului de care societatea actuală are nevoie. Prin implicarea activă a studenților, integrarea teoriei cu practica și orientarea spre rezolvarea problemelor reale, PBL transformă procesul educațional într-o experiență de creștere personală și profesională.

Astfel, universitatea devine un spațiu de cercetare colaborativă, de construcție a cunoașterii și de inovare socială — o veritabilă „comunitate de învățare”.

Bibliografie selectivă

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
2. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
3. Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. New York: International Universities Press.
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Senge, P. (1990). *The Fifth Discipline: The Art & Practice of The Learning Organization*. New York: Doubleday.
6. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.
7. Matei, L. (2019). *Pedagogii active și inovare educațională în învățământul superior românesc*. București: Editura Universității.

FAMILIA ȘI ȘCOALA- PARTENERI ÎN EDUCAȚIA COPILULUI

MIRANCEA GEORGIANA-PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI, JUD. TELEORMAN

„Școala încearcă să se pună de acord cu noi părinții; noi, familia, încercăm să ne punem de acord cu școala. Care sunt căile cele mai potrivite?”

Evoluțiile rapide din viața socială generează o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții. Din perspectiva unei analize sistemice, educația părinților apare ca o dimensiune a educației permanente și Școala este un mediu social organizatoric în care universul copilului se extinde depășind constrângerea dependenței materne. Educația este cea care desăvârșește ființa umană, educație pe care copilul o primește în familie, în școală și de la comunitate.

Informarea și formarea părinților în ceea ce privește școlaritatea copilului presupune, cel puțin, ca fiecare părinte să cunoască: obligațiile legale privind educația copilului; drepturile de care dispune pentru educația copilului; importanța atitudinii lui pentru reușita școlară a copilului; metodele de colaborare cu școala. În acest scop este necesar un dialog între profesori și părinți; profesorii trebuie să primească o pregătire în materie de relație cu părinții iar competența lor în această materie trebuie considerată ca o aptitudine profesională; părinții trebuie să fie pregătiți pentru a juca rolul lor educativ în cooperare cu profesorii; școlile trebuie să asigure (asociațiilor) părinților asistența necesară.

Motivul principal pentru crearea unor astfel de parteneriate este dorința de a ajuta elevii să aibă succes la școală și, mai târziu, în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială în organizarea școlii și a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opțional sau o problemă de natură relațiilor publice.

Colaborarea dintre școală și familie presupune nu numai o informare reciprocă cu privire la tot ceea ce ține de orientarea copilului ci și înarmarea părinților cu toate problemele pe care le comportă această acțiune.

Pentru consolidarea unui set de valori stabil și coerent care sprijină școala în formarea la copii a conduitei favorabile, a unui stil de viață sănătos mintal, emoțional, fizic și socio-moral am urmărit implicarea familiei și a comunității printr-un parteneriat. Familia reprezintă elementul cheie în socializarea copilului cu ceilalți copii din clasă fiind consultată cu privire la activitățile educative(extracurriculare) și cu privire la activitățile opționale pe care doresc să le desfășoare copiii (literatură pentru copii).

Atunci când școlile, familiile și comunitatile colaborează ca parteneri, beneficiarii acestei colaborări sunt elevii. Parteneriatul are un rol deosebit în funcționarea școlii, în îndeplinirea obiectivelor acesteia și se poate realiza astfel:

- a)perfecționează abilitățile școlare ale elevilor;
- b)mbunătățesc programele de studiu si climatul școlar;
- c)îmbunătățesc abilitățile educaționale ale părinților elevilor;
- d)dezvoltă abilități de lideri ale părinților;
- e)facilitează legătura dintre familii, personalul școlii și al comunității;
- f)oferă servicii și suport familiilor;
- g)creează o atmosfera mai sigura în școală;
- h)ajută la managementul școlii.

Atunci când elevii, părinții, comunitatea devin și se considera parteneri in educație, in jurul elevilor se formează o comunitate de suport, care poate funcționa ca un angrenaj bine pus la punct. Parteneriatele reprezintă o componentă esențială in organizarea si desfășurarea activității în școală și in clasele de elevi. Ele nu mai sunt considerate doar o simplă activitate opțională sau o problemă de natura relațiilor publice.

In ziua de azi educația este un fenomen social de transmitere a experienței de viață a generațiilor adulte și a culturii, către generațiile de copii și tineri, in scopul pregătirii lor pentru integrarea in societate. Școala este instituția socială în care se realizează educația organizată a tinerei generații. Ea este factorul decisiv care contribuie pentru formarea unui om apt capabil sa participe la dezvoltarea societății, să ia parte activă la viața, să fie pregătit pentru muncă . Menirea școlii este nu numai de a inzebra elevii cu un bagaj de cunoștințe cât mai mare, ci și de a stimula calitatea de om.

Familia exercită o influență deosebit de adâncă asupra copiilor. Primele noțiuni educative pe care copilul le primește sunt cele din familie. În familie se conturează caractere. Atât părinții cât și educatorii în timpul procesului de învățământ trebuie să intervină în numeroase situații pentru a corecta comportamentul copilului. Îmbinarea eforturilor educative din familie și din școală este nu numai recomandabilă ci și obligatorie, pentru că de multe ori pe măsură ce copiii evoluează, părinții au de înfruntat alte și alte probleme care se ivesc la o altă categorie de vârstă și care se repetă la generațiile următoare.

Principii ale colaborării familie școală:

- 1) Copiii să se implice ca participanți activi în interacțiunile familie școală, centrată pe învățare;
- 2) Să ofere tuturor părinților oportunități de a participa activ la experiențele educaționale ale copiilor lor, chiar dacă vin sau nu la școală,
- 3) Colaborarea familie școală să fie folosită pentru rezolvarea problemelor dificile și, drept cadru de sărbătorire a realizărilor, a performanțelor deosebite,
- 4) Relația dintre cele două instituții atât de importante să constituie fundamentul restructurării educaționale și al reînnoirii comunității;

Educația răspunde atât cererii sociale cât și nevoilor și aspirațiilor individuale. Presupune eliberare de energiilor lăuntrice, prin împlinirea armonioasă și creatoare, a insecurității, inferiorității și dependenței pe care le poate simți ființa umană într-o societate aflată într-o schimbare rapidă.

Bibliografie:

1. Robu, Maria, „Empatia în educație”, Didactica Publishing House, București, 2008
2. Cerghit, Ioan, Neacșu, Ioan, Negreț Dobridor Ioan, „Prelegeri pedagogice”, Editura Polirom, Iași, 2001
3. Pescaru, Băran, Adina, „Parteneriat în educație”, Editura Aramis Print, București, 2004

Performanța școlară oglindită în prezența la concursuri și olimpiade școlare

MIRANCEA GEORGIANA-PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI, JUD. TELEORMAN

În activitatea didactică pregătirea elevilor în vederea participării la olimpiade și concursuri școlare are un loc bine determinat, contribuind la evaluarea instituției și a rezultatelor efortului suplimentar al profesorilor și al elevilor. Obținerea unor rezultate notabile în cadrul acestui tip de activitate are un impact pozitiv atât asupra elevilor care au posibilitatea să-și evidențieze capacitățile creative și abilitățile pentru un anumit obiect de studiu, cât și asupra celor care îi îndrumă și îi pregătesc, profesorii.

A participa la un concurs înseamnă a învăța să accepți că te poți încadra într-una din cele două categorii: cei care pierd și cei care câștigă. Pentru un copil, această lecție poate fi mai ușoară sau mai grea, în funcție de felul în care trăiește această experiență.

1. Avantajele participării la concursuri

Valorificarea interesului pentru un anumit domeniu. Pregătindu-se pentru un concurs, copilul are ocazia să afle o mulțime de lucruri noi, pe care poate nu le-ar fi aflat dacă nu ar fi participat la competiție. De asemenea, pregătirea pentru olimpiade sau concursuri îl poate orienta pe copil către o viitoare carieră.

Învățarea unor lucruri sau abilități noi. În afară de informațiile noi despre domeniul pentru care se pregătește, copilul învață să își organizeze timpul, să facă față unei competiții și învață valoarea efortului și disciplinei. Pregătindu-se pentru un concurs, un copil are ocazia să învețe ce înseamnă perseverența, răbdarea și responsabilitatea.

Testarea cunoștințelor asimilate. Concursurile școlare sunt o modalitate de a verifica nivelul de pregătire la care se află copilul.

Învăț să facă față eșecului. Un rezultat slab la un concurs sau ratarea unui loc pe podium pot fi ocazii de a învăța să facă față eșecului. Deși pare paradoxal, un eșec poate fi o lecție mai importantă pentru un copil decât un succes. A gestiona stările emoționale care apar în astfel de momente, a nu renunța și a identifica factorii care au dus la un rezultat slab sunt abilități care îl vor ajuta pe copil atunci când se va confrunța cu alte situații dificile.

Creșterea stimei de sine. Atunci când participarea la o competiție se încheie cu un rezultat bun, copilul învață să aibă încredere în sine și descoperă că și-a depășit limitele. Toate acestea contribuie la creșterea stimei de sine.

2. Dezavantajele participării la concursuri

Competițiile sunt o sursă de stres. Atunci când copilul își dorește foarte mult un premiu sau consideră că rezultatele obținute sunt extrem de importante, stresul este inevitabil. Pentru a contracara acest efect al participării la concursuri, este bine să îl înveți pe copil să privească un concurs ca pe o situație în care va avea ocazia să își testeze limitele, să învețe lucruri noi și să își îmbunătățească anumite abilități. Un premiu obținut la un concurs școlar nu trebuie să devină un scop în sine.

Starea de epuizare fizică și psihică. Atunci când copiii nu stăpânesc foarte bine abilitatea de organizare a timpului pentru a se pregăti pentru competiție, este foarte posibil să apară oboseala, care, în timp poate duce la scăderea imunității organismului. Pentru a evita acest lucru, copilul trebuie învățat să își gestioneze eficient timpul.

Copilul dispune de mai puțin timp liber. Intervalul de timp acordat relaxării va fi mai redus datorita nevoii de a se pregăti pentru concurs. Copilul trebuie ajutat să găsească și momente în care poate realiza activități care îl relaxează și să se odihnească suficient.

Relațiile sociale pot avea de suferit. Copiii care se pregătesc pentru olimpiade sau concursuri școlare alocă mai puțin timp ieșirilor în oraș, preferând să petreacă timpul învățării sau exersării. Este bine ca, din când în când, copilul să acorde timp și prietenilor. Păstrarea legăturii cu prietenii apropiați îl ajută pe copil să își păstreze echilibrul emoțional și să facă față mai bine stresului.

SUGESTII DE ÎMBUNĂTĂȚIRE PENTRU CONCEPTUL „ȘCOALA DE ACASĂ” PENTRU ELEVII CU HANDICAP GRAV NEDEPLASABILI

***MIRANCEA GEORGIANA-PROFESOR ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, ȘCOALA
GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI, JUD. TELEORMAN***

Pentru elevii cu handicap grav nedeplasabili, "Școala de acasă" reprezintă nu doar o alternativă, ci și o necesitate educațională. Limitările de mobilitate impun adaptarea materialelor didactice și a metodelor de predare, astfel încât acești elevi să beneficieze de un proces de învățare echitabil și accesibil.

Elevii cu handicap grav nedeplasabili necesită un curriculum personalizat, care să țină cont de capacitățile fizice și cognitive ale acestora:

- Exemplu: Pentru un elev cu tetrapareză spastică, materialele didactice pot fi adaptate digital, utilizând platforme accesibile prin comenzi vocale sau dispozitive de control ocular (eye-tracking).
- Exemplu: Lecțiile pot fi structurate în sesiuni scurte, intercalate cu activități de recuperare sau exerciții de stimulare senzorială.

Tehnologiile asistive pot transforma complet modul de învățare al elevilor nedeplasabili, oferindu-le autonomie și acces la informație:

- Exemplu: Computere cu acces prin comenzi vocale (Google Voice Access, Dragon NaturallySpeaking) permit elevilor să scrie și să navigheze pe internet fără a folosi mâinile.
- Exemplu: Dispozitive de tip switch și ecrane tactile mari facilitează selectarea răspunsurilor în timpul lecțiilor interactive.
- Exemplu: Tablete special configurate, cu aplicații educaționale care folosesc pictograme mari și clare, ajută la dezvoltarea comunicării și a competențelor cognitive.

Pentru elevii nedeplasabili, sprijinul unei echipe multidisciplinare este esențial:

- Exemplu: Profesorii colaborează cu fizioterapeuți pentru a integra exerciții ușoare de mobilizare în rutina zilnică.
- Exemplu: Logopezii pot realiza sesiuni online pentru dezvoltarea limbajului, utilizând software-uri interactive de comunicare augmentativă.
- Exemplu: Asistența psihopedagogică se poate desfășura online, cu sesiuni de consiliere adaptate nevoilor emoționale ale elevului.

Elevii nedeplasabili riscă izolarea socială, de aceea este important să se creeze contexte de interacțiune:

- Exemplu: Participarea săptămânală la activități online de grup, cum ar fi "Cafeneaua virtuală", unde elevii socializează și discută subiecte comune.
- Exemplu: Sesiuni de terapie prin artă sau muzică, desfășurate online, pentru stimularea expresivității și a creativității.

"Școala de acasă" pentru elevii cu handicap grav nedeplasabili poate fi o soluție eficientă și incluzivă, dacă este bine structurată și adaptată nevoilor specifice. Tehnologiile asistive, curriculumul personalizat și intervenția multidisciplinară sunt elemente esențiale pentru succesul educațional și dezvoltarea socio-emoțională a acestor elevi.

Bibliografie

1. Dumitru, M. (2021). Educația incluzivă și provocările sale. Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Ionescu, A., Popescu, C. (2022). Tehnologii asistive în învățământul special. Editura Universitară, Cluj-Napoca.
3. Ministry of Education. (2023). Ghid pentru educația la domiciliu a elevilor cu CES. București: Ministerul Educației.
4. Virjan, D. (2023). Integrarea tehnologiilor în educația specială. Revista de Pedagogie, 4(2), 45-52.

MENTORATUL - CONTEXT FACILITATOR AL INSERTIEI PROFESIONALE

Prof. Corina Mirescu
ISJ Ilfov

În literatura de specialitate din diferite domenii se regăsesc o serie de definiții, descrieri ale conceptelor discipol, mentor, mentorat, care evidențiază din perspective diverse esența ideii de mentorat: un proces care constă în relația dintre o persoană experimentată și cu expertiză în domeniu, numită mentor, către o persoană neexperimentată, numită discipol /novice, în scopul transmiterii cunoștințelor, abilităților, atitudinilor. (Suport de curs PROF III, p. 22)

Indiferent de tipul de mentorat, în literatura de specialitate se întâlnesc opt roluri pe care un mentor le poate juca în relația cu un discipol.

- **Profesor:** Un mentor trebuie să-l învețe pe debutant acele cunoștințe și abilități necesare pentru a-și îndeplini cu succes sarcinile în cadrul organizației. Acest rol presupune ca mentorul să prezinte debutantului toate aspectele legate de funcția de îndeplinit și să îi împărtășească din experiența lui profesională, inclusiv din greșeli.
- **Ghid:** În calitate de ghid, mentorul ajută novicele să descopere, să înțeleagă și să aplice regulile scrise sau nescrise ale organizației, să îl ghideze în vederea integrării în organizație. Este important ca mentorul să explice discipolului care este rolul fiecărei persoane în organizație și care sunt relațiile ierarhice formale și informale.
- **Consilier:** Rolul de consilier presupune ca mentorul să stabilească o relație deschisă și de lungă durată, bazată pe încredere. Mentorul trebuie să aplice regulile confidențialității cu privire la cele împărtășite cu novicele, încurajează comunicarea activă, asertivă, manifestă empatie în relația cu persoana mentorată. Mentorul consilier încurajează discipolul să identifice situațiile problemă care pot să apară în activitatea profesională și să găsească soluții de rezolvare a acestora sau de a oferi suportul necesar rezolvării lor.
- **Motivator:** Mentorul utilizează motivația ca pe ”motorul intern” care asigură energia necesară reușitei profesionale a novicelui. Mentorul aflat în rol de motivator trebuie să fie entuziast, să ofere sprijin moral și profesional, să ofere în mod frecvent feedback pozitiv.
- **Coach:** Un mentor aflat în rol de antrenor trebuie să ofere diferite tipuri de feedback în funcție de situație: pozitiv pentru a consolida un comportament și feedback constructiv pentru a schimba un comportament. Ambele tipuri de feedback sunt esențiale pentru dezvoltarea personală și profesională a novicelui. Feedbackul trebuie să fie oferit frecvent, să fie specific și să fie bazat pe observația directă asupra comportamentelor debutantului. În oferirea feedbackului constructiv, mentorul nu trebuie să emită judecăți de valoare.
- **Sfătuitor:** Acest rol presupune ca mentorul să ajute debutantul pentru a-și stabili obiective de dezvoltare personală și profesională și a-l sprijini să elaboreze un plan de acțiune în vederea atingerii lor. Obiectivele trebuie să fie specifice, încadrate în timp, orientate spre rezultate, relevante, tangibile și flexibile pentru a putea să fie adaptate schimbărilor dinamice la nivelul organizației sau la nivelul societății.
- **Model:** Mentorul este ilustrarea modului în care sunt puse în practică valorile, principiile

etice și practicile organizației. Cei mai mulți discipoli vor ajunge să își imite în timp mentorii. Discipolul va învăța prin observarea activității profesionale a mentorului, a modului în care mentorul face față situațiilor și din multiplele interacțiuni cu alții.

- **Deschizător de uși:** În acest rol, mentorul trebuie să creeze ocazii, oportunități novicelui să întâlnească alți membri ai organizației și să creeze relații cu aceștia. Mentorul încurajează discipolul să identifice oportunități de dezvoltare profesională și personală. (Suport de curs PROF III, p. 25-26)

Așa gândeau pedagogii cu renume despre a fi un profesor bun, la clasă și în școală, dar și acasă, în comunitatea locală și în societate, în general. Astfel era văzut dascălul în anii de dinaintea pandemiei! Astăzi, profesorul este mereu pe fugă, între clasa de elevi, pe care ar trebui să știe s-o managerieze eficient, pentru că rezultatele obținute de aceștia depind în mare măsură de personalitatea lui, ca profesionist în educație, și de știința pe care a acumulat-o în anii de facultate, și hârtiile pe care trebuie să le întocmească pentru că „așa vrea directorul”, pentru a putea și el, la rândul lui, să transmită mai departe, la inspectorat și la minister, situații peste situații! Astăzi, profesorul trebuie să se instruiască pe banii lui, să acumuleze credite profesionale transferabile, să se formeze continuu și să se perfecționeze într-o profesie care nu-i aduce prea multe satisfacții materiale! Astăzi, profesorul este frustrat, nervos și nu mai poate transmite valori și comportamente exemplare copiilor, dorind ca orele să se desfășoare cât mai repede, fără incidente în clasă, ca să poată pleca spre alte joburi, astfel încât să-și întrețină familia! Astăzi, cadrul didactic debutant nu are un mentor, nu poate să facă față provocărilor de zi cu zi din viața școlii, nu are un îndrumător care să-i acorde atenție, să-i răspundă la întrebările firești sau care să-i ofere suport în diferite situații problematice, cum ar fi nepromovarea sau promovarea după mai multe încercări a examenului de definitivat, deși susțin concursul de titularizare, care este mai dificil!

Pentru toate aceste încercări se nasc întrebări naturale, de genul: De ce vor să mai rămână în învățământ? Care sunt așteptările lor de la această profesie și de la sistemul de învățământ românesc? Au sprijin în colegi sau în directorul școlii? Este mediată orientarea în cariera didactică de factori individuali, de învățare, de factori psihosociali și de dezvoltare personală? Care ar fi recomandările pentru ca aceștia să poată performa? Ce strategii ar trebui să funcționeze pentru ca viitorii dascăli să fie o sursă de inspirație pentru noua generație de elevi?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, am inițiat o cercetare în teritoriu, unde am aplicat un chestionar cadrelor didactice debutante, cu referire la persoana mentor din activitatea lor didactică. Majoritatea au optat pentru directorii unităților de învățământ care au avut un rol însemnat în inserția lor profesională.

Calitatea managementului școlar presupune că directorul este acea persoană care știe să coordoneze activitatea școlii, știe să intervină în orice situație și mentorează resursa umană nou-intrată în sistem. Nu sunt de neglijat și aspectele care susțin climatul responsabil și stimulat, cât și încrederea și respectul pe care le transmite un director profesorilor debutanți. De asemenea, el are rolul de a motiva profesorii debutanți și de a valoriza învățătorii începători.

Au fost subliniate acele 3 calități pozitive ale directorului de școală, care au contribuit sau contribuie la o inserție eficientă a cadrelor didactice debutante. Din ce au transmis repondenții, enumăr următoarele: deschiderea și căldura sufletească, implicarea, profesionalismul, bun îndrumător și sfătuitor, ajutorul necondiționat, susținerea, încrederea în cadrele didactice

începătoare, răbdarea, organizarea, parteneriatul creat cu profesorii școlii, respectul, „Este foarte implicată în activitatea pe care o desfășoară. De fiecare dată când am avut nevoie de ajutor, mi l-a oferit.” (din răspunsurile date), stimulează creativitatea, dezvoltarea profesională, libertatea de acțiune, este uman, generos, sincer, are simțul umorului, este o persoană înțelegătoare, „Răspunde prompt atunci când am nevoie de documentație, apreciază efortul depus în activități extrașcolare, se implică în toate proiectele.” (din răspunsurile date), empatic, amabil, este un bun manager, știe să rezolve conflictele ivite, „Dorește să întreprindă foarte multe activități, promovează cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice, dorește să estetizeze clădirile unității școlare.”, „Ajutor constant, comunicare excelentă, extraordinara abilitate de a te face să îți dorești să devii mereu o versiune mai bună a ta.”. La cele de mai sus, se adaugă și capacitatea de a mobiliza și motiva colectivul de profesori, aceea de a asculta problemele colegilor și de a le rezolva, „Directoarea școlii mi-a oferit încredere, m-a îndrumat de fiecare dată când i-am cerut o opinie, m-a încurajat înainte de susținerea examenului de titularizare deoarece eram foarte stresată și obosită.”, „A facilitat integrarea în colectiv, m-a implicat în diverse activități și frecvent a făcut aprecieri la adresa mea în fața colegilor ce încă nu mă cunoșteau.”(din răspunsurile date)

În ceea ce privește cele 3 aspecte negative ale directorului pe care ar vrea profesorii începători să le îmbunătățească în relație cu ei, se menționează că nu au ce să spună sau că nu e cazul să schimbe ceva, iar alții au menționat că ar dori ca directorii să fie mai diplomați, să îi aprecieze mai mult pe unii dintre profesori, să îi stimuleze mai mult și să le dea încredere, să comunice și să îi coopteze în diferite activități, „Să treacă mai des pe la clasa mea, să ne viziteze mai des, să petreacă mai mult timp cu copiii”, să folosească o tonalitate a vocii cât mai adecvată pentru comunicare, să fie mai puțin orgolioși sau să se bucure mai mult de reușitele colegilor.

Pentru a accentua relația dintre director și profesorii debutanți, pentru o inserție eficientă a acestora, școala trebuie să se regăsească printre factorii optimi de mediu, să funcționeze cu dotări foarte bune și să fie veselă și primitoare, pentru a veni cu drag în rândurile elevilor.

Chiar dacă în unele școli există o dotare minimală, directorul este prezent pentru a suplini această lipsă împreună cu profesorii din instituție, au realizat un climat organizațional benefic integrării colegilor debutanți, astfel încât aceștia să își dorească să rămână în colectiv și în cancelarie.

Bibliografie:

1. Ceobanu, C., Mara, D., Bocoș, M., - Suport de curs, program de formare continuă „PROF II – MENTORAT DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ” Elaborat în cadrul proiectului POCU “*Profesionalizarea carierei didactice - PROF*”, Cod SMIS proiect: 146587, cap. 2, Profesionalizarea carierei didactice prin mentoratul de practică pedagogică – politici și direcții de acțiune;
2. Stan, C (2020), ”Mentorat și coaching în educație”, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
3. 15. Suport de curs, PROF III - Management educațional în context mentorat, modulul 1, 2023.

Abilități și competențe pentru dezvoltarea abilităților de comunicare la elevii cu tulburări de învățare

**Profesor Consilier Scolar Mitu Elena
CJRAE VÂLCEA – Seminarul Teologic Ortodox Sfanul Nicolae,
Ramnicul Valcea**

Societatea modernă de caracterizează printr-o organizare socială riguroasă, în vederea obținerii eficienței maxime. Instituțiile și organizațiile structurează viața cotidiană a oamenilor, ordonează comportamentele individuale și colective, stabilesc norme de interacțiune socio-umană. Ele reduc incertitudinea vieții individuale, reglementează performanțele și instituie recompensele. Există o dezbatere continuă în societate în legătură cu eficiența învățământului care depinde în mare măsură de factori sociali și motivații intrinseci și extrinseci. Profesorul este văzut ca un formator de personalități ale elevilor, care implică un comportament bazat pe abilități de comunicare și interrelaționare cu toți factorii implicați în actul educațional, și să formeze competențe copiilor. Din această perspectivă profesorul îndeplinește funcția de organizator al învățării, partener al educației și membru al copului profesoral.

Convingerile și valorile personale au un rol mediator între factorii contextuali și cei sociali, pe de o parte și comportamentele motivaționale, pe de altă parte. Dintre cele mai importante convingeri care afectează implicarea în sarcinile de învățare sunt:

- expectanțele legate de autoeficacitatea în sarcină (ineficiența percepută în sarcini de învățare determină evitarea acestora sau implicare mai redusă în acest fel de sarcini);
- teoriile proprii despre inteligență (conceperea inteligenței ca fiind o entitate nemodificabilă poate determina o motivație scăzută pentru învățare în cazul unei percepții negative despre propriile abilități intelectuale)

Factorii contextuali influențează orientarea persoanei, fie spre dobândirea de competență în domeniu, fie spre obținerea doar a unei performanțe specifice. Printre acești factori se numără:

- tipul sarcinilor de învățare (sarcinile aplicative și cele legate de activitățile curente ale elevilor sunt mai atractive decât cele decontextualizate și facilitează orientarea spre dobândirea de competență și nu doar spre obținerea unei performanțe particulare);
- relația de autoritate în clasă (autonomia în învățare determină o motivație intrinsecă și o percepție pozitivă asupra competențelor proprii de învățare)
- utilizarea formală și informală a recompenselor (recompensarea competenței are un puternic rol motivațional pe termen lung);
- modalitatea de evaluare (orientarea spre competență din cadrul evaluărilor formative determină o motivație de învățare superioară față de orientarea spre performanță);
- timpul acordat unei sarcini de învățare (un interval de timp prea scurt are tendința de a demotiva elevii);

- modalitatea de grupare a elevilor (gruparea rigidă pe abilități are consecințe serioase în planul performanțelor și a motivației pentru învățare).

Factorii sociali și culturali acționează la nivelul normelor, valorilor și practicilor de învățare ce se constituie în zestrea culturală a unei persoane. Diferențele dintre culturi (să luăm spre exemplu doar diferența dintre cultura urbană și cea rurală sau dintre cultura familiilor cu statut socio-economic crescut și cea a familiilor cu statut socio-economic scăzut) se găsesc la nivelul:

- valorii pe care o acordă învățării de tip școlar (pentru unii învățarea în școală este foarte importantă, pentru alții însă experiența de viață are o importanță mai mare);
- tipurilor de interacțiune pe care le încurajează în activitatea de învățare (cooperare sau competiție);
- concepțiilor despre competență (pentru unii competența se referă la dobândirea de cunoștințe aprofundate, pentru alții la dezvoltarea de deprinderi de muncă);
- experiențelor de învățare pe care le asigură (utilizarea deprinderilor academice în activitățile curente).

Am amintit despre motivație și factori sociali deoarece acestea au un rol definitoriu în dezvoltarea abilităților și competențelor în vederea formării și abordării comportamentului etic și responsabil al profesorului. Codul deontologic al cadrului didactic întărește pozitiv comportamentul responsabil iar motivația intrinsecă îl determină să se autoperfecționeze în raport cu actul instructiv-educativ. Este important de precizat că niciuna din problemele ivite în cadrul acțiunii educaționale nu poate fi rezolvată numai prin stăpânirea de către dascăl a unui înalt nivel de cunoștințe teoretice. O sursă importantă de rezolvare a dificultăților pe care le întâmpină dascălul debutant o constituie modelul propriilor dascăli și observațiile din timpul practicii pedagogice. Pentru că este un intelectual, dascălul „alege să trăiască și o altă viață: aceea a «maestrului spiritual». Experiența ca dascăl, munca cu copii, dar și cu adulții, studiile psiho-pedagogice, responsabilitatea, trăsăturile pozitive de voință și caracter fac din foștii dascăli care au îmbrățișat altă carieră, oameni de valoare, fiind apreciați de societate, oameni care se adaptează în toate condițiile, care știu să se aplece sau să se ridice la fiecare semen de-al lui. Școala este primul laborator social care realizează acest lucru, iar profesorul este prin excelență un creator, șlefuid caracter.

Cheia succesului dintr-o școală o reprezintă respectarea eticii de către resursa umană, concretizată în fapte și atitudini. Conform noilor orientări ale învățământului românesc contemporan educatorul este responsabil în fața „clientului” său căruia îi furnizează servicii educaționale, de aceea intervine competiția pentru a fi cel mai bun. Etica reprezintă medierea cu succes a acestor obiective: să fii cât mai bun și responsabil, cu onestitatea, integritatea, loialitatea și politețea față de ceilalți. Competiția trebuie să fie fairplay. Educatorul și mama sunt primii traducători ai vieții sociale pentru copii. De la aceștia învață să respecte regulile impuse de rețelele de socializare, să îndeplinească sarcini și să joace roluri. Dacă aceste două modele vorbesc frumos, dar acționează greșit, eșecul în procesul educațional este garantat.

Relația profesor-elev reprezintă o sinteză a relațiilor interpersonale, alături de relația copil-părinți, iar pe aceste fundamente se dezvoltă atât virtuțile, cât și viciile, de aceea școala și familia se impune să coopereze în procesul educațional. Uneori ceea ce profesorul consideră în mod îndreptățit un viciu, familia apreciază eronat ca fiind o virtute. Elevul este pus în fața acestei dileme majore de traducere diferită a secvenței sociale de către mentorii săi.

Educația are îndatorirea de a disciplina elevul, inițiindu-l în ordine, punctualitate, pregătirea zilnică și temeinică a lecțiilor, respectarea regulamentelor și ierarhiilor.

Bibliografie:

1. Abric, I.- Psihologia comunicării. Teorii și metode, Editura Polirom, Iași, 2002
2. Albu, Gabriel -Comunicarea interdisciplinară. Aspecte formative și valențe psihologice, Editura Albulescu, Ion - Morală și educație, Editura Eikon, București, 2008
- 3.Allport, G.W.-Structura și dezvoltarea personalității, E.D.P. , București, 1981 Institutul European, Iași, 2008

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ – UN PARTENER ÎN EDUCAȚIE

Mitu Florina

Scoala Gimnaziala Mateesti

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării societății moderne, iar progresul tehnologic influențează în mod direct modul în care cunoașterea este transmisă și asimilată. În ultimele decenii, inteligența artificială a devenit un instrument tot mai prezent în domeniul educațional, oferind soluții inovatoare pentru predare, învățare și evaluare. Astfel, inteligența artificială nu mai este doar un concept teoretic, ci un adevărat partener în procesul educațional.

Inteligența artificială poate fi definită ca ansamblul de tehnologii care permit sistemelor informatice să simuleze procese cognitive umane, precum învățarea, raționamentul sau luarea deciziilor. În educație, aceste tehnologii sunt utilizate pentru a crea medii de învățare personalizate, adaptate nevoilor fiecărui elev sau student. Prin analizarea performanțelor individuale, aplicațiile bazate pe inteligență artificială pot identifica punctele forte și dificultățile unui elev, oferind recomandări personalizate pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare.

Un avantaj important al inteligenței artificiale în educație este accesibilitatea sporită la resursele de învățare. Platformele educaționale inteligente permit elevilor să învețe în ritmul propriu, indiferent de locație sau program. De exemplu, tutorii virtuali pot oferi explicații suplimentare, exerciții adaptate nivelului de cunoștințe și feedback imediat. Acest lucru contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la reducerea diferențelor educaționale dintre elevi.

De asemenea, inteligența artificială sprijină cadrele didactice în activitatea lor. Prin automatizarea unor sarcini repetitive, precum corectarea testelor sau gestionarea notelor, profesorii pot aloca mai mult timp activităților creative și relației directe cu elevii. Analiza datelor educaționale realizată de sistemele inteligente oferă informații valoroase despre progresul clasei, permițând adaptarea strategiilor de predare în funcție de nevoile reale ale elevilor.

Un alt domeniu important în care inteligența artificială își aduce contribuția este evaluarea educațională. Testele adaptive, bazate pe algoritmi inteligenți, ajustează nivelul de dificultate al întrebărilor în funcție de răspunsurile elevului, oferind o evaluare mai corectă și mai obiectivă a cunoștințelor. În plus, feedback-ul generat automat ajută elevii să înțeleagă mai bine greșelile făcute și să își îmbunătățească performanțele.

Cu toate acestea, utilizarea inteligenței artificiale în educație ridică și anumite provocări. Printre acestea se numără protecția datelor personale, dependența excesivă de tehnologie și riscul diminuării interacțiunii umane. Educația nu trebuie să devină un proces exclusiv digital, deoarece relația profesor–elev joacă un rol esențial în formarea personalității și a valorilor morale. Prin urmare, inteligența artificială trebuie privită ca un instrument de sprijin, nu ca un substitut al profesorului.

În concluzie, inteligența artificială reprezintă un partener valoros în educație, contribuind la modernizarea procesului de învățare și la creșterea eficienței acestuia. Utilizată în mod responsabil, aceasta poate oferi oportunități egale de educație, poate sprijini profesorii și poate îmbunătăți experiența educațională a elevilor. Viitorul educației va depinde de echilibrul dintre tehnologie și factorul uman, astfel încât progresul digital să fie pus în slujba dezvoltării intelectuale și morale a societății.

BIBLIOGRAFIE

1. Russell, S., Norvig, P., *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, Pearson Education, 2021.
2. Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C., *Artificial Intelligence in Education*, Center for Curriculum Redesign, 2019.
3. UNESCO, *Artificial Intelligence and Education: Guidance for Policymakers*, 2021.
4. Vlăsceanu, L., *Introducere în educație*, Editura Polirom, Iași, 2010.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Mogoș Alina – Oana

Grădinița nr. 5 Brașov structura Grădinița nr. 7 Brașov

Într-o lume aflată într-o continuă transformare, educația nu mai poate fi redusă la transmiterea de informații sau la performanța măsurată exclusiv prin teste standardizate. Educația cu semnificație este acea formă de învățare care conectează cunoștințele cu viața reală, valorile personale și nevoile comunității, contribuind la formarea unor oameni implicați, responsabili și capabili să producă schimbare.

Educația cu semnificație pune accent pe **sens, relevanță și impact**. Elevii nu sunt doar receptori pasivi ai conținuturilor, ci participanți activi în procesul de învățare. Aceasta presupune:

- conectarea lecțiilor la experiențele reale ale elevilor;
- dezvoltarea gândirii critice, a empatiei și a spiritului civic;
- învățarea prin acțiune, reflecție și colaborare.

Profesorul devine facilitator, mentor și partener de învățare, iar școala – un spațiu viu, deschis către comunitate.

Practici educaționale care dau sens învățării

1. Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning)

Elevii lucrează la proiecte complexe, pornind de la probleme reale: protecția mediului, incluziunea socială, sănătatea comunității sau patrimoniul local. În acest proces, ei cercetează, colaborează, propun soluții și le prezintă public.

Impact: creșterea motivației, dezvoltarea competențelor de comunicare și asumarea responsabilității.

2. Educația socio-emoțională

Integrarea activităților care dezvoltă empatia, autocunoașterea și gestionarea emoțiilor contribuie la un climat școlar sigur și incluziv. Cercurile de discuție, jurnalul reflexiv sau medierea conflictelor sunt exemple de bune practici.

Impact: relații mai sănătoase, reducerea bullyingului și creșterea stării de bine a elevilor.

3. Învățarea interdisciplinară

Abordarea temelor din perspective multiple (știință, artă, istorie, educație civică) ajută elevii să înțeleagă complexitatea lumii reale și să facă legături între domenii.

Impact: înțelegere profundă și transfer real al cunoștințelor.

Proiecte care creează schimbare în comunitate

● Școala ca hub comunitar

Unele școli au devenit centre de învățare pentru întreaga comunitate, organizând ateliere pentru părinți, campanii de voluntariat sau evenimente culturale. Elevii sunt implicați în organizare și comunicare.

● Proiecte de service-learning

Învățarea prin servicii comunitare combină curriculumul școlar cu acțiuni concrete: sprijin pentru persoane vulnerabile, ecologizare, mentorat pentru copii mai mici.

Exemplu: elevi care învață biologie prin îngrijirea unei grădini comunitare, donând produsele obținute.

● Inițiative de educație pentru sustenabilitate

Proiectele de reciclare, reducere a consumului sau utilizare a energiei verzi îi ajută pe elevi să înțeleagă rolul lor în protejarea mediului.

Rolul profesorilor și al liderilor educaționali

Schimbarea reală începe cu cadrele didactice care au curajul să inoveze, să reflecteze asupra propriei practici și să colaboreze. Leadershipul educațional bazat pe valori, deschidere și învățare continuă creează contextul necesar pentru educația cu semnificație.

Este esențial ca profesorii să fie sprijiniți prin formare, resurse și recunoaștere, pentru a putea susține aceste demersuri.

Educația cu semnificație nu este un lux, ci o necesitate. Ea formează nu doar elevi bine pregătiți academic, ci **cetățeni implicați, empatici și capabili să contribuie activ la binele comun**. Prin practici relevante și proiecte ancorate în realitate, școala poate deveni un motor autentic de schimbare în comunitate.

Bibliografie:

1. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
2. UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO.
3. UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO.
4. Institutul de Științe ale Educației. (2018). *Învățarea centrată pe elev – repere teoretice și practice*. București.

MIGRAȚIA TINERILOR PE FONDUL GLOBALIZĂRII EDUCAȚIEI

Prof Mogoșan Vergina
Școala Gimnazială „Prof Nicolae Caranda” , Glogova, Gorj

Rezumat Globalizarea este astăzi un fenomen incontestabil, care afectează profund sistemele statelor, popoarelor, națiunilor. În sensul său actual, termenul de globalizare s-a ivit din conștientizarea faptului că lumea se află într-un proces prin intermediul căruia va deveni un fel de „sat global” sau cel puțin un singur sistem economic, politic, sociocultural. Prin urmare implicațiile fenomenului și consecințele pentru domeniul educației sunt de actualitate, reale, serioase și incontestabile.

Noua educație este un concept important care rezultă din educația interculturală și care are ca și componente, educația pentru pace; educația pentru democrație; educația pentru mass-media și informarea globală; educația ecologică; educația pentru o societate globală care presupune de fapt un ansamblu coerent și armonizat al acestei „noi educații” cu impact major asupra formării dimensiunii internaționale a omului, în general și a tinerilor în particular, mai exact a unei disponibilități reale în a înțelege și susține pe semenul său, indiferent de spațiul geografic, etnic, religios, economic, politic din care acesta provine și sa format și în care acesta locuiește.

În acest context, migrația tinerilor este un factor de actualitate și reprezintă o consecință a internaționalizării educației.

Cuvinte cheie: globalizare, migrație, consecințe socioculturale, globalizarea educației, migrația tinerilor, factorii migrației.

Educația are un rol esențial în dezvoltarea individului și a societății, fiind un mijloc disponibil pentru a cultiva o formă de dezvoltare umană mai armonioasă și nu un remediu miraculos sau o formulă magică ce ar permite deschiderea porților spre o lume în care toate idealurile să poată fi atinse.

Lumea actuală poate fi asemănată cu o arenă globală din ce în ce mai aglomerată care se confruntă cu o problemă reală privind creșterea demografică și implicit a numărului de tineri, ceea ce presupune noi sisteme educaționale care să poată să susțină acest trend și să răspundă acestor noi provocări.

Oferind tuturor oamenilor acces la cunoaștere, educația are sarcina de a-i ajuta pe oameni să înțeleagă lumea și să-i înțeleagă pe ceilalți.

Interdependența economică, politică, științifică și culturală la nivel mondial, deschisă sub impulsul teoriilor liberului schimb care a sigurat deschiderea frontierelor naționale, susținută de noile tehnologii informaționale devine o tot mai vizibilă preocupare a noilor purtători de valori universale și de acțiune în și pentru spații mondiale.

Schimbările rapide ale societății, operează la două niveluri: în paralel cu internaționalizarea crescândă se manifestă tendința întoarcerii spre propriile valori, fapt ce presupune existența unor tensiuni contradictorii. Se naște un conflict între dorința de a manifesta loialitate față de diversele comunități locale și necesitatea de a da un răspuns pozitiv solicitărilor complexității lumii moderne, care diluează punctele fundamentale de susținere, între care cele familiale au prioritate.

Apariția noii culturi globale, realizată nu numai prin accesul la magistralele informaționale, postulează o puternică referire la ceea ce am putea numi societatea civilă internațională, realizată prin însumarea și ansamblarea pluralității culturilor existente și necesitatea de a crea un nou spațiu public transnațional în care culturile pot să ajungă la o convingere etică comună, un teren de înțelegere prin comunicare, are cărui mijloace de cultivare și îmbogățire spirituală devin imperios necesare prin acțiunea sistemului de instruire și educare.

Viteza de globalizare este cu atât mai rapidă, cu cât fluxurile sunt din ce în ce mai puțin materiale și se referă, de fiecare dată, mai mult la servicii, date informatice, telecomunicații, mesaje audiovizuale, poșta electronică, consultații prin internet. Globalizarea este un efect al schimburilor comerciale, valori bursiere, valori monetare, informații, comunicații, multimedia, cultură cibernetică și nu în ultimul rând al schimburilor culturale și educaționale.

Globalizarea, ca fenomen total și educațional implică competiții largite la nivelul tuturor națiunilor, în domeniile analizate, dinamicitate ca spirit al lumii actuale.

Educația are o influență importantă în orice încercare de a aborda rețelele de comunicații, aflate în dezvoltare exponențială, rețelele care mijlocesc comunicarea între oameni, fenomenul migrației tinerilor și prin aceasta pot contribui la apropierea lor.

Educația trebuie să urmeze direct transformările și noile exigențe pentru a putea sprijini schimbările viitoare și instruirea profesională. În acest sens, o direcție menită să asigure, prin cooperare, potențarea economiei o reprezintă așa numiții stake-holders, adică ansamblu celor care, sub diferite titluri, au interes pentru o activitate economică; funcționari, furnizori, clienți, băncile, comunitățile locale, etc. În această direcție învățământul va avea ca finalitate educațională, dezvoltarea conștiinței legăturilor între diferite componente și participanți, indiferent de zona geografică în care aceștia își desfășoară activitatea, și pe această bază clădirea parteneriatului.

Migrația internațională, ca unul dintre procesele cele mai vizibile ale globalizării, are influențe și urmări deosebite, uneori dramatice, atât în țările de origine cât și în țările gazdă, mai ales în domeniul educației. Acceptarea emigranților și capacitatea acestora de a se integra într-un mediu nou reflectă măsura în care societatea modernă este receptivă la elementele străine.

Tensiunea și diferențierea dintre global și local există dar cu noi trăsături. Prin educație, aceste asperități se vor atenua, oamenii vor trebui să învețe să devină cetățeni ai țării adoptive dar și ai planetei și în noile condiții ale globalizării, fără însă a-și pierde rădăcinile și continuând să joace un rol important în viața propriilor națiuni și comunități locale. În planul culturii, tensiune dintre universal și individual, arată că acesta este continuu globalizată și că acest proiect nu s-a încheiat. Nu pot fi ignorate promisiunile și riscurile acestei globalizări, iar neglijarea caracterului unic al ființei umane, ca persoană, nu este nicidecum un risc minor. În prezent oamenii au senzația că sunt striviți între globalizare, pe de-o parte și păstrarea rădăcinilor, a punctelor de referință și a sentimentului de apartenență, pe de altă parte.

În cadrul reacției globale, învățământul și educația devin principalii responsabili în formarea oamenilor pentru a face față, acum și în viitor acestei probleme.

Educația trebuie să transmită eficient și pe scară largă, acel volum de cunoștințe și informații adaptate noii civilizații a globalizării, care să nu copleșească și să strivească prin cantitate, dar să contribuie la dezvoltarea oamenilor la nivel individual și comunitar. Educația trebuie să traseze transformările noii lumi aflată în permanență în mișcare și migrare și, în același timp, să pună la dispoziția oamenilor instrumentele de orientare cu ajutorul cărora acestea să-și găsească drumul afirmării și dezvoltării continue.

Înțelegerea problemelor deosebite ce trebuie rezolvate de educație într-o societate globală pornește de la statutul acesteia de nouă educație. În acest sens pilonii fundamentali ai educației: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța regulile conviețuirii și a învăța să fii, primesc noi conținuturi formative și impun strategii de predare-învățare-formare-evaluare.

Înțelegerea semnificațiilor reacției celuilalt, rezultat al migrației tinerilor, ca rezultat al cultivării empatiei și altruismului, devine o cale eficientă pentru a evita sau soluționa conflictele sociale.

În concluzie, punerea în acțiune a cerințelor educaționale în care cunoașterea și înțelegerea globală devin repere fundamentale ale noii educații, vor putea înzestra tinerii, în general și tinerii migranți în particular, cu ceea ce au nevoie pentru a trăi în lumea de mâine împreună cu ceilalți, spre binele tuturor.

Educația într-o societate globală este și trebuie să fie subordonată necesității punerii în valoare a potențialului uman în totalitatea sa, urmărind dezvoltarea calităților intelectuale și psihofizice, simțul și comportamentul estetic și moral, capacitatea de a comunica în limba maternă și în alte limbi de circulație internațională.

Bibliografie:

1. Popa, N.L., *Educație și globalizare, realitate sau speculație?*, Analele Științifice ale Universității „A.I.Cuza” Iași, 2002.
2. Delors, J., *Comoara lăuntrică, Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*, Iași, Editura Polirom, 2000.p.30.
3. Zamagni, S., *Globalizarea ca specific al economiei postindustriale: implicații economice și opțiuni etice*, Sibiu, Editura Deisis, 2002, p.465.
4. Dahrendorff, R., *Cvadratura cercului globalizării*, în Ică I.I., Marani, G., op.cit.p,444.
5. Ramonet, I., *Geopolitica haosului*, Bucureștii, Editura Doina, 1998,p.50.
6. Murașanu, C., *Europa modernă*, Cluj-Napoca, 1997.
7. Georgiu, G., *Națiune, cultură, identitate*, București,1997.
8. Solcanu, I., *Globalizare și cultură națională-o dilemă reală*, Convorbiri literare, 2006.
9. Zub, Al., *Identitate națională și globalizare*, Convorbiri literare, 2004.

Provocările inteligenței artificiale și rolul profesorului

Prof. Moisoiu Roxana
Colegiul German „Goethe” -București
ID orcid 0009-0005-0515-0432

Flacăra vie a educației se naște în familie, continuă în școală și ne însoțește în societatea zilelor noastre, pas cu pas. Părinții și familia, în general, sunt cei care deschid orizontul cunoașterii pentru propriul copil. Școala clădește pe temelia ridicată acasă. Cadrul didactic -șlefuitorul de suflete- este cel care împărtășind cunoștințele, își lasă câte o părticică din inima sa în inimile generațiilor cărora le-a călăuzit pașii. Școala zilelor noastre este bazată pe tehnologie, pe sprijinul AI, lăsând urme adânci în viața dascălului.

Profesia care stă la baza tuturor profesiilor lumii reușește să creeze o punte empatică între sufletele fragile ale copiilor și viața societății reale.

În epoca globalizării, când roboții și inteligența artificială, rând pe rând, iau locul omului, profesorul rămâne ființa care își construiește algoritmi de învățare pe împletirea elementelor de noutate cu metode și instrumente clasice din educație.

Un liceu privat din Londra a realizat un experiment în care profesorii au fost înlocuiți cu Inteligența artificială. Concluzia experimentului este lesne de înțeles, profesorul nu poate fi înlocuit pe deplin. Tehnologia asistată de AI poate fi un ajutor eficient în munca profesorului la clasă, dar nu poate substitui mediul și trăirile pe care elevul și profesorul, deopotrivă, le trăiesc pe parcursul actului educativ.

Rapoartele OECD stipulează faptul că utilizarea tehnologiei avansate poate eficientiza procesul educativ fără a diminua rolul cadrului didactic.

Inteligența artificială reprezintă o inovație influentă cu un impact semnificativ în dezvoltarea unor sisteme adaptive a aplicațiilor educaționale în modul de predare, de învățare și evaluare.

Crearea unui mediu propice însușirii unor abilități trans disciplinare fac din inteligența artificială un instrument valabil, extrem de util. Transformarea rolului profesional al profesorului prin dezvoltarea unor noi competențe, prin utilizarea unui spațiu virtual presărat de instrumente digitale noi evidențiază oportunități, dar și riscuri.

În procesul educațional, inteligența artificială este dată de un ansamblu de tehnologii care prin asistenții virtuali simulează procese cognitive umane ce conduc până la luarea unor decizii. Rapiditatea colectării informațiilor despre progresul elevilor sau personalizarea actului didactic prin implementarea unor sisteme inteligente sunt doar câteva dintre avantajele utilizării AI în educație.

Adaptarea actului educațional prin utilizarea inteligenței artificiale creează un spațiu virtual imitativ al realității în care ritmul de învățare și nevoile individuale ale elevilor sunt percepute prin creșterea motivației pentru învățare și reducerea dificultăților școlare.

Profesorul rămâne elementul central al actului didactic care adaptează strategiile de lucru, ținând cont de sensibilitatea pe care inteligența artificială nu o poate oferi. Schimbarea paradigmei educaționale prin transformarea profesorului într-un facilitator al dezvoltării gândirii critice și a creativității conduce la autonomia intelectuală.

Sprijinul oferit de inteligența artificială în rezolvarea problemelor administrative ale profesorului, cum ar fi corectarea standardizată a testelor, și prin crearea unui climat virtual adaptat realității societății actuale cresc potențialul alocării unui timp suplimentar fiecărui

elev, întărind relația dintre elevi și profesori. Dacă utilizarea inteligenței artificiale este ponderată și responsabilă, profesorul are doar de câștigat în eficientizarea procesului educativ.

Utilizarea tehnologiilor informatice avansate, de către elevi trebuie să fie acceptată de profesor și prin transparența acestui act educațional să se poată respecta drepturile elevilor, ale profesorilor și protecția datelor cu caracter personal.

Societatea în care trăim, în imediata vecinătate, reliefează un risc accentuat în care utilizarea tehnologiilor creează dependență la nivelul educabililor, diminuând gândirea autonomă și aducând un plus de superficialitate în detrimentul dezvoltării competențelor cognitive. Se impune, așadar o limitare clară a instrumentelor de sprijin, înlăturând substituirea unei învățări autentice.

Dacă uniforma școlară aducea un plus de egalizare în clasa de elevi, faptul că se impune utilizarea tehnologiilor informatice avansate în procesul educativ accentuează diferențele dintre elevi riscând să devină un factor de discriminare educațională. Nu toate familiile își pot permite achiziționarea unui dispozitiv performant și atunci apare excluziunea și accesul inegal la inteligența artificială, deci la resurse informaționale educative.

Reconfigurarea rolului profesorului prin dezvoltarea de competențe digitale avansate devine din ce în ce mai pregnant o condiție esențială în formarea responsabilă a cadrelor didactice.

Integrarea inteligenței artificiale în modernizarea educației prin soluțiile personalizate oferite de aceasta, ca aliat valoros al educației, conferă profesorului principalul rol în formarea intelectuală, și în acest context, mai ales, umană, a elevilor.

Viitorul educației trebuie să găsească un echilibru între inovație și formarea caracterului tinerilor absolvenți, astfel încât integrarea acestora în conceptele limitative ale societății contemporane să fie extrem de ancorată. Nu este suficient să avem cunoștințe, ci acestea trebuie să definească personalitatea individuală a fiecăruia.

Inteligența artificială nu poate fi un substitut definitoriu al activității profesorului.

Provocările societății contemporane în domeniul educațional aduc un plus valoare cadrelor didactice care știu să întrețină vie flacăra cunoașterii și să îndeplinească corole de vise și gânduri în sufletele elevilor.

Bibliografie

- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.
- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. London: Pearson.
- OECD. (2021). *Artificial Intelligence and the Future of Education*. Paris: OECD Publishing.
- UNESCO. (2021). *AI and Education: Guidance for Policy-makers*. Paris: UNESCO.
- Selwyn, N. (2019). *Should Robots Replace Teachers? AI and the Future of Education*. Cambridge: Polity Press.
- Williamson, B., & Eynon, R. (2020). Historical threads, missing links, and future directions in AI in education. *Learning, Media and Technology*, 45(3), 223–235.

Impactul studiului unui instrument muzical asupra dezvoltării și funcționării creierului uman

Moldovan, Maria, Liceul de Artă, Sibiu

Abstract

Cercetări recente din domeniul neuroștiinței arată că studiul unui instrument muzical nu dezvoltă doar talentul artistic, personalitatea și latura socială a indivizilor, ci produce și modificări reale în structura și funcționarea creierului, influențând memoria, atenția, limbajul, emoțiile și capacitatea generală de învățare. Date provenite din studii de imagistică cerebrală și din cercetări longitudinale sugerează că practicarea consecventă a studiului unui instrument muzical, în special atunci când începe în copilărie, este asociată cu modificări ale materiei cenușii și ale substanței albe, care conduc la îmbunătățirea coordonării motorii, a procesării auditive și a funcțiilor executive, precum și la o mai bună reziliență cognitivă la vârste înaintate. În plus, experiența de a cânta la un instrument oferă un cadru complex pentru dezvoltarea emoțională și reglarea stresului, fiind tot mai frecvent utilizată ca resursă educațională și terapeutică.

În ansamblu, literatura de specialitate susține ideea că studiul unui instrument muzical reprezintă una dintre cele mai complete forme de stimulare cognitivă și emoțională disponibile de-a lungul vieții.

Cuvinte cheie: practică instrumentală, performanță școlară, stimulare cognitivă, memorie și atenție, conectivitate interemisferică

Neuroplasticitate și modificări structurale

Multe studii de imagistică cerebrală au arătat că persoanele care studiază un instrument muzical, în special din copilărie, prezintă diferențe în materia cenușie și în conexiunile substanței albe, în comparație cu cei care nu practică acest gen de activități (Gaser & Schlaug, 2003; Olszewska et al., 2021).

Una dintre structurile cel mai frecvent menționate este **corpul calos**, „podul” de substanță albă care leagă emisfera stângă de cea dreaptă și care devine adesea mai gros sau mai bine organizat la indivizii cu experiență muzicală îndelungată (Schlaug et al., 1995; Lee et al., 2003).

Această adaptare este deosebit de relevantă și pentru că instrumentele solicită folosirea ambelor mâini, creierul fiind „forțat” să construiască o rețea de comunicare eficientă între emisfera stângă, specializată în analiză secvențială și limbaj, și emisfera dreaptă, implicată mai mult în procesare spațială și emoțională (Schlaug et al., 1995; Herholz & Zatorre, 2012, Clarke et al., 2010).

Dezvoltarea creierului la copii

Studiile longitudinale au arătat că modificările cerebrale legate de muzică pot apărea după perioade relativ scurte de instruire, de ordinul lunilor sau câtorva ani. Copiii care încep să studieze un instrument muzical prezintă, în timp, creșteri de volum în zone motorii și auditive, iar aceste modificări se corelează cu îmbunătățiri ale abilităților muzicale și motrice (Hyde et al., 2009; Habibi et al., 2018).

O amplă recenzie a literaturii arată că, în medie, copiii cu instruire muzicală tind să aibă scoruri mai bune la sarcini de memorie verbală, citire, atenție și uneori la funcții executive precum controlul inhibitor și flexibilitatea cognitivă, chiar dacă mărimea efectelor diferă de la un studiu la altul (Miendlarzewska & Trost, 2014). Aceste rezultate susțin ideea că studiul unui instrument muzical poate deveni o componentă valoroasă a programelor educaționale timpurii.

Coordonare motorie și control bimanual

Studiul unui instrument dezvoltă intens coordonarea motrică fină. Indiferent dacă este vorba despre mișcarea rapidă și precisă a degetelor pe coarde sau clape, despre controlul coloanei de aer la instrumentele de suflat sau despre loviturile bine dozate la percuție, creierul este obligat să sincronizeze mișcări complexe într-un timp foarte precis (Gärtner et al., 2013).

Pentru că instrumentele implică utilizarea ambelor mâini, **controlul bimanual**, reduce dependența de o singură mână dominantă și determină o organizare mai simetrică și mai eficientă a cortexului motor (Lee et al., 2003; Vaquero et al., 2016). Acest antrenament motric se traduce adesea printr-o coordonare generală mai bună și prin abilități superioare de planificare a mișcărilor.

Procesarea auditivă, limbajul și percepția vorbirii în mediu zgomotos

Pe lângă componenta motrică, studiul unui instrument solicită intens sistemul auditiv. Muzicianul învață să distingă foarte fin înălțimi, timbruri, intensități și durate, să recunoască tipare ritmice și armonice și să sesizeze imediat un sunet „greșit”, din orice punct de vedere: intonațional, ritmic, dinamic, etc.

Cercetările arată că aceste abilități se transferă parțial și asupra procesării vorbirii: persoanele cu instruire muzicală au, în medie, o percepție mai bună a vorbirii în medii zgomotoase și o atenție auditivă mai bine dezvoltată (Parbery-Clark et al., 2009; Strait & Kraus, 2011; Kraus & Chandrasekaran, 2010).

La copii, astfel de îmbunătățiri pot contribui la o articulare mai clară, la o pronunție mai bună în limbile străine și la performanțe crescute în citire (Miendlarzewska & Trost, 2014).

Aceleași rezultate sunt remarcate și de Rikki et al., într-un studiu realizat în 2010 (Nikki et al., 2010).

Muzica, procesarea spațio-temporală și legătura cu matematica

Muzica poate fi înțeleasă, dintr-o perspectivă structurată, ca o organizare numerică a sunetelor în timp, în care raporturile de durată, organizarea metrică, precum și multe alte procedee muzicale de organizare a materialului sonor precum repetiția, secvența, variația, etc, funcționează similar unor relații și proporții matematice.

Studierea unui instrument presupune înțelegerea și stăpânirea acestor structuri, ceea ce antrenează procesarea spațio-temporală.

Unele experimente au arătat că elevii care urmează lecții de instrument — pot obține îmbunătățiri la sarcini de raționament spațio-temporal și la înțelegerea proporțiilor, abilități implicate și în anumite tipuri de probleme de matematică (Graziano et al., 1999; Miendlarzewska & Trost, 2014).

Pe de altă parte, review-uri recente subliniază că legătura dintre studiarea unui instrument și performanțele matematice generale trebuie interpretată cu prudență, pentru că intervin mulți alți factori, cum ar fi mediul familial, motivația și nivelul socio-economic (Degé, 2022; Schellenberg, 2024).

Memorie, învățare și funcții executive

Învățarea și interpretarea unei piese muzicale implică activarea simultană a mai multor tipuri de memorie: *vizuală* (imaginea partiturii și a poziției mâinilor pe instrument), *auditivă* (reprezentarea mentală a felului în care „trebuie să sune” piesa – înălțimi, timbru, frazare) și *procedurală* (schemele automatizate ale mișcării degetelor, brațelor sau ale aparatului respirator, care permit executarea gesturilor fără control conștient asupra fiecărui pas).

Studiile arată diferențe ale unor structuri precum hipocampusul și alte regiuni asociate cu memoria și învățarea, la muzicieni comparativ cu non-muzicieni, sugerând că antrenamentul muzical pe termen lung poate sprijini capacitatea generală de memorare (Gaser & Schlaug, 2003; Vaquero et al., 2016).

În plus, meta-analize recente indică faptul că instruirea muzicală poate fi asociată cu îmbunătățiri ale funcțiilor executive – control inhibitor, flexibilitate cognitivă și memorie, în special atunci când studiul începe la vârste mici (Degé, 2022; Lu et al., 2025; Rodríguez-Gómez et al., 2022).

În cânt, un instrumentist trebuie să monitorizeze în același timp indicațiile partiturii, corectitudinea sunetului produs, mișcarea mâinilor și a picioarelor (la instrumentele care utilizează pedala), respirația, cântul partenerilor cu care formează o un ansamblu și eventual indicațiile unui dirijor, fapt care antrenează atenția distributivă și capacitatea de a gestiona mai multe fluxuri de informații simultan.

Într-un cunoscut videoclip TED-Ed, A. Collins prezintă și explică cu argumente științifice studiul unui instrument, ca un „antrenament complet pentru creier”, deoarece implică simultan rețele auditive, motorii, vizuale și executive (Collins, 2014).

Dezvoltare emoțională și sănătate mentală

Studiul unui instrument muzical nu are doar efecte cognitive, ci și emoționale. Interpretarea unei piese cere recunoașterea și exprimarea unor stări afective: tensiune, relaxare, bucurie, tristețe, oferind copiilor și adulților un canal sigur de exprimare pentru emoții care uneori sunt greu de verbalizat.

Unele studii sugerează că experiența muzicală este asociată cu o sensibilitate crescută la expresia emoțională și cu o mai bună capacitate de reglare a stresului, deși legătura cauzală este mai greu de demonstrat decât în cazul efectelor asupra percepției auditive sau funcțiilor executive (Miendlarzewska & Trost, 2014).

În practica clinică și educațională, muzica este din ce în ce mai folosită ca instrument de sprijin pentru reducerea anxietății și creșterea bunăstării psihologice.

Dezvoltare socială

În contextul gestionării studiului unui instrument la nivel de clasă, profesorii coordonatori al unui proiect de promovare a muzicii instrumentale au remarcat că activitățile de ansamblu sporesc semnificativ capacitatea elevilor de a lucra în echipă și consolidează coeziunea clasei. Fiecare elev preluând, pe rând sau în partidă, rolul de solist și de acompaniament, devine mai conștient de responsabilitatea sa în cadrul grupului (N. Nedelcuț & M. Moldovan, 2025).

Cântatul la un instrument în fața unui auditoriu – fie că este vorba de părinți, prieteni sau, mai târziu, de public format din necunoscuți – oferă un cadru în care se dezvoltă autocontrolul emoțional, încrederea în sine și abilitățile de prezentare în public. Aceste experiențe artistice favorizează socializarea, respectul și asumarea responsabilității pentru propriul rol în fața celorlalți (Moldovan, 2020).

Învățarea unui instrument de-a lungul vieții și „rezerva cognitivă”

Beneficiile nu se limitează la copilărie. La adulți și vârstnici, experiența de a cânta la un instrument poate contribui la dezvoltarea așa-numitei „**rezerve cognitive**”, adică a capacității creierului de a compensa mai bine efectele îmbătrânirii sau ale unor leziuni (Herholz & Zatorre, 2012).

Studii epidemiologice și meta-analize sugerează că persoanele care au practicat muzica pe termen lung prezintă un risc mai mic de declin cognitiv și demență, chiar dacă nu toate studiile sunt perfect concordante (Arafa et al., 2022). Acest efect protector este atribuit menținerii

active a rețelelor de atenție, memorie, procesare auditivă și control executiv, care sunt constant stimulate în timpul practicii muzicale.

Concluzii

În ansamblu, literatura științifică susține ideea că studiul unui instrument muzical este una dintre cele mai complexe forme de stimulare cognitivă și emoțională disponibile. Modificările observate la nivelul corpului calos, al cortexului motor, al rețelelor auditive și al structurilor implicate în memorie și funcții executive, arată că muzica modelează creierul pe multiple planuri (Miendlarzewska & Trost, 2014; Herholz & Zatorre, 2012).

Chiar dacă nu toate beneficiile din afara sferei muzicale sunt garantate și trebuie luați în calcul și alți factori care intervin (familia, motivația, contextul educațional), investiția de timp și efort în studierea unui instrument muzical oferă, în medie, un creier mai flexibil, mai bine conectat și mai pregătit să facă față provocărilor intelectuale și emoționale ale vieții moderne (Degé, 2022; Olszewska et al., 2021; Schellenberg, 2024).

Bibliografie

- Arafa, A., Teramoto, M., & Tsuji, T. (2022). Playing a musical instrument and the risk of dementia among older adults: A systematic review and meta-analysis of prospective cohort studies. *BMC Neurology*, 22, 395. <https://doi.org/10.1186/s12883-022-02902-z>
- Bayanova, L. F., Chichinina, E., & Aslanova, M. (2024). The association between music training and executive function in 6–7-year-old children. *Frontiers in Education*, 9, 1333580. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1333580>
- Clarke, E., Nicola, D., Pitts, S., Music and Mind in Everyday Life, New York (2010).
- Collins, A. (2014). How playing an instrument benefits your brain [Video]. TED-Ed. <https://ed.ted.com/lessons/how-playing-an-instrument-benefits-your-brain-anita-collins>
- Degé, F. (2022). The impact of music training on executive functions in childhood. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 25, 649–679. <https://doi.org/10.1007/s11618-022-01102-2>
- Gaser, C., & Schlaug, G. (2003). Brain structures differ between musicians and non-musicians. *Journal of Neuroscience*, 23(27), 9240–9245. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.23-27-09240.2003>
- Graziano, A. B., Peterson, M. R., & Shaw, G. L. (1999). Enhanced learning of proportional math through music training and spatial-temporal training. *Neurological Research*, 21(2), 139–152. <https://doi.org/10.1080/01616412.1999.11740910>
- Habibi, A., Damasio, A., Ilari, B., Sachs, M. E., & Damasio, H. (2018). Music training and child development: A review of recent findings from a longitudinal study. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1423(1), 73–81. <https://doi.org/10.1111/nyas.13606>
- Herholz, S. C., & Zatorre, R. J. (2012). Musical training as a framework for brain plasticity. *Neuron*, 76(3), 486–502. <https://doi.org/10.1016/j.neuron.2012.10.011>
- Hyde, K. L., Lerch, J., Norton, A., Forgeard, M., Winner, E., Evans, A. C., & Schlaug, G. (2009). Musical training shapes structural brain development. *Journal of Neuroscience*, 29(10), 3019–3025. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.5118-08.2009>
- Kraus, N., & Chandrasekaran, B. (2010). Music training for the development of auditory skills. *Nature Reviews Neuroscience*, 11(8), 599–605. <https://doi.org/10.1038/nrn2882>
- Lee, D. J., Chen, Y., & Schlaug, G. (2003). Corpus callosum: Musician and gender effects. *NeuroReport*, 14(2), 205–209. <https://doi.org/10.1097/00001756-200302100-00009>
- Lu, Y., Cai, Y., & Zhang, J. (2025). Effects of music training on executive functions in preschool children aged 3–6 years: Systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1522962>

- Miendlarzewska, E. A., & Trost, W. J. (2014). How musical training affects cognitive development: Rhythm, reward and other modulating variables. *Frontiers in Neuroscience*, 7, 279. <https://doi.org/10.3389/fnins.2013.00279>
- Moldovan, M., The need for creating resources to support instrumental class tuition in Romanian non-music specialised schools, Brukenthal. Acta Mvsei, XV. 2, 2020,
- Nedelcuț, N, Moldovan, M, Technological Resources Supporting Instrumental Music Education in Primary and Secondary Schools in Romania, INTED2025 Proceedings, pp. 4266-4273 [http, https://library.iated.org/view/NEDELCUT2025TEC](http://library.iated.org/view/NEDELCUT2025TEC)
- Rickard Nikki, Vasquez Jorge, Murphyb Fintan, Gilla Anneliese, Toukhsati Samia R., Benefits of a classroom-based instrumental music program on verbal memory of primary school children: a longitudinal study, *Australian Journal of Music Education*, no 1. 2010.
- Olszewska, A. M., Gaca, M., Nowicka, A., & Marchewka, A. (2021). How musical training shapes the adult brain: Predispositions and neuroplasticity. *Frontiers in Neuroscience*, 15, 630829. <https://doi.org/10.3389/fnins.2021.630829>
- Parbery-Clark, A., Skoe, E., & Kraus, N. (2009). Musical experience limits the degradative effects of background noise on the neural processing of sound. *Journal of Neuroscience*, 29(45), 14100–14107. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.3256-09.2009>
- Rodríguez-Gómez, D. A., Rodríguez-Gómez, D. A., Talero-Gutiérrez, C., Suárez-Morales, M., Ureña-Carrion, J., & Adamuz, A. (2022). Effects of music training in executive function performance in children: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 13, 968144. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.968144>
- Schellenberg, E. G., & Lima, C. F. (2024). Music training and nonmusical abilities. *Annual Review of Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-032323-051354>
- Strait, D. L., & Kraus, N. (2011). Playing music for a smarter ear: Cognitive, perceptual and neurobiological evidence. *Music Perception*, 29(2), 133–146. <https://doi.org/10.1525/mp.2011.29.2.133>
- Vaquero, L., Hartmann, K., Ripollés, P., Rojo, N., Sierpowska, J., François, C., ... Altenmüller, E. (2016). Structural neuroplasticity in expert pianists depends on the age of musical training onset. *NeuroImage*, 126, 106–119. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2015.11.008>

Leadership și impact în educație: Arhitectura schimbării în sala de clasă a ciclului primar

Autor: Csilla MOLNAR, profesor pentru învățământul primar

Trăim într-o epocă în care rolul profesorului de învățământ primar transcede simpla transmitere de cunoștințe alfabetică sau numerice. Astăzi, a fi învățător în România nu mai înseamnă doar a gestiona un curriculum, ci a exercita un act de **leadership pedagogic**. Când vorbim despre „Leadership și impact în educație”, ne referim la capacitatea noastră, a celor care punem temelia formării umane, de a influența destine prin viziune, empatie și rigoare științifică.

Leadership-ul nu este o funcție, ci o alegere

În învățământul primar, leadership-ul nu aparține exclusiv echipei manageriale a școlii. El se manifestă la fiecare oră de curs. Profesorul-leader este cel care transformă sala de clasă dintr-un spațiu de instruire într-o comunitate de învățare. Așa cum subliniază John Maxwell, una dintre cele mai influente voci în domeniul conducerii: „*Leadership-ul reprezintă influență – nimic mai mult, nimic mai puțin*” (John Maxwell, *Cele 21 de legi imuabile ale conducătorului*, 1998).

În contextul reformelor actuale din România, această influență se traduce prin curajul de a adapta conținuturile la nevoile emoționale ale generației Alpha. Impactul nostru este vizibil atunci când un elev nu doar învață să citească, ci învață să iubească lectura.

Aceasta este distincția fundamentală între managementul clasei și leadership-ul educațional: managementul asigură ordinea, în timp ce leadership-ul generează progres și inspirație.

Impactul prin prisma neuroștiințelor și a învățării vizibile

Pentru a avea un impact real, trebuie să înțelegem mecanismele profunde ale învățării. Impactul nu este un concept abstract; el poate fi măsurat prin succesul integrării fiecărui copil. John Hattie, prin metaanalizele sale monumentale, a demonstrat că factorul cu cel mai mare impact asupra rezultatelor elevilor este „evaluarea formativă” și feedback-ul constant. Hattie afirmă: „*Cea mai puternică singură influență care sporește învățarea este feedback-ul*” (John Hattie, *Învățarea vizibilă*, 2014).

În ciclul primar, leadership-ul nostru se manifestă prin modul în care oferim acest feedback. Nu este suficient să punem un calificativ în carnet. Impactul apare atunci când

învățăm elevul să își monitorizeze propriul progres, transformându-l într-un „mic leader” al propriei învățări.

Această abordare schimbă paradigma de la „învățarea pentru notă” la „învățarea pentru dezvoltare”.

Studiu de caz: De la fragmentare la integrare prin „Proiectul Comunității”

Pentru a ilustra impactul leadership-ului la firul ierbii, doresc să împărtășesc o experiență concretă de la clasa a III-a. Provocarea a fost una clasică: dificultatea elevilor de a face conexiuni între discipline (Matematică, Științe și Arte) și o lipsă de implicare în problemele civice locale.

Adoptând rolul de profesor-leader, am inițiat proiectul transdisciplinar **„Grădina Verticală a Clasei Noastre”**. În loc să predau fracțiile sau unitățile de măsură în mod abstract, elevii au fost puși în situația de a măsura spațiul ferestrelor, de a calcula bugetul pentru semințe și de a studia ciclul de viață al plantelor.

Impactul a fost multidimensional. Am observat un fenomen de leadership distribuit: elevii nu au fost simpli executanți, ci au fost organizați în micro-echipe cu roluri de „arhitecți”, „agronomi” și „contabili”. Acest exemplu confirmă viziunea lui Carol Dweck despre mentalitatea de creștere: *„Testul de inteligență nu îți spune cine ești, ci unde te afli într-un anumit moment al dezvoltării tale”* (Carol Dweck, *Mindset: Noua psihologie a succesului*, 2006). Impactul nu a fost doar o notă mai mare, ci schimbarea percepției elevilor despre propria lor capacitate de a transforma realitatea.

Tehnologia ca instrument de leadership: SmartBoard-ul și platformele digitale

Într-o sală de clasă modernă, leadership-ul înseamnă și alfabetizare digitală responsabilă. Integrarea tablelor interactive (SmartBoard) și a platformelor precum Kahoot sau Wordwall nu trebuie să fie un scop în sine, ci un mijloc de a crește angajamentul. Profesorul-leader folosește tehnologia pentru a democratiza accesul la informație și pentru a oferi o experiență de învățare imersivă.

Impactul tehnologiei în învățământul primar românesc este vizibil atunci când transformăm ecranul dintr-o sursă de divertisment pasiv într-un laborator de creație. Prin folosirea resurselor digitale, noi nu doar predăm lecția, ci „modelăm” viitorul comportament digital al elevului. Pasiunea și măiestria pedagogică sunt amplificate de aceste instrumente, permițându-ne să ajungem la elevii care au stiluri de învățare vizuale sau kinestezice mai pronunțate.

Dimensiunea etică și pedagogia speranței

Leadership-ul în educație poartă o responsabilitate morală imensă. Ken Robinson ne reamintește că: „*Rolul unui lider în educație este de a crea o cultură a învățării în care elevii să își descopere propriile talente*” (Ken Robinson, *Școli creative: Revoluția de la bază care transformă educația*, 2015). În școala românească, avem nevoie de un leadership care să combată standardizarea excesivă. Un lider pedagogic autentic recunoaște că „impactul” înseamnă să aduci fiecare elev la cea mai bună versiune a sa, nu la un numitor comun impus.

Provocări și soluții: Leadership-ul colaborativ

Nu putem vorbi despre impact în izolare. Relația cu părinții și cu comunitatea locală face parte din sfera noastră de influență. Andy Hargreaves subliniază importanța capitalului profesional: „*Leadership-ul nu înseamnă să ai toate răspunsurile, ci să pui întrebările potrivite și să lucrezi împreună cu colegii pentru a găsi soluții*” (Andy Hargreaves și Michael Fullan, *Capitalul profesional: Transformarea predării în fiecare școală*, 2012). În cancelariile noastre, avem nevoie de comunități de practică unde să împărtășim nu doar succesul, ci și vulnerabilitatea pedagogică.

Concluzii: Viitorul se scrie în prezent

A fi un profesor-leader în ciclul primar înseamnă să accepți că ești un arhitect de viitor. Impactul nostru nu se măsoară doar în rezultatele de la evaluări, ci în încrederea cu care un copil pășește în lume. Să ne asumăm acest rol nu ca pe o povară administrativă, ci ca pe o oportunitate de a transforma societatea românească din interiorul fiecărei săli de clasă.

Vă invit să fim acei lideri care nu doar predau, ci care lasă urme luminoase în mințile elevilor noștri.

Bibliografie (Referințe bibliografice):

- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: Noua psihologie a succesului*. Editura Curtea Veche.
- Hargreaves, A., Fullan, M. (2012). *Capitalul profesional: Transformarea predării în fiecare școală*. Editura ASCR.
- Hattie, J. (2014). *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*. Editura Trei.
- Maxwell, J. C. (1998). *Cele 21 de legi imuabile ale conducătorului*. Editura Amaltea.
- Robinson, K., Aronica, L. (2015). *Școli creative: Revoluția de la bază care transformă educația*. Editura Publica.

Provocări și soluții în educație

Autor: Csilla MOLNAR, profesor pentru învățământul primar

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbări sociale, tehnologice și culturale profunde. Sistemele educaționale sunt provocate să răspundă nu doar cerințelor academice, ci și nevoilor emoționale, sociale și morale ale elevilor. În acest context, analiza provocărilor actuale din educație și identificarea unor soluții viabile devin demersuri esențiale pentru asigurarea calității actului educațional. După cum sublinia UNESCO, „educația este cheia dezvoltării durabile și a păcii în lume” (UNESCO, *Education 2030: Incheon Declaration*, 2015). Acest articol își propune să evidențieze principalele provocări ale educației moderne și să contureze direcții de soluționare fundamentate științific.

Una dintre cele mai semnificative provocări ale educației actuale este **adaptarea curriculumului la realitățile societății contemporane**. Curriculumul tradițional, centrat pe acumularea de informații, nu mai corespunde nevoilor unei societăți bazate pe competențe. OECD atrage atenția asupra necesității dezvoltării gândirii critice, a creativității și a competențelor socio-emoționale (OECD, *Future of Education and Skills 2030*, 2018). Soluția constă într-un curriculum flexibil, interdisciplinar, care să permită corelarea cunoștințelor cu situații de viață reale.

O a doua provocare majoră este **diversitatea elevilor din sălile de clasă**. Diferențele de ritm de învățare, stil cognitiv, context socio-cultural sau nivel de sprijin familial impun o abordare educațională diferențiată. Howard Gardner susține că inteligența nu este un construct unic, ci unul multiplu, iar educația trebuie să valorifice acest potențial divers (Gardner, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, 1983). O soluție eficientă este implementarea strategiilor de instruire diferențiată și a evaluării formative, centrate pe progresul individual al elevului.

O altă dificultate o reprezintă **impactul tehnologiei asupra procesului educațional**. Deși tehnologia oferă oportunități remarcabile de acces la informație și personalizare a învățării, utilizarea sa necontrolată poate conduce la superficialitate cognitivă și scăderea capacității de concentrare. Nicholas Carr avertizează că „tehnologia poate remodela modul în care gândim, nu întotdeauna în favoarea reflecției profunde” (Carr, *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*, 2010). Soluția nu este excluderea tehnologiei, ci integrarea ei pedagogică responsabilă, ca instrument de sprijin, nu de substituție a gândirii.

Nu în ultimul rând, **rolul profesorului** este redefinit. Cadrele didactice sunt chemate să fie nu doar transmițători de cunoștințe, ci facilitatori ai învățării și modele de gândire critică. John Hattie evidențiază impactul major al profesorului asupra performanței elevilor (Hattie, *Visible Learning*, 2009). Investiția în formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă una dintre cele mai solide soluții pentru creșterea calității educației.

În concluzie, educația se confruntă cu provocări complexe, dar nu insurmontabile. Prin adaptarea curriculumului, valorizarea diversității elevilor, integrarea responsabilă a tehnologiei și consolidarea rolului profesorului, sistemul educațional poate deveni mai eficient și mai relevant. Educația de calitate nu este rezultatul unor reforme izolate, ci al unei viziuni coerente, fundamentate științific și orientate spre dezvoltarea integrală a ființei umane.

Bibliografie

- UNESCO (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action*. Paris.
- OECD (2018). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris.
- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
- Carr, N. (2010). *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. New York: W.W. Norton & Company.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Educație cu semnificație – fundament al formării autentice în ciclul primar

Autor: Csilla MOLNAR, profesor pentru învățământul primar

Într-o lume aflată într-o schimbare accelerată, marcată de digitalizare și de o infuzie constantă de stimuli, educația nu mai poate fi redusă la simpla transmitere de informații. În ciclul primar, unde se pun bazele arhitecturii personalității, devine imperativ să vorbim despre **educația cu semnificație**. Aceasta nu vizează doar *ce* predăm, ci mai ales *cum* și *de ce* predăm. Așa cum afirma John Dewey, „*educația nu este pregătire pentru viață, educația este viața însăși*” (Dewey, *Democracy and Education*, 1916).

Conexiunea cu realitatea: Învățarea, ca experiență vie

Educația cu semnificație presupune ancorarea conținuturilor școlare în experiențele reale ale copilului. Jerome Bruner subliniază că „*orice subiect poate fi predat eficient, într-o formă intelectual onestă, la orice vârstă*” (Bruner, *The Process of Education*, 1960). Această idee ne responsabilizează, să devenim „traducători” ai universului complex în limbajul copilăriei.

Însă, în contextul contemporan, a oferi semnificație înseamnă și a cultiva creativitatea. Sir Ken Robinson, unul dintre cei mai importanți gânditori moderni în educație, avertiza că sistemele actuale riscă, să reprime talentul natural al copiilor. El susținea că „*rolul unui educator este, de a stimula curiozitatea, nu de a livra răspunsuri standardizate*” (Robinson, *Creative Schools*, 2015). Astfel, educația cu semnificație devine un act de eliberare a potențialului creativ, transformând sala de clasă dintr-un laborator de memorare într-un atelier de explorare.

Dimensiunea socială și mentalitatea de creștere

Un alt pilon fundamental este interacțiunea socială. Lev Vygotsky a demonstrat că dezvoltarea cognitivă are loc în „zona proximei dezvoltări” prin relația cu ceilalți (Vygotsky, *Mind in Society*, 1978). Activitățile colaborative creează contexte în care elevul este un participant activ.

În completarea acestei viziuni sociale, psihologia modernă aduce conceptul de „growth mindset” (mentalitate de creștere). Carol Dweck a demonstrat prin cercetările sale că succesul în învățare depinde de convingerea că abilitățile pot fi dezvoltate prin efort și perseverență. Ea

afirmă: „*Pasiunea pentru a te autodepăși, chiar și atunci când lucrurile nu merg bine, este semnătura mentalității de creștere*” (Dweck, *Mindset: The New Psychology of Success*, 2006).

În ciclul primar, educația cu semnificație înseamnă să învățăm copilul că efortul este drumul către măiestrie, oferind sens chiar și eșecului temporar.

Emoția: Poarta de acces către cunoaștere

Neuroștiințele moderne confirmă că creierul nu învață dacă nu este implicat emoțional. Emoțiile pozitive facilitează învățarea profundă (Immordino-Yang, *Emotions, Learning, and the Brain*, 2016). Un copil, care se simte valorizat, va dezvolta o curiozitate intrinsecă. Impactul nostru ca educatori se măsoară în „starea de bine” a elevului; când un copil asociază școala cu bucuria descoperirii, am reușit, să construim fundamentul unei învățări durabile.

Tehnologia și leadership-ul pedagogic

Leadership-ul pedagogic înseamnă astăzi, să ghidăm elevii către o utilizare critică a tehnologiei. Semnificația apare atunci, când utilizăm instrumentele digitale pentru a vizualiza concepte abstracte, sau pentru a conecta clasa noastră cu realități globale. Nu digitalizăm pentru a înlocui profesorul, ci pentru a extinde granițele cunoașterii, oferind elevului instrumentele necesare, pentru a naviga într-o lume hiperconectată.

Concluzii: Arhitecți de sens

În concluzie, educația cu semnificație în ciclul primar nu este un ideal abstract, ci o necesitate pedagogică vitală. Rolul nostru este, să transformăm lecțiile în experiențe relevante, care să lase urme nu doar în caiete, ci și în caracterul copilului.

Combinând viziunea clasică a lui Dewey sau Vygotsky cu perspectivele moderne ale lui Robinson și Dweck, înțelegem că misiunea noastră este dublă: să oferim rădăcini prin cunoaștere și aripi prin încredere. Numai astfel putem forma oameni echilibrați, curioși și pregătiți pentru complexitatea vieții.

Bibliografie:

- **Bruner, J. S.** (1960). *The Process of Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- **Dewey, J.** (1916). *Democracy and Education*. New York: Macmillan.
- **Dweck, C. S.** (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Ballantine Books.
- **Immordino-Yang, M. H.** (2016). *Emotions, Learning, and the Brain*. New York: W.W. Norton & Company.

- **Robinson, K., Aronica, L.** (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. New York: Viking.
- **Vygotsky, L. S.** (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Imediat după trecerea la învățământul online, profesorii au traversat o perioadă de acută incertitudine. Impresia (sau temerea) generală era că nu știau mai nimic din ce știau înainte, impresie generată de schimbarea radicală a mediului de predare sau a lipsei de transparență a unor metodologii și, din fericire, mai puțin determinată de o „ștergere” totală a deprinderilor pedagogice. Rapid însă, profesorii s-au repliat și și-au descoperit o apetență nouă pentru instrumentele digitale care facilitau deschiderea spre ore interesante, interactive și captivante. Multitudinea și complexitatea acestora putea părea copleșitoare la început dar, odată încercate, fiecare profesor a luat în considerare realitățile clasei, recomandările colegilor sau nivelul personal de formare pentru a-și stabili favoriții.

Printre preferați, dând dovadă de mare reziliență, se află aplicația Slidesgo, definită onsite că Free Google Slides and PowerPoint templates to boost your presentations, ceea ce m-a atras imediat. Nu aveam neapărat nevoie de o aplicație pentru realizarea de prezentări, ci de ceva nou, acel boost sau suflu de aer proaspăt cu care să pot realiza suporturi vizuale mai deosebite. Cu toții știm măsura în care învățarea vizuală este definitorie pentru predarea interactivă. Tocmai de aceea, un suport vizual la îndemâna oricui și ușor de folosit mi s-a părut ideal pentru școală.

Slidesgo acoperă toate nevoile celor care contează pe suporturi vizuale, nefiind exclusiv axat pe demersul de predare-învățare. Găsim aici nu numai domenii mari, cum ar fi Educație, Marketing, Afaceri, Medicină, Educație timpurie, Infografice, Aniversări. Mai mult, domeniile sunt organizate pe formate distincte, în funcție de CE dorim să prezentăm în cadrul acestor domenii mari: planuri de afaceri, cluburi de carte, prezentarea de companii, campanii de voluntariat, carnețel de notițe, serbări etc. Cu alte cuvinte, nu există nicio lecție, din oricare arie curriculară, să nu poată fi încadrată la o temă sau un format și să nu poată fi adaptată unui format.

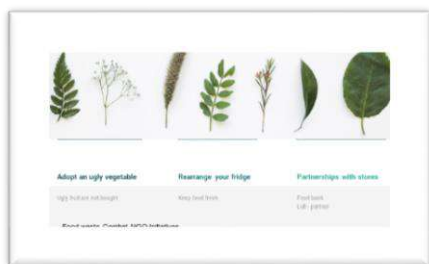

Un mare avantaj al prezentărilor Slidesgo este chiar această versatilitate. Slide-urile sunt prefabricate, au formate diferite individual, ce conțin un fir roșu conducător, cum ar fi o schemă de culori, dar care pot fi și adaptate. Bunăoară, fiecare slide are elemente (funcționale sau doar decorative), care, fiind așezate în starturi, pot fi eliminate, „aerisind” astfel pagina. Ni se pun la dispoziție slideuri cu clasificări, scheme, grafice, taxonomii, axe liniare ce se pot folosi foarte ingenios. Flexibilitatea formatului este mai ales o provocare pentru flexibilitatea

minții – dacă în Powerpoint provocarea era dinspre text spre formă, acum funcționează în direcția opusă, dintre formă spre text. Ca și efect, impactul vizual este incomparabil mai puternic, dând curs unui demers care lasă frâu liber improvizației și interacțiunii, nefiind blocat de propoziții complete, de exemplu.

Rămânând tot în sfera beneficiilor, prezentatorul (profesor sau elev) se poate simți de eliberat de stresul prezenței în fața camerei, având la îndemână un suport vizual atât de interesant. Indiferent de natura orei (sincronă sau asincronă), învățarea va fi mai ușoară dacă ceea ce se proiectează nu mai arată ca un wall text, ci este deja organizat, categorizat, clasificat, permițând o privire de ansamblu în câteva secunde. Folosind slide-urile adecvate, profesorul poate reorganiza materia în forma vizuală adecvată, încadrată în aceeași schemă de culori sau forme. Imaginile deja propuse sau imaginile personalizate, inserate în locurile indicate, beneficiază deja de o adaptare la slide, unde conținutul lor se va potrivi vizual cu textul.

Faptul că un slide nu mai este atât de încărcat sau seria atât de monotonă facilitează și luarea de notițe, elevii având suficient timp să asimileze explicațiile verbale. Un slide poate fi lăsat intenționat gol pentru a fi completat interactiv în cadrul orei, astfel încât lecțiile la clasele paralele nu vor arăta niciodată la fel. Rezultatele și materialele activităților desfășurate pe grupe sau în breakout rooms pot fi preluate și integrate pe slide-uri dedicate. Când întâlnirea se încheie, profesorul poate face ca acest material unic și original să parvină clasei și să poată fi consultat oricând este nevoie.

Personal, am folosit această aplicație la lecții care țineau de protejarea mediului, de risipa alimentară, de reciclare, de timpurile verbale, alegeri personale sau meseriile viitorului, cu alte cuvinte, orice domeniu apărea în manualulele de limba engleză, deja îmi puteam imagina cum voi adapta vizual materialul la dezvoltarea anumitor competențe, putând insera linkuri sau video-uri fără probleme. În timpul periplului prin meandrele pedagogiei digitale, alături de google slides și alte aplicații care oferă diverse templates pentru realizarea de prezentări, Slidesgo a rămas în top pentru versatilitatea și culoarea sa, precum și pentru multitudinea de opțiuni de design pe care o oferă.

Bibliografie

Cucoș, C. , (2002) Pedagogie, Editura Polirom, Iași

Harmer, J., (2007), The Practice of English Language Teaching, ediția a patra, Editura Pearson Longman

Roco, M., (2004), Creativitate și inteligență emoțională, Colecția COLLEGIUM.

Psihologie, Editura Polirom, Iași

***<https://medium.com/@didolores/8-online-teaching-platforms-that-will-make-you-want-to-teach-online-1b9b23dc2503>

Introducere

Într-o lume în continuă schimbare, educația tradițională, centrată exclusiv pe transmiterea de informații, nu mai este suficientă pentru a pregăti elevii pentru realitățile sociale, economice și culturale actuale. Conceptul de *educație cu semnificație* pune accentul pe învățarea conectată la viața reală, pe implicarea elevilor în proiecte autentice și pe colaborarea dintre școală și comunitate. O astfel de educație urmărește să formeze oameni capabili să gândească critic, să comunice eficient, să fie responsabili și să contribuie activ la dezvoltarea societății.

Acest referat analizează principalele practici, metode și proiecte care favorizează apariția unei educații semnificative și impactul lor real asupra elevilor și comunităților.

1. Ce înseamnă educația cu semnificație?

Educația cu semnificație presupune transformarea învățării într-un proces activ, prin care elevii își construiesc cunoștințele pornind de la experiențe concrete și probleme reale. În loc să învețe doar pentru note, elevii învață pentru a înțelege, pentru a acționa și pentru a schimba ceva în jurul lor.

Principalele caracteristici ale educației cu semnificație sunt:

- **Învățare prin experiență**, nu doar prin ascultare;
 - **Conectarea școlii cu viața reală**;
 - **Implicare emoțională și motivațională**;
 - **Responsabilitate socială**;
 - **Participare activă și colaborare**;
 - **Dezvoltarea spiritului critic și creativ**.
-

2. Practici educaționale care generează schimbare

2.1 Învățarea prin proiecte

Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning) îi ajută pe elevi să lucreze pe parcursul mai multor săptămâni la o temă complexă, care necesită cercetare, colaborare și găsirea unor soluții originale. Elevii devin creatori, nu doar consumatori de informații. În multe școli din România, proiectele interdisciplinare permit elevilor să abordeze probleme precum poluarea, discriminarea sau conservarea tradițiilor locale.

2.2 Învățarea prin implicare în comunitate (service-learning)

Această metodă combină învățarea teoretică cu implicarea civică. Elevii identifică o problemă din comunitate (ex. abandonul deșeurilor, nevoile persoanelor vulnerabile, conservarea spațiilor verzi) și dezvoltă soluții la care participă activ: campanii, activități de ecologizare, ateliere pentru copii sau tineri, colaborări cu ONG-uri sau autorități locale. Această practică cultivă empatia, responsabilitatea și încrederea în propriile abilități.

2.3 Cercetare-acțiune realizată de elevi

O abordare modernă este „research by students”, în care elevii analizează probleme reale din școală — bullying-ul, stresul, lipsa motivației, condițiile școlare — și propun soluții pe baza datelor colectate. Elevii devin astfel co-autori ai schimbării și își dezvoltă abilități de analiză, comunicare și leadership.

2.4 Educația pentru mediu și dezvoltare durabilă

Multe școli derulează programe privind protecția mediului: reciclare, plantări de copaci, grădini educaționale, monitorizarea consumului de energie, campanii de conștientizare. Aceasta crește responsabilitatea față de resursele naturale și formează generații mai conștiente de impactul propriilor acțiuni.

2.5 Practici incluzive și colaborare școală-familie-comunitate

Educația cu semnificație este, în mod fundamental, o educație incluzivă. Incluziunea presupune adaptarea metodelor și resurselor astfel încât fiecare elev să aibă șanse egale, indiferent de nivelul social, etnic, de eventualele dificultăți sau nevoi speciale. Colaborarea cu familia și comunitatea devine esențială: întâlniri, ateliere, consiliere, voluntariat, parteneriate cu instituții locale.

2.6 Educația culturală și artistică

Proiecte precum corurile școlare, atelierele de teatru, expozițiile de artă sau activitățile de patrimoniu cultural contribuie la dezvoltarea identității, a creativității și a spiritului comunitar. Educația artistică poate schimba mentalități și poate uni comunități fracturate social.

3. Exemple de proiecte cu impact real

3.1 Proiecte de tip „A doua șansă”

Aceste programe sprijină tinerii care au abandonat școala, oferindu-le posibilitatea de a continua studiile într-un ritm adaptat. Participanții își recapătă încrederea, își îmbunătățesc competențele și au șanse reale de integrare socială și profesională.

3.2 Programe comunitare de finanțare a școlilor

Unele comunități au dezvoltat fonduri speciale pentru sprijinirea educației, susținând achiziția de echipamente, modernizarea școlilor sau implementarea de programe inovatoare. Aceste inițiative stimulează implicarea cetățenilor și a autorităților locale în viața școlii.

3.3 Proiecte de educație democratică

În numeroase școli se organizează alegeri pentru consiliile elevilor, simulări de procese democratice, ateliere despre drepturile omului și proiecte de civism. Elevii învață practic ce înseamnă responsabilitatea publică, dialogul și participarea la decizii.

3.4 Activități de conservare a tradițiilor locale

În zonele rurale, școlile colaborează cu bătrânii satului, meșteșugari, artiști și organizații culturale pentru a transmite elevilor tradițiile locale: cusături, sculptură, obiceiuri, gastronomie, colinde. Acest lucru întărește identitatea comunitară și creează punți între generații.

4. Impactul asupra elevilor și comunității

Proiectele educaționale cu semnificație au următoarele efecte:

- **Creșterea motivației școlare:** Elevii învață mai bine când simt că activitatea lor contează.
- **Dezvoltarea competențelor socio-emoționale:** empatie, colaborare, comunicare, creativitate.
- **Îmbunătățirea relației școală–comunitate:** crește încrederea între profesori, părinți și autorități.
- **Reducerea abandonului școlar** prin implicare reală și sprijin personalizat.
- **Construirea unei culturi participative** în care elevii sunt ascultați și valorizați.
- **Formarea unor cetățeni activi**, care înțeleg problemele comunității și pot iniția schimbări.

5. Concluzii

Educația cu semnificație nu este un concept abstract, ci o realitate care se poate construi în orice școală prin implicare, creativitate și colaborare. Atunci când elevii lucrează la proiecte reale, devin responsabili, capabili să analizeze situații complexe și motivați să contribuie la binele comun. Comunitățile care sprijină școlile, profesorii care adoptă metode moderne și părinții care participă activ devin parte a unei transformări autentice.

Schimbarea pornește de la lucruri mici, dar consecvente — o activitate de voluntariat, un atelier, o campanie, o colaborare locală. Prin astfel de inițiative, școala devine un spațiu viu, relevant și orientat spre viitor.

Bibliografie

1. Dewey, J. *Experience and Education*. New York: Macmillan, 1938.
2. Kolb, D. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall, 1984.
3. Freire, P. *Pedagogia opresatului*. Editura Litera, București, 2014.

4. Romero, L. & Cunningham, C. *Youth Participatory Action Research: Transforming School and Community*. Routledge, 2020.
5. CLAYSS – Centre for Latin American Service-Learning. Ghiduri de învățare prin serviciu în comunitate.
6. Ministerul Educației din România – documente privind educația incluzivă și programe „A doua șansă”.
7. Raportul UNICEF România despre participarea elevilor la viața școlii și comunității (2022).
8. „Educație pentru dezvoltare durabilă în școli”, UNESCO, 2020.
9. Studii și articole despre educația democratică publicate de Consiliul Europei.
10. Materiale didactice și rapoarte de bună practică privind colaborarea școală–comunitate din rețeaua iTeach România.

Leadership în educație

Prof. Mudure Adina, Școala Gimnazială Nr.18, Timișoara

Introducere

În contextul transformărilor rapide ale societății contemporane, educația se confruntă cu numeroase provocări legate de globalizare, digitalizare, diversitate culturală și schimbări constante ale pieței muncii. În acest cadru dinamic, rolul leadershipului în educație devine esențial pentru asigurarea calității procesului educațional și pentru formarea unor generații capabile să se adapteze și să contribuie activ la dezvoltarea societății. Leadershipul educațional nu se limitează doar la funcții administrative, ci reprezintă un proces complex de influență, coordonare și motivare a tuturor actorilor implicați în educație.

Un sistem educațional performant are nevoie de lideri capabili să creeze o viziune clară, să gestioneze eficient resursele și să inspire elevii și cadrele didactice. Astfel, leadershipul în educație se conturează ca un factor determinant al succesului școlar și al dezvoltării instituțiilor de învățământ.

Conceptul de leadership în educație

Leadershipul în educație poate fi definit ca ansamblul de acțiuni și strategii prin care liderii educaționali influențează comportamentele, atitudinile și performanțele membrilor comunității școlare. Acesta presupune nu doar exercitarea autorității, ci mai ales capacitatea de a inspira, de a orienta și de a crea un mediu favorabil învățării.

Spre deosebire de managementul educațional, care se concentrează pe organizare, planificare și control, leadershipul educațional pune accent pe viziune, relații interumane și dezvoltare pe termen lung. Un lider educațional eficient înțelege nevoile elevilor, ale profesorilor și ale comunității și acționează în mod strategic pentru a răspunde acestora.

Leadershipul educațional modern promovează colaborarea, participarea activă și învățarea continuă. În acest sens, liderul nu este un simplu conducător, ci un facilitator al schimbării și un catalizator al performanței.

Tipuri de leadership în educație

În literatura de specialitate sunt identificate mai multe tipuri de leadership educațional, fiecare având un impact diferit asupra procesului de învățământ. Unul dintre cele mai frecvente este leadershipul autoritar, caracterizat prin luarea deciziilor de către lider fără consultarea celorlalți membri. Deși poate fi eficient în situații de criză, acest tip de leadership limitează creativitatea și implicarea.

Leadershipul democratic este considerat mult mai eficient în mediul educațional, deoarece promovează dialogul, cooperarea și implicarea cadrelor didactice și a elevilor în procesul decizional. Acest stil contribuie la crearea unui climat școlar pozitiv și la creșterea motivației.

Un alt tip important este leadershipul transformațional, care pune accent pe schimbare, inovație și dezvoltare personală. Liderii transformaționali inspiră prin exemplul personal și încurajează depășirea limitelor individuale, având un impact puternic asupra performanței educaționale.

Rolul liderului educațional

Liderul educațional îndeplinește un rol esențial în buna funcționare a instituției de învățământ. Acesta este responsabil de stabilirea obiectivelor educaționale, de coordonarea activităților didactice și de asigurarea unui mediu sigur și stimulativ pentru învățare. De asemenea, liderul educațional are rolul de a sprijini dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin formare continuă și feedback constructiv.

Un alt rol important este acela de mediator între școală, elevi, părinți și comunitate. Liderul educațional trebuie să mențină o comunicare eficientă cu toate părțile implicate, să rezolve conflictele și să promoveze valorile educației.

În contextul actual, liderul educațional este chemat să gestioneze schimbarea, să integreze noile tehnologii în procesul de predare-învățare și să răspundă nevoilor diverse ale elevilor.

Calitățile și competențele liderului educațional

Un lider educațional de succes trebuie să dețină o serie de calități și competențe esențiale. Printre acestea se numără capacitatea de comunicare eficientă, empatia, responsabilitatea și integritatea morală. Comunicarea clară și deschisă contribuie la construirea relațiilor de încredere și la crearea unui climat educațional pozitiv.

Empatia permite liderului să înțeleagă dificultățile elevilor și ale profesorilor și să ofere sprijin adecvat. De asemenea, un lider eficient este un bun organizator, capabil să ia decizii corecte și să gestioneze eficient timpul și resursele.

Nu în ultimul rând, liderul educațional trebuie să fie un model de comportament etic, promovând valori precum respectul, responsabilitatea și corectitudinea.

Impactul leadershipului asupra elevilor și profesorilor

Leadershipul educațional are un impact direct asupra motivației și performanței elevilor. Un mediu educațional condus de un lider eficient favorizează implicarea activă a elevilor, dezvoltarea competențelor sociale și creșterea încrederii în sine. Elevii se simt sprijiniți și încurajați să-și atingă potențialul maxim.

În același timp, profesorii beneficiază de un leadership de calitate prin acces la formare profesională, recunoașterea meritelor și sprijin în activitatea didactică. Acest lucru conduce la creșterea satisfacției profesionale și la îmbunătățirea calității actului educațional.

Leadershipul educațional în contextul actual

În era digitală, leadershipul în educație trebuie să răspundă noilor cerințe tehnologice și sociale. Integrarea tehnologiei în educație, promovarea învățării online și adaptarea la nevoile individuale ale elevilor reprezintă provocări majore pentru liderii educaționali.

De asemenea, diversitatea culturală și incluziunea socială impun adoptarea unor strategii de leadership bazate pe toleranță și respect reciproc. Liderii educaționali trebuie să creeze un mediu echitabil, în care fiecare elev să aibă șanse egale de dezvoltare.

Concluzie

În concluzie, leadershipul în educație reprezintă un element fundamental pentru succesul sistemului educațional. Prin viziune, competență și implicare, liderii educaționali pot influența pozitiv dezvoltarea elevilor, performanța profesorilor și calitatea instituțiilor de învățământ. Investiția în formarea liderilor educaționali este, în esență, o investiție în viitorul societății, contribuind la crearea unei educații moderne, eficiente și orientate spre dezvoltarea durabilă.

Bibliografie:

1. **Bocoș, M.** (2013). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Editura Paralela 45, Pitești.
2. **Cucoș, C.** (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
3. **Iucu, R. B.** (2015). *Managementul și leadershipul organizației școlare*. Editura Polirom, Iași.
4. **Joița, E.** (2012). *Educația și leadershipul educațional*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
5. **Pânișoară, I.-O.** (2015). *Managementul resurselor umane în educație*. Editura Polirom, Iași.
6. **Potolea, D., & Toma, S.** (2010). *Leadership educațional și dezvoltare instituțională*. Editura Universitară, București.
7. **Stoica, M.** (2011). *Management educațional*. Editura ASE, București.

LE RÔLE DE L'INNOVATION ET DE LA CRÉATIVITÉ DANS LE PROCESSUS ÉDUCATIF

Prof. Năgăra Elena- Cristina

Școala Gimnazială "Antonie Mogoș" Ceauru

Au cours des dernières décennies, les systèmes éducatifs du monde entier ont été confrontés à des transformations profondes, provoquées par l'évolution rapide des technologies, par la mondialisation, ainsi que par les changements sociaux, économiques et culturels. Dans ce contexte en constante mutation, l'éducation ne peut plus se limiter à la simple transmission de connaissances figées. Elle doit désormais préparer les apprenants à s'adapter, à innover, à penser de manière critique et créative, et à apprendre tout au long de la vie. C'est dans cette perspective que les notions d'innovation et de créativité occupent une place centrale dans le débat éducatif contemporain.

L'innovation en éducation renvoie à l'introduction de nouvelles idées, méthodes, outils ou pratiques pédagogiques visant à améliorer l'enseignement et l'apprentissage. La créativité, quant à elle, désigne la capacité à produire des idées originales, pertinentes et adaptées à des situations complexes. Ces deux concepts sont étroitement liés : l'innovation repose souvent sur des processus créatifs, tandis que la créativité peut être stimulée par des environnements éducatifs innovants.

Ce travail se propose d'analyser en profondeur le rôle de l'innovation et de la créativité dans l'éducation. Il s'agira tout d'abord de définir ces concepts et d'en souligner l'importance dans le contexte éducatif actuel. Ensuite, nous examinerons les formes que peuvent prendre l'innovation et la créativité à l'école, le rôle des enseignants et des apprenants, ainsi que l'impact des technologies numériques. Enfin, nous aborderons les défis et les perspectives liés à la mise en œuvre de pratiques éducatives innovantes et créatives.

1. Définition et cadre conceptuel de l'innovation et de la créativité en éducation

1.1. L'innovation en éducation

L'innovation en éducation peut être définie comme un processus intentionnel de changement visant à améliorer la qualité, l'efficacité et l'équité des systèmes éducatifs. Elle ne se limite pas à l'introduction de technologies numériques, bien que celles-ci jouent un rôle important, mais englobe également de nouvelles approches pédagogiques, organisationnelles et curriculaires.

On distingue plusieurs types d'innovation éducative. L'innovation pédagogique concerne les méthodes d'enseignement et d'apprentissage, telles que l'apprentissage par projets, la pédagogie inversée ou l'apprentissage collaboratif. L'innovation curriculaire implique la modification des contenus d'enseignement afin de mieux répondre aux besoins des apprenants et aux exigences de la société. Enfin, l'innovation organisationnelle touche à la gestion des établissements scolaires, à la formation des enseignants et à la gouvernance éducative.

Il est important de souligner que l'innovation n'est pas une fin en soi. Elle doit être guidée par des objectifs pédagogiques clairs et s'appuyer sur des recherches scientifiques et des pratiques éprouvées. Une innovation réussie est celle qui améliore réellement l'expérience d'apprentissage des élèves et favorise leur développement global.

1.2. La créativité : un concept clé pour l'apprentissage

La créativité est souvent associée aux arts, mais elle constitue en réalité une compétence transversale essentielle dans tous les domaines de la connaissance. En éducation, la créativité peut être définie comme la capacité des apprenants à générer des idées nouvelles, à établir des connexions originales entre des concepts, et à résoudre des problèmes de manière innovante.

Contrairement à une idée reçue, la créativité n'est pas un don inné réservé à quelques individus. Elle peut être développée et stimulée grâce à des environnements d'apprentissage appropriés, qui encouragent la curiosité, l'expérimentation et la prise de

risque intellectuelle. L'école joue donc un rôle fondamental dans le développement de la créativité des élèves.

La créativité est étroitement liée à la motivation et à l'engagement des apprenants. Lorsque les élèves ont la possibilité d'exprimer leurs idées, de faire des choix et de participer activement à leur apprentissage, ils développent un sentiment d'autonomie et de responsabilité qui favorise leur réussite scolaire.

2. L'importance de l'innovation et de la créativité dans l'éducation contemporaine

2.1. Répondre aux besoins de la société du XXIe siècle

La société contemporaine est caractérisée par la complexité, l'incertitude et le changement rapide. Les compétences requises sur le marché du travail évoluent constamment, et de nombreux métiers de demain n'existent pas encore aujourd'hui. Dans ce contexte, l'éducation doit aller au-delà de l'acquisition de connaissances disciplinaires et développer des compétences transversales telles que la pensée critique, la créativité, la collaboration et la capacité d'adaptation.

L'innovation et la créativité en éducation permettent de mieux préparer les apprenants à ces défis. Elles favorisent le développement de compétences dites « du XXIe siècle », essentielles pour réussir dans un monde globalisé et numérisé. En encourageant les élèves à résoudre des problèmes complexes et à proposer des solutions originales, l'école contribue à former des citoyens actifs, responsables et capables d'initiative.

2.2. Améliorer la motivation et l'engagement des apprenants

L'un des principaux défis de l'éducation actuelle est le manque de motivation et d'engagement de certains élèves. Les méthodes d'enseignement traditionnelles, centrées sur la transmission magistrale des savoirs, peuvent parfois sembler déconnectées des intérêts et des réalités des apprenants.

Les pratiques éducatives innovantes et créatives offrent des alternatives à ces approches traditionnelles. En intégrant des activités interactives, des projets concrets et

des situations d'apprentissage authentiques, elles rendent les apprentissages plus significatifs et plus motivants. Les élèves deviennent alors acteurs de leur propre formation, ce qui renforce leur implication et leur persévérance scolaire.

3. Les formes de l'innovation pédagogique

3.1. Les pédagogies actives

Les pédagogies actives constituent l'une des formes les plus répandues de l'innovation pédagogique. Elles reposent sur l'idée que l'apprentissage est un processus actif, au cours duquel l'élève construit ses connaissances en interaction avec son environnement.

Parmi les pédagogies actives, on peut citer l'apprentissage par projets, qui consiste à faire travailler les élèves sur des projets concrets et interdisciplinaires. Cette approche favorise la collaboration, la créativité et le développement de compétences pratiques. La pédagogie inversée, quant à elle, propose aux élèves de découvrir les notions théoriques en dehors de la classe, afin de consacrer le temps en présentiel à des activités d'application et de réflexion.

3.2. L'intégration des technologies numériques

Les technologies numériques jouent un rôle majeur dans l'innovation éducative. Les outils numériques offrent de nouvelles possibilités pour personnaliser les apprentissages, diversifier les supports pédagogiques et favoriser l'interaction entre les apprenants.

Les environnements numériques d'apprentissage, les plateformes en ligne, les applications éducatives et les ressources multimédias permettent d'adapter l'enseignement aux besoins et aux rythmes de chaque élève. De plus, les technologies facilitent l'accès à l'information et encouragent l'apprentissage autonome et collaboratif.

Cependant, l'intégration des technologies en éducation doit être réfléchie et accompagnée. L'objectif n'est pas de remplacer l'enseignant, mais de renforcer son rôle en tant que médiateur et accompagnateur des apprentissages.

4. Le rôle de l'enseignant dans une éducation innovante et créative

4.1. De transmetteur de savoirs à facilitateur d'apprentissage

Dans un contexte éducatif innovant, le rôle de l'enseignant évolue considérablement. Il ne se limite plus à la transmission des connaissances, mais devient un facilitateur d'apprentissage, capable de guider les élèves dans leurs démarches de recherche, de réflexion et de création.

L'enseignant innovant conçoit des situations d'apprentissage stimulantes, encourage la participation active des élèves et favorise un climat de classe propice à l'expérimentation et à l'erreur. Il valorise la diversité des idées et des parcours, et soutient le développement de la créativité individuelle et collective.

4.2. La formation et le développement professionnel des enseignants

Pour mettre en œuvre des pratiques éducatives innovantes, les enseignants doivent bénéficier d'une formation initiale et continue adaptée. Le développement professionnel des enseignants est un facteur clé de l'innovation en éducation.

Les formations doivent non seulement porter sur les nouvelles méthodes pédagogiques et les technologies numériques, mais aussi sur le développement des compétences créatives, la collaboration et la réflexion critique. Les communautés de pratique et le travail collaboratif entre enseignants constituent également des leviers importants pour favoriser l'innovation pédagogique.

5. La créativité des apprenants au cœur du processus éducatif

5.1. Favoriser l'expression et l'autonomie des élèves

La créativité des apprenants ne peut s'épanouir que dans un environnement éducatif qui valorise l'expression personnelle, l'autonomie et la prise d'initiative. Les élèves doivent avoir la possibilité de faire des choix, de proposer des idées et de participer activement à la construction de leurs apprentissages.

Les activités créatives, telles que les projets artistiques, scientifiques ou interdisciplinaires, permettent aux élèves d'explorer leurs centres d'intérêt et de développer leur imagination. Elles contribuent également à renforcer la confiance en soi et le sentiment de compétence.

5.2. L'évaluation au service de la créativité

L'évaluation constitue un enjeu majeur dans le développement de la créativité en éducation. Les modes d'évaluation traditionnels, centrés sur la reproduction des connaissances, peuvent parfois freiner l'innovation et la prise de risque.

Des approches d'évaluation alternatives, telles que l'évaluation formative, l'auto-évaluation et l'évaluation par les pairs, permettent de valoriser les processus d'apprentissage autant que les résultats. Elles encouragent les élèves à réfléchir sur leurs démarches, à identifier leurs points forts et à progresser de manière autonome.

6. Les défis et les limites de l'innovation et de la créativité en éducation

Malgré leurs nombreux avantages, l'innovation et la créativité en éducation se heurtent à plusieurs obstacles. Parmi ceux-ci figurent le manque de ressources, la résistance au changement, les contraintes institutionnelles et les inégalités d'accès aux technologies.

La mise en œuvre de pratiques innovantes nécessite du temps, un soutien institutionnel et une culture éducative ouverte au changement. Il est également essentiel de veiller à ce que l'innovation ne creuse pas les inégalités existantes, mais contribue au contraire à une éducation plus inclusive et équitable.

7. Perspectives d'avenir pour une éducation innovante et créative

À l'avenir, l'innovation et la créativité continueront de jouer un rôle central dans l'évolution des systèmes éducatifs. Les approches interdisciplinaires, l'apprentissage tout au long de la vie et l'intégration raisonnée des technologies émergentes ouvriront de nouvelles perspectives pour l'éducation.

Il sera essentiel de renforcer la collaboration entre les différents acteurs de l'éducation – enseignants, élèves, parents, décideurs et chercheurs – afin de co-construire des environnements d'apprentissage innovants et adaptés aux besoins de chacun.

En conclusion, l'innovation et la créativité constituent des leviers essentiels pour transformer l'éducation et la rendre plus adaptée aux défis du XXIe siècle. Elles permettent de repenser les pratiques pédagogiques, de renforcer la motivation des apprenants et de développer des compétences indispensables pour la société contemporaine.

Loin d'être de simples tendances, l'innovation et la créativité doivent être intégrées de manière durable et réfléchie au cœur des systèmes éducatifs. En plaçant l'apprenant au centre du processus éducatif et en valorisant l'expérimentation, la collaboration et la pensée critique, l'école peut devenir un véritable espace de création et de développement humain.

Bibliographie indicative

Craft, A. (2005). *Creativity in Schools: Tensions and Dilemmas*. Routledge.

Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.

Robinson, K. (2011). *Out of Our Minds: Learning to Be Creative*. Capstone.

UNESCO (2015). *Repenser l'éducation : vers un bien commun mondial ?*

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE

Prof. Neag Tabita

Liceul Teoretic HARUL Lugoj

Schimbarea e o parte inevitabilă a vieții și ne întâlnim cu ea atât profesional, cât și personal, doar auzind de ”schimbare” simțim, mulți dintre noi, încordare și un ghem în stomac. O percepem ca incomodă și preferabil de evitat ”dacă se poate altfel”. Și totuși, doar prin schimbare putem evolua.

Managementul schimbării, în general, respectiv managementul schimbării în școli și grădinițe în acest caz particular, își propune analiza procesului prin care instituțiile trec pentru a ajunge de la identificarea factorilor care declanșează nevoia de schimbare până la implementarea elementului transformațional și evaluarea rezultatelor.

Comunică motivația schimbării, beneficiile așteptate și calendarul implementării cât mai devreme și cât mai des posibil. De asemenea, ar trebui să fii pregătit să asculți feedbackul și motivele de îngrijorare din partea personalului și părinților și să le răspunzi în timp util și cu respect.

O schimbare reușită are nevoie, în primul rând, să fie acceptată și susținută de cât mai multe dintre părțile interesate. Ca lider de școală sau grădiniță ar trebui să construiești un grup de sprijin care să includă profesori, părinți, elevi și membri ai comunității. Acest grup poate da impulsul de care au nevoie ceilalți pentru a adopta schimbarea. Mai mult, poate oferi sentimentul de apartenență și responsabilitate comună.

Schimbarea necesită adesea noi abilități, cunoștințe și atitudini. Așadar, ca director de școală sau grădiniță, oferă oportunități de dezvoltare profesională care să ajute personalul să își dezvolte capacitatea de a implementa cu succes schimbarea. Dezvoltarea profesională poate lua mai multe forme, inclusiv ateliere, coaching, mentorat și învățare online.

Sărbătorirea micilor reușite pe parcurs e un obicei pe cât de eficient în creșterea motivației, pe atât de ignorat. Deși tendința ar fi de sărbătorire doar a reușitei finale, practica a demonstrat eficiența recunoașterii și validării eforturilor și realizărilor din toate etapele de pe curba schimbării. Sărbătorirea poate lua mai multe forme, inclusiv recunoașterea publică, premiile și bonusurile.

Ca orice proces continuu, și schimbarea necesită monitorizare și evaluare. A trebui să stabilești indicatori clari pentru succesul procesului de schimbare, apoi să urmărești în mod regulat progresul în raport cu acei indicatori (calitativi sau cantitativi). Acest lucru te poate ajuta la identificarea zonelor care necesită o atenție suplimentară și oferă posibilitatea de a corecta pe parcurs.

Școală–Comunitate în Dialog

- Ateliere cu părinți, profesori și elevi pe teme precum comunicarea, bullying, sănătatea mintală.
- Expoziții, seri de lectură, seri de film urmate de discuții.

Biblioteca Vie

- Membri ai comunității devin „cărți vii” și împărtășesc experiențe (meseriași, antreprenori, sportivi, persoane cu povești de viață inspiraționale).

Programul „Școala în Muzeu – Muzeul în Școală”

- Vizite tematice la muzee și ateliere în școală realizate de muzeografi sau artiști.

Proiecte de mediu și sustenabilitate

Școala Verde

- Plantarea de arbori, grădini școlare, compostare.
- Punct de colectare selectivă administrat de elevi.

EcoPatrulă

- Elevi organizați în echipe care monitorizează consumul de energie și apă, propun măsuri de reducere, evaluează impactul.

Adoptă un Spațiu Din Comunitate

- Amenajarea unui parc, teren de joacă sau spațiu verde cu sprijinul autorităților locale.

Proiecte de tehnologie și inovare

Laboratorul de Idei (Innovation Lab)

- Concurs intern unde elevii propun soluții digitale pentru problemele comunității (aplicații, site-uri, senzori etc.).

Club de Robotică în Parteneriat cu Comunitatea

- Realizarea de roboți/mini-proto-tipuri utile local: senzori de parcare, irigații automate, monitorizarea calității aerului.

Digitalizarea Școlii

- Platforme pentru teme, orare digitalizate, tutoriale video create de elevi.

Proiecte de incluziune și sănătate mintală

Școala Incluzivă

- Ateliere despre diversitate, respect, incluziune pentru elevi și profesori.
- Evenimente cu ONG-uri specializate.

Proiecte civice și de voluntariat

Consiliul Elevilor – Vocea Schimbării

- Elevii lucrează cu administrația locală pentru a rezolva probleme reale (transport, iluminat, siguranță rutieră).

Voluntar în Comunitatea Mea

- Campanii de strângere de fonduri, donații, evenimente caritabile.
- Împărțirea responsabilităților în echipe (comunicare, logistică, parteneriate).

Jurnalism Comunitar

- Echipă de elevi creează un ziar local, podcast sau canal video cu povești din comunitate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Fullan, Michael – The New Meaning of Educational Change (Teachers College Press, 2016).
2. Fullan, Michael – Leading in a Culture of Change (Jossey-Bass, 2001).
3. Hargreaves, Andy; Shirley, Dennis – The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change (Corwin, 2009).
4. Robinson, Ken – Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education (Penguin, 2015).
5. Mezirow, Jack – Transformative Learning in Practice (Jossey-Bass, 2009).
6. Wenger, Etienne – Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity (Cambridge University Press, 1998).

Educația cu semnificație și impactul proiectelor educaționale asupra școlii și comunității

Neagoe Maria-Iulia
Școala Gimnazială „Octavian Goga”, Rășinari

Educația cu semnificație presupune depășirea modelului tradițional de transmitere a informațiilor și orientarea către formarea elevului ca persoană autonomă, capabilă să își construiască propriul parcurs educațional și profesional. Într-o societate marcată de schimbări rapide și de incertitudine, școala trebuie să ofere elevilor nu doar cunoștințe, ci și competențe transferabile, valori și repere care să le permită integrarea socială și profesională.

În România, dificultățile socio-economice, migrația părinților și lipsa accesului la resurse educaționale contribuie la menținerea unui risc ridicat de părăsire timpurie a școlii, în special în mediile vulnerabile. În acest context, proiectele educaționale finanțate prin programe naționale și europene reprezintă instrumente esențiale pentru crearea unor contexte de învățare relevante și pentru susținerea elevilor aflați în dificultate.

Prezentul articol analizează impactul proiectelor educaționale finanțate prin programe naționale și europene – Erasmus+, eTwinning, POCU, PNRR și Granturile Norvegiene – asupra procesului educațional și a comunității școlare. Prin raportare la experiența implementării acestor proiecte la nivelul Școlii Gimnaziale „Octavian Goga” din Rășinari, sunt evidențiate efectele acestora asupra participării școlare, motivației elevilor, dezvoltării competențelor socio-emoționale și consolidării parteneriatului școală–familie–comunitate.

Educația cu semnificație – fundamente și relevanță

Conceptul de educație cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea devine eficientă atunci când este conectată la experiențele de viață ale elevilor și când răspunde nevoilor acestora. UNESCO (2021) subliniază importanța unei educații care să dezvolte competențe pentru viață, gândire critică, empatie și responsabilitate socială. În acest sens, educația cu semnificație presupune utilizarea unor metode active, colaborative și interdisciplinare, care favorizează implicarea elevilor și dezvoltarea motivației pentru învățare. Proiectele educaționale oferă cadrul necesar pentru implementarea acestor abordări, contribuind la transformarea școlii într-un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării personale.

Impactul proiectelor educaționale asupra elevilor

Proiectele educaționale finanțate prin programe naționale și europene au un impact semnificativ asupra elevilor, contribuind la transformarea experienței școlare într-un proces relevant, motivant și adaptat nevoilor individuale. Prin diversitatea activităților propuse și prin abordarea integrată a dimensiunilor educaționale, socio-emoționale și culturale, aceste proiecte sprijină elevii nu doar în acumularea de cunoștințe, ci și în dezvoltarea competențelor necesare pentru viață și integrare socială.

Un prim efect vizibil al implementării proiectelor educaționale îl reprezintă creșterea motivației pentru învățare și a participării școlare. Elevii implicați în activități remediale, non-formale și colaborative manifestă un interes sporit pentru școală, datorită caracterului

practic și aplicativ al sarcinilor de lucru. Proiectele Erasmus+ și eTwinning, prin dimensiunea lor internațională și utilizarea tehnologiei, oferă elevilor contexte autentice de învățare, în care aceștia pot observa relevanța conținuturilor școlare și pot experimenta succesul într-un cadru diferit de cel tradițional. Aceste experiențe contribuie la reducerea absenteismului și la consolidarea unei atitudini pozitive față de școală.

În cazul elevilor aflați în risc de abandon școlar, impactul proiectelor este cu atât mai evident. Activitățile desfășurate în cadrul proiectelor finanțate prin POCU, PNRR și Granturi Norvegiene includ intervenții personalizate, menite să sprijine recuperarea decalajelor educaționale și să prevină acumularea eșecurilor școlare. Prin planuri individualizate de sprijin, consiliere psihopedagogică și activități de dezvoltare socio-emoțională, elevii își dezvoltă încrederea în propriile capacități și își îmbunătățesc performanțele școlare. Educația capătă, în acest context, o semnificație personală, fiind percepută ca un sprijin real și nu ca o sursă de presiune sau frustrare.

De asemenea, proiectele educaționale contribuie la dezvoltarea competențelor socio-emoționale, esențiale pentru succesul școlar și adaptarea socială. Activitățile de lucru în echipă, colaborarea cu colegi din alte școli sau țări și participarea la proiecte comune stimulează comunicarea, empatia și capacitatea de rezolvare a conflictelor. În cadrul proiectelor eTwinning și Erasmus+, elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să își asume responsabilități și să își valorifice identitatea culturală, dezvoltând totodată toleranța și respectul pentru diversitate.

Un alt impact important îl reprezintă dezvoltarea competențelor digitale și a autonomiei în învățare. Utilizarea platformelor educaționale, a instrumentelor digitale și a metodelor inovatoare de predare facilitează implicarea activă a elevilor și le oferă posibilitatea de a învăța într-un ritm propriu. În special pentru elevii proveniți din medii vulnerabile, accesul la resurse educaționale digitale în cadrul proiectelor finanțate prin PNRR și eTwinning contribuie la reducerea inegalităților educaționale și la creșterea șanselor de reușită școlară.

Nu în ultimul rând, proiectele educaționale au un impact pozitiv asupra stimei de sine și a sentimentului de apartenență al elevilor. Experiențele de succes, recunoașterea rezultatelor obținute și participarea la activități vizibile la nivel local, național sau european îi ajută pe elevi să își construiască o imagine pozitivă despre sine și despre rolul lor în comunitatea școlară. Astfel, școala devine un spațiu sigur și predictibil, în care elevii se simt valorizați și sprijiniți, iar educația dobândește semnificație prin impactul concret asupra vieții lor.

Impactul asupra cadrelor didactice și al culturii organizaționale

Implementarea proiectelor educaționale influențează semnificativ și activitatea cadrelor didactice, contribuind la dezvoltarea profesională continuă și la îmbunătățirea practicilor pedagogice. Participarea la mobilități Erasmus+, schimburi de experiență și activități de formare favorizează adoptarea unor metode de predare centrate pe elev și adaptate diversității nevoilor educaționale.

Totodată, implicarea în proiecte eTwinning stimulează colaborarea între profesori, utilizarea tehnologiei și integrarea competențelor digitale în procesul didactic. La nivel instituțional, aceste experiențe contribuie la consolidarea unei culturi organizaționale orientate spre inovare, incluziune și învățare continuă.

Impactul proiectelor asupra relației școală–familie–comunitate

Un aspect esențial al educației cu semnificație îl reprezintă consolidarea parteneriatului dintre școală, familie și comunitate. Proiectele educaționale finanțate prin programe precum POCU, PNRR și Granturile Norvegiene includ activități dedicate părinților și comunității locale, având ca scop creșterea gradului de conștientizare asupra importanței educației și a participării școlare.

Întâlnirile tematice, activitățile comune și evenimentele educaționale contribuie la crearea unui climat de încredere și colaborare, sprijinind elevii în parcursul lor educațional. Prin deschiderea către comunitate și parteneri externi, școala devine un actor activ al dezvoltării locale.

Educația cu semnificație ca rezultat al intervențiilor integrate

Analiza impactului proiectelor educaționale evidențiază faptul că educația cu semnificație nu este rezultatul unei singure intervenții, ci al unei abordări integrate, care combină sprijinul academic, dezvoltarea socio-emoțională și deschiderea către dimensiunea europeană. Proiectele Erasmus+, eTwinning, POCU, PNRR și Granturile Norvegiene contribuie, fiecare dintr-o perspectivă specifică, la crearea unui mediu educațional relevant și incluziv.

Prin diversitatea activităților și prin adaptarea acestora la contextul local, aceste proiecte sprijină elevii să își construiască un parcurs educațional coerent și să își dezvolte competențele necesare pentru viață, reducând riscul de părăsire timpurie a școlii.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă un demers esențial pentru transformarea școlii într-un spațiu al reușitei și al dezvoltării personale. Impactul proiectelor educaționale finanțate prin programe naționale și europene demonstrează că intervențiile bine coordonate, susținute și adaptate nevoilor reale ale elevilor pot genera schimbare reală în școli și comunități.

Prin implicarea elevilor, formarea cadrelor didactice și consolidarea parteneriatului școală-familie-comunitate, aceste proiecte contribuie la construirea unei educații relevante, incluzive și orientate spre viitor, în care fiecare elev are șansa de a-și valorifica potențialul.

Bibliografie

- Balfanz, R. (2014). *Preventing Student Disengagement and School Dropout*. Johns Hopkins University.
- UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together*.
- UNICEF România (2020). *Copiii vulnerabili și riscul de părăsire timpurie a școlii*.
- Documente și rapoarte ale proiectelor Erasmus+, eTwinning, POCU, PNRR și Granturi Norvegiene.

ȘCOALA ȘI COMUNITATEA UNITE PRIN PROIECTE AFLATE ÎN CONTINUĂ EVOLUȚIE

Profesor Neagoie Alina Cristina

Școala Gimnazială „George Vâlsan” Independența, județul Călărași

În contextul secolului XXI, rolul școlii s-a transformat radical. Schimbarea reală în școli nu este una de infrastructură (doar table inteligente sau mobilier nou), ci una de paradigmă: transformarea școlii dintr-un spațiu închis într-un ecosistem deschis. În peisajul educațional contemporan, școala nu mai poate funcționa ca o entitate izolată. Conceptul de „școală ca centru comunitar” câștigă teren, transformând instituția de învățământ într-un catalizator al schimbării sociale. Proiectele care reușesc să creeze schimbare reală sunt cele care conectează curriculumul teoretic cu nevoile practice ale comunității, dezvoltând în elevi nu doar cunoștințe, ci și spirit civic și responsabilitate socială.

PARADIGMA „SERVICE-LEARNING” (ÎNVĂȚAREA PRIN SERVICIU ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII)

Una dintre cele mai eficiente practici moderne este *Service-Learning*. Aceasta nu este doar voluntariat, ci o strategie pedagogică ce integrează serviciul comunitar semnificativ cu instruirea și reflecția. Învățarea prin serviciu transformă elevul dintr-un receptor pasiv într-un cetățean implicat. Această metodă demonstrează că școala nu este doar un loc unde se obțin note, ci un laborator în care se construiește o societate mai bună. În vremuri de criză socială sau ecologică, *Service-Learning* oferă instrumentele necesare pentru ca tinerii să simtă că pot genera schimbare reală.

Caracteristici cheie:

- *Reciprocitate*: Atât elevul, cât și comunitatea primesc ceva valoros.
- *Reflecție critică*: Elevii analizează sistematic experiența lor pentru a face legătura între teorie și practică.
- *Integrare curriculară*: Activitatea nu este „extrașcolară”, ci face parte integrantă din materia predată (ex: Biologie, Sociologie, Educație Civică).

Pentru ca un proiect să fie eficient, acesta trebuie să parcurgă un ciclu structurat:

1. *Investigația*: Elevii identifică o nevoie reală în comunitatea lor (ex: singurătatea bătrânilor, lipsa spațiilor verzi).
2. *Pregătirea și Planificarea*: Profesorii și elevii colaborează pentru a lega nevoia identificată de obiectivele programei școlare.
3. *Acțiunea (Serviciul)*: Implementarea propriu-zisă (serviciu direct, indirect sau de advocacy).
4. *Reflecția*: Etapa crucială în care elevii scriu jurnale, poartă discuții sau creează prezentări despre ce au învățat.
5. *Demonstrația/Celebrarea*: Prezentarea rezultatelor către comunitate și recunoașterea efortului depus.

Exemple de proiecte:

- *Ecologie (Chimie/Biologie)*: Elevii studiază poluarea apelor la biologie (teorie), testează calitatea apei din râul local (practică) și inițiază o campanie de conștientizare sau un proiect de curățare pentru comunitate (schimbare reală). Sau analiza calității solului dintr-un cartier și educarea locuitorilor privind utilizarea pesticidelor. Astfel elevii înțeleg relevanța studiului, în timp ce comunitatea beneficiază de o problemă rezolvată.
- *Istorie/Limba Română*: Colectarea poveștilor de viață ale persoanelor vârstnice din comunitate și publicarea unei broșuri de memorii locale.
- *Matematică/Informatică*: Realizarea unui site web pentru un ONG local care se ocupă cu protecția animalelor.
- *Limba engleză*: Elevii colaborează cu muzeul local sau primăria pentru a traduce materiale turistice (broșuri, panouri, meniuri de restaurant) din limba română în limba engleză. Impactul constă în promovarea comunității pe plan internațional și dezvoltarea vocabularului specific al elevilor.

ȘCOLILE VERZI ȘI SUSTENABILITATEA ACTIVĂ

Proiectele axate pe ecologie sunt adesea motoarele schimbării în comunitățile locale. O „Școală Verde” nu doar predă despre reciclare, ci implementează sisteme care schimbă comportamentul întregului cartier sau comună.

- *Grădinile Urbane/Rurale Școlare*: Proiecte prin care elevii cultivă legume pe care le donează cantinelor sociale sau persoanelor aflate în dificultate din comunitatea locală.
- *Managementul Deșeurilor*: Școli care devin puncte de colectare selectivă pentru comunitate, educând simultan părinții și vecinii prin puterea exemplului copiilor.

EDUCAȚIA PENTRU ANTREPRENORIAL SOCIAL

Proiectele care îi învață pe elevi să creeze „afaceri cu inimă” sunt esențiale pentru schimbarea mentalităților economice.

- *Mini-firmele școlare*: Elevii creează produse (ex: obiecte artisanale, servicii digitale) și direcționează profitul către cauze locale (ex: renovarea unui parc, sprijinirea unui azil de bătrâni).
- *Impact real*: Dezvoltarea competențelor de leadership, management financiar și empatie.

IMPACTUL DIGITALIZĂRII ȘI AL PROIECTELOR ERASMUS+

Sistemul educațional european traversează o etapă de modernizare accelerată, guvernată de două forțe complementare: *digitalizarea*, ca vector tehnologic, și *programul Erasmus+*, ca motor de cooperare transnațională. Împreună, acestea nu doar că modernizează infrastructura școlară, dar recalibrează competențele elevilor și profesorilor pentru a răspunde cerințelor societății informaționale.

Digitalizarea în educație nu se rezumă la achiziția de echipamente (hardware), ci presupune integrarea pedagogică a instrumentelor digitale pentru a spori calitatea învățării.

- *Platformele de învățare (LMS)*: Google Classroom, Moodle sau Microsoft Teams au devenit ecosisteme educaționale vitale.

- *Resurse Educaționale Deschise (OER)*: Accesul universal la conținut de calitate elimină barierele socio-economice.
- *Competențele digitale (DigComp)*: Cadrul european definește digitalizarea nu doar ca utilizare, ci ca gândire critică, siguranță online și rezolvare de probleme.

Programul Erasmus+ (2021-2027) pune un accent prioritar pe *Transformarea Digitală*. Prin mobilități și parteneriate strategice, școlile pot implementa schimbări pe care nu le-ar putea susține doar din resurse locale.

Beneficii cheie:

- *Schimbul de bune practici*: Profesorii învață metode noi (ex: realitatea augmentată în predarea istoriei) în țări cu sisteme avansate (Estonia, Finlanda).
- *eTwinning*: Comunitatea online care permite colaborarea digitală între clase din țări diferite înainte, în timpul și după mobilitatea fizică.
- *Internaționalizarea curriculumului*: Elevii lucrează în echipe multiculturale, folosind limba engleză și instrumente digitale pentru a rezolva sarcini comune.

Atunci când digitalizarea întâlnește proiectele Erasmus+, rezultatul este o schimbare reală la nivel de sistem:

1. *Laboratoarele virtuale*: Prin proiecte de cooperare (KA2), școli din 3 țări pot crea un laborator virtual de fizică, partajând costurile de dezvoltare și expertiza didactică.
2. *Educația Incluzivă*: Tehnologia asistivă (cititoare de ecran, software de traducere) promovată prin proiecte Erasmus+ permite integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în medii de învățare internaționale.

Proiectele europene (precum Erasmus+ sau eTwinning) au demonstrat că schimbarea reală survine prin schimbul de bune practici.

Lansată în 2005 ca parte a programului eLearning al Comisiei Europene și integrată ulterior în programul Erasmus+, platforma eTwinning reprezintă cea mai mare rețea de cadre didactice și elevi din Europa. Aceasta oferă un mediu online sigur în care școlile pot colabora la proiecte comune, pot comunica și pot dezvolta competențe digitale și interculturale fără bariere geografice.

eTwinning nu este doar un site web, ci un ecosistem complex structurat pe trei niveluri de interacțiune:

- *eTwinning Portal*: Sursa publică de informații, știri și exemple de bune practici.
- *ESEP (European School Education Platform)*: Spațiul de networking unde profesorii își găsesc parteneri de proiect și participă la grupuri de interes.
- *TwinSpace*: „Clasa virtuală” protejată, unde elevii și profesorii parteneri colaborează efectiv, încarcă materiale și comunică prin chat sau videoconferință.

Beneficii pentru Profesori (Dezvoltare Profesională):

1. *Formare continuă*: Acces la cursuri online (Learning Events) și seminarii web gratuite.

2. *Schimb de metode*: Observarea modului în care colegi din alte țări predau aceeași materie.
3. *Recunoaștere*: Posibilitatea de a obține Certificatul de Calitate (Quality Label) la nivel național și european.

Beneficii pentru Elevi (Învățare Activă):

- *Motivație sporită*: Engleza sau franceza nu mai sunt materii abstracte, ci unelte de comunicare cu prieteni reali din străinătate.
- *Competențe digitale*: Utilizarea responsabilă a instrumentelor Web 2.0 (Padlet, Canva, Prezi).
- *Cetățenie europeană*: Descoperirea diversității culturale și combaterea stereotipurilor.

Un pilon fundamental al eTwinning este siguranța. Spre deosebire de rețelele sociale publice:

- Accesul elevilor în TwinSpace este permis doar pe bază de invitație de către profesor.
- Platforma este monitorizată de Unitățile Naționale de Sprijin (NSS).
- Se promovează constant regulile de Netiquette și protecția datelor cu caracter personal (GDPR).

eTwinning a demonstrat că inovația în educație nu necesită întotdeauna bugete imense, ci o conexiune la internet și dorința de colaborare. Aceasta transformă „clasa cu patru pereți” într-o fereastră deschisă către Europa, pregătind elevii pentru o lume globalizată și digitalizată.

Platforma joacă un rol strategic în ciclul de viață al unui proiect Erasmus+:

- Înainte de proiect: Identificarea partenerilor compatibili.
- În timpul proiectului: TwinSpace servește drept platformă de lucru pentru mobilitățile virtuale.
- După proiect: Instrument principal pentru diseminarea rezultatelor și asigurarea sustenabilității.

PROGRAME DE PREVENIRE A ABANDONULUI ȘCOLAR

Abandonul școlar reprezintă o problemă sistemică complexă, cu implicații profunde asupra dezvoltării individului, a comunității și a societății în general. Acesta nu este un eveniment izolat, ci punctul final al unui proces de dezangajare școlară, alimentat de factori socio-economici, familiari și pedagogici. Prevenirea acestui fenomen necesită o abordare integrată, combinând sprijinul emoțional cu cel academic.

Prevenirea este mai eficientă și mai puțin costisitoare decât intervenția post-factum. Cele mai de succes modele includ:

Activitățile Remediale

Învățământul remedial are rolul de a oferi suport elevilor care nu au reușit să atingă standardele minime de performanță. Scopul nu este doar „recuperarea materiei”, ci restabilirea încrederii în sine a elevului.

Consilierea Psihopedagogică

Consilierea ajută la identificarea timpurie a semnelor de risc (absenteism, scăderea notelor, schimbări de comportament). Dialogul dintre consilier, elev și familie este puntea de legătură necesară pentru menținerea elevului în sistem.

Parteneriatul Școală-Familie-Comunitate

Implicarea părinților în viața școlii și colaborarea cu autoritățile locale (asistenți sociali, ONG-uri) creează o plasă de siguranță în jurul elevului aflat în risc.

Exemple de programe și proiecte implementate în România:

Programul „Școala după Școală” (After-school)

Acesta oferă un mediu sigur în care elevii își pot efectua temele sub supraveghere, primesc o masă caldă și participă la activități recreative. Este esențial pentru copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate sau au un nivel de educație scăzut.

Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS): Finanțat prin PNRR, acesta oferă granturi școlilor pentru activități de mentorat, meditații și dotări tehnice.

Proiecte de tip „A Doua Șansă”: Destinate persoanelor care au depășit vârsta legală de frecventare a cursurilor, permițându-le finalizarea învățământului obligatoriu.

Proiecte de mentorat „peer-to-peer” (elev-către-elev), unde elevii mai mari îi sprijină pe cei din medii defavorizate.

FACTORI DE SUCCES PENTRU O SCHIMBARE DURABILĂ

Pentru ca un proiect să nu rămână doar o activitate pasageră, sunt necesare:

- *Parteneriatele Public-Private:* Implicarea companiilor locale și a ONG-urilor.
- *Participarea Elevilor la Decizie:* Proiectele trebuie să plece de la ideile elevilor pentru a asigura implicarea lor emoțională.
- *Continuitatea:* Schimbarea reală se produce în timp, prin ritualuri și practici constante, nu prin evenimente izolate.

CONCLUZII

O școală care creează schimbare este o școală "fără pereți". Practicile care pun elevul în postura de contributor social transformă educația dintr-o obligație teoretică într-o experiență de viață vitală. Proiectele care schimbă școli și comunități sunt cele care reușesc să dărâme „zidul” dintre teorie și realitate. Atunci când un elev vede că munca sa are un impact direct asupra bunăstării unui vecin sau asupra curățeniei unui parc, motivația de a învăța devine intrinsecă. Școala viitorului este o școală deschisă, un laborator de cetățenie activă.

Bibliografie

1. **Fullan, M.** ,*The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press, 2016.

2. **Istrate, Olimpiu**, *Învățarea prin proiecte colaborative online: Ghid practic pentru utilizarea eTwinning*, Editura Universității din București, 2018.
3. **Kaye, C. B.**, *The Complete Guide to Service Learning: Proven, Practical Ways to Engage Students in Civic Responsibility, Academic Curriculum, & Social Action*. Free Spirit Publishing, 2010.
4. **Pânișoară, Ion-Ovidiu**, *Școala de mâine. Inovație și reformă în educație*, Editura Polirom, 2021.
5. **Portalul Erasmus+**, *Ghidul Programului Erasmus+ 2024*, disponibil la ec.europa.eu.
6. **Raport UNESCO**, *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Document cadru despre viitorul educației la nivel global, 2021.
7. **Voicu, B. (coord.)**, *Participarea școlară a copiilor din grupuri vulnerabile*. Editura Vanemonde, București, 2010.

Arta de a educa cu empatie

autor: prof. înv. primar Neamț Georgeta

Colegiul "Național – Preparandia – Dimitrie Țichindeal" Arad

În contextul educației moderne, dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă o componentă esențială în formarea elevului ca individ echilibrat, empatic și adaptabil. Într-o lume în continuă schimbare, copilul are nevoie nu doar de achiziții cognitive, ci și de capacitatea de a-și gestiona emoțiile, de a relaționa pozitiv cu ceilalți și de a se adapta situațiilor noi. În acest sens, rolul profesorului-lider devine fundamental. Profesorul nu este doar un transmisor de cunoștințe, ci un model, un ghid și un facilitator al dezvoltării personale.

Profesorul-lider creează un climat educațional pozitiv, în care relaționarea se bazează pe respect, empatie și colaborare. Prin comunicare eficientă și prin implicarea activă a fiecărui copil, acesta contribuie la construirea sentimentului de siguranță emoțională, premisă indispensabilă pentru învățare autentică. Copiii de vârstă mică au nevoie să se simtă văzuți, auziți și apreciați, iar profesorul-lider răspunde acestor nevoi printr-o atitudine deschisă, caldă și constant susținătoare.

Competențele socio-emoționale, precum autocunoașterea, autoreglarea emoțională, empatia, cooperarea și comunicarea, sunt fundamentale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Un copil care își poate recunoaște emoțiile și reacțiile, care poate lucra în echipă și își poate comunica nevoile într-un mod adecvat va avea mai mult succes atât în activitățile școlare, cât și în relațiile sociale. Profesorul-lider este cel care modelează aceste comportamente, oferind copiilor oportunități de învățare în care emoțiile sunt recunoscute și valorificate.

Dezvoltarea acestor competențe poate fi realizată printr-o varietate de strategii didactice adaptate vârstei școlarilor mici. Învățarea prin joc are un rol central, deoarece permite copiilor să exploreze situații sociale și emoționale într-un cadru sigur și familiar. Povestirile cu încărcătură emoțională, jocurile de rol, activitățile de cooperare și rutinele emoționale sunt instrumente prin care profesorul-lider îi ajută pe elevi să înțeleagă și să gestioneze propriile trăiri. Discuțiile ghidate despre emoții contribuie la dezvoltarea vocabularului emoțional și la recunoașterea empatiei ca valoare fundamentală.

Magia învățării cu semnificație apare atunci când elevul simte că experiențele sale contează, că ceea ce învață are legătură cu viața sa și că fiecare activitate îl ajută să crească. Profesorul-lider creează conexiuni între conținuturile școlare și realitatea cotidiană, transformând procesul educațional într-o experiență trăită, nu doar învățată. Astfel, copilul devine activ, implicat și motivat, trăind învățarea ca pe o descoperire continuă.

În concluzie, formarea unui profesor-lider presupune dezvoltarea competențelor pedagogice, sociale și emoționale necesare unei educații centrate pe copil. Prin cultivarea competențelor socio-emoționale, școlarii mici beneficiază de un parcurs educațional echilibrat, care îi pregătește nu doar pentru activitatea școlară, ci și pentru viață. Profesorul-lider este un creator de sens, un inspirator al evoluției personale și un promotor al unei educații autentice, în care emoțiile și cunoașterea se împletesc armonios.

Bibliografie

1. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche.
2. Goleman, D., & Senge, P. (2014). *The Triple Focus: A New Approach to Education*. New York: More Than Sound.
3. Gardner, H. (2011). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
4. Elias, M. J., Zins, J., & Weissberg, R. P. (1997). *Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines for Educators*. Alexandria: ASCD.
5. Cadrul de referință al curriculumului național pentru învățământul primar (2018). Ministerul Educației Naționale.
6. Neacșu, I. (2015). *Învățarea academică: strategii și stiluri*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
7. Stan, C. (coord.) (2020). *Educația timpurie și dezvoltarea socio-emoțională a copilului*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
8. OECD (2015). *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills*. OECD Publishing.

Dezvoltarea personalității școlarului mic din alternativa Step by Step din perspectiva „noilor educații”

Prof.Inv.Primar Negru Cătălina

Școala Gimnazială „ Grigore Moisil” , Galați

Implementarea „noilor educații” în cadrul activităților de zi cu zi, în alternativa Step by Step se bazează pe o serie de elemente teoretice importante. Câteva dintre aspectele teoretice importante de luat în considerare sunt următoarele:

a.Teoria dezvoltării sociale și emoționale

Implementarea „noilor educații” în cadrul activităților zilnice se concentrează pe dezvoltarea socială și emoțională a copiilor. Teoria dezvoltării sociale și emoționale se axează pe cercetarea în profunzime a modului în care oamenii dobândesc abilități sociale și emoționale pe parcursul vieții lor. Aceste abilități sunt importante pentru interacțiunile sociale sănătoase, gestionarea emoțiilor și dezvoltarea relațiilor. Conform acestor teorii, empatia este o caracteristică esențială pentru formarea relațiilor interpersonale pozitive și sprijinirea altora. De asemenea, studiile au analizat modul în care copiii dobândesc și își dezvoltă abilități sociale, cum ar fi comunicarea, rezolvarea problemelor sociale și gestionarea conflictelor. Aceste abilități sunt cruciale pentru relaționarea cu ceilalți. O altă preocupare de cercetare pe această temă a fost dezvoltarea capacității de a-ți controla comportamentul și de a regla emoțiile. Aceste abilități sunt esențiale pentru adaptare și ajustare în situații sociale diverse.

b.Teoria învățării prin joc

Teoria învățării prin joc, cunoscută și sub denumirea de teoria jocului educativ sau teoria învățării prin activități ludice, se bazează pe ideea că jocul este o modalitate eficientă prin care copiii pot învăța și dezvolta o varietate de abilități și cunoștințe, jocul nefiind doar o activitate plăcută și distractivă pentru copii ci și o metodă esențială de învățare și explorare a lumii din jurul lor. Câteva dintre conceptele cheie ale teoriei învățării prin joc sunt învățarea activă, motivația intrinsecă, dezvoltarea abilităților sociale și cognitive, învățarea prin experiență .

Alternativa Step by Step integrează cu succes activitățile ludice în procesul de învățare, bazându-se pe teoria că jocul este o modalitate naturală prin care copiii descoperă și asimilează cunoștințe și abilități.

c.Abordarea constructivistă

Abordarea constructivistă în contextul educației reprezintă o perspectivă pedagogică și teoretică ce pune accentul pe construirea cunoștințelor și înțelegerii în mod activ și personal chiar de către elevi. Această abordare se bazează pe ideea că elevii, încă de la cele mai fragede vârste, își construiesc cunoștințele și înțelegerea prin intermediul experiențelor lor, interacțiunilor sociale și interpretărilor lor individuale. Câteva dintre principiile de bază ale abordării constructiviste includ centrarea pe elev, construirea cunoștințelor, învățarea socială, autonomie și responsabilitate în procesul educațional și, nu în ultimul rând, flexibilitate și adaptabilitate.

Principiile constructivismului stau la baza învățării în cadrul alternativei Step by Step se (copiii însușindu-și propriile cunoștințe prin interacțiuni cu mediul și cu ceilalți).

Această abordare este susținută de teoria constructivistă a lui Jean Piaget și a altor teoreticieni ai învățării.

d.Integrarea tehnologiei în învățare

În prezent, tehnologia a devenit o componentă indispensabilă a vieții noastre cotidiene. Acest progres tehnic rapid a avut un impact semnificativ pozitiv asupra diverselor domenii ale

societății, inclusiv asupra educației. Integrarea tehnologiei și a tuturor facilităților pe care inteligența artificială le oferă în amplul procesul de educație reprezintă o adevărată provocare dar și o oportunitate esențială pentru a oferi tuturor elevilor un mediu de învățare inovator, relevant și captivant, pregătindu-i cu adevărat pentru viața ce le stă înaintea.

Avantajul major al integrării tehnologiei în educație este accesul mult mai facil la o gamă largă și extrem de bogată de informații și resurse educaționale valoroase. Prin intermediul internetului, elevii pot explora subiecte complexe din domenii diverse și sunt astfel expuși la o cantitate însemnată de cunoștințe din întreaga lume.

Tehnologia este calea ce permite implementarea unor abordări de învățare personalizate după nevoile punctuale ale fiecărui individ în parte, adaptate conform nevoilor și ritmului fiecărui școlar. Prin intermediul tuturor aplicațiilor disponibile și a softurilor performante de educație, cadrele didactice pot să monitorizeze mult mai ușor progresul individual al elevilor și pot oferi intervenții personalizate pentru a sprijini elevii care întâmpină dificultăți în înțelegerea materiei. Acest aspect asigură un mediu de învățare mai eficient și îmbunătățește randamentul școlar.

Alternativa Step by Step folosește tehnologia modernă în mod eficient pentru a sprijini și, mai ales, pentru a îmbogăți procesul de învățare. Aceasta se bazează pe teoria învățării asistate de tehnologie și teoria impactului pozitiv al integrării tehnologiei în educației.

e.Abordarea holistică a dezvoltării

Abordarea holistică a dezvoltării în educație este o perspectivă integratoare care se bazează pe dezvoltarea completă și echilibrată a individului sub toate aspectele sale: cele fizice, emoționale, intelectuale, sociale dar și spirituale. Această abordare privește ființa umană ca întreg, într-o manieră integrată și armonioasă, un individ echilibrat și bine pregătit pentru viață.

Principiile de bază ale abordării holistice în educație sunt : îngrijirea și dezvoltarea întregii persoane, centrarea pe nevoile individuale, integrarea învățării în viața de zi cu zi, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, promovarea sănătății și bunăstării și, nu în ultimul rând, respectarea diversității și incluziunii. Educația holistică recunoaște diversitatea culturală, socială și de învățare a elevilor și se străduiește să creeze un mediu incluziv în care toți elevii se simt valorizați și acceptați.

Alternativa Step by Step promovează dezvoltarea abilităților de viață și a competențelor esențiale pentru succesul în societate. Aceasta se bazează pe teorii despre educația pentru viață și educația orientată spre rezultate, care pun accent pe pregătirea elevilor pentru viața reală.

Aceste elemente teoretice stau la baza implementării "noilor educații" în alternativa Step by Step în cadrul activităților zilnice în școală, oferind un cadru pedagogic comprehensiv și susținător pentru dezvoltarea holistă a elevilor.

Prin abordarea mult mai diferită decât standardele cu care sistemele de învățământ sunt obișnuite, alternativa Step by Step, oferă elevilor oportunitatea de a-și dezvolta personalitatea într-un mod individualizat și holistic, pornind de la dorințele și talentele lor unice. Această metodă pur și simplu nu ține cont de rigiditatea sistemelor tradiționale, ci tratează cu deschidere și flexibilitate fiecare elev.

Personalitatea școlarului mic este bine conturată în alternativa Step by Step. Școlarul mic are oportunitatea de a se explora pe sine și pasiunile sale, dar are și șansa de a evolua conform talentelor sale pe care le poate aprofunda după bunul plac, fără frica de a fi constrâns de supunerea la un set de reguli rigide și tradiționale, neactualizate nevoilor din prezent. Din perspectiva „noilor educații”, abordarea Step by Step le permite elevilor să exploreze diverse arii de interes, cum ar fi arta, științele, matematica, sportul etc. Astfel, ei pot descoperi noi pasiuni și pot dezvolta noi înclinații, aspecte care contribuie la dezvoltarea unei personalități autentice și împlinite. Prin încurajarea creativității și a gândirii critice, prin promovarea unui

mediu de învățare și de absorbție a informației interactiv și stimulativ, alternativa Step by Step încurajează elevii să fie creativi și să gândească critic.

Acest lucru le permite fiecărui mic școlar să-și dezvolte personalitatea într-un mod inovator și să fie capabil să abordeze provocările din viața reală cu o minte deschisă și analitică, orientat pe probleme de actualitate pe care le studiază în conformitate cu „noile educații”, prin centrele de interes. Aceștia au posibilitatea de a învăța despre valorile esențiale precum sunt pacea, toleranța, respectul față de mediul înconjurător, participarea civică și multe altele. Aceste valori și atitudini pozitive contribuie la dezvoltarea personalității bine înrădăcinată în principii morale și etice, precum și la dezvoltarea abilităților de a gestiona o varietate de informații.

Un alt aspect esențial care ajută în dezvoltarea personalității elevilor sunt acele abilități sociale dobândite și empatia care se deprinde în urma abordării Step by Step, care pune accent pe colaborare și interacțiune socială. Cu ajutorul setului de activități specifice care implică lucrul în echipă, copiii învață să comunice eficient, și, mai multe de atât, să-și exprime ideile și să înțeleagă punctele de vedere ale celorlalți fără a se simți lezați sau afectați de diferențe. Dezvoltarea empatiei și a abilităților sociale contribuie la dezvoltarea unei personalități capabile să relaționeze pozitiv cu ceilalți și, în cele din urmă, se transformă într-un pilon de bază al personalității și caracterului uman.

Înțelegerea lumii se poate realiza la o perspectivă globală prin educația demografică și educația pentru schimbare și dezvoltare. Micii școlari pot învăța despre diversitatea lumii care ne înconjoară și despre problemele cu care națiunile se confruntă, într-un limbaj adecvat pentru a asimila și pentru a discerne informațiile. Înțelegerea lumii dintr-o perspectivă globală le permite copiilor să-și dezvolte personalitatea ca cetățeni responsabili și implicați, conștienți de impactul lor în societate și în mediul înconjurător, atât la nivel micro, cât și la nivel macro. Mai departe, abordarea Step by Step încurajează procesul de învățare continuă, pe tot parcursul vieții într-un mod natural și cultivarea curiozității particulare ale copiilor. Prin educația pentru comunicare și mass-media, aceștia pot învăța să caute informații relevante și să le analizeze conform veridicității acestora și să-și dezvolte abilități de învățare pe tot parcursul vieții.

O altă caracteristică importantă din dezvoltarea personalității micului școlar este constructivismul social. Abordarea Step by Step pune un accent deosebit pe tot ceea ce înseamnă pe învățarea activă și construcționistă, prin intermediul căreia elevii își construiesc și deprind cunoștințele și înțelegerea a tot ceea ce îi înconjoară prin interacțiunea cu mediul din care fac parte, contextele particulare de care aparțin și cu colegii.

Integrarea „noilor educații” în activitățile școlare încurajează elevii să exploreze mult mai profund subiectele din multiple perspective, interacționând cu mediul înconjurător și să colaboreze pentru a găsi soluții la problemele actuale. În acest mod, educația și conturarea caracterului copiilor trece dincolo de metodele obișnuite de transmisie și asimilare a educației, sporind mai mult decât creativitatea: proactivitatea în învățare, spiritul analitic și de diferențiere dar și capacitatea de însușire și corelare a informațiilor distincte. Una dintre acele trăsături de personalitate care de cele mai multe ori este scăpată din vedere atunci când discutăm despre creșterea și dezvoltarea copiilor, este partea de cercetare și de reactivitatea în fața situațiilor. Abordarea problemelor cotidiene din perspectiva alternativei Step by Step, dezvoltă partea de cercetare proactivă a elevilor, aceștia fiind implicați în investigarea problemelor și în găsirea soluțiilor la nivel local. În activitățile de tip Step by Step, sunt adesea promovate diverse proiecte de cercetare care să se concentreze pe tematici legate de „noile educații”.

Prin integrarea „noilor educații”, poate fi promovată învățarea bazată pe competențe, în care elevii își dezvoltă abilități practice și aplicabile în contexte reale. De exemplu, în cadrul educației pentru schimbare și dezvoltare, se pot organiza activități în care elevii să

planifice și să implementeze proiecte în comunitatea lor pentru a aduce schimbări pozitive.

Integrarea „noilor educații” în activitățile Step by Step poate stimula învățarea integrată și poate ajuta în dezvoltarea personalității micilor școlari, întrucât elevii care fac conexiuni între diferite domenii de cunoaștere vor deprinde această abilitate și o vor putea transpune în contexte mai serioase, pe parcursul vieții lor. De exemplu, în timp ce explorează tema educației ecologice, elevii pot învăța despre concepte științifice legate de mediul înconjurător, dincolo de problemele simple, pot dezvolta abilități artistice prin creația de lucrări de artă pe teme ecologice dar care să dețină impact influent asupra celor care privesc lucrările respective sau pot explora metode de comunicare pentru a-și împărtăși ideile și descoperirile cu restul clasei sau cu comunitatea, dezvoltând astfel capacități putentice de comunicare și chiar lipsa emoțiilor copleșitoare în momentul în care trebuie să vorbească în fața unei mulțimi de oameni.

Un aspect deosebit de benefic în dezvoltarea personalității este, de asemenea, învățarea bazată pe experiență pe care abordarea „noilor educații” o oferă. Acest aspect poate spori învățarea ținută, prin organizarea de activități practice și specifice. Educația pentru participare și democrație, contribuie la construirea unui anturaj intelectual puternic, prin diverse activități precum vizite la instituții locale sau invitarea reprezentanților comunității pentru a discuta cu elevii despre procesele democratice și rolul cetățeanului în societate. Prin îmbinarea acestor concepte teoretice cu abordarea Step by Step și integrarea „noilor educații”, elevii vor beneficia de o educație comprehensivă, relevantă și aplicabilă în viața lor de zi cu zi și în viitorul lor ca cetățeni activi și responsabili în societate.

O parte a „noile educații”, precum educația ecologică, educația pentru schimbare și dezvoltare și educația pentru participare și democrație încurajează dezvoltarea responsabilității sociale. Prin învățarea valorii protejării mediului și a implicării active în comunitate, copiii învață să fie responsabili și să se simtă implicați în problemele societății și ale mediului înconjurător, într-un mod activ și concret. Activitățile realizate la clasă sunt doar debutul unor abilități de identificare și soluționare a problemelor din societate pentru viitoarele generații.

În contextul „noilor educații”, micii școlari învață să se adapteze la schimbare și să-și dezvolte flexibilitatea în gândire și acțiune pentru a face față provocărilor actuale și viitoare. Astfel, sunt pregătiți pentru viitor și reprezintă o resursă importantă în dezvoltarea societății din care fac parte. Prin cultivarea gândirii critice și analitice, copiii învață să fie atenți la sursele de informație, să evalueze argumentele și să-și dezvolte gândirea critică pentru a deveni consumatori responsabili de informații.

O parte importantă care se dezvoltă odată cu îmbinarea acestor noi directive educaționale moderne este furnizarea de feedback punctual și încurajarea individualizată. Cadrele didactice pot oferi feedback constructiv și încurajare individualizată celor mici, recunoscând și valorizând progresul și eforturile fiecărui elev în parte, fără a avea în vedere calificative care nu reflectă, de fapt, contribuția și valoarea unică adăugată a fiecărui elev. Modelarea comportamentului și valorilor se realizează involuntar dar extrem de eficient, prin faptul că profesorul învățător este un adevărat model pentru elevi, demonstrând comportamente și valori pozitive. Prin implicarea activă și autentică în educație, cadrele didactice pot influența semnificativ și pozitiv personalitatea elevilor, încurajându-i să fie responsabili, empatici, curioși și implicați în societate. De altfel, un vechi proverb latin explică modul în care „cuvintele te învață, exemplele te pun în mișcare”. Prin participarea activă și practică în procesul de învățare și prin integrarea „noilor educații” în cadrul alternativei Step by Step, un cadru didactic poate să își ajute elevii să-și dezvolte personalitatea într-un mod autentic și să fie pregătiți să devină cetățeni activi, informați și responsabili în lumea din jurul lor.

Prin intermediul alternativei Step by Step, care încurajează învățarea activă și

explorarea, copiii își dezvoltă creativitatea și abilitatea de a găsi soluții inovatoare la problemele cu care se confruntă. Aceste trăsături de personalitate sunt stimulate și de educația pentru schimbare și dezvoltare, care îi încurajează să găsească soluții pentru a aduce schimbări pozitive în societate.

Alternativa Step by Step promovează, de asemenea, conștientizarea de sine și auto-reflecția, ajutând copiii să-și descopere interesele, talentele și limitele, precum și să înțeleagă aspectele demografice legate de populație și identitate. În acest fel, copiii dezvoltă o conștientizare mai profundă de sine și o capacitate de auto-reflecție, contribuind astfel la dezvoltarea personalităților lor unice. Un alt aspect important al alternativei este crearea unui mediu sigur și inclusiv în clasă, unde fiecare elev se simte acceptat și respectat. Abordarea Step by Step promovează învățarea colaborativă și comunicarea deschisă, permițând astfel elevilor să-și exprime liber gândurile, opinii și idei.

Alternativa educativă Step by Step acordă o atenție specială nevoilor individuale ale copiilor, creând un mediu sprijinitor pentru dezvoltarea unui sine pozitiv și încrezător, iar includerea noilor educații este modalitatea prin care putem contura această identitate personală a copilului în jurul realității care îl înconjoară, raportându-ne la situații și contexte actuale.

Odată cu ajungerea lor în mediul școlar și intrarea în contact cu procesul formal de învățare, elevii încep să învețe să comunice și să coopereze unii cu ceilalți. Acest pas este esențial întrucât ei deprind relaționarea cu cei care nu fac parte din mediul lor familiar de siguranță, din sândul familiei. În cadrul alternativei educaționale Step by Step, dezvoltarea abilităților sociale este promovată prin mai multe seturi de activități interactive și jocuri bazate pe lucrul în echipă, încurajându-se în acest fel bunătatea și relațiile armonioase între copii.

Învățarea răbdării și perseverenței este o altă componentă esențială în formarea personalității copilului. Prin stabilirea unui mediu de învățare pozitiv și prin încurajarea copiilor să depășească provocările, alternativa educațională Step by Step contribuie la dezvoltarea unei personalități perseverente și muncitoare.

Comunicarea eficientă este o abilitate crucială în viața fiecărui individ. În alternativele educaționale moderne, precum Step by Step, copiii învață să-și exprime ideile și emoțiile în mod clar și să asculte cu atenție colegii lor. Acest lucru dezvoltă o comunicare eficientă și empatie față de ceilalți.

„Noile educații” introduse în alternativa educativă Step by Step se concentrează pe abordarea individualizată. Astfel, se cultivă inteligența emoțională, încurajându-i pe copii să-și exploreze și să-și gestioneze emoțiile într-un mod sănătos.

Stimularea creativității și a gândirii critice reprezintă un alt aspect important în educația copilului. Prin promovarea inovației și a abordărilor neconvenționale, elevii sunt încurajați să fie flexibili și deschiși la noi idei, dezvoltându-și astfel inteligența cognitivă.

Dezvoltarea abilităților sociale și colaborarea sunt încurajate prin activități în echipă și lucrul împreună pentru atingerea unui obiectiv comun. Acest lucru dezvoltă empatia și înțelegerea reciprocă, contribuind la formarea unei inteligențe emoționale ridicate.

Alternativa educativă Step by Step, prin accentul pus pe dezvoltarea abilităților sociale, comunicare eficientă și inteligență emoțională și cognitivă, contribuie la cultivarea unor copii echilibrați, empatici și pregătiți pentru succesul pe termen lung.

Un astfel de cetățean ar fi susceptibil să prezinte o dezvoltare echilibrată în mai multe aspecte diferite ale vieții sale. Datorită accentului care a fost pus foarte apăsător pe inteligența emoțională și pe seturi concrete de competențe sociale, el va manifesta mult mai multă empatie, înțelegere față de cei din jur și abilități de comunicare puternice și eficiente. De asemenea, el a beneficiat de o educație care încurajează gândirea critică și creativitatea, motiv pentru care un astfel de cetățean va avea capacitatea de a înțelege, analiza dar și rezolva

probleme complexe, de a găsi soluții inovatoare în diferite contexte care au un grad ridicat de presiune. Mai departe, având experiența unei abordări educaționale personalizate și adaptate nevoilor personale dar și contextului actual, acest cetățean va avea o încredere crescută în propriile sale abilități și capacități și va putea să se prezinte mult mai autonom în luarea deciziilor și gestionarea propriei sale vieți. Prin înfruntarea provocărilor și stimularea perseverenței, acest cetățean ar putea dezvolta o reziliență crescută și abilități eficiente de gestionare a stresului și a situațiilor dificile care, în prezent, produc adevărate daune serioase oamenilor care nu sunt obișnuiți sau pregătiți să lupte cu ele.

Experiența învățării „noilor educații” și aprofundarea alternativei educaționale Step by Step vor determina acest cetățean să fie mai deschis la schimbare, să nu opună rezistență la aceasta și să se adapteze mai ușor la noile cerințe și provocări ale vieții, caracteristică esențială pentru a face față cu brio dinamismului social în care ne aflăm.

Educația bazată pe înțelegerea nevoilor individuale și dezvoltarea competențelor sociale ar putea determina acest cetățean să fie mai implicat în comunitatea sa și să-și asume responsabilitatea socială. Deoarece „noile educații” și alternativa Step by Step încurajează utilizarea tehnologiei în procesul de învățare, acest cetățean ar putea avea o bună cunoaștere și utilizare a tehnologiilor moderne. Abordările educaționale inovatoare încurajează învățarea continuă și dezvoltarea personală pe termen lung.

În ansamblu, un cetățean care a beneficiat de „noile educații” și a urmat alternativa Step by Step ar putea deveni un individ echilibrat, empatic, încrezător și deschis la schimbare, contribuind pozitiv la societate și fiind pregătit să facă față provocărilor și oportunităților vieții moderne.

Revoluționarea sistemului educațional se poate realiza profesionist și ingenios prin introducerea „noilor educații” și punerea în practică tot mai des și structurat a alternativei educaționale Step by Step. Acest aspect va aduce numeroase beneficii pentru societate și pentru viitorul copiilor și tinerilor care, în viitor, vor deveni cetățeni responsabili și oameni cu valori bine conturate. O abordare inovatoare a învățământului poate contribui semnificativ la dezvoltarea unei generații pregătite pentru provocările viitorului, pentru menținerea unei societăți sănătoase și la crearea unui mediu mai echitabil și incluziv.

Abordarea prin alternativa Step by Step permite și facilitează într-un mod eficient personalizarea învățării în funcție de ritmul și stilul de învățare al fiecărui mic școlar. Prin utilizarea tehnologiei și a metodelor interactive, cadrele didactice pot să adapteze foarte ușor programa educațională pentru a satisface nevoile individuale ale elevilor dar și pentru a putea face față provocărilor aduse de contextul actual pe care îl traversăm. „Noile educații”, precum și toate cele axate pe gândirea critică, rezolvarea problemelor și creativitatea, au în vedere pregătirea elevilor pentru provocări și situații complexe. Astfel, toți aceștia vor fi mai bine echipați să facă față cerințelor pieței muncii și să contribuie activ la dezvoltarea societății, dar și să ocupe funcții conforme progreselor tehnologie.

O altă componentă esențială care face alternativele educație precizare să fie eficiente este învățarea prin experiență personalizată. Elevii sunt încurajați să participe activ în activități practice, să se implice în proiecte și să experimenteze direct conceptele teoretice. Acest tip de învățare îi ajută să-și dezvolte abilități practice și să înțeleagă mai bine modul în care cunoștințele pot fi aplicate în context real.

Abordarea „noilor educații” stimulează gândirea critică și promovează dorința de a afla mai mult și de a explora subiecte noi. Prin punerea accentului pe înțelegerea profundă a subiectelor și pe punerea în discuție a ideilor, elevii devin mai curioși și mai deschiși către cunoaștere.

Revoluționarea sistemului educațional prin „noile educații” și alternativa Step by Step poate contribui la crearea unui mediu mai incluziv și divers. Aceasta ar putea reduce discrepanțele educaționale dintre diferite grupuri sociale și ar permite tuturor elevilor să aibă

acces la o educație de calitate.

Abordarea „noilor educații” ar putea cultiva spiritul antreprenorial în rândul elevilor.

Ei ar învăța să identifice oportunități, să-și dezvolte abilitățile de lider și să fie mai încrezători în abilitățile lor de a-și atinge obiectivele. Astfel, se vor pregăti noi generații de antreprenori. Educația nu trebuie să se limiteze doar la dobândirea de cunoștințe academice, ci trebuie să sprijine și dezvoltarea emoțională și socială a elevilor. O abordare holistică a învățării poate promova înțelegerea emoțiilor, abilitățile de comunicare și relațiile sănătoase. Revoluționarea sistemului educațional prin introducerea „noilor educații” și punerea în practică a acestora prin utilizarea structurată a alternativei educaționale Step by Step aduce oportunități semnificative pentru a transforma în mod inovator procesul de învățare într- unul mai eficient și mult mai relevant pentru nevoile societății contemporane.

Bibliografie

- Albulescu I.(2022) *Pedagogia jocului si activităților ludice*, editura Didactica Publishing House
- Bocoș, M.(2017), *Didactica disciplinelor pedagogice*. Pitești, editura Paralela 45
- Cojocariu V. M.(2003), *Educație pentru schimbare și creativitate*, București, editura Didactică și Pedagogică
- Cristea, S.(2010) ,*Fundamentele pedagogiei*, editura Polirom, Iași
- Florian, M.(2002), *Experiența ca principiu de reconstrucție filosofică*, București,ed. Gramar
- Hopking D.(1998), *Perfecționarea școlii într-o oră a schimbării*, Chișinău, ed.Prut Internațional
- Joiță, E. (2006) *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. București, editura Aramis

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ÎN GRĂDINIȚĂ ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI MODERNE: PERSPECTIVE TEORETICE PRIVIND INCLUZIUNEA COPIILOR CU TULBURARE DE SPECTRU AUTIST

Autor: Ioana Negură

Instituție: Grădinița Specială Cluj-Napoca

Rezumat

Educația modernă presupune o profundă transformare a rolurilor educaționale, iar leadershipul educațional devine un element central al calității actului didactic, mai ales în etapa timpurie a dezvoltării copilului. Grădinița reprezintă primul cadru formal al educației, unde educatorul exercită un rol determinant în formarea personalității copilului și în facilitarea incluziunii. În contextul creșterii numărului de copii diagnosticați cu tulburare de spectru autist (TSA), leadershipul educațional capătă valențe noi, fiind orientat spre adaptabilitate, empatie și promovarea echității.

1. Introducere

Educația contemporană traversează un proces continuu de adaptare la schimbările sociale, tehnologice și culturale. Diversificarea populației școlare și creșterea numărului copiilor cu tulburări de dezvoltare impun o abordare educațională centrată pe incluziune și echitate (UNESCO, 2017). Grădinița reprezintă prima etapă instituționalizată a educației, iar experiențele timpurii influențează decisiv parcursul ulterior al copilului.

În acest context, rolul educatorului nu mai este limitat la transmiterea de cunoștințe, ci presupune asumarea unui leadership educațional autentic. Pentru copiii cu TSA, mediul educațional poate reprezenta atât o oportunitate de dezvoltare, cât și o sursă majoră de dificultăți. Leadershipul educațional în grădiniță devine, astfel, un instrument esențial pentru facilitarea adaptării, socializării și dezvoltării globale a acestora (Rogers & Dawson, 2014).

2. Leadershipul educațional – delimitări conceptuale

Leadershipul este definit ca un proces de influențare socială prin care o persoană orientează un grup spre atingerea unor obiective comune (Bush, 2011). În plan educațional, leadershipul presupune capacitatea cadrului didactic de a crea viziune, de a mobiliza resursele educaționale și de a gestiona diversitatea elevilor.

Fullan (2001) subliniază că leadershipul educațional modern se bazează pe schimbare, colaborare și responsabilitate împărtășită. În grădiniță, leadershipul se manifestă prin:

- organizarea mediului educațional;
- modul de relaționare cu copiii;
- gestionarea comportamentelor;

- promovarea valorilor incluziunii și respectului reciproc.

3. Leadershipul educațional în educația timpurie

Educația timpurie este fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului (Guralnick, 2011). Leadershipul educatorului în această etapă presupune nu doar coordonarea activităților didactice, ci și crearea unui climat emoțional securizant, favorabil învățării.

Un educator-lider manifestă:

- empatie și receptivitate față de nevoile copilului;
- flexibilitate în abordarea educațională;
- capacitatea de a construi relații pozitive;
- competențe de gestionare a grupului.

Educația modernă promovează un leadership centrat pe copil, în care participarea activă, cooperarea și autonomia sunt stimulate încă din primii ani de viață.

4. Tipuri de leadership relevante pentru grădiniță

4.1. Leadershipul transformațional

Leadershipul transformațional se bazează pe motivație, inspirație și dezvoltare personală (Fullan, 2001). Educatorul transformațional creează o cultură a acceptării, stimulează potențialul individual și promovează incluziunea activă a tuturor copiilor.

4.2. Leadershipul situațional

Leadershipul situațional presupune adaptarea stilului educațional în funcție de particularitățile copilului și de context. În grădiniță, unde ritmul de dezvoltare este eterogen, acest tip de leadership este esențial pentru succesul educațional.

4.3. Leadershipul incluziv

Leadershipul incluziv promovează egalitatea de șanse și eliminarea barierelor educaționale. Potrivit UNESCO (2017), incluziunea presupune transformarea mediului educațional astfel încât să răspundă nevoilor tuturor copiilor, indiferent de diferențele individuale.

5. Tulburarea de spectru autist – repere teoretice

Tulburarea de spectru autist este o tulburare de neurodezvoltare caracterizată prin dificultăți persistente în comunicarea socială, interacțiunea socială și prin comportamente repetitive sau restrictive (APA, 2013). Manifestările TSA sunt variabile, fiecare copil prezentând particularități individuale semnificative.

În mediul de grădiniță, copiii cu TSA pot întâmpina dificultăți legate de:

- adaptarea la rutinele zilnice;
- relaționarea cu colegii;
- toleranța la schimbare;
- reglarea emoțională.

Educația modernă promovează integrarea copiilor cu TSA în medii educaționale cât mai naturale, cu sprijin specializat și adaptări curriculare adecvate (Rogers & Dawson, 2014).

6. Leadershipul educațional și incluziunea copiilor cu TSA

Incluziunea copiilor cu TSA depinde într-o mare măsură de stilul de leadership al educatorului. Un leadership eficient favorizează:

- construirea unui climat securizant;
- stabilirea unor rutine clare și predictibile;
- adaptarea strategiilor de predare-învățare;
- colaborarea cu specialiștii și familia.

Guralnick (2011) subliniază că intervenția timpurie eficientă presupune coordonare între toți factorii educaționali implicați. Leadershipul educatorului devine elementul de legătură între copil, colectiv și mediul educațional.

7. Educația modernă și noile valențe ale leadershipului educațional

Educația contemporană este caracterizată de:

- digitalizare;
- abordări centrate pe competențe;
- personalizarea învățării;
- interdisciplinaritate.

Leadershipul educațional modern presupune:

- deschidere către inovare;
- formare profesională continuă;
- lucru în echipă multidisciplinară;
- responsabilitate etică și profesională.

În grădiniță, educatorul-lider trebuie să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne, adaptate nevoilor copiilor cu TSA.

8. Rolul educatorului ca lider în context incluziv

Educatorul îndeplinește simultan rolurile de:

- formator;
- facilitator al învățării;
- mediator social;
- model comportamental;

- promotor al incluziunii.

Prin leadershipul său, educatorul influențează direct:

- calitatea relațiilor interpersonale;
- nivelul de acceptare al diferențelor;
- dezvoltarea autonomiei copilului;
- adaptarea socială a copilului cu TSA.

9. Implicații psihopedagogice

Leadershipul educațional are impact major asupra:

- climatului emoțional al grupei;
- motivației pentru învățare;
- prevenirii marginalizării;
- dezvoltării abilităților socio-emoționale.

Lipsa unui leadership eficient poate conduce la dificultăți de adaptare, excluziune și scăderea stimei de sine la copiii cu TSA (APA, 2013).

10. Concluzii

Leadershipul educațional în grădiniță reprezintă un pilon esențial al educației moderne și al incluziunii copiilor cu tulburare de spectru autist. Educatorul, prin stilul său de conducere, poate transforma mediul educațional într-un spațiu sigur, adaptat și stimulat pentru dezvoltarea fiecărui copil.

Abordarea teoretică evidențiază faptul că leadershipul incluziv nu este doar o competență profesională, ci și o responsabilitate morală și socială a educatorului în contextul educației contemporane.

BIBLIOGRAFIE

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Washington, DC: Author.

Bush, T. (2011). Theories of educational leadership and management (4th ed.). London: Sage Publications.

Fullan, M. (2001). The new meaning of educational change (3rd ed.). New York: Teachers College Press.

Guralnick, M. J. (2011). Early childhood inclusion: Focus on change. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing.

Rogers, S. J., & Dawson, G. (2014). Early start Denver model for young children with autism: Promoting language, learning, and engagement. New York: Guilford Press.

UNESCO. (2017). A guide for ensuring inclusion and equity in education. Paris: UNESCO Publishing.

Învățarea situată ca practică socială: participare, context și principii

Nicea Elena- Maria. Liceul Tehnologic „Ion Podaru” Ovidiu (învățământ primar)

Pilici Marina. Colegiul Național Pedagogic „Constantin Brătescu” Constanța (învățământ preșcolar)

Abstract

Învățarea situată reprezintă o paradigmă educațională care redefinește procesul de învățare ca participare activă în practici sociale autentice, depășind modelul tradițional al transmiterii de cunoștințe. Fundamentată în constructivismul social, această perspectivă susține că procesele cognitive sunt inseparabile de contextul social și cultural în care se dezvoltă. Lucrarea analizează contribuțiile teoretice ale lui Lave și Wenger privind comunitățile de practică și participarea, evidențiind implicațiile acestora pentru designul mediilor de învățare. Astfel spus, învățarea situată este argumentată ca un cadru eficient pentru dezvoltarea competențelor transferabile și a unei înțelegeri profunde a cunoașterii.

Cuvinte cheie: cogniție situată, practică, învățarea situată, design

Conceptualizare

Învățarea situată reprezintă o schimbare esențială de paradigmă în teoria educațională, contestând viziunea tradițională ca simplă recepție și acumulare de informații factuale. Această perspectivă își are fundamentul epistemologic în abordările constructiviste sociale, care susțin că procesele cognitive nu sunt exclusiv interne individului, ci sunt distribuite social și emergente din interacțiunea dintre agenți, activități și lume (Piaget, 1974). În acest sens, învățarea este concepută ca fiind ancorată în contexte sociale, culturale și istorice specifice.

Abordând această perspectivă în lucrarea lor fundamentală, Jean Lave și Etienne Wenger (1991), au afirmat că învățarea este un proces de participare în comunități de practică (p. 2). Aceștia propun abandonarea concepției individualiste asupra învățării și susțin că aceasta nu poate fi separată de practicile sociale în care este integrată. Astfel, învățarea nu este un proces independent care are loc într-un anumit spațiu, ci o parte integrantă a practicii sociale din lumea în care trăim (Lave și Wenger, 1991, p. 35), subliniind caracterul său constitutiv pentru relația dintre agent, activitate și mediu social.

Un concept central al acestei teorii este cel de Legitimate Peripheral Participation (LPP), prin care cei doi autori descriu modul în care studenții pătrund într-o comunitate de practică. Participarea acestora este inițial periferică, dar legitimă, iar pe măsură ce experiența și competențele se dezvoltă, implicarea devine din ce în ce mai complexă și mai centrală. Învățarea este astfel percepută ca un proces de transformare identitară, prin care individul devine membru activ al unei comunități, nu doar un receptor de cunoștințe.

Această viziune asupra învățării este strâns legată de noțiunea de cogniție situată, conform căreia procesele cognitive sunt inseparabile de experiențele fizice și sociale în care sunt realizate. Din această perspectivă, nicio activitate nu este situată, ceea ce implică faptul că gândirea, cunoașterea și acțiunea se constituie reciproc în contexte concrete. Brown, Collins și Duguid (1989) susțin, în mod convergent, că natura cunoașterii este intrinsec „situată”, fiind un produs al activității, culturii și contextului în care este generată și utilizată.

Învățarea situată este, prin urmare, definită ca o paradigmă educațională care susține că dobândirea cunoștințelor are loc cel mai eficient atunci când este plasată în contexte autentice, relevante pentru domeniul de aplicare al acestora (Dewey, 1938). Spre deosebire de modelele tradiționale de instruire, centrate pe transmiterea abstractă a informației, această abordare accentuează participarea activă a studenților în sarcini din lumea reală, în cadrul grupurilor de practică. Astfel, studenții învață mai eficient prin implicare directă și interacțiune socială decât prin ascultare pasivă a prelegerilor (discursurilor) din sălile de curs (Piaget, 1974).

Deși este formulată explicit în lucrarea lui Lave și Wenger, originea teoretică a cogniției situate poate fi urmărită până la lucrările lui John Dewey și Lev Vygotsky, care au subliniat rolul experienței, al contextului social și al interacțiunii culturale în procesul de învățare. În această continuitate teoretică, învățarea situată se distinge de alte teorii constructiviste prin accentul său pronunțat asupra dimensiunii sociale a învățării, considerând cunoașterea ca fiind un element co-creat și negociat în cadrul practicilor sociale, ci nu doar construit individual (Resnick, 1987).

Astfel, învățarea situată redefinește învățarea ca practică socială, ca proces de participare și ca experiență contextualizată, în care cunoașterea, identitatea și comunitatea se dezvoltă simultan. Această abordare oferă un cadru teoretic robust pentru înțelegerea învățării ca fenomen dinamic, integrat și profund relațional.

Abordări de implementare în designul mediilor de învățare situată

Pentru operaționalizarea acestor principii teoretice, literatură identifică o serie de abordări educaționale care pot ghida designul mediilor de învățare situată. Una dintre cele mai frecvent utilizate este învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning - PBL), care implică studenții în rezolvarea unor probleme reale, specifice domeniului de studiu, reflectând principiul lui John Dewey, al „învățării prin acțiune” (Collins, 1988).

O altă strategie relevantă este reprezentată de vizitele industriale, care oferă cursanților oportunitatea de a observa și de a interacționa direct cu practicile profesionale, facilitând integrarea cunoștințelor conceptuale cu cele aplicative și familiarizarea cu metodele de lucru și culturile organizaționale (Brown et al., 1989). În mod complementar, realitatea augmentată permite reintroducerea dimensiunii situaționale în mediul formal al sălii de clasă, oferind experiențe imersive care reduc necesitatea unor stagii de practică extinse în afara instituției (Tennant, 1991).

De asemenea, simulările în predare, realizate prin modele virtuale sau demonstrații controlate, constituie medii de învățare eficiente și sigure, care elimină riscurile reale și sunt adesea mai puțin costisitoare decât echivalentele lor fizice (Giles, 1991). Indiferent de forma lor, un aspect central al designului acestor experiențe îl reprezintă crearea unor activități care să faciliteze participarea activă a cursanților și procesele de meaning-making (= generare de sens), precum și organizarea cunoștințelor într-un context relevant (Lave et al, 1991).

Principii de design educațional și strategii pedagogice

Implementarea mediilor de învățare situată presupune respectarea unor principii pedagogice fundamentale care asigură autenticitatea și eficiența procesului educațional. Un prim principiu îl constituie activitățile autentice, care trebuie să reflecte contexte reale de utilizare a cunoștințelor și să reproducă complexitatea situațiilor din viața profesională.

Un alt principiu central îl reprezintă ucenicia cognitivă (Cognitive Apprenticeship), prin care experții modelează strategiile de rezolvare a problemelor, iar cursanții le internalizează progresiv prin practică ghidată. Acest proces este susținut de colaborare și interacțiune socială, considerate esențiale pentru construirea înțelesului și negocierea semnificațiilor în cadrul comunității de învățare (Lave și Wenger, 19991).

Designul mediilor de învățare situată trebuie, de asemenea, să ofere perspective multiple, permițând cursanților să analizeze informațiile din unghiuri diferite și să le aplice în contexte variate. În acest cadru, rolul profesorului se transformă din furnizor de informații într-un facilitator și mentor, care sprijină explorarea și învățarea autonomă a cursanților. Strategii precum ancorarea instruirii (Anchored Instruction), care plasează învățarea într-un studiu de caz complex și eșafodajul (Scaffolding), care oferă suport temporar până la atingerea autonomiei, completează acest set de principii.

Modelul ucenicii cognitive. Un cadru operațional relevant pentru designul mediilor de învățare situată este modelul ucenicii cognitive, sintetizat de Collins, Brown și Newman (1990) și reluat de Hautemo (2016). Acest model descrie șase procese fundamentale care susțin dezvoltarea expertizei.

Primul proces, modelarea (Modeling), reprezintă etapa inițială a ucenicii cognitive, în care expertul demonstrează explicit execuția unei sarcini complexe, făcând vizibile procesele cognitive implicate în rezolvarea acesteia. Prin observarea modului în care expertul planifică, ia decizii și gestionează dificultățile, cursanții își construiesc un model conceptual al practicii vizate, care depășește simpla imitare comportamentală. Modelarea facilitează accesul la cunoașterea tacită, specifică expertizei, care este adesea dificil de transmis prin instruire formală sau explicații abstracte.

Următoarea etapă, antrenarea/ îndrumarea (Coaching), presupune implicarea activă a cursanților în realizarea sarcinilor, sub observația atentă a expertului. În acest stadiu, instructorul oferă feedback contextualizat, sugestii și intervenții punctuale, adaptate nivelului de competență al fiecărui cursant. Scopul antrenării nu este corectarea imediată a erorilor, ci susținerea progresivă a dezvoltării competenței, prin orientarea atenției cursanților asupra strategiilor eficiente și a criteriilor relevante de performanță.

Eșafodajul (Scaffolding) completează procesul de antrenare prin furnizarea unui sprijin temporar, care permite cursanților să realizeze sarcini ce depășesc capacitățile lor actuale. Acest sprijin poate lua forma unor indicii, structuri, instrumente sau întrebări ghidate și este retras treptat pe măsură ce cursantul dubândește autonomie. Eșafodajul asigură tranziția de la participarea asistată la participarea independentă, fiind esențial pentru menținerea echilibrului dintre provocare și suport în procesul de învățare.

Pe măsură ce competențele se consolidează, articularea (Articulation) devine un mecanism central al învățării. Aceasta implică solicitarea cursanților de a-și exprima explicit raționamentele, strategiile și deciziile, fie verbal, fie în scris. Prin articulare, cunoașterea implicită este aduă la nivel conștient, ceea ce facilitează clarificarea conceptelor, identificarea lacunelor și consolidarea înțelegerii. Totodată, articularea susține dialogul și negocierea semnificațiilor în cadrul comunității de învățare.

În strânsă legătură cu articularea se află reflecția (Reflection), care presupune compararea propriilor abordări și rezultate cu cele ale experților sau ale colegilor. Reflecția favorizează dezvoltarea metacogniției, permițând cursanților să analizeze eficiența strategiilor utilizate și să își ajusteze practicile viitoare. Acest proces contribuie la internalizarea

criteriilor de performanță și la formarea unei înțelegeri mai profunde a standardelor specifice domeniului de practică.

În etapa finală, explorarea (Explorațion) încurajează cursanții să își asume responsabilitatea pentru propria învățare și să aplice cunoștințele dobândite în contexte noi și neprevăzute. Cursanții sunt stimulați să formuleze ipoteze, să experimenteze soluții alternative și să abordeze probleme cu un grad ridicat de autonomie. Explorarea marchează tranziția de la învățarea ghidată la participarea deplină în comunitatea de practică, consolidând identitatea cursantului ca practicant competent.

Concluzia

Perspectiva învățării situate oferă un cadru teoretic robust pentru reconsiderarea naturii învățării și a modului în care sunt proiectate mediile educaționale. Prin deplasarea accentului de la transmiterea abstractă a cunoștințelor către participarea activă în comunități de practică, această paradigmă redefineste învățarea ca proces social, contextualizat și emergent din interacțiunea dintre indivizi, activității și medii culturale.

Analiza principiilor de design și a strategiilor pedagogice asociate evidențiază faptul că eficiența învățării situate depinde de autenticitatea activităților, de colaborare, de expunerea la perspective multiple și de rolul profesorului ca facilitator și mentor. Abordări precum învățarea bazată pe proiecte, simulările, realitatea augmentată sau ancorarea instruirii demonstrează potențialul mediilor educaționale de a reproduce complexitatea contextelor reale.

Învățarea situată și principiile sale de design oferă implicații semnificative pentru practica educațională contemporană, sugerând necesitatea re proiectării curriculumului, a rolurilor pedagogice și a mediilor de învățare. Prin ancorarea în activități autentice și prin valorizarea dimensiunii sociale a cunoașterii, această abordare contribuie la formarea unor competențe transferabile și la dezvoltarea unei înțelegeri profunde, relevante și durabile a cunoașterii în contexte reale de utilizare.

Bibliografie

1. Brown J.S., Collins A., & Duguid P. (1989). "Situated cognition and the culture of learning". Educational Researcher, 81(1), 32–42. https://www.academia.edu/34517089/Situated_Cognition_and_the_Culture_of_Learning (Accesat la data de 08.01.2025)
2. Collins A. (1988). "Cognitive Apprenticeship and Instructional technology". BBN Labs Inc., Cambridge, MA. <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA203609.pdf> (Accesat la data de 08.01.2025)
3. Dewey J. (1938). "Experience and education". New York: Simon and Schuster. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00131728609335764> (Accesat la data de 09.01.2025)
4. Giles D. (1991). The process of experience: A case study in international service learning, report no. 1. Research report, Partnership for Service-Learning, New York. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED471259.pdf> (Accesat la data de 09.01.2025)
5. Lave J., & Wenger E. (1991). "Situated learning: Legitimate peripheral participation". New York: Cambridge University Press. <https://s3.amazonaws.com/arena-attachments/1301652/cb419d882cd5bb5286069675b449da38.pdf?1506793465> (Accesat la data de 09.01.2025)
6. Piaget J. (1974). "Experiments in contradiction". Chicago: University of Chicago Press. <https://www.jstor.org/stable/1085076> (Accesat la data de 08.01.2025)
7. Resnick L. B. (1987). The 1987 presidential address: Learning in school and out. Educational Researcher, 16(9), 19. <https://www.jstor.org/stable/1175725> (Accesat la data de 09.01.2025)
8. Tennant M. C. (1991). "The psychology of adult teaching and learning". In J. M. Peters, P. Jarvis & Assoc. (Eds.). San Francisco: Jossey-Bass. https://www.academia.edu/98860702/Transformative_learning_theory (Accesat la data de 09.01.2025)

Percepția profesorilor despre stilul dezirabil de management școlar

Nicea Elena- Maria. Liceul Tehnologic „Ion Podaru” Ovidiu

Rezumat

Lucrarea prezintă analizează conceptul de stil de management în contextul educațional, subliniind rolul esențial al profesorilor ca lideri în organizarea și dezvoltarea eficientă a mediului școlar. În mediul școlar, stilul participativ-colaborativ este considerat cel mai eficient, promovând implicarea și cooperarea. Stilul autoritar poate fi eficient temporar, dar reduce motivația pe termen lung, iar stilul laissez-faire, deși oferă libertate, riscă să genereze incoerență și lipsă de orientare. Se evidențiază faptul că stilul de management influențează performanțele elevilor indirect, prin modul în care sunt organizate activitățile, resursele și relațiile. Astfel, nu există un stil unic ideal, dar flexibilitatea, adaptabilitatea și orientarea spre colaborare sunt esențiale pentru un management educațional eficient.

Cuvinte cheie: management, stil, conducere, scop, școlar

Definirea conceptului de management

Managementul reprezintă un proces prin care membrii unei organizații colaborează pentru atingerea unui scop comun¹. Stilul de management este influențat de două dimensiuni: una organizațională (care include conducerea, luarea deciziilor, rezolvarea problemelor și atingerea obiectivelor) și una legată de personalitate (relațiile interpersonale, controlul, autoritatea și cooperarea între angajați)².

Un stil de management eficient poate crea un mediu motivațional și productiv, contribuind la succesul organizației educaționale³.

Tipologii ale stilurilor de management

O provocare constantă și generatoare de consecințe practice este reprezentată de problematica tipologiilor stilurilor de management. Dintr-o perspectivă teoretică istorică, acestea au evoluat constant, fiind descrise încă din 1950.⁴

O clasificare extrem de cunoscută a stilurilor de management îi aparține lui Likert (1967)⁵: stilul participativ, paternalist, exploativ și autoritar. Pentru cel din urmă, Likert a identificat o serie de caracteristici: control și disciplină strictă din partea liderului, relație stăpân-sclav, abuzul de putere, etc. Cunoscut și sub numele de stil de management autocratic, stilul exploativ pune accentul pe dominare, disciplină strictă și pedeapsă⁶. Managementul

¹ Khandwalla, P. „Effectiveness Management Styles: An Indian Study” Journal of Euro-Asian management, I, 1995b.

² Poole, M. „Industrial relations: Origins and patterns of national diversity” (1st ed.). London: Routledge& Kegan Paul, 1986.

Quang, T. „Conflict Management in Joint Ventures”, Transitions, 38, 2002.

Hartzell D. Dictionary of Management. New Delhi: Academic Publishers, 2006.

³ Khandwalla, P. „Effectiveness Management Styles: An Indian Study” Journal of Euro-Asian management, I, 1995b.

⁴ N. Ucheand and C. O. Timinepere, “Management styles and organizational effectiveness: an appraisal of private enterprises in Eastern Nigeria,” American International Journal of Contemporary Research, vol. 2, no. 9, pp. 198-204, 2012.

⁵ Likert, R. (1967) The Human Organization. New York: McGraw – Hill Inc, p.14.

⁶ Alkahtani, A. H., Abu-Jarad, I., Sulaiman, M., & Nikbin, D. (2011). The impact of personality and leadership styles on leading change capability of Malaysian Managers. Australian Journal of Business and Management Research, 1(2), 70–99

participativ/democratic, considerat a fi cel mai utilizat, facilitează organizațiilor să atingă nivelul maxim de performanță⁷. Un lider democratic rezolvă conflictele din cadrul organizației, căutând mereu soluții pentru îmbunătățirea modului de lucru, solicitând constant feedback, idei sau sfaturi de la angajații săi⁸. Privind în opoziție cu stilul autoritar, stilul paternalist stimulează formarea de relații în cadrul organizației, astfel încât să se creeze sentimentul de apartenență, de întemeierea unei „familii”. Purcell (1987) susține ideea conform căreia organizațiile care au adoptat acest stil, l-au asemănat cu termeni precum: „luminat, grijuliu, familial, binevoitor” (p. 544).⁹

Ulterior, Thornton¹⁰ susține teoria „Big 3D”, o idee conform căreia există doar trei stiluri de management de bază: direcționarea, discutarea și delegarea. Caracteristicile specifice fiecărui stil conțin informații referitoare la strategiile de comunicare a liderului, stabilirea obiectivelor și a scopurilor propuse și utilizarea de recompense când este cazul. Thornton consideră că managerii trebuie să dețină elemente din fiecare stil, gestionând o situație în funcție de natura ei. De asemenea, stilul de management reprezintă un proces evolutiv, managerul fiind nevoit să facă schimbări în abordarea tipului stilului de management, trecând de la conducere la discuție și urmând delegarea, angajații dobândind pe parcurs experiență în organizație și încredere.

În mod similar, McGregor¹¹ prezintă „Teoria X” care se orientează spre sarcină, iar „Teoria Y” spre relații. Conform „Teoriei X”, liderii sunt îndreptați spre atingerea obiectivelor, acesta fiind singurul lor scop, fiind predominante stilurile de management autocratic și paternalist, în timp ce „Teoria Y” afirmă că *munca este o parte a vieții ce oferă un sentiment de împlinire*¹². Aceștia sunt ghidați de recunoaștere și loialitate, performanțele lor fiind vizibile, stilurile de management predominante devin astfel, mai consultative și mai participative. Pe scurt, McGregor considera că „Teoria Y” ar avea mai mult succes într-o organizație, rezultatele fiind mai bune, nivelul de motivație și performanță crescând.

Stilurile de management în mediul școlar

În școală, stilul managerial al profesorului este esențial pentru administrarea clasei și pentru crearea unui climat educațional pozitiv¹³. Profesorul este atât cadru didactic, cât și manager al relațiilor și resurselor din clasă¹⁴. Stilurile predominante în spațiul școlar sunt: participativ (cel mai eficient, bazat pe cooperare și rezolvarea comună a problemelor), autoritar (funcționează pe termen scurt, dar reduce motivația și creativitatea, laissez-faire (oferă libertate mare cadrelor didactice, dar poate duce la incoerență) și haotic/de amânare (deciziile sunt luate târziu, ceea ce afectează negativ funcționarea școlii).

Pavett, C., & Morris, T. (1995). Management styles within a multinational corporation: A five country comparative study. *Human Relations*, 48(10), 1171–1191.

⁷ Jain, R., & Premkumar, R. (2010). Management styles, productivity & adaptability of human resources :An empirical study. *The Indian Journal of Industrial Relations*, 46(2), 328–344.

Ogbeide, G. A., & Harrington, R. J. (2011). The relationship among participative management style, strategy implementation success, and financial performance in the food service industry. *Management Strategy and Performance*, 23(6), 719–738.

⁸ Debbag, M. and Fidan, M. (2020). Relationships between Prospective Teachers' Multicultural Education Attitudes and Classroom Management Styles. *International Journal of Progressive Education*, 16(2), pp.111-122.

⁹ Purcell, J. (1987). Mapping management styles in employee relations. *Journal of Management Studies*, 24(5), 533–548.

¹⁰ Thornton, M. A., & Tamir, D. I. (2022). Six dimensions describe action understanding: The ACT-FASTaxonomy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 122(4), 577–605.

¹¹ McGregor, D. (1960). Theory X and Theory Y. *Organization Theory*, 358, 5.

¹² Alkahtani, A. H., Abu-Jarad, I., Sulaiman, M., & Nikbin, D. (2011). The impact of personality and leadership styles on leading change capability of Malaysian Managers. *Australian Journal of Business and Management Research*, 1(2), 70–99.

¹³ Ulrich, C. (2016). *Invatarea prin proiecte : ghid pentru profesori*. Iași: Editura Polirom, p. 40.

¹⁴ Donaldson, G.A. (2001). *Cultivating Leadership in Schools: Connecting People, Purpose, and Practice*. New York: Teachers College Press.

Profesorul devine lider educațional atunci când: gestionează eficient conflictele, adaptează stilul de predare la nevoile elevilor, dezvoltă un climat relațional pozitiv și oferă sprijin emoțional și intelectual elevilor ¹⁵.

Influența stilului managerial asupra școlii și a elevilor

Stilul de conducere al directorilor influențează performanțele elevilor **indirect**, prin: organizarea resurselor, stabilirea obiectivelor și sprijinirea profesorilor. Studiile arată că **stilul colaborativ** are cel mai bun impact asupra motivației și performanței elevilor, în timp ce stilurile autoritar și laissez-faire sunt mai puțin eficiente¹⁶. Profesorii se apropie profesional de colegii și directorii care împărtășesc același stil de management.

Concluzie

Concluzionând, conform studiilor în domeniu¹⁷ nu există un singur stil de management ideal care se aplică mereu, în orice situație. Deși unele studii¹⁸ afirmă că stilul de conducere participativ este cea mai bună alternativă pentru crearea unui mediu favorabil de învățare, un lider bun trebuie să fie capabil să adopte elemente din fiecare stil de management pentru a manageria situațiile care apar pe parcurs.

Studiu de caz

Scopul cercetării este de a observa stilul de management școlar preferat de cadrele didactice din învățământul primar de la o școală generală din Constanța. Metoda de cercetare folosită este chestionarul, fiind aplicat în format online, pe Google Forms. A fost folosit chestionarul „Multifactor Leadership Questionnaire”, de Bruce Avolio și Bernard Bass. Acesta a fost tradus, adaptat și restrâns pentru a reda cu acuratețe stilul de management școlar.

Chestionarul a fost organizat pe patru stiluri de management, fiecare cuprinzând mai multe scale, astfel: stilul transformațional inspiră și motivează angajații să-și atingă potențialul maxim, având asociate scalele referitoare la atribute (itemii 16, 18) și comportamente idealizate (5, 12, 20, 27), motivația inspirațională (itemii 8, 11, 22), stimularea intelectuală (1, 7, 25) și considerația individuală (itemii 13, 17, 24, 26), stilul tranzacțional se bazează pe schimburi concrete, fiind asociat cu recompensa contingentă (itemii 10, 14) și monitorizarea activă (itemii 3, 19, 23), stilul pasiv în care liderii evită să ia decizii, fiind asociat cu managementul pasiv (itemii 2, 15) și cu stilul laissez-faire (itemii 4, 6, 23) și ultima dimensiune care evaluează rezultatele și impactul real pe care îl are liderul, asociindu-se cu efortul suplimentar (itemii 28, 29, 30).

Lotul de respondenți este format din reprezentanți ai claselor din învățământul primar (douăzeci și cinci de cadre didactice), cu experiență și vârste cuprinse între 23 și 55 de ani. În urma distribuirii chestionarului către cadrele didactice pe o perioadă de șapte zile, s-au înregistrat douăzeci și cinci de răspunsuri, cu o valoare de 100% gen feminin.

¹⁵ Bass, B. M., & Bass, R. (2008). *The Bass Handbook of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. Free Press.

¹⁶ Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). A Review of Transformational School Leadership Research 1996-2005. *Leadership and Policy in Schools*, 4, 177-199.

¹⁷ Yarmohammadian, H.M. and Rad, A.M.M. (2006) A Study of Relationship between Managers' Leadership Style and Employees' Job Satisfaction. *Leadership in Health Services*, 19, 11-28.

¹⁸ Valesky, T. C., & Hirth, M. A. (1992). Survey of the states: Special education knowledge requirements for school administrators. *Exceptional Children*, 58(5), 399-406.

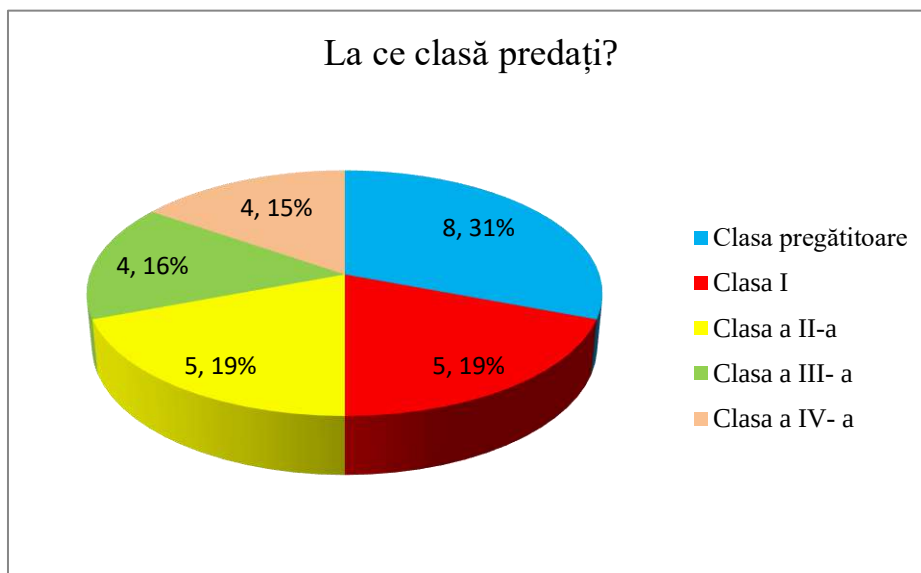

Fig. 1. Nivelul de clasă potrivit fiecărui respondent.

Pentru stilul transformațional, au fost asociați nouăsprezece itemi în total, împărțiți în cinci dimensiuni: attribute idealizate (trei itemi), comportamente idealizate (patru itemi) motivația inspirațională (patru itemi), stimularea intelectuală (trei itemi) și considerația individuală (cinci itemi).

Analizând cele cinci dimensiuni, observăm că stimularea intelectuală este cea mai frecventă în rândul cadrelor didactice (3.71), urmând comportamentele idealizate (3.59). Astfel, acestea pun accent pe formarea elevilor, analizând modul în care se comportă aceștia, ajutându-i să devină cea mai bună variantă a lor.

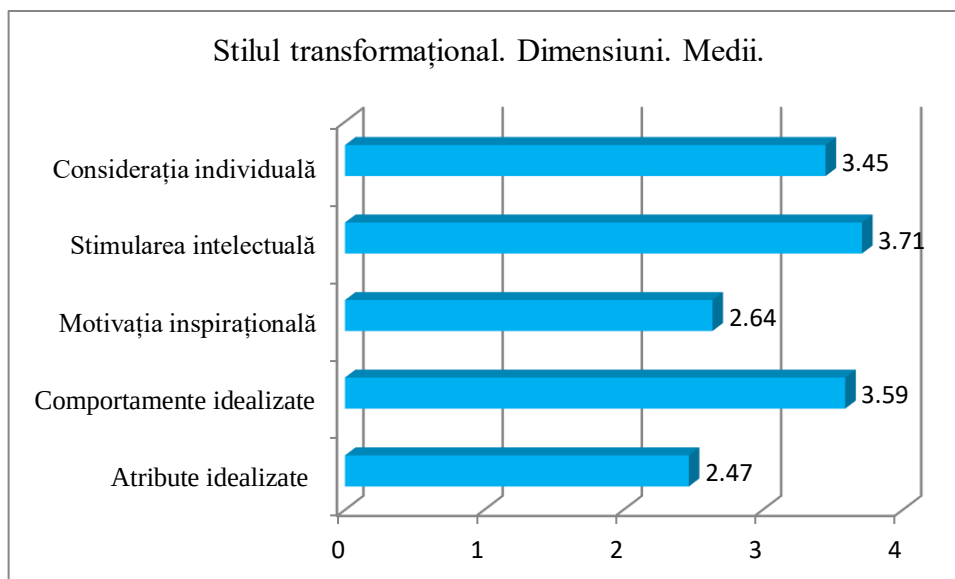

Fig. 2. Stilul transformațional

Pentru stilul tranzațional, au fost asociați cinci itemi în total, împărțiți în două dimensiuni: recompensa contingentă (doi itemi) și monitorizarea activă (trei itemi). Privind mediile celor două dimensiuni, putem concluziona că monitorizarea activă este frecventă în rândul cadrelor didactice, existând o diferență de aproximativ un punct între cele două dimensiuni.

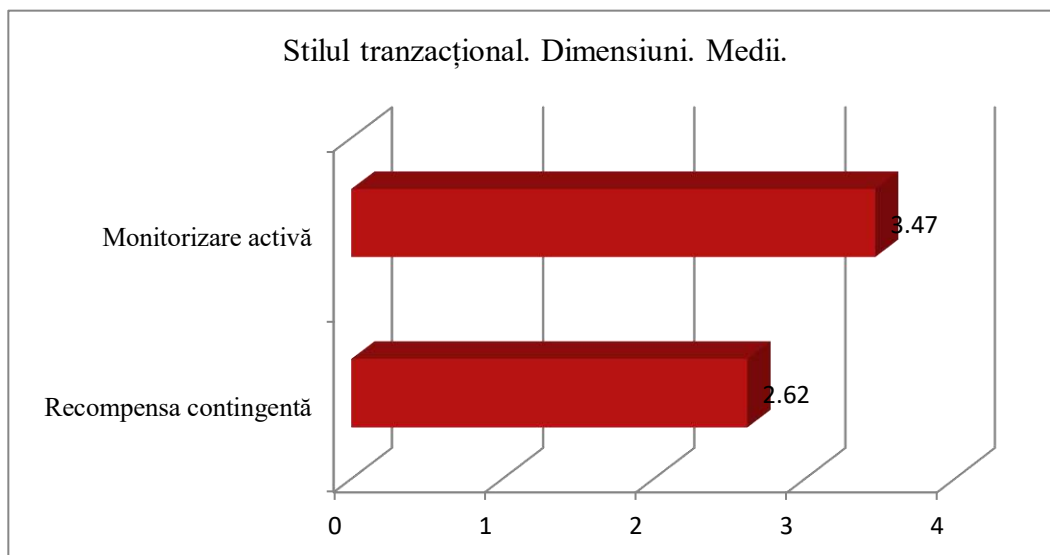

Fig. 3. Stilul tranzațional.

Pentru stilul laissez-faire au fost asociate două comportamente care prezintă în cea mai bună manieră stilul de management. Cu cea mai mare medie, primul comportament (3.2), reflectă o implicare a profesorului preventivă în situațiile și în relațiile dintre elevi, ezitând astfel, problemele. Astfel, putem afirma faptul că profesorii nu preferă acest stil, primul comportament fiind o trăsătură tipică, unde autonomia elevilor este mare, iar ghidajul profesorilor este minim. De asemenea, și al doilea comportament confirmă acest lucru, fiind un item revers, având o medie foarte mică (0.52). Această medie indică implicarea activă și susținerea emoțională constantă a cadrului didactic.

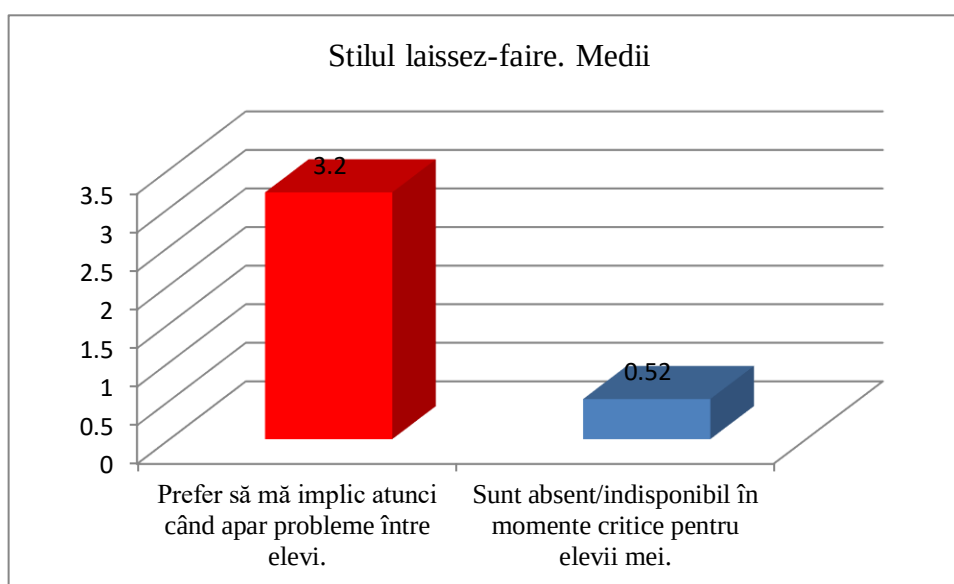

Fig. 4. Stilul laissez-faire.

Numit uneori și laissez-faire, managementul pasiv reprezintă unele asemănări. Acesta se referă la un stil de predare/ conducere în care liderul nu intervine des, nu oferă ghidare și acționează doar în cazuri extreme. Mediile mari ale celor două comportamente indică faptul că profesorii nu agreează acest stil de management. Cadrele didactice intervin în probleme și încearcă să aplaneze situația, fără să degenereze. Acest profil al cadrului didactic nu corespunde stilului de management pasiv. De asemenea, interesul pentru bine colectiv al clasei, respectiv al fiecărui elev conturează profilul unui cadru didactic grijului, atent și un manager eficient al clasei.

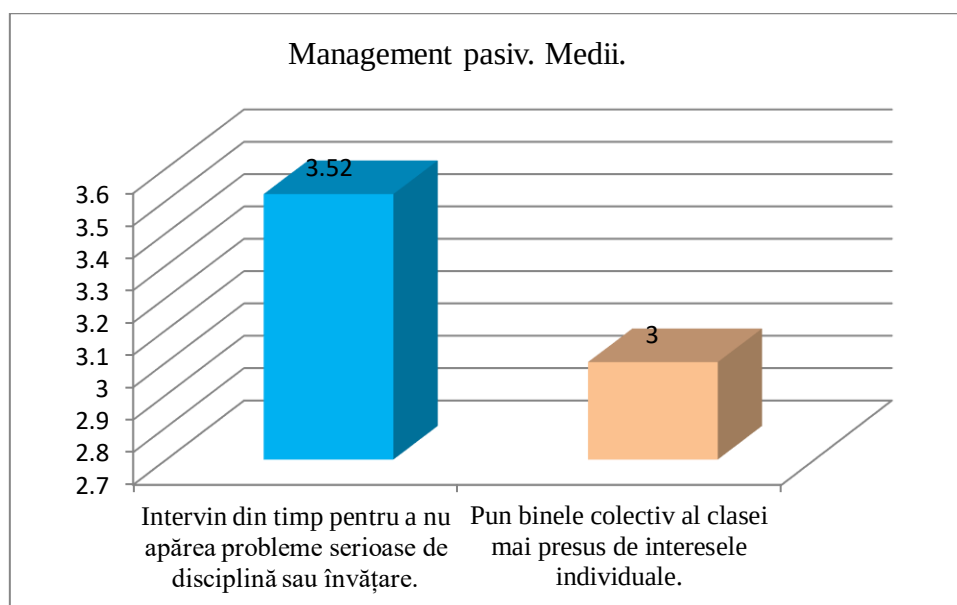

Fig. 5. Stilul management pasiv- numit uneori laissez-faire.

Ultimii trei itemi ai chestionarului au abordat impactul liderului asupra clasei din perspectiva cadrelor didactice. Observăm că mediile arată o relație bună între cadrele didactice și elevi, aceștia fiind pionieri importanți în viața elevilor, încercând să creeze o versiune cât mai bună a fiecăruia.

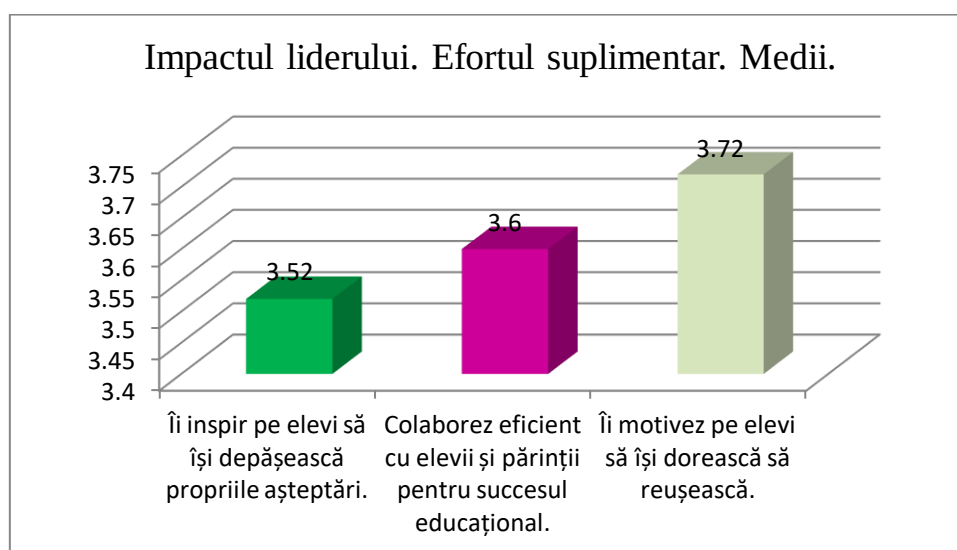

Fig. 6. Impactul liderului- efortul suplimentar.

Am sintetizat stilurile inițiale doar în trei, întrucât managementul pasiv conține itemi reversi, iar cadrele didactice nu practică aceste comportamente. Putem observa, conform graficului, cu ușurință, că stilul transformațional este cel mai folosit de către cadrele didactice, având cea mai mare medie.

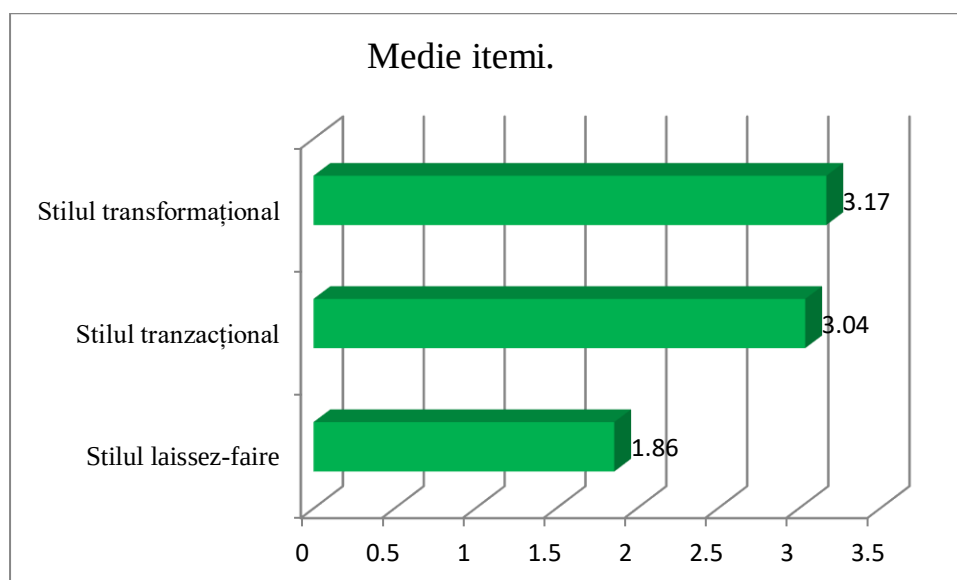

Fig. 7. Stiluri de învățare

În urma interpretării rezultatelor cercetării, se pot observa mai multe aspecte. Deși scorurile au fost apropiate, iar diferențele mici, cadrele didactice tind să se îndrepte spre un anumit stil de management (transformațional). Acesta se concentrează pe inspirația și motivarea persoanelor pentru a depăși propriile așteptări și a contribui la îmbunătățirea performanțelor colective ale clasei. Astfel, cadrele didactice reprezintă un model de urmat, demonstrându-le elevilor responsabilitate și dedicare, creând o viziune captivantă și ambițioasă. Aceștia încurajează în rândul elevilor, gândirea inovativă și critică, stimulându-i pe elevi să soluționeze cât mai creativ problemele. Se acordă atenție individuală și specială fiecărui elev, sprijinindu-i în dezvoltarea lor personală și profesioană în viitor.

Stilul de management transformațional are un impact pozitiv asupra elevilor din învățământul primar, contribuind la crearea unui mediu stimulat și inovativ. Acesta este adesea asociat cu creșterea performanței pe termen lung, benefică în următoarele cicluri de învățământ și cu dezvoltarea valorilor și a comportamentului.

Bibliografie

1. Alkahtani, A. H., Abu-Jarad, I., Sulaiman, M., & Nikbin, D. (2011). *The impact of personality and leadership styles on leading change capability of Malaysian Managers*. Australian Journal of Business and Management Research, 1(2), 70–99. https://www.ajbmr.com/articlepdf/ajbmr_v01n02_06.pdf (Accesat la data de 10.12.2025).
2. Bass, B. M., & Bass, R. (2008). *The Bass Handbook of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. Free Press. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3007265> (Accesat la data de 13.12.2025).
3. Debbag, M. and Fidan, M. (2020). *Relationships between Prospective Teachers' Multicultural Education Attitudes and Classroom Management Styles*. International Journal of Progressive Education, 16(2), pp.111-122. https://www.researchgate.net/publication/340627148_Relationships_between_Prospective_Teachers'_Multicultural_Education_Attitudes_and_Classroom_Management_Styles (Accesat la data de 13.12.2025).
4. Donaldson, G.A. (2001). *Cultivating Leadership in Schools: Connecting People, Purpose, and Practice*. New York: Teachers College Press. <https://eric.ed.gov/?id=ED459512> (Accesat la data de 10.12.2025).
5. Hartzell D. *Dictionary of Management*. New Delhi: Academic Publishers, 2006. <http://quickbuyservices.com/Dictionary-of-Management-by-Daniel-Hartzell> (Accesat la data de 15.12.2025).
6. Jain, R., & Premkumar, R. (2010). *Management styles, productivity & adaptability of human resources :An empirical study*. The Indian Journal of Industrial Relations, 46(2), 328–344. <https://www.jstor.org/stable/41149450> (Accesat la data de 03.01.2026).
7. Khandwalla, P. *Effectiveness Management Styles: An Indian Study*. Journal of Euro-Asian management, I, 1995b. <https://ideas.repec.org/p/iim/iimawp/wp01317.html> (Accesat la data de 12.12.2025).
8. Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). *A Review of Transformational School Leadership Research 1996-2005*. Leadership and Policy in Schools, 4, 177-199. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3570739> (Accesat la data de 03.01.2026).
9. Likert, R. (1967) *The Human Organization*. New York: McGraw – Hill Inc, p.14. <https://www.coursehero.com/file/p3lh2tb4/Likert-R-1967-The-human-organization-Its-management-and-value-New-York-McGraw/> (Accesat la data de 03.01.2026).
10. McGregor, D. (1960). *Theory X and Theory Y*. Organization Theory, 358, 5. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3245673> (Accesat la data de 12.12.2025).
11. N. Ucheand and C. O. Timinepere, *Management styles and organizational effectiveness: an appraisal of private enterprises in Eastern Nigeria*, American International Journal of Contemporary Research, vol. 2, no. 9, pp. 198-204, 2012. https://www.aijcrnet.com/journals/Vol_2_No_9_September_2012/23.pdf (Accesat la data de 03.01.2026).
12. Ogbeide, G. A., & Harrington, R. J. (2011). *The relationship among participative management style, strategy implementation success, and financial performance in the food service industry*. Management Strategy and Performance, 23(6), 719–738. https://www.researchgate.net/publication/254693139_The_Relationship_among_Participative_Management_Style_Strategy_Implementation_Success_and_Financial_Performance_in_the_Foodservice_Industry (Accesat la data de 12.12.2025).
13. Pavett, C., & Morris, T. (1995). *Management styles within a multinational corporation: A five country comparative study*. Human Relations, 48(10), 1171–1191. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/001872679504801004> (Accesat la data de 12.12.2025).

14. Poole, M. *Industrial relations: Origins and patterns of national diversity* (1st ed.). London: Routledge& Kegan Paul, 1986.
https://www.researchgate.net/publication/286017106_Industrial_Relations_Origins_and_Patterns_of_National_Diversity (Accesat la data de 14.12.2025).
15. Purcell, J. (1987). *Mapping management styles in employee relations*. Journal of Management Studies, 24(5), 533–548.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1467-6486.1987.tb00462.x> (Accesat la data de 15.12.2025).
16. Quang, T. *Conflict Management in Joint Ventures*, Transitions, 38, 2002.
https://www.researchgate.net/publication/265405778_Managing_Conflicts_in_Joint_Venture_Projects (Accesat la data de 16.12.2025).
17. Thornton, M. A., & Tamir, D. I. (2022). *Six dimensions describe action understanding: The ACT-FAST taxonomy*. Journal of Personality and Social Psychology, 122(4), 577–605. <https://psycnet.apa.org/record/2021-89477-001> (Accesat la data de 13.12.2025).
18. Ulrich, C. (2016). *Invatarea prin proiecte : ghid pentru profesori*. Iași: Editura Polirom, p. 40.
https://www.researchgate.net/publication/315521133_Invatarea_prin_proiecte_Ghid_pentru_profesori (Accesat la data de 14.12.2025).
19. Valesky, T. C., & Hirth, M. A. (1992). *Survey of the states: Special education knowledge requirements for school administrators*. Exceptional Children, 58(5), 399–406.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/1533837/> (Accesat la data de 10.12.2025).
20. Yarmohammadian, H.M. and Rad, A.M.M. (2006) *A Study of Relationship between Managers' Leadership Style and Employees' Job Satisfaction*. Leadership in Health Services, 19, 11-28. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16875105/> (Accesat la data de 12.12.2025).

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: PRACTICI ȘI PROIECTE EDUCAȚIONALE CU IMPACT ASUPRA ȘCOLII ȘI COMUNITĂȚII

Autor: Mihaela Raluca Nichifor

Instituția: Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Municipiul Ploiești

Rezumat

Lucrarea analizează conceptul de educație cu semnificație din perspectiva necesității adaptării procesului instructiv-educativ la realitățile societății contemporane. Sunt prezentate repere teoretice, practici educaționale eficiente și proiecte didactice cu impact asupra dezvoltării competențelor-cheie ale elevilor și asupra consolidării relației dintre școală și comunitate. Accentul este pus pe rolul activ al elevului, pe funcția formativă a educației și pe capacitatea școlii de a deveni un agent al schimbării sociale.

Introducere

Educația contemporană se confruntă cu provocări multiple generate de schimbările rapide din plan social, economic și tehnologic. În acest context, școala este chemată să își regândească rolul și finalitățile, depășind modelul tradițional centrat pe transmiterea de informații și orientându-se către formarea unor competențe relevante pentru viață. Educația cu semnificație răspunde acestei nevoi prin promovarea unei învățări autentice, conectate la realitatea elevilor și la nevoile comunității. Tot mai multe studii pedagogice evidențiază faptul că învățarea devine durabilă atunci când elevii înțeleg sensul și utilitatea cunoștințelor dobândite. În acest sens, educația cu semnificație valorifică experiențele personale ale elevilor, încurajează reflecția critică și stimulează implicarea activă în rezolvarea unor probleme reale.

Repere teoretice ale educației cu semnificație

Conceptul de educație cu semnificație își are fundamentul în teoriile constructiviste și experimentale ale învățării. John Dewey sublinia importanța legăturii dintre educație și experiență, considerând că școala trebuie să pregătească elevii pentru participarea activă la viața democratică. Ulterior, teoriile învățării experimentale au accentuat rolul reflecției și al aplicării practice a cunoștințelor. Educația cu semnificație presupune corelarea conținuturilor curriculare cu situații autentice de viață, facilitând transferul învățării în contexte reale. Această abordare contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a creativității, a colaborării și a responsabilității civice, competențe esențiale pentru integrarea socială și profesională a elevilor.

Dimensiunea formativă a educației cu semnificație

Din perspectivă formativă, educația cu semnificație urmărește dezvoltarea armonioasă a personalității elevului. Accentul se deplasează de la simpla acumulare de cunoștințe către formarea unor atitudini și valori precum responsabilitatea, empatia, spiritul civic și autonomia personală. Implicarea activă a elevilor în procesul de învățare favorizează creșterea motivației intrinseci și a încrederii în propriile capacități. Elevii sunt încurajați să își exprime opiniile, să colaboreze și să participe la luarea deciziilor, aspecte care contribuie la formarea unei identități civice solide.

Practici educaționale eficiente în promovarea educației cu semnificație

- Învățarea prin proiecte reprezintă una dintre cele mai eficiente strategii didactice centrate pe educația cu semnificație. Aceasta presupune implicarea elevilor în activități complexe, desfășurate pe o perioadă mai lungă de timp, având ca finalitate realizarea unui produs sau a unei soluții concrete.
- Învățarea experimentală completează procesul instructiv-educativ prin activități directe, precum vizitele de studiu, voluntariatul sau stagiile de practică. Astfel de experiențe facilitează înțelegerea profundă a realităților sociale și profesionale și sprijină dezvoltarea autonomiei elevilor.
- Un rol esențial îl are parteneriatul școală–comunitate, care creează contexte autentice de învățare și favorizează implicarea civică. Colaborarea cu autorități locale, organizații non-guvernamentale și mediul economic contribuie la creșterea relevanței educației.

Proiecte educaționale cu impact asupra comunității

Proiectele educaționale orientate spre comunitate evidențiază rolul activ al școlii în dezvoltarea socială. Prin implicarea elevilor în activități de tip serviciu în folosul comunității, se dezvoltă empatia, solidaritatea și responsabilitatea socială. Integrarea tehnologiei în mod responsabil în cadrul acestor proiecte sprijină inovarea didactică și reduce decalajele educaționale. Platformele digitale și instrumentele colaborative facilitează comunicarea și accesul la resurse educaționale diverse.

Exemplu de bună practică educațională

Titlul proiectului: „Școala pentru comunitate – educație civică prin implicare activă”

Nivel de învățământ: gimnazial (clasele VII–VIII)

Discipline implicate: educație civică, limba și literatura română, matematică, geografie

Durata proiectului: 6 săptămâni

Scopul proiectului a constat în dezvoltarea competențelor civice, sociale și de comunicare ale elevilor prin implicarea directă în identificarea și soluționarea unor probleme reale ale comunității locale.

Obiectivele proiectului au vizat dezvoltarea capacității de analiză a realității sociale, formarea spiritului civic, aplicarea cunoștințelor interdisciplinare și dezvoltarea competențelor de colaborare.

Activitățile au fost structurate progresiv, incluzând identificarea problemelor comunității, elaborarea și aplicarea de chestionare, analiza datelor, formularea de soluții și desfășurarea unor activități de voluntariat. Evaluarea s-a realizat prin portofoliu, autoevaluare și evaluare colegială.

Impactul proiectului s-a reflectat în creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea responsabilității civice și consolidarea relației școală–comunitate.

Rolul cadrului didactic în educația cu semnificație

Cadrul didactic devine facilitator al învățării și mentor al elevilor, având rolul de a crea contexte educaționale relevante și stimulative. Formarea continuă a profesorilor este esențială pentru implementarea eficientă a practicilor educaționale inovatoare.

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție strategică în modernizarea educației. Prin practici didactice centrate pe elev și prin proiecte cu impact comunitar, școala poate contribui la formarea unor cetățeni responsabili și implicați. Implementarea consecventă a acestor demersuri educaționale necesită deschidere spre inovare, colaborare și formare continuă.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Dewey, J. (1972). *Democracy and Education*. New York: Macmillan.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*. London: Routledge.
4. Kolb, D. (1984). *Experiential Learning*. New Jersey: Prentice Hall.
5. OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
6. Potolea, D., Toma, S. (2010). *Curriculum și competențe*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL ȘI ÎN COMUNITĂȚI

Autor: Nichifor Nicolae Adrian

Educația gimnazială reprezintă o etapă fundamentală în formarea elevilor, caracterizată prin transformări cognitive, emoționale și sociale profunde. În această perioadă, elevii își construiesc identitatea, își consolidează valorile și își formează atitudinile față de învățare și societate. Din acest motiv, educația cu semnificație devine esențială, întrucât oferă un cadru educațional care depășește transmiterea de cunoștințe și susține dezvoltarea holistică a elevilor, conectând procesul instructiv-educativ la realitățile vieții și ale comunității.

Conceptul de educație cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea este profundă și durabilă atunci când elevii pot identifica sensul personal și social al conținuturilor studiate. În învățământul gimnazial, această abordare este deosebit de relevantă, deoarece elevii încep să pună sub semnul întrebării informațiile primite și să caute explicații, argumente și conexiuni. Educația cu semnificație răspunde acestor nevoi prin activități care stimulează gândirea critică, reflecția și aplicarea cunoștințelor în contexte autentice.

Un element central al educației cu semnificație în gimnaziu îl constituie centrarea pe elev și pe experiențele sale de viață. Elevii nu sunt receptori pasivi ai informației, ci participanți activi la procesul de învățare. Cadrele didactice au rolul de facilitatori, ghizi și mentori, care creează contexte de învățare relevante și provocatoare. Prin utilizarea metodelor active și interactive, profesorii pot valorifica curiozitatea naturală a elevilor și pot transforma actul educațional într-o experiență motivantă și formativă.

Învățarea prin proiecte este una dintre cele mai eficiente practici educaționale care susțin educația cu semnificație la nivel gimnazial. Această metodă permite integrarea mai multor discipline și oferă elevilor posibilitatea de a lucra colaborativ pentru rezolvarea unor probleme reale. Proiectele pot viza teme de actualitate precum protecția mediului, sănătatea, drepturile copilului sau utilizarea responsabilă a tehnologiei. Prin implicarea în astfel de activități, elevii își dezvoltă competențe-cheie precum comunicarea, cooperarea, autonomia și responsabilitatea.

Un exemplu de bună practică îl reprezintă proiectele interdisciplinare desfășurate la nivelul gimnaziului, care conectează discipline precum limba și literatura română, geografia, istoria și educația civică. De pildă, un proiect axat pe identitatea locală poate implica cercetarea istoriei comunității, realizarea de interviuri cu membri ai acesteia și prezentarea rezultatelor sub forma unor materiale scrise sau digitale. Astfel, elevii învață nu doar conținuturi curriculare, ci și importanța apartenenței la comunitate și a respectului față de patrimoniul cultural.

Educația cu semnificație se concretizează și prin învățarea prin serviciu în folosul comunității, o metodă tot mai des promovată în școlile gimnaziale. Aceasta presupune implicarea elevilor în activități de voluntariat corelate cu obiectivele educaționale. De exemplu, elevii pot participa la campanii de ecologizare, la activități de sprijin pentru persoane vulnerabile sau la proiecte de promovare a unui stil de viață sănătos. Aceste

experiențe contribuie la dezvoltarea empatiei, a spiritului civic și a responsabilității sociale, consolidând legătura dintre școală și comunitate.

Un alt aspect important al educației cu semnificație în gimnaziu este utilizarea tehnologiei digitale într-un mod responsabil și creativ. Tehnologia poate deveni un instrument valoros pentru învățare, dacă este integrată coerent în activitățile didactice. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele multimedia pot sprijini învățarea diferențiată și pot oferi elevilor oportunități de exprimare și explorare. În același timp, educația digitală trebuie să includă formarea competențelor de utilizare critică a informației și de comportament etic în mediul online.

Proiectele educaționale care creează schimbare reală în școli și comunități sunt rezultatul unei viziuni comune și al colaborării între actorii educaționali. În învățământul gimnazial, implicarea părinților și a partenerilor comunitari este esențială pentru succesul inițiativelor educaționale. Parteneriatele cu biblioteci, muzee, organizații non-guvernamentale sau autorități locale pot extinde spațiul de învățare și pot oferi elevilor experiențe autentice, relevante pentru dezvoltarea lor personală și socială.

Educația cu semnificație contribuie, de asemenea, la prevenirea abandonului școlar și la creșterea motivației pentru învățare, aspecte deosebit de importante în ciclul gimnazial. Elevii care înțeleg utilitatea și sensul învățării sunt mai implicați, mai perseverenți și mai deschiși către dezvoltare. Prin activități relevante și adaptate nevoilor lor, școala devine un spațiu al încrederii, al dialogului și al valorizării fiecărui elev.

Un rol important în promovarea educației cu semnificație îl are evaluarea formativă, care pune accent pe progres, reflecție și feedback constructiv. În locul evaluării exclusive a performanței academice, evaluarea formativă urmărește dezvoltarea competențelor și susținerea învățării autentice. Elevii sunt încurajați să își analizeze propriul parcurs educațional și să își asume responsabilitatea pentru învățare.

În concluzie, educația cu semnificație în învățământul gimnazial reprezintă o direcție esențială pentru formarea unor tineri capabili să se adapteze, să gândească critic și să contribuie activ la viața comunității. Prin practici pedagogice inovatoare și proiecte educaționale relevante, școala poate deveni un agent al schimbării reale, cu impact pe termen lung asupra elevilor și societății. Educația cu semnificație nu este doar o opțiune metodologică, ci o necesitate pentru școala secolului XXI.

BIBLIOGRAFIE

1. Dewey, J. (2012). *Democrație și educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Hattie, J. (2014). *Învățarea vizibilă pentru profesori*. București: Editura Trei.
3. OECD (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.
4. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Potolea, D. (2013). *Pedagogie și curriculum*. București: Editura Didactică și Pedagogică

OBICEI STĂVECHI, LEAGĂN AL PERMANENȚEI

Profesor, Nicolescu Dana Manuela
Liceul Tehnologic „Victor Slăvescu”,
Rucăr, Argeș

Pusă în evidență de mai multe secole, astăzi, pentru cei mai mulți dintre noi constituind o evidentă certitudine, problema lipsei de omogenitate a culturii necesită măcar o zăbovire, dacă nu un studiu mai larg.

Ceea ce individualizează un popor față de altul este în primul rând manifestarea sa culturală. Marea achiziție a vremurilor moderne în explicarea individualității manifestărilor culturale este problematica stilului în cultură. Istoria artelor, mai întâi, a culturii în general, etnografia, mai apoi, dar îndeosebi reflecțiile dinspre filosofie, au dovedit că stilul reprezintă o "implicație" în actul cultural. "Matricea stilistică", cum o numește Blaga, marchează existența și conștiința creatoare a omului. "Stilul, spune Blaga, e ca un jug suprem, în robia căruia trăim, dar pe care nu-l simțim decât arareori ca atare". "Omului i-a trebuit timp îndelungat până să bage de seama că trăiește necurmat în cadru stilistic".

Arta populară românească și numeroasele meșteșuguri care conlucrează la crearea ansamblului vestimentar tradițional și-au tras seva din straturile celor 85 de secole de civilizație țărănească, fertilizate de-a lungul istoriei de influențe benefice venite din arii culturale, decantând, în timp, coordonatele unei estetici proprii.

„În asemănare cu cromatica altor popoare, cea românească reprezintă cazul rar al unei arte populare de natură clasică, în sensul că e măsurată discret. Prin funcția pozitivă a golului, a câmpului ca factor ritmic prin acest mod degajat, arta populară românească reprezintă în răsărit o insulă de duh european...duh al măsurii. Culorile vii nu sunt niciodată stridente, iar culorile potolite nu sunt niciodată mohorâte.”

Costumul popular din Argeș sau Muscel a suferit influența costumului medieval al vechilor reședințe domnești de la Curtea de Argeș și de la Câmpulung Muscel, aflate în strânsă legătura cu casa imperială a Bizanțului. Firele de aur și de argint introduse în țesătură, “altițele” și „răurile” cusute cu mătase, paielele aurii și maramele de borangic dau costumelor femeiești din această zonă o eleganță și o fastuozitate aparte.

Argeșenii, rucărenii, în splendidele lor costume populare de sărbătoare le poartă cu distincție și cu mândrie. Ei se mândresc și sunt pe deplin conștienți de contribuția, pe care au avut-o strămoșii lor, la crearea și îmbogățirea patrimoniului universal al umanității.

Portul rucărean se caracterizează printr-o mare strălucire decorativă, reliefându-se cele mai deosebite realizări artistice ale broderiei populare.

Piesa principală a costumului argeșan compus din: fotă, bete, maramă, ie și poale, o constituie ia. Decorul este prin excelență geometric, odonat în câmpuri decorative deosebite. El atestă existența unei concepții asupra spațiului ce derivă din nevoia de ordonare a universului. Ca expresie a acestei concepții de ordonare a spațiilor a luat naștere un motiv ornamental specific, numit ”zăbreaua”- o suită de romburi care se ating cu vârfurile, creând impresia unui adevărat grilaj.

Cromatică ie argeșene se caracterizează printr-o exuberanță decorativă dominată de culoarea roșu și vișiniu la care se adaugă negrul, galbenul, albastrul, verdele și violetul

Se spune că orice dorință se împlinește dacă speri și crezi cu ardoare că trebuie să se împlinească mai devreme sau mai târziu.

Astfel de poveste are și atelierul întemeiat în cadrul Grupului Școlar Forestier- Rucăr, Județul Argeș.

La propunerea doamnei director a Școlii Populare de Arte și Meserii-Pitești, Gabriela Pendiuc, cu sprijinul d-lui primar, Ionel Dulamă, al Consiliului Local și al școlii noastre, inițiativa a avut succes și, astfel, s-a înființat secția externă ȚESUT-CUSUT Rucăr.

Propunerea Școlii Populare de Arte și Meserii a venit în întâmpinarea nevoilor noastre, ale rucărenilor de a perpetua meșteșugurile tradiționale și de a identifica noi modalități de valorificare a artei populare muscelene.

Aceste nevoi sunt susținute de interesul tinerilor pentru tradițiile locale, dovadă fiind grupul vocal de fete „Florile Rucărului”, grupul vocal de băieți „Brezeiașii satului”, cât și ansamblul de dansatori „Floare de colț”, care se implică și participă la toate sărbătorile Rucărului: Expopastoralis, Focul lui Sumedru, Sărbătorile de Crăciun și de Paște.

Atelierul de meșteșuguri tradiționale are cursanți și profesor. Cursanții, în număr de 17, sau identificat destul de ușor din rândul elevilor de la Grupul Școlar Forestier cărora li s-au adăugat și adulți din localitate. Profesoara este tanti Lenuța, un meșter popular care cunoaște arta țesutului la război și cusutul pe etamină.

De la început, obiectivele noastre au fost următoarele:

- inițierea tinerilor(fete și băieți) în arta țesutului la război;
- redescoperirea modelelor specifice zonei Rucăr pentru cusăturile artizanale și pentru iile pe care le poartă atât femeile cât și bărbații;
- încurajarea spiritului anteprenorial prin crearea și valorificarea produselor proprii.

Munca nu a rămas nerăsplătită, deoarece produsele create de noi, cursanții, au avut succes și au fost valorificate.

Suntem vizitați frecvent de turiști, care sunt încântați de ceea ce facem noi și ne cumpără produsele.

Vă așteptăm să ne vizitați la Rucăr pentru a vă odihni și pentru a vă arăta un exemplu de bune practici.

“Iarba verde de acasă

Să mă rătăcesc prin lume

Nu mă lasă.”

Bibliografie:

- 1. Caraman, Petru, *Substratul mitologic al sărbătorilor de iarnă la români și slavi*, Iași, 1931.
- 2. Pârnuță, Gheorghe, *De la noi din Rucăr*, Biblioteca Folclorului Român, București, 1939.
- 3. Pârnuță, Gheorghe, *Monografia Rucărului* vol. I și II.
- 4. Vlahuță, Alexandru, *România Pitorească*, Ed. Regis Group, București, 2007

Leadership și impact în educație: profesorul de limba franceză ca lider formativ

În contextul educației contemporane, leadershipul nu mai este asociat exclusiv funcțiilor de conducere, ci reprezintă o competență esențială a cadrului didactic. Articolul analizează rolul profesorului de limba franceză ca lider educațional, evidențiind impactul acestuia asupra climatului de învățare, motivației elevilor și formării competențelor-cheie necesare integrării într-o societate multiculturală. Profesorul de franceză exercită un leadership formativ prin strategii didactice, relație cu elevii și implicare culturală, transformând provocările disciplinei în oportunități educaționale.

Educația modernă se confruntă cu provocări multiple: diversitatea elevilor, integrarea tehnologiei în procesul didactic, și necesitatea dezvoltării competențelor socio-emoționale. În acest context, profesorul nu este doar transmitător de cunoștințe, ci și lider formativ, capabil să influențeze pozitiv dezvoltarea elevilor.

Profesorul de limba franceză are un rol distinct, deoarece disciplinele lingvistice facilitează dialogul intercultural, dezvoltă gândirea critică și promovează valori precum toleranța și respectul. Articolul analizează cum poate leadershipul transforma provocările educaționale în soluții aplicabile la nivelul orelor de limba franceză.

Leadershipul educațional este definit ca abilitatea de a influența și inspira actorii educaționali pentru atingerea obiectivelor comune. Spre deosebire de management, care se concentrează pe organizare și control, leadershipul pune accent pe viziune, relații și inovare.

Tipuri relevante de leadership pentru școală:

- Leadership transformațional: inspiră și motivează elevii și colegii;
- Leadership distribuit: implică echipa didactică și comunitatea în procesul decizional;
- Leadership situațional: adaptează stilul la nevoile elevilor și ale clasei.

Profesorul de franceză exercită un leadership subtil, dar eficient, prin:

- crearea unui climat sigur și motivant;
- stimularea participării active și autonomiei elevilor;
- valorificarea greșelilor ca etapă firească a învățării unei limbi străine;
- integrarea culturii francofone pentru a conecta limba cu valori civice și sociale.

Activități concrete de leadership didactic:

- dezbateri și jocuri de rol în limba franceză;
- proiecte de grup interdisciplinare;
- utilizarea resurselor digitale francofone pentru consolidarea competențelor lingvistice și interculturale.

Profesorul de limba franceză se confruntă cu provocări precum:

- scăderea motivației elevilor pentru studiul limbilor străine;
- presiunea evaluărilor standardizate;
- necesitatea adaptării la stiluri diverse de învățare;
- limitarea resurselor autentice pentru practică culturală.

Strategiile prin care profesorul poate transforma provocările în soluții includ:

- Evaluare formativă și feedback constructiv pentru dezvoltarea încrederii elevilor;
- Învățare colaborativă și proiecte interdisciplinare, care dezvoltă competențe de comunicare și lucru în echipă;
- Activități extracurriculare francofone, care stimulează interesul și deschiderea culturală;
- Proiecte internaționale (Erasmus+, eTwinning), ce leagă limba de experiențe autentice și relevante pentru elevi.

Impactul acestor strategii se reflectă nu doar în rezultate academice, ci și în motivația elevilor, autonomie, gândire critică și deschidere interculturală.

În concluzie, profesorul de limba franceză reprezintă un lider educațional cu influență profundă în formarea competențelor lingvistice, interculturale și civice ale elevilor. Leadershipul la clasă, combinat cu implicarea culturală și proiectele extracurriculare, transformă provocările disciplinei în soluții educaționale concrete. În contextul schimbărilor din educație, profesorul-lider contribuie la crearea unui mediu de învățare relevant, motivant și adaptat cerințelor secolului XXI.

Bibliografie

1. **Beacco, J.-C.**, *L'éducation plurilingue et interculturelle*, Paris, Didier, 2018.
2. **Bush, T.**, *Theories of Educational Leadership and Management*. London, SAGE Publications, 2011.
3. **Cuq, J.-P., & Gruca, I.**, *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble, 2017.
4. **Fullan, M.**, *Change Leader: Learning to Do What Matters Most*, San Francisco, Jossey-Bass, 2013.
5. **Hargreaves, A., & Shirley, D.**, *The Global Fourth Way: The Quest for Educational Excellence*, Thousand Oaks, Corwin Press, 2012.
6. **OECD**, *Future of Education and Skills 2030*, Paris, OECD Publishing, 2019.
7. **Puren, C.**, *La didactique des langues-cultures: entre tradition et innovation*. Paris, Didier, 2014.

Învățarea activă în sala de clasă

Prof. înv. Primar Nistor Luminița Carmen
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” sat Oșești

Aplicarea învățării active în sala de clasă este esențială pentru reușita procesului didactic deoarece stimulează dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor, dar și a gândirii critice și creative.

În literatura de specialitate se menționează faptul că este important să îi implicăm activ pe elevi în procesul de învățare, să antrenăm gândirea critică și colaborarea prin metode și instrumente moderne. Astfel, promovând învățarea prin joc, dezbateră dar și acordând elevului șansa să fie în rolul unui profesor; noile achiziții sunt consolidate mai rapid și mai eficient.

Dan Levy, profesor al Harvard Kennedy School, afirmă faptul că pe lângă conținutul teoretic pe care îl pregătim în calitate de profesor, este esențial să proiectăm activități practice și antrenante, întrucât, ele reprezintă piloni esențiali în crearea unui proces didactic inovator. Tot el subliniază importanța comunicării cu elevii, abordării unei atitudini deschise și flexibile și ascultarea activă a sugestiilor venite de la aceștia spre profesor.

Câteva sugestii pentru aplicarea învățării active în sala de clasă:

1. Implicarea toate simțurile

Cercetările demonstrează faptul că atunci când sunt implicate mai multe simțuri (olfactiv, vizual, kinestezic etc.) informația este mult mai bine integrată de către elev. Învățarea activă prin descoperire, folosind materiale concrete, permite elevului să își amintească ulterior nu doar ceea ce a auzit de la profesorul său, ci și ceea ce a atins, văzut, experimentat.

2. Antrenează gândirea critică

Învățarea activă promovează gândirea critică a elevilor și are drept obiectiv stimularea acestora prin momente de reflecție în timpul activităților. Indiferent dacă vorbim despre numere, geografie, artă sau literatură, copilul are nevoie să deslușească misterele acestor domenii prin intermediul unui proces ghidat. Dacă informația este descoperită și nu primită, ca rezultat al unei prelegeri, motivația elevului și dorința de a se implica în proces vor crește. Acordarea unui timp de gândire în care copilul să găsească, să contureze sau să exprime un răspuns privind o situație dată reprezintă un prim pas spre conturarea unui proces didactic bazat pe învățare activă.

3. Încurajează colaborarea

Printre altele, o altă caracteristică a învățării active presupune lucrul împreună cu ceilalți. Dacă momentul de studiu este însoțit și de o activitate colaborativă, elevii nu doar că vor fi implicați real în procesul de învățare, dar își vor forma și abilități de comunicare, empatiei și își vor antrena încrederea în „împreună”. În conformitate cu disciplina studiată, fiecare grup de lucru poate primi o situație pe care să o rezolve, argumenteze, completeze. Rolul profesorului în astfel de momente este de a ghida, de a sprijini și de a se asigura că scopul activității este îndeplinit.

4. Folosește tehnici și instrumente de lucru din management

În cadrul activităților de grup mai sus detaliate, puteți integra metode precum *brainstorming* (stimulează creativitatea și comunicarea, elevii fiind puși în situația de a conveni asupra celor mai utile idei), *pălăriile de Bono* (o metodă prin intermediul căreia elevul descoperă cum să ajungă la cea mai bună soluție a unei probleme, mutându-se în mai multe perspective), *turul galeriei* (stimulează gândirea critică și subliniază importanța argumentării unei opinii, dar conduce și spre formarea și consolidarea deprinderii de ascultare activă).

5. Transformă-i pe copii în profesori

Oferă-le copiilor oportunitatea de a experimenta rolul de profesor și lansează-le provocarea de a pregăti prezentări pentru restul clasei, pe un anumit subiect. Această sugestie este utilă promovării învățării active elevul fiind direct implicat în procesul de descoperire de noi informații, înțelegând importanța feedbackului atât din partea profesorului, cât și din partea celorlalți colegi, exersând competențele de vorbit în public și devenind autodidact.

6. Promovează învățarea prin joc

Jocul de rol este o metodă foarte bună de a dezvolta competențe de rezolvare de probleme, de a susține procesul de autocunoaștere și de a facilita cooperarea în grup. În Cambridge Dictionary, jocul de rol este prezentat ca fiind un instrument prin intermediul căruia elevul să poată să exerseze empatia, creativitatea și găsirea de soluții pentru situații cu un caracter real. Învățarea activă are loc prin intermediul acestei sugestii de activitate, întrucât elevul reușește să pună în aplicare și să coreleze conceptele teoretice cu momente din viața reală.

7. Încurajează dezbaterea

Dezbaterea reprezintă un demers structurat care stimulează gândirea critică, puterea de argumentare a unei perspective și creativitatea manifestată prin găsirea unor idei inovatoare; de asemenea, prin intermediul acestei sugestii de activitate de învățare activă, elevul înțelege faptul că în multe momente din viața reală putem să avem opinii chiar contradictorii cu cei

din jur. Dezbaterile oferă elevilor contextul necesar pentru a își forma sau exersa competența de a vorbi în public, abilitate importantă pentru parcursul educațional și nu numai.

Lista sugestiilor de activități prin intermediul cărora să putem implementa învățarea activă poate fi completată. Primul pas spre aducerea în lumină a unui proces centrat pe elev ar trebui să fie marcat de o discuție care să sublinieze beneficiile reale ale învățării active asupra copilului. Unora dintre elevi le-ar putea fi dificil să participe la o activitate de învățare activă complexă, prin urmare, este recomandat ca trecerea de la o activitate bazată doar pe prelegeri la o activitate în care elevul este implicat, să se facă treptat.

Bibliografie:

- Alexandru, Gheorghe; Șincan, Eugenia, (1993), *„Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi”*, Editura M. Duțescu ;
- Cerghit, Ioan, (2006), *„Metode de învățământ”*, Editura Polirom, București;
- Șerdean, Ioan, (2006), *„Didactica limbii și literaturii române”*, Editura Corint, București;
- Ungureanu, Adalmina, (2003), *„Metodica studierii limbii și literaturii române”*, Editura AS’S, Iași.

Educația cu semnificație pedagogică în învățământul primar: provocări, soluții și exemple de bune practice

Prof. învă.

primar Niță Alina

Școala Gimnazială Nr. 1 Orășeni Deal

Rezumat

Prezentul articol analizează conceptul de educație cu semnificație pedagogică în contextul învățământului primar, din perspectiva provocărilor actuale ale sistemului educațional și a soluțiilor oferite prin practici didactice autentice. Lucrarea valorifică experiența directă de la clasă și evidențiază rolul învățării bazate pe proiect, al educației experiențiale și al educației socio-emoționale în formarea competențelor-cheie ale elevilor. Exemplele de bune practici prezentate demonstrează că educația cu semnificație contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea responsabilității sociale și la consolidarea relației școală-comunitate.

Cuvinte-cheie: educație cu semnificație, învățământ primar, bune practici, învățare bazată pe proiect, educație socio-emoțională

Introducere

În contextul actual al reformelor educaționale și al accentului pus pe competențele-cheie pentru viață, educația cu relevanță pedagogică devine o direcție fundamentală în proiectarea și implementarea actului didactic. Școala contemporană este chemată să depășească paradigma tradițională a predării centrate exclusiv pe transmiterea de cunoștințe și să promoveze învățarea profundă, semnificativă și contextualizată.

În învățământul primar, această abordare capătă o importanță deosebită, întrucât perioada copilăriei mici este decisivă pentru formarea atitudinilor față de învățare, pentru dezvoltarea socio-emoțională și pentru internalizarea valorilor fundamentale. Educația cu relevanță pedagogică urmărește conectarea conținuturilor curriculare cu experiențele de viață ale elevilor și cu realitățile comunității, favorizând astfel o învățare durabilă.

Fundamente teoretice ale educației cu semnificație

Conceptul de educație cu semnificație își are rădăcinile în teoriile educației progresiste și constructiviste, conform cărora învățarea este un proces activ, construit de elev prin interacțiunea cu mediul și cu ceilalți (Dewey, 1938). Din această perspectivă, sensul învățării este generat de relevanța sarcinilor propuse și de posibilitatea aplicării cunoștințelor în contexte autentice.

Educația cu relevanță pedagogică presupune: - centrarea procesului educațional pe elev; - valorificarea experiențelor anterioare ale copiilor; - integrarea dimensiunii cognitive cu cea emoțională și socială; - stimularea reflecției și a gândirii critice.

Practici didactice cu relevanță formativă – provocări, soluții și impact educațional

Învățarea bazată pe proiecte în ciclul primar

Provocare educațională: Fragmentarea conținuturilor curriculare și dificultatea elevilor de a transfera cunoștințele teoretice în contexte reale.

Soluție pedagogică: Implementarea învățării bazate pe proiecte, prin abordarea integrată a disciplinelor și centrarea pe probleme autentice.

Exemplu de bună practică: În cadrul proiectului „*Grija față de mediul înconjurător*”, elevii unei clase primare au investigat sursele de poluare din proximitatea școlii. Activitățile au inclus observarea mediului, colectarea de date simple, redactarea unor texte informative la limba română și aplicarea operațiilor de calcul la matematică. Proiectul s-a finalizat cu realizarea unor afișe și prezentări publice adresate colegilor din alte clase.

Impact educațional: Creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea competențelor de colaborare, formarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător și facilitarea transferului cunoștințelor în situații concrete.

Învățarea experiențială și contextualizată

Provocare educațională: Scăderea interesului elevilor pentru activitățile tradiționale de predare și dificultăți în formarea unor reprezentări clare și durabile.

Soluție pedagogică: Valorificarea învățării experiențiale prin activități desfășurate în contexte non-formale și situații de viață reală.

Exemplu de bună practică: În cadrul unei lecții integrate despre meserii, elevii au participat la o vizită la biblioteca locală. Ulterior, aceștia au realizat interviuri fictive, au redactat compuneri descriptive și au realizat desene tematice, integrând competențe de comunicare, exprimare scrisă și creativitate.

Impact educațional: Consolidarea achizițiilor cognitive, creșterea interesului pentru învățare și dezvoltarea competențelor de comunicare și exprimare artistică.

Educația socio-emoțională ca dimensiune a învățării semnificative

Provocare educațională: Dificultăți de adaptare școlară, gestionarea inadecvată a emoțiilor și apariția conflictelor între elevi.

Soluție pedagogică: Integrarea sistematică a activităților de educație socio-emoțională în rutina zilnică a clasei.

Exemplu de bună practică: La începutul fiecărei săptămâni, elevii participă la activități de tip „cercul de dimineață”, în cadrul cărora își exprimă emoțiile, discută situații din viața cotidiană și stabilesc reguli de grup.

Impact educațional: Îmbunătățirea climatului socio-emoțional al clasei, dezvoltarea empatiei, a comunicării asertive și a responsabilității individuale.

Proiecte educaționale cu impact asupra comunității

Proiecte de implicare civică

Implicarea elevilor în activități cu impact comunitar contribuie la formarea spiritului civic încă din ciclul primar.

Exemplu: organizarea unei campanii de colectare de cărți pentru copiii din medii defavorizate, în parteneriat cu părinții și biblioteca școlară.

Parteneriate educaționale

Colaborarea dintre școală, familie și comunitate consolidează relevanța actului educațional și oferă elevilor modele autentice de implicare socială.

Rolul cadrului didactic

Cadrul didactic are rolul de facilitator al învățării, proiectând situații didactice autentice și stimulând participarea activă a elevilor. Prin reflecție pedagogică și adaptarea strategiilor didactice la nevoile elevilor, profesorul contribuie decisiv la crearea unui învățământ cu relevanță formativă.

Valoarea educațională a bunelor practici prezentate

Practiciile educaționale descrise evidențiază faptul că educația cu semnificație pedagogică răspunde în mod direct provocărilor actuale ale școlii primare. Acestea contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie, la creșterea implicării elevilor și la consolidarea relației dintre școală și comunitate.

Concluzii

Educația cu relevanță pedagogică în învățământul primar reprezintă un demers educațional complex, care valorifică experiența elevilor, stimulează implicarea activă și contribuie la dezvoltarea integrală a personalității copilului. Prin practici didactice și proiecte cu impact real, școala devine un spațiu al învățării autentice și al formării pentru viață.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.
- OECD (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Ministerul Educației (2013). *Curriculum pentru învățământul primar*. București.

EDUCAȚIA CU SENS
DE LA LECȚII MEMORATE LA EXPERIENȚE CARE TRANSFORMĂ
ȘCOLI, DESTINE ȘI COMUNITĂȚI....

PROF. NIȚĂ FLORINA ADELINA- ȘCOALA GIMNAZIALĂ GEORGE

TOPÂRCEANU”

BUCUREȘTI, SECTOR 4

Educația a reprezentat dintotdeauna fundamentul dezvoltării societății, însă în contextul actual, marcat de schimbări rapide, incertitudine și provocări globale, rolul acesteia devine mai complex și mai profund decât oricând. Nu mai este suficient ca școala să transmită cunoștințe teoretice sau să pregătească elevii exclusiv pentru examene. Educația contemporană este chemată să ofere sens, să creeze legături între învățare și viață, între școală și comunitate, între individ și societate. Astfel apare conceptul de educație cu semnificație, o formă de educație care urmărește nu doar acumularea de informații, ci formarea unor oameni capabili să gândească critic, să simtă empatie și să acționeze responsabil în lumea reală.

Educația cu semnificație pornește de la nevoia profundă a elevilor de a înțelege de ce învață și cum pot folosi ceea ce învață. Atunci când conținuturile școlare sunt desprinse de realitatea cotidiană, ele devin abstracte și lipsite de relevanță, iar motivația pentru învățare scade considerabil. În schimb, atunci când lecțiile sunt conectate la experiențele personale ale elevilor, la problemele comunității sau la provocările societății, procesul educațional capătă valoare autentică. Educația nu mai este percepută ca o obligație, ci ca o oportunitate de creștere personală și socială.

Un element central al educației cu semnificație este schimbarea perspectivei asupra rolului elevului și al profesorului. Elevul nu mai este un simplu receptor de informații, ci devine participant activ în propria formare, iar profesorul nu mai este doar un furnizor de cunoștințe, ci un ghid care sprijină descoperirea, reflecția și dezvoltarea gândirii critice. Acest tip de relație educațională favorizează dialogul, colaborarea și respectul reciproc, contribuind la crearea unui climat educațional pozitiv și incluziv.

Practicile educaționale care susțin educația cu semnificație sunt variate și se bazează pe implicarea activă a elevilor. Învățarea prin experiență și prin proiecte reale permite elevilor să aplice cunoștințele teoretice în situații concrete, să observe consecințele acțiunilor lor și să înțeleagă impactul pe care îl pot avea asupra mediului și comunității. În acest context, școala devine un spațiu al experimentării, al greșelii constructive și al reflecției, unde elevii sunt încurajați să caute soluții și să își asume responsabilitatea pentru propriile decizii.

Educația cu semnificație acordă o importanță deosebită și dimensiunii emoționale a învățării. Dezvoltarea empatiei, a inteligenței emoționale și a capacității de relaționare este esențială pentru formarea unor indivizi echilibrați și responsabili. Într-o societate în care conflictele, izolarea și lipsa comunicării sunt tot mai prezente, școala are rolul de a cultiva valori precum respectul, solidaritatea și toleranța. Prin activități care încurajează cooperarea și reflecția asupra propriilor emoții, elevii învață să se cunoască pe ei înșiși și să îi înțeleagă pe ceilalți.

Un impact major al educației cu semnificație se observă în proiectele educaționale care implică direct comunitatea. Atunci când școala colaborează cu instituții locale, organizații non-guvernamentale sau grupuri civice, educația depășește granițele sălii de clasă și devine un instrument real de schimbare socială. Elevii au ocazia să se implice în activități care răspund unor nevoi concrete, să observe problemele existente și să contribuie activ la rezolvarea lor. Aceste experiențe dezvoltă spiritul civic și sentimentul de apartenență, consolidând legătura dintre școală și comunitate.

Proiectele de voluntariat, inițiativele ecologice sau activitățile culturale desfășurate în parteneriat cu comunitatea oferă elevilor șansa de a învăța prin acțiune. Prin implicarea în astfel de proiecte, elevii înțeleg că educația nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care pot contribui la binele comun. Ei descoperă importanța responsabilității sociale și a implicării active, valori esențiale pentru funcționarea unei societăți democratice.

Educația cu semnificație are efecte vizibile și asupra dezvoltării personale a elevilor. Aceștia devin mai motivați, mai încrezători în propriile abilități și mai conștienți de rolul lor în societate. În loc să învețe pentru note sau examene, ei învață pentru viață, dezvoltând competențe care îi vor ajuta pe termen lung. Capacitatea de a gândi critic, de a colabora eficient și de a se adapta la schimbare devine mai importantă decât memorarea mecanică a informațiilor.

La nivelul comunității, educația cu semnificație contribuie la consolidarea relațiilor sociale și la crearea unui sentiment de responsabilitate colectivă. Școala devine un centru de inițiativă și dialog, un spațiu în care se pot genera idei și soluții pentru problemele locale. Prin educație, comunitatea se dezvoltă, iar valorile civice sunt transmise din generație în generație.

În concluzie, educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru viitorul școlii și al societății. Prin conectarea învățării la realitate, prin implicarea activă a elevilor și prin colaborarea cu comunitatea, educația capătă un rol transformator. Nu este vorba doar despre acumularea de cunoștințe, ci despre formarea unor oameni capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc și să contribuie activ la schimbarea ei. Educația care oferă sens este educația care construiește viitorul, iar investiția în astfel de practici educaționale reprezintă o investiție în dezvoltarea durabilă a societății.

Educație cu semnificație

Educație cu semnificație în învățământul primar

Viviana Odrobot

Învățătoare Școala Gimnazială Crai Nou, jud. Timiș

Educația cu adevărat semnificativă nu se rezumă la transmiterea de informații sau la memorarea unor date, ci la formarea unei gândiri critice și a unei atitudini responsabile față de viață și societate. Așa cum afirmă John Dewey: “Educația nu e o pregătire pentru viață; educația este însăși viața”¹. Ea presupune înțelegerea valorilor fundamentale, cultivarea empatiei și dezvoltarea abilităților ce permit individului să se adapteze și să contribuie pozitiv și activ în comunitate. O educație cu semnificație conectează cunoștințele teoretice cu experiențele practice și cu propriile trăiri, transformând învățarea într-un proces viu, iar școala devine nu doar un loc unde se predau materii, ci un spațiu în care viitorii oameni mari învață să înțeleagă lumea și să se înțeleagă între ei și pe ei înșiși.

Concentrându-ne pe cea de a doua etapă a educației și anume cea a învățământului primar, se poate observa cu adevărat importanța formării timpurii a abilităților fundamentale și a valorilor esențiale pentru o dezvoltare armonioasă. În această etapă timpurie a educației, fiecare activitate are un rol formativ: de la jocurile care dezvoltă creativitatea și spiritul de echipă, până la exercițiile care îi ajută pe copii să-și exprime gândurile și emoțiile. Jean Piaget explică esența acestor procese atunci când afirmă că: “Jocul este o asimilare a realului la eul copilului, transformând realitatea conform trebuințelor sale.”². Învățământul primar este momentul în care se pun bazele cititului, scrisului și numerelor, dar și ale respectului reciproc, responsabilității și curiozității pentru cunoaștere. În acest context, Maria Montessori observă că: “Educația trebuie să acționeze nu prin impunere, ci prin atragere.”³. Profesorii devin ghizi și modele, ghidând copiii nu doar prin materia de studiu, ci și prin exemple de comportament, valori morale și atitudini pozitive. Este etapa în care educația capătă sens, pentru ca fiecare descoperire, fiecare succes și fiecare greșală devin o lecție despre lume și despre sine, formând treptat indivizi încrezători și deschiși către învățare pe tot parcursul vieții.

Pentru ca educația în învățământul primar să fie cu adevărat semnificativă, profesorii pot folosi metode care combină învățarea teoretică cu experiențele practice și jocurile educative. Activitățile interactive, proiectele de grup sau experimentele simple le oferă copiilor posibilitatea de a înțelege conceptele pe care le studiază și de a aplica în viața reală ceea ce au învățat. Jocurile și poveștile educative stimulează creativitatea și curiozitatea, în timp ce discuțiile și activitățile colaborative îi învață să asculte, să comunice și să lucreze împreună. Prin astfel de metode, învățarea devine mai atractivă și mai profundă, iar copiii nu doar acumulează cunoștințe, ci și

¹ Dewey, J. (2014). *Democrație și educație* (trad. A. Popescu). București: Editura Didactică și Pedagogică (Ediția originală: 1916)

² Piaget, J., Inhelder, B. (2005). *Psihologia copilului* (trad. L. Papuc). București: Editura Cartier. (Ediția originală: 1966)

³ Montessori, M. (2007). *Descoperirea copilului* (trad. Liliana Neamțu). București: Editura Sigma. (Ediția originală: 1948)

dobândesc încredere în propriile capacități și un sentiment real de responsabilitate față de ceea ce învață.

Pe lângă metodele interactive și experiențiale, rolul profesorului în învățământul primar este esențial pentru ca educația să capete sens real. “Calitatea educației în învățământul primar depinde în mare măsură de atitudinea și competențele profesorului, care prin abordarea sa pedagogică poate influența decisiv eficiența metodelor de predare, învățare și evaluare.”⁴ Prin susținerea, încurajarea și modelarea comportamentelor pozitive, dascălul ajută copiii să înțeleagă importanța perseverenței, a respectului și a curiozității pentru cunoaștere. De asemenea, integrarea jocurilor, a activităților creative și a proiectelor practice nu doar stimulează interesul copiilor, ci îi și ajută să lege cunoștințele acumulate de experiențele lor de zi cu zi, transformând procesul de învățare într-o experiență vie și semnificativă. Astfel, etapa primară devine nu doar un spațiu de acumulare a informațiilor, ci un mediu în care fiecare copil începe să-și descopere pasiuni, abilități și valori care îl vor ghida pe tot parcursul vieții. În acest context, comunicarea deschisă între profesor și elev devine la fel de importantă ca metodele folosite. Profesorul nu este doar un transmițător de cunoștințe, ci și un facilitator al învățării, care observă nevoile fiecărui copil și adaptează activitățile pentru a-i sprijini procesul. “Relația profesor-elev este un element central [...] deoarece un profesor extrem de bine pregătit din punct de vedere științific poate înregistra insuccese [...] dacă nu construiește o relație de bună calitate cu elevii.”⁵ Implicarea afectivă și interesul autentic față de elev contribuie la crearea unui mediu sigur și motivant, în care copiii se simt încurajați să experimenteze, să pună întrebări și să învețe din greșeli. Astfel, relația profesor-elev devin un pilon al educației cu semnificație, iar școala primară nu mai este locul în care se transmit informații, ci devine spațiul în care se formează gândirea critică, empatia și dorința de a descoperi lumea în mod activ și responsabil.

Un alt aspect esențial al unei educații cu adevărat semnificative în învățământul primar, și nu numai, este cultivarea unui mediu incluziv, în care fiecare copil, indiferent de ritmul de învățare, stilul cognitiv, temperament sau context familial să fie văzut, ascultat și valorizat. Precum menționează și Alois Gherguț: “Educația incluzivă presupune valorizarea diversității și adaptarea școlii la nevoile fiecărui elev, nu adaptarea elevului la rigiditatea sistemului.”⁶, diversitatea într-o sală de clasă nu reprezintă un obstacol, ci o resursă pedagogică, o oportunitate de a dezvolta empatia și înțelegerea între elevi. Atunci când profesorul încurajează acceptarea diferențelor și creează activități care permit fiecărui elev să se exprime în mod unic, școala devine un spațiu sigur, în care personalitatea fiecărui copil este respectată. Copiii învață astfel că unicitatea lor are valoare și că, totodată, pot învăța foarte mult unii de la alții. Într-un mediu incluziv, profesorul folosește strategii variate pentru a se adapta la nevoile fiecărui elev: de la învățarea diferențiată și utilizarea suporturilor vizuale, până la jocuri de rol, activități tactile sau exerciții de reflecție. Fiecare metodă contribuie la dezvoltarea autonomiei și încrederii în sine, iar copiii se simt încurajați să exploreze idei noi fără teama evaluărilor punitive. În același timp, colaborarea între elevi este încurajată prin activități ce implică sarcini comune, dialog și rezolvarea împreună a unor situații problemă, ceea ce consolidează sentimentele de apartenență și

⁴ EDICT. (n.d.). Rolul atitudinilor profesorilor privind eficiența utilizării metodelor de evaluare în învățământul primar. Accesat la: https://edict.ro/rolul-atitudinilor-profesorilor-privind-eficienta-utilizarii-metodelor-de-evaluare-in-invatamantul-primar/?utm_source=chatgpt.com

⁵ Revista iTeach. (n.d.). Comunicarea și calitatea relației profesor-elev. Accesat la: https://iteach.ro/experiencedidactice/comunicarea-si-calitatea-relatiei-profesor-elev/?utm_source=chatgpt.com

⁶ Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Editura Polirom

cooperare. Astfel, educația incluzivă în învățământ nu doar formează competențe academice, ci modelează caractere, ajutând viitorii adulți să devină membri ai unei societăți echitabile și solidare.

Pentru ca procesul educațional să fie eficient și cu sens, evaluarea trebuie privită nu ca un instrument de clasificare, ci ca pe un sprijin real în dezvoltarea copilului. Evaluarea formativă, centrată pe progres, este esențială în etapa învățământului primar, deoarece ajută copiii să înțeleagă că învățarea este un proces continuu, în care greșelile nu sunt eșecuri și nu îl definesc, ci oportunități de creștere. La fel cum menționează John Hattie: “Feedbackul este una dintre cele mai puternice influențe asupra învățării și realizării elevilor.”⁷, atunci când profesorul oferă feedback clar, personalizat, construit pe încurajarea și pe evidențierea pașilor următori, elevii capătă încredere și curaj să își asume provocări noi. Rolul feedbackului pozitiv este deosebit de important: el modelează motivația intrinsecă a copilului și îi arată că valoarea lui nu se reduce la note. Rolul feedbackului este important, însă: “Singurul lucru important despre feedback este ce fac elevii cu el.”⁸. Prin discuții individuale, prin reflecții ghidate sau prin portofolii de învățare, profesorii îi pot încuraja pe copii să devină conștienți de propriul progres și să învețe să-și stabilească obiective simple, dar semnificative. În acest mod, evaluarea devine o punte între predare și învățare, o resursă pentru dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității personale. Mai mult, implicarea părinților în acest proces are un rol esențial, deoarece creează o continuitate între mediul școlar și cel familial. Pentru ca acest parteneriat să funcționeze este necesară o comunicare deschisă și constantă între cadrele didactice și părinți. Atunci când părinții primesc feedback clar despre evoluția copilului și sunt îndrumați să sprijine acasă în mod constructiv procesul de învățare, se formează un parteneriat educațional solid. Prin această colaborare, copilul simte că este susținut din toate direcțiile, ceea ce întărește motivația, disciplina interioară și dorința de a învăța. Astfel, evaluarea formativă devine o componentă fundamentală a unei educații primare cu adevărat semnificative, orientate spre dezvoltarea armonioasă a copilului ca întreg – intelectual, emoțional și social.

Un alt pilon fundamental al unei educații cu adevărat semnificative în învățământ este reprezentat de implicarea părinților în procesul de formare al copiilor. Relația dintre familie și școală nu este una opțională, ci o condiție fundamentală pentru dezvoltarea echilibrată a elevilor. În primii ani de școală, copiii sunt extrem de sensibili la modelele din jurul lor, iar părinții reprezintă primul și cel mai stabil reper afectiv, comportamental și moral. Deși mulți părinți consideră că odată cu intrarea în școală responsabilitatea educației trece aproape în totalitate la cadrele didactice, implicarea lor rămâne la fel de importantă. De altfel, studiile arată că: “Mulți părinți consideră că după vârsta de șase până la șapte ani, când copiii lor calcă pentru prima oară pragul școlii, este o etapă în care rolul lor în educația copiilor se diminuează, dacă nu, chiar dispare. În realitate, acum rolul lor se dublează: acasă trebuie să creeze un mediu de încredere, echilibrat, în care copilul să se manifeste neîngrădit iar, în relația cu școala, pot colabora cu alți membri ai comunității școlare, pentru a crea un climat care sprijină învățarea, atât în școală, cât și în afara ei.”⁹. De aceea, atunci când familia și școala colaborează în mod constant și deschis,

⁷ Hattie, J. (2019). *Învățarea invizibilă: Ghid pentru profesori* (trad. Andreea Bărbulescu). București: Editura Trei. (Ediția originală: *Visible Learning for Teachers*, 2012)

⁸ William, D. (2020). *Evaluarea formativă pe înțelesul tuturor* (trad. Mihaela Frunză). Cluj-Napoca: Editura ASCR. (Ediția originală: *Embedded Formative Assessment*, 2011)

⁹ CCD Giurgiu. (2020). *Implicarea părinților în educația copiilor*. Giurgiu: Centrul Județean de Resurse și Documente pentru Educație. Accesat la: https://ccdgiurgiu.ro/data/uploads/biblioteca/catedra_90.pdf

copilul beneficiază de un cadru coerent de învățare, în care mesajele, valorile și așteptările se completează reciproc, creând o direcție clară în evoluția lui. Implicarea părinților nu se rezumă la verificarea temelor sau la participarea ocazională la evenimentele școlare. Ea presupune o comunicare reală cu profesorii, interes pentru progresul emoțional și cognitiv al copilului, dar și responsabilitatea pentru a înțelege și susține metodele pedagogice utilizate la școală. Atunci când părinții sunt informați, implicați și receptivi, pot susține acasă formarea abilităților de autoorganizare, responsabilitate și autonomie. În plus, un părinte care își încurajează copilul, îi recunoaște efortul, îi răspunde la întrebări și îi oferă un mediu stabil contribuie la formarea încrederii de sine – un element esențial pentru succesul școlar. De asemenea, familia are un rol important în transmiterea valorilor morale și în stimularea curiozității naturale a copilului. Părinții pot încuraja lectura, pot crea momente de discuție despre experiențele școlare, pot oferi exemple de comportamente prosociale și pot sprijini dezvoltarea empatiei și a respectului față de alții. Astfel, învățarea nu rămâne un proces limitat la sala de clasă, ci devine un mod de a privi și înțelege lumea în ansamblul ei. În acest context, școala devine un partener educațional al familiei, iar profesorul un mediator care facilitează legătura dintre cele două medii.

“Triada școală-familie-comunitate reprezintă de fapt, viitorul copilului, temelia educației și al societății din care face parte. Atunci când aceste elemente majore din viața unui copil își dau mâna și formează un parteneriat solid, rezultatele nu pot fi decât benefice pentru toți cei implicați.”¹⁰ Parteneriatul educațional școală-familie contribuie nu doar la progresul individual al copiilor, ci și la crearea unei comunități școlare sănătoase. Părinții care se implică activ în viața școlii, care participă la proiecte, ateliere sau activități educaționale comune, contribuie la formarea unui climat pozitiv și la consolidarea relațiilor dintre elevi, profesori și ceilalți părinți. Această colaborare stimulează sentimentul de apartenență și sprijină dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, care văd în adulți un model de cooperare și responsabilitate. Astfel, rolul părinților devine nu doar unul complementar, ci indispensabil în construirea unei educații cu semnificație, în care fiecare copil este sprijinit să crească, să se descopere și să se dezvolte armonios.

În concluzie, o educație cu adevărat semnificativă se construiește pe colaborarea armonioasă dintre școală, familie și comunitate, pe implicarea activă a profesorilor și părinților și pe crearea unui mediu incluziv și stimulat. Ea nu se măsoară doar prin acumularea de cunoștințe, ci prin formarea unor indivizi încrezători, responsabili, empatici și capabili să-și asume roluri active în societate. Fiecare experiență de învățare, fiecare proiect sau activitate, fiecare moment de feedback sau conversație cu părinții devine o piesă din cadrul complex al educației cu sens. Astfel, școala se transformă într-un spațiu viu, în care elevii învață să gândească critic, să colaboreze, să respecte diversitatea și să aprecieze valoarea propriei contribuții. Educația devine nu doar pregătire pentru viață, ci însăși viața în acțiune, un proces continuu de descoperire, experimentare și formare a caracterului. Prin implicarea fiecărui actor educațional – profesor, părinte, coleg și comunitate – copilul dobândește nu doar competențe academice, ci și resurse interioare, valori și atitudini care îl vor ghida întreaga viață, făcând din educație o experiență cu adevărat semnificativă și transformatoare.

¹⁰ Școala Specială Pașcani. (n.d.). Parentingul: provocări și perspective. Accesat la: https://www.scoalaspecialapascani.ro/images/publicatii/PARENTINGul-provocări-și-perspective-1_c.pdf

Bibliografie

1. Dewey, J. (2014). Democrație și educație (trad. A. Popescu). București: Editura Didactică și Pedagogică (Ediția originală: 1916)
2. Piaget, J., Inhelder, B. (2005). Psihologia copilului (trad. L. Papuc). București: Editura Cartier. (Ediția originală: 1966)
3. Montessori, M. (2007). Descoperirea copilului (trad. Liliana Neamțu). București: Editura Sigma. (Ediția originală: 1948)
4. EDICT. (n.d.). Rolul atitudinilor profesorilor privind eficiența utilizării metodelor de evaluare în învățământul primar. Accesat la: https://edict.ro/rolul-atitudinilor-profesorilor-privind-eficienta-utilizarii-metodelor-de-evaluare-in-invatamantul-primar/?utm_source=chatgpt.com
5. Revista iTeach. (n.d.). Comunicarea și calitatea relației profesor-elev. Accesat la: https://iteach.ro/experiencedidactice/comunicarea-si-calitatea-relatiei-profesor-elev/?utm_source=chatgpt.com
6. Gherguț, A. (2016). Educația incluzivă și pedagogia diversității. Iași: Editura Polirom
7. Hattie, J. (2019). Învățarea invizibilă: Ghid pentru profesori (trad. Andreea Bărbulescu). București: Editura Trei. (Ediția originală: Visible Learnings for Teachers, 2012)
8. William, D. (2020). Evaluarea formativă pe înțelesul tuturor (trad. Mihaela Frunză). Cluj-Napoca: Editura ASCR. (Ediția originală: Embedded Formative Assessment, 2011)
9. CCD Giurgiu. (2020). Implicarea părinților în educația copiilor. Giurgiu: Centrul Județean de Resurse și Documente pentru Educație. Accesat la: https://ccdgiurgiu.ro/data/uploads/biblioteca/catedra_90.pdf
10. Școala Specială Pașcani. (n.d.). Parentingul: provocări și perspective. Accesat la: https://www.scoalaspecialapascani.ro/images/publicatii/PARENTINGul-provocări-și-perspective-1_c.pdf

INFLUENȚA EDUCAȚIEI ÎN SCHIMBAREA COMUNITĂȚII

Introducere

Educația reprezintă unul dintre cei mai importanți factori ai dezvoltării unei comunități. Prin educație, oamenii dobândesc cunoștințe, valori și competențe care îi ajută să participe activ la viața socială, economică și culturală. Schimbarea comunității nu se produce peste noapte, ci este rezultatul unui proces îndelungat, în care educația joacă un rol esențial.

Educația ca motor al dezvoltării sociale

Educația contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, capabili să ia decizii informate și să respecte regulile societății. O comunitate educată este mai deschisă la dialog, mai tolerantă și mai implicată în rezolvarea problemelor locale. Prin școală, oamenii învață să colaboreze, să își exprime opiniile și să participe la viața democratică.

De asemenea, educația reduce inegalitățile sociale. Accesul la educație oferă șanse egale copiilor și tinerilor, indiferent de mediul din care provin. Astfel, comunitatea devine mai echitabilă și mai unită.

Impactul educației asupra dezvoltării economice

Un nivel ridicat de educație contribuie direct la dezvoltarea economică a comunității. Persoanele educate au mai multe oportunități de angajare și pot ocupa locuri de muncă mai bine plătite. Acest lucru duce la creșterea nivelului de trai și la reducerea sărăciei.

În plus, educația încurajează spiritul antreprenorial și inovația. Oamenii instruiți sunt mai predispuși să inițieze afaceri, să utilizeze tehnologii moderne și să găsească soluții eficiente pentru problemele economice locale.

Educația și schimbarea mentalităților

Educația nu înseamnă doar acumularea de informații, ci și formarea caracterului.

Prin educație se promovează valori precum respectul, responsabilitatea, solidaritatea și grija față de mediu. Aceste valori contribuie la schimbarea mentalităților și la construirea unei comunități mai sănătoase și mai durabile.

De exemplu, educația ecologică îi ajută pe membri comunității să înțeleagă importanța protejării mediului și să adopte comportamente responsabile, precum reciclarea sau economisirea resurselor.

Rolul școlii și al familiei

Școala și familia au un rol esențial în procesul educațional. Școala oferă cadrul formal în care elevii învață și se dezvoltă, iar familia completează acest proces prin susținere și exemplu personal. Colaborarea dintre școală, familie și comunitate contribuie la formarea unor indivizi bine pregătiți pentru viață.

Concluzie

În concluzie, educația influențează profund schimbarea comunității, atât din punct de vedere social, cât și economic și cultural. O comunitate care investește în educație are șanse mai mari de a se dezvolta armonios și durabil. Prin educație, oamenii devin mai conștienți de rolul lor în societate și mai capabili să contribuie activ la binele comun.

CAUZE ALE LIPSEI DE MOTIVAȚIE ÎN PRACTICAREA EXERCITIULUI FIZIC

Prof. Daniel Dragoș Oprescu
Colegiul „Mihai Eminescu” Bacău

Aflați la vârste când discernământul nu este încă pe deplin format și deciziile nu se iau pe baza unor analize raționale, elevii trebuie să facă față în fiecare zi unei multitudini de provocări ce le solicită resursele fizice și psihice la cote ridicate. Care sunt motivele care îi determină să vină la școală, să își asume sarcinile de lucru, să le ducă la bun sfârșit, ca a doua zi să o ia iarăși de la capăt?

Derivând în mod adecvat definiția motivației, se poate afirma că *„motivația învățării este dată de totalitatea mobilurilor care susțin energetic, activează și direcționează desfășurarea activităților de învățare”*¹.

O interacțiune continuă și constantă cu sursele de informație, chiar fără a exista intenția vădită de a participa activ la instruire, conduce la asimilarea, chiar dacă doar parțială, a unor conținuturi și poate genera un „de ce” ori un „cum?” ce pot îndrepta elevul în direcția potrivită.

Astfel, în activitățile destinate învățării, se disting două categorii de elemente motivaționale, grupate în funcție de poziționarea sursei din care provin:

- **Motivația intrinsecă**, grupează motive, factori, stimuli care provin din sursele interne ale elevului, când acesta este direct interesat în a dobândi noi cunoștințe, abilități, competențe, iar acest fapt decurge și din atractivitatea activităților educaționale, când se regăsește în cadrul lor, când simte că devine mai complet și mai competitiv în urma eforturilor făcute. Motivația intrinsecă se hrănește cu predilecție din

¹Dimitriu, Gh.,Dimitriu, C., Psihopedagogie. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2004, pag. 121

curiozitatea epistemică, adică resimțirea acelei nevoi de a ști, ca un cadru general de manifestare;

- **Motivația extrinsecă**, își are sorgintea în exteriorul individului, când a ști ori a cunoaște nu mai este un scop în sine, atitudinea față de învățare fiind determinată de scopuri pe termen scurt, de obicei materializate în anumite foloase, recompense pe care elevul le poate primi de la părinți, familie, profesori, școală, acestea fiind mobilul învățării și nu educația, abordată ca un câmp în care cineva se poate realiza. În acest caz satisfacția de a ști, de a fi competent, de a simți curiozitate și emoție nu apare, învățarea se face fără o plăcere interioară, fără atractivitate, fiind însoțită de multe ori de trăiri mai puțin dorite, precum teama în general și teama de eșec în special.

Practica pedagogică a demonstrat că elevul poate accesa ambele surse de motivație, atât cea intrinsecă, cât și cea extrinsecă, în funcție de o serie de factori precum: interesul personal pentru un anumit câmp de studiu, dar și recompensele pe care ar putea să le primească de la părinți ori de la alte persoane, plăcerea de a participa la orele de curs ale unui anumit profesor, dar și avantaje precum un loc frunțas într-o competiție, premii în bunuri sau în bani, oferit de școală sau de autorități.

Exercițiul fizic nu este un concept al zilelor noastre și a fost folosit încă din antichitate ca modalitate de pregătire și întărire a individului, care de multe ori era soldat, dar putea să fie (Jocurile Olimpice) un performer gata de întrecere cu alți indivizi, pentru a arăta cât de mult pot fi extinse limitele corpului uman.

Epoca modernă și contemporană aduce elemente noi în teoria educației fizice, prin fundamentarea științifică a beneficiilor ce decurg din practicarea mișcării și prin constituirea disciplinelor de profil.

Dincolo de beneficiile recunoscute ale mișcării, beneficii popularizate din plin în zilele noastre, când Organizația Mondială a Sănătății face cunoscut faptul că în perioada 1975-2016, studiile au arătat creșterea de 10 ori a ratei obezității, iar pe sexe procentul actual este de 6% în rândul fetelor și de 8% în rândul băieților, este dificil de acceptat că tinerii nu mai practică mult și cu plăcere exercițiile fizice.

Această popularizare nu este suficientă, dacă motivația practicării exercițiilor fizice lipsește. Analizat superficial, acest lucru pare puțin credibil, mai ales din perspectiva enunțată de M. Bouet², care evidențiază aspectele comune identificate dintre joc și sport, accentuând legătura făcută între cele două zone prin spiritul ludic.

Educația fizică reprezintă un proces destinat perfecționării dezvoltării fizice, îmbunătățirii capacităților motrice, în concordanță cu elemente particulare de vârstă, sex, atât pentru o evoluție armonioasă, cât și pentru susținerea unei stări de sănătate ce permite omului să-și desfășoare cu succes activitățile profesionale și sociale.

Anterior, s-a mai amintit aici despre lipsa de motivație a adolescenților de astăzi în practicarea exercițiului fizic, deși beneficiile acestui tip de educație sunt larg cunoscute de foarte multă vreme, atât din punct de vedere formal, în documente școlare, cât și informal, din experiența pe care omul a adunat-o de-a lungul timpului.

Pentru un aspect fizic plăcut se preferă dietele alimentare, care sunt generatoare de probleme de sănătate, de frustrare, anxietate, scădere de stimă de sine, diete ale căror rezultate sunt temporare, pe când mișcarea este generatoare de beneficii stabile pe termen lung.

Efectele exercițiului fizic sunt benefice nu numai din punctul de vedere al unei bune forme fizice și al sănătății. Efectele pozitive sunt multiple și în planuri în care în mod obișnuit, nu ne-am aștepta: constituie baza unor medii care promovează egalitatea și combat discriminarea, integrează persoane de diferite condiții și origini, nivelând diferențele dintre oameni, dezvoltă capacitățile de lucru în echipă, participă la o armonioasă dezvoltare cognitivă și afectivă, dezvoltă spiritul de inițiativă și întrajutorare, spiritul de observație, gândirea strategică și capacitatea de planificare pe termen mediu și lung, iar lista poate continua.

Care sunt cauzele unei masive demotivări în privința practicării exercițiului fizic, în condițiile în care este evident că un

²Bouet, M. apud. Dragnea, A. (coord.), Educație fizică și sport: Teorie și didactică. București: Ed. FEST, 2006, pag. 11

adult pe deplin format și integrat în societate are nevoie de acest instrument în evoluția sa?

O serie de studii longitudinale efectuate la nivel internațional arată clar o scădere continuă a auto-determinării privitor la motivația practicării exercițiilor fizice, în perioada de trecere de la copilărie la stadiul de adult, adică în perioada adolescenței.³

Autorii citați arată că această lipsă de motivație este un obstacol în identificarea mecanismelor motivaționale care determină individul să se implice cu angajament în acest tip de activitate. Astfel, indivizii care sunt sedentari prezintă o listă mai largă de motive care îi împiedică să practice mișcare în mod constant, pe când indivizii care sunt îndeobște mai activi, prezintă o listă mult mai scurtă de astfel de motive.

Adolescenții acuză cauze precum lipsa timpului necesar, lenea, munca sau pregătirea pentru diferite examene.

Un studiu efectuat de către un colectiv de cadre de la Michigan University⁴ arată că între preadolescenții și adolescenții de astăzi există o stare îngrijorătoare de lipsă a practicării mișcării, mai puțin de 12% dintre băieți îndeplinind recomandările federale privitoare la activitățile ce implică exercițiile fizice, acest fapt fiind de-a dreptul alarmant, dacă se iau în considerare consecințele pe termen mediu și lung. Piedicile identificate în acest studiu țin atât de lipsa de motivație, cât și de elemente de mediu: facilitățile școlare de practicare a exercițiului fizic modeste, prea puține facilități existente în cartiere, curți de mici dimensiuni și parcuri în care mișcarea este dificil de practicat. Un alt simțământ exprimat de mulți dintre băieții incluși în studiu a fost preferința de petrecere a timpului liber cu jocuri pe computer sau în fața televizorului, în detrimentul practicării unor sporturi. Adolescenții care au participat la studiu au considerat că cel mai important motiv de practicare a mișcării în mod organizat este beneficiul menținerii greutateii corporale, îmbunătățirea

³Sevil, J., Levels of physical activity, motivation and barriers to participation in university students, The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness 2016, 56(10)

⁴Disponibil la <https://msutoday.msu.edu/news/2011/lack-of-motivation-equipment-main-barriers-for-exercise-for-boys/>

aparențelor prezenței personale și sănătatea fizică. Astfel, pe lângă piedicile enunțate, cercetătorii mai arată că mulți dintre copii au părinți care lucrează, astfel că lipsește îndrumarea și supravegherea parentală care poate determina copilul să abandoneze activitățile statice și să se angajeze în exercițiile fizice. Mulți dintre ei au oportunități reduse de practicare a exercițiilor fizice, oportunități care să fie sigure, accesibile și rezonabile din punctul de vedere al costurilor.

Aceste elemente conjuncturale conduc la instalarea unor obiceiuri nesănătoase, atât din punct de vedere al alimentației, cât și din punctul de vedere motivațional.

Un alt studiu arată că există o legătură între statutul socio-economic și tendința de practicare zilnică a exercițiilor fizice (minimum 60 de minute de exerciții de intensitate medie sau ridicată), în sensul că există o corelație strânsă între statutul socio-economic și nivelul de practicare zilnică a exercițiilor fizice.⁵ Studiul atrage atenția că nivelul de participare zilnică la activități fizice de minimum 60 de minute la vârsta copilăriei și adolescenței, creează obiceiuri care persistă întreaga viață, influențând grupurile umane pe termen lung. În acest sens, studiul face o incursiune în literatura de profil existentă, însă se concentrează și pe ascultarea adolescenților, mai ales că aceștia au început să devină vocali în spațiul politic și economic, ceea ce poate crea o premisă de promovare a unor tendințe sănătoase în privința practicării mișcării în mod regulat.

În urma investigațiilor, studiul enunță câteva piedici pe care adolescenții le acuză, anume: experiențe neplăcute în școală la orele de educație fizică, factori personali precum motivație și auto-conștientizare a unor aparențe, constrângeri din partea familiei ori a prietenilor, precum și lipsa unor resurse (timp, bani, etc.).

⁵Martins, João et colab., Adolescents' perspectives on the barriers and facilitators of physical activity: a systematic review of qualitative studies, in *Health Education Research*, Volume 30, Issue 5, 1 October 2015, pages 742–755

Lipsa motivației și a entuziasmului este cauza invocată de fete, care practică puțin sau nu practică deloc exercițiile fizice în mod constant. Adolescenții al căror nivel de practicare a activităților fizice a scăzut cu vârsta, au demonstrat o schimbare a sursei motivaționale, de la motivația intrinsecă la cea extrinsecă, ceea ce nu asigură nivelul energetic necesar pentru susținerea unor activități pe termen lung.

O altă cauză, invocată în special de fete, este lipsa de amuzament, delectare, asociată cu o slabă diversificare a acestui tip de educație, cu o percepție negativă privitor la experiențele încercate de ei care practică activitățile fizice, absența prietenilor, o slabă percepție a competențelor dobândite, coroborată cu o lipsă de autonomie și o slabă competitivitate implicată.

Să te bucuri de activitățile desfășurate, să le savurezi, reprezintă motivul principal pe care adolescenții, în special fetele, îl invocă atunci când este vorba de implicare personală. O parte dintre adolescenți cred că nu sunt talentați la acest tip de activitate, mai ales că această părere se formează din comparația cu ceilalți, preocuparea tinerilor fiind aceea că vor părea nepricepuți, greoi, punându-se astfel în situații dificile în fața altora.

Un alt obstacol menționat de fete este acela că nu se simt în largul lor în fața altor persoane, mai ales în fața băieților, disconfort legat de aparențele fizice (echipamentul sportiv, transpirația, greutatea). Pentru unele fete, conceptul de *feminitate* nu este compatibil cu practicarea activităților fizice sau a sportului. În mod deosebit, o fată care practică activități fizice este percepută ca fiind nepopulară (uncool), sau insuficient de feminină, existând astfel posibilitatea de a fi etichetată negativ de alții (prea „băiețoasă”). Aceste convingeri rigide au fost legate de normele sociale, precum faptul că fetele ar trebui să fie atente la aparențele fizice și la îmbrăcăminte, pentru a arăta „feminin”, astfel că anumite obiecte de îmbrăcăminte aferente echipamentului sportiv ar trebui să fie doar pentru băieți. Fetele care nu înfruntă aceste opinii înrădăcinate în societate și vor să se conformeze, sunt mult mai puțin înclinate să practice exerciții fizice.

O cauză larg invocată de către adolescenții de ambele sexe este lipsa timpului, deoarece acordă prioritate altor tipuri de activități

pentru petrecerea timpului liber, precum munca part-time, studiul individual, mersul la cumpărături, activități „de ecran”, ieșiri noaptea și împărțirea timpului liber cu prietenii.

La fel de larg este menționată ca barieră, influența pe care prietenii o au asupra comportamentului adolescentului și asupra modului de petrecere a timpului liber. Au fost astfel identificate influențe negative de tipul: prietenii nu sunt implicați în activități fizice, prietenilor nu le place efortul fizic, lipsa de susținere din partea prietenilor, prea multă presiune pentru a fi activ din punct de vedere fizic, etc. Este de înțeles că adolescenții acordă foarte multă importanță prietenilor, preferințelor acestora și au tendința de a se conforma normelor de grup, de a fi acceptați din punct de vedere social. Totuși, este îngrijorătoare lipsa lor de asumare a identității personale, care poate diferi de personalitatea de grup, astfel că la vârsta maturității se vor confrunta cu o slabă capacitate de comunicare asertivă și cu deficiențe de identificare a unor resurse interne de susținere și justificare a opiniilor personale.

În aceeași ordine de idei, familia are o mare influență asupra adolescentului, chiar dacă uneori el nu recunoaște acest lucru. Astfel, adolescenții care au cunoscut o scădere semnificativă a motivației de practicare a activităților fizice au prezentat elemente precum membri de familie inactivi din punct de vedere fizic, o lipsă a încurajării din partea familiei, lipsa sprijinului financiar, dificultăți în a ajunge la facilitățile de practicare a exercițiilor fizice, prea multă presiune în privința performanței academice, mai ales în liceu.

Adolescenții nu sunt influențați doar de familie, ci și de persoane precum profesorii de educație fizică, antrenori, etc.

Tinerii care au prezentat o scădere a nivelului de activitate fizică cu vârsta, au acuzat factori de influență negativă, precum adulți care au promovat concentrarea pe competiție și nu pe incluziune, activități lipsite de elemente aducătoare de satisfacții, niveluri prea ridicate a cerințelor, lipsa încurajărilor, lipsa relațiilor cu ceilalți, programa școlară concentrată pe sporturile predominant masculine, lipsa de autonomie în alegerea tipurilor de activități și profesori nedrepti.

De asemenea, atât în context școlar, cât și în context comunitar, adolescenții au arătat că există o lipsă a unor programe adecvate nevoilor lor, oferta existentă fiind slabă și nediversificată, concentrată foarte mult pe rezultate competiționale, favorabilă mai ales băieților, în dezacord cu preferințele celor mai mulți dintre ei. Atunci când există programe destinate exercițiului fizic, acestea sunt accesibile pentru puțini tineri, dat fiind costurile mari, orar neadecvat, distanțe mari de casă și siguranță scăzută. Mai mult, infrastructura existentă este nepotrivită pentru vârste diferite și pentru diferențele de gen.

Privit în dinamică, fenomenul de demotivare în timp, de la vârste mici, unde spiritul ludic este dezvoltat, la vârste mai mari, unde sunt prevalenți alți factori de influență, perioadele de tranziție de la un nivel de studii la altul par să aibă o influență semnificativă asupra tendinței și motivației de a practica mișcarea. Adolescenții care au prezentat nivele scăzute de implicare în activitățile fizice au acuzat cantitatea mare de muncă necesară pentru obținerea de rezultate școlare rezonabile, lipsă de energie și de poftă de mișcare, precum și mai puține oportunități de a fi activi din punct de vedere fizic. De asemenea, trecerea de la școală la viața activă din punct de vedere profesional este o altă perioadă critică ce contribuie la nivelul de implicare în activitățile fizice.

BIBLIOGRAFIE

1. Dimitriu, Gh., Dimitriu, C., Psihopedagogie. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2004, ISBN 973-30-1864-3
2. Dragnea, A. et al, Educație fizică și sport: Teorie și didactică. București: Ed. FEST, 2006, ISBN (10) 973-87886-0-9;
3. Sălăvăstru, D., Psihologia educației. Iași: Polirom, 2004, ISBN 978-973-681-553-9;
4. Sevil, J., Levels of physical activity, motivation and barriers to participation in university students. In The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness 2016, 56(10) ISSN 0022-4707, Online ISSN 1827-1928
5. Martins, João et colab., Adolescent's perspectives on the barriers and facilitators of physical activity: a systematic

review of qualitative studies. In Health Education Research, Volume 30, Issue 5, 1 October 2015, Pages 742–755, ISSN 0268-1153, EISSN 1465-3648

WEBGRAFIE

1. <https://msutoday.msu.edu/news/2011/lack-of-motivation-equipment-main-barriers-for-exercise-for-boys/>

Calculatorul cuantic

Prof. dr. OPRIȘAN CRISTIAN-DAN

Liceul "Regina Maria" Dorohoi

Una dintre aplicațiile mecanicii cuantice care a atras atenția în ultimul timp o constituie calculatorul cuantic, motivele fiind posibilitatea procesării paralele a datelor, decriptarea, viteza de calcul mult sporită. Calculatorul cuantic folosește principiile mecanicii cuantice pentru stocarea și procesarea informației, mai precis se bazează pe menținerea coerenței pentru a efectua calculele.

Calculatorul clasic este un dispozitiv care operează cu cifre binare (0 și 1), numite biți, pe când calculatorul cuantic operează cu biți cuantici (qubiți).

Calculatoarele cuantice nu ar fi atât de eficiente dacă biții cuantici nu ar interfera. Algoritmii cuantici sunt concepuți astfel încât să aibă loc interferența, pentru ca la sfârșitul calculului qubiții să fie într-o astfel de stare care, odată măsurată, să furnizeze rezultatul. Funcționarea acestui calculator se bazează pe efectul cuantic numit superpoziția stărilor.

Într-un calculator clasic, unitatea elementară a informației, bitul, are două valori: 0 sau 1. Această valoare este fixă: doi biți conțin două unități de informație.

Bitul cuantic (qubitul) reprezintă o superpoziție cuantică a celor două stări (0 și 1), el fiind, de fapt, o combinație liniară a celor două valori, având forma: $|Q\rangle = a|0\rangle + b|1\rangle$, a și b reprezentând probabilitatea ca bitul cuantic $|Q\rangle$ să se afle în starea 0, respectiv în starea 1. În plus, a și b respectă relația: $|a|^2 + |b|^2 = 1$ (suma probabilităților este egală cu 1).

Valoarea reală a unui qubit se cunoaște doar dacă el colapsează cuantic, în urma măsurării, devenind fie $|0\rangle$, fie $|1\rangle$, adică ultima stare cuantică în care a fost găsit. În urma măsurării, un bit cuantic devine un bit clasic, de aceea operația de măsurare trebuie efectuată la sfârșitul șirului de procesare a datelor. Eficacitatea unui qubit crește exponențial: doi qubiți combinați conțin 4 unități de informație (00, 01, 10, 11), trei qubiți conțin 8 unități de informație, patru qubiți conțin 16 unități, ș.a.m.d. Generalizând, n qubiți pot fi simultan în 2^n stări (unități de informație).

Există câteva căi de cercetare pentru realizarea calculatorului cuantic:

- 1) **Qubiții supraconductori** reprezintă cea mai folosită cale. Acești qubiți sunt de fapt circuite integrate realizate din materiale supraconductoare. Ei valorifică fenomenul de coerență cuantic, dând posibilitatea să mențină stările de superpoziție, ceea ce le permite să efectueze calcule cuantice. Qubiții supraconductori au avantajul că sunt relativ ușor de integrat în tehnologiile actuale. Totodată, sunt foarte sensibili la semnale perturbatoare, necesitând tehnici avansate de corecție a erorilor.
- 2) **Realizarea de qubiți cu ajutorul capcanelor ionice.** Acestea folosesc pulsuri LASER scurte pentru a captura și a manipula starea cuantică internă a unor ioni. Acest tip de calculator are nevoie de puține corecții ale erorilor, motiv pentru care poate efectua calcule precise. Ele sunt mai greu de integrat cu tehnologiile actuale, iar viteza de calcul este relativ mică.
- 3) **Realizarea de qubiți topologici.** Această metodă se bazează pe folosirea unor cvasiparticule (de exemplu: anyonii), în scopul măsurării spinului acestora (spin întreg-bosoni sau semiîntreg-fermioni). Cvasiparticulele nu sunt particule reale, ci grupuri de particule care pot fi tratate ca niște particule individuale. Aceste calculatoare sunt insensibile la erori, sunt stabile și ușor de integrat. Ele sunt foarte complexe, atât experimental, cât și teoretic, iar progresele în acest domeniu sunt relativ lente.

Există și **inconveniente**: Qubiții sunt foarte sensibili la factorii de mediu externi (fluctuații de temperatură, unde electromagnetice.etc). Factorii externi provoacă pierderea coerenței qubiților, ducând la erori de calcul. Prin urmare, trebuie să existe sisteme de corectare a erorilor care apar în timpul funcționării acestor calculatoare. Acest lucru duce la creșterea numărului de qubiți fizici, astfel încât numărul lor va depăși numărul de qubiți logici (menționez faptul că un qubit fizic este un sistem fizic care stochează și manipulează informații cuantice, iar un qubit logic este noțiune matematică abstractă, în care stările cuantice sunt protejate împotriva erorilor).

Aplicații ale calculatoarelor cuantice:

1. O aplicație a calculatoarelor cuantice este chiar **mecanica cuantică**. La nivel cuantic sunt determinate proprietățile electrice, optice, chimice ale materialelor. Dacă se pot rezolva ecuațiile care guvernează atomii și moleculele, atunci se obține un instrument potrivit pentru a proiecta materiale cu proprietăți fizice și chimice bine

definite. S-ar putea realiza catalizatori mai eficienți, medicamente pentru boli care nu își au tratament acum, sisteme pentru capturarea CO₂ rezultat în urma unor procese tehnologice, materiale supraconductoare la temperatura camerei și, în general, orice structură fizico-chimică ce ar contribui fundamental la revoluția tehnologică.

2. **Sectorul financiar** poate avea beneficii mari în urma folosirii calculatorului cuantic. Operațiunile financiare implică deseori calcule matematice complexe, cu număr imens de variabile, care depășesc capacitatea calculatoarelor clasice, impunându-se astfel folosirea calculatoarelor cuantice.

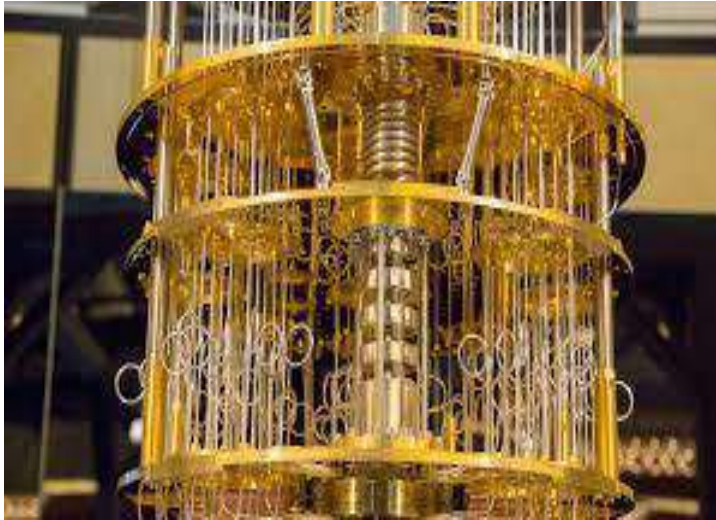
3. **Sectorul logistic** este un alt domeniu de utilizare a calculatoarelor cuantice. Un exemplu în aceste sens este problema comis voiajorului (*dată fiind o listă de orașe și distanțele între fiecare două dintre ele, care este cel mai scurt traseu posibil pentru a vizita fiecare oraș o singură dată și de a te întoarce la orașul de origine?*). Deși enunțul este simplu, problema este foarte greu de rezolvat cu ajutorul calculatoarelor clasice, oricât de performante. Algoritmii folosiți de calculatoarele cuantice pot oferi soluții foarte rapide. Planificarea itinerariilor pe care se deplasează vehiculele de aprovizionare este o sarcină foarte complicată în cazul firmelor mari. Informatica cuantică permite o evaluare foarte bună a itinerariilor posibile, astfel încât să poată fi alese cele mai eficiente și mai sigure soluții.

4. **Prognozele meteorologice.** În principiu, nu este posibil ca un calculator cuantic să poată fi folosit pentru a realiza predicții meteo, deoarece ecuațiile folosite pentru prognozele meteo sunt neliniare și nu pot fi rezolvate cu algoritmi cuantici. Totuși, ele pot fi modificate astfel încât să poată fi abordate de către calculatoarele cuantice. Însă timpul de calcul pentru a realiza o prognoză meteo este cel puțin egal cu cel necesar în cazul folosirii calculatorului clasic și deci nu s-ar exploata în nici un fel avantajele calculatorului cuantic.

Printre alte posibile aplicații, menționez: căutarea rapidă într-o bază de date și factorizarea numerelor întregi (scrierea lor ca un produs de factori primi).

Factorizarea poate servi la spargerea diverselor sisteme protejate cu parole (în acest caz, calculatoarele cuantice ar crea mari probleme).

Aproape sigur, după ce teoreticienii se vor pune de acord asupra utilității sale, iar experimentatorii vor depăși problemele de ordin practic, calculatorul cuantic va deveni, la un moment dat, un instrument la fel de banal precum este acum calculatorul clasic.

Bibliografie:

1. Baggott, J. – The Quantum Story, Oxford Landmark Science, Oxford, 2016.
2. Oxford. Dicționar de fizică (trad. din lb. engleză), Ed. All, București, 2010.
3. Presură, C. – Fizica povestită, Ed. Humanitas, București, 2014.
4. Science et Vie, no. 1272, sept. 2023.
5. Știință și Tehnică, nr. 124, iunie-iulie 2023.

DE LA MEMORARE LA ÎNȚELEGERE: NOI PARADIGME ÎN PREDAREA ÎNMULȚIRII

PÁLL KLÁRA – PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „BETHLEN GÁBOR”, LĂZAREA

Procesul de predare-învățare a înmulțirii în ciclul primar reprezintă un moment de tranziție critică, în care elevii trebuie să facă trecerea de la gândirea liniară (aditivă) la cea multiplicativă. Deși este o etapă fundamentală, aceasta vine la pachet cu o serie de provocări identificate frecvent atât de cadrele didactice, cât și de părinți.

Analiza provocărilor și soluții strategice

Una dintre cele mai mari bariere este memorarea mecanică, realizată adesea fără o înțelegere prealabilă a conceptului. Atunci când elevii învață „Tabla înmulțirii” ca pe o poezie, informația devine volatilă, generând confuzie între rezultate similare. Soluția fundamentală constă în vizualizarea conceptului, transformând operația abstractă într-o adunare repetată de termeni egali. Activitățile practice, precum gruparea unor obiecte concrete (boabe de fasole, piese Lego sau nasturi), permit copilului să răspundă la întrebări de tipul: „Dacă avem 3 grupuri a câte 4 piese, câte avem în total?”, ancorând matematica în experiența senzorială.

O altă dificultate majoră este reținerea volumului mare de informații. Cele 100 de combinații ale tabelului pot părea copleșitoare. Pentru a simplifica acest efort, se recomandă utilizarea proprietății de comutativitate. Explicându-i elevului că 2 ori 5 oferă același rezultat ca 5 ori 2, volumul de memorat se reduce aproape la jumătate. În completare, utilizarea rețelelor (Arrays) - desene sub formă de rânduri și coloane de pătrățele - oferă o demonstrație vizuală imbatabilă: rezultatul rămâne neschimbat chiar dacă rotim foaia, oferind astfel un suport logic memoriei.

Lipsa motivației apare atunci când elevii nu percep utilitatea calculului mental în era tehnologiei. Soluția rezidă în evidențierea aplicabilității în viața reală. Înmulțirea trebuie prezentată ca un instrument util: calcularea prețului pentru mai multe produse identice sau distribuirea tacâmurilor pentru invitații la masă transformă o corvoadă școlară într-o competență practică necesară. Totodată, pentru a combate monotonia exercițiilor clasice, învățarea trebuie infuzată cu joc și tehnologie. Activități precum „Războiul înmulțirii” cu cărți de joc sau utilizarea aplicațiilor interactive oferă feedback imediat și mențin angajamentul elevului prin elemente de gamificare.

Fundamentul metodologic: Modelul CPA

Pentru a asigura o învățare profundă și durabilă, metodologia de succes se bazează pe modelul structurat în trei faze: **Concret – Pictorial – Abstract (CPA)**.

- **Faza I: Etapa Concretă (Enactivă)** se concentrează pe acțiune. Prin utilizarea manipulativelor precum jetoanele, cuburile Unifix sau rigletele, elevul creează fizic grupuri egale, internalizând conceptul prin simțul tactil și motricitate.
- **Faza II: Etapa Pictorială (Iconică)** reprezintă puntea către abstractizare. Acțiunea fizică este transpusă în reprezentare grafică. Utilizarea modelului rețelei (Array Model) devine crucială aici, deoarece evidențiază structura rând-coloană și pregătește intuitiv noțiunile viitoare de calcul al ariilor, consolidând în același timp vizual comutativitatea.
- **Faza III: Etapa Abstractă (Simbolică)** este punctul final în care se introduce limbajul matematic formal. Simbolurile ($\times$ - ori sau $\cdot$ - punctul) sunt concrete și reprezintă operația de înmulțire înlocuiesc obiectele și desenele. În această etapă, accentul se mută pe

proprietățile specifice ale operației, precum rolul elementului neutru (1) și al celui absorbant (0).

Prin parcurgerea acestor etape, învățarea înmulțirii încetează să mai fie un exercițiu de memorie și devine un proces de construcție logică, oferindu-le elevilor o bază solidă pentru succesul matematic viitor.

Implementarea reușită a înmulțirii în clasa a II-a necesită un echilibru fin între strategii cognitive rapide și o structură pedagogică solidă. Pentru a facilita succesul imediat, elevii pot fi echipați cu o serie de „trucuri” logice care demistifică tabela înmulțirii.

De exemplu, înmulțirea cu 2 este prezentată ca simpla dublare a numărului, în timp ce înmulțirea cu 5 capătă sens prin analogia cu citirea minutelor pe un ceas analogic. Pentru factorul 9, elevii pot folosi verificarea sumei cifrelor rezultatului (care este mereu 9), iar pentru înmulțirea cu 10, simpla adăugare a unui zero la finalul numărului devine o regulă de aur a sistemului zecimal.

Evoluția Didacticii: Tradițional versus Modern

Evoluția metodicii reflectă o schimbare profundă de paradigmă, trecând de la modelul tradițional (mecanicist) la cel modern (cognitiv-constructivist). În abordarea tradițională, accentul cădea pe automatizarea răspunsurilor prin memorarea unor date izolate, elevul fiind un receptor pasiv. În contrast, pedagogia modernă transformă elevul într-un participant activ care descoperă proprietățile matematicii prin materiale manipulative și jocuri de strategie.

Această diferență este vizibilă mai ales în impactul asupra memoriei pe termen lung. Modelul tradițional, bazat pe repetiție auditivă, lasă adesea „goluri” cognitive atunci când un rezultat este uitat. Modelul modern rezolvă această problemă prin strategii de derivare sau „ancore”. Un elev care nu își amintește cât este 7 ori 8 poate deduce rezultatul folosind proprietatea distributivă: $(5 \text{ ori } 8) + (2 \text{ ori } 8)$, construind astfel o rețea neuronală rezistentă.

Instrumente Vizuale și Contextualizare

Pilonul central al metodei moderne este Modelul Rețelei (Array Model). Această reprezentare structurală sub formă de rânduri și coloane oferă o dovadă concretă a comutativității: simpla rotire a unei rețele de 3 ori 4 demonstrează că numărul total de elemente rămâne identic cu cel al unei rețele de 4 ori 3.

Mai mult, abordările precum *Realistic Mathematics Education (RME)* subliniază importanța contextualizării. Înmulțirea nu mai este un calcul abstract, ci o soluție pentru situații reale, cum ar fi numărarea creioanelor într-o cutie organizată pe rânduri. Această metodă facilitează tranziția crucială de la numărarea unu-la-unu la gândirea multiplicativă.

Evaluarea Formativă: Diagnoza Procesului

Pentru a asigura succesul, evaluarea trebuie să depășească simpla notare, devenind un instrument de diagnoză a înțelegerii. Strategiile de evaluare formativă se concentrează pe parcursul logic al elevului:

- **Metoda „Gândește cu voce tare!”:** Elevul explică verbal cum a ajuns la un produs, oferind indicii despre stăpânirea conceptului.

- **Schema celor 4 cadrane:** O metodă puternică ce solicită reprezentarea multiplă a unei operații prin grupare de obiecte, rețele vizuale, adunare repetată și crearea unei povești matematice.

- **Eroarea intenționată:** Provocarea elevului de a identifica și corecta un calcul greșit al profesorului, testându-i astfel capacitatea critică.

- **Axa numerică:** Verificarea capacității de a vizualiza înmulțirea ca salturi egale, un element esențial pentru fluiditatea numerică.

În concluzie, implicațiile practice pentru educație sunt clare: automatizarea fără înțelegere este fragilă, iar înțelegerea fără automatizare este inefficientă. Idealul educațional

modern presupune un echilibru în care elevul deține atât conceptul logic, cât și instrumentul de calcul rapid, fiind pregătit astfel pentru provocările matematice viitoare.

Bibliografie:

- **Bălănescu, E., & Nuță, S.** (2005). *Metodica predării matematicii în ciclul primar*. Editura Aramis, București.
- **Magdaș, I.** (2010). *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
- **Neagu, M., & Mocanu, M.** (2007). *Metodica predării matematicii în învățământul primar*. Editura Polirom, Iași.
- **Pârâială, D., Pârâială, V., & Pârâială, C.** (2008). *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*. Editura Polirom, Iași.
- **Sălăvăstru, D.** (2004). *Psihologia educației*. Editura Polirom, Iași.

IMPACTUL LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL ÎN OPTIMIZAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ALE ELEVILOR

PÁLL KLÁRA – PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „BETHLEN GÁBOR”, LĂZAREA

În universul claselor primare profesorul nu este doar un transmițător de informații, ci un lider lingvistic. Leadershipul în acest context se definește prin capacitatea de a transforma vocabularul dintr-o listă de cuvinte într-un instrument de putere intelectuală și echitate socială, are capacitatea de a crea un mediu în care cuvintele nu sunt doar memorate, ci stăpânite. Impactul unei strategii solide de îmbogățire a vocabularului se resimte nu doar în notele de la română, ci în încrederea de sine a copilului și în succesul său social viitor.

În procesul educațional liderul pedagogic devine un model lingvistic, având în vedere că învățarea vocabularului de către elevi începe în primul rând prin imitație. Un lider eficient la catedră conștientizează faptul că propriul său mod de a comunica devine un standard de aur, astfel că utilizează modelarea intenționată prin introducerea unor cuvinte sofisticate pe care le explică direct în context. Prin manifestarea unui entuziasm autentic față de cuvintele noi, profesorul îi motivează pe copii să devină exploratori ai limbajului, transformând simpla învățare într-o activitate captivantă.

Pentru a obține un impact pedagogic real, liderul educațional trebuie să prioritizeze termenii predați folosind strategia celor trei niveluri de vocabular, evitând astfel irosirea timpului pedagogic. În timp ce cuvintele de bază sunt deja cunoscute, iar termenii tehnici sunt specifici doar anumitor materii, accentul cade pe nivelul cuvintelor academice de înaltă frecvență precum „contrast”, „generos” sau „esențial”, care apar în diverse contexte și îmbunătățesc masiv înțelegerea textelor.

Această abordare are și o puternică dimensiune etică, contribuind direct la reducerea prăpastiei cuvintelor care separă copiii din medii diferite. Prin îmbogățirea vocabularului în clasele primare, profesorul-lider acționează ca un agent al echității sociale, oferind fiecărui elev instrumentele necesare pentru a-și exprima nevoile și ideile în mod egal. În final, un astfel de lider transformă sala de clasă într-un adevărat laborator de cuvinte prin aplicarea unor metode practice cu impact demonstrat.

Un lider autentic transformă sala de clasă într-un adevărat laborator de cuvinte, utilizând **metode cu impact dovedit** care încurajează învățarea activă. Iată câteva exemple:

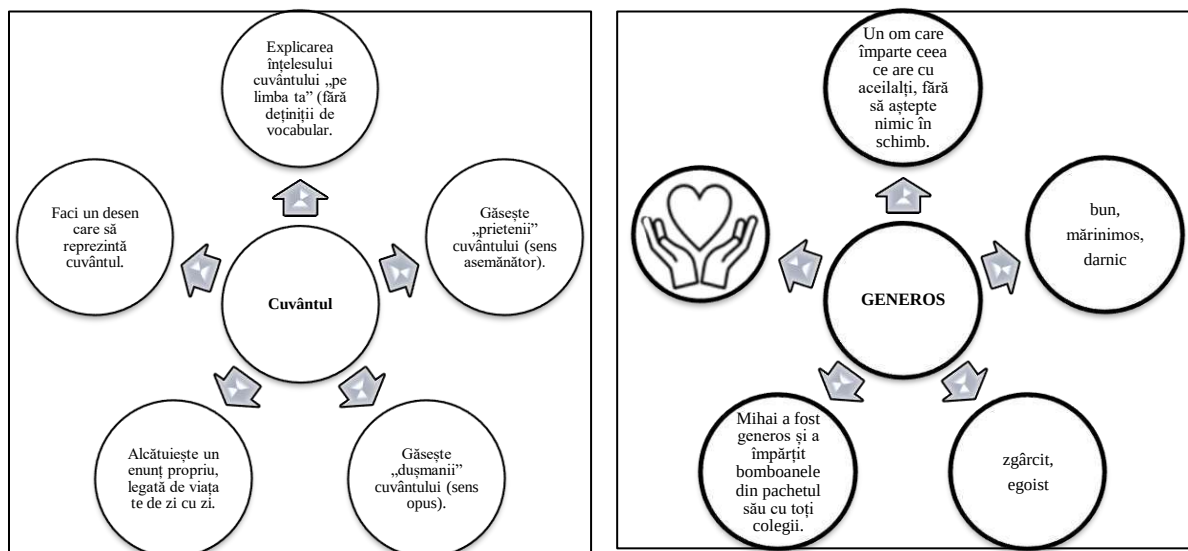
Metodă	Descriere	Rezultat
Zidul cuvintelor	Afișarea cuvintelor noi pe un perete interactiv în clasă.	Memorare vizuală constantă.
Harta cuvântului	Desenarea legăturilor între un cuvânt nou și sinonimele sale.	Înțelegere profundă, nu mecanică.
Cuvântul Zilei	Alegerea unui cuvânt „prețios” care trebuie folosit de toți pe parcursul zilei.	Activarea vocabularului pasiv.
Magpieing „Metoda coțofanei”	Elevii „fură” expresii frumoase din cărțile citite pentru a le folosi în scris.	Îmbunătățirea compunerilor.

Harta cuvântului este un instrument vizual extrem de puternic pe care un lider la catedră îl poate folosi pentru a transforma învățarea pasivă în stăpânire activă a limbajului.

Se poate desena acest model pe tablă, se poate printa ca fișă de lucru sau se poate crea împreună cu copii pe un poster mare pentru „colțul de vocabular”.

Acest organizator grafic ajută copilul să proceseze cuvântul prin mai multe canale: auditiv, vizual, logic și creativ.

Model de Harta cuvântului nou

Folosirea Hărții cuvântului - Idei cum se poate conduce procesul de învățare ca un lider pedagogic:

- **Transformarea elevilor în lideri:** Invitarea elevilor să pornească într-o „*Vânătoare de cuvinte-comoară*” în textele citite. Elevul care găsește cel mai interesant cuvânt primește titlul de „Liderul Dicționarului” și are onoarea de a completa harta în fața clasei.
- **Valorificarea muncii elevilor:** Crearea unui spațiu special pe perete, numit „*Grădina Vocabularului nostru*”, unde se afișează toate hărțile realizate. Când copiii își văd lucrările expuse, se simt mândri și înțeleg că fac parte dintr-o echipă care învață împreună.
- **Provocarea Săptămânii:** Încurajarea elevilor să folosească cuvântul nou în viața de zi cu zi - în pauze, la ora de sport sau la matematică. Scopul este ca noul cuvânt să devină parte din modul lor natural de a vorbi.

Impact rapid

Pentru a transforma memorarea cuvintelor într-o experiență memorabilă și distractivă, se poate integra în rutina clasei câteva activități rapide, interactive care pun accent pe mișcare, logică și atenție și prin care se poate verifica integrarea cuvintelor noi în propriul vocabular, fără a avea senzația că sunt examinați. Ca lider la catedră aceste activități îi permite pedagogului să observe progresul clasei în timp real.

1. Ritualuri de trecere și conectare - O metodă excelentă de a fixa cunoștințele este „Parola la intrare”. Acest exercițiu transformă pragul ușii într-o barieră simbolică: pentru a trece, fiecare elev trebuie să folosească „cuvântul zilei” într-o propoziție proprie. Este o modalitate simplă de a exersa aplicarea în context chiar înainte de începerea orei sau la finalul ei.

2. Exprimare creativă și mișcare - Prin „Mima de 60 de secunde”, elevii sunt încurajați să traducă noțiunile abstracte în limbaj non-verbal. Un elev alege un termen de pe peretele clasei și îl mimează, în timp ce restul colegilor încearcă să îl identifice. Această tehnică stimulează puternic memoria vizuală și corporală, făcând cuvântul mult mai ușor de reținut.

3. **Antrenamentul gândirii logice** - Activități precum „Detectivul de Intruși” transformă procesarea limbajului într-o provocare de viteză. Elevii trebuie să identifice „intrusul” (un antonim sau un cuvânt cu sens diferit) dintr-o serie dată, dezvoltându-și astfel gândirea logică.

4. **Dezvoltarea spiritului critic** - Nu în ultimul rând, jocul „Stop-Cuvânt!” îl pune pe profesor într-o postură ludică: acesta folosește intenționat un cuvânt greșit într-o poveste, iar elevii trebuie să intervină prompt pentru a-l corecta. Această metodă este ideală pentru a ascuți atenția auditivă critică și pentru a verifica dacă sensul cuvintelor a fost cu adevărat înțeles.

Impact pe termen lung

Impactul real în educație se vede atunci când elevii încep să folosească aceste instrumente în mod autonom. Leadershipul înseamnă să le oferim nu doar peștele (cuvântul), ci și undița (capacitatea de a descifra și folosi limbajul). Un copil care citește cu plăcere, scrie cu claritate și posedă un vocabular vibrant este un copil pregătit să devină, la rândul său, un lider în propria viață.

Bibliografie

- **Cucoș, Constantin (2014).** *Pedagogie*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. Iași: Editura Polirom.
- **Hattie, John (2014).** *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*. București: Editura Trei.
- **Pânișoară, Ion-Ovidiu (2017).** *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
- **Stan, Liliana (2016).** *Dezvoltarea vocabularului elevilor în ciclul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- **Stoica, Adrian (2003).** *Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică*. București: Editura Humanitas Educațional.

DINCOLO DE ALGORITM: STRATEGII ACTIVE PENTRU PREDAREA ADUNĂRII CU TRECERE PESTE ORDIN ÎN CLASA A II-A

PÁLL KLÁRA – PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „BETHLEN GÁBOR”, LĂZAREA

În peisajul educațional actual, marea provocare a educatorului nu mai este simpla transmitere a informației, ci transformarea acesteia într-o competență vie și funcțională. Pentru un copil de clasa a II-a, momentul în care întâlnește pentru prima dată adunarea cu trecere peste ordin în concentrul 0-1000 reprezintă un prag psihologic major: trecerea de la calculul intuitiv la abstractizarea matematică riguroasă. Dacă această etapă este învățată mecanic, prin momorarea unui algoritm (precum celebrul „ținem unul în minte”), copilul riscă să piardă conexiunea cu realitatea cantitativă. O „educație cu semnificație” propune o abordare inversă: plecăm de la manipularea obiectelor, trecem prin reprezentarea grafică și ajungem, în final, la calculul simbolic. Acest articol explorează strategiile care transformă sala de clasă într-un laborator de gândire logică.

Fundamentul învățării: De la obiect la simbol

Succesul acestei tranziții rezidă în **metoda CPA (Concret - Pictorial - Abstract)**, o progresie cognitivă care îi permite copilului să „simtă” greutatea numerelor înainte de a le scrie.

În **etapa concretă**, sala de clasă se transformă într-un laborator de manipulare. Folosind blocurile multibase, elevii construiesc fizic numerele: sutele devin plăci mari, zecile devin bare, iar unitățile sunt reprezentate de cuburi mici. Momentul fundamental de „Eureka!” se produce la așa-numita „Bancă de Aur”. Aici, elevul descoperă singur limitările sistemului: atunci când adună unitățile și depășește numărul nouă, el trebuie să meargă la bancă pentru a schimba zece unități pe o bară nouă. Astfel, trecerea peste ordin nu mai este o regulă abstractă, ci o acțiune fizică necesară.

Odată ce mecanismul este înțeles la nivel tactil, se trece la **etapa pictorială**. Elevii nu mai folosesc obiecte, ci desenează simboluri în diagrame de ordin. Prin „metoda încercuirii”, aceștia vizualizează cum un grup de zece puncte se transformă într-o săgeată ce migrează către coloana zecilor. Această ancoră vizuală este esențială pentru a preveni omisiunile ulterioare în calculul scris.

Abia la finalul acestui proces se introduce **etapa abstractă**, algoritmul vertical, unde cifrele scrise pe hârtie capătă în sfârșit un sens în mintea copilului, fiind conectate direct de experiențele senzoriale anterioare.

Strategii pentru stăpânirea numerelor mari

Pentru gestionarea calculului până la 1000, abordarea descriptivă pune accent pe strategii care dezvoltă simțul numeric, nu doar viteza de execuție. Una dintre cele mai puternice tehnici este **„Descompunerea Prietenoasă” (Sume Parțiale)**. Aceasta încurajează elevul să adune numerele pe „bucăți” logice - mai întâi sutele, apoi zecile și la final unitățile. De exemplu, în calculul $467 + 255$, elevul adună sutele: $400 + 200 = 600$, zecile: $60 + 50 = 110$ și unitățile: $7 + 5 = 12$, reunindu-le într-un tot: $600 + 110 + 12 = 722$. Acest mod de lucru elimină stresul adunării pe coloane și menține trează conștiința valorii reale a numerelor.

În paralel, pentru copiii care întâmpină dificultăți de organizare spațială, codificarea prin culori funcționează ca un ghid silențios. Atribuind de exemplu: albastrul unităților, roșul zecilor și verdele sutelor stabile, riscul de a amesteca ordinele de mărime scade considerabil, iar pagina de caiet devine o hartă clară a gândirii.

Matematica vie: Context și utilitate

Educația cu semnificație culminează cu aplicarea matematicii în situații de viață reală. Prin proiecte precum „Antreprenorul de Clasă”, matematica încetează să mai fie o materie școlară și devine un instrument de supraviețuire economică. Când un elev trebuie să decidă dacă bugetul său de 500 de lei îi permite achiziționarea unui ghiozdan și a unui penar, eroarea de calcul nu mai este sancționată cu o notă, ci devine un obstacol personal în atingerea unui obiectiv. Similar, prin „Jurnalul Călătorului”, distanțele dintre orașele de pe harta României transformă adunarea într-o aventură geografică, oferind răspunsul natural la întrebarea „La ce îmi folosește asta?”.

Fișă de observare formativă

Pentru a monitoriza progresul individual fără a pune presiune pe elev, propunem următoarea grilă de observație pe care profesorul o poate completa prin sondaj, în timpul activităților de grup:

<i>Domeniul de evaluare</i>	<i>C - În curs de constituire (Începător)</i>	<i>P - În curs de consolidare (În curs de dezvoltare)</i>	<i>A - Achiziționat (Avansat)</i>
<i>Utilizarea materialelor concrete</i>	Formează numerele cu blocuri Dienes, dar are nevoie de ghidaj pas cu pas pentru a efectua schimbul (10 unități = 1 zece).	Realizează schimbul fizic corect, însă nu face întotdeauna transferul logic către algoritmul scris fără sprijin.	Efectuează schimbul rapid, autonom și explică necesitatea transformării unităților de ordin inferior în unități de ordin superior.
<i>Reprezentarea grafică</i>	Desenează simbolurile fără o organizare clară în coloane; omite „încercuirea” grupurilor de 10.	Reprezintă corect numerele prin desene și marchează trecerea peste ordin, dar poate uita să adauge unitatea nouă în coloana corespunzătoare.	Utilizează reprezentarea grafică ca pe un instrument de verificare; anticipează corect rezultatul prin analiza desenului.
<i>Aplicarea algoritmului</i>	Aliniază corect unitățile sub unități, dar uită constant să adune „cifra de transport” (ceea ce ține în minte).	Aplică algoritmul corect în majoritatea cazurilor, dar face erori de calcul sub presiunea timpului sau la numere apropiate de 1000.	Calculează corect, stăpânește algoritmul vertical și poate verifica rezultatul prin operația inversă sau prin sume parțiale.
<i>Limbajul matematic și Metacogniția</i>	Folosește un limbaj vag: „pun cifra aia acolo”. Nu poate explica de ce rezultatul s-a schimbat.	Utilizează termeni precum „zeci” și „unități”, explicând parțial procesul: „Am adunat și mi-a dat mai mult de zece”.	Utilizează terminologia specifică (ordin, sumă, termen, trecere peste ordin) și poate verbaliza întregul proces logic.
<i>Rezolvarea de probleme în context</i>	Identifică cu dificultate operația de adunare în situații practice (ex: magazin) fără cuvinte-cheie sugestive.	Rezolvă probleme contextuale dacă datele sunt prezentate clar, dar necesită sprijin în interpretarea distanțelor mari sau a bugetelor.	Analizează situația-problemă, alege strategia optimă de calcul și evaluează plauzibilitatea rezultatului în contextul dat.

Prin această fișă, profesorul nu mai caută doar „rezultatul corect”, ci observă procesul gândirii. Dacă un elev este „Avansat” la etapa concretă, dar se pierde la cea abstractă, știm că are nevoie de mai mult timp în etapa pictorială (desen), nu de mai multe exerciții repetitive.

Evaluarea ca dialog și reflecție

În acest ecosistem educațional, evaluarea se transformă dintr-un moment de control într-un instrument de reglare. Metoda „**Gândirii cu voce tare**” îl invită pe elev să devină naratorul propriului proces logic, permițând profesorului să identifice cu precizie momentul în care logica se rupe. De asemenea, prin activități de tip „**Analiza Detectivului**”, elevii învață să analizeze erori tipice în exerciții gata rezolvate, transformând greșeala dintr-un eșec într-o oportunitate de învățare critică.

Concluzionând, investiția de timp în înțelegerea profundă a procesului, în detrimentul volumului mare de exerciții rezolvate mecanic, are un impact imens pe termen lung. Un copil care înțelege la opt ani de ce și cum se transformă unitățile în zeci va aborda cu încredere și claritate conceptele complexe de mai târziu, precum fracțiile sau algebra. Prin transformarea clasei într-un spațiu unde cifrele au poveste, culoare și, mai ales, sens, punem bazele unei gândiri logice solide și a unei atitudini pozitive față de învățare.

Bibliografie:

- **Neacșu, I.** (2015). *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- **Magdaș, I.** (2014). *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- **Lupu, C.** (2009). *Metodica predării matematicii în învățământul primar*. Iași: Editura Polirom.
- **Petrovici, C.** (2014). *Didactica matematicii pentru învățământul primar*. Iași: Editura Polirom.
- **Stan, C.** (2003). *Autoevaluarea și evaluarea în învățământul primar*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Fenomenul COVID-19 și provocările în educație

Scoala Gimnazială Găgești, prof. inv. Primar Pană Marian

Pandemia de COVID-19 a reprezentat una dintre cele mai mari crize globale ale secolului XXI, afectând profund toate domeniile vieții sociale, economice și culturale. Educația s-a numărat printre sectoarele cele mai vulnerabile, fiind nevoită să se adapteze rapid unor condiții complet noi. Închiderea instituțiilor de învățământ, trecerea bruscă la educația online și limitarea interacțiunilor directe au generat transformări majore în procesul de predare-învățare.

Fenomenul COVID-19 a scos la iveală atât fragilitățile sistemelor educaționale, cât și capacitatea acestora de adaptare. În multe state, pandemia a accentuat inegalitățile existente, a pus presiune pe cadrele didactice și a afectat semnificativ starea emoțională și performanța școlară a elevilor. Prezenta lucrare își propune să analizeze impactul pandemiei COVID-19 asupra educației și principalele provocări generate, evidențiind lecțiile învățate și direcțiile de dezvoltare pentru viitor.

1. Contextul pandemiei COVID-19 și impactul asupra sistemelor educaționale

Pandemia de COVID-19 a determinat, la nivel global, suspendarea activităților educaționale față în față pentru perioade îndelungate. Milioane de elevi și studenți au fost nevoiți să continue procesul educațional de la distanță, într-un timp extrem de scurt și fără o pregătire prealabilă adecvată.

Această situație a evidențiat lipsa unor strategii coerente de gestionare a situațiilor de criză în educație. Instituțiile de învățământ au fost puse în fața unor decizii dificile, fiind nevoite să asigure continuitatea educației, în condițiile în care infrastructura digitală și competențele tehnologice erau inegale. Pandemia a transformat educația într-un experiment de amploare, cu efecte diferite în funcție de contextul social și economic al fiecărei țări.

2. Trecerea la educația online – oportunități și limite

Una dintre cele mai vizibile schimbări aduse de pandemie a fost generalizarea educației online. Platformele digitale, aplicațiile de videoconferință și resursele educaționale deschise au devenit principalele instrumente de predare. Această tranziție a oferit anumite oportunități, precum flexibilitatea timpului de învățare, accesul rapid la informație și dezvoltarea competențelor digitale.

Cu toate acestea, educația online a evidențiat și limite semnificative. Mulți elevi nu au avut acces la dispozitive electronice sau la o conexiune stabilă la internet. În plus, lipsa interacțiunii directe cu profesorii și colegii a afectat motivația pentru învățare și calitatea

procesului educațional. În cazul copiilor mici, învățarea online s-a dovedit a fi deosebit de dificilă, necesitând implicarea constantă a părinților.

3. Inegalități educaționale accentuate de pandemie

Pandemia de COVID-19 a accentuat inegalitățile educaționale deja existente. Copiii proveniți din familii vulnerabile, din mediul rural sau din comunități defavorizate au fost cei mai afectați de lipsa resurselor materiale și tehnologice. În multe cazuri, acești elevi au fost excluși parțial sau total din procesul educațional.

De asemenea, copiii cu cerințe educaționale speciale au întâmpinat dificultăți majore în accesarea suportului de specialitate. Suspendarea activităților de consiliere, terapie și sprijin educațional a avut consecințe negative asupra dezvoltării acestora. Pandemia a demonstrat că egalitatea formală în educație nu este suficientă, fiind necesare politici active de incluziune și sprijin diferențiat.

4. Provocările cadrelor didactice în perioada pandemiei

Profesorii au avut un rol esențial în menținerea continuității educației, însă s-au confruntat cu numeroase provocări. Lipsa experienței în utilizarea tehnologiilor digitale, volumul crescut de muncă și presiunea adaptării rapide au generat stres profesional și epuizare.

În același timp, cadrele didactice au fost nevoite să regândească metodele de predare și evaluare, pentru a răspunde noilor condiții. Evaluarea online a ridicat probleme legate de corectitudine, obiectivitate și eficiență. Cu toate acestea, pandemia a stimulat creativitatea pedagogică și a accelerat procesul de formare digitală a profesorilor.

5. Impactul pandemiei asupra elevilor: dimensiunea emoțională și socială

Dincolo de dificultățile academice, pandemia de COVID-19 a avut un impact major asupra stării emoționale a elevilor. Izolarea socială, lipsa contactului cu colegii și incertitudinea generală au generat anxietate, stres și scăderea motivației pentru învățare.

Pentru mulți copii, școala reprezintă nu doar un spațiu de educație, ci și un mediu de socializare și sprijin emoțional. Închiderea școlilor a afectat dezvoltarea socio-emoțională a elevilor, iar revenirea la activitățile față în față a necesitat un proces de readaptare. Aceste efecte au fost resimțite mai intens de copiii mici și de adolescenți.

6. Rolul familiei și al comunității în contextul educației pandemice

Pandemia a evidențiat importanța relației dintre școală, familie și comunitate. Părinții au fost nevoiți să se implice mai activ în educația copiilor, asumând roluri suplimentare de sprijin și supraveghere. În multe situații, lipsa competențelor pedagogice sau a timpului necesar a îngreunat acest proces.

Comunitatea locală și autoritățile publice au avut un rol esențial în asigurarea accesului la educație, prin distribuirea de dispozitive electronice, oferirea de suport tehnic și implementarea unor programe de recuperare educațională. Colaborarea dintre instituții a devenit un factor-cheie în gestionarea crizei.

7. Lecții învățate și perspective pentru viitor

Pandemia de COVID-19 a reprezentat o lecție importantă pentru sistemele educaționale. Ea a demonstrat necesitatea dezvoltării unor politici educaționale flexibile, capabile să răspundă situațiilor de criză. Investițiile în infrastructura digitală, formarea continuă a cadrelor didactice și sprijinirea elevilor vulnerabili sunt direcții esențiale pentru viitor.

De asemenea, experiența pandemiei a subliniat importanța educației centrate pe elev, care să țină cont nu doar de performanța academică, ci și de bunăstarea emoțională. Educația hibridă, care combină metodele tradiționale cu cele digitale, poate reprezenta o soluție viabilă pentru creșterea rezilienței sistemului educațional.

Fenomenul COVID-19 a avut un impact profund și de durată asupra educației, generând provocări fără precedent, dar și oportunități de transformare. Criza sanitară a scos la iveală vulnerabilități structurale, dar a stimulat inovația și adaptarea. Pentru ca educația să răspundă eficient provocărilor viitoare, este necesară o abordare integrată, bazată pe echitate, flexibilitate și cooperare între școală, familie și comunitate.

Educația post-pandemică trebuie să valorifice lecțiile învățate, să reducă inegalitățile și să asigure accesul tuturor copiilor la un proces educațional de calitate, indiferent de circumstanțe.

Bibliografie

1. **UNESCO** (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO.
– Lucrare de referință care analizează impactul pandemiei asupra educației și necesitatea reformării sistemelor educaționale la nivel global.
2. **OECD** (2023). *Education at a Glance 2023: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.
– Raport internațional ce oferă date și analize privind educația în contextul crizelor recente, inclusiv pandemia COVID-19.
3. **UNICEF** (2022). *Learning Recovery and Acceleration: Where are we now?*
– Studiu axat pe efectele pandemiei asupra copiilor și pe măsurile necesare pentru recuperarea educațională.
4. **World Bank** (2022). *The State of Global Learning Poverty: 2022 Update*. Washington, DC.
– Analiză privind accentuarea inegalităților educaționale în urma pandemiei și impactul asupra învățării.

Provocări actuale în educație

Școala Gimnazială Găgești, prof. înv. Primar Pană Marian

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbări sociale, economice, tehnologice și culturale profunde. Dacă în trecut educația avea un caracter relativ stabil, axat pe transmiterea cunoștințelor de la profesor la elev, astăzi ea este chemată să răspundă unor provocări complexe, care depășesc granițele sălii de clasă. Globalizarea, digitalizarea accelerată, migrația, crizele economice, schimbările demografice și accentuarea inegalităților sociale influențează direct sistemele educaționale.

În acest context, educația nu mai poate fi privită doar ca un proces de instruire, ci ca un mecanism esențial de formare a personalității, de integrare socială și de pregătire a individului pentru o societate aflată într-o continuă schimbare. Lucrarea de față își propune să analizeze principalele provocări actuale din educație, evidențiind impactul acestora asupra elevilor, profesorilor și instituțiilor de învățământ.

1. Inegalitățile sociale și accesul inechitabil la educație

Una dintre cele mai mari provocări ale educației contemporane este reprezentată de inegalitatea de șanse. Deși dreptul la educație este recunoscut ca drept fundamental, în practică există diferențe semnificative între copiii proveniți din medii socio-economice diferite. Sărăcia, mediul rural defavorizat, apartenența la grupuri vulnerabile sau migrația părinților afectează accesul real la educație de calitate.

Copiii din familii dezavantajate se confruntă adesea cu lipsa resurselor materiale, cu abandon școlar timpuriu și cu dificultăți de adaptare la cerințele școlii. Aceste inegalități sunt accentuate de diferențele dintre școlile urbane și cele rurale, unde infrastructura, dotările și resursele umane sunt adesea insuficiente. Educația riscă astfel să devină un factor de reproducere a inegalităților sociale, în loc să fie un instrument de reducere a acestora.

2. Digitalizarea educației și decalajul tehnologic

Transformarea digitală reprezintă atât o oportunitate, cât și o provocare majoră pentru educație. Introducerea tehnologiilor informaționale în procesul de predare-învățare a schimbat fundamental rolul profesorului și modul de acces la cunoaștere. Platformele online, resursele digitale și inteligența artificială pot sprijini învățarea personalizată și pot facilita accesul la informație.

Totuși, nu toți elevii beneficiază în mod egal de aceste avantaje. Lipsa dispozitivelor electronice, accesul limitat la internet sau competențele digitale reduse creează un decalaj educațional semnificativ. În plus, utilizarea excesivă a tehnologiei poate conduce la

superficialitate în învățare, scăderea concentrării și diminuarea interacțiunilor umane directe, esențiale pentru dezvoltarea emoțională a copilului.

3. Rolul profesorului și criza motivației în educație

Profesorul rămâne elementul central al procesului educațional, însă rolul său este din ce în ce mai complex. Pe lângă transmiterea cunoștințelor, cadrul didactic este chemat să fie mentor, consilier, mediator și model de comportament. Această multiplicare a responsabilităților nu este întotdeauna însoțită de sprijin instituțional adecvat.

Salariile insuficiente, suprasolicitarea, birocrăția excesivă și lipsa recunoașterii sociale contribuie la scăderea motivației profesionale. În același timp, profesorii se confruntă cu clase eterogene, cu elevi având nevoi educaționale diverse, ceea ce impune adaptarea continuă a strategiilor didactice. Fără investiții în formarea continuă și în susținerea statutului social al profesorului, calitatea educației este serios afectată.

4. Elevul în centrul educației: provocări emoționale și comportamentale

Educația modernă promovează abordarea centrată pe elev, însă acest principiu este dificil de aplicat în practică. Mulți copii se confruntă cu probleme emoționale, stres, anxietate sau dificultăți de adaptare, generate de presiunea performanței, de conflictele familiale sau de influența mediului social.

Fenomenul bullying-ului, violența școlară și lipsa unui climat educațional sigur reprezintă provocări serioase pentru instituțiile de învățământ. Școala nu mai este doar un spațiu de învățare, ci și un mediu în care trebuie asigurată protecția, incluziunea și bunăstarea emoțională a copilului. Lipsa consilierilor școlari și a programelor de sprijin psihopedagogic limitează capacitatea școlii de a răspunde eficient acestor probleme.

5. Relația școală–familie–comunitate

O altă provocare majoră este slăbirea relației dintre școală, familie și comunitate. Migrația părinților, lipsa timpului, dezinteresul sau neîncrederea în instituțiile educaționale reduc implicarea familiei în procesul educativ. Această ruptură afectează direct evoluția elevului, deoarece educația nu poate fi realizată eficient fără cooperare și responsabilitate comună.

Comunitatea locală ar trebui să joace un rol activ în sprijinirea școlii, prin programe educaționale, activități extracurriculare și parteneriate. În lipsa acestora, școala rămâne izolată și suprasolicitată, incapabilă să răspundă singură tuturor nevoilor educaționale.

6. Educația pentru viitor: competențe și adaptabilitate

Sistemele educaționale sunt adesea criticate pentru rigiditatea programelor și pentru accentul excesiv pe memorare, în detrimentul dezvoltării competențelor. Societatea actuală solicită gândire critică, creativitate, capacitate de adaptare și învățare pe tot parcursul vieții.

Una dintre provocările majore este adaptarea curriculumului la realitățile contemporane, astfel încât educația să pregătească elevii pentru profesii care încă nu există și pentru situații imprevizibile. Educația trebuie să formeze cetățeni activi, responsabili și capabili să facă față schimbărilor rapide.

Provocările actuale din educație reflectă complexitatea societății contemporane și necesitatea unei reforme profunde, coerente și centrate pe nevoile reale ale copilului. Inegalitățile sociale, digitalizarea, criza motivației cadrelor didactice, dificultățile emoționale ale elevilor și slăbirea relației școală–familie sunt probleme care nu pot fi soluționate izolat.

Educația viitorului trebuie să fie incluzivă, flexibilă și orientată spre dezvoltarea armonioasă a personalității umane. Investiția în educație nu este doar o obligație a statului, ci o responsabilitate comună a întregii societăți. Doar printr-un efort susținut și coordonat educația poate deveni un factor real de progres social și de garantare a unui viitor sustenabil.

Bibliografie

1. **UNESCO** – *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO, 2021. Raport strategic privind provocările educației moderne: inegalități, tehnologii educaționale, incluziune și rolul școlii în societate.
2. **Wang, P.** – *Exploring the Third Type of Digital Divide for Primary and Secondary Education: Online Learning and Educational Equity*. *Sustainability* (2024). Analiză academică privind **impactul învățării online asupra echității educaționale**, inclusiv rolul familiei și al infrastructurii digitale.
3. **Timotheou, S.** (2022) – *Impacts of digital technologies on education and factors affecting effective implementation*. PMC/NIH. Studiu privind **transformarea digitală a școlii**, decalajele de tehnologie și necesitatea de a construi capacitate digitală în școli pentru a reduce inegalitățile.
4. **Florentina Sâmișăian** – *Provocări și soluții în educație* (Revista Provocări și Soluții în Educație, Ed. Educenter, București, 2023/2024). Lucrare profesionistă românească care descrie provocările actuale cu exemple concrete și strategii de intervenție în sistemul educațional.
5. **Răsan et al.** – *Educație și formare în contextul provocărilor lumii contemporane*. Cluj-Napoca: Argonaut/Limes, 2016. Volume colectiv de cercetare cu perspective actuale asupra schimbărilor sistemice și sociale din educație.
6. **ResearchGate (2025)** – *Challenges Faced by Teachers in Classroom Teaching Practices with Digital Transformation during COVID-19*. Studiu recent despre provocările din educație determinate de **transformarea digitală, comunicarea elev-profesor și competențele tehnologice** ale cadrelor didactice.

Omul este ființa care a fost înzestrată cu un mare dar, acela de a putea fi educat. Specifică omului îi este capacitatea de a putea fi șlefuit pentru a primi o formă, din perspectiva personalității, sub influența factorilor sociali, culturali, educaționali în conlucrare cu cei ereditari. Doar interacțiunea dintre acești factori conduce la definirea personalității unui om, deoarece fiecare se naște cu un potențial valoric, dar care necesită sprijin pentru a se dezvolta, activare- în unele situații, și, constant, o modelare în funcție de tipul educației primite și de mediul familial, școlar, cultural, social.

Pornind de la acest aspect legat de dezvoltarea ființei umane, se impune a fi subliniată importanța, nu doar a cunoașterii lui de către cadrul didactic, ci mai ales considerarea acestuia ca un prim criteriu în demersul proiectării fiecărei activități didactice. Chiar și atunci când își propune în primul rând să informeze copiii, să le ofere o varietate de noutăți, de idei noi și interesante, dascălul trebuie să respecte stadiile dezvoltării copilului. La fel de imperios necesară este respectarea acestei condiții atunci când acesta țintește să și formeze micul om, să-i contureze personalitatea într-o direcție ascendentă. Astfel, luarea în calcul a acestei interacțiuni și a consecințelor ei asupra procesului de educare, de formare a omului, constituie un prilej de a concepe activități de învățare dintre cele mai surprinzătoare, antrenante și cu efect de lungă durată asupra memoriei copiilor.

Prin urmare, atingerea obiectivelor fiecărei lecții presupune ca ele să fie formulate după ce s-a găsit un echilibru între cei trei factori în funcție de care se poate realiza educația. Ereditatea reprezintă un cumul de predispoziții cu care se naște fiecare om, doar că ele, dacă nu sunt favorizate de mediul familial, școlar sau social, sau dacă nu sunt considerate, la rândul lor, un factor ce influențează învățarea, vor anula individului șansa unei dezvoltări complete.

Pe de o parte, potențarea și utilizarea calitativă a bagajului genetic este direct proporțională calității mediului de dezvoltare al individului. Și dacă, de foarte multe ori, familia nu reușește să stimuleze și să amplifice dispozițiile moștenite, din cauza lipsei unui nivel de cultură sau al unei educații sănătoase, temeinice, școala are datoria de a compensa acest minus și de a-și împlini și propria misiune. Astfel, nu în totalitate, dar în mare măsură, tactul pedagogic, pregătirea profesională în domeniu/ cultura, caracterul, temperamentul (personalitatea) au destule efecte, de obicei pozitive, asupra raportării elevilor la disciplina predată și la ideea de a învăța. Pentru că orice situație de învățare are nu doar *latura cognitivă*, ci și o *latură afectivă*, profesorul ar trebui să gestioneze cu atenție acest aspect care ar crea mai multe șanse ca ora de limba română să fie plăcută, odihnitoare și cu folos pentru toți participanții: elevi și profesor. Faptul că literatura este o reflectare artistică a realității deschide o mulțime de porți ale gândirii, provoacă inteligența, memoria, scoate la suprafață fațete ale profesorului și ale elevilor săi, cum ar fi creativitatea, imaginația, aptitudinile care, laolaltă, au puterea de a transforma un moment didactic monoton într-o experiență pe care unii nu o vor uita niciodată. Oricât de ancorați ar fi în realitatea socială contemporană, întâlnirea cu universul literar devine prilej de eliberare de sub presiunea ritmului societății.

Rupt din acest ritm, fiecare poate medita, se poate întreba sau mira de ceea ce întâlnește în lumea cărții, de temele ce sunt descoperite aici și în realitate.

Literatura reprezintă o adevărată șansă de a te întâlni cu frumosul, cu tot ceea ce poate fi redat prin cuvânt mai profund, mai luminos și mai complex. Este o oportunitate de a-l forma pe adolescent provocându-l de fiecare dată să stea de vorbă cu frumosul, să stea de vorbă și cu sinele său, nu doar să înmagazineze forțat niște informații. Și cum orice poveste poate să fie oricând o lecție de viață, strădaniile profesorului de a-i face pe copii să descopere sensurile unei capodopere coincide cu o recreare făcută din prisma propriei simțiri și gândiri, ar putea fi o tâlcuire personală a textului, un exercițiu de tâlcuire a sinelui.

Mecanismele receptării diferențiate a operelor literare de către elevii de liceu sunt influențate de o serie de repere ce țin de organizarea procesului de învățare care îi vizează și pe elevi și pe profesor:

- orientarea către încurajarea reflecției, a cunoașterii activ- participative, folosirea experiențelor ;
- adolescentul- elev are tot mai multă independență în clădirea propriei cunoașteri;
- folosirea tehnologiei pentru stimularea învățării;
- alegerea conținuturilor adaptate specificului clasei;
- adaptarea stilurilor de predare la stilurile de învățare și la personalitatea elevului. ¹

Specific oricărei ființe umane care își propune să învețe, dar mult mai accentuată la vârsta adolescenței este **motivația**. Aceasta are un rol vital în procesul învățării, indiferent dacă se realizează în cadrul școlii ori în afara ei. În plus, dacă profesorul știe să utilizeze creativ și atent acest aspect, rezultatele învățării, dar și procesul în sine, vor evidenția o multitudine de alte procese care s-au dezvoltat stimulate de motivație: vitalizează, selectează cu ușurință țintele ce trebuie atinse, stimulează deschiderea către experiențe noi, înlesnește descoperirea și interiorizarea unor principii/ valori. Administrarea eficientă a motivației poate să constituie un extraordinar avantaj: satisfacție, lipsa tensiunilor, câștigarea de timp, autocunoaștere pentru elev și cadru didactic (interesul pentru anumite domenii/ categorii, gradul de maturizare, aspirațiile conștientizate/ neconștientizate, valorizarea acumulărilor anterioare și dispoziția de a-și exprima în mod liber personalitatea). La o privire mai atentă, toți cei implicați vor sesiza că atunci când învățarea are în spate o motivație, atmosfera și starea interioară sunt degajate, resimt pozitiv înlăturarea unei presiuni care crea sentimentul de greutate, de respingere, chiar, sau de amânare a învățării. Și dacă adolescenții au nevoie de ceva în mod special, atunci, una dintre aceste nevoi este **motivația**.

Omul tânăr, care abia acum descoperă cine este el, cum este el și lumea în care trăiește, trebuie ajutat să conștientizeze că are capacități, aptitudini, inteligență, creativitate și o personalitate unică prin care va putea să își construiască viitorul, pas cu pas. Este esențială motivația care pornește de la încrederea pe care adolescentul (și adultul de mai târziu) o are în propriile date, în ceea ce are el unic, specific. Va reuși să găsească soluții oricărei situații, nu

¹ Dan Potolea, Ioan Neacșu, Romiță I. Iucu, Ion- Ovidiu Pânișoară, op. cit., p. 228

se va teme să înfrunte experiențe noi și provocatoare, știind că el are în interiorul său niște resurse care îl vor susține. Fricile, temerile copiilor se datorează și firii lor (mai slabe, sensibile), dar și mediului familial și social căruia îi aparțin, de aceea se impune ca ele să fie înlăturate prin încurajarea, stimularea și aprecierea din partea adulților. De exemplu, lecțiile de literatură surprind prin faptul că elevii se atașează de un anume personaj literar tocmai datorită exemplului pe care acesta îl oferă în privința motivației în atingerea unor obiective. Principala motivație a Vitoriei Lipan este iubirea pentru soț și convingerea că rânduilele vieții se respectă cu sfințenie, indiferent de situație – așa concluzionează ei. În continuare, au văzut în comportamentul și în viziunea Maitreyiei ca resort sau motivație dăruirea sa ca ființă, înțelegerea iubirii dintr-o perspectivă profundă și mult mai cuprinzătoare, foarte rar întâlnită. Au menționat că experiența unei astfel de iubiri poate fi motivația transformării interioare a individului, ceea ce constituie un adevărat ideal pentru orice om. În cele din urmă, au analizat comportamentul Otiliei Mărculescu, felul în care naratorul lui Călinescu construiește imaginea fetei ca un puzzle- fiecare dintre celelalte personaje au o altă raportare și o altă imagine despre Otilia- s-a stabilit de către adolescenți că în fața pretențiilor diferite ale celor din jur, care te percep în funcție de cum sunt ei sau de cât vrei să arăți, nu neapărat așa cum ești tu.

Cele menționate mai sus ilustrează modul în care motivația provoacă inteligența, neexcluzând-o pe cea afectivă, la o selecție și o ierarhizare a comportamentelor și a valorilor pe care le conțin acestea.

O altă componentă a mecanismului receptării noilor informații o constituie ideea de **transfer** a informației, adică utilizarea unui set mai vechi de achiziții/ informații pentru învățarea unor noțiuni sau comportamente noi. Și această latură a învățării este exemplificată în modul de observare și de selectare a însușirilor personajelor și a valorilor pe care acestea le dețin. Atașamentul manifestat față de o eroină sau alta descoperă felul în care le-a fost cultivată perspectiva asupra unor situații în familie sau în mediul lor de viață, organizat, conștient, sistematic sau involuntar, întâmplător, neorganizat. Ceea ce a fost achiziționat anterior, acum se transferă către descifrarea și ierarhizarea unor valori similare, întâlnite și/ sau însușite anterior, necontrolat sau planificat. Tot ceea ce au înmagazinat până la vârsta de 15-18 ani – în familie, la școală, la biserică, între prieteni, colegi ori în simpla vecinătate cu diverse individualități/ personalități despre viață, credință, familie, iubire, moarte, timp, respect, muncă, libertate, motivație, în contextul unei ore de literatură se realizează un transfer către ceea ce face, gândește ori simte personajul. Astfel, vigoarea și determinarea eroinei lui Sadoveanu, dârzenia și echilibrul în tot ceea ce făcea au fost asociate în foarte multe situații cu unul dintre părinți, cu bunica- persoane care au devenit involuntar modele de viață. În privința Maitreyiei și a Otiliei a funcționat mai intens transferul de la aspirațiile proprii persoane către cele două personaje feminine. Iubirea – tema lor preferată- este văzută mai mult ca o proiecție a ceea ce își doresc ei înșiși ca să trăiască: să ofere iubire și să primească, însă complex, profund, jertfelnic.

De aceea, devine atât de important ca tot ceea ce poate deveni model sau posibilă achiziție în urma învățării să fie controlat și selectat de către cei care sunt în măsură să o facă: selectarea conținuturilor învățării, a relațiilor (anturajelor/ colectivelor/ prietenilor), controlarea atmosferei, a ritmului vieții, a ceea ce rostim ori arătăm că gândim.

Proiectarea lecțiilor, pas cu pas, captarea atenției prin mijloace moderne (filme, prezentări power- point ce surprind atmosfera perioadei interbelice, metode moderne de stimulare a inteligenței, a creativității, a însușirilor temperamentale, a stilurilor diferite de învățare, a motivației, a aptitudinilor și, nu în ultimul rând, a caracterului), împletite cu cele clasice/ tradiționale, va crea un ambient favorabil întâlnirii adolescenților cu universul și eroii interbelici.

Pentru a nu se limita la a dezvolta doar competența academică, mai precis, doar la pregătirea examenului de bacalaureat, dascălul va recurge la acea abordare deschisă, eliberatoare pentru copii, prin care le va solicita să se transpună în lumea romanului, în pielea eroinelor. În acest fel, toți vor putea să se exprime, să răspundă întrebărilor, deoarece într-un fel sau altul, fiecare, în momentul în care s-a conectat cu eroina și cu lumea ei, a stabilit instantaneu niște corespondențe cu felul personal de a simți, de a gândi universul și oamenii. Acest lucru va da naștere unor întrebări sau unor soluții, poate neconforme cu școala sau cu așteptările profesorului:

- ✓ Cum credeți că ar reacționa / ar fi privită Vitoria Lipan dacă ar trăi în 2023?
- ✓ Care credeți că ar fi răspunsul la iubirea Maitreyiei al unui Allan al anilor 2000?
- ✓ Ce alt final putea să aibă povestea de iubire dintre Allan și Maitreyi ?
- ✓ Găsiți altă identitate/naționalitate protagoniștilor Allan și Maitreyi. Descrieți povestea de iubire.
- ✓ Imaginați-vă că Otilia trăiește în mediul indian. Urmăriți-i comportamentul, gândurile, trăirile !
- ✓ Considerați că Otilia este fiica Vitoriei Lipan și că trăiește în munții Tarcăului. Descrieți ceea ce „vedeți”!
- ✓ Scrieți-i o scurtă scrisoare uneia dintre eroinele literaturii interbelice: Vitoria Lipan, Maitreyi, Otilia Mărculescu.
- ✓ Comparați relația de iubire a lui Allan și Maitreyi cu cea imaginată între Allan și Otilia.
- ✓ Imaginați-vă că Maitreyi este fiica Vitoriei Lipan și că trăiesc în Bucureștiul interbelic. Descrieți ceea ce „vedeți”!

Pentru că atitudinile și valorile, în general, se învață, scopul școlii trebuie să vizeze dezvoltarea competenței academice și a laturii morale/ a caracterului, care se completează. Un individ competent va pune în valoare caracterul în cea mai înaltă formă, la fel cum un om educat, moral, cu principii, va da un plus de valoare performanțelor academice.

Literatura, fie că este doar citită sau este studiată, interpretată, constituie o fereastră către suflet, o întâlnire cu omul în aproape tot ceea ce are el mai adânc și mai sensibil. Disciplina, în sine, țintește nu doar spre o împlinire a intelectului, ci și spre o descoperire a sufletului. Într-o lume contemporană în care realitatea, cea adevărată și vie, este uitată de

către cei care sunt captivii realității virtuale, este mai important ca niciodată ca întâi să fie hrănit, îngrijit și ajutat sufletul, abia după aceea să fie așteptată din partea tinerilor o atitudine responsabilă față de tot ceea ce îi înconjoară. Omul educat dacă este atent, motivat și responsabil cu lumea sa interioară, cu certitudine va fi responsabil, atent și motivat în toate celelalte situații ale vieții.

Elevilor-adolescenți ar trebui să li se spună că fiecare personaj sau întâmplare din viața personajelor este o lecție pe care trebuie să o învețe pentru mai târziu, pentru viața personală de mai târziu. Interiorizarea valorilor morale și contextele potrivite pentru a-și dovedi atitudinile corespunzătoare sunt exact aceste analize, interpretări, comentarii ale textelor literare. Mereu elevii sunt provocați ca să judece o situație, să argumenteze afirmațiile făcute, să catalogheze vorbe, gânduri și fapte în funcție de niște principii (generale sau personale). Acest demers este totuna cu o provocare: lipsa altor experiențe, a unor informații care se asimilează în timp- pentru că sunt încă niște copii- îi împinge să stabilească diverse conexiuni/ corespondențe cu universul interior. În aceste momente se activează unele predispoziții naturale sau informații asimilate inconștient, ori sădește / deschide noi ferestre către propriul suflet, dar și către realitatea în care trăiește.

Observând activitatea copiilor din timpul lecțiilor de limba și literatura română, analizându-le răspunsurile și rezultatele testelor de personalitate și de temperament, se pot stabili niște concluzii referitoare la modul în care caracterul devine un factor de diferențiere în învățare și în raportarea la realitatea în care trăiesc (familială, școlară, socio- profesională, istorică).

Experiența de profesor te învață că, dacă ai reușit să îi faci să te îndrăgească, atunci poți să aștepți și rezultate ale învățării. Cel mai bun profesor, spune același părinte profesor Constantin Necula, este cel care îl face pe copil să conteze, care îl încurajează, nu cel pe care îl consideră cancelaria a fi bun.² De aici încolo, depinde de personalitatea, de caracterul său.

Modalitatea în care aplicăm metodele didactice în demersul educativ poate să îi confere acestuia mai multă sau mai puțină valoare, în funcție de simțul pedagogic pe care îl are fiecare profesor.

Adevărate motoare ale activității didactice, metodele sunt cele care pun în mișcare potențialul elevilor cu scopul formării de priceperi, deprinderi și al asimilării de cunoștințe. Folosirea unor metode variate în actul predării exersează și elaborează diversele funcții psihice și fizice, formarea unor noi deprinderi intelectuale și structuri cognitive, a unor noi atitudini, sentimente, capacități, comportamente. Toate aceste aspecte ale ființei umane sunt asemenea unei orchestre al cărei dirijor este profesorul, fiindcă el alege „partiturile”(textele literare), el dă tonul, ca mai apoi elevii să interpreteze. Un singur roman abordat printr-o metodă adecvată poate deveni ”cartea vieții” unui elev.

Pentru ca toate metodele și strategiile să funcționeze la capacitate maximă și pentru ca rezultatele să fie la înălțimea obiectivelor și a scopurilor propuse, educatorul trebuie să fie convins că în stânsă legătură cu învățarea sunt motivația, temperamentul, creativitatea, imaginația și afectivitatea.

Învățarea afectivă reprezintă suma tuturor experiențelor emoționale. Aceste experiențe emoționale, acești stimuli determină punerea în mișcare sau pot diminua învățarea socială și cognitivă, generând comportamente și atitudini viitoare.

Toate emoțiile noastre pot fi formate, educate, controlate, schimbate sau reduse. Cadrul didactic ar trebui să aibă mereu un ascuțit simț de a pătrunde dincolo de aparențele afișate de elevi, pentru a păstra permanent echilibrul și dezvoltarea emoțiilor pozitive. Se știe că eficiența învățării este direct proporțională cu acea calitate a emoțiilor, cu starea interioară a fiecăruia care influențează atmosfera/ „starea” întregului colectiv.

Bibliografie

1. Golu, Pantelimon, Verza, Emil, Zlate, Mielu, *Psihologia copilului*, manual pentru clasa a XI-a, EDP, București, 1995
2. Popescu- Neveanu, Paul, Zlate, Mielu, Crețu, Tinca, *Psihologie* (manual pentru clasa a X-a școli normale și licee), EDP, București. 1996
3. Potolea, Dan, Neacșu, Ioan, Romiță B.Iucu, Pânișoară, Ion- Ovidiu, *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*, Ed. Polirom, București, 2008
4. Panagoreț, Oana, Armeanu, C.M., *Tehnici de super învățare*, 2005
5. Cury, Augusto, *Părinți străluciți, profesori fascinanți- cum trebuie să formăm tineri fericiți și inteligenți*, Editura For You, București, 2005

Simpozionul Internațional „LEADERSHIP ȘI IMPACT IN EDUCAȚIE”

EDUCAȚIE CU STARE DE BINE

Prof. înv. primar Parvana Dumitra

Școala Gimnazială „Dimitrie Sturdza” Tecuci, jud. Galați

Copiii noștri să crească în siguranță și să se bucure de tot ce viața le poate oferi

Să avem mai multă încredere în noi, în ceea ce suntem, în ceea ce facem; mai multă încredere în cei de lângă noi

Să educăm copiii, care atunci când vor fi adulți, să facă față provocărilor vieții

Dacă fiecare om s-ar dezvolta păstrând intacte valorile și potențialul cu care s-a născut, lumea în care trăim ar fi considerabil mai bună. Pornim în viață cu un potențial extraordinar, pe care educația și societatea îl pot valorifica sau, dimpotrivă, îl pot anula. În fiecare dintre noi există o comoară, care poate fi șlefuită și scoasă la lumină prin educație.

Școlile există, pentru că există copii. Întreaga structură construită într-o instituție școlară este menită să producă dezvoltare în rândul elevilor, să-i ajute să-și îndeplinească potențialul. Acest lucru nu înseamnă doar parcurgerea unor conținuturi stabilite de programe, nu înseamnă doar evaluări sau rezolvări de sarcini, ci presupune un întreg ansamblu de relații și de contexte construite în jurul celor care învață. Această realitate conduce în mod direct la necesitatea asigurării unei stări de bine în școală, în rândul elevilor și al profesorilor.

Ce înseamnă starea de bine (well-being) în educație? În mod evident, vorbim de un concept care nu este ușor de definit sau de operaționalizat. Bunăstarea elevilor (sau starea lor de bine) reprezintă un construct complex, multidimensional, care se referă la calitatea vieții școlare. Ca atare, ideea de stare de bine a elevilor încorporează dimensiuni psihologice, fizice și sociale, incluzând date obiective și subiective ale vieții acestora. Detaliind, putem spune că acest concept adună elemente ce țin, printre multe altele, de dezvoltarea psihologică și emoțională a copiilor (identitate și încredere, autogestionare, inițiativă, rezistență), de comportamentul social (empatie, grijă și respect față de sine și de alții), de relaționare (prietenie, echitate, atitudini prosoziale, respect) sau de capacitatea mediului de învățare de a fi prietenos, suportiv, de a promova colaborarea, diversitatea sau

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE!

Simpozionul Internațional „LEADERSHIP ȘI IMPACT IN EDUCAȚIE”

disponibilitatea pentru dezvoltare. Toate aceste direcții și multe altele sunt fundamentale pentru a-l susține pe elev să învețe, să aibă succes în învățare, să devină o persoană competentă și capabilă să participe activ la viața școlară și, ulterior, la cea a societății.

Starea de bine este strâns legată de învățare și motivație. Nimeni nu poate fi bun în ceea ce face dacă nu e într-o stare bună. Contextele în care trăim pot stimula sau, dimpotrivă, deteriora starea de bine. Este un lucru valabil și pentru locul în care un copil își petrece o foarte mare parte din timp: ȘCOALA. Copiii își petrec o bună parte din timp la școală, prin urmare, aceasta trebuie să fie un loc esențial pentru conturarea stării lor generale de bine, cu toate aspectele sociale, fizice și emoționale. Starea de bine a elevilor le influențează capacitatea de a-și atinge întregul potențial școlar. Calitatea relațiilor pe care le au copiii între ei, pe care le au cu adulții, precum și calitatea mediului de învățare, influențează fundamental progresele lor școlare.

A fost demonstrat faptul că mediul fizic, social și emoțional în care personalul și elevii petrec o mare parte din fiecare zi, poate afecta sănătatea lor fizică, emoțională și mentală și starea de bine, precum și rata abandonului școlar. Se apreciază că mediul școlar poate îmbunătăți bunăstarea socială, emoțională și capacitatea de învățare când:

- ❖ este cald, prietenos și recompensează învățarea;
- ❖ promovează în special cooperarea și mai puțin competiția;
- ❖ oferă susținere și facilitează comunicarea deschisă;
- ❖ încurajează activitățile creative;
- ❖ încurajează dezvoltarea de proceduri și regulamente care interzic pedeapsa fizică
- ❖ promovează interacțiunea non-violentă pe terenul de joacă, în clasă și între personalul școlii și elevi, prevenind în felul acesta pedeapsa fizică, agresivitatea, hărțuirea și violența;

Bunătatea, bunul
simț, dragostea față de
aproapele, să fie principii de
viață

Munca în echipă, colaborarea,
acceptarea ideilor celorlalți, să
stea la baza proiectelor noastre

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE!

Simpozionul Internațional „LEADERSHIP ȘI IMPACT IN EDUCAȚIE”

Munca cu elevii în școala/ clasa noastră se desfășoară pe baza câtorva principii, ce definesc cel mai bine starea de bine a elevilor și profesorilor:

ȘCOALA NOASTRĂ ESTE UN LOC ÎN CARE ÎNCREDEREA STĂ LA TEMELIA ÎNVĂȚĂRII

Să crezi în tine ca om, ca profesor, în puterea ta de a modela suflete; să crezi în tine ca și copil, în visele tale, în forțele tale, este tot ce își poate dori o școală; încrederea stă la baza învățării.

ACORDĂM SPRIJIN, ÎNDRUMARE ȘI SUPT

Profesorii au rol de suport în procesul de cunoaștere, nu de critici sau agenți punitivi. Facilitează învățarea și oferă sprijin grupului de copii.

FACEM EDUCAȚIE CU IUBIRE

Să iubești un copil indiferent ce ar fi, indiferent de capacitățile sale, de aspectul său fizic, de trăsăturile sale de caracter. O educație bazată pe iubirea copiilor și aprecierea eforturilor lor, are cele mai multe șanse să își arate roadele.

DEZVOLTĂM COMPETENȚELE NECESARE PENTRU O CREȘTERE ARMONIOASĂ

Dacă școala reușește ca: dorința de autocunoaștere, atitudinea pozitivă față de sine și față de ceilalți, exprimarea nevoilor și a emoțiilor, aplicarea practică a cunoștințelor învățate, lucrul în echipă, autonomie în gândire, implicare socială, responsabilitate civică, să devină competențe și abilități dobândite de elevii săi, poate considera că are misiunea îndeplinită.

FACEM TOTUL ÎN ECHIPĂ PROFESORI-COPII-PĂRINȚI-COMUNITATE

Parteneriatul profesori-copii-părinți-comunitate este esențial pentru succesul educațional al copiilor. Doar împreună putem da copiilor noștri aripi pentru a zbura.

ACORDĂM ATENȚIE FIECĂRUI COPIL

Lucrăm cu fiecare copil în parte, în funcție de felul lui unic de a interacționa și a asimila informația. Suntem atenți la nevoile lor fizice și emoționale în egală măsură.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE!

Simpozionul Internațional „LEADERSHIP ȘI IMPACT IN EDUCAȚIE”

✚ ÎNCURAJĂM ÎNVĂȚAREA PRIN CUNOAȘTERE

Procesul nostru de învățare se bazează pe învățarea voluntară, cu dezvoltarea aptitudinilor. Elevii acumulează informația prin joacă, devin curioși și descoperă lumea prin propria lor perspectivă.

✚ BUCURIA ESTE EMOȚIA DE BAZĂ DIN ȘCOALA/ CLASA NOASTRĂ

Atunci când învață, copiii trebuie să simtă bucurie, emoție, curiozitate. Când trăiesc toate aceste emoții, învățarea devine o plăcere.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE!

Educația cu Semnificație **adaptată și pentru elevii cu CES**

Profesor: Pătroescu Ramona Claudia

Școala Gimnazială „Iosif Moldovan” Arad

Într-o lume care se află într-o continuă schimbare, educația nu mai poate fi redusă la o simplă transmitere de informații, ci trebuie să aibă o semnificație, care presupune un proces centrat pe elev, care să dezvolte gândirea critică, valorile și identitatea personală. Această formă de educație construiește un sens și pregătește indivizii pentru viață.

Educația cu semnificație pleacă de la ideea că învățarea devine eficientă atunci când elevul înțelege ceea ce învață și poate aplica ceea ce învață. În acest fel conectarea conținuturilor școlare la experiențele reale de viață transformă informația abstractă în cunoaștere utilă și elevii nu mai memorează mecanic, ci descoperă, experimentează, reflectează.

Iar această formă de educație trebuie să se regăsească în rândul tuturor elevilor, și în cadrul celor cu cerințe educaționale speciale ușoare și moderate, care sunt integrați în școlile de masă, deoarece aceștia, din cauza deficitului de atenției pe care îl au, nu reușesc să înțeleagă ceea ce învață și cu atât mai puțin să aplice în viața reală.

Astfel un rol esențial are profesorul, care devine un mentor și un facilitator al învățării, prin educația centrată pe elev, aplicarea unui curriculum diferențiat, colaborând cu profesorul itinerant și realizând un plan de intervenție personalizat pentru fiecare elev cu cerințe educaționale speciale în parte. Acesta trebuie să integreze metode interactive în procesul de predare-învățare-evaluare, precum și platforme educaționale, care să încurajeze facilitarea învățării și aplicabilitatea în viața reală, cu atât mai mult cu cât, elevii sunt interesați și conectați de tot ceea ce ține de tehnologie și dezinteresează de citit, scris și exerciții pe text.

Educația cu semnificație apare atunci când profesorul explică tema lecției într-un mod clar, interesant, aplică tehnologia și folosește exemple din viața de zi cu zi în așa fel încât elevii să poată face conexiuni între cunoștințele dobândite și situațiile reale. Elevii sunt încurajați să pună întrebări și să-și exprime opiniile, pentru că asta îi motivează să învețe. De asemenea se pune accent pe dezvoltarea emoțională și socială a elevilor, empatie, respect, responsabilitate și cooperare, mai ales când ne raportăm la clase de elevi unde sunt integrați elevi cu deficiențe de învățare, care au nevoie de mai mult timp și sprijin pentru îndeplinirea sarcinilor de lucru.

Educația centrată pe elev este o abordare pedagogică în care procesul de predare-învățare pornește de la nevoile, interesele și potențialul fiecărui elev și nu are în vedere doar conținutul predat.

Caracteristicile de bază sunt învățarea personalizată cu sarcini diferențiate, ritm flexibil și să se țină cont de stilul de învățare a elevului, implicarea activă a elevului, accent pus pe competențe și să existe un feedback continuu.

Metodele folosite sunt cele tradiționale îmbinate cu cele centrate pe elev și prezența platformelor educaționale atât pentru predare, cât și pentru consolidare și evaluare. Aici aș aminti R.E.D-urile: Scorm, Canva, Kahoot, Wordwall, Google Forms.

Prezint un exemplu de educație cu semnificație, pe care l-am realizat în cadrul orelor de limba și literatura română, pentru unitatea „Familie, generații, lumi” având ca text narativ suport „D-l Goe” de I.L.Caragiale. Aici avem întrebarea „Cine educă pe cine?”, iar pornind de la această, elevii au fost puși în situația de a-și exprima opiniile în legătură cu imaginile prezentate, să se pună în diferite situații și să spună cum ar proceda ei în situațiile date, de asemea s-a realizat un Brainstorming despre ce presupune să fii o persoană educată.

După studiul textului suport și înțelegerea textului am apelat la un R.E.D – Wordwall- sub forma de Quizz, diferențiat pentru elevii cu CES pentru consolidarea noțiunilor nou înșușite, unde elevii au realizat sarcinile accesând link-ul de pe platformă de pe telefoanele mobile.(vezi exemplele din anexe)

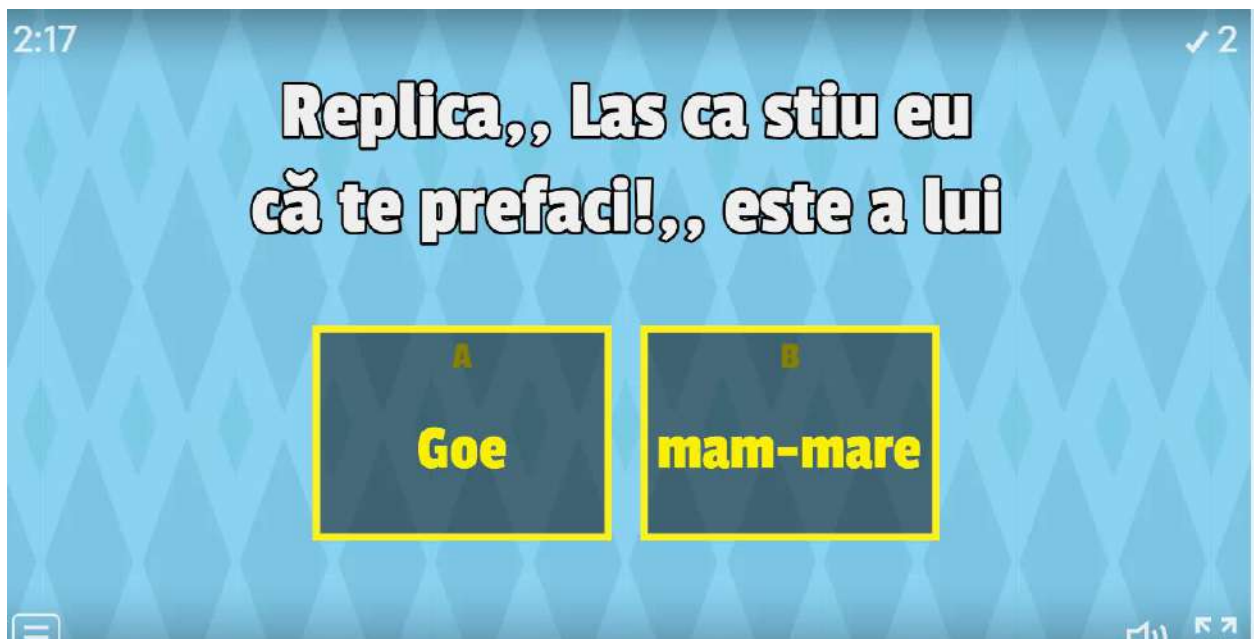
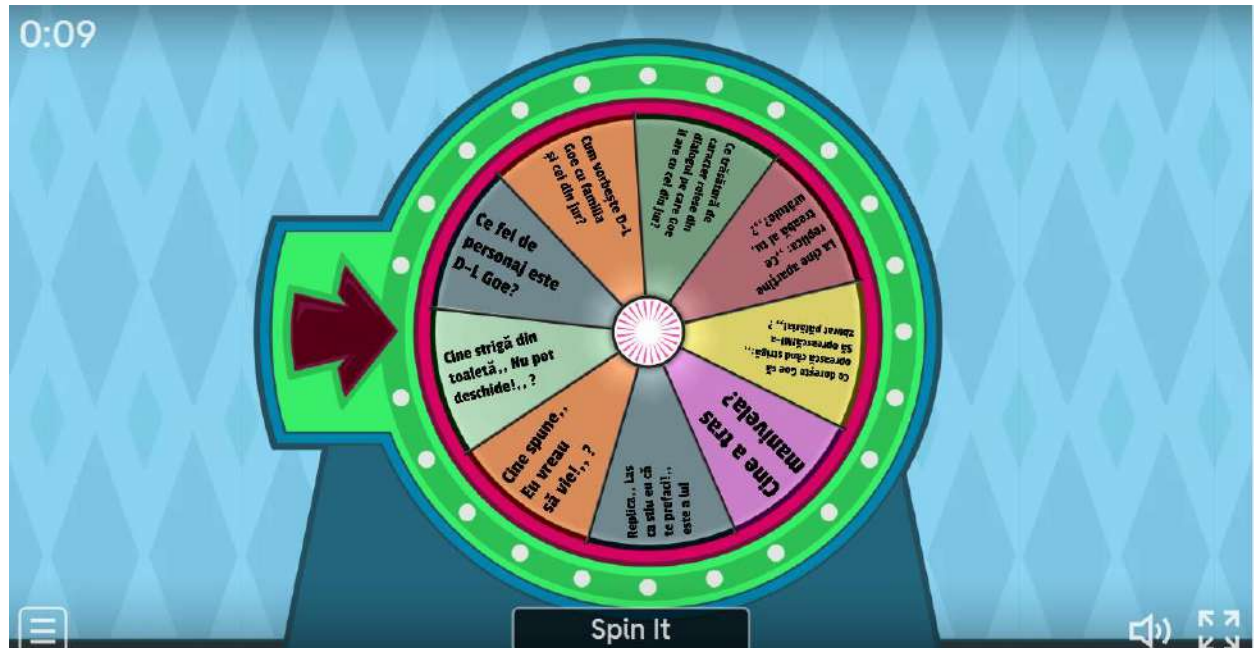
La final am discutat cum trebuie să se comporte un copil educat în societate, ce greșeli a făcut Goe, ce ar fi făcut ei în locul lui și dacă școala are un rol în formarea educației, aviz că Goe era repetent.

În concluzie am ajuns la ideea că educația cu semnificație este fundamentul unei societăți sănătoase și echilibrate.

- Bibliografie:
1. Caragiale, I. L., Momente și schițe, Ed. Ion Creangă, București, 1986
 2. Limba și literatura română, manual pentru clasa a VI-a, Ed. Booklet
 3. <https://wordwall.net>

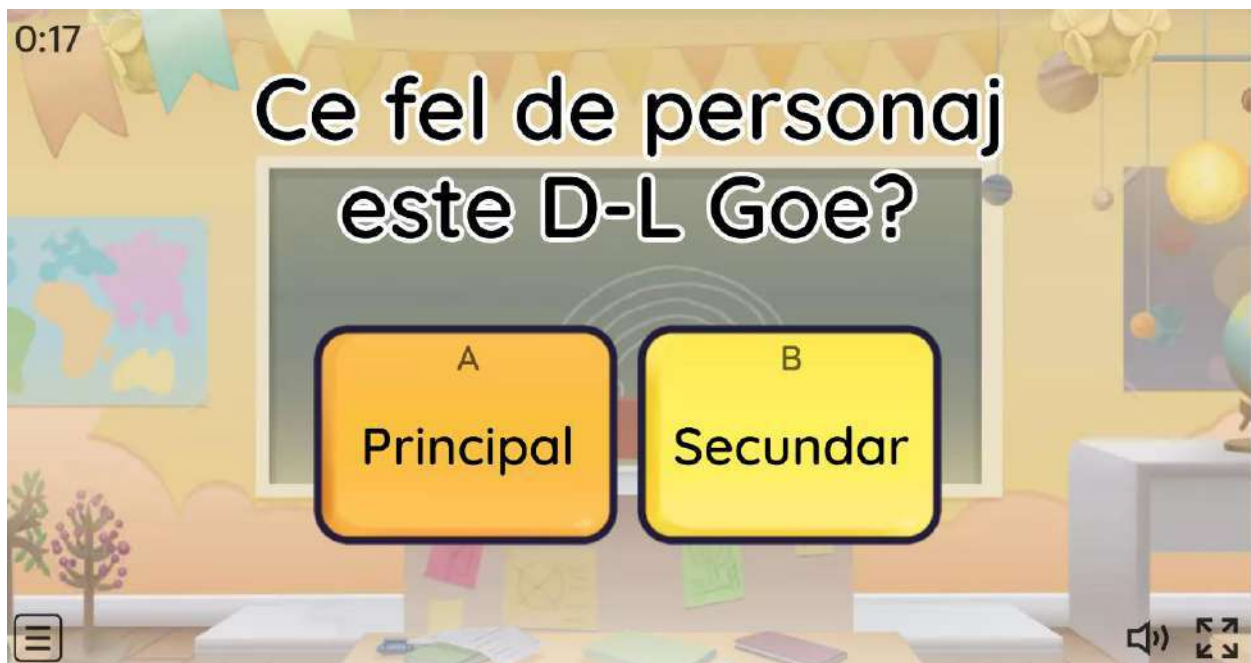
Anexa 1

Link wordwall: <https://wordwall.net/resource/102780901>

Anexa 2

Link wordwall: <https://wordwall.net/resource/102740089>

ÎNVĂȚARE EFICIENTĂ ÎN MATEMATICĂ

Pofesor PĂUN ANA –MARIA

Școala Gimnazială “Aurel Vlaicu” Fetești, jud. Ialomita

Matematica zilelor noastre apare ca un gigantic edificiu monolitic, lărgindu-se mereu în toate direcțiile, înălțându-și tot mai semeț turnurile falnice, consolidându-și temeliiile. Inima acestui edificiu, centrul său de stabilitate, îl constituie „parterul”, așa-numitele „matematici elementare”, iar una din sălile „parterului” - algebra este una dintre ramurile cele mai importante ale matematicii, cunoscând în ultimul timp o dezvoltare foarte mare.

Considerațiile de ordin metodologic privind rezolvarea ecuațiilor sunt consacrate studiului metodic privind predarea ecuațiilor, activității la matematică, principalelor metode de învățare centrată pe elev, învățare care presupune un stil de învățare activ și integrarea programelor de învățare în funcție de ritmul propriu de învățare al elevului. Metodele de învățare centrată pe elev fac lecțiile interesante, sprijină elevii în înțelegerea conținuturilor pe care să fie capabili să le aplice în viața reală. Frumusețea este dată de îmbinarea metodelor tradiționale cu cele moderne: demonstrația matematică, metoda conversației, problematizarea, învățarea prin descoperire, metoda exercițiului, metoda învățării pe grupe, metode de evaluare a randamentului școlar – modalități de lucru prin care se realizează aprecierea și verificarea cunoștințelor, priceperii deprinderii elevilor, a nivelului dezvoltării la un moment dat.

Caracterul polifuncțional al metodelor este dat de capacitatea lor de a atinge concomitent mai multe obiective educative. Metodele se compun din procedee de operare standardizate care pot fi selectate, combinate și folosite în funcție de nivelul și interesele elevilor.

Dintre metodele moderne specifice învățării active care pot fi aplicate cu succes și la orele de matematică fac parte: brainstorming-ul, ciorchinele, cubul, problematizarea, diagrama Wenn, turul galeriei, metoda organizării grafice, știu-vreau să știu-am învățat.

Se cunoaște importanța deosebită care o are problema rezolvării ecuațiilor atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. Important este să învățăm pe elevi să judece riguros, de pildă să nu privească ecuația transformată ca de la sine echivalentă cu cea dată – și eficient – să descopere cele mai convenabile transformări, să efectueze calculul în nivelul cel mai rațional. Rezolvarea ecuațiilor se realizează prin foarte multe exerciții, dar nu pe exercițiile efectuate mecanic, ci pe acțiunea de a rezolva ecuații, privită autocritic și rațional.

A rezolva o problemă înseamnă a trece de la modelul fizic, care înfățișează o soluție concretă din viața de toate zilele, la un model matematic, abstract, ecuații sau sistem de ecuații, obținute din legăturile dintre cunoscute și necunoscute.

Pentru a obține rezultate în studiul matematicii este necesară o muncă susținută și în afara orelor de curs alocate. Este cunoscut faptul că viitorul specialist în matematică își începe pregătirea încă din gimnaziu, unde se pune temelia. Pentru depistarea, cultivarea și crearea condițiilor de dezvoltare a copiilor talentați, o sarcină importantă revine profesorului de matematică.

Bibliografie:

- 1) Bontaș Ion – *Pedagogia*, Editura ALL, București, 1994
- 2) Oprea Crenguța - Lăcrămioara – *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și pedagogică, București, 2007
- 3) Nicola Ioan – *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2003
- 4) Brânzei Dan, Brânzei Roxana – *Metodica predării matematicii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

Leadership în educație – vedere de ansamblu

Prof. Pavăl Vlad Paul
Liceul Teoretic „Miron Costin” Pașcani, jud. Iași

Leadershipul în educație este o activitate multidimensională, centrată pe om, care modelează cultura, climatul și rezultatele școlilor. Aceasta depășește cu mult sarcinile administrative sau supravegherea managerială, este o practică morală și relațională care influențează viețile elevilor, profesorilor, familiilor și comunităților. Într-o lume în continuă schimbare, marcată de progrese tehnologice, diversitate culturală și așteptări sociale în schimbare, nevoia unui leadership educațional puternic și vizionar nu a fost niciodată mai urgentă. Liderii eficienți nu doar întrețin sisteme, ci le transformă. Ei inspiră creștere, cultivă apartenența și creează condiții în care învățarea poate înflori. Această lucrare examinează natura leadershipului educațional, calitățile care definesc liderii cu impact și practicile care le permit liderilor să facă o diferență semnificativă în școli. De asemenea, explorează provocările contemporane, teoriile leadershipului și rolul în continuă evoluție al liderilor în contextele educaționale moderne.

Natura leadershipului în educație

Leadershipul educațional este fundamental relațional și educațional. Fullan (2014) subliniază că „rolul directorului este să conducă învățarea”, subliniind că leadershipul este inseparabil de misiunea de bază a educației: creșterea elevilor. Liderii trebuie să înțeleagă pedagogia, dezvoltarea copilului, proiectarea curriculumului și practicile de evaluare, navigând totodată prin hățișul reprezentat de dinamica emoțională și socială a comunităților școlare.

Leadershipul în educație este, de asemenea, profund influent. Leithwood și colab. (2020) afirmă că „leadershipul este pe locul doi după predarea efectivă în clasă dintre toți factorii legați de școală care contribuie la ceea ce învață elevii.” Această influență nu provine doar din autoritate, ci din capacitatea de a construi încredere, de a articula o viziune comună și de a modela comportamentul etic. Liderii care demonstrează integritate, empatie și consecvență creează medii în care profesorii se simt susținuți, iar elevii apreciați.

Teorii ale leadershipului/conducerii relevante pentru educație

Conducerea transformațională

Leadershipul transformațional pune accent pe inspirație, motivație și crearea de susținători ai politicilor educaționale. Liderii care adoptă această abordare încurajează inovația, contestă status quo-ul și îi împuternicesc pe profesori să își asume propria practică, să ia „taurul de coarne”. Bass și Riggio (2006) descriu liderii transformaționali ca fiind acei care „stimulează și inspiră profesorii să obțină rezultate extraordinare.”

Conducerea instrucțională

Conducerea instrucțională se concentrează pe îmbunătățirea predării și învățării. Această abordare poziționează liderii ca facilitatori ai creșterii profesionale, alinierii curriculumului și luării deciziilor bazate pe situațiile clare ale școlii. Hallinger (2011) observă că liderii instrucționali „prioritizează tehnologia de bază a școlii—predarea și învățarea.”

Conducerea distribuită/partajată

Conducerea distribuită se bazează pe faptul că leadershipul nu este limitat la o singură persoană, ci este împărțit/partajat într-o comunitate școlară. Spillane (2006) susține că „practica leadershipului este distribuită între lideri, profesori și situația lor”, subliniind natura colaborativă a îmbunătățirii eficiente a școlii.

Conducerea de susținere/deservire a școlii

Leadershipul de susținere pune accent pe susținere, empatie și comportament etic. Greenleaf (2002) descrie liderii slujitori ca fiind cei care „se asigură că necesitățile stringente ale școlii sunt deservite.” În educație, acest lucru se traduce în lideri care prioritizează bunăstarea elevilor și sprijinul profesorilor.

Calități ale liderilor educaționali eficienți

Viziune și scop

Viziunea este o caracteristică definitorie a unui leadership eficient. Senge (2006) descrie viziunea ca „o forță în inimile oamenilor, o forță de o putere impresionantă.” Liderii cu o viziune convingătoare inspiră acțiunea colectivă și dirijează eficient resursele către obiective semnificative. Viziunea lor se bazează pe convingerea că toți elevii pot învăța și că școlile trebuie să fie echitabile, incluzive și orientate spre viitor.

Inteligență emoțională

Inteligența emoțională este esențială în mediul emoțional complex al școlilor. Goleman (2006) susține că „inteligenta emoțională contează de două ori mai mult decât cunoștințele tehnice sau IQ-ul” în eficiența leadershipului. Liderii cu inteligență emoțională construiesc încredere, gestionează conflictele și creează medii psihologice sigure unde profesorii și elevii pot prospera.

Echitate și etică

Echitatea este o imperativă morală în leadershipul educațional. Ladson-Billings (1995) susține că educatorii cu relevanță culturală „cred că toți elevii sunt capabili de succes academic.” Liderii dedicați echității și eticii înfruntă barierele sistemice, susțin elevii marginalizați și promovează predarea receptivă cultural.

Facilitarea colaborării

Colaborarea este esențială pentru îmbunătățirea școlii. DuFour și Eaker (1998) subliniază că „esența însăși unei comunități școlare este un angajament față de învățarea fiecărui elev.” Liderii care încurajează colaborarea susțin profesorii, încurajează luarea deciziilor comune și construiesc eficacitate și eficiență la nivelul întregului colectiv.

Adaptabilitate și învățare pe tot parcursul vieții

Educația este în continuă evoluție. Fullan (2014) le reamintește liderilor că „schimbarea este un proces, nu un eveniment”, subliniind necesitatea învățării continue. Liderii care modelează adaptabilitatea îi inspiră pe ceilalți să îmbrățișeze inovația și să răspundă eficient provocărilor emergente.

Practici de leadership care fac diferența

Crearea unei culturi școlare pozitive

Cultura școlii influențează profund performanța elevilor și satisfacția profesorilor. Deal și Peterson (2016) descriu cultura școlii ca fiind „fluxul ascuns, conglomeratul de norme, valori, credințe, tradiții și ritualuri” care modelează viața de zi cu zi. Liderii cultivă o cultură pozitivă prin celebrarea succeselor, abordarea constructivă a conflictelor și promovarea sentimentului de apartenență.

Sprijinirea profesorilor ca profesioniști

Profesorii sunt esențiali pentru succesul elevilor. Darling-Hammond et al. (2017) susțin că „dezvoltarea profesională de înaltă calitate este o componentă centrală a aproape fiecărei propuneri moderne de îmbunătățire a predării.” Liderii care investesc în dezvoltarea profesorilor — prin

coaching/sesiuni de formare, comunități profesionale pentru învățare și feedback semnificativ — consolidează calitatea instruirii și favorizează un mediu de învățare prosper.

Promovarea învățării centrate pe elev

Învățarea centrată pe elev prioritizează nevoile, interesele și vocile acestora. Bransford și colab. (2000) subliniază că „elevii vin în clasă cu prejudecăți despre cum funcționează lumea”, iar mediile eficiente de învățare se bazează pe aceste înțelegeri. Liderii care susțin practici centrate pe elev ajută la formarea celor care învață pe tot parcursul vieții.

Construirea unor parteneriate comunitare solide

Educația nu are loc izolat. Epstein (2018) observă că „școlile, familiile și comunitățile împart responsabilitatea pentru educația și dezvoltarea copiilor.” Liderii care construiesc parteneriate la nivelul comunității, cu familia, instituțiile și organizațiile locale extind oportunitățile pentru studenți și întăresc rețelele de sprijin.

Provocări contemporane în conducerea educațională

Liderii educaționali se confruntă cu numeroase provocări, inclusiv:

- Lipsa profesorilor
- Nevoile de sănătate mintală ale elevilor
- Tipologii de elevi tot mai diverse
- Integrare și avans tehnologic(ă)
- Imixtiuni politice, reforme haotice și presiunile de responsabilizare

Totuși, aceste provocări oferă și oportunități pentru inovație. Fullan (2014) susține că „problemele sunt prietenele noastre”, ceea ce înseamnă că obstacolele pot deveni catalizatori pentru îmbunătățire atunci când sunt abordate cu creativitate și reziliență.

Concluzie

Leadershipul în educație este o responsabilitate profundă și o oportunitate puternică. Este nevoie de viziune, empatie, curaj și un angajament neobosit față de bunăstarea și succesul elevilor. Când liderii creează culturi pozitive, sprijină profesorii, pun elevii în centrul preocupărilor lor și implică comunitățile, ei construiesc un edificiu solid și durabil — nu doar în viețile indivizilor, ci și în viitorul societății. Educația este fundația pe care comunitățile cresc și democrațiile prosperă. Liderii care înțeleg acest adevăr și acționează în baza lui devin catalizatori pentru schimbări semnificative și de lungă durată.

Bibliografie

- Bransford, J., Brown, A., & Cocking, R. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academy Press.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute.
- Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2016). *Shaping school culture* (3rd ed.). Jossey-Bass.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work*. Solution Tree.
- Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships* (2nd ed.). Routledge.
- Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. Jossey-Bass.
- Goleman, D. (2006). *Emotional intelligence*. Bantam Books.
- Ladson-Billings, G. (1995). Toward a theory of culturally relevant pedagogy. *American Educational Research Journal*, 32(3), 465–491.

- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- Senge, P. (2006). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization* (Rev. ed.). Doubleday.

Dezvoltarea empatiei la elevi: resursă în soluționarea conflictelor școlare

Petre Adina-Georgiana, Școala Gimnazială Nr. 7 „Remus Opreanu” Constanța

1. Introducere

Ultimul deceniu a înregistrat un interes sporit în investigarea empatiei datorită asocierii sale cu o conduită pozitivă și cu capacitatea individului uman de a se adapta. Ca trăsătură esențială de personalitate, empatia se prezintă, pe de o parte, ca factor motivator al comportamentelor prosociale de tipul ajutorului și cooperării, și pe de altă parte, ca inhibitor al comportamentelor indezirabile din punct de vedere social de tipul agresivității (Eisenberg & Miller, 1987, Baston, 1991, Hoffman, 2000 apud Schonert-Reichl, 2011). În cadrul școlar, ea contribuie la dezvoltarea unor relații interumane pozitive (Schonert-Reichl, 1993 apud Schonert-Reichl, 2011) și la ameliorarea rezultatelor academice (Wentzel, 1993, Caprara, Barbanelli, Pastorelli, Bandura & Zimbardo, 2000 apud Schonert-Reichl, 2011).

Motivația psihologilor și pedagogilor pentru studiul empatiei este multiplă: 1. existența unor evenimente violente recente de tipul atacurilor armate orientate atât asupra profesorilor, cât și asupra elevilor; 2. bullyingul școlar. Amândouă dintre cauzele menționate atrag atenția asupra necesității dezvoltării calităților umane ale copiilor și adolescenților, calități în centrul cărora se regăsește empatia (Schonert-Reichl, 2011).

2. Delimitări conceptuale

Studiul conceptului empatiei s-a dezvoltat longitudinal, acoperind discipline precum filosofia, teologia, etologia, psihologia dezvoltării, psihologia socială și a personalității. Din acest motiv, există o mare eterogenitate în modul în care teoreticienii studiază empatia. Unii teoreticieni au conectat nejustificat de mult termenii „empatie”-„compătimire”-„compasiune”, lucru care a declanșat o ambiguitate definițională. Aceasta s-a manifestat mai ales la nivelul proceselor și mecanismelor care stau la baza conceptului de „empatie”, rezultând lacune și inconsecvențe în înțelegerea termenului (Davis, 2002 apud Schonert-Reichl, 2011). Așadar, pentru Eisenberg, Spinrad și Sadovsky (2006 apud Schonert-Reichl, 2011) empatia înseamnă capacitatea unui individ de a se oglindi, de a experimenta în mod indirect emoțiile altei persoane, în timp ce pentru Hoffman (2000) sintagma „empatie” semnifică a oferi un răspuns afectiv mai potrivit situației unei alte persoane decât propriei situații. K.A. Schonert-Reichl (2011) face o sinteză a elementelor comune la nivelul definițiilor empatiei: a. existența unui răspuns afectiv (a fi capabil să simți ceea ce simte celălalt); b. realizarea unei distincții între sine și celălalt.

În abordările actuale, empatia este formată din două componente: 1. *afectivă* și 2. *cognitivă*.

1. *Aspectul emoțional al empatiei* este responsabil de generarea unui răspuns afectiv la o situație trăită de un alt individ, existând și sentimentul de împărtășire a unei experiențe interioare cu acea persoană.
2. *Aspectul cognitiv al empatiei* se referă la actul mental de comprehensiune a perspectivei celuilalt prin încercarea de a înțelege gândurile și sentimentele acelei persoane (Baron-Cohen, 2009).

Zaki și Ochsner (2012) identifică o a treia componentă a conceptului empatiei care îmbracă forma unei preocupări pentru a oferi ajutor și a reduce suferința celui alt.

3. Dezvoltarea empatiei la elevi

Mult timp, pedagogii au considerat copiii ca fiind egocentrici, egoiști și lipsiți de grijă față de nevoile celorlalți. Totuși, cercetările desfășurate timp de câteva decenii au demonstrat faptul că începând cu vârsta de 2 ani, copiii au deja capacitatea cognitivă de a înțelege stările fizice și psihologice ale altor persoane, precum și capacitatea emoțională de a experimenta afectiv stările altora. Reiese astfel că deja de la această vârstă fragedă ei pot atenua disconfortul emoțional al altor persoane (Zahn-Waxler & Radke-Yarrow, 1990 apud Schonert-Reichl, 2011). Între 3 și 8 ani, copiii devin din ce în ce mai conștienți de faptul că sentimentele și perspectivele altor indivizi diferă de ale lor, devenind mai reactivi la indiciile emoționale primite din partea celorlalți. Ei sunt deja capabili să transparentizeze o gamă largă de emoții, de la dezamăgire la trădare, și să empatizeze cu suferința produsă (Hoffman, 1984 apud Schonert-Reichl, 2011). În copilăria târzie și adolescența timpurie apare empatia pentru condiția altcuiva, reprezentată de suferință pentru un întreg grup sau o clasă socială defavorizată (Schonert-Reichl, 2011).

În ceea ce privește identificarea cauzelor care duc la lipsa de empatie la copii, specialiștii în educație au observat că elevii cu comportament disruptiv antisocial și capacitate empatică redusă manifestă următoarele caracteristici:

- a. Provin din familii în care practicile parentale sunt deficitare, inconsecvente sau extrem de dure (Patterson, DeBaryshe & Ramsey, 1989 apud Schonert-Reichl, 2011). Familiile sunt cele care influențează convingerile adolescenților și nivelurile de acceptare a violenței, determinând posibilitatea ca elevii să dezvolte sau nu un astfel de comportament indezirabil. Părinții care manifestă un atașament securizant, comunică deschis și empatic, modelează căutarea de soluții la diverse probleme într-o manieră nonviolentă. Dimpotrivă, lipsa comunicării familiale, absența autorității parentale și retragerea sprijinului părinților favorizează normalizarea acțiunilor agresive (Martos Martinez et al., 2021).
- b. Provin din medii paupere, fiind expuși involuntar la situații din care învață să aibă reacții agresive, coercitive, mai degrabă decât să ofere un răspuns empatic, prosocial (Schonert-Reichl, 2011).
- c. Aderă la grupuri de colegi în care există conduite deviante. Prezența în grup a unor elevi conflictuali care manifestă conduite violente crește posibilitatea ca alții să susțină și să dezvolte comportamente perturbatoare, influența acestora fiind dăunătoare. La polul opus, existența unor relații cu grupuri de colegi unde se valorizează sprijinul și securitatea diminuează violența la tinerii cu tendințe agresive (Martos Martinez et al., 2021).

Specialiștii în educație (Hoffman, 2000, Staub, 2003, Esienberg, Spinrad et al., 2006 apud Schonert-Reichl, 2011) consideră că empatia poate fi cultivată prin expunerea copiilor la experiențe de socializare în cadrul cărora educatorii sau profesorii modelează abordări care evidențiază suferințele celui alt ca răspuns la un anumit comportament al lor. Aceste situații sociale în care copiii rănesc, fie că sunt acasă, la creșă, grădiniță sau școală, sunt de fapt oportunități pentru adulți de a-i ghida în direcția rezolvării situației prin utilizarea unui nivel mai ridicat de empatie. Deoarece conduita empatică trebuie modelată, profesorii trebuie să dețină această competență transparentizată prin capacitatea de a consolida relații bune în grupul clasă și de a dezvolta la elevi o abordare pozitivă față de ei înșiși și de ceilalți (Levi-Keren, Godeano-Barr & Levinas, 2022).

Berliner și Masterson (2015) oferă câteva strategii de promovare a empatiei în rutina școlară zilnică:

Tabel 1. Recomandări de promovare a empatiei în cadrul grupului clasă
(Adaptare după Berliner & Masterson, 2015)

Promovarea empatiei la clasă	
Recomandări	Exemplificări și resurse
1. Profesorii trebuie să fie atenți și receptivi față de necesitățile elevilor, astfel modelând un comportament empatic .	Modelarea conduitei empatice de către profesori se realizează prin promptitudinea răspunsurilor la nevoile și îngrijorările elevilor și afișarea unei mimici binevoitoare însoțită de atenție și receptivitate.
2. În situațiile în care un elev rănește un altul, profesorul trebuie să utilizeze următoarele tehnici disciplinare : a. transparentizarea perspectivei victimei; b. sublinierea răspunsului victimei; c. asocierea acțiunii vătămătoare cu răspunsul elevului victimă; d. identificarea unor soluții empatice și utilizarea unor comportamente prosoziale compensatorii.	• Pentru elevii de vârstă mică se pot utiliza observații de tipul: „X, se pare că Y s-a întristat tare mult atunci când i-ai rupt foaia.” • Pentru elevii mai mari: „X, atunci când ai insultat-o pe Y, cum a răspuns? Îți dai seama în ce mod au afectat-o cuvintele tale? Este ceva ce ai putea face pentru ca ea să se simtă mai bine?”
3. Jocul și interpretarea diverselor roluri permit copiilor să experimenteze emoțiile și perspectiva celuilalt.	• Profesorii trebuie să încurajeze elevii să nu se ferească să experimenteze emoții cu care nu sunt foarte familiarizați mai ales la vârste mici, de pildă, jena. • Elevii mai mari pot să-și folosească imaginația pentru a intra în rolul unei figuri istorice, pot găsi un alt final pentru o poveste sau pot interpreta scene dintr-o piesă de teatru.
4. Literatura pentru copii este o oportunitate reală de a vorbi despre emoțiile și sentimentele personajelor, dar și de modul în care acestea reușesc să le gestioneze.	• <i>Mă simt trist</i>, Brian Moses, Editura Trei; • <i>Emoțiile lui Noni: Îmi este frică!</i>, Aurelie Chien & Chow Chine, Editura Didactică Publishing House.
5. Interacțiunile regulate cu animale amplifică empatia.	• Adoptarea unui animal de companie al clasei și responsabilizarea elevilor în ceea ce privește îngrijirea acestuia; • Organizarea de excursii la rezervații naturale și grădini zoologice; • Invitarea la clasă a unor reprezentanți ai adăposturilor locale de animale pentru a preda lecții despre viețuitoarele pe care le îngrijesc.

6. În clasă, profesorul poate utiliza jocuri care promovează empatia , oferind elevilor oportunități de a-și identifica și exprima emoțiile.	• Joc terapeutic: <i>Emoțiile și expresiile feței</i>, Editura Diana; • Joc <i>Lumea Emoțiilor</i>, Editura Didactica Publishing House.

4. Relația empatie-conflict

Multiculturalitatea societății actuale, implicarea unor părinți lipsiți de tact și capacități colaborative în viața școlară, regulamentele școlare încălcate, bullyingul și violența fac ca școala să nu fie doar un spațiu al educației, ci și un teritoriu al conflictelor, dezacordurilor și disputelor (Levi-Keren, Godeano-Barr & Levinas, 2022).

Pe scena violenței școlare se găsesc trei tipologii de personaje: 1. victima, 2. agresorul și 3. observatorul (Martos Martinez et al., 2021).

1. Victimele sunt de obicei introverte, interiorizate și inadapte grupului de colegi de clasă. Dacă suferința provocată de agresiune este majoră sau repetată, elevii care sunt subiectul violenței pot fi predispuși la excludere socială, ideea suicidară, tendințe depresive, anxietate, stres și la consum de substanțe.
2. Agresorul poate fi caracterizat prin niveluri reduse de empatie, competențe sociale și emoționale diminuate.
3. La rândul lor, observatorii se împart în trei mari categorii: a. cei care încurajează agresorii să continue cu actele de violență împotriva altor elevi; b. cei care sprijină victimele și c. cei care nu se implică de teama repercusiunilor în cazul în care ar încerca să aplaneze conflictul. Bauman, Yoon, Iurino, Hacckett (2020 apud Martos Martinez et al., 2021) au demonstrat în cadrul unui studiu faptul că observatorii care decid să aplice măsuri pentru stoparea bullyingului asupra altui elev au niveluri mai ridicate de empatie.

Hoffman (2000 apud Schonert-Reichl, 2011) susține că empatia funcționează ca un factor frenator în cazul tendințelor comportamentale agresive. Acest lucru se produce deoarece persoanele cu un nivel ridicat de empatie pot anticipa efectele comportamentului lor asupra altor persoane. În cadrul unui studiu desfășurat de Nessdale, Milliner, Duffy și Griffiths (2009 apud Schonert-Reichl, 2011) s-a observat să existe o corelație negativă între empatie și tendințele agresive de tipul: adresarea de apelative urâte, însușirea lucrurilor altei persoane, lovirea, împingerea sau tachinarea cuiva. Alt studiu aparținând lui Espelage, Mebane și Adams (2002 apud Schonert-Reichl, 2011) a examinat relația dintre empatie la nivelul ambelor componente, emoțională și cognitivă, și bullying. Din nou, s-a constatat un indice semnificativ de corelație negativă. Schonert-Reichl (2011) susține ideea că elevii care se implică activ în conduite agresive, în special băieții, raportează niveluri diminuate de empatie. De asemenea, elevii cu niveluri superioare de empatie manifestă atitudini negative față de violență și agresivitate, ceea ce îi face mai puțin predispuși să se angajeze în astfel de comportamente. Dovidio, Johnson, Gaertner, Pearson, Saguy și Ashburn-Nardo (2010 apud Levi-Keren, Godeano-Barr & Levinas, 2022) susțin că în rezolvarea conflictelor la nivelul relațiilor de grup, empatia reduce prejudecățile și părtinirile și amplifică voința de a ajuta. Așadar, dezvoltarea empatiei elevilor prezintă beneficii incontestabile în rezolvarea conflictelor.

Bibliografie:

Baron-Cohen, S. (2009) Autism: The empathizing-systemizing theory, in *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1156(1), pp. 68-80.

Berliner, B. & Masterson, K.M. (2015) Review of Research: Promoting Empathy and Development in the Early Childhood and Elementary Classroom, in *Childhood Education*, 91(1), pp. 57-64.

Levi-Keren, M., Godeano-Barr, S. & Levinas, S. (2022) Mind the conflict: Empathy when coping with conflicts in the education sphere, in *Cogent Education*, 9(1), pp. 1-18.

Martos Martinez, A., Molero Jurado, M.M., Perez-Fuentes, M.C., Simon Marquez, M.M., Balagan Martin, B.G., Gaquez Linares, J.J. (2021) The Complex Nature of School Violence: Attitudes Toward Aggression, Empathy and Involvement Profiles in Violence, in *Psychology Research and Behavior Management*, pp. 575-586.

Schonert-Reichl, K.A. (2011) Promoting empathy in school-aged children: Current approaches and implications for practice. In K. Nader *School rampage shootings and other youth disturbances: Early preventive interventions*, pp. 159-203. New York: Routledge.

Zaki, J. & Ochsner, K.N. (2012) The neuroscience of empathy: Progress, pitfalls and promise, in *Nature Neuroscience*, 15(5), pp. 675-680.

Teatrul ca mijloc eficient de învățare a limbii franceze

„Je suis un petit acteur sur une grande scène”

Prof. Petreanu Cătălin

Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni, Bacău

« Je suis un petit acteur sur une grande scène » se poate constitui ca un antrenament formativ al capacității de comunicare în limba franceză, utilizând de această dată și un limbaj specific artei dramatice : « Théâtre, c'est d'abord jouer ».

Un profesor de limba franceză poate folosi instrumente noi și interesante pentru a face procesul de predare a unei limbi străine mai atrăgător și mai eficient. Folosirea teatrului în orele de limba franceză poate fi un instrument care sporește motivația elevilor, dă profesorului șansa de a căpăta o mai profundă cunoaștere a secretelor predării, de a descoperi noi modalități de a pătrunde în mintea elevilor, de a redescoperi plăcerea jocului ca și metodă de învățare și dezvoltare a caracterului uman. Integrarea teatrului în orele de limba franceză reprezintă o strategie didactică modernă și eficientă, centrată pe elev și pe învățarea activă. Prin activități teatrale, limba străină nu mai este percepută doar ca un obiect de studiu teoretic, ci ca un mijloc autentic de comunicare și exprimare.

Teatrul facilitează dezvoltarea competențelor de comunicare orală, contribuind semnificativ la îmbunătățirea pronunției, a intonației și a fluenței în comunicare. Elevii sunt puși în situații reale sau simulate, în care trebuie să folosească limba franceză spontan, depășindu-și teama de a vorbi. Astfel, actul comunicativ devine natural, iar greșelile sunt percepute ca parte firească a procesului de învățare.

Un alt avantaj major al utilizării teatrului la clasă este dezvoltarea vocabularului și a structurilor gramaticale în contexte semnificative. Dialogurile, jocurile de rol și scenetele permit fixarea noțiunilor lingvistice într-un mod atractiv și memorabil. În plus, elevii au ocazia să descopere elemente de cultură și civilizație franceză prin texte dramatice, fragmente literare sau creații proprii inspirate din viața cotidiană francofonă.

Inițierea elevilor în procesul teatral le oferă posibilitatea de a-și manifesta creativitatea, personalitatea, preferințele, exprimarea liberă, pregătindu-i să-și formeze obișnuința de a lua atitudine față de ceea ce se întâmplă în jurul lor.

Prin teatru, elevii își exersează lectura, memoria, capacitatea de comunicare orală, de adaptare la atmosfera specifică a unor astfel de situații. Elevul implicat într-o astfel de activitate va reuși mai ușor să-și învingă inhibițiile, emoțiile, să se manifeste spontan și dezinvolt, să se integreze într-un grup.

Acceptarea artei teatrale determină educarea capacității de înțelegere a unui spectacol, de analiză estetică a acestuia, de emitere a unor judecăți de valoare, copilul fiind dispus să empatizeze cu personajele și, implicit cu cei din jurul său. Urmărim sensibilizarea acestora în ceea ce privește învățarea limbii franceze, ludicul, dezvoltarea emoțională, stăpânirea emoțiilor și consolidarea cunoștințelor de limba franceză. Așadar, în eforturile mele de profesor de limba franceză am avut mereu în vedere și aspectul motivației. Concluzia experților din domeniu, cum

că motivația intrinsecă/integrativă este cea mai dezirabilă la elevi, mi-a fost de folos în abordarea mea metodică, deoarece consider că teatrul ca metodă de predare a limbii franceze dezvoltă exact aceste tipuri de motivație.

Implicațiile educaționale ale motivației nu sunt de neglijat. Motivația și efortul de a o trezi în elevi, de a-i face dornici să se implice în teatru și filme, sunt scopurile mele principale. Mână în mână cu motivarea elevilor merge construirea respectului de sine al elevilor, și acest lucru este în mod sigur realizat de teatru.

Teatrul poate fi privit și analizat din multiple puncte de vedere – teatrul ca și activitate de comunicare, teatrul ca materie școlară în sine și teatrul ca “metodă” folosită în predarea altor materii – acesta fiind rolul său principal în abordarea mea didactică.

Plecând de la motivațiile, interesele și curiozitatea elevilor, propun un drum al descoperirii situat în inima spectacolului de teatru. Elevii vor intra în pielea personajului pus în scena cu text, muzică, costume și măști. Teatrul nu se face singur, el favorizează apariția relațiilor și o mai bună ascultare a celui de lângă tine.

Arta care poate ajuta cel mai mult în procesul de cunoaștere și dezvoltare al tinerilor este teatrul. De ce teatrul? Pentru că teatrul înseamnă mai întâi de toate viață. Toate întâmplările din viața noastră se derulează pe o scenă. Oamenii devin personaje vii într-o mare și adevărată piesă de teatru. Oamenii, fie ei adulți sau copii, au nevoie de „spectacol”. Privită ca un divertisment, reprezentarea unui text facilitează înțelegerea mesajului, pentru că elevii asistă la desfășurarea acțiunii iar replicile schimbate cu rapiditate le dau senzația realității.

Teatrul este un instrument care descătușează imaginația și energia; el e centrat pe dezvoltarea lingvistică, conștientizarea personală, cooperarea de grup, conștientizarea senzorială și dezvoltarea imaginației; teatrul încurajează sentimentul de responsabilitate și de cooperare; este un mijloc prin care “copilul-problemă” își consumă energia iar cel timid e încurajat să participe; teatrul dezvoltă calitățile morale și sociale ale elevilor – suspendarea temporară a ego-ului are loc deoarece ei percep o experiență prin prisma rolului asumat; astfel, li se dă șansa să înțeleagă sentimentele celorlalți; teatrul este în egală măsură un factor de motivare a profesorului – gândurile și sentimentele elevilor, exprimate în activitățile dramatice pot fi înțelese de profesor și din feedback-ul dat de aceste activități, el își poate stabili strategii mai eficiente pentru viitor.

Beneficiile teatrului în predarea limbii franceze sunt evidente. El înseamnă interacțiune plină de înțeles în limba franceză, asimilarea de elemente de prozodie și pronunție într-o manieră contextualizată, achiziția de vocabular și structuri noi, pe deplin contextualizat și un sentiment de încredere în abilitatea lor de a învăța o limbă străină. Profesorul deține un rol important în sensul că el permite elevilor să îi “provoace” autoritatea prin asumarea de responsabilități, prin folosirea imaginației, prin oferirea de alternative, soluții, prin munca lor de cercetare. Dar el trebuie, cu toate acestea, să-și planifice și controleze atent lecțiile, să manifeste entuziasm, să aibă o relație de încredere reciprocă cu elevii, să fie dispus să își asume riscuri, să își asume roluri și să fie văzut ca o persoană adevărată.

Iar teatrul înseamnă bineînțeles și socializare. Nu în lumea virtuală. Cu ajutorul spectacolelor de teatru, putem măcar pentru două ore să-i determinăm pe tineri să nu mai utilizeze telefoanele mobile dacă le propunem spectacole de calitate, care să corespundă

dorințelor și nevoilor actuale. Un scop ambițios, dacă există și dascăli care reușească să îl îndeplinească. Prin intermediul pieselor de teatru, se pot dezbate teme delicate pentru publicul adolescent, consumul de droguri, violența fizică sau verbală, aspecte legate de sănătate. Această capacitate miraculoasă a teatrului de a se apropia de sufletul omului și de a transmite mesaje, face din el o metodă de educare unică.

Susținută de credința mea în importanța procesului de predare, de părerile mele în ceea ce privește învățarea și cunoașterea, pot să afirm că folosirea teatrului în orele de franceză se bucură de un real succes. Din punct de vedere metodic, cultural, epistemologic și nu în ultimul rând, din punct de vedere omenesc, psihologic, elevii au mult de câștigat. Pe lângă cunoștințele de limba franceză acumulate, cel mai mult au de câștigat personalitățile elevilor în ansamblu.

În concluzie, teatrul reprezintă un instrument pedagogic valoros în predarea limbii franceze, oferind un cadru dinamic și motivant de învățare. Prin integrarea activităților teatrale în demersul didactic, profesorul creează oportunități autentice de comunicare, stimulează creativitatea elevilor și transformă ora de limba franceză într-o experiență educațională plăcută și eficientă.

Pedagogia fericirii

Prof. Petreanu Cătălin

Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni, Bacău

La momentul actual, în toate țările civilizate, care au înțeles rolul major al educației în consolidarea și progresul unei societăți, mai ales în condițiile în care știința și tehnologia, ca și piața muncii, fac pași uriași, se caută metode și soluții pentru a restructura școala, în raport cu aceste schimbări.

Există, în lume, sisteme de învățământ performante, care au învins inerțiile, au găsit mecanismele potrivite, în beneficiul elevilor și în spiritul timpului pe care îl trăim, indiferent că este vorba despre școli din învățământul de stat sau din cel privat.

Când spunem “școala”, avem automat cam aceeași reprezentare pe care o aveau părinții noștri: clase de elevi în fața cărora profesorii transmit informații, din diverse domenii, care trebuie asimilate, apoi verificate, evaluate în funcție de cerințele programelor de învățământ, pe ani de studii, și cu grija de a corespunde cerințelor specifice ale examenelor de sfârșit de ciclu educațional. Un fel de puzzle ale cărui piese destructurate nu vor dobândi coerența întregului, dacă elevii nu sunt ajutați să înțeleagă regulile, conexiunile, scopul. Sistemul de învățământ românesc are nevoie de optimizare și de adaptare la condițiile socio-economice actuale. Un pas important pentru ca acest deziderat să devină realitate ar putea fi schimbarea modului în care ne raportăm la școală - aceasta ar trebui să devină un loc în care fericirea tuturor celor implicați să fie o prioritate.

Școala, pentru a putea să își atingă scopul, are nevoie să devină un loc al fericirii, locul unde, pe lângă cunoștințe, înveți mult mai multe de la toți cei din jurul tău. În plus, îți dezvolti personalitatea și stima de sine.

Fericirea este o formă a inteligenței. Ea se poate învăța și dezvolta în același timp. Ea poate fi transmisă altora prin intermediul metodelor cooperante la care recurge un profesor în cadrul actului educațional, pentru că acesta are rolul de a-i ghida pe elevi să descopere căi de a fi fericiți și în sala de clasă. Atât timp cât educația pe care o oferă școala vizează doar o cunoaștere fragmentată pe domenii, ca și cum am putea disocia, de exemplu, în ființa noastră, corpul de emoții, emoțiile de mental, mentalul de spirit, rezultatele nu pot fi cele pe care ni le dorim.

Pedagogia fericirii reprezintă o abordare educațională modernă care pune în centrul procesului de învățare starea de bine a elevului. Aceasta pornește de la ideea că un copil fericit este mai motivat, mai implicat și mai deschis către cunoaștere. Educația nu mai este privită exclusiv ca transmitere de informații, ci ca un demers holistic, care vizează dezvoltarea emoțională, socială și cognitivă a individului. Un element esențial al pedagogiei fericirii este crearea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect, empatie și încredere reciprocă. Relația profesor-elev devine una de parteneriat, în care elevul se simte valorizat și încurajat. Greșeala nu mai este sancționată, ci acceptată ca o oportunitate de învățare, ceea ce reduce anxietatea și crește stima de sine.

Pedagogia fericirii promovează metode active și participative de predare, precum învățarea prin joc, cooperarea, proiectele creative sau activitățile artistice. Aceste strategii stimulează curiozitatea, creativitatea și dorința de a învăța, contribuind la dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Elevii învață să-și recunoască emoțiile, să le gestioneze și să relaționeze armonios cu ceilalți.

Atât profesorii cât și părinții, acasă, vor avea în vedere câteva reguli de bază, care derivă mai degrabă din calitatea lor umană, din vocație, din pasiunea pe care o manifestă în raport cu ceea ce sunt datori să facă.

Învățarea este eficientă dacă este însoțită de curiozitate, entuziasm și bucurie. Este necesară căutarea unor metode (descoperirea, experimentarea, cooperarea etc.) care să le provoace curiozitatea, lăsându-i mai multă libertate pentru a excela în ceea ce învață cu plăcere. Ceea ce contează, în primul rând, nu este volumul de muncă și de efort, ci intensitatea, interesul, preocuparea autentică pentru ceea ce învață. Elevii au nevoie de afecțiune și de comportamente (ale adulților din jurul lor) care să le sporească încrederea și stima de sine, care să-i ajute să depășească teama de eșec și preocuparea excesivă pentru note.

Trebuie să găsim o cale liberă cultivării pasiunilor, a talentelor, a potențialului creativ, spontaneității, care au căi diferite de exprimare de la persoană la persoană. În felul acesta, școala va forma individualități și nu ființe „robotizate”, cu reacții standard. Implicarea părinților în viața școlii este necesară, în sensul disponibilității de a înțelege care sunt cele mai potrivite căi de a sprijini evoluția copilului, în completarea școlii, în spiritul timpului pe care îl trăim și al unui învățământ performant.

Relațiile interumane sunt cele care conduc la fericire. Relațiile pe care elevii le stabilesc cu profesorii și colegii lor pot prezice starea lor de fericire. Indiferent de vârstă, elevii fericiți sunt cei care stabilesc relații interumane pozitive. Un profesor fericit are un impact pozitiv asupra fiecărui elev. Elevii învață atunci când sunt fericiți, când se simt acceptați și când mediul școlar este unul pozitiv. Emoțiile pozitive sunt cel mai mare motivator pentru un elev. Aceștia vor să aibă prieteni, să cunoască lumea tot prin joc, să facă și să învețe ceea ce le place. Elevii trebuie să meargă la școală pentru că le face plăcere să se afle acolo, între prieteni; pentru că au profesori care îi fac să se simtă importanți și apreciați. Când unul dintre aceste elemente „scârțâie”, elevul nu-și mai găsește plăcerea în lucrurile care pentru el sunt secundare: lecțiile predate sau temele de casă. Pentru el este important să fie fericit la școală!

Bunăstarea interioară îi ajută pe copii să învețe mai ușor. De exemplu, elevii învață mult mai lesne lucruri dacă le găsesc (sau le sunt prezentate) într-un mod distractiv, interesant. Emoțiile pozitive pe care ei le trăiesc, de la recunoștință, bucurie, optimism, dragoste, încredere în sine, curiozitate, inspirație, speranță, amuzament și până la pacea interioară, joacă un rol important asupra întregii lor bunăstări, contribuind, printre altele, la îmbunătățirea modului în care gândesc, a capacității de concentrare, a condiției fizice și intelectuale.

Elevii sunt într-un proces continuu și accelerat de învățare și transformare biologică, socio-emoțională și cognitivă. Chiar dacă „problemele” lor pot să pară adultului ca fiind irelevante, minore, pentru cel mic ele reprezintă de multe ori dileme sau lecții de viață. Este foarte important să ne amintim mereu că, pentru elevii pe care îi avem în fața noastră, copilăria, preadolescența sau adolescența nu sunt lipsite de provocări și dificultăți, că e normal să apară

poticneli sau schimbări bruște uneori, că se întâmplă alteori ca schimbările așteptate să întârzie și că ei au nevoie de sprijin.

Un climat sigur și disciplinat, un sistem de reguli, responsabilizarea, așteptările înalte, cinstea și corectitudinea fac parte din ceea ce trebuie să promovăm. Activitatea la clasă a profesorului este cea care generează calitate și, ca urmare, bunăstarea profesorului este o condiție a bunăstării elevilor. Aceasta poate fi asigurată numai printr-un management performant al învățământului și prin dialog permanent între partenerii sociali.

Bunăstarea elevului nu înseamnă doar o stare de beatitudine permanentă sau transformarea școlii într-un ”spațiu al jocului” ci, dimpotrivă ordine, disciplină, așteptări înalte, efort, dar și respect, sprijin, empatie și încurajare.

Creativitatea și stimularea comportamentului creativ în școală

Prof. Petreanu Cătălin

Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni, Bacău

Creativitatea este una din principalele probleme ale cercetărilor psihopedagogice din ultima perioadă. Depistarea și stimularea creativității la elevi reprezintă una din direcțiile cele mai importante de perfecționare și modernizare a procesului de învățământ, educației și instrucției în general. Creativitatea constituie una dintre cele mai importante valori umane, sociale, educaționale. Rolul creativității în procesul culturii și civilizației este enorm iar în școala contemporană este prezentă o vie preocupare pentru educarea creativității. Multă vreme creativitatea a fost considerată un har divin, har pe care îl aveau puțini oameni. Concepția conform căreia talentele și geniile sunt înnăscute a fost depășită. Acestea sunt rezultatul interacțiunii dintre influența mediului și a eredității, dintre învățare, maturizare și dezvoltare.

Creativitatea reprezintă una dintre competențele-cheie ale educației contemporane, fiind esențială pentru adaptarea elevilor la o societate aflată într-o continuă schimbare. Școala are un rol fundamental în identificarea, cultivarea și stimularea potențialului creativ al fiecărui elev, oferindu-i contexte variate de exprimare și explorare.

Creativitatea nu se manifestă doar în domeniile artistice, ci și în gândirea critică, rezolvarea de probleme, capacitatea de a formula idei originale și de a găsi soluții inovatoare. Comportamentul creativ se reflectă prin curiozitate, flexibilitate în gândire, inițiativă, asumarea riscului și dorința de a experimenta. Pentru ca aceste trăsături să se dezvolte, mediul școlar trebuie să fie unul deschis, sigur și stimulativ.

Un factor esențial în stimularea comportamentului creativ este atitudinea cadrului didactic. Profesorul devine facilitator al învățării, încurajând exprimarea liberă a ideilor, acceptând diversitatea opiniilor și valorizând originalitatea. Greșeala este privită ca parte a procesului creativ, nu ca un eșec, ceea ce contribuie la creșterea încrederii în sine a elevilor.

Potențialul creativ există latent în fiecare copil, putând fi dezvoltat sub influența unui mediu socio-educational stimulat, responsabilii pentru stimularea creativității copilului preșcolar și școlar fiind părinții și cadrele didactice. Prin învățarea creativă nu se urmărește neapărat a se face din fiecare copil un geniu, dar putem și trebuie să reușim, ca dascăli, să facem din fiecare copil un participant activ – independent sau în grup – la „redescoperirea” adevărilor despre lucruri și fenomene, atunci când i se indică direcțiile de cercetare sau i se dau notele definitorii, să-și pună întrebări similare cu cele pe care și le pune cercetătorul științific cum ar fi: „cine”, „ce”, „unde”, „prin ce mijloace”, „în ce scop”, „cum”, „când”, deoarece ele întrețin interesul pentru cunoaștere și corespund spiritului de curiozitate al copilului. Creativitatea înseamnă îndrăzneală, tot ceea ce este nou este incert și neconformist. Pentru a se putea avânta în necunoscut, copilul trebuie să dispună de acea libertate interioară, de acel sentiment de siguranță, provenite din lumea sa înconjurătoare. Lipsa de creativitate se datorează însă unei insuficiente înțelegeri a fenomenelor, lipsei sentimentului de libertate interioară sau lipsei de stabilitate a condițiilor externe.

Creativitatea înseamnă posibilitatea de comunicare: copilul se află într-un contact continuu cu lumea sa interioară și cu lumea sa exterioară. Curiozitatea și setea de cunoaștere ne face receptivi față de lumea exterioară. Libertatea interioară face posibilă folosirea cunoștințelor acumulate de către lumea trăirilor noastre subiective. Copilul care își manifestă permanent mirarea și surpriza, încercând să surprindă ineditul lumii, neinfluențat, este considerat prototipul creativității. Copilul este prin natura sa un creativ datorită imensei sale curiozități, a freamătului permanent pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său. În perioada școlară imaginația se exprimă viu prin tot ceea ce face copilul în cadrul tuturor activităților. Preșcolaritatea reprezintă vârsta la care este imperios necesar stimularea potențialului creativ al copilului, nevidențiat sau neexprimat prin cunoașterea și stimularea aptitudinilor, prin mobilizarea resurselor latente prin susținerea manifestațiilor printr-o motivație intrinsecă.

Activitatea didactică trebuie înțeleasă ca un act de creație nu ca un șir de operații șablon, de rutină. Cadrul didactic trebuie să dispună de capacitatea de înțelegere a copiilor, să trăiască împreună sentimente puternice, să creeze situații care să îmbogățească mintea copilului cu anumite reprezentări și obișnuințe, să-și transforme ocupația într-o frumoasă minune. Creativitatea, spre deosebire de inteligență, este la copil un fenomen universal. Nu există copil care să nu deseneze, să nu fabuleze.

Creativitatea le este stimulată, dezvoltându-le, în primul rând, încrederea în ei, în ceea ce pot oferi, respectându-i pentru frumusețea și unicitatea lor. Un cadru didactic poate să încurajeze și să stimuleze creativitatea copiilor astfel:

- prin crearea unui mediu adecvat elevului, în care jocul să se desfășoare fără restrângeri;
- prin libertate de exprimare (libertatea nu trebuie să fie îngrădită);
- prin diverse ateliere de creație (pe cât posibil aceste ateliere să se realizeze și împreună cu părinții);
- prin adaptarea ideilor copilului, încât să se potrivească cu cerințele cadrului didactic.

Produsul creației este considerat criteriul cel mai eficient de apreciere a creativității elevului. Originalitatea produsului se exprimă prin noutate și unicitate în raport cu societatea ca un tot sau în raport cu individul care l-a creat. Dacă un produs este considerat original în raport cu individul, atunci creativitatea poate fi considerată o facultate general – umană.

Fiecare copil dispune deci de un potențial creativ, respectiv de anumite însușiri favorizante actului creator. Deosebirile se exprimă prin intensitatea cu care se manifestă acest potențial și prin domeniul în care se aplică. El reprezintă o posibilitate ce se poate întrevedea de la cea mai fragedă vârstă. Detaliind aceste însușiri putem distinge pe de o parte, cele care se referă la intelectul copilului, iar pe de altă parte, cele care se referă la fantezia sau imaginația sa.

Educarea creativității este un proces continuu ce trebuie realizat pe tot parcursul școlii.

Astfel didactica actuală își propune problema formării și antrenării structurilor intelectuale astfel încât acestea să fie capabile de comportamente creatoare. Omul creativ ia decizii și rezolvă problemele vieții prin acțiune. Pentru formarea unui astfel de om este nevoie de un nou tip de

învățare și anume învățarea creativă. Acest tip de învățare urmărește să facă din fiecare copil un participant activ – independent sau de grup- la redescoperirea adevărilor, la creativitate.

Dezvoltarea capacității de a fi creativ, este esențială pentru supraviețuire, fiecare dintre elevii noștri având o mare nevoie de noutate. În acest sens, școala trebuie să aibă un rol primordial în formarea tinerilor capabili să-și folosească întregul potențial creativ de care dispun în activitatea productive viitoare. Creativitatea este o condiție a eficienței atât în procesul de învățământ cât și în muncă. Pentru ca un adult să devină creativ este necesar un antrenament încă din copilărie dobândit în școală.

Eficiența educării creativității la elevi este dependentă de pregătirea științifică și pedagogică a cadrului didactic, de priceperea lui de a organiza în mod judicios activitatea elevilor, de a subordona totalitatea mijloacelor sale didactice obiectivelor propuse.

IMPACTUL DIGITALIZĂRII ÎN EDUCAȚIE

Prof. PIGUI GRAȚIELA-RAMONA,

Colegiul Național "Tudor Vladimirescu", Târgu Jiu, Gorj

Digitalizarea educației reprezintă una dintre cele mai profunde transformări ale școlii contemporane și constituie fundamentul pe care se construiește școala viitorului. Aceasta nu mai este doar un spațiu fizic în care se transmit cunoștințe, ci un ecosistem de învățare dinamic, conectat la realitățile sociale, economice și tehnologice ale lumii actuale. În acest context, dezvoltarea competențelor elevilor capătă o semnificație nouă, iar tehnologia devine un catalizator al schimbării, sprijinind formarea integrală a personalității elevului și pregătirea acestuia pentru o societate digitalizată, complexă și interdependentă. Școala viitorului pune accent pe formarea competențelor esențiale pentru viață, iar digitalizarea contribuie decisiv la acest proces prin diversificarea metodelor de predare, învățare și evaluare. Elevul nu mai este un simplu receptor de informații, ci un participant activ la propria formare, implicat în explorare, creație și reflecție. Tehnologia oferă contexte autentice de învățare, stimulează curiozitatea și permite conectarea conținuturilor școlare cu experiențele reale ale elevilor. Astfel, educația devine relevantă, motivantă și orientată spre dezvoltarea competențelor necesare adaptării la schimbările rapide ale societății. Un rol central în acest proces îl are dezvoltarea competențelor de comunicare și alfabetizare mediatică. În era digitală, comunicarea nu se mai limitează la exprimarea verbală sau scrisă tradițională, ci include utilizarea limbajelor multimedia, a platformelor online și a canalelor digitale de interacțiune. Elevii învață să își exprime ideile clar și coerent prin texte digitale, prezentări interactive, materiale audio-video sau proiecte colaborative. Prin utilizarea tehnologiei, comunicarea devine un proces bidirecțional, bazat pe dialog, feedback și cooperare, ceea ce contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare.

Alfabetizarea mediatică dobândește o importanță deosebită în contextul abundenței informaționale specifice mediului digital. Elevii sunt expuși zilnic la un volum mare de informații, iar școala are responsabilitatea de a-i învăța să selecteze, să analizeze și să evalueze critic conținuturile accesate. Digitalizarea permite integrarea unor activități educaționale care îi ajută pe elevi să înțeleagă mecanismele de producere și difuzare a informației, să identifice sursele credibile și să recunoască manipularea sau dezinformarea. Astfel, competența de comunicare se completează cu responsabilitatea și etica utilizării mediului digital.

Un alt aspect esențial al școlii viitorului este personalizarea învățării, posibilă în mare măsură datorită digitalizării. Tehnologia permite adaptarea conținuturilor, metodelor și ritmului de învățare la nevoile individuale ale fiecărui elev. Platformele educaționale digitale, resursele interactive și instrumentele de evaluare online oferă feedback imediat și sprijină autoevaluarea, contribuind la dezvoltarea competenței de a învăța să înveți. Elevii devin mai conștienți de propriile puncte forte și de dificultățile întâmpinate, învață să își stabilească obiective și să își gestioneze eficient timpul și efortul de învățare. În acest context, rolul profesorului se transformă semnificativ. De la figura tradițională de furnizor de informații, cadrul didactic devine un facilitator al învățării, un ghid care sprijină elevii în construirea propriului parcurs educațional. Digitalizarea oferă profesorului instrumente pentru monitorizarea progresului elevilor, pentru diversificarea strategiilor didactice și pentru crearea unui climat educațional incluziv și stimulat. Relația profesor–elev se bazează tot mai mult pe colaborare, încredere și sprijin personalizat, aspecte esențiale pentru dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor. Dezvoltarea competențelor sociale și civice este, de asemenea, profund influențată de digitalizare. Mediile digitale creează oportunități de colaborare care depășesc limitele clasei tradiționale și ale comunității locale. Elevii pot lucra împreună la proiecte comune, pot participa la activități educaționale internaționale și pot interacționa cu persoane din culturi diferite. Aceste experiențe contribuie la formarea empatiei, a respectului pentru diversitate și a capacității de a lucra eficient în echipă. În același timp, elevii învață să își asume responsabilitatea pentru propriul comportament în mediul online și să respecte regulile de conviețuire digitală.

În același timp, mediul digital stimulează dezvoltarea creativității, a spiritului de inițiativă și a competențelor antreprenoriale. Elevii sunt încurajați să gândească inovator, să identifice probleme reale și să propună soluții folosind instrumente digitale. Activitățile bazate pe proiecte, realizate individual sau în echipă, îi ajută pe elevi să își dezvolte capacitatea de planificare, luare

a deciziilor și gestionare a resurselor. Digitalizarea oferă spații de experimentare și exprimare creativă, în care greșeala este privită ca parte a procesului de învățare, iar succesul este rezultatul perseverenței și al colaborării.

Un alt element definitoriu al școlii viitorului este formarea unei atitudini responsabile față de tehnologie. Digitalizarea nu presupune doar utilizarea instrumentelor digitale, ci și înțelegerea impactului acestora asupra vieții personale, sociale și profesionale. Elevii trebuie să fie conștienți de beneficiile, dar și de riscurile mediului digital, să învețe să își protejeze datele personale și să adopte un comportament etic și echilibrat. Educația digitală devine, astfel, o componentă esențială a educației pentru viață.

În concluzie, școala viitorului este inseparabilă de procesul de digitalizare, care susține dezvoltarea competențelor elevilor într-o manieră integrată, coerentă și relevantă. Prin utilizarea conștientă și pedagogică a tehnologiei, educația devine mai accesibilă, mai flexibilă și mai adaptată nevoilor fiecărui elev. Digitalizarea nu înlocuiește relația umană din educație, ci o completează și o îmbogățește, oferind noi perspective asupra învățării. Formarea competențelor prin digitalizare pregătește elevii pentru o lume aflată în continuă schimbare, în care capacitatea de adaptare, gândirea critică, colaborarea și creativitatea sunt esențiale. Astfel, școala viitorului devine un spațiu al învățării permanente, al inovării și al responsabilității, contribuind la construirea unei societăți durabile și echilibrate

BIBLIOGRAFIE:

1. **Cerghit, I.** *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
2. **Cucoș, C.** *Pedagogie* Editura Polirom, Iași, 2014
3. **European Commission**, *Key Competences for Lifelong Learning* – European Reference Framework, 2018
4. **Redecker, C.** , *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*, Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2017
5. **Voogt, J.**, *A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences*, Journal of Curriculum Studies, 2012

IMPACTUL DIGITALIZĂRII ÎN EDUCAȚIE

Prof. PIGUI GRAȚIELA-RAMONA,

Colegiul Național "Tudor Vladimirescu", Târgu Jiu, Gorj

Digitalizarea educației reprezintă una dintre cele mai profunde transformări ale școlii contemporane și constituie fundamentul pe care se construiește școala viitorului. Aceasta nu mai este doar un spațiu fizic în care se transmit cunoștințe, ci un ecosistem de învățare dinamic, conectat la realitățile sociale, economice și tehnologice ale lumii actuale. În acest context, dezvoltarea competențelor elevilor capătă o semnificație nouă, iar tehnologia devine un catalizator al schimbării, sprijinind formarea integrală a personalității elevului și pregătirea acestuia pentru o societate digitalizată, complexă și interdependentă. Școala viitorului pune accent pe formarea competențelor esențiale pentru viață, iar digitalizarea contribuie decisiv la acest proces prin diversificarea metodelor de predare, învățare și evaluare. Elevul nu mai este un simplu receptor de informații, ci un participant activ la propria formare, implicat în explorare, creație și reflecție. Tehnologia oferă contexte autentice de învățare, stimulează curiozitatea și permite conectarea conținuturilor școlare cu experiențele reale ale elevilor. Astfel, educația devine relevantă, motivantă și orientată spre dezvoltarea competențelor necesare adaptării la schimbările rapide ale societății. Un rol central în acest proces îl are dezvoltarea competențelor de comunicare și alfabetizare mediatică. În era digitală, comunicarea nu se mai limitează la exprimarea verbală sau scrisă tradițională, ci include utilizarea limbajelor multimedia, a platformelor online și a canalelor digitale de interacțiune. Elevii învață să își exprime ideile clar și coerent prin texte digitale, prezentări interactive, materiale audio-video sau proiecte colaborative. Prin utilizarea tehnologiei, comunicarea devine un proces bidirecțional, bazat pe dialog, feedback și cooperare, ceea ce contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a capacității de argumentare.

Alfabetizarea mediatică dobândește o importanță deosebită în contextul abundenței informaționale specifice mediului digital. Elevii sunt expuși zilnic la un volum mare de informații, iar școala are responsabilitatea de a-i învăța să selecteze, să analizeze și să evalueze critic conținuturile accesate. Digitalizarea permite integrarea unor activități educaționale care îi ajută pe elevi să înțeleagă mecanismele de producere și difuzare a informației, să identifice sursele credibile și să recunoască manipularea sau dezinformarea. Astfel, competența de comunicare se completează cu responsabilitatea și etica utilizării mediului digital.

Un alt aspect esențial al școlii viitorului este personalizarea învățării, posibilă în mare măsură datorită digitalizării. Tehnologia permite adaptarea conținuturilor, metodelor și ritmului de învățare la nevoile individuale ale fiecărui elev. Platformele educaționale digitale, resursele interactive și instrumentele de evaluare online oferă feedback imediat și sprijină autoevaluarea, contribuind la dezvoltarea competenței de a învăța să înveți. Elevii devin mai conștienți de propriile puncte forte și de dificultățile întâmpinate, învață să își stabilească obiective și să își gestioneze eficient timpul și efortul de învățare. În acest context, rolul profesorului se transformă semnificativ. De la figura tradițională de furnizor de informații, cadrul didactic devine un facilitator al învățării, un ghid care sprijină elevii în construirea propriului parcurs educațional. Digitalizarea oferă profesorului instrumente pentru monitorizarea progresului elevilor, pentru diversificarea strategiilor didactice și pentru crearea unui climat educațional incluziv și stimulat. Relația profesor–elev se bazează tot mai mult pe colaborare, încredere și sprijin personalizat, aspecte esențiale pentru dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor. Dezvoltarea competențelor sociale și civice este, de asemenea, profund influențată de digitalizare. Mediile digitale creează oportunități de colaborare care depășesc limitele clasei tradiționale și ale comunității locale. Elevii pot lucra împreună la proiecte comune, pot participa la activități educaționale internaționale și pot interacționa cu persoane din culturi diferite. Aceste experiențe contribuie la formarea empatiei, a respectului pentru diversitate și a capacității de a lucra eficient în echipă. În același timp, elevii învață să își asume responsabilitatea pentru propriul comportament în mediul online și să respecte regulile de conviețuire digitală.

În același timp, mediul digital stimulează dezvoltarea creativității, a spiritului de inițiativă și a competențelor antreprenoriale. Elevii sunt încurajați să gândească inovator, să identifice probleme reale și să propună soluții folosind instrumente digitale. Activitățile bazate pe proiecte, realizate individual sau în echipă, îi ajută pe elevi să își dezvolte capacitatea de planificare, luare

a deciziilor și gestionare a resurselor. Digitalizarea oferă spații de experimentare și exprimare creativă, în care greșeala este privită ca parte a procesului de învățare, iar succesul este rezultatul perseverenței și al colaborării.

Un alt element definitoriu al școlii viitorului este formarea unei atitudini responsabile față de tehnologie. Digitalizarea nu presupune doar utilizarea instrumentelor digitale, ci și înțelegerea impactului acestora asupra vieții personale, sociale și profesionale. Elevii trebuie să fie conștienți de beneficiile, dar și de riscurile mediului digital, să învețe să își protejeze datele personale și să adopte un comportament etic și echilibrat. Educația digitală devine, astfel, o componentă esențială a educației pentru viață.

În concluzie, școala viitorului este inseparabilă de procesul de digitalizare, care susține dezvoltarea competențelor elevilor într-o manieră integrată, coerentă și relevantă. Prin utilizarea conștientă și pedagogică a tehnologiei, educația devine mai accesibilă, mai flexibilă și mai adaptată nevoilor fiecărui elev. Digitalizarea nu înlocuiește relația umană din educație, ci o completează și o îmbogățește, oferind noi perspective asupra învățării. Formarea competențelor prin digitalizare pregătește elevii pentru o lume aflată în continuă schimbare, în care capacitatea de adaptare, gândirea critică, colaborarea și creativitatea sunt esențiale. Astfel, școala viitorului devine un spațiu al învățării permanente, al inovării și al responsabilității, contribuind la construirea unei societăți durabile și echilibrate

BIBLIOGRAFIE:

1. **Cerghit, I.** *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006
2. **Cucoș, C.** *Pedagogie* Editura Polirom, Iași, 2014
3. **European Commission**, *Key Competences for Lifelong Learning* – European Reference Framework, 2018
4. **Redecker, C.**, *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu)*, Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2017
5. **Voogt, J.**, *A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences*, Journal of Curriculum Studies, 2012

INVESTIGAȚIE PRIVIND DISCRIMINAREA ELEVILOR

Profesor educație timpurie: Pînzaru Iulia

Școala Gimnazială Nr. 10 Botoșani

Introducere

Toți avem aspirații și sentimente, iar fiecare din noi este unic în felul său. Tratatul egal al tuturor persoanelor în societate este unul dintre obiectivele primordiale urmărite de fiecare stat care promovează democrația și care se declară și se dorește a fi un stat de drept.

Ce este discriminarea ?

Discriminarea reprezintă diferența de tratament, nejustificată în mod obiectiv și rezonabil, între persoane sau grupuri sociale aflate în situații analoage, comparabile sau similare sau tratarea diferită a persoanelor sau grupurilor sociale aflate în situații diferite.

Criteriile (caracteristicile protejate) prevăzute de legislația română, în principal Constituția României și legile speciale, sunt: rasa, naționalitatea, etnia, limba, religia, categoria socială, convingerile, sexul, orientarea sexuală, vârsta, handicapul, boala cronică necontagioasă, infectarea HIV, opțiunea politică, averea, apartenența la o categorie defavorizată, situația sau responsabilitatea familială, apartenența ori activitatea sindicală sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor recunoscute de lege în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Disignul cercetării

Din discuții avute în pauze cu colegii am sesizat că nu doresc să aibă în clasă un copil cu deficiențe și astfel am efectuat această investigație pentru a reflecta realitatea.

Scopul investigației a fost de a vedea în ce măsură sunt discriminați elevii din școala în care lucrez și dezvoltarea unei politici din care să reiasă că în școală nu este tolerat un astfel de comportament.

Obiectiv: Realizarea unei diagnoze a respectării drepturilor elevilor

Eșantion-15 cadre didactice din învățământul primar și preșcolar al Școlii Gimnaziale nr 1

Instrumente de evaluare

Am aplicat un chestionar în luna aprilie 2021, cadrelor didactice din Școala Nr 1 la care lucrez, ce a urmărit identificarea unor aspecte:

- problemele legate de fenomenul discriminării în instituțiile de învățământ;
- gradul de acceptare și de respingere a copiilor cu deficiențe;
- problemele care apar în procesul de incluziune școlară;
- impedimentele care apar în procesul de asigurare a drepturilor copiilor la un mediu educațional prietenos și fără bariere/sigur;

Elaborarea chestionarului.

Chestionarul a fost compus din trei părți esențiale și anume:

1. **Profilul participantului** - unde cadrele didactice au avut posibilitatea de a prezenta date privind genul, ciclul de predare, vechimea în muncă,
2. **Întrebări selective** - la această etapă cadrele didactice au fost rugați să selecteze o variantă de răspuns care ar corespunde realității din instituția lor de învățământ, astfel apreciind nivelul de incluziune al elevilor .
3. **Comentarii** – după unele întrebări, participanții au avut o secție dedicată comentariilor lor, prin urmare au avut ocazia de a-și exprima propria opinie cu privire la problema pusă în discuție, să prezinte amănunțit situații cunoscute, să prezinte și motivele pentru care a avut un comportament

discriminatoriu și de asemenea să vină cu propuneri pentru rezolvarea problemelor legate de discriminare.

CHESTIONAR PRIVIND IDENTIFICAREA FENOMENULUI DE DISCRIMINARE

1.Ciclul de învățământ:

☐ Primar

☐ Prescolar

2.Genul:

☐ Feminin

☐ Masculin

3.Vechime în învățământ:

☐ Sub 10 ani

☐ Peste 10 ani

4.Școala la care activați este un loc unde elevii se simt acceptați și în siguranță?

☐ Da

☐ Nu

☐ Nu știu

5.Exista toleranță și compasiune față de elevii din alte grupuri etnice sau cu dizabilități?

☐ Da

☐ Nu

☐ Nu știu

6. Recurgeți la acțiuni sau remarci discriminatorii atunci când întâmpinați probleme?

☐ Da

☐ Nu

Dacă da exemplificați
împrejurările.....

7.Școala dvs este dotată corespunzător pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la ore ?

☐ Da

☐ Nu

8. Pentru elevii cu dizabilități mentale,școala dvs asigură servicii psiho-pedagogice și centre de resurse educaționale ?

☐ Da

☐ Nu

9.Sunteți de parere că și elevii cu dizabilități pot învăța în învățământul de masă?

☐ Da

☐ Nu

Argumentați răspunsul?

.....

10.Aveți în clasa dumneavoastră elevi cu dizabilitati?

☐ Da

☐ Nu

Dacă da scrieți dizabilitatea și modul de gestionare a situației.....

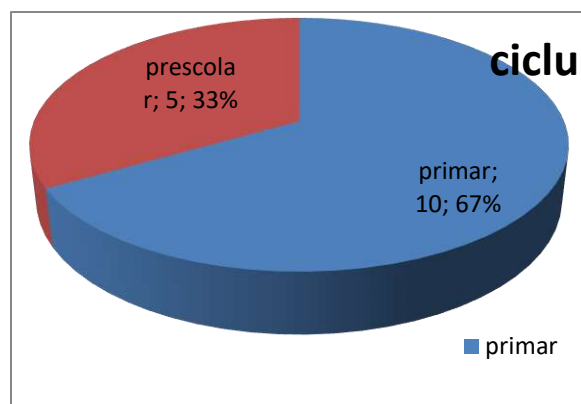
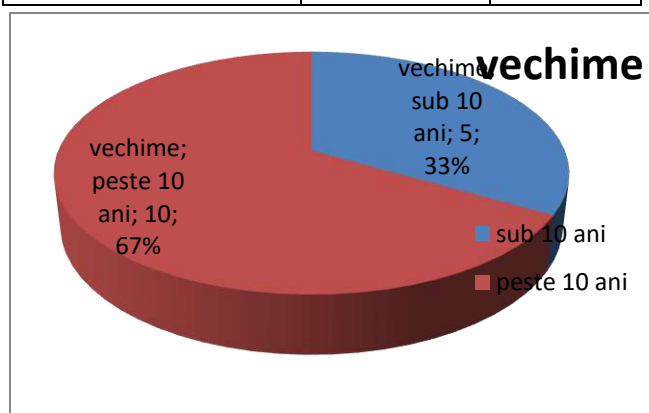
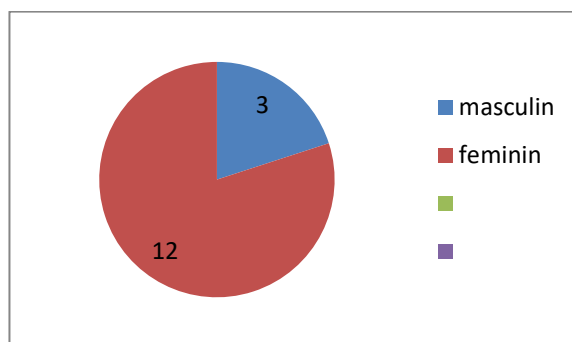
Rezultatele și interpretarea lor:

Interpretarea rezultatelor se va efectua din compararea variabilelor: acceptare,compasiune,remarci discriminatorii,servicii psihopedagogice, precum și din analiza argumentărilor aduse la unele întrebări.

Din întrebările 1,2,3 se poate observa ciclul la care predă:primar sau preșcolar; genul masculin și feminin si vechimea în muncă. Având în vedere faptul că majoritatea respondenților sunt în vârstă de la 22 la 60 de ani, putem deduce că ceea ce a fost prezentat de ei conferă un grad înalt de încredere în răspunsurile și informațiile furnizate, precum și o apreciere obiectivă a problemei puse în discuție.

Reprezentare structură eşantion:

Ciclu	Primar	10
	Prescolar	5
Genul	Feminin	12
	Masculin	3
Vechime în munca	Sub 10 ani	5
	Peste 10 ani	10

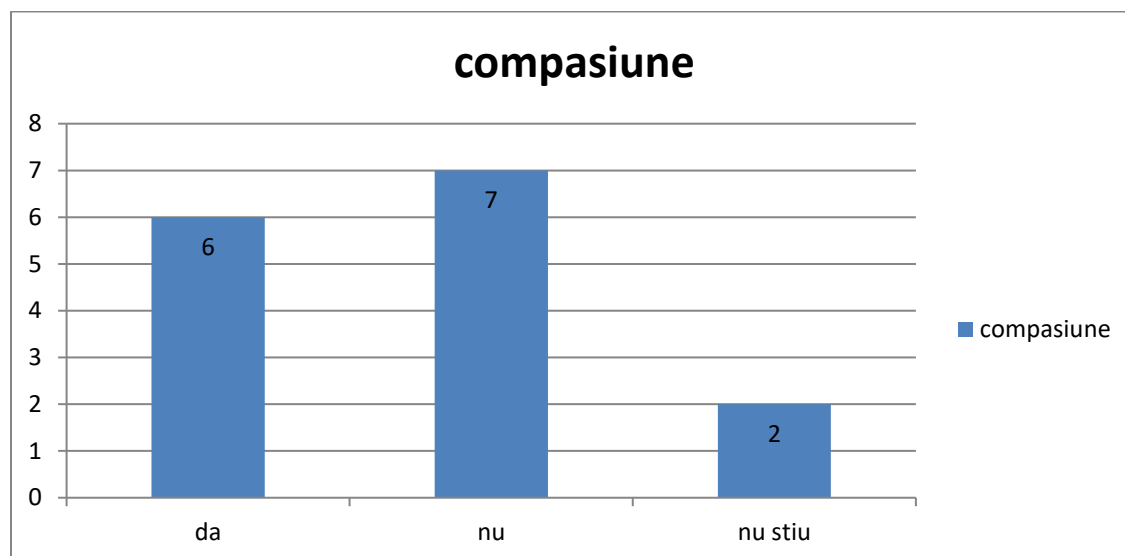

La întrebarea nr 4. Școala la care activați este un loc unde elevii se simt acceptați și în siguranță?

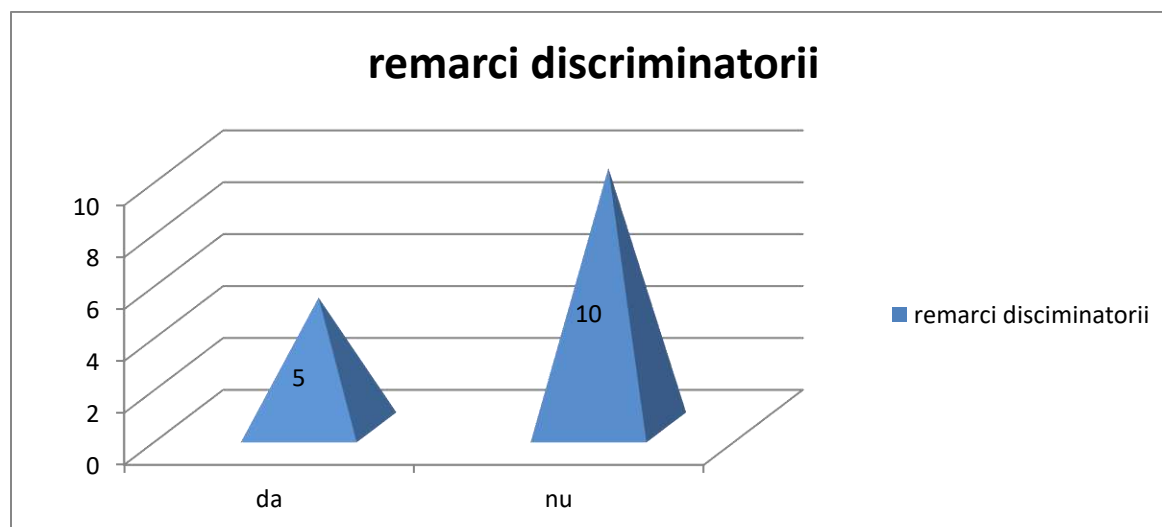
Referitor la procesul de acceptare a copiilor în instituțiile de învățământ, respondenții au răspuns: 8 Da, 5 Nu și 2 Nu știu

La întrebarea 5 Exista toleranta si compasiune față de elevii din alte grupuri etnice sau cu dizabilitati? am primit urmatoarele raspunsuri :6Da , 6Nu 3Nu stiu

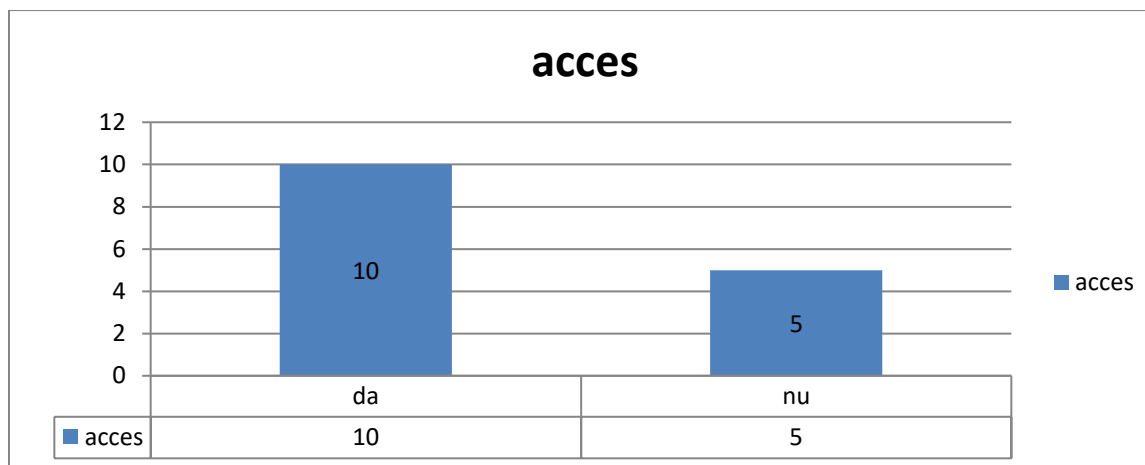

Pentru intrebarea 6. Recurgeți la actiuni sau remarci discriminatorii atunci cand întâmpinati probleme? s-au obținut: 6 de Da si 9 de

7.Școala dvs este dotată corespunzător pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la ore ?
Răspunsurile au fost 10Da , 5Nu.

La această întrebare respondenții au calificat accesul copiilor cu dizabilități în școli ca fiind satisfăcătoare având în vedere faptul că majoritatea respondenților au dat un punctaj de 10 răspunsuri DA ȘI 5 NU

8. Pentru elevii cu dizabilități mentale, școala dvs îi asigură cu servicii psiho-pedagogice și centre de resurse educaționale ?

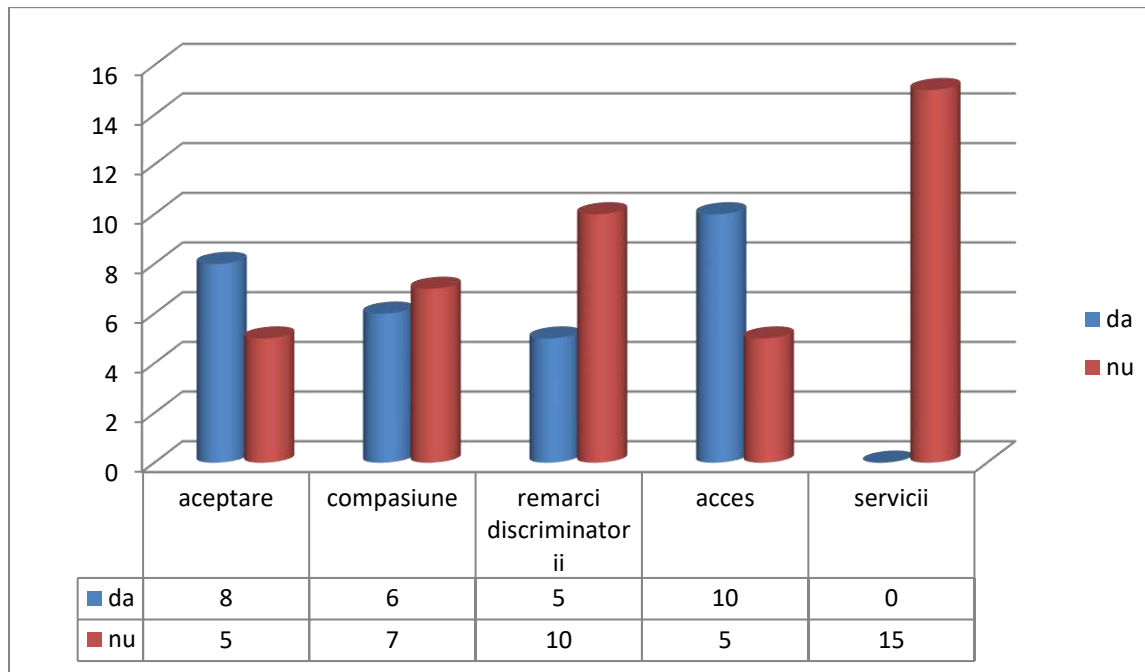
Răspunsuri : 0Da 15Nu

9. Sunteți de părere că și elevii cu dizabilități pot învăța în învățământul de masă?
Răspunsurile au fost: 8Da ,7Nu

10. Aveți în clasa dumneavoastră copii cu dizabilități?
Răspuns: 9 Da ,6Nu

Grafic compararea rezultatelor

Datele analizate în ceea ce privește discriminarea arată că școala se confruntă cu probleme atât la discriminarea directă cât și indirectă. Din graficul prezentat reiese că avem în școală o problemă în ce privește discriminarea elevilor la :compasiune,remarci discriminatorii :5 răspunsuri afirmative, 10 negative si mai ales la servicii psihopedagogice. Se observă o problemă majoră în ce privește serviciile psihopedagogice oferite,zero răspunsuri de da.

În ce privește accesul în școală avem 5 răspunsuri de nu, deși există rampă de acces în școală. Răspunsurile negative au fost din partea celor care au clasele situate la etaj și au în clasa copii cu deficiente motorii .

Elevii care prezintă anumite diferențe fizice și mentale nu par a fi discriminați în mediul școlar, totuși printre răspunsuri au fost cadre care au spus că au folosit un limbaj derogatoriu și degradant . Din argumentele aduse la întrebările 6,9 și 10 au fost :fie nu reușesc uneori să țină lecția cu ceilalți elevi din cauza unui copil cu deficiențe mentale,fie sunt prea încărcați neavând un profesor de sprijin,lipsa unui psiholog în școală care să ajute în integrarea acestor copii,nu sunt instruiți pentru desfășurarea unor activități pentru copiii cu deficiente,etc.

Astfel se impun o serie de **măsuri**:

- organizarea unor seminarii,programe de îndrumare, workshop-uri pe tema discriminării;
- dezvoltarea și implementarea de politici menite să asigure egalitatea de șanse și de tratament în cadrul școlii
- încheierea de parteneriate strategice cu instituții sau organizații care activează în domeniul egalității de șanse și nediscriminării
- amenajarea în școală a unui cabinet psihologic
- sensibilizarea și formarea cadrelor pentru promovarea și aplicarea principiului egalității de șanse
- angajarea unor profesori de sprijin

Concluzii:

Efectele discriminării și ale hărțuirii în ansamblu nu aduc niciodată nimănui vreun efect benefic. Mai mult de atât, discriminarea reprezintă o prerogativă importantă în promovarea și dezbinarea societății. Discriminarea cauzează adesea o reacție în lanț de dezavantaje pentru copil, școală și societatea în general, ducând la funcționalitatea redusă a sistemului de învățământ. Fiecare din noi își dorește să fie acceptat și apreciat de către cei care îl înconjoară.

Cadrele didactice trebuie să dovedească colegialitate și atitudine civică, colaborând cu colegii în vederea educării și instruirii elevilor; să respecte în activitatea desfășurată standardele etice și profesionale; să combată orice act de denigrare, calomniere, dezinformare, care ar putea afecta imaginea unității școlare sau a celorlalte cadre didactice și a elevilor.

Educație cu semnificație – Proiecte și practici care creează schimbare reală în școli și comunitate

Profesor, Pîrvu Cristina Loredana

Școala Gimnazială „Marin Preda”, Pitești

Într-o societate aflată în permanentă transformare, sistemele educaționale sunt chemate să răspundă unor nevoi reale, actuale, care depășesc granițele curriculumului tradițional. Conceptul de „educație cu semnificație” apare ca un răspuns firesc la această provocare, punând accent pe relevanță, implicare și impact. Elevii nu mai sunt simpli receptori ai informațiilor, ci participanți activi la procesul de învățare, co-creatori ai propriilor experiențe, exploratori ai lumii în care trăiesc și viitori cetățeni conștienți și responsabili.

O educație cu semnificație implică activități autentice, conectate la viața reală, care îi ajută pe elevi să înțeleagă nu doar conținuturile, ci și sensul lor. Proiectele educaționale devin instrumente esențiale în acest demers, pentru că transformă învățarea dintr-un proces teoretic într-unul aplicat, dinamic și motivant. Prin intermediul lor, elevii dobândesc competențe esențiale – de la gândire critică și colaborare, până la creativitate și responsabilitate civică.

Proiectele interdisciplinare joacă un rol fundamental în crearea unui cadru educațional relevant. Ele permit conectarea logică a disciplinelor, facilitând înțelegerea fenomenelor complexe. Un proiect dedicat protejării mediului, de exemplu, poate integra științele naturii, tehnologia, matematica, arta și educația civică. Elevii pot măsura calitatea apei în comunitate, pot crea materiale vizuale de informare, pot dezvolta aplicații simple pentru monitorizarea datelor sau pot organiza campanii locale de conștientizare. Toate aceste activități îi ajută să înțeleagă importanța responsabilității individuale și colective, dar și modul în care cunoștințele învățate la școală pot schimba realitatea.

În egală măsură, practici pedagogice centrate pe elev transformă sala de clasă într-un spațiu deschis descoperirii. Învățarea bazată pe proiect, dezbaterile, studiile de caz, portofoliile digitale sau activitățile experimentale îi ajută pe elevi să devină mai autonomi și mai motivați. Profesorul nu mai este doar un transmisor de informație, ci un facilitator, un ghid care creează oportunități de explorare și dezvoltare. Elevii sunt încurajați să pună întrebări, să caute soluții, să-și exprime opiniile și să-și asume roluri active în gestionarea propriului parcurs educațional.

Componenta comunitară este un alt pilon important al educației cu semnificație. Atunci când școala colaborează cu organizații locale, instituții publice, asociații culturale sau specialiști din diferite domenii, învățarea capătă un sens profund. Elevii au ocazia să experimenteze situații reale, să înțeleagă nevoile comunității și să contribuie la rezolvarea lor. Activitățile de voluntariat, participarea la proiecte sociale, implicarea în inițiative

locale sau colaborarea cu profesioniști îi ajută să dezvolte empatie, spirit civic și încredere în propriile capacități.

Rezultatele unei astfel de abordări sunt vizibile atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Elevii devin mai responsabili, mai implicați și mai motivați. Ei își dezvoltă abilități esențiale pentru secolul XXI și înțeleg că educația are un scop concret: acela de a-i pregăti pentru viață. Profesorii beneficiază la rândul lor de un cadru flexibil, inovator, în care își pot valorifica creativitatea și pot construi relații autentice cu elevii. Iar comunitățile au șansa de a se dezvolta prin contribuția tinerilor care devin agenți ai schimbării.

Educația cu semnificație este, în esență, o investiție în oameni și în viitor. Prin proiecte bine concepute, prin practici pedagogice moderne și prin deschiderea către comunitate, școala poate deveni un mediu transformator. Într-o lume în continuă evoluție, este vital să formăm elevi care nu doar știu, ci și înțeleg, care nu doar reproduc, ci și creează, care nu doar participă, ci contribuie. Doar astfel putem construi o societate puternică, solidară și pregătită pentru provocările viitorului.

TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE: FUNDAMENTE ȘI IMPLICAȚII ÎN EDUCAȚIA LINGVISTICĂ

Prof. Simona PISOI, Colegiul Național "Carol I" Craiova

Predarea limbilor străine a intrat, în ultimele decenii, într-o etapă de transformare profundă determinată de schimbările socio-economice globale, de avansul tehnologic și de noile paradigme din psihologia învățării. Într-o lume caracterizată de mobilitate internațională, comunicare interculturală și integrare europeană, competența lingvistică nu mai este un simplu obiectiv curricular, ci o cerință fundamentală pentru participarea activă la viața academică, profesională și socială. În acest context, profesorii de limbi străine se confruntă constant cu nevoia de a răspunde unei diversități tot mai mari de elevi, fiecare cu propriile caracteristici cognitive, emoționale și motivaționale. Această diversitate impune depășirea modelelor tradiționale de predare, centrate pe profesor și uniforme din punctul de vedere al strategiilor didactice, în favoarea unor abordări flexibile, individualizate și incluzive.

Teoria inteligențelor multiple (IM¹) și teoriile privind stilurile de învățare (learning styles), dezvoltate de cercetători precum Kolb, Dunn & Dunn sau Fleming, oferă un cadru conceptual robust pentru a înțelege modul în care elevii procesează informația și pentru a adapta predarea la nevoile lor reale. Ambele modele pleacă de la premisa că învățarea nu este un proces uniform, ci unul complex, multidimensional, în care factorii cognitivi, afectivi și senzoriali joacă un rol fundamental. În predarea limbilor străine, aceste teorii capătă o relevanță deosebită deoarece achiziția unei limbi este un proces dinamic, ce implică atât abilități analitice și logice, cât și competențe creative, sociale, senzoriale și metacognitive.

Predarea limbilor străine implică dezvoltarea simultană a competențelor de receptare (ascultare, citire), de producere (vorbit, scriere) și a competențelor integrate, precum interacțiunea orală sau medierea lingvistică. Fiecare dintre aceste competențe poate fi stimulată optim prin activarea unor inteligențe și stiluri diferite. De exemplu, învățarea vocabularului este susținută de activități vizuale și spațiale (flashcarduri, hărți conceptuale), dezvoltarea pronunției beneficiază de inteligența muzicală (ritm, intonație), iar conversația fluidă implică inteligențe interpersonale și kinestezice (roluri, jocuri de simulare). În lipsa unei astfel de diversificări, procesul didactic riscă

¹ MI- Multiple Intelligences: Howard Gardner (1983) *Frames of Mind, Theory of Multiple Intelligences*

să devină rigid, repetitiv și inefficient. Un alt argument major în favoarea utilizării acestei teorii este legat de orientările internaționale în educație. Documente precum *CEFR*² promovează un model al competenței lingvistice care include dimensiuni cognitive, afective, sociale și metacognitive. Aceste cadre este în deplină consonanță cu MI și cu stilurile de învățare, deoarece ele recunosc variabilitatea modurilor de învățare și promovează responsabilitatea elevului pentru propriul progres. În consecință, abordările MI devin nu doar o opțiune pedagogică, ci o necesitate pentru alinierea predării limbilor străine la standardele europene și internaționale.

Studiile recente sugerează și faptul că integrarea inteligențelor multiple și a stilurilor de învățare contribuie la reducerea anxietății lingvistice – un fenomen frecvent întâlnit în rândul elevilor care studiază limbi străine. Activitățile kinestezice, ludice sau colaborative pot reduce presiunea performativă, iar activitățile intrapersonale (jurnalul, reflecția) pot contribui la înțelegerea propriilor dificultăți și la construirea autoeficacității lingvistice. În același timp, activitățile muzicale, vizuale sau narative stimulează memoria afectivă, un element-cheie în reținerea vocabularului și în formarea competenței comunicative.

Predarea limbilor străine trebuie să reflecte diversitatea cognitivă și senzorială a elevilor, iar teoriile inteligențelor multiple și ale stilurilor de învățare oferă instrumente valoroase pentru a atinge acest obiectiv. În continuarea studiului, vom explora detaliat fundamentele teoretice ale MI, contribuțiile lor la pedagogie, criticile formulate în literatura de specialitate și modul în care aceste concepte pot fundamenta practici didactice eficiente în domeniul limbilor străine.

Teoria inteligențelor multiple (Multiple Intelligences Theory – MI), formulată de Howard Gardner în lucrarea sa fundamentală *Frames of Mind*, reprezintă una dintre cele mai influente și controversate paradigme din psihologia educațională contemporană. Gardner a contestat concepția tradițională conform căreia inteligența este o abilitate generală, măsurabilă prin instrumente standardizate, propunând în schimb existența unui spectru larg de competențe cognitive distincte, interconectate, dar relativ autonome. A avut un impact major asupra pedagogiei, în special în domeniul predării limbilor străine, unde diversitatea modalităților de procesare a informației este esențială pentru dezvoltarea competențelor lingvistice.

Modelul lui Gardner se bazează pe argumente din neuropsihologie, psihologie cognitivă, antropologie și studii asupra dezvoltării copilului. Gardner afirmă că inteligența nu este un

² *European Key Competences for Lifelong Learning și Common European Framework of Reference for Languages*

construct monolitic, ci un set de capacități discrete pe care indivizii le folosesc pentru a rezolva probleme, a crea produse și a se adapta la mediu. În formularea inițială, Gardner a identificat șapte inteligențe, extinzând ulterior lista la opt și sugerând posibilitatea unor inteligențe suplimentare: Inteligența lingvistică – abilitatea de a utiliza limbajul în mod eficient, oral și scris; Inteligența logico-matematică – capacitatea de raționare și rezolvare probleme abstracte; Inteligența spațială – abilitatea de a percepe și manipula reprezentări vizuale și spațiale; Inteligența muzicală – sensibilitatea la ritm, melodie, timbru și structuri sonore; Inteligența kinestezică – coordonarea corpului în scopuri expresive sau practice; Inteligența interpersonală – abilitatea de a înțelege și interacționa eficient cu ceilalți; Inteligența intrapersonală – capacitatea de autocunoaștere și autorefecție; Inteligența naturalistă – abilitatea de a recunoaște tipare în mediul natural.

Pentru Gardner, fiecare individ prezintă un profil unic al acestor inteligențe, iar educația eficientă trebuie să valorifice diversitatea acestor profiluri. Impactul MI asupra educației a fost semnificativ datorită reorientării accentului de la instruirea uniformă la instruirea diferențiată. Gardner susține că școala tradițională favorizează doar două tipuri de inteligențe (lingvistică și logico-matematică), ceea ce conduce la excluderea elevilor ale căror puncte forte se regăsesc în alte domenii cognitive. Aplicarea MI în educație presupune: diversificarea strategiilor de predare; proiectarea unor sarcini variate, care să valorifice inteligențe diferite; dezvoltarea unui mediu de învățare incluziv; identificarea și sprijinirea potențialului fiecărui elev.

Deși MI a primit o largă apreciere din partea practicienilor, a fost, în același timp, criticată de comunitatea științifică din cauza dificultății de a operaționaliza și testa empiric constructele propuse. Criticii subliniază: lipsa unor instrumente psihometrice validate; suprapunerea unor inteligențe cu trăsături de personalitate sau stiluri cognitive; confuzia dintre competențe, aptitudini naturale și preferințe; riscul interpretării simplistice-educative („învăț elevul doar pe canalele forte”).

Implicațiile inteligențelor multiple în predarea limbilor străine: în predarea limbilor străine, modelul MI are implicații directe asupra modului în care sunt concepute lecțiile, materialele didactice și activitățile de învățare. Fiecare inteligență poate contribui la dezvoltarea unei competențe lingvistice specifice:

a. Inteligența lingvistică este evident centrală: elevii dezvoltați pe această dimensiune excelează în lectură, scriere, analiză textuală și jocuri de cuvinte.

b. Inteligența muzicală susține dezvoltarea pronunției, accentului, ritmului frazei și memorării vocabularului prin cântece, poezii, rime.

c. Inteligența spațială contribuie la organizarea vizuală a informațiilor lingvistice: diagrame, hărți mentale, benzi desenate, suport vizual pentru vocabular.

d. Inteligența kinestezică adică învățarea prin mișcare: jocuri de rol, dramatizări, activități TPR³.

e. Inteligența interpersonală prin activități de comunicare, conversații, negocieri, colaborare.

f. Inteligența intrapersonală autoevaluare, jurnal lingvistic, reflecție asupra strategiei de învățare.

g. Inteligența naturalistă poate fi integrată în conținutul lexical specific (teme despre mediu, animale, geografie) sau în proiecte interdisciplinare.

h. Inteligența logico-matematică este utilă pentru organizarea regulilor gramaticale, analiză de modele lingvistice, exerciții structurale.

Prin activarea simultană a mai multor inteligențe, profesorul crește șansele ca fiecare elev să găsească „porțița” de acces la învățarea limbii. Achiziția limbilor străine este un proces complex care implică interacțiunea între mai multe sisteme cognitive. Modelul MI explică diversitatea rezultatelor elevilor, diferențele de ritm, de motivație și de stil comunicațional. Cercetările pedagogice au arătat că: elevii cu inteligență muzicală avansată identifică mai ușor structurile fonetice; elevii spațiali rețin mai rapid vocabularul vizual; elevii interpersonali au performanțe excelente la vorbire și activități de grup; elevii intrapersonali excelează în sarcini scrise și strategii metacognitive; elevii kinestezici învață eficient prin jocuri de rol și activități dramatice.

Astfel, predarea limbilor străine devine un domeniu privilegiat pentru aplicarea MI, deoarece limbajul se manifestă în multiple forme: acustice, vizuale, motorii, simbolice, emoționale și sociale. Integrarea MI în predarea limbilor străine generează, așadar, o serie de beneficii importante: Personalizarea învățării – fiecare elev poate fi abordat din perspectiva profilului de IM; Creșterea motivației – activitățile variate stimulează interesul și implicarea elevilor; Îmbunătățirea rezultatelor școlare – metodele adaptate duc la o învățare mai profundă; Diversificarea comunicării – activitățile interpersonale, muzicale sau dramatice îmbogățesc procesul comunicativ; Reducerea anxietății lingvistice – elevii nu mai sunt obligați să învețe exclusiv prin metode tradiționale; Creșterea încrederii în sine – elevii își valorifică punctele forte și se simt competenți; Dezvoltarea inteligențelor nevalorificate – activitățile variate stimulează dezvoltarea unor competențe noi.

³ TPR- Total Physical Response

Concluzionând, Teoria inteligențelor multiple nu este doar un instrument de clasificare a diferențelor individuale, ci un cadru holistic care facilitează un stil de predare incluziv, diversificat și profund. În domeniul predării limbilor străine, MI oferă profesorului posibilitatea de a crea un mediu de învățare care reflectă complexitatea comunicării umane. Prin activități care angajează diferite tipuri de inteligență, profesorul poate stimula atât achiziția lingvistică, cât și dezvoltarea socio-emoțională și cognitivă a elevilor.

Bibliografie:

1. Armstrong, T. *7 kinds of smart: identifying and developing your own intelligences*. New York: Plume Books (Penguin), 1993
 2. Armstrong, T. *Multiple intelligences in the classroom*, Alexandria, ASCD, 2001
 3. Dunn, R. *Capitalizing on College Students' Learning Styles: Theory, Practice, and Research*, in Griggs, 2000
 4. Gardner, H. *Frames of mind: the theory of multiple intelligences*. New York: Basic Books, 1983
 5. Gardner, Howard. *Intelligence reframed: multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books, 1999
 6. Kolb, D. *Experiential learning: experience as the source of learning and development*, London: Prentice-Hall, 1984
 7. Larmat, J., *Genetica inteligentei*, Bucuresti, Editura Stiintific si Enciclopedic, 1977
 8. Lazear, D. *Seven ways of knowing: teaching to the multiple intelligences*. Palatine, IL: Skylight Publishing, 1991
- <https://education.ec.europa.eu/document/key-competences-for-lifelong-learning>
<https://www.cefr.eu/> *Common European Framework of Reference for Languages*

STUDY: THE IMPACT OF GAMIFICATION ON THE ENGLISH TEACHING-LEARNING PROCESS

Prof. Simona PISOI,
Colegiul Național "Carol I" Craiova

"He spends all his time playing computer games! He won't do his homework!"

It is a common complaint these days: students spending too much time playing video games. But not all video games are bad for kids. In fact, educational computer games can reinforce classroom learning. These digital tools help children learn English at home because they are effective on several different levels.

One of the most important factors in learning a second language like English is motivation. As any parent who's watched a son or daughter on the computer knows, children love to play computer games. Children enjoy playing games like hangman on the computer, and sometimes they have so much fun, it seems unlikely they are learning. But just because it is fun, doesn't mean they aren't learning. Our minds are programmed to learn, to understand new ideas, to grow; we find enjoyment in learning. Learning is fun! Because computer games are fun, children become motivated to learn English, whether it's listening to instructions, matching words to pictures, reading, spelling, or solving a maze. And typically, the child gives these tasks his or her full attention which makes the experience of learning English productive and best of all, fun!

So now that we have students' attention, what specific features of computer games help them to absorb the language? You may have noticed that children are happy to play the same computer game over and over again. This aids in learning English because repetition is a key factor in second language learning. When a child plays games such as hangman or crossword puzzles, he or she builds vocabulary and practices spelling. Playing these games repeatedly helps the child to memorize new words. When recurring to gamey, students usually choose a few as favorites, play them again and again, and eventually move on to new games, in this way, the child controls his or her own learning and progresses at his or her own pace, naturally.

Similarly, gamification provides children with a sense of empowerment. In daily life, children often hear things like "You're too little to do that," or "When you're older," but on the computer, the child sees results after coloring in a picture or feels a sense of accomplishment after putting the days of the week in order. By mastering general computer skills like using the mouse and keyboard, and navigating around the computer screen, a child develops a sense of control. And playing games in English reinforces specific skills such as learning to read from left to right and top to bottom, and using the English alphabet. Developing general computer skills and English-specific skills prepares children for the future.

Interactive learning is another beneficial feature of educational computer games. For example, let's say we have a simple matching activity where pictures of animals are paired with word labels. In this activity, the child clicks on the picture of a dog and hears the word 'dog', then he or she finds the text 'dog', clicks on it, and hears the word 'dog'. He or she then drags the correct word to the correct picture and hears the word 'dog' again and the dog barks. In this example, audio supports the image (the dog picture or the word 'dog') in a direct way that the child can understand when learning at home. The act of moving the word to the image engages the child's attention more actively than sitting back while a teacher reads the word and points to a picture in a textbook. Interactive learning is like the old saying: "I hear and I forget, I see and I remember, I do and I understand."

Because computer games appeal to multiple senses, they address different learning styles. When playing a game, children hear and see English and are typically required to move letters, words, or pictures using the mouse. This combination of listening, seeing, and movement boosts the child's experience of the language more powerfully than a textbook alone because it activates several senses at the same time. In this way, a child with good audio skills and another child with good visual skills can each use his or her own individual strengths to complete a task.

Computer-based learning is helpful for some emotional styles of children as well. For the shy child, learning in the safety and comfort of his or her home is very valuable. He or she can play games repeatedly to gain mastery over activities that are more challenging to understand. He or she can repeat words out loud, sing along, and feel free to click around the screen of the computer, unashamed to make mistakes. For the child who is easily distracted, working on the computer may help him or her to concentrate better than in a classroom of peers.

All this is not to say that CD-ROMs are a replacement for learning English in a classroom setting, they merely help reinforce the learning that goes on there. That being said, computer games provide children with a sense of empowerment, as they can learn English at their own pace. Computer games reinforce classroom learning by helping children to remember vocabulary and structures, and by previewing new language. If the key to learning English is repeated exposure, then the engaging nature of educational computer games is certainly a wise investment of a child's time.

Teaching students to be literate is a high educational priority throughout the world. Though this area is one of our greatest priorities, it is also one of our greatest challenges. The classroom environment has changed from many years ago. Teachers face the challenges of a large population who do not speak English and have high transient rates.

For this large population, becoming proficient in a new language is a very difficult transition. This process can be frustrating and sometimes painful. Students learning a new language need as much language support as possible. Those who have taught students learning English as their second language know that any language support is helpful for their language acquisition. English language learner (ELL) students need a variety of language experiences. They need to hear language, write language, speak language and read language.

We believe that computers can play an integral part in providing ELL students with valuable language experiences as they learn a new language. This article focuses on how computer-assisted instruction (CAI) can be a supplemental teaching tool for teaching English language learners. Additionally, a discussion of the benefits that have been found in using CAI with ELL is also provided.

Verbal Interaction. According to Liaw (1997), teachers should offer English language learners a language-rich environment in which students are constantly engaged in language activities. Children need to be able to interact with each other so that learning through communication can occur. Computers can facilitate this type of environment. The computer can act as a tool to increase verbal exchange. In a study conducted by Liaw (1997), computer books were used to investigate whether computers increase verbal interaction between students. These computer books are interactive stories that appear on the computer screen as an actual book with text and illustrations. There are also a variety of interactive choices students can use to read the story, including: real voices that read aloud, music, and sound effects. The story is also highlighted so readers can follow along with the text.

This study was conducted by videotaping student interactions while using the computer books. Students were arranged in groups of three to read the stories. Their types of speech used with each other were analyzed. Even though the children had limited English language proficiency, they engaged in various modes of language functions to accomplish their reading of the computer books (Liaw, 1997). They made many commands to each other. The amount of computer related talk and story related talk was measured. Initially, there was a lot of computer related talk, but as the students became more familiar with the format of the stories and software, their talk became story related in subsequent sessions.

Vocabulary Development. One way to use computers for English Language Learners is to teach vocabulary. Kang and Dennis (1995) write, "Any attempt to treat vocabulary learning as learning of isolated facts certainly will not promote real vocabulary knowledge". Students need to learn vocabulary in context and with visual clues to help them understand. Computers can provide this rich, contextual environment. The computer also allows students to become active learners in a one-on-one environment. Computers can incorporate various learning strategies as well as accommodate a variety of learning styles.

In a study done by Kang and Dennis (1995), an investigation was conducted to determine whether or not the use of computers facilitates the vocabulary development of beginning English language learners. The study was conducted in Seoul, South Korea. The fifth grade students learning English were assigned to three different groups. The type of studies done by the three groups were: definitions, picture, and context. The group studying definitions was given the English word with the definition written in Korean. This group relied mainly on rote memorization. The group studying pictures were given the definition as well as a picture. The third group was given a situational context employing the English word first and then given the definition and picture.

Initially, the picture and definition groups did much better than the context group. However, after a few sessions, the context group's scores surpassed those of the other two groups. There was also a test given at the end of the treatment sessions to test for retention. For this test, the context group scored significantly higher than the other two groups. Kang and Dennis (1995) concluded, "the Context group subjects needed a period of time to get used to their instructional treatment before they could take advantage of this more engaging type of instructional approach". In the end, the contextual approach proved to be much more effective in promoting long-term recall of vocabulary. This learning process was made possible and more effective by the use of computers.

Reading. There are several ways in which technology can be used to improve reading ability. Most simple reading texts are also very primary in content. Older children may consider themselves too old to be reading such primary content books. Computers, however can increase the interest level for older students while keeping the text simple and easy to read. Another benefit of using computers for reading instruction is that the computer offers immediate feedback on performance. They also can provide added practice when necessary. According to Case and Truscott (1999), students have been able to improve their sight word vocabulary, fluency, and comprehension. Computer based reading instruction also allows for "increased interaction with texts, attention to individual needs, and increased independence through an ability to read texts they would not otherwise be able to read" (Case & Truscott, 1999).

Technology can also be used to improve parent involvement in their child's education while improving the parents' literacy as well. Landerholm, Karr, and Munshi (2000) created a three year program in Chicago with four specific goals to help parents: become involved in the school community and become comfortable on campus, enjoy reading and writing alone and with their children, understand science and computer technology, and improve their own literacy. This project was as much for the parents as for the child. The computers were the drawing factor for the parents to become involved in the program, though they were not used initially. The program began by using other forms of technology such as photographs. Photos were taken at field trips and special activities. Parents and children then created a type of memory book using the photos and written text about the pictures. This eventually evolved into scanning the photos and typing the text onto the pages.

In the Landerholm, Karr, and Mushi project, students also created book reports with their parents on the computer. Current software allows for much creativity, such as including sounds, video, clip art and photos into the text of the report. Doing the book reports encouraged the children to read more and more books. One child in the program read nearly 300 books in one year (Landerholm, et al. 2000). Computer software and games provide many fun opportunities for students to practice literacy skills. There are numerous software packages for improving spelling, phonics skills, grammar and sight word vocabulary. When English Language Learners are learning their second language, any and all language experiences are valuable to assist in reading ability.

Writing. As demonstrated, computers and software can help English language learners develop vocabulary skills and knowledge. Computers can also help ELL students develop their writing skills. Lewis (1997) recommends that composition for beginning learners should be a guided activity so students do not become frustrated. Writing paragraphs in a language that is still somewhat unfamiliar to students can be difficult. When using a computer, however, the use of graphics can make this much more enjoyable. Using clip art can also help students to convey their thoughts more clearly.

Mireia Trenchs (1996) performed a case study of three students learning Spanish as their second language. The study was done in New York City. Trenchs used electronic mail as a medium

of instruction to improve writing in the students' second language, in this case, Spanish. Students voluntarily engaged in e-mail transmissions with Trenchs. They were not graded on their messages, nor was their participation mandatory at all. The goal was to allow students to improve their writing skills in a way that is communicative and a part of their everyday lives.

The first case study was very interesting. Trenchs (1996) described many aspects of electronic mail that Latoya used to help her in her writing. Latoya often kept the e-mail from Trenchs on the screen as she answered. This allowed her to use the vocabulary from the questions posed by Trenchs to answer the questions as well. She also would scroll up and down between the messages when she was finished in order to check her work. The messages from Trenchs served as guidelines for organizing Latoya's writing. Latoya also used a combination of written information sources. She would combine the phrases from the e-mails from Trenchs with the Spanish she had learned in class and the information found in the dictionary to write her e-mail messages and responses. One other advantage of electronic mail that Latoya employed was saved mail. She would sometimes respond to old mail a second time when there were no new messages from Trenchs.

In the study by Trenchs (1996), the second case study of Malika was very different than the first. Malika enjoyed using technology, however, it was relatively new for her. Malika wanted very much to communicate in her second language, however, she was hampered by her own knowledge of her language limitations. She also relied heavily on written resources, such as a dictionary. Malika was excited about writing, and was learning quickly to speak in her second language, however, she was looking up every word she wrote in the dictionary. When using the dictionary, she would not retain the vocabulary she looked up. After she typed it, she would forget what it said. Malika's writing skills using electronic mail showed that students need adequate instruction in writing before using computers as a supplement to the curriculum. Often, the student needs to feel confident in their new language before putting it into print.

Trenchs (1996) third case study was an average student in the Spanish class named Shanaya. She was an active participant in class and took every opportunity to practice speaking Spanish outside of class, but she wrote little in Spanish. When using e-mail, Shanaya chose to read the incoming message and use her dictionary as well as pencil and paper before responding. She preferred to write first before typing. She also used many phrases in her e-mail that she had learned in class previously. Both of these strategies were excellent for writing in a second language.

Trenchs (1996) ultimately discovered that using electronic mail as a supplement to the classroom curriculum can be effective. The students voluntarily used the e-mail. They were self-motivated to use their new language in a new and creative way for them. One of the benefits of using electronic mail included the scrolling feature that allowed the students to view the incoming message and use its structure as a model for creating a response. The scrolling feature also allowed students to easily edit and revise. The major benefit of using e-mail as a language learning activity is the fact that students are using meaningful language and authentic text.

According to Lewis (1997), grammar skills can also be demonstrated and reinforced using computers. The teacher can direct students to somehow highlight a specific part of speech (e.g. nouns) throughout their writing. To highlight, students have a lot of choices, such as underlining, italicizing, or changing the font size, color or type. Using a computer as a medium for studying grammar is much more motivating for a student as opposed to writing with a pencil.

Conclusion: Computer-assisted instruction has been shown in a range of studies to facilitate learning in a variety of ways. Computers can be used to aide in teaching English Language Learners in core academic subjects, such as reading and writing. Computers can aide in vocabulary development as well as verbal language development. Ultimately, however, it is important to recognize that computers are not a substitute for effective teaching. Computers are a tool--they are simply one type of supplement to the regular curriculum in teaching English Language Learners as they develop their English language skills.

References

- Case, C. & Truscott, D. (1999). The lure of bells and whistles: Choosing the best software to support reading instruction. *Reading and Writing Quarterly: Oversoming Learning Difficulties*, 15 (4), 361-369.
- Cordova, D. & Lepper, M. (1996). Intrinsic motivation and the process of learning: Beneficial effects of contextualization, personalization, and choice. *Journal of Educational Psychology*, 88 (4), 715-730.
- Kang, S.H. & Dennis, J.R. (1995). The effects of computer-enhanced vocabulary lessons on achievement of ESL grade school children. *Computers in the Schools*, 11 (3), 25-35.
- Landerholm, E.; Karr, J. & Mushi, S. (2000). A Collaborative Approach to Family Literacy Evaluation Strategies. *Early Child Development and Care*, 162, 65-79.
- Lewis, P. (1997). Using productivity software for beginning language learning, Part 1. The word processor. *Learning and Leading with Technology*, 24 (8), 14-17.
- Liaw, M.L. (1997). An analysis of ESL children's verbal interaction during computer book reading. *Computers in the Schools*, 13 (3/4), 55-73.
- Trenchs, M. (1996). Writing strategies in a second language: Three case studies of learners using electronic mail. *The Canadian Modern Language Review*, 52 (3), 464-497.

Educația începe în familie

Prof. înv. primar Pleșcan Melania

Școala Gimnazială „Aron-Vodă” Iași

Menirea educației este aceea “*de a înălța pe culmi mai nobile de viață – omul*”. (Gentil, G. The Reform of Education).

Problema educației este abordată astăzi în strânsă legătură cu problematica lumii contemporane, lume caracterizată prin importante transformări, prin cerințe și aspirații specifice, prin schimbări în toate domeniile.

Familia este unul din cele mai importante elemente sau, mai bine spus, sisteme care contribuie la dezvoltarea unei persoane și la starea ei de sănătate. Familia exercită o influență deosebit de adâncă asupra copiilor. Părinții furnizează „zestrea genetică”, iar familia creează condițiile dezvoltării fizice, emoționale, intelectuale și modelează caracterul copilului, simțul moral, estetic etc. O mare parte dintre cunoștințele despre natură, societate, deprinderile alimentare și igienice, atitudinile față de viață, modelele sau obișnuințele de comportament, copiii le datorează educației primite în mediul familial.

Educația, bunele maniere, regulile morale sunt cheia către adaptarea copilului în societate. Un copil manierat se va descurca mult mai bine în relațiile cu cei din jur decât unul căruia îi lipsesc cei 7 ani de acasă. Ceea ce învață în familie trebuie să îl ajute pe copil să se orienteze în evaluarea comportamentului său și a celor din jur. Tot în sens moral, familia trebuie să îl îndrume pe copil să fie sociabil, să fie un bun coleg și prieten.

Copilăria reprezintă cea mai bună perioadă a vieții pentru educație, pentru formarea și instruirea caracterului psiho-social. Familia este cea care răspunde de trebuințele elementare ale copilului și de protecția acestuia, exercitând o influență atât de adâncă, încât urmele ei rămân uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual al acestuia.

Dacă unui copil familia nu-i satisface nevoia de confort fizic și afectiv, atunci pe viitor va apărea acel sentiment de neîncredere în mediu, teama de viitor sau îndoieli de sine, o lipsă a încrederii în propriile sale forțe, dar va apărea și acel sentiment de rușine. Tot timpul familia trebuie să încurajeze copilul, să îl îndrume și să îi arate ce e bine și ce e rău. Familia este cea care oferă copilului primele informații despre lumea ce-l înconjoară, primele norme și reguli de conduită, dar și climatul socio-afectiv necesar trebuințelor și dorințelor sale.

Influențele educative pe care familia le exercită asupra copiilor se pot manifesta atât direct, prin acțiuni mai mult sau mai puțin dirijate cât și indirect, prin modele de conduită oferite de membrii familiei. Modelele de conduită oferite de părinți, pe care copiii le preiau prin imitație și învățare, și climatul socio-afectiv, în care se exercită influențele educaționale, reprezintă primul model social cu o influență hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepției lor despre viață, a modului de comportare și relaționare în raport cu diferite norme și valori sociale.

Procesul educativ al copilului trebuie condus cu grijă și caldă afecțiune în concordanță cu etapa de dezvoltare în care se află el, fără a-l solicita prea de timpuriu cu lucruri ce nu sunt pe măsura forțelor lui, oferindu-i și cerându-i numai ce nu-i depășește capacitatea de înțelegere.

În familie se dezvoltă sprijinul de afirmare a idealurilor tânărului, dorința sa de participare la viața socială, culturală și politică a țării sale. În familie se formează primele deprinderi de viață sănătoasă ale copilului, de conduită igienică individuală și colectivă și de

altruism, componente majore ale moralei elementare a indivizilor societății, constituind bagajul educativ al „celor 7 ani de acasă”. Viața copilului acasă, alături de părinții săi, toate activitățile care se desfășoară împreună consolidează anumite deprinderi, abilități ce contribuie la autonomia copilului, conviețuirea socială, sănătatea, igiena și protecția lui. În familie copilul începe să se cunoască pe sine, să se definească prin jocul imitațiilor, comparațiilor și își însușește modele la care se poate referi în mod constant în devenirea sa ca adult.

După ce ajunge la vârsta preșcolară educația copilului se împarte între familie și dascălii și pedagogii din școală; cei din urmă vor fi chemați să șlefuiască ceea ce a realizat familia, să completeze golurile din procesul instructiv-educativ care au scăpat până la această vârstă și să-l ajute pe copil în înțelegerea și lămurirea unor probleme. Familia constituie un factor esențial în progresul formării conștiinței morale a omului și a conduitei sale. Când copilul vine pe lume, este primit de către niște oameni care gândesc, acționează, simt. Acești oameni trăiesc și își dezvăluie comportamentul în fața copilului. Familiile sunt „fabrici” care produc personalități umane

„Cei 7 ani de acasă” își pun accentul cel mai mult în ceea ce devine un copil mai târziu și anume – OM. Aceasta este perioada cea mai importantă, fiind temelia pe care se clădește o ființă cu diverse aptitudini și preferințe, cu un comportament normal sau deviant. Așa cum ne creștem și ne educăm copiii, așa cum ne comportăm noi, așa vor trăi și se vor manifesta pe viitor. Copiii cresc și se formează în viață într-un univers pe care-l creează părinții.

Factorii care contribuie la formarea personalității tânărului sunt familia și școala. Astfel, familia constituie cadrul social în care copilul, și apoi tânărul se află într-un riguros raport de dependență materială și spirituală până în momentul în care, odată pregătit pentru profesie și muncă, își poate dobândi singur mijloacele de existență, iar școala este principalul factor instructiv-educativ care pregătește tânărul pentru viață, îi asigură un bogat bagaj de cunoștințe.

Familia trebuie să se alăture eforturilor educative făcute de școală pentru că altfel ceea ce se clădește cu ajutorul școlii se dărmă în cadrul familiei, iar cel care suportă consecințele este copilul a cărui formare și instruire va fi frânată.

Beneficiile parteneriatului școală-familie

- Pentru copil: Câștigă încredere, se simte mai motivat să învețe, acceptă mai ușor provocările și se dezvoltă armonios.
- Pentru părinți: Îi ajută să-și cunoască mai bine copiii, să înțeleagă nevoile lor psihofizice, să-și îmbunătățească relația cu cadrele didactice și să participe la deciziile importante.
- Pentru școală: Facilitează implementarea programelor educative și asigură o mai bună calitate a învățământului, prin implicarea activă a părinților.

Cum se realizează colaborarea

- Comunicare eficientă: Informații clare, transmise accesibil, discuții plăcute și o ascultare activă a problemelor părinților.
- Implicare concretă: Participarea părinților la activități precum "Săptămâna altfel", Săptămâna verde, excursii, târguri.

- Programe integrate: Proiecte comune pe teme de sănătate (igienă, nutriție, prevenirea viciilor), prim ajutor, sport, sexualitate sănătoasă.
- Parteneriat activ: Fiecare parte se consideră partener, nu doar un actor formal, implicându-se în succese și eșecuri, pentru ca elevul să fie beneficiarul final.

Așadar, să reflectăm asupra apelului adresat de celebrul J.J. Rousseau: *Educatori, învățați să vă cunoașteți copiii!*

BIBLIOGRAFIE

Ilade, Corneliu, 2008, Influența modelului educațional familial asupra comportamentului deviant al copilului în Educația la început de mileniu, editura Terra, Focșani

Golu, M., (2000), *Fundamentele psihologiei*, Editura Fundației România de Măine, București.

Negovan, V., (2003), *Introducere în psihologia educației*, Editura Curtea Veche, București.

Sălăvăstru, D., (2004), *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași.

IMPORTANȚA PARTENERIATULUI FAMILIE-ȘCOALĂ INCLUZIVĂ PENTRU INTEGRAREA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Prof. înv. primar Pleșcan Melania

Școala Gimnazială „Aron-Vodă” Iași

Școala incluzivă pune în centrul atenției sale persoana ca ființă originală, unică și irepetabilă, punând accent pe faptul că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite. Misiunea acestei școli este aceea de a oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personale.

Având în vedere perspectiva învățământului de tip incluziv, părinții au dreptul să-și exprime propria viziune asupra modului de funcționare a școlii și să participe concret la influențarea actului managerial din școală. De asemenea, familiile copiilor cu cerințe educative speciale au obligația să se implice în activitățile extrașcolare ale copiilor și să dea dovadă de răbdare și înțelegere față de schimbările mai lente sau mai rapide din viața copiilor lor.

Incluziunea reprezintă esența unui sistem educațional ce se caracterizează prin promovarea egalității în drepturi și responsabilității, flexibilitatea programelor școlare, implicarea activă a comunității în programele școlii, parteneriat cu familia. În reușita educației incluzive un rol important revine familiei. Relația familie-școală se bazează pe încredere. Comunicarea eficientă asigură încrederea reciprocă.

Pentru o mai eficientă susținere a școlii incluzive din partea familiilor, membrii acestora trebuie să satisfacă un minimum de cerințe:

- ☐ să participe activ la toate activitățile școlii și să se implice în promovarea practicilor de integrare școlară a copiilor cu cerințe speciale la toate nivelurile vieții sociale.

- ☐ să fie modele de acțiune și comportament în acceptarea și susținerea integrării persoanelor cu cerințe speciale din comunitățile lor.

- ☐ să sprijine profesorii în alegerea unor strategii realiste cu privire la evoluția și formarea copiilor în școală și în afara ei.

- ☐ să fie parteneri sinceri de dialog și să accepte fără rezerve colaborarea cu echipa de specialiști care se ocupă de educarea și recuperarea copiilor lor, urmărind împreună progresul înregistrat de copil în diverse situații de viață.

- ☐ să colaboreze cu alți părinți în grupurile de suport ale părinților și să împărtășească și altora experiențele personale cu propriii copii la activitățile desfășurate în mijlocul familiei.

- ☐ să fie convinși de avantajele oferite de școala incluzivă copiilor cu cerințe speciale și să accepte fără resentimente eventualele limite impuse de gradul și complexitatea deficiențelor acestora.

Este necesar să se realizeze aici un echilibru. Cu siguranță că școlile și profesorii nu pot să rezolve toate problemele sociale pe care le întâlnesc. Dar, cadrele didactice trebuie să combine o concentrare pe responsabilitățile lor profesionale

distincte cu dezvoltarea continuă a unui climat tolerant și cald care țin seama de nevoile, problemele și istoria de viață a tuturor elevilor.

Familia este mediul normal în care personalitatea unui copil, cu sau fără deficiențe, se dezvoltă armonios sub toate aspectele. Succesul educației incluzive este asigurat de comunicarea dintre familie și școală. Copiii au rezultate bune la școală, se integrează dacă familiile se interesează îndeaproape de educația lor. Părinții sunt cei care cunosc cel mai bine copilul și reprezintă o importantă sursă de sfaturi pentru profesori. Școala incluzivă și toate cadrele didactice trebuie să creeze un mediu primitor pentru implicarea familiei în recuperarea, adaptarea și integrarea propriului copil cu cerințe speciale, prin:

- ☐ solicitarea tuturor familiilor cu copii care prezintă cerințe educaționale speciale să participe la aplicarea programului educațional și terapeutic propus;
- ☐ recunoașterea cerințelor și drepturilor familiilor de a alege dacă, în ce măsură, cum și când pot participa la cât mai multe activități terapeutice, pentru continuarea lor acasă;
- ☐ includerea familiilor, în mod obișnuit și consecvent, în schimbul de informații despre copil;
- ☐ identificarea resurselor din cadrul programului educațional și recuperator terapeutic al elevilor cu cerințe speciale prin care se pot sprijini activitățile părinților;
- ☐ anunțarea familiei în legătură cu activitățile propuse în programul recuperator terapeutic și completarea lui la solicitările părinților;
- ☐ informarea familiilor despre schimbările survenite în cadrul programului;
- ☐ acceptarea feed-backului primit de la familie ca informații utile în ameliorarea programelor destinate educării și recuperării elevilor cu CES.

Parteneriatele școală – familie vin în sprijinul îmbunătățirii comunicării dintre părinți și profesori. Ele se evidențiază în activități comune, participarea părinților la diferite cursuri în care se explică acestora ce înseamnă o regulă în familie, ce înseamnă o pedeapsă când nu au fost respectate regulile și ce înseamnă o laudă. Realizarea parteneriatelor funcționale presupune un sistem de activități cuprinse într-un plan pe termen scurt și mediu, cu obiective și responsabilități clare.

Un parteneriat între cadrele didactice (profesioniști) și familie este posibil numai dacă fiecare dintre cei implicați înțelege rolul pe care îl joacă în viața copilului. Părinții au nevoie de educație pentru a ști cum să-și crească copiii. Prezența părinților și profesorilor împreună în activități de dezvoltare și participare comunitară, influențează pozitiv rolul lor în educația incluzivă. Dacă părinții și cadrele didactice lucrează împreună, se poate sprijini dezvoltarea copilului, iar cerințele sale pot fi îndeplinite într-o măsură mai mare.

Un parteneriat între familie și școală nu se poate construi foarte repede, ci sunt necesare etape bine planificate. Această planificare duce la stabilirea unei relații de încredere și cooperare activă cu cadrele didactice și alți profesioniști, familia fiind unul dintre factorii a căror contribuție este foarte importantă în procesul de integrare școlară a copiilor.

Bibliografie:

1. Gherguț, A., „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale”. Editura Polirom, 2006
2. Pescaru, Băran, A., „Parteneriat în educație”, Editura Aramis Print, București, 2004
3. Ungureanu, D. „Educația integrată și școala incluzivă”, Editura De Vest, Timișoara, 2000

IMPORTANȚA LEADERSHIPULUI EDUCAȚIONAL ÎN ZILELE NOASTRE

Autor: **prof. POCOL CAMELIA ALEXANDRINA**
LICEUL TEHNOLOGIC ION I.C. BRĂȚIANU, TIMIȘOARA

Dezvoltarea noțiunii de leadership

Noțiunea de leadership a devenit, în ultimele decenii, un concept-cheie în analiza funcționării organizațiilor, inclusiv a celor educaționale. Termenul provine din limba engleză („leadership” – conducere, îndrumare) și desemnează capacitatea unei persoane de a influența comportamentele, atitudinile și motivația altor indivizi în vederea atingerii unor obiective comune. De-a lungul timpului, leadershipul a fost definit din multiple perspective, fiind asociat atât cu trăsături personale, cât și cu stiluri de conducere, relații interumane sau contexte organizaționale.

Inițial, leadershipul era privit ca o formă de autoritate formală, bazată pe poziția ierarhică a liderului. Treptat, cercetările din domeniul științelor educației și managementului au demonstrat că leadershipul eficient nu se rezumă la exercitarea puterii, ci implică empatie, comunicare, viziune și capacitatea de a inspira. În educație, această schimbare de paradigmă a fost esențială, întrucât procesul de învățare este profund influențat de relațiile interumane și de climatul instituțional.

Astăzi, leadershipul educațional este considerat un factor determinant al calității actului educațional, contribuind la dezvoltarea instituțiilor de învățământ și la adaptarea acestora la cerințele unei societăți aflate în continuă schimbare.

Leadershipul educațional în contextul societății contemporane

Educația contemporană se confruntă cu multiple provocări generate de globalizare, digitalizare și diversitatea tot mai accentuată a populației școlare. Școala nu mai are doar rolul de a transmite informații, ci și de a forma competențe esențiale pentru viață, precum gândirea critică, capacitatea de adaptare, colaborarea și responsabilitatea civică. În acest context, leadershipul educațional devine un instrument indispensabil pentru orientarea procesului educativ către performanță și relevanță socială.

Un lider educațional eficient este capabil să identifice nevoile elevilor și ale cadrelor didactice, să gestioneze resursele disponibile și să creeze un mediu favorabil învățării. De asemenea, acesta trebuie să răspundă schimbărilor rapide din societate, integrând noile tehnologii în procesul de predare-învățare și promovând metode moderne, centrate pe elev.

Leadershipul în educație nu se limitează la rolul directorului de școală, ci include și cadrele didactice care influențează pozitiv comunitatea educațională prin exemplul personal și prin implicarea activă în viața instituției.

Rolul liderului educațional în instituția de învățământ

Liderul educațional îndeplinește o serie de roluri esențiale în buna funcționare a școlii. În primul rând, acesta este responsabil de formularea unei viziuni clare și coerente asupra direcției de dezvoltare a instituției. Viziunea educațională oferă sens și motivație activităților desfășurate, contribuind la unitatea și coeziunea colectivului.

Un alt rol important al liderului educațional este crearea unui climat școlar pozitiv, bazat pe respect, încredere și colaborare. Un astfel de climat favorizează implicarea cadrelor didactice și a elevilor, reducând conflictele și sporind eficiența procesului educațional. Liderul trebuie să încurajeze dialogul deschis, să ofere sprijin și să valorizeze eforturile individuale și de echipă.

De asemenea, leadershipul educațional presupune promovarea dezvoltării profesionale continue a profesorilor. Prin formare, mentorat și feedback constructiv, liderul contribuie la îmbunătățirea calității predării și, implicit, la creșterea performanței elevilor.

Leadershipul și performanța educațională

Numeroase studii evidențiază relația directă dintre leadershipul eficient și rezultatele educaționale. Școlile conduse de lideri competenți înregistrează niveluri mai ridicate de satisfacție profesională în rândul profesorilor și rezultate academice mai bune ale elevilor. Acest lucru se datorează faptului că liderii educaționali creează condițiile necesare pentru desfășurarea unui proces educativ de calitate.

Leadershipul are un rol esențial și în gestionarea schimbării. Reformele educaționale, modificările curriculare sau introducerea noilor tehnologii pot genera rezistență și incertitudine. Liderul educațional trebuie să faciliteze procesul de schimbare, să comunice eficient obiectivele și beneficiile acestora și să sprijine personalul în adaptarea la noile cerințe.

Un concept tot mai prezent în educația modernă este leadershipul distribuit, care presupune implicarea mai multor membri ai comunității școlare în luarea deciziilor. Această abordare contribuie la responsabilizarea cadrelor didactice și la consolidarea sentimentului de apartenență.

Concluzii

În concluzie, leadershipul în educație reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării și eficientizării sistemului educațional. Într-o lume marcată de schimbări rapide și de cerințe tot mai complexe, liderii educaționali au responsabilitatea de a ghida instituțiile de învățământ spre excelență, echitate și inovație.

Dezvoltarea competențelor de leadership în rândul directorilor și al cadrelor didactice este o condiție esențială pentru asigurarea unui învățământ de calitate. Prin viziune, implicare și responsabilitate, leadershipul educațional contribuie nu doar la performanța școlară, ci și la formarea unor indivizi capabili să se integreze activ și responsabil în societatea contemporană.

Bibliografie

1. Bush, T. (2008). *Leadership and Management Development in Education*. London: Sage Publications.
2. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications.
4. Pânișoară, I.-O. (2015). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
5. Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Educația cu semnificație în ora de franceză: învățare, cultură și valori

Poenaru Florentina, Colegiul Național „Nicolae Bălcescu” Brăila

Educația contemporană este chemată să depășească modelul tradițional centrat exclusiv pe acumularea de cunoștințe și să ofere elevilor repere solide pentru înțelegerea lumii în care trăiesc. Într-o societate marcată de schimbări rapide, diversitate culturală și provocări sociale, școala are responsabilitatea de a forma nu doar competențe academice, ci și valori, atitudini și capacitatea de reflecție critică. În acest context, predarea limbilor străine, și în mod special a limbii franceze, capătă o dimensiune educativă profundă, devenind un spațiu privilegiat pentru realizarea unei educații cu semnificație.

Educația cu semnificație presupune ca procesul de învățare să fie relevant pentru elev, ancorat în realitate și conectat la experiențele sale de viață. A învăța cu sens înseamnă a înțelege de ce un conținut este important, cum poate fi utilizat și ce valori transmite. În ora de franceză, acest tip de educație se realizează atunci când limba nu este redusă la exerciții mecanice de gramatică sau vocabular, ci este utilizată ca instrument de comunicare autentică, de explorare culturală și de reflecție asupra condiției umane.

Predarea limbii franceze este inseparabilă de dimensiunea culturală, deoarece limba reflectă modul de a gândi, de a simți și de a trăi al comunităților care o folosesc. Prin contactul cu spațiul francofon, elevii descoperă alte perspective asupra lumii și sunt încurajați să compare, să analizeze și să-și pună întrebări. Astfel, ora de franceză devine un loc al întâlnirii dintre culturi și un context favorabil dezvoltării competențelor interculturale.

Un exemplu concret de predare cu semnificație este utilizarea textelor literare adaptate nivelului elevilor. De pildă, la gimnaziu, un fragment simplificat din *Le Petit Prince* de Antoine de Saint-Exupéry sau din *Le Petit Nicolas* de René Goscinny și Jean-Jacques Sempé poate fi folosit nu doar pentru exersarea lecturii și a vocabularului, ci și pentru discuții despre prietenie, responsabilitate și sensul relațiilor umane. După lectură, elevii pot fi invitați să răspundă la întrebări deschise, să exprime opinii personale sau să realizeze un scurt jurnal reflexiv în limba franceză, în care să lege mesajul textului de propria experiență. În acest fel, limba devine un instrument de exprimare a gândurilor și emoțiilor, iar literatura contribuie la formarea valorilor. La nivel liceal, fragmente din autori francofoni sau texte autentice din presă pot constitui puncte de plecare pentru dezbateri și activități de gândire critică. De exemplu, un articol despre diversitatea culturală sau despre drepturile omului în spațiul francofon poate fi utilizat pentru a dezvolta competența de argumentare. Elevii pot lucra în grupuri, formulând opinii pro și contra, pregătind intervenții orale sau realizând un afiș tematic. Activitatea nu urmărește doar corectitudinea lingvistică, ci și capacitatea elevilor de a înțelege o problemă actuală și de a-și exprima punctul de vedere într-o limbă străină.

Cultura contemporană oferă, de asemenea, numeroase oportunități pentru o educație cu sens. Filmele francofone, fragmentele de interviuri sau melodiile pot fi integrate în lecții pentru a crea contexte autentice de comunicare. De exemplu, vizionarea unui fragment de film care abordează tema identității sau a integrării sociale- precum *Les Mauvaises Herbes* (2028) poate fi urmată de activități de comprehensiune, dar și de discuții despre valori precum toleranța și respectul față de diferență. Elevii pot fi invitați să compare situațiile prezentate cu realitatea lor sau cu alte contexte culturale cunoscute.

Învățarea prin proiecte reprezintă o strategie didactică eficientă pentru promovarea educației cu semnificație în ora de franceză. Un proiect precum „*Découvrons un pays francophone*” poate implica documentare, lucru în echipă și prezentări orale. Elevii pot cerceta aspecte legate de istorie, tradiții, gastronomie sau personalități culturale, folosind surse autentice în limba franceză. Pe parcursul proiectului, ei își dezvoltă nu doar competențele lingvistice, ci și capacitatea de cooperare, autonomia și respectul pentru diversitate culturală.

Un alt exemplu de activitate cu impact formativ este simularea unor situații de comunicare reale. De exemplu, elevii pot juca rolul unor jurnaliști și invitați francofoni, realizând interviuri pe teme de interes social sau cultural. Această activitate stimulează creativitatea, spontaneitatea și încrederea în sine, oferind în același timp un cadru autentic de utilizare a limbii franceze.

Evaluarea într-o educație cu semnificație trebuie să fie coerentă cu obiectivele propuse. Dincolo de testele scrise tradiționale, evaluarea formativă și continuă permite profesorului să urmărească progresul elevilor în mod holistic. Portofoliile lingvistice, care includ texte scrise, proiecte, reflecții personale sau autoevaluări, oferă o imagine complexă asupra evoluției elevului. De asemenea, prezentările orale și activitățile de grup pot fi evaluate nu doar din punct de vedere lingvistic, ci și în funcție de implicare, originalitate și capacitatea de colaborare.

Educația cu semnificație în ora de franceză contribuie la formarea unor valori fundamentale precum respectul, empatia, responsabilitatea și deschiderea culturală. Prin contactul cu alte limbi și culturi, elevii își dezvoltă capacitatea de a înțelege diferențele și de a se raporta critic la propriile convingeri. Limba franceză devine astfel un instrument de autocunoaștere și de formare civică, nu doar un obiect de studiu școlar. Desigur, aplicarea unei astfel de abordări presupune efort și adaptare. Profesorul se confruntă adesea cu lipsa timpului, cu diferențele de nivel dintre elevi sau cu resurse limitate. Cu toate acestea, prin creativitate pedagogică și prin selectarea atentă a conținuturilor, aceste dificultăți pot fi transformate în oportunități de inovare didactică. Chiar și activitățile simple, dacă sunt bine contextualizate și orientate spre sens, pot avea un impact formativ semnificativ.

În concluzie, educația cu semnificație în ora de franceză reprezintă o direcție pedagogică necesară și valoroasă. Prin integrarea limbii cu cultura, valorile și experiențele de viață ale elevilor, profesorul de franceză contribuie la formarea unor indivizi capabili să comunice, să reflecteze și să se implice responsabil în societate. Ora de franceză devine astfel un spațiu al învățării autentice, în care limba este nu doar învățată, ci trăită și înțeleasă în profunzime.

Bibliografie

- Abdallah-Pretceille, M. (1999). *L'éducation interculturelle*. Presses Universitaires de France.
- Beacco, J.-C. (2010). *L'approche interculturelle dans l'enseignement des langues*. Didier.
- Meirieu, P. (1995). *Apprendre... oui, mais comment*. ESF Éditeur.
- Puren, C. (2001). *Didactique des langues étrangères : concepts clés*. Hachette.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități – Perspective ale Învățământului Special

Profesor educator: POP ILEANA SILVIA

CENTRUL ȘCOLAR DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ

Introducere

Educația reprezintă un drept fundamental al fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare, de ritmul de învățare sau de mediul socio-cultural din care provine. În învățământul special și în educația incluzivă, actul educațional capătă valențe suplimentare, fiind orientat nu doar spre achiziția de cunoștințe, ci mai ales spre dezvoltarea autonomiei personale, a competențelor funcționale și a integrării sociale.

În acest context, conceptul de **educație cu semnificație** devine esențial. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), învățarea este eficientă doar atunci când este ancorată în situații concrete de viață, adaptată nivelului de dezvoltare și susținută prin experiențe directe. Educația cu semnificație oferă cadrul necesar pentru valorificarea potențialului fiecărui elev și pentru construirea unei relații autentice între școală, familie și comunitate.

1. Educația cu semnificație – repere teoretice în învățământul special

Educația cu semnificație, privită din perspectiva învățământului special, se fundamentează pe teoriile constructiviste și pe principiile educației centrate pe elev. Elevii cu CES învață eficient atunci când sunt implicați activ, când informațiile sunt prezentate multisenzorial și când sarcinile sunt adaptate nivelului lor de dezvoltare cognitivă și emoțională.

Un principiu fundamental al educației cu semnificație este **funcționalitatea învățării**. În cazul elevilor cu dizabilități intelectuale, tulburări de spectru autist, dificultăți de învățare sau tulburări de limbaj, conținuturile școlare trebuie să aibă aplicabilitate imediată și să contribuie la dezvoltarea abilităților de viață independentă.

Educația cu semnificație în învățământul special presupune:

- adaptarea curriculumului la nivelul real de funcționare al elevului;
- individualizarea demersului didactic;
- valorizarea progresului, nu doar a performanței;
- crearea unui climat securizant și predictibil.

2. Particularitățile elevilor cu CES și nevoia de educație relevantă

Elevii cu cerințe educaționale speciale prezintă nevoi educaționale complexe, care impun strategii diferențiate și personalizate. Dificultățile de atenție, memorie, limbaj, comportament sau relaționare socială influențează semnificativ procesul de învățare.

Educația cu semnificație răspunde acestor particularități prin:

- utilizarea suportului vizual și concret;
- fragmentarea sarcinilor de lucru;
- repetarea sistematică și generalizarea achizițiilor;
- integrarea rutinei și a predictibilității în activități.

Pentru elevii cu CES, semnificația învățării este strâns legată de **utilitatea practică** a achizițiilor. De exemplu, învățarea matematicii devine relevantă atunci când este asociată cu situații reale precum cumpărăturile, măsurarea timpului sau gestionarea banilor.

3. Practici educaționale cu semnificație în învățământul special

În învățământul special, metodele tradiționale sunt completate și adaptate prin strategii activ-participative. Învățarea prin proiecte, adaptată nivelului de funcționare al elevilor cu CES, reprezintă o metodă eficientă de consolidare a competențelor funcționale.

Activitățile experiențiale, jocul didactic, dramatizarea și învățarea prin descoperire ghidată contribuie la creșterea motivației și a implicării elevilor. De asemenea, utilizarea materialelor concrete și a tehnologiei asistive facilitează înțelegerea și menținerea interesului pentru activitate.

Educația cu semnificație în învățământul special pune accent pe:

- dezvoltarea competențelor de autonomie personală;
- formarea abilităților sociale și de comunicare;
- consolidarea comportamentelor adaptative;
- încurajarea participării active la viața școlii.

4. Proiecte educaționale adaptate elevilor cu CES

Proiectele educaționale reprezintă un instrument valoros pentru realizarea educației cu semnificație în învățământul special. Acestea sunt concepute pe termen scurt sau mediu și urmăresc obiective clare, accesibile elevilor.

Exemple de proiecte cu impact includ:

- proiecte de educație pentru viață independentă;
- activități de voluntariat adaptat;
- proiecte de educație ecologică;
- activități practice și gospodărești;
- proiecte interdisciplinare cu accent pe autonomie.

Prin participarea la astfel de proiecte, elevii cu CES își dezvoltă încrederea în sine, capacitatea de cooperare și sentimentul de apartenență la comunitate. Activitățile sunt adaptate ritmului fiecărui elev și valorifică progresul individual.

5. Colaborarea școală–familie–comunitate

Educația cu semnificație în învățământul special nu poate fi realizată fără o colaborare eficientă între școală, familie și comunitate. Familia joacă un rol esențial în consolidarea achizițiilor dobândite la școală, iar comunitatea oferă contexte reale de aplicare a acestora.

Parteneriatele cu instituții locale, centre de zi, ONG-uri sau agenți economici contribuie la diversificarea experiențelor de învățare și la integrarea socială a elevilor cu CES. Astfel, școala devine un spațiu deschis, conectat la realitatea socială.

6. Rolul cadrului didactic în educația cu semnificație pentru CES

Profesorul din învățământul special are un rol complex, fiind educator, terapeut și facilitator al dezvoltării. Acesta adaptează conținuturile, selectează metodele adecvate și creează contexte de învățare funcționale.

Prin empatie, flexibilitate și profesionalism, cadrul didactic sprijină elevul în depășirea dificultăților și în valorificarea potențialului propriu. Educația cu semnificație presupune o relație bazată pe încredere, respect și încurajare permanentă.

7. Impactul educației cu semnificație asupra elevilor cu CES

Educația cu semnificație are un impact major asupra dezvoltării elevilor cu cerințe educaționale speciale. Aceasta contribuie la:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea autonomiei personale;
- îmbunătățirea relaționării sociale;
- reducerea comportamentelor problemă;
- facilitarea integrării sociale și comunitare.

Elevii devin mai siguri pe sine, mai independenți și mai bine pregătiți pentru viața de adult.

Concluzie

În concluzie, educația cu semnificație reprezintă o direcție fundamentală în învățământul special, oferind elevilor cu CES șanse reale de dezvoltare și integrare socială. Prin practici adaptate, proiecte educaționale relevante și colaborare constantă cu familia și comunitatea, școala devine un adevărat agent al schimbării. Educația cu semnificație nu doar formează competențe, ci contribuie la construirea unei vieți demne și autonome pentru fiecare elev.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

2. Ionescu, M., Bocoș, M. (2017). *Didactica generală*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
3. Vărășmaș, T. (2015). *Învățământul incluziv*. București: Editura Aramis.
4. Păun, E. (2014). *Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative*. București: Editura Polirom.
5. Verza, E., Verza, F. (2011). *Psihologia educației*. București: Editura Trei.
6. Ministerul Educației Naționale (2017). *Curriculum pentru învățământul special*. București.
7. Ministerul Educației (2011). *Legea Educației Naționale nr. 1/2011*, cu modificările și completările ulterioare.
8. Gherguț, A. (2016). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale*. Iași: Editura Polirom.
9. UNESCO (2017). *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris.
10. Oprea, C. L. (2010). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

INOVAȚIE ȘI SEMNIFICAȚIE ÎN ORELE DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

prof. Popa Alina-Luminița-Cristina
Școala Gimnazială Nr. 3 „Ciprian Porumbescu”,
Constanța, România

Transformările rapide ale societății actuale solicită cadrelor didactice să regândească procesul de predare-învățare, integrând metode moderne, instrumente digitale și o viziune educațională orientată spre formarea competențelor pentru secolul XXI. Articolul de față analizează perspective actuale asupra integrării tehnologiei în orele de limba și literatura română, oportunitățile create de instrumentele digitale și inteligența artificială, precum și rolul metodelor interactive precum gamificarea și învățarea prin proiecte în crearea unei educații cu semnificație pentru elevii de gimnaziu.

Educația contemporană se confruntă cu provocări fără precedent generate de ritmul accelerat al dezvoltării tehnologice, odată cu inteligența artificială, și de schimbările din modul în care elevii învață și interacționează cu informația. Elevii de astăzi sunt nativi digitali, obișnuiți cu acces rapid la resurse, instrumente multimedia și medii interactive de comunicare. În acest context, rolul profesorului capătă nuanțe noi: el devine facilitator, mentor, designer de experiențe de învățare relevante și adaptate lumii reale.

Pentru profesorul de limba și literatura română, aceste transformări reprezintă o oportunitate de a valorifica tehnologia nu doar ca instrument auxiliar, ci ca parte integrantă a procesului educațional. Literatura și comunicarea pot fi explorate prin mijloace moderne, atrăgătoare și eficiente, care favorizează creativitatea, gândirea critică și colaborarea.

Utilizarea platformelor digitale și a resurselor interactive a devenit o componentă indispensabilă a învățării, ca metodă modernă pentru dezvoltarea și aplicarea inovației în educație, prin integrarea tehnologiei în procesul didactic. Aceste instrumente facilitează atât activitățile de predare, cât și pe cele de evaluare și reflecție.

Printre cele mai apropiate de practica zilnică a profesorului de limba română se numără:

- **Platformele colaborative și interactive** precum Padlet, Mentimeter, Nearpod, Kahoot! sau Quizizz, care permit colectarea rapidă a opiniilor elevilor, evaluarea formativă și stimularea participării active.
- **Instrumentele Google Apps for Education** (Google Classroom, Docs, Slides, Jamboard), utile pentru redactarea colaborativă a textelor, gestionarea temelor, organizarea portofoliilor digitale și facilitarea comunicării profesor-elev.
- **Platforme de creare a conținutului digital**, precum Livresq, care permit conceperea unor lecții interactive, vizuale și adaptate ritmului fiecărui elev.
- **Asistenții bazați pe Inteligență Artificială**, care devin tot mai integrați în procesele educaționale. Aceștia pot oferi sugestii de texte, teme adaptate nivelului elevilor, exemple suplimentare, explicații alternative sau chiar feedback personalizat.

Integrarea acestor instrumente stimulează gândirea critică, dezvoltă autonomia și transformă actul învățării într-o experiență interactivă și relevantă.

Tehnologia nu trebuie folosită doar pentru vizualizare sau acces la informație, ci mai ales ca platformă pentru **creație**. În acest sens, elevii pot deveni producători de conținut, nu doar consumatori:

- realizarea de prezentări multimedia despre autori și opere;
- redactarea de reviste digitale sau articole de blog;
- crearea de podcasturi sau interviuri literare;
- elaborarea unor produse multimedia (postere digitale, hărți conceptuale, videoclipuri explicative).

Activitățile de acest tip îi ajută pe elevi să își dezvolte competențe digitale avansate, dar și abilități de comunicare, analiză, sinteză și reflecție critică.

În ceea ce privește metodele interactive și eficiente în orele de limba română, **gamificarea** a devenit una dintre cele mai eficiente modalități de creștere a motivației și implicării elevilor. Prin introducerea unor elemente specifice jocurilor — puncte, niveluri, insigne, provocări sau clasamente — profesorul transformă conținuturile literare în activități atractive, dinamice și orientate spre rezultate.

Exemple de aplicare:

- utilizarea platformelor Kahoot! sau Quizizz pentru recapitularea noțiunilor de teorie literară;
- organizarea de „misiuni literare” în care elevii trebuie să rezolve provocări bazate pe texte studiate;
- „vânătoarea de comori” digitală, unde elevii descoperă indicii legate de personaje, teme sau simboluri.

Gamificarea susține implicarea activă, colaborarea și dezvoltarea competențelor de rezolvare de probleme.

O altă metodă interactivă care poate fi aplicată cu succes la orele de limba și literatura română este **învățarea prin proiecte**, care le oferă elevilor șansa de a explora teme literare sau lingvistice într-un mod interdisciplinar și aplicat. Exemple de proiecte potrivite pentru ciclul gimnazial includ:

- realizarea unui portofoliu digital dedicat unui autor român;
- crearea unui colț virtual de lectură cu recomandări personalizate;
- realizarea unor interviuri imaginare cu personaje literare;
- dezvoltarea unui „jurnal de lectură” în format digital.

Prin astfel de activități, elevii devin co-autori ai procesului de învățare, exersându-și autonomia și responsabilitatea.

Dintre metodele interactive nu pot lipsi **învățarea prin descoperire** și **metoda investigației**, care îi încurajează pe elevi să cerceteze, să pună întrebări și să analizeze în profunzime textele propuse. Profesorul devine ghid, facilitând investigația, interpretarea și argumentarea. Metoda este foarte eficientă în studiul textelor literare și nonliterare, contribuind la dezvoltarea spiritului critic și a competențelor de lectură funcțională.

Integrarea tehnologiei în procesul didactic, combinată cu metodele interactive, are beneficii demonstrate atât în literatura de specialitate, cât și în practică:

- crește motivația și participarea elevilor;
- îmbunătățește comunicarea și colaborarea între elevi;
- susține personalizarea învățării, adaptând ritmul și conținutul la nevoile reale ale elevilor;
- diversifică modalitățile de evaluare (auto-evaluare, portofolii digitale, evaluare formativă);
- dezvoltă competențele digitale, esențiale pentru societatea actuală;
- transformă actul învățării într-un proces mai vizibil, mai reflexiv și mai responsabilizat.

Astfel, tehnologia devine un catalizator al unei educații cu semnificație, în care elevul este activ, creativ și conectat la lumea în care trăiește.

În concluzie, educația modernă presupune asumarea unui leadership pedagogic orientat spre inovare, flexibilitate și adaptare continuă. Profesorul de limba și literatura română are capacitatea de a transforma ora într-o experiență complexă, interactivă și profund semnificativă, prin valorificarea instrumentelor digitale, a platformelor educaționale și a resurselor oferite de inteligența artificială.

Metodele moderne, de la gamificare la învățarea prin proiecte și investigație, devin punți între conținuturile curriculare și realitatea elevilor, între literatură și viața de zi cu zi. Într-o lume în continuă schimbare, educația cu semnificație se construiește prin creativitate, adaptabilitate și deschidere către tehnologie.

Bibliografie

1. **Pamfil, A.**, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2015.
2. **Prensky, M.**, *Cum să predăm nativilor digitali: parteneriat pentru învățare autentică*, Corwin Press, 2019.
3. **Fullan, M. & Langworthy, M.**, *Un filon valoros: Cum conduc noile pedagogii la învățarea profundă*, Pearson, 2014.
4. **Hattie, J.**, *Învățarea vizibilă pentru profesori: eficientizarea impactului asupra învățării*, Routledge, 2012.

METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE DE PREDAREA ȘI ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv.primar Popescu Alina Georgeta
Școala Gimnazială Nr.1 Oțelu Roșu

„Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedeelelor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat și eficace la realizarea scopurilor propuse.” (I. Cerghit).

„Înțelegând prin metodă de învățământ o cale, un drum de străbătut deopotrivă de elevi și profesori, prin care, conform unor principii (principii didactice) dar și unor legi (legile învățării) se înfăptuiesc obiectivele instruirii, adică se însușesc de către elevi anumite cunoștințe de bază și se formează anumite capacități intelectuale și convingeri în vederea integrării progresive în societate.” (Ion Berca)

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M. Ionescu, V. Chiș, p.126).

Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie conversația, expunerea, demonstrația, metodele centrate pe profesor, transmiterea de cunoștințe, pasivitatea elevilor, învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică. Fundamentul pentru un nou cadru de predare-învățare îl constituie proiectul „Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice” - proiect inițiat în România în anul 1996 prin fundația pentru o Societate Deschisă și devenit un program de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și universitar, care promovează metode activizatoare, cu rol esențial în dezvoltarea personalității beneficiarului prin învățarea acestuia să gândească critic. Aplicarea acestor metode care generează învățarea activă și prin care elevii sunt inițiați în gândirea critică nu este simplă ci necesită timp, răbdare, exercițiu și este de preferat să se facă de la vârste fragede, la toate disciplinele, însă cu măsură. Acestea trebuie să fie selectate și utilizate în mod riguros, creativ, în funcție de obiectivele propuse, de specificul grupului educațional și nu trebuie să constituie un trend sau un mod al cadrului didactic. Metodele active și interactive au multiple valențe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare și democrație face parte din gama noilor educații, care reprezintă cel mai pertinent și mai util răspuns al sistemelor educative la imperativele generate de problematica lumii contemporane. Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați; Termeni-cheie inițiali; Știu-vreau să știu-am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

V. Guțu oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;
- sunt predominant comunicative, verbale și livrești;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final;
- au un caracter formal, sunt rigide și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;

- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura esențial înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar. Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Bibliografie:

- Ioan Jinga, Elena Istrate, „Manual de pedagogie”, Ed. All, București, 2001
- Ioan Cerghit, „Metode de învățământ”, E.D.P., București, 1973
- Constantin Cucos, Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996
- Chereja Florica, „Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar”, Ed. Humanitas Educațional, București 2004
- Guțu, V., Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999
- Ionescu, M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

ROLUL APTITUDINILOR PEDAGOGICE ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Popescu Cătălin

Școala Gimnazială Mateești, jud. Vâlcea

Problematica aptitudinii pedagogice preocupă pe psihologii și pedagogii din întreaga lume. Ea vizează două direcții majore de manifestare, una privind măiestria didactică, ca modalitate aptitudinală de predare și verificare a cunoștințelor și, a doua, măiestria educațională, ca modalitate de fixare a unor relații optime și eficiente cu elevii.

Aptitudinea pedagogică poate fi definită ca: formațiune psihologică complexă la nivelul personalității didactice, bazată pe un anumit nivel de dezvoltare și funcționare a proceselor și funcțiilor psihice, care asigură un comportament educativ-eficient.

E limpede faptul că un profesor bun nu se poate rezuma doar la transmiterea unor informații științifice în fiecare zi elevilor fără a le putea prezenta pe înțelesul lor. Pentru a se bucura de respectul elevilor lui, educatorul trebuie să întrunească mai multe calități speciale dintre care sunt menționate de către Ion Nicola: „solide cunoștințe de specialitate bazate pe un larg orizont cultural; capacitatea de a expune clar și sistematic cunoștințele predate, de a le demonstra și sistematiza; obiectivitate în relațiile cu elevii în procesul de evaluare și notare a cunoștințelor ...; exigență și în același timp respect față de personalitatea elevilor, încredere în ei, sinceritate, acceptarea dialogului (desfășurat de la egal la egal cu elevii); spirit de dreptate...Acestora li se adaugă ținuta vestimentară, vocabularul folosit în relație cu elevii, comportamentul în general.”

Cercetătorii vorbesc de două mari categorii de aptitudini pedagogice care presupun un dublu proces de cultivare și antrenare:

- *Pregătirea de specialitate*
- *Pregătirea psihopedagogică*

Se pot enumera ca indicatori ai aptitudinii pedagogice următorii factori/calități:

- un echilibru intelectual, mintal și nervos excelent
- pe plan intelectual: curiozitate, gustul observației, simțul critic față de părerile altuia
- luciditate față de sine însuși
- nevoia de înnoire, care favorizează adaptarea lui la cerințele elevilor
- pe plan social: tinerețea spiritului, bunăvoința, înțelegerea, autoritatea firească.

O altă serie de aptitudini speciale proprii cadrelor didactice printre care: capacitatea de a cunoaște și a înțelege elevul, de a stabili relația necesară cu fiecare elev sau cu întreaga clasă, observația pedagogică (tendința de a observa cele mai mici semne ale dezvoltării elevului), capacitatea de a transmite în mod accesibil cunoștințe, aptitudinea organizatorică (în cadrul lecției și în clasă), atenția distributivă, imaginația pedagogică, tactul pedagogic (relația justă cu părinții și elevii, simțul măsurii în administrarea pedepsei etc).

Aptitudinea pedagogică este o modalitate relațională, un mod de confruntare a mai multor subiectivități. În această situație, competența didactică implică existența unei compenente psihosociale concretizată în capacitatea profesorului de a pătrunde în psihologia de grup, de a stabili ușor contacte cu membrii lui, de a anticipa anumite fenomene de grup, de a comunica, influența și controla eficient grupul.

Profesorul trebuie să fie un bun și fin cunoscător al psihologiei relaționale pe de o parte, iar pe de alta să dispună de acele capacități relaționale care să-i permită o permanentă

trecere de la propriul său sistem de referință, la cel aparținând unui elev, mai multor elevi, întregii clase.

Din ce în ce mai acut, în cadrul formării profesorilor, se pune accentul asupra capacităților de gestionare interactivă în clasă, asupra relațiilor stabilite cu elevii, domeniu unde se constată puținătatea cunoștințelor formalizate asupra practicilor de acest tip în situații pedagogice. Din ce în ce mai mult se insistă asupra necesității formării unei competențe pedagogice relaționale.

Aptitudinea pedagogică apare ca principală modalitate de operaționalizare a conținutului personalității profesorului, cu un subsistem instrumental – operațional care asigură funcționalitatea acestuia în raport cu derularea concretă a segmentelor conduitei educaționale. Ea provine din organizarea în sistem a unor aptitudini general umane, cu propulsarea pe primul loc a unei aptitudini pilot după tipul de activitate, care nu numai că este maxim dezvoltată dar le și influențează, subordonează și transgresează pe toate celelalte.

Așadar, aptitudinile pedagogice sunt un complex, al cărui element esențial îl constituie comunicativitatea, aptitudine de natură să transmită cunoștințe, să structureze operații intelectuale și să genereze motive. Există profesori care au o predispoziție comunicativă și de influențare cu toate componentele ei: vorbire expresivă, gesticulare adecvată, capacitatea de a demonstra instructiv și logic, adecvarea la tempoul mediu al elevilor, expuneri semnificative și inteligibile, dialog colocvial antrenant, totul fiind centrat pe activitatea mentală a copilului. Tot în aptitudinea comunicativității sunt incluse capacitatea empatică de transpunerea în situația psihologică.

1. Cornescu Vasile, Mihailescu Ioan, Stanciu Sica , *Managementul organizației*, Editura All Beck ,Bucuresti, 2003
2. Dușe Carmen Sonia, Dușe Dan Maniu ,*Management educational*, Univ.Lucian Blaga, Sibiu, 2004
3. Nicola Ioan ,*Manual de pedagogie*,Ed.Didactică și Pedagogică,București,1992
4. Păun Emil, *Școala o abordare socio-profesională*, Ed.Polirom,București,1999
5. Pânișoară Ion Ovidiu, *Comunicarea eficientă*, Ediția a – III –a , Iași, Editura Polirom, 2006

Utilizarea măsurătorilor biomedicale în evaluarea sănătății

Eugenia Dorina POPESCU¹

¹Liceul Teoretic “Ioniță Asan”, Str. Nicolae Titulescu, nr.32, 235200, Caracal, email: eugenia_dorina@yahoo.com

INTRODUCERE

Conform Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) peste un miliard din populația adultă a globului este supraponderală; dintre aceștia, 300 de milioane sunt clasificați ca fiind obezi (OMS, 2003).

Obezitatea este definită ca și acumularea excesivă de țesut adipos care afectează organele interne precum inima, plămânii, pancreasul sau ficatul modificându-le funcțiile normale (Haslam, Sattar și Lean, 2006). Este cauzată de factori genetici (Cecil et al, 2008) și/sau de nutriție și stil de viață nesănătos (OMS, 2003). Obezitatea a fost declarată ca fiind cauza multor boli cronice precum cele cardiovasculare, diabet de tipul 2 și afecțiuni respiratorii (OMS, 2003).

Lucrarea prezintă sintetizează modul în care măsurători biomedicale pot fi folosite pentru a evalua starea de sănătate a populației și cum rezultatele pot fi folosite pentru tratarea, prevenția și reducerea numărului de cazuri ale afecțiunilor mai sus menționate.

Valorile măsurate au fost cele de greutate, înălțime, circumferința taliei și a șoldurilor, tensiunea arterială, forța de strângere a mâinilor, debitul expirator maxim de vârf și ritmul cardiac. În următoarele pagini voi descrie metoda folosită, rezultatele obținute și explicația acestora în contextul lucrărilor academice de specialitate. Voi scoate în evidență cum variabilele măsurate sunt asociate cu anumite boli cronice și cum analiza lor poate ajuta la prevenția acestor boli.

METODA

Măsurătorile au fost făcute în nouă sesiuni diferite de către 225 de elevi din clasele 9-12 de la Liceul Teoretic “Ioniță Asan” din Caracal, județul Olt. Toți elevii au folosit aceeași metodă și materiale pentru experiment. Pentru a garanta precizia experimentului, elevii au lucrat în perechi pentru a ușura procesul de citire a măsurătorilor.

Variabilele măsurate au fost următoarele:

- Circumferința taliei și a șoldurilor (cm);
- Înălțime (m);
- Greutate (kg);
- Forța de strângere a mâinilor (kg) = presiunea exercitată cu mâna (Mosby, 2009);
- Debitul expirator maxim de vârf (PEF) (L/m) = aerul expirat din plămâni (Dorland, 2007);
- Tensiunea arterială (mmHg);
 - sistolică = presiunea în artere în timpul bătăilor inimii (Dicționar medical, 2008);
 - diastolică = presiunea în artere între bătăile inimii (Dicționar medical, 2008);

- Ritmul cardiac (bpm)= numărul de bătăi pe minut ale inimii (Dicționar Medical, 2007);

Înainte a orelor de laborator în cadrul cărora s-au efectuat măsurătorile, elevii și-au măsurat circumferința taliei și a șoldurilor folosind o panglică de măsurare ne-elastică cu lungimea maximă de 1 metru. Elevii au măsurat circumferința șoldurilor în cea mai lată parte a osului coxal și cea a taliei în cea mai de sus parte a osului coxal.

Înălțimea a fost măsurată cu un taliometru mecanic . Valorile au fost înregistrate în Microsoft Excel cu o singură zecimală. Elevii au avut încălțămimtea în picioare în timpul măsurării, dar fișele Excel au fost programate să subtragă 3 cm - înălțimea medie a pantofilor.

Greutatea a fost măsurată cu ajutorul unui cântar clasic. Valorile au fost înregistrate cu o zecimală, dar fișele Excel au subtras 1 kg - greutatea medie a pantofilor și hainelor.

Valorile pentru înălțime și greutate au fost folosite pentru calcularea Indicelui de Masă Corporală (IMC) care este greutatea în kilograme împărțită la înălțimea în metri ridicată la pătrat (Haslam, Sattar și Lean, 2007). Calculul a fost făcut în fișele Excel.

Circumferința șoldului a fost folosită în relație cu cea a taliei pentru a calcula raportul talie/șolduri și în relație cu înălțimea pentru a calcula raportul talie/înălțime. Ambele calcule au fost făcute în fișe de calcul Excel.

Forța de strângere a mâinilor a fost măsurată cu un dinamometru de mână. Au fost efectuate 3 măsurători pentru fiecare mână, iar cea mai mare dintre toate a fost folosită pentru analize. Valorile au fost înregistrate ca și numere întregi. Ambele mâini au fost măsurate (dominantă și nedominantă), dar numai cea dominantă a fost folosită pentru analiză.

Debitul expirator maxim de vârf a fost măsurat cu un debitmetru. Au fost făcute 3 măsurători pe persoană, iar cea mai mare a fost folosită pentru analiză. Valorile au fost înregistrate ca și numere întregi.

Tensiunea arterială a fost măsurată cu un tensiometru digital care arată valorile sistolice în partea de sus a ecranului și cele diastolice imediat sub (tensiunea sistolică este numărul mai mare). Au fost făcute 3 măsurători pe persoana și ultima a fost folosită pentru analiză în ambele cazuri. Valorile au fost înregistrate ca și numere întregi.

Ritmul cardiac a fost de asemenea arătat pe tensiometrul digital ca și puls. Prin urmare a fost măsurat în același timp ca și tensiunea arterială; au fost luate 3 măsurători, iar ultima a fost folosită pentru analiză, valorile fiind înregistrate ca și numere întregi.

REZULTATE

Rezultatele neprelucrate au fost înregistrate într-un tabel Excel și prelucrate ulterior cu programul MiniTab versiunea 17. Datele au fost separate în grupuri de sex masculin și feminin, ilustrate grafic în diagrame de tip Boxplot și analizate statistic. Testele statistice folosite au fost Testul T pentru 2 eșantioane independente și Testul Mann-Whitney pentru 2 eșantioane independente. Pentru ambele, ipoteza nulă a fost că nu este o legătură statistică semnificativă între

Tabelul 1: Rezultate

Variabila	Minim		Maxim		Mediana		Rezultat	T-Test	Mann-Whitney
Sex	Feminin	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	Masculin			
Inaltime (m)	1.5	1.6	1.8	2.0	1.7	1.8	F<M	P=0.000	P=0.000
Greutate (kg)	37.0	52.0	96.0	120.5	57.0	69.0	F<M	P=0.000	P=0.000
IMC (Kg/m ²)	14.8	17.0	35.4	33.6	20.5	21.5	F<M	P=0.035	P=0.0065
Raport Talie/Șolduri	0.3	0.3	1.1	1.2	0.8	0.9	F<M	P=0.000	P=0.000
Report Talie/ Inaltime	0.1	0.2	0.7	0.6	0.4	0.4	F=M	P=0.001	P=0.0003
Forta de strangere (kg)	18.0	24.6	58.0	76.3	29.0	44.7	F<M	P=0.000	P=0.000
Tensiune sistolica (mmHg)	32.0	102.0	140.0	150.0	109.0	121.0	F<M	P=0.000	P=0.000
Tensiune diastolica (mmHg)	42.0	45.0	106.0	91.0	69.0	68.0	F>M	P=0.689	P=0.747
Ritm cardiac (bpm)	46.0	48.0	110.0	110.0	82.0	77.0	F>M	P=0.009	P=0.008
PEF (l/min)	45.0	151.0	610.0	770.0	410.0	550.0	F<M	P=0.000	P=0.000

sexul feminin și masculin. Nivelul de semnificație la care s-au efectuat testele a fost 0.05. Rezultatul p al fiecărui test este un număr între 0 și 1 care reprezintă probabilitatea de a face o eroare dacă respingem ipoteza nulă (REF). Prin urmare, dacă $p \leq 0.05$ ipoteza nulă este respinsă, prin urmare înseamnă că este o legătură semnificativă între fete și băieți. Dacă $p \geq 0.05$, ipoteza nulă este acceptată, prin urmare nu este nicio legătură semnificativă între fete și băieți (REF). Pentru ambele grupuri au fost identificate valorile minime și maxime (limitele). Rezultatele sunt ilustrate în tabelul 1 unde am prezentat de asemenea o comparație între valorile medii ale fetelor și băieților pentru fiecare variabilă măsurată și valoarea p a fiecărui test statistic.

Înălțimea minimă, maximă și medie pentru fete este 1,5, 1,8 și 1,7, iar pentru băieți, 1,6, 2,0 și 1,8. Testul T și Mann-Whitney au rezultat $p=0,000$, prin urmare, ipoteza nulă este respinsă arătând că este o legătură semnificativă între fete și băieți.

Greutatea minimă, maximă și medie pentru fete este de 37,0, 96,0 și 57,0, iar pentru băieți valorile sunt 52,0, 120,5, 96,0. Testul T și Mann-Whitney au avut ca rezultat $p=0,000$ prin urmare, ipoteza nulă este respinsă ceea ce demonstrează o legatură semnificativă între fete și băieți. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 1a.

IMC-ul minim, maxim și median pentru fete este de 14,8, 35,4 și 20,5 iar pentru băieți 17,0, 33,6 și 21,4. Testul T a dat o valoare p egală cu 0.035, iar Mann-Whitney a rezultat $p=0.0065$, ambele respingând ipoteza nulă și arătând că este o legătură semnificativă între eșantioane. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 1b.

Raportul Talie/Șolduri minim, maxim și median pentru fete este de 0,3, 1,1 și 0,8 și 0,3, 1,2 și 0,9 la băieți. Atât Testul T cât și Mann-Whitney au dat un $p=0,000$, prin urmare, ipoteza nulă este respinsă arătând că este o legătură semnificativă între fete și băieți. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 1c.

Raportul Talie/Înălțime minim, maxim și median pentru fete este de 0,1, 0,7 și 0,4, iar pentru băieți 0,2, 0,6 și 0,4. Testul T a dat o valoare p egală cu 0.001, iar Mann-Whitney a rezultat $p=0.0003$. Ambele resping ipoteza nulă, arătând existența unei legături semnificative între eșantioane. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 1d.

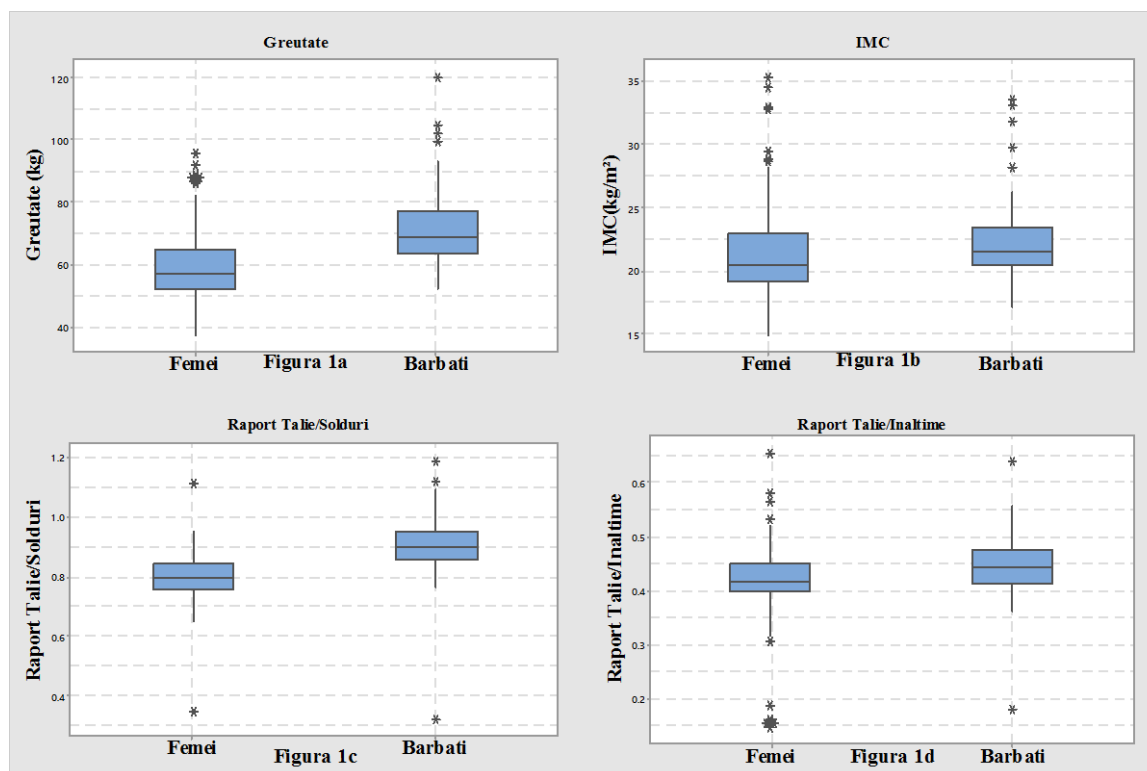

FIGURA 1: Greutate (1a), IMC (1b), Raport Talie/Șolduri (1c), Raport Talie/Înălțime (1d)

Valorile minimă, maximă și mediana a forței de strângere a mâinilor pentru fete a fost de 18,0, 58,0 și 29,0 și de 24,6, 76,3 și 44,7 pentru băieți. Atât Testul T cât și Mann-Whitney au ca rezultat o valoare p de 0.000 respingând așadar ipoteza nulă și arătând că este o diferență semnificantă între bărbați și femei. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 2a.

Valorile minimă, maximă și mediana pentru tensiunea arterială sistolică au dat valori de 32,0, 102,0 și 109,0 pentru fete și 140,0, 150,0 și 121,0 pentru băieți. Atât Testul T cât și Mann-Whitney au dat o valoare $p=0.000$, respingând ipoteza nulă, arătând așadar că este o diferență semnificativă între eșantioane. Rezultatele sunt evaluate în Figura 2b.

Valorile minimă, maximă și mediana pentru tensiunea arterială diastolică au dat valori de 42,0, 106,0 și 69,0 pentru fete și 45,0, 91,0 și 68,0 pentru băieți. Valorile p au fost de 0.689 pentru Testul T și de 0.747 pentru Mann-Whitney. Ipoteza nulă este acceptată în ambele cazuri arătând că nu este o legătură semnificativă între eșantioane. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 2c.

Valorile minimă, maximă și mediana pentru ritmul cardiac au fost de 46,0, 110,0 și 82,0 pentru fete și 48,0, 110,0 și 77,0 pentru băieți. Testul T a dat o valoare p de 0.009, iar Mann-Whitney 0.008. În ambele cazuri ipoteza nulă este respinsă arătând că este o legătură semnificativă între fete și băieți. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 2d.

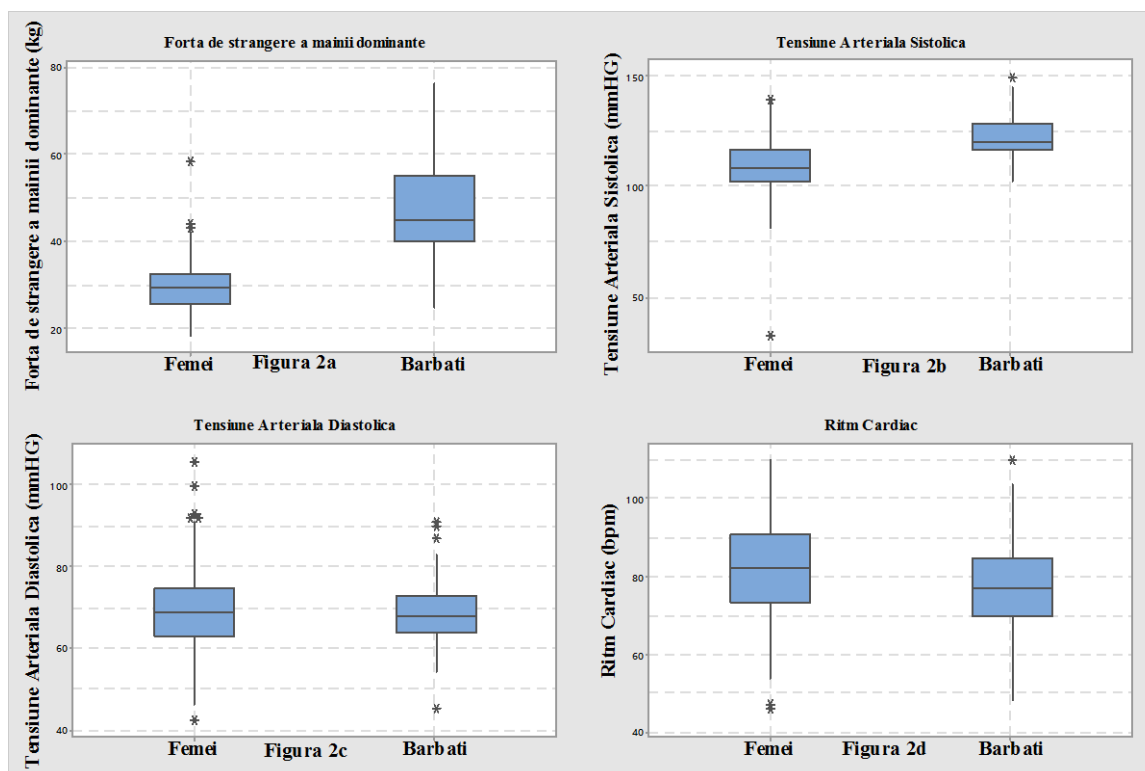

FIGURA 2: Forța de strângere a mâinii dominante (2a), Tensiune Arterială Sistolică (2b), Tensiune Arterială Diastolică (2c), Ritm Cardiac (2d)

Debitul respirator maxim de vârf a dat valori minime, maxime și medii de 45,0, 610,0 și 410,0 pentru fete și 151,0, 770,0 și 550,0 pentru băieți. Atât Testul T cât și Mann-Whitney au dat o valoare p egală cu 0.000. Ipoteza nulă este așadar respinsă, arătând că este o legătură semnificativă între fete și băieți.

DISCUȚIE

Toate măsurătorile au fost făcute cu metode non-invazive care comparativ cu cele invazive nu penetrează corpul și nu implică nicio intervenție chirurgicală (Vorvik, 2013). Acestea

nu implică spitalizare, leziuni corporale sau disconfort pentru subiecți (Sihavong, 2013). Ele sunt folosite adesea în evaluarea sănătății, iar conform celor mai noi norme ar trebui să fie folosite mai des în diagnosticări, dar și pentru a determina ce fel de medicație este potrivită sau dacă este nevoie de chirurgie.

Rezultatele prezentate mai sus au fost influențate de variabilitatea biologică cauzată de diferențele fiziologice dintre elevii care au luat parte (Segen, 2012). Este imposibil de declarat cât de omogen a fost eșantionul de elevi (cât de similari au fost indivizii între ei) având în vedere că nu s-a menționat vârsta, etnicitatea, dieta sau stilul de viață (Patton, 2001). Grupul de elevi a fost împărțit între fete și băieți prin urmare sexul a fost singurul aspect luat în considerare în ceea ce privește impactul fiziologic.

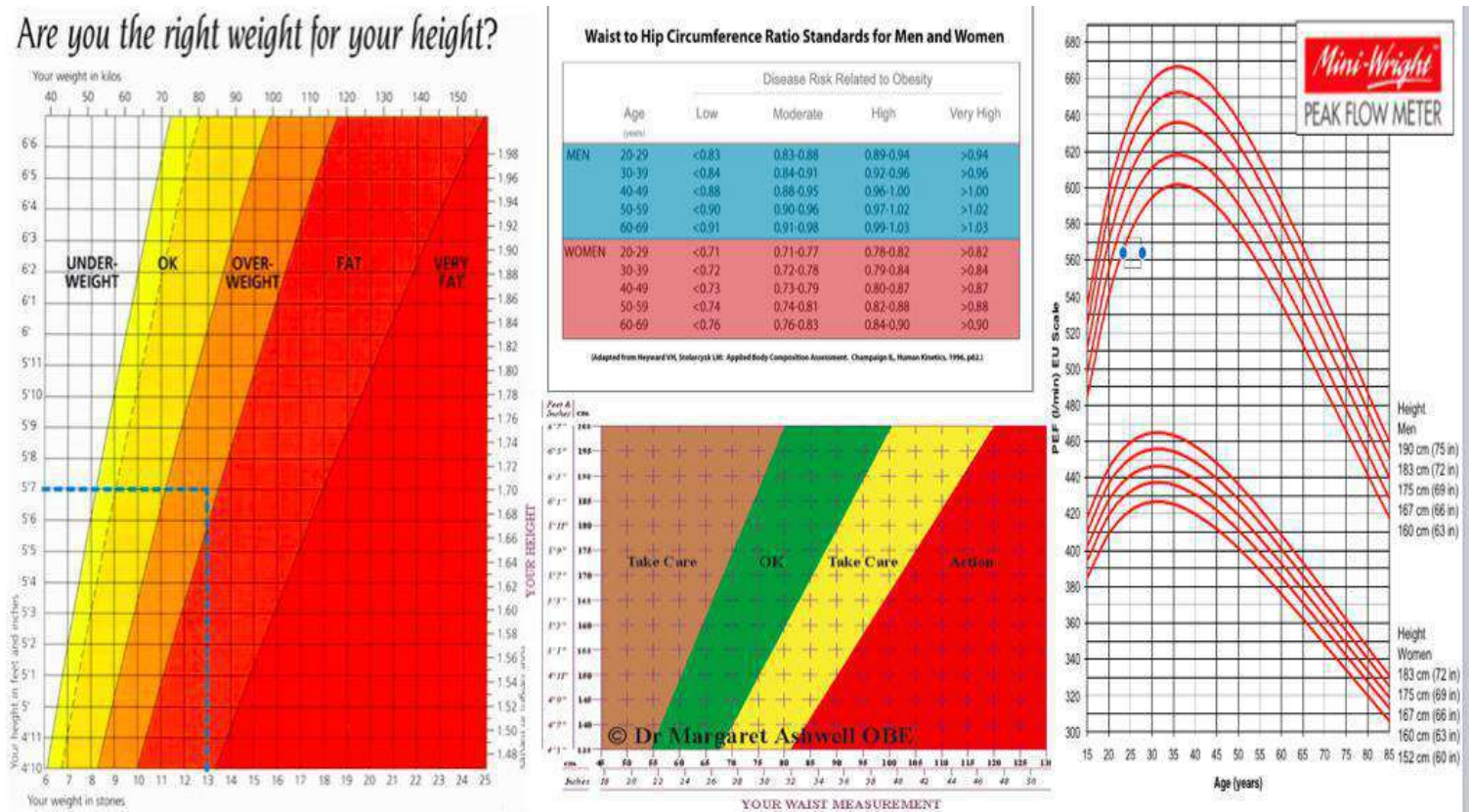
Conform Tabelului 1, IMC-ul este mai mare la băieți decât la fete. Fetele au o cantitate mai mare de grăsime decât băieții, deși aceștia pot avea un procentaj mai mare de mușchi (Gallagher et al, 1996). Tensiunea arterială este mai mare la băieți decât la fete (atât sistolică cât și diastolică) ceea ce este confirmat de rata mai mare de boli cardiovasculare cauzate de tensiune arterială mai ridicată la băieți decât la fete (Reckelhoff, 2000). Forța de strângere a mâinii dominante este cu mult mai mare la băieți decât la fete (Kubota si Demura, 2011) ceea ce este confirmat de rezultatele din Tabelul 1. PEF este de asemenea mai mare la băieți (Boezen et al, 1994) ceea ce este de asemenea ilustrat în Tabelul 1.

În analiza rezultatelor trebuie să luăm în considerare erorile de măsurare. Pentru a crește precizia citirilor, elevii au lucrat în perechi și ambii membri au citit rezultatele. Greutatea și PEF au fost măsurate cu un cântar clasic și cu un debitmetru de vârf de asemenea clasic care arăta rezultate mai puțin exacte decât cele digitale; aceasta ar putea fi o sursă de eroare. Totuși, pentru PEF s-au luat 3 citiri pentru a minimaliza erorile. Restul variabilelor au fost măsurate cu obiecte digitale care sunt mai exacte. Circumferința șoldurilor și a taliei au fost măsurate înainte de sesiunile experimentului de către fiecare elev ceea ce poate fi mai mult sau mai puțin precis.

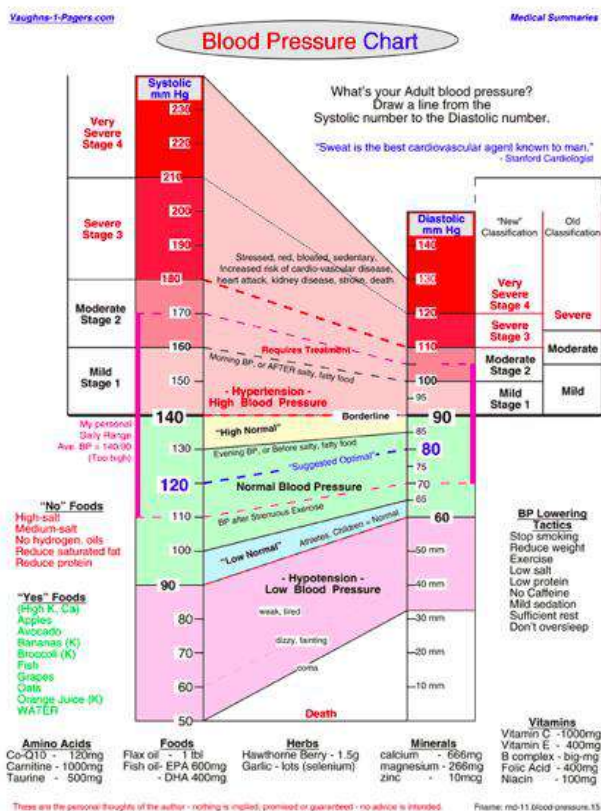
Din punct de vedere al analizei statistice, am folosit atât un test parametric (Testul T) cât și unul non-parametric (Mann-Whitney). Mann-Whitney folosește valori medii (Valoarea mijlocie a eșantionului) pentru comparare și nu media aritmetică folosită în Testul T. Testele parametrice au un număr fix de parametri, prin urmare folosesc măsurătorile reale. Testele non-parametrice, clasează datele și în funcție de asta cresc sau descresc numărul de parametri. Testul T este mai folositor deoarece ne permite să tragem mai multe concluzii statistice, dar Mann-Whitney este mai simplu și mai puțin afectat de valori extreme. Testele parametrice au mai multă putere statistică, dar se bazează pe presupuneri mai mult decât testele non-parametrice prin urmare sunt mai puțin precise (Corder și Foreman, 2011).

Toate variabilele au limite raportate în literatura de referință. Valorile pentru IMC, raport Talie/Solduri, Raport Talie/Înălțime și PEF sunt ilustrate în Figura 3 mai jos, iar valorile pentru tensiunea arterială, ritmul cardiac și forța de strângere a mâinii sunt ilustrate în Figura 4 mai jos.

FIGURA 3: IMC (stânga), Raport Talie/Şolduri (sus), Raport Talie/Înălţime(jos-mijloc), PEF

(dreapta).

Grip Strength Chart

rating*	males	females
excellent	> 64	> 38
very good	56-64	34-38
above average	52-56	30-34
average	48-52	26-30
below average	44-48	22-26
poor	40-44	20-22
very poor	< 40	< 20

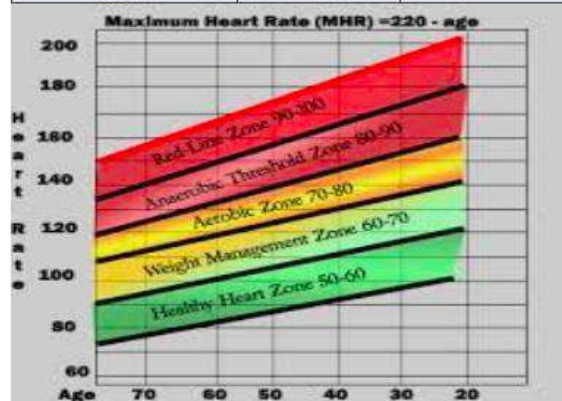

FIGURA 4: Tensiune Arterială (Stânga), Forța de strângere a mâinii (Stânga sus), Ritm Cardiac (Stânga jos)

Toate variabilele măsurate pot fi corelate cu o boala cronică. Valori ridicate ale IMC și ale raporturilor Talie/Șolduri și Talie/Înălțime sunt asociate cu obezitatea (Han, Sattar, Lean, 2007). Pe termen lung, obezitatea duce la o scădere a forței de strângere a mâinii (Stenholm et al, 2011) și din cauza acumulării de grăsime în endoteliul arterelor și îngustarea lor, tensiunea arterială și ritmul cardiac pot crește până la valori care pun în pericol sănătatea umană (Clinica Mayo, 2014). Obezitatea este considerată de către OMS o cauză a diabetului de tip 2 (2003), prin urmare măsurătorile biomedicale menționate în acest paragraf pot fi folosite pentru evaluarea oricăreia dintre aceste boli.

Toate variabilele au fost măsurate în condiții de odihnă, când organismul era în perioada de repaus; pe perioada măsurărilor, subiecții nu au făcut nici un fel de efort. În timpul efortului fizic, ritmul cardiac și tensiunea arterială ar fi fost cu mult mai mari deoarece corpul are nevoie de oxigen pentru a arde glucoza necesară producerii de energie, prin urmare circulația sanguină ar fi accelerată pentru ca oxigenul să ajungă mai repede la mușchi. Greutatea, înălțimea, IMC-ul, forța de strângere a mâinii, PEF-ul și Raportul Talie/Șolduri și Talie/Înălțime nu se schimbă deloc în timpul efortului fizic, dar dacă acesta este continuat pe termen lung și efectuat în mod regulat, variabilele se schimbă. IMC-ul și raporturile Talie/Șolduri și Talie/Înălțime scad pe măsură ce sportul este practicat mai des și tind să se stabilească în limitele sănătoase ale Figurii 3. Forța de strângere a mâinii și PEF-ul se îmbunătățesc (cresc) în conformitate cu nivelul de sport practicat (Muraven, Baumeister, Tice, 1999). Dacă toate aceste variabile sunt în limite sănătoase, șansele de obezitate, boli cardiovasculare și diabet de tipul 2 scad considerabil. Sportul în combinație cu o dietă sănătoasă scad rata de boli cronice deoarece mențin variabilele anterior menționate în limitele de sănătate.

În ceea ce privește Tabelul 1, un rezultat interesant este tensiunea arterială sistolică de 32 mmHG la fete care potrivit Figurii 4 este exagerat de scăzută. Valoarea a fost inclusă în analiză, dar rezultatul poate fi o greșeală de introducere a valorilor în calculator.

CONCLUZIE

Prezenta lucrare de cercetare sintetizează modul în care măsurători biomedicale de rutină pot fi folosite în evaluarea sănătății. Înălțimea, greutatea, Raportul Talie/Șolduri și Talie/Înălțime, forța de strângere a mâinii, tensiunea arterială, ritmul cardiac și PEF au fost măsurate și dovedite ca fiind dependente de sexul indivizilor (valori mai mici la fete). Dacă sunt măsurate periodic, aceste variabile pot fi folosite pentru prevenția și tratamentul obezității, bolilor cardiovasculare, diabetului de tip 2, astm. Scopul comunității medicale ar trebui să fie promovarea menținerii acestor variabile în limite sănătoase pentru a evita accentuarea problemelor de sănătate ale populației.

Bibliografie

Boezen H.M., Schouten J.P., Postma D.S., Rijcken B. (1994). Distribution of peak expiratory flow variability by age, gender and smoking habits in a random population sample aged 20—70 years. *European Respiratory Journal*. 7:1814-1820. Disponibil la adresa: <http://erj.ersjournals.com/content/7/10/1814.full.pdf>

Cecil J.E., Tavendale R., Watt P., Hetherington M.M., Palmer C.N.A. (2008). An obesity-associated FTO gene variant and increased energy intake in children. *The New England Journal of Medicine*. 359: 2558-66 World Health Organisation (2003). *Obesity and overweight*. Disponibil la adresa: <http://www.who.int/dietphysicalactivity/media/en/gsf Obesity.pdf>

Chaitra B., Maitri V. (2011). Effect of aerobic exercise training on PEF rate: pragmatic randomised controlled trials. *International Journal of Biological & Medical Research*. [online]

Corder G.W., Foreman D.I. (2011). *Nonparametric Statistics for Non-Statisticians: A Step-by-Step Approach*. Introduction pages 1-11 Disponibil la adresa: <http://onlinelibrary.wiley.com/book/10.1002/9781118165881>

Gallagher D., Visser M., Sepulveda D., Pierson R.N., Harris T., Heymsfield S.B. (1996). How useful is BMI for comparison of body fatness across age, sex and ethnic groups. *American Journal of Epidemiology*. Disponibil la adresa: <http://aje.oxfordjournals.org/content/143/3/228.full.pdf>

Han T.S., Sattar N., Lean M. (2006) Assessment of obesity and its clinical implications. *Biomedical Journal*. 333: 695-698.

Haslam D., Sattar N., Lean M. (2006). Obesity - time to wake up. Biomedical Journal. 333:640-642

Kubota H., Demura S. (2011). Gender differences and laterality in maximal handgrip strength and controlled force exertion in young adults. Scientific Research-Academic Publisher. Disponibil la adresa: <http://www.scirp.org/journal/PaperInformation.aspx?PaperID=8552#.VRkQ05PF-5I>

Mayo Clinic Staff (2014). High blood pressure (hypertension). Disponibil la adresa: <http://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/high-blood-pressure/basics/symptoms/con-20019580>

Medical Dictionary (2009). Mosby's Medical Dictionary. 8th Edition. Elsevier. [online] Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/grip+and+pinch+strength>

Medical Dictionary (2007). Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers. Saunders Elsevier. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/PEF>

Medical Dictionary (2008). Gale Encyclopaedia of Medicine. The Gate Group Inc. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/Systolic+blood+pressure>

Medical Dictionary (2008). Gale Encyclopaedia of Medicine. The Gate Group Inc. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/diastolic+blood+pressure>

Medical Dictionary (2007). The American Heritage Medical Dictionary. Houghton Mifflin Company. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/heart+rate>

Medical Dictionary (2007). Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers. Saunders Elsevier. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/bMR>

Medical Dictionary (2012). Segen's Medical Dictionary. Farlex. [Online]. Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/biological+variability>

Medical Dictionary (2009). Mosby's Medical Dictionary. 8th Edition. Elsevier. [online] Disponibil la adresa: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/probability>

Muraven M., Baumeister R.F., Tice D.M. (1999). Longitudinal improvement of self-regulation through practice; building self control strength through repeated exercise. Journal of Social Psychology. 139(4) 446-458. Disponibil la adresa: <http://fenwayfranks.tripod.com/selfreg.htm>

National Health System (2014). Diagnosing asthma. Disponibil la adresa: <http://www.nhs.uk/conditions/asthma/pages/diagnosis.aspx>

Parametric vs Non-Parametric Tests. Changing Mind Website. Disponibil la adresa: http://changingminds.org/explanations/research/analysis/parametric_non-parametric.htm

Patton, M. (2001). Qualitative Research & Evaluation Methods. Thousand Oaks, CA: Sage Publications

Reckelhoff J.F. (2000). Gender Differences in the Regulation of blood pressure. American Heart Association Journal. Disponibil la adresa: <http://hyper.ahajournals.org/content/37/5/1199.full.pdf>

Sihavong P. (2013). Advantages and Disadvantages of Non-Invasive and Minimally invasive medical techniques. Prezi Website. Disponibil la adresa: https://prezi.com/2d_3jfogxmy9/advantages-and-disadvantages-of-non-invasive-minimally-inv/

Stenholm S., Sallinen J., Koster A., Rantanen T., Sainio P., Heliövaara M., Koskinen S. (2011). Association between obesity history and hand grip strength in older adults--exploring the roles of inflammation and insulin resistance as mediating factors. Journal of Gerontology Series A: Biological and Medical Sciences. 66(3) 341-8 . Disponibil la adresa: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21310808>

Vorvik L.J. (2013). Noninvasive. Medline Plus. Disponibil la adresa: <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/002269.htm>

Rolul dascălului ca lider educațional în învățământul primar

Prof.înv primar Popescu Mihaela

Școala Gimnazială Alunu,structura Coltești

În societatea contemporană, caracterizată de schimbări rapide și provocări multiple, rolul cadrului didactic depășește funcția tradițională de transmitere a cunoștințelor. În învățământul primar, dascălul devine un adevărat lider educațional, capabil să influențeze pozitiv dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a elevilor. Leadershipul educațional reprezintă un factor esențial în formarea personalității copilului și în asigurarea unui climat educațional eficient în societatea noastră.

1. Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional se referă la capacitatea cadrului didactic de a ghida, motiva și inspira elevii, de a coordona activitățile didactice și de a crea un mediu de învățare sigur, incluziv și stimulative, folosind metode moderne și tehnologie digitală. În învățământul primar, acest tip de leadership se manifestă prin exemplul personal, comunicarea eficientă și relațiile bazate pe respect și încredere.

Dascălul lider nu impune autoritatea, ci o construiește prin competență profesională, empatie și consecvență.

2. Dascălul – model și formator de caractere

În primii ani de școală, elevii percep cadrul didactic ca pe un model de comportament. Atitudinea, limbajul și valorile promovate de dascăl influențează profund formarea caracterului copiilor. Prin leadershipul său, învățătorul:

- promovează valori morale precum respectul, responsabilitatea și cooperarea;
- dezvoltă autonomia și încrederea în sine a elevilor;
- încurajează asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni.

Astfel, dascălul contribuie la formarea unor viitori cetățeni activi și responsabili.

3. Rolul dascălului-lider în gestionarea clasei

Un lider eficient creează un climat educațional pozitiv, bazat pe reguli clare și relații armonioase. În învățământul primar, gestionarea clasei presupune:

- stabilirea unui cadru organizat și predictibil;
- implicarea elevilor în stabilirea regulilor;
- rezolvarea conflictelor prin dialog și cooperare.

Leadershipul cadrului didactic facilitează coeziunea grupului și crește motivația pentru învățare.

4. Leadership și inovație didactică

Dascălul-lider este deschis schimbării și promovează inovația în procesul educațional. Prin utilizarea metodelor moderne, interactive și creative, a tehnologiei și platformelor educaționale, acesta:

- stimulează interesul elevilor pentru învățare;
- valorifică potențialul fiecărui copil;
- adaptează strategiile didactice la nevoile individuale ale elevilor.

Inovația devine astfel o expresie a leadershipului pedagogic.

5. Relația dascălului cu familia și comunitatea

Leadershipul în învățământul primar se extinde dincolo de sala de clasă. Dascălul joacă un rol important în relația cu familia și comunitatea locală, prin:

- comunicare deschisă cu părinții;
- colaborare în sprijinul dezvoltării elevului;
- implicare în activități educaționale comunitare.

Această colaborare consolidează actul educațional și susține progresul elevilor.

Concluzie

Rolul dascălului ca lider în învățământul primar este fundamental pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru eficiența procesului educațional. Prin competență profesională, empatie, inovație și responsabilitate, cadrul didactic devine un ghid și un model pentru copii. Leadershipul educațional nu este o funcție formală, ci o dimensiune esențială a profesiei didactice, cu impact pe termen lung asupra formării generațiilor viitoare.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2006). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
3. Ionescu, M., Bocoș, M. (2017). Tratat de didactică modernă. Pitești: Editura Paralela 45.
4. Pânișoară, I.-O. (2015). Ghidul profesorului eficient. București: Editura Polirom.
5. Ministerul Educației (2014). Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului național în învățământul primar. București.

Porumb Ionica Jenica

Acest concept se referă la utilizarea tehnologiilor informatice și a resurselor digitale pentru a sprijini procesul de învățare, dezvoltând abilități esențiale de utilizare a tehnologiei și promovând un învățământ mai interactiv și adaptat nevoilor elevilor.

Introducerea educației digitale în învățământul primar presupune adoptarea unor politici și instrumente specifice pentru o implementare eficientă și de succes. Un aspect esențial pentru implementarea educației digitale este alocarea de resurse financiare suficiente. Pentru ca acest proces să fie cu adevărat eficient, cadrele didactice trebuie să fie corespunzător pregătite. Programele de formare ar trebui să includă atât utilizarea tehnologiilor educaționale, cât și crearea și gestionarea de conținut digital, alături de metodele de predare și evaluare adaptate mediului digital.

Principalele aspecte importante ale rolului educației digitale în învățământul primar:

- Dezvoltarea competențelor digitale fundamentale: Într-o eră digitală, abilitățile de utilizare a tehnologiei sunt esențiale. Învățarea utilizării corecte a calculatoarelor, tabletelor și internetului ajută elevii să devină competenți în folosirea tehnologiilor, pregătindu-i pentru provocările viitoare.
- Îmbunătățirea procesului de învățare: Tehnologia oferă acces la o multitudine de resurse educaționale, cum ar fi jocuri educative, aplicații, tutoriale video, care pot face învățarea mai interactivă și mai atractivă. Elevii pot învăța într-un mod mai personalizat și mai adaptat ritmului lor.
- Promovarea gândirii critice și a creativității: Instrumentele digitale permit elevilor să exploreze, să experimenteze și să rezolve probleme într-un mod creativ. De exemplu, folosirea aplicațiilor pentru realizarea de desene sau proiecte multimedia stimulează imaginația și gândirea critică a copiilor.
- Accesul la informații și resurse globale: Internetul le oferă elevilor posibilitatea de a accesa informații din întreaga lume, deschizându-le orizonturi mai largi și oferindu-le o mai bună înțelegere a diversității culturale și a subiectelor educaționale.

- Colaborarea și comunicarea: Educația digitală încurajează colaborarea între elevi prin intermediul platformelor online, unde pot lucra împreună la proiecte sau pot discuta idei. Aceasta dezvoltă abilități de lucru în echipă și de comunicare eficientă.
- Suport pentru profesori: Tehnologia ajută cadrele didactice să își organizeze lecțiile mai eficient, să evalueze progresul elevilor și să ofere feedback în timp real. De asemenea, profesorii pot accesa resurse educaționale și pot aplica metode inovative în predare.
- Pregătirea pentru viitor: Prin integrarea educației digitale în școli, elevii sunt pregătiți să navigheze într-o lume tot mai digitalizată și să dezvolte abilități care vor fi esențiale în viața profesională, indiferent de domeniul în care vor activa.

În concluzie, educația digitală în învățământul primar este un factor cheie în formarea unor tineri pregătiți pentru provocările unei lumi din ce în ce mai tehnologizate și interconectate.

Brainstorming-ul și dezvoltarea creativității la preșcolari

Prof. Potra Ioana-Grațiana
Profesor Educație Timpurie

Reprezintă o tehnică de stimulare dirijată a creativității individuale și mai ales a unor indivizi constituiți în grupe ; este o tehnică de lucru în colectiv, în procesul predării, având ca scop stimularea, prin participarea liberă și spontană la discuții a tuturor membrilor unui grup. Evaluarea are loc după ce toate ideile au fost exprimate.

Etape:

- a) pregătirea - se definește problema, se delimitează aspectele problemei ce vor fi discutate, se aleg participanții (min 5, max 12) și conducătorul
- b) discuțiile propriu-zise (în urma discuțiilor => o serie de soluții)
- c) selectarea și evaluarea ideilor
 - lista soluțiilor pentru evaluări individuale și pe baza unui punctaj se stabilesc primele 2-3 soluții din top, urmând ca acestea să fie alese ca teme pentru sesiunile următoare care vor avea ca obiectiv generarea modalităților practice de a ajunge la soluția propusă.

Iată mai jos **patru reguli obligatorii** ce trebuie respectate în cadrul unui brainstorming:

1. Evaluarea negativă și pozitivă a ideilor este interzisă.
2. Ideile cele mai bizare sunt primite cu entuziasm.
3. Cantitatea este privilegiată în raport cu calitatea.
4. Asocierea de idei va fi practică sistematic și fără limite: fiecare propunere a cui poate fi dezvoltată de ceilalți.

Avantajele metodei brainstorming:

- Permite obținerea rapidă și ușoară a ideilor noi și a soluțiilor posibile;
- Costuri reduse necesare aplicării metodei;
- Aplicabilitate largă, în toate domeniile;
- Dezvoltă abilitatea de a lucra în echipă .

Dezavantajele și limitele brainstorming-ului:

- Nu suplinește cercetarea de durată, clasică;
- Depinde de calitățile liderului de a anima și dirija discuția;
- Oferă doar soluții posibile nu și realizarea efectivă;
- Uneori poate fi prea obositor sau solicitant pentru unii participanți

PRACTICI CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITATE

PROF. PREDĂ Tatiana

Școala Gimnazială Davidești, jud. Argeș

Schimbarea reală în școli și în comunitate nu vine din strategii spectaculoase sau din reforme impuse „de sus” peste noapte, ci din practici cotidiene, sustenabile și centrate pe oameni. Acest articol prezintă opt practici care, aplicate coerent, produc impact vizibil asupra învățării elevilor, coeziunii comunitare și implicării părinților. Fiecare practică include pași concreți de implementare și rezultatele așteptate.

1. Comunități profesionale de învățare

Cadrele didactice care colaborează constant își îmbunătățesc performanța profesională și coerența procesului educațional. Întâlnirile regulate pentru analiza progresului elevilor duc la creșterea calității predării. PLC-urile reunes cadrelor didactice într-un cadru regulat pentru a-și împărtăși practici, a analiza date despre elevi și a planifica intervenții comune.

Pași: întâlniri săptămânale scurte (45–60 min), stabilirea unor obiective comune de învățare, analiză a probelor (teste, portofolii), rotație a responsabilităților.

Rezultate: creștere a calității predării, coerență curriculară, reducere a izolării profesionale.

2. Învățarea centrată pe elev

Metodele active de predare, precum învățarea prin proiecte, cresc motivația elevilor și relevanța cunoștințelor dobândite. Elevii devin participanți activi și responsabili. Programe bazate pe proiecte (PBL) și pedagogii care pun elevul în rol activ cresc motivația și relevanța învățării. Proiectele rezolvă probleme reale din comunitate (poluare, patrimoniu, sănătate).

Pași: identificarea unei probleme locale, formarea echipelor mixte, definirea produsului/obiectivului, rubrici de evaluare, expoziție publică.

Rezultate: competențe digitale și sociale consolidate, responsabilizare civică, legături școală-comunitate.

3. Parteneriate cu comunitatea

Colaborarea cu instituții locale, ONG-uri și mediul economic aduce resurse suplimentare și oportunități de învățare autentică pentru elevi. Școala nu este izolată: ONG-uri, firme locale, instituții culturale și serviciile publice pot oferi resurse, mentorat dar și nenumărate experiențe practice, dintre cele mai interesante.

Pași: cartografierea stakeholderilor locali, oferte reciproce (școala oferă voluntari; partenerul oferă expertiză), contracte simple de colaborare, evaluare anuală.

Rezultate: acces la resurse noi, oportunități pentru elevi (stagii, burse), proiecte cu impact local.

4. Implicarea părinților

Părinții implicați activ în viața școlii contribuie la succesul educațional al copiilor și la crearea unui climat educațional stabil. Implicarea părinților crește continuitatea învățării și sprijinul pentru elev. Aceasta depășește întâlnirile ocazionale părinte-cadru didactic.

Pași: întâlniri flexibile (săptămâni de lucru, seara, online), ateliere practice (cum sprijinim teme, cititul acasă), comitete mixte școală-comunitate, comunicare clară și regulată.

Rezultate: mai mult suport acasă, reducerea absenteismului, amplificarea succeselor elevilor.

5. Practici restorative

Gestionarea conflictelor prin dialog și responsabilizare contribuie la un climat școlar sigur și incluziv. Abordările restorative transformă disciplina punitivă în reconstrucție a relațiilor și responsabilizare. Conferințele restorative, cercurile de vorbire și procesele mediate restabilesc comunitatea școlară.

Pași: formare pentru profesori, implementare pe scară mică, integrare în regulament, implicarea tuturor părților (victimă, făptuitor, comunitate).

Rezultate: reducerea suspensiilor, climat școlar mai sigur, elevi mai responsabili.

6. Utilizarea datelor educaționale

Analiza rezultatelor școlare permite ajustarea strategiilor didactice și sprijinirea elevilor cu dificultăți. Colectarea și analiza periodică a datelor (evaluări formative, prezență, feedback) permit ajustări rapide ale predării.

Pași: selectarea indicatorilor relevanți, formare în interpretare, rutine de analiză în PLC, planuri de intervenție pentru elevii cu dificultăți.

Rezultate: intervenții țintite, progres măsurabil, alocare eficientă a resurselor.

7. Educație incluzivă

Adaptarea procesului educațional la diversitatea elevilor promovează echitatea și incluziunea socială. O școală care răspunde diversității elevilor (nevoi educaționale speciale, diferențe culturale, socio-economice) crește echitatea.

Pași: evaluări diagnostice, planuri individualizate, suport specializat (mediere, asistență psihopedagogică).

Rezultate: reducerea disparităților de învățare, incluziune socială, creșterea stimei de sine a elevilor.

8. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Educația emoțională sprijină dezvoltarea armonioasă a elevilor și integrarea lor în comunitate.

Pași: curriculum pentru competențe socio-emoționale, formare pentru cadre, integrare în rutina zilnică (cercuri, reflecții), evaluare prin observație și portofolii.

Rezultate: reducerea comportamentelor problematice, îmbunătățirea relațiilor peer-to-peer.

Bibliografie (selectivă)

- Darling-Hammond, L. (2010). *The Flat World and Education: How America's Commitment to Equity Will Determine Our Future*. Teachers College Press.
- Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. Teachers College Press.
- Epstein, J. L. (2018). *School, Family, and Community Partnerships*. Routledge.
- OECD (2016). *Schooling Redesigned: Towards Innovative Learning Systems*. Organisation for Economic Co-operation and Development.
- UNESCO (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action*.
- Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD.
- Zehr, H. (2002). *The Little Book of Restorative Justice*. Good Books.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Preda Tudorița
Școala Gimnazială „Matei Basarab”

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de schimbările sociale, tehnologice și culturale. În acest context, școala nu mai poate fi privită doar ca un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci ca un mediu de formare integrală a copilului. Educația cu semnificație presupune ca învățarea să fie relevantă, conectată la viața reală și orientată spre dezvoltarea competențelor necesare unei participări active în comunitate.

O direcție importantă în realizarea educației cu impact real este învățarea bazată pe proiect. Prin proiecte, elevii sunt implicați în rezolvarea unor situații autentice, care necesită documentare, colaborare și reflecție. Aceștia nu mai sunt simpli receptori de informații, ci devin participanți activi la procesul de construire a cunoașterii. Proiectele interdisciplinare permit integrarea conținuturilor din mai multe arii curriculare și favorizează formarea unei viziuni unitare asupra realității.

De exemplu, un proiect cu tema „Școala verde” poate include activități de observare a mediului, măsurarea consumului de resurse, realizarea de postere și prezentări, dar și inițierea unor campanii de informare în rândul colegilor și al părinților. Astfel, elevii înțeleg că pot contribui concret la protejarea mediului și că acțiunile lor au un impact real.

Implicarea în proiecte comunitare dezvoltă în mod natural competențe socio-emoționale. Elevii învață să comunice eficient, să respecte opiniile celorlalți, să gestioneze conflicte și să își asume responsabilități. Aceste abilități sunt esențiale pentru integrarea socială și pentru formarea unor adulți echilibrați și responsabili.

Totodată, sentimentul de apartenență la un grup și recunoașterea contribuției personale cresc motivația pentru învățare.

Un alt pilon al educației cu semnificație îl reprezintă parteneriatul școală-familie-comunitate. Atunci când părinții, autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale sunt implicați în activitățile educaționale, elevii beneficiază de experiențe variate și autentice. Vizitele tematice, întâlnirile cu profesioniști din diferite domenii și activitățile de voluntariat contribuie la o mai bună înțelegere a realităților sociale și economice.

Tehnologia educațională sprijină acest tip de demers prin facilitarea accesului la resurse diverse și prin posibilitatea de colaborare la distanță. Realizarea de prezentări digitale, portofolii online sau proiecte comune cu elevi din alte școli dezvoltă competențe digitale și stimulează creativitatea. Important este ca tehnologia să fie utilizată ca instrument pedagogic, nu ca scop în sine.

Evaluarea în cadrul proiectelor cu semnificație trebuie să fie centrată pe proces și pe progres. Pe lângă evaluarea produsului final, este necesară analiza modului de lucru, a implicării și a reflecției personale. Autoevaluarea și evaluarea între colegi contribuie la formarea gândirii critice și la dezvoltarea capacității de autoreglare a învățării.

Pentru cadrele didactice, educația cu semnificație presupune deschidere spre inovație, colaborare profesională și adaptarea strategiilor didactice la nevoile reale ale elevilor. Formarea continuă și schimbul de bune practici sunt esențiale pentru implementarea cu succes a proiectelor educaționale orientate spre comunitate.

În concluzie, educația cu semnificație transformă școala într-un spațiu al experiențelor autentice, al cooperării și al responsabilității sociale. Prin proiecte relevante și parteneriate solide cu comunitatea, școala poate contribui la formarea unor generații capabile să producă schimbări pozitive și durabile în societate, pregătite să facă față provocărilor viitorului.

Bibliografie

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
Dewey, J. (1938). Experience and Education. New York: Macmillan.
OECD. (2019). Future of Education and Skills 2030. Paris: OECD Publishing.
Voinea, M., & Palade, E. (2017). Pedagogia proiectului. București: Editura Didactică și Pedagogică.

De la teorie la experiență: leadership educațional și inovație în formarea viitorilor profesioniști din turism

Prof. Preducă Mihaela Elena
Liceul Tehnologic „Dimitrie Filășanu” Filași

Educația modernă se află într-o continuă transformare, iar liceele tehnologice trebuie să se adapteze rapid la cerințele pieței muncii și la așteptările societății. În specializarea turism, elevii sunt pregătiți pentru un domeniu dinamic, care solicită competențe profesionale, sociale și digitale.

Educația cu semnificație, prin conexiunea directă între teorie și practică, oferă un cadru în care elevii înțeleg relevanța cunoștințelor și își dezvoltă abilități aplicabile în situații reale. Această abordare presupune leadership educațional proactiv, inovație didactică și parteneriate cu mediul economic local.

Scopul lucrării este să analizeze metodele moderne de predare aplicabile în liceul tehnologic și să evidențieze exemple concrete de proiecte inovative.

Educația cu semnificație presupune un demers formativ centrat pe conectarea cunoștințelor teoretice cu realitatea cotidiană, astfel încât procesul de învățare să capete utilitate concretă și sens pentru elevi. Prin acest tip de educație, elevii sunt implicați activ în situații autentice, care le permit să observe, să analizeze și să înțeleagă fenomene reale, nu doar să memoreze informații.

Experiențele trăite devin puncte de plecare pentru reflecție, stimulând gândirea critică și capacitatea de autoevaluare. Ulterior, cunoștințele dobândite sunt transferate și aplicate în contexte practice, contribuind la formarea competențelor necesare vieții personale și profesionale. În același timp, elevii își dezvoltă abilități sociale, de comunicare și colaborare, esențiale pentru integrarea pe piața muncii.

În domeniul turismului, educația cu semnificație se concretizează prin activități practice variate, precum simularea serviciilor hoteliere, organizarea și desfășurarea de ghidaje turistice în comunitate, realizarea de proiecte de promovare a patrimoniului local sau implicarea directă în parteneriate cu agenții turistice, oferind astfel o pregătire relevantă și adaptată cerințelor reale ale domeniului.

Leadershipul educațional se bazează pe rolul activ al cadrelor didactice în orientarea și dezvoltarea procesului instructiv-educativ, având ca scop crearea unui climat de învățare dinamic, inovator și deschis colaborării. Profesorul cu rol de lider nu se limitează la transmiterea de informații, ci devine un facilitator al schimbării, capabil să inspire elevii și colegii prin viziune, inițiativă și responsabilitate. Acesta susține utilizarea metodelor moderne de predare, adaptate nevoilor actuale ale elevilor, stimulând creativitatea, gândirea critică și învățarea activă. În același timp, leadershipul educațional implică stabilirea unor obiective clare, realiste și coerente, care să ghideze activitatea didactică și să asigure progresul constant al elevilor.

Un aspect esențial îl reprezintă promovarea colaborării între școală și mediul economic sau comunitar, contribuind astfel la corelarea educației cu cerințele reale ale societății. Prin monitorizarea atentă a rezultatelor și a impactului activităților educaționale asupra elevilor, profesorii lideri pot ajusta strategiile de predare și pot asigura un proces educațional eficient, relevant și orientat spre dezvoltarea competențelor necesare pentru viitor.

În domeniul formării profesionale în turism, aplicarea metodelor moderne de predare poate fi ilustrată prin exemple concrete care evidențiază eficiența acestora în formarea competențelor profesionale ale elevilor.

Învățarea bazată pe proiecte poate fi realizată prin sarcini precum elaborarea unui plan complet de promovare a unei destinații turistice locale. Elevii pot analiza atracțiile zonei, pot identifica publicul țintă, pot crea materiale promoționale (pliante, afișe, pagini de social

media) și pot propune un buget estimativ. Un alt exemplu este realizarea unui proiect de tip „mini-agentie de turism”, în care elevii concep pachete turistice, stabilesc itinerarii și calculează costuri, simulând activitatea reală a unei agenții.

Simulările virtuale pot fi aplicate prin utilizarea programelor de management hotelier, în care elevii exersează procesul de check-in și check-out, realizarea rezervărilor, gestionarea camerelor și emiterea facturilor. De exemplu, într-o oră practică, elevii pot juca roluri diferite (recepționar, client, manager), folosind un soft specializat pentru a rezolva situații reale, precum suprarezervarea sau solicitările speciale ale clienților.

Activitățile interdisciplinare se pot concretiza prin proiecte comune între discipline. Un exemplu este realizarea unui ghid turistic al unei regiuni, în care elevii folosesc limbi străine pentru descrierea obiectivelor, noțiuni de geografie turistică pentru prezentarea cadrului natural și cultural, precum și elemente de marketing pentru promovarea produsului final. De asemenea, se pot organiza prezentări tematice despre destinații internaționale, în care elevii îmbină competențe lingvistice, culturale și economice.

Utilizarea tehnologiilor digitale este ilustrată prin activități precum crearea unei prezentări multimedia pentru promovarea unui hotel sau a unei destinații turistice, folosind imagini, videoclipuri și hărți interactive. Elevii pot utiliza platforme educaționale pentru încărcarea proiectelor și evaluarea colegială, iar aplicațiile de gestionare hotelieră pot fi folosite pentru simularea administrării unei unități de cazare. Un alt exemplu este realizarea unui site sau a unei pagini de social media dedicate unei destinații turistice, unde elevii postează conținut promoțional și analizează impactul acestuia asupra publicului.

Exemple de activități aplicate în cadrul liceului tehnologic cu profil turistic:

1. Proiectul „Hotel Virtual”

Elevii din clasa a XI-a au realizat un proiect aplicativ constând în conceperea unui hotel virtual, în cadrul căruia au stabilit structura organizațională a unității (departamente, personal și niveluri tarifare), au elaborat planul serviciilor oferite și au propus strategii de promovare turistică atât în mediul online, cât și offline. Activitatea s-a desfășurat în echipe formate din 4–5 elevi, fiecare membru având un rol bine definit, precum recepție, marketing, housekeeping sau relații cu clienții. La final, proiectele au fost prezentate în fața cadrelor didactice și a reprezentanților unui hotel partener, iar elevii au beneficiat de feedback constructiv și recomandări practice, contribuind astfel la consolidarea competențelor profesionale și de comunicare.

Exemple de competențe dezvoltate:

- Management hotelier: competența este formată prin activități de planificare a departamentelor unei unități hoteliere, ceea ce îi ajută pe elevi să înțeleagă modul de organizare și fluxurile interne de lucru;
- Comunicare profesională: este dezvoltată prin simulări de tip check-in și check-out, activități care contribuie la îmbunătățirea abilităților interpersonale și a relaționării cu clienții;
- Marketing turistic: elevii își consolidează această competență prin realizarea unor planuri de promovare online, aplicând în mod practic cunoștințele teoretice dobândite la clasă;
- Lucru în echipă: este exersat prin colaborarea în cadrul proiectelor comune, unde elevii învață să își coordoneze sarcinile, să își asume responsabilități și să respecte rolurile stabilite.

2. Proiect interdisciplinar „Turism local și patrimoniu”

Elevii au fost implicați într-un proiect complex, menit să le dezvolte atât competențele teoretice, cât și abilitățile practice, prin crearea unor ghiduri turistice dedicate comunității locale.

Activitatea a integrat mai multe discipline:

- **Limba engleză:** elevii au redactat ghidurile turistice, punând accent pe claritatea textului, vocabularul specific turismului și exprimarea corectă din punct de vedere gramatical și stilistic;

- **Geografie turistică:** a implicat identificarea și descrierea atracțiilor naturale și culturale din zona locală, precum obiective istorice, trasee turistice sau puncte de interes pentru vizitatori;

- **Marketing:** elevii au conceput planuri de promovare online, utilizând strategii de comunicare digitală și adaptând mesajele în funcție de publicul țintă, astfel încât ghidurile să fie atractive și accesibile;

- **Tehnologii digitale:** proiectul a inclus crearea de hărți interactive, materiale multimedia și prezentări digitale, care au facilitat vizualizarea informațiilor și au oferit un suport interactiv pentru utilizatorii ghidului.

Proiectul a fost integrat în evaluarea anuală, oferind elevilor oportunitatea de a aplica în practică cunoștințele acumulate pe parcursul anului și de a experimenta gestionarea unui proiect interdisciplinar real, dezvoltând totodată competențe de cercetare, colaborare, creativitate și comunicare.

3. Proiect „Agenție de turism online”

Elevii au creat o agenție virtuală de turism, dezvoltând toate aspectele activității:

- planificarea pachetelor turistice: itinerarii, tipuri de servicii și costuri;
- marketing digital: realizarea de campanii online și materiale promoționale pentru promovarea pachetelor;

- comunicare și relații cu clienții: simularea interacțiunii cu clienții prin emailuri, apeluri și consultanță virtuală;

- tehnologii digitale: crearea unui website sau a unei pagini de social media pentru agenție, cu funcționalități interactive.

Elevii au lucrat în echipe, asumându-și roluri precum agent de turism, responsabil marketing sau contabil, și au prezentat proiectul în fața profesorilor și a unui juriu format din reprezentanți ai mediului turistic local.

4. Proiect „Eveniment turistic local”

Acest proiect a implicat organizarea unui eveniment turistic dedicat comunității: „Filiași – File de istorie și identitate”.

Activități:

- Planificare și organizare: stabilirea locației, logistica și atribuirea sarcinilor;
- Promovare: crearea de afișe, pliante și postări pe rețelele sociale pentru atragerea publicului;

- Servicii pentru participanți: simularea activităților de ghidaj, catering și divertisment;

- Evaluare și feedback: analiza succesului evenimentului și sugestii de îmbunătățire.

Proiectul a permis elevilor să experimenteze toate etapele desfășurării unui eveniment real, dezvoltând competențe de management, comunicare și lucru în echipă.

5. Proiect „Tur virtual al patrimoniului local”

Elevii au creat un tur virtual care să promoveze obiectivele culturale și istorice ale comunității:

- Geografie și istorie: documentarea obiectivelor turistice și a poveștilor locale;
- Limbi străine: redactarea descrierilor pentru turiști internaționali;
- Tehnologii digitale: realizarea de hărți interactive, tururi 3D și videoclipuri multimedia;

- Marketing: conceperea de strategii de promovare pentru site-ul turistic sau aplicația mobilă.

Această activitate a dezvoltat competențe digitale, de comunicare și de cercetare, oferind elevilor o perspectivă practică asupra valorificării patrimoniului local.

6. Proiect „Simulare restaurant / cafenea”

Elevii au organizat un restaurant sau o cafenea virtuală, exersând activități specifice industriei ospitalității:

- Planificarea meniului și a resurselor: selecția preparatelor, gestionarea stocurilor și a costurilor;
- Servicii pentru clienți: simularea servicii și a relației cu clienții;
- Marketing și promovare: realizarea de materiale promoționale și postări online;
- Lucru în echipă: coordonarea rolurilor între bucătari, ospătari și manageri.

Proiectul a fost evaluat pe baza creativității, calității serviciilor simulate și colaborării în echipă.

Rezultatele observate în urma aplicării acestor metode au fost multiple și semnificative:

- elevii au manifestat o motivație mai ridicată față de activitățile școlare, implicându-se activ în proiecte și sarcini practice;
- competențele profesionale și digitale s-au consolidat, elevii dobândind abilități relevante pentru domeniul turismului, cum ar fi utilizarea aplicațiilor specializate și crearea de materiale multimedia;
- colaborarea în echipă și comunicarea cu „clienții” simulați s-au îmbunătățit, contribuind la dezvoltarea abilităților interpersonale și a spiritului de cooperare;
- elevii au demonstrat o autonomie mai mare în abordarea și rezolvarea problemelor practice, luând inițiativă și gestionând sarcinile în mod responsabil.

Evaluarea proiectelor a evidențiat progresul atât individual, cât și colectiv. Feedback-ul oferit de cadrele didactice a fost pozitiv, subliniind eficiența învățării experiențiale și relevanța acestora pentru pregătirea profesională a elevilor.

În urma aplicării metodelor moderne și a proiectelor practice în cadrul specializării turism, s-au conturat mai multe direcții esențiale pentru îmbunătățirea procesului educațional și pentru dezvoltarea competențelor elevilor.

Integrarea parteneriatelor cu hoteluri, pensiuni și agenții turistice poate extinde considerabil aplicabilitatea proiectelor, oferind elevilor oportunitatea de a experimenta situații reale din domeniul turismului și de a înțelege mai bine cerințele profesionale. În același timp, consolidarea competențelor digitale prin utilizarea simulărilor, aplicațiilor specializate și a platformelor interactive este vitală, deoarece acestea pregătesc elevii pentru utilizarea tehnologiilor actuale în activitatea profesională și le facilitează dezvoltarea abilităților practice într-un mediu controlat.

Rolul profesorilor ca lideri educaționali devine, de asemenea, crucial: cadrele didactice trebuie sprijinite în promovarea inovației, în aplicarea metodelor de predare active și în încurajarea implicării elevilor în proiecte complexe și interdisciplinare.

Evaluarea elevilor trebuie să fie integrată, combinând competențele teoretice cu performanța practică, astfel încât să ofere o imagine completă a progresului și a aptitudinilor dobândite. În plus, promovarea activităților interdisciplinare, care să îmbine limbi străine, geografie turistică, marketing și tehnologii digitale, contribuie la consolidarea cunoștințelor și la dezvoltarea abilităților aplicate.

Implicarea elevilor în proiecte de tip „viață reală”, precum simulările hoteliere, ghidajele turistice sau organizarea de evenimente, sporește autonomia, responsabilitatea și spiritul de inițiativă, pregătindu-i mai bine pentru cerințele profesionale ale industriei turismului.

În ansamblu, aceste direcții recomandă o abordare integrată și aplicată a procesului educațional, care să combine teoria, practica și inovația, contribuind la formarea unor specialiști competenți, creativi și adaptați la mediul profesional actual.

Aplicarea principiilor educației cu semnificație aduce multiple beneficii pentru procesul de învățare și formarea profesională a elevilor. Aceasta crește relevanța activităților educaționale, făcând ca informațiile teoretice să fie direct conectate cu situațiile reale întâlnite în domeniul turistic.

Prin implicarea în proiecte practice, simulări hoteliere, ghidaje turistice și activități interdisciplinare, elevii își dezvoltă competențe aplicabile în mod concret pe piața muncii, precum abilități digitale, managementul serviciilor, marketing turistic, comunicare și lucru în echipă. În același timp, aceste activități consolidează legătura dintre școală și comunitatea locală, prin proiecte care valorifică patrimoniul cultural și resursele locale, implicând elevii în inițiative cu impact real.

În final, educația cu semnificație pregătește elevii să devină profesioniști competenți, responsabili și capabili să facă față provocărilor industriei turismului, oferindu-le nu doar cunoștințe, ci și experiență practică și abilități esențiale pentru viitoarea lor carieră.

Bibliografie:

1. Education for Sustainability in Tourism: A Handbook of Processes, Resources, and Strategies. (2015). Moscardo, G., & Benckendorff, P. Springer.
2. International Handbook of Skill, Education, Learning, and Research Development in Tourism and Hospitality. (2024). Sharma, A. (Ed.). Springer.
3. Jernsand, E. M., Persson, M., & Lundberg, E. (2024). Tourism, Knowledge and Learning: Routledge Insights in Tourism. Routledge.
4. Kolb, D. A. (2015). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Pearson Education.
5. OECD. (2019). Future of Education and Skills 2030. OECD Publishing.
6. Prebežac, D., Schott, C., & Sheldon, P. (2016). The Tourism Education Futures Initiative: Activating Change in Tourism Education. Routledge.
7. UNESCO. (2021). Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education.

Arhitectul de suflete-Rolul profesorului în modelarea inteligenței emoționale

Prof. Prodănescu Fabiola

CNI Matei Basarab, Rm.Vâlcea

În aceste vremuri în care tot mai multi copii si tineri nu reușesc să-și stăpânească supararea, să asculte sau să se concentreze, să-și domolească impulsurile, să-și asume răspunderea pentru ceea ce fac sau să-și manifeste sentimentele față de ceea ce află sau învață, demersurile care sigur merită atenția, cu totul specială, din partea sistemului educational, sunt programele de educație emoțională si comunicare empatică.

Bunăstarea socială și emoțională a copiilor este la fel de importantă ca și sănătatea fizică, influențând capacitatea lor de a se dezvolta și potențialul de a duce o viață împlinită.

Dezvoltarea socio-emoțională implică trei aspecte: felul în care se comportă copilul în societate, felul în care înțelege emoțiile altora și capacitatea de a face față propriilor emoții, felul în care gândește- cum își exprimă gândurile și importanța pe care o acordă acestora. Profesorii pot promova sănătatea socială și emoțională a copiilor în multe moduri. De pildă, pot organiza activități pentru a stimula interacțiunile sociale între copii.

Copiii se dezvoltă și învață în contextul relațiilor. O relație profesor-elev, bazată pe încredere și afecțiune, este esențială pentru dezvoltarea optimă a copiilor. Cei care construiesc o conexiune bună cu profesorii sunt mai dispuși să adreseze întrebări, să rezolve probleme, să încerce activități noi și să se exprime liber când discută cu ceilalți colegii. Urmărind ceea ce scriu oamenii de știință despre inteligență, se observă interesul special acordat inteligenței emoționale și sociale care se referă la abilitatea de a te înțelege pe tine și de a-i înțelege pe ceilalți. Un număr tot mai mare de educatori și cercetători în domeniul educației recunosc faptul că la sfârșitul anilor de școală, elevii sunt nepregătiți să facă față provocările vieții de fiecare zi, atât ca indivizi cât și ca membrii ai societății. Abordarea prin excelență cognitivă a demersurilor curriculare și didactice nu este suficientă pentru a avea succes și a fi fericit. În consecință, la ora actuală, aria învățării emoționale se dezvoltă pe baza cercetărilor în domeniu, respectiv al noilor teorii privind natura emoțiilor și a inteligenței în relație cu succesul și fericirea. Prin învățare socială și emoțională, inteligența emoțională a copiilor este dezvoltată, constituind un bagaj enorm pentru viitorul lor personal și profesional.

În momentul în care cadrele didactice reușesc să creeze relații apropiate, bazate pe încredere, cu elevii, aceștia beneficiază atât din punct de vedere educațional, cât și social și emoțional. De multe ori, este dificil pentru un profesor să câștige încrederea copiilor, însă, dacă se comportă respectuos de la început, manifestă empatie și are o atitudine pozitivă față de elevi, șansele de a avea succes în dezvoltarea unor relații sănătoase, bazate pe încredere, cresc considerabil. Când elevii știu care sunt așteptările celorlalți de la ei și care sunt sarcinile lor, riscul să manifeste tulburări de comportament este mai mic. În general, comportamentele dificile ale copiilor rezultă din plictiseală, frustrare, anxietate, confuzie, dar și din perfecționism, stimulare limitată și dificultăți în a găsi colegi cu interese similare.

Activitățile la școală pot fi concepute în așa fel încât nevoia de manifestare a unor astfel de sentimente să fie minimă, iar sarcinile care le sunt alocate elevilor să fie adecvate nevoilor acestora. Drept urmare, ar fi bine ca mediul de dezvoltare școlar să ofere oportunități multiple de joacă și învățare, să susțină implicarea elevilor și să îi încurajeze să-și depășească limitele. În acest context, este indicat ca profesorii să recunoască diferențele, preferințele și stilurile de învățare ale copiilor și să răspundă corespunzător nevoilor acestora. Totodată, pentru crearea unui mediu școlar sigur, este importantă și relația profesor-părinți, astfel încât cadrele didactice să poată ține cont, încă de la început, de personalitatea elevilor, de necesitățile și dorințele lor.

Atitudinea profesorilor joacă un rol important în dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Mereu pozitiv și cu zâmbetul pe buze, profesorul le poate induce elevilor o atitudine similară. Persoanele prietenoase sunt mai ușor de abordat, astfel că elevii pot avea mai multă încredere să le ceară ajutor profesorilor, să discute cu ei despre emoțiile și sentimentele lor și să accepte feedback din partea lor. Totodată, ar fi bine ca profesorii să evite și să limiteze, pe cât posibil, afirmațiile negative și directivele. Pe de altă parte, comunicarea pozitivă, poate fi verbală sau nonverbală. Aprecierea elevilor când rezolvă sarcini dificile („Bravo, te-ai descurcat grozav!“, „Felicitări, ai rezolvat foarte bine această problemă!“, „Ai răspuns minunat la această întrebare, meriți felicitări!“, „Eforturile tale nu au fost în zadar, ai reușit să rezolvi o sarcină dificilă, bravo!“) este necesară pentru ca aceștia să își întărească încrederea în sine și să prindă curaj pentru a accepta noi provocări. Pe de altă parte, comunicarea pozitivă nonverbală poate include, zâmbete, îmbrățișări și expresii faciale care arată interesul și bucuria din partea profesorului, când elevii spun o poveste, reușesc să rezolve probleme dificile sau comunică sănătos cu ceilalți colegi. O oră de curs destinsă, selectând și utilizând metode activ-participative stimulative menite să încurajeze exprimarea emoțiilor va activa dorința și motivația elevilor de a se implica, de a colabora, de a învăța, de a acumula noi cunoștințe. Jocul didactic, jocul de rol, metoda inteligențelor multiple, metoda cubului sau a pălăriilor gânditoare sunt antrenante pentru a dezvolta elevilor gândirea critică și analitică, dar și de a activa inteligența lor emoțională, determinându-i să se

transpună sau să se identifice situațiilor problematice și să-și gestioneze în mod eficient stările emoționale în situații de viață reală.

Felul în care un profesor vorbește și se comportă poate influența semnificativ dezvoltarea socio-emoțională a elevilor. Când cadrele didactice folosesc un ton al vocii adecvat (nici prea slab, dar nici prea sever sau ferm), copiii se simt în siguranță și sunt mai dispuși să asculte discursul acestora. Țipetele și furia pot afecta dezvoltarea unui copil. Acesta poate deveni temător și închis în sine, atât în timpul orelor, cât și în pauze. De aceea, comportamentul cadrelor didactice ar trebui să fie mereu calm, chiar și atunci când au de rezolvat situații dificile. Pe lângă tonul vocii, care poate fi un indicator al afecțiunii pe care un profesor o are pentru copil, gesturile sale pot fi, de asemenea, benefice pentru a construi o relație de încredere cu elevii. Astfel, profesorii se pot apleca la nivelul elevilor, pentru a crea o mai bună conexiune, îi pot atinge ușor pe umăr, când vin la școală sau îi pot îmbrățișa la plecare, Personal, am remarcat o deschidere și o atitudine colaborativă din partea elevilor, folosind , în procesul educativ, aceste tehnici axate pe educația emoțională, complementare actului didactic. O vorbă bună, o încurajare, o comunicare deschisă și onestă, o îmbrățișare, pot face minuni. Copilul simte emoțional conexiunea cu dascălul pe care îl percepe apropiat sufletește de el și devine receptiv și coparticipant în derularea activităților educative.

De multe ori, elevilor le este dificil să-și arate emoțiile sau să-și exprime, într-o manieră adecvată, sentimentele. Pentru a sprijini dezvoltarea socio-emoțională a copiilor, profesorii îi pot încuraja să-și exprime atât frustrările, supărările și nemulțumirile, cât și bucuriile. Frica, furia și panica pot fi emoții frecvente în rândul elevilor. Dacă unii dintre ei reușesc să exprime aceste stări, cu toate că, uneori, comportamentul lor îi afectează pe ceilalți, există și elevi care își inhibă toate sentimentele, iar motivele pentru care fac acest lucru sunt diverse: de la teama de a fi criticați, neînțeleși sau marginalizați la grija de a nu-i afecta pe cei din jur. Profesorii îi pot ajuta pe elevi să identifice emoțiile pe care le trăiesc și să-și exprime sentimentele într-o manieră care să nu îi afecteze pe ceilalți.

Modalitățile eficiente de gestionare și rezolvare a situațiilor tensionate, uneori conflictuale-cu sine sau cu ceilalți- sunt: empatia, comunicarea asertivă și cooperarea. Empatia presupune a-ți ști măsura ta, a celorlalți și a situației, acționând în mod adecvat având o oarecare perspectivă asupra acestor distanțe, ceea ce este deosebit de important, precum și identificarea sentimentelor proprii cu situația de rezolvat. Comunicarea în cultivarea unor relații de calitate are efect pozitiv asupra mediului. Entuziasmul și optimismul sunt la fel de contagioase ca și pesimismul și negativitatea. A exprima îngrijorări personale fără supărare sau pasivitate este o abilitate- cheie. Cooperarea înseamnă să știi când să preiei conducerea și când să urmezi altora. Un leadership eficient nu se bazează pe dominare, ci pe arta de a-i ajuta pe oameni să lucreze împreună spre scopuri comune. Recunoașterea valorii

contribuției celorlalți și încurajarea participării lor poate produce mai mult bine decât a da ordine și tendința de lamentație. De asemenea, este nevoie de asumarea unor responsabilități și de înțelegerea consecințelor deciziilor și actelor personale..Pentru a rezolva conflictele trebuie înțelese, în primul rând ,mecanismele care s-au activat.

Bibliografie selectivă

- Anderson Walter, Curs practic de încredere în sine, Editura Curtea Veche, București, 2000
- Cosmovici Andrei, Luminița Iacob, Psihologie școlară, Editura Polirom, Iași, 1999
- Faber A, Elaine Mazlish, Comunicarea eficientă cu copiii, acasă și la școală, Editura Curtea Veche, București, 2002
- Goleman D, Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2001

PREDAREA ȘI EVALUAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE ÎN CICLUL GIMNAZIAL PRIN INTERMEDIUL APLICAȚIILOR IT

Prof. Prunache Cristina- Mirabela

Prof. Drăguț Marinela Violeta

Școala Gimnazială Nr. 4 „, Elena Donici Cantacuzino”

1. Preambul

Școala era cândva doar un vis, un obiectiv foarte greu de atins pentru multe persoane. Pas cu pas, s-a transformat într-o sursă de oportunități educaționale, ca mai târziu, să înceapă să își relaxeze limitele academice, ajungând să fie privită ca o activitate zilnică, obligatorie și plictisitoare, bazată, în general, pe constrângeri. În prezent, unii tineri o văd ca pe un autentic loc unde se pot juca, o bună ocazie pentru a socializa. Rareori mai este apreciată la adevărata ei valoare, o instituție care înobilează caracterul și *înalță* mintea.

Încă de mic copil, mi s-a insuflat dorința de a mă perfecționa, dar adesea mă simțeam constrânsă de metodele de predare, cele conservatoare. Studiul nu era o activitate plăcută tot timpul, ci, mai degraba, o responsabilitate care trebuia tratată cu maximă severitate. Unii dintre elevii mei simțeau la fel și am făcut întotdeauna eforturi pentru a-i stimula și pentru a livra activitățile școlare sub forma unor experiențe de viață pozitive și constructive. Participând la tot felul de cursuri de formare, mi-am schimbat complet perspectiva asupra predării/ evaluării. Am înțeles că niciun elev nu va studia vreodată pe deplin conștiincios și conștient de efectele pe termen lung, atata timp cât nu este poziționat într-o dimensiune adaptată propriilor nevoi, interese și pasiuni.

De aceea, cred că tehnologia a devenit un factor important în viețile noastre și controlează din ce în ce mai frecvent activitățile zilnice, astfel încât, se impune o îmbinare a instrumentelor digitale cu metodele tradiționale de învățare, predare și evaluare. Acest lucru nu doar va ajuta la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, în mod constructiv, dar va și îmbunătăți abilitățile acestora de comunicare în moduri inedite.

Utilizarea aplicațiilor IT în timpul orelor va contribui semnificativ la interacțiuni active și atractive, evaluări rapide și eficiente, de asemenea, va contribui și la o asimilare mai eficientă a cunoștințelor de cultură generală. Sunt ferm convinsă că utilizarea aplicațiilor IT în predarea și evaluarea limbii române va schimba perspectiva elevilor asupra testării, pentru că ei vor reuși să își învingă temerile și vor depăși aversiunilor construite pe baza unor emoții negative. Rezultatele academice ale elevilor vor fi îmbunătățite, iar abilitățile și competențele acestora vor fi dezvoltate și consolidate într-un mod mult mai eficient.

2. Aplicațiile IT în procesul educațional

Utilizarea dispozitivelor digitale la clasă

Școala și profesorii se află acum într-un moment de profunde schimbări în toate treptele învățământului, dar în special în ceea ce privește suporturile didactice și cu precădere, mijloacele și tehnicile de instruire. Împietirea metodelor moderne cu cele tradiționale și păstrarea constantă a orientării centrate pe elev fac parte din practica didactică zilnică. Cu toate acestea, o nouă preocupare este în mintea profesorului modern, aceea de a face învățarea mai eficientă într-un mod care să mulțumească și să servească copilul. În zilele noastre, copiii au un spectru diferit de *hobby-uri*. Afirmăm adesea că nu mai știu cum să joace, că mingea și cordița au fost înlocuite rapid de jocuri video și aplicații IT.

Chiar dacă preocupările lor sunt diferite de cele ale generațiilor trecute, ar trebui totuși să recunoaștem importanța tehnologiei în viața copiilor noștri. Efectele negative (alienare socială, probleme psihologice, dizabilități fizice etc.) pot fi ușor depășite de avantajele pe care le propun dispozitivele computerizate (îmbunătățirea competențelor IT, globalizarea cunoștințelor, o gamă largă de canale de comunicare, o mare varietate de *site-uri* educaționale etc.), cu condiția unei supravegheri parentale atente și a unui management echilibrat al timpului.

Având în vedere că viitorul încă sună bine, dar pare mai și mai profund tehnologizat, de ce să nu folosim *plăcerile vinovate* ale elevilor noștri în procesul de predare și învățare?

Astfel, introducerea utilizării calculatorului, tabletelor, telefoanelor etc. în procesul instructiv-educativ a devenit o necesitate impusă de dezvoltarea societății umane. Desigur, pentru profesorul nefamiliarizat cu acești *intruși*, care nu fac decât să perturbe liniștea și eficiența metodelor tradiționale, au apărut o serie de probleme, referitoare la adaptarea la noile cerințe. Utilizarea aplicațiilor IT, folosirea *gadgeturilor* nu presupune doar stăpânirea unor conținuturi de informatică, ci și o bună cunoaștere a limbii engleze, dar și multe abilități practice.

Dar, spre deosebire de metodele tradiționale, curiozitatea, interesul elevului sunt stimulate de prezența acestor instrumente moderne, iar captarea atenției se realizează cu succes.

Introducerea aplicațiilor digitale în școală au rolul de a asigura o aplicare mai eficientă a programelor școlare la toate disciplinele, nu doar la limba română. Acestea nu reprezintă doar un mijloc de transmitere a cunoștințelor, ci, în special, un mijloc de producere și de evaluare a acestora, în cadrul unui proces constructiv care se bazează pe descoperire, dar și pe creativitate. De asemenea, cadrul didactic trebuie să decidă când folosirea lor este sau nu este benefică atingerii obiectivelor. Iată de ce, ei trebuie să cunoască:

- modul în care aplicațiile digitale îi pot ajuta să demonstreze, să exploreze și să explice mai eficient anumite aspecte ale predării/ învățării;
- modul în care pot oferi elevilor accesul la informații noi;
- modul în care activitățile pot fi schimbate cu ușurință, grație caracterului temporar al informației.

Bineînțeles că profesorul trebuie să identifice:

- modul în care acestea pot fi folosite pentru atingerea obiectivelor;
- întrebările-țintă și situațiile în care el poate interveni pentru stimularea și orientarea elevilor;
- metodele de evaluare și de înregistrare a progresului elevilor;
- impactul acestora asupra lecției.

De fapt, scopul utilizării TIC (aplicațiilor, platformelor etc.) este acela de îmbunătățire a procesului instructiv-educativ, iar pentru aceasta, cadrul didactic trebuie să decidă cum să le

folosească și cum să se asigure că elevii acoperă toate aspectele conceptual-esențiale ale subiectului abordat. De asemenea, să știe cum să organizeze elevii, perechile sau grupele, asigurându-se că fiecare participă la activitate;

Evaluarea contribuției acestora în procesul de predare-învățare se va face urmărind:

1. Monitorizarea progresului elevilor;
2. Stabilirea acelor criterii de evaluare;
3. Folosirea metodelor formative, de diagnosticare și de verificare finală, pentru evaluarea progresului.

De asemenea, trebuie să ținem cont de faptul că introducerea unor astfel de dispozitive digitale în sala de clasă nu ar trebui să se facă brusc. Elevilor ar trebui să li se spună de ce lucrul cu tabletele și telefoanele inteligente este un beneficiu și atunci trebuie să se obișnuiască pas cu acestea. Este foarte important ca elevii să înțeleagă că dispozitivele nu trebuie folosite **în clasă** în același mod în care le folosesc acasă, **vor fi exclusiv un instrument de învățare!**

Așadar, cadrele didactice pot utiliza tablete, telefoane inteligente sau laptopuri pentru a preda și a evalua. Indiferent de scop, profesorul trebuie să obțină *feedback-ul* de la elevi după primele ore IT (să aibă scurte dezbateri, să aplice chestionare, să analizeze rezultatele testelor și astfel să tragă o concluzie și să decidă dacă menținerea acestora în lecții este benefică). Nu toți copiii răspund pozitiv la metodele inovatoare de predare. Unii se simt mai confortabil cu tehnicile tradiționale, iar utilizarea tabletelor le-ar putea confunda sau descuraja într-un fel.

Avantajele utilizării aplicațiilor IT în sala de clasă

Aplicațiile IT au fost răspândite pe scară largă în întreaga Europă și, treptat, își fac drum în sala de clasă din estul Europei. Principalul motiv al acestei întârzieri, deși profesorii din România și-au exprimat de mult dorința de a se alinia la noile metode de predare moderne și tehnologizate, a fost contextul economic.

Schimbarea este o decizie care prezintă riscuri pentru o organizație, nu a fost ușor de luat. Odată ce decizia de implementare a schimbării este luată și tehnicile moderne de predare sunt aduse în clasă, a început procesul de integrare a dispozitivelor IT în sistemul educațional. Trebuie luate toate măsurile de precauție necesare și fiecare manager trebuie să fie conștient de pasul mare pe care îl face și de schimbările considerabile care vor face loc în rândul profesorilor și elevilor.

Ce reprezintă de fapt aplicațiile IT?

Acestea sunt aplicații asistate de calculator care pot fi accesate pe *smartphone-uri, laptopuri, desktopuri, tablete sau i-pad-uri*. Cele mai multe dintre aceste aplicații sunt gratuite pentru a descărca și nu necesită mult spațiu în memoria dispozitivului.

Orice elev poate instala o astfel de aplicație, dar îndrumarea unui adult este de cele mai multe ori necesară pentru ca aplicația să fie utilizată corect. Aplicațiile care sunt concepute în cea mai mare parte sau exclusiv în scopuri de evaluare trebuie să fie instalate la sfatul unui profesor, deoarece pot fi utilizate în principal cu asistență specializată în procesele de evaluare.

Chiar dacă aplicațiile IT au fost primite fără tragere de inimă, mai ales în țara noastră, datorită complexității și elementelor lor de noutate, oamenii din sistemul educațional au început în sfârșit să le accepte ca fiind inovatoare și extrem de utile. Avantajele utilizării aplicațiilor IT în evaluare se bazează pe experiențele profesorilor și elevilor în timpul orelor de limba și literatura română. Astfel, contribuie la reînnoirea modurilor de predare-învățare-evaluare, deci la o îmbunătățire considerabilă a activității școlare și anume:

- Beneficiază de mari posibilități de transmitere sau de prezentare a unor conținuturi noi. Face aceasta într-o formă interactivă, în condiții de dirijare riguroasă, pas cu pas.

- Asigură o tratare transdisciplinară a conținuturilor prin accentuarea relațiilor dintre diferitele domenii de cunoaștere, prin asociere și deschidere spre noi domenii;
- Prin această interactivitate, angajarea elevilor în rezolvarea unor probleme complexe se face sub formă de joc, fiind foarte atractive pentru aceștia;
- Elementele de *feedback* indică rezultatele și progresele imediat obținute, semnalează eventualele dificultăți sau greșeli, facilitează depășirea sau corectarea acestora;
- Contribuie la consolidarea, la stimularea învățării și la întreținerea motivației.
- Îi responsabilizează pe elevi și îi ajută să preia controlul asupra propriei învățări;
- Favorizează, de asemenea, administrarea unor forme noi de evaluare și de urmărire a progreselor înregistrate de elevi.

Astfel, putem spune că aplicațiile IT facilitează angajarea cognitivă, activă a elevului, deoarece sunt solicitate în permanență deprinderile sale de căutare, selectare, de analiză, de comparare etc.

- Materialele sunt considerabil simplificate și nu există nici o utilizare pentru hârtie, nici pentru un instrument de scris. Tot ce ai nevoie este un dispozitiv conectat la internet și pentru a te asigura că dispozitivele sunt încărcate complet de fiecare dată.

- Pregătesc elevul pentru noul stil **de viață impus de societate, pentru învățarea continuă.**

În concluzie, având în vedere experiența la clasă, ar trebui să predăm și să evaluăm prin intermediul aplicațiilor IT din următoarele motive:

- economisirea timpului;
- eliminarea stresului;
- stimularea elevilor pentru studiu;
- evaluarea mai atractivă;
- evaluarea obiectivă și eficientă;
- evaluarea ecologică, fără hârtie;
- corelarea pasiunilor elevilor cu scopurile de învățare.

Impedimente și provocări în utilizarea aplicațiilor IT în procesul educațional

Digitalizarea procesului educațional este o preocupare inovatoare care ar putea schimba întregul viitor academic al elevilor noștri. Le antrenează mintea, le deschide noi porți, economisește timp și contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea competențelor digitale, împreună cu toate celelalte competențe. Cu toate acestea, ca în orice întreprindere îndrăznească, există mai multe **provocări și impedimente** care trebuie abordate în mod conștient și realist.

Există **bariere externe și interne** care ar putea aduce dificultăți în efortul profesorilor de a implementa tehnologia.

Factorii externi apar la nivel instituțional. În primul rând, atât profesorilor, cât și elevilor trebuie să li se pună la dispoziție dispozitivele, *tabletele, smartphone-urile, I-pad-urile sau laptopurile* necesare.

Accesul la aceste instrumente digitale de învățare presupune accesul deplin la internet și o conexiune rapidă care să nu încetinească ritmul de predare și, astfel, să pună în pericol calitatea și cantitatea actului de învățare. Cum școlile din țara noastră sunt, în general, mixte, adăpostind și elevi din familii cu un mediu economic precar, echipele manageriale trebuie să se asigure că aprovizionează constant *rezervorul* tehnologic, astfel încât niciun elev să nu fie lăsat în urmă.

De asemenea, aceștia trebuie să elaboreze acorduri sigure cu furnizorii de internet pentru a asigura o interacțiune online fără probleme în timpul procesului educațional. Trebuie să existe suficiente prize instalate în fiecare clasă și laborator în cazul în care unul dintre dispozitive

rămâne fără baterie. În România, comenzile rapide de energie electrică sunt în mare parte frecvente în condiții furtunoase, așa că ar părea o idee bună să planificați un test prin intermediul aplicațiilor IT atunci când vremea este bună. Sprijinul este, de asemenea, extrem de important. Profesorii din domeniul TIC ar trebui să ofere asistență permanentă atât profesorilor, cât și elevilor și să ofere consultanță ori de câte ori este necesar. Ei ar trebui să stăpânească bine funcționarea dispozitivelor și să fie gata să le actualizeze sau să le remedieze dacă situația o cere.

Astfel, profesorii se pot concentra pe deplin asupra lecției și se pot îngrijora mai puțin de instrumentele de predare. Ertmer (1999) observa că cea mai importantă formă de sprijin pentru profesori se poate schimba, pe măsură ce proiectul de integrare tehnologică *se maturizează*.

În fazele anterioare ale unui proiect, profesorii au nevoie de mai mult suport tehnic doar pentru a utiliza noua tehnologie, care ar putea fi realizată prin angajarea de profesioniști în tehnologia educațională și tehnologia informației. Pe măsură ce profesorii devin mai competenți în ceea ce privește competențele tehnice, necesare pentru noua tehnologie, nevoile lor pot trece la sprijin administrativ și de la egal la egal pentru a ajuta la dezvoltarea și aplicarea de noi utilizări ale tehnologiei în sălile lor de clasă.

Acest tip de sprijin poate fi oferit în comunitățile de învățare profesională prin discuții periodice cu privire la utilizările noi, relevante pentru domeniu ale tehnologiei. În ceea ce privește factorii interni care contestă utilizarea aplicațiilor informatice în clasă, trebuie să ținem cont de convingerile și atitudinea profesorilor față de introducerea tehnologiei în clasă. Aceștia nu ar mai trebui să se întrebe dacă să utilizeze aplicații IT în procesul de predare, ci cum să le folosească în mod eficient. Un educator conservator, care utilizează în principal metode tradiționale de predare, va manifesta cu siguranță un anumit scepticism în ceea ce privește eficiența tehnicilor moderne. Probabil că se va simți rezervat și nu în largul lui cu noile abordări. Profesorul trebuie mai întâi să învețe tehnologia suficient de bine pentru a o utiliza într-un cadru de clasă, înainte de a decide cum să integreze tehnologia, astfel încât să fie în concordanță cu obiectivele clasei și cu programa școlară.

Integrarea tehnologiei în sala de clasă va necesita eforturile continue, de colaborare, ale profesorilor, profesioniștilor din domeniul tehnologiei educaționale, administratorilor de școli, cercetătorilor și personalului de *software* educațional.

Din fericire, beneficiile pentru școli, profesori și elevi vor aduce profituri uriașe.

Tipuri de aplicații IT utilizate în predarea și evaluarea limbii și literaturii române

Metodele și tehnicile digitale moderne, de predare a limbii și literaturii române au făcut ca aplicațiile să fie un *must have* în toate clasele. Există o gamă atât de largă de aplicații IT care pot fi descărcate cu ușurință și, de asemenea, în mod liber pe orice dispozitiv, încât alegerea aplicației potrivite poate fi uneori o provocare. *Magazinul Play* este o sursă infinită pentru aplicații care pot ajuta la dezvoltarea competențelor cheie ale elevului.

Profesorul de limba română, cu cunoștințe digitale de bază și o istorie în predare, prin intermediul aplicațiilor IT, este cel care trebuie să decidă ce aplicație se potrivește unei anumite clase, când și în ce scop. Cu răbdare și perspicacitate, va descoperi, cu siguranță, cele mai potrivite instrumente de predare, gratuite, pentru descărcare și, mai important, adaptate nivelului de studiu, intereselor și nevoilor elevilor săi. Iată câteva dintre aplicațiile extreme de utile pe care le-am descoperit de-a lungul carierei didactice:

Kahoot(kahoot.com)

Este o platforma gratuită care poate fi folosită pentru verificarea cunoștințelor și care ajută la oferirea unui *feedback* imediat. Această aplicație este folosită de milioane de profesori,

din întreaga lume. Cu ajutorul ei poți să creezi teste interactive, la care elevii răspund într-un timp limită, prin intermediul unui telefon mobil, de exemplu.

Platforma menționată folosește spiritul competițional al elevilor la maximum și reușește să valorifice eforturile cadrului didactic prin intermediul tehnologiei de ultimă oră, astfel, calculatoarele, tabletele sau telefoanele mobile devin, clar, auxiliare didactice de mare valoare.

Kahoot este foarte util pentru a fi folosit ca instrument de verificare a cunoștințelor sau *feedback*, astfel, putem vedea ce au înțeles, cât de implicați au fost și cum se simt elevii. Odată creat testul, elevii pot completa individual, în pereche sau în echipe. În clasă, întrebările pot fi proiectate pe un TV, pe table smart etc. Răspunsurile lor sunt înregistrate automat în platformă, ei putând vizualiza un punctaj al celor mai bune cinci punctaje după fiecare răspuns, precum și clasamentul final după terminarea testului. De asemenea, profesorul primește în contul său o analiză a rezultatelor elevilor, precum și analiza răspunsurilor la fiecare întrebare din test.

Mentimeter(*mentimeter.com*).

Această platformă este o soluție excelentă pentru implicarea și pentru interacționarea cu elevii în timp real prin sondaje, chestionare sau întrebări. Aceștia pot răspunde prin intermediul oricărui portal, fie că este vorba despre telefon sau despre calculator. Aceasta aduce un plus oricărei ore într-o manieră interactivă prin faptul că ea oferă mișcare, culoare și de asemenea, oferă interacțiune simultană în grupuri de diverse mărimi. Te poate ajuta să-ți simplifice informația strânsă prin sortarea în mod intuitiv și prin folosirea de elemente vizuale. Prin *Mentimeter* se sporește considerabil captivarea elevilor.

Accesarea de către profesor se realizează prin crearea unui cont gratuit în această platformă. Astfel, poate crea prezentări interactive, la care să adauge diverse tipuri de întrebări. De exemplu, atunci când vrei să identifici în timpul orei gradul de asimilare a cunoștințelor, se poate pregăti o întrebare cu mai multe variante de răspuns dintre care doar una să fie corectă. Rezultatele vor apărea imediat pe ecran, iar în funcție de acest *feedback* poți schimba procesul de învățare. Odată creat un chestionar sau un test cu variante de răspuns, aplicația pune la dispoziție un cod pe care profesorul îl oferă elevilor săi. Ei accesează *www.menti.com*, introduc codul și răspund la întrebări. Poate fi folosită, cu succes, în orice moment al lecției, fiind o aplicație iubită de copii.

Wordwall(*wordwall.net*)

Este o aplicație unde poți crea, având un cont gratuit, joculețe simple, dar și evaluări formative, sumative etc., care au rolul de a susține învățarea și ai acces la instrumente de gestionare a clasei. Activitățile sunt create folosind un sistem de șabloane, acestea încuzând șabloanele clasice, familiare, precum: *Chestionarul*, *Spânzurătoarea*, *Adevărat sau Fals* și *Cuvintele încrucișate*. Pentru a crea o nouă activitate, se începe prin selectarea șablonului, apoi se introduce conținutul. Este foarte ușor de utilizat, putând crea o activitate interactivă în câteva minute.

Un mare avantaj este acela că activitățile acestei aplicații pot fi utilizate atât în timpul orei, dar și pentru temele de acasă. Atunci când este folosită pentru temele de acasă, elevii sunt direcționați către activitatea respectivă fără să fie nevoiți să se piardă în *site*. Rezultatele fiecărui elev sunt înregistrate și puse la dispoziția cadrului didactic. Fiind o aplicație și în limba română, permite și crearea de fișe care se pot printa.

Tablele virtuale(*Whiteboard.fi*, *Jamboard*)

Puțini sunt cei care știu istoria tablei de scris, tablă care are atâta impact asupra învățării din ziua de azi. Studenții din Sumeria și din Babilon își scriau lecțiile folosind litere cuneiforme, pe tăblițe din lut, cu ajutorul unui *stilus*(instrument de scris). Apoi, acestea erau umezite și

puteau fi refolosite sau puteau fi băgate în cuptor, scrisul devenind împământenit. Tabla virtuală poate fi folosită fără probleme și în mediul virtual, ea având avantaje inedite.

Whiteboard este o aplicație care ajută foarte mult în interacțiunea cu elevii noștri. Ea permite accesul nelimitat și instant, nu necesită înregistrare sau creare de cont, funcționând pe orice *portal* sau *gadget*. De asemenea, poți vedea toate tablele elevilor tăi în același timp, poți lucra exerciții numeroase la gramatică, dar și la literatură și poți salva activitatea desfășurată pe table. Elevii pot vedea nu doar tablele lor, ci și pe ale profesorului. Dascălul, după ce a inserat informația, poate să o transmită tuturor elevilor și de aici începe jocul învățării.

Jamboard este o tablă virtuală care este oferită gratuit de *Google*. Ea este foarte ușor de utilizat. Pentru a iniția o tablă *Jamboard* se accesează [https:// jamboard.google.com](https://jamboard.google.com) și se conectează cu contul *Google*. În partea stângă se găsesc uneltele de scris *Zoom*, iar în partea de sus există opțiunea de a crea mai multe table virtuale. Dacă profesorul vrea să folosească doar el tabla, el partajează ecranul sau le oferă elevilor doar drept de citire și nu de editare. Limita este de aproximativ 50 de conexiuni simultane, ceea ce corespunde cerințelor pentru clasele de gimnaziu, pentru orele de limba română. Un factor diferențiator al aplicației *Jamboard* este posibilitatea folosirii de postituri, atât de către elev cât și de dascăl. Există posibilitatea de a selecta un postit nou, cu o culoare dorită, posibilitatea de a-l mări sau de a-l micșora.

Astfel, tablele virtuale sunt unelte de bază în tolba educatorului, a profesorului de limba română. Ele dinamizează ora și sunt atractive pentru elevi.

Google Slides

Este un instrument online, gratuit, oferit de suita *Google*. Este, de asemenea, foarte utilizat în mediul educațional, și de noi, profesorii de română. Ne permite să creăm, după cum îi spune și numele, diapozitive sau dispozitive pentru a forma o prezentare. Aplicația are numeroase teme pentru a oferi un design rapid și tot felul de instrumente pentru a adăuga elementele de care avem nevoie în proiectare. Astfel, cu *Google Slides* se poate:

- Să creăm prezentări sau să edităm prezentări create pe computer sau pe alt dispozitiv;
- Să trimitem prezentări și elevii să lucreze împreună, în același timp;
- Elevii pot să deschidă, să salveze fișierele;
- Să adauge și să rearanjeze un *slide*;
- Să prezinte direct, de pe dispozitiv.

Prezentările sunt salvate automat, această aplicație oferind posibilitatea ca mai mulți utilizatori să lucreze în același timp la o prezentare. De asemenea, permite accesarea, editarea și salvarea fișierelor lucrate. Ceea ce este extrem de important, este că aplicația *Google Slides* este gratuită și poate fi instalată de pe *Google Play*.

Dexonline

Este o aplicație digitală extrem de utilă. Reprezintă transpunerea pe internet a unor dicționare de valoare ale limbii române. A fost creată și este întreținută de un colectiv deosebit de voluntari. Definițiile sunt preluate textual, sursele fiind menționate, cu ortografia cu care au fost publicate. Poate fi descărcat gratuit pe orice dispozitiv, elevii descoperă cu un *click* sensurile cuvintelor necunoscute. Este o aplicație pe care o folosim cel mai des la clasă.

Brio

Este o platformă de teste digitale, standardizate, prin care elevii din clasele gimnaziale și nu numai își pot evalua subiectiv cunoștințele de limba și literatura română și își pot îmbunătăți performanțele la examene. Avantajul accesării acestei platforme, a testelor propuse sunt numeroase. Un test obișnuit, corectat de profesorul de la clasă, poate avea o evaluare subiectivă. Cele standardizate sunt concepute pe baza unor proceduri statistice, la ele lucrează experți în

psihometrie și experți în disciplina evaluată. Evaluarea este realizată de către computer cu obiectivitate, acoperind întreaga materie, rezultatele sunt foarte relevante pentru nivelul real de pregătire al elevului, fiind lipsite de eroare. La finalizarea testului de limba și literatura română, elevul și profesorul primesc rezultatul, dar și o analiză a testului pe *e-mail*.

ChatterPix

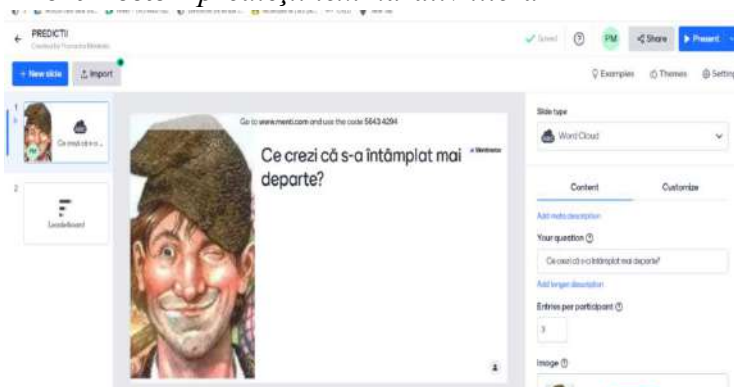
Este o aplicație digitală, gratuită care poate fi descărcată pe orice dispozitiv din *MagazinPlay*. Aceasta permite crearea de resurse audio/ animate pe baza unor resurse vizuale (poze sau imagini). Resursele care se creează, fiind scurte, de maximum 30 de secunde fiecare, dar pot avea mare impact în ora de literatura română. Poate fi folosită cu mare succes pentru povestirea unor texte literare, de exemplu, elevii realizează un desen specific textului, un personaj, un peisaj etc., apoi îl fotografiază cu ajutorul, îl introduce în aplicație, îi desenează o gură, tot folosind *ChatterPix*-ul și se înregistrează povestind textul sau anumite secvențe. De asemenea, poate fi folosit cu succes și la caracterizările de personaj, la compunerile de tip portret etc.

Exemple din activitatea didactică

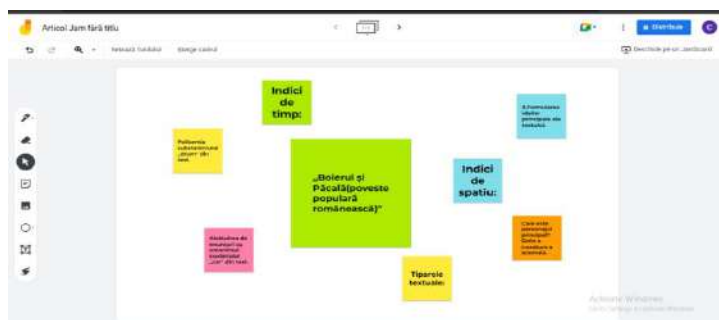
ChatterPix

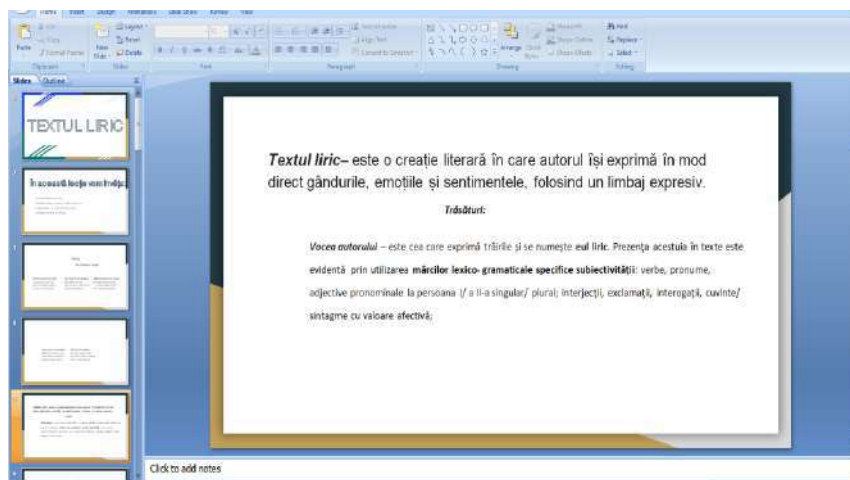
Mentimeter- predicții text narativ literar

Jamboard- text narativ literar.

Google Slides-Textul liric

Bibliografie

1. ANGHEL, Traian, 2020, *Instrumente WEB 2.0 utilizate în educație*, București: Editura Albastră.
2. APOSTOLACHE, Roxana, 2022, *Competența pedagogică digitală*, București: Editura Polirom.
3. IEPURE, Călin/ CURCUBĂȚĂ, 2020, *Captivează-ți elevii în online mai ceva ca în clasă*, București: Editura Sympoesium.
4. SÂMIHĂIAN, FLORENTINA, 2014, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev.*, București: Editura Art.
5. SIMON, Aurora, 2013, *Educația la distanță*, Craiova: Editura Info.

COMUNICARE ȘI EDUCAȚIE **INTERCULTURALĂ ÎN ȘCOALĂ**

Nucleul conceptului de „educație interculturală”, îl constituie: „dialogul culturilor”, „înțelegerea dintre culturi”, „valoarea și originalitatea fiecărei culturi”, „înțelegerea dintre comunități”. Lorcerie (2002).

Educația interculturală promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului „eu-celălalt” și a noțiunii de străin, recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior-inferior. De asemenea presupune promovarea unor politici școlare care să permită egalizarea șanselor în educație și a unor strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în **resurse pedagogice**.

Școlile își bazează activitatea în mare parte pe principiul conform căruia toți suntem egali. Acum educația interculturală cere școlii să ia în considerare și să respecte diferențele interculturale dintre indivizi.

Elevii sunt materialul cel mai ușor de „prelucrat”, dacă dascălul nu are prejudecăți, dacă există pasiune, convingere, dragoste și o preocupare permanentă de a scoate în evidență tot ce are mai valoros un grup etnic.

Educația interculturală este una din dimensiunile educației integrale. Criterii de succes în realizarea **educației interculturale** în școală sunt:

a) asigurarea unei balanțe între diferitele finalități majore ale educației (scopuri culturale, profesionale de calificare , sociale, de dezvoltare profesională); b) asigurarea de oportunități pentru comunicare și cooperare, chiar între grupuri diferențiate;

c) asigurarea de șanse egale de educație; d) reflectarea diverselor realități specifice societăților multiculturale prin toate tipurile de curriculum; e) prezentarea informațiilor din cât mai multe perspective, pentru a stimula conștiința diversității și a unității prin diversitate.

Toți copiii trebuie să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Școala își propune în primul rând să sprijine capacitățile individuale ale fiecărui elev și să-i întărească încrederea în forțele proprii. Toți copiii au aceleași drepturi și obligații. Noi suntem de la început cât se poate de sinceri când părinții își înscriu copiii aici. Încercăm să-i convingem pe părinți că această conviețuire a culturilor și

tradițiilor diferite reprezintă un ajutor pentru dezvoltarea personală a copilului și le explicăm în același timp romilor, că nu există nici un fel de discriminare pozitivă în instituția noastră. Copiii lor trebuie să învețe la fel de mult ca ceilalți, să-și facă temele și să vină la școală.

Perspectiva interculturală de concepere a educației poate să conducă la atenuarea conflictelor și la eradicarea **violentei în școală**, prin formarea unor comportamente precum (cf. Walker, 1992, p.8):

- Ø aptitudinea de a comunica (a asculta și a vorbi);
- Ø cooperarea și instaurarea în sânul unui grup cum ar fi grupul de clasă, de joacă;
- Ø respectul de sine și al altora, toleranța față de opiniile diferite;
- Ø luarea de decizii în chip democratic;
- Ø acceptarea responsabilității altora și a propriei persoane;
- Ø soluționarea problemelor interpersonale, ...

Școala, în **materie de educație interculturală** trebuie să-și propună să realizeze un proces de integrare prin fructificarea preaciziziilor culturale pe care le posedă elevii.

Astfel, atunci când am știut că va veni cineva nou în clasă de etnie rromă, am pregătit copiii cu ambientul cultural al acestuia (din ce regiune vine, care sunt trăsăturile limbii, religiei, culturii lui etc.). Voi prezenta câteva atitudini care au facilitat o bună primire:

- Ø noul venit a putut să resimtă sentimentul că a fost aprobat;
- Ø am recurs la o atitudine de curtoazie, prin vorbe și fapte, în vederea integrării optime în noul colectiv;
- Ø am creat momente de comunicare între elevi astfel încât aceștia să împărtășească sentimente și experiențe; munca în echipe a fost o strategie demnă de a fi reținută;
- Ø elevul nou venit a primit sarcini didactice ca și ceilalți elevi și a fost introdus progresiv în normele și regulamentul de funcționare internă a clasei.

Problema comunicării interculturale în învățământ conduce în mod firesc la soluționarea unor probleme cum ar fi: cum percepe profesorul diferența culturală, cum își adaptează stilul comunicativ la profilul cultural al elevului, care sunt pericolele folosirii unor stereotipuri de categorisire a alterității în educație, ce posibilități are profesorul de a înțelege și a valorifica potențialurile culturale diferite ale elevilor, care este aportul dascălului, elevilor, părinților la dezamorsarea unor neînțelegeri interculturale etc.

Educația este purtătoare prin ea însăși a unui etos eminamente spiritual. Ea nu numai că facilitează individului accesul la zestrea culturală, dar se convertește în instanță culturală sui-generis. „Educația este producătoare de cultură (și nu numai reproductivă).

Abordarea interculturală în educație constituie o nouă manieră de concepere și implementare a curriculumurilor școlare și o nouă atitudine relaționare între **profesori, elevi și părinți**. Perspectiva interculturală deschide noi piste de manifestare a diversității și diferențelor. Abordarea interculturală nu se reduce la o prezentare cumulativă a unor cunoștințe despre valorile altora, ci înseamnă cultivarea unor atitudini de respect și de deschidere față de diversitate. Această atitudine se naște printr-o permanentă comunicare cu alții și printr-o decentrare atentă și optimă față de propriile norme culturale.

BIBLIOGRAFIE

- Băran-Pescaru, A., Educația interculturală Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2008
- Călin, M. Filosofia educației, Antologie. București: Aramis, 2001

TINERII ȘI PROVOCĂRILE LUMII CONTEMPORANE

CRIZĂ SPIRITUALĂ, INDIVIDUALISM, LIBERTATE, RESPONSABILITATE

Într-o societate modernistă, secularizată, în care credința și valorile spirituale sunt marginalizate, iar libertatea nu mai este asociată cu responsabilitatea, foarte mulți tineri sunt debusolați, fără un ideal anume, manifestând o profundă ignoranță și un dezinteres pentru trăirea autentică, pentru normele morale, religioase și sociale, pentru educație și muncă în general, ajungându-se astfel la ceea ce se numește criză morală și spirituală, care domină societatea din ce în ce mai mult în zilele noastre.

Iată câteva dintre problemele actuale cu care se confruntă marea majoritate a tineretului astăzi, toate acestea fiind și principala cauză a crizei morale și spirituale a tinerei generații: absenteismul școlar, abandonul școlar, mediul familial nefavorabil, nivelul scăzut de trai, sărăcie, sentimente de frustrare sau de nereușită în viață, comportamentul deviant manifestat prin agresivitate verbală sau fizică, delincvență juvenilă manifestată prin violență verbală, psihologică sau fizică, incertitudinea viitorului, lipsa unui loc de muncă, destrămarea familială, ori lipsuri materiale. Dacă la toate acestea, se mai adaugă și alte cauze specifice societății moderne precum: consumul exagerat de alcool și tutun, consumul de stupefiante, consumul de pornografie, practicarea jocurilor de noroc, se poate vorbi într-adevăr de probleme majore în ceea ce privește gravitatea și pericolul la care sunt expuși majoritatea dintre tinerii noștri.

Mulți dintre tinerii noștri nu au nici măcar gramatica elementară a existenței, sunt nomazi: circulă fără să se oprească la nivel geografic, afectiv, cultural, religios, ei doar încearcă! În mijlocul mării cantități și diversități de informații, dar cu sărăcia de formare, par pierduți, cu puține referințe și puțini referenți. De aceea, se tem de viitorul lor, se tem în fața angajamentelor definitive și se întreabă cu privire la ființa lor. Dacă, pe de o parte, caută autonomie și independență cu orice preț, pe de altă parte, ca refugiu, tind să fie foarte dependenți de ambientul socio-cultural și să caute satisfacerea imediată a simțurilor: ceea ce îmi place, ceea ce mă face să mă simt bine, într-un univers afectiv construit pe măsură¹.

În fața acestor mari provocări, mai ales în rândul tinerei generații, nu putem rămâne indiferenți, misiunea noastră fiind aceea de a-i catehiza, de a le vesti mesajul evanghelic autentic, conform îndemnului hristic: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile... învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă... (Matei 28, 19-20), având convingerea fermă că toți vor dobândi în timp ceva comun, și anume, dragostea pentru Iisus Hristos și pentru aproapele, dragoste care trebuie să se materializeze în fapte concrete din punct de vedere moral, social, religios. Așadar, „temelia care este Iisus Hristos” (cf. 1 Corinteni 3, 11), reprezintă totodată și restaurarea omului căruia Cuvântul Său dumnezeiesc i se adresează²: „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16, 26), îndemnul Mântuitorului Hristos desființând totodată limitele ignoranței și ale necunoașterii umane,

¹ Opera Pontificală pentru Vocații Ecleziastice - Noi vocații pentru o nouă Europă, 8 decembrie 1997, în EnchVat 16, 1533-1706.

² Pr. Costachi Grigoraș, Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Cateheticii și Omileticii, Edit. Trinitas, Iași, 2000, p. 5.

invitând pe fiecare la studiul amănunțit al Sfintei Scripturi: „Cercetați Scripturile, că socotiți că în ele aveți viață veșnică. Și acelea sunt care mărturisesc despre Mine.” (Ioan 5, 39), cu direcție către veșnicie. Calea spre adevărul dumnezeiesc, spre sfințire, spre împărăția lui Dumnezeu, este persoana lui Iisus Hristos, de aceea condiția desăvârșirii și îndumnezeirii omului o reprezintă viața trăită în Hristos, cu Hristos și pentru Hristos. Întreaga morală creștină prezintă un caracter eshatologic. Creștinului i se cere o viață morală nu numai pentru împlinirea de moment în această viață pământească, ci pentru veșnicie, căci „în ziua judecății, oamenii vor da socoteală de orice cuvânt nefolositor, pe care-l vor fi rostit.” (Matei 12, 36)

Prin urmare, lucrarea misionară cu tânăra generație, este un răspuns la strigătul lor de ajutor, este o șansă pe care le-o acordăm de a cunoaște Binele și Adevărul suprem, adică pe Dumnezeu și de a se putea orienta corect în viață. Este totodată și o ieșire din rutină, o provocare și o înnoire duhovnicească. Pentru tineri implicarea lor responsabilă este descoperire și cunoaștere a adevărului și a libertății, este orientare către valorile perene ale tradiției și spiritualității poporului român, este o părtășie la educația vieții care cultivă respectul, atenția și demnitatea persoanei, descoperirea propriilor daruri și responsabilizarea lucrării acestora în comuniunea plină de Duh Sfânt a Bisericii³. Pentru că Biserica are un sistem moral precis de valori fundamentat pe valorile descoperirilor dumnezeiești, în care revelația în Iisus Hristos își are rolul ei esențial. Așadar în lumina revelației culminante a lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Fiul Său înnoenit, Biserica judecă și apreciază toate celelalte valori ale lumii⁴.

Singura cale de realizare a unei formări duhovnicești autentice și mântuitoare rămâne integrarea deplină în spiritualitatea creștină, care începe în familie, se dezvoltă în școală și se desăvârșește în Biserică⁵. Biserica completează opera educativă începută de părinți și se dovedește o modalitate complementară școlii în materie de formare spirituală și de educație morală, ne face părtași la tainele vieții în Hristos, ne propune un scop și un ideal înalt al existenței noastre. Ea este punctul de întâlnire între imanent (umanitate) și transcendent (Dumnezeu). Educația religioasă contribuie în mod direct la formarea individului, la implicarea lui responsabilă în viața Bisericii și în cea socială. Ea sprijină libertatea persoanei și totodată conferă libertății umane un sens existențial superior⁶. Ea urmărește formarea unei conștiințe morale, formarea lăuntrică a adevăratului creștin, a omului evanghelic. Importanța ei deosebită rezidă în aceea că urmărește desăvârșirea morală a persoanei, ori acesta este sensul și idealul existenței noastre: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5, 48).

Vârsta tinereții este caracterizată în special de căutarea propriei identități și plinătății vieții. La această vârstă, tânărul încearcă să înțeleagă încotro trebuie să meargă și care este scopul său ultim pentru care trebuie să mobilizeze toate energiile sale. Drumul tânărului spre maturitate, formează un plan de viață, în lumina căruia, acesta trăiește fiecare moment al vieții sale, pregătind viitorul ce îl are în față. Planul de viață, se poate defini, ca fiind o orientare spre viitor, o orientare a propriei vieți, un dinamism care îl împinge pe tânăr să se realizeze într-o anumită direcție. Imediat ce dobândesc conștiința sinelui, tinerii caută mereu

³ Pr. Mihai Zvorăște, Pastorația tinerilor - nevoie și exigență misionară, în Ziarul Lumina, 28 noiembrie 2016, p. 3.

⁴ Pr. Vasile Răducă, Ghidul creștinului ortodox, Editura Humanitas, București, 1998, p. 172.

⁵ Pr. drd. Ilie Macar, Dimensiunea religioasă în formarea spirituală, în Teologie și Viață, anul IX (LXXXV), nr. 7-12, iulie-decembrie, 1999, p. 53.

⁶ Asist. drd. Carmen Bolocan, Treptele formale sau momentele logico-psihologic ale lecției, cu aplicare în învățământul religios, în Teologie și viață, anul IX (LXXV), nr. 7-12, iulie-decembrie 1999, p.55.

răspunsuri sigure la întrebările existențiale care îi frământă. În funcție de aceste aspecte vor începe marile căutări în ceea ce privește taina, scopul și rostul existenței lor pe acest pământ, descoperind totodată și efemeritatea lucrurilor trecătoare. Un răspuns satisfăcător îi va stârni curiozitatea și va crea maturitatea necesară pentru o abordare corectă a acestor probleme pe viitor printr-o documentare profundă și corectă, însă lipsa unui răspuns satisfăcător va deveni o pricină de confuzie spirituală și de tragică ironie⁷. Aceste căutări și chiar mici revolte, din punct de vedere creștin sunt cât se poate de firești, căci viața fără Dumnezeu este anostă și adesea insuportabilă, iar cel ce o abordează imanent, nu vede în ea niciun înțeles sau scop substanțial. Și într-adevăr, existența omului departe de obârșia existenței, constituie un proces de autonimicire⁸. De aceea căutarea sensului vieții fără Dumnezeu este osteneală zadarnică, după cum Însuși afirmă Mântuitorul Iisus Hristos „fără Mine nu puteți face nimic” (Matei 15, 5).

Societatea contemporană modernă cultivă și propune duhul autonomiei, al individualismului. Idealul ei este omul autonom care nu ascultă de nimeni și încearcă să se realizeze împlinindu-și voia proprie. Tinerii din zilele noastre au de ales între ceea ce societatea modernă contemporană oferă prin diferite modele promovate în diferite contexte, sau între ceea ce Biserica propovăduiește și morala creștină învăță. Tinerii au de ales între viața lumii și viața în Dumnezeu, între păcat, viciu și virtute, între viața simțurilor și trăirea creștină autentică, între o viață individualistă și o viață trăită în adevăr, între libertate și responsabilitate. Lămurit la toate acestea, mesajul evanghelic răspunde fiecăruia și în toate timpurile istorice la întrebarea existențială esențială a umanității: Ce trebuie să fac eu ca să moștenesc viața veșnică? Răspunsul constă în păzirea poruncilor lui Dumnezeu: „De vrei să intri în viață, păzește poruncile” (Matei 19, 17), dar și în împlinirea legii iubirii creștine, a iubirii aproapelui care este legea desăvârșită a Noului Testament: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău... Și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii” (Matei 22, 37- 40).

În fața individualismului postmodernist se impune cu necesitate afirmarea identității ortodoxe ca sistem religios unitar și unificator al tuturor existențelor umane în Hristos și în Biserică. Mântuirea se obține prin conlucrare cu harul dumnezeiesc, săvârșind binele, în marea familie creștină care este Biserica. Se impune astfel cu necesitate realizarea stării de comuniune, ca o replică față de exprimarea singulară⁹. Căci sensul vieții se descoperă prin raportarea exactă la obârșia existenței ei, la Dumnezeu. Credința în Dumnezeu și recunoașterea iubirii Lui față de om, dau un sens vieții și existenței umane. Toate își află un sens pe planul vieții celei în Hristos, prin practicarea virtuților morale creștine în lumina harului Duhului Sfânt prezent în Biserica lui Hristos. Fără toate acestea, omul este cuprins de un gol imens înlăuntrul lui, de continuă frustrare, de neliniște, de fărâmițare, de descompunere personală, căci căutând autoconfirmarea și împlinirea prin sine, va sfârși prin autodezmințire și pierderea propriei existențe¹⁰.

Într-o societate secularizată de tradițiile și de valorile creștine, Biserica „stâlpul și temelie adevărului” (cf. 1 Timotei 3,15), trebuie să se implice cu promptitudine și

⁷ Prof. dr. Georgios Mantzaridis, *Morală creștină II*, traducere de diacon drd. Cornel Constantin Coman, Edit. Bizantină, București 2006, p. 401.

⁸ Ibidem, p. 403.

⁹ Pr. conf. dr. David Pestroiu, Suport de curs la disciplina Misiologie și Ecumenism, Universitatea din București, Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul”, p. 56, la adresa: <http://www.MisiologieșiEcumenism,Anul3,Pastorală,Sem.1,pdf>.

¹⁰ Prof. dr. Georgios Mantzaridis, *Morală creștină II...*, p. 402.

profesionalism, dând dovadă de mult tact pastoral-misionar și catehetic, oferind tinerilor un mod de viață și un model de schimbare lăuntrică, un răspuns sigur în soluționarea acestor probleme majore, precum a făcut-o odinioară, părintele Gheorghe Calciu, când s-a adresat tinerilor, zicându-le: „Vino în Biserica lui Hristos! Ca să înveți ce este inocența și puritatea, ce este blândețea și ce este iubirea. Vei afla care este rostul tău în lume, care este sensul existenței noastre. Spre stupoarea ta, vei afla că viața noastră nu sfârșește în moarte, ci în înviere, că existența noastră este spre Hristos și că lumea nu este doar un moment gol, în care să stăpânească neantul. Vei avea o nădejde și nădejdea te va face tare. Vei avea o credință și credința te va mântui. Vei avea o dragoste și dragostea te va face bun... Crede și iubește! Credința te va face liber, iubirea te unește. Vei fi liber în unirea cu Iisus Hristos și vei rămâne în dragostea Lui”¹¹. În continuare, mesajul părintelui Calciu, se constituie în cea mai frumoasă invitație, adresată tinerilor de a se integra în viața Bisericii lui Hristos, de a gusta iubirea lui Dumnezeu față de ei și de a experimenta adevărata libertate în Dumnezeu, zicându-le: „Îți aduci aminte, tinere, când ți-am spus că un glas nou te cheamă și că este glasul lui Iisus? Dar unde și la ce te cheamă? Ce făgăduință ademenitoare pentru setea ta de cunoaștere și de adevăr îți face Mântuitorul? Glasul lui Iisus te cheamă la Biserica Lui. Trăiești într-o familie, într-o societate, într-o lume. Te leagă de familia ta acel inefabil glas al sângelui, pe care nu-l poți renega și care se răzbună prin suferința ta, atunci când îl trădezi. Trăiești în mijlocul neamului tău, pe care îl simți ca pe o entitate metafizică, nu ca pe o grupare de indivizi izolați, ci ca pe un suflet imens și unic, în care tu ești totul și totul trăiește prin tine. Familia, societatea poartă în ele destinul tragic al limitării lor prin circumscriere în istorie. Istoria este, prin definiție, cronologia nefericirii și drumul spre salvare. Dar tu, tânărul meu prieten, ești chemat la Biserica lui Hristos, care a fost gândită din veșnicie în Dumnezeu și care poartă în ea desăvârșirea, așa cum lumea își poartă în ea propria esență. Societatea te socotește un simplu element constitutiv, o cărămidă între celelalte cărămizi, libertatea ta este de a fi o cărămidă odată pentru totdeauna fixată. Libertatea aceasta este libertatea constrângerii și aici începe drama ta, fiindcă libertatea este în tine, dar tu nu știi s-o descoperi în sensurile ei adevărate, nici s-o folosești atunci când, în sfârșit, vei fi descoperit-o. Ți s-a spus că tu nu ai libertate, că libertatea ta este înțelegerea necesității, iar necesitatea îți este impusă de un element cu totul exterior ție, ca într-o construcție moartă. Biserica lui Hristos este vie și liberă. În ea ne mișcăm și trăim prin Hristos, Care este cap al Bisericii, având libertate deplină, căci în ea cunoaștem Adevărul, iar Adevărul ne face liberi (cf. Ioan 8, 32). Când surâzi unui întristat, când ajuți unui bătrân să pășească mai ușor, când dai pomană săracului și-l vizitezi pe bolnav, când rostești: Doamne, ajută-mă! ești în Biserica lui Hristos. Când ești bun și îngăduitor, când nu te superi pe fratele tău, chiar dacă acesta ți-a rănit sensibilitatea, când zici: Doamne, iartă-l! ești în Biserica lui Hristos. Când muncești cinstit acolo unde te afli și când seara te întorci ostenit, dar cu zâmbetul pe buze la ai tăi, aducând cu tine o lumină caldă și plină de omenie, când răscumperi răul prin iubire, ești în Biserica lui Hristos. Vezi dar, tânărul meu prieten, cât de aproape ești de Biserica lui Hristos? Tu ești Petru și Dumnezeu își zidește Biserica Sa pe tine. Tu ești piatra Bisericii Lui, pe care nimeni și nimic nu o va clinti, pentru că ești o piatră liberă, un suflet care se realizează pe sine în această Biserică, nu un condamnat la încremenire. De atâția ani auzi glasul lui Iisus spunându-ți: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi da afară”. Lumea te alungă, te oprimă, te alienează. Iisus te primește, te mângâie și te redă ție însuși”¹².

¹¹ Pr. Gheorghe Calciu, Cuvinte către tineri, Editura Christiana, București, 2015, p. 67.

¹² Pr. Gheorghe Calciu, Șapte cuvinte către tineri, ediție îngrijită de Ioan Codrescu, Editura Anastasia, București, 1996, p. 25-30.

În creștinism, omul de după Hristos, își certifică trecerea la o nouă condiție umană, este restaurat prin harul Duhului Sfânt și ridicat din starea de individ, la cea de persoană, este omul care primește un sens și valoare proprie, trăind în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii. De aceea, pentru cel care trăiește în orizontul creștin, izvorul libertății și responsabilității, nu se află în voința sa naturală, pentru că el nu este o ființă absolută. Izvorul libertății și responsabilității se află în adevărul lui Dumnezeu, în cuvântul Său, în poruncile Sale, în harul Său sfințitor, precum Însuși afirmă: „Dacă veți rămâne în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenici ai Mei. Și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi” (Ioan 8, 31-32), dar îndepărtându-se de Dumnezeu, omul pierde cele două însușiri esențiale ale libertății: cea în Dumnezeu și cea care îl orientează către Dumnezeu.

În ceea ce privește tinerii, ieșirea din individualism și intrarea într-o relație personală cu Dumnezeu și cu semenii, presupune declanșarea unei epectaze, pe un drum duhovnicesc, în care conștiința, libertatea, responsabilitatea, socotința și voința proprie sunt prinse într-un angrenaj, ce țin de taina omului personal¹³ ca ideal al împlinirii și al sfințirii vieții. Datoria și misiunea prioritară a tinerilor trebuie să fie căutarea adevărului, a înțelepciunii, a păcii, a sfințeniei lui Dumnezeu, aspecte ce constituie o permanentă sporire duhovnicească, după cum învață Sfântul Apostol Pavel: „Să caute pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu.” (Evrei 12, 14), sau cum îndeamnă Sfântul Apostol Petru: „Creșteți în har și în cunoașterea Domnului nostru și Mântuitorului Iisus Hristos.” (2 Petru 3, 18), ori Sfântul Ioan Evanghelistul care se adresează cu sfaturi și îndemnuri încurajatoare, ca ei să rămână statornici în practicarea virtuților creștine și în păzirea poruncilor dumnezeiești: „Vă scriu vouă, tinerilor, pentru că sunteți tari și cuvântul lui Dumnezeu rămâne întru voi și ați biruit pe cel viclean... Și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.” (1 Ioan 2, 14; 2, 17), această căutare a adevărului, a înțelepciunii, a păcii, a sfințeniei lui Dumnezeu, trebuind să înceapă de la o vârstă fragedă a tinereții, de la vârsta căutărilor, precum citim în viața tânărului bogat din Evanghelia care a constatat faptul că fericirea deplină nu este dată de către bunurile materiale trecătoare, ci este dată de iubirea veșnică a lui Dumnezeu (cf. Marcu 10, 17-21; Luca 18, 18) care dăruiește împlinire omului atât în viața aceasta cât și în viața viitoare.

Activitățile educațional-religioase desfășurate în acest sens cu tinerii, trebuie să constituie o șansă pentru ca aceștia să se simtă bine primiți, respectați, iubiți, ca un loc al comuniunii și al prieteniei dezinteresate, al reconcilierii și al redescoperirii sensului profund creștin al vieții, al frumuseții rugăciunii, al împărtășirii reciproce a bucuriilor credinței, al trăirii păcii lăuntrice și întâlnirii cu Dumnezeu, loc purtător de viață și de spiritualitate creatoare¹⁴. Educația religioasă va promova astfel în rândul tinerilor, valorile credinței și moralei creștine precum: prietenia, dragostea, pacea, dreptatea, responsabilitatea, solidaritatea, cooperarea drept principii de bază ale vieții creștine, precum și insuflarea dragostei acestora de a participa la Sfânta Liturghie, spovedirea și împărtășirea cât mai frecventă, desfășurarea cu regularitate a catehezelor săptămânale și organizarea de conferințe duhovnicești tematice, stimularea creativității prin activități literar-artistice (piese de teatru, concursuri de poezie, activități corale, ateliere de pictură), organizarea de pelerinaje, sau tabere de vară la mănăstirile ortodoxe din țară, de excursii tematice la obiective culturale,

¹³ Pr. lect. dr. Costachi Grigoraș, Individualism, individualitate și trăirea lui Dumnezeu în ortodoxie, în Teologie și Viață, anul XII (LXXVIII), septembrie - decembrie 2002, p. 99.

¹⁴ Dialoguri pastorale despre misiunea Bisericii în rândul tinerilor, Editura Cuvântul vieții, București, 2016, p. 12.

acestea fiind câteva dintre activitățile educaționale desfășurate cu tinerii, în biserică și în afara ei, constituind un mijloc de atracție și de formare spirituală¹⁵.

Bibliografie:

- Biblia, sau Sfânta Scriptură, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1982.
- Opera Pontificală pentru Vocații Ecclesiastice - Noi vocații pentru o nouă Europă, 8 decembrie 1997, în *EnchVat* 16, 1533-1706.
- Pr. Costachi Grigoraș, Bazele hristologice, apostolice și patristice ale Cateheticii și Omileticii, Edit. Trinitas, Iași, 2000.
- Pr. Mihai Zvorăște, Pastorația tinerilor - nevoie și exigență misionară, în *Ziarul Lumina*, 28 noiembrie 2016.
- Pr. Vasile Răducă, Ghidul creștinului ortodox, Editura Humanitas, București, 1998.
- Pr. drd. Ilie Macar, Dimensiunea religioasă în formarea spirituală, în *Teologie și Viață*, anul IX (LXXXV), nr. 7-12, iulie-decembrie, 1999.
- Asist. drd. Carmen Bolocan, Treptele formale sau momentele logico-psihologic ale lecției, cu aplicare în învățământul religios, în *Teologie și viață*, anul IX (LXXV), nr. 7-12, iulie-decembrie 1999.
- Prof. dr. Georgios Mantzaridis, Morală creștină II, traducere de diacon drd. Cornel Constantin Coman, Edit. Bizantină, București 2006.
- Pr. conf. dr. David Pestroiu, Suport de curs la disciplina Misiologie și Ecumenism, Universitatea din București, Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul”, la adresa: [http://www. Misiologie și Ecumenism](http://www.Misiologie și Ecumenism), Anul 3, Pastorală, Sem.1, pdf.
- Pr. Gheorghe Calciu, Cuvinte către tineri, Editura Christiana, București, 2015.
- Pr. Gheorghe Calciu, Șapte cuvinte către tineri, ediție îngrijită de Ioan Codrescu, Editura Anastasia, București, 1996.
- Pr. lect. dr. Costachi Grigoraș, Individualism, individualitate și trăirea lui Dumnezeu în ortodoxie, în *Teologie și Viață*, anul XII (LXXVIII), septembrie - decembrie 2002.
- Dialoguri pastorale despre misiunea Bisericii în rândul tinerilor, Editura Cuvântul vieții, București, 2016.

¹⁵ Ibidem, p. 12.

Avantaje și provocări ale integrării tehnologiei digitale în liceele tehnologice- câteva considerații

Radu Camelia Nicoleta, Colegiul Tehnic Cibinium Sibiu

Integrarea tehnologiilor digitale în educație aduce beneficii semnificative care pot revoluționa procesul de învățare, dar vine și cu o serie de provocări care necesită o abordare strategică și echilibrată.

Tehnologia modernă transformă modul în care elevii accesează informațiile și interacționează cu materialele de studiu. Principalele avantaje ale tehnologiilor digitale în educație sunt:

- **Învățarea personalizată:** Platformele digitale și aplicațiile adaptative permit ajustarea ritmului și a conținutului la nevoile individuale ale fiecărui elev. Inteligența Artificială (IA) poate sugera resurse suplimentare sau exerciții de recuperare, susținând învățarea adaptată.
- **Acces extins la resurse:** Elevii au acces nelimitat la o gamă vastă de resurse educaționale deschise (RED), inclusiv simulări interactive, videoclipuri, cursuri online de la universități renumite și baze de date academice .
- **Motivație și interactivitate crescută:** Instrumentele digitale folosesc adesea elemente de gamificare (jocuri educaționale, clasamente, recompense) care fac procesul de învățare mai atractiv și mai dinamic.
- **Dezvoltarea competențelor digitale:** Utilizarea constantă și responsabilă a tehnologiei la clasă dezvoltă competențele digitale esențiale pentru viitorul profesional al elevilor, de la utilizarea software-ului la gândirea critică online.
- **Feedback imediat și evaluare formativă:** Aplicațiile de evaluare permit cadrelor didactice să obțină date rapide despre performanța elevilor și să le ofere acestora feedback instantaneu, facilitând corectarea rapidă a lacunelor.

După cum se știe, implementarea tehnologiei în școli nu este lipsită de obstacole practice și etice. Dintre provocările integrării tehnologiilor digitale în educație sunt de menționat:

- **Inegalitatea digitală (decalajul de acces):** Nu toți elevii au acces egal la echipamente performante (laptopuri, tablete) sau la o conexiune stabilă la internet acasă, ceea ce poate adânci discrepanțele de învățare între mediile socio-economice și cel urban/rural.
- **Infrastructură și echipamente:** Multe școli se confruntă cu lipsa unei infrastructuri digitale adecvate, inclusiv echipamente învechite, rețele lente sau lipsa suportului tehnic dedicat.
- **Formarea cadrelor didactice:** Există adesea o lipsă de formare continuă și eficientă pentru profesori, care au nevoie de competențe pedagogice digitale solide pentru a integra eficient tehnologia, nu doar pentru a o utiliza.
- **Riscuri psihosociale:** Utilizarea excesivă a tehnologiei poate duce la riscuri precum dependența de ecrane, scăderea capacității de concentrare și o potențială reducere a interacțiunilor sociale față în față.
- **Securitatea datelor și calitatea resurselor:** Există provocări legate de protecția datelor personale ale elevilor pe platformele digitale și de asigurarea faptului că resursele online accesate sunt calitative, sigure și aliniate la curriculum.

Totuși, în societatea actuală, tehnologia digitală joacă un rol esențial în transformarea educației, fiind un instrument puternic pentru implementarea învățării personalizate în special în cadrul liceelor tehnologice. Acest tip de învățământ, axat pe dobândirea de competențe practice, beneficiază enorm de pe urma adaptării conținutului la nevoile și ritmul individual al fiecărui elev. Principalele beneficii ale acestui tip de educație sunt:

- Adaptarea la ritmul și stilul de învățare; Platformele de Învățare Online, precum Google Classroom sau Moodle, permit profesorilor să organizeze conținutul și să ofere resurse digitale variate (tutoriale video, simulări interactive, documente, fișe de lucru) care pot fi accesate de elevi oricând și de oriunde. Astfel, elevii pot parcurge materia în propriul ritm, revenind asupra conceptelor dificile sau avansând mai repede în domeniile în care excelează. Acest lucru este crucial mai ales în învățământul tehnologic, unde nivelurile de înțelegere practică pot varia mult.
- Experiențe de învățare practice și autentice; Instrumentele digitale oferă posibilitatea de a crea simulări virtuale și laboratoare digitale care reproduc mediul de lucru real din diferite domenii tehnice. Elevii pot experimenta fără riscul de a deteriora echipamente costisitoare sau de a se accidenta, dobândind experiență practică esențială. De exemplu, pot exersa programarea roboților, simulări de circuite electrice sau procese de fabricație.
- Evaluare formativă continuă și Feedback imediat; Aplicațiile interactive precum Kahoot!, Quizlet sau Socrative permit profesorilor să realizeze evaluări formative frecvente și rapide, oferind elevilor feedback imediat asupra performanței. Pe baza datelor colectate, profesorul poate identifica rapid lacunele de cunoștințe ale fiecărui elev sau ale întregii clase și poate adapta intervențiile didactice. De asemenea, sistemele bazate pe Inteligență Artificială (IA) pot analiza performanța elevilor și pot chiar sugera automat trasee de învățare și resurse suplimentare personalizate.
- Dezvoltarea competențelor digitale; Prin utilizarea constantă a acestor tehnologii, elevii își dezvoltă nu doar competențe profesionale specifice, ci și competențe digitale esențiale pentru piața muncii din secolul XXI. În plus, tehnologia digitală facilitează colaborarea prin instrumente de lucru în grup (documente partajate, platforme de proiect) și încurajează motivația prin elemente de gamificare.

Utilizarea platformelor educaționale colaborative (precum Google Workspace for Education, Microsoft Teams, sau Moodle) influențează procesul de învățare în moduri semnificative, transformându-l într-un mediu mai interactiv, social și centrat pe elev.

În același timp, platformele facilitează comunicarea constantă între elevi și profesori, dar și între elevi. Aceștia pot lucra împreună la proiecte în timp real (prin documente și prezentări partajate), pot purta discuții și sesiuni de *brainstorming* în forumuri sau canale dedicate, și pot oferi feedback reciproc. Această colaborare digitală dezvoltă abilitățile de lucru în echipă, esențiale în mediul profesional. Platformele colaborative sunt instrumentele ideale pentru implementarea învățării bazate pe proiecte (PBL). Elevii pot gestiona etapele proiectului, pot stoca documentația, pot organiza întâlniri virtuale și pot prezenta rezultatele, simulând un mediu de lucru real. Platformele transformă clasa dintr-un spațiu de transmitere pasivă a informației într-un laborator activ de cunoaștere și interacțiune.

Platformele simplifică organizarea materialelor, temelor și termenelor limită. Profesorii pot distribui rapid sarcini, colecta lucrări, realiza evaluări online și oferi feedback structurat direct pe platformă. Pentru elevi, acest lucru înseamnă o gestionare mai bună a timpului și o vizualizare clară a progresului.

Instrumentele digitale permit accesul la materiale didactice (înregistrări de cursuri, documente, sarcini de lucru) oricând și de oriunde, susținând învățarea asincronă. Elevii pot parcurge conținutul în propriul ritm și pot relua informațiile dificile, contribuind la o înțelegere mai profundă. De asemenea, oferă soluții pentru elevi bolnavi sau absenți temporar, asigurând continuitatea educațională.

Utilizarea acestor medii nu doar că sprijină predarea-învățarea, dar dezvoltă direct competențele digitale ale elevilor, de la navigarea pe platforme complexe la utilizarea instrumentelor de productivitate online. Aceste abilități sunt vitale pentru succesul academic și profesional ulterior.

Așadar, competențele digitale sunt esențiale pentru cadrele didactice. Ele depășesc simpla utilizare a unui calculator sau a unui proiector. Acestea se referă la abilitatea de a integra tehnologia în mod eficient și etic în toate aspectele profesiei didactice. Cadrul de referință cel mai recunoscut la nivel european este DigCompEdu (Cadrul European de Competențe Digitale pentru Educatori), care organizează aceste competențe în șase domenii principale.

Competențele digitale esențiale (Conform DigCompEdu) sunt:

1. Implicarea profesională, care se referă la utilizarea tehnologiilor digitale pentru comunicare, colaborare, dezvoltare profesională și reflecție, de exemplu, utilizarea platformelor școlare pentru comunicarea cu părinții și elevii; participarea la cursuri online și comunități de practică profesională virtuale; reflectarea asupra propriei practici cu ajutorul instrumentelor digitale.
2. Resurse digitale care vizează gestionarea, crearea, modificarea, protejarea și partajarea resurselor educaționale digitale (RED), cum ar fi căutarea și filtrarea eficientă a resurselor de înaltă calitate; crearea de conținut digital original (quiz-uri, videoclipuri explicative, prezentări interactive).
3. Predare și învățare, care se concentrează pe integrarea tehnologiei pentru a îmbunătăți procesele de predare-învățare și pentru a crește interacțiunea, de exemplu proiectarea de scenarii de învățare care folosesc instrumente digitale (simulări, realitate virtuală/augmentată); gestionarea eficientă a claselor virtuale; utilizarea tehnologiei pentru a sprijini învățarea colaborativă.
4. Evaluare, care are în vedere abilitatea de a folosi instrumentele digitale pentru a îmbunătăți evaluarea formativă și sumativă, de exemplu, utilizarea platformelor pentru teste și chestionare online cu feedback automat; oferirea de feedback digital detaliat.
5. Capacitarea cursanților vizează utilizarea tehnologiei pentru a încuraja autonomia elevilor, diferențierea și incluziunea, de exemplu, adaptarea sarcinilor de lucru cu instrumente digitale pentru a se potrivi elevilor cu nevoi speciale; încurajarea elevilor să utilizeze instrumente digitale pentru a-și gestiona propria învățare.
6. Facilitarea dobândirii competenței digitale a elevilor, care se referă la predarea explicită a competențelor digitale, de exemplu, predarea conceptelor de bază de siguranță cibernetică și bunăstare digitală; promovarea utilizării responsabile și etice a tehnologiei; dezvoltarea gândirii critice în mediul online.

Dezvoltarea competențelor digitale este un proces continuu care necesită sprijin instituțional și motivație individuală, care poate fi implementat prin programe de formare axate pe competențe digitale, învățarea de la egal la egal, mentorat și sesiuni de coaching între cei care un nivel mai avansat de competență digital și cei care au nevoie de sprijin, autoevaluare și dezvoltare personală, încurajarea profesorilor să integreze gradual noi instrumente digitale în lecții.

Inteligența Artificială (IA) revoluționează evaluarea și feedbackul în educație, transformând procesul dintr-o sarcină consumatoare de timp pentru profesori într-un instrument puternic pentru învățarea personalizată.

IA utilizează algoritmi avansați, inclusiv învățarea automată (Machine Learning) și procesarea limbajului natural (NLP), pentru a analiza lucrările elevilor, a le compara cu criterii prestabilite și a genera rezultate și feedback.

IA poate prelua sarcina de notare a lucrărilor cu volum mare, eliberând timp prețios profesorilor prin corectarea instantanee a unor teste cu răspunsuri multiple, completare sau potrivire, cu o precizie și consistență perfectă; evaluarea prozei (eseuri și răspunsuri deschise): evaluarea elementelor complexe din eseuri, cum ar fi coerența și structura, argumentele și logica textului; gramatică și stil; identificarea și marcarea erorilor de limbă și oferirea de sugestii de îmbunătățire a stilului; compararea conținutului răspunsului cu informațiile cheie din subiect.

Cel mai mare avantaj al IA este feedback-ul imediat și personalizat, deoarece feedback-ul instantaneu are un impact direct asupra curbei de învățare. Elevii primesc nota și feedback-ul la scurt timp după trimiterea lucrării (secunde sau minute), permițându-le să corecteze greșelile cât timp subiectul este proaspăt în minte. IA nu oferă doar un scor, ci și detalii specifice despre locul și modul în care a greșit elevul.

De asemenea, sistemele IA procesează volume mari de date din evaluări pentru a oferi perspective valoroase în identificarea tendințelor elevilor, profesorii pot vedea rapid care concepte sunt cel mai dificil de înțeles pentru întreaga clasă, putând astfel ajusta metodele de predare. IA poate identifica elevii aflați în dificultate înainte ca aceștia să eșueze, pe baza unor modele de performanță (de exemplu, un elev care evită constant anumite tipuri de probleme), permițând intervenții umane în timp util. Aplicând aceleași criterii de evaluare în mod consecvent, IA reduce subiectivitatea și potențialele prejudecăți umane din procesul de notare.

Un alt element esențial în educația modernă îl constituie etica digitală, care poate fi promovată în școli prin educație și conștientizare. Etica digitală trebuie să fie inclusă ca subiect transversal, nu doar în orele de informatică, ci și la limba română (drepturi de autor), istorie (impactul social al tehnologiei) sau orele de dirigenție. Este necesară predarea explicită a conceptelor de cetățenie digitală (Digital Citizenship), care include: respectul online, regulile de bună purtare (netiquette), evitarea hărțuirii cibernetice (cyberbullying) și a discursului instigator la ură, proprietate intelectuală, înțelegerea și respectarea drepturilor de autor și a licențelor creative commons la utilizarea resurselor online (text, imagini, muzică), confidențialitatea și securitatea, protecția datelor personale, utilizarea parolelor sigure și recunoașterea tentativelor de *phishing*, abordarea bazată pe scenarii, utilizarea studiilor de caz și a simulărilor care prezintă dileme etice digitale reale pentru a stimula gândirea critică și luarea deciziilor, promovarea echipată, încurajarea elevilor mentori (*Digital Leaders*) care să promoveze bunele practici în rândul colegilor lor, sub supravegherea profesorilor.

În cazul profesorilor, se pot organiza sesiuni de formare axate pe competențele etice din cadrul DigCompEdu (Cadrul European de Competențe Digitale pentru Educatori). Acestea trebuie să acopere aspecte legale (GDPR) și pedagogice, astfel încât profesorii să fie modele etice în utilizarea tehnologiei. Aceasta înseamnă transparență (citarea corectă a tuturor resurselor digitale utilizate în materialele didactice) și utilizare responsabilă (evitarea utilizării dispozitivelor personale în scopuri neasociate predării în timpul orelor și gestionarea etică a comunicării cu elevii).

De asemenea, o altă metodă de promovare a eticii digitale o constituie elaborarea unei politici școlare clare, unui cod de conduită digitală formalizat la nivelul școlii, care să stabilească așteptările privind utilizarea tehnologiei de către elevi și personal. Profesorii trebuie să fie instruiți să aplice aceste politici în mod consecvent și echitabil. Prin implementarea acestor strategii, școlile pot cultiva o cultură a responsabilității digitale, esențială pentru succesul în mediul de învățare din secolul XXI.

Deși eficientă, așa cum am arătat mai sus, IA nu înlocuiește rolul profesorului. Modelele hibride, în care IA se ocupă de sarcina de bază (notarea și feedback-ul inițial), iar profesorul se concentrează pe evaluarea elementelor de gândire de nivel înalt și pe ghidarea personalizată, sunt considerate cele mai eficiente.

Gândirea critică joacă un rol fundamental în utilizarea eficientă și responsabilă a resurselor educaționale online, fiind esențială pentru a transforma accesul nelimitat la informație în cunoaștere autentică. Cel mai important rol al gândirii critice este acela de a filtra și valida informațiile dintr-un mediu online saturat. Elevii trebuie să dezvolte abilitatea de a pune întrebări cheie: Cine este autorul? Este un expert recunoscut în domeniu? Are acreditări relevante? Care este scopul sursei? Este informativ, persuasiv (propagandă, publicitate) sau educațional? Este informația actualizată? Mai ales în domeniile tehnologice, relevanța și precizia datelor se schimbă rapid. Sunt prezentate dovezi? Se bazează afirmațiile pe cercetări,

studii de caz sau doar pe opinii? Fără această evaluare critică, elevii riscă să preia și să utilizeze în lucrările lor informații false, învechite sau părtinitoare.

Gândirea critică nu se limitează doar la verificarea autenticității, ci și la procesarea profundă a conținutului în ceea ce privește: distincția fapt/opinie, elevii trebuie să poată separa datele obiective de interpretările subiective, mai ales în resursele care tratează subiecte controversate; identificarea părtinirilor (Bias), resursele online, inclusiv cele educaționale, pot reflecta involuntar sau intenționat anumite perspective culturale, politice sau ideologice. Gândirea critică ajută la recunoașterea acestor părtiniri și la evaluarea informației într-un context mai larg; sinteza și conectarea, în loc să învețe fiecare resursă în mod izolat, elevii folosesc gândirea critică pentru a integra informațiile din surse multiple, a identifica punctele comune, contradicțiile și a construi o înțelegere coerentă și complexă a subiectului.

Gândirea critică stă la baza comportamentului digital responsabil. Înțelegerea profundă a resurselor digitale (mai degrabă decât copierea pasivă) îi încurajează pe elevi să le citeze corect și să dezvolte propriile argumente. Evaluarea critică a link-urilor, reclamelor sau cererilor de date personale protejează elevii de atacurile de *phishing* și de alte riscuri cibernetice. În esență, gândirea critică transformă elevul dintr-un simplu consumator pasiv de informații într-un utilizator activ, selectiv și informat, capabil să navigheze cu succes în vastul peisaj educațional online.

Față de metodele tradiționale (centrate pe profesor), pedagogia digitală are o serie de beneficii, deoarece utilizează metodele active (centrate pe elev), care folosesc adesea tehnologia:

O comparație a celor două tipuri de metode poate fi sintetizată astfel:

Aspect comparat	Metode tradiționale (expunere, memorare)	Metode active (proiecte, colaborare, tehnologie)
Rolul elevului	Pasiv (receptor de informații, ascultător).	Activ (explorator, creator, rezolvitor de probleme).
Procesarea informației	Reproducere/memorare (gândire de nivel scăzut).	Analiză/sinteză/aplicare (gândire critică, nivel înalt).
Personalizare	Minimă (ritm și conținut uniform pentru toți).	Mare (ritm adaptat, feedback personalizat, trasee diferențiate).
Motivație	Scăzută, bazată pe note și conformare.	Crescută, bazată pe relevanță, curiozitate și autonomie
Competențe sociale	Reduse (interacțiune minimă între elevi).	Dezvoltate (colaborare, comunicare, negociere în echipă).
Transferul cunoștințelor	Dificil (informații teoretice, abstracte).	Ușor (aplicare în contexte reale, practice).
Tip de feedback	Târziu și sumativ (după evaluarea finală).	Imediat și formativ (prin aplicații, profesori, sau colegi).

Riscul major al aplicării metodelor tradiționale este că elevii nu învață *cum să gândească*, ci doar *ce să gândească*. Acest model este inefficient în pregătirea lor pentru o piață a muncii care cere adaptabilitate și rezolvare de probleme. În schimb, metodele active (sprijinite de tehnologie) îi forțează pe elevi să devină autonomi și să preia controlul asupra propriei învățări. Elevii nu doar rețin informația, ci o folosesc pentru a crea, a colabora și a inova, ceea ce le dezvoltă competențele esențiale pentru secolul XXI.

Una dintre cele mai eficiente metode active de învățare este învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning - PBL), ca exemplu de metodă activă care contracarează eficient limitările predării tradiționale, mai ales în liceele tehnologice.

Învățarea bazată pe proiect este o metodă didactică în care elevii dobândesc cunoștințe și abilități lucrând pe o perioadă extinsă pentru a investiga și a răspunde la o întrebare complexă, o problemă sau o provocare autentică.

Limitarea metodei tradiționale	Soluția oferită de învățarea bazată pe proiect	Impactul asupra Învățării
Pasivitate/plictiseală	Elevul este un participant activ și responsabil cu crearea unui produs final (ex: prototip, aplicație, plan de afaceri).	Motivație intrinsecă crescută, implicare profundă
Lipsa personalizării	Elevii aleg deseori subiecte sau instrumente în funcție de interesele și abilitățile lor, lucrând în ritmuri auto-reglate.	Diferențiere naturală și dezvoltarea autonomiei elevului.
Interacțiune socială redusă	Proiectele sunt de obicei realizate în echipă, solicitând negociere, împărțirea sarcinilor și comunicare constantă.	Dezvoltarea intensă a competențelor de colaborare și leadership.
Transfer limitativ	Elevii aplică teoria (fizică, matematică, programare) pentru a construi ceva funcțional care răspunde unei nevoi reale.	Cunoștințele devin utilizabile și relevante, fiind mai ușor de reținut.
Gândire de nivel scăzut	Proiectele necesită aplicarea cunoștințelor, analiză critică, cercetare și rezolvare de probleme autentice.	Trecerea de la "Ce?" (memorare) la "Cum?" și "De ce?" (înțelegere profundă).

Tehnologia digitală este un catalizator pentru învățarea bazată pe proiecte, permițând elevilor să utilizeze baze de date și a resurse online, să colaboreze pe platforme de lucru în grup (Google Docs, Teams) pentru gestionarea documentelor proiectului.

Învățarea bazată pe proiecte, sprijinit de instrumente digitale, transformă fundamental experiența educațională, pregătind elevii de la liceele tehnologice nu doar cu cunoștințe, ci și cu mentalitatea și abilitățile necesare pentru a reuși în lumea reală.

În concluzie, tehnologia digitală nu este un simplu accesoriu, ci o componentă fundamentală care revoluționează modul în care se realizează învățarea. Prin furnizarea de resurse adaptabile, simulări practice realiste și mecanisme de feedback continuu, instrumentele digitale permit o personalizare profundă a traseului educațional al fiecărui elev. Această abordare modernă nu doar crește eficiența asimilării cunoștințelor și competențelor tehnice, dar contribuie esențial la dezvoltarea autonomiei elevilor și la pregătirea lor pentru cerințele dinamice ale pieței muncii.

Prin urmare, integrarea strategică și inteligentă a tehnologiei digitale asigură că absolvenții de la liceele tehnologice sunt dotați cu acele competențe practice și digitale necesare pentru a deveni profesioniști de succes în domeniile lor alese. Personalizarea prin tehnologie transformă educația dintr-un model unic-pentru-toți într-un mediu de învățare relevant, motivant și centrat pe elev. Succesul integrării tehnologiei depinde de găsirea unui echilibru sănătos între inovația digitală și metodele didactice tradiționale, alături de investiții constante în infrastructură și în formarea profesională a profesorilor.

Bibliografie:

- Cucos, C. (coord.)(2024): *Pedagogie (ediția a IV-a revăzută și adăugită)*, Editura Polirom, București
- Cucos, C. (2024): *Educația. Preocupări, viziuni, previziuni*, Editura Polirom, București
- Pânișoară, I-O. (2004): *Comunicarea Eficientă*, Editura Polirom, București

- Ceobanu C., Cucos C., Istrate O., Pânișoară I-O, (2020): *Educația digitală*, Editura Polirom, București
- Williamson, B. (2017): *Big Data in Education: The Central Role of Digital Data Platforms and Ethical Challenge*, <https://www.researchgate.net>
- Tuomi, I. Centrul Comun de Cercetare (JRC) (2018): *The Use of Artificial Intelligence in Education in the European Union* pe site-ul <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113226>

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL “LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE”

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE : PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Autor: RALEA CRISTINA MARIA

Instituția: Colegiul Național de Muzică ”George Enescu”, București

E-mail:cristinadoctor@yahoo.com

Educația cu semnificație reprezintă o abordare pedagogică ce pune accent pe relevanța învățării, pe implicarea activă a elevilor și pe impactul real al educației în viața individuală și comunitară. Lucrarea îmbină perspectiva teoretică asupra conceptului de educație cu semnificație exemple concrete din activitatea didactică, evidențiind rolul leadershipului educational în implementarea unor practice care generează schimbare autentică în școală și comunitate.

În contextual actual, marcat de transformări sociale accelerate și de nevoia de adaptabilitate, școala este chemată să ofere mai mult decât instruire academică. Educația cu semnificație răspunde acestei provocări, orientând procesul educational către dezvoltarea competențelor de viață, a responsabilității civice și a implicării active a elevilor. Din experiența activității didactice, se observă că învățarea devine durabilă atunci când elevii înțeleg sensul și utilitatea cunoștințelor dobândite.

Educația cu semnificație se bazează pe:

- centrarea pe elev;
- învățarea contextualizată;
- dezvoltarea dimensiunii socio-emoționale;
- valorizarea experienței personale a elevului.

Din perspectivă teoretică, această abordare este susținută de pedagogia constructivistă și de teoriile învățării experiențiale, care subliniază rolul active al elevului în construirea cunoașterii.

Leadershipul educational nu este apanajul exclusive al funcțiilor de conducere, ci se manifestă și la nivelul clasei. Cadrul didactic devine lider educational prin:

- crearea unui climat de învățare sigur și motivant;
- promovarea colaborării;
- încurajarea reflecției și a gândirii critice.

În activitatea mea didactică, leadershipul educațional se concretizează prin asumarea responsabilității pentru progresul fiecărui elev și prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile reale ale acestora.

Învățarea prin proiect:

Un exemplu relevant îl constituie implementarea proiectelor interdisciplinare, în cadrul cărora elevii au analizat problemele reale din comunitatea locală (protecția mediului, voluntariat, solidaritate socială). Elevii au fost implicați active în documentare, colaborare și prezentarea rezultatelor, dezvoltând competențe de comunicare și de lucru în echipă.

Conectarea conținuturilor la viața reală:

În cadrul orelor, conținuturile teoretice au fost corelate cu situații concrete din viața cotidiană a elevilor. Această abordare a crescut interesul pentru învățare și a facilitat transferul cunoștințelor în context reale.

Parteneriatul școală – familie – comunitate:

Din experiența personală, implicarea părinților și a comunității locale în activități educaționale a contribuit la consolidarea sentimentului de apartenență și responsabilitate social. Activitățile comune au avut un impact pozitiv asupra climatului școlar.

Impactul practicilor educaționale:

Implementarea educației cu semnificație a condus la:

- creșterea motivației pentru învățare;
- implicarea activă a elevilor;
- îmbunătățirea relațiilor interpersonale;
- dezvoltarea competențelor civice.

Aceste rezultate confirm importanța unei abordări educaționale orientate spre sens și impact real.

Educația cu semnificație reprezintă un demers esențial pentru școala contemporană. Prin îmbinarea fundamentelor teoretice cu exemple concrete din activitatea didactică, se evidențiază rolul determinant al cadrului didactic ca lider educational și agent al schimbării. Practicile prezentate demonstrează că educația poate genera transformări reale în școală și comunitate.

ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ, REUȘIM ÎMPREUNĂ – INCLUZIUNE ȘI COMPETENȚE ÎN CLASELE PRIMARE

Prof învăț.primar.RAȘCA DELIA-IONICA

Școala Gimnazială Groșeni

JUD. ARAD

Învățământul primar reprezintă fundamentul formării copilului, atât din punct de vedere cognitiv, cât și socio-emoțional. În acest ciclu de învățământ, elevii vin la școală cu experiențe, ritmuri de învățare și nevoi diferite, iar rolul cadrului didactic este de a transforma diversitatea într-o resursă educațională. Școala incluzivă, susținută de o învățare centrată pe competențe, creează un mediu în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și sprijinit să învețe prin metode active, atractive și adaptate vârstei.

Școala incluzivă – principii aplicabile în ciclul primar

Școala incluzivă pornește de la ideea că fiecare copil este unic și are dreptul de a învăța într-un mediu educațional sigur, stimulat și adaptat nevoilor sale. În clasele I–IV, incluziunea nu se rezumă la integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci vizează toți copiii care, din diverse motive, pot întâmpina dificultăți de învățare sau adaptare.

Incluziunea presupune:

- acceptarea diversității de ritmuri și stiluri de învățare;
- adaptarea conținuturilor și a strategiilor didactice;
- crearea unui climat bazat pe respect, empatie și cooperare;
- implicarea activă a tuturor elevilor în procesul educațional.

În învățământul primar, cadrul didactic are un rol-cheie în transformarea clasei într-o comunitate de învățare, unde fiecare elev se simte valorizat și încurajat să progreseze.

Învățarea centrată pe competențe – abordare esențială la clasele I–IV

Învățarea centrată pe competențe urmărește formarea unor capacități funcționale, utile în viața cotidiană, nu doar acumularea de informații. La nivel primar, competențele se construiesc treptat, prin activități concrete, jocuri didactice și situații de viață apropiate de universul copilului.

Acest tip de învățare:

- pune elevul în centrul actului educațional;
- valorifică experiențele personale ale copiilor;
- stimulează gândirea critică și creativitatea;
- favorizează învățarea prin cooperare și descoperire.

Într-un demers didactic centrat pe competențe, succesul nu este măsurat exclusiv prin rezultate academice, ci prin progresul individual și capacitatea elevului de a aplica ceea ce a învățat.

Conexiunea dintre incluziune și învățarea centrată pe competențe

Școala incluzivă și învățarea centrată pe competențe se completează reciproc. Un mediu educațional incluziv oferă cadrul necesar pentru ca fiecare elev să își dezvolte competențele în ritmul propriu, iar abordarea centrată pe competențe permite adaptarea sarcinilor de învățare la nivelul fiecărui copil.

Prin activități diferențiate, învățare colaborativă și evaluare formativă, cadrul didactic creează contexte reale de participare activă pentru toți elevii. Astfel, diferențele devin oportunități de învățare, iar incluziunea capătă un caracter practic și eficient.

Jocuri și activități incluzive, centrate pe competențe

1. Jocul „Știu – Pot – Învăț”

Elevii sunt organizați în grupuri eterogene. Fiecare primește o sarcină adaptată nivelului său (citirea unui text scurt, rezolvarea unui exercițiu, realizarea unui desen explicativ). La final, elevii discută ce au reușit să facă și ce au învățat unii de la alții.

Competențe dezvoltate: comunicare, cooperare, reflecție asupra învățării.

2. Centrele de învățare

Clasa este organizată pe centre tematice (citire, matematică, joc de rol, creație). Elevii lucrează prin rotație, în funcție de ritmul propriu, având sarcini diferențiate.

Competențe dezvoltate: autonomie, rezolvare de probleme, adaptabilitate.

3. Jocul „Roata competențelor”

Pe o roată sunt notate diferite tipuri de sarcini: „explică”, „aplică”, „creează”, „colaborează”. Elevii învârt roata și rezolvă cerința folosind metoda preferată.

Competențe dezvoltate: gândire critică, creativitate, exprimare.

4. Învățarea prin joc de rol

Elevii interpretează situații din viața de zi cu zi (la magazin, la medic, la bibliotecă), adaptate conținuturilor predate.

Competențe dezvoltate: comunicare funcțională, empatie, aplicarea cunoștințelor.

5. Activitatea „Complimentul zilei”

La finalul zilei, fiecare elev oferă un mesaj pozitiv unui coleg.

Competențe dezvoltate: relaționare, empatie, climat pozitiv în clasă.

Rolul cadrului didactic în școala incluzivă

În acest tip de abordare, cadrul didactic devine facilitator al învățării, ghidând elevii și adaptând demersul didactic la nevoile grupului. Prin utilizarea jocului, a metodelor interactive și a evaluării formative, învățătorul creează un mediu educațional în care fiecare copil este sprijinit să reușească.

Feedbackul pozitiv, încurajarea progresului individual și valorizarea efortului contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare și a încrederii în sine.

Concluzie

Școala incluzivă și învățarea centrată pe competențe reprezintă piloni esențiali ai educației primare moderne. Prin activități adaptate, jocuri didactice și colaborare, cadrul didactic transformă clasa într-un spațiu al reușitei pentru toți elevii. Astfel, școala nu formează doar cunoștințe, ci competențe, valori și atitudini necesare unei integrări armonioase în societate.

Bibliografie

- Ministerul Educației (2016). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului. București.
- UNICEF (2019). Educația incluzivă – bune practici și politici educaționale. București.
- Păun, E. (2014). Pedagogie. Fundamente teoretice și aplicații. București: Editura Polirom.
- Ionescu, M., & Bocoș, M. (2017). Tratat de didactică modernă. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
- Potolea, D. (2013). Științele educației. București: Editura Humanitas.
- Joița, E. (2016). Pedagogia competențelor. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Autor articol: Rezmiwe Daniela-Florina

Profesor la Liceul Teoretic "Grigore Moisil" Timișoara

Evaluarea în procesul didactic

Evaluarea școlară este procesul prin care se delimitează, se obțin informații utile care permit ulterior luarea unor decizii. Ea este punctul final într-o succesiune de evenimente care cuprinde următorii „pași”: stabilirea scopurilor pedagogice prin prisma comportamentului dezirabil al elevilor, proiectarea și executarea programului de realizare a scopurilor propuse, măsurarea rezultatelor aplicării programului.

Evaluarea are rol de „supraveghetor” al procesului de învățământ. Ea facilitează învățarea în școală prin faptul că poate întări motivația elevilor și de asemenea, joacă rolul de feed-back pentru profesori. Operația de evaluare nu este o etapă suprapusă procesului, ci constituie un act integrat activității pedagogice, o ocazie de validare a justetei secvențelor educative, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenție asupra conținuturilor și a obiectivelor educaționale.

Actul evaluării este unul complex și presupune 3 etape relativ distincte:

✓ **Măsurarea** consecințelor instruirii care constă în cuantificarea rezultatelor școlare, respectiv atribuirea unor simboluri exacte calității componentelor achiziționate. Măsurarea presupune o determinare obiectivă și nu implică formularea unor judecăți de valoare.

✓ **Aprecierea** școlară sau evaluarea propriu-zisă presupune emiterea unei judecăți de valoare, semnificarea unui rezultat observabil la finalul unui ciclu de instruire.

✓ **Adoptarea** de măsuri ameliorative care se referă la măsurile succesive ale actului educativ ca urmare a feed-back-ului obținut în urma aprecierilor făcute.

Evaluarea școlară reprezintă un ansamblu de activități care depind de anumite intenții, se raportează la o serie de funcții și scopuri bine determinate. Scopul evaluării nu este acela de a măsura cantitatea de informații asimilate de elevi pe parcursul unei perioade de instruire, ci de a cataloga abilitățile acestora de a prelucra informațiile asimilate, de a stabili conexiunile propice aplicării în diverse contexte.

Evaluarea urmărește perfecționarea căilor de formare a subiecților actului educativ (elevii), ea are o funcție de constatare dacă activitatea educativă s-a desfășurat în condiții optime, dacă o informație a fost asimilată, dacă o deprindere a fost achiziționată. Evaluarea urmărește și diagnosticarea cazurilor care au condus la o slabă pregătire, la o eficiență scăzută a activității instructiv-educative. Prin evaluare, elevul este integrat într-o ierarhie, într-un nivel al pregătirii sale. Din punct de vedere al acestuia evaluarea are o funcție motivațională, stimulativă, de orientare școlară, de întărire a rezultatelor, iar din perspectiva profesorului, evaluarea îl ajută pe acesta din urmă pentru a ști ce are de făcut în continuare.

Dar ce se evaluează? În primul rând cunoștințele acumulate și integrate. În societatea de azi accentul nu se pune pe volumul acestora ci pe calitatea lor, potențialitatea lor de a genera alte cunoștințe. Azi, într-o eră a exploziei informației elevul nu trebuie numai să cunoască, ci să aplice cunoașterea, să o folosească pentru a cunoaște mereu lucruri noi. Astfel pentru a rezolva ecuații algebrice este necesar ca elevul să cunoască teoremele referitoare la rădăcinile unui polinom în raport cu mulțimea din care fac parte coeficienții săi ($\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$, $\mathbb{R}$) dar acest lucru nu va asigura rezolvarea ecuațiilor atâta vreme cât elevul nu este capabil să aplice rezultatele teoremelor.

În al doilea rând se evaluează capacitatea de operare cu achizițiile. Activitatea educativă pune accentul pe aplicarea cunoștințelor elevului. Evaluarea capacității de aplicare presupune multiple tehnici din partea cadrului didactic.

În al treilea rând evaluăm dezvoltarea capacității intelectuale care în practica școlară este însă mai puțin urmărită. Acțiunea didactică trebuie să fie orientată spre obiective formative:

dezvoltarea capacității de observare, a curajului de a emite idei, aptitudinilor de a rezolva probleme, de a aduce argumente și contraargumente etc.

Al patrulea aspect urmărit prin evaluare se referă la conduita elevului și trasăturile de personalitate ale acestuia, ceea ce este însă mult mai dificil de identificat.

Metodele, formele de realizare a evaluării sunt multiple, iar îmbinarea lor nu are rolul decât de a conduce la o realizare superioară sub aspect calitativ a actului educativ. Metodele și tehnicile de evaluare îngăduie o anumită clasificare, pornind de la două repere principale: *cantitatea de informație* sau *experiență* incorporabilă de către elev și *axa temporală* la care se raportează verificarea. În funcție de primul criteriu, analiștii au stabilit două tipuri de evaluări:

- **evaluarea parțială**, când se verifică elemente cognitive sau comportamentale secvențiale (prin ascultarea curentă, extemporale, probe practice curente);

- **evaluarea globală**, când cantitatea de cunoștințe și deprinderi este mare, datorită acumulării acestora (prin examene și concursuri).

În funcție de perspectiva temporală, se poate identifica:

- **evaluarea inițială** (de start), care se face la începutul activității de instruire, în vederea cunoașterii nivelului psihopedagogic real al colectivului de elevi, exprimat în termeni de performanțe și competențe actuale și potențiale. În cadrul evaluării inițiale se urmărește: măsurarea și aprecierea nivelului de pregătire a elevilor înaintea începerii unui ciclu, an, semestru, studiului unei discipline, unui capitol, subcapitol, grup de lecții, lecții etc. precum și decizia centrată asupra proiectării activității didactice, realizabilă în funcție de nivelul de pregătire al elevilor care marchează linia de start necesară pentru „intrarea în sistem”, în condiții optime, premisă pentru starea viitoare a „sistemului” și pentru asigurarea calității „produsului” la „ieșirea din sistem”. Evaluarea didactică inițială îndeplinește o funcție pedagogică prioritar predictivă, în acest context fiind definită și ca *evaluare didactică predictivă*. În mod analog, testele de cunoștințe elaborate și aplicate special pentru măsurarea și aprecierea nivelului inițial de pregătire al elevilor sunt denumite *teste predictive*.

- **evaluarea continuă** (permanentă), care se realizează în timpul secvenței de instruire (prin tehnici curente de ascultare și teze). Ea angajează efectiv operațiile măsurare-apreciere-decizie pe tot parcursul activității și stimulează participarea întregului colectiv al clasei prin proiectarea unor sarcini de învățare diferențiate, evaluabile imediat în vederea declanșării unor măsuri corective, ameliorative sau de ajustare structurală adecvate situației constatate și apreciate cu mijloace pedagogice eficiente. Nu se programează, nu se anunță dinainte, învățarea zilnică fiind o îndatorire a elevilor. Evaluarea didactică permanentă îndeplinește o funcție pedagogică prioritar formativă.

- **evaluarea finală**, care se realizează la sfârșitul unei perioade de formare – la sfârșit de capitol, de semestru, de an etc. (prin examene).

Prin colaborarea celor două criterii se poate ajunge la o altă clasificare devenită clasică: *evaluarea cumulativă* (sau sumativă) și *evaluarea continuă* (sau formativă). Dacă profesorul recurge la o verificare — *evaluarea continuă* a modului învățării, a comportamentelor elevilor în timpul învățării, constată și apreciază stadiul lor, atunci fiecare pas este întărit. Elevul câștigă astfel încredere, își reglează efortul, ritmul de muncă, tehnicile.

O asemenea evaluare, realizată în întreaga gamă a aprecierilor sau a sarcinilor, nu conduce decât la formare - educare. Așa se explică de ce evaluarea continuă este și formativă, prin efectele sale, după cum duce uneori și la demobilizarea elevului, dacă este continuu negativă, însă fiecare profesor caută și se sprijină pe elementele pozitive. Practica arată că această evaluare este cea realizată după aplicarea probelor parțiale de verificare, pe obiective distincte, prin fișe de evaluare.

Evaluarea sumativă de la sfârșit de capitol, de perioadă școlară, cuprinde global finalitățile învățării: cunoștințe, deprinderi, capacități, atitudini.

Din cauza multor criterii la care se raportează evaluarea sumativă, aceasta din urmă câștigă în complexitate ca obiective (totalitatea celor prevăzute inițial), ca metodă (variarea procedeelelor), ca timp (rezervarea unui timp suficient în planificare, inclusiv la capitol), ca acțiune de recuperare, perfectare.

Nota pe care o acordă profesorul, prin *evaluarea sumativă*, concentrează tocmai aprecierea măsurării făcută pentru totalitatea rezultatelor, pe când prin cea *inițială*, doar în raport cu obiectivele etapei precedente, iar în cea *continuuă* surprinde stadiul respectiv al procesului. Realizarea evaluării prevede anumite metode care se îmbină complementar în procesul instructiv-educativ la matematică. Fie că este vorba despre metodele tradiționale (chestionarea orală, verificarea scrisă, prin test), fie cele moderne (observarea sistematică, investigația, proiectul, portofoliul), toate au rolul de a stabili nivelul de pregătire a elevului, de a-i sublinia reușitele, de a-l motiva să înlăture eșecul.

Pe parcursul unității de învățare "Ecuatii algebrice" la clasa a XII-a am îmbinat diverse forme de evaluare. O evaluare continuă, observarea sistematică a activității elevilor are rolul de a diagnostica eventualele probleme, sincope în rezolvarea anumitor tipuri de ecuații. Am primit astfel continuu informații legate de nivelul înțelegerii de către elevi a noilor noțiuni și tehnici de lucru (ecuații reciproce, dacă se cunoaște o soluție a ecuației se determină descompunerea polinomului asociat printr-o teoremă învățată anterior), de aplicare a cunoștințelor legate de polinoame în rezolvarea ecuațiilor. Astfel unele lacune apărute pot fi eliminate din mers prin recapitulări succesive, prin exerciții similare ca tipologie de rezolvare.

O altă formă de evaluare este tema pentru acasă. În primul rând rolul temei este acela de a-i permite elevului să-și asimileze cât mai bine informațiile primite în clasă prin exersare, rezolvare de probleme. Dacă în clasă se rezolvă următorul exercițiu: "*Determinați parametrii $m, n \in \mathbb{Q}$ astfel încât ecuația $x^3 + x^2 + mx + n = 0$ să admită soluția $x_1 = 1 + i$ și rezolvați-o în acest caz*" în care elevul recapitulează noțiunea de soluție a unei ecuații, iar din această condiție obține un sistem de ecuații cu necunoscutele m și n , pe care în rezolvă, urmând să determine și celelalte două soluții. În același timp în clasă se discută și a doua metodă de rezolvare a problemei. Ecuația având coeficienți raționali, respectiv reali și o rădăcină $x_1 = 1 + i \in \mathbb{C}$, automat se cunoaște o a doua rădăcină $x_2 = \overline{x_1} = 1 - i$, iar prin Relațiile lui Viète, elevul determină cu ușurință parametrii și a treia soluție. Tema pentru acasă vine în sprijinul exersării metodelor discutate în clasă.

Pe parcursul unității este prezentă și chestionarea orală, verificarea elevilor prin rezolvarea exercițiilor la tablă, activitate evaluată prin note parțiale.

La finalul unității este prezentă și evaluarea sumativă prin testul scris. Asigurarea fidelității unei probe de evaluare presupune elaborarea unui barem de corectare și notare cu un grad înalt de obiectivitate. Realizarea baremului este o activitate laborioasă datorită complexității obiectivelor și a varietății probelor și itemilor de evaluare.

În activitatea mea didactică pun un foarte mare accent pe *metode moderne de evaluare digitală*.

În România un proiect de anvergură – *e-Evaluare, e-Examinare în Educație (4E-Education)* – promovează evaluarea online sigură și integrarea resurselor educaționale digitale în toate ciclurile școlare. Acest proiect:

- dezvoltă o platformă securizată de evaluare digitală,
- creează peste 200 000 de itemi și teste,
- extinde manualele digitale și RED (Resurse educaționale deschise),
- pregătește cadrele didactice pentru utilizarea acestor instrumente, așa cum reiese din paginile de pe Edu.ro : „Digitalizarea evaluării nu este doar un upgrade tehnologic, ci un instrument strategic pentru dezvoltarea competențelor digitale și adaptarea învățării la realitățile secolului XXI.”

Evaluare și tablă digitală interactivă — practica V-Board

Platformele digitale interactive, precum Tabla V-Board, permit evaluări formative dinamice și personalizate, oferind feedback instant și implicând elevii activ.

Exemplu de lecție de matematică cu evaluare integrată

➤ *Tema: Funcții și grafice.*

1. Evaluare inițială pe V-Board
 - elevii completează un *quick poll* sau un mic quiz despre funcții (ex. asociere tabel-grafic).
 - sistemul afișează rezultate în timp real profesorului.
2. Activitate didactică interactivă
 - folosirea widget-urilor V-Board pentru reprezentări grafice dinamice.
 - elevii pot trasa și modifica funcții pe tablă, observând efectul schimbărilor.
3. Evaluare formativă la finalul lecției
 - un *exit ticket* digital (de exemplu, o întrebare de tip deschis sau un mini-quiz personalizat în V-Board).
 - elevii primesc feedback automat sau semi-automat, iar profesorul colectează date despre progres.

Beneficiile integrate:

- feedback imediat pentru elevi și profesor;
- implicare cognitivă mai bună — elevii vizualizează și manipulează concepte;
- date digitale arhivate care pot fi analizate longitudinal (pe clase sau semestre).

O formă a evaluării cu un impact major în lecțiile de matematică este **evaluarea formativă**.

Evaluarea formativă are un rol esențial în analiza matematică, deoarece acest domeniu presupune construcția progresivă a conceptelor, abstractizare, raționament logic și capacitate de transfer. Spre deosebire de evaluarea sumativă, evaluarea formativă nu urmărește clasificarea elevilor, ci susținerea învățării pe parcursul ei, prin feedback continuu și adaptarea demersului didactic. Conform lui Black și Wiliam (1998), evaluarea formativă este definită ca „orice activitate realizată de profesori sau elevi care furnizează informații utilizabile pentru a ajusta predarea și învățarea”. În analiza matematică, această ajustare este crucială deoarece neînțelegerile timpurii (de exemplu, în noțiunea de limită) se propagă ulterior în întregul edificiu conceptual.

Constantin Cucoș subliniază că evaluarea formativă are o funcție reglatoare și anticipativă, contribuind la optimizarea procesului didactic. În lucrarea *Pedagogie* (2014), autorul arată că evaluarea formativă:

- oferă informații de diagnostic asupra modului în care elevii construiesc cunoștințele;
- permite intervenții pedagogice imediate;
- dezvoltă metacogniția și autoevaluarea elevilor.

În analiza matematică, acest tip de evaluare este indispensabil deoarece permite profesorului să identifice erorile conceptuale (confuzia între limită și valoare, între derivată și panta secantei etc.) înainte ca acestea să se stabilizeze.

Exemple concrete de evaluare formativă la analiza matematică

Lecția: Limita unei funcții într-un punct

Evaluare formativă inițială

Item rapid pe tablă interactivă (V-Board):

- „Ce se întâmplă cu valorile lui $f(x)$ când x se apropie de a ?”
- Elevii aleg dintre variante sau formulează răspunsuri scurte.
- Profesorul identifică nivelul de înțelegere intuitivă a noțiunii de limită.

Rol formativ: identificarea concepțiilor greșite înainte de introducerea definiției formale ε - δ .

Evaluare formativă pe parcurs

- Activitate interactivă: elevii manipulează graficul unei funcții pe V-Board și observă comportamentul acesteia în jurul unui punct.
- Mini-sarcină: „Explică de ce limita există, deși funcția nu este definită în punctul respectiv.”

Feedback imediat: profesorul intervine punctual, corectând explicațiile incomplete.

Conform lui Sadler (1989), feedback-ul formativ este eficient doar atunci când elevul înțelege „diferența dintre performanța actuală și cea dorită” și știe cum să o reducă.

Lecția: Derivata unei funcții într-un punct

Evaluare formativă prin sarcini de tip „predict–explain”

- Elevii sunt rugați să anticipeze semnul derivatei într-un punct, observând graficul.
- Își justifică verbal răspunsul.

Rol formativ: dezvoltarea raționamentului matematic și a limbajului de specialitate.

Autoevaluare ghidată

- Elevii completează un „exit ticket” digital:
 - „Ce am înțeles despre derivată?”
 - „Ce încă nu este clar?”

Această practică este susținută de Nicol & Macfarlane-Dick (2006), care arată că autoevaluarea este o condiție esențială pentru învățarea autoreglată.

Lecția: Studiul funcțiilor

Evaluarea formativă se realizează prin:

- sarcini secvențiale (determinarea domeniului, monotonia, extremele);
- feedback progresiv la fiecare etapă;
- corectarea raționamentului, nu doar a rezultatului final.

Semnificație educațională: elevul învață că matematica este un proces logic coerent, nu o succesiune de algoritmi.

Evaluarea formativă are un rol esențial în predarea analizei matematice la liceu, deoarece sprijină învățarea pe parcursul ei și contribuie la înțelegerea profundă a conceptelor matematice. Prin feedback constant și adaptarea demersului didactic, evaluarea formativă permite profesorului să identifice dificultățile elevilor și să intervină prompt pentru clarificarea acestora, prevenind acumularea erorilor conceptuale.

În analiza matematică, unde noțiuni precum limita, derivata sau studiul funcțiilor presupun un grad ridicat de abstractizare, evaluarea formativă devine un instrument indispensabil pentru ghidarea elevilor în procesul de construire a cunoștințelor. Activitățile formative, desfășurate pe parcursul lecției, încurajează elevii să gândească logic, să argumenteze și să reflecteze asupra propriului mod de rezolvare, dezvoltând astfel gândirea matematică și autonomia în învățare.

Integrarea tehnologiei digitale în evaluarea formativă, prin utilizarea platformelor interactive precum tabla digitală V-Board, contribuie la creșterea eficienței procesului educațional. Evaluarea digitală facilitează feedback-imediat, implicarea activă a elevilor și adaptarea ritmului de predare la nevoile reale ale clasei, transformând evaluarea într-un sprijin pentru învățare, nu într-un factor de stres.

În concluzie, evaluarea formativă, susținută de practici didactice moderne și de utilizarea tehnologiilor digitale, reprezintă un element-cheie al educației cu semnificație. Aceasta contribuie la formarea unor elevi capabili să înțeleagă matematica în profunzime, să își evalueze propriul progres și să aplice cunoștințele dobândite în contexte noi, oferind astfel premisele unei învățări durabile și relevante.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucoș, C. (2008). *Teoria și metodologia evaluării. Iași: Editura Polirom.*
Lucrare de referință pentru conceptualizarea evaluării ca proces decizional, formativ și reglator al învățării.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie. Iași: Editura Polirom.*
Capitole relevante despre evaluarea ca dimensiune structurală a procesului instructiv-educativ.
3. Radu, I. T. (2000). *Evaluarea în procesul didactic. București: Editura Didactică și Pedagogică.*
Abordare clasică și solidă a funcțiilor evaluării (diagnostică, formativă, sumativă).
4. Stiggins, R. J. (2005). *From Formative Assessment to Assessment FOR Learning. Phi Delta Kappan*, 87(4), 324–328.
Fundament teoretic pentru evaluarea ca instrument de susținere a învățării.
5. Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). Luxembourg: Publications Office of the EU.*
Cadru european pentru competențele digitale ale profesorilor.
6. Binkley, M. et al. (2012). *Defining Twenty-First Century Skills. Assessment and Teaching of 21st Century Skills. Springer.*
Evaluarea competențelor digitale și cognitive complexe.
7. Ministerul Educației (2021). *Strategia privind digitalizarea educației din România – SMART-Edu.*
Document de politică educațională relevant pentru evaluarea digitală.

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE – MOTORUL SCHIMBĂRII DURABILE

Prof. Roșescu Marinela Roxana

Educația reprezintă un domeniu strategic pentru dezvoltarea durabilă a societății românești, iar calitatea acesteia este influențată de o multitudine de factori interni și externi. Leadershipul educațional joacă un rol esențial în performanța școlilor și în creșterea calității educației, deoarece influențează rezultatele elevilor și este al doilea factor ca importanță după calitatea predării în procesul educațional (UNESCO, *GEM Report*, 2024). Leadershipul nu trebuie confundat cu managementul administrativ. Dacă managementul vizează în principal organizarea și funcționarea instituției, leadershipul presupune influențarea oamenilor, construirea unei viziuni comune și mobilizarea resurselor umane în vederea îmbunătățirii procesului educațional (Nicolae, 2017). Un leadership eficient în educație generează impact pe termen lung asupra elevilor, profesorilor, instituțiilor și comunității.

Leadershipul presupune asumarea responsabilității pentru crearea unui mediu în care învățarea este valorizată, susținută și adaptată nevoilor reale ale elevilor prin: stabilirea unei viziuni clare și coerente, promovarea valorilor precum echitatea, incluziunea și respectul, susținerea dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice și luarea deciziilor informate, bazate pe date și reflecție. Leadershipul educațional se manifestă atât la nivel formal (director, director adjunct, inspector), cât și informal, prin profesori care își asumă roluri de coordonare, mentorat sau inovare pedagogică.

În practica educațională contemporană se remarcă mai multe forme de leadership cu impact semnificativ:

- leadershipul pedagogic se concentrează asupra procesului de predare-învățare, asupra calității actului didactic și a progresului elevilor.
- leadershipul transformațional stimulează motivația, schimbarea și implicarea personală în scopuri comune;
- leadershipul distribuit presupune împărțirea responsabilităților de conducere între membrii echipei;
- leadershipul etic și incluziv promovează valori precum echitatea și respectul pentru diversitate.

Într-un context educațional marcat de transformări rapide – digitalizare, diversitate culturală, cerințe sociale în continuă schimbare – leadershipul devine esențial pentru adaptare și progres. Un leadership eficient conduce la creșterea motivației și a performanței școlare, dezvoltarea unui climat educațional pozitiv și sigur, implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, creșterea satisfacției profesionale și a implicării profesorilor.

Leadershipul în educație este un factor decisiv pentru calitatea și relevanța actului educațional. Atunci când este exercitat cu responsabilitate, viziune și empatie, acesta produce un impact profund și durabil asupra tuturor actorilor implicați. Investiția în dezvoltarea leadershipului educațional reprezintă, în esență, o investiție în viitorul societății. Un exemplu concret al importanței leadershipului în școlile românești este activitatea Asociației pentru Valori în Educație (AVE), care de peste un deceniu susține formarea liderilor școlari și transformarea școlilor din România. Prin programe precum Academia de Leadership și Management Școlar (ALMS), AVE sprijină directori din sute de școli să dezvolte strategii de management, viziuni educaționale coerente și practici centrate pe nevoile elevilor. În paralel, programe alternative precum Academia de Leadership și Formare în Educație promovată de organizația Teach for Romania formează cadre didactice capabile să genereze inovare în mediile școlare dificile, punctând importanța construirii unei culturi organizaționale pozitive și centrate pe elev.

În ciuda progreselor, sistemul educațional românesc se confruntă cu provocări: necesitatea unor politici coerente pe termen lung, profesionalizarea reală a managementului școlar și alinierea între structurile centrale și nevoile reale ale școlilor locale. Leadershipul educațional are rolul de a asigura coerența între aceste niveluri și de a susține o transformare durabilă a culturii școlare.

Leadershipul în educație în România este mai mult decât o funcție administrativă: este un proces complex de influențare și responsabilizare a comunității școlare, un vector central al transformării sistemului de învățământ. Prin intervenții susținute, prin dezvoltare profesională și prin cultivarea valorilor democratice și incluzive, leadershipul educațional are potențialul de a produce schimbări profunde și durabile, contribuind la consolidarea unei educații de calitate pentru toți elevii. Prin adoptarea unor modele de leadership inovatoare, adaptate contextului local, școlile pot asigura un impact real asupra performanței elevilor, a culturii instituționale și a adaptării la schimbările sociale și tehnologice. Politicile educaționale și programele de formare trebuie să susțină aceste forme de leadership, consolidând capacitatea liderilor de a genera schimbări durabile.

Bibliografie

1. Albulescu, I. (2018). *Leadership educațional și dezvoltare organizațională*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Catalano, H., & Albulescu, I. (2022). Impactul leadershipului transformațional asupra performanței liderilor din educația timpurie. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 14(1), 1–15.
3. Clipa, O., & Honciuc, C. (2019). Leadershipul educațional și influența asupra performanței profesionale. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 11(2), 65–80.
4. Neacșu, I. (2015). *Introducere în managementul și leadershipul educațional*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Neacșu, I., & Bescu, M.-M. (2020). *Managementul calității și leadershipul în educația timpurie*. București: Editura Universitară.
6. Nicolae, M. (2017). *Educație și leadership. Realități și experiențe românești*. București: Editura ASE.

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR OUTDOOR

Rotari Codruța Vasilica
Școala Gimnazială Nr.3 Marginea

Astăzi în efortul actual de modernizare și optimizare a școlii românești, merit să asigure creșterea calitativă a activității didactice, proiectarea, organizarea, pregătirea și desfășurarea lecției, ca microsistem ce produce la scară redusă sistemul instrucțional, ocupă un loc central. În învățământul actual o lecție eficientă trebuie să formeze și perfecționeze competențe transferabile, să urmărească ruperea hotarelor disciplinelor și abordarea unor teme comune mai multor discipline (interdisciplinaritate), să crească gradul de participare și implicare a elevilor la propria instruire și să plaseze profesorul ca partener în învățare și organizare.

Noul tip de educație se bazează pe patru competențe fundamentale: a învăța să cunoști (să știi); a învăța să faci; a învăța să trăiești împreună cu ceilalți; a învăța să fii. Toate aceste concepte se regăsesc în activitățile de tip outdoor. Educația outdoor este un concept relativ nou în contextul educativ românesc însă ea începe din ce în ce mai mult să capteze interesul actorilor educaționali din sistemul de învățământ formal. Există numeroase accepțiuni pentru termenul de educație outdoor însă pentru a da o definiție simplă putem spune că această formă de educație se bazează pe învățarea în aer liber, învățarea experiențială („Înveți cu creierul, mâinile și inima!”). Termenul poate include educația pentru mediu, activități recreative, dezvoltare personală, terapie prin aventură etc.

Scăpând de rutina sălii de clasă activitatea de învățare capătă un caracter atractiv și mai aplicat. Un studiu recent arată că ne amintim 20% din ce ceea ce auzim, 30% din ceea ce vedem și 90% din ceea ce facem. Învățarea outdoor nu înseamnă doar un loc al învățării ea presupune o schimbare de optică, o nouă filozofie de acțiune, o altă instrumentalizare și perspectivă asupra învățării și o permisivitate ridicată pentru achiziția experiențială. Un vechi proverb chinezesc accentuează eficiența acestui tip de educație:

„Ce aud-uit. Ce văd-îmi amintesc. Ce fac-înțeleg.”

În mod tradițional, în procesul actual de predare-învățare în țara noastră Outdoor Learning reprezintă: explorarea locurilor îndepărtate, excursii, vizite tematice, dezvoltare fizică socială și personală. Pentru aceste activități sunt necesare multe resurse: timp, bani, grupuri mici de elevi, echipament adecvat, specialiști pe diverse domenii. De cele mai multe ori acestea sunt resurse pe care școala și profesorul nu le are. Există însă un model de outdoor care presupune integrarea activităților în curricula școlii și desfășurarea lor în mod constant și natural fără să fie nevoie de resurse speciale. Aceste activități le putem include în scenariile noastre didactice în cadrul programului școlar obișnuit. Acest model educațional presupune:

- Activități frecvente, orientate spre un scop și bazate pe un curriculum, desfășurate în mediul din proximitatea școlii;
- Constanță; activități desfășurate în mod constant pe tot parcursul anului școlar. (De ex., în Finlanda, o zi pe săptămână toate cursurile se desfășoară outdoor pentru elevii din învățământul primar și gimnazial);
- Desfășurarea activităților pentru majoritatea disciplinelor;
- Lucru cu aceleași subiecte și în clasă și afară;
- Sarcini de tip problemă și presupunând munca în echipă;

- Aceiași profesori pentru activitățile indoor și outdoor;

Principala provocare pentru organizatorul unei activități outdoor este cum să transforme materia prima din mintea elevului, trecând-o printr-un proces de învățare intenționată, în competențe funcționale. Educația actuală trebuie să fie holistică și integratoare, bazată pe procesul de a da sens oricărei întâmplări și experiențe proprii. Ideea că experiența, învățarea și progresul sunt interconectate se află la baza diferitelor programe outdoor.

Un trainer danez, specializat în dezvoltarea de programe outdoor internaționale a identificat 9 criterii de bază pentru o lecție reușită:

1. **Obiectiv clar.** Ca în cazul oricărei lecții, indiferent de cadrul de desfășurare, trebuie să fie cunoscut scopul lecției, ce se dorește a se realiza.
2. **Legătura între activitatea indoor și cea outdoor.** Elevii vor lucra pe baza aceluiasi curriculum atât în clasă cât și în afara ei:
 - **indoor**-pregătirea și actualizarea noțiunilor teoretice necesare;
 - **outdoor**-desfășurarea efectivă a activității;
 - **indoor**-reflexii, observații, constatări

Experiența pe care o vor trăi elevii este consistentă în timp și le oferă acestora înțelegerea noțiunii de continuitate-trecut–prezent–viitor. Experiența are loc într-un anumit context (social, cultural, geografic) și îi forțează să facă conexiuni și să interacționeze cu mai multe domenii pentru a înțelege întregul.

3. **Elevii să lucreze împreună.** Activitatea outdoor, chiar dacă va presupune o muncă individuală, este obligatoriu să includă munca în echipa și lucru în grup. În momentele de interacțiune în grup elevii vor fi nevoiți să relaționeze, să comunice să-și transmită informații sau cunoștințe, să folosească împreună deprinderi ce le au deja, să se facă înțeleși.
4. **Lucru cu situații de învățare concrete și relevante cu scop vizibil.**
5. **Activități legate de situații concrete, reale.**
6. **Munca și înțelegerea elevilor trebuie să folosească mediul** (natura ca spațiu al învățării). Mediul înconjurător ales trebuie să susțină procesul de învățare.
7. **Lecția să includă experiențe senzoriale.** Elevii să fie „obligați” să simtă vântul, temperatura, poluarea să guste coaja copacului etc.
8. **Experiențele trebuie urmate de lucru în clasă, de conceptualizări abstracte, astfel încât ceea ce a fost experimentat să devină cunoaștere.**
9. **Profesorul să fie capabil să stea deoparte.** El trebuie să fie un ghid, să pregătească drumul elevilor pentru procesul de învățare și să facă loc pentru propriile experiențe. Profesorul trebuie să fie capabil să favorizeze momentele de bucurie fără a pierde din vedere nici o clipă scopul principal al activității. Albert Einstein spunea: „Nu-mi învăț niciodată elevii, doar le ofer cele mai bune condiții în care ei să învețe”

Într-o societate în care tehnologia progresa cu o viteză amețitoare și datorită ei de la cele mai fragede vârste copiii sunt asaltați de adevărate avalanșe de informații, științele educației se orientează din ce în ce mai acut către întoarcerea la natură.

COPILUL ÎN PRIMII ȘAPTE ANI DE VIAȚĂ

Prof. Ed.T.: Russu – Teleagă Andreea-Mihaela

Școala Gimnazială „Veronica Micle” - Iași

Perioada preșcolarității este deosebită de toate celelalte perioade din dezvoltarea copilului, marcată fiind de mari cuceriri asupra propriului corp și asupra lumii înconjurătoare, în care copilul își câștigă treptat autonomia, locul.

Copilăria este, deasemenea și perioada în care mediul de viață impactează cel mai profund dezvoltarea copilului, într-o măsură chiar mai mare decât ereditatea și educația deoarece procesul de învățare se produce prin imitare iar copilul nu imită ceea ce îl învățăm ci reflectă ceea ce este în jurul lui. Astfel copilul preia, ca un „mare organ de simț” cum îl numește Rudolf Steiner, toate informațiile, din mediul în care trăiește, fără a avea posibilitate de filtrare, de a decide ce e bine și ce e rău.

Datoria adulților, părinți, bunici și educatori față de copii este să le creeze acestora un mediu bun pe care aceștia să-l imite. Bineînțeles că nu afirm că adulții ar trebui să joace o piesă de teatru în fața copiilor în care să pară a fi buni. Adulții au datoria să fie cât de buni pot fi ei în momentul prezent și să arate cu sinceritate copiilor că „lumea este bună” motto-ul primului septenal (primii șapte ani) al copilăriei. Avem deci datoria de a ne repara pe noi, câte puțin în fiecare zi, având conștiința că suntem modele pentru generațiile viitoare.

„Lumea este bună” este primul concept pe care copilul trebuie să-l învețe după ce a venit pe lume. Lumea este bună pentru că mama, cu dragostea ei nemăsurată, este bună. Tata este drept și înțelept, frații, prietenii sunt buni parteneri și jocul este atât de frumos. Astfel, învăluit în această mantie protectoare a copilăriei, copilul preia exemplul părinților și-l pune la temelie vieții sale.

Dacă mama e prezentă și conștientă de sine (asta e cel mai important pentru copii), copilul se va simți în siguranță pentru că va simți în mama siguranța înțelegerii pe care conștiința de sine o oferă. Pentru copii nu contează atât de mult ce spui pentru că ei au capacitatea de a simți în omul din fața lor ceea ce este el în profunzime. Dacă nu avem sinceritate față de noi înșine, le spunem lor să fie, să facă lucruri pe care nici noi nu le facem, ei pot percepe asta și pot acționa în consecință. În copil se vede ca în oglindă, calitatea mediului în care trăiește și a oamenilor din jurul său.

Tata, este cel de mână căruia copilul pătrunde, este introdus în societate. Este principiul rațiunii pe care copilul îl îmbrățișează, coborând din cuibul îmbrățișării materne. El este principiul autorității pe care copilul o simte și îi oferă siguranță. Autoritatea paternă nu este rigidă și nici despotică, ci blândă, și fermă. Copilul simte în tata o tărie pe care și-o însușește la vremea cuvenită.

Din familia personală, extinsă sau din grupă, copiii învață despre relațiile sociale. Învăță ce înseamnă să ai prieteni, cum ne purtăm cu prietenii, ce îi bucură, ce îi supără că trebuie uneori să ieși puțin din tine, din ce îți place ție sau nu, pentru ca relația să înflorească. Învăță, de asemenea și că nu toți cei care spun că îți sunt prieteni, chiar sunt prietenii tăi. Unele dintre aceste lucruri nu pot fi spuse copiilor direct deoarece au un grad de dificultate mare iar punerea lor în cuvinte, fie ele și simple, nu-și vor atinge scopul deoarece încă nu pot decodifica mesajul pe care dorim a-l

transmite. Astfel, este mult mai benefic să ne adresăm inconștientului, prin modele de urmat ce pot fi preluate într-un mod inconștient, prin imitare și nu vor fi supuse rațiunii, cuvântului, explicațiilor, precum exemplul personal, sau povestea dinainte de somn care este primită ca o taină.

Bibliografie:

STEINER Rudolf – ACTIVITATEA PEDAGOGICĂ din perspectiva cunoașterii spiritual-științifice a omului
Educația copilului , Editura Rudolf Steiner, Dornach/Elveția 1989

Simpozion Internațional

„LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE”

Sesiunea de Comunicări Științifice „Educație cu Semnificație”

- articol -

**PROF . SABĂU COSMINA –FLORINA
LIC. SILVIC „ REGELE MIHAI I, GURGHIU /
ȘC. GIMNAZIALĂ GURGHIU**

Practicile și proiecte care creează schimbare

în școli și comunități

Educația modernă nu se limitează doar la nivelul clasei dintr-o școală; ea se extinde către comunitate, creând un ecosistem conectat care favorizează dezvoltarea armonioasă a elevilor și schimbarea acestora. În contextul învățământului gimnazial din România, unde elevii care au vârste cuprinse între 11 și 15 ani se confruntă cu provocări precum trecerea către adolescență, integrarea în clasă și în societate și adaptarea la schimbările acesteia, practicile și proiectele inovatoare joacă un rol esențial. Acestea aduc îmbunătățiri în calitatea actului educațional, și generează schimbări pozitive în comunitatea care promovează valori precum responsabilitatea civică și incluziunea socială.

Bazându-mă pe exemple reale adaptate la contextul românesc, vom analiza modul în care inițiativele din educație pot crea un impact ce poate dura în timp. Scopul este de a oferi o perspectivă ușor de înțeles, accesibilă elevilor de gimnaziu, profesorilor și părinților, punând în evidență importanța colaborării între școală, familie și societate.

Prin integrarea tehnologiei, a educației non-formale și a implicării comunității, aceste practici pot reduce abandonul școlar, pot crește motivația elevilor și pot contribui la dezvoltarea comunității locale.

Practici inovatoare în școlile gimnaziale

Una dintre practicile cheie care generează schimbare este adoptarea unui leadership școlar. În școlile gimnaziale, este important ca directorii și profesorii să implice elevii și părinții în decizii și să creeze un mediu incluzivist.

De exemplu, prin organizarea de consilii școlare mixte, unde elevii propun idei pentru îmbunătățirea spațiilor de învățare, se promovează responsabilitatea și colaborarea. Această abordare, inspirată din modele europene, ajută la reducerea conflictelor și la creșterea sentimentului de apartenență.

O altă practică esențială este integrarea educației civice în curriculum. Elevii de gimnaziu pot participa la ateliere care le dezvoltă competențe precum empatia și rezolvarea problemelor sociale. Se realizează proiecte de voluntariat local, cum ar fi campanii de curățenie în parcuri sau se realizează donații pentru familii defavorizate, școlile devenind centre de acțiune comunitară.

Aceste activități educă elevii despre valorile democratice și întăresc legăturile cu locuitorii din zonă, cu familiile acestora, transformând școala dintr-o clădire izolată într-o instituție socială.

Tehnologia joacă, de asemenea, un rol primordial. Practici precum utilizarea platformelor online pentru învățare permit elevilor să interacționeze cu colegi din alte școli sau chiar țări, prin programe de schimb virtual. În România, unde accesul la internet a crescut semnificativ în special după actul pandemic, astfel de practici reduc diferențele dintre zonele urbane și rurale, oferind șanse egale de dezvoltare.

Proiecte specifice care aduc schimbare

Numeroase proiecte naționale și internaționale au fost eficiente în crearea de schimbări pozitive. Un exemplu relevant este inițiativa "Școli Conectate la Comunitate", care încurajează școlile gimnaziale să dezvolte parteneriate cu organizațiile locale. În cadrul acestui proiect, elevii participă la activități sau la ateliere de educație ecologică, învățând și reușind să protejeze mediul înconjurător. Rezultatele au fost îmbucurătoare și au dus nu doar îmbunătățirea spațiilor verzi din comunitate, ci și creșterea conștientizării ecologice printre copii și familiile acestora.

Un alt proiect notabil este "Pași către Școală", realizat pentru tranziția de la grădiniță la gimnaziu, dar cu extinderi în clasele mai mici. Proiectul oferă resurse moderne pt educație, cum ar fi tablete și materiale interactive, pentru toți copii în special pt cei din medii defavorizate. Prin implicarea părinților în diferite sesiuni de informare, proiectul încearcă să reducă rata abandonului școlar și creează un sprijin comunitar, unde școala ajunge un centru de resurse pentru întreaga familie.

Programele „Erasmus+„ reprezintă o categorie importantă de proiecte internaționale. De exemplu, un proiect precum "Rangers of Change" implică elevi de gimnaziu în activități de educație non-formală, cum ar fi proiecte de artă stradală sau simulări de dezbateri .

Acestea nu doar dezvoltă abilități lingvistice și culturale, ci și încurajează implicarea elevilor, ducând la inițiative locale precum campanii anti-bullying sau festivaluri de profil. În România, astfel de proiecte au fost implementate și în școli din zone rurale și aduc schimbări vizibile în atitudinea elevilor față de educație.

De exemplu, proiecte precum cele derulate de Teach for Romania, sub umbrela "Împreună pentru Educație", formează profesori tineri care lucrează în școli defavorizate. Aceștia implementează metode inovatoare, cum ar fi învățarea bazată pe proiecte, unde elevii creează soluții pentru probleme reale din comunitate, precum poluarea râurilor locale. Impactul se vede în creșterea interesului pt școală și în mobilizarea comunității locale pentru investiții în educație în instituția noastră. Proiectele didactice, promovate prin ghiduri de bune practici, reprezintă o abordare accesibilă.

Elevii de gimnaziu pot realiza proiecte mici, cum ar fi un ziar școlar sau un club de robotică, care implică părinți și inteprinzători locali. Aceste inițiative stimulează creativitatea și antreprenoriatul, transformând școala într-o sursă de inspirație pentru comunitate.

Impactul asupra școlilor și comunităților

Practicile și proiectele menționate au un impact multidimensional. În școli, ele cresc motivația elevilor, reduc absenteismul și îmbunătățesc rezultatele la evaluări naționale. De exemplu, în școlile implicate în proiecte comunitare, s-a observat o scădere cu până la 20% a ratei de abandon școlar. De asemenea pe plan comunitar, aceste inițiative promovează coeziunea socială. Realizând parteneriate cu primării sau ONG-uri, școlile contribuie la rezolvarea problemelor locale, cum ar fi lipsa spațiilor recreative sau accesul la servicii educaționale. Elevii devin astfel agenți ai schimbării, inspirând părinții să se implice mai activ în viața publică.

Resursele limitate în zonele rurale, rezistența la schimbare din partea unor profesori sau lipsa de implicare a părinților pot împiedica succesul. Soluțiile ar putea consta în formarea continuă a cadrelor didactice și accesarea fondurilor europene, care oferă calitate materialelor și mijloacelor didactice, pe termen lung.Provocări și perspective de viitor.

Deși beneficiile sunt evidente, implementarea acestor practici și proiecte întâmpină obstacole de multe ori. În contextul românesc, unde sistemul educațional este marcat de inechități, proiectele trebuie adaptate la specificul local.

De exemplu, în comunități multietnice, inițiativele trebuie să promoveze incluziunea culturală pentru a evita marginalizarea. Perspectivele de viitor sunt însă optimiste. Cu adoptarea noilor tehnologii digitale și a educației hibride, școlile gimnaziale pot extinde proiectele la scară națională.

Integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU în curriculum va amplifica impactul, pregătind elevii pentru o lume în schimbare rapidă.

Concluzie

Practicile și proiectele care creează schimbare în școli și comunități reprezintă o soluție pentru un sistem educațional echilibrat. În gimnaziu, unde formarea personalității este crucială, aceste inițiative transformă elevii în cetățeni activi și școlile în centre vitale ale societății. Prin colaborare și inovație, România poate construi un viitor mai bun, unde educația devine motorul dezvoltării societății. Este esențial ca toți actorii implicați – profesori, părinți, elevi și autorități – să susțină aceste eforturi pentru un impact durabil.

Bibliografie

1. Fundația Noi Orizonturi. (2022). Școli comunitare în România. Practici promițătoare.
2. Ministerul Educației Naționale. (2006). Participarea elevilor în școală și în comunitate. Ghid pentru profesori.
3. Asociația De Basm. (2024). Proiecte care schimbă comunități.
4. Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud. (2022). Ghid de bune practici mini-proiecte didactice.
5. Teach for Romania. (2023). Împreună pentru educație.
6. Bojan, V. (2015). Dezvoltarea relației școală-familie-comunitate locală. În: Știința și Cultura în Dezvoltare, Vol. 1, Nr. 1.
7. Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale. (n.d.). Impactul proiectelor Erasmus+ asupra părăsirii timpurii a școlii.

Jocul didactic ca instrument de dezvoltare personală

la elevii de 7–8 ani (clasa I)

Prof. Înv. Primar: Sacu Alina-Ramona

Școala Gimnazială Nr. 1 Suceava

Rezumat

Educația pentru dezvoltare personală în ciclul primar are un rol esențial în formarea competențelor socio-emoționale ale elevilor. La vârsta de 7–8 ani, copiii se află într-o etapă de tranziție importantă, în care își construiesc identitatea, relațiile cu ceilalți și capacitatea de autoreglare emoțională. Prezentul articol evidențiază rolul jocului didactic ca metodă activ-participativă și propune exemple concrete de jocuri adaptate elevilor de clasa I, validate prin practici educaționale internaționale.

1. Introducere

În contextul educației contemporane, accentul se mută tot mai mult de la acumularea exclusivă de cunoștințe către dezvoltarea armonioasă a personalității copilului. Programele internaționale de educație subliniază importanța competențelor socio-emoționale, precum empatia, comunicarea, autocontrolul și stima de sine, încă din primii ani de școlaritate. Pentru elevii de clasa I, jocul didactic reprezintă cea mai eficientă modalitate de învățare, întrucât răspunde nevoilor lor de mișcare, explorare și exprimare liberă.

2. Rolul jocului didactic în dezvoltarea personală

Jocul didactic facilitează învățarea experiențială, creând un mediu securizant în care copilul poate experimenta emoții, relații și comportamente fără teama de eșec. Studiile internaționale arată că utilizarea constantă a jocului în activitățile de dezvoltare personală contribuie la îmbunătățirea climatului de clasă, la reducerea comportamentelor problematice și la creșterea motivației pentru învățare.

3. Exemple de jocuri didactice utilizate în orele de dezvoltare personală

3.1. Cercul emoțiilor

Scop: recunoașterea și exprimarea emoțiilor de bază

Elevii sunt așezați în cerc și primesc cartonașe cu diferite emoții (bucurie, tristețe, furie, teamă, surpriză). Fiecare copil identifică o situație personală în care a trăit emoția respectivă.

Beneficii:

- dezvoltarea vocabularului emoțional;
- crearea unui climat de încredere;
- stimularea comunicării deschise.

3.2. Mașina de spălat emoții

Scop: gestionarea emoțiilor negative și autoreglarea emoțională

Jocul presupune existența unei „mașini de spălat” imaginare în care elevii introduc emoții precum furia, supărarea sau frica. Prin mișcări simbolice, respirație controlată și numărare, copiii „curăță” emoțiile și le transformă în stări pozitive.

Beneficii:

- dezvoltarea capacității de calmare;
- conștientizarea emoțiilor;
- formarea unor strategii simple de autoreglare.

3.3. Cutia complimentelor

Scop: creșterea stimei de sine și a relațiilor pozitive

Elevii oferă colegilor mesaje de apreciere, scrise sau dictate cadrului didactic. Complimentele sunt distribuite aleatoriu, fiecare copil primind un mesaj pozitiv.

Beneficii:

- consolidarea relațiilor interpersonale;
- dezvoltarea empatiei;
- creșterea încrederii în sine.

3.4. Semaforul comportamentelor

Scop: identificarea comportamentelor adecvate în contexte sociale

Elevii analizează situații concrete din viața școlară și aleg culoarea corespunzătoare: roșu (comportament nepotrivit), galben (atenție), verde (comportament adecvat).

Beneficii:

- dezvoltarea gândirii morale;
- clarificarea regulilor de conviețuire;
- responsabilizarea elevilor.

3.5. Oglinda fermecată

Scop: formarea unei imagini de sine pozitive

Fiecare copil identifică și verbalizează o calitate personală sau o reușită.

Beneficii:

- dezvoltarea stimei de sine;
- diminuarea anxietății școlare;
- încurajarea autoaprecierii.

3.6. Povestea prieteniei

Scop: dezvoltarea empatiei și cooperării

Elevii construiesc o poveste colectivă, adăugând pe rând enunțuri care evidențiază comportamente pozitive.

Beneficii:

- stimularea creativității;

- consolidarea spiritului de grup;
- exersarea comunicării.

4. Concluzii

Jocul didactic reprezintă un instrument pedagogic valoros în orele de dezvoltare personală din clasa I. Prin activități simple, adaptate nivelului de vârstă, elevii dobândesc competențe socio-emoționale esențiale pentru integrarea școlară și socială. Exemplele prezentate demonstrează faptul că jocul nu este doar o metodă atractivă, ci și una profund formativă, aliniată standardelor educaționale internaționale.

Bibliografie:

- Roco, M. (2004). *Creativitate și inteligență emoțională*. București: Editura Polirom.
- CASEL (2020). *What Is Social and Emotional Learning?* Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning.

Jocul didactic la matematică – modalitate de conectare a învățării din clasa I cu viața reală

Prof. Înv. Primar: Sacu Alina-Ramona

Școala Gimnazială Nr. 1 Suceava

Rezumat

În contextul educației centrate pe elev, jocul didactic reprezintă o strategie eficientă de predare-învățare la ciclul primar, în special în clasa I. Lucrarea evidențiază rolul jocului didactic în formarea competențelor matematice de bază și în facilitarea transferului acestora în situații reale de viață. Prin exemple de activități aplicative, se subliniază importanța valorificării experiențelor cotidiene ale elevilor pentru o învățare cu sens și durabilă.

1. Introducere

Primii ani de școală reprezintă o etapă esențială în formarea atitudinii față de învățare. În clasa I, elevii se află într-o perioadă de tranziție de la jocul liber la activitățile școlare structurate, ceea ce impune utilizarea unor metode adaptate nivelului de dezvoltare cognitivă și emoțională. Matematica, disciplină fundamentală pentru dezvoltarea gândirii logice, necesită abordări care să faciliteze înțelegerea conceptelor abstracte prin raportare la experiențe concrete. În acest sens, jocul didactic se dovedește a fi un instrument pedagogic valoros.

2. Jocul didactic în predarea matematicii la clasa I

Jocul didactic este o metodă activ-participativă care îmbină elementele ludice cu obiectivele instructiv-educative. Utilizat în lecțiile de matematică, acesta favorizează implicarea activă a elevilor, dezvoltarea gândirii logice și formarea deprinderilor de calcul elementar.

Prin intermediul jocului, elevii pot exersa operații matematice simple, pot compara cantități și pot rezolva situații-problemă într-un cadru relaxat. De asemenea, jocul didactic contribuie la dezvoltarea competențelor sociale, stimulând cooperarea, comunicarea și respectarea regulilor.

3. Corelarea matematicii cu situații din viața reală

Învățarea devine semnificativă atunci când elevii pot identifica utilitatea cunoștințelor dobândite. În clasa I, noțiunile matematice pot fi integrate cu succes în contexte inspirate din viața cotidiană a copilului. Activități precum jocurile de rol („La magazin”, „La piață”) sau simularea unor situații reale (organizarea rechizitelor, planificarea unei zile) permit aplicarea practică a conținuturilor matematice.

Această abordare contribuie la consolidarea achizițiilor cognitive și la dezvoltarea capacității de transfer a cunoștințelor, aspect esențial în formarea competențelor de viață.

Jocul „La magazin”

Are în vedere formarea deprinderilor de numărare, adunare și scădere în centrul 0–31.

Desfășurare: clasa este organizată sub forma unui magazin. Elevii primesc bani fictivi și produse cu prețuri accesibile nivelului lor. În rol de cumpărători și vânzători, aceștia calculează suma de plată și restul. Jocul dezvoltă competențe matematice funcționale și îi pregătește pe elevi pentru situații reale de viață, precum cumpărăturile.

Jocul „Ghiozdanul ordonat”

Acest joc presupune compararea numerelor, ordonarea lor crescătoare și descrescătoare. Desfășurare: elevii primesc imagini sau obiecte (cărți, caiete, creioane) pe care trebuie să le numere și să le așeze în funcție de cantitate. Copiii învață să organizeze obiecte personale și să facă estimări, abilități utile în viața de zi cu zi.

Jocul „Câte mai lipsesc?”

Jocul are ca scop consolidarea scăderii ca operație de calcul.

Desfășurare: cadrul didactic prezintă situații concrete (ex.: „Aveam 10 mere, am mâncat 3. Câte au rămas?”). Elevii folosesc materiale concrete (jetoane, fructe din plastic) pentru a rezolva sarcina. Jocul ajută elevii să înțeleagă scăderea prin acțiune, facilitând transferul în situații reale.

3.4. Jocul „Programul meu zilnic”

Acest joc ajută la orientarea în timp, utilizarea noțiunilor „dimineață”, „prânz”, „seară”, „oră”.

Desfășurare: elevii construiesc programul unei zile obișnuite folosind cartonașe cu activități și ore. Jocul contribuie la dezvoltarea autonomiei și la gestionarea timpului personal.

4. Implementarea temelor în contexte autentice

Tema pentru acasă, concepută sub forma unor activități aplicative, reprezintă o extensie firească a procesului de învățare. Prin implicarea familiei, elevii sunt sprijiniți să aplice noțiunile matematice în situații reale, precum cumpărăturile, organizarea timpului sau gestionarea obiectelor personale.

Astfel, temele devin instrumente de consolidare și nu simple sarcini repetitive, contribuind la formarea autonomiei și responsabilității elevului.

5. Concluzii

Jocul didactic, integrat sistematic în predarea matematicii la clasa I, facilitează o învățare activă, motivantă și ancorată în realitate. Prin valorificarea experiențelor cotidiene ale elevilor și prin implementarea temelor în contexte autentice, procesul educațional capătă semnificație și eficiență sporită. Educația astfel realizată contribuie nu doar la formarea competențelor matematice, ci și la dezvoltarea unor abilități esențiale pentru viața de zi cu zi.

Bibliografie:

- Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom;
- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică;
- Dumitru, I. Al. (2010). Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Iași: Editura Polirom.

Grădinițe și comunități în transformare: practici și proiecte de impact

Prof. SALA IOANA
G.P.P. NR 52 ORADEA

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului, influențând succesul ulterior în învățământul primar și dezvoltarea personală a fiecărui individ. Grădinițele din România au traversat multiple transformări, care au vizat atât infrastructura, cât și metodele pedagogice, programele educaționale și implicarea părinților.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 a reprezentat un pas major în reglementarea educației timpurii, clarificând rolul grădinițelor și integrându-le oficial în sistemul educațional național. Această lege prevede standarde noi privind organizarea unităților de învățământ preșcolar, curriculumul adaptat, dezvoltarea competențelor socio-emoționale și cognitive și evaluarea progresului copiilor.

Scopul referatului este de a analiza schimbările reale din grădinițele românești, identificând impactul Legii 198/2023, inovațiile pedagogice, modernizarea infrastructurii și implicarea comunității și a părinților.

Educației timpurie în România

Educația timpurie cuprinde învățământul antepreșcolar (0–3 ani) și preșcolar (3–6 ani) și reprezintă prima etapă formală de educație. În perioada comunistă, grădinițele aveau un rol limitat, axat pe supraveghere și dezvoltarea unor deprinderi minimale, iar curriculumul era rigid și uniform.

După 1989, odată cu tranziția către o societate democratică, grădinițele au început să adopte modele pedagogice moderne inspirate din occident, concentrându-se pe dezvoltarea abilităților sociale, emoționale și cognitive ale copiilor (Popescu, 2020). Cu toate acestea, implementarea schimbărilor a fost inegală, depinzând de resursele locale și implicarea autorităților.

Definirea și structura educației timpurii

Articolul 15 al legii definește educația timpurie ca fiind:

- Învățământul antepreșcolar: 0–3 ani
- Învățământul preșcolar: 3–6 ani

Această clarificare asigură integrarea grădinițelor și creșelor în sistemul educațional, recunoscând rolul lor crucial în dezvoltarea timpurie a copilului.

➤ Organizarea unităților preșcolare

Legea permite:

- Funcționarea grădinițelor ca unități cu personalitate juridică sau structuri arondate;
- Existența programelor normale și prelungite;
- Dezvoltarea serviciilor educative complementare, precum ludotecile și grădinițele comunitare (Gheorghiu, 2021).

Astfel, accesul la educația timpurie devine mai larg, în special în zonele rurale sau defavorizate.

Schimbările pedagogice în grădinițe

- **Modernizarea grădinițelor** nu se limitează la aspectele legislative, ci include transformări pedagogice semnificative. **Pedagogia centrată pe copil**

Metodele centrate pe copil pun accent pe:

- Încurajarea gândirii critice și a creativității;
- Învățarea prin joc și explorare;
- Individualizarea procesului de învățare (Ionescu & Radu, 2018).

Aceste metode permit dezvoltarea holistică a copiilor, stimulând autonomia și abilitățile sociale.

➤ **Evaluarea progresului**

Evaluarea copilului la grădiniță este descriptivă și urmărește dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale, pregătind copilul pentru școala primară (Ministry of Education Romania, 2019).

Modernizarea infrastructurii și dotările educaționale

Investițiile în infrastructură au vizat:

- Săli luminoase, adaptate vârstei preșcolare;
- Spații pentru activități creative și de experimentare;
- Laboratoare și resurse digitale pentru învățarea interactivă (Matei, 2017).

Astfel, grădinițele devin medii stimulante care susțin dezvoltarea globală a copilului.

Incluziunea și diversitatea

Legea 198/2023 și practicile actuale promovează:

- Integrarea copiilor cu nevoi speciale;
- Sprijin psihopedagogic personalizat;
- Colaborarea echipelor multidisciplinare pentru educație incluzivă (Popescu, 2020).

Aceste măsuri asigură egalitatea de șanse și reduc barierele sociale și educaționale.

Rolul părinților și al comunității

Implicarea părinților și a comunității în educația timpurie este esențială:

- Participarea la activități și proiecte educaționale;
- Colaborarea cu cadrele didactice pentru susținerea dezvoltării copilului;
- Parteneriate cu ONG-uri și organizații educaționale (Gheorghiu, 2021).

Această implicare contribuie la consolidarea mediului educațional și la succesul copiilor.

Provocări în implementarea schimbării

Deși reformele sunt promițătoare, există provocări:

- Lipsa resurselor financiare suficiente;
- Deficit de personal calificat;
- Disparități între mediul urban și rural în implementarea reformelor (Matei, 2017).

Abordarea acestor provocări este esențială pentru o schimbare sustenabilă.

Impactul asupra dezvoltării copiilor

Schimbarea reală din grădinițe a adus multiple beneficii:

- Dezvoltarea competențelor cognitive și socio-emoționale;
- Creșterea încrederii și autonomiei;
- Pregătirea pentru școala primară și pentru viață;

- Promovarea valorilor de incluziune și respect pentru diversitate (European Commission, 2018).

Perspective și recomandări

Pentru ca schimbarea să fie completă și sustenabilă:

- Trebuie asigurată continuitatea reformelor și monitorizarea implementării Legii 198/2023;
- Este necesară instruirea continuă a cadrelor didactice;
- Implicarea comunității și părinților trebuie să fie permanentă (Ionescu & Radu, 2018).

Concluzii

Schimbarea reală în grădinițele românești reflectă evoluția legislației, pedagogiei și infrastructurii. Legea 198/2023 oferă un cadru clar și modern pentru educația timpurie, recunoscând rolul grădinițelor ca nivel educațional esențial. Beneficiile acestor reforme se reflectă în dezvoltarea armonioasă a copiilor, în creșterea calității educației și în reducerea inegalităților. Pentru succesul complet al reformelor, este esențială o implementare coerentă, resurse adecvate și implicarea activă a tuturor părților interesate.

Bibliografie

1. Popescu, C. (2020). *Educația timpurie în România: provocări și perspective*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Ionescu, M., & Radu, A. (2018). *Pedagogie modernă pentru preșcolari*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
3. Ministry of Education Romania. (2019). *Curriculum pentru preșcolari*. <https://www.edu.ro>
4. Gheorghiu, L. (2021). *Schimbări și reforme în grădinițele românești post-1990*. Iași: Editura Polirom.
5. European Commission (2018). *Early Childhood Education and Care in Europe: Policies and Practices*. Bruxelles: EC.
6. Matei, D. (2017). *Inovarea în educația timpurie: practici și metode*. București: Editura Trei.

Inițiative și practici care stimulează schimbarea în educația timpurie

**Prof. SALA IOANA
G.P.P. NR 52 ORADEA**

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului, fiind esențială pentru succesul ulterior în învățământul primar și pentru formarea abilităților de viață. Schimbările din ultimii ani în domeniu au vizat nu doar îmbunătățirea infrastructurii și a programelor educaționale, ci și introducerea de inițiative și practici care stimulează dezvoltarea holistică a copiilor și transformarea comunităților.

Acest eseu analizează inițiativele și practicile inovative din educația timpurie, impactul acestora asupra copiilor și comunităților, precum și provocările și perspectivele pentru viitor.

Contextul educației timpurii în România

Educația timpurie include învățământul antepreșcolar (0–3 ani) și preșcolar (3–6 ani), fiind primul nivel formal de învățare. În trecut, grădinițele din România aveau un rol limitat, axat pe supraveghere și formarea unor deprinderi de bază. Curriculumul era rigid, metodele pedagogice tradiționale și spațiile educaționale adesea insuficient dotate (Popescu, 2020).

Odată cu reformele legislative și pedagogice, grădinițele au început să adopte modele inovative, inspirate din pedagogia occidentală, care pun accent pe învățarea prin joc, explorare și interacțiune socială (Ionescu & Radu, 2018).

Principii ale inițiativelor și practicilor de schimbare

Inițiativele și practicile care stimulează schimbarea în educația timpurie se bazează pe câteva principii esențiale:

1. **Centrarea pe copil** – Activitățile sunt adaptate nevoilor și intereselor copilului, dezvoltând autonomia, creativitatea și gândirea critică.
2. **Învățarea prin joc și explorare** – Jocul reprezintă modalitatea principală de învățare la această vârstă, stimulând dezvoltarea cognitivă și socio-emoțională (Matei, 2017).
3. **Colaborarea cu părinții și comunitatea** – Parteneriatul între familie, comunitate și cadrele didactice maximizează impactul educațional.
4. **Incluziunea și diversitatea** – Practicile trebuie să fie accesibile tuturor copiilor, inclusiv celor cu nevoi speciale sau provenind din medii defavorizate (Gheorghiu, 2021).
5. **Evaluarea descriptivă și continuă** – Monitorizarea progresului copilului în mod individualizat ajută la ajustarea activităților educaționale (Ministry of Education Romania, 2019).

Exemple de practici inovative în grădinițe

➤ Învățarea prin proiecte

Proiectele educaționale permit copiilor să exploreze teme de interes, să colaboreze și să rezolve probleme reale. Exemple:

- Proiecte despre natură și mediu, care implică grădinaritul sau reciclarea.
- Proiecte tematice despre tradiții și cultură locală, în care copiii explorează comunitatea lor și învață să respecte diversitatea (Popescu, 2020).

➤ Metode activ-participative

Metodele activ-participative includ:

- Jocuri de rol și dramatizare pentru dezvoltarea empatiei;

- Ateliere de creație artistică pentru stimularea creativității;
- Activități de explorare științifică adaptate vârstei preșcolarilor (Ionescu & Radu, 2018).

➤ **Integrarea tehnologiei în activitățile educative**

Tehnologia poate fi folosită pentru a crea experiențe interactive:

- Aplicații educaționale pentru dezvoltarea limbajului și a logicii;
- Softuri și resurse digitale pentru jocuri didactice;
- Utilizarea tabletelor și a ecranelor interactive în activități creative (Matei, 2017).

Inițiative la nivel de comunitate

Educația timpurie nu se limitează la grădiniță; implicarea comunității este esențială:

- **Grădinițe comunitare și ludoteci** – Spații deschise pentru copii și părinți, care facilitează învățarea informală și dezvoltarea socială.
- **Proiecte parteneriale cu ONG-uri și instituții locale** – Exemple: campanii de sănătate, educație ecologică, promovarea lecturii.
- **Evenimente culturale și educative** – Festivaluri, expoziții și activități în aer liber care conectează copiii cu mediul lor (Gheorghiu, 2021).

Aceste inițiative contribuie la crearea unui mediu educațional stimulat și la dezvoltarea comunităților în jurul grădinițelor.

Impactul inițiativelor și practicilor asupra copiilor

Beneficiile sunt multiple:

- Dezvoltarea abilităților cognitive și socio-emoționale;
- Creșterea încrederii în sine și a autonomiei;
- Pregătirea pentru tranziția spre școala primară;
- Stimularea curiozității, creativității și capacității de a rezolva probleme (European Commission, 2018).

Inițiativele inovative consolidează abilitățile esențiale pentru succesul copiilor în viitor.

Provocări în implementarea inițiativelor

Chiar dacă există numeroase exemple de bune practici, implementarea lor întâmpină provocări:

- Resurse financiare limitate pentru dotări și materiale;
- Deficit de cadre didactice formate pentru metode moderne;
- Lipsa colaborării constante între grădinițe, părinți și comunitate;
- Disparități între mediul urban și rural în accesul la inițiative educaționale (Popescu, 2020; Matei, 2017).

Abordarea acestor provocări este esențială pentru succesul sustenabil al schimbării în educația timpurie.

Recomandări pentru viitor

- Dezvoltarea programelor de formare continuă pentru cadrele didactice;
- Creșterea finanțării pentru infrastructură și resurse educative;
- Implicarea activă a comunității și părinților în procesul educativ;
- Dezvoltarea de politici publice care să asigure echitate în accesul la educație timpurie (Ionescu & Radu, 2018; Gheorghiu, 2021).

Concluzii

Inițiativele și practicile inovative din educația timpurie stimulează schimbarea reală, nu doar în grădinițe, ci și în comunități. Ele promovează o educație centrată pe copil, incluzivă și participativă, adaptată nevoilor și intereselor fiecărui copil. Prin colaborarea între cadre

didactice, părinți și comunitate, aceste inițiative contribuie la dezvoltarea holistică a copiilor și la crearea unui mediu educațional stimulat, pregătindu-i pentru succesul în școală și în viață.

Bibliografie

1. Popescu, C. (2020). *Educația timpurie în România: provocări și perspective*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Ionescu, M., & Radu, A. (2018). *Pedagogie modernă pentru preșcolari*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
3. Ministry of Education Romania. (2019). *Curriculum pentru preșcolari*. <https://www.edu.ro>
4. Gheorghiu, L. (2021). *Schimbări și reforme în grădinițele românești post-1990*. Iași: Editura Polirom.
5. European Commission (2018). *Early Childhood Education and Care in Europe: Policies and Practices*. Bruxelles: EC.
6. Matei, D. (2017). *Inovarea în educația timpurie: practici și metode*. București: Editura Trei.

Educația în vremurile moderne: metode moderne și eficiente pentru dezvoltarea și aplicarea inovației în procesul educational

**Autor: Sălcudean Ioana Prof.înv.Primar Școala Gimnazială Coroisânmartin
jud. Mureș/ Coroisânmartin**

În contextul actual, marcat de transformări rapide la nivel tehnologic, social și economic, consider că educația trebuie să se adapteze permanent pentru a răspunde nevoilor reale ale celor care învață. În această lucrare îmi propun să evidențiez importanța utilizării metodelor moderne și eficiente în dezvoltarea și aplicarea inovației în procesul educațional. Din perspectiva mea, învățarea centrată pe elev, integrarea tehnologiilor digitale, colaborarea și evaluarea formativă reprezintă piloni esențiali ai educației contemporane.

Cuvinte-cheie: educație modernă, inovație educațională, metode active, tehnologii digitale

Educația reprezintă un element fundamental al dezvoltării societății, iar în vremurile moderne aceasta se află într-un proces continuu de redefinire. Din punctul meu de vedere, modelul educațional tradițional, axat predominant pe transmiterea de informații, nu mai răspunde pe deplin cerințelor actuale. Societatea contemporană solicită indivizi capabili să gândească critic, să fie creativi, flexibili și să se adapteze rapid schimbărilor.

Inovația în educație nu se limitează doar la introducerea tehnologiei în sala de clasă, ci presupune o schimbare profundă de mentalitate. Consider că rolul cadrului didactic trebuie să evolueze de la cel de furnizor de informații la cel de facilitator al învățării, iar elevul să devină un participant activ, responsabil pentru propriul parcurs educațional.

Un element central al educației moderne îl reprezintă învățarea centrată pe elev. Din experiența mea, metodele active, precum problematizarea, studiul de caz sau învățarea prin descoperire, stimulează interesul pentru învățare și contribuie semnificativ la dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei.

Integrarea tehnologiilor digitale constituie, în opinia mea, un factor esențial pentru promovarea inovației în educație. Platformele de învățare online, aplicațiile educaționale și resursele multimedia facilitează accesul rapid la informație și permit personalizarea procesului de învățare.

De asemenea, apreciez valoarea învățării colaborative și a învățării bazate pe proiecte, deoarece acestea încurajează cooperarea, comunicarea și aplicarea practică a cunoștințelor, contribuind la dezvoltarea responsabilității și creativității.

În concluzie, din punctul meu de vedere, educația în vremurile moderne trebuie să fie flexibilă, inovatoare și orientată spre dezvoltarea competențelor. Aplicarea metodelor moderne și eficiente în procesul educațional reprezintă o condiție esențială pentru formarea unor indivizi autonomi și pregătiți pentru provocările societății contemporane.

Bibliografie (selectivă)

Fullan, M. (2013). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.

OECD (2019). *Innovating Education and Educating for Innovation*. OECD Publishing.

Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences. *Journal of Curriculum Studies*.

Orice grup, inclusiv organizația școlară, trebuie văzut și analizat ca un sistem. Din această perspectivă, în procesul comunicării la nivel organizațional putem evidenția patru părți esențiale: *intrările, ieșirile, transformările și mecanismele de feed-back*. Se poate evidenția și un alt aspect al sistemului, chiar dacă nu constituie o componentă a acestuia și anume *limitele* care îl separă de mediul în care funcționează.

Echipa de conducere a organizației școlare primește și selectează informațiile primite de la numeroase surse, pe care le interpretează și le transformă în îndrumări sau decizii și le transmite mai departe. Managerii trebuie să controleze calitatea căilor de comunicare și să verifice răspunsurile și reacțiile la mesajele trimise. Comunicarea este cea mai importantă funcție managerială, premisă nu numai a stabilității, ci și a dezvoltării organizaționale. Pentru a reduce nivelul de incertitudine și pentru a lua decizii corecte, organizațiile trebuie să-și îmbunătățească permanent capacitatea de a colecta și procesa informații din mediu. Pe de altă parte, însă, societatea tinde să devină una „informațională”, a cunoașterii, iar limitele organizațiilor de a face față „avalanșei informaționale” devin tot mai evidente.

În acest proces complex și continuu de comunicare, atât managerii, cât și angajații „se descoperă și conversează, se calmează și se incită, se contrazic și cad de acord, se resping sau se acceptă atât în problemele majore, cât și în cele curente ale organizației” . [1]

Feed-back-ul este definit la modul general drept un mecanism de reglare a comenzii inițiale. O altă definiție posibilă asociază feed-back-ului orice informație care îi permite emitentului mesajului să-și evalueze efectele comunicării asupra receptorului. Reacțiile receptorilor la mesajele transmise constituie un indicator important pentru nivelul înțelegerii și acceptării mesajelor, pentru coerența comunicării și pentru maximizarea efectelor acestora. Feed-back-ul poate fi atât pozitiv, cât și negativ.

Feed-back-ul pozitiv are rolul de a confirma realizările și de a întări anumite comportamente pe care le dorim repetate. Este un element important în motivarea personalului și schimbarea de comportamente.

Feed-back-ul negativ are drept scop ajutarea persoanei criticate să conștientizeze efectele negative ale comportamentului său și să determine modificarea acestui comportament prin crearea unui sentiment de vinovăție.

Acordarea de feed-back pozitiv este mai eficace atunci când se realizează în public, spre deosebire de feed-back-ul negativ care trebuie în mod obligatoriu să fie acordat în particular.

Comunicarea descendentă – îl are ca inițiator pe manager, iar ca receptor – angajații. Un manager care dorește să aibă rezultate foarte bune în ceea ce privește activitatea subordonaților, va iniția contacte relativ dese și o strategie de lucru care să nu îngreuneze accesul la feed-back ori de câte ori acesta este necesar; în plus, managerul trebuie să dedice timp pentru a vedea dacă membrii organizației au înțeles mesajul corect.

Comunicarea ascendentă – plasează managerul în poziția de receptor; asigură, practic, feed-back-ul asupra comunicării descendente și idei pentru îmbunătățirea acesteia.

Un mesaj de răspuns poate fi formulat atât descriptiv (nonevaluativ), cât și evaluativ. D. Johnson și T. Gordon identifică patru moduri de feed-back nonevaluativ:

- *de sondare* – cerem persoanei din fața noastră informații suplimentare; astfel îi dăm ocazia de a identifica motivația reală asupra problemei care o frământă
- *de înțelegere* – încercăm să distingem adevărata semnificație a celor spuse de cealaltă persoană (de exemplu prin parafrază)

- *suportiv* – problema pe care cealaltă persoană o consideră importantă și semnificativă este considerată și de către receptor importantă și semnificativă

- *“mesajul-eu”* – trecerea de la “tu” la “eu” într-o propoziție permite celuilalt să se centreze tocmai asupra persoanei care are o problemă (de exemplu se poate spune: “mă simt prost să-l tot plimb cu vorba pe furnizorul de la editura X...”, în loc de a spune: “din vina ta, pentru că nu achiți factura, nu putem achiziționa acele manuale...”

Iată câteva recomandări ale specialiștilor pentru o comunicare managerială eficientă:

1. **Solicitați feed-back-ul.** Deși angajații pot privi acest fapt cu prudență, unii o vor accepta, iar ceilalți vor urmări dacă sunt acceptate atât comentariile pozitive, cât și cele negative.
2. **Identificați pentru început câteva domenii în care doriți feed-back.** Astfel, angajații se vor simți mai puțin nesiguri în a oferi feed-back-ul.
3. **Stabiliți ședințe regulate de feed-back.** În felul acesta dorința de a obține feed-back capătă concretețe.
4. **Tăcerea poate fi o încurajare pentru feed-back.**
5. **Puneți întrebări.** Este o cale de a obține feed-back și de a arăta interes și dorința de a lămurii situația.
6. **Folosiți afirmații care încurajează feed-back-ul**, de genul: “Înțeleg...”, “Interesant...” sau chiar *reformularea*

Pentru ca feed-back-ul să fie eficace, trebuie să aibă următoarele caracteristici:

♦ *Să fie descriptiv și nu evaluativ.* Trebuie să se refere la *comportamente* și nu la persoane, la *fapte* și nu la interpretări ale acestora și să descrie *reacția emoțională* a persoanei care îl acordă. De exemplu, un feed-back cu afirmații evaluative, gen: ”Nu vă faceți datoria!”, “Nu v-ați implicat în această acțiune!” va provoca reacții defensive, de justificare, ceea ce nu se întâmplă în cazul în care se spune: “Sunt dezamăgit că acest proiect nu a fost finalizat!” (se expun sentimentele managerului, evitându-se evaluarea).

♦ *Să fie specific și nu general.* De exemplu, o afirmație de genul: “Nu v-ați implicat suficient în acest proiect!”, ar putea fi înlocuită cu: “Aș dori ca pe viitor să nominalizați de la început sarcinile pe care le puteți îndeplini din acest proiect”.

♦ *Să fie furnizat cât mai aproape de momentul producerii comportamentului.* Dacă furnizarea feed-back-ului este întârziată, crește irelevanța sa, deoarece apar distorsiuni în memoria interlocutorilor.

♦ *Să fie solicitat și nu impus.* În acest mod se poate evita alterarea relației cu interlocutorul, dacă se iau în calcul nevoile și disponibilitatea acestuia pentru feed-back.

♦ *Să fie direcționat către un comportament care să poată fi modificat de cel care primește feed-back-ul.* Nu se va acorda feed-back în legătură cu rasa, vârsta, forma fizică, aspecte care nu intră în sfera de autoritate și responsabilitate a interlocutorului.

♦ *Să se verifice înțelegerea feed-back-ului de către cel care îl primește.* Se poate face acest lucru prin cerința de a reformula ceea ce i s-a spus.

În comunicarea managerială acordarea, solicitarea și primirea de feed-back sunt esențiale în procesul de influențare a comportamentelor, consiliere, instruire, evaluare și motivare a angajaților. Lipsa feed-back-ului poate atrage după sine o serie întreagă de distorsiuni, neînțelegeri care pot să contribuie la perpetuarea unei comunicări inexacte. Deși uneori feed-back-ul are loc automat, alteori el necesită timp și efort, incomparabil mai mici decât în cazul în care va fi necesară remediarea ulterioară a unor procese afectate.

Bibliografie:

1. Pânișoară, G.; Pânișoară, I.O.–*Managementul resurselor umane*, Editura Polirom, Iași, 2005
2. Muchielli, R. – *Metode active în pedagogia adulților*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982

PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII ÎN EDUCAȚIA BIOLOGICĂ MODERNĂ

Profesor SĂVESCU CORNELIA MARIANA
COLEGIUL NAȚIONAL "IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU" TÂRGOVIȘTE

Prezenta lucrare analizează principalele obstacole în predarea biologiei în contextul actual, marcat de o scădere a interesului elevilor pentru științele naturii și de o digitalizare accelerată. Articolul propune soluții practice, precum modelarea 3D, utilizarea laboratoarelor virtuale și implementarea învățării bazată pe proiecte, oferind un cadru metodologic util cadrelor didactice în procesul de monitorizare și evaluare a calității actului educațional.

Educația biologică traversează o perioadă de paradigmă. Dacă în trecut accentul era pus pe memorarea sistematicii și a morfologiei, astăzi provocarea rezidă în înțelegerea mecanismelor moleculare, a proceselor și a interdependențelor ecosistemice. Într-o lume în care informația este la un clic distanță, rolul profesorului de biologie se transformă din „furnizor de date” în „facilitator de experiențe de învățare”. Învățarea experiențială (Experiential Learning), bazată pe modelul teoretizat de David Kolb, reprezintă procesul de „învățare prin reflecție asupra acțiunii”. În biologie, această metodă este fundamentală, deoarece materia studiată este însăși viața, care nu poate fi înțeleasă pe deplin doar din diagrame statice și manuale. Pentru ca o activitate să fie cu adevărat experiențială, ea trebuie să parcurgă conform ciclului lui Kolb patru etape:

1. **Experiența concretă:** De exemplu, elevul realizează o disecție, observă un microorganism la microscop sau plantează o sămânță.
2. **Observarea reflexivă:** Elevul notează ce a văzut. De exemplu: *De ce inima are pereți de grosimi diferite? De ce planta s-a orientat spre fereastră?*
3. **Conceptualizarea abstractă:** Profesorul intervine cu teoria. Se fac legături între observații și legile geneticii, fiziologiei sau botanicii.
4. **Experimentarea activă:** Elevul aplică ce a învățat într-un context nou (ex: dacă știe cum germinează o sămânță, va încerca să modifice pH-ul solului pentru a vedea efectele).

Provocările actuale în ceea ce privește predarea disciplinei biologie se referă la:

1. Nivelul ridicat de abstractizare

Multe concepte biologice (replicarea ADN, procesele metabolice la nivel celular, dogma centrală a biologiei moleculare) sunt dificil de vizualizat. Lipsa materialelor didactice tactile sau a microscopelor de înaltă performanță transformă biologia într-o materie teoretică, abstractă. Deși biologia este studiul vieții vizibile, mecanismele care susțin viața se desfășoară la scări moleculare și temporale care depășesc puterea de percepție directă a simțurilor umane.

Majoritatea proceselor fundamentale au loc la nivel microscopic sau submicroscopic. Elevul trebuie să accepte existența unor structuri pe care nu le vede, dar care determină tot ceea ce este vizibil. De exemplu o provocare pentru ei poate fi trecerea de la un organism (pasăre, plantă) la celulă, apoi la organite (mitocondrii, ribozomi) și în final la molecule (proteine, lipide, acizi nucleici). De aceea elevii tind să memoreze structurile ca pe niște „desene” statice, fără a înțelege natura lor tridimensională și dinamică.

Genetica este, probabil, cel mai abstract domeniu din biologia școlară. Concepte precum *transcripția, translația sau recombinarea genetică* implică procese de procesare a informației, nu doar de materie. Dificultatea pentru elevi este aceea că trebuie să vizualizeze cum un cod chimic (secvența de nucleotide din ADN) se traduce într-o trăsătură fizică (culoarea ochilor). Pe de altă parte intervine și problema terminologică, adică confuzia între termeni cu sonoritate similară (cromozom, cromatidă, cromatină, centromer) care vor crește gradul de blocaj cognitiv.

Abstracția nu se referă doar la spațiu (mic), ci și la timp (lung). Minte umană are dificultăți în a procesa perioade de timp de ordinul milioanei de ani. Selecția naturală și deriva genetică sunt procese „invizibile” în timpul unei vieți umane și acest lucru poate determina elevii

să recurgă la explicații simpliste sau eronate (lamarckiste) deoarece nu pot vizualiza acumularea de mutații la scara timpului geologic.

2. Deconectarea de mediul natural

Paradoxal, deși studiem viața, elevii petrec din ce în ce mai puțin timp în natură. Pentru un profesor de biologie, această barieră nu este doar una de ordin biologic, ci una cognitivă: este dificil să predai legile vieții unor elevi care experimentează natura preponderent prin ecrane. „Analfabetismul biologic” devine o provocare majoră, unde elevii pot identifica componentele unei celule pe o schemă, dar nu pot recunoaște speciile de arbori din curtea școlii sau dintr-un parc. Elevii petrec peste 90% din timp în spații închise, iar curtea școlii este adesea betonată și parcurile urbane sunt medii controlate, nu ecosisteme sălbatice. Jocurile video și rețelele sociale oferă o stimulare senzorială imediată și intensă, făcând ca observarea unei colonii de furnici sau a creșterii unei plante să pară „plictisitoare” prin comparație. Există o tendință de a vedea natura ca pe un loc murdar sau periculos (insecte care înțepă, bacterii, alergii), iar această distanțare emoțională blochează curiozitatea naturală.

Elevii pot identifica specii exotice (leul, girafa) din documentare, dar nu pot diferenția un stejar de un fag sau o vrabie de un pițigoi, deși acestea se află în proximitatea lor. Fără contact direct, elevii înțeleg greu interdependența. De exemplu, pot învăța definiția polenizării, dar nu realizează legătura vitală dintre declinul insectelor și prețul alimentelor din supermarket. Este greu să protejezi ceva ce nu cunoști și de care nu te simți atașat emoțional și de aceea conservarea biodiversității rămâne un concept abstract, nu o necesitate simțită.

3. Integrarea tehnologiei fără a pierde esența științifică

Utilizarea tehnologiei (TIC) este adesea superficială. Provocarea este găsirea unui echilibru între simulările digitale și experimentul practic de laborator, esențial pentru formarea spiritului de observație. Riscul major este transformarea orei de biologie într-o sesiune de „divertisment digital” sau „gaming”, unde elevul apasă pe butoane fără a înțelege fenomenele biologice din spate. Pentru un profesor miza este ca tehnologia să fie un instrument de investigație, nu un înlocuitor al realității.

Astfel tehnologia poate fi folosită ca instrument de colectare și analiză a datelor, folosind senzori digitali care oferă date în timp real. De exemplu, utilizarea senzorilor de CO₂ și O₂ pentru a demonstra fotosinteza permite elevului nu doar o observare a animației cu frunza care „respiră”, ci și analiza graficului produs de senzor. El trebuie să interpreteze panta graficului și să explice variațiile, exact cum face un cercetător într-un laborator de fiziologie vegetală.

Microscopul optic clasic este esențial, dar adesea elevii întâmpină dificultăți în a „vedea” ce trebuie. Pentru a folosi eficient tehnologia este necesară adaptarea unei camere digitale sau a unui smartphone la ocularul microscopului. Astfel tehnologia permite colaborarea. Imaginea este proiectată pe tablă, iar profesorul poate ghida clasa în identificarea structurilor (ex. „*Observați cum peretele celular se distanțează de membrană în procesul de plasmoliză*”). Elevii pot realiza microfotografii pe care ulterior să le eticheteze digital, învățând anatomia microscopică prin editare științifică.

Soluțiile propuse pentru aceste provocări ar putea fi:

1. Utilizarea Realității Augmentate (AR) și Virtuale (VR)

Pentru a combate abstractizarea, o soluție ar putea fi integrarea aplicațiilor de tip VR care permit „călătoria” în interiorul corpului uman sau explorarea unei celule vegetale în format 3D. Astfel profesorul poate folosi platforme precum *Mozaik3D* sau *BioDigital Human* pentru a vizualiza patologii sau procese fiziologice complexe sau să „manipuleze” un model 3D al creierului sau al ADN-ului. De exemplu, compararea celulei cu un oraș (nucleul = primăria, mitocondria = centrala electrică, lizozomii = serviciul de salubritate) este o analogie ce poate fi vizualizată virtual și care „ancorează” abstractul în experiența cotidiană. Manipularea fizică a unui „nucleotid” ajută la înțelegerea structurii polimerice a ADN-ului sau utilizarea software-

urilor unde elevii pot modifica variabile (ex: intensitatea luminii în fotosinteză) îi ajută pe elevi să vadă imediat efectul la nivel molecular. Utilizarea tehnologiei pentru a aduce elevii înapoi în natură prin accesarea unor aplicații precum *iNaturalist* sau *Seek* care folosesc inteligența artificială ce permite identificarea speciilor prin fotografiere, ajută elevii să devină mici cercetători care contribuie la o bază de date globală, transformând plimbarea în natură într-o misiune științifică.

Există experimente care sunt prea periculoase, prea lungi sau prea scumpe pentru o școală (ex. ingineria genetică sau ecologia populațiilor pe parcursul a 50 de ani) și atunci simularea nu trebuie să fie „un film” ci să-i permită elevului să poată modifica variabilele (temperatura, pH-ul, concentrația de substrat) și astfel să poată valida sau infirma ipoteza formulată.

2. Metoda „Învățării bazate pe Proiect” (*Project-Based Learning - PBL*)

O soluție pentru reconectarea cu natura este transformarea spațiului școlar într-un laborator viu. Un exemplu de proiect poate fi „Micro-ecosistemul din curtea școlii”. Elevii monitorizează biodiversitatea locală, măsoară parametrii abiotici (pH-ul solului, umiditatea) și utilizează aplicații de determinare a speciilor (ex. *iNaturalist*). Un alt exemplu este proiectul de tip „Grădina Verticală” sau Terariu. Acest proiect presupune crearea unui ecosistem închis într-un borcan (terariu) care să le permită elevilor să observe în timp real ciclul apei în natură, fotosinteza și descompunerea materiei organice. Este o experiență de lungă durată care cultivă răbdarea și spiritul de observație care ajută elevii să învețe prin acțiune, explorare, descoperire, investigație. Acest proiect poate fi dezvoltat la nivel transdisciplinar devenind: „Grădina Verticală Inteligentă” în care pot fi integrate mai multe activități specifice fiecărei discipline cum ar fi:

1. Biologie: Alegerea speciilor potrivite (necesar de lumină, apă, compatibilitate).
2. Tehnologie/TIC: Instalarea unor senzori de umiditate care să ude automat plantele.
3. Chimie: Monitorizarea nutrienților din apă și a pH-ului solului.
4. Matematică: Calcularea suprafeței necesare și a ratei de creștere a biomasei.
5. Economie: Calcularea costurilor și a beneficiilor (ex: producția de legume pentru cantina școlii).

3. Transdisciplinaritatea unde Biologia este punct central

Biologia nu trebuie predată izolat. Colaborarea cu profesorii de chimie (biochimie), fizică (biofizică) și geografie (ecologie) oferă o imagine holistică asupra vieții.

Abordarea transdisciplinară presupune eliminarea barierelor rigide dintre materii și organizarea învățării în jurul unor mari teme sau probleme ale lumii reale. În acest model, Biologia nu este doar o materie, ci „lentila” principală prin care privim realitatea, împrumutând instrumente de la alte discipline pentru a înțelege viața în toată complexitatea ei.

De exemplu, studiul metabolismului (Ciclul Krebs, Fotosinteza) nu poate fi înțeles fără noțiunile de legături chimice, pH și cataliză enzimatică inițiind activitatea de analiză a compoziției chimice a alimentelor și testarea prezenței glucidelor/lipidelor, activitate interdisciplinară biologie-chimie. Înțelegerea văzului (optică), a auzului (acustică) sau a circulației sângelui (dinamica fluidelor și presiune), construirea unui model de plămân pentru a demonstra presiunea negativă în timpul inspirației poate fi bazată pe activități interdisciplinare biologie-fizică. Probabilitățile în transmiterea caracterelor ereditare sau modelarea creșterii populațiilor de bacterii, calcularea indicelui de masă corporală (IMC) în cadrul clasei și reprezentarea grafică a datelor implică biologia și matematica. Studiul marilor pandemii (Ciuma, Gripa Spaniolă) și modul în care biologia agenților patogeni a schimbat cursul istoriei umane sau modul în care progresele în genetică (proiectul genomului uman) au schimbat viziunea asupra originilor popoarelor asigură relația dintre biologie și istorie. Distribuția speciilor în funcție de climă și relief, studiul speciilor invazive din România și impactul lor asupra ecosistemelor locale sub influența schimbărilor climatice vizează relația dintre biologie și geografie. Discuții despre limitele științei, despre etica clonării, editării genetice (CRISPR) sau utilizarea animalelor în

experimente de laborator asigură corelațiile dintre biologie și filozofie. Utilizarea programelor de modelare 3D sau a bazelor de date biologice, căutarea unei secvențe de ADN în baze de date internaționale pentru a identifica specia căreia îi aparține, implică TIC. Anatomia artistică și desenul biologic de observație, realizarea unui ierbar digital sau a unor ilustrații anatomice detaliate care forțează elevul să observe structuri pe care altfel le-ar ignora asigură relația biologiei cu artele.

4. Implementarea Laboratorului Virtual vs. Clasic

În loc să privească o fotografie cu o celulă de ceapă, elevul își prepară singur lama. Contactul cu instrumentarul de laborator (lame, lamele, coloranți precum albastru de metilen) dezvoltă motricitatea fină și rigoarea științifică.

Transformarea spațiului școlar într-un habitat, plantarea unor specii melifere pentru a atrage polenizatori sau instalarea unor hoteluri pentru insecte oferă material didactic proaspăt pentru studiu, fără a părăsi incinta școlii.

Determinarea grupelor de sânge într-un laborator clasic presupune manipularea directă a materialului biologic real implicând uneori riscuri de contaminare în cazul unor accidente, motiv pentru care vizualizarea acestui experiment în laboratorul virtual ar limita aceste pericole.

În loc de o lecție teoretică despre acizii nucleici, elevii pot extrage ADN din fructe (căpșuni sau banane) folosind obiecte casnice (săpun lichid, sare, alcool rece). Experiența lor de a zdrobi fructele și a filtra amestecul, de a observa filamentele albe care apar la contactul cu alcoolul, reflectând asupra acestui lucru se va finaliza cu formularea unei concluzii și anume obținerea acelor filamente care reprezintă „rețeta” vieții pe care au studiat-o în manual.

Toate acestea asigură o retenție ridicată a informațiilor cu aproximativ 90% din ceea ce facem practic, comparativ cu 10-20% din ceea ce citim sau auzim. Totodată se dezvoltă gândirea critică pentru că elevul nu mai acceptă adevăruri absolute, ci le verifică prin metoda științifică (ipoteză - experiment - concluzie) și se creează o conexiune emoțională cu mediul înconjurător.

În concluzie, provocările educației biologice nu sunt doar de natură logistică, ci și metodologică. Soluția constă în hibridizarea învățării: menținerea rigorii științifice și a contactului cu natura, augmentate de instrumente digitale de ultimă generație. Biologia trebuie să redevină o știință a descoperirii, nu una a definițiilor.

Bibliografie Selectivă

1. OECD (2023). *PISA 2022 Results: Factsheets - Romania*.
2. Alberts, B. (2022). *Molecular Biology of the Cell*. Garland Science.
3. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
4. Kolb, D. A. (2014). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Pearson Education.
5. Iordache, I., Costică, N., & Costică, M. (2010). *Metodica predării biologiei*. Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași.
6. Nicolescu, B. (2007). *Transdisciplinaritatea. Manifest*. Editura Junimea, Iași.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

Prof. învățământ primar, Scîrlet Maricica Doinița

Școala Gimnazială Nr. 2 Bordeasca Veche

Articolul propune o abordare aplicată asupra educației cu semnificație, înțeleasă ca proces de învățare care produce efecte vizibile în dezvoltarea elevilor și în viața comunității: atitudini, comportamente, relații, competențe și inițiative sustenabile. Pornind de la repere teoretice din pedagogia românească și de la direcții actuale privind parteneriatul școală-familie-comunitate, sunt discutate practici didactice (învățarea prin proiecte, instruirea interactivă, evaluarea autentică, reflecția ghidată, învățarea colaborativă) și sunt descrise tipuri de proiecte școlare cu impact real (voluntariat, educație ecologică, lectură, incluziune, educație digitală). Sunt propuse criterii și indicatori de evaluare a impactului și câteva recomandări pentru proiectarea și managementul intervențiilor educaționale orientate spre comunitate.

1. Clarificări conceptuale: ce înseamnă „educație cu semnificație”

În limbajul școlii, „semnificația” nu este un ornament al lecției, ci un criteriu al relevanței: elevii înțeleg de ce învață, cum pot folosi ceea ce învață și ce schimbă în ei și în jurul lor. În această logică, educația cu semnificație se recunoaște prin trei întrebări-cheie:

1. Ce problemă reală sau nevoie autentică atinge activitatea?
2. Ce competențe transferabile dezvoltă (comunicare, gândire critică, colaborare, autoreglare)?
3. Ce produs, decizie sau acțiune rămâne după activitate?

O pedagogie ancorată în sens își asumă și dimensiunea axiologică a educației (valori, norme, responsabilitate), fără a transforma școala într-un spațiu moralizator, ci într-un spațiu de exersare a alegerilor și a consecințelor (Cucoș, 2024).

Din perspectiva teoriei educației, semnificația se construiește prin relația dintre finalități, conținuturi, metode și evaluare. Dacă finalitatea este formarea de competențe, atunci elevul are nevoie de situații de învățare complexe, cu sarcini autentice și feedback formativ, nu doar de reproducerea conținuturilor (Cristea, 2010). În același timp, alegerea metodelor (explicație, conversație, problematizare, proiect, joc didactic, învățare colaborativă) trebuie să țină cont de logica învățării: activarea experienței anterioare, construire de sens, exersare, transfer și reflecție (Cerghit, 2006).

2. Principii operaționale pentru proiectarea educației cu semnificație

Pentru a trece de la „activități frumoase” la schimbare reală, proiectarea didactică poate fi ghidată de câteva principii operaționale:

- ✓ **Relevanță:** conținutul este conectat la viața elevilor și la contexte locale (școală, comunitate, familie).
- ✓ **Participare:** elevii au rol de co-autori (aleg, propun, decid, negociază), nu doar de executanți.
- ✓ **Interdisciplinaritate:** tema este abordată integrat (limbă și comunicare, matematică, științe, arte, civică), pentru a susține transferul.
- ✓ **Învățare colaborativă:** sarcinile sunt organizate în echipe, cu roluri și responsabilități clare.
- ✓ **Reflecție:** elevii își explică procesul, greșelile, strategiile și progresul (jurnal, autoevaluare, discuții).

- ✓ Evaluare autentică: produsul și performanța sunt evaluate pe criterii explicite (rubrici), cu accent pe progres.
- ✓ Sustenabilitate: proiectul lasă urme – obiceiuri, resurse, parteneriate, reguli, proceduri sau produse reutilizabile.

3. Practici didactice care dau sens: de la instruire interactivă la evaluare autentică

a) Instruirea interactivă și învățarea active

Lecțiile cu semnificație cresc atunci când profesorul proiectează secvențe în care elevii lucrează cu idei, nu doar cu enunțuri: compară, justifică, clasifică, explică, argumentează, creează. În instruirea interactivă, schimbul dintre elevi devine resursă de învățare, iar profesorul reglează activitatea prin întrebări, sarcini gradate și feedback (Bocoș, 2013). Exemple: „mozaicul”, „turul galeriei”, „schimbă perechea”, „creioanele la mijloc”, „pelerina expertului” (Pânișoară, 2024).

b) Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning) în varianta adaptată ciclului primar

Proiectul devine semnificativ când pornește de la o întrebare de cercetare sau o problemă concretă și se finalizează cu un produs public: broșură, expoziție, ghid, prezentare pentru părinți, campanie, regulamente de clasă, hartă, mini-muzeu, podcast sau clip educațional. În proiect, elevii învață să planifice, să împartă sarcini, să colecteze date, să comunice și să prezinte, adică să folosească cunoașterea în mod funcțional (Cerghit, 2006; Pânișoară, 2024).

c) Evaluarea autentică și cultura feedbackului. Evaluarea cu semnificație descrie progresul și orientează învățarea, nu doar clasifică

Rubricile, fișele de observație, portofoliul și autoevaluarea sunt instrumente care pot face vizibilă competența: ce știe elevul, ce poate face și în ce condiții. În plus, feedbackul devine mai eficient când este specific (pe criterii), imediat și însoțit de pași următori („Încă un exemplu”, „Verifică ordinea pașilor”, „Completează cu argumente”) (Cristea, 2010; Cucoș, 2024).

4. Proiecte care creează schimbare reală: tipologii și exemple transferabile

În școală, „schimbarea reală” apare atunci când proiectul produce beneficii măsurabile și recunoscute de elevi, părinți și comunitate. Parteneriatul cu familia și cu actorii comunitari (bibliotecă, primărie, ONG-uri, parohie, cabinet medical, poliție, agenți economici) oferă resurse, sens și vizibilitate, dar cere organizare, reguli și asumarea responsabilităților (Agabrian & Millea, 2005; Rădulescu & Tîrcă, 2002).

4.1. Proiecte de voluntariat și solidaritate

Activitățile de colectare/donare, sprijin pentru copii vulnerabili, târguri caritabile, „ghiozdanul solidarității” sau campanii de iarnă devin educative când includ: documentare despre nevoile reale, dialog cu beneficiarii, transparentă în gestionarea resurselor, reflecție asupra emoțiilor și a învățării sociale. În aceste proiecte se dezvoltă empatia, responsabilitatea și competențele de comunicare (cum cerem ajutor, cum mulțumim, cum explicăm o cauză) (Cucoș, 2024).

4.2. Proiecte ecologice și de sustenabilitate

De exemplu: economisirea apei, colectarea selectivă, amenajarea curții școlii, grădina clasei, „patru verde”, monitorizarea consumurilor (apă, energie) și realizarea de afișe/ghiduri pentru comunitate. Impactul crește când elevii au un rol de cercetători: măsoară, compară, propun soluții și urmăresc rezultate (de pildă, scăderea consumului sau schimbarea unor obiceiuri) (Pânișoară, 2024; Cerghit, 2006).

4.3. Proiecte de lectură și cultură

Cluburi de lectură, „cititul împreună”, întâlniri cu autori locali, schimburi de carte, biblioteci de clasă, expoziții tematice sau lecturi publice pentru copii mai mici (grădiniță) pot transforma lectura din sarcină în comunitate de sens. În ciclul primar, este util ca produsul proiectului să fie vizibil: jurnalul de lectură, afișe, recomandări de carte, mini-recitaluri sau scenete (Bocoș, 2013; Căcoș, 2024).

4.4. Proiecte pentru incluziune și climat relational

Activitățile antibullying, cercurile de discuție, reguli de comunicare, mentoratul între elevi și învățarea cooperativă pot reduce conflictele atunci când sunt consecvente și susținute de parteneriate cu familia. Ghidurile și instrumentele de lucru cu părinții sprijină coerența mesajelor educaționale și construiesc încredere (Muscă Andrei et al., 2015; Agabrian & Millea, 2005).

4.5. Proiecte de educație digitală și cetățenie online

În contextul extinderii mediilor digitale, proiectele pot viza: reguli ale bunului-simț online, siguranță, protecția datelor, verificarea informațiilor, utilizarea creativă a aplicațiilor (canva, padlet, formulare) și dezvoltarea unui portofoliu digital. Abordarea pedagogică este esențială: tehnologia nu este scop, ci mediu pentru colaborare, creație și reflecție (Ceobanu, Căcoș, Istrate & Pânișoară, 2022; Istrate, Velea & Ceobanu, 2025).

5. Cum demonstrăm „schimbarea reală”: criterii și indicatori de impact

O dificultate frecventă în proiectele școlare este confuzia dintre „activitate” și „impact”. Un eveniment poate fi reușit (participare, atmosferă), dar schimbarea reală se verifică prin indicatori. Se recomandă planificarea pe modelul: resurse – activități – produse – rezultate – impact. Pentru nivelul școlii primare, indicatorii pot fi simpli și observabili:

- ✓ Indicatori de participare: număr de elevi implicați activ, roluri asumate, frecvență, produse realizate.
- ✓ Indicatori de învățare: îmbunătățiri în comunicare (argumentare, prezentare), colaborare, autonomie, vocabular.
- ✓ Indicatori de comportament: reducerea incidentelor, creșterea comportamentelor prosoziale, respectarea regulilor.
- ✓ Indicatori comunitari: parteneriate noi, resurse atrase, feedback de la părinți/comunitate, continuitate.
- ✓ Indicatori de sustenabilitate: reguli/proceduri păstrate, materiale reutilizate, practici continuate peste an.

Evaluarea poate combina metode cantitative (fișe de progres, chestionare scurte, număr de produse) cu metode calitative (interviuri scurte cu elevi/părinți, observație, jurnal reflexiv, portofoliu). Important este ca evaluarea să fie integrată în proiect încă de la început, nu adăugată formal la final (Cristea, 2010; Rădulescu & Tîrcă, 2002).

6. Recomandări pentru profesori și școli: de la inițiativă la cultură organizațională

- Pentru ca educația cu semnificație să devină practică constantă, nu excepție, sunt utile câteva direcții:
- Alegeți anual 2–3 teme mari cu relevanță locală (siguranță, mediu, lectură, solidaritate) și construiți proiecte în spirală, pe module/perioade.
- Proiectați în echipă (învățători, consilier, director, parteneri) și distribuiți responsabilitățile.
- Folosiți metode interactive și sarcini autentice; reduceți „decorul” și creșteți rolul elevilor.
- Lucrați cu rubrici și criterii; transformați evaluarea în instrument de învățare.
- Comunicați transparent cu părinții: scop, pași, reguli, resurse, rezultate.
- Documentați impactul: fotografii cu acord, produse, mărturii scurte, grafice simple; arhivați în portofoliu.
- Asigurați continuitate: păstrați produsele (ghiduri, reguli, materiale) și reluați proiectul în anul următor, îmbunătățit.

Concluzii

Educația cu semnificație se construiește la intersecția dintre curriculum și viața reală, dintre metode interactive și evaluare autentică, dintre inițiativa profesorului și parteneriatele cu familia și comunitatea. Practicile și proiectele prezentate arată că schimbarea reală nu presupune neapărat resurse spectaculoase, ci claritate de scop, participarea elevilor, reflecție și măsurarea progresului. În acest fel, școala devine nu doar spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci spațiu de formare a responsabilității și a competențelor de viață – iar comunitatea devine context de învățare și de validare a rezultatelor.

Bibliografie

1. Agabrian, M., & Millea, V. (2005). *Parteneriate școală-familie-comunitate. Studiu de caz*. Iași: Institutul European.
2. Bocoș, M.-D. (2013). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Iași: Polirom.
3. Ceobanu, C., Cucos, C., Istrate, O., & Pânișoară, I.-O. (coord.). (2022). *Educația digitală* (Ediția a II-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
4. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Polirom.
5. Cristea, S. (2010). *Fundamentele pedagogiei*. Iași: Polirom.
6. Cucos, C. (2024). *Pedagogie* (Ediția a IV-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
7. Istrate, O., Velea, S., & Ceobanu, C. (2025). *Pedagogie digitală*. Iași: Polirom.
8. Muscă Andrei, A., Botnariuc, P., Călineci, M. C., Gavriliță, A., Goia, D., Tăsica, L., & Țibu, S. (2015). *Parteneriatul școală-familie-comunitate*. București: Institutul de Științe ale Educației.
9. Pânișoară, I.-O. (2024). *Enciclopedia metodelor de învățământ* (Ediția a II-a, adăugită). Iași: Polirom.
10. Rădulescu, E., & Tîrcă, A. (2002). *Școală și comunitate. Ghid pentru profesori*. București: Humanitas Educațional.
11. Stăiculescu, C. (2012). *Școala și comunitatea locală. Parteneriat pentru educație*. București: Editura ASE.

Educația cu semnificație

Prof. Șerban Angela Liliana

Școala Gimnazială „Dominic Stanca” Orăștie, jud. Hunedoara

Educația reprezintă fundamentul dezvoltării unei societăți, având un rol esențial în formarea personalității și a valorilor umane. În contextul actual, marcat de schimbări rapide sociale, tehnologice și culturale, simpla transmitere de informații nu mai este suficientă. Este necesară o educație cu semnificație, care să depășească limitele teoretice și să producă un impact real în viața elevilor și a comunității. Acest tip de educație pune accent pe implicare activă, relevanță practică și dezvoltare personală, încurajează elevii să înțeleagă sensul a ceea ce învață și să aplice cunoștințele în contexte concrete.

Spre deosebire de educația tradițională, axată predominant pe memorare și evaluare standardizată, educația cu semnificație promovează învățarea activă și reflexivă, stimulând motivația intrinsecă a elevilor.

Educația cu semnificație este un tip de educație care pune accent pe sensul real al învățării, nu doar pe acumularea de informații. Ea urmărește ca elevii să înțeleagă de ce învață, cum pot aplica cunoștințele și ce impact au acestea asupra vieții lor și a comunității.

Acest model educațional este centrat pe elev și promovează:

- gândirea critică și creativă;
- învățarea activă și colaborativă;
- dezvoltarea competențelor de viață (comunicare, empatie, responsabilitate);
- legătura dintre teorie și practică.

Educația cu semnificație se realizează cu ajutorul metodelor moderne, precum învățarea prin proiecte, activitățile practice, educația socio-emoțională și implicarea în proiecte comunitare. Profesorul are rolul de ghid, sprijinind elevii să descopere singuri sensul cunoașterii.

Educația cu semnificație contribuie la formarea unor oameni autonomi, implicați și capabili să producă schimbări reale în societate, transformând școala într-un spațiu al dezvoltării autentice.

Printre practicile care contribuie la o educație relevantă se numără:

- Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning) – elevii lucrează în echipe pentru a rezolva probleme reale, dezvoltându-și abilitățile de colaborare și comunicare.
- Învățarea experiențială – activități practice, vizite de studiu, voluntariat sau simulări care conectează teoria cu realitatea.
- Educația socio-emoțională – sprijină dezvoltarea inteligenței emoționale, a empatiei și a relațiilor sănătoase.
- Utilizarea tehnologiei în mod creativ – platforme educaționale, aplicații interactive și resurse digitale care personalizează învățarea.

Aceste practici transformă elevul dintr-un simplu receptor de informații într-un participant activ la propriul proces de formare.

Școlile pot implementa proiecte cu impact semnificativ asupra comunității, cum ar fi: proiecte ecologice (reciclare, grădini școlare); campanii de voluntariat și solidaritate socială; parteneriate între școli și organizații locale; cluburi de dezbateri, antreprenoriat sau educație civică.

Astfel de inițiative îi ajută pe elevi să-și dezvolte spiritul civic și să conștientizeze rolul lor activ în societate.

Profesorul nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un ghid și facilitator al învățării. Acesta creează contexte educaționale relevante, stimulează curiozitatea și încurajează reflecția. Relația profesor–elev devine una de colaborare, bazată pe respect și încredere.

Educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru școala modernă, contribuind la formarea unor persoane autonome, responsabile și implicate social. Prin practici inovatoare și proiecte relevante, școala poate deveni un spațiu al schimbării reale, atât pentru elevi, cât și pentru comunitate. Investiția în acest tip de educație este o investiție în viitorul societății.

Bibliografie

- Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom
- Dewey, J. – *Democrație și educație*
- OECD – *Education for Meaningful Learning*

LEADERSHIP IN LEARNING ENVIRONMENTS

SERBAN LILIANA, *I.A.I. BRĂTESCU-VOINEȘTI SCHOOL,*

TÂRGOVIȘTE, ROMANIA

Educational leadership plays a crucial role in shaping learning environments, improving institutional effectiveness, and fostering student development. Beyond administrative functions, educational leadership involves ethical responsibility, vision, and the capacity to influence individuals and communities toward shared educational goals.

In contemporary societies marked by rapid social, technological, and cultural change, education systems face increasing demands for adaptability and quality. Within this context, leadership in education emerges as a key factor in ensuring sustainable development and institutional success. Educational leaders are not merely managers of resources but agents of change who shape values, attitudes, and learning cultures.

So, the Educational leadership can be defined as the process of influencing and guiding members of the educational community toward achieving shared pedagogical objectives. Effective leadership is grounded in a clear vision, ethical commitment, and strong interpersonal relationships.

The Impact of Leadership on Students

Leadership significantly affects students' academic performance and personal development. Supportive and visionary leadership contributes to positive school climates that enhance motivation, critical thinking, and learner autonomy. By promoting inclusive practices and high expectations, educational leaders help students develop not only cognitive competencies but also social and civic responsibility.

The Impact on Teachers and Professional Culture

Teachers' motivation and professional growth are closely linked to leadership quality. Leaders who encourage collaboration, continuous professional development, and reflective practice foster a culture of trust and innovation. Such environments increase job satisfaction and improve instructional quality, ultimately benefiting student learning outcomes.

The Institutional and Community Impact

At the institutional level, effective leadership strengthens organizational culture, improves school performance, and supports adaptability to change. Beyond the school, educational leadership influences the broader community by positioning

educational institutions as centers of cultural development, social cohesion, and democratic values.

Conclusion

Educational leadership is a decisive factor in achieving meaningful and sustainable educational outcomes. Its impact extends beyond academic results to the holistic development of individuals and communities.

Bibliography

Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: *Lessons from 40 years of empirical research*. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125–142.

Robinson, V. M. J. (2011). *Student-centered leadership*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Educația și inovația digitală în educația timpurie

Profesor Educație Timpurie Șerban Mirela Cristina

LTSP NEAGOE BASARAB-GPN Jiblea Veche

Introducere

Educația timpurie reprezintă etapa fundamentală în dezvoltarea copilului, cuprinzând perioada de la naștere până la intrarea în învățământul primar. În contextul societății contemporane, caracterizată de progres tehnologic rapid, educația nu poate rămâne izolată de inovația digitală. Integrarea tehnologiei în educația timpurie oferă noi oportunități de învățare, stimulând dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor.

Educația timpurie – rol și importanță

Educația timpurie are un rol esențial în formarea personalității copilului, influențând dezvoltarea limbajului, gândirii, creativității și abilităților sociale. În această etapă, copilul învață prin joc, explorare și interacțiune directă cu mediul. Cadrele didactice și familia au responsabilitatea de a crea un mediu sigur, stimulativ și adaptat nevoilor individuale ale fiecărui copil.

Inovația digitală în educație

Inovația digitală presupune utilizarea tehnologiilor moderne – table interactive, aplicații educaționale, platforme digitale, jocuri educative sau resurse multimedia – pentru a sprijini procesul de învățare. În educația timpurie, aceste instrumente pot fi folosite pentru a capta atenția copiilor, pentru a facilita învățarea prin joc și pentru a adapta activitățile la ritmul fiecărui copil.

Beneficiile utilizării tehnologiei în educația timpurie

Integrarea tehnologiei digitale în educația timpurie aduce numeroase beneficii:

- dezvoltarea competențelor digitale de bază;
- stimularea creativității și a gândirii critice;

- creșterea motivației pentru învățare;
- facilitarea învățării interactive și multisenzoriale;
- sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale prin aplicații adaptate.

Riscuri și limite

Deși tehnologia oferă multiple avantaje, utilizarea ei excesivă poate avea efecte negative, precum reducerea interacțiunii sociale directe, dependența de ecrane sau afectarea dezvoltării atenției. De aceea, este esențial ca tehnologia să fie utilizată echilibrat, sub supravegherea adulților și integrată armonios cu activitățile tradiționale.

Rolul educatorului în integrarea inovației digitale

Educatorul are un rol-cheie în selectarea și utilizarea adecvată a resurselor digitale. Acesta trebuie să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne, să adapteze conținuturile digitale la nivelul de dezvoltare al copiilor și să promoveze un mediu educațional sigur și stimulativ.

Concluzionând, educația și inovația digitală în educația timpurie reprezintă un parteneriat necesar în societatea actuală. Utilizată corect și echilibrat, tehnologia poate îmbunătăți semnificativ calitatea procesului educațional, contribuind la formarea armonioasă a copilului. Succesul integrării inovației digitale depinde de colaborarea dintre educatori, părinți și instituțiile educaționale.

Bibliografie

- Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie
- UNESCO – Early Childhood Care and Education
- Joița, E. – Pedagogia educației timpurii
- Resurse educaționale digitale pentru învățământul preșcolar

Când matematica

întâlnește viața – Adaptarea predării

la nevoile societății actuale

De ce trebuie regândit modul de predare?

Societatea actuală se află într-un proces accelerat de schimbare, determinat de evoluția tehnologică, de accesul rapid la informație și de transformările economice și sociale. În acest context, școala are responsabilitatea de a pregăti elevi capabili să facă față unor situații complexe, să gândească logic, să ia decizii informate și să se adapteze permanent. Predarea tradițională, centrată exclusiv pe transmiterea de cunoștințe și pe reproducerea algoritmilor, nu mai răspunde în totalitate acestor cerințe.

Matematica, disciplină fundamentală în formarea intelectuală a elevilor, are un potențial major de a contribui la dezvoltarea competențelor necesare societății actuale. Pentru ca acest potențial să fie valorificat, este necesară adaptarea modului de predare, astfel încât matematica să devină relevantă, aplicată și conectată la viața reală. Gimnaziul reprezintă etapa optimă pentru această transformare, fiind perioada în care se consolidează gândirea logică și atitudinea față de învățare.

Nevoile societății contemporane și rolul matematicii

Societatea bazată pe informație și date solicită indivizi capabili să interpreteze corect informații numerice, grafice, statistici și modele matematice. De la gestionarea bugetului personal până la înțelegerea fenomenelor economice sau a datelor prezentate în mass-media, competențele matematice sunt indispensabile.

Astfel, școala trebuie să formeze elevi care:

- înțeleg semnificația matematicii în contexte reale;
- pot aplica noțiuni matematice în situații cotidiene;
- analizează și interpretează date;
- rezolvă probleme în mod logic și creativ;
- colaborează și comunică eficient soluțiile găsite.

Adaptarea predării matematicii la aceste nevoi presupune depășirea exercițiilor standard și introducerea unor contexte autentice de învățare.

De la predarea tradițională la învățarea centrată pe elev

Predarea tradițională a matematicii pune accent pe profesor și pe corectitudinea răspunsului final. În schimb, învățarea centrată pe elev valorizează procesul de gândire, explorarea și descoperirea.

În clasele de gimnaziu, diferențele dintre elevi sunt evidente: ritmuri de învățare diferite, stiluri cognitive variate și niveluri diferite de motivație. Adaptarea predării presupune:

- diferențierea sarcinilor de lucru;
- utilizarea problemelor deschise, cu mai multe soluții;
- încurajarea explicațiilor și argumentării.

Exemplu de activitate: „Aceași problemă, soluții diferite” - La capitolul ecuații, elevii primesc aceeași problemă și sunt încurajați să o rezolve prin metode diferite: algebric, grafic sau prin raționament logic. Discuția finală se concentrează pe strategii, nu doar pe rezultat, dezvoltând gândirea critică.

Învățarea bazată pe probleme reale în matematica de gimnaziu

Învățarea bazată pe probleme reale reprezintă o metodă eficientă de adaptare a predării matematicii la nevoile societății. Problemele pornesc din situații concrete, apropiate de experiența elevilor.

Activitate aplicativă: „Bugetul unei familii” - În cadrul unui capitol despre procente și proporționalitate, elevii analizează un buget lunar fictiv. Ei calculează cheltuieli, economii și propun soluții pentru optimizarea bugetului. Activitatea dezvoltă competențe matematice, financiare și decizionale.

Astfel de activități îi ajută pe elevi să înțeleagă utilitatea matematicii și să își dezvolte autonomia.

Învățarea bazată pe proiecte – matematica în acțiune

Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning) oferă elevilor oportunitatea de a aplica matematica în contexte autentice, colaborative și interdisciplinare.

Exemplu proiect: „Școala noastră în cifre” - Elevii colectează date despre școală: număr de elevi, consum de apă și energie, rezultate școlare. Datele sunt organizate în tabele și grafice, analizate și

interpretate. Concluziile pot fi prezentate conducerii școlii, contribuind la luarea unor decizii informate. Proiectul dezvoltă competențe matematice, digitale și civice, având un impact real asupra comunității școlare.

Exemplu proiect interdisciplinar: „Matematica și mediul”- În colaborare cu disciplina biologie, elevii analizează date despre poluare sau consumul de resurse. Matematica devine instrument de înțelegere a fenomenelor de mediu și de propunere a unor soluții sustenabile.

Exemplu proiect comunitar: „Cartierul nostru în date”- Elevii colectează date despre cartier: spații verzi, trafic, siguranță. Analiza matematică a datelor conduce la propuneri concrete, prezentate autorităților locale sau comunității. Astfel predarea adaptată societății actuale depășește limitele clasei și implică comunitatea.

Integrarea tehnologiei în predarea matematicii

Tehnologia este o componentă esențială a societății actuale și trebuie integrată responsabil în procesul educațional. Aplicațiile interactive, foile de calcul și platformele educaționale pot sprijini învățarea matematicii.

Activitate: „Interpretăm date reale cu ajutorul tehnologiei” - La capitolul statistică, elevii utilizează foi de calcul pentru a reprezenta grafic date reale: temperaturi, rezultate sportive sau sondaje de opinie. Activitatea dezvoltă competențe digitale și gândire analitică.

Dimensiunea socio-emoțională a predării matematicii

Mulți elevi asociază matematica cu frica de greșală și anxietatea evaluării. Adaptarea predării presupune crearea unui climat de siguranță emoțională, în care greșeala este acceptată ca parte a învățării.

Strategie: „Greșeala – pas spre învățare”- Profesorul analizează împreună cu elevii greșelile frecvente, discutând cauzele și soluțiile, fără a sancționa. Această abordare dezvoltă perseverența și încrederea în sine.

Rolul profesorului în școala modernă

Profesorul de matematică nu mai este doar evaluator al corectitudinii, ci facilitator al învățării. El creează contexte, stimulează gândirea și încurajează colaborarea. El este cel care adaptează predarea la cerințele societății actuale și aduce o schimbare reală în școală. Adaptarea modului de predare presupune formare continuă, reflecție și deschidere către inovație.

Concluzie: Matematica este esențială pentru viață

Adaptarea modului de predare la nevoile actuale ale societății transformă matematica într-un instrument de înțelegere a realității. Prin activități aplicative, proiecte relevante și o abordare centrată pe elev, școala poate produce schimbări reale.

Matematica predată cu sens contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, capabili să gândească logic și să ia decizii informate.

Bibliografie

- Polya, G. – *How to Solve It*, Princeton University Press
- Cucoș, C. – *Pedagogie*, Editura Polirom
- Gardner, H. – *Frames of Mind*, Basic Books

PREVENIREA ȘI COMBATerea DISCRIMINĂRII ȘI MARGINALIZĂRII ELEVILOR PE CRITERII DE ETNIE ȘI NAȚIONALITATE

SIMA FLORINA LENUȚA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ FILIPEȘTII DE TÂRG, ȘCOALA GIMNAZIALĂ SAT MĂRGINENII DE JOS

Tema „Prevenirea și combaterea discriminării și marginalizării elevilor pe criterii de etnie și naționalitate” reprezintă o problemă de actualitate în domeniul științelor educației, întrucât școala constituie spațiul fundamental în care se formează nu doar cunoștințele, ci și valorile și atitudinile viitoarelor generații.

Alegerea acestei teme este motivată de nevoia stringentă de a promova un mediu educațional echitabil și incluziv, capabil să ofere tuturor elevilor șanse egale de afirmare și de succes, indiferent de apartenența lor etnică sau națională. Relevanța subiectului pentru educație este evidentă: un sistem școlar în care elevii se simt marginalizați riscă să favorizeze abandonul școlar, să diminueze performanțele academice și să accentueze inegalitățile sociale.

Din punct de vedere teoretic, tema se încadrează în studiile privind diversitatea culturală, drepturile omului și educația incluzivă. Concepte precum toleranța, echitatea, integrarea și interculturalitatea constituie repere fundamentale pentru analiza fenomenului. În literatura de specialitate, discriminarea este definită ca un tratament diferențiat nedrept aplicat unor indivizi pe baza apartenenței lor la un anumit grup, iar marginalizarea ca procesul prin care aceștia sunt excluși din viața socială sau educațională.

Metodologia investigației se bazează pe analiza documentară a cadrului legislativ național și internațional, a strategiilor educaționale și a rezultatelor unor cercetări relevante. Studii recente realizate de UNESCO (2019) și Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (2022) evidențiază persistența discriminării în școli, dar și eficiența programelor de incluziune și a campaniilor de conștientizare. În România, cercetările sociologice (Zamfir & Stănescu, 2017) arată că elevii aparținând minorităților etnice sunt mai expuși riscului de marginalizare, fapt care subliniază urgența unor măsuri coerente și eficiente.

Definiții ale discriminării și marginalizării

Discriminarea este înțeleasă, în literatura de specialitate, ca orice tratament diferențiat, excludere sau restricție care are la bază criterii precum etnia, naționalitatea,

religia, genul sau alte caracteristici personale și care are ca efect limitarea drepturilor fundamentale ale individului.

În context educațional, discriminarea se manifestă prin atitudini, comportamente sau decizii care dezavantajează anumiți elevi față de colegii lor. Marginalizarea, în schimb, reprezintă procesul prin care indivizi sau grupuri sunt împinși la periferia vieții sociale și educaționale, fiind privați de acces egal la resurse, participare și recunoaștere. Aceste concepte se completează reciproc: discriminarea generează marginalizare, iar marginalizarea consolidează și perpetuează discriminarea.

Tipuri de discriminare în școală

În mediul educațional, discriminarea poate îmbrăca forme subtile sau evidente. Una dintre cele mai frecvente forme este etichetarea negativă a elevilor aparținând unor minorități etnice, ceea ce conduce la scăderea încrederii în sine.

O altă manifestare este excluderea lor din activități extrașcolare, ceea ce limitează dezvoltarea competențelor sociale. Mai există și discriminarea instituțională, atunci când regulamentele școlare sau practicile pedagogice nu țin cont de diversitatea culturală și lingvistică. Aceste forme nu trebuie analizate separat, ci ca părți ale unui fenomen complex, cu efecte directe asupra integrării școlare.

Diferența între etnie și naționalitate

Pentru o corectă abordare a temei, este necesară delimitarea conceptelor de etnie și naționalitate. Etnia se referă la apartenența la un grup cultural definit prin limbă, tradiții, religie și valori comune. Naționalitatea, în schimb, indică apartenența legală și politică la un stat. Confuzia între cele două concepte alimentează stereotipurile și prejudecățile, determinând percepții eronate asupra identității elevilor. Înțelegerea acestor diferențe este fundamentală pentru elaborarea unor politici educaționale echitabile și incluzive.

Forme și manifestări ale discriminării în mediul școlar

Etichetarea și stereotipurile

Una dintre cele mai frecvente forme de discriminare în mediul școlar este etichetarea negativă. Elevii proveniți din anumite grupuri etnice sau naționale sunt adesea caracterizați prin stereotipuri, precum ideea că „nu sunt capabili să obțină performanțe academice ridicate” sau că „nu se integrează ușor”. Aceste prejudecăți influențează relațiile dintre colegi și, uneori, chiar atitudinea cadrelor didactice. Etichetarea duce la scăderea stimei de sine și la diminuarea motivației de învățare, afectând direct parcursul școlar.

Excluderea socială și izolarea elevilor

Un alt tip de manifestare îl reprezintă excluderea socială. Elevii discriminați sunt, de multe ori, marginalizați în timpul activităților de grup, nu sunt aleși în echipe sportive sau nu sunt invitați să participe la evenimente școlare și extrașcolare. Această izolare are efecte profunde asupra dezvoltării sociale și emoționale, determinând sentimentul de

„străin în propria clasă”. Studiile internaționale arată că elevii care experimentează excluderea au un risc crescut de abandon școlar și dificultăți de integrare pe termen lung.

Rolul profesorilor și colegilor în perpetuarea sau combaterea fenomenului

Profesorii au un rol esențial în prevenirea și combaterea discriminării. Din păcate, există situații în care cadrele didactice, conștient sau inconștient, contribuie la perpetuarea fenomenului prin tratamente diferențiate, așteptări scăzute sau lipsa intervenției în fața situațiilor de bullying. Pe de altă parte, profesorii pot deveni agenți ai schimbării, prin promovarea valorilor interculturale, prin adaptarea strategiilor didactice la diversitatea clasei și prin sancționarea promptă a comportamentelor discriminatorii. De asemenea, colegii joacă un rol dublu: pot fie să încurajeze marginalizarea prin excludere și batjocură, fie să devină factori de sprijin și solidaritate, contribuind la construirea unei comunități școlare incluzive.

Consecințele discriminării și marginalizării

Efecte psihologice și emoționale asupra elevilor

Discriminarea și marginalizarea produc efecte imediate asupra sănătății emoționale a elevilor. Copiii care se confruntă frecvent cu etichetări negative și excludere dezvoltă sentimente de neîncredere în sine, anxietate și frustrare. Studiile arată că elevii marginalizați au un risc mai mare de a manifesta simptome depresive și de a evita interacțiunile sociale. În plus, aceștia pot interioriza prejudecățile, ajungând să creadă că sunt mai puțin valoroși decât colegii lor.

Impactul asupra performanțelor școlare

Pe lângă efectele psihologice, discriminarea are consecințe directe asupra rezultatelor academice. Elevii care se simt excluși sunt mai puțin motivați să participe la ore, își pierd interesul pentru activitățile școlare și dezvoltă o atitudine de respingere față de învățare. În timp, aceste comportamente conduc la scăderea performanțelor, la acumularea de lacune educaționale și la o participare redusă în activitățile extracurriculare. Profesorii, influențați uneori de prejudecăți, pot avea așteptări mai scăzute de la acești elevi, ceea ce accentuează cercul vicios al discriminării.

Legătura cu abandonul școlar și inegalitățile sociale

Unul dintre cele mai grave efecte ale marginalizării este riscul crescut de abandon școlar. Elevii care nu se simt acceptați și sprijiniți tind să părăsească sistemul de învățământ mai devreme, ceea ce le limitează semnificativ oportunitățile de integrare profesională și socială. Astfel, discriminarea din școală nu rămâne un fenomen izolat, ci se transformă într-un factor care perpetuează inegalitățile sociale. Cercetările realizate de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (2022) evidențiază că elevii aparținând minorităților etnice se confruntă cu o probabilitate mai mare de a întrerupe studiile, ceea ce le reduce șansele de participare egală în societate.

Cadrul legislativ și politicile educaționale

Documente internaționale (ONU, UE, UNESCO)

Problematika discriminării și marginalizării în educație este abordată constant în documentele internaționale. Declarația Universală a Drepturilor Omului (ONU, 1948) consacră principiul egalității și al nediscriminării în accesul la educație. Convenția ONU privind Drepturile Copilului (1989) subliniază obligația statelor de a asigura tuturor copiilor, fără excepție, dreptul la învățatură într-un mediu sigur și incluziv. La nivel european, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2000) interzice discriminarea pe criterii de etnie și naționalitate. UNESCO promovează, prin rapoartele sale anuale, conceptul de educație incluzivă, în care diversitatea culturală este recunoscută și valorizată.

Legislația națională în domeniul educației și antidiscriminării

În România, Constituția garantează egalitatea în drepturi, fără discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, etnie sau limbă. Noul cadru legislativ este reprezentat de Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, care reafirmă principiile echității, incluziunii și nediscriminării în educație. Legea stipulează că fiecare copil are dreptul la acces egal la învățământ de calitate, iar școala are obligația de a crea un climat sigur și incluziv pentru toți elevii, indiferent de etnie, naționalitate sau alte criterii. De asemenea, Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare rămâne un instrument esențial în protejarea drepturilor elevilor. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) are atribuții clare în investigarea și sancționarea practicilor discriminatorii.

Rolul instituțiilor și al ONG-urilor

Pe lângă instituțiile statului, un rol important în combaterea discriminării îl au organizațiile non-guvernamentale și organismele internaționale. ONG-urile active în domeniul educației derulează programe de integrare a copiilor din minorități, campanii de conștientizare și proiecte de educație interculturală. Colaborarea dintre școli, autorități și societatea civilă este esențială pentru implementarea unor politici coerente și eficiente. Astfel, cadrul legislativ național și internațional se completează cu inițiative practice menite să transforme principiile teoretice în realități palpabile în sala de clasă.

Strategii de prevenire și combatere

Educația pentru diversitate și toleranță

Un prim pas în combaterea discriminării este introducerea în curriculum a unor conținuturi și activități dedicate educației pentru diversitate, toleranță și respect reciproc. Lecțiile de educație civică, orele de dirigenție și proiectele tematice pot deveni spații pentru discuții deschise despre drepturile omului și importanța respectării diferențelor culturale. Elevii trebuie încurajați să descopere și să aprecieze tradițiile, limbile și obiceiurile diferitelor comunități etnice și naționale. Astfel, școala devine un mediu de învățare interculturală, în care diversitatea este privită ca o resursă, nu ca un obstacol.

Campanii de conștientizare și proiecte interculturale

Campaniile de conștientizare, realizate în parteneriat cu ONG-uri sau instituții publice, contribuie la formarea unei mentalități incluzive. Organizarea unor „zile interculturale” sau „săptămâni ale diversității” în școli permite elevilor să interacționeze direct cu aspecte din alte culturi, reducând prejudecățile și stereotipurile. Proiectele internaționale Erasmus+ sau cele susținute de Consiliul Europei au demonstrat că schimburile educaționale și interculturale favorizează empatia și solidaritatea între elevi.

Exemple de bune practici la nivel internațional și local

În statele europene cu experiență în promovarea incluziunii, precum Finlanda sau Suedia, strategiile de integrare a elevilor minoritari au la bază sprijinul personalizat și parteneriatul cu familia. În România, exemple de bune practici pot fi regăsite în proiectele școlare care implică medierea interculturală, programele „Școala după școală” sau activitățile educative desfășurate în comunitățile multietnice. Aceste inițiative demonstrează că incluziunea nu se realizează doar prin legislație, ci și prin implicarea directă a cadrelor didactice și a comunității.

Implicarea comunității, profesorilor și părinților

Prevenirea și combaterea discriminării nu pot fi realizate exclusiv prin măsuri instituționale sau legislative; ele presupun o responsabilitate comună, împărțită între școală, familie și comunitate. Profesorii joacă un rol fundamental în acest proces, deoarece ei sunt cei care modelează zilnic atitudinile și comportamentele elevilor. Prin modul de predare, prin limbajul folosit și prin atitudinea față de diversitate, cadrele didactice transmit mesaje explicite și implicite care pot fie să reducă, fie să amplifice fenomenul discriminării. Părinții trebuie implicați activ, prin întâlniri și activități comune, pentru a consolida valorile toleranței și respectului. Comunitatea locală are, la rândul său, responsabilitatea de a susține programe educative și de a promova exemple de incluziune. Astfel, prevenirea și combaterea discriminării devin un efort colectiv, orientat spre binele tuturor elevilor.

Concluzii și recomandări

Importanța unei școli incluzive

Analiza fenomenului discriminării și marginalizării elevilor pe criterii de etnie și naționalitate evidențiază faptul că școala nu este doar un spațiu de transmitere a cunoștințelor, ci și un mediu social formator. O școală incluzivă, care promovează respectul pentru diversitate, este cheia pentru prevenirea conflictelor, consolidarea coeziunii sociale și dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

Necesitatea colaborării între școală, familie și societate

Prevenirea discriminării nu poate fi realizată doar prin intervenția profesorilor sau prin reglementări legislative. Este necesar un efort comun care să implice școala, familia și comunitatea locală. Profesorii trebuie să adopte practici educaționale adaptate

diversității, părinții trebuie să transmită valori de toleranță și respect, iar societatea civilă și autoritățile trebuie să ofere sprijin prin politici și programe de incluziune.

Direcții de acțiune și politici viitoare

Pentru a combate eficient discriminarea, recomandările principale includ: integrarea educației interculturale și antidiscriminare în curriculumul școlar; formarea continuă a profesorilor pentru gestionarea diversității culturale; dezvoltarea unor parteneriate între școli și ONG-uri specializate în incluziune socială; crearea unor mecanisme clare de raportare și sancționare a comportamentelor discriminatorii; promovarea unor campanii naționale de sensibilizare cu implicarea mass-mediei. În concluzie, discriminarea și marginalizarea în școli nu pot fi considerate simple episoade izolate, ci fenomene cu impact pe termen lung asupra dezvoltării copiilor și asupra coeziunii sociale. Prin respect, solidaritate și implicare comună, educația poate deveni cu adevărat un drept universal și o resursă egală pentru toți elevii.

BIBLIOGRAFIE

- Cristea, S. (2015). Dicționar de științe ale educației. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (2017). Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări. Iași: Polirom.
- European Union. (2000). Charter of Fundamental Rights of the European Union. Bruxelles.
- Ministerul Educației. (2023). Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României.
- Moscovici, S. (1998). Psihologia socială a relațiilor cu celălalt. Iași: Polirom.
- Neculau, A. (2004). Manual de psihologie socială. Iași: Polirom.
- Păun, E. (2017). Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică. Iași: Polirom.
- Sălăvăstru, D. (2004). Psihologia educației. Iași: Polirom.
- UNESCO. (2019). Education and inclusion: Practices and policies. Paris: UNESCO Publishing.
- United Nations. (1989). Convention on the Rights of the Child. Geneva: Office of the High Commissioner for Human Rights.
- Zamfir, C., & Stănescu, S. (2017). Incluziunea socială și școala românească. Iași: Polirom.

MEANINGFUL EDUCATION THROUGH GAMIFICATION

Prof. Șipoș Delia-Minerva

Colegiul Național „Onisifor Ghibu”, Oradea

1. Introduction

The landscape of education is rapidly evolving with the integration of digital technologies. Among the innovative strategies emerging in 21st-century classrooms, **gamification** has gained substantial attention. Defined as the application of game elements in non-game contexts (Deterding et al., 2011), gamification offers a unique way to engage learners by leveraging the motivational power of games. From primary schools to higher education and corporate training, educators are experimenting with game-like mechanics to make learning more interactive and rewarding.

2. Theoretical Foundations of Gamification

Gamification draws from several psychological and pedagogical theories, including **Self-Determination Theory (SDT)**, **Behaviorism** and **Constructivism**.

- **Self-Determination Theory** posits that people are motivated when their needs for autonomy, competence, and relatedness are met (Ryan & Deci, 2000). Game elements such as choice, progressive difficulty, and social interaction align well with these needs.
- **Behaviorism** informs the use of rewards and reinforcement in gamification. Points, badges and leaderboards function as extrinsic motivators that can shape learner behavior.
- **Constructivism** emphasizes active, experiential learning. Many gamified environments allow learners to explore, experiment and construct knowledge in a playful, interactive context.

3. Benefits of Gamification in Education

Numerous studies and classroom experiences highlight the potential benefits of gamification in various educational contexts:

3.1 Increased Motivation and Engagement

Gamification makes learning enjoyable. Students often report higher enthusiasm and motivation when engaging with gamified content (Hamari et al., 2014). Features like progress bars, unlockable content and narrative elements help sustain attention and drive.

3.2 Improved Retention and Performance

Some studies show improved academic performance and knowledge retention in gamified environments. For example, students using gamified platforms often outperform peers on quizzes and exams due to repeated practice and feedback mechanisms (Su & Cheng, 2015).

3.3 Immediate Feedback and Adaptability

Games naturally provide real-time feedback, enabling learners to quickly identify mistakes and correct them. Adaptive gamified systems can adjust difficulty based on learner performance, supporting individualized learning.

3.4 Encouragement of Collaboration

Many gamified educational tools include collaborative features, such as team quests or multiplayer challenges, promoting peer learning and communication skills.

4. Challenges of Gamification

Despite its promise, gamification is not a silver bullet. It presents several challenges and limitations:

4.1 Over-Reliance on Extrinsic Motivation

While points and badges can be motivating, they may overshadow intrinsic interest in the subject matter. Once the rewards are removed, motivation may drop (Deci et al., 1999).

4.2 Poorly Designed Systems

Gamification can backfire if not aligned with learning objectives. Shallow game mechanics—such as repetitive tasks that reward speed over understanding—can lead to superficial learning or disengagement.

4.3 Inequity and Competition

Leaderboards and competitive elements can discourage lower-performing students, leading to anxiety or a sense of failure. Inclusive design is essential to avoid alienating learners.

4.4 Technological Barriers

Gamification often relies on digital platforms, which may not be equally accessible to all students due to technological or financial constraints.

5. Implementation Strategies for Educators

For successful gamification, educators must follow best practices in design and integration:

- **Start with Clear Learning Objectives:** Game elements should support—not distract from—educational goals.
- **Use a Variety of Mechanics:** Combine extrinsic rewards (points, badges) with intrinsic motivators (narratives, choices).
- **Foster Collaboration, Not Just Competition:** Balance individual rewards with team-based achievements.
- **Provide Meaningful Feedback:** Use systems that help learners reflect and improve.
- **Ensure Accessibility:** Choose tools and platforms that are inclusive and user-friendly.

Examples of effective tools include **Kahoot!**, **Classcraft**, **Duolingo**, and **Quizizz**, all of which gamify learning through interactivity, instant feedback and progression systems.

6. Case Studies and Empirical Evidence

Several studies illustrate the effectiveness of gamification:

- **Su and Cheng (2015)** studied elementary science students using a gamified e-learning environment and found increased motivation and learning outcomes.
- **Domínguez et al. (2013)** conducted an experiment in a university course where a gamified group outperformed the control group in practical exercises but not in theoretical tests, showing gamification's strength in application-based learning.
- **Landers and Landers (2014)** found that gamified quizzes improved attendance and performance in college psychology classes.

These findings indicate that context, design quality and subject matter all influence gamification's success.

7. Conclusion

Gamification holds great promise as a tool to enhance learning, especially in a world where students are increasingly immersed in digital experiences. By integrating game design elements thoughtfully, educators can boost motivation, support personalized learning, and create more engaging educational experiences. However, gamification is not a one-size-fits-all solution and must be implemented carefully to avoid pitfalls. Future research should continue exploring long-term effects and best practices, particularly in diverse educational settings.

Webography:

- Deci, E. L., Koestner, R., & Ryan, R. M. (1999). *A meta-analytic review of experiments examining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation*. *Psychological Bulletin*, 125(6), 627–668.
- Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). *From game design elements to gamefulness: Defining “gamification”*. In *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference*.
- Domínguez, A., Saenz-de-Navarrete, J., de-Marcos, L., Fernández-Sanz, L., Pagés, C., & Martínez-Herráiz, J. J. (2013). *Gamifying learning experiences: Practical implications and outcomes*. *Computers & Education*, 63, 380–392.
- Hamari, J., Koivisto, J., & Sarsa, H. (2014). *Does gamification work? – A literature review of empirical studies on gamification*. In *2014 47th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Landers, R. N., & Landers, A. K. (2014). *An empirical test of the theory of gamified learning: The effect of leaderboards on time-on-task and academic performance*. *Simulation & Gaming*, 45(6), 769–785.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Su, C. H., & Cheng, C. H. (2015). *A mobile gamification learning system for improving the learning motivation and achievements*. *Journal of Computer Assisted Learning*, 31(3), 268–286.

Calculatorul – punte de legătură între matematică și disciplinele tehnice

Prof. Sîrbu Simona, Colegiul Economic “F.S. Nitti”, Timișoara

Noțiunea de “software matematic” se referă la proiectarea și utilizarea unor sisteme soft destinate rezolvării unor probleme ce apar în știință și tehnică. Aceste sisteme sunt concepute astfel încât să asiste utilizatorul în efectuarea unor calcule voluminoase corespunzătoare unor probleme reale.

În contextul revoluției tehnologice produse de informatică în diferite domenii și ramuri ale activității umane, calculatorul reprezintă un element tehnologic deosebit, cu implicații majore asupra vieții culturale și economice a societății.

În domeniul matematicii au fost proiectate mai multe pachete software, cum ar fi: Mathematica, MathCAD, Maple, etc. Toate aceste programe ne ajută să vedem problemele matematice și sub alte forme (mult mai simple de rezolvat și vizualizat).

Principala motivație a proiectării unor astfel de sisteme o reprezintă necesitatea de a obține rapid și fără erori rezultate pentru probleme de dimensiuni mari. Prelucrări de rutină, cum este rezolvarea unui sistem liniar, pot fi rezolvate manual doar dacă dimensiunea problemei (de exemplu a sistemului) este rezonabilă (de exemplu, mai puțin de 10 ecuații). Cu ajutorul calculatorului, pot fi rezolvate sisteme care au sute și chiar mii de ecuații. Software-ul matematic are implementate o clasă largă de metode matematice, utilizatorul trebuind doar să le apeleze fără să fie necesar să cunoască detaliile implementării lor.

Un sistem de software matematic este constituit de regulă, din trei componente:

- **Nucleu.** Conține funcțiile de bază care se apelează prin intermediul unui limbaj de comandă.
- **Subsistem de interfață,** care permite transmiterea de comenzi și prelucrarea rezultatelor. Interfața poate fi de tip text (sistemul lucrează ca interpretor) sau grafică (bazată pe documente de lucru).
- **Ansamblul opțional de pachete.** Conține funcții suplimentare celor de bază. Pentru a utiliza funcțiile din cadrul lor, pachetele trebuie încărcate explicit. Mathematica oferă posibilitatea de a adăuga pachete de noi funcții, care oferă flexibilitate acestor sisteme. În cadrul interfeței de tip text, comenzile sunt preluate și executate secvențial, fiind dificilă revenirea la o comandă anterioară. În cazul interfeței grafice, dialogul cu utilizatorul se realizează prin intermediul uneia sau mai multor ferestre. Fiecare corespunde unui document care conține comenzi, răspunsuri sau texte descriptive introduse de către utilizator.

Principalele tipuri de prelucrări matematice pot fi grupate în următoarele categorii:

- ☐ **Numerice.** Rezultatele calculelor numerice sunt numere. Exemple de astfel de prelucrări sunt: calculul integralei definite a unei funcții, determinarea rădăcinilor unui polinom cu coeficienți numerici, determinarea limitei unui șir numeric, etc.
- ☐ **Simbolice.** Rezultatele calculelor simbolice sunt de regulă expresii sau chiar propoziții matematice. Exemple de astfel de prelucrări sunt: determinarea rădăcinilor unui polinom cu coeficienți simbolici, efectuarea unui raționament logic, etc.
- ☐ **Grafice.** Rezultatele acestor prelucrări sunt de fapt reprezentări grafice ale unor funcții, curbe, suprafețe sau alte obiecte grafice descrise fie prin ecuații, fie prin punctele pe care le conțin.

Sistemele de software matematic oferă posibilitatea efectuării fiecăreia dintre aceste prelucrări. Unele prelucrări pot fi efectuate direct extinzând comenzi specifice, iar altele pot fi descrise în limbajul de programare specific sistemului. Spre deosebire de limbajele de programare de uz general, sistemele

de software matematic conțin un limbaj de comandă mult mai bogat, în sensul că pot fi specificate printr-o singură comandă și prelucrări bazate pe algoritmi relativ complicați (de exemplu inversarea unei matrici, rezolvarea simbolică sau numerică a unui sistem de ecuații diferențiale, etc.).

Caracteristicile unui software matematic sunt:

1. **Implementarea obiectelor matematice.** Majoritatea obiectelor cu care se operează în matematică (mulțimi, vectori, matrici, funcții, operatori, ecuații, etc.) sunt implementate prin tipuri sau obiecte proprii.
2. **Implementarea prelucrărilor matematice.** O serie de prelucrări asupra obiectelor matematice (calculul limitelor, al derivatelor, al integralelor, rezolvarea ecuațiilor, reprezentări grafice etc.) sunt implementate pentru a fi aplicate prin intermediul unei singure comenzi.
3. **Limbaj avansat de descriere a problemelor.** Sistemele de software matematic oferă un limbaj propriu de descriere a problemelor și modelelor matematice complexe.
4. **Interfața cu utilizatorul.** Sistemele actuale posedă interfețe grafice care permit introducerea și obținerea formulelor matematice în forma clasică (se folosesc simbolurile cunoscute din matematică). În aceste condiții nu e necesar ca utilizatorul să cunoască comenzile sistemului, fiind suficient să selecteze simbolurile adecvate dintr-o “paletă” de simboluri pentru a construi formulele.
5. **Caracterul deschis și flexibil.** Unele sisteme (de exemplu, Maple) permit vizualizarea codului asociat unei anumite funcții. De asemenea este posibilă completarea funcționalității sistemului prin adăugarea de funcții noi scrise în limbajul de programare de nivel înalt asociat sistemului.
6. **Interfața cu alte sisteme.** Există posibilitatea de a prelua /transmite date de la /către alte aplicații. Funcțiile unora dintre sisteme pot fi apelate prin intermediul unui protocol de interfață (de exemplu, MathLink și J/Link din Mathematica) din programe scrise în limbaje de programare de uz general (de exemplu, C respectiv Java).
7. **Elaborarea de documente.** Sistemele recente conțin și facilități de editare de texte științifice astfel încât pot fi elaborate documente care conțin atât texte cât și rezultate ale unor prelucrări efectuate în cadrul sistemului.
8. **Completitudine.** Asistă utilizatorul în formularea, modularea, analiza și rezolvarea problemelor precum și în prezentarea rezultatelor.

Mathematica este un sistem software interactiv care permite descrierea și rezolvarea aplicațiilor științifice, în special din domeniile matematicii și fizicii. Face parte din categoria software-ului matematic și, adeseori este desemnată ca un program care oferă posibilitatea de a face matematică cu ajutorul calculatorului.

Mathematica poate fi folosită ca și : calculator numeric simbolic, sistem de vizualizare grafică, limbaj de programare de nivel înalt, platformă soft destinată rulării unor pachete cu aplicații specifice unui domeniu, sistem de prezentare a cunoștințelor științifice și tehnice.

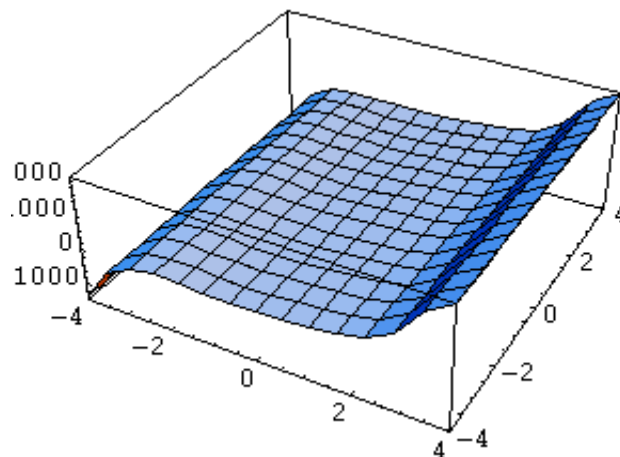
Prelucrările matematice sunt de una dintre categoriile:

- a) Calcule simbolice (de exemplu, $(a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$).
- b) Calcule numerice (de exemplu, $3 + 15 = 18$).
- c) Reprezentări grafice (de exemplu, trasări ale graficelor de funcții, bidimensionale sau tridimensionale).

Exemplu: Reprezentarea suprafeței definite de $f(x,y) = (3x^2 + 8x)(x^3 - 2x^2 + 9)$ pentru $(x,y) \in [-4,4] \times [-4,4]$.

```
In[ ]:=f[x_,y_]:=(3 x^2+8 x)*(x^3-2 x^2+9)
```

```
In[ ]:=Plot3D[f[x,y],{x,-4,4},{y,-4,4}]
```


Out[]=-SurfaceGraphics-

Exemplu: Definirea funcției logaritmice:

In[]:= log[1]=0

In[]:= log[E]=1

In[]:= log[x_y_]:=log[x]+log[y]

In[]:= log[x_^n_]:=n log[x]

Utilizare:

In[]:= log[(x*y)^n]

Out[]:= n log[x]+n log[y].

Reprezentări grafice în Mathematica

Mathematica permite efectuarea de reprezentări grafice atât în 2D cât și în 3D. Pe lângă reprezentările standard de grafice de funcții ($f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f: \mathbf{R} \times \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$), permite și reprezentarea de curbe închise sau curbe descrise prin ecuații parametrice, precum și reprezentări pe bază de liste de puncte. Sistemul conține un set de funcții interne:

Plot, Plot3D, ParametricPlot, ContourPlot, DensityPlot, ParametricPlot3D, ListPlot, ListPlot3D, ListContourPlot, ListDensityPlot, precum și un pachet destinat prelucrărilor grafice ('Graphics').

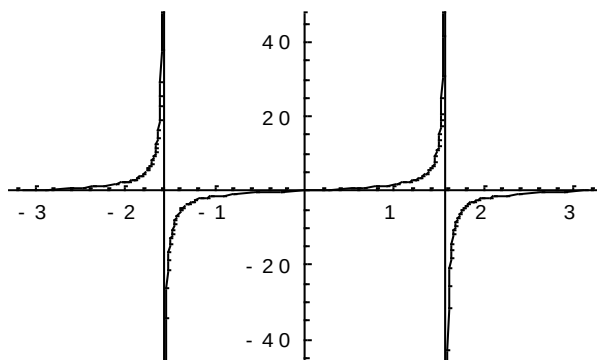
Reprezentarea grafică a funcțiilor $f: I \subset \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ se poate realiza folosind funcția Plot într-una dintre variantele:

- ◆ Plot[f[x], {xmin, xmax}]. Reprezintă graficul funcției f pe intervalul [xmin, xmax].
- ◆ Plot[{f1[x], f2[x], ...}, {xmin, xmax}]. Reprezintă mai multe funcții pe același grafic.

Exemple:

1. Reprezentarea funcției $f(x)=\text{tg}(x)$ pentru $x \in [-\pi, \pi]$.

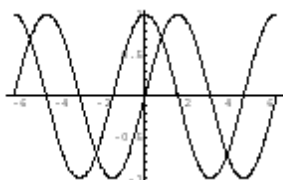
In[]:=Plot[Tan[x],{x,-Pi,Pi}]

Observație: În cazul funcțiilor cu singularități (cum este funcția tangentă), Mathematica stabilește singură scara reprezentării.

2. Reprezentarea pe același grafic a funcțiilor sinus și cosinus pe intervalul $[-2\pi, 2\pi]$:

`In[ ]:=Plot[{Sin[x],Cos[x]},{x,-2 Pi,2 Pi}]`

Generare de obiecte de rotație

Un obiect de rotație este generat prin rotația unei curbe în jurul unei drepte date. Cu ajutorul funcției `SurfaceOfRevolution`, putem reprezenta grafic suprafața de rotație generată prin rotația în jurul unei axe a reprezentării grafice a unei funcții din planul xOz sau a unei curbe descrise parametric.

Din pachetul grafic `'SurfaceOfRevolution'`, putem utiliza următoarele variante ale funcției `SurfaceOfRevolution` :

- **`SurfaceOfRevolution[f,{x,xmin,xmax}]`** - reprezintă grafic suprafața de rotație obținută prin rotația reprezentării grafice a funcției f din planul xOz cuprinsă între $xmin$ și $xmax$.

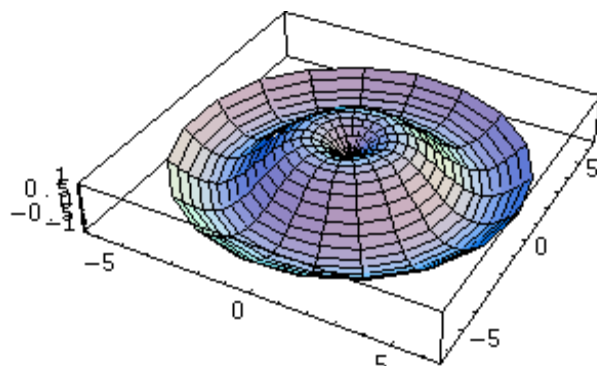
- **`SurfaceOfRevolution[{f_x,f_z},{t,tmin,tmax}]`** - reprezintă grafic suprafața de rotație obținută prin rotația unei curbe din planul xOz , descrise parametric cu variabila t .

- **`SurfaceOfRevolution[{f_x,f_z,f_z},{t,tmin,tmax}]`** - reprezintă grafic suprafața de rotație obținută prin rotația unei curbe din spațiul tridimensional, descrise parametric cu variabila t .

Exemple :

1. Să se reprezinte grafic suprafața de rotație obținută prin rotația reprezentării grafice a funcției $f:[0,2\pi] \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \sin(x)$, în jurul axei Oz .

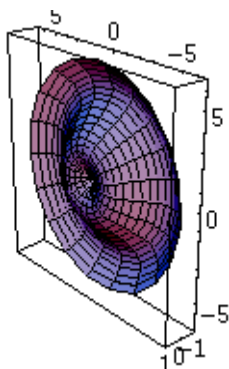
`In[ ]:=SurfaceOfRevolution[Sin[x],{x,0,2 Pi}]`

2. În exemplul precedent, se pot adăuga diverse opțiuni grafice, imediat după expresia funcției f . Astfel, comanda :

```
In[ ]:=SurfaceOfRevolution[Sin[x],{x,0,2 Pi},ViewVertical->{1,0,0},Ticks->{Automatic,Automatic},{-1.,0,1.}]
```

generează suprafața de rotație din exemplul 1, așezată vertical :

Pentru a genera corpuri de rotație, putem utiliza și funcția următoare:

- **ParametricPlot3D**[{ f_x, f_y, f_z },{ t, t_{min}, t_{max} },{ u, u_{min}, u_{max} }] – generează corpul geometric obținut prin reprezentarea grafică a ecuațiilor parametrice f_x, f_y, f_z atunci când parametrul t variază între t_{min} și t_{max} , iar parametrul u variază între u_{min} și u_{max} .

Exemple:

1. Să se genereze corpul geometric obținut prin rotația reprezentării grafice a funcției $f:[0,\pi] \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x \sin^2(x)$ a) în jurul axei Ox ; și b) în jurul axei Oz .

Vom folosi funcția **ParametricPlot3D** pentru a vizualiza corpul geometric rezultat din reprezentarea grafică a ecuațiilor parametrice :

$$x = r$$

$$y = f(r)\cos(t)$$

$$z = f(r)\sin(t), \quad 0 \leq r \leq \pi, \quad -\pi \leq t \leq \pi.$$

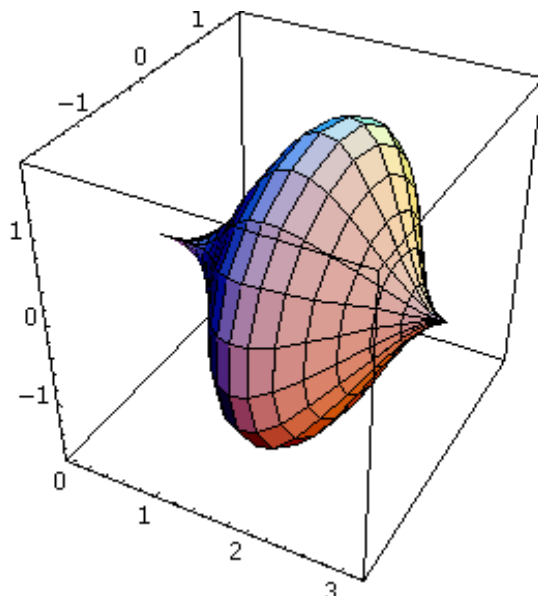
Aceste ecuații parametrice definesc corpul geometric obținut prin rotația graficului funcției f în jurul axei Ox .

```
In[ ]:=x[r_,t_]=r ;
```

```
In[ ]:=y[r_,t_]=f[r] Cos[t];
```

```
In[ ]:=z[r_,t_]=f[r] Sin[t];
```

```
In[]:=ParametricPlot3D[{x[r,t],y[r,t],z[r,t]},{r,0,Pi},{t,-Pi,Pi}]
```


Același corp geometric poate fi generat cu ajutorul comenzii următoare:

```
In[]:=SurfaceOfRevolution[x Sin[x]^2,{x,0,Pi},RevolutionAxis->{1,0,0}]
```

Observație:

Putem calcula volumul corpului geometric obținut cu ajutorul formulei:

$$V = \int_0^{\pi} \pi (f(x))^2 dx.$$

Variabila vol va conține volumul calculat cu această formulă:

```
In[]:=vol=Integrate[Pi f[x]^2,{x,0,Pi}]
```

```
Out[]:= $\frac{1}{256}\pi(-60\pi+32\pi^3)$ 
```

O valoare aproximativă a acestui volum se poate determina cu ajutorul comenzii:

```
In[]:=N[vol]
```

```
Out[]:=9.86295
```

2. Să se genereze corpul geometric obținut prin rotația reprezentării grafice a funcției $f: [1,5] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = e^{-(x-3)} \cos(4(x-3))$ în jurul axei Ox.

Vom folosi funcția ParametricPlot3D pentru a vizualiza corpul geometric rezultat din reprezentarea grafică a ecuațiilor parametrice :

$$x = r$$

$$y = f(r)\cos(t)$$

$$z = f(r)\sin(t), \quad 1 \leq r \leq 5, \quad -\pi \leq t \leq \pi.$$

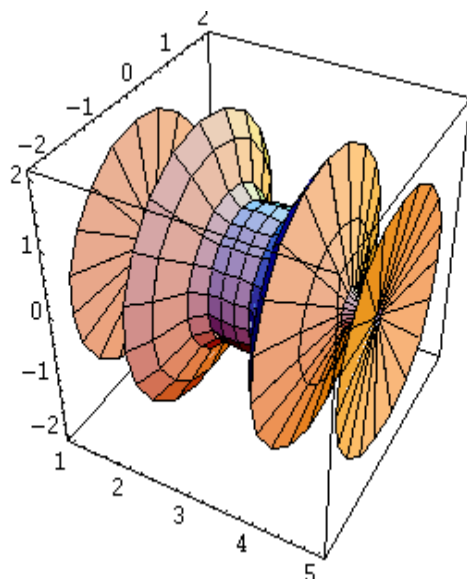
Aceste ecuații parametrice definesc corpul geometric obținut prin rotația graficului funcției f în jurul axei Ox.

```
In[]:=x[r,t]=r ;
```

```
In[]:=y[r,t]=f[r] Cos[t];
```

```
In[]:=z[r,t]=f[r] Sin[t];
```

```
In[]:=ParametricPlot3D[{x[r,t],y[r,t],z[r,t]},{r,1,5},{t,-Pi,Pi}]
```


Același corp geometric poate fi generat cu ajutorul comenzii următoare:

`In[ ]:=SurfaceOfRevolution[Exp[-(x-3)^2 Cos[4 (x-3)]],{x,1,5},RevolutionAxis->{2,0,0}]`

Observație:

Putem calcula volumul corpului geometric obținut cu ajutorul formulei:

$$V = \int_0^{\pi} \pi (f(x))^2 dx.$$

Comanda următoare ne permite să determinăm o valoare aproximativă a volumului corpului geometric obținut:

`In[ ]:=NIntegrate[Pi f[x]^2,{x,0,Pi}]`

Obținem:

`Out[ ]:=9.86295`

Avantaje ale utilizării software-ului Mathematica

- Parcurgând lucrarea, se constată că, utilizând direct funcțiile software-ului Mathematica se ajunge mult mai ușor la rezultatul dorit, fără ca utilizatorii să fie nevoiți să cunoască toate etapele matematice de rezolvare a problemei. Uneori o problemă rezolvată matematic într-o pagină poate fi rezolvată cu ajutorul software-ului Mathematica printr-o singură funcție. Astfel, acest software poate ușura enorm munca utilizatorilor și totodată reduce timpul folosit pentru rezolvarea diferitelor probleme.

- Software-ul Mathematica poate fi utilizat și în scop didactic, pentru predarea disciplinelor științifice (matematică, fizică, chimie) și tehnice. Lucrarea de față oferă un bogat material didactic ce poate fi folosit ca suport intuitiv (ilustrare cu ajutorul unor exemple grafice) pentru predarea lecțiilor de geometrie la clasele gimnaziale și liceale. Aplicațiile din ultimul capitol pot fi utilizate în cadrul lecțiilor de geometrie pentru verificarea unei teorii, enunțarea de noi conjecturi, elaborarea unor demonstrații sau raționamente standard, generarea și vizualizarea grafică a unor obiecte geometrice etc.

- Software-ul Mathematica oferă posibilitatea de a furniza rapid și corect un volum mare de informații, asistând utilizatorul în efectuarea unor calcule voluminoase corespunzătoare unor

probleme reale. Utilizat de către elevi în cadrul orelor de matematică, devine un veritabil “accelerator pedagogic”.

- Utilizarea software-ului Mathematica contribuie la consolidarea cunoștințelor de matematică și fizică ale elevilor, aplicațiile grafice care pot fi realizate cu ajutorul acestui software având un pronunțat caracter interdisciplinar.

- Utilizat de către elevi pentru elaborarea de diverse reprezentări grafice, contribuie în mod real și concret la dezvoltarea creativității acestora.

- Utilizat în scop didactic, software-ul Mathematica, suplimentează explicațiile verbale ale profesorului, ipostaziind un anumit suport vizibil, intuitiv, mijlocește elevilor o realitate mai greu sau total inaccesibilă pe o cale directă, provoacă și susține interese și motivații cognitive, consolidează cunoștințe și abilități, eficientizează folosirea timpului de instruire.

- Utilizarea software-ului Mathematica în scop didactic asigură un plus de motivare a învățării și de angajare a elevilor în activitățile curente.

Dezavantaje ale utilizării software-ului Mathematica

- Utilizarea software-ului Mathematica în scop didactic poate conduce la o anumită standardizare și uniformizare a percepției și interpretării realității, concurând la formarea unor imagini artificiale despre orizontul existențial.

- Utilizarea software-ului Mathematica în scop didactic oferă elevilor posibilitatea de a ajunge fără efort la rezultatul unei probleme matematice, dar nu și la însușirea etapelor de rezolvare a acesteia.

Bibliografie

1. Daniela Zaharie — **Software matematic**, curs, 2021
2. Marta L. Abell, James.P. Braselton — **Mathematica by example**, Editura Academic Press, 1994
3. *** — **Mathematica**, sistemul Help

LEADERSHIP ȘI IMPACTUL SĂU ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Smeu Mihaela Roxana

Grădinița cu program normal Marcea

Educația timpurie reprezintă baza dezvoltării copilului, având un rol decisiv în formarea personalității, a comportamentelor și a deprinderilor sociale. În acest context, leadershipul educațional în grădiniță are un impact major asupra calității actului educațional și asupra dezvoltării armonioase a copiilor. Un leadership eficient contribuie la crearea unui mediu sigur, stimulant și afectiv, esențial pentru învățarea timpurie.

1. Particularitățile leadershipului în educația timpurie

Leadershipul în grădiniță se manifestă prin modul în care directorul și cadrele didactice coordonează activitatea educațională, colaborează cu părinții și creează un climat educațional pozitiv. În mediul preșcolar, liderul educațional are rolul de a susține dezvoltarea profesională a educatoarelor, de a promova metode moderne de predare și de a adapta activitățile la nevoile individuale ale fiecărui copil.

Caracteristicile liderului în educația timpurie:

- empatie și răbdare;
- comunicare eficientă cu părinții și comunitatea;
- capacitatea de organizare și planificare;
- sprijinirea inovației și creativității.

2. Rolul leadershipului în dezvoltarea copilului preșcolar

Un leadership de calitate influențează direct procesul educațional și climatul emoțional din grădiniță. Printr-o conducere eficientă, se creează un mediu sigur, în care copilul se simte apreciat, protejat și încurajat să exploreze.

Leadershipul contribuie la:

- dezvoltarea competențelor sociale și emoționale;
- stimularea curiozității și a creativității;
- formarea rutinei și a comportamentelor pozitive;
- implicarea activă a părinților în educația copiilor.

3. Impactul leadershipului asupra calității educației preșcolare

Studiile arată că instituțiile preșcolare conduse eficient oferă un nivel mai ridicat de satisfacție profesională pentru cadrele didactice și rezultate mai bune în dezvoltarea copiilor. Un leadership eficient favorizează colaborarea între educatoare, aplicarea metodelor moderne și asigurarea unui mediu educațional incluziv.

Impactul se reflectă în:

- progresul cognitiv, emoțional și social al copilului;
- adaptarea mai ușoară la mediul școlar ulterior;
- reducerea problemelor de comportament;
- consolidarea relației grădiniță–familie.

Concluzii

Leadershipul în educația timpurie este un factor esențial al calității educației. Prin implicare, profesionalism și viziune, liderii educaționali pot transforma grădinița într-un spațiu al siguranței, încrederii și dezvoltării armonioase a copilului.

Bibliografie

1. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. Jossey-Bass.
2. Hattie, J. (2009). *Visible Learning*. Routledge.
3. Rodd, J. (2013). *Leadership in Early Childhood*. Open University Press.
4. Anghel, A. (2016). *Educația timpurie. Fundamente și aplicații*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

TULBURĂRILE DE VORBIRE LA PREȘCOLARI ÎN SOCIETATEA MODERNĂ: cauze, implicații și importanța intervenției timpurii

Profesor educație timpurie: Șomcutean Ana

Grădinița cu P.P. “Lumea piticilor” Dej

În ultimele decenii, specialiștii din domeniul educației și al științelor dezvoltării copilului semnaleză o creștere semnificativă a numărului de copii preșcolari care prezintă dificultăți de vorbire și limbaj. Aceste probleme pot varia de la întârzieri ușoare în achiziția limbajului până la tulburări complexe de articulare, fluență sau structurare a limbajului. Articolul de față își propune să analizeze principalele cauze ale apariției problemelor de vorbire în contextul societății moderne, impactul acestora asupra dezvoltării globale a copilului, precum și importanța intervenției logopedice timpurii. De asemenea, este evidențiat rolul grădiniței și al educatorului în prevenirea și remedierea dificultăților de vorbire, prin exemple concrete de jocuri și intervenții educaționale.

Dezvoltarea limbajului reprezintă un aspect fundamental al dezvoltării copilului, fiind strâns legată de evoluția cognitivă, socio-emoțională și educațională. În societatea contemporană, caracterizată de schimbări rapide în stilul de viață, în structura familiei și în modalitățile de comunicare, se constată o creștere alarmantă a numărului de copii preșcolari cu dificultăți de vorbire. Această realitate impune o abordare interdisciplinară, care să includă familia, grădinița și specialiștii în domeniul terapiei limbajului. Problemele de vorbire și limbaj includ o varietate de manifestări, precum întârzierea în apariția primelor cuvinte și propoziții, dificultăți de articulare a sunetelor, tulburări de limbaj expresiv sau receptiv, precum și disfluente de tipul bâlbâielii. Aceste dificultăți pot fi tranzitorii sau persistente și pot influența negativ capacitatea copilului de a comunica eficient și de a se integra social și educațional.

Cauzele apariției problemelor de vorbire în societatea modernă:

1. Factori biologici și medicali:

Printre cauzele de natură biologică se numără predispoziția genetică, afecțiunile neurologice, deficiențele de auz sau malformațiile aparatului fono-articulator. Deficiențele auditive, chiar și cele ușoare, pot afecta semnificativ achiziția limbajului, întrucât copilul nu recepționează corect stimulii sonori necesari învățării vorbirii.

2. Factori de mediu și sociali

Mediul familial joacă un rol esențial în dezvoltarea limbajului. Stimularea verbală redusă, comunicarea limitată adult-copil, precum și expunerea excesivă la dispozitive digitale pot conduce la întârzieri în dezvoltarea limbajului. Lipsa dialogului autentic și a jocului verbal reduce oportunitățile de exersare a vorbirii și de îmbogățire a vocabularului.

3. Factori contextuali și educaționali

Alți factori de risc includ nașterea prematură, nivelul socio-economic scăzut, precum și accesul limitat la servicii educaționale și terapeutice specializate. De asemenea, studiile indică o incidență mai mare a dificultăților de limbaj în rândul copiilor de sex masculin.

Problemele de vorbire pot avea consecințe pe termen lung asupra dezvoltării copilului, manifestându-se prin dificultăți de învățare, probleme de adaptare școlară, scăderea stimei de sine și dificultăți de relaționare socială. Netratate, aceste probleme pot persista și pot influența negativ parcursul educațional și profesional al individului.

Importanța intervenției logopedice timpurii

Intervenția logopedică timpurie valorifică plasticitatea cerebrală specifică primilor ani de viață și contribuie la prevenirea consolidării unor modele incorecte de vorbire. Evaluarea și intervenția precoce permit stabilirea unui plan terapeutic individualizat, adaptat nevoilor specifice ale copilului, cu efecte pozitive asupra dezvoltării globale.

Rolul grădiniței și al educatorului în prevenirea și remediarea problemelor de vorbire

Grădinița reprezintă un mediu educațional fundamental pentru dezvoltarea limbajului, oferind contexte structurate și semi-structurate în care copiii își exersează competențele de comunicare verbală. În cadrul acestui mediu, educatorul are un rol esențial în observarea dezvoltării limbajului, în stimularea comunicării și în sprijinirea proceselor de prevenție și intervenție timpurie în cazul dificultăților de vorbire (Păunescu, 2016). Prin observație sistematică și evaluare informală continuă, educatorul poate identifica semne ale unei dezvoltări atipice a limbajului, precum vocabularul limitat, pronunția defectuoasă a sunetelor, dificultăți în formularea propozițiilor sau evitarea comunicării verbale. Literatura de specialitate subliniază faptul că educatorii sunt adesea primii specialiști care pot semnală necesitatea unei evaluări logopedice (Dockrell & Marshall, 2015). Identificarea timpurie permite inițierea unor măsuri educaționale și terapeutice adecvate, reducând riscul apariției dificultăților școlare ulterioare.

Activitățile desfășurate în grădiniță contribuie semnificativ la dezvoltarea limbajului, în special atunci când sunt centrate pe joc, interacțiune și comunicare funcțională. Limbajul se dezvoltă optim în contexte naturale, în care copilul este încurajat să se exprime spontan, să pună întrebări și să participe activ la dialoguri (Vîgotski, 1978).

Educatorul facilitează aceste contexte prin utilizarea unui limbaj corect, bogat și adaptat nivelului de dezvoltare al copiilor, oferind modele verbale adecvate.

Jocuri și activități educaționale pentru stimularea limbajului

Joc / Activitate	Obiectiv principal	Competențe dezvoltate
„Ce este în sac?”	Îmbogățirea vocabularului	Denumire, descriere
Jocuri de clasificare	Organizarea semantică	Categorizare verbală
Imitarea sunetelor	Corectarea pronunției	Articulare, discriminare auditivă
Exerciții articulatorii ludice	Mobilitatea aparatului fono-articulator	Pronunție corectă
Jocuri de rol	Stimularea dialogului	Exprimare orală, interacțiune socială

Joc / Activitate	Obiectiv principal	Competențe dezvoltate
Repovestirea poveștilor	Structurarea limbajului	Coerență, fluență verbală

Colaborarea educator–logoped–familie

Colaborarea dintre educator, logoped și familie este esențială pentru eficiența intervenției. Educatorul poate consolida achizițiile realizate în cadrul terapiei logopedice și poate ghida familia în aplicarea unor strategii de stimulare a limbajului în mediul familial.

În continuare, voi exemplifica jocuri care pot fi folosite la grădiniță pentru diferențierea unor sunete asemănătoare și pentru dezvoltarea auzului fonematic.

1. „Cutia fermecată” – diferențierea sunetelor „r” și „l”

Materiale: o cutie și obiecte mici cu sunetul **r** (roată, robot, roșie) și cu sunetul **l** (lampă, lup, lapte).

Desfășurare:

- Copiii scot pe rând câte un obiect din cutie.
- Îl denumesc și îl așază în „pădurea lui R” sau „lacul lui L”.
- Educatorul accentuează sunetul corect („rrrata”, „lllupul”) pentru consolidare.

2. „Unde locuiește?” – diferențierea sunetelor „c” și „g”

Materiale: imagini cu obiecte și animale (capră, geantă, găină, casă, gogoșă, creion). Două „case” desenate: una pentru **C**, alta pentru **G**.

Desfășurare:

- Copilul primește o imagine și trebuie să „mute” obiectul în casa potrivită.
- La final, se verifică și se corectează împreună.

3. „Trenul vorbitor” – diferențierea sunetelor „m” și „n”

Materiale: carton colorat pentru vagoane, imagini cu cuvinte care încep sau conțin „m” și „n” (măr, nas, munte, nucă).

Desfășurare:

- Copiii au două trenuri: Trenul **M** și Trenul **N**.
- Când educatorul pronunță un cuvânt, copilul îl „îmbarcă” în trenul corect.
- Se poate complica: educatorul pronunță cuvinte cu sunetul în mijloc sau la final.

4. „Pescarul de cuvinte” – diferențierea sunetelor „f” și „v”

Materiale: pești din carton cu cârlige magnetice, imagini/cuvinte cu **F** și **V**, undițe-jucărie.

Desfășurare:

- Copiii pescuiesc un pește, pronunță cuvântul, identifică sunetul și îl pun în „acvariul lui F” sau „acvariul lui V”.
- Se poate introduce un timp-limită pentru mai mult dinamism.

5. „Ghici și arată” – diferențierea sunetelor „p” și „b”

Materiale: imagini sau obiecte (papuc, banană, piatră, barcă).

Desfășurare:

- Educatorul descrie obiectul fără să-l arate („E galben, se mănâncă și începe cu b...”), copilul trebuie să ghicească și să spună sunetul de început.
- Apoi arată imaginea corectă.

Jocuri pentru dezvoltarea auzului fonematic

1. „Vânează sunetul”

Obiectiv: Identificarea unui sunet-țintă în cuvinte

Cum se joacă:

- Educatorul anunță un sunet („Astăzi vânam sunetul M”).
- Spune pe rând cuvinte. Când copiii aud sunetul M, ridică mâna sau sar în sus.
- Variante: să strige „Găsit!” sau să bată din palme.

2. „Unde se ascunde?”

Obiectiv: Localizarea sunetului în cuvânt (la început, mijloc, final)

Cum se joacă:

- Educatorul pronunță clar cuvinte scurte.
- Copiii arată cu degetul în față (sunetul e la început), la burtă (mijloc) sau la spate (final).
- Exemplu: „masă” → început, „palmă” → mijloc, „ram” → final.

3. „Telefonul fără fir”

Obiectiv: Perceperea și reproducerea corectă a sunetelor

Cum se joacă:

- Copiii stau în cerc. Educatorul șoptește unui copil un cuvânt.
- Acesta îl șoptește următorului, până ajunge la ultimul, care îl spune cu voce tare.
- Se compară cuvântul inițial și cel final (surprize și râsete garantate).

4. „Bătaia în palme”

Obiectiv: Segmentar cuvântul în silabe

Cum se joacă:

- Educatorul spune un cuvânt.
- Copiii bat din palme pentru fiecare silabă (so-re = 2 bătăi, pa-ra-sol = 3 bătăi).
- Variante: lovituri cu piciorul sau mișcări de dans.

5. „Ritmul cuvintelor”

Obiectiv: Conștientizarea structurii sonore prin ritm

Cum se joacă:

- Educatorul bate un ritm simplu (ex.: două bătăi lente + una rapidă).
- Copiii repetă ritmul pronunțând cuvântul țintă pe fiecare bătaie (ex.: „pa-ra-sol”).

6. „Ghicitoarea sonoră”

Obiectiv: Recunoașterea cuvântului după primul/ultimul sunet

Cum se joacă:

- Educatorul spune: „Mă gândesc la ceva care începe cu P și se mănâncă”.
- Copiii ghicesc („pere!”).
- Se poate face și pe final de cuvânt: „Se termină cu T și e un animal” → „pisic**at**” (exemplu inventat de copii pentru amuzament).

7. „Sunetul magic”

Obiectiv: Identificarea sunetelor din propoziții

Cum se joacă:

- Educatorul spune o propoziție scurtă.
- Copiii numără de câte ori apare un sunet ales.
- Ex.: „Sara sare sus.” → S apare de 4 ori.

8. „Cuvinte în lanț”

Obiectiv: Dezvoltarea atenției auditive și a asocierilor fonetice

Cum se joacă:

- Primul copil spune un cuvânt.
- Următorul trebuie să spună un cuvânt care începe cu ultimul sunet din cuvântul precedent.
- Ex.: „masă” → „ară” → „iepure” → „elefant” etc.

În concluzie, problemele de vorbire la copiii preșcolari constituie o provocare majoră a educației contemporane. Identificarea cauzelor, intervenția logopedică timpurie și implicarea activă a grădiniței și a educatorului reprezintă elemente-cheie în sprijinirea dezvoltării armonioase a copilului. Printr-o abordare integrată și preventivă, pot fi reduse semnificativ efectele negative ale dificultăților de limbaj asupra parcursului educațional și social al copiilor.

Bibliografie

- Bernthal, J. E., Bankson, N. W., & Flipsen, P. (2017). *Speech Sound Disorders in Children*. Pearson.
- Camarata, S. (2014). *Late-Talking Children*. MIT Press.
- Dockrell, J. E., & Marshall, C. R. (2015). Measurement issues: Assessing language skills in young children. *Child and Adolescent Mental Health*, 20(2), 116–125.
- Gliga, F. (2019). *Educația timpurie. Repere teoretice și aplicații practice*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Guralnick, M. J. (2011). Early intervention approaches to enhance children's development. *Infants & Young Children*, 24(4), 294–309.
- Păunescu, C. (2016). *Psihopedagogia copilului preșcolar*. Polirom.
- Snowling, M. J., & Hulme, C. (2012). Interventions for children's language and literacy difficulties. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 47(1), 27–34.
- Vîgotski, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.

ROLUL LIDERULUI EDUCAȚIONAL ÎN FORMAREA UNUI MEDIU DE ÎNVĂȚARE EFICIENT LA NIVEL PRIMAR

Autor – Prof. Staicu Ana
Liceul Tehnologic Special Nr. 3

Leadershipul educațional influențează în mod semnificativ calitatea procesului de învățământ, mai ales la nivel primar, unde climatul școlar și relațiile interumane joacă un rol esențial. Articolul evidențiază modul în care liderul educațional contribuie la crearea unui mediu de învățare sigur, stimulat și centrat pe copil, subliniind importanța colaborării, comunicării și sprijinului profesional în școala primară.

Educația primară – baza formării copilului

Primii ani de școală reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. În această etapă, elevii nu învață doar să citească, să scrie sau să calculeze, ci își formează atitudini față de școală, învățare și relațiile cu ceilalți. De aceea, mediul educațional în care copilul se dezvoltă este extrem de important.

Leadershipul educațional contribuie decisiv la conturarea acestui mediu. Modul în care este condusă școala, valorile promovate și climatul relațional influențează direct starea de bine a elevilor și eficiența procesului de predare-învățare.

Ce înseamnă leadership educațional la nivel primar

În școala primară, leadershipul educațional nu se limitează la atribuții administrative, ci presupune sprijin, îndrumare și implicare activă în viața școlii. Liderul educațional este cel care creează o viziune comună și îi motivează pe ceilalți membri ai comunității școlare să contribuie la atingerea obiectivelor educaționale.

Un leadership eficient se bazează pe comunicare deschisă, colaborare și respect reciproc. La acest nivel de învățământ, relațiile dintre cadrele didactice, elevi și părinți sunt esențiale, iar liderul educațional are rolul de a susține și consolida aceste relații.

Liderul educațional – model și sprijin pentru cadrele didactice

Cadrele didactice din învățământul primar au un rol complex, care presupune nu doar transmiterea cunoștințelor, ci și formarea caracterului elevilor. Liderul educațional contribuie la eficiența activității acestora prin crearea unui climat de încredere și sprijin profesional.

Un lider care încurajează inițiativa, formarea continuă și schimbul de bune practici determină creșterea motivației și a satisfacției profesionale a cadrelor didactice. În acest fel, impactul leadershipului se reflectă indirect în calitatea actului educațional și în progresul elevilor.

Impactul leadershipului asupra mediului de învățare

Un leadership educațional eficient generează un climat școlar pozitiv, caracterizat prin siguranță, respect și cooperare. Elevii se simt încurajați să participe activ la activitățile școlare, iar cadrele didactice sunt mai deschise către metode didactice moderne și adaptate nevoilor elevilor.

De asemenea, relația dintre școală și familie este consolidată printr-o comunicare constantă și transparentă. Părinții devin parteneri activi în educația copiilor, ceea ce contribuie la creșterea încrederii în instituția școlară și la susținerea parcursului educațional al elevilor.

Leadershipul educațional și adaptarea la schimbare

Schimbările din societatea contemporană impun adaptări continue în școala primară. Integrarea tehnologiei, diversitatea elevilor și noile cerințe curriculare solicită un leadership flexibil și orientat spre soluții.

Liderul educațional are rolul de a gestiona aceste schimbări într-un mod echilibrat, implicând cadrele didactice și susținând formarea profesională continuă. Prin deschidere și inovație, școala primară poate deveni un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării armonioase.

Concluzii

Leadershipul educațional reprezintă un factor esențial în asigurarea calității educației la nivel primar. Prin viziune, colaborare și sprijin constant, liderul educațional contribuie la crearea unui mediu de învățare eficient, adaptat nevoilor copiilor.

Un leadership autentic și responsabil are un impact durabil asupra climatului școlar, asupra cadrelor didactice și, în final, asupra dezvoltării elevilor. Astfel, investiția în leadershipul educațional este o investiție în viitorul educației și al societății.

Bibliografie

- Fullan, M. (2019). *Leading in a Culture of Change*. Jossey-Bass.
- Bush, T. (2020). *Leadership and Management in Education*. Sage Publications.
- OECD (2022). *School Leadership for Learning*. OECD Publishing.

EDUCAȚIE CU SEMNIFICAȚIE

Autor: Stan Loredana -Aurora

Instituția: Școala Gimnazială Nr. 1 Lerești

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării umane și sociale, având un rol esențial în formarea personalității, a valorilor și a competențelor necesare integrării individului în societate. Conceptul de „educație cu semnificație” se referă la acel tip de educație care depășește simpla transmitere de informații și urmărește formarea unui individ capabil să înțeleagă, să aplice și să valorifice cunoștințele dobândite în contexte reale de viață. Educația cu semnificație presupune învățarea profundă, în care elevul nu este doar un receptor pasiv al informației, ci un participant activ la procesul educațional. Acest tip de educație pune accent pe înțelegere, reflecție și aplicabilitate practică, stimulând gândirea critică, creativitatea și autonomia în învățare. Un rol important în realizarea educației cu semnificație îl are cadrul didactic. Profesorul devine un ghid și un facilitator al învățării, creând contexte educaționale variate și adaptate nevoilor elevilor. De asemenea, educația cu semnificație valorizează dimensiunea emoțională și socială a învățării. În concluzie, educația cu semnificație reprezintă un model educațional centrat pe elev, care contribuie la formarea unor indivizi responsabili și autonomi. Prin educație se urmărește formarea unei personalități în concordanță cu cerințele obiective ale societății, dar și ale individului. Ca orice fenomen social, educația are în mod implicit și un caracter istoric. Ea a apărut odată cu societatea, evoluează și se schimbă în funcție de transformările ce se produc în cadrul societății. În trecut, educația se referea doar la o etapă din viața omului, fapt datorat ritmului lent de dezvoltare a societății. Dar, chiar și în aceste condiții, marile personalități ale omenirii, au insistat pe ideea că educația este necesar să se exercite asupra individului, pe tot parcursul vieții sale. Seneca, de exemplu, considera că și "bătrânii trebuie să învețe", Comenius susține că "pentru fiecare om viața este o școală, de la leagăn până la mormânt", iar Nicolae Iorga precizează că "învățat este omul care se învață neconținut pe dânsul și învață neconținut pe alții". Deci, educația permanentă devine o necesitate a societății contemporane, reprezentând un principiu teoretic și acțional care încearcă să ordoneze o realitate specifică secolului nostru. Cel mai important criteriu care impune și justifică educația permanentă este factorul social schițat de accelerarea schimbărilor, dinamismului, mobilitatea profesiilor, evoluția științelor, sporirea timpului liber, criza modelelor relaționale și de viață, precum și de creșterea gradului de democratizare a vieții sociale. Mai nou, necesitatea educației este impusă și de o serie de factori individuali, cum ar fi :necesitatea integrării dinamice a omului în societate, nivelul crescut al aspirațiilor individuale, sentimentul demnității personale, nevoia de încredere în viitor și în progres. Scopul fundamental al educației permanente este de a menține și de a îmbunătăți calitatea vieții și progresul. Așadar, educația ca proces de modelare a personalității, realizat de familie, școală, societate are ca scop pregătirea educatului pentru educație. Autoeducația evidențiază faptul ca omul nu reprezintă un produs inert al unor forțe externe sau interne. Ființa umană este în mare măsură rezultatul voinței proprii. Pregătirea pentru educație se realizează prin întreg procesul educațional.

Începând cu primii ani de viață se pun bazele prin formarea în familie a unor deprinderi de autoservire, igienico-sanitare, de comportare civilizată și a celor legate de activitățile școlare.

Se poate spune că educația care precede autoeducația oferă tânărului direcția devenirii sale, îi formează deprinderile și priceperile indispensabile unui caracter independent și îi cultivă încrederea în sine. Educația pregătește autoeducația într-un sens dublu: oferă „o bază de lansare”, prin sistemul de cunoștințe, priceperi și deprinderi, se stimulează nevoia continuă de educație, de perfecționare. Menirea școlii, a activității profesionale constă în a provoca în conștiința educatului, nevoia de educație. Numai o angajare completă în ceea ce întreprinde personalitatea este capabilă să devină forța motrică care aduce progres de ordin cantitativ și calitativ în procesul educațional. O astfel de activitate a avut în vedere academicianul V. Pavelcu spunând că: "nu există o sursă mai bogată în satisfacții decât aceea de a simți opera propriei tale personalități și sculptor al propriei tale ființe".

Bibliografie:

1. Cucoș, C. (2014), „Pedagogie”, Editura Polirom, București;
2. Cerghit, I. (2006) „Metode de învățământ”, Editura Didactică și Pedagogică, București;
3. Nicola, Ioan (1992) „Pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București;
4. Iovan, Martian (1997) „Repere în pedagogie – prin universul educației”, Arad.

Provocările tehnologiei informației în educație

Prof. Maria Stan

Liceul Tehnologic "Radu Negru" Galați

Tehnologia informației a devenit una dintre forțele definitorii ale educației contemporane. Platformele digitale, resursele online, inteligența artificială și instrumentele de colaborare au transformat modul în care elevii învață și profesorii predau. Cu toate acestea, integrarea tehnologiei în educație nu este lipsită de dificultăți. Provocările sunt multiple și vizează atât aspecte tehnice, cât și pedagogice, sociale și etice.

Una dintre cele mai evidente provocări este **inegalitatea de acces**. Deși tehnologia promite democratizarea educației, realitatea arată că nu toți elevii dispun de dispozitive adecvate, conexiuni stabile la internet sau spații propice pentru învățare. Această „prăpastie digitală” accentuează diferențele dintre mediile urbane și rurale, dintre familiile cu resurse și cele defavorizate, riscând să transforme tehnologia dintr-un instrument de incluziune într-un factor de excludere.

O altă problemă majoră este **pregătirea cadrelor didactice**. Tehnologia evoluează rapid, iar profesorii sunt adesea nevoiți să se adapteze din mers la noi platforme și aplicații. Lipsa formării continue și a sprijinului instituțional poate duce la utilizarea superficială a tehnologiei, limitată la prezentări sau teste online, fără a valorifica potențialul real al învățării interactive și personalizate.

De asemenea, apare provocarea **supraîncărcării informaționale**. Accesul aproape nelimitat la informații nu garantează automat învățarea de calitate. Elevii pot întâmpina dificultăți în a selecta surse credibile, a analiza critic conținutul și a construi cunoștințe solide. În acest context, rolul educației nu este doar de a furniza informații, ci de a dezvolta competențe de gândire critică și alfabetizare digitală.

Tehnologia ridică și **probleme legate de atenție și motivație**. Utilizarea excesivă a ecranelor, distragerile constante oferite de mediul online și tentația multitasking-ului pot afecta capacitatea de concentrare a elevilor. Fără un cadru pedagogic bine structurat, instrumentele digitale pot deveni surse de superficialitate, în loc să sprijine învățarea profundă.

Nu în ultimul rând, există **provocări etice și de securitate**. Protecția datelor personale, confidențialitatea elevilor și utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale sunt teme tot mai importante. Școlile și universitățile trebuie să stabilească reguli clare și să promoveze o cultură a responsabilității digitale, pentru a preveni abuzurile și a construi încredere.

Pe măsură ce platformele educaționale colectează tot mai multe date despre elevi și profesori, apare riscul ca informațiile personale să fie utilizate necorespunzător. Date precum numele, rezultatele școlare, comportamentul online sau chiar date biometrice pot deveni vulnerabile în fața atacurilor cibernetice sau a practicilor comerciale lipsite de transparență. În lipsa unor măsuri clare de protecție, școala poate deveni un spațiu expus încălcării dreptului la viață privată.

O altă dimensiune etică importantă este **consimțământul informat**. Elevii, în special cei minori, folosesc adesea aplicații și platforme digitale fără a înțelege pe deplin condițiile de utilizare sau modul în care datele lor sunt colectate și stocate. Responsabilitatea instituțiilor de învățământ este de a selecta instrumente sigure, conforme cu legislația privind protecția datelor, și de a informa clar elevii și părinții despre riscurile și beneficiile utilizării acestora.

Inteligența artificială introduce provocări etice suplimentare. Algoritmii utilizați pentru evaluare automată, recomandări educaționale sau monitorizarea progresului pot conține **bias-uri** (prejudecăți) care duc la evaluări incorecte sau la discriminare. De asemenea, utilizarea sistemelor automate de supraveghere sau proctoring online ridică întrebări legate de respectarea demnității elevilor și de limitele controlului în procesul educațional.

Din perspectiva securității, școlile se confruntă cu riscuri crescute de **atacuri cibernetice**, precum phishing-ul, malware-ul sau accesul neautorizat la platformele educaționale. Lipsa infrastructurii IT adecvate și a personalului specializat poate transforma instituțiile de învățământ în ținte ușoare. Educația digitală trebuie să includă, așadar, nu doar utilizarea tehnologiei, ci și formarea unor competențe de bază în securitate cibernetică, atât pentru profesori, cât și pentru elevi.

Nu în ultimul rând, etica în educația digitală presupune promovarea unui **comportament responsabil online**. Fenomene precum plagiatul, copierea facilitată de mediul digital, cyberbullying-ul sau utilizarea necorespunzătoare a instrumentelor de inteligență artificială pot afecta grav climatul educațional. Rolul școlii este de a stabili reguli clare, dar și de a forma valori precum onestitatea academică, respectul și responsabilitatea în mediul virtual.

În concluzie, tehnologia informației oferă oportunități remarcabile pentru educație, dar succesul ei depinde de modul în care este integrată. Abordarea provocărilor legate de acces, formare, calitatea informației, atenție și etică este esențială pentru ca tehnologia să devină un real sprijin al procesului educațional. Educația viitorului nu constă doar în utilizarea celor mai noi instrumente, ci în capacitatea de a le folosi în mod critic, echilibrat și uman.

Bibliografie:

- * UNESCO (2018). *ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications*. UNESCO Publishing.
- * OECD (2020). *Education in the Digital Age: Challenges and Opportunities*. OECD Publishing.
- * Voogt, J., & Knezek, G. (2019). *Technology and Educational Change*. Springer.
- * Selwyn, N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. Bloomsbury Academic.
- * European Commission (2022). *Digital Education Action Plan 2021–2027*.

Arta tranzientă în grădiniță

Profesor educație timpurie: Stan Ramona Elena

Arta tranzientă este un concept preluat din pedagogia alternativă Reggio Emilia și se referă la folosirea și valorificarea materialelor din natură, conectarea copiilor cu natura.

Pedagogiile alternative, precum Waldorf, Montessori și Reggio Emilia, au susținut constant importanța oferirii copiilor unor experiențe autentice de viață, menite să contribuie la formarea și dezvoltarea abilităților necesare adaptării și autonomiei personale.

Este important să valorificăm resursele inepuizabile oferite de natură, mediul înconjurător și imaginația individuală, facilitând contactul direct al copilului cu acestea. Prin astfel de demersuri, se stimulează curiozitatea, se dezvoltă simțul responsabilității și se consolidează competențele necesare unei dezvoltări armonioase și autonome.

Arta tranzintă este creativă, ghidată de către profesor dar neîngrădită de aceasta. În acest tip de artă se încurajează procesul, creativitatea acestuia, curiozitatea copilului pentru explorare, nu rezultatul final. „**Focusul este pe proces, nu pe produs!**” (Ruth Churchill Dower). â

Arta tranzientă este foarte importantă în grădiniță, deoarece dezvoltă creativitatea, motricitatea fină, gândirea critică, relația de tip cauză-efect, încurajând explorarea liberă și exprimarea emoțională fără presiune, transformând mediul în al treilea profesor.

Dintre activitățile propuse și desfășurate în cadrul grădiniței, ușor adaptabile acestui context și accesibile părinților, pot fi enumerate: tehnici de amprentare utilizând legume, fructe, palmele sau frunzele, desenul liber, trasarea pe linii punctate folosind materiale din natură, desenul după umbre, pictura cu materiale neconvenționale precum paie, dopuri, furculițe, bureți, dar și activități de modelare folosind plastilină sau aluat.

Cadrul didactic poate valorifica arta tranzientă în mai multe tipuri de activități precum:

- crearea figurilor geometrice și a semnelor grafice, folosind castane, ghinde, nasturi, fasole;
- sortarea și gruparea materialelor din natură, după formă, dimensiune;
- dezvoltarea simțurilor, explorarea diverselor texturi;
- încurajarea autonomiei, socializării;
- experimentarea diverselor emoții;

Acest tip de artă tranzientă, are nenumărate beneficii pentru copii precum dezvoltarea creativității și a imaginației, a motricității fine, dezvoltare cognitivă și socio-emoțională.

Arta tranzientă ajută copiii să înțeleagă ideea de schimbare, dezvoltând flexibilitatea emoțională și acceptarea diversității. În concluzie, folosirea artei tranziente la grădiniță îmbogățește experiența educațională a copiilor, oferindu-le un cadru ludic, relaxant și formativ, care susține dezvoltarea lor armonioasă din punct de vedere cognitiv, emoțional și social.

Webografie:

1. <https://www.tts-group.co.uk/blog/2017/08/09/transient-art-stimulating-learning-rachel.html>
2. <https://www.earlyyearscareers.com/eyc/latest-news/not-try-transient-art-setting/>
3. <https://gradinitatudorvladimirescu.ro/index.php/alternative-educationale/81-alternative-educationale>
4. <https://kindertrips.com/ro/ce-este-arta-tranzienta/>

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ȘI IMPACTUL SĂU ASUPRA COMUNITĂȚII ȘCOLARE

Prof. înv. primar Stanciu Claudia Maria Georgeta

Introducere

Leadershipul reprezintă capacitatea de a influența, ghida și motiva oamenii pentru atingerea unor obiective comune. În context educațional, leadershipul joacă un rol esențial în formarea unei culturi școlare pozitive, în îmbunătățirea performanțelor elevilor și în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. Liderii din educație – directori, profesori, inspectorii sau coordonatori de programe – au responsabilitatea de a crea un mediu favorabil învățării, de a promova inovația și de a asigura echitatea în accesul la educație de calitate.

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, educația trebuie să răspundă provocărilor economice, sociale și tehnologice. De aceea, leadershipul educațional nu mai înseamnă doar administrare și respectarea regulilor, ci viziune, adaptabilitate și capacitatea de a inspira. Impactul unui leadership eficient se reflectă atât în rezultatele academice, cât și în formarea valorilor, atitudinilor și competențelor de viață ale elevilor.

Conceptul de leadership educațional

Leadershipul educațional este un proces complex care implică influențarea pozitivă a comunității școlare pentru atingerea obiectivelor educaționale. Acesta se bazează pe comunicare eficientă, colaborare, empatie și capacitatea de a lua decizii informate. Un lider educațional autentic nu impune autoritatea, ci o câștigă prin exemplu personal, profesionalism și respect față de ceilalți.

Există mai multe stiluri de leadership aplicabile în educație. Leadershipul transformațional se concentrează pe schimbare și dezvoltare, motivând cadrele didactice și elevii să își depășească limitele. Leadershipul participativ implică membrii comunității în luarea deciziilor, favorizând responsabilitatea și sentimentul de apartenență. Leadershipul distribuit presupune împărțirea responsabilităților între mai mulți actori, recunoscând faptul că fiecare poate contribui la succesul instituției.

Indiferent de stil, esențial este ca liderul să aibă o viziune clară asupra misiunii școlii și să știe să o comunice eficient. Viziunea oferă direcție, iar valorile ghidează comportamentul. Astfel, leadershipul devine un factor cheie în construirea unei identități instituționale puternice.

Rolul liderului în comunitatea școlară

Liderul educațional coordonează activitatea cadrelor didactice, gestionează resursele materiale și umane și asigură respectarea normelor și standardelor educaționale. De asemenea, creează un climat sigur și incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat. Sprijină formarea profesională a profesorilor prin mentorat, feedback și programe de dezvoltare continuă.

Impactul leadershipului asupra elevilor

Leadershipul eficient contribuie la dezvoltarea competențelor elevilor, crește motivația pentru învățare și reduce abandonul școlar. Liderii care susțin metode inovative de predare favorizează gândirea critică, creativitatea și colaborarea între elevi.

Leadershipul și cultura organizațională

Cultura organizațională pozitivă se bazează pe respect, încredere și colaborare. Liderul transmite prin comportament și decizii mesajele despre valorile instituției și așteptările față de membri.

Provocări ale leadershipului în educație

Schimbările legislative frecvente, digitalizarea și diversitatea nevoilor elevilor reprezintă provocări majore pentru liderii educaționali. Este necesară flexibilitate, capacitate de adaptare și soluții creative pentru gestionarea acestor provocări.

Concluzie

Leadershipul educațional este esențial pentru calitatea educației și dezvoltarea armonioasă a comunității școlare. Un lider vizionar, empatic și competent poate transforma școala într-un spațiu al performanței, respectului și învățării autentice. Impactul leadershipului se reflectă nu doar în rezultate academice, ci și în formarea valorilor și competențelor de viață ale elevilor.

Bibliografie

1. Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications.
2. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 177–199.
4. Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.
5. Cristea, S. (2000). *Managementul organizației școlare*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Joîța, E. (2006). *Profesorul și leadershipul educațional*. București: Editura Polirom.

**Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare
Reală în Școli și Comunități**

profesor: STÂRCEANU MIHAELA

Liceul Teoretic „Decebal”, București

Rezumat

Educația cu semnificație reprezintă o abordare pedagogică orientată spre relevanță, implicare activă și impact social, în care procesul de învățare este conectat direct la realitățile elevilor și ale comunităților locale. Educația nu trebuie să se realizeze doar în școală, educația depinde de ceea ce se întâmplă în jurul elevilor, nimeni nu poate fi educat doar în cadrul zidurilor unei clădiri și doar cu ceea ce se întâmplă în ora de curs și în orele desfășurate acasă pentru efectuarea temelor și pentru studiul individual. Educația non-formală și informală sunt la fel de importante precum și educația formală din cadrul unei instituții de învățământ. Elevii au din ce în ce mai mult această întrebare: la ce mă ajută pe mine ce învăț acum?, la ce mă ajută pe mine această materie?, de ce trebuie să învăț acest lucru? Doar observând ceea ce se întâmplă cu adevărat în viața de zi cu zi și în comunitate pot elevii realiza importanța fiecărui obiect de studiu. În contextul românesc, marcat de ani de zile de învățare doar teoretică, nu și practică, de inegalități educaționale, provocări socio-economice și nevoia de modernizare a școlii, această paradigmă oferă soluții concrete pentru transformarea practicii educaționale. Articolul de față este orientat preponderent spre dimensiunea practică a educației cu semnificație și își propune să prezinte exemple relevante din România, structurate în cinci direcții: fundamentarea practic-orientată, studii de caz, analiză comparativă, ghid de implementare și recomandări pentru politici și practică educațională. Lucrarea se adresează cadrelor didactice, directorilor de școli, formatorilor și decidenților interesați de schimbare educațională cu impact real.

Cuvinte-cheie: educație cu semnificație, practici educaționale, service-learning, proiecte comunitare, România, schimbare educațională.

1. Introducere practic-orientată: de ce educație cu semnificație în școala românească

În școala românească, una dintre cele mai frecvente provocări este lipsa de relevanță percepută a învățării. Mulți elevi nu reușesc să vadă legătura dintre conținuturile școlare și viața lor reală, ceea ce conduce la demotivare, absenteism și, în unele cazuri, abandon școlar. Nu toți elevii au parte de aceeași orientare oferită de familie, care să reprezinte un pilon solid atunci când copilul nu mai înțelege, sau nu mai vrea să înțeleagă de ce educația este importantă și de ce școala nu este un loc izolat, insipid care nu spune mare lucru. Educația cu semnificație răspunde direct acestei probleme, propunând activități de învățare ancorate în contexte autentice și în nevoile reale ale comunității.

În practică, educația cu semnificație înseamnă mutarea accentului de la lecția centrată pe profesor la experiența de învățare a elevului. Profesorul nu mai este doar furnizor de informație, ci devine facilitator, mentor și designer de situații de învățare. În România, această schimbare este vizibilă în numeroase inițiative locale, dezvoltate adesea în ciuda constrângerilor curriculare sau administrative.

Educația cu semnificație este deosebit de relevantă în contexte vulnerabile – mediul rural, comunități dezavantajate, școli cu risc crescut de abandon – unde învățarea conectată la viața reală poate deveni un factor decisiv pentru menținerea elevilor în școală și pentru dezvoltarea lor personală.

2. Studii de caz: exemple de practici și proiecte din România

Există nenumărate inițiative, oriunde în comunitățile din România, atât în mediul rural, cât și în cel urban, care ajută la restabilirea legăturii între școală și comunitate, la restabilirea dorinței elevului de a vedea școala ca pe ceva cu adevărat util. Au fost create cluburi de lectură, ONG-urile ajută foarte mult prin implicarea în activități desfășurate cu elevii, uneori chiar în sala de clasă, altele în locații care să permită o învățare non-formală, proiecte care presupune implicarea părinților în activitatea de la clasă a elevilor, dezvoltarea de proiecte concrete pentru a identifica, aborda și, eventual, rezolva probleme reale ale comunității, precum dezinformarea, lipsa spațiilor comune, discriminarea, sărăcia, abandonul școlar. Asemenea proiecte și activități implică multă reflecție din partea elevilor. Impactul

unor asemenea proiecte este dublu: elevii își dezvoltă competențe civice, de comunicare și leadership, iar comunitatea beneficiază de soluții reale, adaptate contextului local.

2.1. Activități realizate în colaborare cu Teen Challenge România

Proiectul **Teen Challenge** este o organizație internațională non-profit care oferă programe de recuperare și reintegrare pentru persoane afectate de dependențe (droguri, alcool), dar și de alte comportamente distructive, precum delincvența, violența sau excluziunea socială. Abordarea organizației este una holistică: personală, socială, educațională, profesională și spirituală. Teen Challenge este un exemplu foarte puternic de educație cu semnificație, pentru că învățarea este ancorată în viața reală a beneficiarilor, se bazează pe experiență, reflecție și schimbare personală, dezvoltă competențe de viață (autodisciplină, responsabilitate, relaționare), produce schimbare reală în comunități, nu doar rezultate academice.

În cadrul școlii în care îmi desfășor activitatea a fost semnat un parteneriat cu Teen Challenge România pentru realizarea unui proiect prin care reprezentanți ai organizației au desfășurat activități în cadrul școlii, interacționând cu elevii în clasă. Obiectivul general al proiectului a fost dezvoltarea competențelor de viață, a conștiinței critice și a responsabilității personale și sociale ale elevilor, prin interacțiunea directă cu experiențe reale de viață și modele autentice de schimbare, oferite de reprezentanți ai organizației Teen Challenge. Obiectivele specifice au inclus *obiective cognitive* (de cunoaștere și înțelegere) precum: creșterea nivelului de informare al elevilor privind riscurile consumului de substanțe, comportamentelor adictive și mecanismele dependenței, înțelegerea relației dintre decizii personale, context social și consecințe pe termen scurt și lung, clarificarea conceptelor de recuperare, schimbare personală și reintegrare socială, *obiective socio-emoționale* precum dezvoltarea empatiei față de persoane aflate în situații de vulnerabilitate socială, consolidarea stimei de sine și a sentimentului de autoeficacitate, îmbunătățirea abilităților de recunoaștere și gestionare a emoțiilor în situații de presiune socială, dezvoltarea capacității de a cere ajutor și de a oferi sprijin colegilor, *obiective comportamentale și de prevenție* precum formarea unei atitudini responsabile față de alegerile personale legate de consum și stil de viață, reducerea toleranței față de comportamente de risc și creșterea capacității de a spune „nu” în contexte de presiune de grup, exersarea unor strategii concrete de luare a deciziilor în situații reale sau simulate, *obiective educaționale și de învățare cu semnificație* precum conectarea conținuturilor din curriculum (educație civică, consiliere, dirigenție, educație socială) cu situații reale de viață, dezvoltarea gândirii critice prin dialog direct cu un martor al schimbării și prin reflecție ghidată, stimularea învățării prin experiență, povești de viață și învățare narativă, *obiective civice și comunitare* precum creșterea gradului de conștientizare a rolului comunității în prevenție și recuperare, încurajarea implicării elevilor în activități de voluntariat, prevenție și informare în școală sau comunitate, dezvoltarea sentimentului de responsabilitate socială și solidaritate, *obiective de reflecție și dezvoltare personală* precum dezvoltarea capacității de autoanaliză și reflecție asupra propriilor valori, alegeri și obiective de viață, sprijinirea elevilor în formularea unui plan personal de viață sănătoasă, adaptat vârstei lor, încurajarea asumării responsabilității pentru propriile decizii și traseu personal și *obiective instituționale* precum consolidarea parteneriatului școală–comunitate prin colaborarea cu Teen Challenge, crearea unui cadru sustenabil pentru programe de prevenție pe termen lung, dezvoltarea unei culturi școlare bazate pe dialog, încredere și sprijin.

Câteva dintre activitățile desfășurate cu elevii au inclus:

- „Povestea care schimbă perspective” în care un reprezentant Teen Challenge este invitat în clasă pentru a împărtăși o poveste reală de viață, concentrată nu pe detalii șocante, ci pe decizii, consecințe, puncte de cotitură, procesul de schimbare. Elevii notează 3 idei care i-au surprins și 1 întrebare personală, apoi urmează o discuție ghidată cu tema: „Ce alegeri au contat cel mai mult?” Activitatea are ca scop dezvoltarea empatiei, gândirii critice, ascultarea activă
- „Decizii și consecințe” în care elevii lucrează în grupuri mici pe scenarii inspirate din situații reale (presiune de grup, anturaj, tentații – extrem de întâlnite la vârsta adolescenței). Aceștia analizează scenarii, iar reprezentantul Teen Challenge oferă feedback și exemple reale.

- „Cine sunt eu și ce contează pentru mine?” în care activitatea este centrată pe valori personale, identitate și scop. Elevii scriu „Lucruri care contează pentru mine” și „Ce risc să pierd prin alegeri greșite?”, urmând apoi o discuție moderată prin care sunt conectate valorile cu experiențe reale de viață și este subliniată importanța alegerilor zilnice.

- „Spun NU fără să pierd prietenii” în care elevii exersează abilități de refuz în contexte de presiune socială prin jocuri de rol și apoi feedback de grup: ce a funcționat, ce nu.

2.2. Proiecte Erasmus+ ca spații de învățare cu semnificație

Numeroase școli din România utilizează programele Erasmus+ pentru a crea contexte de învățare autentică. Elevii lucrează în echipe internaționale, dezvoltă proiecte pe teme relevante (mediu, incluziune, antreprenariat social) și aplică cunoștințele în situații reale, cu un public autentic. Proiectele Erasmus+ reprezintă, în contextul românesc, unele dintre cele mai coerente și structurate forme de educație cu semnificație implementate în școli. Acestea oferă un cadru formal care permite depășirea limitelor curriculumului tradițional, prin învățare experiențială, colaborare internațională și conectare la probleme reale ale societății.

Obiectivele proiectelor Erasmus+ sunt clar orientate spre practică. În școlile din România, proiectele Erasmus+ sunt adesea concepute în jurul unor obiective educaționale clare, cu impact direct asupra elevilor și comunității precum dezvoltarea competențelor-cheie europene (comunicare, colaborare, gândire critică, competențe civice), creșterea motivației pentru învățare prin contexte autentice și relevante, promovarea incluziunii, diversității culturale și egalității de șanse, prevenirea comportamentelor de risc și a abandonului școlar, formarea unei identități europene active și responsabile, dezvoltarea competențelor de viață și a autonomiei personale. Aceste obiective sunt aliniate atât la profilul absolventului din sistemul românesc de educație, cât și la prioritățile europene în domeniul educației.

Proiectele Erasmus+ se disting prin diversitatea activităților propuse, care susțin învățarea cu semnificație:

- activități de învățare prin proiect elevii lucrează în echipe naționale și internaționale pentru a analiza teme precum sănătatea, prevenția adicțiilor, incluziunea socială, protecția mediului sau antreprenariatul social. Rezultatele sunt produse concrete: ghiduri, prezentări, campanii, materiale digitale.

- mobilități educaționale prin participarea la schimburi de experiență în alte țări europene oferă elevilor contexte reale de învățare interculturală. Mobilitățile contribuie la dezvoltarea autonomiei, adaptabilității și responsabilității personale.

- ateliere interactive și metode nonformale, acestea incluzând jocuri de rol, dezbateri, simulări și învățare colaborativă, care încurajează implicarea activă a elevilor și reflecția asupra experiențelor trăite.

- întâlniri cu experți și organizații comunitare întrucât proiectele Erasmus+ facilitează colaborarea cu ONG-uri, specialiști și organizații, oferind elevilor acces la experiențe reale și modele autentice de viață.

- activități de diseminare și impact comunitar întrucât rezultatele proiectelor sunt prezentate în școală și comunitate prin evenimente, expoziții, campanii de informare și activități de tip peer education.

În România, numeroase proiecte Erasmus+ au abordat teme precum prevenția consumului de substanțe și a comportamentelor de risc, sănătatea mintală și bunăstarea emoțională, incluziunea elevilor din medii dezavantajate, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, educația pentru cetățenie democratică și voluntariat, combaterea discriminării și a bullyingului. Aceste teme sunt strâns legate de viața reală a elevilor și permit integrarea unor activități precum întâlniri cu diverși reprezentanți ai ONG-urilor și instituțiilor românești în structura proiectului. Prin flexibilitatea metodologică și resursele disponibile, proiectele Erasmus+ creează spațiu pentru inovare pedagogică, parteneriate durabile școală-comunitate, dezvoltarea unei culturi a reflecției și a învățării continue,

creșterea vizibilității și a prestigiului școlii în comunitate. În acest sens, Erasmus+ poate fi considerat un catalizator al educației cu semnificație, oferind cadrul necesar pentru proiecte integrate, pe termen mediu și lung, cu impact real asupra elevilor.

2.3. Proiectul "Eu ce mă fac când voi fi mare?"

„Meseria este brătara de aur”. Acest proverb este cunoscut de copii încă din clasele primare. Prin aceste cuvinte, copiii sunt învățați că este important să cunoaștem o meserie, să ne alegem o meserie și să o urmăm cu drag și cu daruire. O altă vorbă mai contemporană, ne spune „să faci cu plăcere ceea ce faci și nu vei munci nicio zi în viața ta”, lucru care presupune să ne alegem cu foarte mare atenție meseria pe care o vom urma, pentru că astfel, din punct de vedere profesional, vom trece mult mai ușor peste obstacolele care pot apărea de-a lungul timpului, nu vom simți presiune și vom putea face față oricăror provocări, oricât de mari și serioase ar fi acestea. Nu este de neglijat nici faptul că plictiseala sau oboseala pot apărea foarte rapid, atunci când nu ne place ceea ce facem. Toate aceste lucruri se vor reflecta în munca noastră de mai târziu, randamentul nu va fi la cel mai ridicat nivel, nici calitatea muncii nu va fi una excepțională, iar aceste lucruri vor fi extrem de vizibile în fața celor din jur, mai ales în meseriile care presupun lucrul cu oamenii.

Alegerea unei meserii este o decizie extrem de importantă în viața fiecărei persoane, tocmai de aceea copiilor trebuie să li se arate cât mai multe tipuri de meserii pentru ca ei să își dea seama cam ce le-ar plăcea să facă și cam ce li s-ar potrivi. Cu atât mai mult, cu cât în societatea în care trăim, foarte multe dintre meseriile tradiționale, consacrate, deși unele dintre ele, probabil că nu vor dispărea niciodată, ca de exemplu, cea de medic sau de profesor, nu mai sunt scoase în evidență, nu li se mai acordă aceeași importanță ca pe vremuri, societatea nu mai vorbește despre ele, probabil considerând că toată lumea le cunoaște suficient de bine având în vedere vechimea lor. Însa, în discuțiile cu elevii ne dăm seama că nu este deloc așa, că pentru ei foarte multe dintre meseriile pe care noi adulții le cunoaștem foarte bine, care nouă ni se par extrem de cunoscute, pentru ei sunt aproape inexistente. Acest fenomen se datorează probabil societății atât de digitalizată în care lumea adolescenților și a preadolescenților este plină de informații luate de la televizor sau din social media, unde nu vorbește mai nimeni despre meserii. Tocmai de aceea, am observat în cadrul discuțiilor pe care le-am avut de-a lungul timpului cu elevii, că pentru ei, în general, meserii înseamnă influencer, blogger, vlogger, chiar și tik-toker mai nou, și cam atât. De asemenea, foarte puțini dintre ei, doar câțiva care sunt elevi de liceu, au putut face diferența între o meserie și un serviciu/un job.

Constatand toate aceste nelămuriri și probleme în înțelegerea a ceea ce înseamnă o meserie, am considerat că un astfel de program este necesar pentru a ajuta elevii să înțeleagă că în viața nu vorbim doar despre blogger și influencer, ci că există o multitudine de oportunități pe care și le pot crea și singuri și că, de fapt, au o paletă variată din care pot alege în funcție de abilitățile și competențele fiecăruia, în funcție de preferințe, precum și în funcție de nevoile societății actuale și viitoare.

Principalele obiective ale unui astfel de program sunt: constientizarea de către elevi a faptului că este important să se gândească foarte bine înainte de a alege o meserie, stărnirea interesului în ceea ce privește meseriile, atât cele actuale, cât și posibilele meserii ale viitorului, încurajarea elevilor să pună cât mai multe întrebări persoanelor invitate, legate de meseriile acestora, stărnirea interesului pentru lucru individual în căutarea unei posibile meserii în viitor, cunoașterea cât mai multor meserii, din care elevii vor putea alege pe viitor, prezentarea unei palete variate de meserii, în cât mai multe domenii, implicarea societății în viața școlară, prin invitarea unor persoane din diverse companii și instituții să le vorbească elevilor și să le facă cunoscute activitățile respectivelor instituții și companii.

În calitate de profesor coordonator, am lansat invitații mai multor persoane din diverse domenii pentru a veni să le vorbească elevilor despre meseriile lor. Oamenii care au fost solicitați să participe la acest proiect sunt persoane extrem de bine pregătite în domeniile în care lucrează. Din păcate, au fost și câteva persoane care au fost întrebate dacă pot veni să ne ajute în acest sens, însă, nu întotdeauna instituția sau compania la care lucrează le-a permis să facă acest lucru. Însa persoanele care au venit, au fost extrem de deschise, încă din prima clipă când au primit invitația au răspuns cu un „da” răspicat și foarte clar și hotărât, nici nu au stat pe gânduri. De altfel, în prezentările pe care le-au făcut, fiecare dintre aceste persoane au fost extrem de dornice să arate cât mai multe informații.

Prezentările au constatat în power-point-uri cu informații, detalii și fotografii de la locul de muncă al respectivei persoane, despre domeniul în care activează, despre meseria în sine, despre avantajele și dezavantajele unei astfel de meserii, despre oportunități pentru viitor sau locuri în care pot activa dacă au ales o anumită meserie, chiar și despre veniturile salariale și studiile necesare pentru a ajunge să activezi într-un anumit domeniu. Pe lângă power-point-uri, persoanele care au avut disponibilitatea să ne ajute în acest proiect au făcut o prezentare orală și au avut o discuție deschisă, cu nenumărate întrebări din partea elevilor, la toate dintre aceste întrebări oferind răspunsuri clare, adecvate vârstei și cunostintelor elevilor.

Persoanele invitate au fost profesioniști din diverse domenii, precum biolog criminalist, medic stomatolog, notar, jurist, avocat, procuror, programator, psiholog, pompier, chimist, consultant financiar.

În ciuda faptului că am pornit cu o oarecare reticenta acest proiect, întrucât credeam că oamenii nu vor dori să vină să prezinte le copiilor informații despre viața lor și poate chiar să nu își ia din timpul dumnealor pentru a veni la școală, am fost plăcut surprinsă să descopăr că nu este deloc așa și că, acolo unde li s-a permis, oamenii au fost extrem de deschisi și dornici să colaboreze cu școală. Ba chiar am descoperit și că sunt instituții, ca de exemplu, Banca Națională a României sau Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, care au chiar departamente de comunicare care are printre responsabilități și asemenea evenimente pentru promovarea meseriilor din cadrul acestor organizații.

În ceea ce privește elevii, aceștia au fost extrem de încantați de acest program, au afirmat că au descoperit foarte multe lucruri noi, că și-au clarificat multe nelămuriri și și-au exprimat dorința să continue și în anul școlar viitor acest program, întrucât îl considera extrem de util.

De asemenea, înainte de a începe acest program, părinții clasei au fost anunțați de începerea lui și și-au exprimat dorința ca acesta să fie realizat și chiar au ajutat, atunci când au avut posibilitatea, cu diverse recomandări de persoane care ar putea să vină să ne ajute. La fel ca și copiii, părinții și-au exprimat dorința de a continua programul și în anul școlar viitor.

3. Analiză comparativă: ce funcționează în practicile românești

Analiza acestor exemple evidențiază câteva elemente comune care contribuie la succesul educației cu semnificație în România: pornirea de la probleme reale ale elevilor și comunității, implicarea elevilor în luarea deciziilor, colaborarea cu actori externi școlii (ONG-uri, autorități locale, artiști, experți), accentul pus pe proces, nu doar pe rezultat, integrarea reflecției în activitățile de învățare. Indiferent de cadrul formal sau nonformal în care sunt implementate, proiectele analizate împărtășesc o serie de caracteristici esențiale:

- pornirea de la realitatea elevilor: toate inițiativele de succes pornesc de la probleme autentice – presiunea de grup, riscurile consumului, excluziunea socială, lipsa de sens a învățării – percepute direct de elevi;
- implicarea activă a elevilor: elevii nu sunt simpli beneficiari, ci participanți activi în analiză, decizie și acțiune;
- prezența unor modele autentice: în proiecte care presupun întâlnirea cu persoane care au trăit experiențe reale de viață are un impact formativ semnificativ;
- reflecția ghidată: toate practicile eficiente includ momente structurate de reflecție, care permit transformarea experienței în învățare;
- colaborarea școală - comunitate: parteneriatele cu ONG-uri, instituții locale sau organizații internaționale cresc relevanța și credibilitatea demersului educațional;

Analiza comparativă indică faptul că proiectele cu cel mai mare impact sunt cele integrate pe termen mediu sau lung, care combină activități experiențiale, dialog autentic, reflecție, aplicabilitate practică. Elevii implicați în astfel de proiecte manifestă o creștere a motivației pentru învățare, o mai bună capacitate de autorefecție și o atitudine mai responsabilă față de propriile alegeri. La nivel instituțional, școlile dezvoltă o cultură a colaborării și deschiderii către comunitate.

În ciuda rezultatelor pozitive, există provocări recurente precum rigiditatea curriculumului și a orarului, dificultăți de evaluare a competențelor non-cognitive, lipsa de formare a cadrelor didactice în metode experiențiale, dependența de finanțări temporare, reticența unor comunități față de subiecte sensibile (adicții, vulnerabilitate).

Analiza comparativă sugerează că educația cu semnificație este cea mai eficientă atunci când proiectele sunt ancorate în realitatea locală, dar conectate la cadre mai largi (naționale sau europene), există o echipă educațională stabilă și parteneriate de durată, experiențele nonformale sunt integrate coerent în procesul educațional formal, evaluarea pune accent pe progres și reflecție, nu doar pe rezultate măsurabile. Astfel, combinarea resurselor cu intervenții comunitare autentice reprezintă una dintre cele mai promițătoare direcții pentru dezvoltarea educației cu semnificație în școlile românești.

4. Concluzii și recomandări pentru practică și politici educaționale

Educația cu semnificație are potențialul de a transforma școala românească într-un spațiu al învățării autentice și al dezvoltării comunitare. Exemplele prezentate arată că schimbarea este posibilă chiar și în contexte dificile, atunci când profesorii și elevii sunt sprijiniți să creeze sens împreună. Pentru extinderea acestor practici, se recomandă formarea continuă a cadrelor didactice în metode experiențiale, creșterea autonomiei școlilor, încurajarea parteneriatelor școală–comunitate, adaptarea evaluării pentru a recunoaște competențele dobândite prin proiecte, susținerea inițiativelor locale prin politici publice coerente. Educația cu semnificație nu este o modă pedagogică, ci o necesitate pentru o școală care își asumă rolul de actor activ în dezvoltarea societății.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74, 5–12.
- OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
- UNESCO (2015). *Rethinking Education: Towards a Global Common Good?* Paris: UNESCO

ABORDĂRI EDUCATIONALE CU SENS ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI COMUNITATE

Profesor pentru educație timpurie ȘTEFAN GABRIELA
Școala Gimnazială Podgoria- structură G.P.P. Podgoria

Educația cu semnificație depășește simpla transmitere de cunoștințe: este un proces centrat pe copil, orientat spre **experiențe reale, conexiuni cu mediul social și cultural** și dezvoltarea competențelor de viață. În grădinițe, această paradigmă educațională este esențială pentru **formarea unei baze solide** în ceea ce privește curiozitatea, autonomie cognitivă, colaborarea și responsabilitatea socială.

Educația semnificativă în grădinițe se sprijină pe principii pedagogice moderne, cu accent pe **învățare prin proiecte, joc, explorare și colaborare**. Aceasta răspunde nevoilor reale ale copiilor și conectează activitățile din grădiniță cu **comunitatea locală**, astfel încât învățarea devine relevantă, contextualizată și durabilă.

Educația cu semnificație nu este un set de activități izolate, ci o **perspectivă holistică asupra învățării**. La baza acestei abordări se află următoarele elemente:

Centrarea pe copil

Copilul este privit ca agent activ în învățare, nu doar ca receptor pasiv al informației. Curiozitatea și întrebările copiilor devin punct de plecare pentru proiecte de învățare.

Conexiunea cu realitatea

Subiectele și proiectele sunt selectate în conformitate cu mediul social și natural al grădiniței. Se urmărește ca ceea ce se învață să aibă sens pentru viața cotidiană a copiilor.

Experiența directă

Învățarea nu stă doar în vorbit sau memorat — copiii învață prin experimentare, manipulare, joc și proiecte practice.

Colaborarea

Învățarea semnificativă este un proces social, în care copiii lucrează împreună și comunică, iar educatorii facilitează dialoguri și explorare.

Aceste principii sunt susținute de cercetările recente privind pedagogia preșcolară în România, care arată că educatorii iau decizii didactice bazate pe echilibrul între structura curriculară și creativitate, pentru a produce învățări autentice și integrate.

Practici-cheie pentru grădinița de azi

Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning)

Metoda proiectelor tematice sprijină dezvoltarea unei învățări relevante și durabile, punând accent pe interesele și întrebările copiilor. Proiectele sunt interdisciplinare și permit integrarea mai multor arii curriculare (limbaj, arte, științe, STEM adaptat vârstei preșcolare).

În cercetările recente, implementarea metodei proiectelor în învățământ preșcolar este prezentată ca o oportunitate de a conecta experiențe de învățare cu realitatea cotidiană, stimulând gândirea critică și abilitățile de cooperare.

Jocul ca limbaj natural al copilului

Jocul nu este doar recreere, ci modalitatea naturală de învățare a copilului mic. Prin joc, copiii:

- Explorează medii și materiale;
- Experimentează roluri și comportamente sociale;
- Construiesc soluții creative la sarcini practice.

Explorarea mediului natural

Activitățile în natură — cum ar fi plantarea de semințe sau grădinaritul — îi învață pe copii despre ciclurile vieții, responsabilitate și grijă pentru mediu. În plus, astfel de experiențe răspund la nevoile de dezvoltare senzorială și motrică ale copiilor preșcolari.

Proiecte integrate de comunitate

Educația cu semnificație în grădiniță se extinde natural în comunitate prin proiecte care conectează grădinița cu familiile și mediul local:

- “Ziua Bunătății” – copiii creează desene, felicitări sau mici spectacole pentru persoanele în vârstă din cartier, sprijinind dezvoltarea empatiei și a responsabilității sociale.
- Curățenia parcului – copiii, împreună cu părinții și educatorii, organizează o acțiune de îngrijire a unui spațiu verde, învățând despre mediu, colaborare și civism.

Astfel de proiecte contribuie la formarea unui sentiment de apartenență și rol activ în comunitate, valori esențiale în educația timpurie.

Rolul educatorului în educația cu semnificație

Într-un context de educație semnificativă, educatorul devine:

Facilitator al cercetării și explorării

În loc de a transmite informații, educatorul îi încurajează pe copii să pună întrebări, să formuleze ipoteze și să exploreze soluții.

Observator și evaluator formativ

Evaluarea nu se face doar prin teste, ci prin observarea activităților, proiectelor și dialogului, care oferă o imagine complexă a progresului copilului.

Conector al experiențelor

Educatorul leagă activitățile din grădiniță de contexte reale — familie, comunitate, natură — astfel încât învățarea să fie continuă și coerentă.

Conform cercetărilor privind reforma curriculumului pentru grădinițe în România, există o conștientizare crescândă asupra nevoii de a adapta experiențele de învățare la nevoile actuale ale copiilor, inclusiv în aria comunicării și limbajului, ceea ce sprijină rolul activ al educatorului ca facilitator.

Impactul asupra dezvoltării copiilor

Educația cu semnificație contribuie la:

- Dezvoltarea limbajului și comunicării
- Gândire critică și creativă
- Competențe sociale: colaborare, respect, empatie
- Motivație intrinsecă pentru învățare

Aceste abilități sunt fundamentale pentru succesul ulterior la școală și pentru viața de adult. Nu este vorba doar de atingerea obiectivelor curriculare, ci de formarea oamenilor responsabili, curioși și implicați social.

Concluzie

Educația cu semnificație în grădinițe îmbrățișează o pedagogie contemporană și echilibrată care asigură:

- Relevanță contextuală învățării;
- Experiențe practice și colaborative;
- Conexiune reală cu comunitatea și mediul înconjurător.

Prin practicile descrise, grădinița devine un mediu viu de explorare, descoperire și construire de sens pentru fiecare copil.

Bibliografie

1. Păun, E. & Iucu, R. B. (coord.). *Educația preșcolară în România*. Editura Polirom — analiză metodică a predării și proiectelor didactice în grădinițe.
2. Dumitru, V.-G. & Dumitru, A. *Activități transdisciplinare pentru grădiniță și ciclul primar*. Editura Paralela 45 — resurse practice de activități integrate.
3. Popa, M. (2025). *Between Structure and Creativity – Romanian Kindergarten Teachers' Professional Reasoning*. Revista Românească pentru Educație Multidimensională.
4. Gavrilăș, S., Coșarbă, E., Roman, A. F., & Torkos, H. (2025). *Assessing the Opportunities Offered by the Implementation of the Teaching Method Through Thematic Project*. Revista Românească pentru Educație Multidimensională.
5. Kelemen, G. (2024). *Learning and Development in Early Ages*. Journal Plus Education — contextul politicilor educaționale preșcolare în România.

Educația cu Semnificație la Preșcolari

Prof. educație timpurie: Stoian Amalia

Liceul Preda Buzescu/ G.P.N. NR. 2, Berbești

Introducere

Educația cu semnificație reprezintă un model educațional centrat pe copil, care urmărește nu doar dezvoltarea cognitivă, ci și cea socio-emoțională, morală și practică. La nivel preșcolar, acest tip de educație presupune activități practice, jocuri și proiecte care conectează învățarea la viața reală și la experiențele copiilor.

Scopul referatului este de a analiza principiile educației cu semnificație la grădiniță și de a prezenta exemple concrete de bune practici care creează schimbare reală în comunitate și în dezvoltarea copiilor.

Principiile educației cu semnificație la preșcolari

1. **Învățarea prin experiență:** Copiii învață prin explorarea activă, experiment și joc.
2. **Integrarea valorilor și competențelor sociale:** Empatia, cooperarea și responsabilitatea sunt dezvoltate prin activități colective.
3. **Legătura cu viața reală:** Activitățile sunt conectate cu mediul înconjurător și cu comunitatea.
4. **Participarea familiei și comunității:** Părinții și membrii comunității contribuie la proiecte educaționale.

Exemple de bune practici

1. Proiectul "Grădina mea colorată"

Copiii plantează flori și legume, urmăresc creșterea acestora și documentează evoluția prin desene și discuții.

Beneficii:

- dezvoltă responsabilitatea și observarea;
- conectează copilul cu natura;
- stimulează creativitatea.

2. Săptămâna meseriilor

Părinții vin în grădiniță să prezinte profesiile lor prin jocuri și activități interactive.

Beneficii:

- creșterea curiozității;
- dezvoltarea limbajului și socializării;
- implicarea familiei în educație.

3. Micii ecologiști. Colectarea selectivă a deșeurilor și reutilizarea materialelor pentru activități artistice.

Beneficii:

- formarea obiceiurilor ecologice;
- stimularea creativității;
- conștientizarea importanței mediului.

4. Jocuri socio-emoționale. Jocuri de rol și povestiri despre sentimente pentru a dezvolta empatia și gestionarea emoțiilor.

Beneficii:

- reducerea conflictelor;
- creșterea stimei de sine;
- dezvoltarea cooperării.

Concluzii

Educația cu semnificație la preșcolari are un impact profund asupra dezvoltării copiilor, pregătindu-i pentru învățarea viitoare și pentru viață. Prin proiecte și activități practice, copiii învață valori, competențe sociale și abilități de viață într-un mod natural și plăcut. Implicarea familiei și a comunității consolidează aceste învățături și creează un mediu educațional incluziv și relevant.

Bibliografie

1. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
2. Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. New York: Norton.
3. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
4. European Commission. (2019). *Key Competences for Lifelong Learning*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Culture vs./and Language Learning

Profesor Cristina Stoica
Colegiul Economic „Ion Ghica”, Bacău, jud. Bacău

Introduction and Context

Language teaching has increasingly admitted the importance of culture. Meanwhile, practice often remains limited to fragmented information about places, customs, holidays, or food (e.g. lessons about Machu Picchu in one of the 9th grade textbooks, about Tasmania for 11th graders, etc.). Such approaches cannot delete various cultural stereotypes and learners cannot use analytical tools for a genuine intercultural understanding.

To solve this problem, **culturagrams can be introduced** as a structured, visual, and comparative framework that help learners explore and represent cultural information in a comprehensive way. Originally inspired by graphic organizers and sociocultural models, the culturagram is presented as a **learning strategy** and a **teaching tool**, adaptable according to educational levels and instructional contexts.

Culture learning should not be treated as an “add-on” to language instruction but as an integral component of communicative competence. From this perspective, the culturagram is suggested as a practical means of operationalizing culture instruction in the classroom.

Theoretical Foundations of Culture Teaching

Culture and language are deeply connected in real life. But if this connection is not perceived accurately, it may produce mistakes and intercultural conflicts. Language is not just grammar rules and words, social practice is not just cultural rules, values, and worldviews. People communicate with linguistic tools related to identity, politeness, social roles, and power relations. When learning a language, people who do not understand the cultural aspect may use correct language, but they are still not successful in real-life communication.

As a result, effective language instruction must deal with how meanings are different because they are built according to various cultures, how social behaviours differ across communities, and how learners can interpret and negotiate according to their cultural differences.

Intercultural communicative competence (ICC) is a key concept defined as a combination of “knowledge about one’s own and other cultures, skills of interpretation and comparison, attitudes of openness, curiosity, and respect, and critical cultural awareness”.

Simple learners should turn into intercultural communicators who can mediate between cultures, and not just imitate native speakers. Culturagrams support this goal by promoting comparison, reflection, and critical thinking.

When studying traditional approaches to culture teaching, we can meet several recurring limitations:

- Culture is often reduced to “big C” elements such as history, literature, and famous landmarks, while everyday practices (“small c culture”) are neglected.
- Cultural content is often presented as non-dynamic and homogeneous, not focusing on cultural diversity.
- Education tends to rely on teacher-centered explanations rather than learner curiosity.
- Students are rarely encouraged to reflect on their own cultural assumptions.

These limitations justify the need for a more interactive, learner-centered, and analytical approach - one that the culturagram is designed to provide.

What Is a Culturagram?

Culturagrams (visual representation of cultural information, organized around thematic categories) generally look like diagrams, charts, graphic organizers, with sections corresponding to a different cultural aspect.

The role of a culturagram is not just to collect and update information. It helps learners design their own system of cultural knowledge, compare cultures by identifying similarities and differences, and consider the meanings of cultural practices. Culturagrams can target the learner's own culture, the compared culture, or multiple cultures at the same time, promoting critical awareness.

A culturagram, thus, has two relevant aspects: a **cognitive one** (to promote organization and comprehension) and a **pedagogical one** (guiding inquiry and discussion).

A flexible model of the culturagram, typically includes information about:

- Background (land and climate, history)
- People (population, language, religion, general attitudes, personal appearance)
- Customs and Curtesy (greetings, gestures, visiting, food, eating habits)
- Lifestyle (family – structure, parents and children, gender roles; housing – urban, rural, interior, exterior, ownership; dating and marriage; life cycle – birth, milestones,
- Education; death; diet; recreation – sports, leisure, vacation; the arts; holidays)
- Society (government – structure, political landscapes; work and economy, transportation and communications, education – structure and access, school life, higher education; values and beliefs; social norms and behaviors; health)
- Contact information
- General Data - capital, population, area (sq. mi/km.), gender inequality index, GDP (PPP) per capita, adult literacy ...% (male), ...% (female), infant mortality ...per 1,000 births, life expectancy ...(male), ...(female), currency.

The content of culturagrams can be changed according to the learners' age, proficiency level, and instructional goals.

Pedagogical Applications of Culturagrams

Culturagrams can be integrated into language instruction. They can be used as pre-reading or pre-viewing activities, as research projects, as collaborative group tasks, or as post-unit synthesis activities. For example, speaking and listening skills are encouraged through group discussions and presentations, research based on authentic texts can help learners develop their reading skills, note-taking, summarizing, and reflective commentary contribute to having better writing skills, specific terminology in cultural contexts contribute to vocabulary acquisition. Thus, culturagrams support a **content-based and communicative approach** to language learning.

Culturagrams may be individual or collaborative tasks, done on paper or digitally. This process involves researching information, discussing results, and presenting them to peers, learners becoming motivated and responsible for their own instruction, actively building knowledge, especially if they are allowed to choose cultures or themes they are interested in.

Culturagram: Advantages and Disadvantages

From a **cognitive perspective**, culturagrams help learners structure information, identify patterns and relationships, and integrate prior experience into new knowledge. Being partly visual, they contribute to a better understanding and retention.

Learners can become **aware of the intercultural link** by questioning stereotypes, identifying cultural variables, and meditate on their own cultural positioning.

Another advantage is a more **inclusive education** where students work with culturagrams to recognize and accept each other's cultural background, the classroom becoming a space of mutual confirmation and respect. **Cultural sensitivity** is mainly valuable in multicultural classrooms, where culturagrams can promote dialogue and reduce misunderstandings.

There are also potential challenges associated with culturagrams.

Firstly, they may unintentionally **oversimplify** cultures by fitting them into predefined categories. Culturagrams are just **starting points for inquiry**, not definitive representations.

Effective use of culturagrams requires careful teacher **guidance**, with models of critical questioning and solid resources. When lacking appropriate structuring, students may rely on shallow resources or reproduce stereotypes.

Adapting culturagrams to existing units rather than inserting them just extra content can be difficult, the educational actors having to overcome **limitations related to time and a curriculum** dominated by standardized tests or a rigid syllabus.

Evaluation

To evaluate a culturagram, the teacher or the peers focus on its clear structure, the use of deep and correct information that is compared and reflected upon, and language quality. Formative assessment can target the learning process more than just the final products.

Effects on Teachers and Curriculum Design

Culturagrams are presented as a tool that is at the same level with communicative language teaching, intercultural education frameworks, and learner-centered pedagogy. Teacher education programs should include intercultural pedagogy training.

Conclusion

Culture should be integrated systematically into language teaching through the use of structured, comparative, and reflective tools. The culturagram is not a rigid template, but a flexible pedagogical device that supports linguistic development, intercultural awareness, and critical thinking.

By moving beyond superficial cultural facts and encouraging learner discovery, culturagrams help transform culture instruction into a meaningful and dynamic component of language education. Culturagrams are a practical response to the growing need for intercultural competence in an increasingly globalized world.

References

1. Tyler, V. Lynn, (1985). *How to Develop and Creatively Use Culture Guides*. Culturagrams Series. Provo, Utah: BYU David M. Kennedy Center for International Students
2. Shang, S., (1991). *Integrating Culturagrams into the EFL Classroom*. Forum, Volume XXIX, no. 4, pag. 39-40
3. <https://lebanonlibrary.org/culturegrams-snapshots-of-cultures-around-the-world/> , accesat 10.01.2026
4. <https://proquest.libguides.com/educationcoursepack/culturegrams> , accesat 10.01.2026
5. <https://archive.org/details/culturegrams0003unse/page/n17/mode/2up> , accesat 10.01.2026

Predarea analizei matematice în liceu folosind inteligența artificială

Introducere

Integrarea inteligenței artificiale (IA) în educație reprezintă una dintre cele mai importante direcții de modernizare a procesului didactic contemporan. În domeniul matematicii, și în special al analizei matematice predate în liceu, IA oferă oportunități semnificative pentru personalizarea învățării, creșterea motivației elevilor și optimizarea evaluării. Prezentul articol analizează fundamentele teoretice și aplicațiile practice ale utilizării inteligenței artificiale în predarea analizei matematice la nivel liceal, evidențiind avantajele, limitele și perspectivele de dezvoltare.

Analiza matematică ocupă un loc central în curriculumul de matematică din liceu, conform programei școlare în vigoare din România pentru clasele a IX-a – a XII-a. Studiul limitelor, continuității, derivatelor și integralelor contribuie la dezvoltarea competențelor generale și specifice prevăzute de programa națională, precum gândirea logică, modelarea matematică a fenomenelor reale și utilizarea limbajului matematic adecvat.

Cu toate acestea, analiza matematică este adesea percepută de elevi ca fiind dificilă, din cauza nivelului ridicat de abstractizare și a ritmului diferit de învățare. Metodele tradiționale, centrate pe predarea frontală, nu reușesc întotdeauna să asigure atingerea competențelor prevăzute de programă pentru toți elevii. În acest context, inteligența artificială (IA) devine un instrument valoros pentru diferențierea și personalizarea demersului didactic, în concordanță cu cerințele curriculumului național.

Fundamente teoretice ale utilizării inteligenței artificiale în educație

Aplicarea inteligenței artificiale în educație se bazează pe mai multe teorii pedagogice moderne. Constructivismul susține că elevii își construiesc activ cunoștințele prin explorare și reflecție, iar IA poate crea medii interactive care susțin acest proces. Teoria învățării adaptative subliniază necesitatea personalizării instruirii în funcție de nivelul și nevoile fiecărui elev, obiectiv realizabil prin algoritmi de învățare automată.

Sistemele educaționale bazate pe IA includ tutori inteligenți, platforme adaptive și agenți conversaționali. Acestea colectează date despre performanța elevilor, identifică lacunele de învățare și oferă feedback personalizat. În contextul analizei matematice, acest feedback poate fi esențial pentru corectarea erorilor conceptuale și pentru consolidarea raționamentului matematic.

Aplicații ale inteligenței artificiale în predarea analizei matematice conform programei liceale

Sisteme de învățare adaptivă

Programa de matematică din România subliniază necesitatea adaptării demersului didactic la nivelul de pregătire al elevilor, precum și formarea competenței de rezolvare de probleme. Platformele de învățare adaptivă bazate pe inteligență artificială pot sprijini acest obiectiv prin oferirea de exerciții diferențiate pentru clasele a XI-a și a XII-a, unde analiza matematică are un rol predominant.

De exemplu, în studiul funcțiilor reale de o variabilă reală, elevii pot parcurge secvențe personalizate de învățare: recapitularea noțiunilor de funcții (clasa a IX-a), aprofundarea limitelor și continuității (clasa a XI-a) și aplicarea derivatelor în probleme de optimizare (clasa a XII-a). IA permite identificarea automată a lacunelor și consolidarea progresivă a competențelor prevăzute de programă.

Vizualizarea conceptelor abstracte

Programa liceală recomandă utilizarea reprezentărilor grafice și a conexiunilor între diferite forme de reprezentare a funcțiilor. Instrumentele bazate pe inteligență artificială permit vizualizarea dinamică a limitelor, derivatelor și integralelor, facilitând înțelegerea relației dintre expresia analitică și interpretarea geometrică.

De exemplu, în clasa a XI-a, studiul derivatelor poate fi susținut prin aplicații care arată în timp real legătura dintre variația funcției și panta tangentei. Această abordare este în acord cu cerința programei de a dezvolta intuiția matematică și capacitatea de interpretare a rezultatelor.

Asistenți virtuali și chatboți educaționali

Asistenți virtuali și chatboți educaționali Asistenții virtuali pot răspunde întrebărilor elevilor, pot oferi explicații pas cu pas și pot sugera strategii de rezolvare. În predarea analizei matematice, un chatbot educațional poate ghida elevul în rezolvarea unei probleme de calcul al limitei sau al derivatei, încurajând reflecția și evitând simpla memorare a algoritmilor.

Impactul asupra rolului profesorului și al elevului

În contextul programei liceale din România, profesorul are rolul de a proiecta activități de învățare centrate pe competențe. Integrarea inteligenței artificiale nu diminuează acest rol, ci îl completează. Profesorul devine facilitator și mentor, utilizând datele oferite de sistemele inteligente pentru a lua decizii pedagogice informate.

Elevul este încurajat să devină un participant activ la propria formare, în concordanță cu profilul de formare al absolventului de liceu. IA sprijină autoevaluarea și învățarea autonomă, contribuind la atingerea competențelor generale prevăzute de programă, precum utilizarea raționamentului matematic și transferul cunoștințelor în contexte noi.

Limite și provocări

În ciuda avantajelor evidente, utilizarea inteligenței artificiale în predarea analizei matematice ridică și o serie de provocări. Accesul inegal la tehnologie, competențele digitale reduse ale unor cadre didactice și riscul dependenței excesive de instrumente automate sunt aspecte ce trebuie atent gestionate.

De asemenea, există preocupări etice legate de protecția datelor elevilor și de transparența algoritmilor utilizați. Este esențial ca IA să fie utilizată ca instrument de sprijin, nu ca substitut al gândirii critice și al interacțiunii umane.

Concluzii

Inteligența artificială are potențialul de a revoluționa predarea analizei matematice în liceu, oferind soluții inovatoare pentru personalizarea învățării și pentru depășirea dificultăților conceptuale. Implementarea eficientă a acestor tehnologii necesită însă o abordare echilibrată, care să combine avantajele IA cu expertiza pedagogică a profesorului.

În viitor, formarea cadrelor didactice și dezvoltarea unor politici educaționale coerente vor fi factori-cheie în valorificarea deplină a inteligenței artificiale în educația matematică.

Bibliografie

1. Ministerul Educației (2017). *Programa școlară pentru disciplina Matematică – clasele IX–XII*. București.
2. Anderson, J. R. (2018). *Cognitive Psychology and Its Implications*. New York: Worth Publishers.
3. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.

4. Luckin, R. et al. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. London: Pearson.
5. OECD (2021). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*. Paris: OECD Publishing.
6. Tall, D. (2013). *How Humans Learn to Think Mathematically*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Voiculescu, F. (2020). *Didactica matematicii în învățământul preuniversitar*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Folosirea metodelor moderne în predarea noțiunilor matematice

1. Introducere

Predarea matematicii reprezintă o provocare constantă pentru sistemele educaționale contemporane, în special din cauza caracterului abstract al noțiunilor și a dificultăților de înțelegere întâmpinate de elevi. În acest context, metodele moderne de predare dobândesc un rol esențial în facilitarea învățării eficiente și în creșterea motivației pentru studiul matematicii. Prezentul articol își propune să analizeze principalele metode moderne utilizate în predarea noțiunilor matematice, precum învățarea centrată pe elev, utilizarea tehnologiilor digitale, învățarea prin descoperire și problematizarea. Sunt evidențiate avantajele acestor metode în dezvoltarea gândirii logice, a competențelor de rezolvare de probleme și a înțelegerii conceptuale, precum și necesitatea adaptării demersului didactic la cerințele educației contemporane.

Matematica ocupă un loc central în formarea intelectuală a elevilor, contribuind semnificativ la dezvoltarea gândirii logice, analitice și critice. Cu toate acestea, numeroase studii arată că elevii manifestă adesea dificultăți și o motivație scăzută în învățarea acestei discipline. Metodele tradiționale, bazate preponderent pe expunere și exercițiu repetitiv, nu mai corespund în totalitate nevoilor elevilor din societatea actuală, caracterizată de acces rapid la informație și de utilizarea extensivă a tehnologiei. În acest context, devine necesară integrarea metodelor moderne de predare în procesul instructiv-educativ.

2. Fundamente teoretice ale metodelor moderne

Metodele moderne de predare a matematicii se bazează pe teorii educaționale precum constructivismul, care susține că învățarea este un proces activ de construire a cunoașterii. Conform acestei perspective, elevii își formează conceptele matematice prin explorare, reflecție și interacțiune, nu prin memorare mecanică. De asemenea, teoria socio-culturală evidențiază importanța colaborării și a comunicării în procesul de învățare, aspecte valorificate prin metode precum învățarea cooperativă și lucrul în echipă.

3. Utilizarea tehnologiilor digitale în predarea matematicii

Tehnologiile digitale reprezintă un instrument valoros în predarea noțiunilor matematice, facilitând vizualizarea conceptelor abstracte și experimentarea acestora în mod interactiv. Aplicațiile educaționale, platformele de e-learning și programele de geometrie dinamică, precum GeoGebra, permit elevilor să observe relații matematice și să testeze ipoteze în timp real. Utilizarea tehnologiei contribuie la creșterea

motivației pentru învățare, la adaptarea predării la ritmul individual al elevilor și la oferirea unui feedback rapid și eficient.

4. Învățarea prin descoperire și problematizare

Învățarea prin descoperire presupune implicarea activă a elevilor în identificarea și formularea relațiilor matematice, pornind de la situații-problemă relevante. Această metodă stimulează gândirea critică și capacitatea de transfer a cunoștințelor în contexte noi. Problematizarea, ca metodă didactică modernă, încurajează elevii să formuleze ipoteze, să argumenteze soluții și să analizeze diferite strategii de rezolvare, conducând la o înțelegere profundă a noțiunilor matematice.

5. Concluzii

Integrarea metodelor moderne în predarea matematicii contribuie semnificativ la eficientizarea procesului de învățare și la dezvoltarea competențelor matematice ale elevilor. Prin utilizarea tehnologiei, a învățării active și a abordărilor centrate pe elev, matematica poate deveni mai accesibilă și mai relevantă pentru realitatea cotidiană. Pentru o implementare eficientă a acestor metode, este necesară formarea continuă a cadrelor didactice și adaptarea strategiilor didactice la particularitățile elevilor și ale contextului educațional.

Bibliografie

Bruner, J. (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Dede, C. (2014). The role of digital technologies in deeper learning. *Students at the Center: Deeper Learning Research Series*. Boston: Jobs for the Future.

Jonassen, D. H. (1999). Designing constructivist learning environments. În C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional-design theories and models* (pp. 215–239). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

National Council of Teachers of Mathematics. (2000). *Principles and Standards for School Mathematics*. Reston, VA: NCTM.

Piaget, J. (1970). *Science of Education and the Psychology of the Child*. New York: Orion Press.

Leadershipul în educație

Prof. Stoica Liliana Diana, Liceul Teoretic Bechet

Un lider al învățării are capacitatea de a inspira și motiva elevii să-și dezvolte abilitățile și competențele, încurajându-i să fie curioși și să-și asume riscuri în procesul de învățare.

Ei facilitează și sprijină dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice, oferindu-le resurse și oportunități de învățare. Aceasta contribuie la îmbunătățirea practicilor de predare și evaluare, promovând calitatea învățământului.

Leadershipul educațional este esențial pentru crearea unei culturi organizaționale care sprijină excelența incluziunea și dezvoltarea elevilor. Un leadership puternic poate contribui la reducerea disparităților educaționale, îmbunătățirea performanței școlare și crearea unui mediu de învățare echitabil și stimulativ.

Astfel, leadershipul educațional nu doar că influențează performanța ci și dezvoltarea socială și emoțională a elevilor. Liderii educaționali trebuie să fie capabili să gestioneze schimbările și să adapteze strategii pentru a răspunde nevoilor dinamice ale mediului educațional.

Leadershipul învățării este un concept centrat pe crearea și susținerea unui mediu de învățare eficient, unde accentul este pus pe îmbunătățirea continuă a procesului de învățare și pe dezvoltarea elevilor, studenților sau participanților la un program educațional. Acest tip de leadership pune accent pe rolul liderului în a facilita și a ghida învățarea, mai degrabă decât pe administrarea sau controlul resurselor.

Caracteristicile unui lider al învățării

1. Îmbunătățirea rezultatelor de învățare.	4. Ajustează strategiile de învățare pentru nevoile elevilor
2. Promovează un mediu colaborativ	5. Facilitează schimbul de idei și experiențe pentru a îmbunătăți practica educațională
3. Adoptarea celor mai bune practici/ metode pedagogice inovative.	6. Utilizarea noilor tehnologii care pot îmbunătăți procesul de învățare.

Leadershipul învățării este esențial pentru a transforma educația într-un proces continuu și eficient, care să răspundă nevoilor și potențialului fiecărui elev. Acest tip de leadership este crucial în contextul actual, unde schimbările rapide din societate și tehnologie necesită o adaptare constantă a metodelor de predare și învățare. Prin leadershipul învățării, se pot crea medii educaționale care nu doar predau cunoștințe, ci și formează elevi capabili să învețe pe tot parcursul vieții, să inoveze și să se adapteze la provocările viitorului.

Leadershipul colaborativ este un stil de conducere care pune accentul pe cooperare, parteneriat și partajarea responsabilităților între membrii unei echipe. Acest tip de leadership se bazează pe ideea că deciziile sunt mai eficiente și mai bine acceptate atunci când sunt luate prin consultare și cooperare, implicând activ toți membrii grupului.

Caracteristicile leadershipului colaborativ:

Sunt implicați toți membrii echipei în luarea deciziilor	Toate ideile sunt luate în considerare, ceea ce duce la soluții mai bine fundamentate.
Partajarea responsabilităților în funcție de competențele fiecăruia	Încurajează implicarea și angajamentul tuturor membrilor echipei
Comunicarea este deschisă și transparentă, iar feedbackul este încurajat	Se urmărește incluziunea tuturor în procesul de decizie și execuție.
Susținerea reciprocă prin empatia față de colegi	Echipele au obiective comune, cu toți membrii implicați în atingerea lor

Succesul este împărtășit, la fel cum sunt și provocările.

Leadershipul colaborativ este o abordare care valorifică puterea colectivă a echipelor și promovează un mediu de lucru inclusiv și inovativ. Deși, poate implica provocări, beneficiile sale în ceea ce privește angajamentul, inovația și relațiile interpersonale sunt considerabile, făcându-l o alegere excelentă pentru organizarea mediilor școlare prospere, complexe și dinamice.

Liderii trebuie să creeze un mediu în care toți participanții se simt acceptați și respectați. Ei promovează relații de încredere și respect, facilitează comunicarea deschisă și dialogul.

Liderii stimulează colaborarea între cadrele didactice, elevi, părinți și alte organizații partenere. Oferirea de oportunități de dezvoltare profesională reprezintă o altă practică cheie. Încurajarea inovației și creativității este, de asemenea, importantă în leadershipul. Liderii stimulează utilizarea metodelor de predare și abordărilor inovatoare, încurajează gândirea critică și rezolvarea de probleme și creează un mediu în care ideile noi sunt apreciate și susținute.

Leadershipul colaborativ, încurajează evaluarea constantă a rezultatelor și proceselor de învățare, identificarea și implementarea de îmbunătățiri și cultivarea unei atitudini deschise și adaptabile față de schimbare. Prin aplicarea acestor practici, leadershipul colaborativ ajută la construirea și dezvoltarea comunităților de învățare eficiente. El promovează un mediu propice pentru învățare, îmbunătățesc rezultatele educaționale și dezvoltarea unei educații de calitate.

Prin aplicarea practicilor cheie, liderii inspiră, motivează și susțin atât elevii, cât și cadrele didactice, promovând o cultură a învățării și obținând rezultate superioare în educație.

Leadershipul colaborativ necesită asigurarea unor procese și structuri care să sprijine colaborarea, cum ar fi întâlniri regulate de echipă, platforme de colaborare online și programe de mentorat.

BIBLIOGRAFIE:

Ray W. Cooksey, Leadership in complex organizational textures.
Newsletter-ul LEADERS #62 din 9 aprilie 2019.

Educația în transformare: practici care modelează viitorul învățării

Educația nu mai este de mult un spațiu rigid, definit exclusiv de manuale, bănci aliniate și evaluări standardizate. Trăim un moment de cotitură, în care schimbările tehnologice, sociale și culturale obligă sistemele educaționale să se reinventeze. Viitorul educației nu se construiește într-un singur laborator sau printr-o singură reformă, ci printr-un ansamblu de practici inovatoare care redesenează modul în care învățăm, predăm și evaluăm.

De la transmiterea informației la dezvoltarea competențelor

Una dintre cele mai importante schimbări este trecerea de la un model centrat pe acumularea de informații la unul axat pe competențe. Într-o lume în care informația este accesibilă instantaneu, rolul școlii nu mai este acela de a furniza răspunsuri, ci de a forma gândirea critică, capacitatea de rezolvare a problemelor, creativitatea și colaborarea.

Practici precum învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning) sau învățarea prin investigație îi plasează pe elevi în situații reale, provocatoare, în care cunoștințele sunt aplicate, nu memorate. Elevii devin participanți activi la propriul proces de învățare, iar profesorul își asumă rolul de facilitator și ghid.

Tehnologia ca instrument educațional, nu ca scop

Digitalizarea educației este adesea confundată cu simpla utilizare a dispozitivelor tehnologice. În realitate, practicile care schimbă cu adevărat viitorul educației folosesc tehnologia în mod strategic și pedagogic. Platformele de învățare online, inteligența artificială, realitatea virtuală sau aplicațiile educaționale permit personalizarea învățării, adaptarea ritmului și diversificarea resurselor.

De exemplu, evaluările adaptive pot identifica lacunele fiecărui elev și pot oferi exerciții personalizate, iar lecțiile interactive cresc motivația și implicarea. Tehnologia devine astfel un mijloc prin care educația devine mai echitabilă și mai relevantă pentru fiecare elev.

Învățarea pe tot parcursul vieții

Viitorul educației nu se mai limitează la copilărie și adolescență. Practica învățării pe tot parcursul vieții capătă o importanță centrală într-o societate aflată în continuă schimbare. Programele de formare continuă, cursurile online deschise (MOOC), micro-certificările și comunitățile de învățare permit adulților să își actualizeze competențele și să se adapteze la noi cerințe profesionale.

Această abordare schimbă fundamental rolul instituțiilor educaționale, care devin hub-uri de învățare deschise, flexibile și conectate la nevoile reale ale societății și pieței muncii.

Educația socio-emoțională: o prioritate a viitorului

O altă practică esențială care modelează viitorul educației este integrarea educației socio-emoționale în curriculum. Dezvoltarea empatiei, a inteligenței emoționale, a rezilienței și a abilităților de comunicare este la fel de importantă ca învățarea academică.

Școlile care promovează un climat sigur, incluziv și colaborativ pregătesc elevii nu doar pentru examene, ci pentru viață. Programele de mindfulness, mentorat sau consiliere educațională contribuie la formarea unor indivizi echilibrați, capabili să facă față incertitudinii și presiunilor lumii moderne.

Parteneriatele dintre școală și comunitate

Viitorul educației se construiește și prin deschiderea școlii către comunitate. Parteneriatele cu organizații non-guvernamentale, companii, instituții culturale sau universități aduc în procesul educațional expertiză, contexte autentice și oportunități de învățare experiențială.

Stagiile de practică, voluntariatul, proiectele comunitare sau întâlnirile cu profesioniști din diverse domenii îi ajută pe elevi să înțeleagă relevanța învățării și să își contureze mai clar traseul personal și profesional.

EDUCAȚIA MODERNĂ ORIENTATĂ SPRE ECHILIBRU EMOȚIONAL: EMPATIA ȘI AUTOREGLAREA DEZVOLTATE PRIN ACTIVITĂȚI EDUCATIVE ÎN NATURĂ

Prof. înv.primar Țapu Simona

Școala Gimnazială nr 30 „Gheorghe Țițeica” Constanța

Educația a cunoscut transformări profunde, în ultimii ani, orientându-se tot mai mult către formarea unui elev autonom, echilibrat și capabil să se adapteze cerințelor unei societăți în continuă schimbare. Astfel, pe lângă dezvoltarea competențelor cognitive, accentul se mută tot mai mult asupra dimensiunii socio-emoționale, numeroase cercetări subliniind rolul esențial al inteligenței emoționale în procesul de învățare, în integrarea socială și în construirea unor relații armonioase.

Inteligența emoțională poate fi definită ca ansamblul abilităților prin care individul își recunoaște, exprimă și gestionează emoțiile, valorificându-le într-un mod pozitiv pentru dezvoltarea personală și pentru îmbunătățirea relațiilor cu cei din jur. În acest context, activitățile educative desfășurate în natură se conturează ca o modalitate eficientă de stimulare și consolidare a acestor competențe.

Mediul natural oferă un cadru bogat din punct de vedere senzorial și emoțional, favorizând autocunoașterea, echilibrul interior, comunicarea autentică și cooperarea între elevi. În aer liber, copiii se simt mai relaxați, mai încrezători și mai dispuși să își exprime trăirile, ceea ce creează premisele unui proces educativ mai profund și mai apropiat de nevoile lor reale.

Importanța inteligenței emoționale în educație

Conceptul de inteligență emoțională a fost popularizat de Daniel Goleman, care subliniază că succesul personal și profesional depinde în mare măsură de capacitatea individului de a-și înțelege și gestiona emoțiile, de a comunica eficient și de a dezvolta relații sănătoase. În cazul elevilor, dezvoltarea inteligenței emoționale contribuie la:

- îmbunătățirea relațiilor cu colegii și profesorii;
- creșterea motivației pentru învățare;
- formarea încrederii în sine;

- reducerea anxietății și a comportamentelor agresive;
- rezolvarea constructivă a conflictelor.

Educația socio-emoțională se realizează prin experiențe trăite, iar mediul natural oferă contexte autentice în care elevii trăiesc emoții reale și pot reflecta asupra lor.

Beneficiile activităților educative desfășurate în natură

Natura sprijină dezvoltarea emoțională a copiilor prin:

1. **Reducerea stresului și creșterea stării de bine** – Studiile arată că simpla expunere la mediul natural scade nivelul de tensiune psihică și stimulează hormonii asociați cu relaxarea.
2. **Stimularea curiozității și a explorării active** – Elevii învață prin descoperire, ceea ce intensifică implicarea și atenția.
3. **Dezvoltarea autonomiei și a responsabilității** – Gestionarea resurselor naturale, protejarea mediului și luarea deciziilor în grup consolidează simțul responsabilității.
4. **Îmbunătățirea comunicării și colaborării** – Activitățile în echipă necesită ascultare, respect și negociere.

Beneficii specifice elevilor din ciclul primar

1. **Îmbunătățirea autoreglării emoționale** – Natura are un efect calmant asupra copiilor. Sunetele naturale, aerul curat și libertatea de mișcare contribuie la reducerea tensiunii și la stabilizarea emoțiilor.
2. **Creșterea încrederii în sine** – Atunci când elevii reușesc să ducă la final o sarcină realizată în natură (de ex.: orientarea pe un traseu, construirea unui obiect colectiv), ei simt satisfacția reușitei personale, ceea ce le întărește stima de sine.
3. **Dezvoltarea cooperării și a comunicării** – Elevii învață să se ajute reciproc, să își împartă responsabilitățile și să ia decizii împreună, într-un mediu care favorizează colaborarea, nu competiția.

4. **Stimularea curiozității și a dorinței de învățare** – Elevii din ciclul primar sunt atrași de explorare. Descoperirea plantelor, insectelor sau formelor naturale devine un prilej de învățare autentică și plăcută.
5. **Consolidarea legăturii cu mediul înconjurător** – Copiii dezvoltă respect față de natură și înțeleg importanța protejării mediului în mod direct, nu doar teoretic.

Activitățile în natură stimulează, de asemenea, empatia, deoarece elevii observă interdependența dintre elementele mediului și conștientizează rolul lor în menținerea echilibrului natural.

În concluzie, natura devine un spațiu educativ complet, în care elevii învață nu doar conținuturi, ci și abilități emoționale, sociale și de relaționare.

Exemple de activități pentru dezvoltarea inteligenței emoționale în natură

1. „Jurnalul emoțiilor în natură”

Elevii sunt invitați să se așeze într-un loc liniștit, să observe mediul înconjurător și să identifice emoțiile pe care le simt. Ei pot nota în jurnal, pot desena sau pot utiliza simboluri pentru a exprima emoția predominantă. Activitatea stimulează autoobservația și exprimarea emoțională.

2. „Turul empatiei”

Elevii, organizați în grupuri mici, discută despre o experiență recentă care le-a provocat o emoție intensă. Ceilalți ascultă activ, fără critică sau interpretări. La final, exprimă înțelegerea și sprijinul. Această activitate dezvoltă capacitatea de ascultare, empatia și acceptarea diferențelor.

3. „Provocarea cooperării în natură”

Grupului i se oferă o sarcină practică, precum construirea unui obiect din materiale găsite în natură sau realizarea unui traseu cu obstacole. Elevii trebuie să-și împartă rolurile, să negocieze decizii și să ofere sprijin colegilor. Activitatea încurajează implicarea activă, încrederea și solidaritatea.

4. „Cercul de reflecție”

La finalul activității, elevii sunt invitați să reflecteze asupra emoțiilor și situațiilor trăite. Întrebările ghid pot fi:

- Ce am simțit?
- Ce m-a ajutat să depășesc dificultățile?
- Ce am învățat despre mine?

Acest moment de reflecție consolidează învățarea emoțională și autocunoașterea.

Studiu de caz – Activitate aplicată

O clasă de elevi din ciclul primar a participat la o excursie educativă într-o zonă împădurită. Pe parcursul activității, elevii au lucrat în echipe pentru a identifica specii de plante, au discutat despre rolul pădurii în menținerea echilibrului ecologic și au realizat un desen colectiv inspirat din observațiile lor. La final, în cadrul „Cercului de reflecție”, elevii au exprimat emoțiile trăite: bucurie, curiozitate, admirație și sentiment de conectare cu natura. Profesorul a facilitat discuția, ajutând elevii să conștientizeze valoarea colaborării și a sprijinului reciproc.

Rolul profesorului

Profesorul are rolul de facilitator al învățării emoționale. El trebuie să creeze un climat securizant, bazat pe respect și încredere, să ofere elevilor timp pentru exprimarea emoțiilor și să-i încurajeze să se implice. Atitudinea pozitivă, răbdarea și disponibilitatea de a asculta reprezintă modele esențiale pentru dezvoltarea copiilor.

Extindere teoretică: Fundamente psihopedagogice ale dezvoltării emoționale în natură

Inteligența emoțională a elevilor se dezvoltă în principal prin experiențe trăite în contexte semnificative. Conform teoriilor educației experiențiale (Kolb, 1984), învățarea autentică se realizează prin implicarea directă a elevului în activități care necesită reflecție, autoanaliză și aplicarea cunoștințelor în situații reale. Activitățile desfășurate în natură favorizează tocmai acest tip de învățare, oferind un mediu flexibil, lipsit de constrângeri rigide, în care copilul se poate manifesta liber.

Totodată, Vygotsky subliniază rolul interacțiunii sociale în dezvoltarea emoțională. În natură, elevii lucrează frecvent în echipă, negociază decizii și colaborează pentru atingerea unui

scop comun. Aceste situații fortifică empatia, încrederea reciprocă și capacitatea de a gestiona conflictele.

Natura stimulează și autoreglarea emoțională. Prezența elementelor naturale (apa, arborii, lumina naturală, sunetele pădurii) are efecte calmante asupra sistemului nervos, reducând nivelul de stres și anxietate. Această stare de echilibru favorizează claritatea mentală și disponibilitatea pentru învățare.

Exemple suplimentare de bune practici din activitatea didactică

1. Drumeția tematică „Descopăr și simt”

Profesorul organizează o drumeție scurtă în apropierea școlii, în timpul căreia elevii au sarcina de a observa detalii din natură (culori, sunete, mirosuri). La final, fiecare elev exprimă o emoție trăită și o asociază cu un element natural (de ex.: „M-am simțit liniștit când am ascultat foșnetul frunzelor”). Această activitate favorizează atenția conștientă asupra momentului prezent și exprimarea emoțională.

2. Atelierul „Natura ca inspirație artistică”

Elevii colectează materiale naturale (pietre, frunze, crenguțe) și realizează o lucrare artistică simbolică. Profesorul îi încurajează să explice alegerea elementelor și emoțiile pe care lucrarea le exprimă. Activitatea dezvoltă creativitatea, reflecția personală și comunicarea expresivă.

3. Jocul „Conducătorul grupului”

Pe un traseu în aer liber, rolul de conducător este schimbat la intervale regulate. Elevii trebuie să își susțină colegul care conduce grupul și să ofere feedback constructiv. Această activitate îmbunătățește încrederea în sine și respectul reciproc.

Impactul activităților în natură asupra climatului școlar

Integrarea periodică a activităților în natură contribuie semnificativ la crearea unei atmosfere pozitive în clase. Elevii se simt mai conectați între ei și cu profesorul, se implică mai

activ în sarcini și își dezvoltă o percepție pozitivă asupra mediului școlar. Relațiile devin mai colaborative decât competitive, iar comunicarea se îmbunătățește.

Profesorii observă adesea că, după activitățile în aer liber, elevii manifestă un nivel crescut de calm, atenție și responsabilitate. Aceasta demonstrează valoarea educației emoționale în natură ca parte integrată a procesului educativ.

Concluzii

Activitățile educative desfășurate în natură au un impact major asupra dezvoltării inteligenței emoționale. Prin explorare, reflecție și colaborare, elevii își îmbunătățesc capacitatea de autoreglare emoțională, dezvoltă empatie și își întăresc încrederea în sine. Integrarea periodică a acestor activități în educație contribuie la formarea unor copii echilibrați, responsabili și deschiși către lume și către ei înșiși.

Bibliografie

- Goleman, D. (2008). *Inteligența Emoțională*. Editura Curtea Veche.
- Neacșu, I. (2019). *Educația și dezvoltarea socio-emoțională*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Bocoș, M. (2017). *Teoria și practica educației*. Editura Polirom.
- Mitrofan, I. (2015). *Psihologia copilului și a adolescentului*. Editura Trei.

Anexe

Anexa 1: Fișă de lucru – „Jurnalul emoțiilor în natură”

Nume elev: _____ Data: _____

Instrucțiuni: Alege un loc liniștit în natură. Observă ce simți în corp, ce gânduri ai și cum reacționezi la mediul din jur. Notează în tabel.

Emoția simțită: “Ce am observat în corpul meu?” “Ce a declanșat emoția?”

Reflectăm:

- Ce emoție a fost cel mai puternică?
- Ce pot face data viitoare când simt această emoție?

Anexa 2: Instrucțiuni pentru activitatea „Provocarea cooperării”

Scop: Dezvoltarea cooperării, comunicării asertive și încrederii în grup.

Materiale necesare: bețe, frunze, pietre, sfoară sau alte materiale naturale găsite la fața locului.

Desfășurare:

1. Împărțiți elevii în echipe de 4–6 membri.
2. Stabiliți sarcina comună: *Construiți un adăpost mic/metaforic pentru „grupul vostru”.*
3. Elevii aleg singuri rolurile în echipă (coordonator, observator, constructor etc.).
4. Profesorul observă, fără a interveni, modul de colaborare.
5. La final, fiecare grup prezintă creația și povestea colaborării lor.

Reflecție finală:

- Cum ați decis ce rol are fiecare?
- Ce a ajutat comunicarea? Ce a îngreunat-o?
- Cum v-ați simțit lucrând împreună?

Anexa 3: Model ghid pentru „Cercul de reflecție”

Scop: Conștientizarea emoțiilor trăite și învățarea din experiența directă.

Reguli:

- Vorbește doar pe rând.
- Fiecare are dreptul la opinie.
- Ascultăm fără să judecăm.

Întrebări pentru discuție:

- Ce am simțit în timpul activității?
- Ce situație m-a provocat cel mai mult?
- Cum am ales să răspund acelei situații?
- Ce am descoperit despre mine?
- Ce pot îmbunătăți data viitoare?

Predarea și învățarea limbii franceze în cazul elevilor cu dificultăți de învățare

Elena-Odetta Tarabuzan
Profesor, Colegiul Economic Administrativ, Iași

Definiții ale dificultăților de învățare

Dificultățile de învățare (numite în literatura de specialitate și tulburări specifice de învățare) sunt perturbări ale proceselor de achiziție, prelucrare și utilizare a informației, care se manifestă în domenii precum citirea, scrierea, calculul matematic, care apar în contextul unui nivel intelectual normal și al unei educații adecvate (Pascariu, 2020). Cea mai frecventă dintre tulburările specifice de învățare este dislexia, definită ca dificultate persistentă în recunoașterea fluentă a cuvintelor, în decodare și în ortografie, datorată deficitului în procesarea fonologică (Snowling & Hulme, 2012). Aceasta îngreunează procesele de achiziție de cunoștințe și formare de abilități în special în cazul unor discipline școlare precum limba maternă și limbile străine.

Aceste dificultăți nu afectează doar performanțele școlare, ci și procese cognitive precum memoria de lucru, viteza de procesare, atenția și organizarea informațiilor (Gathercole & Alloway, 2008). Aceste dimensiuni sunt relevante cu atât mai mult în învățarea unei limbi străine, care solicită intens atât mecanismele fonologice, cât și pe cele de memorie și de organizare a informațiilor.

Relevanța dificultăților de învățare în achiziția limbilor străine

Cercetările longitudinale arată că elevii cu dislexie întâmpină dificultăți semnificative în procesarea limbajului într-o limbă străină, în special la nivel de decodare fonologică, recunoaștere a cuvintelor și înțelegere în timpul audițiilor, fără suport scris (Sparks, 2012). Modelul fonologic al achiziției limbilor străine (Sparks, 1995) sugerează că nivelul competenței fonologice din limba maternă influențează direct capacitatea de achiziție a unei limbi străine, ceea ce explică performanțele reduse ale elevilor cu dislexie. Rezultate similare sunt raportate și mai recent, de către J. Kormos (2017), care arată că dificultățile de învățare nu afectează motivația intrinsecă pentru învățarea limbilor străine, dar influențează performanța, solicitând adaptări ale demersurilor didactice pentru asigurarea participării autentice.

Particularitățile ale limbii franceze relevante pentru elevii cu dificultăți de învățare

Complexitatea fonologică. Limba franceză are o serie de particularități fonologice care o pot face deosebit de dificilă pentru elevii cu deficit fonologic. Sprenger-Charolles, Colé și Serniclaes (2000) arată că elevii francofoni cu dislexie prezintă dificultăți acute în discriminarea fonemică, ceea ce sugerează că aceste probleme se pot amplifica în cazul elevilor non-nativi cu dificultăți fonologice care învață limba franceză ca limbă străină.

Ortografia limbii franceze este considerată una dintre cele mai dificile ortografii romanice, având un număr ridicat de corespondențe neregulate între sunete și litere (Ziegler et al., 2010). Elevii cu dislexie, care depind mai mult de regularități și de decodare fonologică sistematică, întâmpină dificultăți majore în achiziția ortografiei franceze și în formarea deprinderilor de lectură (Paulesu et al., 2001).

Morfologia complexă. Învățarea limbii franceze solicită memorie procedurală și capacitatea de a manipula forme verbale multiple, diferențiate atât temporal, cât și ca aspect. Conform concluziilor lui Kormos și Smith (2012), elevii cu tulburări specifice de învățare au dificultăți în automatizarea regulilor morfologice, ceea ce conduce la performanțe instabile în rezolvarea sarcinilor de învățare specifice gramaticii.

În procesul de învățare a limbii franceze, elevii cu tulburări specifice de învățare se confruntă adesea cu probleme precum: citirea lentă și fragmentată cauzată de dificultățile de decodare fonologică; dificultăți în înțelegerea mesajului oral, generate de viteza mare a fluxului verbal în limba franceză; memorare deficitară a vocabularului, asociată cu limitele memoriei de lucru; ortografie defectuoasă. Aceste dificultăți conduc adesea la creșterea anxietății lingvistice (Horwitz et al., 1986) și la scăderea participării la rezolvarea sarcinilor de lucru în context școlar și extrașcolar orale sau scrise, mai ales în lipsa eforturilor de diferențiere și individualizare a demersului didactic.

Strategii pedagogice susținute empiric

Pentru a susține procesul de învățare a limbilor străine, în special și a limbii franceze, în particular, studiile din domeniul didacticii de specialitate recomandă următoarele strategii de diferențiere și individualizare:

- Abordări multisenzoriale, care combină stimuli vizuali, auditivi și kinestezici, utile în special în predarea și învățarea ortografiei franceze, precum și în formarea deprinderilor de lectură în limba franceză;
- Explicarea repetată, în limbaj accesibil a regulilor de pronunție și ortografice, deoarece învățarea limbii franceză impune accente didactice sistematice în acest sens pentru elevii cu dislexie;
- Încetinirea ritmului de predare și oferirea de timp suplimentar pentru procesare de informații lecturate și producție verbală;
- Utilizarea tehnologiilor asistive, precum cititoare de text, aplicații de pronunție și platforme educaționale adaptate;
- Utilizarea metodelor complementare de evaluare și centrarea pe progres, în detrimentul valorizării excesive a performanței școlare (Kormos, 2017).

Studiile empirice pun în lumină faptul că elevii cu dificultăți de învățare pot avea succes la limba franceză dacă eforturile didactice sunt atent structurate, cu accent pe utilizarea de materiale multisenzoriale și în condițiile oferirii de feedback formativ orientat către progres.

Concluzii

Dificultățile de învățare influențează în mod direct achiziția limbilor străine, iar în cazul limbii franceze acestea sunt amplificate de complexitatea fonologică, ortografică și morfologică a limbii. Cercetările arată totuși că elevii cu astfel de dificultăți pot progresa semnificativ atunci când strategiile didactice sunt diferențiate și adaptate nevoilor lor specifice. Prin utilizarea abordărilor multisenzoriale, a tehnologiilor asistive și a unui demers pedagogic centrat pe progres, se pot crea condițiile necesare pentru participarea autentică a acestor elevi la activități didactice și pentru obținerea unor rezultate bune în învățarea limbii franceze.

Bibliografie

- Gathercole, S. E., & Alloway, T. P. (2008). *Working memory and learning: A practical guide for teachers*. London: Sage.
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. A. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132. <http://dx.doi.org/10.2307/327317>.
- Kormos, J. (2017). *The second language learning processes of students with specific learning difficulties*. New York: Routledge.
- Kormos, J., & Smith, A. M. (2012). *Teaching languages to students with specific learning differences*. Bristol: Multilingual Matters.
- Pascariu, C. (2020). *Psihopedagogia copilului cu dificultăți de învățare. Aspecte teoretice și de sinteză*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Paulesu, E., Démonet, J. F., Fazio, F., McCrory, E., Chanoine, V., Brunswick, N., Cappa, S. F., Cossu, G., Habib, M., Frith, C. D., & Frith, U. (2001). Dyslexia: cultural diversity and biological unity. *Science*, 291(5511), 2165-2167. <https://doi.org/10.1126/science.1057179>.
- Snowling, M. J., & Hulme, C. (2012). *Interventions for children's language and literacy difficulties*. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 47(1), 27-34. <https://doi.org/10.1111/j.1460-6984.2011.00081.x>.
- Sparks, R. L. (2012). Individual differences in L2 learning and long-term L1-L2 relationships. *Language Learning*, 62(Supplement 2), 5-27. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2012.00704.x>.
- Sparks, R.L. (1995). Examining the linguistic coding differences hypothesis to explain individual differences in foreign language learning. *Annals of Dyslexia*, 45, 187-214. <https://doi.org/10.1007/BF02648218>.
- Sprenger-Charolles, L., Colé, P., Lacert, P., & Serniclaes, W. (2000). On subtypes of developmental dyslexia: Evidence from processing time and accuracy scores. *Canadian Journal of Experimental Psychology / Revue canadienne de psychologie expérimentale*, 54(2), 87-104. <https://doi.org/10.1037/h0087332>.
- Ziegler, J. C., Bertrand, D., Tóth, D., Csépe, V., Reis, A., Faísca, L., Saine, N., Lyytinen, H., Vaessen, A., & Blomert, L. (2010). Orthographic Depth and Its Impact on Universal Predictors of Reading: A Cross-Language Investigation: A Cross-Language Investigation. *Psychological Science*, 21(4), 551-559. <https://doi.org/10.1177/0956797610363406>.

Utilizarea clasei inversate în predarea și învățarea limbilor străine

Elena-Odette Tarabuzan

Profesor, Colegiul Economic Administrativ, Iași

Introducere

Modelul „clasei inversate” (engl., *flipped classroom*) este o abordare didactică inovatoare care reorganizează fluxul tradițional al predării și învățării: instruirea directă se realizează în afara clasei prin materiale digitale (scrise și/sau audio-video), iar activitățile aplicative se desfășoară în timpul orei, sub îndrumarea directă a profesorului (Bergmann & Sams, 2012). Studiile recente arată că această modalitate de lucru poate îmbunătăți nivelul de angajament al elevilor în activitățile de învățare, mai ales atunci când este utilizată în contextul predării limbilor străine (Basal, 2015; Lo & Hew, 2017).

Clasa inversată își are rădăcinile în teorii precum învățarea activă și constructivismul, care se fundamentează pe principii bine-cunoscute cu privire la construirea cunoașterii prin interacțiune, colaborare și reflecție (Kim et al., 2014). În predarea limbilor străine, accentul pus pe interacțiunea din clasă permite dezvoltarea competențelor de comunicare, întrucât crește intervalul de timp disponibil pentru conversație, feedback imediat și activități colaborative (Basal, 2015).

Beneficii ale utilizării clasei inversate în predarea și învățarea limbilor străine

Numeroase studii au indicat că elevii expuși la demersuri didactice asociate modelului clasei inversate demonstrează o implicare mai mare în propriul procesul de învățare. De exemplu, un studiu recent evidențiază faptul că mediul interactiv creat în clasă stimulează participarea activă a elevilor (Zainuddin & Perera, 2019). În predarea limbilor străine, acest efect motivațional se asociază cu îmbunătățiri ale performanței în comunicarea scrisă și scăderea anxietății lingvistice (Adnan, 2017).

În predarea limbilor străine, timpul alocat lecțiilor în clasă este esențial pentru exersarea comunicării orale, mai ales în cazul în care numărul de ore este redus. Studiile arată că modelul inversat permite profesorilor să dedice mai mult timp activităților de comunicare, ceea ce conduce la îmbunătățirea fluenței în exprimarea orală și, în final, a competenței lingvistice (Wei, 2023).

Cercetările arată că elevii care au acces la materiale diverse și atractive înainte de lecție se simt mai încrezători și mai pregătiți pentru activități didactice propriu-zise, ceea ce reduce anxietatea lingvistică (Bergmann & Sams, 2012; Adnan, 2017). De asemenea, modelul încurajează responsabilizarea elevilor și dezvoltarea competențelor de autoreglare, foarte importante pentru învățarea limbilor străine (Zainuddin & Perera, 2019). Elevii pot parcurge materialele în ritmul individual de învățare, revenind ori de câte ori este necesar. Un aspect adesea subliniat în literatura de specialitate este efectul pozitiv al modelului clasei inversate de a favoriza învățarea diferențiată. Elevii au posibilitatea de a accesa materialele în funcție de propriul ritm, iar profesorul poate adapta activitățile din clasă astfel încât să răspundă mai bine nevoilor individuale. În predarea limbilor străine, această caracteristică facilitează intervenții personalizate, mai ales pentru elevii care întâmpină dificultăți în înțelegerea vocabularului sau a structurilor gramaticale.

De asemenea, clasa inversată stimulează utilizarea tehnologiilor educaționale emergente, precum platformele de învățare interactivă, aplicațiile pentru exersarea pronunției sau instrumentele de feedback automat. Integrarea acestor resurse contribuie la diversificarea

oportunităților de învățare, oferind elevilor resurse suplimentare pentru a exersa comunicarea scrisă și orală în contexte variate și autentice. În plus, acest model poate consolida relația profesor-elev prin interacțiunea mai intensă din timpul orei. Profesorul nu mai este centrat pe transmiterea informației, ci pe ghidarea elevilor, facilitarea discuțiilor și sprijinirea colaborării. În acest fel, elevii se simt mai susținuți și mai implicați, ceea ce contribuie la creșterea motivației lor pentru învățarea limbilor străine.

Provocări și limite în utilizarea clasei inversate în învățământul preuniversitar

Eficiența în utilizarea acestui model depinde în mare măsură de accesul elevilor la dispozitive digitale și la Internet, un aspect problematic mai ales în mediile sociale dezavantajate (Lo & Hew, 2017). Pentru ca modelul să funcționeze eficient, este evident necesară alfabetizarea digitală a elevilor și a profesorilor. Utilizarea adecvată a platformelor, navigarea responsabilă online și capacitatea de a evalua critic materialele digitale sunt competențe critice în acest context. Lipsa acestor competențe poate limita considerabil eficiența utilizării modelului clasei inversate, indiferent de calitatea materialelor proiectate și puse la dispoziție. În plus, modelul necesită o investiție semnificativă de timp pentru crearea materialelor didactice și planificarea activităților interactive, ceea ce poate conduce la supraîncărcarea profesorilor (Kim et al., 2014).

O limită suplimentară a modelului o reprezintă dificultatea de a asigura calitatea și relevanța materialelor digitale utilizate în etapa de învățare individuală. Realizarea unor resurse care să fie atât accesibile, cât și adaptate nivelului lingvistic al elevilor necesită competențe pedagogice și tehnice avansate. Atunci când materialele sunt prea complexe, prea lungi sau insuficient de explicite, ele pot descuraja elevii sau pot genera confuzii, ceea ce afectează eficiența activităților desfășurate în clasă și reduce beneficiile specifice clasei inversate.

Nu toate studiile raportează efecte pozitive semnificative în contextele educaționale în care se utilizează clasa inversată, mai ales în cazul limbilor străine. De exemplu, cercetări desfășurate în Asia de Est au arătat că nu există diferențe evidente între modelul tradițional și cel inversat în privința dezvoltării abilităților de comunicare orală într-o limbă străină (Lee & Wallace, 2018). Un alt aspect problematic îl reprezintă variația semnificativă a nivelului de motivație al elevilor în parcurgerea materialelor înainte de clasă. În multe situații, o parte dintre elevi nu își asumă responsabilitatea de a viziona sau de a citi materialele pregătitoare, ceea ce duce la dezechilibre în desfășurarea lecției și obligă profesorul să predea în mod tradițional, ceea ce afectează motivația pentru învățare a elevilor deja familiarizați cu acele conținuturi în etapa de lucru individual. Această lipsă de consecvență poate afecta dinamica activităților colaborative și poate reduce eficiența modelului, transformând clasa inversată într-un demers dificil de gestionat.

În predarea limbilor străine la nivel preuniversitar, clasa inversată poate reprezenta o strategie eficientă pentru a câștiga timp pentru dezvoltarea competențelor de comunicare într-o limbă străină, pentru personalizarea învățării și pentru integrarea cu sens a tehnologiei în activitățile educaționale, însă se poate utiliza intermitent, pentru a nu afecta nivelul general al clasei de elevi. Implementarea cu succes nu este posibilă în absența politicilor educaționale care să promoveze accesul echitabil la tehnologie, a formării adecvate a cadrelor didactice și a suportului instituțional consistent.

Concluzii

Clasa inversată constituie un cadru de inovare a predării limbilor străine în învățământul preuniversitar, stimulând implicarea, motivația și autonomia elevului în procesul de învățare, cu efecte potențiale asupra îmbunătățirii competențele acestora. În perspectiva evoluțiilor

educaționale actuale, modelul clasei inversate poate completa direcțiile de promovare a centrării pe competențe. Accentuarea responsabilității elevului, dezvoltarea competențelor transversale și utilizarea tehnologiei sunt elemente care apropie acest model de exigențele educației contemporane. Clasa inversată reprezintă nu doar un model didactic alternativ, ci și o oportunitate reală de transformare a practicilor de predare și învățare. Cu toate acestea, se poate aplica mai ales în învățământul liceal, iar eficiența sa depinde în mare măsură de contextul educațional în sensul cel mai larg, de accesul la resurse al tuturor actorilor educaționali și pregătirea specifică a profesorilor.

Bibliografie

- Adnan, M. (2017). Perceptions of senior-year ELT students for flipped classroom: A materials development course. *Computer Assisted Language Learning*, 30(3-4), 204-222. <https://doi.org/10.1080/09588221.2016.1242500>.
- Basal, A. (2015). The implementation of a flipped classroom in foreign language teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 16(4), 28-37. <https://doi.org/10.17718/tojde.72185>.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education. https://www.rcboe.org/cms/lib/ga01903614/centricity/domain/15451/flip_your_classroom.pdf.
- Kim, M. K., Kim, S. M., Khera, O., & Getman, J. (2014). The experience of three flipped classrooms in an urban university: An exploration of design principles. *The Internet and Higher Education*, 22, 37-50. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2014.04.003>.
- Lee, G., & Wallace, A. (2018). Flipped learning in the English as a foreign language classroom: Outcomes and perceptions. *TESOL Quarterly*, 52(1), 62-84. <https://doi.org/10.1002/tesq.372>.
- Lo, C. K., & Hew, K. F. (2017). A critical review of flipped classroom challenges in K-12 education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(4). Article 4. <https://doi.org/10.1186/s41039-016-0044-2>.
- Wei, Y. (2023). Comparing the effectiveness of traditional and flipped classrooms in helping high school students' second language oral acquisition. *Lecture Notes in Education, Psychology and Public Media*, 29. <https://doi.org/10.54254/2753-7048/29/20231528>.
- Zainuddin, Z., & Perera, C. J. (2019). Exploring students' competence, autonomy and relatedness in the flipped classroom pedagogical model. *The Journal of Further and Higher Education*, 43(1), 115-126. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2017.1356916>.

„Nu cred că există ceva mai important decât conservarea naturii, cu excepția supraviețuirii omului, și aceste două noțiuni sunt atât de strâns legate încât este greu să le despărți.”

Charles Linderberg

Conservarea diversității biologice este un domeniu multidisciplinar, dezvoltat ca răspuns la crizele cu care se confruntă azi biodiversitatea. Conservarea diversității biologice are trei scopuri: 1. investigarea și descrierea diversității lumii vii, 2. înțelegerea efectelor activităților umane asupra speciilor, comunităților și ecosistemelor și 3. dezvoltarea unor metodologii interdisciplinare pentru protejarea și restaurarea diversității biologice.

Conservarea diversității biologice ca domeniu științific a apărut deoarece nici una din disciplinele tradiționale nu este destul de comprehensivă pentru a putea descifra și reduce pericolele care amenință biodiversitatea.

Deoarece multe din crizele biodiversității sunt efectul presiunii umane, conservarea diversității biologice încorporează idei și explicații din zone mai îndepărtate de biologie sau biogeografie. Legislația de mediu și politicile de mediu oferă fundamentul pentru politicile guvernamentale de protecție a speciilor rare și în pericol sau a habitatelor acestora. Etica mediului oferă rațiunea pentru prezervarea speciilor și habitatelor. În multe privințe conservarea diversității biologice este o disciplină de criză. Decizii privind conservarea sunt luate în fiecare zi, deseori cu informații insuficiente și sub presiunea severă a timpului.

Este necesar să existe un echilibru la toate nivelele diversității biologice pentru a continua supraviețuirea speciilor și comunităților naturale sau antropice. Diversitatea speciilor reprezintă răspunsul adaptărilor ecologice și evoluționiste ale acestora la particularitățile mediului. Diversitatea speciilor determină existența resurselor primare și alternative pentru oameni: de exemplu, pădurea tropicală ecuatorială cu foarte multe specii deține o gamă largă de resurse animale sau vegetale, care pot fi folosite ca hrană, adăpost sau produse utilizabile în tratarea unor boli.

Amenințări pentru diversitatea biologică

Activitățile antropice au condus deja multe specii spre extincție. Din anul 1600 se pare că au devenit extincte aproape 2,1% din speciile de mamifere și aproximativ 1,3% din speciile de păsări. În prezent rata extincției este accelerată și se așteaptă ca foarte multe specii să dispară. Mai mult de 99% din cazurile moderne de extincție se datorează omului. Impactul activității umane a provocat dispariția a aproximativ 311 specii de animale vertebrate, dintre care 257 specii în ultimele două secole și jumătate, un număr de 49 specii sunt probabil dispărute, alte 982 sunt amenințate cu dispariția. În spațiul Uniunii Europene, 38% din speciile de păsări și 45% din speciile de lepidoptere sunt amenințate cu dispariția, iar 2/3 din numărul arborilor suferă din cauza poluării.

În România au dispărut în ultimul timp, 5 specii de animale vertebrate, iar 30 de specii sunt în pericol de dispariție. Din flora sălbatică au dispărut 17 specii, 485 sunt pe cale de dispariție, iar 200 sunt vulnerabile. Multe specii care își au arealul de răspândire în insule sunt foarte vulnerabile la extincție deoarece sunt endemice. Modelul biogeografic al insularității a fost utilizat pentru a prognoza că în ritmul actual de distrugere a habitatelor vor dispărea circa 25000 de specii pe an. Multe comunități biologice sunt distruse datorită pierderii speciilor.

Activitățile industriale, silvice și agricole, atunci când sunt administrate pentru a obține profituri imediate devin distructive pentru habitate. Eforturile de reducere a gradului de utilizare a resurselor naturale și eradicarea sărăciei fac parte din strategia globală de prezervare a diversității biologice.

Amenințarea majoră pentru diversitatea biologică este pierderea habitatelor. Ca atare cea mai importantă măsură pentru conservarea biodiversității va fi prezervarea habitatelor. Fragmentarea habitatelor poate conduce la pierderea rapidă a speciilor rămase, deoarece se creează

bariere pe care speciile nu le pot trece în timpul proceselor normale de dispersie, colonizare și incursiune.

Poluarea mediului determină eliminarea multor specii din comunitățile biologice, chiar și acolo unde structura acestora nu este evident modificată. Poluarea mediului include utilizarea excesivă a pesticidelor, contaminarea și poluarea apelor, aerului, solului.

Schimbările climatice globale, în particular creșterea temperaturii și-au făcut deja apariția, în principal datorită eliminării în cantități mari a dioxidului de carbon și a altor gaze cu efect de seră. Aceste gaze se produc în special prin arderea combustibililor fosili. Temperatura globală se pare că va crește mult mai rapid decât s-a prognozat, multe specii nefiind capabile să migreze în timp util spre habitate care să le asigure resursele de supraviețuire sau să se adapteze la noile condiții, devenind astfel extinse. În mod deliberat sau accidental, oamenii au transportat mii de specii la distanțe mari față de centrul lor biogenetic sau arealele naturale de răspândire. Unele din aceste specii exotice s-au dovedit a fi invadatoare, devenind abundente, intrând în competiție sau transformându-se în prădători pentru speciile native.

Nivelul de morbiditate și parazitism a crescut foarte mult de când animalele sunt ținute în rezervații naturale și nu se pot dispersa pe un areal mare. Animalele din captivitate sau care trăiesc în medii degradate sunt afectate de foarte multe boli ce pot fi transmise adesea la speciile care trăiesc în același habitat, la cele domestice sau la oameni.

Problemele legate de conservarea diversității biologice necesită a abordare multidisciplinară care evidențiază nevoia de protecție a biodiversității și totodată sprijină dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții comunităților umane. Conceptul de dezvoltare durabilă poate fi aplicat în mai multe moduri. Așa cum este definită de unii economiști de mediu, dezvoltarea se referă la îmbunătățirea organizării și nu neapărat la creșterea consumului de resurse. Dezvoltarea durabilă este diferențiată de creștere, care exprimă sporiri ale volumului de resurse utilizate.

Eforturile de a stabili un echilibru între conservarea diversității biologice și necesitățile societății se bazează pe inițiativele comunităților locale, ale organizațiilor implicate în conservare și ale oficialilor guvernamentali, inițiative care sfârșesc adesea prin a fi transpuse în legi sau reguli de protecție a mediului. Aceste eforturi pot căpăta forme multiple, dar încep cu aranjamente individuale sau colective de prevenire a distrugerii habitatelor și speciilor, scopul fiind de a prezerva elementele valoroase.

Actele legislative care reglementează modul de utilizare al terenurilor constituie de asemenea o cale de protejare a diversității biologice. Ele include restricții ale gradului și modului de utilizare a terenurilor, reglementează accesul și activitățile potențial poluatoare. De exemplu, vehiculele și chiar oamenii pot avea acces restricționat în habitatele și zonele cu resurse fragile ecologic, cum ar fi areale în care cuibăresc păsări, mlaștini, dune de nisip și surse de apă potabilă. Incendiile necontrolate pot provoca daune severe habitatelor, astfel că se impune o supraveghere atentă a acestora (de exemplu focurile de tabăra). Planurile de amenajare a teritoriului interzic uneori construirea în zonele sensibile (zonele litorale, luncile inundabile). Chiar și atunci când este permisă dezvoltarea spațiului construit, autorizațiile de construcție sunt revizuite pentru a asigura integritatea unor specii amenințate sau habitate.

Abordări internaționale ale conservării și dezvoltării durabile

Diversitatea biologică este concentrată în cea mai mare parte în țările tropicale, care în marea lor majoritate sunt sărace sau relativ sărace și au rate accelerate de creștere a populației. Țările în curs de dezvoltare doresc adesea să protejeze diversitatea biologică, dar se întâmplă frecvent să nu poată plăti preservarea habitatelor, cercetarea și managementul necesare realizării acestui deziderat.

Un eveniment semnificativ care evidențiază progresul internațional în protejarea diversității biologice a fost Earth Summit, conferință ce s-a desfășurat timp de 12 zile, în iunie 1992, la Rio de Janeiro, Brazilia, cunoscută oficial drept **Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare**. La această manifestare au participat reprezentanți din 178 țări, peste 100 șefi de state, lideri ai Națiunilor Unite, organizații neguvernamentale și de conservare. Scopul conferinței

principale și al celor asociate ce au urmat a fost de a discuta căile de combinare a protecției sporite a mediului cu dezvoltarea economică eficientă în țări mai puțin bogate.

Conferința a fost încununată de succes în domeniul creșterii conștientizării asupra crizelor mediului și în plasarea acestor probleme în centrul atenției mondiale. O trăsătură remarcabilă a conferinței a fost că participanții au perceput legătura clară între protecția mediului și nevoia de a diminua sărăcia țărilor în curs de dezvoltare prin acordarea de asistență financiară din partea țărilor bogate. Participanții la conferință au semnat următoarele documente:

Declarația de la Rio. Dreptul națiunilor de a-și folosi resursele pentru dezvoltare economică și socială este recunoscut, atât timp cât mediul din aceste țări nu este afectat. Declarația afirmă și principiul “poluatorul plătește”, prin care companiile și guvernele trebuie să își asume responsabilitatea financiară pentru daunele cauzate mediului.

Convenția asupra schimbărilor climatice. Această înțelegere și convențiile ulterioare solicită țărilor industrializate să-și reducă emisiile de dioxid de carbon și alte gaze generatoare ale efectului de seră la nivelul anului 1990 și să prezinte rapoarte regulate asupra evoluției emisiilor. Țările în curs de dezvoltare trebuie să raporteze corect nivelurile emisiilor.

Convenția asupra biodiversității. Convenția asupra diversității biologice are 3 obiective importante: protecția diversității biologice, utilizarea durabilă a acesteia și împărțirea echitabilă a beneficiilor produse de speciile sălbatice și domestice. În timp ce primele două obiective sunt realizabile, cel de-al treilea se referă la o problema mai delicată deoarece presupune recunoașterea faptului că țările în curs de dezvoltare ar trebui să primească o compensație pentru utilizarea speciilor din interiorul granițelor lor. Acest tratat a fost ratificat până acum de aproape 170 de țări, Congresul S.U.A. amânând aprobarea convenției datorită percepției că o restricție impusă industriei biotehnologice americane.

Agenda 21. Documentul, însumând aproape 800 de pagini, este o încercare inovatoare de a descrie într-o manieră explicită politicile necesare pentru o dezvoltare armonioasă. Agenda 21 descrie relațiile dintre mediu și alte probleme care adesea sunt considerate separate, cum ar fi îngrijirea copiilor, sărăcia, transferul tehnologic și distribuția inegală a bogăției. Sunt descrise planuri de acțiune pentru a veni în întâmpinarea problemelor generate de poluarea atmosferei, agricultură, dezvoltare durabilă, despădurire, medii acvatice, medii montane. Documentul descrie de asemenea mecanismele financiare, instituționale, tehnologice și legale pentru a implementa planurile de acțiune.

Bibliografie:

- Albu Dumitrica – Ecosistemul Dunărea și conservarea biodiversității europene, Editura Sapiens, Brăila, 1996
- Cristea Vasile – De la biodiversitate la O.G.M.-uri?, Editura Eikon, 2004
- Davidescu David – Conservarea biodiversității speciilor vegetale și animale, Editura Academiei Române, București, 2002
- Lupașcu Angela – Biogeografie cu elemente de ocrotirea și conservarea biodiversității, Editura Terra Nostra, Iași, 2004
- Primack Richard – Conservarea diversității biologice, Editura Tehnică, București, 2002

Educația outdoor — un cadru pentru dezvoltarea experiențială în învățământul preșcolar

Prof. ed. timpurie Țeavă Georgiana - Grădinița cu program normal și program prelungit orașul Băicoi

În contextul transformărilor sociale și tehnologice care modelează copilăria contemporană, educația în aer liber (outdoor) devine mai mult decât o opțiune pedagogică: este o necesitate. Acest articol prezintă cadrul teoretic al învățării experiențiale, argumentează valoarea activităților outdoor în învățământul preșcolar și sintetizează concluziile unei cercetări aplicative realizate în grădinițele din orașul Băicoi. Textul adoptă un ton narativ, accesibil, adresat practicienilor din educația timpurie, managerilor școlari și părinților, și propune recomandări practice pentru integrarea consecventă a naturii în procesul educațional.

Introducere

Copilăria modernă tinde să se desfășoare în spații tot mai restrictive: apartamente, grădinițe cu curți reduse, săli de activități, spații digitale. În acest peisaj, pierderea contactului regulat cu mediul natural afectează elemente esențiale ale dezvoltării: explorarea senzorială, autonomia motorie, capacitatea de a rezolva probleme concrete și relațiile sociale bazate pe joc liber. Educația outdoor propune readucerea naturii în centrul experienței copilului ca resursă didactică, spațiu de joacă și laborator de învățare.

Fundamente teoretice

Învățarea experiențială pledează pentru rolul experienței directe în construirea cunoașterii. John Dewey considera că educația autentică pornește din experiențe semnificative și din reflecția asupra lor; David Kolb descrie un ciclu al învățării – experimentare, reflecție, conceptualizare, aplicare – care este ușor recunoscut în activitățile outdoor. Lev Vîgotsky ne amintește că învățarea se realizează prin interacțiune socială și că mediul cultural (inclusiv mediul natural) mediază dezvoltarea cognitivă. În preșcolar, aceste idei se concretizează în activități care combină joaca liberă, investigația ghidată și reflecția verbală (prin conversații, povești, descrieri).

Context și provocări în implementare

Deși curriculumul permite activități în aer liber, implementarea lor întâmpină bariere: percepții de risc din partea părinților, reticența cadrelor didactice, limitări logistice (spații, materiale, timp) și teama pierderii controlului asupra grupului. Pentru a depăși aceste obstacole este nevoie de pregătire, planificare și comunicare: formarea profesorilor în managementul activităților outdoor, protocoale de siguranță clare și strategii de implicare a familiilor și comunității.

Studiu aplicativ: grădinițele din Băicoi — metodologie

Pentru a verifica efectele practice ale activităților outdoor, s-a desfășurat un studiu aplicativ în cinci grădinițe din orașul Băicoi. Designul a combinat metode cantitative și calitative: chestionare aplicate cadrelor didactice, observații sistematice ale comportamentului copiilor în activitățile outdoor și indoor, focus-grupuri cu părinții și fișe de evaluare inițială și finală a competențelor. Instrumentele au fost construite și validate pentru contextul local, iar intervențiile au inclus programe de activități experiențiale planificate pe săptămâni: explorări senzoriale, proiecte de mică ecologie, ateliere de construcții cu materiale naturale și jocuri de cooperare.

Rezultate esențiale

Analiza datelor a relevat mai multe efecte consistente și semnificative, observabile în scurt și mediu termen. În primul rând, a crescut nivelul de implicare și curiozitate: copiii explorau mediul cu interes, puneau întrebări și reveneau la sarcini cu o motivație crescută. Apoi, comunicarea s-a îmbunătățit – limbajul descriptiv și capacitatea de a povesti despre experiențe au devenit mai bogate. Competențele socio-emoționale au prezentat progrese notabile: rezolvarea conflictelor prin negociere, cooperarea în echipă și toleranța la frustrare.

Din punct de vedere motric, s-au observat progrese în coordonare, echilibru și încredere în mișcare. De asemenea, implicarea cadrelor didactice s-a dovedit decisivă: profesorii care au planificat activități cu pași clari de siguranță, reflecție și transfer au obținut rezultate mai consistente. Focus-grupurile cu părinții au arătat o schimbare de atitudine: inițial, unele familii erau îngrijorate de riscuri; după experiențe demonstrative și comunicare transparentă, majoritatea au devenit susținători ai proiectelor outdoor.

Exemple practice

Un exemplu simplu, dar elocvent: o activitate de „vânătoare de culori” în spațiul verde al grădiniței. Copiii au primit task-uri de observare: să adune frunze de anumite nuanțe, să identifice insecte, să descrie texturi. După activitate, au construit povești colective despre elementele găsite – transformând observațiile senzoriale în limbaj și relații cauză-efect. Alt exemplu: proiectul „Mică grădină a clasei”, unde copiii au plantat, udat și monitorizat creșterea legumelor; observațiile periodice au fost notate într-un jurnal comun și discutate în cerc. Aceste activități au combinat responsabilitatea, gândirea științifică simplificată și bucuria rezultatului vizibil.

Recomandări pentru practică

- Proiectare incrementală: începe cu ieșiri scurte și frecvente (15–30 minute) și crește treptat complexitatea activităților.
- Protocol de siguranță: reguli simple, verificări pre-activitate și materiale de prim-ajutor accesibile.
- Formare și mentoring: sesiuni practice pentru profesori, lucrul în perechi la început și schimb de experiențe între cadre.
- Implicarea părinților: sesiuni demonstrative, fotografii și rapoarte scurte care arată ce au învățat copiii.
- Evaluare reflexivă: folosește fișe de observație și jurnale ale copiilor pentru a reflecta asupra experienței și pentru a o conecta la obiectivele curriculare.

Impact pe termen lung

Educația outdoor contribuie la formarea unor competențe-cheie pentru secolul XXI: gândire critică, reziliență, aptitudini de colaborare și respect pentru mediu. Prin experiențe regulate în natură, copiii dezvoltă o relație afectivă cu mediul, element esențial pentru formarea unor cetățeni responsabili din punct de vedere ecologic. În plus, experiențele directe ajută la consolidarea înțelegerilor științifice timpurii și a atitudinilor pro-sociale.

Concluzii

Educarea în natură nu este o reîntoarcere la un ritual nostalgic, ci o strategie pedagogică necesară în educația timpurie. Studiul din grădinițele din Băicoi confirmă că activitățile

outdoor, gândite și orchestrate atent, pot transforma parcursul dezvoltării preșcolarului: de la motivație și limbaj, până la competențe sociale și motorii. Implicarea profesorului, comunicarea cu părinții și planificarea graduală sunt elemente esențiale pentru succesul școlar.

Bibliografie

1. Bandura, A. (1978). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
2. Bruner, J. S. (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
3. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
4. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
5. Piaget, J. (1976). *The Grasp of Consciousness: Action and Concept in the Young Child*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
6. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte pentru Transformarea Școlilor și Comunităților

Autori:

Mihaela Lavinia Teodorescu, prof. limba engleză, Școala Gimnazială "Petre Sergescu", Drobeta - Turnu Severin, MH

Nicoleta Butoi, prof. Religie, Școala Gimnazială "Petre Sergescu", Drobeta - Turnu Severin, MH

Rezumat

Educația contemporană se confruntă cu provocări majore legate de relevanța învățării, motivația elevilor și conectarea școlii la nevoile reale ale comunității. Lucrarea de față explorează conceptul de educație cu semnificație, evidențiind practici pedagogice și proiecte educaționale care contribuie la schimbare reală și durabilă în școli și comunități. Prin analiza unor abordări centrate pe elev, experiențiale și orientate spre impact social, studiul subliniază rolul esențial al profesorului și al școlii în formarea cetățenilor activi și responsabili.

În contextul actual, marcat de transformări sociale, tehnologice și economice rapide, sistemele educaționale sunt nevoite să regândească rolul școlii și finalitatea învățării. Accentul exclusiv pe acumularea de informații și performanța evaluativă nu mai răspunde nevoilor reale ale elevilor și societății. În acest cadru, conceptul de *educație cu semnificație* capătă o importanță crescută, propunând o abordare educațională orientată spre sens, relevanță și aplicabilitate.

Conceptul de educație cu semnificație

Educația cu semnificație se definește prin raportarea directă a procesului de învățare la viața reală a elevilor și la contexte autentice. Aceasta presupune:

- conectarea conținuturilor curriculare la probleme concrete;
- implicarea activă a elevilor în procesul educațional;
- dezvoltarea competențelor transversale și a valorilor civice;
- orientarea către impact educațional și social .

Astfel, învățarea devine un proces conștient, motivant și relevant, susținut de înțelegerea scopului și utilității cunoștințelor dobândite.

Practici educaționale care susțin educația cu semnificație

- Învățarea prin proiecte (Project-Based Learning)

Învățarea prin proiecte oferă un cadru integrat pentru abordarea problemelor reale, facilitând dezvoltarea gândirii critice, a colaborării și a autonomiei. Proiectele permit corelarea mai multor discipline și favorizează transferul cunoștințelor în contexte autentice.

- **Învățarea experiențială**

Învățarea experiențială se bazează pe participarea directă a elevilor la activități din afara mediului formal, precum voluntariatul, vizitele de studiu sau stagiile în comunitate. Această abordare contribuie la consolidarea competențelor practice și la dezvoltarea responsabilității sociale.

- **Educația socio-emoțională**

Dimensiunea socio-emoțională a educației joacă un rol esențial în formarea echilibrului personal și a relațiilor interpersonale. Dezvoltarea empatiei, a comunicării eficiente și a autoreglării emoționale susține succesul școlar și integrarea socială.

Proiecte educaționale cu impact comunitar

Educația cu semnificație se materializează prin proiecte care implică activ comunitatea locală. Exemple relevante includ:

- inițiative de educație pentru dezvoltare durabilă („școli verzi”);
- proiecte intergeneraționale care facilitează schimbul de experiență;
- programe de antreprenoriat social;
- parteneriate între școală, ONG-uri și autorități locale.

Aceste proiecte consolidează legătura dintre școală și comunitate și contribuie la rezolvarea unor nevoi reale.

Rolul profesorului și al instituției școlare

În cadrul educației cu semnificație, profesorul își redefinesște rolul, devenind facilitator al învățării, mentor și model de implicare civică. Instituția școlară evoluează către un spațiu deschis, colaborativ, orientat spre inovare și parteneriat comunitar.

Impactul educației cu semnificație

Implementarea practicilor educaționale cu semnificație conduce la:

- creșterea motivației pentru învățare;
- reducerea abandonului școlar;
- dezvoltarea competențelor-cheie pentru viață;
- formarea cetățenilor activi și responsabili;
- susținerea dezvoltării durabile a comunităților

Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție necesară pentru transformarea sistemului educațional. Prin practici pedagogice autentice și proiecte ancorate în realitatea comunității, școala poate deveni un actor esențial al schimbării sociale. Rezultatele indică faptul că sensul și relevanța învățării sunt factori determinanți pentru succesul educațional și impactul pe termen lung.

Referințe bibliografice

Surse internaționale

Barron, B., & Darling-Hammond, L. (2008). *Teaching for meaningful learning: A review of research on inquiry-based and cooperative learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97–140. <https://doi.org/10.1080/10888691.2018.1537791>

Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York, NY: Macmillan.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London, UK: Routledge.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris: OECD Publishing.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.

UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. Paris: UNESCO Publishing.

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

Surse românești

Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași, România: Polirom.

Iucu, R. B. (2008). *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*. Iași, România: Polirom.

Joița, E. (2006). *Instruirea constructivistă*. București, România: Editura Didactică și Pedagogică.

Pânișoară, I.-O. (2015). *Managementul clasei de elevi*. Iași, România: Polirom.

Potolea, D., & Toma, S. (2013). *Strategii didactice interactive*. București, România: Editura Didactică și Pedagogică.

Institutul de Științe ale Educației. (2018). *Educația centrată pe elev. Ghid metodologic*. București, România: IȘE.

Ministerul Educației Naționale. (2019). *Profilul de formare al absolventului*. București, România: MEN.

MULTILEVEL CLASSES - A REALITY IN THE 21ST CENTURY

teacher **TERINTE ALINA-CRINA**
Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni, județul Bacău

Multilevel class teaching comes as a solution for a diversity of problems that are encountered both in developed or developing countries, such as: poverty, low number of young student population in remote areas, school abandonment. It also represents an alternative to prevent the closing of schools in areas heavily influenced by migration and a chance to provide good quality education for the children that do not fill in the educational system requirements for monograde class. Thus, multi-grade schools represent quite a fair number throughout the world and mostly they represent a necessity of the community, not a choice.

A multilevel class mainly reflects a series of geographical, social-economic constraints and cultural conditions or a drop in demographics in special areas. Considering the *geographical* factors we can think of the position of the school from mountains, sparsely villages or small, remote areas, considerable far from larger towns and the number of children in that community is really small.

Socio-economical factors are:

- the poverty of the families – the parents do not have enough money to pay for the commute in order to help their children attend a school with mono-grade classes;
- parents want to keep their children close to their homes so they subscribe the children to the most near-by school;
- the educational system requirements regarding the specified number of students per classroom;
- migration is also important, especially for our country, when parents leave for better neighbourhoods, taking the children along or leaving them in the care of relatives and grandparents;
- regardless of where they live, children are entitled according to legislation¹, to have access to education (article 28);

There are many *cultural factors* that lead to the multi-grade schools such as:

- in many families from rural, developing countries children ought to perform some chores before going to school; as a result to the fact that they have to work, children miss classes, get low grades, become unmotivated and do not graduate. Slowly, this leads to school abandonment.
- other communities believe that girls should look after households and raise their younger brothers/sisters so they do not need much education; therefore girls are not encouraged to attend school, but to abandon.
- parents' educational background, mostly the lack of it; the less educated parents more the chances are that the children will not graduate. These three factors mentioned by now lead slowly to the drop of students' number in schools due to abandonment and forming multi-grade classes in schools.
- There are situations when parents' expectations regarding education generate the multi-grade classrooms because they send their children to more popular mono-grade schools.

The change in *demographics* is a reason for multi-grade teaching:

¹ https://www.unicef.org/crc/files/Rights_overview.pdf

- young couples leave their native villages in order to go to towns due to the lack of jobs, leading to scarcely populated areas;
- recent figures highlight a drop in nativity. Most of the young families today have one, two children at the most. People are getting older and newlyweds do not have children due to poverty. Thus, the result is an older population in rural areas.

Environmental factors lead to the existence of multi-grade schools but it is the human factor that makes them special. All the things that we have mentioned above influence children's growth and personality.

Whenever we discuss about the multigrade teaching we have to think of those who are directly involved in the instructional act: the teacher and his/her students. The latter bring diversity to a multilevel class. This is due to their age, ability, background and developmental level, experience, motivation and interest and a good teacher should be able to appreciate it. Thus, a multilevel class is determined by various factors regarding the student's educational background, his/her expectations from the teacher, student's age, learning style, personality traits of both the teacher and student and student's access to the English language outside the classroom, whenever we refer to language teaching.

Generally speaking, students who attend school come with different educational backgrounds. Some of them have little education and some have none. Therefore, students from the same classroom range from illiterate to low literate proficiency because their literacy is connected to the educational background.

Regarding the expectations from a teacher, students' attitude is highly influenced by their former experience. Personality traits affect instruction as it is a very important part in the pupils' participation during the class activities and grouping.

Teaching is a challenge, in general, but for a multi-grade teacher dealing with such diversity during the class the work is doubled.

BIBLIOGRAPHY

1. <http://www.ise.ro/analiza-sistemului-de-invataman-t-preuniversitar-din-romania-din-perspectiva-unor-indicatori-statistici-politici-educationale-bazate-pe-date>
2. https://www.unicef.org/crc/files/Rights_overview.pdf
3. Hyry-Belhammer E. K., Hasher, T (2015): Multi-grade teaching practices in Austrian and Finnish primary schools, in *International Journal of Educational Research* 74, pp 104-113
4. Little A. W (2001): Multigrade teaching: towards an international research and policy agenda in *International Journal of Educational Development* 21, pp 481-497

PROJECT WORK - A SOLUTION FOR TEACHING MULTIGRADE CLASSROOMS

teacher TERINTE ALINA-CRINA

Școala Gimnazială Nr.1 Sănduleni, județul Bacău

The more and more unmotivated pupils, their lack of interest for study made teachers ask themselves what could be the right methodological approach to teaching in order to change this attitude and consequently increase pupils' performance. Gardner's theories on multiple intelligences and on project work were considered a possible solution.

Teachers from different school environments and level of performance – whether they taught in high schools, in the middle schools or primary classes, in disadvantaged social areas – decided to try and make things better and applied Gardner's theories.

The change over the perspective of teaching and the unmotivated attitude of pupils was considered as a result of past experiences. Ioana Constantin¹ justifies her choice of project work due to the teacher centred teaching she experiences as a pupil, the lack of challenges in discovering historical facts, the imposed lists of facts to memorize following the structure of her textbooks.

Her research tried to prove that students would increase their interest in learning history by involving them in project based activities. Her focus group consisted of 12th grade students in a high school. They considered history learning unuseful, unappealing, just an effort to memorize facts in order to get a good grade.

For her project she designed a planning based on genuine active learning with a diverse range of activities such a lively discussions over a topic, interpreting of documents, brainstorming, analysis of facts and comparative study. The activities were linked to the official curriculum competences and there were designed and used various teaching materials: historical documents (textual and iconic), films, maps, magazines. The final product of the project was students' choice: the map of the project, a power point presentation, a magazine article or an essay.

Students were enthusiast about this new approach because they wanted to do something during the history class, not just to write notes and memorize facts; they wanted to feel like doing archaeological work and reckoned that they have never visited museums, ruins or memorials for historic interest.

The main topic was 'Between diplomacy and conflict' regarding the Middle Ages battles, kings and reigns and diplomatic strategies in our history. The responsible work of students was filled in a self evaluation sheet that monitored their progress during the main stages of the project by mentioning the tasks performed and their new acquisitions, unclear issues, topics for further discussions and time management.

The project work brought the students' minds upfront. The most successful entry was a Romanian historical film that captivated students and led them into discussion over the topic. The historical character was better known by pupils from literature than history and comparative discussions emerged developing historical thinking.

At the end of the project the pupils were satisfied by their work, they shared responsibilities and worked very well individually on doing the research part and as a team when assembling the final product, better interaction between classmates was achieved, they embraced the idea of self assessment and the final feedback received from their classmates and teacher during the presentations of their work.

¹ Constantin, I (2011): More than Chapters in a Textbook. Multiple representations in History Teaching, in *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, vol. 11, pp 57-61.

The conclusion was that pupils were open to active learning, enjoyed the project work, felt motivated, they got satisfaction of their learning outcomes and the final assessment was considered an excellent way to make proof on their progress and competence development.

Another teacher applied the project work for teaching Romanian in lower secondary including pupils from 5th to 8th grades. The reason for her endeavour was that multiple representations may motivate children to learn for deeper understanding. She designed six projects, each concerned with a specific concept from literature according to the mother tongue curriculum and added examples and metaphors from other school subjects to 'spice' them up.

E.A. Mancaş² mentions that her projects took into account 'students' needs of cognitive and metacognitive development'. They meant to offer 'a specific context for exploring the literary gender and texts by using entry points and analogies from other school subjects'. She presented the stages of planning a project using Gardner's steps and she tried to develop pupils' responsibility by involving them as well in the planning regarding the choice of assessment criteria and the work. She also challenged her students to inter-evaluate their work and products before being completely finished so that they could benefit from other classmates opinion, change of perspective, questions they might ask and reorganize or improve, add missing parts to their final product.

Assessment was difficult and time consuming because she used an observation grid for continuous observation designed to follow competence progress, students' own grid of progress on the project, their portfolio and final product and presentation. She made an average to all these information and marked her pupils.

Difficult was getting pupils started to working on projects. They had never done that before so for hours they were disconcerted and only talking about work, but no actual work was done. Then, they started working a lot during the classes and little by little started communicating through mail and by phone outside the classes about the following steps or other matters regarding their work on the project and sometimes they were so involved that they gathered at one pupil's house to redesign the final product.

Students' enrolment in the work was due to the FUN of it. They enjoyed working together; they liked what they did, were satisfied with their learning outcomes and finally, found a meaning in whatever they studied at school.

What the author brings forward is the reason why this method, also very appealing to the students is not largely applied. Teachers still use and follow strictly the textbooks and find great difficulty in getting out of their safe zone and plan such projects; they are time consuming, require research for information, creativity and technology abilities to design handouts, the assessment takes longer than a standard test.

A team of teachers³ tried to implement project work in their schools, too. They tried to demonstrate that project work is a meaningful activity that helps a variety of children better understand the operational concepts in the curriculum of the mother tongue. They worked in a school from Bucharest (with 5th grade students), an average school in a small town (10th graders) and a small rural village with multilevel classes (5th + 7th graders). They built specific projects for specific needs such as: development of basic communicative competences by reflecting on written texts and oral messages, understanding grammar structures by connecting grammar acquisition to everyday communication, developing text interpretation.

² Mancaş, E.A. (2011): When learning and assessment become meaningful students get involved in interdisciplinary project-work in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp 205-209.

³ Grigore, A.M, Neacsu, L & Paraschiv, F (2011): Functional acquisitions by project work in the mother tongue class: three case studies, in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp22-26

According to their grade and level of competence during the projects the pupils designed a story book consisting of summarized tales, illustrations, different endings to the stories, a dictionary of terms and designed its cover. Then they tried to offer reasons for reading to lower graders by presenting personal posters about a certain text (The Lucky Mill – by Ioan Slavici). Other students observed the language phenomenon and through project work identified regularity in language structures, identified regularity for predicates and designed a mural representing a synthetic table concerning the predicate. This way all pupils were able to internalize the concept and understand the way grammar helps them in everyday life communication. For the multilevel classroom the approach tried to make the pupils collaborate efficiently, the products of the 7th graders were used as study materials for the younger ones so their competence development was based on peer work and later the projects referred to the same literary texts but the differentiation was on the tasks, according to each grade's curriculum.

These teachers' enthusiasm on practicing project work came from the students' feedback: they all considered the work enjoyable, they came to the conclusion that Romanian class is not so bad and it is actually fun and the increase of their motivation starting with reading is boring and literature and grammar are difficult to these are not so hard to learn if you understand. The learning outcomes and the development of competencies were much above the level of expectancy from the teachers and furthermore, students, for the first time, declared that they were not feeling stressed or fearful during/of the evaluation and that they felt valued and want to do more project work.

In a project concerning quality education for disadvantage area project work was implemented in a year study of two multilevel classes in a rural school. The authors of the paper⁴ proved that project work involving level-differentiated tasks developed communicative competence to their students. The projects lasted about a month and the thematic areas corresponded to the requirements of the curriculum, planning the contents in meaningful contexts for the children involved. There were two multilevel classes (2nd and 4th grade and PG, 1st and 3rd grade). Three of the children in the 4th grade were transferred from another school and had never experienced an English class before and they had to cover four years of study. Their learning outcomes consisted in exhibition of artefacts of children, posters puppet shows, maps of the village and school festivals. The students got engaged in the process of learning starting with the first project and the main surprise was their requests for homework. The authors presented as a main reason for this approach the students' lack of interest for learning foreign language and their families' lack of education and support for language learning. During the project work students realized they needed English in order to express themselves, learning became meaningful, they chose the topic of the projects to embark their enrolment in the projects' activities and found the assessment fun and rewarding. They enjoyed the English class; they developed friendship and collaborative learning – starting from a cluster of individuals that were reluctant to collaboration they turned into a group of friends at the end of the research - so their interaction improved. All students could reach the level of competence required by the curriculum and the project work proved an opportunity to avoid class repetition, to develop competence at their pace, to reach four years of study within one single year and to obtain performance. There were children that proved a two year leap above their grade level due to the learning and assessment in context, learning by doing and interacting with a meaning.

⁴ Sarivan, L & Terinte A.C (2017): Turning a Threat into an Opportunity: Project work the English Multi-grade Class in *Conference Proceedings – ICT for Language Learning*, Edited by Pixel, 10th Conference Edition, pp 471-475.

Daniela Stoicescu⁵ developed a metaproject consisting of mentoring and supervising the project work involving a number of 13 teachers that taught in different conditions and different students: they had large classes of pupils or low in number (9) or multilevel classes, the schools were both in towns and rural or disadvantaged communities. The author interest was to prove that implementing project work students as well as teachers will improve their technological competences. First she observed the teachers' activities for Crafts/Technologies, had training session to better understand the curriculum and facilitate students deep learning, offered individualized counselling for the teacher according to their needs and their pupils needs, organized demo lessons and monitored project work.

She insisted on the difficulty of planning projects and the difficulty of assessment in crafts. The basic evaluation of the teachers remained to the stage of 'good work' and that was meaningless for the child. She helped the teachers plan their projects and proved the connectedness to other, 'more important' subjects. Her study noticed progress in meaningful planning according to the curriculum and the change in attitude to evaluation in context, according to the real outcomes of the pupils and the activities were built in such manner to be applied in daily life situations and other subjects too. Project work was not only an hour of work but it meant a consistent period of time – about a month to build the final product little by little and make use of that product (the process of building the product could use information from math: to measure a distance, to cut out a shape, imagination for assembling the product, develop communicative competence in making an ad or a poster or a short promoting material for it, selling it involves negotiation, selling for a purpose – to donate the money or to go in a trip). She proved that project work outcomes 'bring an important contribution to competence development'.

BIBLIOGRAPHY

1. Constantin, I (2011): More than Chapters in a Textbook. Multiple representations in History Teaching, in *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, vol. 11, pp 57-61.
2. Mancaş, E.A. (2011): When learning and assessment become meaningful students get involved in interdisciplinary project-work in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp 205-209.
3. Grigore, A.M, Neacsu, L & Paraschiv, F (2011): Functional acquisitions by project work in the mother tongue class: three case studies, in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp22-26
4. Sarivan, L & Terinte A.C (2017): Turning a Threat into an Opportunity: Project work the English Multi-grade Class in *Conference Proceedings – ICT for Language Learning*, Edited by Pixel, 10th Conference Edition, pp 471-475.
5. Stoicescu, D (2011): A better understanding for developing technological competence in k to 4 education in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp 12-16.

⁵ Stoicescu, D (2011): A better understanding for developing technological competence in k to 4 education in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol 11, pp 12-16.

Comunicarea psihopedagogică și psiholingvistică

Prof. Țifrea Rodica-Florina

Școala Gimnazială Aurel Vlaicu, Fetești

Comunicarea este un proces relațional, în cadrul căruia doi sau mai mulți interlocutori fac schimb de informații, se înțeleg și se influențează între ei. A comunica presupune câștigarea și activarea competenței comunicative care este deopotrivă aptitudinală și dobândită. Codurile folosite în comunicare sunt: cuvântul, gestul, imaginea, mișcarea, stările afective etc.

Comunicarea este relația bazată pe co-împărtășirea unei semnificații. Informația este permisă unui act de comunicare; este necesară și înțelegerea ei. Comportamentul uman poate deveni comunicare; se poate comunica și fără cuvinte ; absența intenției de comunicare nu anulează comunicarea – se pot transmite nehotărârea, neliniștea, blazarea, etc. Comportamentul interlocutorilor are valoare comunicativă. Există o diversitate de coduri utilizate (sunet, cuvânt, gest, imagine, cinetica, poziție) și acceptarea multicanalității comunicării (auditiv, vizual,tactil,olfactiv).

Comunicarea educațională sau pedagogică este cea care mijlocește realizarea fenomenul educațional în ansamblul sau, indiferent de conținuturile, nivelurile, formele sau partenerii implicați. Comunicarea didactică este o formă particulară, obligatorie în transmiterea unor conținuturi determinate, specifice unui act de învățare sistematică, asistată. Comunicarea didactică este baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor în cadru instituționalizat al școlii și între parteneri cu roluri determinate: profesor, elevi. Comunicarea educațională și didactică sunt forme specializate ale comunicare umane.

În situațiile școlare de instruire, sursele comunicării pot fi: mesajul didactic și educațional al profesorului, manualul școlar, reviste, cărți, atlase, hărți, materiale didactice, filme și diafilme didactice, video-text, videodisc, lecții televizate sau radio-difuzate etc. Comportamentele comunicative reale pot fi cu dominantă verbală, cu dominantă nonverbală sau mixte. Conținuturile afectiv-atitudinale, indispensabile pentru dimensiunea relațională a

oricărei comunicări, se transmit în proporții hotărâtoare prin C.P.V. și C.N.V.: 55% nonverbal, 38% paraverbal și 7% verbal. Între cele trei forme de comunicare se stabilesc anumite relații temporale și de sens. Astfel C.V. și C.P.V. sunt obligații simultane, în timp ce C.N.V. poate fi simultană acestora, dar să le și anticipeze sau să le succeadă.

Relatii de comunicare în actul didactic: tipuri, disfuncții, blocaje

Blocajele de comunicare sau distorsiunea informației pot interveni atunci când: emițătorul nu stăpânește textul, are o expunere neclară, vorbește prea încet sau prea repede, nu creează motivații, elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege comunicarea sau acele cunoștințe nu sunt bine fixate, influențându-le negativ pe cele noi, prin producerea de interferențe ce le modifică (distorsionează) conținutul. Blocajele apar și când informația nu corespunde problemelor pe care elevii le au de rezolvat, fiind prea abstracte, iar ei nefiind dispuși să le asimileze; comunicarea este multilaterală sau chiar bilaterală, dar cu efecte scăzute, neangajând elevii în elaborarea cunoștințelor, care să ducă la formarea și dezvoltarea de noi structuri cognitiv-senzoriale, psihomotrice sau afectiv-motivationale.

Competența de comunicare a profesorului. Caracteristici, feed-back-ul oferit de comunicare în contextul situațiilor didactice

EMITATOR (profesorul):

- emite mesajul didactic prin canalul de transmitere;
- receptează răspunsul (feed-back I);
- analizează metodele (feed-back II).

RECEPTOR (elevul):

- receptează mesajul prin canalul de transmitere;
- stochează informația;
- prelucrează informația;
- emite răspunsuri (feed-back I);

- receptează mesajul ameliorat (feed-back II).

Comunicarea didactică prin dialog apare ca un model interactiv, profesorul și elevul fiind în același timp emițător și receptor, creându-se între ei relație de schimb de idei și cercetări. Comunicarea didactică implică fenomenul de retroacțiune. În comunicarea didactică există două feluri de retroacțiuni: feed-back-ul și feed-forward-ul. Feed-back-ul este modalitatea prin care finalitatea devine cauzalitate. Modalitatea prin care anticiparea finalității redevine cauzalitate este o retroacțiune de tip feed-forward. Feed-back-ul intră în funcție după atingerea finalității. În postura de profesor, atent la evoluția fiecărui elev, te poți ocupa special de un copil după ce a luat o notă nesatisfăcătoare (feed-back) sau preventiv, anticipând o evoluție spre o notă nesatisfăcătoare (feed-forward).

Feed-back-ul poate fi privit ca fiind comunicarea despre comunicare și învățare. Actul didactic impune existența a două feed-back-uri, diferite prin sens și funcție. Un prim feed-back aduce informații de la receptor la emițător-numit, prin convenție fb I, și care reglează activitatea de transmitere a informațiilor. Feed-back-ul îndeplinește funcțiile de control, de reglare și autoreglare a informațiilor transmise, prin eliminarea la timp a unor eventuale perturbări și distorsiuni.

Dintre factorii care generează un climat psihosocial pozitiv în clasă, favorizând învățarea, îi menționăm pe cei socio-afectivi (relații de simpatie sau antipatie), motivaționali-apitudinali, cognitivi-axiologici (cunoașterea interpersonală, concepții, convingeri), instrumentali (relații de cooperare, competiție, stilul de conducere al profesorului), factori de structură (vârsta și numărul elevilor din clasă) și factori proiectivi anticipativi (scopuri, idealuri, nivelul de aspirație). Respirația și viteza vorbirii sunt factori importanți ce pot optimiza sau distorsiona expunerea. O expunere lentă este enervantă, în timp ce alta prea rapidă nu poate fi urmărită.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Autor: Tiron Lucian

Instituția: Școala Gimnazială „Ștefan Istrate”, Fârțânești

Rezumat

Acest material este realizat pentru Simpozionul Internațional Leadership și Impact în Educație și abordează rolul educației fizice și sportului în formarea unui climat educațional semnificativ, centrat pe dezvoltarea armonioasă a elevilor și pe implicarea activă a comunității. Lucrarea evidențiază bune practici, proiecte derulate în mediul școlar și comunitar, precum și modalități prin care profesorul de educație fizică poate deveni un lider formator de valori și comportamente sănătoase.

Introducere

Educația fizică și sportul reprezintă domenii esențiale pentru dezvoltarea unei culturi școlare sănătoase, bazate pe respect, disciplină, colaborare și spirit de echipă. În contextul actual, în care competențele socio-emoționale sunt tot mai importante, profesorul de educație fizică are un rol strategic în conturarea unei educații cu semnificație, capabile să producă schimbări durabile atât în rândul elevilor, cât și la nivelul comunității din care aceștia fac parte.

1. Rolul leadershipului în educația fizică și sport

Leadershipul în educație presupune capacitatea profesorului de a inspira, motiva și ghida elevii, creând un climat de învățare pozitiv și incluziv. În cadrul orelor de educație fizică:

- profesorul devine model de comportament;
- promovează un stil de viață sănătos;
- stimulează motivația intrinsecă a elevilor;
- contribuie la dezvoltarea rezilienței și a fair-play-ului;
- facilitează integrarea elevilor cu nevoi diverse.

Leadershipul se reflectă atât în modul de organizare a lecției, cât și în proiectele derulate în afara acesteia.

2. Practici educaționale cu impact în educația fizică

2.1. Învățarea prin joc și competiție

Activitățile ludice și competițiile interne stimulează cooperarea, încrederea în sine și responsabilitatea.

2.2. Metode centrate pe elev

- feedback constructiv;
- autoevaluare și reflecție;
- sarcini de lucru diferențiate;
- învățare pe grupe și în perechi.

2.3. Promovarea incluziunii și a participării tuturor elevilor

Proiectarea activităților astfel încât niciun elev să nu fie exclus contribuie la crearea unui climat școlar sănătos.

3. Proiecte cu impact în școală și comunitate

3.1. "Școala în Mișcare"

Proiect care promovează activitatea fizică zilnică – sesiuni scurte de exerciții între ore, trasee motrice, jocuri active.

3.2. "Sport și Comunitate"

Evenimente sportive la care participă elevi, părinți, profesori și membri ai comunității locale. Aceste activități cresc coeziunea socială și sentimentul de apartenență.

3.3. "Campioni din Bănci"

Program de descoperire și susținere a talentelor sportive, în colaborare cu cluburi locale și antrenori comunitari.

3.4. Parteneriate educaționale cu cluburi sportive locale

Astfel de parteneriate sprijină elevii în dezvoltarea disciplinei și a responsabilității prin antrenamente regulate și participare la competiții.

4. Impactul activităților de educație fizică asupra dezvoltării elevilor

- îmbunătățirea sănătății fizice și mentale;
- creșterea încrederii în sine;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;

- reducerea comportamentelor de risc;
- îmbunătățirea performanțelor școlare.

5. Concluzii

Educația fizică și sportul reprezintă piloni esențiali în formarea unui sistem educațional modern și eficient. Prin leadership autentic, proiecte relevante și practici educaționale inovatoare, profesorul de educație fizică poate crea schimbări reale în școală și în comunitate, contribuind astfel la dezvoltarea unei educații cu adevărat semnificative.

Bibliografie

1. Bota, A. Didactica educației fizice și sportului. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cristea, S. Fundamentele pedagogiei. București: Polirom.
3. Radu, I. Teoria și metodologia instruirii. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
4. Ghidul profesorului de educație fizică – Ministerul Educației.

LEADERSHIP EDUCAȚIONAL ȘI IMPACTUL SĂU ASUPRA CALITĂȚII EDUCAȚIEI ÎN MEDIUL PREȘCOLAR

Autor : Tiucă Ana-Maria

Instituția : Liceul Tehnologic „Victor Slăvescu” – Structură Școala Gimnazială „NAE A. GHICA”

REZUMAT

Prezenta lucrare analizează rolul leadershipului educațional în optimizarea practicii didactice a educatorilor din învățământul preșcolar. Studiul este fundamentat pe o analiză teoretică originală a literaturii de specialitate și pe o componentă aplicativă inspirată din practica educațională. Accentul este pus pe modul în care leadershipul pedagogic și transformativ influențează climatul educațional și colaborarea profesională.

CUVINTE-CHEIE: leadership educațional, educație timpurie, educatori, practică educațională

1. INTRODUCERE

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului, iar calitatea acesteia depinde în mod direct de competențele profesionale ale educatorilor și de modul în care instituția este coordonată. În acest context, leadershipul educațional devine un factor esențial în susținerea performanței didactice și a dezvoltării organizaționale.

Leadershipul educațional reprezintă un factor critic în îmbunătățirea calității procesului educațional, fenomen studiat intens în ultimele decenii. Cercetările în domeniu au arătat că liderii educaționali influențează direct calitatea predării, motivația cadrelor didactice și rezultatele elevilor, iar această influență se resimte și în mediile educației timpurii (preșcolar) unde rolul educatorilor și managerilor instituționali este decisiv pentru dezvoltarea copiilor.

Transformational leadership, enfoque pedagogical leadership și leadership inovativ sunt câteva dintre abordările identificate ca având impact pozitiv în instituțiile educaționale.

2. OBIECTIVE

Această lucrare are în compoziția sa câteva aspecte importante de discutat:

1. Analiza rolului leadershipului educațional în dezvoltarea profesională a educatorilor.
2. Evaluarea impactului leadershipului asupra performanței cadrelor didactice în mediul preșcolar.
3. Identificarea practicilor eficiente de leadership ce susțin calitatea educației timpurii.

Această analiză pornește de la o **revizuire sistematică a literaturii de specialitate**, concentrându-se pe studii empirice, articole și lucrări publicate în reviste indexate, cu accent pe leadership în educație, în special în contextul educației timpurii (ECE – Early Childhood Education).

3. LEADERSHIPUL ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

3.1 DEFINIȚII ȘI CADRE TEORETICE

Leadershipul transformativ se referă la capacitatea liderilor de a inspira, motiva și sprijini cadrele didactice pentru a atinge performanțe înalte și inovație (Leithwood, 2020). Al doilea, leadershipul pedagogic pune accent pe îmbunătățirea practică a proceselor de predare și învățare prin colaborare profesională, iar leadershipul inovator, spune Mutoharoh în 2023, se concentrează pe creșterea performanțelor educatorilor prin metode creative și adaptare la schimbare.

3.2 STATISTIC

Tot Mutoharoh în 2023, într-una dintre cercetările sale, arată că leadershipul inovativ are o corelație pozitivă semnificativă cu performanța educatorilor din instituțiile de educație timpurie ($r=0.755$, $p<0.01$), ceea ce sugerează că strategiile de conducere inovatoare cresc eficiența pedagogică.

Alte cercetări analizate evidențiază că implementarea leadershipului transformativ în instituțiile educaționale este corelată semnificativ cu performanța cadrelor didactice ($r = 0.68$, $p < 0.01$) și explică aproape jumătate din variația acesteia ($R^2 = 0.462$, $p < 0.01$). De asemenea, componente ale leadershipului transformativ se asociază pozitiv cu calitatea predării ($r = 0.71$) și angajamentul profesional ($r = 0.62$), ceea ce susține impactul său asupra motivației profesionale și climatului educațional (Leithwood & Sun, 2012).

3.3 COMPONENTA APLICATIVĂ – REFLECȚIE DIN PRACTICA EDUCAȚIONALĂ

În practica educațională preșcolară, leadershipul educatorului se manifestă prin inițierea activităților colaborative, comunicarea eficientă cu părinții și implicarea activă în viața instituției (Epstein, 2018; Heikka et al., 2013). De exemplu, organizarea de activități tematice în parteneriat cu familia și coordonarea echipei educaționale contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv. Educatorul care își asumă un rol de lider pedagogic devine un model profesional, influențând pozitiv colegii și sprijinind dezvoltarea armonioasă a copiilor (Siraj et al., 2015; Harris, 2013).”.

4. REZULTATE PRIVIND IMPACTUL LEADERSHIPULUI ASUPRA PERFORMANȚEI EDUCATORILOR

Studiile indică faptul că liderii transformatori, care promovează un mediu de învățare pozitiv și sprijină dezvoltarea profesională, contribuie la creșterea motivației și performanței cadrelor didactice, influențând astfel și calitatea educației oferite copiilor (Leithwood et al., 2020; Siraj et al., 2023).

Participarea educatorilor la programe de dezvoltare a leadershipului profesional sporește încrederea în capacitățile lor de a genera schimbare și inovare în practică, rezultând în practici educaționale mai eficiente (Day et al., 2011; Lee et al., 2022).

Suportul liderilor influențează stabilitatea cadrelor didactice, centrele cu leadership eficient înregistrând rate mai ridicate de retenție a educatorilor, fapt ce contribuie la coerență educațională și continuitate în practici (Douglass, 2019; Whitebook et al., 2018).

5. DISCUȚII

Rezultatele literaturii de specialitate evidențiază faptul că leadershipul educațional nu influențează doar performanța cadrelor didactice, ci are efecte tangibile asupra calității experienței educaționale oferite copiilor (Siraj et al., 2023). Programele de dezvoltare a leadershipului consolidează rolul educatorilor ca agenți ai schimbării în sistemul educațional, favorizând inovarea și reflecția profesională (Lee et al., 2022).

În contextul educației timpurii, modelele de leadership inovativ și pedagogic se dovedesc a fi cele mai adaptate mediilor educaționale dinamice (Heikka et al., 2013). Aceste concluzii sunt în acord cu tezele conform cărora leadershipul se situează pe locul al doilea ca influență asupra performanței educaționale, imediat după practicile didactice eficiente (Leithwood et al., 2004; Leithwood et al., 2020).

8. CONCLUZII

Leadershipul educațional reprezintă un catalizator esențial pentru îmbunătățirea calității educației în instituțiile preșcolare. Modelele transformativ, inovativ și pedagogic susțin dezvoltarea profesională a educatorilor și îmbunătățesc rezultatele învățării, iar investiția în leadership și dezvoltare profesională trebuie să fie o prioritate în politicile educaționale dedicate educației timpurii.

BIBLIOGRAFIE

1. Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., Hopkins, D., Gu, Q., & Brown, E. (2011). *Successful school leadership: Linking leadership with learning and achievement*. Open University Press.
2. Douglass, A. (2019). *Leadership for quality early childhood education and care*. OECD Education Working Papers, No. 211. <https://doi.org/10.1787/6b1e95fd-en>
3. Heikka, J., Waniganayake, M., & Hujala, E. (2013). *Contextualizing distributed leadership within early childhood education*. Educational Management Administration & Leadership, 41(1), 30–44. <https://doi.org/10.1177/1741143212462700>
4. Karakose, T., Leithwood, K., & Tülübaş, T. (2024). *The intellectual evolution of educational leadership research*. Education Sciences, 14(4), 429.
5. Lee, Y., Douglass, A., Zeng, S., & Reyes, A. (2022). *Preparing early educators as frontline leaders and change agents with a leadership development initiative*. International Journal of Child Care and Education Policy, 16, 2.
6. Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). *Seven strong claims about successful school leadership revisited*. School Leadership & Management.
7. Mutoharoh, Hufad, & Rusdiyani. (2023). *The correlation between innovative leadership and early childhood education teacher performance*. Journal of Educational and Social Research, 13(3), 154.

8. Siraj, I., Melhuish, E., Howard, S. J., et al. (2023). *Improving quality of teaching and child development: A randomised controlled trial of the leadership for learning intervention in preschools. Frontiers in Psychology, 13*, 1092284.
9. Widyastuti, N., Suminar, T., & Waluyo, E. (2024). *The role of transformational leaders in improving the quality of early childhood education. JPUD - Jurnal Pendidikan Usia Dini, 18*(2), 322–349.

Exploring the Impact of Mental Translation on Communicative Language Teaching and Learning in Romanian Schools

Mental translation refers to the cognitive process by which individuals convert information from one language to another within their minds. This phenomenon is particularly significant in the context of second language acquisition and bilingualism, where it facilitates comprehension and communication. Mental translation involves several stages, including the recognition of linguistic structures, the retrieval of corresponding lexical items, and the reformation of these elements into coherent expressions in the target language. Research indicates that mental translation can enhance memory retention and understanding by allowing individuals to process information in a familiar linguistic framework (Kern, 1994). Moreover, it plays a crucial role in the development of language proficiency, as it enables learners to bridge gaps between their native and target languages (Paulsen Christensen, 2011). Understanding the intricacies of mental translation is essential for developing effective language teaching methodologies and improving translation technologies (Toma, 2024).

In line with these research desiderata, the purpose of this research is to investigate the utilization of immediate mental translation based on communicative language teaching and learning. It aims to present methods to evaluate its utilization, determine the success of this approach, and assess its impact on the communicative abilities of students.

Proficient speakers of a foreign language can develop efficient language processing and other skills through speaking in that language. This research demonstrates that mental translation, used during speech, can facilitate the process of word generation and meaning preservation. It achieves this by enabling speakers to represent portions of foreign language dialogues that exceed cognitive limits in a familiar and memory-efficient format (Kern, 1994).

For this study, 20 Romanian teachers of English and 120 students of English, ranging from elementary to intermediate levels, participated by filling out individual digital questionnaires. These students were divided into three groups: high, moderate, and low speaking ability. Additionally, 20 teachers of English participated in interviews. The study identifies the various activities in which students who speak a foreign language depend on mental translation, examining both the functional benefits and nonfunctional drawbacks, as well as the strategic uses of mental translation.

The fundamental purpose of teachers who apply Communicative Language Teaching is to enable students to learn to communicate in the target language and to originate and exchange messages. To achieve this, students must understand linguistic values, forms, meanings, and functions. They must be aware that certain forms can be utilized to acquire specific positions

and functions and that similar forms might occasionally serve multiple roles. Relevance is vital when selecting the most appropriate form among these alternatives, considering the social context, the conditions of the speakers, and their disposition. Furthermore, students must successfully mediate connotation and meaning with their interlocutors to fulfill their communicative requirements (Dos Santos, 2020).

Communicative classes, which lead to the acquisition of a foreign language and the mental processing of that language, bring together two significant human cognitive functions: mental translation and language acquisition. The hypothesis that language processing could affect the acquisition of a foreign language is investigated through mental translation, which is the capacity to instantly represent serial-order data and recent information in the learning process, as well as in the comprehension and rewording of sentences. It is suggested that elementary students may use mental translation less frequently, secondary students more regularly, and upper-class students occasionally as a tool for similarity, equivalence, and correlation.

There are a few linguistic conveniences neglected due to the impact of mental translation in foreign language classes. Its utility in Romanian middle schools has been seen as less beneficial over time, now only slightly considered effective for improving language mastery. Translation as a teaching method has been criticized throughout the 20th century. Objections to its purpose and function led to an attitude influenced by educational reasons, cognitive challenges, and issues. This mindset developed the idea that mental translation causes negative substitution or transfer between languages, even if it is the only process taking place. Students learning a language may experience frustration and boredom in classes with varying ability levels (Toma & Dejica, 2023).

We aim to investigate and analyze the findings, opinions, and estimations that teachers and students have regarding the mental translation method, as well as their skill in dealing with mental translation in their language learning practice. Another objective is to research the activities associated with mental translation that assist students in their strategy for language acquisition. Additionally, the study aims to investigate the components and elements related to mental translation. These features and factors either assist or hinder students in their specific approach to language learning, allowing them to seek significant opportunities to engage with and practice the target language. Lastly, this study will explore the most significant issues in the use of mental translation by investigating key linguistic theories of communicative competencies proficiency. This is particularly relevant for young students of English to avoid the development of negative tension, limits, and inhibitions. The insights gained from this research will provide valuable understanding and guidance for improving language acquisition strategies (Lombaard, 2006).

The focus of this research study is on mental translation and the acquisition of foreign languages. It highlights the fact that very little research has been conducted to investigate the impact that mental translation has on the acquisition of the necessary linguistic competences and skills, which can occasionally serve as beacons and indications of the level of foreign language acquisition. To introduce some communication tasks, it will make use of mental

translation to determine its effectiveness and its impact on students' ability to communicate. This research incorporates significant findings from research in this area, as well as its implications, pedagogical inputs, and contributions to language learning and teaching (Oxford, 1990; Nation, 2001; Chamot, 2005, Ellis, 2008). Additionally, it focuses on effective and successful procedures currently being utilized in this area of research, essential to the development of foreign language learning processes.

The current study utilizes both qualitative and quantitative methods to gain a more in-depth understanding of the mental translation challenges that English teachers encounter when instructing middle school pupils. We decided to use mixed research methods (Wisdom & Creswell, 2013) since combining both methods offers a more complete understanding of the research problem by capturing the richness of qualitative data and the statistical rigor of quantitative data and allowed us to explore the complex phenomena on mental translation from multiple perspectives.

To attain the desired outcomes and understand the issues raised, it was necessary to understand the social aspects present in the lives of Romanian instructors and shed light on the personal teaching techniques that Romanian teachers of English employed when instructing high school pupils. Therefore, the study compared the professional credentials and teaching methods of teachers of varying ages, from various schools, and with a wide range of teaching experiences, as well as examined characteristics pertaining to their teaching settings. By investigating the experiences, views, practices, and concerns of English teachers, the study aimed to acquire a more comprehensive understanding of the topic.

Significant opinions and conclusions were revealed that may be valuable for creating and advancing future language teaching and learning methods. These approaches are based on a connection and comparison between languages through mental translation. Additionally, the study analyzed and considered the strategies utilized by individuals learning a foreign language, with the sole goal of acquiring paradigmatic information regarding their speaking comprehension practice and experience. As a result, the study gathered the students' clear explanations of how they more easily comprehend and enhance their acquisition of foreign languages.

With the help of digital interviews, 20 Romanian English teachers who had been working in schools in the Arad district were questioned about their experiences teaching English. The questionnaire consisted of nine questions focusing on the respondents' previous language teaching experiences and the students' language learning and competency. A qualitative study approach was utilized to investigate the values, attitudes, views, feelings, and behaviors of both students and instructors regarding language. In addition, the study used quantitative analysis, involving a total of 120 middle school pupils and 20 Romanian teachers of English. The questionnaires given to the students contained either ten or seven components, each assigned to one of the following five categories or determinants: (a) the students' experience with English school projects; (b) the educational support provided by the school; (c) the curriculum schemes; (d) the impact of quick mental translation on students' language progress; and (e) the overall satisfaction of both students and teachers with language learning.

To collect, generalize and compare the findings, we used Google Forms. The language of both surveys and interviews was English – however to maximize the results and ensure that the surveys are entirely understood by younger students, we recommend that Romanian (or a mother tongue) be used in the case of surveys applied to students with basic English skills. Every ethical consideration was considered; hence, protocol forms were required to be filled out by each respondent to obtain either parental approval or their own agreement, ensuring confidentiality was maintained.

Even if this research may not have uncovered significant meaning that would lead to a change in the views held by educators involved in communicative language teaching and learning, we believe that it would increase awareness regarding mental translation. It may succeed in persuading educators to rethink the conventional teaching methods and practices they have been using for a long time and urge them to experiment with new assignments, activities, or communicative initiatives. Similarly, even if a survey of the specialized literature reveals that teachers usually have negative opinions towards the use of mental translation when teaching foreign languages, our findings contradict this claim, especially in the case of early-stage learners, where mental translation is used quite frequently. The main findings are synthesized in what follows:

- Mental translation is frequently conducted by Romanian language learners for various reasons, including comprehension, memorizing, and generating English.
- The absence of suitable instructional strategies and resources makes teaching English one of the most challenging subjects and favours the use of mental translation.
- Language activities appear to inspire and motivate advancements in communication, with mental translation being undertaken while speaking.
- The cognitive and social types of knowledge are utilized in the teaching methods and procedures by the referent teachers, strongly related to the competence of speaking.
- Learners' perspectives and acknowledgment of mental translation have been shown to be more positive and favorable, clearly explaining how they quickly understand and acquire foreign languages better. This demonstrates no significant difference between learners at lower and higher levels.
- Despite claiming to employ various modern instructional strategies and materials, the teachers who were questioned continued to struggle in the classroom. In particular, teachers who worked with younger students or those with lower proficiency levels did not have favorable attitudes or views towards using entirely the communicative method, favoring the use of mental translation.
- The research establishes a correlation between teachers' understanding of both types of language teaching and learning systems in Romania, related to mental translation, and students' motivation.
- Some teachers may not have sufficient practical knowledge and may not have mastered their speaking abilities. There was a substantial association between the tactics and approaches used in the classroom and the pupils' level of language proficiency.

- Teachers with more teaching experience encountered fewer challenges in teaching communicative language without using any form of translation during their lessons. Statistics show a connection between teachers' teaching experience and the amount of direct contact they have with native speakers to acquire an appropriate level of language fluency. Additionally, there is a correlation between instructors' ability to provide instant translations for their students. It was discovered that the difficulty of teaching poems to high school pupils increased in proportion to their lower level of fluency.

Given that the purpose of this study is to investigate the influence that mental translation has on the communication abilities of language learners and teachers, it is important to take a more in-depth look at enhancing productive language skills. The results of the interviews revealed that the mental translation technique is beneficial in fostering essential communication competence among those learning Romanian as a second language. It is important to note that the involvement of mental translation should be contingent upon the ability set and level of competence. In conclusion, it is recommended that reasonable efforts be made with mental translation to ensure that communicative language instruction is carried out most effectively.

DINCOLO DE MANUAL: DE LA LECTURĂ LA RESPONSABILITATE

Prof. TOMA ANA
Școala Gimnazială Nr. 280, București

De ce învățăm? Iată o întrebare pe care deseori elevii o adresează, în încercarea lor de a conferi semnificație unui ocean de informații. Trăim într-o lume în care timpul pare să curgă mai repede ca niciodată, iar școala – acest spațiu al formării umane – încearcă să țină pasul cu un prezent mereu în schimbare. Totuși, din când în când, e bine să zăbovim un moment și să ne întrebăm și noi, profesorii: *de ce?*

Educația contemporană se află într-un proces profund de reconfigurare, în care accentul se deplasează de la acumularea de cunoștințe către formarea competențelor de viață, a valorilor și a responsabilității sociale. În acest context, educația cu semnificație devine o direcție pedagogică esențială, centrată pe relevanța experiențelor de învățare și pe impactul lor real asupra dezvoltării elevilor, pentru că depășește transmiterea de informații și creează experiențe de învățare inedite. Din perspectiva practicii didactice, acest tip de educație presupune crearea unor contexte autentice de învățare, în care elevii sunt implicați activ, emoțional și reflexiv.

Abordările teoretice din domeniul educației experiențiale subliniază importanța învățării prin acțiune și reflecție. Conform lui John Dewey, educația devine cu adevărat eficientă atunci când experiența este analizată și integrată în structuri de sens personal. În mod similar, David Kolb evidențiază rolul ciclului experiențial – experiență concretă, reflecție, conceptualizare și aplicare – ca fundament al învățării profunde. Aceste perspective teoretice susțin ideea că elevii învață durabil atunci când sunt puși în situații care le solicită responsabilitatea și capacitatea de a da sens propriei experiențe.

Literatura oferă un cadru privilegiat pentru astfel de demersuri educaționale, întrucât facilitează explorarea empatiei, a relațiilor interumane și a dilemelor morale. Romanul „Copiii de făină” de Anne Fine propune o situație pedagogică inedită, în care elevii sunt confrunțați simbolic cu responsabilitatea parentală. Textul explorează procesul de maturizare al lui Simon Martin, dar și al celorlalți elevi „problemă” ai domnului Cartwright, transformările survenind în urma îngrijirii săculețului de făină.

În cadrul „Clubului de lectură”, pornind de la analiza acestui text literar, am inițiat proiectul extracurricular „Copiii de albuș”, ca o adaptare practică a experimentului prezentat în carte, adecvată vârstei și contextului elevilor mei. Proiectul a presupus ca fiecare elev să aibă grijă, timp de trei zile, de un ou fiert, tratat simbolic ca un copil. Deși la prima vedere activitatea poate părea ludică, ea a fost riguros structurată și susținută de reguli clare. Elevii au fost responsabili pentru protejarea „copilului”, pentru documentarea experienței într-un jurnal reflexiv și pentru respectarea responsabilităților asumate. Din experiența mea didactică, tocmai această claritate a cadrului a permis manifestarea autentică a empatiei și a implicării.

Nivelul de angajare al elevilor a depășit așteptările inițiale. Aceștia au botezat și personalizat „copiii”, au realizat certificate de naștere și au manifestat o atenție constantă față de responsabilitatea primită. Mai mult, elevii au solicitat permisiunea altor profesori de a participa la ore însoțiți de „copilașii ou”, ceea ce a transformat proiectul într-o experiență transversală, vizibilă la nivelul întregii școli. Pentru mine, acest moment a confirmat faptul că motivația autentică apare atunci când elevii percep activitatea ca fiind relevantă, ludică și cu o semnificație practică în lumea de dincolo de bănci.

Componenta reflexivă a proiectului a avut un rol central în procesul de învățare. La finalul celor trei zile, elevii au împărtășit impresii, au citit fragmente din jurnalele personale și au analizat dificultățile și satisfacțiile trăite. Din aceste discuții a reieșit o mai bună înțelegere a responsabilităților parentale, o apreciere crescută a propriei copilării și o conștientizare a efortului implicat în grija față de celălalt. De asemenea, și-au manifestat recunoștința și aprecierea față de efortul făcut de propriii părinți. Aceste concluzii confirmă importanța reflecției ca instrument de consolidare a învățării experiențiale.

Impactul proiectului s-a extins dincolo de cadrul clasei inițiale. Alți profesori au preluat inițiativa și au adaptat activitatea la propriile colective, iar elevi din alte clase s-au alăturat cu variante similare, utilizând fructe sau legume. Astfel, proiectul a generat un efect de multiplicare și a contribuit la consolidarea unei culturi școlare bazate pe colaborare, deschidere și implicare. Din perspectiva leadershipului educațional, această experiență ilustrează modul în care inițiativa individuală poate produce schimbări la nivel instituțional.

Rolul profesorului, în acest context, este acela de facilitator și model educațional. Leadershipul pedagogic nu se manifestă prin autoritate formală, ci prin capacitatea de a inspira, de a crea contexte de învățare relevante și de a mobiliza comunitatea școlară. Din propria experiență, am constatat că proiectele construite cu empatie și coerență pedagogică pot deveni repere durabile în parcursul educațional al elevilor.

În concluzie, educația cu semnificație este educația care rămâne cu elevii dincolo de spațiul formal al școlii. Proiectul „Copiii de albuș” demonstrează că învățarea devine profundă și transformatoare atunci când este ancorată în experiențe reale, reflecție și relații autentice. Astfel de practici contribuie nu doar la dezvoltarea competențelor academice, ci și la formarea caracterului și a responsabilității sociale, răspunzând nevoilor reale ale elevilor și ale comunității. Practicile educaționale care creează schimbare sunt cele care îi învață pe copii nu doar să gândească, ci cum să fie oameni mai buni, mai responsabili, mai empatici. Cel puțin, acesta este răspunsul pe care mi l-am oferit la întrebarea inițială.

Bibliografie

Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Fine, A. (2023). *Copiii de făină*. București: Editura Arthur.

PRACTICI CARE CREEAZĂ SCHIBAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

PROFESOR EDUCAȚIE TIMPURIE: TOMA JENI MIHAELA
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.2 LUGOJ

Învățământul preșcolar reprezintă prima experiență organizată a copilului în mediul educațional și constituie fundamentul dezvoltării sale ulterioare. Această etapă a vieții, care include, în general, vârstele între 3 și 6 ani, este crucială pentru formarea abilităților cognitive, emoționale, sociale și motrice. La această vârstă, copiii învață prin explorare, joc și interacțiune, procesul de învățare fiind strâns legat de nevoile și interesele lor.

În contextul schimbărilor rapide ale societății moderne, educația preșcolară trebuie să evolueze pentru a răspunde acestor nevoi și provocări. Schimbarea în grădinițe nu se limitează la modernizarea spațiilor sau a materialelor didactice; ea implică adaptarea strategiilor pedagogice la realitățile contemporane, promovând un mediu incluziv, stimulat și centrat pe copil. Adoptarea unor practici inovative nu doar că îmbunătățește procesul educațional, ci contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității copilului și la formarea unor competențe fundamentale pentru viață.

Un principiu fundamental al schimbării în învățământul preșcolar este învățarea centrată pe copil. Aceasta presupune punerea în centrul procesului educațional a nevoilor, intereselor și ritmului individual al fiecărui copil, în locul adoptării unui program uniform și rigid. În trecut, multe programe preșcolare erau axate pe transmiterea de informații fixe, cu accent pe respectarea strictă a regulilor și rutinei. Astăzi, abordarea centrată pe copil recunoaște unicitatea fiecărui elev, valorizând curiozitatea, autonomia și implicarea activă.

Practicile centrate pe copil implică, în primul rând, observarea atentă a comportamentului și a intereselor copilului. Educatorul monitorizează modul în care copilul interacționează cu materialele didactice, ceilalți copii și activitățile propuse, ajustând activitățile în funcție de feedback-ul obținut. De exemplu, dacă un grup de copii manifestă un interes special pentru plante, educatoarea poate organiza activități de grădinarit, observații botanice sau creații artistice pe această temă. Astfel, procesul de învățare devine activ și semnificativ pentru copil, iar motivația de a explora și de a învăța crește considerabil.

De asemenea, învățarea centrată pe copil încurajează luarea deciziilor și responsabilitatea. Copiii sunt implicați în alegerea activităților, în organizarea spațiului și în stabilirea regulilor jocului. Acest lucru contribuie la dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei, abilități esențiale pentru succesul ulterior în școală și viață. Spre exemplu, într-o activitate de atelier de creație, educatorul poate oferi mai multe materiale (hârtie colorată, plastilină, materiale naturale) și poate permite copiilor să decidă ce vor folosi. Rezultatul este nu doar un produs creativ, ci și o experiență de învățare autentică, adaptată nevoilor fiecărui copil.

Jocul este instrumentul central de învățare în educația preșcolară. Prin joc, copiii nu doar se distrează, ci dezvoltă abilități cognitive, sociale și emoționale. Numeroase studii (Ionescu & Popescu, 2020) au demonstrat că învățarea prin joc stimulează gândirea critică, creativitatea, empatia și capacitatea de a rezolva probleme.

Există mai multe tipuri de jocuri utilizate în grădinițe pentru a sprijini dezvoltarea copilului: Jocurile de rol: Copiii își asumă diverse personaje, exersează comunicarea și empatia și învață să înțeleagă perspective diferite. De exemplu, crearea unui „colț de mic supermarket” le permite copiilor să învețe noțiuni matematice de bază, să comunice și să respecte reguli sociale.

Jocurile de construcție și explorare: Acestea dezvoltă gândirea logică, creativitatea și coordonarea motorie fină. Construcțiile cu blocuri, puzzle-urile sau experimentele simple le oferă copiilor oportunitatea de a observa consecințele propriilor acțiuni și de a găsi soluții pentru probleme.

Jocurile colaborative: Jocurile care implică cooperarea între copii îi ajută să dezvolte abilități sociale, cum ar fi comunicarea, negocierea, empatia și respectarea regulilor comune. În plus, aceste jocuri sporesc sentimentul de apartenență la grup și încurajează formarea relațiilor pozitive.

Jocul nu doar că facilitează învățarea conceptelor de bază, dar contribuie și la dezvoltarea abilităților socio-emoționale, pregătind copiii pentru interacțiuni complexe în școală și în societate. Integrarea tehnologiei educaționale

În era digitală, integrarea tehnologiei în grădinițe reprezintă o practică esențială pentru schimbarea educației preșcolare. Tehnologia, folosită cu moderație, poate stimula curiozitatea, creativitatea și dezvoltarea competențelor digitale timpurii.

Aplicațiile educative interactive, tabletele, videoproiectoarele și jucăriile inteligente permit copiilor să exploreze concepte noi într-un mod vizual și interactiv. De exemplu, o aplicație care le permite copiilor să coloreze digital animale și să audă sunetele acestora combină creativitatea cu învățarea despre mediul înconjurător. Proiectoarele pot fi folosite pentru vizionarea imaginilor și videoclipurilor educative, care susțin explorarea lumii reale, a culturii și a naturii.

Este însă esențial ca tehnologia să nu înlocuiască interacțiunea directă dintre copii și educator, ci să o completeze. Experiențele tactile, sociale și emoționale rămân fundamentale la vârsta preșcolară. De aceea, educatorii trebuie să integreze tehnologia în activitățile cotidiene, dar să mențină un echilibru între jocul fizic, interacțiunea socială și explorarea digitală.

Educația incluzivă și diversitatea

O schimbare majoră în educația preșcolară este orientarea spre incluziune și valorizarea diversității. Grădinițele moderne trebuie să fie locuri în care fiecare copil se simte acceptat și sprijinit, indiferent de abilități, nivel de dezvoltare, cultură sau limbă maternă.

Practicile incluzive presupun:

- Adaptarea activităților pentru copiii cu nevoi speciale sau cu dificultăți de învățare.
- Promovarea respectului și cooperării între toți copiii.
- Valorificarea diversității culturale și lingvistice, pentru a dezvolta empatia și toleranța.

Activitățile care promovează diversitatea pot include prezentarea tradițiilor și obiceiurilor familiale, sărbători culturale tematice sau proiecte comune care să evidențieze unicitatea fiecărui copil. Aceste experiențe contribuie la dezvoltarea unor valori morale și sociale solide și ajută copiii să înțeleagă și să accepte diferențele dintre oameni.

Studiile arată că educația incluzivă, aplicată încă de la vârste fragede, reduce stereotipurile și favorizează integrarea socială și academică a tuturor copiilor (Dumitrescu, 2018).

Colaborarea cu familia și comunitatea

Pentru ca schimbarea în învățământul preșcolar să fie eficientă, este esențială colaborarea activă cu părinții și comunitatea. Familia reprezintă primul și cel mai important mediu de socializare al copilului, iar parteneriatul cu educatorul consolidează procesul educațional.

Practicile care susțin această colaborare includ:

- Comunicarea constantă între părinți și educatori despre progresul copilului.
- Organizarea de activități comune, cum ar fi ateliere, proiecte tematice sau vizite la instituții culturale.

- Implicarea comunității locale în educația copiilor prin parteneriate cu biblioteci, muzee sau instituții sportive și culturale.

De exemplu, proiectul „O zi în bibliotecă”, în care copiii explorează cărțile împreună cu părinții și educatorii, stimulează interesul pentru lectură și creează un mediu de învățare colaborativ și plăcut. Colaborarea cu familia și comunitatea nu doar sprijină învățarea academică, ci și dezvoltarea socială și emoțională a copilului.

Impactul practicilor inovative asupra copilului

Practicile care creează schimbarea în educația preșcolară au un impact profund asupra dezvoltării copiilor. Învățarea centrată pe copil, jocul, tehnologia, incluziunea și colaborarea cu familia contribuie la formarea unor abilități esențiale pentru viață, precum:

- Autonomie și responsabilitate.
- Abilități sociale și emoționale, inclusiv empatie și cooperare.
- Gândire critică, creativitate și capacitatea de rezolvare a problemelor.
- Interes pentru învățare și curiozitate continuă.

Adoptarea acestor practici transformă grădinițele în spații stimulative, în care fiecare copil se simte valoros și motivat să exploreze, să învețe și să se dezvolte.

Schimbarea în învățământul preșcolar nu înseamnă doar implementarea unor tehnologii moderne sau schimbarea programelor, ci presupune o abordare complexă și integrată a procesului educațional. Prin învățarea centrată pe copil, jocul ca metodă de învățare, integrarea tehnologiei, educația incluzivă și colaborarea cu familia și comunitatea, grădinițele devin locuri în care copiii se dezvoltă complet: cognitiv, social, emoțional și motric.

Aceste practici nu doar că sprijină formarea competențelor fundamentale, ci contribuie și la dezvoltarea valorilor morale, a empatiei și a respectului pentru diversitate. Implementarea lor reprezintă un pas esențial pentru adaptarea educației preșcolare la nevoile și provocările secolului XXI, pregătind copiii pentru succesul școlar ulterior și pentru integrarea armonioasă în societate.

Bibliografie

- Marin, M. (2019). *Pedagogia preșcolarului: principii și practici inovative*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Ionescu, L., & Popescu, A. (2020). *Învățarea prin joc în grădiniță*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Dumitrescu, C. (2018). *Educația incluzivă în învățământul preșcolar*. București: Editura Trei.
- European Commission (2019). *Early Childhood Education and Care: Key Principles for Practice*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- OECD (2021). *Innovative Approaches in Early Childhood Education*. Paris: OECD Publishing.
- Tomilina, N. (2017). *Modern Pedagogical Strategies in Early Childhood Education*. Moscow: Prosveshchenie.

Clasa viitorului: Ar putea AI să înlocuiască profesorul de limbi moderne?

Prof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Acad. H. Mihăescu” Udești

Inteligența artificială (AI) a pătruns rapid în diverse domenii ale societății, iar educația nu face excepție. Tehnologiile bazate pe AI, cum ar fi aplicațiile de învățare a limbilor străine, platformele interactive sau sistemele de evaluare automată, oferă oportunități fără precedent pentru personalizarea procesului educațional și monitorizarea progresului elevilor.

În contextul limbilor moderne, se pune întrebarea: poate AI să înlocuiască profesorul? Aceasta implică nu doar analiza eficienței instrumentelor digitale, ci și evaluarea rolului profesorului în dezvoltarea competențelor lingvistice, interculturale și socio-emoționale ale elevilor.

Rolul profesorului de limbi moderne

Profesorul de limbi moderne nu se limitează la transmiterea de cunoștințe; rolul său include:

- facilitarea comunicării și exersării limbii în contexte autentice;
- adaptarea strategiilor didactice la nivelul și stilul de învățare al elevilor;
- dezvoltarea competențelor interculturale și socio-emoționale;
- motivarea și consilierea elevilor;
- evaluarea integrată a progresului lingvistic și a participării active.

Aceste funcții implică inteligență emoțională, empatie, creativitate pedagogică și capacitate de adaptare la nevoile fiecărui elev — aspecte dificil de replicat complet de o inteligență artificială.

Rolul AI în predarea limbilor moderne

AI oferă instrumente valoroase, cum ar fi:

- aplicații de învățare adaptivă (Duolingo, Babbel, Rosetta Stone);
- corectori automați și evaluatori de pronunție;
- chatbots și asistenți virtuali pentru conversații practice;
- platforme digitale pentru teme, proiecte și exerciții interactive.

Avantajele AI includ:

- personalizarea ritmului și nivelului de învățare;
- feedback instant și monitorizarea progresului;
- acces la resurse autentice și multimedia;
- stimularea autonomiei elevului.

Limitele AI în învățarea limbilor moderne

Cu toate că AI poate facilita procesul de învățare, există limite clare:

- **Interacțiunea umană:** AI nu poate reproduce empatia, încurajarea și adaptarea spontană a profesorului;
- **Dezvoltarea competențelor socio-emoționale:** limbajul nu se învață doar prin exerciții, ci și prin comunicare reală, colaborare și experiențe interculturale;
- **Creativitatea și contextul cultural:** profesorul poate adapta conținutul la situații actuale, la interesele elevilor sau la teme interdisciplinare, aspecte dificil de automatizat complet;
- **Gândirea critică și feedback personalizat:** AI oferă răspunsuri standard, dar nu poate analiza complexitatea erorilor și cauzele lor contextuale.

Cel mai probabil, AI nu va înlocui complet profesorul de limbi moderne, ci va deveni un instrument complementar, capabil să îmbunătățească și să eficientizeze procesul de predare. În „clasa viitorului”:

- profesorul rămâne coordonatorul procesului de învățare, facilitatorul competențelor comunicative și interculturale;
- AI sprijină personalizarea învățării, oferă feedback rapid și exerciții interactive;
- combinarea expertizei umane cu instrumentele digitale optimizează rezultatele elevilor, menținând totodată motivația și implicarea acestora.

Astfel, viitorul educației limbilor moderne se conturează ca o colaborare armonioasă între profesor și tehnologie, nu ca o înlocuire. Profesorul va avea mai mult timp pentru activități creative, proiecte, comunicare reală și dezvoltarea competențelor complexe ale elevilor, în timp ce AI va susține și eficientiza procesul de practicare și evaluare a limbii.

Inteligența artificială nu este o amenințare pentru profesorul de limbi moderne, ci un aliat strategic. În timp ce AI poate accelera învățarea, personaliza conținutul și monitoriza progresul elevilor, profesorul rămâne indispensabil pentru dezvoltarea competențelor comunicative reale, a gândirii critice și a competenței interculturale.

Prin urmare, clasa viitorului nu va fi una condusă exclusiv de tehnologie, ci o combinație echilibrată între expertiza umană și puterea instrumentelor digitale. Această simbioză deschide noi perspective pentru un învățământ mai eficient, motivant și adaptat cerințelor secolului XXI, păstrând totodată rolul esențial al profesorului ca ghid, mentor și facilitator al învățării.

Bibliografie

1. Cucuș, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
3. Potolea, D. (2012). *Evaluarea în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
5. Consiliul Europei (2001). *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)*. Strasbourg.
6. Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence in Education*. London: UCL Press.
7. Heffernan, N., & Heffernan, C. (2014). *The ASSISTments Ecosystem: Building a Platform that Brings Scientists and Teachers Together for Minimally Invasive Research on Human Learning*. International Journal of Artificial Intelligence in Education.
8. Voinea, L. (2019). *Digitalizarea în educație: instrumente și aplicații*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
9. Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). *Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators?*.

Tema pentru acasă între tradiție și digitalizare

Prof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Acad. H. Mihăescu” Udești

Tema pentru acasă reprezintă unul dintre cele mai vechi instrumente didactice utilizate pentru consolidarea cunoștințelor și dezvoltarea competențelor elevilor. În abordarea tradițională, aceasta presupunea în principal exerciții scrise, recitări sau lecturi complementare, realizate în afara orelor de curs.

Odată cu digitalizarea procesului educațional, tema pentru acasă a cunoscut transformări semnificative. Astăzi, aceasta poate fi realizată atât prin metode tradiționale, cât și prin resurse digitale interactive, creând o punte între continuitatea pedagogică clasică și inovațiile tehnologice ale educației moderne.

În varianta tradițională, tema pentru acasă are următoarele caracteristici:

- consolidarea cunoștințelor dobândite la clasă;
- dezvoltarea disciplinelor de bază (limbă și literatură, matematică, limbi moderne);
- verificarea progresului elevilor prin exerciții scrise, fișe sau teme de lectură;
- limitarea interacțiunii cu resurse externe sau tehnologii digitale.

Avantaje:

- structurare clară și simplă;
- ușor de aplicat și verificat;
- dezvoltarea deprinderilor de scriere și organizare a timpului.

Limitări:

- lipsa feedback-ului rapid;
- motivație mai scăzută în rândul elevilor;
- dificultatea de adaptare la stilurile moderne de învățare.

Tema digitală introduce instrumente și resurse noi, precum:

- platforme educaționale (Google Classroom, Moodle);
- aplicații de învățare a limbilor străine (Duolingo, Quizlet);
- resurse multimedia autentice (video, audio, podcasturi);
- proiecte interactive și colaborative.

Exemple de activități digitale:

- Limba engleză: realizarea unei prezentări digitale despre *My daily routine*;
- Limba franceză: înregistrarea unui dialog audio *Au marché*;
- Exerciții interactive online de gramatică și vocabular;
- Crearea unor fișe digitale de autoevaluare sau chestionare online.

Avantaje:

- acces rapid la resurse variate și autentice;
- feedback instant și corectare automată;
- motivarea elevilor prin elemente interactive și multimedia;
- adaptabilitate la ritmul și stilul de învățare al fiecărui elev.

Limitări:

- dependența de echipamente și conectivitate;
- necesitatea unui nivel minim de competențe digitale;
- posibilitatea dispersării atenției datorită accesului la alte resurse online.

Abordarea optimă a temei pentru acasă presupune combinarea avantajelor tradiționale și digitale. Aceasta permite:

- consolidarea deprinderilor de scriere și exprimare, specifice metodei tradiționale;
- stimularea creativității, autonomiei și competențelor digitale;
- integrarea exercițiilor individuale și proiectelor colaborative;
- menținerea unui echilibru între controlul profesorului și responsabilitatea elevului.

Astfel, tema pentru acasă devine un instrument hibrid, care sprijină atât învățarea individuală, cât și dezvoltarea competențelor tehnologice, lingvistice și interculturale ale elevilor.

Tema pentru acasă, plasată între tradiție și digitalizare, reprezintă o punte metodologică între practicile clasice și inovațiile educației moderne. În timp ce metoda tradițională asigură structura, disciplina și exercițiul constant, tema digitală aduce flexibilitate, interactivitate și adaptabilitate la nevoile elevilor.

Integrarea ambelor abordări permite formarea competențelor multiple ale elevilor: scriere, exprimare orală, gândire critică, autonomie, responsabilitate și competențe digitale. Din perspectiva profesorului, această combinație oferă un cadru optim de evaluare și feedback, adaptat contextului educațional actual și cerințelor societății digitale.

Combinarea celor două abordări – tradițională și digitală – permite realizarea unui echilibru metodologic optim. Aceasta susține formarea unor competențe complexe la elev: competențe lingvistice, interculturale, digitale, cognitive și socio-emoționale. Integrarea temei pentru acasă într-un model hibrid creează o punte între continuitatea pedagogică clasică și inovațiile tehnologice, făcând învățarea mai atractivă, mai relevantă și mai adaptată nevoilor individuale ale elevilor.

Din perspectivă metodico-științifică, tema pentru acasă între tradiție și digitalizare nu mai este doar un instrument de consolidare, ci un element strategic al demersului didactic, care contribuie la optimizarea procesului de predare-învățare-evaluare. Profesorul devine facilitator și coordonator al învățării, adaptând sarcinile și resursele la nivelul elevilor și la obiectivele curriculare.

În concluzie, abordarea hibridă a temei pentru acasă reprezintă o direcție pedagogică valoroasă și necesară în educația contemporană. Aceasta sprijină dezvoltarea armonioasă a elevului, crește motivația pentru învățare și eficiența procesului instructiv-educativ, fiind un model adaptabil, flexibil și relevant pentru provocările secolului XXI. Temele pentru acasă, atunci când sunt concepute și aplicate strategic între tradiție și digitalizare, devin instrumente esențiale pentru formarea unor competențe multiple și pentru promovarea unei învățări active, autonome și responsabile.

Bibliografie

- Cucoș, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
- Potolea, D. (2012). *Evaluarea în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Consiliul Europei (2001). *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)*. Strasbourg.
- Ministerul Educației (2017). *Programa școlară pentru disciplina Limbi moderne*. București.
- Voinea, L. (2019). *Digitalizarea în educație: instrumente și aplicații*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Kozma, R. B. (2003). *Technology and Classroom Practices: An International Study*. Journal of Educational Technology.

Rolul portofoliului educațional în formarea elevilor

Prof. Trifan Oana

Școala Gimnazială „Acad. H. Mihăescu” Udești

Educația contemporană pune accent pe dezvoltarea competențelor elevilor și pe implicarea activă a acestora în procesul de învățare. În acest context, portofoliul educațional reprezintă un instrument modern și eficient, care completează metodele tradiționale de evaluare. Prin intermediul portofoliului, elevul nu este evaluat doar în funcție de rezultate punctuale, ci și în funcție de progresul realizat în timp.

Definiția portofoliului educațional

Portofoliul educațional este o colecție organizată de lucrări și produse realizate de elev pe o anumită perioadă de timp, cu scopul de a evidenția evoluția competențelor, efortul depus și nivelul de înțelegere a conținuturilor studiate. Acesta poate fi realizat în format clasic sau digital și include atât produse finale, cât și reflecții personale.

Rolul portofoliului educațional în formarea elevilor

Portofoliul educațional îndeplinește mai multe funcții importante în procesul instructiv-educativ. În primul rând, are un rol evaluativ, deoarece oferă profesorului o imagine clară și completă asupra progresului elevului. În al doilea rând, are un rol formativ, contribuind la dezvoltarea autonomiei, a responsabilității și a capacității de organizare a elevului. De asemenea, portofoliul are un rol motivațional, stimulând interesul pentru învățare și consolidând încrederea în sine. Nu în ultimul rând, acesta favorizează autoevaluarea, ajutând elevul să reflecteze asupra propriului parcurs educațional.

Utilizarea portofoliului educațional la limba engleză și limba franceză

La discipline precum limba engleză și limba franceză, portofoliul educațional este deosebit de eficient, deoarece permite evaluarea integrată a competențelor de comunicare: înțelegerea mesajului scris și oral, exprimarea scrisă și orală, precum și competența interculturală.

În cazul studierii limbii engleze, portofoliul elevului poate include liste de vocabular cu expresii uzuale și exemple de utilizare, fișe de gramatică pentru timpurile verbale de bază, texte scrise precum e-mailuri, descrieri sau compuneri tematice. De asemenea, pot fi incluse proiecte precum *My Family*, *My City* sau *British Traditions*, exerciții de înțelegere a textului scris, precum și înregistrări audio sau video care evidențiază competențele de exprimare orală. Fișele de autoevaluare completează portofoliul, oferind elevului posibilitatea de a reflecta asupra progresului său.

La limba franceză, portofoliul poate cuprinde fișe de vocabular tematice, producții scrise precum descrieri sau mesaje scurte, fișe de gramatică referitoare la structuri de bază, cum ar fi prezentul sau trecutul compus. Proiectele tematice, precum *Ma famille*, *Ma ville* sau *Les traditions françaises*, contribuie la dezvoltarea competenței interculturale. În cazul portofoliului digital, pot fi incluse înregistrări audio sau video care reflectă nivelul de exprimare orală, alături de fișe de autoevaluare.

Importanța portofoliului pentru elev și profesor

Pentru elev, portofoliul educațional reprezintă un instrument de învățare activă, care îl ajută să conștientizeze propriul progres și să își dezvolte competențele lingvistice într-un mod coerent. Pentru profesor, portofoliul oferă informații valoroase privind stilul de învățare al elevului și permite adaptarea strategiilor didactice la nevoile reale ale acestuia.

Concluzie

Analiza rolului portofoliului educațional în procesul instructiv-educativ evidențiază faptul că acesta constituie un instrument eficient de evaluare formativă și sumativă, adaptat cerințelor educației contemporane. Prin caracterul său complex și flexibil, portofoliul permite monitorizarea sistematică a progresului elevilor, oferind o perspectivă coerentă asupra dezvoltării competențelor, a gradului de implicare și a evoluției performanțelor școlare.

În cadrul predării limbilor moderne, utilizarea portofoliului educațional facilitează evaluarea integrată a competențelor de comunicare, în conformitate cu principiile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. Exemplele de aplicare la limba engleză și limba franceză demonstrează relevanța portofoliului în dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale, precum și în stimularea autonomiei și a responsabilității elevilor față de propriul proces de învățare.

Din perspectivă metodologică, portofoliul educațional contribuie la optimizarea demersului didactic, oferind profesorului date relevante pentru adaptarea strategiilor de predare și pentru realizarea unei evaluări diferențiate. Totodată, promovarea autoevaluării și a reflecției sistematice sprijină formarea competențelor metacognitive și dezvoltarea unei atitudini proactive față de învățare.

În concluzie, integrarea portofoliului educațional în practica didactică reprezintă o direcție metodologică valoroasă, care susține un învățământ centrat pe elev, orientat spre competențe și aliniat cerințelor educaționale actuale. Implementarea consecventă a acestui instrument contribuie la creșterea calității actului educațional și la eficientizarea procesului de predare-învățare-evaluare.

Bibliografie

- Cucoș, C. (2008). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Ionescu, M., Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Cluj-Napoca: Editura Paralela 45.
- Potolea, D. (2012). *Evaluarea în educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
- Consiliul Europei (2001). *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL)*. Strasbourg.
- Ministerul Educației (2017). *Programa școlară pentru disciplina Limbi moderne*. București.
- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

CREATIVITATEA ȘI STIMULAREA EI ÎN PERIOADA ȘCOLARITĂȚII

Țuculete Marinela - Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia

Creativitatea este capacitatea de a genera idei noi, originale și valoroase, de a aborda probleme în moduri neconvenționale și de a produce lucruri sau soluții care nu au mai fost văzute sau încercate înainte. Ea este esențială pentru progresul cultural, științific și social. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, abilitatea de a gândi original, de a găsi soluții inovatoare și de a aborda problemele din perspective diferite devine tot mai importantă. Perioada formării școlare joacă un rol fundamental în dezvoltarea creativității, deoarece școala este mediul în care elevii își petrec o mare parte din timp și în care li se modelează gândirea, atitudinile și comportamentele. O importanță majoră în acest proces o are descoperirea laturilor personalității elevilor, a creativității ascunse a lor și scoaterea ei la suprafață.

Creativitatea este foarte importantă în învățarea școlară deoarece îi ajută pe elevi să gândească critic, să exploreze și să experimenteze. Funcția psihică esențială procesului de creație este imaginația. Însușirile ei definesc particularitățile actului creator precum **fluiditatea** (posibilitatea intuirii de numeroase idei), **plasticitatea** (ușurința de a schimba punctul de vedere) și **originalitatea** (expresia noutății și raritatea soluției). Factorul ereditar are o influență destul de importantă, însă fără muncă susținută nu se realizează nimic original. În copilărie, creativitatea se manifestă natural prin joc, curiozitate și imaginație. Cunoștințele dobândite prin muncă au și ele un rol major. Ele pot fi dobândite direct prin observarea fenomenelor sau discuția cu specialiști sau indirect, obținute prin lectură și audierea de lecții. Inteligența influențează creația hotărâtor. Ea înlesnește analiza și stabilirea de noi relații și, mai ales, contribuie la aprecierea critică a produselor create. Creația presupune și o motivație adecvată, adică o voință fermă și perseverență pentru a descoperi sau crea ceva nou. Nu în ultimul rând, societatea influențează mult activitățile creatoare prin cerințele sociale, prin știință, tehnică și artă.

Un prim factor esențial în stimularea creativității în școală este **dascălul**. Cadrul didactic nu este doar un transmițător de informații, ci un ghid al gândirii elevilor. Profesorii care încurajează exprimarea liberă a ideilor, acceptă opinii diferite și valorizează originalitatea contribuie semnificativ la dezvoltarea creativității. Metodele didactice moderne joacă un rol crucial în acest sens. Învățarea prin descoperire, problematizarea, brainstormingul, jocul de rol sau proiectele interdisciplinare sunt strategii care stimulează imaginația și gândirea critică. Prin intermediul acestor metode, elevii sunt puși în situația de a analiza, de a formula ipoteze și de a găsi soluții proprii, ceea ce le dezvoltă capacitatea de a gândi creativ. De exemplu, realizarea unui proiect care îmbină literatura cu arta vizuală sau științele cu tehnologia dau elevilor ocazia de a-și exprima potențialul creativ.

Un alt element important îl reprezintă **climatul educațional**. Un mediu sigur, deschis și lipsit de teama greșelii este esențial pentru manifestarea creativității. Trebuie evitată critica prematură ori teama de a nu greși sau de a se face de râs, căci o soluție nu apare chiar de la început. Se știe că atunci când sunt criticați excesiv sau comparați cu alți

alții, elevii devin reticenți în a-și exprima ideile, preferând rigiditatea și conformismul în locul originalității. Un alt rol important îl are **curriculumul școlar**, programele care trebuie să prevadă lecții specifice pentru dezvoltarea imaginației. De exemplu, disciplinele artistice precum muzica, desenul sau teatrul contribuie direct la dezvoltarea expresivității. În principiu, metodele active implică eforturi de observare și gândire, de rezolvare a unor probleme. Apoi, activitatea în afara clasei și cea extrașcolară oferă numeroase prilejuri pentru cultivarea imaginației, de aceea vizitarea expozițiilor și excursiile largesc orizontul cultural și reprezintă inepuizabile surse de întrebări. Totodată, se pot iniția întâlniri cu oameni de știință și de artă care pot vorbi despre munca lor.

Nu în ultimul rând, **implicarea familiei** are un rol complementar în activitatea școlii pentru stimularea creativității. Părinții care încurajează curiozitatea, lectura, jocurile creative și dialogul deschis contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului, a *iluminării* acestuia. Colaborarea dintre școală și familie este esențială pentru a crea un cadru unitar de susținere a potențialului creativ al elevilor.

Pentru că internetul a devenit o parte esențială a vieții cotidiene, **mediul online** reprezintă o sursă semnificativă a dezvoltării creativității, căci oferă acces nelimitat la idei, instrumente și forme noi de exprimare. De exemplu, blogurile, rețelele sociale, aplicațiile de editare foto-video, platformele de programare sau de design grafic le permit utilizatorilor să creeze și să experimenteze abilități artistice. Internetul favorizează învățarea colaborativă, prin forumuri, grupuri educaționale sau proiecte online, prin care pot face schimb de idei și, foarte important, pot primi feedback constructiv. De reținut este faptul că utilizarea internetului trebuie să fie obligatoriu echilibrată și ghidată de părinți și profesori. Numai așa acesta devine un aliat valoros în formarea unor elevi creativi care să inoveze într-o lume digitalizată.

În concluzie, cunoașterea metodelor de educare a spiritului creativ în școală ne deschide calea spre o diversificare a predării. Prin metode didactice moderne, profesori implicați, un climat educațional favorabil și o programă flexibilă, școala poate deveni un spațiu al inovației și al gândirii libere în care se pregătesc învățăcei capabili să se adapteze și să contribuie la dezvoltarea societății.

BIBLIOGRAFIE

1. *Dicționarul enciclopedic*, 2000, Editura Cartier, București
2. Popescu-Neveanu P. *Psihologie*, 1991, Editura Didactică și Pedagogică, București
3. Illich, I, *Societatea fără școală*, 2006, Editura Polirom, București
4. Constantin Cucoș, *Psihopedagogie*, 1998, Editura Polirom, București

De la teorie la practică: educația cu semnificație și rolul său în transformarea școlii

Prof. Tuță Roberta Claudia
Școala Gimnazială „Barbu Ionescu”, Urzicuta
Școala Gimnazială Cioroiași

1. Introducere

În contextul actual al societății cunoașterii, educația se confruntă cu multiple provocări generate de schimbările sociale, culturale și tehnologice. Școala nu mai are doar rolul de a transmite informații, ci și responsabilitatea de a forma indivizi capabili să gândească critic, să colaboreze și să se adapteze unor realități diverse. În acest cadru, conceptul de educație cu semnificație capătă o importanță deosebită, deoarece pune accent pe relevanța învățării pentru viața reală a elevilor și pentru comunitatea din care aceștia fac parte.

Educația cu semnificație presupune crearea unor contexte de învățare autentice, în care elevii sunt implicați activ, își pot valorifica experiențele personale și pot contribui la rezolvarea unor probleme reale. Astfel, procesul educațional devine unul profund, cu impact pe termen lung, atât asupra elevilor, cât și asupra mediului social.

2. Conceptul de educație cu semnificație

Educația cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea este eficientă atunci când elevii înțeleg sensul și utilitatea celor învățate. Aceasta implică conectarea conținuturilor școlare cu experiențele de viață ale elevilor, cu interesele și nevoile acestora. Din perspectivă pedagogică, educația cu semnificație promovează metode active de predare-învățare, precum învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă și rezolvarea de probleme.

Un alt element definitoriu al educației cu semnificație este dimensiunea sa incluzivă. Fiecare elev este considerat o resursă valoroasă, iar diversitatea este privită ca un avantaj, nu ca un obstacol. În acest sens, profesorul are rolul de facilitator al învățării, adaptând strategiile didactice pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor.

3. Practici educaționale care creează schimbare reală

Practica educațională joacă un rol esențial în transpunerea teoriei în realitatea școlară. Printre practicile care susțin educația cu semnificație se numără utilizarea metodelor interactive, promovarea gândirii critice și implicarea elevilor în activități de reflecție asupra propriei învățări.

De exemplu, învățarea bazată pe proiecte oferă elevilor oportunitatea de a explora teme relevante, de a lucra în echipă și de a-și asuma responsabilități. Prin astfel de activități, elevii își dezvoltă competențe sociale, emoționale și civice, esențiale pentru integrarea lor în societate.

De asemenea, evaluarea formativă contribuie la crearea unui proces educațional cu semnificație, deoarece pune accent pe progresul elevului și pe feedback constructiv, în

detrimentul evaluării exclusiv sumative. Astfel, elevii devin mai conștienți de propriul parcurs de învățare și sunt încurajați să își depășească limitele.

4. Proiecte educaționale și impactul lor asupra comunității

Proiectele educaționale reprezintă un instrument eficient pentru realizarea conexiunii dintre școală și comunitate. Prin implicarea elevilor în proiecte cu impact social, educația capătă o dimensiune practică și transformatoare. Astfel de proiecte pot viza protecția mediului, promovarea valorilor culturale locale, voluntariatul sau sprijinirea grupurilor vulnerabile.

Implicarea comunității în viața școlii contribuie la consolidarea relațiilor dintre elevi, profesori, părinți și alți actori sociali. Elevii învață să fie cetățeni activi și responsabili, iar comunitatea beneficiază de inițiative care aduc schimbări pozitive. În acest context, școala devine un centru al dezvoltării comunitare, iar educația își îndeplinește rolul social fundamental.

5. Rolul profesorului în educația cu semnificație

Profesorul are un rol central în promovarea educației cu semnificație. Acesta nu este doar un transmițător de informații, ci un ghid care sprijină elevii în procesul de descoperire și înțelegere a realității. Prin atitudinea sa deschisă și prin utilizarea unor metode didactice flexibile, profesorul poate crea un climat educațional pozitiv, bazat pe încredere și respect reciproc.

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru implementarea unor practici educaționale inovatoare. Profesorii trebuie să fie pregătiți să răspundă diversității elevilor și să integreze învățarea formală cu cea nonformală și informală.

6. Concluzii

Educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru transformarea școlii într-un spațiu relevant și adaptat nevoilor actuale ale societății. Prin practici educaționale moderne și proiecte cu impact comunitar, școala poate contribui la formarea unor indivizi activi, responsabili și implicați social. Schimbarea reală în educație începe cu asumarea rolului educativ al fiecărui actor implicat și cu orientarea procesului de învățare către sens, valoare și relevanță.

Bibliografie

- Ausubel, D. P. (1981). *Psihologia educației. Un punct de vedere cognitiv*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Bocoș, M. (2013). *Didactica disciplinelor pedagogice*. Editura Paralela 45, Pitești.
- Dewey, J. (1992). *Democrație și educație*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Fullan, M. (2014). *Leading in a Culture of Change*. Jossey-Bass, San Francisco.
- Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge, London.
- Iucu, R. (2008). *Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative*. Editura Polirom, Iași.
- OECD. (2018). *The Future of Education and Skills: Education 2030*. OECD Publishing, Paris.
- Pânișoară, I.-O. (2015). *Profesorul de succes*. Editura Polirom, Iași.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. UNESCO Publishing, Paris.
- Vlăsceanu, L. (coord.). (2010). *Educație și dezvoltare socială*. Editura Universității din București, București.

ADAPTAREA RESURSELOR EDUCAȚIONALE TEHNICE LA CERINȚELE CURRICULARE

PROF.TUTUNARU MARIANA

LICEUL TEHNOLOGIC MOTRU

Disciplinele tehnice reprezintă o componentă fundamentală în formarea viitorilor profesioniști, asigurând legătura dintre teorie și aplicabilitate practică. Adaptarea resurselor educaționale la cerințele curriculare nu presupune doar respectarea programelor școlare, ci și integrarea unor metode inovatoare care să stimuleze învățarea activă. În acest context, lecția de electrotehnică devine un exemplu relevant prin care putem ilustra îmbinarea dintre tradițional și modern.

Disciplinele tehnice au un rol esențial în formarea elevilor pentru meserii și profesii căutate pe piața muncii. Resursele educaționale utilizate în aceste domenii trebuie adaptate pentru a răspunde atât cerințelor curriculare, cât și nevoii de a dezvolta competențe practice, aplicabile în situații reale. În plus, integrarea tehnologiei moderne poate transforma modul în care elevii învață și aplică cunoștințele.

1.Soluții pentru adaptarea resurselor la cerințele curriculare în disciplinele tehnice. Corelarea teoriei cu practica.

Curriculumul tehnic pune accent pe aplicarea imediată a cunoștințelor. Resursele trebuie să combine partea teoretică (principii, concepte, formule) cu studii de caz și exerciții practice (montaje, simulări, măsurători reale).

Utilizarea fișelor de lucru diferențiate

Elevii au ritmuri diferite de învățare, astfel că resursele pot include fișe de niveluri variate:

exerciții de bază pentru consolidarea noțiunilor fundamentale,

sarcini avansate pentru elevii performanți,

aplicații practice pentru cei care învață mai eficient prin „a face”.

Integrarea interdisciplinară

Disciplinele tehnice se intersectează adesea cu matematica, fizica sau informatica. O lecție de electrotehnică, de exemplu, poate include calcule matematice sau utilizarea softurilor de simulare din informatică.

Evaluarea bazată pe competențe

Resursele ar trebui să includă probe practice (realizarea unui circuit, proiectarea unei piese, utilizarea unui software tehnic), pe lângă evaluările scrise. Astfel, elevul este apreciat nu doar pentru cunoștințe teoretice, ci și pentru capacitatea de a le aplica.

2. Metodă inovatoare pentru îmbunătățirea resurselor tehnice

2.1. Simulări digitale și realitate augmentată (AR)

O inovație majoră pentru disciplinele tehnice este utilizarea simulărilor și a realității augmentate.

Pentru domeniul mecanică: elevii pot analiza un motor 3D pe tabletă sau telefon, demontând și remontând virtual piesele pentru a înțelege funcționarea.

Pentru domeniul electric: circuitele pot fi proiectate și testate virtual, evitând riscul de accidente și costurile materialelor.

Pentru domeniul construcții: AR poate arăta cum se ridică pas cu pas o structură, chiar în sala de clasă.

2.2. Platforme interactive de tip „learning by doing”

Există aplicații care permit elevilor să exerseze într-un mediu digital ceea ce vor realiza ulterior în laborator sau atelier. Astfel, elevii își dezvoltă în siguranță competențe practice, înainte de a lucra efectiv cu echipamentele reale.

2.3. Beneficii pentru elevi și profesori

- ✚ crește interesul și motivația elevilor,
- ✚ facilitează învățarea individualizată,
- ✚ reduce costurile și riscurile asociate materialelor consumabile,
- ✚ pregătește elevii pentru utilizarea tehnologiilor moderne din industrie.

Adaptarea resurselor educaționale la cerințele curriculare, în special pentru disciplinele tehnice, trebuie să combine rigoarea teoretică cu practica aplicată. Inovarea prin utilizarea simulărilor digitale și a realității augmentate poate transforma radical modul de predare și învățare, făcând procesul educațional mai atractiv, mai sigur și mai apropiat de cerințele pieței muncii.

Lecție de electrotehnică: Legea lui Ohm și aplicațiile practice

Nivel: învățământ tehnic, clasa a IX a

- ❖ **Disciplina: Electrotehnică și măsurări tehnice**
Durata: 50 de minute
Competențe vizate (din curriculum):

- Utilizarea conceptelor fundamentale din electrotehnică pentru rezolvarea de probleme.
- Realizarea de montaje electrice simple și interpretarea rezultatelor.
- Dezvoltarea gândirii logice și a capacității de analiză prin aplicarea relațiilor matematice.

❖ **Obiectivele lecției La finalul lecției, elevii vor putea:**

- 1.Să enunțe și să explice Legea lui Ohm.
- 2.Să aplice formula ($U = R I$) pentru calculul tensiunii, curentului și rezistenței.
- 3.Să proiecteze și să simuleze un circuit simplu (sursă de tensiune, rezistor, ampermetru, voltmetru).
4. Să aplice cunoștințele teoretice în practică, utilizând atât simulări digitale, cât și lucrări experimentale reale.

❖ **Structura lecției**

1. Captarea atenției (5 min):

- Întrebarea: „De ce se arde un bec atunci când folosim o tensiune prea mare?”
- Elevii formulează ipoteze.
- Profesorul prezintă un material video/AR despre efectele variației tensiunii asupra unui bec.

2. Predarea noilor cunoștințe (15 min):

- Explicarea Legii lui Ohm și a formulei ($U = R I$).
- Exemple de calcul: determinarea rezistenței, tensiunii și intensității în circuite simple.

3. Activitate practică (20 min):

- Simulare digitală: utilizarea aplicațiilor PhET sau AR pentru proiectarea și testarea unui circuit.
- Experiment real: montaj fizic pe plăcuța de test și măsurători cu aparatura specifică.

4. Concluzii și reflecție (5 min):

- Elevii compară rezultatele obținute prin simulare și experiment.
- Profesorul subliniază aplicabilitatea practică a Legii lui Ohm.

5. Evaluare

- Formativă: întrebări scurte și verificarea calculelor.
- Sumativă: prezentarea circuitului realizat de fiecare grup.
- Autoevaluare: reflecție individuală scrisă.

6. Inovație didactică

Lecția îmbină metodele tradiționale (predare, exerciții, experimente reale) cu instrumente moderne (simulări digitale și AR). Această combinație crește motivația elevilor, reduce riscurile și costurile materialelor și asigură o învățare activă și vizuală.

Prin adaptarea resurselor educaționale la cerințele curriculare și integrarea metodelor moderne, lecția devine un instrument complex, care dezvoltă competențe teoretice și practice. Elevii învață nu doar să aplice formule, ci și să gândească critic, să compare și să utilizeze tehnologia ca suport în procesul de învățare.

Bibliografie

- 1) Pavelescu, D. – Electrotehnică generală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
- 2) Popescu, A., Lăzărescu, C. – Bazele electrotehnicii, Editura Matrix Rom, București, 2008.
- 3) Pătrașcu, V. – Manual de electrotehnică pentru licee tehnologice, Editura Niculescu, București, 2014.
- 4) Ionescu, Gh. – Electrotehnică – Culegere de probleme, Editura Universitară, București, 2009.
- 5) Ministerul Educației – Programe școlare pentru licee tehnologice – Domeniul electric, electronic, electromecanic, București, 2019.

Resurse digitale

- 1)PhET Interactive Simulations – University of Colorado Boulder: <https://phet.colorado.edu>
- 2)All About Circuits: <https://www.allaboutcircuits.com>
- 3)Khan Academy – Electrical Engineering: <https://www.khanacademy.org/science/electrical-engineering>

**Ungureanu Gabriela – profesor de limba și literatura română
Colegiul Tehnic ”Ion Mincu” Focșani
Județul Vrancea**

De la Canon la Conexiune: Inovarea Didactică și Dezvoltarea Competențelor Transversale în Predarea Limbii și Literaturii Române în Era Digitală

I. Cadrul Teoretic: Reconfigurarea Educației în Secolul XXI

Tranziția către societatea cunoașterii și explozia digitală impun o redefinire fundamentală a procesului educațional. Abordarea modernă a învățării depășește modelul transmisiv (centrat pe profesor și pe stocarea informației) și migrează decisiv spre un model constructivist și socio-constructivist, în care elevul este văzut ca un actor activ, creator și responsabil al propriei sale cunoașteri. Această schimbare de paradigmă este esențială pentru a răspunde provocării centrale a educației în vremurile moderne: pregătirea cetățenilor pentru contexte profesionale și sociale aflate în permanentă fluiditate.

1.1. De la Pedagogia Transmisivă la Modelul Centrat pe Elev

Inovația în didactică nu se referă doar la integrarea instrumentelor tehnologice, ci, în primul rând, la schimbarea filosofiei de predare. Pedagogiile active plasează elevul în centrul demersului didactic, transformând profesorul din simplu furnizor de conținut în facilitator (designer) al experiențelor de învățare.

- **Învățarea Bazată pe Proiect (Project-Based Learning - PBL):** Elevii lucrează pe perioade extinse pentru a investiga și a răspunde la o întrebare sau o provocare complexă, autentică și captivantă. În contextul Limbii și Literaturii Române (LLR), un proiect poate fi crearea unui jurnal literar digital sau realizarea unui podcast care analizează teme recurente în literatura contemporană. Această metodă dezvoltă competențele de management al timpului și colaborarea.
- **Învățarea prin Cercetare (Inquiry-Based Learning - IBL):** Se bazează pe formularea de întrebări (Ipoteze) și pe explorarea răspunsurilor prin investigație autonomă. IBL cultivă în mod direct gândirea critică și capacitatea de rezolvare de probleme, esențiale în analiza aprofundată a textului literar sau în explorarea evoluției normei lingvistice.

1.2. Competențele Transversale și Alfabetizarea Digitală

Misiunea limbii și literaturii române în școala modernă se extinde dincolo de analiza literară și aplicarea gramaticală, concentrându-se pe dezvoltarea celor patru competențe fundamentale ale secolului XXI, adesea numite Competențele 4C: Comunicare, Colaborare, Gândire Critică și Creativitate. Acestea reprezintă liantul dintre cunoașterea strict disciplinară și capacitatea de aplicare în viața reală.

Un concept cheie este cel al Alfabetizării Digitale (*Digital Literacy*). A fi alfabetizat digital nu înseamnă doar a utiliza uneltele, ci a avea capacitatea de a accesa, evalua, sintetiza

și comunica informația într-un mediu digital în mod etic și responsabil. În contextul limbii și literaturii române, aceasta implică:

- Navigarea Responsabilă: Analiza critică a surselor online și diferențierea între informația credibilă și *fake news* (un subiect perfect pentru analiza textelor non-literare).
- Producția de Conținut: Utilizarea instrumentelor digitale pentru a crea și disemina texte și proiecte multi-media, transformând elevul din consumator pasiv în producător activ de sens.

Așadar, cadrul teoretic susține că inovația în educație este, în esență, o mișcare de la cunoaștere statică la competențe dinamice, utilizând pedagogii active și integrând tehnologia ca pe un vehicul pentru dezvoltarea competențelor transversale.

II. Contextualizarea Provocării

Într-o epocă definită de **viteză și volatilitate** – cea a **Revoluției 4.0** – educația se confruntă cu imperativul redefinirii propriei sale rațiuni de a fi. Dacă, în secolul trecut, scopul primar era transmiterea unui corpus de cunoștințe stabilit (canonul), astăzi, prioritatea se mută pe dezvoltarea capacității elevilor de a **procesa, evalua critic și utiliza etic** o cantitate masivă și în continuă schimbare de informație.

Disciplina Limba și Literatura Română (LLR), ca pilon al formării identitare și al comunicării, este direct interpelată de această transformare. Riscul major este acela ca studiul textului și al limbii să fie perceput ca **rupt de realitate**, reducându-se la o memorare sterilă de date și structuri. În consecință, este necesară o schimbare de paradigmă care să injecteze **inovație** în metodele didactice, transformând spațiul clasei într-un laborator viu de explorare și creație.

Problema centrală adresată de prezenta lucrare este: **Cum poate fi conceput și aplicat un cadru metodologic inovator care să utilizeze eficient resursele erei digitale pentru a dezvolta, prin intermediul studiului Limbii și Literaturii Române, competențele transversale esențiale (4C) la nivel gimnazial și liceal, asigurând totodată relevanța culturală a disciplinei?**

Justificarea demersului rezidă în necesitatea de a echilibra rigoarea academică cu aplicabilitatea practică. Prin adoptarea pedagogiilor centrate pe elev (PBL, IBL) și prin integrarea tehnologiei ca instrument de *învățare*, nu doar de *prezentare*, se urmărește transformarea studierii textelor canonice de la o obligație la o **experiență estetică și critică autentică**.

2.1. Obiectivele lucrării

Pornind de la aceste premise, obiectivele specifice ale articolului sunt:

1. **Analiza** impactului pe care îl au instrumentele digitale și pedagogiile active asupra motivației și implicării elevilor în procesul de învățare a LLR.
2. **Propunerea și detalierea** unor metode didactice concrete și originale pentru predarea literaturii (focalizate pe răspunsul creativ și lectura multimodală) și a limbii (centrate pe comunicarea autentică și alfabetizarea mediatică).
3. **Argumentarea** rolului crucial al profesorului ca **facilitator și designer de experiențe de învățare**, inclusiv în procesul de evaluare autentică, centrată pe competențe.

Lucrarea își propune, astfel, să ofere o viziune structurată și aplicabilă privind modul în care disciplina Limba și Literatura Română poate deveni un pol de excelență și inovație, pregătind elevii pentru complexitatea și exigențele vremurilor moderne.

III. Inovație Didactică în Predarea Limbii și Literaturii Române

Aplicarea inovației în limba și literatura română necesită o strategie duală: pe de o parte, **revitalizarea textului literar**, iar pe de altă parte, **ancorarea limbii în contexte de comunicare autentică**. Instrumentele digitale nu sunt scopul, ci mijloacele prin care se atinge o înțelegere mai profundă și o aplicare mai eficientă a competențelor.

3.1. Literatura: De la Analiză la Experiență Estetică și Răspuns Creativ

Marea provocare în predarea literaturii canonice este depășirea barierei dintre textul vechi și realitatea elevului modern. Metodele inovatoare se concentrează pe generarea unui răspuns personalizat și creator la text.

a) Lectura Multimodală și Contextualizarea Imersivă

Lectura multimodală utilizează resurse diverse (audio, video, vizuale) pentru a oferi elevilor multiple căi de acces la operă, stimulând înțelegerea și empatia:

- **Tururi Virtuale și Hărți Geografice:** În studiul operelor care implică spații culturale sau istorice distincte (ex.: *Moromeții*, *Enigma Otiliei*), se utilizează Google Earth sau aplicații de turism virtual pentru a vizualiza autentic mediul acțiunii. Acest lucru transformă cadrul epic dintr-o descriere abstractă într-un spațiu real.
- **Audio-Book-uri și Podcast-uri:** Audierea unor fragmente interpretate de actori sau crearea de playlist-uri muzicale asociate emoțiilor generate de text. La liceu, elevii pot realiza propriile lor podcast-uri critice (*Literary Pods*), în care dezbat teme și personaje, dezvoltând competența de comunicare orală (C).

b) Tehnici de Răspuns Creativ și Proiecte Digitalizate

Aceste tehnici mută accentul de la *ce a vrut să spună autorul* la *ce îmi generează mie textul*, cultivând creativitatea (C):

- **Fan Fiction și Extinderea Narativă:** Elevii sunt încurajați să rescrie finaluri, să creeze capitole lipsă sau să prezinte o scenă majoră din perspectiva unui personaj secundar. Aceste texte pot fi apoi publicate pe platforme de *storytelling* digital.
- **Banda Desenată Literară (Comic Strip):** Transformarea unor secvențe narative complexe (ex: descrierea naturii sau momente de introspecție) în format vizual. Acest proces obligă la sinteză, decodificare imagistică și interpretare, stimulând gândirea critică (C) și creativitatea (C).

3.2. Limba Română: De la Normă la Competență de Comunicare Autentică

Predarea limbii trebuie să iasă din paradigma exercițiilor repetitive și să se ancoreze în utilizarea funcțională și conștientă a resurselor lingvistice în viața cotidiană și în mediul digital.

a) Analiza textului non-literar și alfabetizarea mediatică

În loc să se analizeze doar structura frazei, se analizează *funcția* limbii în contexte reale:

- **Atelierul de Fake News și Persuasiune:** Elevii analizează texte extrase din presă, reclame sau social media pentru a identifica tehnici de manipulare, ambiguități

sintactice sau utilizarea abuzivă a clișeelelor. Acest lucru dezvoltă gândirea critică (C) aplicată.

- **Crearea de Ghiduri de Stil:** Elevii lucrează în echipe (Colaborare - C) pentru a crea mini-ghiduri practice de utilizare corectă și eficientă a limbii române în medii specifice (ex: *Ghidul de Etică și Stil pentru e-mailul Formal* sau *Regulile de Punctuație în Postările de pe Instagram*).

b) Explorarea și analiza lingvistică asistată de tehnologie

La nivel liceal, pot fi introduse elemente de analiză lingvistică avansată:

- **Utilizarea Corpusurilor Lingvistice Simple:** Explorarea frecvenței unor cuvinte sau structuri pentru a înțelege evoluția normei lingvistice sau diferențele de stil între registre.
- **Jocuri Lingvistice Digitale:** Utilizarea aplicațiilor tip *quiz* sau a platformelor de tip Kahoot/Quizizz pentru a exersa rapid și interactiv vocabularul, normele ortografice și de punctuație, transformând gramatica dintr-o disciplină aridă într-o provocare ludică și competitivă.

IV. Rolul Profesorului-Facilitator și Evaluarea Transversală

Trecerea la pedagogiile centrate pe elev transformă fundamental rolul profesorului. Acesta nu mai este principala sursă de informație, ci devine un arhitect al învățării și un mentor care ghidează elevul în procesul de construcție a cunoașterii.

4.1. Profesorul ca Designer de Experiențe de Învățare

Profesorul inovator de LLR își asumă trei roluri esențiale:

1. **Curator de Resurse:** Selectează și filtrează materialele digitale și non-digitale relevante, integrându-le organic în lecție, astfel încât să sprijine obiectivele de competență, nu doar să decoreze prezentarea.
2. **Facilitator și Ghid:** Oferă suport individualizat, ajutând elevii să navigheze prin complexitatea informației și să formuleze întrebări critice. Încurajează **autonomia** și **responsabilitatea** elevului în gestionarea proiectelor personale și de grup.
3. **Model de Gândire Critică:** Demonstrează metode de analiză și interpretare, expunând elevilor nu doar răspunsurile, ci și *procesul* de raționament care duce la acele răspunsuri.

4.2. Evaluarea: Centrată pe Proces și Competențe Autentice

Evaluarea în vremurile moderne trebuie să reflecte caracterul dinamic și aplicativ al învățării. Se impune o reorientare de la **evaluarea sumativă** (ce știe elevul la final) la **evaluarea formativă** (cum evoluează elevul în timpul procesului) și la **evaluarea autentică** (ce poate face elevul cu ceea ce știe în contexte reale).

- **Portofoliile Digitale:** Reprezintă instrumentul ideal pentru evaluarea transversală. Acestea colectează nu doar produsele finale (eseuri, teste), ci și evoluția proiectelor, reflecțiile elevilor asupra procesului de învățare și produsele creative (podcast-uri, benzi desenate). Portofoliul arată progresul competențelor (creativitate, comunicare, colaborare) în timp, nu doar nivelul atins la un moment dat.

- **Rubricile de Evaluare:** Asigură transparența și obiectivitatea evaluării. O rubrică bine construită, utilizată pentru evaluarea unui proiect (ex: un *Literary Pod*), nu notează doar corectitudinea gramaticală, ci și:
 - Calitatea argumentării și a gândirii critice.
 - Eficiența colaborării în echipă.
 - Originalitatea și creativitatea soluției propuse.

Un avantaj major al evaluării bazate pe portofoliu și rubrici este că stimulează **metacogniția** (gândirea asupra propriei gândiri), transformând elevul într-un participant activ la propria sa evaluare.

Prin această abordare, evaluarea devine un instrument de motivare și de diagnoză, oferind elevului și profesorului informații prețioase despre punctele forte și ariile care necesită îmbunătățire.

Concluzii

Prezenta lucrare a explorat modul în care disciplina limba și literatura română poate răspunde exigențelor educației în vremurile moderne prin adoptarea unei perspective constructiviste și prin integrarea inovației didactice.

Argumentul central susținut este că relevanța LLR nu rezidă doar în perpetuarea canonului, ci în recontextualizarea acestuia și în utilizarea lui ca sursă primară pentru dezvoltarea competențelor transversale (4C). Trecerea de la analiza reproductivă la răspunsul creativ și critic transformă studiul literaturii într-o experiență estetică autentică, iar studiul limbii într-o competență funcțională, aplicabilă în contextul **alfabetizării digitale** și mediatice.

Metode precum **Lectura Multimodală**, **Proiectele Digitalizate** și **Atelierele de Fake News** demonstrează că instrumentele erei digitale, utilizate strategic, nu diluează calitatea actului didactic, ci, dimpotrivă, potențează implicarea elevilor și eficiența învățării.

Succesul acestui demers inovator depinde covârșitor de profesorul-facilitator. Prin asumarea rolului de designer de experiențe de învățare, profesorul ghidează elevul să navigheze autonom prin informație, cultivând gândirea critică și colaborarea. Mai mult, evaluarea autentică (prin portofolii digitale și rubrici centrate pe competențe) asigură că măsurarea progresului este aliniată la obiectivele educaționale moderne, punând accentul pe ce poate face elevul cu cunoștințele dobândite.

În concluzie, inovația în predarea limbii și literaturii române nu este un lux opțional, ci o necesitate strategică care asigură formarea unor tineri capabili să comunice eficient, să gândească independent și să se adapteze la schimbare.

Direcțiile viitoare de cercetare și aplicare practică includ:

1. **Formarea continuă a cadrelor didactice:** Extinderea programelor de formare axate pe integrarea **Inteligenței Artificiale (AI)** ca instrument auxiliar în corectarea și generarea de exerciții, eliberând profesorul de sarcini repetitive pentru a se concentra pe mentorat.
2. **Dezvoltarea de resurse educaționale deschise (RED):** Crearea de platforme colaborative unde profesorii de LLR pot partaja modele de proiecte PBL și rubrici de evaluare autentică.

Prin transformarea școlii românești într-un ecosistem inovator, disciplina Limba și Literatura Română își consolidează rolul de pilon fundamental al educației complete, pregătind elevii nu doar pentru testele de azi, ci pentru viața de mâine.

Bibliografie

- Commission of the European Communities. (2018). *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens*. Publications Office of the European Union.
- Cucoș, C. (2014). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*. Iași: Editura Polirom.
- Malița, M. (2012). *Cinci mii de ani de viitor: O perspectivă asupra educației*. Iași: Editura Polirom.
- Pânișoară, I. O. (2015). *Comunicarea eficientă*. Iași: Editura Polirom.
- Prensky, M. (2010). *Teaching Digital Natives: Partnering for Real Learning*. Corwin Press.
- Stan, C. (2014). *Teoria și practica evaluării în educație*. București: Editura Universitară.
- Stoica, A. (coord.). (2001). *Evaluarea progresului școlar: de la teorie la practică*. București: Humanitas Educațional.

PRACTICI ȘI PROIECTE CARE CREEAZĂ SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI

**Prof. ing. URSA FLORIN
PALATUL COPIILOR TÂRGU MUREȘ**

Introducere: Importanța schimbării în școli și comunități

În lumea contemporană, schimbarea rapidă și inovația sunt esențiale pentru dezvoltarea durabilă a societăților. Școlile, ca piloni ai formării tinerelor generații și ca centre ale comunităților, joacă un rol crucial în promovarea valorilor, abilităților și cunoștințelor necesare pentru a face față provocărilor globale. Însă, pentru ca aceste instituții să devină catalizatori ai schimbării reale, trebuie să adopte practici inovatoare și să implementeze proiecte cu impact concret în viața elevilor și a comunităților lor.

Schimbarea nu înseamnă doar introducerea noilor tehnologii, ci și dezvoltarea unui climat de învățare incluziv, participativ, care să sprijine dezvoltarea personală și socială a elevilor. În plus, implicarea comunităților locale în procesul educațional și în inițiativele de dezvoltare durabilă aduce beneficii reciproce și contribuie la crearea unui mediu propice pentru progresul social.

Practici inovatoare în educație pentru schimbare reală

1. Educația centrată pe elev și metode interactive

Unul dintre cele mai eficiente moduri de a crea schimbare în școli este trecerea de la metoda tradițională de predare, centrată pe profesor, la o abordare orientată spre elevi. Acest lucru implică utilizarea tehnicilor de învățare activă, precum învățarea bazată pe proiecte, dezbateri, studii de caz, jocuri educaționale și învățare experiențială. Aceste metode stimulează gândirea critică, creativitatea și autonomia elevilor, pregătindu-i pentru provocările reale ale vieții.

2. Integrarea tehnologiei și a resurselor digitale

Adoptarea tehnologiei în procesul educațional permite personalizarea învățării și accesul la resurse variate. Platformele online, aplicațiile educaționale, realitatea augmentată și inteligența artificială pot transforma modul în care elevii învață și interacționează cu conținutul. De exemplu, proiectele de tip „școală digitală” facilitează colaborarea și oferă oportunități de învățare la distanță, esențiale în contextul pandemiei și al globalizării.

3. Educația pentru dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Schimbarea durabilă în școli presupune și dezvoltarea abilităților socio-emoționale, precum empatia, gestionarea conflictelor, comunicarea eficientă și rezolvarea problemelor. Programele de educație socio-emoțională contribuie la crearea unui mediu sigur și incluziv, unde elevii se pot dezvolta holistic și pot învăța să fie cetățeni responsabili.

4. Parteneriate între școli, părinți și comunități

Colaborarea între diferiți actori din comunitate stimulează inovarea și sprijină implementarea de practici și proiecte relevante. Atelierele cu părinții, proiectele de voluntariat și colaborările cu ONG - uri locale sunt exemple de inițiative care întăresc legăturile și creează un sentiment de apartenență și responsabilitate comună.

Proiecte comunitare cu impact durabil

1. Grădini urbane și agricultura urbană

Proiectele de grădini urbane permit elevilor și locuitorilor să învețe despre sustenabilitate, alimentație sănătoasă și ecologie, transformând spațiile urbane în terenuri educaționale. Aceste inițiative promovează implicarea activă a comunității și încurajează adoptarea unui stil de viață responsabil față de mediu.

2. Cultură și patrimoniu

Proiectele care valorifică patrimoniul cultural local, precum restaurarea monumentelor sau organizarea de evenimente culturale, contribuie la consolidarea identității comunitare și la crearea unui sentiment de mândrie și continuitate. Elevii devin actori ai conservării patrimoniului, învățând despre istorie și tradiții într-un mod practic și interactiv.

3. Inițiative de incluziune și diversitate

Proiectele dedicate incluziunii sociale, cum ar fi programele pentru elevi cu nevoi speciale, campaniile anti-discriminare și activitățile interculturale, contribuie la reducerea inegalităților și la promovarea unui mediu educațional echitabil și tolerant.

4. Eco-școli și programe de protecție a mediului

Proiectele eco-școli implică elevii în activități de reciclare, reducere a consumului de energie și apă, plantare de copaci și monitorizare a biodiversității. Aceste inițiative sporesc conștientizarea asupra problemelor de mediu și stimulează acțiuni concrete pentru protejarea planetei.

Exemple de succes și studii de caz

1. Școala „Green Valley” din Finlanda

Această școală a implementat un program de educație sustenabilă, în care elevii participă la proiecte de grădinarit, reciclare și energie regenerabilă. Rezultatele au fost un mediu de învățare mai sănătos și un nivel crescut de conștientizare ecologică în rândul elevilor.

2. Proiectul „Community Roots” din SUA

Inițiativa a implicat elevi în crearea de grădini urbane în cartiere defavorizate, facilitând accesul la alimente sănătoase și dezvoltând abilități de leadership și colaborare. Impactul s-a reflectat în îmbunătățirea sănătății și în creșterea sentimentului de responsabilitate civic.

3. Programul „Inclusion for All” din România

Acest proiect a sprijinit integrarea elevilor cu nevoi speciale în școli obișnuite, prin formare pentru cadre didactice și activități interculturale. Rezultatele au fost creșterea incluziunii sociale și reducerea stigmatizării.

Concluzii și recomandări

Schimbarea reală în școli și comunități nu se poate realiza fără implementarea unor practici inovatoare și a unor proiecte cu impact durabil. Este esențial ca educatorii, autoritățile și cetățenii să colaboreze pentru a crea medii de învățare incluzive, sustenabile și participative. În plus, susținerea asociată de politici publice și resurse adecvate este vitală pentru extinderea acestor inițiative.

Recomandări pentru viitor:

- Promovarea formării continue a cadrelor didactice în metode moderne de predare și management de proiecte.
- Încurajarea parteneriatelor între școli, ONG - uri și mediul privat.
- Dezvoltarea de programe educaționale centrate pe problemele actuale, precum mediu, diversitate și incluziune.
- Implicarea activă a elevilor și părinților în planificarea și implementarea proiectelor.

Prin aceste eforturi, școlile și comunitățile pot deveni adevărate motoare ale schimbării, contribuind la formarea unui viitor mai echitabil, sustenabil și prosper.

Bibliografie

1. Fullan, M. (2007). „The New Meaning of Educational Change.” Teachers College Press.
- O lucrare despre schimbarea în educație și factorii care o facilitează.
2. OECD (2019). „Innovative Learning Environments.” OECD Publishing.
- Studiu despre practicile inovatoare în învățare și impactul acestora în școli și comunități.
3. Hargreaves, A., & Shirley, D. (2012). „The Global Fourth Way: The Quest for Educational Excellence.” Corwin.
- Analizează practici inovatoare și modele de leadership în educație.
4. UNESCO (2015). „Guidelines for Action: Education for Sustainable Development.”

- Resurse și recomandări pentru inițiative educaționale durabile și impactul acestora.
5. Durlak, J. A., & DuPre, E. P. (2008). „Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes. American Journal of Community Psychology”, 41(3-4), 327-350.
 - Studiu despre importanța implementării proiectelor și impactul lor în comunitate.
 6. Rogers, E. M. (2003). „Diffusion of Innovations.” Free Press.
 - O lucrare despre modul în care inovațiile sunt adoptate în societate, inclusiv în educație.
 7. World Bank (2018). „World Development Report 2018: Learning to Realize Education’s Promise.”
 - Analizează inițiative și practici de succes în domeniul educației și comunităților.
 8. European Commission (2020). „European Education Area: Strategies for Innovation and Inclusion.”
 - Resurse despre politicile și proiectele europene în educație pentru schimbare socială.
 9. Tedesco, J. C. (2007). „Community-Based Education: Principles and Practices.” Routledge.
 - Concepte și exemple de proiecte educaționale în comunitate.
 10. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). „Joining Together: Group Theory and Group Skills.” Pearson Education.
 - Abordare despre colaborare și parteneriate în contexte educaționale și comunitare.

METODE MODERNE UTILIZATE ÎN PREDAREA CONTABILITĂȚII

MODELUL FLIPPED CLASSROOM

Prof. Vârteiu Daniel – Petru

Liceul Tehnologic Aiud

Introducere

Flipped Classroom este un model de învățare în care elevii studiază materialul teoretic acasă, prin lecții video sau resurse online, iar timpul de la clasă este dedicat activităților interactive, discuțiilor și aplicării cunoștințelor. Aceasta presupune inversarea procesului de învățare tradițional, astfel încât elevii dobândesc cunoștințele de bază înainte de întâlnirea cu profesorul, care are rol de facilitator și pot profita de timpul din clasă pentru a rezolva probleme complexe sau pentru a discuta idei cu colegii.

Modelul Flipped Classroom reprezintă una dintre metodele de instruire activă și eficientă ce poate fi utilizată la disciplina *Contabilitate*, datorită capacității acestei metode de a adapta învățarea la specificul dinamic și practic al acestei discipline.

În continuare prezint argumentele și dovezile empirice care susțin cele prezentate mai sus.

1. Argumente pentru eficiența modelului Flipped Classroom în Contabilitate

✓ *Aplicabilitate practică:*

Contabilitatea reprezintă o disciplină cu multiple activități practice, iar modelul Flipped Classroom oferă posibilitatea elevilor să studieze partea teoretică acasă cu ajutorul materialelor video disponibile pe diverse platforme sau prin intermediul parcurgerii lecțiilor din manual și să aplice cunoștințele dobândite în clasă prin activități practice, proiecte individuale sau de grup. Aplicarea acestui model dezvoltă gândirea critică și creativitatea.

Exemplu: Se dă următoarea operațiune economico-financiară: Se achiziționează mărfuri de la furnizor în valoare de 10.000 lei, TVA 21%. Realizați analiza contabilă a operațiunii prezentate.

Profesorul trebuie să creeze sau să pună la dispoziția elevilor materiale video, studii de caz sau manuale adaptate nivelului elevilor și care să fie captivante, să atragă interesul elevilor. Pentru transmiterea informațiilor către elevi se pot utiliza materiale de pe diverse platforme precum YouTube, Google Classroom și platforme de specialitate precum CECCAR. Transmiterea informațiilor poate îmbrăca diverse forme: lecții preînregistrate (YouTube/Google Classroom), studii de caz sau tutoriale (platforma CECCAR). Utilizarea modelului Flipped Classroom oferă posibilitatea elevilor să parcurgă materialele în propriul ritm și să reia vizualizarea ori de câte ori este nevoie.

✓ *Adaptabilitate la conținutul dinamic*

Domeniul contabil este un domeniu într-o permanentă schimbare (câteva schimbări/an) datorită cadrului legislativ care trebuie să reglementeze situația din economie, iar modelul Flipped Classroom permite actualizarea informației prin conținuturi digitale accesibile. Elevii pot parcurge studii de caz recente și instrumente digitale relevante care să le asigure gradul de noutate al informației transmise.

✓ *Învățare centrată pe elev*

Modelul Flipped Classroom reprezintă un model bazat pe participarea activă a elevilor în cadrul procesului instructiv-educativ. Elevii sunt cei care își asuma responsabilitatea procesului de învățare, în timp ce profesorul doar îi ghidează și le oferă feedback. Utilizarea modelului Flipped Classroom stimulează motivația și implicarea elevilor în procesul educativ oferindu-le posibilitatea parcurgerii și aprofundării materialelor în ritm propriu.

2. Dovezi empirice relevante:

✓ *Creșterea implicării elevilor în procesul educativ și a performanței obținute de aceștia,*

Utilizarea modelului Flipped Classroom duce la o creștere semnificativă a implicării elevilor în activitățile de la clasă și la o îmbunătățire a rezultatelor obținute de aceștia. Elevii se simt mai motivați și mai implicați la discuțiile de grup și la proiectele de grup, întrucât dețin cunoștințe solide și se simt pregătiți să colaboreze.

✓ *Dezvoltarea abilităților practice,*

Utilizarea modelului Flipped Classroom este foarte important în studiul Contabilității, deoarece se asigură dezvoltarea abilităților practice prin activități de tipul proiecte de grup, simulări (firme de exercițiu), studii de caz privind activitățile agenților economici.

✓ *Flexibilitate și accesibilitate*

Materialele digitale pot fi accesate oricând și de oriunde, ceea ce le oferă elevilor flexibilitate și adaptabilitate în funcție de stilul de învățare și de nevoile individuale ale fiecăruia.

Concluzii,

Modelul Flipped Classroom reprezintă o abordare educațională modernă și eficientă, centrată pe elev și pe dezvoltarea competențelor reale. Modelul Flipped Classroom se potrivește foarte bine cu specificul disciplinei/modulului Contabilitate, asigurând elevilor un mediu de învățare dinamic, interactiv, colaborativ cu orientare spre dezvoltarea abilităților practice. Elevii fiind cei responsabili de procesul de învățare, în timp ce profesorul doar îi ghidează și le oferă feedback. Flipped Classroom este un model didactic valoros, care, aplicat corect și adaptat contextului educațional, contribuie semnificativ la modernizarea procesului de predare – învățare și la creșterea performanței școlare.

Bibliografie

1. Heritage, M. (2018). *Formative assessment: Making it happen in the classroom*. Corwin.
2. Johnson, C. M. (2016). Rethinking online discourse: Improving learning through discussions in the online classroom. *Education and Information Technologies*, 21(6), 1483-1507.
3. Lock, J., & Johnson, C. (2017). From assumptions to practice: Creating and supporting robust online collaborative learning. *International Journal on E-Learning*, 16(1), 47-66.
4. Manso, M., & Garz, M. (2011). Designing effective global collaborative projects. *Learning and Leading with Technology*, 39, 32-33.
5. Shute, V. J. (2019). "Focus on formative feedback." *Review of Educational Research*, 89(4), 499-534.
5. Wiliam, D. (2020). *Embedding formative assessment: Practical techniques for K-12 classrooms*. Solution Tree Press.

ANEXA 1 – Fișa de studiu individual (acasă)

Tema: Achiziția de mărfuri de la furnizori în valoare de 10.000 lei, TVA deductibilă 21%.

Obiective de învățare:

- să identifice elementele unei facturi de achiziție;
- să calculeze TVA aferentă achiziției;
- să recunoască conturile contabile utilizate;
- să înțeleagă impactul operațiunii asupra patrimoniului.

Sarcini pentru elevi:

1. Recitește noțiunile despre:
 - conturile de stocuri (371),
 - conturile de terți (401),
 - TVA deductibilă (4426).
2. Urmărește materialul video/lecția despre „Achiziția de mărfuri”.
3. Notează într-un caiet:
 - ce reprezintă TVA deductibilă;
 - ce document justifică achiziția de mărfuri.

ANEXA 2 – Fișa de lucru (activitate în clasă)

Situația dată:

Se achiziționează mărfuri de la furnizor în valoare de 10.000 lei, TVA 21%.

Cerințe:

1. Calculați:
 - valoarea TVA;
 - valoarea totală a facturii.
2. Identificați:
 - elementele de activ și pasiv implicate;
 - conturile contabile utilizate.
3. Realizați analiza contabilă a operațiunii.

ANEXA 3 – Tabel de analiză contabilă

<i>Element analizat</i>	<i>Explicație</i>
Valoare mărfuri	10.000 lei
TVA (21%)	
Total factură	
Activ – creșteri	
Pasiv – creșteri	

ANEXA 4 – Rezolvare / feedback (discutată în clasă)

1. Calcul:

- Mărfuri = 10.000 lei
- TVA = $10.000 \times 21\% = 2.100$ lei
- Total factură = $10.000 + 2.100 = 12.100$ lei

2. Analiza economică:

- *Crește activul:*
 - Mărfuri = 10.000 lei
 - TVA deductibilă = 2.100 lei
- *Crește pasivul:*
 - Datorii față de furnizori = 12.100 lei

3. Analiza contabilă (articol contabil):

%	=	401 „Furnizori”	<u>12.100</u>
371 „Mărfuri”			10.000
4426 „TVA deductibilă”			2.100

ANEXA 5 – Reflecție (învățare activă)

Răspundeți oral sau în scris:

- De ce TVA este considerată deductibilă?
- Ce s-ar modifica în analiză dacă plata s-ar face imediat?
- Cum ar influența această operațiune bilanțul firmei?

Educație cu Semnificație – exemple de bune practice

Vasile Cornelia Claudia

Școala Gimnazială George Topârceanu,
structura Grădinița Albă ca Zăpada și piticii

București, sector 4

Educația cu semnificație reprezintă un proces complex de formare care depășește simpla acumulare de cunoștințe. Scopul său principal este dezvoltarea armonioasă a elevului, atât din punct de vedere intelectual, cât și emoțional, social și moral. În contextul actual, marcat de schimbări rapide și de progres tehnologic, educația trebuie să răspundă nevoilor reale ale elevilor și să îi pregătească pentru viața adultă.

Conceptul de educație cu semnificație se bazează pe ideea că învățarea este eficientă atunci când elevii înțeleg utilitatea informațiilor dobândite și le pot aplica în situații concrete. Astfel, procesul educațional devine mai atractiv, iar motivația pentru învățare crește considerabil.

Caracteristicile educației cu semnificație

Un prim element esențial al educației cu semnificație este centrarea pe elev. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării. Elevul este încurajat să participe activ, să își exprime opiniile și să își dezvolte spiritul critic.

O altă caracteristică importantă este legătura dintre teorie și practică. Cunoștințele nu sunt prezentate izolat, ci integrate în contexte reale de viață. De asemenea, educația cu semnificație promovează colaborarea, respectul reciproc, toleranța și acceptarea diversității.

Rolul profesorului în educația cu semnificație

Profesorul are un rol esențial în crearea unui mediu educațional favorabil. Acesta trebuie să adapteze metodele de predare la nevoile și interesele elevilor, să utilizeze strategii interactive și să ofere feedback constructiv. Prin atitudinea sa, profesorul poate stimula curiozitatea și dorința de cunoaștere.

Exemple de bune practici în educația cu semnificație

Învățarea prin proiecte este una dintre cele mai eficiente metode moderne. Elevii lucrează individual sau în echipă pentru a rezolva probleme reale, dezvoltându-și competențe precum gândirea critică, creativitatea și responsabilitatea.

Învățarea colaborativă presupune lucrul în grup, unde fiecare elev are un rol bine definit. Această metodă contribuie la dezvoltarea abilităților de comunicare și la formarea spiritului de echipă.

Învățarea experiențială implică activități practice, experimente, jocuri de rol și vizite de studiu. Prin aceste activități, elevii învață prin experiență directă, ceea ce face procesul de învățare mai profund și mai durabil.

Utilizarea tehnologiei în educație reprezintă o altă bună practică. Platformele educaționale, aplicațiile interactive și resursele digitale pot sprijini învățarea personalizată și pot face lecțiile mai atractive.

Impactul educației cu semnificație asupra elevilor

Educația cu semnificație contribuie la formarea unor elevi autonomi, capabili să ia decizii informate și să se adapteze schimbărilor. Aceștia devin mai motivați, mai implicați și mai responsabili față de propria învățare.

Concluzie

În concluzie, educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială în dezvoltarea sistemului educațional modern. Prin aplicarea bunelor practici prezentate, școala poate deveni un spațiu al învățării autentice, pregătind elevii pentru provocările vieții.

Bibliografie

1. Dewey, J. – Democrație și educație, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași.

ÎNVĂȚAREA CARE CONTEAZĂ: EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE ÎN ȘCOALĂ ȘI COMUNITATE

VASILESCU-LOHAN ANDREEA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 2 BORDEASCA VECHE

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, având ca obiectiv principal formarea unor indivizi echilibrați, responsabili și capabili să se adapteze schimbărilor societății. În acest context, conceptul de *educație cu semnificație* capătă un rol central, punând accent pe relevanța învățării, pe conexiunea cu viața reală și pe implicarea activă a elevilor în procesul educațional.

Educația cu semnificație nu se limitează la transmiterea de cunoștințe, ci urmărește dezvoltarea competențelor cognitive, sociale și emoționale, contribuind la formarea unor cetățeni activi și implicați în comunitate. Încă din învățământul primar, și în mod special din clasa pregătitoare, acest tip de educație poate genera schimbări reale, durabile, atât la nivelul școlii, cât și al comunității.

Un principiu esențial al educației cu semnificație este centrarea pe copil, pe nevoile, interesele și ritmul său de dezvoltare. În clasa pregătitoare, învățarea prin joc, explorare și experiență directă constituie baza formării achizițiilor de bază.

Activitățile didactice care valorifică materialele concrete și contexte familiare copiilor facilitează înțelegerea noțiunilor și dezvoltarea gândirii logice. De exemplu, în cadrul disciplinei Matematică și explorarea mediului, elevii pot fi implicați în activități de observare, numărare și clasificare a obiectelor din mediul apropiat, construindu-și cunoștințele prin acțiune și descoperire. Această abordare stimulează autonomia, curiozitatea și motivația pentru învățare, oferind fiecărui copil oportunitatea de a se implica activ într-un proces educațional relevant.

Educația cu semnificație acordă o importanță deosebită dezvoltării competențelor socio-emoționale, considerate fundamentale pentru adaptarea școlară și socială a elevilor. Copiii care învață să își recunoască emoțiile, să le exprime și să le gestioneze adecvat dezvoltă relații pozitive cu cei din jur și manifestă un nivel mai ridicat de încredere în sine.

Activitățile bazate pe povești, jocuri de rol sau discuții ghidate despre emoții oferă elevilor un cadru sigur de exprimare și reflecție. Prin astfel de demersuri, climatul clasei devine unul pozitiv, bazat pe respect și empatie, favorizând învățarea autentică și colaborarea între elevi.

Formarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător reprezintă un obiectiv important al educației cu semnificație. Încă din primii ani de școală, copiii pot fi învățați să respecte natura și să adopte comportamente ecologice prin activități concrete și ușor de înțeles. Activitățile de colectare selectivă a deșeurilor, de economisire a resurselor sau de îngrijire a plantelor contribuie la dezvoltarea conștiinței ecologice. Prin implicare directă, elevii înțeleg legătura dintre acțiunile lor și protejarea mediului, formându-și deprinderi utile pentru viața de zi cu zi.

Educația cu semnificație depășește granițele sălii de clasă și se extinde în comunitate, prin proiecte educaționale care încurajează solidaritatea, implicarea și spiritul civic. Chiar și la

vârste mici, elevii pot participa la activități de voluntariat adaptate nivelului lor de înțelegere. Proiecte precum colectarea și donarea de alimente, cărți sau jucării dezvoltă empatia și responsabilitatea socială. Elevii învață că pot contribui la binele comun și că gesturile simple pot avea un impact semnificativ asupra celor din jur. Aceste experiențe consolidează relația dintre școală și comunitate și oferă copiilor modele pozitive de implicare.

Un element-cheie al educației cu semnificație îl reprezintă colaborarea dintre școală, familie și comunitate. Implicarea părinților în activitățile școlare contribuie la crearea unui mediu educațional coerent și favorabil dezvoltării copilului. Activitățile comune elev–părinte–cadru didactic, precum proiectele caritabile, atelierele tematice sau evenimentele educative, consolidează relațiile și sporesc sentimentul de apartenență la comunitate. Prin acest parteneriat, școala devine un spațiu deschis, în care educația se realizează în mod colaborativ și responsabil.

Educația cu semnificație, aplicată încă din învățământul primar, contribuie la formarea unor elevi implicați, responsabili și capabili să înțeleagă rolul lor în societate. Prin practici educaționale centrate pe copil, educație socio-emoțională, proiecte comunitare și parteneriate autentice, școala devine un factor activ al schimbării sociale.

Schimbarea reală începe cu pași mici, dar bine fundamentați, și cu cadre didactice care valorifică potențialul fiecărui copil. Astfel, educația nu mai este doar un proces de instruire, ci un demers cu sens, care modelează caractere și contribuie la dezvoltarea comunităților.

Bibliografie

1. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București. Editura Curtea Veche.
2. Joița, E. (2006). *Pedagogia experienței*. București. Editura Didactică și Pedagogică.
3. UNICEF România. (2018). *Educația pentru dezvoltare durabilă în școală*. București

LEADERSHIP ȘI IMPACT ÎN EDUCAȚIE

Prof.înv.primar VasIU Luminița-Alina
Școala Gimnazială Drașov, jud. Alba

Educația se află într-un proces continuu de transformare, influențat de evoluțiile sociale, tehnologice și culturale. În acest context, leadershipul educațional devine o resursă esențială pentru adaptarea și dezvoltarea instituțiilor școlare. Liderul din educație nu este doar un administrator al resurselor, ci un catalizator al schimbării, un vizionar capabil să inspire, să direcționeze și să creeze o cultură organizațională orientată spre învățare și inovație.

Leadershipul în educație presupune mai mult decât coordonarea activităților didactice. Acesta implică: stabilirea unei viziuni clare și coerente, împărtășită de întreaga comunitate școlară, motivarea și sprijinirea cadrelor didactice pentru a-și dezvolta competențele profesionale, crearea unui mediu pozitiv de învățare, bazat pe încredere, colaborare și responsabilitate, gestionarea eficientă a resurselor și promovarea inovației pedagogice. Un lider educațional performant reușește să echilibreze dimensiunea administrativă a rolului său cu dimensiunea inspirațională și umană.

Unul dintre cele mai influente modele teoretice este leadershipul transformațional, caracterizat prin capacitatea liderului de a: stimula reflectionarea critică și creativă, încuraja asumarea riscurilor și a inovației, susține dezvoltarea profesională continuă, inspire prin exemplu personal și prin valori autentice. Acest tip de leadership contribuie la crearea unei culturi instituționale dinamice, în care profesorii se simt valorizați și motivați să contribuie activ la îmbunătățirea procesului educativ.

Chiar dacă acțiunea liderului are ca obiectiv principal sprijinirea cadrelor didactice, impactul final se reflectă în rezultatele elevilor. Studiile arată că un leadership eficient duce la: creșterea nivelului de implicare și motivație în rândul elevilor, îmbunătățirea performanțelor academice, crearea unui climat școlar sigur, incluziv și prietenos, reducerea absenteismului și a comportamentelor problematice. Prin stabilirea unor standarde ridicate și prin promovarea unei culturi a excelenței, liderii educaționali influențează direct calitatea educației.

În prezent, accentul se mută tot mai mult pe leadershipul distribuit sau colaborativ, unde responsabilitatea conducerii nu mai aparține doar directorului, ci este împărțită între profesori, coordonatori, consilieri și chiar elevi. Acest model favorizează participarea activă și responsabilizarea întregii comunități școlare, valorifică competențele diverse ale membrilor echipei, conduce la decizii mai bine fundamentate și la o adaptabilitate crescută. Leadershipul colaborativ creează un sentiment puternic de apartenență și angajament, esențial în perioadele de schimbare.

Liderii din educație se confruntă adesea cu provocări precum: lipsa resurselor materiale și umane, rezistența la schimbare, presiunea birocrăției, gestionarea conflictelor și a diversității, necesitatea permanentă de formare și adaptare. Depășirea acestor obstacole presupune abilități de comunicare, flexibilitate, empatie și orientare spre soluții.

Leadershipul în educație are un impact profund asupra calității procesului educativ și asupra dezvoltării instituțiilor școlare. Liderii inspiraționali, capabili să creeze o viziune clară, să mobilizeze resurse și să construiască un climat organizațional pozitiv, determină evoluția elevilor, profesorilor și comunității în ansamblu. Într-o lume în continuă schimbare, educația are nevoie de lideri curajoși, inovatori și dedicați promovării excelenței.

BIBLIOGRAFIE

1. Cerchez, L. & Stanciu, S. (2020). *Leadership educațional. Modele, competențe, practici*. București: Editura Polirom.
2. Iucu, R. B. (2017). *Management și leadership în educație*. București: Editura Universității din București.
3. Manolescu, M. (2016). *Managementul educațional: perspective teoretice și practice*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Valentina Vintilă

LEADERSHIP ÎN EDUCAȚIE

Rolul profesorului-lider în atingerea performanței școlare

ELABORAT DE

Nume/Prenume: Valentina Vintilă

Valentina Vintilă

Rolul profesorului-lider în atingerea performanței școlare

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. Diversitatea rolurilor pe care le poate exercita profesorul la școală:

Profesorul, ca expert al actului de predare-învățare: el poate lua decizii privitoare la tot ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ.

Profesorul, ca agent motivator, declanșează și întreține interesul, curiozitatea și dorința lor pentru activitatea de învățare.

Profesorul, ca lider, conduce un grup de elevi, exercitându-și puterea asupra principalelor fenomene ce se produc aici. Este un prieten și confident al elevilor, un substitut al părinților, obiect de afecțiune, sprijin în ameliorarea stărilor de anxietate.

Profesorul, în ipostază de consilier, este un observator sensibil al comportamentului elevilor, un îndrumător persuasiv și un sfătuitor al acestora.

Profesorul, ca model: prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile, comportamentul său este un exemplu pozitiv pentru elevi.

Profesorul, ca profesionist reflexiv, se străduiește tot timpul să înțeleagă și să reflecteze asupra întâmplărilor inedite din clasă, să studieze și să analizeze fenomenele psihopedagogice cu care se confruntă.

Profesorul, ca manager, supraveghează întreaga activitate din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori.

În prezent, este nevoie de lideri puternici, care să se contureze, să se afirme și să aibă puterea de a oferi un exemplu care să transforme pierderile în oportunități și ferestre de evoluție. Profesorul lider este, mai mult ca oricând, un element necesar în ecuația învățării.

Fiecare dintre cei care aparțin categoriilor cu influență asupra procesului de învățare sunt lideri în educație, de la profesori, părinți și elevi, până la politicieni, vedete, influenceri, inovatori sau persoane care lucrează în administrația publică locală sau centrală. Este important să ne uităm fiecare la ce rol are și, mai ales, ce responsabilitate implică, pentru că leadership-ul vine cu foarte multă responsabilitate.

Responsabilitatea profesorilor este să fie competenți, responsabilitatea copiilor este să știe de ce merg la școală și să învețe, iar responsabilitatea părinților este să colaboreze cu profesorii și comunitatea pentru progresul copiilor. Liderul gândește lucrurile pe termen lung, își păstrează mereu

Valentina Vintilă

curiozitatea și privește în perspectivă. Leadership-ul la catedră se bazează pe încrederea profesorului în sine, dar și pe puterea cuvintelor, care pot face un elev să strălucească sau să se simtă umilit, de aceea este foarte important pentru un profesor să fie extrem de atent la folosirea limbajului și impactul lui pe termen lung. Profesorul lider este cel care face conexiunile între copii și tot ce înseamnă lumea din jurul lor și îi pregătește pentru o viață cu sens.

Profesorii eficienți, premisă a performanțelor elevilor

Eficiența cadrului didactic se concretizează în rezultatele la învățătură și în conduita elevilor, iar perioada de practică pedagogică nu este suficientă pentru ca profesorii debutanți să facă față tuturor problemelor din sala de clasă, așa încât, în funcție de necesitățile exprimate de fiecare profesor, oferta de formare are în vedere atât activități de optimizare a actului educativ, cât și abordări strategice ale unor dificultăți întâlnite în sistemul educațional actual. În celebra sa carte „Învățarea vizibilă”, John Hattie oferă o listă de calități ale profesorilor eficienți care se concentrează pe mai multe aspecte ale învățării, cum sunt:

- implicarea cognitivă a elevului față de conținutul predat;
- dezvoltarea unui mod de gândire și raționament care valorizează problematizarea și alte strategii de predare potrivite pentru conținutul pe care doresc ca elevii să-l învețe;
- împărtășirea de noi cunoștințe și sensuri, după care monitorizează felul în care elevii capătă fluentă și o bună stăpânire a noilor cunoștințe;
- oferirea de feed-back elevilor într-o manieră adecvată și într-un timp util;
- cererea de feed-back cu privire la impactul lor asupra progresului și competențelor tuturor elevilor;
- înțelegerea profundă cu privire la cum învățăm;
- observarea învățării prin ochii elevilor, apreciindu-le evoluțiile sinuoase în învățare, progresul nonlinear.

Profesorii foarte buni obțin rezultate prin valorizarea aptitudinilor și a intereselor elevilor. Pentru aceasta, ei trebuie să creeze condițiile care îi vor stimula pe copii, în care ei își vor dori să învețe, să găsească metodele potrivite de a le stimula curiozitatea, dorința de a învăța. Nevoia adaptării modalităților educaționale utilizate în școală la mediul sociocultural în care se dezvoltă copilul a dus la modelarea unui tip de profesor nonstandard, și anume edutainer (profesorul-spectacol) care împrumută elemente din artele spectacolului stradal

În concepția autorilor Brad Johnson și Tammy Maxson McElroy, trăsăturile specifice unui edutainer:

Valentina Vintilă

- manifestă cei trei R: respect, relaționare și responsabilitate;
- este stăpân pe propriul conținut, competent;
- are o educație relevantă, aplicată în lumea reală, practică;
- este entuziast, pasionat de educație;
- este abordabil, amical, disponibil;
- este preocupat de reușita elevilor;
- are simțul umorului, este amuzant;
- este cald, blând, transparent;
- deține controlul și interacționează bine cu audiența;
- asigură un climat cald în clasă;
- muncește mult, joacă dur, această filozofie devenind contagioasă pentru public”

Un alt rol principal al profesorului este să creeze așteptări de la elevii săi. Așteptările profesorilor au influențe semnificative asupra realizărilor elevilor. Atunci când elevii sunt motivați să învețe, asimilează firesc abilitățile de care au nevoie pentru îndeplinirea sarcinilor.

În procesul educației formale, este obligatorie existența unui parteneriat autentic care se desfășoară pe mai multe planuri:

- între cadrul didactic și elevii săi;
- între cadrele didactice și managerul școlar;
- între manager, ca reprezentant al școlii, și inspectoratul școlar;
- între profesorii unei clase;
- între școală și părinți/comunitate.

Calitatea actului educațional depinde de articularea unei relații între cel care caută (elev) și cel care dă (cadru didactic). Cunoașterea de către profesor a capacității de înțelegere a elevilor, a deprinderilor acestora, dar și a deficiențelor de comportament și a problemelor cu care se confruntă nu este un proces spontan, ci se realizează pe parcursul întregii activități educative. Pe de altă parte, elevii se adaptează la rândul lor stilului de predare al dascălului, așteptărilor acestuia legate de disciplină și de îndeplinirea sarcinilor didactice. Din aceste motive, respectarea principiului continuității la clasă este just și asigură obținerea performanțelor elevilor, fiindcă ambii parteneri ai activității didactice pleacă de la aspecte cunoscute către explorarea celor necunoscute.

Schimbarea cadrelor didactice este iminentă la începutul unui nou ciclu de învățământ, dar înlocuirea unui profesor iubit de elevi cu un alt cadru didactic îi poate bulversa pe aceștia.

Valentina Vintilă

Schimbarea periodică a cadrelor didactice nu este în interesul elevilor. Profesorul este un bun profesionist în domeniul său de activitate, dar este și un model pentru elevii săi, uneori chiar asemenea unui părinte. Unicitatea relației dintre profesor și elevii săi este dată de legătura umană bazată pe încredere și atașament, care se dezvoltă în paralel cu activitatea de învățare. Încrederea este o valoare esențială, care definește respectul reciproc și interdependența între toți actorii implicați în educație, de la elev și profesor până la familie și întreaga comunitate. Înțelegem deci prin aceasta o formă de atașament constructiv al tuturor părților din cadrul demersului educațional față de viziunea împărtășită și asumată asupra educației. Așadar, atunci când dimensiunea umană a profesiei didactice se manifestă, elevii au o stare de bine, sunt mai motivați, învață cu plăcere, formându-și nu doar competențe, ci și atitudini, valori care contribuie la o educație de calitate.

Oferirea unei perspective asupra dezvoltării profesionale este importantă în orice moment al carierei didactice, atât pentru a sprijini evoluția în carieră a debutanților, cât și pentru perfecționarea profesorilor cu experiență, căci instalarea plafonării va avea consecințe negative comparabile cu ale fenomenului de instabilitate pe post.

În prezent, stabilitatea cadrelor didactice pe post este considerată un punct forte al organizațiilor școlare, fiind un factor important în vederea asigurării calității în educație. Criza de resurse umane cu care se confruntă sistemul de învățământ românesc se reflectă într-un grad scăzut de ocupare a posturilor cu cadre didactice titulare.

STUDIU DE CAZ

- Scopul acestei cercetări este acela de a investiga opiniile cadrelor didactice privind măsura în care acestea consideră că managerii școlilor lor se implică eficient în dezvoltarea profesională a personalului didactic și în ce măsură se reflectă acest lucru asupra rezultatelor elevilor.

- Ipoteza de lucru:

Cu cât managerul școlar se implică mai mult în formarea și dezvoltarea cadrelor didactice din școala sa, cu atât implicarea lor și rezultatele elevilor vor fi mai bune.

- Obiectivele cercetării noastre sunt:

O1. Evaluarea activității și a gradului de implicare a managerilor în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

O2. Stabilirea unei corelații între nivelul de pregătire al profesorilor și rezultatele elevilor

Cele trei valori identificate ca fiind relevante pentru atingerea obiectivelor și

Valentina Vintilă

verificarea ipotezei sunt:

1. Implicarea managerilor școlilor în dezvoltarea resursei umane;
2. Motivația și interesele cadrelor didactice în ceea ce privește formarea continuă;
3. Stabilirea corelației dintre pregătirea profesională a cadrelor didactice și rezultatele elevilor la evaluarea națională.

CONCLUZII

Prin derularea acestui studiu, am urmărit, pe de o parte, stabilirea nivelului percepției cadrelor didactice în ceea ce privește impactul implicării managerilor școlilor în care își desfășoară activitatea asupra îmbunătățirii calității actului didactic, iar, pe de altă parte, am vizat stabilirea unei corelații între interesul a cadrelor didactice pentru dezvoltarea profesională și rezultatele obținute de elevi la evaluarea națională.

Corelând răspunsurile de la interviul cu managerii cu scorurile obținute în urma evaluării activității lor de către cadrele didactice, precum și cu rezultatele școlare obținute la evaluarea națională, rezultă că, în unitățile școlare în care s-a desfășurat cercetarea, managerii gestionează eficient activitatea de dezvoltare profesională. Analiza rezultatelor direcțiilor cercetate au confirmat ipoteza de lucru, prin urmare, succesul unei școli în ansamblu, pregătirea profesională a cadrelor didactice, rezultatele bune și foarte bune ale elevilor, climatul constructiv, toate acestea depind de implicarea managerului în dezvoltarea profesională a profesorilor.

Asumându-și o multitudine de roluri, profesorul trebuie să conștientizeze că exercitarea lor depinde de personalitatea pe care și-o modelează. În acest sens, un rol deosebit în exercitarea acestei profesii îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. De fapt, pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă dintr-o parte și din alta.

Rolul profesorului poate să fie analizat și din perspectiva relației profesor-elev. Având în vedere valorile societății contemporane (libertate, responsabilitate, toleranță, cooperare), se impune o nouă abordare a relației profesor-elev: asumarea de către profesor și elevi a unei responsabilități morale comune în cadrul relației educaționale, conducând la angajarea afectivă și efectivă în procesul educațional; recunoașterea reciprocă a „dreptului de a fi altfel” și valorizarea fiecărei ființe umane în parte, indiferent de cât și de cum este diferită; încrederea în posibilitățile fiecărei ființe umane de a progresa; recunoașterea faptului că toți elevii și profesorii sunt parteneri sociali cu funcții complementare, dar cu responsabilitate comună;

Valentina Vintilă

considerarea școlii ca mediu de construcție culturală; renunțarea la principiul „căii optime unice” și conștientizarea faptului că majoritatea problemelor sociale și umane au mai multe soluții echi-finale și echivalente; promovarea autenticității și sincerității – a fi tu însuși este mai important decât a avea dreptate.

Educația se sprijină pe patru piloni importanți: a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să trăiești împreună cu alții și a învăța să fii. În funcție de această optică, dar și de implicațiile globalizării asupra indivizilor, ale problematicii lumii contemporane, educatorii din învățământ urmează să îndeplinească roluri noi.

Valentina Vintilă

BIBLIOGRAFIE

1. Bush, T. (2021). *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*. Ediția a II-a. Iași: Polirom.
2. Cucoș, C. (2008). *Educația: iubire, edificare, desăvârșire*. Iași: Polirom.
3. Gardner, H. (2011). *Mintea disciplinată. Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate*. București: Sigma.
4. Gherguț, A. (2007). *Managementul general și strategic în educație*. București, Editura Polirom.
5. Păun, E. (2022). *Școala viitorului sau viitorul școlii?* Iași: Polirom.
6. Pânișoară, G., Pânișoară, I.O. (2016). *Managementul resurselor umane*. Iași: Polirom.
7. Sinek, S. (2018). *Începe cu de ce. Cum ne inspiră marii lideri astfel încât să trecem la acțiune*. București: Public

Leadership și Impact în Educație

Prof. ed. Timpurie: Vladu Mihaela
Școala Gimnazială "Regele Mihai I"

I. Introducere

Calitatea sistemului educațional este direct proporțională cu eficiența managementului și leadership-ului exercitat la nivelul instituțiilor de învățământ. În contextul dinamic actual, rolul directorului de școală a evoluat de la cel de simplu manager administrativ la cel de **lider transformațional** – un agent al schimbării, responsabil pentru crearea unei viziuni și cultivarea unei culturi organizaționale centrate pe excelență. Scopul acestui referat este de a analiza formele esențiale de leadership educațional și de a demonstra impactul lor direct și indirect asupra performanței cadrelor didactice și a rezultatelor elevilor.

II. Concepte și Modele de Leadership Educațional

Leadership-ul educațional nu se limitează la funcția de director, ci reprezintă o capacitate distribuită la nivelul întregii comunități școlare.

A. Leadership-ul Transformațional

Acest model este considerat cel mai eficient în mediul educațional, concentrându-se pe:

- **Viziune Inspirațională:** Liderul comunică o viziune clară și motivantă, care transcende interesele individuale și servește binele comun.
- **Considerație Individualizată:** Liderul acționează ca un mentor, sprijinind dezvoltarea profesională a fiecărui profesor și recunoscându-i contribuțiile.
- **Stimulare Intelectuală:** Încurajarea cadrelor didactice să pună sub semnul întrebării practicile existente și să experimenteze metode noi, inovatoare.

B. Leadership-ul Distributiv

Conștientizând complexitatea și volumul cerințelor, modelul distributiv presupune **împărțirea responsabilității de conducere**. Acesta delegă autoritatea și implică profesorii de excelență (lideri informali) în procesele decizionale, de mentorat și de dezvoltare curriculară. Acest lucru consolidează sentimentul de proprietate și angajamentul întregului corp profesoral.

III. Impactul Leadership-ului Asupra Schimbării și Performanței

Efectele unui leadership eficient se manifestă pe două planuri majore: cel al **culturii organizaționale** și cel al **rezultatelor învățării**.

A. Impactul Asupra Cadrelor Didactice și a Culturii Școlii

Un lider eficient are un impact profund asupra muncii profesorilor prin:

- **Dezvoltarea Profesională Continuă:** Asigurarea resurselor și oportunităților pentru formarea cadrelor didactice, transformând școala într-o **comunitate de învățare profesională (CIP)**.
- **Promovarea Colaborării:** Încurajarea profesorilor să lucreze în echipe, să își observe reciproc orele și să împărtășească cele mai bune practici (peer-coaching).
- **Crearea unui Climat de Încredere:** Un mediu în care profesorii se simt sprijiniți, apreciați și încurajați să își asume riscuri pedagogice duce la creșterea moralului și la scăderea ratei de *burnout*.

B. Impactul Asupra Rezultatelor Elevilor

Deși impactul leadership-ului asupra rezultatelor elevilor este considerat **indirect**, acesta este esențial. Liderul eficient nu predă direct, ci îmbunătățește calitatea actului de predare-învățare-evaluare.

Concret, un leadership puternic influențează:

1. **Așteptările Înalte:** Liderul stabilește standarde de performanță ridicate atât pentru personal, cât și pentru elevi.
2. **Atenția la Curriculum:** Asigurarea coerenței și relevanței curriculumului școlar.
3. **Climatul Școlar:** Crearea unui mediu sigur, echitabil și ordonat, esențial pentru concentrarea pe sarcinile de învățare.

IV. Concluzii

Leadership-ul educațional este un factor determinant în asigurarea calității și succesului unei școli. Trecerea de la un model centrat pe administrare la unul bazat pe **viziune, inspirație și dezvoltarea oamenilor (transformațional și distributiv)** este imperativă. Un lider care investește în capitalul uman al școlii (profesorii) și cultivă o cultură a învățării și colaborării va genera un impact pozitiv, de durată, asupra competențelor și performanțelor elevilor, pregătindu-i mai bine pentru provocările societății.

□ Bibliografie Selectivă (Sugestii)

- **Fullan, Michael.** (2001). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press. (Pentru concepte de schimbare educațională)
- **Leithwood, Kenneth.** (1994). *Leadership for School Restructuring*. Educational Administration Quarterly. (Pentru tipuri de leadership)
- **Jinga, Ioan.** (2005). *Directorul și profesorul. Managementul instituțiilor școlare*. Editura Bic All. (Pentru contextul românesc)

Educația cu sens în grădiniță: metode, practici și parteneriate care sprijină dezvoltarea copilului și a comunității

Vlaicu Claudia-Victoria
Lic. Teoretic „Gelu Voievod” / Gr. cu P.P. Gilău

Educația timpurie reprezintă fundamentul pe care se construiește dezvoltarea viitoare a copilului. În grădiniță, fiecare activitate, fiecare rutină și fiecare interacțiune contribuie la formarea identității, valorilor și deprinderilor care îi vor însoți pe copii tot restul vieții. Conceptul de *educație cu semnificație* reflectă tocmai această responsabilitate: nu doar să ocupăm timpul copiilor cu activități atractive, ci să oferim experiențe care lasă urme reale, pozitive și durabile.

Educația cu semnificație se sprijină pe ideea că învățarea adevărată apare atunci când copilul simte că ceea ce face are sens, când este implicat activ, când primește un rol în comunitate și când descoperă legături între ceea ce trăiește la grădiniță și lumea din jurul lui.

I. Principiile educației cu semnificație

Centrarea pe copil este unul din principiile educației cu semnificație. Un proces educațional cu adevărat valoros pornește de la nevoile, ritmurile și interesele copilului. Observarea atentă, discuțiile cu familia și adaptarea activităților la particularitățile fiecăruia asigură o învățare autentică. Copilul trebuie să simtă că are libertatea de a explora, a întreba, a greși și a reuși.

• Jurnalul emoțiilor

Panoul emoțiilor este utilizat zilnic în grupă. Copiii aleg un simbol potrivit stării lor și îl așază în dreptul numelui. Educatoarea discută pe înțelesul lor despre ce simt și cum pot gestiona emoțiile. Practica ajută la dezvoltarea socio-emoțională, la prevenirea conflictelor și la formarea empatiei.

• Colțul deciziilor

Fiecare copil are posibilitatea de a alege ordinea activităților de dimineață, conform intereselor proprii. Educatoarea propune opțiuni vizuale, adaptate vârstei, iar copiii decid ce vor să exploreze. Astfel se dezvoltă autonomia, inițiativa și responsabilitatea personală.

Un alt principiu este învățarea prin experiențe reale.

Copiii învață cel mai bine prin acțiune directă: ating, construiesc, experimentează, explorează mediul natural și social. Activitățile practice le dezvoltă autonomia, curiozitatea și responsabilitatea.

• Mic atelier de știință

Activitățile de explorare științifică sunt prezentate copiilor sub formă de joc: topirea gheții, schimbarea stărilor de agregare, observarea insectelor, plantarea semințelor. Prin experimentare directă, copiii înțeleg relația cauză-efect, își dezvoltă curiozitatea naturală învață prin descoperire, nu prin explicații lungi.

• „Gătim împreună”

Copiii pregătesc gustări simple (salate de fructe, tartine, limonadă), participând la etapele specifice (spălare, măsurare, amestecare, asamblare). Activitatea dezvoltă deprinderi practice, motricitatea fină, cooperarea și respectul pentru reguli de igienă.

Colaborarea școlii cu familia este un alt principiu al educației.

Educația cu semnificație presupune și implicarea părinților.

• Săptămâna părinților în grădiniță

Pe parcursul unei săptămâni, părinții sunt invitați să prezinte copiilor meserii, talente sau povești din experiența lor. Copiii descoperă roluri sociale diverse și modele de viață, iar colaborarea educatoare–familie se întărește, văd modele reale de viață, părinții devin parteneri ai educației.

- „Biblioteca de acasă”

Grădinița pune la dispoziția părinților o selecție de cărți pentru a fi citite acasă, împreună cu copilul. Copilul aduce cartea înapoi și povestește pe scurt ce i-a plăcut. Practica dezvoltă limbajul, încrederea în sine și obiceiul cititului. Se formează pasiunea pentru lectură.

Colaborarea cu instituțiile locale, cu bibliotecile, muzeele, poliția, pompierii, biserica, centre culturale sau ferme locale creează o rețea de resurse care îmbogățește educația copilului.

- Vizite la instituții locale

Vizitele la pompieri, poliție, muzeu, brutărie, fermă sau bibliotecă oferă copiilor experiențe autentice despre lumea din jur. Ei învață regulile de siguranță, descoperă meserii și înțeleg importanța fiecărui rol social. Copiii descoperă rolurile sociale, regulile de siguranță și importanța ajutorului în comunitate.

- Proiecte comune cu biblioteca

Biblioteca locală participă la activități prin ateliere de lectură, jocuri educative sau expoziții tematice. Copiii intră în contact cu lumea cărților și își îmbogățesc vocabularul.

Alt principiu este formarea caracterului și a valorilor.

Respectul, generozitatea, disciplina, buna-cuviință, empatia și responsabilitatea sunt elemente fundamentale în educația timpurie. Activitățile care cultivă aceste valori au impact real asupra comportamentului copilului în comunitate.

- „Ziua faptelor bune”

O dată pe lună, copiii participă la o activitate de voluntariat adaptată vârstei: îngrijirea plantelor din curte, realizarea de felicitări pentru vârstnici, adunarea frunzelor sau colectarea de jucării pentru copii nevoiași. Astfel se cultivă generozitatea, responsabilitatea, politețea și simțul comunității.

- Cutia recunoștinței

În timpul săptămânii, copiii pun în cutie bilețele cu lucruri frumoase observate la colegi. La final, bilețelele sunt „citite” de educatoare. Această practică dezvoltă respectul reciproc și un climat afectiv pozitiv.

II. Practici educaționale cu impact real

1. Rutine zilnice care dezvoltă autonomia

Rutinele bine stabilite îi ajută pe copii să înțeleagă ordinea, limitele și responsabilitatea. Activități simple precum aranjarea materialelor, servirea mesei, îngrijirea plantelor din clasă sau respectarea regulilor de igienă devin forme de educație cu semnificație atunci când sunt practicate constant.

2. Învățarea prin joc

Jocul este limbajul copilăriei. Activitățile de construcție, rolurile din jocurile de imitație, jocurile senzoriale sau cele în natură cultivă creativitatea și învățarea spontană. Jocul nu este doar o formă de recreere, ci un instrument serios de dezvoltare emoțională și cognitivă.

3. Activități outdoor

Natura oferă cel mai bogat laborator de explorare. Grădina educațională, vizitele în parc, observarea sezonieră a plantelor, jocurile tradiționale în aer liber și activitățile sportive îi ajută pe copii să dezvolte relația cu mediul și să dobândească un stil de viață sănătos.

4. Proiectele tematice integrate

Un proiect bine structurat permite copiilor să descopere un subiect din mai multe perspective: știință, arte, matematică, limbaj, socializare. De exemplu, un proiect despre

„Apa” poate include experimente, poezii, cântece, discuții despre economie, pictură, activități de protejare a mediului sau întâlniri cu specialiști.

III. Proiecte care creează schimbare reală în școli și comunități

***„Grădina copiilor”**

Un proiect prin care copiii, părinții și cadrele didactice amenajează un spațiu verde al grădiniței. Copiii plantează legume, flori sau plante aromatice, le îngrijesc și observă procesul de creștere. Acest tip de activitate dezvoltă răbdarea, respectul pentru natură și obiceiul muncii.

***„Micii voluntari ai comunității”**

Activități simple și adaptate vârstei, precum strângerea frunzelor din curtea grădiniței, confecționarea unor felicitări pentru vârstnici sau colectarea de jucării pentru copiii din familii nevoiașe îi învață pe copii valoarea solidarității și importanța implicării civice.

***„Săptămâna meseriilor”**

Invitarea părinților și a unor profesioniști locali (polițist, medic, pompier, bucătar, bibliotecar) pentru a prezenta meseria lor. Copiii descoperă rolurile sociale și își dezvoltă respectul față de muncă și față de comunitate.

***„Ziua tradițiilor românești”**

Un proiect cultural în care copiii învață despre portul popular, cântece, obiceiuri, obiecte tradiționale și mâncăruri specifice. Prin astfel de activități se consolidează respectul pentru patrimoniul cultural și identitatea națională.

***„Prietenii cărților”**

Colaborarea cu biblioteca locală, vizite regulate, întâlniri cu povestitori sau ilustratori. Cititul devine un obicei, nu doar o activitate ocazională. Copiii învață limbajul, imaginația și plăcerea de a asculta povești.

Educația cu semnificație nu este o teorie abstractă, ci o practică zilnică ce poate fi aplicată în orice grădiniță. Prin activități simple, dar pline de conținut, prin proiecte care implică familia și comunitatea și prin cultivarea valorilor morale, educatoarea devine un formator al viitorilor adulți responsabili și echilibrați.

Schimbarea reală nu apare peste noapte, ci prin pași mici, consecvenți și prin atenția acordată fiecărui copil. Atunci când copiii simt că sunt respectați, ascultați și implicați în activități care au sens, educația devine puternică, durabilă și cu adevărat transformatoare.

Educația cu semnificație nu este doar o metodă, ci o filozofie de lucru. Ea susține dezvoltarea integrală a copilului și transformă grădinița într-un spațiu viu, cald și formator, în care fiecare copil este încurajat să crească frumos și echilibrat.

Bibliografie:

- Ministerul Educației. *Curriculum pentru educația timpurie*. București, 2019.
- Montessori, Maria. *Mintea absorbantă*. București: Editura Herald, 2017 (ediția în limba română).
- Cucoș, Constantin. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2014.
- Piaget, Jean. *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972.

TEHNICI ȘI METODE DE EDUCAȚIE REMEDIALĂ PENTRU SUCCES

Profesor Voica Maria Sidonia
Liceul Tehnologic „Alexe Marin” Slatina

O societate dezvoltată și sănătoasă este cea care se bazează pe educație, iar educația remedială este parte a educației copilului care are ca obiectiv stimularea finalizării învățământului obligatoriu și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din grupurile dezavantajate. Orice școală care are elevi ce provin din zone defavorizate, și credem că în marea majoritate a școlilor sunt astfel de elevi, ar trebui să existe un program de remediere, acesta având ca obiectiv schimbarea atitudinii față de fiecare elev care poate avea la un moment dat dificultăți de învățare.

Pornind de la cunoașterea realității socio-economice individuale și evaluării nivelului de performanțe cognitive ale copiilor se observă o nevoie acută de activități remediale.

În orele de educație remedială, copiii sunt sprijiniți în efectuarea asistată a temelor, în activități de recuperare școlară și ameliorare a dificultăților în învățare, precum și în activități de educație plastică sau jocuri distractive, cu scop educativ indirect.

Pentru ca activitățile de educație remedială să fie eficace se urmăresc mai multe aspecte :

- diversitatea,
- accesibilitatea și estetica materialului didactic prezentat;
- cadrul ambiental personalizat cu lucrările elevilor sau schimbarea locației de lucru;
- aplicarea unor strategii de învățare prin cooperare ca metode de promovare a armoniei sociale;
- percepția și feed-back-ul părinților pe parcursul desfășurării activităților de remediere;
- implicarea mediatorului școlar în buna desfășurare a activității de educație remedială.

Este foarte important pentru o școală, chiar vital, să aibă un program de educație remedială, deoarece scopul final al educației remediale este stimularea finalizării învățământului obligatoriu, adică prevenirea abandonului școlar și îmbunătățirea ratei succesului școlar pentru copiii din grupurile dezavantajate.

Prin astfel de activități se urmărește o schimbare de atitudine a cadrelor didactice, a părinților, a elevilor și a reprezentanților instituțiilor publice locale și județene, față de comunitățile și grupurile dezavantajate.

Elevii absentează din ce în ce mai mult , din varii motive. Frecvența scăzută de la cursuri face ca elevii să întâmpine greutăți în atingerea obiectivelor - cadru. Din cauza condițiilor vitrege de acasă sunt irascibili, nu se pot concentra pe o durată mai lungă de timp, inclinându-se spre fuga de la ore sau găsirea altor preocupări. Este necesar ca elevii să fie sprijiniți în efectuarea asistată a temelor, în activități de recuperare școlară și ameliorare a dificultăților în învățare, precum și în activități de educație plastică sau jocuri distractive, cu scop educativ indirect.

Metode și strategii aplicate în educația remedială

Educația remedială trebuie să țină seama de nevoile educative ale fiecărui copil, anume: învățarea citirii și a scrierii, calculul matematic, formarea unei imagini de sine pozitive, organizarea activității, implicarea eficientă în toate activitățile în care sunt implicați toți ceilalți copii, structură, organizare și sprijin personalizat.

Metodele și strategiile aplicate trebuie să țină seama de vârsta lor, de plăcerea să de a comunica și de a se mișca, de aceea ele trebuie să fie bazate pe joc, mișcare, interacțiune cu ceilalți colegi și discuții care par libere, dar care să fie corect îndrumate de cadrul didactic pentru a-și atinge obiectivul în acea activitate. Pentru a se obține rezultate cât mai bune este necesar ca noi, sunt necesare anumite schimbări și strategii de predare în funcție de stilul individual de învățare al elevului și folosirea materialului didactic adecvat :

- Material distributiv (mici cartonase cu imagini reprezentand animale, plante, lucruri cunoscute din mediul elevilor) pentru fiecare copil, pentru a se încuraja munca individuală.
- Calculatorul îi ajută pe elevi să vadă ceea ce nu pot vedea în mediul lor obișnuit de viață (prezentari Power Point), jocurile pot fi folosite pentru fixarea cunoștințelor, pentru reactualizarea lor, pentru predare.
- Folosirea situațiilor de joc în învățare, jocurile de rol, dramatizarea, folosirea povestirilor stimulează funcțiile intelectuale, modelează procesele afectiv- motivationale. Prin joc elevul transfigurează obiectele și fenomenele, relațiile, își asuma roluri. Funcția de comunicare a limbajului este cultivată în mod deosebit. Prin intermediul jocului elevul se simte responsabil de rezolvarea problemei impuse de joc. Elevul își asumă roluri luate, fie din viața cotidiană, fie din povești.
- Interdisciplinaritatea: descoperirea unei maniere originale de a aborda un subiect comun pentru a crea conexiuni posibile și necesare în vederea atingerii scopului propus, îmbinarea metodelor folosite la celelalte materii: desen, decupare, colorare, taiere, muzica, recitare, povestire, mișcare ritmata.
- Lucrul în grup oferă o gamă largă de interrelații care sprijină învățarea și evidențiază rolul social al acesteia. Există mai multe modalități de a forma grupuri mici de lucru: în funcție de marcajele pe care le conțin materialele de lucru (cartonase cu diferite simboluri: culori, flori, forme geometrice), în funcție de categorii de concepte și în funcție de cerința dată.

Pentru gruparea optimă a copiilor este deosebit de util un mobilier modular.

Aranjarea meselor se va face în funcție de nevoile de interacțiune anticipate de învățător, de spațiul avut la dispoziție și de numărul de elevi.

- Folosirea metodelor interactive: brainstorming, jurnalul cu dublă intrare, ciorchinele, cubul, eseul de cinci minute etc.
- Rezolvarea creativă a conflictelor din grupul de copii;
- Colaborarea cu familia – părinții ajută la sprijinul intervenției.
- Strategii pentru creșterea stimei de sine și a încrederii în propria eficiență.

Copiii care participă la astfel de programe de educație remedială pot fi învățați să-și aprecieze succesele ca rezultat al efortului propriu sau al propriilor capacități și să evite să pună succesele lor pe seama norocului, a întâmplării ori facilității situației. Ei trebuie să fie învățați să atribuie eșecul unor cauze externe și stabile sau a unor cauze interne și instabile. Copii trebuie să fie învățați să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități dificile și să nu se judece prea sever și să nu se culpabilizeze atunci când gresesc.

Este foarte important să se descopere stilul de învățare, pentru că putem să ne adaptăm metoda de predare astfel încât elevul să înțeleagă cât mai mult posibil din lecția predată.

Strategii de dezvoltare a stilurilor de învățare :

- Identificarea stilului de învățare
- Participarea la exerciții de autocunoaștere și intercunoaștere
- Exersarea deprinderilor eficiente de studiu (de ex. modalități de luarea notițelor)

Bibliografie :

1. Politici de incluziune socială pentru grupurile vulnerabile, în cadrul proiectului „Transnational European Labour Market Integration Through Information Technologies” - Duminică, Gelu; Căce, Sorin (coordonatori)
2. Succesul școlar la intersecția factorilor sociali, Dămean, Iov , Presa Universitară Clujeană, pp.23-40.

Educația cu Semnificație: Practici și Proiecte care Creează Schimbare Reală în Școli și Comunități

Autor: Voinea Valentina- Ramona

Instituția: Școala Gimnazială “George Bacovia”

București

2026

Școala contemporană traversează o perioadă de transformări profunde , ele fiind determinate de schimbările sociale, culturale și tehnologice accelerate. Școala nu mai poate funcționa exclusiv ca spațiu de transmitere a informației , ci este chemată să devină un mediu de formare a competențelor , valorilor și atitudinilor necesare participării active la viața comunității. Elevii de astăzi trăiesc într-un mediu saturat de date , iar rolul cadrului didactic se transformă din furnizor de conținut în facilitator de experiențe. În acest context, conceptul de “educație cu semnificație” capătă o importanță tot mai mare , fiind asociat cu învățarea relevantă , ancorată în realitate și orientată spre impact social. Educația cu semnificație este un răspuns necesar la sentimentul de deconectare pe care mulți tineri îl resimt față de curriculumul formal. Această abordare pune accent pe utilitatea practică a învățării și pe legătura emoțională dintre elev și subiectul studiat. Învățarea devine eficientă atunci când elevii înțeleg sensul a ceea ce studiază și pot transfera cunoștințele în contexte concrete.

Schimbarea reală începe atunci când sala de clasă încetează să mai fie un spațiu izolat. Învățarea devine relevantă în momentul în care rezolvă o problemă a comunității sau răspunde unei curiozități profunde a copilului. O lecție despre ecologie are un impact scăzut dacă se rezumă doar la definiții, însă devine o experiență de viață atunci când elevii proiectează și întrețin o grădină școlară. Proiectele educaționale care implică parteneriate cu instituții , organizații non- guvernamentale sau autorități locale creează contexte autentice de învățare și consolidează rolul social al educației. Elevii dobândesc nu doar cunoștințe , ci și responsabilitate civică , spirit de inițiativă și empatie.

STRATEGII PENTRU O CLASĂ VIE

O practică fundamentală în crearea schimbării este învățarea bazată pe proiecte (Project Based Learning) . Acestă metodă mută centrul de greutate de la memorare la cercetare. Într-o școală care își dorește să producă impact , proiectele nu sunt simple sarcini de lucru , ci investigații pe termen lung. Elevii învață matematică calculând bugetul pentru un eveniment caritabil sau istorie intervievând bătrânii din comunitate pentru arhiva de povești locale.

Un alt exemplu relevant de educație cu semnificație este reprezentat de activitățile de tip „service -learning” , în care învățarea este corelată cu servicii aduse comunității. Elevii pot identifica o problemă locală , pot analiza cauzele acesteia și pot propune soluții concrete. Astfel de activități contribuie la formarea competențelor civice și la dezvoltarea unei atitudini responsabile față de comunitate.

Un exemplu concret este programul „Școala Altfel” , implementat la nivel național , care oferă cadrul pentru activități educaționale nonformale. În cadrul acestui program , multe școli au derulat proiecte axate pe voluntariat , educație ecologică sau orientare profesională. Elevii au participat la acțiuni de ecologizare , vizite la instituții publice sau ateliere tematice susținute de specialiști din comunitate. Aceste activități au contribuit la dezvoltarea competențelor sociale și la creșterea motivației pentru învățare.

„ Educație pentru viață” este derulat în colaborare cu organizații non-guvernamentale care vizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale și a celor responsabile. Activitățile sunt structurate sub formă de ateliere interactive , discuții ghidate și studii de caz inspirate din situații reale. Elevii învață să gestioneze emoțiile , să comunice eficient și să ia decizii informate , competențe esențiale pentru viața personală și profesională.

În domeniul educației pentru mediu , proiectul „Patrula de Reciclare ” reprezintă un exemplu de bună practică la nivel național. Elevii sunt implicați activ în colectarea selectivă a deșeurilor electrice și electronice , desfășurând campanii de informare atât în școală cât și în comunitate.

Prin acest proiect , învățarea despre protecția mediului se realizează prin acțiune directă , iar elevii conștientizează impactul propriului comportament asupra mediului înconjurător.

Educația cu semnificație se regăsește în inițiativa „Voluntariatul schimbă comunități”, implementată în mai multe unități școlare din mediul urban și rural. Elevii identifică probleme locale, cum ar fi sprijinirea persoanelor vârstnice sau promovarea lecturii în rândul copiilor mai mici, și propun soluții concrete. Procesul implică documentare, planificare și reflecție, ceea ce favorizează dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității sociale.

Proiectul „Teach for Romania” susține școlile din comunitățile vulnerabile. Prin metode didactice centrate pe elev și adaptate contextului local , profesorii contribuie la reducerea abandonului școlar și la creșterea accesului la educație de calitate. Activitățile educaționale sunt corelate cu realitatea elevilor , iar învățarea devine relevantă și motivantă.

Rolul profesorului este important în implementarea educației cu semnificație. Cadrele didactice trebuie să exprime deschidere către inovație, flexibilitate și disponibilitate pentru colaborare. Proiectarea didactică are ca punct de pornire interesele și nevoile elevilor, integrând contexte reale și situații problematice. Evaluarea trebuie să depășească testarea exclusivă a cunoștințelor și să includă evaluarea competențelor, a progresului individual și a implicării în activități.

ȘCOALA CA NUCLEU AL COMUNITĂȚII

Relația dintre școală și comunitate este adesea una formală, limitată la ședințele cu părinții. Educația cu semnificație propune un model de “școală deschisă”. Elevii identifică o nevoie reală în cartier sau orașul lor și dezvoltă o soluție folosindu-se de cunoștințele dobândite la cursuri. Tipul acesta de implicare dezvoltă empatia și responsabilitatea, competențe care depășesc sfera academică. Impactul acestor inițiative este dublu. Pe de-o parte, comunitatea beneficiază de energia și creativitatea tinerilor, iar pe de altă parte, elevii înțeleg că vocea lor contează. Sentimentul de auto-eficacitate este cel mai puternic predictor pentru succesul pe termen lung. Școlile care reușesc să devină centre culturale și sociale, își recâștigă prestigiul și devin puncte de reper în dezvoltarea locală. Comunitățile beneficiază atât de contribuția elevilor, cât și a profesorilor la rezolvarea problemelor locale. Relația dintre școală și comunitate se consolidează, iar educația devine un factor activ de schimbare socială.

Studiile de specialitate evidențiază faptul că învățarea relevantă este asociată cu rezultate educaționale superioare și cu dezvoltarea competențelor transferabile. Elevii care participă la diferite proiecte educaționale autentice își dezvoltă capacitatea de adaptare și sunt mai bine pregătiți pentru provocările viitorului.

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE

Starea de bine a elevilor nu poate avea loc fără o schimbare reală. Educația cu semnificație recunoaște că un copil stresat sau demotivat, nu poate învăța profund. Practicile de alfabetizare emoțională integrate în orele de curs transformă atmosfera clasei. Discuțiile despre eșec, reziliență și colaborare creează un mediu sigur, unde greșeala este privită ca o etapă firească a dezvoltării. Proiectele care vizează sănătatea mintală sau combaterea bullying-ului sunt exemple de bune practici care schimbă cultura școlară. Atunci când elevii învață să-și gestioneze emoțiile și să comunice asertiv, performanța lor academică se îmbunătățește natural. Învățarea nu mai este o povară, ci un proces de descoperire de sine. Profesorul devine astfel un model de echilibru și autenticitate, demonstrând prin comportament valorile pe care le predă.

EVALUAREA DINCOLO DE NOTE

O barieră în calea educației cu sens este sistemul clasic de notare, care adesea pedepsește curiozitatea. Schimbarea reală presupune adoptarea unor metode de evaluare formativă. Portofoliile digitale, jurnalele de reflecție oferă o imagine mult mai clară a progresului unui elev, decât un test grilă. Aceste instrumente încurajează elevul să se autoevalueze și să își stabilească propriile obiective de învățare. Feedback-ul constructiv este motorul care menține motivația. În loc să primească doar o cifră, elevul are nevoie de un dialog despre ce a funcționat și ce poate fi îmbunătățit. Această abordare elimină frica de eșec și cultivă o mentalitate de creștere. Notele devin astfel un instrument de monitorizare și nu o etichetă care definește valoarea umană a copilului.

Spre urmare, educația cu semnificație nu este un concept utopic, ci o necesitate imediată. Practicile care pun elevul în centrul acțiunii și care conectează școala cu viața reală sunt cele care rezistă probei timpului. Fiecare proiect mic, fiecare inițiativă locală și fiecare profesor, care alege să fie autentic, contribuie la o transformare sistemică. Schimbarea nu vine din reforme birocratice, ci din pasiunea de a face învățarea să conteze pentru fiecare copil în parte. Școala devine un spațiu al învățării, în care elevii sunt pregătiți nu doar pentru examene, ci pentru viață și pentru participarea activă la societate.

BIBLIOGRAFIE:

- Bruner, J.S. (1996). *The Culture of Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Dumont, H., Istance, D. and Benavides, F. (2010). *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*. Paris: OECD Publishing.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.
- Fullan, M. and Quinn, J. (2015). *Coherence: The Right Drivers in Action for Schools, Districts, and Systems*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.
- Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. London: Routledge.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Lucas, B. (2019). *Creative School Leadership: Schools as Creative Learning Communities*. Carmarthen: Crown House Publishing.
- OECD (2019). *Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Pantić, N. and Florian, L. (2015). 'Developing teachers as agents of social justice: a systematic review of the literature', *International Journal of Teacher Education*, 41(4), pp. 333–351.
- Seligman, M.E.P., Ernst, R.M., Gillham, J., Reivich, K. and Linkins, M. (2009). 'Positive education: positive psychology and classroom interventions', *Oxford Review of Education*, 35(3), pp. 293–311.

MUNCA LOGOPEDICĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. educație timpurie: Vuia Ionela Marinela
Școala Gimnazială Nr.1 Bocșa, Caraș-Severin

„Copiii învață mai bine atunci când sunt într-un climat socio-afectiv sigur, când relaționează plăcut cu părinții, cu educatorii și cu ceilalți din jurul lor”. John Bennet, UNESCO, 2004

Vârsta preșcolară este cu precădere cea la care se sesizează o mare parte a tulburărilor de limbaj. Un procent de 15% - 20% dintre copiii care frecventează grădinița prezintă tulburări de limbaj. Acestea se constată că sunt inițial dislali fiziologice, trecând apoi, pe măsură ce copiii cresc și nu sunt corecți, în forme patologice.

În afară de dislaliile specifice vârstei, în grădinița de masă identificăm și alte cazuri de tulburări de limbaj, mult mai grave. Sunt copii care prezintă retard în dezvoltarea vorbirii, hipoacuzie, dizabilități mentale, autism, etc. Acești copii au nevoie de o intervenție logopedică promptă și consecventă. Terapia logopedică are o valoare deosebită în procesul educativ - terapeutic, de care beneficiază copiii cu cerințe educative speciale.

Considerăm deci, foarte importantă, prezența unui specialist logoped în grădinița de copii, pentru tratarea tulburărilor de limbaj existente, înainte de debutul școlii.

Munca logopedică în grădiniță își are particularitățile ei. După depistările logopedice, efectuate la începutul fiecărui an școlar, se formează grupele de terapie logopedică, de regulă din copiii care frecventează grupa mare. Se pot desfășura și activități logopedice individuale, atunci când sunt cazuri grave, urmând apoi să fie introduși în activitățile de grup.

Activitățile de terapie logopedică se desfășoară de 1- 3 ori pe săptămână, în funcție de numărul de cazuri și de gravitatea acestora. Unul dintre principiile de bază este dozarea efortului, preferându-se activitățile scurte de 5-10 minute, acestea repetându-se de mai multe ori.

Activitățile logopedice au un caracter ludic, combinând exercițiile speciale cu jocurile didactice. De asemenea, ele pot fi desfășurate cu grupuri speciale sau cu întreaga grupă de copii, astfel copiii cu tulburări de vorbire vor face exercițiile alături de colegii lor cu vorbire corectă.

Logopedul, în colaborare cu educatoarea, poate desfășura și activități de prevenire, menite să ajute la eradicarea dislaliilor fiziologice. activități vor fi centrate pe jocuri de stimulare a motricității generale dar, și a motricității fonoarticulatorii, pe exerciții de respirație, pe exerciții de relaxare și de stimulare a auzului fonematic. Un rol important în activitatea de prevenție o au informarea corectă a familiei și, cooptarea acestora în terapie (lectorate, seminarii, mese rotunde, activități de consiliere, etc).

Limbajul este un factor deosebit de important în dezvoltarea gândirii. O vorbire corectă, fără omisiuni, înlocuiri, distorsiuni de sunete, este esențială pentru o bună înțelegere de către interlocutor. O bună dezvoltare a limbajului impresiv îl va ajuta pe preșcolar în receptarea corectă a sarcinilor școlare și, mai târziu, în înțelegerea sensului textelor citite. Iată de ce , este esențial, ca pe parcursul anilor de grădiniță, tulburările de limbaj să fie eradicate / ameliorate, și activitățile de dezvoltare a limbajului să fie susținute atât de educatoare, cât și de specialistul logoped, cu implicarea activă a familiei.

Activitatea de terapie logopedică are un sprijin obiectiv în diversele documente de consemnare a demersului terapeutic, planuri personalizate, fișe logopedice, fișă de terapie logopedică individuală, etc.

În ceea ce privește organizarea spațiului terapeutic, este bine să existe în grădiniță un cabinet logopedic, dotat corespunzător (oglindă logopedică, reportofon, calculator cu programe speciale, instrumente muzicale, diverse jocuri didactice, alfabetare, etc.).

De asemenea, este bine să existe în biblioteca grădiniței, cărți de specialitate, pentru documentarea cadrelor didactice din unitate. Putem accentua și necesitatea Centrelor de informare a părinților, care pot asigura diverse materiale de informare în domeniul logopediei, și nu numai.

Bibliografie:

1. *Curriculum pentru Educația Timpurie*, Ministerul Educației Naționale, 2019;
2. Jurcău E., Jurcău N., *Învățăm să vorbim corect*, Edit. Printek, Cluj – Napoca, 1999;
3. Stănică C., Vrasmas E., *Terapia tulburărilor de limbaj*, București, 1994

MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI.

Identificarea elevilor cu nevoi speciale si integrarea lor.

O data cu integrarea in invatamantul de masa a tuturor elevilor , au aparut inevitabil problematica de abordare a invatarii si tot inevitabil o abordare diferentiata de munca la clasa

Avem nevoie de o planificare personalizata avand in vedere tipul de deficiente a elevului nostru si o proiectare a lectiilor care sa se plieze pe nevoile identificate a copiilor.

CES-cuvantul care ne cutremura dar ne responsabilizeaza si probeaza calitatea noastra de buni dascali , de buni psihologi , ne testeaza rabdarea , bunatatea , altruismul si liberul arbitru.

De la inceput trebuie stabilit ca noi cadrele didactice suntem platiti pentru a educa si suntem singurii specialisti cu care acesti copii interactioneaza , obligatia noastra este de a educa toti copii , a forma personalitati , a orienta in cariera , a indruma iar acesti copii au dreptul la educatie , indrumare si afectiune mai mult decat oricine pe lumea asta.

CES (Cerințele educative speciale) solicită abordarea actului educațional de pe poziția capacității elevului deficient sau aflat în dificultate de a înțelege și valorifica conținutul învățării, și nu de pe poziția profesorului care desfășoară activitatea instructiv-educativă în condițiile unei clase omogene sau pseudo-omogene de elevi.

Fiecare copil aflat in sistemul de protecție necesita elaborarea și aplicarea unui proiect personalizat de îngrijire, educare, recuperare, (re)integrare familială și socială. Activitatea de integrare se dovedește eficientă dacă, pe parcursul școlarizării în școala de masă, elevul deficient integrat reușește să se adapteze la școala de masă, să o frecventeze regulat, să participe la acțiunile clasei din care face parte.

Elevii cu CES se caracterizează prin activitate intelectuală sub nivelul mediu, care există în paralel cu limitarea în două sau mai multe dintre domeniile de abilitate : comunicare, îngrijire personală, abilități sociale, sănătate și siguranță, reușita academică, munca.

Se disting două forme principale de retard mental :

- a. retard mental ușor ($IQ = 70 - 50$) și
- b. retard mental sever ($IQ < 50$)
- c. elev cu un IQ normal dar cu deficiente de concentrare si atentie.

Comportamentul unui elev cu retard mental

- posedă abilități sociale limitate
- se poartă imatur
- au o autoapreciere joasă
- manifestă tendința de a se retrage
- prezintă automotivație insuficientă
- manifestă abilități reduse de cunoaștere
- sunt de obicei incapabili să gândească abstract

Idei de activități :

- elevul se include în toate activitățile desfășurate în clasă
- primește responsabilități în clasă
- se lucrează sub nivelul abilităților elevului

- se încearcă prezentarea unor sarcini similare sau asociate celor realizate de restul elevilor
- sarcinile se formulează succint
- jocuri de integrare în colectiv
- activitate individuală și diferențiată
- alocarea de timp suficient pentru sarcinile de învățare

Strategii de învățare :

- selectarea unor conținuturi din curriculumul general care pot fi înțelese și însușite de copii cu deficiențe și renunțarea la alte conținuturi cu un grad ridicat de complexitate;
- accesibilizarea întregului conținut printr-un proces de simplificare, astfel încât fie înțeles și însușit de elevii cu cerințe speciale;
- elaborarea unor planuri individualizate, personalizate la copiii care au nevoie de sprijin în anumite componente ale dezvoltării și la anumite momente.
- extinderea perioadei de timp alocate procesului de învățare
- interacțiunea pozitivă cu copilului
- asigurarea stării emoționale echilibrate (aprecieri pozitive, stimulare și sprijin în procesul de educație, oferirea de "bonusuri", etc.);
- acceptarea comportamentelor specifice ale copilului
- utilizarea materialelor didactice care ar facilita/ușura activitatea de cunoaștere/învățare/evaluare a copilului;
- ghidarea copilului în procesul de învățare, pregătire a sarcinilor/temelor, oferirea de recompense morale și materiale

Resurse:

- material didactic adecvat (piese de puzzle, lego, domino, bețișoare, alfabetar și cifre magnetice
- planșe și fișe de lucru diferențiate
- mijloace atractive și material concret-intuitiv

Evaluare:

- fișa de progres
- aprecieri verbale
- observație directă și indirectă a copilului, pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare
- probe orale sau scrise diferențiate

Activitatea nu se rezuma la elev ci se extinde și la părinte care are un caracter mai complex fiind intermediarul dintre dascăl și elev.

Ideii de activități :

- însușirea de către părinții a unor abilități și tehnici speciale de educație a copilului cu CES, conlucrând adecvat cu profesioniștii;
- sprijinirea părinților în a găsi instituțiile cu potențial educativ cele mai potrivite copilului cu CES
- acțiuni de consiliere și de informare;
- consiliere privind diagnosticul și consecințele acestuia asupra copilului, ținând seama de evoluția previzibilă a deficienței

- informarea părinților asupra potențialităților reale ale copilului și asupra mijloacelor susceptibile să-i favorizeze dezvoltarea;
- informarea asupra diferitelor tipuri de servicii care pot asigura cel mai bine educarea și dezvoltarea copilului cu nevoi speciale, datorate unor deficiențe.

Strategii de învățare:

- lectorate care să vizeze reinstaurarea relațiilor pozitive părinți-copil deficientși eliminarea emoțiilor tipice care pot apărea: depresia, furia, culpabilitatea, anxietatea, respingerea copilului sau supraprotejarea sa – cea ce împiedică formarea abilităților de autonomie ale copilului cu CES;
- stabilirea unor teme pentru părinți în care se sugerează metode și procedee de lucru acasă pentru a consolida cele învățate la școală

Resurse: prezentări Power Point, pliante, reviste, consilier școlar

Evaluare: chestionare

Cadrele didactice sau specialistii.

Idei de activități:

- evaluarea fiecărui copil prin observație directă și indirectă, pentru a asigura participarea lui adecvată la activitățile curriculare.
- discuții în comisiile metodice pentru adaptarea curriculumul la fiecare disciplină de studiu;
- evaluarea și planificarea activităților din perspectiva dezvoltării educației inclusive
- elaborarea și aplicarea diferitor strategii de implementare a educației incluzive la nivel de instituție preșcolară
- elaborarea unui curriculum flexibil și deschis, la care să aibă acces și părinții
- participării familiilor la decizii și acțiuni în favoarea copilului
- schimb permanent de idei, experiențe și soluții, între cadrele didactice , precum și cu familiile copiilor.

Strategii de învățare: mese rotunde în cadrul activităților comisiilor metodice, dezbateri, lucrul în echipă, interasistență

Resurse: cadrul normativ, fișe de interasistență, pliante, planul de intervenție personalizat

Evaluare: portofoliile comisiilor metodice, caietul dirigintelui

Profesor.

Scoala Gimnaziala MARCUS AURELIUS Creaca

Claudiu Gadiel Zaharie

Bibliografie.

1. Cerghit, Ioan, “Perfecționarea lecției în școala modernă”, EDP București, 1988
2. Ciascai, Liliana, Didactica fizicii, Editura Corint, București, 2007
3. Cristea S., Managementul organizației școlare, EDP. RA., București, 2003
4. Duric, Ladislav, “Elements de psychologie de l education”, UNESCO, Paris, 1991.
5. Fraser, J.Barry, “Classroom Environment”, Croom Helm Ltd, New Hamshire, 1986.

6. Iosifescu, S., Management educațional. Ghid metodologic pentru formarea formatorilor, MEC, Institutul de științe ale educației, București, 2001
7. Ivănescu, O., "Clasa de elevi – aspecte socio relaționale" - Universitatea din București, Master Consiliere 1998
8. Iucu, Romiță, Managementul și gestiunea clasei de elevi – fundamente teoretico - metodologice, Editura Polirom, Iași, 2001
9. Joița E., Management educațional, Editura Polirom, Iași, 2000

CARTEA DESCHIDE ORIZONTURI INFINITE

autor Zaharie Lenuța

Grădinița cu program prelungit Susenii Bârgăului

Cărțile sunt una dintre cele mai frumoase și eficiente metode prin care se dezvoltă limbajul copiilor și prin care ei învață valori și atitudini pozitive în vederea evoluției lor. Prin carte, copilul descoperă lumea într-un sens cu totul nou și astfel crește, se dezvoltă, se umple de optimism și este pregătit să gestioneze problemele ce se ivesc în viața de zi cu zi. Un proverb românesc spune “*Dacă ai carte, ai parte*”. Copilul, ghidat și încurajat de către adult, va aduna ca o albină nectarul cel bun din fiecare carte citită. Dorința de a citi începe încă de la cea mai fragedă vârstă, iar acest lucru trebuie realizat cu mult drag și dăruire.

Vârsta antepreșcolară o privesc și o denumesc ca și *timp miraculos*. Miracolul începe încă din primele zile de viață ale bebelușului și continuă apoi cu primul moment petrecut cu educatorul-puericultor. El este prima persoană cu care copilul intră în contact, în afara mediului familial, după părinți și bunici. Pentru a putea conduce treptat dezvoltarea intelectuală a copilului este foarte important atât ca părinte cât și ca educator să cunoaștem întregul și aici mă refer la personalitatea copilului cu particularitățile sale, la necesitățile fizice și sociale.

În primul rând, copilul comunică cu adultul din preajma sa prin gesturi și mimică. Începe să descopere totul mai întâi cu gura și mâinile. Va arunca, o va urmări pe mama cu ochii, va zâmbi, va întoarce capul la auzul sunetelor. În activitatea sa de cunoaștere și comunicare primele cuvinte au un rol deosebit. Treptat, el va începe să numească și să ceară lucruri din jurul său. Jocul va deveni tot mai interesant, jucăriile devin tot mai semnificative, iar scenele de joc tot mai elaborate.

Îmi amintesc cu drag de prima carte a băiețelului meu. “*Bebe învață*” a devenit foarte interesantă. Am pus-o în mijlocul covorașului, pe lângă multe alte jucării senzoriale și mașinuțe. A fost “studiată” mai întâi cu gura, dar treptat a început să fie tot mai atractivă și datorită culorilor și elementelor de conținut.

Recunoașterea imaginilor este o etapă importantă în progresul și maturizarea copilului. Așadar, timp miraculos? De ce? Cunoașterea evoluează din ce în ce mai repede. Copilul a început să își exprime fericirea și să povestească cu tot ce avea el la îndemână. Am auzit primele silabe, cuvinte în funcție de imaginea care urma în carte. Înțelegea ceea ce îi spuneam, petreceam momente frumoase împreună. Pe măsură ce se maturiza, copilul îmi pune tot mai multe întrebări, îl ascultam, iar el mă urmărea cu privirea sa dulce.

Cărțile trebuie alese cu foarte mare grijă atât de către părinți cât și de educatori. Trebuie adaptate vârstei, capacităților și dezvoltării sale intelectuale la momentul achiziționării.

În primul rând, cartea trebuie să-l ghideze pe copil spre dezvoltarea motricității. Capacitatea de a trasa pe hârtie și de a inventa întâmplări se numără printre calitățile educaționale ale cărților. Adultul va lua în considerare faptul că manualul, respectiv cartea, trebuie să-i permită copilului

manipularea liberă pentru cât mai multe activități. O carte valoroasă stimulează și îmbogățește capacitatea de inventivitate, dar contribuie miraculos la o mai bună coordonare a mișcărilor și automat la creșterea încrederii în sine.

În al doilea rând, cărțile devin obiecte de cunoaștere pentru copil. Aici, adultul va lua în considerare jucăriile, respectiv cărțile muzicale care îi vor stimula și capta atenția și mai mult. Era “apăsătorului pe buton” sub pretextul “*să-i pun un cântecel; e doar un copil!*” este din ce în ce mai vizibilă, îngreuează creativitatea și inteligența copilului, o conduce pe calea unei dezvoltări pasive. Cumpărând o carte, adultul este bine să aleagă nu ceea ce crede el că trebuie să învețe copilul, ci ceea ce copilul îi transmite, într-un fel sau altul prin prisma personalității sale. Un lucru important de punctat aici: cărțile constituie o prezență deosebită pentru dezvoltarea sănătoasă a copilului.

Cărțile cu pictograme și sunete au devenit cele mai utilizabile pentru mine, atât ca părinte, cât și ca educator. “*Povestea de seară*” a început prin intermediul acestora. Treptat, prin prisma activităților de dezvoltare personală de la grădiniță, băiețelul meu a făcut un pas important în domeniul socializării. Într-o zi, a început să povestească celorlalți colegi “*Pungața cu doi bani*”, o altă zi a început acasă cu “*Doamnelor și domnilor!*”, urmând apoi rugămintea “*Te rog mai spune-mi o poveste!*”

Setea de “carte” și de lectură trebuie să înceapă încă de la cea mai fragedă vârstă. În acest sens, un rol important în activitatea mea didactică îl reprezintă “*Momentul poveștilor*”. Acest moment îl realizez în fiecare zi cu copiii, în funcție de tema de studiu.

Să nu uităm de rolul de “conducător” al întregii activități pe care îl are cadrul didactic. Astfel, le-am propus copiilor într-una din zile o poveste intitulată “*Grădina magică din zăpadă*”. Forma de organizare a grupei a fost frontală. Copiii, atenți, așezați pe scăunele în semicerc, au fost atenți și au asimilat informația primită. Povestea a fost adaptată nivelului de înțelegere al copiilor și desfășurată într-un cadru ergonomic plăcut.

Poveștile crează o atmosferă relaxantă, dovedind și mai mult valențele sale formative asupra copilului. De exemplu, am amenajat centrul “*Biblioteca*” cu rafturi având cărți de povești și de colorat. Este o oază de liniște și relaxare propice lecturii.

În același timp, poveștile aduse în fața și în atenția copiilor rămân adânc imprimate în inimile acestora. Dacă ele sunt prezentate de educatoare pe fondul imaginilor, copiilor li se va armoniza informația și mai profund. Mesajul sau învățătura este crucială pentru buna dezvoltare morală. Poveștile de ieri, vor deveni jocuri de rol de mâine.

Copiii înțeleg cel mai bine totul prin joc și prin povești. Povestea “*Balul florilor*” urmată de activitatea de desen a fost o modalitate interesantă de a combina dezvoltarea intelectuală cu cea motrică. Am vizitat tărâmul magic al legumelor și florilor prin joc și culoare.

Copilul este o persoană în formare. Are sentimente, dorințe și opinii, este unic și special care se îndreaptă pas cu pas spre vârsta adultă. Cunoștințele, emoțiile, valorile pe care le achiziționează și le structurează într-un mod numai al său sunt cele ale viitorului adult. Cunoscând direcțiile maturizării copilului și ale progresului său, sarcina educatorului este de a veni în întâmpinarea

tendințelor sale de dezvoltare, de a stimula și de a crea mediul frumos și armonios pentru maturizare.

A furniza cărți interesante, a aprecia copilul în realizările sale mici, a ajuta copilul cu afecțiune să depășească obstacolele de orice fel care se ivesc în viața de zi cu zi, sunt coordonatele pe care trebuie să se sprijine și să constituie pilonii de bază în activitatea educativă a părinților și cea a educatoarei.

Bibliografie: *“Copilul, familia și grădinița”* , autor Magdalena Dumitrana, Ed.Compania

bebe învață

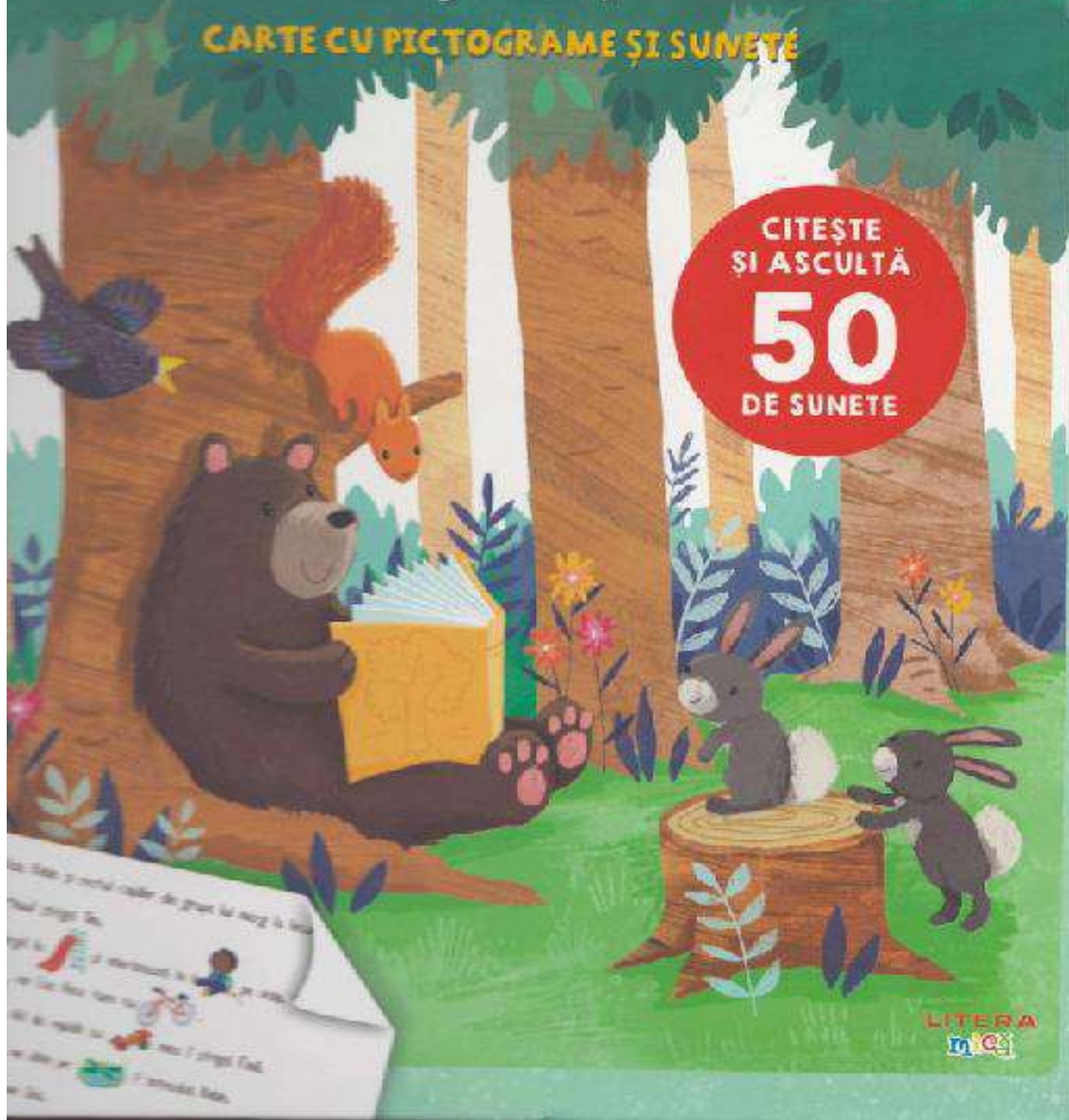
Ascult și descopăr

Primele mele povești cu sunete

CARTE CU PICTOGRAME ȘI SUNETE

CITEȘTE
ȘI ASCULTĂ

50
DE SUNETE

LITERA

CITIM
ÎMPREUNĂ

GRĂDINA MAGICĂ DIN ZĂPADĂ

de Tracey Cordero
Ilustrații de
Jane Chapman

LITERA
mică

Autor

Leadershipul educațional și impactul său asupra performanței școlare

Profesor de Limba și literatura română,

Zănoagă Gabriela

Liceul Tehnologic „Tudor Vladimirescu”,

Comuna T.Vladimirescu, Județul Galați

Conceptul de „leadership” înseamnă conducere, autoritate, organizare eficientă și se referă la capacitatea de a conduce, de a influența și de a îndruma un grup de oameni, iar cel de „leadership educațional” reprezintă dezvoltarea și eficientizarea sistemelor actuale de educație. El este un factor esențial în atingerea succesului școlar.

În acest context, când schimbările sociale, tehnologice și culturale sunt din ce în ce mai accelerate, rolul liderilor educaționali devine fundamental în performanța educativă.

Educația, baza dezvoltării societății, asigură modernizarea acesteia, fiind strâns legată de eficiența instituțiilor de învățământ și de succesul elevilor. Acest tip de management pune accent pe viziune, pe adaptare și inovație, pe crearea unui mediu favorabil învățării, pe susținerea cadrelor didactice, pe orientarea către nevoile reale ale elevilor, inspirând membrii comunității școlare.

Managementul educațional poate fi definit ca procesul prin care liderii din domeniul educației influențează și ghidează activitatea școlii în vederea atingerii obiectivelor educaționale. Acest demers implică stabilirea unei viziuni clare, susținerea valorilor comune și al unui climat organizațional pozitiv.

Printre competențele liderului educațional se numără: comunicarea și organizarea eficientă, luarea corectă a deciziilor, empatia, capacitatea de motivare, gândirea strategică, colaborarea.

Numeroase studii evidențiază legătura directă dintre leadershipul educațional și performanța elevilor. Un leadership eficient contribuie la crearea unui climat școlar pozitiv,

caracterizat prin siguranță, respect și sprijin reciproc. Într-un astfel de mediu, elevii sunt mai motivați să învețe, rezultatele școlare se îmbunătățesc, iar profesorii devin mai implicați, mai deschiși și mai pozitivi. Prin exemplul personal și prin deciziile luate, liderii transmit mesaje clare despre ceea ce este important în cadrul instituției.

Cultura organizațională pozitivă susține colaborarea, încrederea și responsabilitatea. În acest sens, leadershipul educațional contribuie la reducerea conflictelor, la creșterea satisfacției profesionale și la consolidarea relațiilor dintre școală, familie și comunitate.

Plecând de la aceste considerente, articolul urmărește să evidențieze, printr-un studiu de caz, modul în care stilul de leadership al directorului unei școli de provincie din România promovează implicarea și performanța elevilor și a cadrelor didactice.

Studiul de caz a fost realizat la Școala Gimnazială nr.1 din comuna Tudor Vladimirescu, județul Galați, având ca obiect de analiză clasa a VII-a , alcătuită din 20 de elevi. Datele au fost colectate pe o perioadă de trei luni, utilizând metodele: interviul semi-structurat cu directorul și profesorii, observațiile directe la ore și analiza documentelor școlare. Scopul a fost identificarea relației dintre stilul de conducere al directorului și performanțele elevilor, măsurate prin note, implicare și participare la activități extracurriculare. Susținerea elevilor în participarea la diverse concursuri, precum: Concursul școlar național de recitare /interpretare „Festivalul de poezie”; „Universul cunoașterii prin lectură”; Concursul național transcursricular de lectură și interpretare „Ionel Teodoreanu”; olimpiade, precum: „Olimpiada de Limbă și literatură română”; „Universul cunoașterii prin lectură”; activități extracurriculare, precum: „Eminescu prin ochi de copil”; Creangă, povestitorul; Caragiale ieri și azi...

Analiza datelor a evidențiat un stil de conducere predominant transformațional al directorului, care promovează cooperarea, încurajând profesorii să își asume inițiative pedagogice. Cadrele intervievate au raportat o creștere a motivației și a satisfacției profesionale, iar elevii au demonstrat o atitudine pozitivă față de învățare. Rezultatele școlare ale clasei a VII-a s-au îmbunătățit cu 10% față de anul precedent, iar participarea la concursuri și proiecte educaționale a crescut considerabil. Observațiile la clasă au confirmat o atmosferă de învățare bazată pe respect și colaborare.

Rezultatele obținute privind efectele pozitive ale leadershipului au punctat faptul că directorul nu se limitează doar la partea administrativă, ci devine un impuls al schimbării și al performanței, depășind provocările și presiunile, în timp ce profesorii care aplică un stil democratic sau transformațional stimulează implicarea, cooperarea și motivația elevilor.

Pentru a spori performanța școlară, este necesară formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul competențelor de leadership și de management educațional.

În concluzie, promovarea unui leadership educațional modern, bazat pe colaborare, viziune și responsabilitate, poate contribui semnificativ la îmbunătățirea actului educațional și la pregătirea elevilor pentru provocările viitorului.

Bibliografie:

1. Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. London: Sage Publications.
2. Fullan, M. (2014). *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Thousand Oaks: Sage Publications.
4. Sergiovanni, T. J. (2005). *Strengthening the Heartbeat: Leading and Learning Together in Schools*. San Francisco: Jossey-Bass.

Educația pentru viață: Biologia ca instrument al schimbării reale în școală și comunitate

Prof. Zăvoianu Elena-Maria
Școala Gimnazială Nr.1 Motru

Educația contemporană se orientează tot mai mult spre formarea competențelor necesare integrării active a elevilor în societate. Educația cu semnificație presupune valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, aplicarea cunoștințelor în contexte reale și dezvoltarea gândirii critice. Conform documentelor curriculare actuale, școala trebuie să ofere elevilor nu doar informații, ci și capacitatea de a le utiliza în mod responsabil.

La nivel gimnazial, această abordare contribuie la formarea atitudinilor, valorilor și comportamentelor care stau la baza educației pentru viață.

Biologia are un rol esențial în dezvoltarea competențelor de investigare științifică, de comunicare și de responsabilitate față de sine și față de mediu. Conținuturile legate de organismul uman, sănătate, ecosisteme și biodiversitate permit abordări interdisciplinare și aplicative, în acord cu profilul de formare al absolventului de gimnaziu.

Prin activități practice și proiecte educaționale, elevii sunt încurajați să observe, să analizeze și să ia decizii informate privind stilul de viață și mediul înconjurător.

Practici educaționale și proiecte cu impact real

- Proiecte de educație pentru sănătate

Educația pentru sănătate reprezintă un domeniu prioritar al biologiei. Implicarea elevilor în activități precum realizarea de campanii de informare despre alimentația sănătoasă, igienă și prevenirea bolilor contribuie la dezvoltarea responsabilității personale și sociale. Elevii devin astfel agenți activi ai schimbării în cadrul familiei și al comunității.

- Proiecte de educație ecologică

Educația ecologică facilitează formarea unei atitudini responsabile față de mediu. Activitățile de tip „Școala verde”, colectarea selectivă a deșeurilor, plantările de arbori sau observarea biodiversității locale oferă elevilor experiențe de învățare autentică și semnificativă, cu impact pe termen lung.

- Învățarea prin investigație și experiment

Metodele bazate pe investigație stimulează curiozitatea și gândirea științifică. Experimentele simple, observațiile directe și studiile de caz contribuie la formarea competențelor de analiză, interpretare și argumentare, esențiale în educația modernă.

Concluzii

Implementarea unor practici educaționale centrate pe elev conduce la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea competențelor sociale și la consolidarea relației dintre școală și comunitate. Elevii își dezvoltă un comportament responsabil, bazat pe valori precum respectul pentru viață, sănătate și natură.

Biologia, predată într-o manieră aplicativă și contextualizată, devine un instrument eficient pentru realizarea educației cu semnificație. Prin proiecte educaționale adaptate nivelului gimnazial, profesorul de biologie contribuie la formarea unor elevi implicați, informați și capabili să producă schimbare reală în școală și comunitate.

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași.

2. Joița, E. (2008). *Educația centrată pe elev*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Vrabie, D. (2011). *Didactica biologiei*. Editura Corint, București.
4. *****Ministerul Educației** (2017). *Curriculum național. Programe școlare pentru gimnaziu – Biologie*. București.

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE – O ABORDARE CENTRATĂ PE SENS, VALORI ȘI VIAȚĂ REALĂ

PROF. PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE ZESTREANU DANIELA

LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI

Într-o lume marcată de schimbări rapide, suprasaturare informațională și presiuni sociale tot mai mari, educația nu mai poate fi redusă la simpla transmitere de cunoștințe. Din ce în ce mai mult, se vorbește despre educația cu semnificație – un tip de educație care pune accent pe sens, relevanță și formarea profundă a ființei umane, nu doar pe acumularea de informații.

Educația cu semnificație este un proces educațional în care învățarea are valoare personală pentru elev sau student. Aceasta pornește de la întrebarea esențială: „De ce este important ceea ce învăț?” și urmărește conectarea cunoștințelor cu viața reală, cu valorile personale, cu nevoile comunității și cu dezvoltarea interioară a individului.

Spre deosebire de educația tradițională, centrată pe memorare și evaluare standardizată, educația cu semnificație pune accent pe: înțelegere profundă, nu reproducere mecanică; gândire critică și reflexivă; motivație intrinsecă; relații autentice între profesori și elevi.

Profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un ghid, mentor și facilitator al învățării. El creează contexte de învățare relevante, provoacă întrebări, încurajează dialogul și sprijină elevii în descoperirea propriului sens.

Un profesor care practică educația cu semnificație: valorifică experiențele de viață ale elevilor; încurajează exprimarea opiniilor și a emoțiilor; acceptă diversitatea de perspective; leagă conținuturile școlare de probleme reale ale societății.

În educația cu semnificație, elevul nu este un receptor pasiv, ci un participant activ. El este încurajat să pună întrebări, să caute soluții, să colaboreze și să reflecteze asupra propriei învățări.

Acest tip de educație contribuie la: dezvoltarea autonomiei; creșterea încrederii în sine; formarea identității personale; asumarea responsabilității pentru propriile alegeri. Educația cu semnificație este strâns legată de educația valorilor: respect, empatie, onestitate, solidaritate, responsabilitate. Nu este suficient ca elevii să știe ce este corect, ci să înțeleagă de ce este important și cum pot aplica aceste valori în viața de zi cu zi. Astfel, școala devine un spațiu de formare morală și civică, nu doar academică.

O educație lipsită de sens produce indivizi demotivați, adaptați superficial și dependenți de validare externă. În schimb, educația cu semnificație contribuie la formarea unor cetățeni: implicați social; capabili de gândire critică; deschiși la dialog; pregătiți să facă față incertitudinii. Pe termen lung, acest tip de educație are un impact pozitiv asupra coeziunii sociale, inovației și bunăstării colective.

Educația cu semnificație nu este un lux sau o tendință trecătoare, ci o necesitate. Ea răspunde nevoii profunde a ființei umane de sens, apartenență și autenticitate. Prin conectarea învățării cu viața reală, cu valorile și cu dezvoltarea personală, educația își recâștigă menirea fundamentală: aceea de a forma oameni întregi, nu doar specialiști.

În concluzie, educația cu semnificație reprezintă o schimbare profundă de paradigmă în modul în care este înțeleasă și practică educația. Ea depășește limitele predării tradiționale, centrate exclusiv pe transmiterea de informații, și propune o abordare holistică, care vizează dezvoltarea intelectuală, emoțională, morală și socială a individului. Prin

raportarea constantă a învățării la realitatea cotidiană, la valorile personale și la nevoile comunității, educația capătă relevanță și durabilitate.

Mai mult decât atât, educația cu semnificație contribuie la formarea unei motivații autentice pentru învățare, stimulând curiozitatea, gândirea critică și capacitatea de reflecție. Elevii și studenții nu învață doar pentru evaluări sau recompense externe, ci pentru a se înțelege pe sine, pentru a înțelege lumea și pentru a acționa responsabil în cadrul acesteia. În acest sens, actul educațional devine un proces de autocunoaștere și de construire a sensului personal.

Într-o societate aflată într-o continuă transformare, marcată de incertitudine și complexitate, educația cu semnificație oferă repere stabile și contribuie la formarea unor oameni autonomi, empatici și implicați civic. Prin urmare, promovarea acestui tip de educație nu este doar o opțiune pedagogică, ci o responsabilitate socială, esențială pentru dezvoltarea armonioasă a individului și pentru progresul sustenabil al societății.

Bibliografie

1. Ausubel, D. P. (1981). Psihologia educației. Un punct de vedere cognitiv. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Dewey, J. (1972). Democrație și educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Rogers, C. R. (2008). Libertatea de a învăța. București: Editura Trei.
4. Bruner, J. (2006). Cultura educației. București: Editura Humanitas.
5. Mezirow, J. (2000). Learning as Transformation. San Francisco: Jossey-Bass.
6. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
7. Neacșu, I. (2015). Învățarea eficientă. București: Editura Universitară.
8. UNESCO (2015). Reconsidering Education: Towards a Global Common Good?

EDUCAȚIA CU SEMNIFICAȚIE: SCHIMBARE REALĂ ÎN ȘCOLI ȘI COMUNITĂȚI – PERSPECTIVE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

PROF. ÎNV. PRIM. ZESTREANU MIHAELA
LICEUL TEHNOLOGIC BÂLTENI

Educația cu semnificație reprezintă o paradigmă educațională centrată pe relevanța învățării pentru viața reală, dezvoltarea competențelor-cheie și implicarea activă a elevilor în comunitate. Conceptul de educație cu semnificație evidențiază modul în care acesta se reflectă în practici educaționale din învățământul românesc, subliniind impactul asupra școlilor și comunităților locale.

Sistemul educațional românesc se află într-un proces continuu de reformă, marcat de nevoia de adaptare la cerințele societății contemporane și la standardele europene. Dincolo de modificările curriculare formale, se resimte tot mai clar necesitatea unei educații care să aibă sens pentru elevi, să fie conectată la realitatea socială și să contribuie la dezvoltarea comunităților locale. În acest context, educația cu semnificație devine o direcție strategică pentru modernizarea școlii românești.

Educația cu semnificație – repere teoretice și aplicabilitate în România

Educația cu semnificație valorifică experiența directă și implicarea activă a elevilor, principii regăsite încă din pedagogia lui John Dewey (1938). În România, aceste idei sunt reflectate în documente curriculare recente, care promovează învățarea centrată pe elev și dezvoltarea competențelor-cheie, conform Recomandărilor Uniunii Europene.

De exemplu, noua structură a curriculumului național pentru gimnaziu și liceu pune accent pe competențe, interdisciplinaritate și aplicabilitatea cunoștințelor, încurajând profesorii să utilizeze metode interactive și proiecte educaționale.

Practici educaționale relevante din învățământul românesc

Învățarea prin proiecte în școlile românești

Învățarea bazată pe proiecte este tot mai prezentă în școlile din România, în special prin: Programul „Școala altfel” și „Săptămâna verde”, care oferă un cadru formal pentru activități experiențiale, educație ecologică și implicare comunitară; proiecte Erasmus+ derulate în unități de învățământ, care promovează colaborarea internațională și dezvoltarea competențelor interculturale. Exemplu: În numeroase școli gimnaziale și licee, elevii au realizat proiecte de protecție a mediului (campanii de reciclare, plantări de arbori, audituri energetice ale școlii), cu impact direct asupra comunității locale.

Educația civică și parteneriatele comunitare

Introducerea disciplinei Educație socială (clasele V–VIII) și a Educației civice la nivel liceal susține formarea competențelor de participare democratică. În practică, multe școli

colaborează cu: primării, biblioteci publice, ONG-uri locale, pentru a implica elevii în activități de voluntariat și proiecte civice.

Aceste inițiative contribuie la dezvoltarea responsabilității sociale și a sentimentului de apartenență la comunitate.

Rolul profesorului în contextul școlii românești

În educația cu semnificație, profesorul român își asumă tot mai des rolul de facilitator al învățării. Programele de formare continuă oferite de casele corpului didactic și proiectele finanțate prin PNRR susțin dezvoltarea competențelor pedagogice moderne, precum utilizarea metodelor active și a evaluării alternative.

Totodată, profesorii inovatori creează contexte de învățare relevante prin: utilizarea portofoliilor educaționale; evaluarea proiectelor și prezentărilor; integrarea tehnologiei digitale în procesul didactic.

Impactul educației cu semnificație asupra comunității

Educația cu semnificație generează efecte pozitive vizibile în comunitățile locale din România. Proiectele educaționale axate pe nevoile reale ale comunității contribuie la: creșterea gradului de conștientizare civică; consolidarea relației școală–familie–comunitate; prevenirea abandonului școlar, mai ales în zonele defavorizate.

Inițiative precum școlile comunitare, after-school-urile educaționale sau proiectele de mentorat demonstrează rolul educației în reducerea inegalităților sociale.

Beneficii și provocări în context românesc

Beneficii: creșterea interesului elevilor pentru învățare; formarea competențelor sociale și civice; adaptarea educației la realitățile locale; deschiderea școlii către comunitate.

Provocări: discrepanțe între mediul urban și rural; resurse materiale limitate; supraîncărcarea curriculumului; persistența unor practici tradiționale rigide.

Direcții de dezvoltare pentru școala românească

Pentru consolidarea educației cu semnificație în România, sunt necesare: flexibilizarea curriculumului la decizia școlii; extinderea parteneriatelor școală–comunitate; recunoașterea și diseminarea bunelor practici; reformarea sistemului de evaluare, cu accent pe competențe.

Educația cu semnificație reprezintă o direcție esențială pentru transformarea învățământului românesc. Exemplele existente demonstrează că, atunci când școala este conectată la realitatea comunității, elevii devin mai motivați, mai responsabili și mai bine pregătiți pentru viața socială. Investiția în acest tip de educație înseamnă, pe termen lung, investiție în dezvoltarea durabilă a societății românești.

Bibliografie

- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.
- Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A Rich Seam: How New Pedagogies Find Deep Learning*. London: Pearson.
- OECD. (2018). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Ministerul Educației. (2021–2023). *Documente curriculare și politici educaționale*. București.

**Integrating key competences in English Language Teaching:
promoting critical thinking, creativity, digital literacy and social-emotional skills through
integrating lesson planning and cross-curricular connections**

prof. Zura Monica Elena

**Liceul Teologic Ortodox „Sfinții Împărați Constantin și Elena”,
Piatra Neamț, județul Neamț**

The 21st century has transformed the goals of English Language Teaching (ELT) from linguistic mastery toward the holistic development of key competences essential for lifelong learning. This paper explores how English teachers can integrate critical thinking, creativity, digital literacy, and social-emotional skills into the teaching process through thoughtful lesson planning and cross-curricular collaboration. It emphasizes the need for a balanced approach that unites cognitive, emotional and technological dimensions of learning, fostering an inclusive environment where students become autonomous, reflective and engaged learners prepared for real-world challenges.

English language teaching today extends far beyond the transmission of grammar rules and vocabulary. English language serves as a bridge connecting people, ideas and cultures. Modern English lessons must equip students with critical thinking, creativity, digital literacy, and social-emotional skills to prepare them for life, not only for exams. Teachers play an essential role in designing lessons that integrate these competences through purposeful lesson planning and cross-curricular connections.

Educational frameworks such as the European Reference Framework for Key Competences for Lifelong Learning emphasize that language education must empower students to think critically, act responsibly, and collaborate effectively across diverse contexts. Therefore, integrating these competences in ELT is no longer optional; it is central to fostering adaptable, autonomous, and empathetic global citizens.

The Concept of Key Competences in Language Education

The integration of key competences into education reflects a paradigm shift toward competence-based learning, where knowledge, skills, and attitudes are equally valued. In English language teaching, this perspective highlights the role of the teacher as a facilitator of holistic development.

According to the European Commission (2018), key competences include communication in foreign languages, digital competence, learning to learn, and social and civic competences. When teachers integrate these competences purposefully, English becomes not just a subject, but a platform for developing skills that enhance students' participation in society and the global economy.

Promoting Critical Thinking in ELT

Critical thinking enables learners to question assumptions, analyze evidence and make informed decisions. How can activities help develop critical thinking skills?

- ❖ *Practical engagement:* Hands-on activities like building projects, solving puzzles, or conducting experiments require critical analysis and decision-making. These experiences help individuals refine problem-solving skills by evaluating what works and adjusting their methods.
- ❖ *Diverse approaches:* Activities like group discussions, brainstorming, or role-playing expose individuals to varied perspectives and solutions. This broadens their thinking, helping them assess and choose the best approach.
- ❖ *Cognitive flexibility:* Games and simulations challenge participants to adapt to new information or unexpected scenarios, fostering mental agility essential for solving complex problems.
- ❖ *Social interaction:* Teamwork and peer feedback activities strengthen critical thinking by encouraging individuals to share, criticise and refine ideas through collaborative discussions.

In ELT, teachers can cultivate critical thinking by designing inquiry-based tasks that engage students in authentic communication. Activities such as debates, text analysis, problem-solving challenges, and opinion essays encourage learners to evaluate multiple perspectives.

Critical thinking also supports language learning by stimulating meta-cognitive reflection—students become aware of how they learn, which enhances autonomy and deeper understanding.

Fostering Creativity in English Lessons

Creativity in ELT represents the capacity to use language imaginatively and expressively.

Teachers can promote creativity by integrating project-based learning, storytelling, role-play, and drama techniques into their lessons. Students may design advertisements, write short stories, or perform dialogues inspired by literary works. These activities stimulate imagination, emotional engagement, and linguistic flexibility.

Furthermore, creative tasks connect English with arts, history and media, establishing meaningful cross-curricular links that demonstrate the relevance of language in diverse areas of knowledge. Creative tasks also help students connect emotionally with the learning process, making English lessons more memorable and enjoyable.

Developing Digital Literacy

Digital literacy involves not only the technical ability to use digital tools but also the critical understanding of how information is created, shared, and consumed online.

In ELT, teachers can integrate digital literacy by using platforms such as Padlet, Google Classroom and Quizizz, where learners collaborate and practice communication in authentic digital spaces. However, digital integration should be balanced with awareness of online safety, data privacy, and ethical behavior. Teachers can also guide students in using digital tools responsibly, evaluating online sources and protecting their digital identity. Incorporating digital resources in English lessons not only enriches learning but also prepares students for the digital demands of the 21st century.

Social-emotional learning (SEL) is an essential component of every child's education and is vital for activating humans' innate capacity to form social connections and empathy. SEL skills include understanding, active listening, positive behavior in relationships and how to communicate with others. They create opportunities for collaboration, communication and empathy. Group discussion, role play scenarios and peer feedback sessions help students develop interpersonal skills and self awareness. Effective communication between students and teachers allows them to work well together. Communicating with students can also help teachers to better understand their students' needs and maintain their motivation.

Social and emotional learning (SEL) provides a foundation for safe and positive learning, and enhances students' ability to succeed in school, careers and life. Effective social and emotional learning programming involves coordinated classroom, school, family and community practices that help students develop the following five key skills:

- ❖ *Self-Awareness*- involves understanding one's own emotions, personal goals, and values. This includes accurately assessing one's strengths and limitations, having positive mindsets and possessing a well-grounded sense of self-efficacy and optimism. High levels of self-awareness require the ability to recognize how thoughts, feelings, and actions are interconnected.
- ❖ *Self-management* requires skills and attitudes that facilitate the ability to regulate one's own emotions and behaviors. This includes the ability to delay gratification, manage stress, control impulses, and persevere through challenges in order to achieve personal and educational goals.
- ❖ *Social awareness* involves the ability to understand, empathize, and feel compassion for those with different backgrounds or cultures. It also involves understanding social norms for behavior and recognizing family, school, and community resources and supports.
- ❖ *Relationship skills* help students establish and maintain healthy and rewarding relationships and to act in accordance with social norms. These skills involve communicating clearly, listening actively, cooperating, resisting inappropriate social pressure, negotiating conflict constructively and seeking help when it is needed.
- ❖ *Responsible decision making* involves learning how to make constructive choices about personal behavior and social interactions across diverse settings. It requires the ability to consider ethical standards, safety concerns, accurate behavioral norms for risky behaviors, the health and well-being of self and others and to make realistic evaluation of various actions' consequences.

Promoting key competences through integrated lesson planning

Promoting key competences through integrated lesson planning involves blending different subject areas and teaching methods to help students apply knowledge, skills and attitudes in real-world contexts. To do this, educators can design lessons that integrate different subjects, use a student-centered approach and incorporate authentic materials to foster critical thinking, communication and collaboration.

Integrated skills: plan lessons that combine receptive (listening, reading) and productive (speaking, writing) skills to help students use language in a more holistic way. For example, students could listen to a podcast (receptive) discuss it in a group (productive, social-emotional) and write a response online (productive, digital literacy).

Cross curricular connections: Connect English topics to other subjects like History, Science or Art to make learning more meaningful and to develop in a broader context. For example, a lesson

on descriptive writing could be linked to a science unit on ecosystems with writing descriptions of different habitats.

Project based learning: Use projects that requires students to apply multiple skills. For instance, a project to create a digital presentation on a social issue could involve research (digital literacy), critical analyses of sources (critical thinking), creative design (creativity) and collaborative teamwork (social-emotional skills).

Essential components of planning

Clear objectives: Ensure learning objectives include both content knowledge and the development of specific key competencies.

Meaningful activities: Design activities that require students to use their knowledge and skills in authentic contexts.

Effective assessment: Develop assessment strategies that measure student progress in both content knowledge and key competencies.

Teacher development: Support teachers with training on competency-based education and provide them with coordination systems to help them plan effectively.

Practical Examples of Classroom Activities

- Critical Thinking: Debate on social issues such as recycling or technology use.
- Creativity: Create a short story or play script and perform it in groups.
- Digital Literacy: Design a blog or online presentation about an English-speaking country.
- Social-Emotional Skills: Write a letter of appreciation to a classmate.
- Cross-Curricular Integration: Combine English with History by creating a project on famous world leaders and presenting it in English.

Conclusion

Integrating key competences in English language teaching transforms the classroom into a dynamic space for learning, collaboration and personal growth. Teachers have the responsibility to design lessons that go beyond grammar and vocabulary, inspiring learners to think critically, act creatively and communicate with empathy. By connecting English learning with real-life contexts and other disciplines, we make education more meaningful and future-oriented. As teachers, we must adapt and inspire. Each lesson is an opportunity to nurture not only language skills but also the competences that shape responsible, creative, and compassionate individuals. Through thoughtful lesson planning and integration, we can truly prepare our students for the challenges of tomorrow.

References:

- Beghetto, R., J. Kaufman and J. Baer (2014), *Teaching for creativity in the common core classroom*, Teachers College Press.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*, New York, Longman.

- Cignetti, M. and M. Fuster Rabella (2023), “How are education systems integrating creative thinking in schools? | en | OECD”, PISA in Focus, No. 122, OECD, Paris, <https://www.oecd.org/publications/how-are-education-systems-integrating-creative-thinking-inschools>
- *Creative Thinking in schools: A snapshot of progress across the world*. London: Global Institute of Creative Thinking.
- Goleman, D., ‘*Social Intelligence, the revolutionary new science of human relationships*’, Bantam Book, 2007
- Goleman, D. (1997). *Emotional intelligence*. Bantam Books.
- Harmer, Jeremy: *The Practice of English Language Teaching*, third edition completely revised and updated, Longman, 2002;
- *Key Competences for Lifelong Learning: A European Reference Framework*. An annex of a Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning, Official Journal of the European Union, 30.12.2006/L394
- ‘*Key competencies: A developing concept in general compulsory education.*’ Survey 5, Eurydice, 2002
- Lucas, B - OECD (2023[26]) *Supporting Students to Think Creatively: What Education Policy Can Do* <https://www.oecd.org/pisa/innovation/creative-thinking> . (2022[27])
- Lucas, B. et al. (2023), *Creative Thinking in Schools: A Leadership Playbook*, Crown House Publishing Ltd.
- OECD (2023), *Supporting Students to Think Creatively: What Education Policy Can Do* by OECD, Paris, <https://www.oecd.org/pisa/innovation/creative-thinking>
- Schonert-Reichl, K. A. (2017). *Social emotional learning and teachers. The Future of Children*, 27(1), 137–155. <https://doi.org/10.1353/foc.2017.0007>
- Sims, E., ‘*Deep learning – A new shape for schooling?*’ iNet and Specialist School Trust, October 2006
- Villalba, E., ‘*Towards an Understanding of Creativity and its Measurements*’, EUR 23561 – CRELL, Joint Research Centre – Institute of the Protection and Security of the Citizen, 2008
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.